Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Jærn og Metalarbejder
Udgiver: Smede og maskinarbejdernes Forbund
Udgivelsesår: 1925-1929

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 9 JULI 1926 12. Aarg.

J. A. HANSEN

Efter Maleri af *Cilio-Jensen*

ARBEJDERBEVÆGELSENS ARKIV ROSENØRNS ALLÉ 12 KØBENHAVN V.

J. A. Hansen.

Født 8. Oktober 1867. Død 8. Juli 1926.

Faa Mennesker har i levende Live været saa omstridte som J. A. Hansen, men for færre gælder det, at Fanerne saa enstemmigt sænkedes ved Baaren i Erkendelse af, at en virkelig god og dygtig Mand var gaaet bort, og at den bortgangne havde forstaaet at røgte sin omfattende og vanskelige Gerning paa en saadan Maade, at baade Meningsfæller og Modstandere maatte give ham deres Anerkendelse derfor.

Fra politisk og kommunal Side, fra de mange Administrationer, fra Arbejdsgiverne, fra vore medforbundne Organisationer her i Landet og i Udlandet, men sidst og mest fra vore Afdelinger Landet rundt, gav denne Anerkendelse sig Udslag i den mægtige Deltagelse ved hans Jordefærd saavel i personligt Fremmøde som i et aldrig tidligere set Væld af Kranse.

Hvem der til Hverdag traf J. A. Hansen fik ikke Indtryk af nogen Storhed, i hvert Fald ikke af hans Væsen. Han blev gennem hele sit Liv den samme jævne, sindige Mand, som han var, da Smedene i 1899 kaarede ham til deres Fører. Kneb det end ofte med Tiden paa Grund af, at der kaldtes fra saa mange Sider, og Samtaler af den Grund maatte afkortes, saa skød han ingen af de mange, der søgte hans Hjælp, til Side, men bad da om at faa Anmodningen skriftlig, saa han i en mere belejlig Stund kunde beskæftige sig med den. Og det var efterhaanden mange, der kaldte paa hans Hjælp, ogsaa i rent personlige Forhold. Det var altid svært for ham at afvise Anmodninger i den Henseende, ligesom det i det hele taget var svært for ham at sige Nej til andres Ønsker, men medens han ikke skaanede sig selv for at kunne være til Raadighed, kunde Stillingen blive en ganske anden, hvis Kravene eller Ønskerne kunde tænkes at ville skade Forbundets Interesser eller de almene Interesser, for hvilke han arbejdede. I saa Fald kom J. A. Hansens stærke Villie frem, den, der først og fremmest har sat Præg paa hans lange Arbejdsdag. Var der en Sag, som han havde Opfattelsen af, at den skulde føres igennem til et bestemt Resultat, saa var de, der stod imod, ikke godt stillede, for han slap ikke Sagen, saalænge han havde en Mulighed for at kæmpe for den, og gik Afgørelsen ham imod, var det sjældent, at Modparten fik nogen Glæde af Sejren, fordi denne stadig blev stillet overfor de Kendsgerninger, hvorpaa J. A. Hansen havde bygget sit Angreb eller Forsvar. Paa samme Maade gik det, hvor Krav efter hans Mening skød over Maalet. Han kunde da, selv om han stod næsten alene i sin Opfattelse, sætte denne ind med en Energi og Udholdenhed, saa at det saa godt som altid lykkedes ham at forene Villierne i den af ham anviste Retning, som saa til Gengæld ogsaa som oftest gav i hvert Fald en Del af de ønskede Fordele.

J. A. Hansen havde en sjælden Evne til at finde sit Standpunkt i en Sag, Ubeslutsomhed var for ham ganske ukendt, og det var denne Evne i Forbindelse med hans omfattende Kendskab til det pulserende Samfundsliv, som gjorde ham til en søgt og skattet Medarbejder, saavel der, hvor Arbejderne stævner sammen til Raadslagning i Ind- og Udland, som der, hvor Samfundets almindelige Anliggender tilrettelægges og bringes til Udførelse. At dette krævede sin Tid, vil alle forstaa, men J. A. Hansens Arbejdsdag var ogsaa lang, og han forstod tillige at tage andres Arbejde i sin Tjeneste og knytte dem til de Sager, hvormed han tumlede. Hans Indsats i det offentlige Liv og den Indflydelse, som dette gav ham, betød, at alle Døre stod ham aabne, og at Ønsker fra hans Side om at faa en Sag fremmet var vanskelige at sidde overhørig. Naar dertil kom den ham egne Ro og Sindighed i sin Fremstillingsform, som altid gjorde det let for Modparten i en Sag at forhandle med ham, saa forstaar man lettere, hvorfor en Sag i hans Haand maatte have Muligheder for et Resultat der, hvor andre forlængst havde givet op.

Blandt Repræsentanterne for vore udenlandske Broderorganisationer var J. A. Hansen ikke alene en kendt og agtet Skikkelse, men ogsaa en Repræsentant, der skabte Sympati for vor i det Forhold lille Organisation. Fra omtrent den første Dag, han var Formand, og i Anledning af Lockouten i 1899 maatte paakalde vore tyske Kollegers Hjælp, var hans Bestræbelser rettede mod en Fæstelse og Udvikling af Metalarbejdernes Internationale. Gennem sin Deltagelse i udenlandske Kongresser, ved at drage de udenlandske Metalarbejderorganisationers Repræsentanter til vore egne Kongresser, og ved under disse Sammenkomster at knytte Forbindelserne mellem Organisationerne fastere og fastere ydede han et vægtigt Bidrag til det Resultat, der nu er naaet, hvor Metalarbejderne i næsten hele Europa staar som en fast sammentømret Organisation. At Traadene i denne Organisation under Verdenskrigen, hvor de alminde-

lige Forbindelser var afbrudte, førtes over Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbunds Kontor, var ikke alene bygget paa den Omstændighed, at Danmark var et neutralt Land, men i nok saa høj Grad paa det nære Kendskab og den Tillid, som man indenfor Metalarbejdernes Organisationer havde til J. A. Hansens Person og Arbejdsevne. At den internationale Organisation saa hurtigt efter Krigen, som Tilfældet var, kom ind i sine gamle Folder, at, som Tyskeren Dissmann sagde ved vor Formands Jordefærd, Englændere, Franskmænd og Belgiere kunde samles paany i godt Kammeratskab med Tyskere og Østrigere, skyldtes helt og fuldt den kloge og forstaaende Maade, hvorpaa J. A. Hansen havde holdt Krigens Forstyrrelser og Misstemninger borte fra Metalarbejdernes internationale Samkvem. At J. A. Hansen under disse Forhold, som Repræsentant for de skandinaviske Metalarbejderorganisationer, var et skattet Medlem af den øverste Ledelse i Internationaler Metallarbeiter-Bund, vil være forstaaeligt, og i mangfoldige Tilfælde, hvor Landenes Interessemodsætninger, ogsaa i almindelige Organisationsspørgsmaal, krydsede hverandre, var han til Stadighed den forsonende Mægler, der bidrog til at kalde Enigheden tilveje.

Baade som Følge af hans udstrakte Arbejdsfelt, der stadig bragte ham i Berøring med nye Tanker og Ideer, men ogsaa som Karakteregenskab var J. A. Hansen i Besiddelse af et ikke almindeligt Vidsyn. Alderen fik ikke Lov til at øve nogen Indflydelse herpaa, det var snarere, som om hans Evne til at modtage Indtryk voksede med Aarene, men i hvert Fald var der intet som helst Tegn til, at hans aandelige Vivacitet var ved at slappes. Han var stadig i fuld Aktivitet med Opstilling af Problemer og med deres Løsning, og der kan ingen Slutninger drages om den forudgaaende Tid af den Omstændighed, at han under sidste Kongres, eller nærmere den sidste Del af denne, var syg og indisponeret. Dødsaarsagen, Lungebetændelse, er tilstrækkelig Forklaring herpaa.

Som Menneske var J. A. Hansen nærmest af et følsomt og blødt Gemyt, som Ven var han trofast til det yderste, og disse Egenskaber gjorde det værdifuldt at eje hans Venskab. Hans gamle Kammerater blandt Skibssmedene, hans ældre Arbejdsfæller i Forbundets Tjeneste og mange graanede Partifæller kan tale med herom. Derfor var der Glans i Øjet, naar en af de gamle Medkæmpere eller Arbejdskammerater enten traf J. A. Hansen eller spurgte til „Anton"s Befindende, derfor gik Arbejdet paa Forbundets Kontorer i en sjælden Fordragelighed mellem ham og det øvrige Personale gennem de 27 Aars Virksomhed, og derfor savnede Partifællerne ham, naar han var forhindret i at møde indenfor deres Kreds.

J. A. Hansen var saa lidt som noget andet Menneske uden Fejl, men naar vi ser paa hele hans Liv og Virksomhed, saa fortoner Fejlene sig til Smaating og vi beholder Billedet af en stor og stolt Personlighed, en indsigtsfuld og energisk Forkæmper for vore Interesser og en god og trofast Kammerat.

Æret være hans Minde.

A. J.

J. A. Hansens Jordefærd.

Tirsdag den 13. Juli, Kl. 2¾, blev J. A. Hansen jordfæstet fra det store Kapel paa Vestre Kirkegaard i København. Paa en Højsommerdag, der med sit tindrende Solskin og med Udfoldelsen af al den danske Naturs Yppighed stod i skærende Kontrast til den Sorg og Vemod, som prægede det mægtige Følge, fik J. A. Hansen en baade stemningsfuld og værdig Begravelse. Desværre kunde kun et Faatal, nemlig 400, faa Plads i Kapellet, og Forbundsledelsen havde her reserveret Plads til bl. a. de mange Deputationer fra Provinsafdelingerne, hvorfor det havde været nødvendigt at udstede Adgangskort, og en langt større Skare, der vel maa tælles i Tusinder, fik desværre ikke Del i det Afsnit af Højtideligheden, som foregik her.

I Kapellet, der af Københavns Kommune var overdaadigt smykket med Guirlander, Blomster og grønne Træer, stod J. A. Hansens hvide Kiste smukt pyntet, medens et Væld af Kranse bredte sig over Kapellets Gulv, og da dette ikke var tilstrækkeligt, henlagdes Kransene i Kapellets Forgaard. Gennem Kapellets Midtergang paraderede 2 Rækker Faner fra forskellige Afdelinger indenfor Smedeforbundet, medens et meget stort Antal Faner ikke kunde faa Plads her, men dannede Fanevagt ved Graven, og ved J. A. Hansens Kiste stod Forretningsudvalgets Medlemmer Æresvagt.

Højtideligheden indledes med, at følgende smukke Sang af Journalist Hans Laursen blev afsunget:

Melodi: Udrundne er de gamle Dage.

Grumt klipper Døden Traaden over,
som binder os til Livets Lyst.
Du, som paa Baarens Pude sover,
Du hørte til paa denne Kyst.
Du hørte til i denne Stund,
som daadfyldt favner Jordens Rund.

Daad var dit Væsens Adelsmærke,
Du skyed' Svagsinds tomme Ord.

Du hørte til de Høvding-stærke,
hvis Vilje sejgt som Egen gror.
Og al din Kraft og Virketrang
af Kærlighedens Væld udsprang.

Og derfor samles vi nu Broder
og takker Dig endnu en Gang,
før Jorden, Alles milde Moder,
Dig tager i sin lune Fang.
Hav Tak paa denne Sorgens Dag
for, hvad Du virked for vor Sag.

Du lærte os den skønne Lære,
som nemmes svært af Jordens Slægt:
At Samhold bør vort Løsen være,
naar vi skal bære Byrdens Vægt.
Saa mangen Sandhed, salt og sund,
Du sagde i den rette Stund.

Vor døde Fører, Fanen sænker
vi over Baaren tyst i Dag.
Vi ser Dig uden Svig og Ænker
forbløde for vor dyre Sag.
Dit Minde har vi mejslet ind
med Savnets Skrift i vore Sind.

Derefter talte Københavns Overpræsident, Jens Jensen, der baade som Fagforeningsmand og Kommunalpolitiker havde plejet et stærkt Samarbejde med J. A. Hansen, smukt om dennes Liv og Virke, idet han fremhævede den store Indsats, som J. A. Hansen havde gjort indenfor den danske Arbejderbevægelse, først og fremmest den faglige, men ogsaa saavel indenfor den kommunalpolitiske som paa Rigsdagen. Overpræsidenten fremhævede den Lethed, hvormed J. A. Hansen gik ind i sine forskellige Hverv, men samtidig den Grundighed, der prægede ham, naar han varetog de mange forskellige Interesser. Overpræsidenten betonede, at Hovedtrækkene i J. A. Hansens Karakter var en stærk Vilje parret med en varm Følelse for hans Medmennesker. Han var virksom overalt, hvor der skulde skabes noget nyt, og han forstod Enighedens og Sammenholdets store Betydning. J. A. Hansen var samtidig en Mand, der saa ud over Landets Grænser og var Foregangsmand for internationalt Samarbejde, og ikke mindst under Krigen bidrog J. A. Hansen til, at Baandene mellem de krigsførende Landes Metalarbejdere ikke bristede.

Overpræsidenten sluttede med en Tak for det Arbejde, J. A. Hansen havde udført, og en Tak til hans Hjem, hans Hustru og Børn, til det Sted, hvor J. A. Hansen hentede Styrke til sin Gerning.

Efter Overpræsidentens Tale sang Kammersanger Albert Høeberg en Sang, hvorefter Følget sang: »Kirkeklokke, ej til Hovedstæder . . .«, under hvis sidste Vers Kisten blev baaret ud af Forretningsudvalgets Medlemmer med de mange Faner i Spidsen, medens Smedenes ældste Fane, der kun ved ganske særlige Lejligheder kommer ud, nemlig Smede- og Maskinarbejderforbundets Fane fra 1873, brunet af Ælde og mærket af Tidens Tand, blev baaret efter J. A. Hansens Kiste.

Ved Graven tolkede De samvirkende Fagforbunds Formand, C. F. Madsen, den danske Arbejderbevægelses Tak til J. A. Hansen for hans Livsgerning, medens Formanden for det tyske Metalarbejderforbund, Rob. Dissmann, paa de udenlandske Organisationers Vegne, herunder ogsaa de skandinaviske, bragte J. A. Hansen en hjertelig Tak for det Arbejde, han havde udført i den internationale Arbejderbevægelses Tjeneste.

Til Slut bragte Hovedkasserer A. Johansen stilfærdigt og dybtfølt Smedenes mangeaarige Formand en Tak fra Smedene, samtidig med, at han paa J. A. Hansens Efterladtes Vegne takkede for den overordentlig store Deltagelse, som havde fundet Sted ved denne Lejlighed.

Derefter blev følgende Sang, som ogsaa er forfattet af Journalist Hans Laursen, sunget af Følget:

Melodi: Snart er Natten svunden.

Mulden snart ham skjuler
i sit Moderskød.
Lad os sænke Fanen
skøn og blodigrød.
Under den han kæmped,
under den han stred.
Den skal ogsaa følge
ham til Gravens Fred.

Sol og Regn vil veksle,
Vinter følge Vaar.
Meget straaler, blegner,
visner og forgaar.
Men hans rige Gerning
satte tusind Frø.
Derfor vil hans Minde
ingensinde dø.

Da Sangen forstummede, sænkedes den gamle Fane fra Organisationens allertidligste Barndom sammen med 2 Faner fra Skibssmedeforeningen, den Afdeling, som J. A. Hansen havde været Medstifter af, igennem 23 Aar været Formand for og tilhørt gennem de mange Aar, over Graven, medens alle de øvrige Faner sænkedes som en sidste Hyldest til Høvdingen.

Smedenes og Maskinarbejdernes bedste Mand, deres Fører igennem en Menneskealder, var bragt til sit sidste Hvilested under Udfoldelse af en Højtidelighed og Deltagelse, som var fuldt værdig den Mand, der ikke alene indenfor Smedenes Kreds, men indenfor den danske Fagbevægelse havde staaet i allerførste Række.

— — —

Da J. A. Hansens Død blev bekendt saavel i Indsom Udlandet, indløb der en Mængde Kondolencetelegrammer og -Skrivelser, som udtrykte Deltagelse saavel overfor J. A. Hansens Familie som overfor Organisationen i det Tab, der ved J. A. Hansens Død var lidt, men Pladsen tillader ikke her at nævne dem, saa lidt som hvem der har udtrykt sin Deltagelse ved at sende Kranse. Det maa være nok at fastslaa, at fra alle Samfundsklasser og fra Enkeltpersoner indenfor disse saavel som fra den samlede Presse var der Enstemmighed om, at en Mand, der i overordentlig Grad havde gavnet sin Klasse og sit Land, var gaaet bort.

For den overordentlig store Deltagelse, som vistes vort Forbund ved vor Formands Død fra Repræsentanter for Stat og Kommune samt offentlige Institutioner, fra Embedsstanden, vore modstaaende Organisationer, Enkeltpersoner i alle Samfundslag og ikke mindst fra Forbundets Afdelinger, dets enkelte Medlemmer og vore inden- og udenlandske Broderorganisationer, bringes herved vor hjerteligste Tak.

Forretningsudvalget
for
Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Jærnindustriens Sammenslutnings Direktør, Charles Hansen, død.

Det var et ejendommeligt Tilfælde, at Jærnindustrien med forholdsvis faa Dages Mellemrum skulde miste to af de Mænd, der stod i forreste Række, men tilhørende hver sin Lejr, i det faglige Arbejde. Tirsdag den 22. Juni afgik nemlig Sammenslutningens Direktør, Charles Hansen, ved Døden, og det samme, som kunde siges om J. A. Hansen, nemlig at han døde midt i sit Arbejde, kan ogsaa siges om Direktør Hansen, der efter et Ildebefindende under en Forhandling i Sammenslutningen med Formerne døde efter 1½ Times Forløb.

Hr. Charles Hansen havde været ansat som Sammenslutningens Direktør i ca. 6 Aar, han repræsenterede ikke i samme Grad, som Tilfældet var med J. A. Hansen, et System, var nærmest at betragte som Funktionær, men han havde i den Tid, i hvilken han virkede som Sammenslutningens Repræsentant ved de mange Forhandlinger, der fandt Sted paa Mæglings- og Timandsmøder, i Overenskomstsituationer m. m., erhvervet sig en Autoritet, der gjorde sig gældende baade hos Arbejdsgiverne, hvem han repræsenterede, og hos de Arbejderrepræsentanter, med hvem han forhandlede.

Direktør Charles Hansen var ikke vor Mand, og han kunde til Tider paa en noget for haardhændet Maade ensidigt gøre Arbejdsgiverteorier gældende, men han var en Mand, der forstod Forhandlingens Kunst til Fuldkommenhed og ofte var i Stand til, naar det kneb med at opnaa en Ordning, at finde den Generalnævner, i hvilken de modstridende Interesser kunde gaa op, og det skal siges nu, da han er død, at han var en loyal Forhandlingsleder og præget af en ikke ringe Kultur, og under de skiftende Ledelser, som ikke mindst i de senere Aar har gjort sig gældende indenfor Sammenslutningen, var Direktør Charles Hansen i nogen Grad det faste Midtpunkt, som det utvivlsomt vil være svært for Jærnindustriens Sammenslutning at faa erstattet.

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasses Delegeretmøde.

Delegeretmødet aabnedes den 5. Juli, Kl. 10 Form., og i Formanden J. A. Hansens Forfald bød Former Arn. Nielsen de Delegerede Velkommen og ledede Mødets Konstituering. Hovedkassereren, A. Johansen, aflagde en udførlig Beretning, hvori han omtalte den store Fremgang, som dog ikke var noget glædeligt Tegn, og ligeledes gjorde Rede for Arbejdsløshedskassens økonomiske Stilling og de omfangsrige Forpligtelser, som den store Arbejdsløshed paaførte Kassen. Iøvrigt indeholdt Beretningen en Række talmæssige Oplysninger, som der dog ikke vil være Anledning til at komme ind paa her, idet et tilsvarende Materiale ogsaa findes i den trykte Beretning, hvoraf et Uddrag senere vil blive gengivet her i Bladet. Beretningen godkendtes enstemmigt uden Debat.

Det mest fremtrædende Punkt paa Delegeretmødets Dagsorden var selvsagt Hovedbestyrelsens Forslag om at udvide Understøttelsens aarlige Dagetal fra 100 til 125 samt for de ældre Medlemmer med over 15 Aars Medlemsret fra 130 til 150.

Der forelaa dog ogsaa andre Forslag til Udvidelse af Understøttelsen. Forslagene, der var stillet af Formernes Aarhus Afdeling, gik ud paa at lade saavel den højeste Dagpengeydelse som det højeste Antal Dage pr. Aar indtræde efter en kortere Medlemstid end den, der nu er gældende. Delegeretmødet tog imidlertid det Standpunkt at indskrænke sig til den ene Art Udvidelse, nemlig Hovedbestyrelsens Forslag om Forlængelse af Dagetallet, og det maa vel ogsaa erkendes, selv om man nok saa meget kunde ønske at forhøje den daglige Understøttelse, at det, der først og fremmest tiltrængtes, var at skaffe noget til de af vore arbejdsløse Medlemmer, som slet ingen Understøttelse faar, fordi deres Arbejdsløshed har varet saa længe, at Understøttelsesperioden løber ud.

Oven i Købet maatte Hovedbestyrelsen under Hensyn til den truende Mulighed, at Arbejdsløsheden til Vinter vil stige betydeligt, tage det Forbehold, at den vedtagne Forlængelse ikke skulde træde i Kraft pr. 1. Oktober, men først paa et senere Tidspunkt, saafremt Arbejdsløshedens Omfang blev faretruende for Kassens Evne til at kunne opfylde sine hidtidige Forpligtelser. Ogsaa hertil sluttede Delegeretmødet sig.

Et andet Spørgsmaal, som har voldt adskillige Vanskeligheder, nemlig Repræsentationen til Delegeretmødet, fik ogsaa sin Afgørelse, saaledes at de mindre Brancher nu paa Forhaand er indstillet paa, hvor stor deres Repræsentation paa et Delegeretmøde vil blive. Det vedtagne Forslag, hvis Bestemmelser iøvrigt ogsaa var anvendt ved dette Delegeretmøde, gik ud paa, at Smede og Maskinarbejderne møder med deres Kongresrepræsentanter, Formerne faar 25 Repræsentanter, Specialarbejderne 11 Repræsentanter og Sliberne 5 Repræsentanter. Denne Repræsentation er udregnet saaledes, at de mindste Brancher stadigvæk har større Repræsen-

tation pr. 100 Medlemmer end de store Brancher, hvortil yderligere kommer, at i Hovedbestyrelsen og Repræsentantskabet, hvis Medlemmer nu i begge Tilfælde er selvskrevne Deltagere i Delegeretmødet, er de mindste Brancher forholdsvis betydeligt stærkere repræsenteret end de store.

For Hovedbestyrelsens Vedkommende genvalgtes den gamle Ledelse, og for Repræsentantskabets Vedkommende blev det samme i det væsentligste Tilfældet.

Ligeledes vedtoges det at afholde næste Delegeretmøde om 3 Aar og ligesom denne Gang i Tilslutning til Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbunds Kongres.

Det store Delegeretmøde, der talte 285 Repræsentanter, forløb paa en i alle Henseender værdig og rolig Maade, hvorved det bl. a. ogsaa lykkedes at faa gennemført Dagsordenen paa et nogenlunde tidligt Tidspunkt. Æren herfor maa dog ogsaa i væsentlig Grad tillægges Mødets Ledere, der paa let og forstaaelig Maade bragte de foreliggende Spørgsmaal til Afstemning.

Alt i alt et Delegeretmøde, som Metalarbejderne med Tilfredshed kan se tilbage paa saavel med Hensyn til dets Forløb som dets Resultater.

Smedeforbundets Kongres.

Forud for Smedeforbundets nu overstaaede Kongres havde den dertil indrettede Presse forsøgt at skabe en vis Sensation om Kongressen baseret paa de Forslag, der var fremkommet fra nogle københavnske Afdelinger vedrørende J. A. Hansens forskellige Hverv paa Rigsdag og i Kommune, og paa Grundlag af hvilke man stillede i Udsigt en mulig Sprængning af det Samarbejde, som bl. a. personificeret i J. A. Hansen fandt Sted imellem den faglige, politiske og kooperative Arbejderbevægelse.

For dem, der havde noget dybere Kendskab til Forholdene, var det noget svært at tage Modstanderpressens Skriverier alvorligt, og det viste sig da ogsaa, at Kongressen saa godt som enstemmigt tilsluttede sig de Principper, som igennem mere end en Menneskealder har været gældende indenfor dansk Arbejderbevægelse, og i Henhold til hvilke saavel den faglige som den politiske og kooperative Retning arbejder sammen og nødvendigvis derved ofte maa finde fælles Udtryk i samme Personer.

Men en Ting bevirkede Forslagene fra de 4 københavnske Afdelinger, hvilke i Parentes bemærket ogsaa havde været behandlet i andre københavnske Afdelinger, men der var blevet forkastede, at Beretningen paa Kongressen og Diskussionen om denne blev stærkt personlig præget, idet det for Forbundets Formand var nødvendigt for at tilbagevise de urigtige Forudsætninger, der laa til Grund for de nævnte Forslags Fremkomst, at gøre nøje Rede for sit organisationsmæssige Liv næsten fra dets Begyndelse og til Dato, og netop paa Baggrund af en saadan Redegørelse for et langt og arbejdssomt Liv i Arbejderbevægelsens Tjeneste har det sin Betydning, at Kongressen med overvældende Majoritet godkendte den aflagte Beretning og dermed Virksomheden for de forløbne 3 Aar.

Det var da ogsaa karakteristisk, at der ikke fremkom Klage over, at de Sager, som Forbundet havde faaet til Behandling, ikke var røgtet paa tilfredsstillende Maade, og der kom tværtimod fra forskellig Side Udtalelser frem med Anerkendelse for den Maade, som Hovedkontoret virkede paa.

Man har fra visse Sider villet tage Vedtagelsen om Ansættelse af en Næstformand til Indtægt for den Anskuelse, at J. A. Hansen paa Grund af sine mangeartede Hverv ikke var i Stand til fuldt ud at pleje Smedeforbundets Interesser, men den Opfattelse er afgjort urigtig, da Kongressen ikke fandt det fornødent at ansætte mere Arbejdskraft paa Kontoret, og den trufne Vedtagelse om Ansættelse af en Næstformand maa opfattes derhen, at man ønskede at skaane J. A. Hansen det mest mulige og give ham Lejlighed til saa langt, det var muligt, fortsat at arbejde efter de samme Linier, som Tilfældet havde været i den forløbne Tid. Det er vort Indtryk, at ingensinde har nogen Kongres som Helhed i højere Grad sluttet Kreds om Smedenes mangeaarige Formand, end Tilfældet var paa sidste Kongres, og den Omstændighed, at nogle ganske faa Kommunister, sikkert kun af agitatoriske Hensyn, forhindrede Formandens Genvalg ved Akklamation, er ikke i Stand til at forrykke Helhedsbilledet af en Kongres, gennem hvilken de danske Smede og Maskinarbejdere sagde deres Formand Tak for en Menneskealders Arbejde til Gavn for deres Interesser.

Og Billedet af en loyal Tilslutning til Hovedbestyrelsens Virksomhed under J. A. Hansens Ledelse bliver endnu skarpere, naar man erindrer sig Kongressens Stilling til de øvrige Spørgsmaal, som var fremme. Dette gælder saavel Spørgsmaalet om Oprettelse af Industriforbund, d. v. s. et mere intimt Samarbejde mellem de Organisationer, der har fælles Interesser med Smedene, som Stillingen til de Forslag, der var fremme angaaende Dansk Arbejdsmandsforbunds Forbliven i De samvirkende Fagforbund. Den Resolution, der blev vedtaget i Tilslutning til Behandlingen af sidstnævnte Spørgsmaal, giver i værdig Form Udtryk for det, der igennem de mange Aar har været Smedenes Kendingsmærke, nemlig Samarbejde fagligt, politisk og kooperativt og saaledes, at den faglige Bevægelse koncentreres indenfor den faglige Landsorganisation.

Ogsaa med Hensyn til Fagbladet, som vi vel nu, da J. A. Hansen er borte, har Lov til at betegne som havende været et tilfredsstillende Organ for de Organisationer, der igennem deres Medlemsskab i Kartellet stod som Udgivere, var der Enighed om at fortsætte paa samme Maade, som Tilfældet hidtil havde været under J. A. Hansens Redaktion. Det skal gentages her, som det ogsaa fra ansvarlig Side blev fremhævet paa Kongressen, at uden at gøre vort Fagblad til et almindeligt Diskussionsblad til Glæde for vore Modstandere, skal det altid staa aabent for saadanne Indlæg fra Medlemmer og andre, som kan virke befrugtende

paa Organisationsarbejdet og give Udtryk for, hvad der rører sig hos Medlemmerne, alt under fornødent Hensyn til de Interesser, som altid maa varetages, hvor det drejer sig om Publikationer.

At Kongressen ogsaa forstod at vurdere det Arbejde, som har været og fortsat udføres i de forskellige af den socialdemokratiske Regering nedsatte Kommissioner og Udvalg, fremgik ogsaa af den Tilslutning, som Kongressen, efter J. A. Hansens Redegørelse bl. a. for Arbejdet i Socialministeriets Arbejdskommission, gav den af ham stillede Resolution, hvorved Kongressen udtalte, at »det maa anses for en absolut Nødvendighed, at Socialministerens Forslag om Bedriftsraad snarest gennemføres af Rigsdagen«. Men der er ogsaa dermed paalagt den nye Hovedledelse at fortsætte det Arbejde, som J. A. Hansen maaske mere end nogen anden Fagforeningsmand herhjemme har ydet for at udbygge og konsolidere den Tillidsmandsinstitution, som han ved Aarhundredskiftet gennem de kollektive Overenskomster var med til at skabe, og som har haft sin overordentlige Betydning gennem de forløbne Aar, men som nu trænger til en Fornyelse.

De øvrige Opgaver, som Kongressen gav den nye Hovedledelse at arbejde med, var heller ikke afvigende fra det, som var indbefattet i J. A. Hansens Bestræbelser som Forbundsformand. Det gælder saavel Feriespørgsmaalet som Lærlingespørgsmaalet, ligesom ogsaa J. A. Hansens principielle Stilling til Regulering af Lønnen i Henhold til Pristallet faldt sammen med de paa Kongressen fremkomne Udtalelser; her var der kun Uoverensstemmelse om, paa hvilket Tidspunkt den automatiske Regulering burde bortfalde. Og heller ikke i det Spørgsmaal, som har megen Betydning for vore som Maskinarbejdere paa Skibsværfterne beskæftigede Medlemmer, nemlig Maskinmestrenes Udførelse af Maskinarbejde, har Kongressen truffen anden Vedtagelse end en saadan, som er forenelig med de Fremgangsmaader, som J. A. Hansen kunde tænke sig at anvende til Løsning af denne for den omhandlede Kreds af Medlemmer meget betydningsfulde Sag.

Vi tror derfor at have Lov til som Hovedresultat af den afsluttede Kongres' Forhandlinger og Beslutninger at fastslaa, at Kongressen afgjort gav Tilslutning til den Fagforeningspolitik, som J. A. Hansen hidtil havde ført, og paalagde den nuværende Hovedbestyrelse at fortsætte ad de samme Baner under lagttagelse og Udnyttelse af alle Muligheder for stadig at varetage Medlemmernes Interesser paa den bedste Maade, og fremme Udviklingen ikke mindst paa Arbejdspladserne, saaledes at Smedene i stigende Udstrækning faar Medindflydelse paa de Løn- og Arbejdsforhold, under hvilke de skal virke. Det er ofte fremhævet af J. A. Hansen og blev det ogsaa paa sidste Kongres, at vi er ikke i Stand til at skabe Værdier, men kun kan have Indflydelse paa Fordelingen af disse, og hvis vi i størst mulig Udstrækning paa Grundlag af den afsluttede Kongres' Vedtagelser foranlediger, at en rimelig Del af de Værdifrembringelser, der skabes ved vore Medlemmers Arbejde, ogsaa kommer disse tilgode, vil vi paa behørig Maade have fortsat det Arbejde, som hidtil er udført af Smedeforbundet, og den afsluttede Kongres vil med sine Vedtagelser være en udmærket Baggrund for Arbejdet til Fremme af disse Formaal.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

Faglig Voldgiftsret.

I den senere Tid har der i Fagbladet været omtalt forskellige Møder, der har været afholdt i Anledning af Forhold hos Vald. Birn & Brødre, Holstebro, i 2 bestemte Sager.

Da det ikke paa nogen Maade var muligt at opnaa Afslutning derpaa, og da de skulde have en saadan, er begge Spørgsmaal afgjort gennem faglig Voldgift, hvilket vil sige ved en Opmandskendelse, idet der ikke kunde opnaas Stemmeflerhed mellem Dommerne.

I begge Tilfælde har Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og dermed Firmaet vundet Sagerne, og nu nærer vi kun det Ønske, at Hr. Birn kan taale at bære Sejrens Frugter.

De nærmere Omstændigheder er følgende: I Efteraaret 1921 forhandlede man lokalt om en Reduktion af hidtil gældende Priser ved Maskinformeriet. Reduktionen androg 15 à 20 pCt. Der regnes paa denne Fabrik som de fleste andre Steder, nemlig med Grundpris pr. Kassestørrelse og dertil forskellige Tillæg for det mere vanskelige, og hvad der iøvrigt kan komme til.

Sagen opstod ved, at et Medlem for nogen Tid siden nægtede at respektere en af Hr. Birn opgivet Grundpris for et Stykke Arbejde, og der er paa Sagens forskellige Stadier hævdet, at den Reduktion, man i 1921 enedes om, var for de dagældende Priser og derunder ogsaa for de dagældende Grundpriser. Dette havde Firmaet bestridt og hævdet, at Ordningen ikke alene gjaldt det daværende Arbejde, men at nyt fremkommet Arbejde skulde sættes i Analogi hermed.

I Præmisserne siges herom, at naar man har tilforhandlet sig en Ordning og den ene Part hævder, at Ordningen er mere omfattende, end den anden Part mener, maa det være den førstnævnte Part, Bevisbyrden paahviler.

Det har Formerne ikke kunnet gøre i tilstrækkelig Grad, medens Firmaet i alle Tilfælde har kunnet fremlægge Bevis for 10 Priser paa Arbejde, der er fremkommet senere, end Reduktionen fandt Sted, og hvor der i Prisansættelse er taget Hensyn til den nævnte Reduktion.

Derefter afgjordes Sagen med følgende Kendelse:

> »Det maa antages, at den ovenomhandlede i Efteraaret 1921 stedfundne Aftale hos Firmaet Valdemar Birn & Brødre gik ud paa en Reduktion af Grundpriserne, saaledes at denne Reduktion ogsaa gælder for senere fremkommet Arbejde af den omhandlede Art.«

Den anden Sag drejer sig om følgende: Firmaet ejer en saakaldt »Stor Allerup-Maskine«. Denne er noget uhandlelig at betjene og afstedkommer bl. a. Kvaler med Makkerskab. Som Følge deraf er der udført en Del Arbejde derpaa, hvor den vedkommende har faaet sin Gennemsnitsfortjeneste udbetalt herfor.

Efter at Firmaet nogen Tid har eksperimenteret med nogle ny Komfurer, naaede man saa vidt, at det hele var klar til at sætte paa Maskinen, og man forlangte Akkordpris fastsat. Dette protesterede Formeren imidlertid mod og forlangte sin Gennemsnitsbetaling. Herpaa vilde Firmaet ikke indlade sig og krævede saa i Henhold til Overenskomsten Arbejdet udført for Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt. Dette mente Formeren ikke at have nødig at tage imod, da der var afveget fra Regelen om at arbejde paa denne Maade, naar man ikke kunde enes om Prisen, og han henviste til, at andet Arbejde var betalt med den virkelige Gennemsnitsfortjeneste.

Herom har Striden staaet, og da Enighed ikke kunne opnaas ved Stemmeflerhed mellem Dommerne i den faglige Voldgiftsret, blev ogsaa denne Sag afgjort ved en Opmandskendelse af følgende Ordlyd:

> »Det ovenomhandlede af Firmaet Valdemar Birn & Brødre stillede Forlangende om, at Arbejdet, indtil der er opnaaet Enighed om Akkordbetaling, skal udføres for den i Overenskomstens § 7, 2. Stk., fastsatte Løn, maa paa det foreliggende Grundlag kendes beføjet.«

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer. Med nærværende Fagblad er udsendt Skemaer til Optagelse af Lønstatistik for de 4 Lønningsuger, der findes i August Maaned.

Straks efter sidste Uges Optagelse bedes Skemaerne indsendt til Forbundet. Husk at paaføre Medlemsnummer og Branche.

Hørsholm. Den 19. Juni afholdtes der paa Hørsholm Jærnstøberi et Mæglingsmøde, foranlediget ved Klage fra Forbundet. En der beskæftiget Kærnemager arbejder i Akkord, men maa hjælpe til ved Støbning og Udslagning og faar herfor udbetalt en Timeløn, der er 6 Øre lavere, end den for Arbejdsmændene gældende.

Samtidig klagedes over den Behandling, Fabrikkens Direktør under den lokale Forhandling herom havde givet den vedkommende Kærnemager.

Mod dette sidste protesterede Jærnindustriens Sammenslutning. Ved Mæglingsmødet blev Kærnemageren tilkaldt og indrømmede, at Direktørens Udtalelser ikke kunde betegnes som fornærmende, hverken for ham eller Forbundet.

Under disse Forhold maatte dette Spørgsmaal falde, og det havde naturligvis været bedst, om det slet ikke var rejst.

Vedrørende Timelønsforhøjelsen erklærede Firmaet, at Kærnemageren tjente saa godt ved Akkord, saa det overhovedet ingen Rolle spillede for ham at arbejde paa en mindre Timeløn i den Smule Tid, han anvendte til det ovennævnte Arbejde. Heroverfor erklærede Forbundet, at Kærnemageren simpelthen vilde blive forbudt at deltage i Støbning og Udslagning, hvis Timelønnen ikke blev hævet.

Enighed opnaaedes ikke, og Sagen skal derfor behandles ved Timandsmøde.

København. I den mellem Orlogsværftet og Forbundet gældende Overenskomst findes følgende Bestemmelse: »Timefortjenesten skal svare til Timefortjenesten i de private Industrier«.

Foranlediget herved optog de derværende Medlemmer en Forhandling om en Forhøjelse af deres Timeløn, idet de arbejder med en saadan plus et Akkordafsavnstillæg. Da Resultat ikke opnaaedes, afholdtes der den 8. Juli et Forhandlingsmøde med Direktionen, som imidlertid hævdede, at Lønningsforholdene ikke kunde sidestilles med f. Eks. Burmeister & Wain, dels fordi Orlogsværftet ikke alene var Skibsværft, men ogsaa udførte andet Arbejde, og dels, at der hos Burmeister & Wain arbejdedes med en Bonusordning, der var en Slags Akkord.

Imidlertid fik Sagen en foreløbig Afslutning, idet Timelønningerne forhøjedes med 25 Øre tilsammen at fordele efter Værftets Skøn og saaledes, at Sagen eventuelt kan optages i Løbet af 2 Maaneder.

I den i forrige Fagblad omtalte Mæglingssag fra De forenede Jærnstøberier om Betaling for en bestemt Kassestørrelse ved en stor Formemaskine udviklede Sagen sig paa den Maade, at den vedkommende Maskinformer, efter det negative Resultat af Mæglingsmødet, nægtede at udføre Restpartiet af de omhandlede Rør. Aktieselskabet afskedigede ham ikke, men gav ham andet Arbejde og klagede til Jærnindustriens Sammenslutning, som forlangte, at Restpartiet af Rørene i Henhold til Overenskomsten skulde udføres for Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt., og dette havde ikke alene den enkelte, men samtlige Maskinformere nægtet.

Forbundet gjorde heroverfor gældende, at det Krav kunde Firmaet have stillet straks, da Enighed om Prisen ikke kunde opnaas, og at det senere ingen Ret havde dertil.

Imidlertid naaede Sagen frem til Behandling paa Timandsmøde den 2. Juli, og Stillingen var da, at der til en Begyndelse blev krævet 300 Øre pr. Kasse, og man gik ned til 275 Øre. Firmaet havde flyttet sig fra 250 Øre til 260 Øre.

Sagen sluttede med, at Differencen paa de 15 Øre deltes, saaledes at Prisen pr. Kasse blev 267,5 Øre.

Paa den i Fagbladet for Juni omtalte Mæglingssag vedrørende Krav om Tillæg til Timelønnen for Hjælpearbejderne hos Firmaet F. Mogensen afholdtes der den 22. Juni et resultatløst Timandsmøde.

Strejkevarsel blev derefter afgivet for Formerne, Kærnemagerne og Hjælpearbejderne hos Firmaet. Mod Lovligheden heraf protesterede Arbejdsgiverforeningen,

hvilket Forbundet ingen Notits tog af, og den 12. Juli behandledes Sagen under Medvirkning af Hovedorganisationerne.

Her sluttedes den, og 12 Hjælpearbejdere fik deres Timeløn forhøjet med 1 Øre hver, og en Smelteovnsfyrbøder fik sin Timeløn forhøjet med 3 Øre.

Middelfart. Den 21. Juni blev der begæret Mæglingsmøde afholdt hos A/S J. S. Hess, dels fordi man kun vilde betale 2 Maskinformere med deres ved Akkordarbejde ansatte Timeløn for noget Prøvearbejde, dels fordi der var Uenighed om en Akkordpris.

Uenigheden om Akkordprisen ordnedes derhen, at man i det ene Tilfælde modtog Fabrikkens Tilbud om 78 Øre pr. Part, medens Fabrikken i et andet Tilfælde opfyldte Kravet om 80 Øre pr. Part, og enedes man dernæst om, at der for Prøvning af Parter skal betales 125 Øre pr. Time.

Nakskov. Den 18. Juni klagede Sammenslutningen over, at Tillidsmanden paa Maskinfabrikken »Nakskov« havde opfordret en Udlærling, hvis Timeløn var 130 Øre, til at kræve 155 Øre, som ellers betaltes. Det var ganske i Modstrid med Overenskomsten, og Tillidsmanden skulde derfor have Ordre paa at holde inde med Skydningen.

En Undersøgelse af Sagen viste, at den vedkommende unge Former kort og godt var gjort opmærksom paa, at hans Timeløn var for lille i Forhold til det, han var værd, og det blev Sammenslutningen meddelt med en Bemærkning om, at det maatte Tillidsmanden formentlig have Lov til. Senere hørtes intet til Sagen.

Vejle. Hos A/S C. M. Hess afholdtes 16. Juni Mæglingsmøde. Medens der tidligere var udført Cisterner paa en Maskine, hvorpaa en Mand formede begge Parterne, havde Aktieselskabet anskaffet 2 nye Maskiner, saaledes at der skulde 2 Maskinformere til, henholdsvis til Over- og Underpart, med andre Ord, der skulde arbejdes i Kompagniskab.

Prisen var efter den gamle Formemetode 134 Øre, men den Fremstillingsmaade maatte og kunde medføre en Prisnedsættelse, hvorfor Aktieselskabet forlangte Cisternerne udført for 90 Øre pr. Stk. Formerne erkendte Rigtigheden heraf, men kunde ikke gaa længere ned end til 115 Øre. Det endte med, at de to Formere forlod Arbejdet, og frygtelig galt var det naturligvis, at den ene af dem var selve Tillidsmanden, tilmed da det viste sig, at Arbejdet maatte være blokeret, da ingen andre vilde udføre det.

Ved et Timandsmøde, som afholdtes den 22. Juni, blev Sagen sluttet. Der skulde laves noget om paa Formekasserne, og Cisternerne skulde støbes paa en anden Maade end hidtil, og Prisen fastsattes til 100 Øre.

Omdannes Kasserne ikke, og der støbes paa den hidtil anvendte Maade, skal Prisen være 115 Øre. De to Medlemmer skulde genantages.

Den saaledes trufne Ordning om Priserne holdes udenfor selve Prislisten, og kan af begge Parter opsiges naar som helst med 14 Dages Varsel.

Samtidig var rejst Spørgsmaal om Betalingen for 3 vragstøbte Cisterner. Mellem Mæglings- og Timandsmødet betalte Firmaet disse, og dermed var dette Spørgsmaal ude af Verden, medens Ordningen af et andet Spørgsmaal, nemlig Forhøjelse af Timelønnen for 2 Modelformere, endnu staar hen i det uvisse.

Smede og Maskinarbejdere.

Indgaaede Overenskomster og Aftaler. Den mellem Mælkeriet »Enigheden« og Københavns Afdeling 11 gældende Overenskomst er forlænget til 5. August 1927 med den Ændring, at Sommerferiedagene bliver 7 i Stedet for 6.

Københavns Afdeling 11 har med Godkendelse af Forbundet den 10. Juni indgaaet Overenskomst med Amagerbanen, hvorefter Lønnen for de der beskæftigede 3 Reparatører fastsættes til 155 Øre pr. Time. Der findes forskellige Goder paa denne Arbejdsplads, og Afdelingen betragter Overenskomsten som et godt Fremstød.

Efter at der mellem Københavns Afdeling 17 og Firmaet Hartmann & Lauritzen, Ryesgade 95, i nogen Tid har hersket en Del Uoverensstemmelser, bl. a. om Betalingen for Natarbejde og Genantagelse af en paa Grund af Arbejdsmangel afskediget Tillidsmand, er der, efter at Afdelingen har truet med Blokade, den 15. Juni indgaaet en Aftale, hvorefter der efterbetales 2 Maskinarbejdere et Beløb, svarende til 9 Øre pr. Time for de Timer, de har arbejdet for Firmaet mellem Kl. 11 Nat og 6 Morgen, Tillidsmanden genantages som første Mand, naar Firmaet paany faar Brug for Folk, dersom han er i Stand til at udføre det Arbejde, der til den Tid bliver Tale om, og endelig indgaar Firmaet paa at anerkende, at Overarbejdstillægget mellem Kl. 4 og 6 Morgen for Fremtiden er 50 pCt.

Den 21. Juni er der indgaaet Overenskomst mellem Forbundet og Skibsreder Hans Petersen, Baltica-Værftet, gældende til 1. Februar 1927, efter hvilken Dato den kan opsiges med 3 Maaneders Varsel. Overenskomsten, der er indgaaet efter en Blokade af Værftet, fastsætter en Løn af mindst Kr. 1,75 pr. Time for nyantagne, hvor der ikke er Adgang til Akkord. Lønnen for de 4 dér beskæftigede Medlemmer af vort Forbund forhøjedes ved denne Overenskomst med 50 Øre pr. Time.

Mæglingsmøder. Paa Foranledning af Sammenslutningen mægledes der den 18. Marts hos Firmaet P. Nordsten, Hillerød, hvor man ikke havde kunnet opnaa Enighed om nye Akkordpriser. Ved Mæglingen henvistes Sagen til lokal Forhandling, der skulde være tilendebragt inden 14 Dage.

Forhandlingen har ikke ført til noget Resultat, Priserne er de samme som før Mæglingen, og Fabrikant Nordsten har ikke forlangt Sagen ført videre.

Den 9. April afholdtes Mægling paa A/S Pedershaab Cementindustri, Bønderslev, i Anledning af Krav fra vore Medlemmer om et Akkordafsavnstillæg.

Firmaet lovede at hæve Lønniveauet, og man enedes derfor om foreløbig at se Tiden an, idet Forbundet dog forbeholdt sig eventuelt at føre Sagen til Timandsmøde. I Skrivelse af 30. Maj meddeler Afdelingen, at Gennemsnitsfortjenesten er steget fra 135 til 146 Øre, og at den laveste Timeløn er hævet med 7 Øre, fra 93 til 100 Øre, hvorefter man har vedtaget at slutte Sagen med det opnaaede Resultat.

Den 13. April afholdtes Mægling hos A/S Dansk Soyakagefabrik, København, paa Krav om forskellige Forbedringer af Timelønnen m. m. Ved Mæglingen opnaaedes intet Resultat, men ved lokal Forhandling den 15. Maj opnaaedes Enighed om Spørgsmaalene, og der udbetaltes et samlet Tillæg af 132 Øre at fordele efter Firmaets Skøn.

Hos Brødrene Gram i Vojens afholdtes Mægling den 4. Maj i Anledning af forskellige Klager fra Arbejdernes Side, hvorom man ikke havde kunnet tale sig til Rette. Begge Parter udtalte at ville tilstræbe det bedst mulige Forhold paa Fabrikken. Firmaet kunde dog ikke indgaa paa Forhøjelse af Timelønningerne, men Tillidsmandens Løn forhøjedes til 128 Øre, og Sagen sluttedes dermed.

Den 28. Maj afholdtes Mægling hos Ingeniørforretningen »Dano«, København, i Anledning af Klage over

1) at Firmaet uden Forhandling reducerer Opholdsbetalingen for rejsende Montører,

2) at Virksomhedens Værkfører i stor Udstrækning deltager i Arbejdet, og

3) Lærlingeuddannelsen.

Angaaende 1) enedes man om, at der til fuld Afgørelse af Spørgsmaalet betales 90 Kr. til Fordeling blandt de Paagældende, og at der fremtidig forhandles om Kostpenge, forinden Montørerne tiltræder Rejsen, 2) sluttede med de faldne Udtalelser, og angaaende 3) udtalte Firmaet, at det ikke havde til Hensigt at antage flere Lærlinge.

Den 29. Maj mægledes vedrørende Firmaet Andreasen & Henningsen, København, i Anledning af Strid om Akkordbetalingen for Rørledningsarbejdet paa den ny Frimurerloge. Paa Grund af særlige Omstændigheder enedes man om at fortsætte Mæglingen den 1. Juni, men den 31. Maj bragtes samtlige Uoverensstemmelser ud af Verden ved lokal Forhandling.

Den 31. Maj mægledes i Anledning af følgende Uoverensstemmelser med Flydedokkens Nordre Værft, København:

1) Strid om Udearbejdstillæg ved et Stykke Arbejde paa Østre Gasværk.

2) Krav om Smudstillæg for det samme Arbejde.

Værftet erklærede sig villig til at betale de til enhver Tid gældende Udearbejdspenge, men vilde ikke yde noget Smudstillæg.

I Anledning af, at A/S Københavns Flydedok og Skibsværft havde krævet Udearbejdstillægget reduceret, afholdtes Mæglingsmøde den 31. Maj sammen med de øvrige interesserede Fag, og her opnaaedes Enighed om en Reduktion paa 3 Øre, saaledes at Tillægget herefter er 9 Øre.

Den 10. Juni afholdtes Mægling i Anledning af et overfor A/S »Vølund«, København, rejst Krav om Tillæg til Timebetalingen for Daglønsarbejde paa Varmecentralen i Gothersgade. Firmaet vilde ikke indgaa paa det rejste Krav under Hensyn til, at Daglønstimerne udgjorde en ringe Del af det samlede Timeantal. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Den 11. Juni mægledes hos Kastrup Kalkværk og Kalksandstensfabrik i Anledning af følgende:

1) Strid om Reguleringen af et maanedligt Tillæg,

2) Krav om Forhøjelse af Timelønnen og

3) Krav om Betaling for 3 Dages Sommerferie.

Man enedes om at forhøje Tillægget, som androg Kr. 40,80 pr. Maaned, til Kr. 41,60, samt at efterbetale hver af de nu beskæftigede 4 Arbejdere Kr. 12,00. Tillægget reguleres i Henhold til August-Pristallet, men Reguleringen gøres ikke effektiv i indeværende Overenskomstperiode.

Herefter trak Forbundet Lønkravet tilbage og frafaldt Retten til at rejse nyt Lønkrav i indeværende Overenskomstperiode; Kravet om Betaling for Sommerferie bortfaldt ligeledes.

Hos Odense elektriske Sporvej mægledes den 15. Juni i Anledning af følgende:

1) Lønkrav,

2) Krav om Vejpenge ved Arbejde paa en Sporvognslinje.

ad 1) Firmaet indgik paa at forhøje en Maskinarbejders Timeløn med 3 Øre.

ad 2) Man enedes om, at der udbetales Vejpenge i Henhold til »Fælles Værkstedsregler« til de Arbejdere, der er beskæftiget ved Nyanlæg paa Skibhusvej, for saa vidt de møder ved Arbejdstidens Begyndelse Kl. 6 og ophører med Arbejdet Kl. 4. Herfra undtages dog 2 Maskinarbejdere, som er antagne til Spor- og Ledningsarbejde.

Den 17. Juni afholdtes Mæglingsmøde hos A/S »Strømmen«, Randers, i Anledning af følgende:

1) Klage over, at Værkføreren ensidigt adskiller Akkorderne til Skade for Arbejdernes Fortjeneste.

2) Krav om Tillæg af 10 pCt. til de daarlige Akkorder.

3) Krav om et Tillæg af 5 Øre til samtlige bestaaende Timelønninger.

4) Klage over, at Firmaet ikke overholder en Aftale om at levere godt Værktøj samt godt afslebet Støbegods m. v.

Man enedes om, at der snarest muligt optages lokal Forhandling om Akkorder paa nyt Arbejde og Arbejde, hvorpaa der tidligere har været fast Pris, men som nu er undergaaet Ændringer i Konstruktionen.

Findes der Fejl i Tegninger, gives der efter Forhandling med Værkføreren vedkommende Arbejder en passende Erstatning.

I Tilfælde, hvor Arbejderne kan paavise, at der ikke fra Fabrikkens Side tages fornødent Hensyn til det i

sin Tid udarbejdede Reglement vedrørende Arbejdets Udførelse, erklærer Fabrikken sig villig til straks at træde i Forhandling herom.

Fabrikken indgik endvidere paa at forhøje Timelønningerne med ialt 200 Øre at fordele efter Fabrikkens Skøn med særlig Hensyntagen til de lavestlønnede, samt at yde en Maskinarbejder en Efterbetaling af 18 Øre pr. Time fra 22. Marts at regne.

Timandsmøder. Den 14. Juni afholdtes Timandsmøde, hvor følgende Sager behandledes:

1) Krav fra A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, om Reduktion af Skibsbyggernes Akkordpriser.

Man enedes om at fortsætte Forhandlingerne paa et nyt Møde den 19. Juni, i hvilket samtlige paa Refshaleøen beskæftigede Fags Repræsentanter skulde deltage. Ved dette Møde opnaaedes ingen Ordning, men ved et Møde den 21. Juni opsattes et Forslag af Arbejdernes Repræsentanter, paa Grundlag af hvilket Klubberne skulde afgive Tilbud om eventuelle Reduktioner senest den 25. Juni. Direktør Bondegaard tiltraadte Forslaget med Undtagelse af dets Punkt 8, der indeholdt Krav om, at Arbejderne blev gjort bekendt med den kalkulerede Arbejdsløns Størrelse.

2) Strid med A/S Københavns Flydedok og Skibsværft, Søndre Værft, om Vejpenge ved Natarbejde.

Der opnaaedes ikke Enighed om en fremtidig Ordning, idet Værftet, støttet af Sammenslutningen, hævdede, at det kun var forpligtet til at betale Vejpenge i Tilslutning til en Arbejdsperiode i Døgnet. Det foreliggende Tilfælde afgjordes ved, at Værftet indgik paa at betale Kr. 12,00, medens Vejpengene i Henhold til Arbejdernes Standpunkt androg ca. Kr. 17,00.

Den 23. Juni afholdtes Timandsmøde til Behandling af Lønkrav overfor Firmaet Ths. B. Thrige, Odense.

Firmaet erklærede ikke at kunne imødekomme noget Krav om Lønforhøjelse.

Lønforhøjelser. Paa et Timandsmøde den 14. Maj vistes et Lønkrav overfor bl. a. Dalum Papirfabrik, Odense, tilbage til lokal Forhandling; denne har haft til Resultat, at Timelønnen for 7 Mand forhøjedes med 2 Øre til hver, medens 1 Mand fik 1 Øre. Samtidig er Firmaet indgaaet paa at sætte Priser paa Arbejdet.

Ved en lokal Forhandling, som i Henhold til Timandsmødet den 14. Maj har fundet Sted mellem De forenede Automobilfabrikker, Odense, og de dér beskæftigede Arbejdere, er Lønnen for 10 Mand forhøjet saaledes, at 1 Mand har faaet 4 Øre, 1 har faaet 3 Øre og 8 Mand har faaet hver 2 Øre pr. Time.

Foranlediget af et af vore Medlemmer rejst Krav overfor Odsherredbanen, Holbæk, afholdtes den 12. Juni et Møde paa Banens Kontor, hvori deltog en Repræsentant for Forbundet. Samtlige beskæftigede 9 Mand fik Lønnen forhøjet saaledes:

1	Mand	fra	150	til	157 Øre
1	—	-	143	-	149 —
1	—	-	134	-	139 —
1	—	-	131	-	136 —
3	—	-	126	-	130 —
2	—	-	125	-	130 —

tilsammen en Forhøjelse paa 45 Øre pr. Time.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Juni i Anledning af Lønkrav fra 2 hos Mælkekondenseringsfabrikken i Hjørring beskæftigede Reparatører opnaaedes Enighed om, at Timelønnen blev fastsat til 134 Øre, hvilket betød en Forhøjelse paa 2 Øre pr. Mand og Time.

Samtidig indgik Fabrikken paa ved Kedelrensning at yde et Tillæg, der fastsættes ved lokal Forhandling.

Grænsekendelse. Grænseudvalget har afsagt Kendelse i en Strid mellem Kedelpasserforbundet og Smedeforbundet, hvorunder førstnævnte Forbund havde krævet, at 2 paa Svendborg Bryghus beskæftigede Maskinarbejdere skulde overflyttes til Kedelpasserforbundet. Kendelsen gaar ud paa, at Kedelpasserforbundet ikke kan kræve de 2 Maskinarbejdere overført.

En Formandssag paa Knapfabrikken A/S J. O. Winther, Roskilde. Hos ovennævnte Firma ansattes umiddelbart efter dettes Etablering i 1919 to Formænd, Maskinarbejderne Wichmann og Reuber, der i Følge alle samstemmende Udtalelser uden Vanskelighed har kunnet bestride det Tilsyn med Arbejderne paa Virksomheden, som har været nødvendigt.

Et Par Gange har Firmaet gjort Tilløb til Ansættelse af en tredie Formand, men først i 1925 ansættes til Stadighed en saadan ved Navn Höhne, som, da han ikke kan faa Tiden til at gaa, giver sig til at fuske i Maskinværkstedet. Da Höhne imidlertid ikke er faglært, byttes Rollerne om for ham og Reuber, saaledes at den sidste mere og mere beskæftiges som Reparatør, og efter Nytaar, hvor der en kort Tid etableres 2 Holdsdrift, overtager han endda fuldstændig Dagarbejdet, der hidtil har givet en Maskinarbejder fuldt op at bestille.

Dette synes vor Afdeling, og deri gav Forbundsledelsen den Ret, var for meget, og da der ved de i Voldgiftsreglerne foreskrevne Forhandlinger ikke opnaaedes Enighed, indbragtes Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Denne frifandt imidlertid Firmaet for Forbundets Klage, og i Præmisserne til Kendelsen hedder det, »at da Konjunkturforholdene maa antages at være Aarsag til, at hans Formandsfunktioner ikke for Tiden lægger fuldt Beslag paa hans Arbejdskraft, skønnes det overvejende betænkeligt at statuere, at han ikke er Formand i Septemberforligets Forstand«.

Det vil heraf ses, at hvis Hr. Reuber fortsat, trods en Bedring i Konjunkturerne, beskæftiges som almindelig Maskinarbejder, er der Mulighed for at rejse Sagen igen med Udsigt til et andet Resultat.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Thisted. Maskinfabrikant Chr. Jensen, Østergade.
2. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
3. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
4. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.
5. Maskinhandlerne Fris & Bang, Skive.
6. Smedemester Hansen, Nexø.
7. Mekaniker Anker Hansen (Værksted ved Banegaarden), Næstved.
8. Smedemester Herman Jensen, Tingvej 10, København.
9. Smedemester Hüche, Vognfjederfabrikant, Brønderslev.
10. Munthesen & Co., Søborg.
11. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.

Strejke ved Nødhjælpsarbejde.

Under denne Overskrift finder Arbejdsgiverforeningen Anledning til i sit Medlemsblad af 14. Maj 1926 at rette Angreb paa, som Bladet udtrykker sig, visse Arbejdergrupper og den stormægtige Fagforeningsleder for D. S. & M. F.s Afdeling 9 for Vægring ved at udføre Nødhjælpsarbejde paa den Façon, som Arbejdsgiverne ønsker det, og da Arbejdsgiverforeningen i sit Skriveri er ude med bevislige Urigtigheder og undlader at berøre Sagens Fakta, finder jeg Anledning til at omtale den nærmere.

Firmaet Mark Poulsen & Rønne fik Rørarbejdet paa Søllerød Raadhus at udføre som Nødhjælpsarbejde. Loven om dette forudsætter, at der beskæftiges Arbejdsløse; desuagtet sendte Firmaet et af vore Medlemmer, som arbejdede hos dette, og som gennem 10 Aar ikke har været arbejdsløs, op for at udføre dette Arbejde og fik samtidig en Arbejdsløs anvist fra Lyngby, foruden at vort Medlem tog sin Søn, der lige var udlært, med. Senere antog Firmaet et Medlem af Afdeling 9, som var beskæftiget for »Aurora« paa Bryggeriet »Stjernen«, men som holdt op paa dette Arbejde for at begynde hos Mark Poulsen & Rønne, og paagældende Medlem fik saa Besked om at tage til Søllerød.

Arbejdsgiverforeningens Paastand om, at der fra Rørlæggernes Fagforening var anvist 3 Arbejdsløse, og at vi desuagtet standsede Arbejdet, vil man se, er aldeles urigtig, men Firmaet forsøgte delvis at beskæftige Folk, som ikke var arbejdsløse, og brød selv derved Lovens Bogstav.

Loven om Nødhjælpsarbejde siger blandt andet, at der fradrages Arbejderen 15 pCt. af hans Ugefortjeneste, og disse 15 pCt. indgaar i Arbejdsløshedsfonden, men paa dette Arbejde skulde Arbejderen desuden ifølge Rørpriskuranten have Kilometerpenge, 30 pCt. af den ugentlige Fortjeneste, og da disse 30 pCt. var beregnet til Dækning af Udgifter, Arbejderen har ved at være beskæftiget udenfor Københavns Grænse, og var udregnet efter normal Ugefortjeneste, skulde man formene, at d'Hrr. Arbejdsgivere vilde forstaa dette saaledes, at de skulde udbetales af den normale Ugeløn uden Fradrag, og saafremt dette ikke skulde ske da at faa et Møde i Stand i det staaende Rørudvalg, for at man der kunde enes om Fremgangsmaaden. Men heller ikke dette fandt d'Hrr. sig beføjede til, lige saa lidt som den ene af Firmaets Indehavere, der var paa Arbejdsstedet Torsdag d. 29. April, fandt sig beføjet til at tale med Undertegnede angaaende Uoverensstemmelserne.

Naar Arbejdsgiverforeningen da bagefter gør det til Genstand for Omtale i sit Medlemsblad uden at sørge for at faa Sagen tilstrækkelig oplyst, gør det nærmest Indtryk af, at man er ude efter selv det mindste Punkt for at kunne finde Lejlighed til Angreb paa Arbejderne og deres Tillidsmænd.

For Afdeling 9:
H. Rasmussen, Formand.

Det finske Metalarbejderforbunds Kongres.

Den 7. Juni aabnede det finske Metalarbejderforbund sin 10. Kongres, der afholdtes i Helsingfors i det nu færdigbyggede »Folkets Hus«, der i sin endelige Skikkelse staar som den største og prægtigste Arbejderforsamlingsbygning i Skandinavien.

Det første »Folkets Hus« blev saavidt erindres opført for en Snes Aar siden paa en »Tomt«, som Arbejderforeningerne fik overladt af Helsingfors' Kommunestyre og af dette formentes at være uden synderlig Værdi, men som ved Bearbejdelsen viste sig at indeholde den fineste Granit, hvoraf ikke alene »Folkets Hus« har kunnet opføres, men der ogsaa kunde sælges af. Bygningen blev ikke straks opført i sin fulde Størrelse, men dog allerede i sin første Del meget imponerende, ligesom Festsalen med Hensyn til god Akustik overgaar det meste af, hvad der findes af Forsamlingslokaler andet Steds. Under Indbyrdeskrigen blev saavel Taarnet som Bygningens øvrige Dele ødelagt af Tyskernes Beskydning, men forholdsvis hurtigt lykkedes det de finske Arbejdere at gøre Bygningen i Stand igen, og for 3 Aar siden tog man fat paa at opføre Resten af Projektet, og Byggeforetagendet staar altsaa nu som anført fuldt færdigt.

Foruden at de fleste Organisationer har deres Kontorer i »Folkets Hus«, findes der som nævnt den store Festsal og desuden forskellige noget mindre Mødesale.

Dernæst findes der mægtige Restaurationslokaler i Forbindelse med Kontorerne og Mødelokalerne og i den underste Etage endnu en stor, billig Spiserestauration. At der i et saa sportsmæssigt præget Land som Finland ogsaa findes Idræts- og Sportslokaler og i Bygningens øvrige Rum et lydtæt Sangøvelseslokale tilføjes kun for en Fuldstændigheds Skyld.

Kongressen holdtes som tidligere Kongresser i den store Festsal, hvor de ca. 100 Kongresdeltagere naturligvis havde god Plads, men dette var en Fordel, som Kongresforhandlinger i et overhedet og tæt fyldt Rum ikke er nogen Behagelighed.

Siden 1910 har vort Forbund været repræsenteret ved alle de finske Kongresser, hvilket ogsaa gælder for Norges og Sveriges Vedkommende. I 1914 var der tillige en Repræsentant for Metalarbejderne i Leningrad, men ellers har ingen af de finske Kongresser haft Besøg af Repræsentanter fra andre udenlandske Metalarbejderorganisationer. Ved denne Kongres var imidlertid den ene af Tysk Metalarbejderforbunds Formænd, Alvin Brandes, samt Hovedkassereren for de tyske Czekoslovaker, Alois May, til Stede og dertil 2 Repræsentanter for de russiske Metalarbejdere.

Saavel indenfor det finske Metalarbejderforbund som indenfor de øvrige Fagforbund har der gennem adskillige Aar været ført stærke Kampe mellem den kommunistiske og den socialdemokratiske Fløj, og i det store og hele har den førstnævnte været den overvejende, men Resultatet af disse indbyrdes Stridigheder har ikke undladt at øve sin Virkning paa Medlemstallet i Organisationerne, som paa forskellige Omraader har været i ret stærk Tilbagegang. Ved den sidste Kongres i den finske Landsorganisation er man derfor enedes om at nevtralisere de faglige Organisationer i Striden mellem de 2 politiske Fraktioner, og forhaabentlig vil dette føre til, at de finske Fagforbund nu i højere Grad end hidtil vil kunne løse deres Opgaver med Hensyn til Arbejdsvilkaarene.

I en Udtalelse, der paa de respektive Sprog var tilstillet de udenlandske Repræsentanter, anmoder den finske Organisation om Forstaaelse af den vanskelige Stilling, de finske Arbejdere staar i, idet en direkte Tilslutning til den ene eller anden Gruppe faglige Internationale vilde betyde en Sprængning af de finske Organisationer, og man maa holde sig tilbage i Forventningen om, at det paa dette Omraade maa lykkes at skabe et fagligt Internationale, der kan samle alle Arbejderne.

Det er maaske ikke givet alle at kunne forstaa og anerkende et saadant halvt Standpunkt, men for de finske Arbejdere gælder det i første Række om at holde deres Organisationer sammen, og det vil sikkert være urigtigt, om man ude fra vil fordømme dette Standpunkt, fra hvilken Side Bedømmelsen end kommer.

Det skal i denne Forbindelse fremhæves, at Metalarbejdernes Kongres enstemmigt besluttede at opretholde deres Tilslutning til Internationale Metalarbejder-Bund og ligeledes enstemmigt vedtog at bevare Overenskomstforholdet med gensidig Understøttelse med de skandinaviske Metalarbejderforbund. Om Kongresarbejdet iøvrigt vilde det være for omstændeligt at gaa stærkt ind paa Detailler, og de mindre Enkeltheder i en Organisations Arbejde kan heller ikke have Interesse for en videre Kreds, men kun skal anføres, at man vedtog at gennemføre en bedre Kontrol med Kontingentbetalingen, hvilken Reform i en Organisation, der kun tæller ca. Halvparten af Fagets Udøvere, er i endnu højere Grad en Nødvendighed, end Tilfældet er, hvor Organisationen er fuldt gennemført.

Den aflagte Beretning godkendtes af Kongressen, men om Valget af Formand førtes en ret stærk Kamp, idet man fra kommunistisk Side ønskede den fungerende Sekretær valgt til Formand. Efter en Valghandling, der strakte sig over 4—5 Timer, genvalgtes Virta til Formand med 48 Stemmer mod 28, der faldt paa Modkandidaten, og det finske Forbund havde derved slaaet fast, at den Politik, der var ført hidtil, og som er en Forhandlingspolitik af samme Art, som den vi fører her til Lands, ogsaa skal fortsættes i den kommende Tid.

Vi ønsker det finske Forbund til Lykke med Kongressen og dens Resultat.

Kongres i Hollandsk Metalarbejderforbund.

I Dagene fra 11.—13. Juni 1926 afholdt Hollandsk Metalarbejderforbund sin Kongres i Amsterdam. Forbundets Repræsentant ved denne Lejlighed var Sekretær S. Munk.

Paa Kongressen var mødt 101 Delegerede fra Forbundets 95 Afdelinger, repræsenterende ca. 24500 Medlemmer, altsaa et lignende Medlemstal som i D. S. & M. F.

Af Formanden Peter Danz' Beretning fremgik det, at man det sidste Aar havde haft en Fremgang paa ca. 2000 Medlemmer, og faktisk var det eneste af de 5 eksisterende Forbund for Metalarbejdere i Holland, der var i Fremdrift. Ulykken for de hollandske Metalarbejdere er jo netop den, at de ikke som hos os staar i samme Organisation, men som sagt i hele 5, hvoraf 8000 i det romersk-katolske, 5000 i det kristelige, 1000 i det syndikalistiske og endelig 400 i det kommunistiske Forbund. Der er saaledes ca. 39000 organiserede Metalarbejdere i Holland af de ca. 80000, der findes i Landet, altsaa knapt 50 pCt., og her er endnu et vidt Arbejdsfelt for Agitationen, men naturligvis besværliggøres denne af de mange forskellige Tros- og politiske Opfattelser i Landet.

Med Hensyn til kollektive Aftaler eksisterer saadanne indenfor Blikkenslager-, Rørarbejde-, Elektrikerbrancherne og for Smedeværksteder — Aftaler med ret gode Arbejdsbetingelser og 48 Timers Arbejdsuge. I Storindustrien, saasom paa Maskinfabrikker, Skibsbyggerier o. s. v., forsøger Ledelsen nu at gennemføre noget tilsvarende.

Paa Kongressens anden Dags Eftermiddag foretoges en Udflugt til Hollands eneste Staalværk, der er belig-

gende ved Nordsøen i en By ved Navn Ijmujden, hvilken Udflugt vakte udelt Tilfredshed og var meget interessant.

Ligeledes blev der paa Kongressen holdt Foredrag om Fagoplæring, hvilket efter den paafølgende Diskussion at dømme i høj Grad interesserede vore hollandske Kolleger.

Der kom kun meget lidt Kritik til Orde mod Ledelsen, tværtimod havde adskillige Talere Ordet for at takke denne for dens Arbejde, specielt for 8 Timers Arbejdsdagen. I det hele taget maatte man imponeres over den saglige Maade, vore hollandske Kolleger førte Diskussionen paa, og den Enighed de gav Udtryk for gennem deres aldeles enstemmige Beslutninger i alle Spørgsmaal, der behandledes paa Kongressen, blandt andet ogsaa ved at genvælge hele den gamle Ledelse, og man rejste derfra med Indtrykket af, at Hollandsk Metalarbejderforbund er en ganske udmærket virkende Organisation, der ogsaa i Fremtiden vil være i Stand til paa bedste Maade at varetage vore Fagfællers Interesser saavel i selve Holland som ved Samarbejdet i det internationale Metalarbejderforbund.

En daarlig Kammerat.

Et tidligere Medlem af Smedeforbundet, Nr. 25512, J. V. Andersen, ankom først i April Maaned d. A. til Aarhus, hvor han erholdt Arbejde paa Danish Machine Co. Vedkommende stod imidlertid ganske blottet for Midler og var ikke paa daværende Tidspunkt berettiget til Understøttelse, hvorfor Afdelingsformanden, Leonhard Hansen, laante ham 20 Kr., imod at han lod sin Medlemsbog bero paa Afdelingskontoret. Imidlertid kom Andersen til Skade paa Fabrikken og var uarbejdsdygtig i 3 à 4 Uger, men han er derefter forsvunden, efter Afdelingens Formening til København, hvor han imidlertid, som Følge af manglende Medlemsbog, ikke er tilmeldt.

Imidlertid kunde det jo tænkes, at han til Trods for, at Medlemsbogen beror i Aarhus og forlængst er ude over Restancefristen, ved et eller andet lille Fif forsøger paa i en eller anden Afdeling at køre videre paa sit tidligere Medlemsskab, og Aarhus Afdeling anmoder derfor om, at Vedkommendes Forhold maa blive bekendtgjort, saaledes at han ikke kan fortsætte paa samme Maade, som Tilfældet har været i Aarhus, hvilket jo kun bevirker, at hæderlige Kolleger, som kommer i Vanskelighed, har sværere ved at blive hjulpne.

Teknologisk Instituts Dagskole.

Dagskoleundervisningen, der omfatter faglige Kursus paa 1—8 Uger, har til Opgave at give Deltagerne Lejlighed til paa saa mange Punkter som muligt at udvide deres Kendskab til de Materialer, de arbejder med, til Behandling af Maskiner og Værktøjer, til moderne Arbejdsmetoder og — ikke mindst gennem Bogføring, Kalkulation og Forretningslære — til den forretningsmæssige Side af en Haandværkervirksomhed ligesom til i det hele at øge deres forskellige Kundskaber til Støtte for Arbejdet i Fremtiden.

Undervisningen, der foregaar i Institutets Bygning i København, deles i

A. Praktisk Undervisning med Fabriksbesøg og
B. Teoretisk Undervisning (Foredrag og Eksaminatorier).

Der vil i Aarets Løb, hvis den fornødne Tilslutning naas, blive afholdt bl. a. følgende Kursus:

Kursus for Fyrbødere ved Centralvarmeanlæg.
(Fra 23. August til 4. September 1926.)

Det største Antal Deltagere er 20. Arbejdstøj til Fyringsøvelser bør medbringes.

Kursus i Autogénsvejsning.
(Fra 20. til 25. September 1926.)

4 Specialkursus indenfor Automobilbranchen.

Kursus A. for faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere, der er i Besiddelse af det fornødne Kendskab til alm. Værkstedsarbejder (Drejning, Fræsning m. m.) varer fra *20. September til 9. Oktober 1926.*

Kursus B. for faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere varer fra *18. Oktober til 6. November 1926.*

Kursus C. for faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere varer fra *11. til 16. Oktober 1926* (6 Dage) og vil omfatte *Autogénsvejsning af Dele til Automobiler.*

Kursus D. for faguddannede Smede, Maskinarbejdere, Mekanikere og Elektrikere varer fra *11. til 23. Oktober 1926.*

Kursus for Gas- og Vandmestre.
(Fra 27. September til 2. November 1926).

Kursus for Smede og Maskinarbejdere.
(Fra 22. November til 22. December 1926.)

Kursus for Pladearbejdere.
(Fra 6. til 18. December 1926.)

Kursus for Varmesmede.
(Fra 31. Januar til 26. Februar 1927.)

Kursus for Automobilmekanikere.
(Fra 28. Februar til 26. Marts 1927.)

Indmeldelsen maa indsendes senest 3 Uger forud for Kursus' Begyndelse.

Betalingen erlægges senest den Dag, Kursus begynder.

Deltagerne maa foruden de særlig angivne Værktøjer m. m. medbringe fornødent Arbejdstøj, Noteringsbøger samt en Hængelaas til Garderobeskab. Rekvisitter, Tegninger og Tegnemateriale erholdes som Regel paa Skolen.

Søges Understøttelse, maa der, foruden udfyldt Indmeldelsesskema, indsendes en Ansøgning skrevet paa almindeligt Papir forsynet med fornødne Anbefalinger for Trang og Værdighed fra den stedlige Haandværkerorganisation, eventuelt for Svendenes Vedkommende fra Fagforening, Læremester eller lign. Ansøgning indsendes til Fagskolens Kontor og stiles til Fagskolens Bestyrelse.

Ca. *14 Dage* før hvert Kursus Begyndelse vil der blive tilsendt hver af de Indmeldte nærmere Meddelelse om Optagelse samt om, hvorvidt eventuel Ansøgning om Understøttelse er bevilget.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
20518	Andersen, Valdemar G. ..	Ans	2. 4 93	Randers	2.11.12	Aalborg	2. 5.25
29863	Christensen, Harry Georg...	Nyborg	22. 4.05	Thisted	20. 6.25	Thisted	20. 3.26
37136	Christiansen, Aage Marius .	Helsingør	11. 1.00	Helsingør	15. 4.19	Helsingør	9. 1.26
724	— Laurits V. E. ..	København	29. 3.93	Kbhvn. Afd.	20. 7.25	Kbhvn. Afd. 14	26.12.25
36709	Engell, Carl Sofus L...	Haraldsted	6. 8.88	„ „	16.10.23	„ „ 12	20. 3.26
27047	Gaardbo, Ahlmann	Skagen	6.11.97	Frederikshavn	24. 5.17	Esbjerg	26. 4.24
35211	Gram, Børge Sidenius	Sæby pr. Høng	24. 3.03	Slagelse	5. 3.23	Kbhvn. Afd. 17	6. 3.26
15338	Hansen, Hans Kr. A. ...	Roskilde	16. 5.02	Kbhvn. Afd.	15.12.21	Centralafd.	8. 8.25
27001	— Jacob Schøn...	Sigerslev	25. 6 94	Køge	1. 4.25	Køge	28 11.25
2245	— Vilh. Theodor.	København	27. 3 86	Kbhvn. Afd. 1	29. 8.13	Centralafd.	13. 3.26
16685	Henriksen, Hans Alf. B....	—	23. 3.06	„ „	16. 4.25	Kbhvn. Afd. 2	20. 3.26
2823	— Thorvald H. ...	Harndrup	9. 9.79	„ „ 1	1. 7.11	„ „ 18	6. 3.26
17816	Hjorth, Oskar Vilh.....	Rindum	24.10.04	Holstebro	19. 2.23	Holstebro	28. 2.25
30143	Jensen, Algot Sv. Aage	København	5. 9.03	Kbhvn. Afd.	23 10.22	Kbhvn. Afd. 2	13 3.26
39917	— Carl Peter.....	Greis	10. 6.06	Horsens	3.10.24	Horsens	20. 2.26
387	— Frederik A. C..	København	18.12.94	D. Arb. Forb.	1. 2 22	Kbhvn. Afd. 14	7.11.25
34317	— Godtfred Vald..	Thisted	14. 2 04	Thisted	1. 5.22	Struer	30. 9.22
17814	— Harald	Rindum	18. 4.04	Holstebro	8. 5.23	Holstebro	14. 2.25
39354	— James Ole.....	København	19. 7.05	Kbhvn. Afd.	10. 5 24	Kbhvn. Afd. 15	6. 3.26
5451	— Jens Peter Chr.	—	14. 1.94	„ „ 1	26. 4.13	Centralafd.	20. 3.26
32046	— Olfert Peter ...	Helsingør	24.11.99	Helsingør	14. 4.19	Helsingør	20. 3.26
37861	Jørgensen, Hans Peter J...	Gislev	5.12.05	Nyborg	13. 3.25	Nyborg	31.10.25
17916	— Henry Hans C..	København	24. 9.03	Kbhvn. Afd.	28.10.22	Kbhvn. Afd. 12	13. 2.26
2481	— Peter Hansen ..	Esbjerg	22. 4 98	„ „	23 11.25	„ „ 15	13. 3 26
17847	Jacobsen, Svend Aage ...	København	20. 9.02	„ „	20.10.22	„ „ 12	13. 3.26
37786	Johansen, Anders Lund ..	Agerfeldt	26. 8.02	Holstebro	8. 5.24	Holstebro	16. 5.25
39513	— Erik Johan	København	5. 8 05	Kbhvn. Afd.	13. 6.24	Kbhvn. Afd. 14	6. 2.26
38612	— Robert H.	—	5. 2.89	„ „	21. 9 17	„ „ 5	6. 3.26
1411	Johnsen, Erhardt J. F. ..	—	28. 9.00	„ „ 3	11.10.19	„ „ 3	14.11.25
1032	Larsen, Hans Jul. T....	—	4. 3.03	„ „	25. 9.25	„ „ 4	6. 3.26
36625	Lylloff, Arne P. Chr. ..	—	23. 9.04	„ „	29. 9.23	„ „ 14	20. 3.26
9229	Madsen, Carl J. L.....	—	1. 5.84	„ „	26.11.24	„ „ 12	6. 3.26
9995	Møller, Carl Richardt ..	Asminderød	30. 1.99	„ „	3.12.24	„ „ 12	5.12.25
39520	Mørch, Charles P. A. V.	København	26. 4 04	„ „	16. 6.24	„ „ 12	20. 2.26
35749	Nielsen, Gudmund B....	Horsens	9. 5.04	Horsens	1. 5.23	Horsens	12 12.25
8478	— Hans Jac. H. ..	København	20.10 05	Kbhvn. Afd.	8.11 24	Korsør	6. 3.26
2491	— Helmer R. M...	Fakse	21. 5.05	„ „	24.11.25	Kbhvn. Afd. 14	13. 3.26
1662	— Helmuth Em. ..	København	6. 8.06	„ „	16.10.25	„ „ 13	20. 3.26
13658	— Lorentz S. A...	Uggerløse	29. 6.82	Tysk Metalarb. Forb.	2. 7.20	„ „ 12	20. 3.26
6785	— Viggo	København	7. 1.93	Kbhvn. Afd. 5	3. 7.13	Centralafd.	6. 3.26
39387	Olsen, Carl Folmer ...	Lestrup	10. 6.04	„ „	13. 5 24	Kbhvn. Afd. 14	13. 3.26
5737	— Hans	Gjerpen	24. 2.84	„ „	22. 2.26	„ „ 12	20. 3.26
22016	— Peter.....	Ringsted	13. 9.91	Varde	11. 9.15	Fredericia	4. 4 25
37845	Petersen, Chr. Sønderg...	Borring	1. 4.04	Horsens	22 3.24	Horsens	27. 2.26
5114	— Helmuth	Odense	24. 6.06	Kbhvn. Afd.	4.12.25	Kbhvn. Afd. 14	13. 3.26
5286	— Jørgen Peter...	Farum	13. 2.88	„ „ 1	6 8.15	„ „ 11	27.12.24
37846	— Mourits Munk .	Barrit	20. 4 04	Horsens	22. 3.24	Horsens	13. 2.26
20956	— Richardt	Faaborg	21. 4 02	Kbhvn. Afd.	22. 9 24	Kbhvn. Afd. 11	6. 3.26
29390	Pehrson, Cehlis Rud.....	Tirstrup	6.11.93	Aarhus G.	2.11.18	Horsens	17.10.25
35444	Rahbech, Holger	Mønsted	10.10.03	Struer	20. 8.24	Struer	23. 8.24
5750	Sørensen, Chr. Fr. J.....	Hørby	30. 4.02	Kbhvn. Afd.	7. 9.25	Kbhvn. Afd. 3	6. 3.26
5977	— Hans Chr.....	København	15.12.01	„ „	19. 3.26	„ „ 14	20. 3.26
425	— Jens Herm. H..	—	24. 5.93	„ „	11.10.24	„ „ 2	20. 3.26
25058	Sand, Aage H. Kj. ...	—	15. 5.87	„ „	30. 5.21	„ „ 8	13. 3.26
16139	Staugaard, Jacob Hansen..	Egeskov	9. 4.87	Frederikshavn	11. 9.06	Esbjerg	26. 4.24
25648	Stenkilson, Martin H.	Ø. Høby	26. 8.84	Kbhvn. Afd. 1	9. 7.17	Centralafd.	15. 8.25
1071	Thoby, Christian	København	16.10.69	„ „ 1	7.10.11	Kbhvn. Afd. 12	13. 3.26
14412	Thomsen, Einar	Marstal	28. 4.87	„ „	6. 3.25	„ „ 12	6. 3.26
36038	Wassberg, Manfred E.....	København	2.10.04	„ „	5. 5.23	„ „ 13	6. 3.26
39171	Westesen, Peter M. J.....	Silkeborg	9. 8.83	„ „	17. 3 26	„ „ 3	20. 3.26

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

Bortkommen Bog.

Medlem af Lyngby Afdeling, Nr. 46567, Heinrich E. Carlsen, har tabt sin Bog. Der var sidst betalt for Uge 11. Bogen gøres herved ugyldig.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse er Nr. 46573, Emil Petersen, optaget blandt slettede Medlemmer.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Slettede Medlemmer.

			Sidst betalt
Nr. 106	Altoft,	E.	30. 1.26
- 128	Christensen,	Poul	14 11.25
- 142	Esbensen,	Frode	19.12.25
- 121	Jensen,	Oluf	25. 4.25
- 21	Johnsen,	Aksel	28. 4.22
- 50	Olsen,	H.	14. 9.23

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 2388	Larsen,	August	(Kbhvn. Afd.)
- 15725	Madsen,	Knud Osv. M.	(—)
- 35521	Fagerlund,	Emil	(Svendborg Afd.)

Medlem Nr. 23109, J. C. Jensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 14636	Andersen,	Niels Peter M.
- 34180	Hansen,	Frederik H. H.
- 2750	Hermansen,	Engelbrecht Andreas

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

			Gl. Register.	Nyt Register.	Sidst betalt
Nr. 21511	Andersen,	Mathias			29.11.19
- 5498	Albrechtsen,	Vilhelm E. P.			27. 3.20
- 917	Berg,	O. C. L.			16. 9.16
- 16731	Linck,	Svend Aage			2. 8.19
- 25200	Lyngbye,	Georg			20 4.18
Nr. 27179	Andersen,	Boris Henry Ch.			29.11.24
- 14636	—	Niels Peter M.			27. 2.26
- 8483	—	Poul Jac. Th.			27. 5.22
- 5784	Bruun,	Peter Th. V.			29. 5.20
- 28528	Christensen,	Ingemann			9. 2.24
- 35045	Frandsen,	Jørgen Emil			21. 3.25
- 1555	Hansen,	Charles Viggo			2. 5.25
- 30171	—	Chr. M. E. B.			26. 3.21
- 34180	—	Frederik H. H.			10.10.25
- 2750	Hermansen,	Engelbrecht Andreas			10.10.25
- 2040	Jensen,	Poul Alfred			28. 2.25
- 39487	—	Svend Aage			9. 1.26
- 31053	Isbrand,	Adolf			5. 1.24
- 1291	Korf,	Carl Richardt			5.12.25
- 21185	Kurland,	Salmon			19. 6.20
- 35014	Lommander,	Henry Einer			31. 3.23
- 1416	Nielsen,	Jens			11. 3.22
- 1541	Nicolaisen,	Otto A. M.			30. 1.26
- 20647	Nyholm,	Kaj			24.10.25
- 11026	Olsen,	Einar C. Cordsen			4. 4.25
- 30009	Petersen,	Holger Niels J.			6 10.23
- 20279	—	Peter Edgard K.			27. 2.26
- 643	Seifert,	Knud			16. 1.26
- 20182	Simon,	Carl August			21. 7.23
- 5360	Worsøe,	Gunner A. B.			13. 2.26

Efterlysning. Afdelingskassererne bedes have deres Opmærksomhed henvendt paa Medlem Nr. 2594, Emil T. C. Andersen. Bogen bedes indsendt til Hovedkontoret til Paategning, da der er udbetalt noget uberettiget Krisehjælp paa den.

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 2. Aarg., Nr. 6.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Marstal: V. Albertsen, Toldbodgade 2. Hverdage Kl. 5—6.
Tønder: Kontortiden er Hverdage Kl. 5—6.

Maskinisteksaminerne.

Nye Kursus til den almindelige Maskinisteksamen, den udvidede Maskinisteksamen, Maskinpasserprøven og Motorpasserprøven begynder først i Januar og August. Indmeldelse og alle Oplysninger ved Henvendelse til:

Københavns Maskinistskole,
Nørrebrogade 13. N.
Kontortid: 6—8 Eftermiddag.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 10 AUGUST 1926 12. Aarg.

J. A. Hansens Efterfølger.

Med Besættelsen af en Formandsplads i et stort Fagforbund vil der altid være forbundet en Del Spænding, dersom Forholdet ikke er dette, at en enkelt Mand kan siges at være ganske selvskreven, og en saadan Spænding var der i Virkeligheden over Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 21. Kongres, der afholdtes i København den 14. August. Man kunde nemlig ikke her pege paa en enkelt Mand og med Bestemthed fastslaa, at han var særlig egnet til at overtage den svære Arv efter J. A. Hansen. Det er jo kun naturligt, at der under en Personlighed som J. A. Hansen opdroges et Kuld af Mænd, der hver for sig vilde være saa nogenlunde egnede til at føre Forbundets Virksomhed videre; at det paa den anden Side maatte blive en Mand med samme Principper som J. A. Hansen var næsten givet efter den ordinære Kongres' Stilling til den Virksomhed, der i den forløbne Kongresperiode var udfoldet.

Man har villet betegne denne Virksomhed som moderat med den Bibetydning, at den ikke var fuldt paa Højde med, hvad Tiden maatte kræve af Forbundet, men Synspunktet er jo ganske fejlagtigt, thi ingen var i mere fremtrædende Grad end J. A. Hansen Deltager i Arbejdet for at holde Fagbevægelsen paa Højde med Tidens Krav og at benytte alle Muligheder for, at Arbejderne i stedse stigende Grad kunde faa Medindflydelse paa Produktionsforholdene.

Det blev da paa Kongressen i højere Grad et Personspørgsmaal, end det blev Spørgsmaalet om at faa en Mand, der repræsenterede nye Systemer, og i Virkeligheden var Forholdet dette, at hvem der end var blevet valgt af de opstillede Kandidater, vilde Forbundets fremtidige Linie have tegnet sig i nøje Fortsættelse af den, som J. A. Hansen drog. Derfor frembyder det Valg, der har fundet Sted, ikke Muligheder for dybtgaaende Uoverensstemmelser i Forbundets fremtidige Ledelse, der sikkert fortsat som hidtil vil være præget af den gode Samarbejdets Aand, som har gjort sig gældende hidtil. Men det vil ogsaa blive en Nødvendighed, at Forbundets Ledelse i de kommende Tider præges af Enighed og Fasthed, thi ingensinde har disse Egenskaber været paakrævet i højere Grad end Tilfældet er nu. Igennem mange Aar har Trykket paa Arbejderklassen ikke været saa stort, som Tilfældet er nu, Depressionen i Erhvervslivet med den deraf følgende kolossale Arbejdsløshed, der ikke alene er en Følge af den Deflationskrise, der fulgte med Kronens hastige Vækst, men er et europæisk Fænomen, udnyttes af Arbejdsgiverne til det yderste, og kun en ansvarsbevidst Ledelse i Spidsen for en Organisation, hvis Medlemmer holder ubrødeligt sammen, vil være i Stand til at føre over den kommende svære Tid.

Jeg tror paa Sammenholdet, jeg nærer en usvigelig Tro til vor Organisations Mandsvredygtighed og i givet Fald dens Kampevne, og i Haabet om, at det skal kunne lykkes at føre den danske Arbejderbevægelse uskadt igennem de kommende Aars Vanskeligheder, og at det i Særdeleshed for Smede og Maskinarbejdernes Vedkommende maa lykkes ikke alene

at fastholde det indvundne, men at gøre nye Fremskridt henimod Arbejderklassens store Maal, vil jeg slutte med de samme Ord, som J. A. Hansen ved sin Formandstiltrædelse i 1899 skrev i Fagbladet:

„Jeg tilstaar, at det ikke just var med Glæde, jeg modtog denne i høj Grad ansvarsfulde Stilling, men nu, da det alligevel er sket, lover jeg at sætte hele min Kraft og Energi ind paa, at Valget maa blive til Gavn for Forbundet."

Johs. Kjærbøl.

Omkring Pristallet.

Onsdag den 11. August udløstes den Spænding, som i de senere Aar i stedse stigende Grad har knyttet sig til Pristallets Offentliggørelse, og det vakte sikkert nogen Overraskelse, at Tallet kun gik ned med 10 Points, fra 194 til 184, hvilket medfører en Reduktion af Arbejdslønningerne paa 5 pCt. Forsaavidt var Overraskelsen denne Gang af en noget anden Karakter end i Februar, hvor Pristallet medførte en Reduktion af 12 pCt., hvilket utvivlsomt var mere, end man i de fleste Kredse, herunder ogsaa Arbejdsgivernes, havde ventet. Men Pristallets Offentliggørelse har ogsaa denne Gang givet Anledning til fornyet Diskussion om vore Lønninger, og fra Arbejdsgiverside har man straks slaaet fast, at den Reduktion, som Pristallet medfører, ikke er tilstrækkelig til paany at sætte Gang i Virksomhederne. Fra fremtrædende Arbejdsgiverhold har man antydet, at Reduktionen maaske kunde hjælpe lidt med Hensyn til Igangsættelsen af Produktionen til Hjemmemarkedet, men at man skulde betydelig længere ned for at være i Stand til at producere med Eksport for Øje. Det er dog her af Interesse at bemærke, at man fra Industriraadets Side anser det for muligt at oparbejde en Eksport af danske Industrifrembringelser trods alle Vanskeligheder, og givet er det jo, at i det lange Løb vil det være en Nødvendighed, alene fordi Landbrugets Befolkningsoverskud nødvendigvis maa beskæftiges paa anden Maade, og vort Hjemmemarked er nu engang for lille til at kunne aftage de Produkter, som en stadig mere omfattende Industri afkaster. Industriraadets Formand, Hr. Direktør Overgaard, har da ogsaa i Pressen taget til Genmæle overfor den Betragtning, »at Danmark ikke har naturlige Betingelser for at være Industriland«, og Direktøren henviser ikke mindst til, at Danmark har en Stab af »højtstaaende og dygtige Arbejdere, der staar til vore Fabrikkers Raadighed«.

Vi kan kun være tilfreds med disse Udtalelser, fordi de trods al den Sortseen, som man almindeligvis lader komme til Orde fra Arbejdsgivernes Side, røber en sund Optimisme, der sikkert peger i den rigtige Retning, og i Forbindelse med den betydelige Reduktion, som Aaret nu kan opvise, nemlig tilsammen ca. 17 pCt., maa det være muligt, hvis man iøvrigt alvorligt er interesseret deri, at faa den stærkt indskrænkede Industri i Gang igen. Det vil sikkert, selvom Lysten iøvrigt er tilstede, blive for dyrt at benytte Arbejdsløsheden til politiske Formaals Fremme. Forøvrigt gøres der jo paa mange Maader Attentat paa Arbejderklassen, og naar Raabet om Nedsættelse af Skatterne nu efter Pristallets Offentliggørelse lyder i forstærket Grad, er Hensigten jo sikkert den gennem forringede Indkomster til Stat og Kommune at hindre det Offentlige i i rimeligt Omfang at opretholde de sociale Foranstaltninger, ikke mindst med Henblik paa de omtrent 50,000 Arbejdsløse, der nu i Sommerens bedste Tid staar tilmeldt Anvisningskontorerne. Arbejderne maa i denne Forbindelse være tilfredse med, at der i Spidsen for saavel Statens som mange Kommuners, herunder ikke mindst Københavns Kommunes Forvaltning staar Mænd, der føler et stærkt Ansvar overfor den Klasse, hvorfra de er udgaaet.

Et Spørgsmaal, som ogsaa er blevet opkastet, er dette, om Organisationerne fortsat skal have deres Lønforhold automatisk paavirket af Statens halvaarligt offentliggjorte Pristal, og der synes her overfor i Arbejdsgiverkredse i udbredt Grad at være Stemning for at komme bort fra Pristallet, hvilket forøvrigt maa vække Forundring, da det næppe er Tvivl underkastet, at dersom Overenskomsterne ikke havde været baseret paa den automatiske Regulering af Lønningerne, vilde det have været overmaade vanskeligt for Arbejdsgiverne at opnaa de Reduktioner, som nu har fundet Sted. At der ogsaa i Arbejdernes Kreds har været en voksende Utilfredshed med Lønningernes Regulering i Henhold til Pristallet er forstaaeligt, thi selvom det Afdrag, der finder Sted, reelt ikke er nogen Reduktion, men kun en å jour-Føring med Prisniveauet, saa føles det dog hver Gang som en virkelig Forringelse af Arbejdernes Økonomi. Vi skal her se bort fra den Kritik, der har været rejst med Hensyn til Grundlaget for og Metoden ved Udarbejdelsen af Pristallet. Havde der her været virkelig Grund til Ændringer, var sikkert saadanne foretagne forlængst, og vi vil have Lov til at betragte Pristallene som en ret god Maalestok for de Svingninger, som Prisniveauet har været underkastet.

Paa Smedeforbundets sidste Kongres vedtoges det at paalægge den kommende Hovedbestyrelse ved de Overenskomstforhandlinger, der snart vil forestaa, at arbejde for at komme bort fra Pristalsreguleringerne, og lignende Vedtagelser er os bekendt ogsaa truffet i andre Organisationer. Det er jo da muligt, at Industriens Lønninger ikke oftere skal være underkastet Pristalsreguleringer, men det maa dog ikke glemmes, at til Trods for, at den danske Krone praktisk talt har naaet Pariteten, ligger vort Prisniveau dog ca. 10 pCt. over det tilsvarende i andre Lande, hvor Valutaen er kommet i Pari, bl. a. Englands, men det er jo muligt, at en yderligere Nedgang i Priserne paa Livsfornødenheder vil strække sig over et længere Tidsrum. Det viser sig jo stadig i saa Henseende, at Handelen har overmaade svært ved at følge med. Der var sikkert her et Omraade, hvorpaa man fra Industriens Side kunde hefte sin Opmærk-

somhed i højere Grad end paa Arbejdslønningerne. Vi frygter ikke den Tid, der kommer, selvom Pristallet og vore Lønninger ikke længere skal være sammenkoblede, naar blot Medlemmerne vil staa fast om deres Organisationer, men vi maa samtidig være forberedt paa, at Arbejdsgiverne i endnu højere Grad, end Tilfældet har været hidtil, vil sætte ind paa alle Maader for at faa Lønningerne ned; thi det er jo den Tendens, der ligger bag, naar man fra den Side saa kraftig har sat ind for at komme bort fra Pristallet, og dette maa vore Medlemmer gøre sig klart.

Vi har jo ogsaa i den senere Tid været Vidne til, hvorledes man har brugt den dertil indrettede Presse til at præparere Offentligheden, naar vi tvunget af Forholdene i Overensstemmelse med vore Overenskomster maatte sætte ind overfor enkelte Arbejdsgivere for at værne vore Medlemmers lønmæssige Interesser, bl. a. har man i den allerseneste Tid set, hvorledes man benyttede en lokal Lønstrid hos Thomas B. Thrige i Odense til at mobilisere Pressen imod Arbejderne. Vi ved ikke, om det er nye Metoder, der nu skal indføres paa Omraader, hvor vi ellers har været vænnet til at klare vore Forhold uden Indblanding fra Offentlighedens Side; vi vil have Lov til at tro, at det kun er et Udslag af den særegne Arbejdsgiver-Psykose, som i den seneste Tid har gjort sig gældende, men skulde det vise sig, at vore legitime organisationsmæssige Forhold nu skal klares under Medvirkning af Offentligheden, maa vi indrette os derpaa, men vi tvivler om, at det vil være til Gavn for det Samarbejde, som dog til Trods for alt skal finde Sted saavel mellem de modstaaende Organisationer som saadanne som paa Arbejdspladserne.

Angaaende selve Pristallet hidsætter vi Forskellen, saaledes som den har ytret sig paa de forskellige Poster fra Februar og indtil nu, idet vi gør opmærksom paa, at Pristallet i Januar 1921 kulminerede med en Stigning til 264, og at det nuværende Pristal omtrent svarer til Pristallet for Juli 1918, da det blev fastsat til 182.

	Juli 1926	Jan. 1926
Fødevarer	159	(177)
Klæder, Fodtøj, Vask	210	(230)
Bolig	185	(178)
Brændsel og Belysning	215	(227)
Skatter og Kontingenter	253	(260)
Andre Udgifter	177	(181)
Ialt	184	(194)

De Lønninger, som i Henhold til Pristallet skal reduceres, og som Arbejdsgiverne paastaar er alt for høje, androg for samtlige faglærte Arbejdere under den organiserede Jærnindustri for Januar Kvartal 1926 175,2 Øre pr. Time, men dette Tal maa reduceres med ca. 6 pCt., da Pristallet for Februar Maaned kun har virket for ca. Halvdelen af det paagældende Kvartal. Vi kommer derefter ned paa et Gennemsnit for faglærte Arbejdere indenfor Jærnindustrien i Danmark paa ca. 165 Øre, og det vil heraf fremgaa, at Arbejdsgivernes Paastand om de høje Lønninger intet har paa sig, i Særdeleshed naar man som før nævnt tager Hensyn til vort høje Prisniveau.

Det er da ogsaa i denne Forbindelse bemærkelsesværdigt, at man i Tyskland, hvortil Arbejdsgiverne jo ofte henviser under Paastand om, at man paa Grund af de tyske Arbejderes lave Løn ikke er i Stand til at konkurrere, har omtrent 2 Mill. Arbejdsløse, foruden et omfattende Antal paa forkortet Arbejdstid, og det samme Fænomen gør sig gældende i Centraleuropa saavel som i England og Skandinavien.

Forøvrigt kan vor Industri jo ikke være saa nødstedt, saalænge dens Ledere har Raad til for at opretholde gamle Arbejdsgiverdoktriner at afvise den Imødekommenhed, der bl. a. paa de københavnske Skibsværfter er vist med Hensyn til at skabe bedre Muligheder for at kunne konkurrere. Det er vor sikre Tro, at til Trods for al Modstand vil det blive nødvendigt for d'Herrer Bedriftsledere at give Arbejderne en rimelig Medindflydelse, kun derigennem vil det være muligt at skabe Industrien den Smidighed og Tilpasningsevne, som er en Nødvendighed for, at den kan bestaa og videre udvikles. Det vil sikkert ogsaa efterhaanden blive en Nødvendighed, at Haandværket og Industrien uden at pleje Mestergrissystemet maa ind paa en mere sund Basis med Hensyn til at give Tilbud paa Udførelse af Arbejde, ikke mindst ved offentlige Licitationer. Fremgangsmaaden med at tage Arbejde til Priser, der til Tider daarligt dækker Omkostningerne ved Fremskaffelsen af Materialer og skaber Vanskeligheder for at yde en ordentlig Arbejdsløn, og som kun er baseret paa usunde Bankspekulationer, vil i det lange Løb vise sig at være uholdbare.

Vi henstiller til Industrien og dens Organisationer for en Gangs Skyld at vende Blikket fra Arbejdslønningerne og andre Steder hen, hvor der er Mulighed for gennem Reorganisation og fornuftige Dispositioner at skabe Mulighed for en sund Udvikling af den danske Industri.

Smedeforbundets ekstraordinære Kongres.

Ved J. A. Hansens Død opstod Spørgsmaalet om, paa hvilken Maade Forbundets Forretninger skulde videreføres. I Henhold til Lovene havde Hovedbestyrelsen Ret til at vælge en Formand indtil den ordinære Kongres i 1929 traadte sammen, og det kunde jo egentlig saa meget lettere have ladet sig gøre, som Forbundet nu havde en Næstformand, hvis Opgave det var i Formandens Forfald at træde til og lede Forbundets Forretninger. Dersom J. A. Hansens Død var indtraadt paa et senere Tidspunkt, saaledes at en Del af Kongresperioden var tilbagelagt, er der vel næppe Tvivl om, at Hovedbestyrelsen havde benyttet sig af sin Ret, men med praktisk talt hele Kongresperioden foran sig og vel ikke mindst paa Grund af de overmaade vanskelige Tider, som Fagbevægelsen er inde i, ansaa Hovedbestyrelsen det for værende mest forsvarligt, at en Kon-

gres fik Anledning til at vælge den fremtidige Ledelse og indkaldte til ekstraordinær Kongres Lørdag den 14. August i »Folkets Hus« paa Enghavevej, København.

Efter at Næstformanden, Johs. Kjærbøl, havde aabnet Kongressen og holdt en Mindetale over Forbundets afdøde Formand, hvortil de Delegerede sluttede sig ved at rejse sig, konstitueredes Kongressen med Leonhard Hansen, Aarhus, og Vilh. Christensen, København, som Dirigenter, medens Vilh. Werner, Odense, og Chr. Christensen, København, valgtes til at bistaa Sekretær P. Andersen i Sekretærhvervet.

Man gik derefter over til Dagsordenen, der ganske enkelt lød: »Suppleringsvalg i Anledning af Formandens Dødsfald«.

Til J. A. Hansens Efterfølger foresloges følgende:

Næstformanden Johs. Kjærbøl,
Formanden for Aarhus Afdeling Leonhard Hansen,
Sekretær i De samv. Fagforbund Vilh. Christensen, og
Sekretær i Metalarbejdernes Centralafdeling S. Munk.

Ved den første Afstemning opnaaede Johs. Kjærbøl 112, Leonhard Hansen 86, Vilh. Christensen 22 og S. Munk 5 Stemmer, hvilket betød, at samtlige stemmeberettigede havde deltaget i Afstemningen. Da Kongressen havde vedtaget, at Formanden skulde vælges med absolut Majoritet, fandt der Omvalg Sted imellem Johs. Kjærbøl og Leonhard Hansen med det Resultat, at Kjærbøl valgtes til Formand med 123 Stemmer, medens Leonhard Hansen opnaaede 100 Stemmer.

Efter at den nyvalgte Formand havde takket for den Tillid, der var vist ham, og Leonhard Hansen havde tilsagt loyalt Medarbejderskab, fandt Valget Sted til den Sekretærpost, der var blevet ledig ved Kjærbøls Valg til Formand. Her opstilledes følgende Kandidater:

Sekretær Vilh. Christensen, København,
Medlem af Hovedbestyrelsen C. V. Carlsen, Hillerød, og
Formand for de københavnske Reparatører S. A. Svendsen.

Resultatet af Valget blev, at Vilh. Christensen blev Sekretær med 168 Stemmer, medens Carlsen opnaaede 27 og S. A. Svendsen 26 Stemmer.

Der var dernæst endelig at foretage Valg af Næstformand, hvilken Funktion i Henhold til de paa den ordinære Kongres vedtagne Love skal udøves af den ene af Sekretærerne, og hertil valgtes Forbundets hidtidige Sekretær, P. Andersen, med 122 Stemmer, medens Vilh. Christensen fik 98.

Hovedkassereren meddelte, hvad Hovedbestyrelsen hidtil havde foretaget sig med Hensyn til at understøtte J. A. Hansens Enke, og Kongressen tiltraadte en Henstilling fra Hovedkassereren om at bemyndige Hovedbestyrelsen til at træffe videre Dispositioner i saa Henseende.

Efter at saavel Vilh. Christensen som P. Andersen havde takket for Valget, sluttede Dirigenten Kongressen med at udbringe et Leve for Forbundet, hvorefter man afsang »Internationale«.

Kongres i Tysk Metalarbejderforbund.

I Dagene 2. til 7. August afholdt det tyske Metalarbejderforbund sin 17. Kongres i *Bremen* i Centralhallen, et stort Lokale, der tilhører Fristaden. Kongressen talte 234 Deltagere, af hvilke 187 var valgte Delegerede, medens de øvrige dels var Medlemmer af Hovedbestyrelsen, dels Distriktsledere og Funktionærer. Foruden en lang Række Gæster fra de fleste europæiske Lande med den internationale Sekretær Konrad Ilg i Spidsen var ogsaa mødt en Repræsentant for Fristaden Bremens Senat, Repræsentanter for forskellige tyske Fagforbund, som Metalarbejderforbundet staar i Samarbejde med, samt Formanden for Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund (det tyske samvirkende Fagforbund) Th. Leipart. Fra Danmark var mødt Dansk Formerforbunds Formand Arnold Nielsen og for Smedeforbundet Johs. Kjærbøl.

Det var af ikke ringe Interesse at erfare, at der af de Delegerede kun var 28 Kommunister, hvilket maa ses paa Baggrund af de overordentlig store Vanskeligheder, som Arbejderne i Tyskland har haft efter Krigen, herunder ogsaa Metalarbejderne, Vanskeligheder, der maatte være den allerbedste Basis for Propaganda for de kommunistiske Ideer, men man er altsaa fra den Side kun i Stand til at mønstre et saa ringe Antal Repræsentanter i denne store og betydningsfulde Organisation.

Med sine 800.000 Medlemmer er Tysk Metalarbejderforbund, trods den Tilbagegang, der har fundet Sted i Medlemsantallet, stadig ikke alene Tysklands, men Verdens største Fagorganisation, og det er glædeligt at notere, at den Tilbagegang, som de svære Tider i Tyskland havde medført i Henseende til Medlemstallet, nu ikke alene er standset, men er afløst af en ikke ubetydelig Fremgang. Ved Begyndelsen af 1924 talte Forbundet 1.291.000 Medlemmer, ved Slutningen af Aaret 710.934 Medlemmer, hvormed Nedgangen kulminerede, og ved Udgangen af Aaret 1925 var Antallet af Medlemmer 764.609, hvilket Tal altsaa yderligere er forøget, saaledes at man nu som før nævnt regner med 800.000 Medlemmer.

Inflationskrisen, som medførte den tyske Valutas fuldstændige Undergang, skabte for den tyske Arbejderbevægelse saa overordentlig store Vanskeligheder, at det er beundringsværdigt, at den har kunnet staa dem igennem; og naar det er lykkedes i den Udstrækning, som Tilfældet er, at bevare de tyske Organisationer, maa det ses paa Baggrund af, at den tyske Arbejder var vænnet til Disciplin, der bevirkede, at han kun meget nødtvungent gik ud af Geledderne. Fra alle Kanter og ikke mindst indenfor Metalindustrien har man da ogsaa maattet sætte sig til Modværge overfor Kapitalens Forsøg paa at presse Arbejdernes Levevilkaar tilbage, dels ved en Nedsættelse af Lønningerne, dels ved Forsøg paa at forlænge Arbejdstiden, men overalt har Metalarbejderne med sammenbidt Energi taget Kampen op, og da det tyske Metalarbejderforbunds Formand, Robert

Dissmann, paa Kongressen udraabte et »Hatten af« for Værftsarbejderne i Bremen, der med en ugentlig Understøttelse af 3 Mark 20 Pf. havde udholdt en Kamp, der varede i 12 Uger, gav han i Virkeligheden Udtryk for den tyske Metalarbejders Indsats for at værne sine berettigede Interesser.

Dissmanns Beretning paa Kongressen var i det hele taget andet og mere end et kronologisk Tilbageblik, det var i Virkeligheden en Udredning af de privatkapitalistiske og nationaløkonomiske Aarsager til den Misère, som ikke alene Tyskland, men det meste af Europa er inde i for Tiden. Dissmann er Typen paa den moderne Organisationsleder, der ikke alene noterer Forholdene, som de nu en Gang er, men som søger at finde de dybere Aarsager gennem et nøje Studium af alle herhenhørende Forhold. Det var da ogsaa interessant, at man havde foranlediget 2 fremtrædende Mænd udenfor Arbejdernes Rækker til at holde Foredrag paa Kongressen, nemlig en Ingeniør, Regeringsbygmester Schäfer, der talte om Reorganiseringen, herunder Koncentrationen, af den moderne Industri, samt Statssekretær, Professor Hirsch, der i et overordentligt livligt og interessant Foredrag drog alle de nationaløkonomiske Problemer frem i skarp Belysning. Det kan naturligvis diskuteres, hvorvidt det i Almindelighed vil være formaalstjenligt for Arbejdernes Repræsentanter gennen udenforstaaende Akademikere at faa disse store Problemer belyst, men de tyske Metalarbejderes Kongres viste her en Evne til uhildet at tage de fremførte Betragtninger op til Drøftelse, som kun kunde virke imponerende.

Det maa jo ogsaa i denne Forbindelse erindres, at Tyskerne med al den Grundighed, der er dem egen, paa alle Omraader forsøger at skabe Tillidsmænd, der ikke alene i Arbejdernes egne Forsamlinger, men i Bedriftraad og rundt, hvor Repræsentanterne mødes med Modstandere, skal kunne gøre sig gældende. Vi kan ogsaa her erindre om, at Tysk Metalarbejderforbund i Marts Maaned i Aar aabnede en Højskole i Dürrenberg, hvor Tillidsmænd og faglige Repræsentanter gennem kortere og længere Kursus kan opnaa fornøden Indsigt, ikke mindst med Hensyn til Medledelsen af Bedrifterne.

Et Omraade, paa hvilket Kampen har været særlig haard, er 8-Timersdagen. Normalarbejdsdagen var i Virkeligheden den tyske Nations Gave til Arbejderne, som havde forblødt i Skyttegravene, men Krigen var næppe endt, forinden man satte ind for at fratage Arbejderne dette uvurderlige Gode, men naar man f. Eks. fra dansk Arbejdsgiverside har villet hævde, at 8-Timersdagen ikke mere eksisterer i Tyskland, saa er dette ikke rigtigt. Det blev saaledes oplyst paa Metalarbejdernes Kongres, at 203,885 Medlemmer havde Normalarbejdsdagen, og at 243,472 Medlemmer arbejdede fra 48 til 52 Timer pr. Uge, men dertil kommer, at Tysk Metalarbejderforbund meget stærkt sætter ind for fornyet Gennemførelse af Normalarbejdsdagen overalt, og at der her kan paavises stærk og stadig Fremgang. Det er utvivlsomt, at kommer de økonomiske Forhold først i Lave, og kommer den tyske Industri paany i Gang i nogenlunde normalt Omfang, saa vil 8-Timersdagen samtidig være en Kendsgerning overalt.

Dissmann kunde ligeledes med statistiske Tabeller paavise, at Lønningerne var i uafbrudt Stigning, men selvfølgelig er det her som alle Vegne den overordentlig store Arbejdsløshed, der skaber Vanskelighederne. Man regnede paa det Tidspunkt, da Kongressen blev afholdt, med, at der i Tyskland var ca. 2 Millioner Arbejdsløse, foruden et meget stort Antal, der arbejdede paa forkortet Arbejdstid. Det fremgik ogsaa af den Beretning, som fra Regnskabsafdelingens Side blev aflagt, at vort tyske Broderforbunds Økonomi var meget stærkt anspændt, hvilket er let at forstaa, naar man hører, at Tysk Metalarbejderforbund i de sidste 8 Maaneder har udbetalt 3 Millioner Mark pr. Maaned.

Iøvrigt hidsætter vi i Oversættelse en Resolution stillet af de Delegerede Metz, Urich, Bassler, Landgraf og Oettinghaus, hvilken Resolution Kongressen vedtog med 155 Stemmer imod 28 (Kommunisterne):

»Den tyske Arbejderklasse ser tilbage paa haarde Aar. Efter at den havde baaret alle Byrderne ved *Inflationen*, gik Arbejdsgiverne efter Ruhrkampen i Slutningen af 1923 over til fælles Angreb for at faa ophævet Ottetimersdagen og yderligere indskrænke Arbejdernes Rettigheder. *Forlænget Arbejdstid* og *lave Lønninger* skulde bringe den tyske Økonomi »Helbredelse«. I samme Tendens fulgte 1925 nye *Skattelove* og *Højbeskyttelsestoldsatser* til Fordel for de Besiddende. Denne falske Politik har i væsentlig Grad skærpet den økonomiske Krise, der har varet fra Slutningen af 1925. Under Følgerne af denne lider Arbejderstanden i høj Grad. Millioner er arbejdsløse, andre Millioner er kun beskæftigede med forkortet Arbejdstid. Ensidigt og ofte under brutal Vilkaarlighed er Arbejdere og lavere Funktionærer blevne afskedigede i store Masser, medens der for de bedstlønnede højere Embedsmænd og Direktører for det meste ikke skete nogen Nedskæring, skønt det høje Tal paa disse ofte ikke stod i noget rimeligt Forhold til Tallet paa Arbejderne og i Efterkrigstiden var undergaaet en betydelig Forøgelse, der medførte en Fordyrelse af Produktionen.

Arbejdsgiverne bestræber sig for at vælte alle Krisens Ulemper over paa Arbejderne, at trykke Lønningerne yderligere ned og hensynsløst at gennemføre alle de Forholdsregler, som de betegner med Slagordet »Rationalisering«.

De frie Fagforeninger har *aldrig vendt sig imod* tekniske Fremskridt. De frie Fagforeninger har ogsaa i det sidste Aarti atter og atter peget paa de mangfoldige Mangler i den tyske Økonomi og forlangt en bedre Bedriftsorganisation og moderne Maskiner til Lettelse for den menneskelige Arbejdskraft, til Forøgelse af Produktionen og til Opnaaelse af en højere Fortjeneste ved kortere Arbejdstid for Arbejderne. Men Arbejdsgiverne gaar glat hen over disse sociale Fordringer, der tillige ligger i Økonomiens Interesse, og forfølger kun deres Profit og deres egne Magtinteresser.

Klassemodsætningerne fremtræder stadigt skarpere. Mindre end nogensinde har Arbejderklassen Grund til paany at opkaste Spørgsmaalet om Arbejdsfællesskabet. Det maa hilses med Glæde, at Overledelsen for Tysk-

lands frie Fagforeninger i 1924 har gennemført deres Udtræden af Arbejdsfællesskabet.

Den videstgaaende *Klassesolidaritet mellem alle Haandens og Hjernens Arbejdere og Arbejdersker* er et tvingende Bud, ligeledes ubrødelig Solidaritet mellem alle, der endnu har Arbejde, og de Arbejdsløse, og ligeledes omvendt.

Idet Kongressen (Forbundsdagen) udtaler sin Anerkendelse af Forbundsfunktionærernes og Bestyrelsens stadige Bestræbelser til Fordel for Kriseofrene, forlanger den af Regering og Lovgivningsmagten:

1. En tilstrækkelig Understøttelse, der giver alle de Arbejdere, der er blevne arbejdsløse, en Eksistensmulighed for den *fulde* Varighed af deres Arbejdsløshed.
2. En Understøttelse til Arbejdere med indskrænket Arbejdstid for hver bortfalden Arbejdsdag af samme Højde, som den enkelte vilde opnaa ved fuld Arbejdsløshed.
3. Omfattende Forholdsregler til Modvirkning mod Krisen og til at sætte de Arbejdsløse i Arbejde, samt hurtigere Fremme af Gennemførelsen af det af Rigsdagen den 28. Juni i Aar vedtagne Program for Tilvejebringelsen af Arbejde.

Indførelsen af en *Arbejdsløshedsforsikring* kan man kun da give sin Tilslutning, hvis der derved opnaas en Bedring i Arbejdsløshedsunderstøttelsen i Almindelighed og en Nedsættelse af Understøttelserne for de daarligt lønnede Arbejderkategorier undgaas. Erfaringen har vist, at de i svære økonomiske Krisetider nødvendige Midler til en tilstrækkelig Understøttelse af Millioner af Arbejdsløse ikke kan tilvejebringes udelukkende ved Forsikringsbidrag. Riget og Landene har derfor den Pligt i saadanne Tider at give de hertil fornødne *Tilskud*.

En virksom Interesserepræsentation for de arbejdende Folkemasser forudsætter *Sammenslutningen af alle proletariske Kræfter i ensartede, samlede Klasseorganisationer*. Hver enkelt maa arbejde for, at Meningsforskelligheder indenfor Arbejderklassen trænges tilbage og at man fra alle Sider ved oprigtig Handling stræber at gennemføre Proletariatets Samling. Fælles Klasseinteresser og Gennemførelsen af de socialistiske Fremtidsopgaver maa forene Proletariatet.

De frie Fagforeninger maa omfatte *alle Arbejdere*. *Internationalt* er Gundlaget for en fælles Sammenslutning af Fagforeningerne givet i Amsterdamer-Fagforeningsinternationale, for Metalarbejderforbundene i Det internationale Metalarbejderforbund.

Haarde Kampe forestaar os. *Ottetimersdagen* maa erobres tilbage, Arbejderklassens Levestandard maa forbedres, dens Rettigheder udvides. Er vi villige til i denne Kamp at anvende *alle* proletariske Kampmidler, saa maa vi dog afvise Tanken om at binde os til *et enkelt* af disse Kampmidler. Kongressen kan i Dag ikke vedtage Afholdelsen af særlige Kongresser. Kongresser kan ikke selv være Maalet, men kan i bestemte Situationer kun være Middel til Maalet. Vil vi kunne løse de os stillede store Opgaver, er den *saglige Medvirken af alle Kræfter, den kollegiale Samvirken af alle Medlemmer* og Indmeldelsen af alle de Metalarbejdere og -arbejdersker, der endnu staar udenfor Forbundet, nødvendig. Kongressen opfordrer de mandlige og kvindelige Kolleger i Landet til at arbejde for dette Maal.«

Denne Resolution indeholder ligesom en Ekstrakt af de tyske Metalarbejderes Syn paa Situationen, og i sin knappe Form giver den Udtryk for det kolossale Tryk, der øves imod vore tyske Brødre.

Det er imidlertid vort absolutte Indtryk, at de tyske Metalarbejdere trods alt med godt Mod ser Fremtiden i Møde, stolende paa, at det Sammenhold, som hidtil har gjort sig gældende i denne mægtige Organisation, ikke alene vil bevares, men vil medføre Forøgelse i Antallet af de organiserede tyske Metalarbejdere. Kongressen var præget af Enighed, Disciplin og Tro paa Fremtiden, og med denne Organisations fremragende Førere i Spidsen, er der ingen Tvivl om, at Tysk Metalarbejderforbund vil gennemgaa Krisen og til sin Tid være i Stand til at hævde vore tyske Fagfællers berettigede Krav, saavel i Henseende til Arbejdstid som til Lønforholdene. Vi er jo herhjemme stærkt interesserede deri, dels fordi Tyskland i udstrakt Grad af vore Arbejdsgivere bruges som Eksempel paa, hvorledes man herhjemme kunde ønske, at Forholdene skulde være, men dertil kommer, at vi som Nabo til den store tyske Nation i allerhøjeste Grad er interesseret i, hvorledes Arbejdsforholdene udvikler sig der, idet disse afgjort i overordentlig Grad indvirker paa vore, jo bedre Tyskland kan komme paa Fode økonomisk set, og jo bedre de tyske Arbejderes Vilkaar paa Arbejdspladserne bliver, jo lettere vil det ogsaa være for os herhjemme ikke alene at fastholde det en Gang opnaaede, men ogsaa at skabe Mulighed for Fremskridt.

Vi skal eventuelt senere komme tilbage til saavel den Beretning, som Dissmann aflagde, som til de Udtalelser, der paa Kongressen fremkom fra de 2 omtalte Akademikere. Iøvrigt kan vi notere, at Forbundets Hovedledelse blev genvalgt, og der blev ogsaa derigennem givet Udtryk for, at man var tilfreds med den Maade, paa hvilken denne store Organisation hidtil har været ledet.

Arbejdsløsheden i København.

Som man vil bemærke, skrev vi i Arbejdsløshedskassens Beretning, som omfatter Tiden fra 1. April 1925 til 31. Marts 1926, at Maanederne April og Maj viste nogen Tendens til Nedgang i Arbejdsløsheden.

Samtidig maatte vi desværre gøre opmærksom paa, at dette næppe vilde holde Stik et Stykke ud i Fremtiden.

Dersom man vil undersøge Aarsagen til, at Antallet af Arbejdsløse siden er steget meget stærkt, da er det Skibsværfterne, der har leveret det store Kontingent hertil.

Den 1. Maj havde Afdeling 5 (Skibssmedene) 472 Arbejdsløse og Afdeling 12 (Maskinarbejderne paa Skibsværfterne) havde samme Dato 430.

Den 17. August, hvor dette skrives, har de samme Afdelinger henholdsvis 603 og 839 Arbejdsløse. Der er ikke i den nærmeste Fremtid Udsigt til nogen Forandring i dette Forhold. Saa meget værre er det, at en daarlig Beskæftigelsesgrad paa Værfterne sætter sine Spor ikke alene indenfor de andre Fag, men ogsaa ude omkring i Byen.

Altsaa, vi lider alle under Svøben, naar Værfterne staar tomme for Arbejdere. Det er dog ikke Værfterne alene, der er haardt ramte, ogsaa Automobilindustrien maa tage et alvorligt Stød i denne Tid.

Paa de store Fabrikker »General Motors« og »Ford« er Arbejdsforholdene saa usikre som aldrig tilforn. Her arbejdes et kort Stykke Tid, under Højtryk og efter de bedste amerikanske Principper, men pludselig hører det hele op og vore Folk maa paa Gaden.

For Tiden maa en stor Del af vore Medlemmer nøjes med 3 Dages Arbejde pr. Uge paa Ford-Fabrikken. Selv om de lykkelige, der arbejder paa denne Fabrik, tjener ret pænt, naar de arbejder, saa er Usikkerheden stadig til Stede. Ingen kan vide, hvilken Dag eller Time de skal indrulleres i de Arbejdsløses Rækker.

Det er naturligvis ikke Meningen at male Situationen mere mørk end højst nødvendigt, men Tallene taler deres ubønhørlige Sprog.

Vi har i Sommerens bedste Tid 3881 Arbejdsløse. Heraf er 3178 Smede og Maskinarbejdere, 286 Formere, 80 Slibere og 337 Specialarbejdere.

Naturligvis maa vi haabe paa, at disse Tilstande hører op, men Udsigterne er som sagt i Øjeblikket alt andet end lyse.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Hørsholm. Paa den i forrige Fagblad omtalte Sag fra Hørsholm Jærnstøberi vedrørende en Kernemager, der hjælper til ved Støbning og Udslagning, og som betales med en Timeløn, der er 6 Øre lavere end den, Arbejdsmændene oppebærer for det samme Arbejde, under Henvisning til, at han ved Akkordarbejdet som Kernemager tjener en anstændig Løn, har der den 3. August været afholdt Timandsmøde, uden at der opnaaedes nogen Enighed. Sammenslutningen har bl. a. fundet ud af, at kun Arbejdsmandsforbundet har overenskomstmæssigt Krav paa Støbetillæg.

Sagen skal paany forelægges Forbundsledelsen og vil antagelig ende med, at det bliver forbudt den paagældende Kernemager at udføre det nævnte Arbejde.

København. Hos A/S Burmeister & Wain afholdtes der den 21. Juni et Mæglingsmøde. Foruden at der var Uenighed om Betalingen for en Kokille, var der tillige krævet Timelønsforhøjelse til nogle Formere, der var beskæftiget ved det saakaldte Perlitgods. Om disse 2 Spørgsmaal opnaaedes der ingen Enighed og iøvrigt heller ikke om et tredie Spørgsmaal, der nok kan siges at være af større Vigtighed, idet Aktieselskabet havde opsagt den gældende Bonusordning. Grundproduktionstallet var 17 kg pr. Mand og Time, og naar man i sin Tid var gaaet med til et saa lavt Tal, erklærede Aktieselskabet, at det var, fordi Støberiet den Gang var overbefolket, og som Følge deraf var der en Del Ventetid paa Kraner og andre Hjælpemidler. Nu var dette Forhold ikke længere til Stede, idet omkring $^2/_3$ af Mandskabet var afskediget paa Grund af Arbejdsmangel, og som Følge deraf var Hjælpemidlerne tilstede i mere end tilstrækkelig Mængde og det medførte igen, at der kunde udføres mere Arbejde end tidligere uden at anstrenge sig mere, og der kunde tjenes det samme. Det var denne Begrundelse, Aktieselskabet gav, men Enighed opnaaedes som sagt ikke og Sagen blev derfor behandlet videre paa Timandsmøde den 2. Juli.

I de to førstnævnte Spørgsmaal enedes man ikke om noget, medens de vedkommende Medlemmer skulde forelægges et Forslag om, at Grundproduktionstallet blev hævet til 18 kg pr. Mand og Time. Dette Forslag blev imidlertid forkastet af Arbejderne og under disse Forhold meddelte Aktieselskabet den 15. Juli til Klubben, at man fra og med 1. August betragtede sig som løst fra Bonusordningen, og der vilde derfor kun blive udbetalt Timeløn.

Det hidtil nævnte drejer sig om Jærnstøberiet, men da Aktieselskabet ogsaa opsagde Bonusordningen for Metalstøberiet og ogsaa her krævede Grundproduktionstallet forhøjet, blev der paa dette Spørgsmaal afholdt Mæglingsmøde den 23. Juli, uden at man enedes om noget

Forbundet forespurgte ved den Lejlighed Firmaet, hvad det var for en Timeløn, man havde tænkt paa at betale fra 1. August, og Svaret var, at det var den for Tiden gældende ansatte Timeløn, der udbetaltes hver Fredag som Forskud paa Bonusordningen, men Forbundet maatte hertil bemærke, at f. Eks. de Formere i det øvrige København, der ikke arbejdede i Akkord — og hvilken Arbejdsmaade Aktieselskabet nu vilde indføre — havde en Gennemsnitstimeløn, der var 30 à 32 Øre højere end den gældende ansatte Timeløn hos Burmeister & Wain, og vilde man indføre ren Timeløn, skulde man ikke have saa meget derimod, da man just ikke elskede Bonusordningen, men Aktieselskabet maatte i saa Tilfælde forhøje Timelønnen gennemsnitlig med det ovennævnte Beløb. For Maskinformere og Kernemagere var Forholdet tilsvarende.

Herom kunde der ikke være Tale og under disse Forhold blev der afgivet Strejkevarsel for saavel Jærnstøberiet som Metalstøberiet og saaledes, at Strejken skulde træde i Kraft den 10. August ved normal Arbejdstids Ophør.

Herefter tog Hovedorganisationerne Affære og den 9. August blev Sagen paany behandlet under Medvirkning af disse.

Efter en længere Behandling stillede Firmaet et Forslag, der gik ud paa, at Strejkens Ikrafttræden skulde udsættes til den 25. August. I Anledning af Formernes Besværing over, at Bonusordningen var saaledes, at der overhovedet aldrig betaltes Overskud paa Arbejde, der

ikke var brugbart, uden Hensyn til hvad Fejlen var og om den var Formerne aldeles uvedkommende, tilbød Aktieselskabet i en ny Bonusordning at indføre, at der kun skulde afdrages for Vraggods, naar dette var kasseret i selve Støberiet.

Den hidtil gældende Ordning kunde eksempelvis virke saa forkert, at naar der blev afdraget for Vraggods, kunde dette ske saa længe efter, at de Folk, der havde udført det paagældende Arbejde, ikke var beskæftiget i Fabrikken mere og andre kom til at undgælde for det. Den senere Tid havde bragt Eksempler frem paa, at store Fundamenter til Skibsmaskiner var kasseret i Udlandet, efter at Fabrikken lang Tid i Forvejen havde godkendt Arbejdet, ladet det bearbejde, afsende o. s. v.

En Ordning i Retning af kun at fradrage for det Gods, der blev kasseret i selve Støberierne, skulde betyde en Fordel for Forbundets Medlemmer, men saa maatte man i Jærnstøberiet kræve et Grundproduktionstal paa 18,5 kg pr. Mand og Time, og at dette kunde være baade aftagende og tiltagende hver Gang Arbejdsstyrken formindskedes eller forhøjedes med fulde 20 Mand. I denne Beregningsmaade kunde man dog i Jærnstøberiet ikke regne med et Antal af Medlemmer paa under 100.

I Metalstøberiet krævede man et Grundproduktionstal paa 5,75 kg pr. Mand og Time og iøvrigt en tilsvarende Ordning som den ovennævnte, naar Styrken øgedes eller sænkedes med 2 Mand.

Dette Forslag skulde paany forelægges Arbejderne og Svar derpaa være afgivet senest den 21. August.

Paa en i Afdelingen godt besøgt Generalforsamling den 16. August blev Forslaget forelagt og vedtaget med alle Stemmer mod 4, og Sagen er saaledes sluttet.

Odense. Hos A/S H. Rasmussen & Co. er der den 17. Juli afholdt Mæglingsmøde paa Klage over, at Firmaet, der arbejder med indskrænket Arbejdstid, forringede den Arbejdsmandshjælp, Maskinformerne havde ved Udslagning, mere end berettiget, og videre var der klaget over, at Firmaet ikke vilde betale Støbegods, der var kasseret paa Grund af Slagger.

Man opnaaede ikke Enighed om noget og den 3. August blev Spørgsmaalene behandlet ved Timandsmøde, men med samme Resultat.

Firmaet var nu kommet derhen, at Forholdene for vore vedkommende Medlemmer var bedre nu end dengang, man arbejdede paa fuld Tid, og hvad Betalingen for Gods med Slagger angaar, var der ikke Tale om, at man vilde indlade sig paa noget.

Forbundet maatte under disse Forhold forbeholde sig sin Stilling og det kan jo være, at der kan komme Tider, hvor Aktieselskabet — om end ikke gerne — kommer til at tale med os om de Spørgsmaal en Gang endnu.

Metaltrykkere.

Den i April-Nummeret af Bladet som slettet Medlem opførte Aksel Johnsen arbejder fortsat i Georg Jensens Sølvsmedie og lader ikke til at have Hast med at blive Medlem af vort Forbund, endskønt han paa rimelige Vilkaar og for en Sum af 165 Kr. har kunnet ordne sit Forhold for længe siden.

Trods disse Tilbud har han tilladt sig at underbyde Forbundet med en Betaling af 100 Kr.

Nu er Tiden imidlertid saa vidt fremskreden, at disse Betingelser ikke mere staar ved Magt.

Smede og Maskinarbejdere.

Københavns Rørprisliste. For de Kolleger, som ved Udførelse af Rørlægningsarbejde benytter Københavns Rørprisliste, tjener til Underretning, at denne efter August-Pristallet gælder med et Tillæg af *0,5 pCt.*

Hævede Blokader. Mekaniker Anker Hansen, Værksted ved Banegaarden, Næstved, der blev blokeret, fordi han ikke vilde betale et Medlem tilgodehavende Løn, har nu udbetalt denne, hvorefter Blokaden er hævet.

Smedemester Hüche, Vognfjederfabrikant, Brønderslev, der blev blokeret, fordi han nægtede at beskæftige organiseret Arbejdskraft, har nu maattet lukke Virksomheden. Han er dog gaaet ind paa, dersom han atter genaabner, at beskæftige organiserede Arbejdere, og Blokaden er derfor hævet.

Mæglingsmøder. Den 22. Juni afholdtes Mæglingsmøde hos Ingeniør Krenk, Kolding, i Anledning af en Strid om Afregning af en Rørlæggerakkord. Det viste sig, at der var et Underskud paa Akkorden paa Kr. 36,57, som efter Forslag af Forbundets Repræsentant tilbagebetales af 2 Montører med Halvdelen af hver.

Den 3. August afholdtes Mægling hos Firmaet Otto Plantener, Hellerup, i Anledning af Krav om Betaling for at rekvirere Materialer og Klage over, at Firmaet nægter at udlevere specificeret Regnskab over færdige Arbejder. Angaaende det første Spørgsmaal indrømmede Firmaets Repræsentanter, at Rørlæggerne maaske i nogle Tilfælde havde udført et større Arbejde med Hensyn til Udskrivning af Materialer end forudsat i Prislistens Bestemmelser, men henviste til, at den anvendte Fremgangsmaade havde været brugt, uden at Rørlæggerne havde gjort Indsigelse derimod. Firmaet erklærede sig dog villig til at ændre denne Fremgangsmaade i Fremtiden. Det andet Spørgsmaal var gaaet i Orden inden Mæglingen.

Samme Dag afholdtes Mægling vedrørende Firmaet Kr. Noe Harboe, København, som havde rejst Klage over, at de hos Firmaet beskæftigede Rørlæggere havde nægtet at faststøbe W. C.-Skaale med Asfalt, medmindre de fik en Tillægsbetaling af 50 Øre pr. W. C. Firmaet oplyste, at Klagen kunde betragtes som bortfalden, eftersom de paagældende W. C.-Skaale vilde blive faststøbt med Cement, men efter Forbundets Henstilling vedtoges det, at Spørgsmaalet optages til Behandling paa førstkommende Rørudvalgsmøde.

Hos Firmaet I. W. Unmack, Emdrup, afholdtes Mægling den 6. August til Behandling af: 1) Klage over Aflønningen ved et Arbejde paa Tuborg Fabrikker samt

over, at Firmaet egenmægtig reducerer Betalingen for Vejtid, 2) Krav om Betalingen af 2 Timers Løn for Aflevering af Værktøj og 3) Klage over Afskedigelse af Tillidsmanden, Johs. Sørensen.

Vedrørende 1) enedes man om, at der ydes Arbejderne et Tillæg af ialt 20 Øre pr. Time. Fremtidig ydes der ved Arbejde paa Tuborg Fabrikker en Vejtime daglig, 2) udgik, og angaaende 3) indvilgede Firmaet i at antage Johs. Sørensen som anden Mand, naar der bliver Brug for Smede.

I Anledning af Lønkrav afholdtes der den 9. August Mæglingsmøde hos Smedemester C. F. Rødtjer, København. Man enedes om, at der gives 30 Øre i Akkordafsavnstillæg til 6 nærmere angivne Svende, og at Akkordafsavnet udbetales hver Uge for de i Ugen forekommende Timelønstimer. Samtidig lovede Hr. Rødtjer at tilstræbe en Forbedring i Akkordfortjenesten.

Timandsmøder. Den 27. Juli afholdtes Timandsmøde, hvor følgende Sager behandledes:

a) Forskellige Krav overfor De danske Mejeriers Maskinfabrik, Aarhus. 1) Krav om Tillæg til de 3 lavest lønnede Arbejdere, 2) Strid om Værkfører Nielsens Stilling til Organisationen, og 3) Klage over, at Firmaet ensidigt har begrænset Betaling af Hjemrejse for Montører paa Udearbejde til hveranden Søndag. 1) vistes tilbage til lokal Forhandling. 2) Firmaet vilde ikke stille Værkføreren frit med Hensyn til Organisationsspørgsmaalet. 3) Firmaet tilbød at bibeholde den tidligere Ordning, idet Montørerne dog ikke erholder fri Søndagsrejse den første Søndag de er paa Rejsearbejde i en Periode.

Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

b) Klage over Afskedigelsen af Tillidsmanden i Klejnsmedien hos A/S M. P. Allerups Eftf., Odense. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

c) Krav fra Firmaet Ths. B. Thrige, Odense, om Reduktion af opsagte Akkordpriser. Enighed opnaaedes ikke, men Arbejdernes og Forbundets Repræsentanter erklærede ikke at have noget imod, at Firmaet og Tillidsmanden optager Forhandling om Regulering med det Formaal at tilvejebringe Enighed om nye Akkordpriser.

Den 5. August behandledes følgende Sager paa Timandsmøde:

1) Strid om Akkordpriserne hos A/S Frederikshavns Jærnstøberi og Maskinfabrik. Firmaet kunde ikke gaa med til at forhøje Priserne, da Akkordfortjenesten i Januar Kvartal har udgjort 212,6 Øre, men tilbød en Regulering, og dette Tilbud tiltraadtes.

2) Krav fra Frederikshavns Værft og Flydedok om Nedsættelse af Lønningerne. Der opnaaedes ikke Enighed om en generel Nedsættelse, men Tillidsmanden erklærede sig villig til i hvert enkelt Tilfælde, hvor der skal afgives Tilbud paa Reparationsarbejde, at optage en Forhandling med Værftets Ledelse om Priserne (Arbejdslønnen).

Samme Dag behandledes paa et Timandsmøde en Klage fra saavel Smede som Skibstømrere og Arbejdsmænd over, at A/S Det forenede Dampskibsselskab inddrager de Arbejderne hidtil i Tilslutning til Sommerferien tilstaaede Fripas. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundene forbeholdt sig deres Stilling.

Udflugt for arbejdsløse Kedelsmede. Samtlige Deltagere i Udflugten til Lyngby og Frederiksdal, Torsdag den 12. August, sender herigennem vor hjerteligste Tak til vore arbejdende Kolleger og Kedelsmedeforeningen af 1890, som ved fælles Hjælp havde arrangeret denne vellykkede Tur for os.

Deltagerne.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. **Thisted. Maskinfabrikant Chr. Jensen, Østergade.**
2. **Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.**
3. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
4. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.
5. Maskinhandlerne Fris & Bang, Skive.
6. Smedemester Hansen, Nexø.
7. Smedemester Herman Jensen, Tingvej 10, København.
8. Munthesen & Co., Søborg.
9. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
10. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.

Smedeforbundets Randers Afdeling.

Foranlediget ved, at der hos Afdelingskassereren er konstateret et større Forbrug af Afdelingens Midler, har Bestyrelsen for Afdelingen suspenderet Kassereren, indtil Generalforsamlingen kunde træffe Bestemmelse om, hvad der skulde foretages i Sagen. En midlertidig Kasserer er ansat til at varetage de løbende Forretninger. Den suspenderede Afdelingskasserer har beklædt Stillingen siden 1918, da man af Hensyn til den store Arbejdsløshed vedtog at oprette en fastlønnet Kassererpost, og det fremgaar af den foretagne Opgørelse, at Besvigelserne har fundet Sted i de sidste 6 Aar. Tabet, der er forbundet hermed, falder udelukkende paa Randers Afdeling, men vil, da det drejer sig om Forbrug af de løbende Indkomster, ikke medføre nogen særlige Efterbetalingspligter for Afdelingens Medlemmer.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
18640	Andersen, Aksel Fr. V.	København	3. 6.03	Kbhvn. Afd.	1.11.22	Kbhvn. Afd. 2	17. 4.26
199	Bentzen, Edmund Carl	—	1.10.05	„ „	10.10.24	„ „ 17	24. 4.26
30435	Bidstrup, Poul	Gudhjem	15. 9.06	Rønne	4. 4.25	Rønne	30. 1.26
6502	Bloch, Jens Søren V.	Viborg	3. 3.02	Odense	3.10.25	Kbhvn. Afd. 12	27. 3.26
28725	Bojsen, Christian M.	Braaskov	3.10.05	Skive	16. 3.26	Skive	20. 3.26
5534	Brinkmann, Svend Eigil	København	18. 7.99	Kbhvn. Afd.	29. 1.26	Kbhvn. Afd. 11	27. 3.26
39855	Buchholtz, Marius	Skovhuse	25. 2.03	Haderslev	21.12.24	Haderslev	15. 5.26
38358	Christensen, Elof Verner	Hillerød	4.10.05	Hillerød	10. 5.24	Kbhvn. Afd. 12	27. 3.26
27852	— Henry Benedicht	Frederiksberg	28. 7.06	Roskilde	8.11.24	„ „ 3	3. 4.26
13286	Christiansen, Karl Vald.	København	20. 7.03	Kbhvn. Afd.	13.10 22	„ „ 9	10. 4.26
736	Dahl, Carl Joh. Y.	Frederiksberg	4.11.97	„ „	22. 8.25	„ „ 12	3. 4.26
38982	— Kaj Chr. R.	København	27.11.04	„ „	3. 5.24	„ „ 9	10. 4.26
33119	— Peter	Mølby	31. 8.05	Haderslev	8. 5.26	Haderslev	19. 6.26
5265	Ekblom, Carl Albert	Vestermanland	27. 5.76	Kbhvn. Afd.	8. 1.26	Kbhvn. Afd. 12	24. 4.26
39244	Erichsen, Lauritz Chr.	Hadstrup	21.11.98	Kolding	19.11.24	Haderslev	17. 4.26
13217	Fich, Chr. Thomsen	Kristrup	16. 7.88	Randers	5. 9.09	Horsens	26. 9.25
24345	Grand, Rasmus	Verring	24. 4.98	Aalborg	1.11.16	Kbhvn. Afd. 12	31.10.25
16468	Hansen, Chr. F.	Klakring	1. 9 86	Horsens	19. 1.07	Middelfart	17.10.25
1908	— Chr. Har. Jul.	Taagerup	27. 4.85	Kbhvn. Afd.	24.10.25	Kbhvn. Afd. 12	24. 4.26
1633	— Crilles Peter G.	København	1. 9.06	„ „	15.10.25	„ „ 2	17. 4.26
25577	— Edmund Jul.	—	3. 8.93	D. Gørtl. Forb.	1.11.13	„ „ 11	27. 3.26
34638	— Hartvig Joh.	Snekkerup	3. 6.02	Ringsted	7. 4.24	Roskilde	23. 1.26
14411	— Hilmar J. P.	Køge	23.10.02	Kbhvn. Afd.	2.11.21	Kbhvn. Afd. 12	24. 4.26
14026	— Johannes	Holeby	19.11.98	Holeby	14. 2.22	„ „ 12	1. 5.26
39598	— Robert Alfred	København	7. 4.04	Kbhvn. Afd.	1. 7.24	„ „ 14	3. 4.26
5796	Henriksen, Adolf	—	21. 1.81	„ „	6. 3.26	„ „ 17	24. 4.26
13709	Holst, N. Bendiksen	Randers	11. 2.00	„ „	12. 2.25	„ „ 12	30. 1.26
1913	Hørving, Henry Fr. P.	Frederikshavn	22. 1.07	„ „	17.10.25	Horsens	13. 3.26
5321	Jensen, Axel Holst	København	12. 5.73	„ „	28.12.25	Kbhvn. Afd. 13	24. 4.26
36075	— Hugo	—	1. 1.04	„ „	8. 5.23	„ „ 12	17. 4.26
459	— Jens Poul A.	Thorslunde	30. 4.06	„ „	8. 7.25	„ „ 3	27. 3.26
1422	— Kaj	København	6. 4.04	„ „	6.11.25	„ „ 14	24. 4.26
12503	— Poul Domatius	—	13.12.00	„ „	24. 5.21	„ „ 5	17. 4.26
5876	— Valdm. Chr.	Neder Hornbæk	3. 8.98	„ „	13. 3.26	„ „ 14	24. 4.26
18482	Jørgensen, Erik Fr. Joh.	København	29.12.05	„ „	5. 5.25	„ „ 2	17. 4.26
8071	— Holger Carlo	—	3.11.07	„ „	23. 4.26	„ „ 17	24. 4 26
22476	— Niels Carl	Biskorup	13.10.99	Odense	30.11.20	„ „ 15	27. 3.26
38948	— W. Kronholm	København	4. 5.05	Kbhvn. Afd.	30. 4.24	„ „ 13	3. 4.26
21846	Iversen, Carl Ad. Vald.	Aarhus	14. 8.05	Aarhus	7.11.24	Aarhus	6. 3.26
20860	Jakobsen, Adolf	Roskilde	11. 2.94	Kbhvn. Afd. 2	5.10.12	Kbhvn. Afd. 2	24. 4.26
37011	— Kaj Laur. J.	Usserød	3. 7.92	Kolding	1.10.23	„ „ 14	27. 3.26
28387	Jepsen, Carl Chr.	Haderslev	6. 4.02	Haderslev	20. 9.25	Haderslev	31.10.25
17839	Johansen, Carlo V. Chr.	København	19. 9.03	Kbhvn. Afd.	20.10.22	Kbhvn. Afd. 18	10. 4.26
13934	Johnsson, Joh. S.	Helsingborg	18. 5.81	„ „	16. 2.24	„ „ 4	24. 4.26
26329	Kjersgaard, Kaj Chr.	København	17. 2.99	„ „ 1	3. 5.18	Haderslev	13. 3.26
23382	Knudsen, Frederik Vilh.	—	6. 2.02	„ „	15. 4.21	Kbhvn. Afd. 17	10. 4.26
37914	Kramme, Viggo Eman.	Hjørring	14. 8.05	Hjørring	7. 4.24	Centralafd.	27. 3.26
90	Larsen, Kaj Ferring	København	3. 3.05	Kbhvn. Afd.	7. 4.26	Kbhvn. Afd. 13	17. 4.26
21748	Lauritzen, Frithiof	—	7. 4.04	„ „	9. 1.24	„ „ 13	17.10.25
21360	Lind, Christian	Gudum	8. 9.02	Lemvig Kl.	9. 5.20	„ „ 2	17. 4.26
26127	Lorentzen, Emil C. Chr.	København	7. 2.97	Kbhvn. Afd. 1	2. 3.18	„ „ 15	3. 4.26
29735	Madsen, Hans Chr.	Aalborg	12. 1.86	„ „ 1	12.10.18	„ „ 13	17. 4.26
21604	Melhede, Frederik A.	København	21. 6.06	Nakskov	1.11.24	„ „ 12	10. 4.26
24883	Mærsk, C. Christensen	Harboøre	29. 1.92	Aarhus	17.10.24	Aarhus	23. 5.25
37098	Møller, Hans Valdm.	Helsingør	3. 7.05	Helsingør	16. 4.24	Helsingør	3. 4.26
6894	Müller, Max Poul	København	15. 5.02	Kbhvn. Afd.	23.10.24	Kbhvn. Afd. 12	27. 3.26
36868	Mørch, Svend C. V.	—	10. 6.05	„ „	9.11.23	„ „ 7	17. 4.26
20063	Nielsen, Anders Chr.	Gentofte	15. 1.69	„ „ 1	15. 3.16	„ „ 5	24. 4.26
7358	— Eigil Kaj	København	15. 1.00	„ „ 1	13. 2.20	„ „ 8	3. 4.26
18572	— Ib Hugo	—	25.12.03	„ „	5. 9.24	„ „ 14	3. 4.26
30121	— Martin Fr.	—	2.12.82	„ „	26. 2.24	„ „ 12	10. 4.26
37118	— Otto Joh. S.	Odense	23. 8.02	„ „	15. 8.23	„ „ 12	30. 1.26

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
39362	Olsen, Hans Frederik	Præstø	9. 3.05	Kbhvn. Afd.	15. 5.24	Kbhvn. Afd. 14	24. 4 26
22868	Osholm, Hans Chr.	Østerbølle	8. 9.92	Holbæk	6. 8.16	Hobro	6. 3 26
25219	Petersen, Anker Jul.	Tornevang	9. 4.03	Kbhvn. Afd.	7. 7.22	Kbhvn. Afd. 3	10. 4.26
23627	— Carl Vigandt	Skippinge	23 11.01	„ „	3. 5.21	Roskilde	13. 2.26
16710	— Chr. Werner	København	27. 9.03	„ „	17. 4.25	Kbhvn. Afd. 13	27. 3.26
21640	— Erik Lomholdt	Fredericia	15.11.91	Fredericia	25. 8.11	Fredericia	20. 2.26
8012	— Ferd. Dencker	København	12. 6.89	Kbhvn. Afd.	17. 4.26	Kbhvn. Afd. 11	17. 4.26
33232	— Jens	Haderslev	9. 9.75	Berlin	24.11.18	Haderslev	27. 3.26
28653	— Johs. Kragh	Randers	4. 6.01	Randers	1.11.20	Aarhus	6. 3.26
19604	— Kaj Louis I.	Aarhus	6. 8.03	Aarhus	3.11.22	—	6. 2.26
19844	— Leopold Oluf	København	3. 4.91	D. Arb. Forb.	21. 8.20	Kbhvn. Afd. 18	10. 4.26
3266	— Ole	Egebjerg	4. 8.00	Holbæk	7. 4.20	Holbæk	20. 3.26
33150	— Otto	Sønderballe	10. 1.83	Haderslev	17. 3.18	Haderslev	2. 1.26
14419	— Svend Aage	København	26. 6.06	Kbhvn. Afd.	7. 3.25	Kbhvn. Afd. 14	27. 3.26
36522	— Vigand B. J.	Slagelse	11. 3.03	„ „	11. 8.23	„ „ 11	24. 4.26
5198	— Viktor Johs.	Høng	22. 8.04	„ „	11.12.25	„ „ 3	27. 3.26
5766	Rasmussen, Børge Helge	Gentofte	17. 2.07	„ „	1. 3.26	„ „ 17	10. 4.26
27250	— Oluf	Haldrup	9. 7.90	Holbæk	5. 8.17	Holbæk	10. 4.26
38509	— Peter L. H.	Nykøbing M.	6. 5.04	Kbhvn. Afd.	3. 1.24	Kbhvn. Afd. 2	27. 3.26
2206	— Rasmus Johs.	Torp Mark	22. 3.95	„ „	30.10.25	„ „ 3	3. 4.26
3267	Roed, Jens Chr.	Bjergsted	8. 1.07	Holbæk	9.10.25	„ „ 14	27. 3.26
38260	Rohard, Herm. V. Chr.	Gettorf	15. 7.96	Haderslev	8. 8.24	Haderslev	22. 5.26
2265	Rosentrætter, Nicolaj P. G.	København	26. 1 97	Kbhvn. Afd.	27.10.25	Kbhvn. Afd. 12	17. 4 26
28290	Schmidt, Aage	Børkop	24. 5.01	Fredericia	26. 7.20	„ „ 5	10. 4.26
5588	Stott, Rudolf Eman.	København	28.10.06	Kbhvn. Afd.	4.10.24	„ „ 14	3 4.26
5898	Sunne, Kurt	—	16. 2.04	„ „	16. 3.26	„ „ 13	10. 4.26
26678	Therkildsen, Robert M.	Aarhus	21. 1.98	Aarhus	7. 5.17	„ „ 12	24. 4.26
36675	Thomsen, Aage Rich. L.	København	1. 7.04	Kbhvn. Afd.	12.10.23	„ „ 14	17. 4.26
38093	Thorsson, Karl Andr.	Aarhus	23. 4.05	„ „	20. 3.26	„ „ 15	27. 3.26
16521	Wagner, Knud Edv.	København	12. 5.05	„ „	14. 4.25	„ „ 2	27. 3.26
28739	Weisbjerg, Jens Nielsen	Oddesund	12. 5 02	Middelfart	7. 5.21	Middelfart	13. 2.26
652	Wenning, Kaj Arne	København	26.12.05	Kbhvn. Afd.	8. 8.25	Kbhvn. Afd. 15	3. 4.26
16646	Zachrau, Numa H.	—	30. 4.99	„ „	4. 2.20	„ „ 13	17. 4.26

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

Slettede Medlemmer genoptagne.

Nr. 46037 Andersen, August, indmeldt paany. 19. 6.26
- 46469 Baun, V. — — . 18. 4 26
- 46518 Jørgensen, A. — — . 24. 7.26

Følgende slettede Medlemmer har endnu ikke fundet sig foranlediget til atter at indmelde sig i Fagforeningen. Da de saavidt vides arbejder ved Faget, henledes Medlemmernes Opmærksomhed atter paa Navnene paa disse usolide Kolleger:

Nr. 46064, Frits Andersen, arbejder hos E. Svendsen, Vesterbrogade 128. Nr. 46065, Henry Carsten Fr. Nielsen, og Nr. 46532, Niels P. Chr. Nielsen. Det vides ikke, hvor disse to arbejder. Oplysning herom ønskes, hvis nogen af Medlemmerne ved det. Nr. 46044, Chr. Petersen, arbejder hos »Astral«, Fr. d. 7's Gade 18.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 12809 Hansen, Edmund Emil (Kbhvn. Afd.)
- 14223 Nielsen, Carl Christian (—)
- 31107 Petersen, Peter (—)
- 21914 Hansen, Hans Peter (Nakskov Afd.)
- 28587 Nielsen, Axel Marius (Ringsted -)
- 15141 Hast, Svend Aage (Vejle -)
- 4491 Jepsen, Justinus (— -)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 35211 Gram, Børge Sidenius
- 1071 Thoby, Christian

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 21003	Kusch,	Victor Hugo	7. 3.14
- 9634	Rasmussen,	Hans Thorvald	28.12.07

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 21561	Amkjær,	Peder Pedersen	4.11.22
- 21007	Clemmensen,	A. V.	16. 7.21
- 6125	Engstrøm,	Niels Peter	8. 7.22
- 35211	Gram,	Børge Sidenius	6. 3.26
- 2042	Hansen,	Ch. Elin Rasmus	15. 3.24
- 27792	—	Ejner Arnold	2. 1.26
- 12799	—	Lars Aage	19. 6.20
- 22954	Jensen,	Frank Emil	29. 3.24
- 34669	Krüger,	Ludvig P. J.	11. 4.25
- 36846	Larsen,	Holger Carl Julius	7.11.25
- 32704	Laursen,	Christian	17. 1.25
- 26119	Lemke,	Carl Vilh.	29. 1.21
- 38552	Luth,	Johannes Carl	13. 9.24
- 2200	Magnussen,	Albert Peter	2. 5.25
- 37631	Mortensen,	Søren Richard	5. 4.24
- 15064	Nielsen,	Poul Otto Johan	20. 2.26
- 1071	Thoby,	Christian	13. 3.26

Efterlysning. Da der er udbetalt en Del uberettiget Krisehjælp paa Medlemsbog Nr. 2594 for Emil T. C. Andersen, saa bedes Afdelingskassererne om at standse og indsende Bogen.

Esbjerg Arbejderhøjskole.

Esbjerg Arbejderhøjskole paabegynder Kursus den 3. November d. A. Denne Sag har særligt Bud til vore unge, arbejdsløse Kammerater, og i Særdeleshed til dem i Jylland.

Skolens Undervisning foregaar saaledes:

Vinterkursus for mandlige Elever fra 3. November til 27. Marts.

Sommerkursus for Kvinder fra 3. Maj til 27. Juli.

Grundfagene er Dansk, Stilskrivning, Regning, Bogføring, Gymnastik og Sprog (Tysk eller Engelsk).

I Studiekredse og Foredrag med paafølgende Spørgetimer gennemgaas endvidere følgende Fag (Timetallet gælder for Vinterskolen):

Den nyere Historie: De europæiske Folkeslags politiske og kulturelle Historie i det sidste Aarhundrede (60 Timer).

Arbejderbevægelsens Historie fra den franske Revolution til vore Dage med indgaaende Omtale af de førende Personligheder og de særligt fremtrædende Perioder (40 Timer).

Fagforeningsbevægelsen: Historisk Oversigt over den engelske, tyske, franske og nordiske Fagbevægelse. Gennemgang af faglige Problemer som Arbejdsløn og Arbejdstid, Strejker og Lock-outer, Lærlingespørgsmaal, Socialisering og Organisationsformer (20 Timer).

Kooperation: Forbrugsforeningernes Udvikling og Organisation; den danske Andelsbevægelse; Arbejdernes kooperative Virksomheder. I Forbindelse hermed Besøg paa kooperative Produktionsforetagender (15 Timer).

Samfundsøkonomi: Den økonomiske Udvikling fra Oldtidens primitive Kulturformer til Nutidens industrielle Samfund. Arbejde og Kapital. Prisdannelse. Arbejdsdeling. Aktieselskaber. Truster. Store og smaa Landbrug. Pengevæsen og Handel. (40 Timer).

Samfundslære: Statsdannelse og Regeringsformer. De politiske Partier. Rigsdagsarbejde og Kommunalkundskab. (40 Timer).

Arbejderlovgivning: De for Arbejderne betydningsfuldeste Love, Fabrikslovgivning, Tyendelov o. s. v.

Erhvervsgeografi: Enkelte Landes geografiske Forhold med særligt Henblik paa Produktion og Arbejdsliv (20 Timer).

Litteraturhistorie: Hovedlinierne i den sociale Skønlitteratur (40 Timer).

Arbejdernes Oplysningsbevægelse: Orienterende Foredrag om Bevægelsen i Europa. Praktisk Vejledning i Studiekredsarbejde, Foredragsøvelser og Bibliotekskundskab.

Understøttelse: Ubemidlede kan opnaa Amtstilskud, der beløber sig til ca. Halvdelen af Betaling for et Ophold. Ansøgning herom skrives paa et Skema, der faas paa Landet hos Sogneraadsformanden, i Købstæderne paa Kommunekontoret, i København paa Magistratens første Afdeling. Paa Skemaet skal der ikke skrives noget om, hvilken Skole man agter at besøge. Det meddeles først, naar Bevillingen er givet. Det udfyldte Skema indleveres for Vinterskolens Vedkommende helst inden 1. Juli, for Sommerskolens Vedkommende helst inden 1. Januar, i Byerne til Kommunekontoret og i København til Magistratens første Afdeling — i den Kommune, hvor Ansøgerens Forældre er bosiddende.

Skemaer kan ogsaa — hvis nogen skulde ønske det — faas hos Skolens Forstander.

Saalænge vort Fag har Anerkendelse for ekstraordinær Arbejdsløshed, kan Medlemmer, der uden egen Skyld er arbejdsløse, opnaa Understøttelse under Kursuset af Arbejdsløshedsfonden. Hvor Kursuset medfører Forandring af Opholdssted, vil denne Understøttelse være af samme Størrelse, som den vedtægtsmæssige Understøttelse, men Kursusunderstøttelsen berører iøvrigt ikke denne eller dens Varighed.

Skema til denne Understøttelse faas hos vore Afdelinger, eventuelt hos Arbejdsdirektoratet (Amaliegade 25, København) og skal i udfyldt Stand indsendes til Hovedkontoret — helst i god Tid inden Skolen paabegyndes.

Bemærk!

Skifteholdstillæget for Tiden fra Kl. 6—11 Aften forbliver uforandret 14 Øre og skal ikke som tidligere meddelt reduceres til 13 Øre. Skifteholdstillæget for Tiden fra Kl. 11 Aften til Kl. 6 Morgen bliver fremtidig 23 Øre.

Johs. Kjærbøl.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 11 SEPTEMBER 1926 12. Aarg.

Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere.

Lørdag den 11. September holdt Formanden for Industriraadet, Direktør for A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, C. Overgaard, i Radio et Foredrag om ovennævnte Emne, et Foredrag, som vi vil beskæftige os lidt med her, dels fordi vi jo ikke uden videre kan lade upaatalt en Del af de Udtalelser, som Direktøren fremsatte, dels fordi det forekommer os, at Foredraget var præget af et vist Vidsyn, der med Hensyn til Arbejderne ikke altid gør sig gældende i den Virksomhed, som Direktør Overgaard staar som øverste Leder af.

Direktøren gjorde bl. a. gældende, at „i Stedet for at sige, at det er Industrien, der har skabt de sociale Problemer, vil man komme Sandheden nærmere ved at fremhæve, at det er Industrien, der rummer den eneste Mulighed for en tilfredsstillende Løsning heraf."

Vi kan ikke være enig med Direktør Overgaard i disse Betragtninger, idet det jo netop var Industriens Opstaaen, der skabte Modsætningsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere og dermed de Problemer, som den socialistiske Arbejderbevægelse gennem Tiderne har forsøgt at løse, og naar det fremhæves, at det er Industrien, der rummer den eneste Mulighed herfor, maa det vel være nok at minde om, at her i Danmark fulgte Arbejdsgiverne gennem mange Aar de samme Fremgangsmaader, som man anvendte i Udlandet, man afviste overhovedet at træffe egentlige Overenskomster med Arbejderne, og Kampen kom derfor til at staa om Organisationsretten, Forhandlingsretten o. s. v., alt imedens Arbejdsgiverne fastholdt Princippet: at være eneraadende i „eget Hus". Arbejdernes Krav stempledes som Indgreb i Arbejdsgivernes Privatliv, og danske Jærnfabrikanter var gennem mange Aar førende i Kampen imod Arbejderne. Det vil her være nok at nævne Aarene 1885, 1895, 1897 og 1899, i hvilke Aar Storkampe fandt Sted, først i Jærnindustrien alene, og senere, i 1899, udvidedes Lockouten til de fleste større Fag for at forhindre saa langt som muligt, at Arbejderne kunde være i Stand til at støtte hverandre.

Spørger man nu, hvad alle disse Kampe drejede sig om, maa Svaret lyde, at det var rene Lapperier paa Lønomraadet, men Lønningerne var ganske vist usle. I 1885 stod Kampen om en Mindsteløn paa 27 Øre, og i 1897 erklæredes der Lockout, fordi man i Odense og Slagelse ikke vilde finde sig i at arbejde for 26 à 27 Øre i Timen. Resultatet blev en Voldgiftskendelse, der for disse Byer fastsatte en Gennemsnitsløn af $30^1/_6$ Øre i Timen. I 1899 er det mere svært at fastslaa, hvad der kæmpedes om, men at den nydannede Arbejdsgiverforening trængte til en saadan større Arbejdskrig for at agitere Arbejdsgiverne op, er ganske utvivlsomt. Kampen endte som bekendt med Indgaaelse af Septemberforliget, som hver af Parterne efter Lockouten forsøgte at fortolke paa sin Maade, og som nu efter 26 Aars Gyldighed maaske nok kunde trænge til en Revision, selvom det i høj Grad har faaet sin Udformning eller om man vil sin Fortolkning gennem en lang Række af Kendelser,

først ved Den permanente Voldgiftsret og senere ved Den faste Voldgiftsret.

Men for at vende tilbage til Direktør Overgaards Foredrag, saa udtaler han bl. a., at Arbejderklassens Fremskridt er sket ujævnt, „fordi de tekniske Fremskridt ikke følger nogen jævnt stigende Kurve, og det er sket under Stridigheder, fordi ingen af Parterne har kunnet overse Udviklingen". Vi vil blot hertil bemærke, at i en Række Aar, fra 1900 og fremefter, holdt man Fred i Jærnindustrien. Fremsynede Arbejdsgivere var kommet til det Resultat, at disse evindelige Lockouter var for kostbare, naar man kunde tale sig til Rette, og den første kollektive Aftale sluttedes i Marts 1900 og fik en velgørende Virkning i Retning af Fred i Arbejdsforholdene i vide Kredse, og lignende Fremgangsmaader blev ogsaa anvendt i Udlandet. Saa kom Verdenskrigen og ændrede hele dette Billede, og det skal erkendes, at siden 1920, hvor det nær var kommet til Lockout af 100.000 Mand, har Arbejdsforholdene været præget af Stridigheder, som ikke mindst ved Arbejdsgiverforeningens Direktiver har været vanskeligere at faa bilagt, end Tilfældet ellers vilde have været.

Kampene i 1921 og 1922 var affødt af de Krav, som Arbejdsgiverorganisationen stillede om Reduktioner af Lønningerne, og kun Arbejdernes energiske Modstand bevirkede, at Nedgangen ikke blev større, end at den stod i et nogenlunde rimeligt Forhold til Konjunkturerne og Varepriserne, og det skal her erindres, at siden 1923 har Overenskomsterne gennemgaaende hvilet paa Princippet om at følge Statens Pristal. Men den store Arbejdskamp i 1925 har gjort det klart for alle, at Spørgsmaalet om Arbejdsforholdenes Ordning er langt det største af alle økonomiske Spørgsmaal, saavel her i Landet som i Udlandet, og hvad er Aarsagen hertil? Er det Lønningerne? I sit Foredrag udtalte Direktør Overgaard:

> „Skal den danske Arbejder bevare en høj Levestandard, og alle vil have Interesse i, at dette sker, er den eneste Mulighed herfor, at ogsaa den danske Industris Produktionsstandard er den højst mulige. Leverer vi ikke bedre eller mere Arbejde end vore udenlandske Konkurrenter, kan vi heller ikke betale mere i Løn end disse."

Hertil er at bemærke, at vi ubestridt indenfor den danske Industri har en meget høj Produktionsstandard, ligesom Arbejdseffektiviteten sikkert staar paa Højde med det bedste i Udlandet, men dertil kommer, at Lønkampe finder Sted overalt i Industrien, ogsaa der, hvor man er længst nede med Lønningerne. De engelske Arbejdsgivere f. Eks. paastaar, at de ikke kan konkurrere med de hollandske og belgiske, fordi Arbejderne der har lavere Lønninger, hvilket er faktisk, men dog fandt der i Fjor i den belgiske Jærnindustri en mægtig Kamp Sted, omfattende over 100.000 Arbejdere, fordi de belgiske Arbejdsgivere paastod, at de ikke kunde konkurrere med de engelske og tyske, og i Holland, hvor man har relativt lave Lønninger, finder der ogsaa ofte Arbejdskampe Sted. Gaar vi tilbage i Aarene havde Sverige i 1909 en mægtig Storkamp til Trods for, at Sverige ingensinde har ligget med et særligt højt Lønniveau.

Ser vi paa de danske Lønninger, er disse for voksne Arbejdere efter August-Pristallet ca. 130 Øre i Gennemsnit, og ingen vil vel kunne karakterisere disse Lønninger som værende særlig høje. At vort Prisniveau er for højt, er en Kendsgerning. Det er højere end baade Sveriges, Tysklands og Englands tilsvarende, og de Partier, som har forhindret enhver prisregulerende Foranstaltning, maa ikke forvente, at Arbejderorganisationerne skal stille sig imødekommende og gaa i Spidsen med Lønreduktioner, alt imedens de maa betale deres Varer i dyre Domme, grundet paa urimelige Handelsavancer og bl. a. fordi, at det Mellemled, nemlig Detailhandlerstanden, gennem hvilken Arbejderklassen skal erholde sine Fornødenheder, er altfor omfattende. Der er vel saaledes næppe Tvivl om, at naar vi her i Danmark har 61.392 Detailhandlere, hvoraf alene 18.592 i København og Frederiksberg, er det indlysende, at Varedistributionen bliver altfor omfattende og altfor kostbar. Jøvrigt skaber Industrien sig selv Vanskeligheder gennem Konkurrence uden System og paa Grund af, at store Dele af Industrien kan skabe sig Fordele, medens svagere Virksomheder maa ligge under.

Med Hensyn til den Paastand, som ofte har været fremme om, at Industrien iværksætter maskeret Lockout, siger Direktør Overgaard i sit Foredrag, at en saadan Paastand er Udslag af forvirret Tankegang. Vi skal ikke gøre Paastanden til vor, men en Kendsgerning er det dog, at der findes Virksomheder, der gennem længere Tid har haft Bestillinger paa Arbejde uden at iværksætte disse Arbejder i rimeligt Omfang.

Om Industriens tekniske og kommercielle Organisation siger Direktør Overgaard, at „der er her et stort Arbejde at gøre, og der kan være mange Vanskeligheder at overvinde, men een Ting vil i hvert Fald staa fast, nemlig, at der her ikke er nogen Interessemodsætning mellem Arbejdere og Arbejds-

givere. Tværtimod vil Indehaverne af de industrielle Virksomheder, Kapitalen, være om muligt endnu mere interesseret end Arbejderne i at have den bedst mulige Fører paa Kommandobroen". Dette kan sikkert være rigtigt, men naar Direktøren her slaar fast, at der er et Interessefællesskab mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, hvorfor afviser man da enhver Tanke om at give Arbejderne nogen Medindflydelse, f. Eks. rent værksteds-teknisk set? Utvivlsomt vilde der her ved gensidig Forstaaelse kunne skabes et Samarbejde til Gavn for de enkelte Virksomheders tekniske Udvikling.

Direktør Overgaard kommer derefter ind paa at slaa fast, at den faglige Organisationsbevægelse er uløselig forbunden med den politiske Arbejderbevægelse, og han siger, „at Arbejdernes Deltagelse i det politiske Liv har bragt dem store Fordele, f. Eks. hele den sociale Lovgivning, er ganske givet, men nu har man vist faaet, hvad der kan faas ad denne Vej". Dernæst betegner Direktøren den politisk prægede Arbejderbevægelse som et kunstigt Element, samtidig med, at han erkender, at Arbejdernes Deltagelse i Politik har bragt dem store Fordele, men han gør gældende, at „overfor de Fordele, der er opnaaet, staar imidlertid de Ulykker, som skabes ved det Modsætningsforhold, der opretholdes indenfor Industrien, hvor man nu er delt i to fjendtlige Lejre, der med Mistro, ja næsten Had, følger hinandens Bevægelser, stadig forberedt til Forsvar og stadig parat til selv at angribe". Vi skal ikke forsøge paa at afkræfte, at der er et dybt Modsætningsforhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, ikke mindst for Tiden, men vi vil her gøre opmærksom paa, at naar man fra Arbejdernes Side har søgt at skabe Mulighed for en Konsolidering og Udvidelse af Tillidsmandsinstitutionen, f. Eks. gennem Oprettelse af Bedriftsnævn, saa har Arbejdsgiverne hidtil stillet sig stejlt afvisende, og det var i saa Henseende typisk, at da Smedeforbundets Formand, J. A. Hansen, under Overenskomstforhandlingerne i 1922 forelagde et Forslag om Indførelse af Bedriftsnævn, der ingenlunde vilde virke revolutionerende indenfor Industrien, vendte Jærnfabrikanternes Formand demonstrativt Ryggen til. Men hvis ikke det er en Fortalelse fra Direktør Overgaards Side, maa vi vel have Lov til at haabe, at der er ved at finde en Ændring i Arbejdsgivernes Synspunkt Sted, idet Direktøren med Hensyn til Tillidsmandsinstitutionen udtaler: „Denne Ordning har virket heldigt, og fra Industriens Side ønsker man kun at bidrage til en yderligere Udvikling og Befæstelse heraf". Hr. Overgaard er jo i saa Henseende saa heldig stillet at have en meget stor Virksomhed, paa hvilken han kan gøre Begyndelsen. Desværre har vi ikke altid hos Burmeister & Wain mærket meget til den Kærlighed til Tillidsmændene, som Direktøren i sit Foredrag giver Udtryk for.

Naar endelig Direktøren anfører, at vi maa se at finde et System, „saaledes at Arbejdslønnen kan bevæge sig i Forhold til Svingningerne i Verdenskonjunkturen, uden at vi hver Gang behøver Arbejdsløshedens Knytnæve eller de værdiødende Arbejdskampe til at tvinge os ind paa den rette Vej, naar Konjunkturerne paabyder en Forandring", saa forekommer det os, at man netop indenfor Jærnindustrien har et meget smidigt Lønsystem, som ganske sikkert vil være tilstrækkeligt til ogsaa under den nuværende Krise at give Industrien Mulighed for at kunne konkurrere. Vi har ikke et stift alt omfattende Tarifsystem, vore Lønforhold er opbyggede paa Akkordsystemet, og de Priser, der ydes for Arbejdet, er paa de enkelte Virksomheder gennem mangfoldige Revisioner afpasede efter vedkommende Virksomheds Forhold og efter det Produkt, som vedkommende Industri fremstiller, men at Arbejderne ikke uden videre lader de efter mange Aars Erfaringer og ofte under megen Modstand fra Arbejdsgiverne opnaaede Priser tvinge ned er forstaaeligt, i Særdeleshed naar Arbejderne er ude af Stand til at kontrollere Berettigelsen heraf. Arbejderne ved jo, hvor uhyre svært det er at faa Lønnen i Vejret igen, selvom Industrien skaber Mulighed derfor. Vi behøver i saa Henseende ikke at gaa tilbage til 80'ernes og 90'ernes Kampe, men kan blot erindre om, at da Verdenskrigen bragte Højkonjunktur over Danmark, da i Krigsaarene den danske Industri i Virkeligheden var i Stand til at yde gode Lønninger, lykkedes det først i 1919 og efter en Bevægelse, som hverken Arbejderorganisationerne eller Arbejdsgiverorganisationerne kunde være tjent med, at opnaa Dækning for Dyrtiden. Forøvrigt maa det jo være nok at pege paa, at hvor der ikke eksisterer Priskuranter, saakaldte faste Priser eller Kotumepriser, der aftales de Vederlag, som Arbejdsgiverne skal yde for Udførelsen af Arbejdet, mellem ham selv og den eller de Arbejdere, der skal udføre det, og ved Antagelse af Arbejdere indenfor Jærnindustrien skal Lønnen ogsaa aftales, selvom man ofte til Skade for Arbejderen undlader at gøre dette, men vi vil altsaa slaa fast, at der med Hensyn til Jærnindustriens Lønsystem intet mangler i Retning af Tilpasningsevne, naar blot Arbejdsgiverne paa fornuftig Maade vil medvirke.

I Slutningen af sit Foredrag siger Direktør Over-

gaard, at „nær ved Maalet vil vi være den Dag, da det nu herskende beklagelige Modsætningsforhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere afløses af en Forstaaelse af det absolutte Interessefællesskab, som i Virkeligheden er til Stede. Bestræbelsen maa derfor gaa ud paa at vinde hinandens Tillid og ikke som nu paa at overvinde hinandens Organisationer".

Vi kan ganske tiltræde disse smukke Ord, men det kan jo ikke nytte at tale om et absolut Interessefællesskab, naar Fællesskabet ophører i det Øjeblik, hvor Arbejderne møder frem for med den Erfaring, de har indhøstet, og med den Indsigt i Virksomhedens Drift, som de har opnaaet, at bidrage til den bedst mulige Udnyttelse af Virksomhedens Hjælpemidler, og et virkeligt Interessefællesskab kan ikke siges at være til Stede, saalænge Arbejdsgiverne ensidig fastholder deres Ret til alene at lede og fordele Arbejdet.

Nye Former for Lønreduktion.

Spørgsmaalet om Arbejdslønningernes Reduktion har jo nu fra Modstanderhold staaet paa Dagsordenen i saa lang Tid, at det vel vilde være mærkværdigt, om ikke den Offentlighed, som kun kender de herhenhørende Forhold fra Dagspressen, vilde være paavirket i nogen Grad deraf; man kan jo fremholde det samme Problem saa mange Gange, at nogen nødvendigvis maa tro derpaa, selvom Virkeligheden er en ganske anden. Naar Arbejderne saa stærkt har modsat sig Lønreduktioner udover, hvad de i Henhold til gældende Overenskomster var pligtige til at modtage, skyldes det jo dels Prisniveauet, der paa Grund af Forholdene indenfor Handelsstanden stadig ligger højere end Udlandets og end det egentlig skulde, naar Kronepariteten tages i Betragtning, og dels at det i Virkeligheden har været umuligt for Arbejderne paa de enkelte Virksomheder at faa positive Oplysninger, paa Grund af hvilke Berettigelsen af de fremsatte Reduktionskrav kunde konstateres.

Den Modstand, der saaledes er ydet fra Arbejdernes Side, har imidlertid affødt, at man hist og her har gjort Forsøg paa at faa gennemført andre Former for Lønreduktion end saadanne, hvor Arbejderne direkte indgik paa at lade Lønnen afkorte. I Medlemsbladet for Dansk Lokomotivmandsforbund, »Giv Agt«, meddeles saaledes om et Tilfælde, hvor Driftslederen paa Østsjællandske Jærnbane har faaet de ved Banen beskæftigede Tjenestemænd til at optræde som økonomiske Garanter for denne. For Fuldstændighedens Skyld bemærkes det, at Gennemførelsen af Driftsledørens Tanke er sket paa den Maade, at han kaldte Funktionærerne enkeltvis ind paa sit Kontor og paa en brutal og truende Maade tvang dem til at underskrive følgende Garantiforpligtelse:

»Da det er mig bekendt, at vor Bane for Aaret 1927 har Vanskelighed ved at faa den for dens fortsatte Drift fornødne Garanti i Orden derved, at nogle af de for Aarene 1925 og 1926 garanterende Kommuner er faldet fra, medens de resterende Kommuner kun garanterer under Forudsætning af, at samtlige Kommuner, som garanterede i 1925 og 1926, ogsaa fortsætter for 1927, hvilken Forudsætning altsaa ikke bliver opfyldt, saa tilbyder jeg Undertegnede..... herved at indtræde som Garant med et Beløb, der højst udgør 5 pCt. af min Aarsløn for 1927 (heri indbefattet alle Tillæg, men ikke Fradrag af nogen Art).

Det er dog en Forudsætning for denne min Garanti, at jeg forbliver i Banens Tjeneste hele Aaret, og at det ved ovenstaaende og mine Kollegers Garanti fremkomne samlede Beløb højst maa udgøre 1/4 af det Underskud, Driften maatte give for 1927, naar alle Banker og Sparekasser, der har noget indestaaende i Banen, har frafaldet Krav paa Afdrag paa Gæld for dette Aar 1927, men ikke Krav om Renter. Endvidere at det af Personalet garanterede Beløb tilbagebetales forud paa samme Maade, som sker for Tilbagebetaling til de garanterende Kommuner, naar Banen atter maatte give Driftsoverskud udover Gældens Forrentning.

Haarlev, den.....«

»Giv Agt« føjer hertil følgende Kommentarer:

»Det er jo i Virkeligheden uforstaaeligt, at vore ved Østsjællandske Jærnbane værende Medlemmer indlader sig paa at underskrive ovenstaaende Garantiforpligtelse, uden i Forvejen at have indhentet Hovedbestyrelsens Sanktion, hvilket de i Henhold til Lovenes § 8, Stk. a, har Pligt til, blot fordi en ukultiveret Driftsbestyrer optræder paa en ubehøvlet Maade med Udtalelser om, at saafremt Funktionærerne ikke vil underskrive Garantiforpligtelsen, skal Baneledelsen nok have dem i Erindring, eller som han ogsaa i enkelte Tilfælde har sagt, at saa kunde de rejse af H..... til. En saa kluntet Optræden af en Driftsleder burde man ikke lade sig dupere af, men derimod snarest muligt sørge for at bringe ham paa den Plads, hvor han rettelig hører hjemme.

Vi har imidlertid ikke fra Forbundets Ledelse kunnet sanktionere, at vore Medlemmer indgaar paa ovenanførte Garantiforpligtelse, og skal senere omtale Sagens videre Forløb.«

Tilfældet er vel nok ret enestaaende, men der synes dog hist og her at fremkomme Planer, i Henhold til hvilke Arbejderne skal indgaa paa saadanne Ordninger, at det i Virkeligheden betyder, at de med en Afkortning af deres Løn skal bidrage til at hjælpe vanskeligt stillede Virksomheder gennem Krisen. Fra Organisationens Side kan vi selvfølgelig ikke være interesseret i, at gode gamle industrielle Virksomheder, der igennem mange Aar har givet Beskæftigelse til Arbejdere, skal lukke, og vi nærer ikke Tvivl om, at naar der kun gives Arbejderne tilstrækkelig Adgang til at gøre sig bekendt

med de positive Vanskeligheder, en Virksomhed er kommet i, saa vil disse være med til at yde et midlertidigt Offer for at bringe en saadan Virksomhed paa Fode, men Betingelsen maa være, foruden Adgang til at bedømme Virksomhedens Vanskeligheder, tillige en passende Indflydelse paa Virksomhedens Ledelse i den kommende Tid.

Et Eksempel herpaa er de Bestræbelser, der er fremme for at forhindre, at det gamle Jærnstøberi, L. Lange & Co. i Svendborg, lukkes. Denne Virksomheds Oprindelse gaar saa langt tilbage som til 1850, og den er i Virkeligheden Begyndelsen til den senere Virksomhed »De forenede Jærnstøberier«, som imidlertid i 1916 solgte Støberiet i Svendborg, der nu overtoges af et nyt Aktieselskab, L. Lange & Co. I 1918 udvidedes Aktiekapitalen til 2 Mill. Kr. i Anledning af Overtagelsen af Anker Heegaards Fabrikker i Frederiksværk, men det synes, som om Sammenslutningen af disse 2 Virksomheder har medført uforholdsmæssig store Omkostninger, saaledes at man nu har set sig nødsaget til at opgive den Del af Virksomheden, der ligger i Svendborg. At Lukningen af dette Støberi, oven i Købet i Forbindelse med Muligheden for Lukning af det stedlige Skibsværft, vilde være noget af en Katastrofe for Byen, er indlysende, og for de enkelte Arbejdere, hvoraf mange i en Menneskealder har været beskæftigede paa Jærnstøberiet, vilde Lukningen betyde, at vedkommende maaske aldrig kom i Arbejde mere, da Mulighederne i Svendborg jo iøvrigt er meget ringe, og da det ikke vil være gørligt for saadanne ældre Folk at søge andre Steder hen.

Det er derfor ogsaa forstaaeligt, at Initiativet til at opretholde Virksomheden og med økonomisk Støtte af Arbejderne er kommet fra disse, og det synes jo iøvrigt, saa langt vi hidtil er blevet gjort bekendt med Forholdene, at der fra alle Sider, saavel Banker som Byens Borgere, vises en ikke ringe Offervilje.

Imidlertid vil vi advare imod, at det Eksperiment, der søges gennemført i Svendborg, uden videre efterfølges andre Steder, hvor de industrielle Virksomheder, maaske i Kraft af manglende økonomisk Konsolidering under Højkonjunkturen, maaske under uheldige Driftsledere, er kommet i øjeblikkelige Vanskeligheder. Vi siger dette, fordi der fra nogle Medlemmer, der beskæftiges paa en mindre københavnsk Virksomhed, har været fremsat Tanker om en lignende Ordning som den i Svendborg, til Trods for, at Forholdet er dette, at nævnte Virksomhed økonomisk set er kørt saa langt ud, at den næppe uden en virkelig Reorganisation vil være i Stand til at føres videre, og en saadan Reorganisation vil næppe kunne lade sig gennemføre. Resultatet af Arbejdernes Ofre vilde da kun blive dette, at de mistede en Del Penge, uden at Virksomheden i det lange Løb kunde holdes i Gang, og med Henblik paa det her fremførte vil vi advare vore Medlemmer imod, hvor de bliver stillet overfor Projekter om Tegning af Garantikapital, Aktietegning eller lignende, uden videre at hoppe paa, thi det kan ikke være Arbejderklassens Pligt udover de Ofre, der allerede er bragt, at skulle spille Redningsmænd for saadanne industrielle Virksomheder eller andre Foretagender, som kun i Kraft af graadige Aktionærinteresser og paa Grund af manglende Fremsyn hos Ledelsen er i økonomiske Vanskeligheder. Det maa da først og fremmest være dem, der under Højkonjunkturen høstede Profitten, der nu for en Gangs Skyld maa bringe Ofre.

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Delegeretmødets Beslutning vedrørende Understøttelsens Udvidelse.

Som det vil være Medlemmerne bekendt, vedtog Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde paa Forslag af Hovedbestyrelsen at udvide det Dagetal, som der indenfor et Aar kan ydes Understøttelse for, fra 100 til 125 Dage, samt for Medlemmer med 15 Aars Medlemsret fra 130 til 150 Dage.

Forslaget blev udarbejdet af Hovedbestyrelsen i Marts Maaned d. A. og offentliggjort i Fagbladet for April Maaned. Paa daværende Tidspunkt var det en nogenlunde udbredt Opfattelse, at Arbejdsforholdene som Følge af Pristallets Nedgang vilde bedre sig væsentligt, saaledes at Arbejdsløsheden vilde forringes betydeligt i Sommerens Løb og i hvert Fald ikke blive værre i den kommende end i den forløbne Vinter.

Allerede paa Tidspunktet for Delegeretmødets Afholdelse var det imidlertid klart, at Arbejdsløsheden, der fortsat havde holdt sig stor, vilde blive mere langvarig og mere omfattende end paaregnet, og Hovedbestyrelsen maatte derfor foreslaa Delegeretmødet følgende Resolution:

> »Delegeretmødet bemyndiger Hovedbestyrelsen til at udsætte den forlængede Understøttelses Ikrafttræden til et senere Tidspunkt end 1. Oktober 1926, saafremt Arbejdsløshedskrisen til den Tid skønnes at faa et Omfang, der kan være faretruende for Kassens Udbetaling af Understøttelse efter de hidtil gældende Regler,«

hvilken Resolution paa Basis af de afgivne Oplysninger vedtoges af Delegeretmødet.

Hovedbestyrelsen har nu haft Spørgsmaalet om den forlængede Understøttelses Ikrafttræden til Behandling, men det viste sig desværre, at indeværende Aars Arbejdsløshed efter al Sandsynlighed vil sluge hele Arbejdsløshedskassens tilbageværende Reservefond, saafremt Forlængelsen af Understøttelsen iværksættes, saaledes at Kassen til Foraaret ikke vil have andet at dække den løbende Understøttelse med end det indgaaende Kontingent og de offentlige Tilskud, hvilke sidste dog først kommer til Udbetaling sidst paa Aaret. Da Understøt-

telsen i indeværende Regnskabsaar maa paaregnes at ville udgøre det 4-dobbelte af, hvad Kontingentet indbringer, vil en Fortsættelse af Arbejdsløsheden efter 1. April 1927 i samme Omfang som i indeværende Aar betyde, at vi til Foraaret vil komme til at paalægge et Ekstrakontingent, som vil flerdoble det nuværende Kontingent til Arbejdsløshedskassen, for overhovedet at kunne bestride Afholdelsen af Understøttelserne. Det vil nemlig være ugørligt, under Hensyn til, at der i Forvejen betales Ekstrakontingent til de faglige Organisationer allerede nu at paalægge Ekstrakontingent til Arbejdsløshedskassen, og selv om der paalagdes de arbejdende Medlemmer et mindre Ekstrakontingent i Vinterens Løb, vilde dette alligevel ikke forhindre en betydelig Ekstrapaaligning til Foraaret.

Desuden er Stillingen for Tiden den, at vor Arbejdsløshedskasse har faaet den fortsatte Hjælps Varighed forlænget med 50 pCt., hvilket vil sige, at Medlemmer med Ret til 100 Dages vedtægtsmæssig Understøttelse kan faa fortsat Hjælp i 150 Dage, hvortil yderligere kommer den af Hovedbestyrelsen i Henhold til Krisehjælpsloven vedtagne særlige Understøttelse paa 33 Dage. Dette betyder i Virkeligheden, naar henses til, at den fortsatte Hjælp ikke ydes for Helligdage, at Understøttelsen kan udstrækkes til at omfatte et Tidsrum af mere end 300 af Aarets Dage, og for Medlemmer med 15 Aars Medlemsret vil de omhandlede Understøttelser strække til for mere end Aarets 365 Dage, stadigvæk under Forudsætning af, at den fortsatte Hjælps Varighed er forlænget med 50 pCt. Saafremt denne Udvidelse af den fortsatte Hjælp kan bibeholdes uden Afbrydelser, vil Forlængelsen af Kassens vedtægtsmæssige Dagetal være mindre paakrævet, og saa længe Arbejdsløsheden holder sig, som den gør, vil der være Sandsynlighed for, at der stadigvæk er mere end 50 pCt. af de Arbejdsløse, som har opbrugt deres vedtægtsmæssige Understøttelse, hvilket er Betingelsen for den omhandlede Forlængelse af den fortsatte Hjælps Varighed.

Den af Delegeretmødet vedtagne Forlængelse af Kassens vedtægtsmæssige Understøttelse vil for Vinterhalvaaret betyde en Merudgift paa mindst 400.000 Kr., og for hele det følgende Aar, hvis Arbejdsløsheden bliver af samme Omfang som i Aar, vil den andrage ca. 700.000 Kr., hvilket Beløb den vedtagne Kontingentforhøjelse selvsagt ikke kan dække, idet Kontingentforhøjelsen er baseret paa normal Arbejdsledighed.

Hovedbestyrelsen har for sit Vedkommende ment ikke alene at ville træffe Beslutning om at gøre Brug af Delegeretmødets Bemyndigelse til at udskyde Iværksættelsen af Understøttelsens Forlængelse, men har besluttet at indkalde Arbejdsløshedskassens Repræsentantskab til Møde. Saasnart Repræsentantskabet har truffet sin Beslutning, vil denne blive meddelt Arbejdsløshedskassens Afdelinger, saaledes at de inden 1. Oktober kan være klar over Understøttelsesforholdene.

Den internationale faglige Central fylder 25 Aar.

I August Maaned 1901 afholdtes i København en Konference af Repræsentanter for Landsorganisationerne i Danmark, Norge, Sverige, Finland, Tyskland, Belgien og England, hvor Dannelsen af en international faglig Sammenslutning blev drøftet. Resultatet af Drøftelsen blev en Vedtagelse om, at der fremtidig hvert andet Aar skulde afholdes en Konference af de forskellige Landsorganisationers Ledere, og at denne Konference skulde afholdes i det Land, hvis Landsorganisation samtidig havde Kongres, og altsaa i Tilknytning til en saadan.

Efterhaanden er den internationale faglige Samvirksomhed udviklet og befæstet, saaledes at den nu fremtræder som Sidestykke til den politiske Internationale, og med Hovedsæde i Amsterdam, og den kunde altsaa i afvigte Maaned se tilbage paa 25 Aars Virksomhed til megen Gavn for den internationalt fagligt organiserede Arbejderklasse. Der var i Aarene forud for 1901 gjort adskillige Forsøg paa at faa skabt en saadan faglig Internationale, uden at det var lykkedes. I 1883 deltog en Komité, som var nedsat af de engelske Fagforeninger, i de franske Fagforeningers Kongres i Paris, bl. a. for at søge Spørgsmaalet realiseret. I 1888 indkaldte den samme Komité til international Kongres i London, men noget positivt Resultat opnaaedes ikke. I 1896 afholdtes en international socialistisk Fagforeningskongres i London, og her rejstes Spørgsmaalet paany, men heller ikke da kom der noget ud af Bestræbelserne, saa lidt som det lykkedes de franske Fagforeninger samme Aar at føre Sagen nærmere mod sin Løsning.

Den internationale faglige Central har besluttet, at Ugen 13.—19. September skal være en international Demonstrationsuge som en Slags Festligholdelse af Jubilæet, og rundt i de forskellige Landsorganisationer herhjemme, i Særdeleshed i Fællesorganisationerne, vil de fagligt organiserede Arbejdere samles til Drøftelse af den Betydning for Arbejderklassens økonomiske og kulturelle Højnelse, som den faglige Internationale har haft, og i Haabet om, at den i Fremtiden maa kunne yde sin Medvirkning til Løsning af de mange Spørgsmaal, som nu staar paa Dagsordenen, til Gavn for den internationalt organiserede Arbejderklasse.

„Forhandlingsret" ved Statsbanerne.

I April Maaned 1924 udmeldte de paa Statsbanernes Centralværksted i København beskæftigede Smede og Maskinarbejdere sig af den Samvirksomhed, der under Navn af Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorga-

nisation gennem en Aarrække lededes af vor bekendte Kollega M. Kirketerp og senere af Snedker L. Hansen. Nogen Tid efter, at de københavnske Smede havde udmeldt sig, foretog Kollegerne paa Statsbaneværkstederne i Aarhus det samme Skridt, og Aarsagen hertil var, at der efterhaanden var opstaaet en stadig stigende Misfornøjelse med den Maade, som Fællesorganisationen behandlede de opstaaede Spørgsmaal paa, og som efter Smedenes Mening i stedse stigende Grad fraveg de Principper, der i Almindelighed maa være gældende for Fagorganisationer. Vort Forbund som saadant havde ingen Andel i den skete Udmeldelse, og det er jo givet, at naar denne skete, fordi man i højere Grad, end Tilfælde havde været, ønskede, at Forhandlingerne skulde foregaa gennem de faglige Organisationer, havde Smedeforbundet kun Pligt til at støtte vore paa Statsbaneværkstederne beskæftigede Medlemmer i deres Bestræbelser for at opnaa større Indflydelse paa Forhandlingsmaskineriet.

Det maa jo her erindres, at Statsbaneadministrationen vel nok repræsenterer Toppunktet af embedsmæssig Absolutisme; vi kan næppe tænke os, at der noget Sted indenfor dansk Statsadministration findes et mere knirkende Kontormaskineri end De danske Statsbaners, det hele kan til Tider virke fuldstændig kinesisk. Smedene fik da ogsaa meget hurtigt at mærke, at de ikke ved Udmeldelsen af Fællesorganisationen var rykket det Maal, at faa en bedre Forhandlingsform ved Statsbanerne, et Skridt nærmere, Embedsmændene sagde rent ud, at nu havde Smedene ikke længere Forhandlingsret og paaberaabte sig i saa Henseende Tjenestemandsloven, uden at der i Virkeligheden i denne var Grundlag for et saadant Standpunkt, men Tjenestemandsloven er igennem Aarene af vekslende Ministerier og Embedsmænd blevet fortolket paa en saadan Maade, at den gennem de saakaldte Ordresamlinger overlader hele Bestemmelsesretten til Embedsmændene. Følgende Bestemmelse i Regler for Forhandling mellem Administrationen og Organisationer af Tjenestemænd er i saa Henseende typisk:

> »Opnaas der ikke Overensstemmelse og ønsker Etatsorganisationen Sagen forelagt Ministeriet, finder dette Sted. Forelæggelsen kan efter Organisationens Ønske ske skriftligt eller mundtligt. Administrationens Indvendinger imod Organisationens Ønsker vil blive denne meddelt, og der vil blive givet den Adgang til at besvare dem. Ministerens Bestemmelse er afgørende.«

Altsaa, færdig! — Det er jo under disse Forhold ret forstaaeligt, at de ved Statsbanerne beskæftigede Arbejdere maa være stærkt interesserede i, hvilken Minister, der paa de paagældende Tidspunkter er i Spidsen for Trafikvæsenet.

Imidlertid kunde vore Medlemmer med Støtte af Organisationen ikke finde sig i at være sat udenfor al Forhandlingsret, fordi de ikke længere var Medlemmer af Fællesorganisationen, og fra afdøde J. A. Hansens Side blev der i saa Henseende gjort et meget stort Stykke Arbejde, der da ogsaa kort før hans Død resulterede i, at der gennem en Aftale mellem Dansk Jærnbaneforbund og Smedeforbundet blev givet Adgang for Smedene til at forhandle direkte med Statsbaneadministrationen, og til megen Fortrydelse for de høje Statsbaneembedsmænd blev Ordningen tiltraadt af Ministeren, hvilket vakte almindelig Tilfredshed blandt vore interesserede Medlemmer.

Imidlertid havde Smedene gjort Regning uden Vært, i nærværende Tilfælde Generaldirektøren, der, efter at Pristallet var offentliggjort i August Maaned, i Henhold til den nye Ordning indbød Smedene til en Forhandling om en Reduktion af Lønningerne i Henhold til Pristallet. Det viste sig ved denne Lejlighed, at det ikke var muligt at opnaa Enighed, idet Statsbanerne, uden at der laa noget aftalemæssigt Grundlag derfor, og til Trods for, at Lønningerne bevisligt laa lavere end øvrige Statsinstitutioners og Privatindustriens, alligevel krævede et Fradrag af 5 pCt. Arbejdernes Repræsentanter tilbød en mindre Reduktion for dog at vise Imødekommenhed, til Trods for, at der i Virkeligheden ikke var nogen rimelig Grund hertil, men Statsbanerne stod fast paa deres, og Parterne skiltes, Arbejdernes Repræsentanter for deres Vedkommende i Troen paa, at der ikke vilde ske noget foreløbig, forinden Sagen ifølge Forhandlingsreglerne have været forelagt Ministeren, men nu kom Overraskelsen.

Den 30. August modtog Organisationen nemlig Meddelelse fra Generaldirektoratet om, at »under Henvisning til de den 26. d. M. med Repræsentanter for Fagforeningen førte Forhandlinger angaaende Ændring af Smedenes og Maskinarbejdernes Lønninger m. m. skal man herved meddele, at Lønningerne for Værksteds- og Remisearbejdere fra og med den 22. d. M. vil være som nedenfor anført, nemlig . . . . . «, og ved at gennemgaa de derefter opstillede Beregninger viste det sig, at Statsbanerne uden videre havde reduceret samtlige Lønninger og Dyrtidstillæg med 5 pCt., og at man oven i Købet gjorde det under Henvisning til de førte Forhandlinger, der ikke havde bragt noget Resultat, virkede nærmest som en blodig Ironi. Men Smedene maatte altsaa konstatere det enestaaende Faktum, at en dansk Statsadministration i afgjort Strid med Forhandlingsreglerne, forinden de i disse Regler fastlagte Forhandlinger var ført til Ende, og uden Hensyn til Ministerens Standpunkt, egenmægtigt og ensidigt tog sig selv til Rette. At denne Fremgangsmaade vakte Forbitrelse blandt vore interesserede Medlemmer var selvfølgeligt, og den Omstændighed, at Statsbanernes Embedsmænd havde behandlet de øvrige Arbejdere, der endnu tilslutter sig Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorganisation, paa samme Maade, var en daarlig Trøst, og paa en ekstraordinær Generalforsamling den 7. September, hvor et usædvanlig stort Antal af vore københavnske Kolleger fra Statsbanerne var mødt frem, vedtog man da ogsaa aldeles enstemmigt følgende Resolution:

> »Den ekstraordinære Generalforsamling den 7. September 1926 i Afdeling 7. tager Beretningen angaaende Forhandlingen om Pristalsreguleringen af August 1926 til Efterretning og nedlægger en skarp Protest over den Maade, hvorpaa Stats-

banerne har truffet sin Afgørelse, til Trods for, at Forhandlingen ikke var afsluttet.

Generalforsamlingen paalægger saavel Afdelingsbestyrelsen som Forbundsledelsen at arbejde med alle til Raadighed staaende Midler for, at Statsbanerne overholder de Forhandlingsregler, som er givet Personalet.«

Paa Grund af Ministerens Bortrejse har det ikke senere været mulig at faa en Forhandling med denne, og eventuelle Modtræk fra Smedenes Side vil ikke finde Sted, forinden alle Etaper i Henhold til Forhandlingsreglerne er gennemløbne. Vi tror heller ikke paa, at det socialdemokratiske Ministerium vil stille sig ved Siden af Embedsmændene i den her anvendte Fremgangsmaade, og vi haaber paa, at det skal lykkes Statsbanesmedene ved Hjælp af Organisationen at faa overbevist Embedsmændene om, at man ikke i en Tid, hvor Løn- og Arbejdsforhold indenfor offentlige og private Virksomheder fremgaar af reelle Forhandlinger mellem Parterne, paa Statsbanerne kan opretholde en forældet Ledelse, men den tvivlsomme Ære, at De danske Statsbaners Embedsmænd var de sidste, der opgav de Teorier og de Principper, som for mere end en Menneskealder siden var raadende, hvor Talen var om Løn- og Arbejdsforhold, skal ikke blive taget fra dem.

Carl Schoubye.

Da Formernes Fagforening i København i 1886 skulde vælge Formand, var Forholdet det, at ingen turde eller ville paatage sig Hvervet. Arbejdsgivernes Magt var den Gang saa stor, at den, der bestred en saadan Stilling, var nogenlunde sikker paa at at blive frataget Retten til at tjene sit Brød ved Faget. Man anmodede derfor en Kollega, der ikke arbejdede ved Faget, men som havde en selvstændig Stilling, om at paatage sig Hvervet, og han gjorde det.

2 Aar senere rejste han til Udlandet, og Forholdene var for saa vidt uforandrede. Da meldte Carl Schoubye sig, og i Tiden fra 1888 til 1893 stod han som Fagforeningens Formand. Sidstnævnte Aar ønskede han ikke at modtage Genvalg og var saa fri indtil 1896, det Aar, hvor iøvrigt vor Fagforening smeltede sammen med jydsk—fynske Formerforbund.

Pladsen her tillader ikke at komme nærmere ind paa Schoubyes Fortjenester i Organisationen. Dertil er de for mange og for store, kun eet skal nævnes, at han var Faderen til og Stifteren af Værkstedsklubberne indenfor Formerfaget. I den københavnske Afdelings 50 Aars Jubilæumsskrift vil man nærmere kunne gøre sig bekendt med, hvad han har udrettet.

Schoubye var født den 7. August 1847 og døde den 30. December 1925.

Søndag den 5. September i Aar afsløredes der paa hans Grav paa Assistens Kirkegaard i København en Mindesten, som Fagforeningen havde sat over ham. Foruden Familien overværedes Højtideligheden af en Del Kolleger, for en stor Del ældre, der havde kendt Schoubye personlig.

Forbundets Formand holdt en Mindetale over den Afdøde, og da Dækket faldt for Stenen, viste denne sig at være et Stykke smukt Arbejde i Granit, og den bærer følgende Inskription:

Tak for Dit Arbejde.
Dette Minde rejstes af Formernes Fagforening.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Hobro. Blokaden overfor Jærnstøber H. Madsen, Hobro, er hævet, da den uorganiserede Former, Morten Lercke, er forduftet fra Skuepladsen.

Hørsholm. Dels paa Grund af Uenighed om en Akkordpris, og dels fordi noget maskinformet Arbejde var vragstøbt paa Grund af Kernefejl, blev der den 27. August begæret et Mæglingsmøde afholdt. Beløbet drejede sig ialt om Kr. 11,22, og dateret 31. August modtog Forbundet en Meddelelse fra Jærnindustriens Sammenslutning om, at man naturligvis ikke kunde anerkende Berettigelsen af de rejste Klagemaal, men man foretrak at betale Beløbet.

Det var meget pænt af Aktieselskabet saadan at betale, uden at der egentlig var Grund til at gøre Krav gældende — mon der ikke har været det alligevel?

Et paa dette Støberi i ren Timeløn arbejdende Medlem skulde efter Februarreguleringen have sin Timeløn nedsat til 141 Øre. Den blev kun nedsat til 145 Øre, og ved Augustreguleringen skulde denne Timeløn være nedsat til 138 Øre, men nedsattes kun til 140 Øre, altsaa paa en Maade en Lønforhøjelse paa 6 Øre.

Den i de 2 sidste Fagblade omtalte Sag om Kernemageren paa Hørsholm Jærnstøberi, som man aflønnede med en mindre Timeløn end Arbejdsmændene, naar han deltog i Støbning og Udslagning, er forløbet paa den Maade, at Forbundet efter Timandsmødet forbød vedkommende at udføre dette Arbejde, og Direktøren vidste saa ingen anden Maade at hævne sig paa end at sende Manden hjem, medens Støbning og Udslagning foregik.

Samtidig erklærede Sammenslutningen det nedlagde Forbud som overenskomststridigt og bebudede Sagsanlæg ved Den faste Voldgiftsret. I den Anledning afholdtes der den 8. September et Møde under Hovedorganisationernes Medvirkning, og her enedes man om, at Forbundet ophæver Forbudet mod, at Direktøren tager Timelønsspørgsmaalet for vedkommende Mand under Overvejelse. Bliver Resultatet heraf ikke, at Manden faar sin Timeløn hævet som krævet, bliver der erklæret Strejke overfor denne Del af hans Arbejde.

Nyborg. I Marts og April Maaned afholdtes der paa Nyborg Jærnstøberi henholdsvis Mæglings- og Timandsmøde i Anledning af, at Akkorderne var opsagte. Indmuringsgryder og Gryder til fritstaaende Vaskekedler, Vaske og Rundstykker er hidindtil ikke udført i Akkord, da ingen vilde udføre dette Arbejde til de opførte Akkordpriser. Fabrikanten ønskede dette Arbejde udført i Akkord, og samtidig krævede Formerne en længere Række Akkordpriser forhøjet paa noget meget gammelt Arbejde med ikke tidssvarende Priser.

Efter det resultatløse Mæglings- og Timandsmøde gik Spørgsmaalet over til ny lokal Forhandling, og da denne heller intet Resultat bragte, afholdtes et nyt Mæglingsmøde den 20. August. Her stillede Forbundets Repræsentant og Tillidsmand et Forslag til Sagens Ordning, men Fabrikanten afviste dette og stillede et nyt Forslag, som skulde forelægges Formerne til Godkendelse, og dette indeholdt bl. a. Forhøjelse af de ovennævnte Priser paa det Arbejde, der udføres i Timeløn.

Disse var imidlertid saa smaa, at Formerne maatte forkaste Forslaget, og antagelig skal nu et nyt Timandsmøde afholdes. Kan der ikke ved dette opnaas Enighed, maa man dernæst se, hvordan denne Sag kan udvikle sig.

Odense. Hos A/S M. P. Allerups Eftf. afholdtes der den 21. August et Mæglingsmøde, foranlediget ved Klage fra Firmaet. Forholdet er, at Fabrikkens Fløjtesignal ikke altid kan høres i vore Medlemmers Spiselokale, og der er i den Anledning anbragt en særlig Sirenefløjte i Støberiet, for at man i givet Tilfælde kan afgive et ekstra Signal med denne; men iøvrigt er samme Sirenefløjte ogsaa anbragt i Støberiet, fordi denne Del af Virksomheden har Middagspause paa en anden Tid end den øvrige Fabrik, hvilket er nødvendigt af Hensyn til Støbningerne.

Den 14. Juli efter Frokostpausens Ophør lod en forfjamsket Støberiskriver (Støbemesteren havde Ferie) Ekstrasignalet lyde, og da man i den senere Tid af og til umotiveret havde foretaget samme Handling, protesterede de der beskæftigede Medlemmer derimod ved at lade Arbejdet hvile for Resten af Dagen, og herfor skulde Aktieselskabet altsaa have Erstatning. Det fik Aktieselskabet imidlertid ikke, men da Forbundet kunde beklage Arbejdsstandsningen, lod Firmaet dermed Sagen falde; men hvis vore Medlemmer endnu engang er uartige paa samme Grundlag, og Firmaet igen kræver Erstatning, skal nærværende Sag ogsaa bedømmes.

Det er altsaa en betinget Dom, og nu gælder det om at være artige, saaledes at Straffens Afsoning kan undgaas.

Den i forrige Fagblad omtalte Sag fra A/S H. Rasmussen & Co., som ikke var bragt til Afslutning ved Mæglings- og Timandsmøde, har senere ved lokal Forhandling faaet en Afslutning, som vore Medlemmer kan godkende.

Vejle. Hos A/S C. M. Hess rejstes for nogen Tid siden Spørgsmaalet om Forhøjelse af Modelformernes Timeløn. Imidlertid enedes man om at lade Sagen ligge, til Augustpristallet var fremkommet, og den nævnte Timeløn, som var 150 Øre, skulde saaledes være reduceret til 142,5 Øre. Man enedes imidlertid om at nedsætte den til 148 Øre.

Metaltrykkere.

Den i et tidligere Nummer af Bladet som slettet Medlem opførte Aksel Johnsen arbejder fortsat i Georg Jensens Sølvsmedie og lader ikke til at have Hast med at blive Medlem af vort Forbund, endskønt han paa rimelige Vilkaar og en Sum af 165 Kr. har kunnet ordne sit Forhold for længe siden.

Trods disse Tilbud har han tilladt sig at underbyde Forbundet med en Betaling af 100 Kr.

Nu er Tiden imidlertid saa vidt fremskreden, at disse Betingelser ikke mere staar ved Magt.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Paa Begæring af Sammenslutningen er der den 16. August afholdt Mægling hos A/S Thomas Ths. Sabroe i Aarhus i Anledning af Strid om Fastsættelse af en Akkordpris for Drejerarbejdet paa en Kulsyrecylinder til en Kompresser. Firmaet fastholdt sin Ret til at lade Arbejdet udføre for Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt., men for at faa Sagen sluttet, tilbød man følgende Akkordpriser:

Ved samtidig Udførelse af 8 Stk..... Kr. 33,28 pr. Stk.
- — — - 4 - .... - 36,00 - -
- Udførelse af 1 Stk..... - 38,50 - -

Dette Tilbud akcepterede Arbejdernes Repræsentanter, og Sagen sluttede dermed.

Ved en Mægling paa Nyborg Jærnstøberi den 20. August opnaaedes Enighed om, at Firmaet fordeler 18 Øre til en Del af de paa Fabrikken arbejdende Svende, samt giver Akkord i størst mulig Udstrækning.

Hos Firmaet Brd. Gram i Vojens afholdtes Mægling den 21. August. Aarsagen hertil var, at Firmaet havde afskediget Tillidsmanden Libnau. Ved Mæglingen udtalte Fabrikanten, at Afskedigelsen ikke skyldtes Libnaus Virksomhed som Tillidsmand, men Arbejdsmangel, og man lovede at genantage ham, saa snart der var Brug for ham.

Den 27. August afholdtes Mægling hos Rohrback Metal-Aeroplan Co., København, ligeledes paa Klage over Afskedigelse af en Tillidsmand, Schmidt. Firmaet erklærede sig villig til at genantage Tillidsmanden paa Betingelse af, at han fremtidig nøje holdt sig Overenskomsten efterrettelig.

Paa et Mæglingsmøde paa Sukkerfabrikken »Nykøbing«, Nykøbing F., den 30. August opnaaedes Enighed om en Lønforhøjelse af 3 Øre pr. Time og Mand. Kampagnetillægget fastsattes samtidig til 15 Øre.

I Anledning af Klage over, at A/S »Tuxham«, København, nægtede at give Akkord paa Seriearbejde, afholdtes Mægling den 6. September. — Efter nogen

Diskussion gav Firmaets Ingeniør, Hr. Andersen, Tilsagn om at ville bestræbe sig for, at Akkord indføres i saa stor Udstrækning som muligt i saadanne Tilfælde, hvor der mellem Parterne er Enighed om, at et Arbejde egner sig til Udførelse i Akkord. Endvidere gik Ingeniør Andersen med til, at August-Reguleringens 5 pCt. tages fra Tillæggene og ikke fra den ansatte Timeløn.

Samme Dag afholdtes Mægling vedrørende De danske Cichoriefabrikker, København, hvor vore Medlemmer havde rejst Lønkrav. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen henvistes til Timandsmøde, men forinden tilbød Firmaet at dele August-Reguleringen, der androg 8 Øre, saaledes at Svendene fik 4 de Øre tillagt Timelønnen, som derved blev 148 Øre, og dette Tilbud akcepterede Arbejderne.

Timandsmøder. Den 27. August afholdtes et Timandsmøde, hvor følgende Sager behandledes:

1) Klage over, at Firmaet Carl Weitemeyers Efterflg., København, har ansat en Værkfører med Forpligtelse til ikke at være Medlem af Fagforeningen. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Krav overfor Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab om Forhøjelse af 2 Mekanikeres Lønninger. — Forbundets Repræsentanter trak Kravet tilbage, idet Selskabet gav Tilsagn om at ville forsøge at faa indført Akkord paa Eftersyn af Maalere.

Paa et Timandsmøde den 3. September behandledes nedennævnte Sager:

1) Maskinfabrikken »Godthaab«, Ringsted. Krav om Forhøjelse af Timelønningerne, Indførelse af Akkordafsavnstillæg, Forhøjelse af Akkordpriserne og Forhøjelse af Udearbejdspengene. Enighed opnaaedes ikke.

2) Klage over Afskedigelse af en Tillidsmand i Afdeling 5, Revolverafdelingen hos A/S Burmeister & Wain, Christianshavn. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er derefter gaaet til Voldgift, men Resultatet heraf foreligger endnu ikke.

3) Klage fra Det forenede Dampskibsselskab over, at Arbejderne i Henhold til Klubbeslutning nægter Overarbejde om Søndagen. — Enighed opnaaedes ikke.

Samme Dag afholdtes Fælles-Timandsmøde med Blikkenslagerne til Behandling af en Sag vedrørende Krav fra A/S Søren Wistoft & Co. om Nedsættelse af Akkordpriserne. Vore Repræsentanter tiltraadte følgende Ordning:

»Samtlige Akkordpriser og Timelønsbetalinger af 170 Øre reduceres med gennemsnitlig 5 pCt., idet Firmaet giver Tilsagn om at ville tilstræbe Tilrettelægningen af Arbejdet paa bedst mulig Maade.

De i Arbejde værende Aluminiumskasser berøres ikke af foranstaaende Nedsættelse, men endelig Aftale om Akkorden henvises til lokal Forhandling.

Denne Ordning er gældende for alt Arbejde, hvad enten det er Genstand for Eksport til Udlandet eller for det indenlandske Marked.«

Lysbro Fabrikker, Silkeborg, inddrog for nogen Tid siden et hidtil givet Akkordafsavnstillæg paa 15 Øre, men ved en Forhandling under Forbundets Medvirkning den 24. August erklærede Firmaet sig villigt til at betale Akkordafsavnstillægget ogsaa for den Tid, det var inddraget, men kun til de Folk, som var beskæftigede paa Fabrikken nu. Overfor nyantagne maatte Værkføreren have Lov til at skønne, om Tillægget skulde gives. Sagen sluttedes hermed, idet Folk, der eventuelt antages, gøres opmærksomme paa dette Forhold, og maa sørge for at faa Timelønnen fastsat under Hensyn hertil.

Silkeborg-Kjellerup-Rødkjærsbro-Jærnbane havde nægtet at betale en maanedslønnet Maskinarbejder, Nørgaard, Løn under Sygdom. Denne Sag behandledes ligeledes den 24. August, hvor den sluttede, idet Banen erklærede sig villig til at betale Nørgaard 200 Kr. til fuld Afgørelse af Sagen.

Afdelinger og Medlemmer af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund bedes bemærke følgende:

Formanden for Københavns Afdeling 9, Rørlæggernes Fagforening, meddeler, at han i stedse stigende Grad er Genstand for Forespørgsler baade fra Afdelinger og fra enkelte Medlemmer i Provinsen vedrørende Rørprislisten, og at han ikke kan overkomme at besvare alle disse Forespørgsler. Han henstiller derfor, og heri er Hovedkontoret enigt med ham, at alle Provinsforespørgsler vedrørende Rørprislisten, hvadenten det gælder Fortolkninger eller Tilsendelse af denne, stiles til Hovedkontoret, der paa samme Maade som i alle andre Sager vil sørge for at varetage Medlemmernes Interesser. Hvor det drejer sig om Tilsendelse af Rørprislisten, henledes Opmærksomheden paa, at det ikke kan nytte, at enkelte Medlemmer vil rekvirere denne, men at det altid maa ske gennem deres respektive Afdelinger.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Thisted. Maskinfabrikant Chr. Jensen, Østergade.
2. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
3. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
4. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.
5. Maskinhandlerne Fris & Bang, Skive.
6. Smedemester Hansen, Nexø.
7. Smedemester Herman Jensen, Tingvej 10, København.
8. Munthesen & Co., Søborg.
9. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
10. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.

Afdelingen i Varde har med Tilslutning fra Forbundsledelsen blokeret en stedlig Fabrikant, Møller, som forlanger en Arbejdstid af 10 Timer pr. Dag og kun vil give 95 Øre i Timeløn.

Københavns Afdeling 14, *Fagforening for Automobil- og Cyklemekanikere,* har, ligeledes med Sanktion fra Forbundet, blokeret Firmaet Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Fabrikker Rvesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56. Afdelingen har i længere Tid forsøgt oprettet Overenskomst med Firmaet, men uden Resultat. I Marts Maaned oprettedes en Værkstedsklub, som omfattede 8 organiserede; 2 uorganiserede meldte sig senere ind i Forbundet. Men da Firmaet var over den travle Tid, afskedigede man lidt efter lidt de organiserede Arbejdere og beholdt kun de tidligere uorganiserede, der nu helt holdt op med at betale til Fagforeningen. Firmaet har afvist enhver Forhandling og er altsaa nu blokeret for Tilgang af Medlemmer af vort Forbund.

Stiftelsesfester.

30 Aars Stiftelsesfest og Faneindvielse i Formerforbundets Middelfart-Afdeling.

Den 23. August var Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Afdeling i Middelfart 30 Aar gammel, og Jubilæet fejredes 2 Dage forinden, nemlig Lørdag den 21. August, og samtidig indviedes en ny rød Silkefane.

Festen afholdtes paa Landmandshotellet, hvor samtlige Foreningens Medlemmer, paa en enkelt Undtagelse nær, var tilstede med deres Damer. Forbundets Formand og Hovedkasserer var indbudte som Gæster. Ogsaa den stedlige Fællesorganisations Formand, Maskinarbejder Chr. Hansen, der tillige er Formand for Smedenes Middelfart-Afdeling, var indbudt, og den socialdemokratiske Presse var repræsenteret ved Redaktionssekretær Anton Hansen.

Selve Faneindvielsen gik for sig Kl. 6 i Hotellets Have og var meget enkel, idet Forbundets Formand holdt en ganske kort Tale, hvorefter man saavel med den ny som den gamle Fane marcherede ned i Festsalen. Forinden blev Forsamlingen dog fotograferet.

Den ny Fane ses med Smelteovn og som Motto er anført: »Enighed gør stærk«.

Ved Bordet præsiderede Afdelingsformanden, Carl Larsen, og han bød her saavel Medlemmerne som de indbudte Gæster velkommen. Skønt Foreningen er 30 Aar gammel, findes der endnu som Medlemmer af den 12 af Stifterne, og Afdelingsformanden dvælede i særlig Grad ved Tidspunktet for Oprettelsen. At man havde saadanne skumle Planer for som at oprette en Fagforening, maatte naturligvis ikke komme den strenge Fabrikant Hess for Øre, og man gik derfor saa forsigtigt frem som muligt. Man korresponderede om Sagen med Hovedbestyrelsesmedlemmer i Odense, og en af en af disse — altsaa for 30 Aar siden — afsendt Skrivelse til den Former i Middelfart, der var Sjælen i Foretagendet, var man endnu i Besiddelse af, og Formanden oplæste denne Skrivelse, hvori vedkommende Hovedbestyrelsesmedlem bl. a. skriver:

> »Jeg vil nu bede dig skrive mig til, om du kan besørge indvarslet til et Møde uden at risikere, at du skal blive udset som Ophavsmanden og derved lide noget derfor. Eller er I flere, som kan paatage eder dette Arbejde, for i saa Fald er der jo ingen Fare, men det gælder jo blot om at gaa stille og rolig frem.«

Man er herefter ikke i Tvivl om, at Forholdene var vanskelige den Gang.

Afdelingen bød paa en udmærket Middag og midt under denne holdt Forbundets Formand den egentlige Festtale, idet han drog Paralleller mellem Fortid og Nutid.

Fællesorganisationens Formand takkede Afdelingen for den Indsats, den havde gjort i Arbejderbevægelsen i Middelfart. Ikke for intet var det Formernes Afdeling i Middelfart, der var den første til at anskaffe sig en rød Fane der i Byen.

Paa lignende Maade takkede Redaktionssekretær Hansen for Afdelingens Indsats i den politiske Bevægelse. Derefter havde en lang Række Talere Ordet og navnlig de ældre, der fremdrog Fortidsminder. (Se herom andet Steds i Bladet.)

Hovedkasserer Ludv. Christensen talte for Damerne og mellem Talerne blev afsunget til Lejligheden passende Sange, derunder Formernes Honnørmarch.

Da Bordet var hævet, og Festens Deltagere havde luftet sig i den med kulørte Lamper oplyste Have, tog Dansen sin Begyndelse. Ved Tolvtiden samledes man om Kaffeborde, hvor Taler og Sang atter skiftedes, og efter endnu et Par Timers Dans kom Finalen i Form af Frokost. Alt i alt en glimrende Fest, der maa give sikker Tro paa fortsat godt Kammeratskab i de kommende Tider.

A. N.

Stiftelsesfest i Smedeforbundets Svendborg-Afdeling.

Svendborg Afdeling blev stiftet 1891 og hører vel nok til de Afdelinger, som i særlig Grad og i Særdeleshed i Afdelingens første Aar har maattet føre en haard Kamp med de stedlige Arbejdsgivere for sine Medlemmers Interesser. Den daværende Direktør for Maskinfabrikken »Svendborg« og senere den bekendte Arbejdsgiverrepræsentant, Jærnstøber Lange, var begge i Stand til at skabe den daværende Afdelingsbestyrelse betydelige Vanskeligheder, og det var da ogsaa karakteristisk, at Afdelingens første Formand, Chr. Jensen, maatte forlade Byen paa Grund af Forfølgelse fra Arbejdsgivernes Side. I det hele taget var Fagforeningsarbejdet præget af, at Sydfyn i Halvfemserne og ind i dette Aarhundrede politisk set var stærkt konservativt præget, her er heldigvis i de senere Aar sket en overordentlig glædelig Forandring.

I Anledning af Afdelingens 35-aarige Bestaaen var der Lørdag den 7. August arrangeret Fest i Svendborgs mest mondæne Lokale, Borgerforeningen, hvor ca. 300

Kolleger med Damer samt forskellige indbudte samledes omkring Kaffebordene. Efter at Afdelingens Formand, H. P. Larsen, havde budt Velkommen, bragte Smedenes daværende Næstformand, Johs. Kjærbøl, der har udstaaet sin Læretid i Svendborg, Hovedbestyrelsens Hilsen og Tak for Arbejdet i de forløbne Aar, og mindedes særlig de Vanskeligheder, som Afdelingen paa Grund af Arbejdsgivernes haardhændede Optræden havde gennemgaaet. Taleren drog en Sammenligning mellem Løn- og Arbejdsforhold før og nu og manede til Sammenhold i de overmaade vanskelige Tider, som vi for Øjeblikket var inde i, og som ikke mindst Arbejderne i Svendborg følte Trykket af.

Kontorbestyrer Nicolajsen takkede Smedene for den Indsats, de havde ydet i Samarbejdet med de øvrige Fagforeninger i Svendborg, medens Formanden for Odense Afdeling, der i sin Tid medvirkede ved Oprettelsen af Svendborg Afdeling, J. Vilh. Werner, takkede for godt Samarbejde. Svendborg Afdelings første Formand, Chr. Jensen, der nu er beskæftiget i Nyborg, takkede for den Hyldest, der var ydet ham, og mente, at det i Virkeligheden havde været til Gavn for ham, at Arbejdsgiverne i sin Tid havde jaget ham ud af Byen.

Landstingsmand Alb. Jensen takkede Smedene for Trofasthed imod Socialdemokratiet i de svundne Aar, medens en Kollega, Vilh. Jensen, mindedes de Begivenheder, der gav Stødet til, at Odense-Smedene rejste til Svendborg for at oprette en Afdeling af Forbundet. Endelig talte den stedlige Redaktør, Folketingsmand P. Andersen, som bragte Smedene en Tak for den Støtte, de havde ydet Pressen, og udtalte Haabet om, at alle i Fremtiden vilde staa samlede om dette kraftige Vaaben i Arbejdernes Kamp for bedre Vilkaar.

Efter at Salen var ryddet, gik Dansen lystigt over Brædderne, og ved Midnatstid kørte en gammeldags Grovsmedie ind i Salen, medens 2 bluseklædte Kolleger forsynede Deltagerne med festlige Attributer, og Arrangementet kulminerede, da en lang gylden Kæde blev hængt om Halsen paa Afdelingens første Formand, Chr. Jensen.

Den hele Fest var smuk og stilfuld og tjener vor Afdeling til megen Ære, den var sikkert for Deltagerne et lille Lyspunkt i al den Modgang og alle de Vanskeligheder, som vore Medlemmer i Svendborg nu i længere Tid paa Grund af de der herskende særlig vanskelige Beskæftigelsesforhold har været ude for.

Vi beder vore Kolleger i Svendborg undskylde, at nærværende Referat af Afdelingens 35 Aars Stiftelsesfest kommer noget post festum, men Aarsagen var Pladsmangel i sidste Fagblad, og vi haaber paa Tilgivelse.

Til højre ret — se lige ud!

Paa den andet Steds her i Bladet omtalte Stiftelsesfest i Middelfart skete der det, som saa ofte sker ved saadanne Lejligheder, at Fortiden drages frem, og der fortælles Tildragelser fra fordums Tider.

Blandt de ældre Kammeraters Minder var ogsaa følgende:

Indtil Midten af Halvfemserne eksisterede der den kønne Skik hos A/S Hess, at naar en Funktionær eller Arbejder var afgaaet ved Døden og skulde begraves, fulgte samtlige Arbejdere den Afdøde til Jorden. Antagelig gør man det samme endnu, men i Fortiden skete det paa en noget anden Maade.

Den Hess'ske Familie i Middelfart har bestaaet i 3 Generationer, men er uddød nu. Den mellemste Generation og Indehaver af Fabrikken var Etatsraad og Løjtnant i Reserven. Naar nu en Begravelse skulde finde Sted, stillede samtlige Arbejdere op i Fabriksgaarden paa 2 Geledder med Sygekassefanen paa højre Fløj, og Reserveløjtnant Hess indfandt sig, dog ikke i Uniform, og i Stedet for Sabel bevæbnet med en Paraply. Han kommanderede saa »til højre ret — se lige ud«, og derefter passerede han Fronten for at se, om Mandskabet var velpudset, altsaa om Klæderne var banket og børstet, og om man havde ren Flip paa. Naar det var besørget, og der intet var at udsætte, blev Kompagniet inddelt i Sektioner, hvorefter man svingede ud og afmarcherede til Begravelsespladsen, langs ad Kørebanen, medens Løjtnant Hess naturligvis marcherede med inde paa Fortovet, tællende: een, to, venstre, højre o. s. v., med Dupskoen af Paraplyen i Vejret, da Sablen som ovenfor sagt manglede.

Ved Begravelsespladsen skete Aftropningen.

Naturligvis var dette Skuespil til Moro for Byens Befolkning, og Udbrud som: »Der kommer Hess' Tinsoldater,« var ret almindeligt.

Ak ja, de svandt, de svandt, de gamle, glade Dage. Løjtnant Hess er gaaet til Storarmeens Reserve, og Arbejderne gaar nu til Begravelse hver for sig og med Ret til at opholde sig paa Fortovet.

Studiekredse.

Erfaringer fra Københavns Afdeling 17.

Der vælges i denne Tid i en Række Afdelinger lokale Oplysningsudvalg, der i Tilslutning til de Bestræbelser, som udfoldes af Arbejdernes Oplysningsforbund, skal søge Oplysningsarbejdet systematiseret og udvidet.

Disse Oplysnings- eller Studieudvalg staar i de fleste Tilfælde overfor en vanskelig Opgave. Dels savner de Erfaring paa dette specielle Felt, dels er Medlemmerne kun i ringe Grad indstillet paa et Arbejde af denne Natur, og dette i Forening bevirker, at Studieudvalgene foruden den Glæde og det Udbytte, Arbejdet naturligt vil føre med sig, ogsaa maa regne med Skuffelser.

Det vil maaske kunne bidrage til, at disses Antal bliver færre, om vi, som nu i to Aar har drevet Studievirksomhed, faar Plads i Fagbladet for en Redegørelse for vore Skuffelser og de senere mere glædelige Erfaringer.

Det var kun med Vanskelighed, vi i 1924 fik tilstrækkelig Tilslutning til den første Kreds. Den behandlede Bedriftsraadsspørgsmaalet, men gik efter 3 à 4 Møder i Staa, fordi Deltagerne var blevet trætte og udeblev fra Møderne.

Aarsagen maa søges i, at Deltagerne for de flestes Vedkommende var ukendte med Studiekredsvirksomhed. Emnet forekom dem for tungt, og Arbejdet var ikke tilrettelagt med fornødent Hensyn til netop *deres* Behov. Aaret efter forsøgte vi igen, men denne Gang lagde vi Arbejdet helt om; tog et Spørgsmaal op, som laa fremme i Dagen, et Spørgsmaal, som havde alle vore Medlemmers umiddelbare Interesse.

Vi planlagde en Studiekreds i Tillidsmandsvirksomhed og tog efter et nødvendigt historisk Rids vore Retsregler paa Arbejdspladsen op til Behandling.

Studieplanen kom til at se saadan ud:

1. Aften: *Klubbernes Tilblivelse.*

Laugstiden. — Forordningen af 21. Marts 1800. — Spredte Strejker. — De første Organisationer. — Smedeforbundets Dannelse. — Klubbernes Gennembrud.

Litteratur: Mackeprang »Danske Arbejdsoverenskomster« Side 3—20 og Smedeforbundets Festskrift af 1913 Side 41—47, 51, 79—80.

2. Aften: *Fra den pludselige til den varslede Strejke.*

Arbejdsgivernes »Fælles Værkstedsregler af 1897«. — Fællesudvalget til Afgørelse af Arbejdsstridigheder af 1898. — Lockouten 1899. — Septemberforliget. — Den permanente Voldgiftsret. — Regler for Behandling af faglig Strid. — Den faste Voldgiftsret. — Forligsmandsloven.

Litteratur: Smedeforbundets Festskrift Side 95—98 og »De samv. Fagforbund 1898—1923« Side 11—33.

3. Aften: *Septemberforliget.*

Varsling af Konflikter. — Arbejdets Ledelse. — Forringelse af Akkorder. — Formænd. — Boycotting. — Brud paa Forliget.

Litteratur: Septemberforliget og en af Udvalget udarbejdet Redegørelse for Septemberforliget i Den faste Voldgiftsrets Fortolkning.

4. Aften: *Lovlige og ulovlige Strejker.*

Hvad kræves for, at en Strejke er lovlig. — Eksempler paa ulovlige Strejker (Flydedokkonflikten). — Hvornaar kan der strejkes i Overenskomstperioden? — Sympatistrejke. — Efter Mæglingsmøder. — Klubmøde i Arbejdstiden.

Litteratur: Septemberforliget. — Regler for faglig Strid. — Lov om Den faste Voldgiftsret.

5. Aften: *Arbejdsforhold.*

Arbejdstid. — Overarbejde. — Udearbejde. — Rejsearbejde. — Akkordarbejde.

Litteratur: Fælles Værkstedsregler.

6. Aften: *Overenskomster. Statens Forligsmand.*

Fagets Overenskomst. — Tillidsmandsinstitutionen. — Forligsmandsloven.

Litteratur: Overenskomsten. — Lov om Forligsmand i Arbejdsstridigheder.

Med denne Studievejledning var Arbejdet i Gang. Omkring 50 Kolleger anmeldte deres Deltagelse, og Vinteren igennem arbejdede vi i 2 Studiekredse med et udmærket Resultat.

Fordelen ved denne Form for Studievirksomhedens Indledning vil være iøjnefaldende. Kollegerne, som med Udbytte har taget Del i det første Aars Virksomhed, er blevet fortrolig med denne Form for Oplysningsvirksomhed, og naar vi i Aar bl. a. starter Kredse med Bedriftsraadsspørgsmaalet som Emne, er vi paa Forhaand sikre paa Tilslutning dertil.

Studievejledningen blev forøvrigt allerede sidste Aar benyttet i en Række andre Afdelinger af 8—9 Studiekredse, og den er i Aar i en noget ændret Form lagt til Grund for Kredse i andre Fag.

Begyndelsesvanskeligheder vil aldrig kunne undgaas; men det er vor Opfattelse, at de indskrænkes til det mindst mulige ved Anvendelse af den Fremgangsmaade, vi har brugt i Afd. 17.

Johs. Nielsen.

Borups Højskole lægger ud.

Torsdag den 16. September, Kl. 8 Aften, afholdes et offentlig Møde i Hallen i Grundtvigs Hus, hvortil alle og enhver har gratis Adgang, og hvor Forstander Borup vil fremlægge Arbejdsplanen og besvare Forespørgsler.

Den 5. Oktober, Kl. 3, indvies den nye Bygning ved et Møde i Festsalen. Samme Aften, Kl. 8, Skolens Aabningsmøde, hvortil alle, ogsaa udenfor Elevernes Kreds, har gratis Adgang. Dagen efter begynder Undervisningen.

Undervisningen omfatter danske Fag, fremmede Sprog, Bogholderi, Skrivning og Regning. Gennem Studiekreds, Foredrag og i Samtaleform undervises der i Arbejdslivets Historie, Naturkundskab, Dansk Historie, Verdenshistorie, Kulturgeografi, Religionshistorie, Literatur, Kunst og Pædagogik.

Organiserede Arbejdere har følgende Moderation: For den samlede Undervisning betales — foruden 5 Kr. i Indmeldelsespenge — 15 Kr. maanedlig; tages enkelte Fag betales for det første, med 2 ugentlige Timer, 4 Kr. pr. Maaned, med een Time 2½ Kr., de følgende efter nedadgaaende Skala. Indmeldelsen er bindende til Udgangen af April. *Programmet udleveres gratis paa vort Kontor. Faas ogsaa i Kioskerne.* Fra 1. September træffes Forstanderen Kl. 11—1 og 6—8 Frederiksholms Kanal 24. Kontorets Telefon Byen 4617.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
2439	Andersen, Carlo Th. Jul. .	København	13. 7.06	Kbhvn. Afd.	18.11.25	Kbhvn. Afd. 17	8. 5.26
17048	— Hans Chr.....	Hjørring	13. 5.86	Nykøbing F.	15. 4.11	Centralafd.	10. 4.26
4845	Alpers, Willy Vald.....	København	27. 9.05	Kbhvn. Afd.	18.10.24	Kbhvn. Afd. 14	8. 5.26
1136	Andreasen, Leo Theofilius.	—	11. 4.02	D. Arb. Forb.	1. 4.24	„ „ 12	22. 5.26
29290	Antoniussen, Anton	Rends	3. 7.04	Tønder	3. 5.26	Tønder	12. 6.26
1691	Bjarnø, Arne M. V.....	København	22. 7.07	Kbhvn. Afd.	19.10.25	Kbhvn. Afd. 15	22. 5.26
27884	Bodilsen, J. Karl	—	21. 6.97	Nakskov	13. 1 19	Køge	27. 3.26
30188	Boesen, Jens Chr. Sofus	Nakskov	29. 8.00	Kbhvn. Afd. 1	24. 1 19	Kbhvn. Afd. 12	22. 5.26
27351	Christensen, Hans Chr. Lynge	Horslunde	4. 4.04	Hillerød	10. 7.25	Hillerød	3.10.25
5654	— Richard Harry .	København	9. 9.02	Kbhvn. Afd.	12. 2.26	Kbhvn. Afd. 12	15. 5.26
1785	Ebstrup, Jacob Vilh.....	Frederiksberg	12. 8.06	„ „	24.10.25	Centralafd.	27. 3.26
14959	Ellefsen, Sigurd H. E. B.	København	7. 7.94	„ „ 1	16. 4.18	Kbhvn. Afd. 13	1. 5.26
25343	Elmtorp, Carl Gustav...	—	21. 2.03	„ „	11. 4.22	„ „ 14	15. 5.26
34986	Enghave, Aage A. R. V..	Odense	20.11.02	„ „	3. 4.26	„ „ 12	1. 5.26
12936	Eriksen, Johs. Adolf....	Herning	24. 2.97	Herning	2.11.18	„ „ 12	24. 4.26
8471	Fischer, Rupert Erh.....	København	14. 2.07	Kbhvn. Afd.	18. 5.26	„ „ 2	22. 5.26
36447	Frandsen, Arthur Kinim...	—	20. 8.99	„ „	21. 8.20	„ „ 14	22. 5.26
2319	Frederiksen, Willy	—	5.12.04	„ „	23. 8.24	„ „ 12	1. 5.26
36911	Gimbel, Poul B. W.....	—	12. 3.04	„ „	19.11.23	Centralafd.	29. 5.26
21206	Groth, Henrik	—	27.10.04	„ „	14. 3.23	Kbhvn. Afd. 14	8. 5.26
1003	Hansen, Chr. H. A. Th..	—	22. 1.80	„ „	18. 9.25	„ „ 13	29. 5.26
23676	— Niels Peter....	—	29. 4.01	„ „	20. 6.25	„ „ 13	1. 5.26
1140	— Vilh. Laur.	—	20. 9.04	„ „	22. 7.24	„ „ 13	8. 5.26
17890	— Willy John B...	Rungsted	9. 5.04	„ „	27.10.22	„ „ 14	8. 5.26
13671	Haastrup, Ludvig Nic.....	København	12.11.96	„ „ 1	19.10.17	„ „ 4	8. 5.26
39528	Jensen, Christian	Verst	6. 5.95	D. Arb. Forb.	27. 7.23	„ „ 3	29. 5.26
34085	— Jens Johansen .	Herning	19. 5.02	Herning	5.10.21	„ „ 12	29. 5.26
38971	— Johan Chr.	København	23. 7.04	Kbhvn. Afd.	12. 4.24	„ „ 12	1. 5.26
14216	— Johan Einer ...	—	20. 5.02	„ „	29.10.21	„ „ 12	15. 5.26
25159	— Søren Peter ...	—	28.11.93	„ „ 1	9. 1.17	„ „ 10	5. 6.26
202	Jørgensen, Cn. Eli Leo ...	—	2. 5.06	„ „	18. 8.25	„ „ 14	8. 5.26
38211	— Chr. E. Byskov	Hjerm	20. 7.05	Holstebro	3. 5.24	„ „ 11	1. 5.26
6413	Iversen, Ejler Chr.....	Risby	17. 1.05	Roskilde	22. 8.25	Roskilde	15. 5.26
36031	Jacobsen, Carl Petrus....	Horsens	5. 7.92	Vejle	10. 1.12	Kbhvn. Afd. 5	15. 5.26
27006	— Viggo Tychsen	Eiby	27. 6.02	Køge	7. 4.25	Køge	15. 5.26
5398	Jeppesen, Hans Peter....	Taarnby	28. 6.06	Kbhvn. Afd.	9. 1.26	Kbhvn. Afd. 17	29. 5.26
87	Jespersen, Rasmus A. S...	Hornslet	3. 2.89	„ „	17.12.25	„ „ 11	29. 5.26
36452	Johansen, Carl Chr.....	Nykøbing F.	8. 6.99	„ „ 1	11.10.18	„ „ 17	5. 6.26
30623	Johnssen, Cecilius F. H...	København	1.10.99	„ „	8. 1.25	„ „ 2	22. 5.26
39451	Kallehauge, Charles E. A...	—	27.11.04	„ „	30. 5.24	„ „ 12	15. 5.26
25596	Larsen, Ejnar Bjerknes.	—	17. 8.02	„ „	21. 4.22	„ „ 14	1. 5.26
31804	— Otto Chr.....	Nærum	27.12.99	Lyngby	1.11.19	„ „ 12	6. 2.26
23032	— Poul Bøje	Hellerup	25.12.05	Kbhvn. Afd.	18. 5.25	„ „ 13	15. 5.26
5350	Lauritzen, Carl Vilhelm...	København	29. 6.04	„ „	23.10.24	„ „ 14	1. 5.26
2176	— Edvin Witzel ..	—	7. 1.94	D. Arb. Forb.	1. 5.24	„ „ 12	8. 5.26
8612	Leding, Mons Olai	Bergen	5. 8.86	Kbhvn. Afd.	22. 5.26	„ „ 18	29. 5.26
5746	Lindgaard, Einer.....	Randers	13.12.00	„ „	26. 2.26	„ „ 14	29. 5.26
8057	Lund, Frederik Chr...	København	4. 3.76	„ „	23. 4.26	„ „ 14	29. 5.26
965	Møller, Charles S. M...	—	8. 1.91	„ „ 1	8. 1.10	„ „ 11	29. 5.26
23451	Nielsen, Alfred Peter...	—	22. 5.89	„ „ 1	3. 6.16	„ „ 11	22. 5.26
7925	— Axel Adolph...	Korsør	23. 1.91	„ „	17. 4.26	„ „ 12	8. 5.26
5708	— Edgard O. A...	København	12. 7.99	„ „	22. 2.26	„ „ 18	8. 5.26
210	— Harry Nik.	Endelave	18.12.99	„ „ 1	1. 7.19	Centralafd.	17. 4.26
1001	— Jens Oluf A. M.	København	15. 8.93	„ „	18. 9.25	Kbhvn. Afd. 14	29. 5.26
20189	Nilsson, Kaj Vald.....	—	17. 5.01	„ „	5. 1.21	„ „ 14	8. 5.26
39303	Nielsen, Robert	—	24.11.05	„ „	6. 5.24	„ „ 10	8. 5.26
1632	— Vilhelm	—	1. 6.07	„ „	15.10.25	„ „ 15	8. 5.26
8069	Olsen, Adolf P. E.....	Gundslev	8. 4.80	„ „	23. 4.26	„ „ 14	29. 5.26
36009	— Kaj Har. E.....	København	9. 5.04	„ „	4. 5.23	„ „ 2	24. 4.26
10718	— Otto	Næstved	5.11.96	„ „ 3	6.11.15	„ „ 2	29. 5.26
5054	— Valdemar E. E.	Hellerup	9.10.02	„ „	3. 9.24	„ „ 17	8. 5.26
38053	Petersen, Chr. Hoffm. G..	Ørting	4.10.02	Aarhus	8. 3.24	Aarhus	10.10.25

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
36324	Petersen, Ernst Edvin A.	København	20. 1.04	Kbhvn. Afd.	24. 4.23	Kbhvn. Afd. 15	8. 5.26
16694	— Ove Kaj.....	—	30.10.06	„ „	17. 4.25	„ „ 2	1. 5.26
31086	Persson, Aage Aug. C...	—	14. 4 99	„ „ 1	4. 3.19	„ „ 11	5. 6.26
22948	Rasmussen, Christen.....	Framlev	29. 3 68	D. Arb. Forb.	19. 4.17	Odder	10.10 25
18562	— Ove Holger....	Anderstrup	24. 7.03	Kbhvn. Afd.	6.11.22	Kbhvn. Afd. 12	17. 4.26
31528	— Poul Chr. Th...	Maribo	6. 9.97	„ „ 4	10. 5.19	„ „ 4	22. 5.26
39751	— Rasmus Peter.	Lillenord	13. 1.86	Odder	6. 9.24	Odder	7. 8.25
2086	Reitz, Carl Ludvig ...	København	16.11.05	Kbhvn. Afd.	31. 7.25	Kbhvn. Afd. 18	29. 5.26
36348	Sørensen, Carl Elias	Horsens	13.11.04	„ „	30. 4.23	„ „ 14	24. 4 26
38575	— Carl Martin ...	København	23. 1.04	„ „	21. 1.24	„ „ 13	22. 5.26
36035	— Frits Alb. O....	—	17.12.04	„ „	5. 5.23	„ „ 2	29. 5.26
10549	— Frode B. E....	Espergærde	9. 5.03	„ „	9.10.22	Centralafd.	27. 3.26
14096	— Laurs	Hyrup Mark	3.11.84	Horsens	12.11.04	Horsens	5. 7.24
12668	— Vald. Emanuel	København	26.12.81	Kbhvn. Afd. 1	28.10.13	Kbhvn. Afd. 5	15. 5.26
8616	Schou, Knud Hansen..	Fredericia	26.12.01	„ „	16. 5.26	„ „ 12	29. 5.26
11574	Sønderby, Ove Mich. P...	København	18.11.81	„ „	10. 1 25	„ „ 14	29. 5.26
6875	Thomsen, Jens Larsen ...	Dalby Huse	29. 9.03	„ „	7. 4.26	„ „ 17	22. 5.26
17245	— Jens Peter.....	Hjørring	5. 5.90	Odder	5.11.10	„ „ 18	29. 5.26
6755	— Svend.....	U. S. A.	10.12 03	Kbhvn. Afd.	27. 3.26	„ „ 9	22. 5.26
7826	Thorsson, John Harald ...	København	13.10.05	„ „	28.10.24	„ „ 18	8. 5.26
37420	Thorup, Ingvard	Mariager	15. 6.05	Randers	6.11.23	Hads.-Assens	12. 9.25
23866	Wahl, Axel Georg....	København	25.10.95	Kbhvn. Afd.	16. 6.25	Kbhvn. Afd. 14	29. 5.26
5748	Vanting, Anthon B.....	Kolding	22. 1.02	„ „	26. 2.26	„ „ 12	29. 5.26
14606	Wessmann, Sadhi S. A.....	København	27. 8.95	„ „ 1	8. 2.16	Centralafd.	27. 3.26
32138	Volfing, Aage.....	Ishøj	27.11.06	Roskilde	2. 5.25	Roskilde	27. 2.26

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Slettede Medlemmer.

			Sidst betalt
Nr. 106	Altoft,	E.....	30. 1.26
- 128	Christensen,	Poul.....	14.11.25
- 142	Esbensen,	Frode.....	19.12.25
- 121	Jensen,	Oluf.....	25. 4.25
- 21	Johnsen,	Aksel.....	28. 4.22
- 50	Olsen,	H.....	14. 9.23

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 48694 for Christian Nielsen er bortkommen. Nielsen er indmeldt 1.4.18, og der var sidst betalt for Uge 15. Bogen gøres herved ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 981	Adsersen,	Henning Vald.	(Kbhvn. Afd.)
- 1481	Christensen,	Jens Christian	(—)
- 25427	Larsen,	Knud Ingvard	(—)
- 15096	Olsen,	Johan Laurits	(—)
- 2526	Jensen,	Ejner Johannes	(Aalborg Afd.)
- 9532	Larsen,	Anders Martin.	(Fredericia -)
- 29920	Jensen,	Jens Chr.	(Køge -)
- 9795	Christoffersen,	Axel Chr.	(Odense -)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 31160	Aastrup,	Knud Kønicke
- 38358	Christensen,	Elof Verner
- 38982	Dahl,	Kaj Chr. Ryding
- 7358	Nielsen,	Eigil Kaj
- 21640	Petersen,	Erik Lomholt

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 8234	Jørgensen,	Niels Aage.....	19. 7.13

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 315	Aakesen,	Aage Einar.....	4. 4.25
- 31160	Aastrup,	Knud Kønicke	15. 8.25
- 4353	Bak,	Jens	28. 2.25
- 23657	Brodtkorb,	Knud Andreas	22. 8.25

			Sidst betalt
Nr. 38358	Christensen,	Elof Verner	27. 3.26
- 29863	—	Harry Georg	20. 3.26
- 1112	—	Poul Einer Berg	26.12.25
- 18534	Christiansen,	Poul	31. 3.23
- 38982	Dahl,	Kaj Chr. Ryding	10. 4.26
- 4846	Dahlqvist,	Carl Lorentz	9. 1.26
- 20264	Frederiksen,	Niels Chr.	21. 3.25
- 20993	Galatius,	Vifil	1. 1.21
- 39598	Hansen,	Robert Alfred	3. 4.26
- 27149	Henningsen,	Chr. E.	19. 1.24
- 39354	Jensen,	James Ole	6. 3.26
- 5451	—	Jens Peter Chr.	20. 3.26
- 23590	—	Johannes	5. 1.24
- 18482	Jørgensen,	Erik Frederik Johs.	17. 4.26
- 16595	Kjær,	Ove Malling	28. 7.23
- 23382	Knudsen,	Frederik Vilhelm	10. 4.26
- 412	Larsen,	Richard Hans Aage	15. 8.25
- 36625	Lylloff,	Arne Peter Chr.	20. 3.26
- 28689	Mogensen,	Svend Aage	12. 7.24
- 7358	Nielsen,	Eigil Kaj	3. 4.26
- 9025	—	Jens	23. 7.21
- 21640	Petersen,	Erik Lomholdt	20. 2 26
- 13766	—	Hans Chr. Niels	20. 2.26
- 19844	—	Leopold Oluf	10. 4.26
- 28290	Schmidt,	Aage	10. 4.26
- 15478	Steen,	Frithiof Axel	31. 7.20
- 38664	Zigler,	Christian	3. 5.24

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 2. Aarg., Nr. 7 og 8.

Teknologisk Institut.

En Række *Haandvæksfag* er »*Gennemgangsfag*«, d. v. s. at en mere eller mindre dybtgaaende Haandværkeruddannelse er en nødvendig Betingelse for, at man kan skaffe sig den videre Uddannelse, der er nødvendig for den Livsstilling, man attraaer. Dette gælder f. Eks. *Smedefaget*, der er »Gennemgangsfag« for Maskinmestre, Konstruktører og mange andre, ɔ: de *skal* have gennemgaaet en helst meget grundig Forskole i Smede- og Maskinfaget for at kunne komme videre, medens Hoveduddannelsen derefter foregaar paa Maskinistskolen eller Konstruktørskolen, som den unge Mand i Reglen kan glide over i lige fra den tekniske Aftenskole. Men dette Forhold, at denne Foruddannelse paa Værksted og teknisk Skole er Forgaarden til Maskinist- og Konstruktørskolen, har ført og fører med sig, at en lang Række unge Mennesker med Lærelyst og Evner, naar de har gennemgaaet den tekniske Aftenskole, lader sig friste til at gaa videre *uden at gøre sig klart, at dette Skridt videre betyder et Farvel til Produktionslivet*, saaledes at de ved denne Læsen videre, uden at tænke paa det, ombytter Værkstedet med Maskin- eller Tegnestuen!

Det er jo ofte ikke de — teoretisk — ringest begavede, der giver efter for denne Lyst. Og det er uheldigt! Værkstedet tappes for en Del af sine bedste Hoveder, der baade kunde og vilde blive fortrinlige Hjælpere i den Del af Produktionen, der er — *Værkstedets*.

Thi ogsaa Værkstedet har Brug for Folk med en teknisk fundamental Dannelse og teoretiske Evner.

Meget vilde sikkert være lettere for Værkstedet, saafremt Lederen dér havde faaet Lejlighed til den Udvidelse og Ordning af sine Kundskaber, som en vel tilrettelagt Undervisning i *Værkstedets Teorier* og *Arbejdets Forudsætninger* vilde betyde.

Det er det, der har været Tanken med Værkmesterskolen, der gentagne Gange har været taget op til Drøftelse, og som blandt sine Talsmænd har haft foruden Maskinmester Bouet ogsaa den afdøde Formand for Smede- og Maskinarbejderforbundet, Hr. J. A. Hansen.

I en Aarrække har Teknologisk Institut haft Aftenkursus for nuværende Værkførere og Arbejdsledere, men da man maa anse det heldigt, at saa mange som muligt af de unge Haandværkere ikke alene har de rent praktiske Forudsætninger, men ogsaa et vist Fond af mere faglig og tildels ogsaa teoretisk Viden, saaledes at de i paakommende Tilfælde hurtig er i Stand til at overtage en mere ledende Stilling i Værkstedet eller paa Arbejdspladsen, vil Teknologisk Institut med Støtte af de heri interesserede Organisationer arrangere en Undervisning, der kan supplere den praktiske Uddannelse.

For Haandværkere indenfor Smede- og Maskinarbejderfaget foreligger en saadan Undervisningsplan, og det fremgaar heraf, at en stor Del af Undervisningen kan ske paa selve Aftenskolen og kun den afsluttende Undervisning er af praktiske Grunde henlagt til om Dagen. Vi anbefaler alle og navnlig de yngre Medlemmer at gøre sig bekendt med denne Plan, før de tager endelig Bestemmelse angaaende Kursus.

Ved Henvendelse til Teknologisk Instituts Aftenskolekontor, G. A. Hagemannsgade 2², vil man faa alle Oplysninger og Vejledning. Kontoret er aabent daglig fra Kl. 9—5, Central 8760, og om Aftenen — Lørdag undtagen — fra Kl. 7½—8½, Central 5106.

Gunnar Gregersen.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Randers: Smed C. F. Rasmussen, Forsamlingsbygningen, Vestergrave 2, St. Hverdage 10—11 og 5½—6½.
Slagelse: Kassereren har nu Telf. Nr. 1342.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 12 OKTOBER 1926 12. Aarg.

Efteraarsbetragtninger.

Sommeren er forbi, Efteraaret er mødt frem med Storm over Landet, med Regn og Slud som Forvarsel om den kommende Vinter. I Naturens evige Kredsløb skifter Aarstiderne med største Regelmæssighed; der kan være lidt Forskel i deres Fysiognomi, men med den Orden, der nu engang er i Naturen, ved vi, at deres Tid er begrænset, og at der ogsaa er Grænser for, i hvilken Grad de kan udfolde deres gode eller daarlige Egenskaber. Anderledes er det med de Omraader, hvor Mennesket, Skabningens Herre, regerer. Her mangler der Orden, ja, til Tider synes det hele nærmest at være et Kaos, og ser vi ud over Europas Samfund i Øjeblikket, er de et Billede paa Planløshed, Raadvildhed fra de Ledendes Side, paa Stilstand og Nød. I dette Billede er Danmark en lille Detaille, maaske en Tid trukket lidt skarpere op i Kraft af den af den hastige Kronestigning affødte Deflation, men iøvrigt i mindre Format svarende til Forholdene ude omkring i Verden.

Den sidste Opgørelse fra Arbejdsdirektoratet viste, at der den 8. Oktober her i Danmark var 48.653 Arbejdsløse, og der er næppe Tvivl om, at naar disse Linier skrives, er vi meget nær, ja, maaske har passeret de 50.000, og Arbejdsløsheden har en umiskendelig Tendens til yderligere Stigning og vil danne et skarpt Træk i den kommende Vinters mere eller mindre barske Ansigt.

Indenfor Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse var Tallet af Ledige samme Dag 7612, af hvilke der alene i København fandtes 4154, men ogsaa her er Arbejdsløsheden i Vækst, og vi maa endda desværre paaregne en ganske betydelig Forøgelse. Ledigheden maa ses paa Baggrund af, at den, omend i noget mindre Omfang, nu har varet i flere Aar, og Sommeren, der ellers skulde bringe Liv og Beskæftigelse, har kunnet notere mere end 40.000 Arbejdsløse. Og hvad er da Aarsagen hertil? Ja, fra Arbejdsgivernes og fra politiske Modstanderes Side er man jo ikke langt fra at give Arbejderne Skylden derfor. I Skrift og i Tale og ikke mindst gennem Dagspressen forsøger man at slaa fast, at det er de høje Lønninger, der er i Vejen for, at Produktionen kan komme i Gang, og at det eneste Helsemiddel er Lønreduktioner, og Offentligheden maa jo til Tider faa Følelsen af, at ude omkring i Verden, hvor Lønningerne paastaas at ligge lavere, er der rig Beskæftigelse og blomstrende Erhvervsliv. Men lad os se lidt derpaa og først og fremmest gaa Syd paa til Tyskland, hvor man henviser til lave Lønninger, hvor Arbejderne skal være mere flittige og nøjsomme end herhjemme, og hvor derfor alle Muligheder maa være til Stede for, at Industrien kan florere. Den 31. Juli var af 3.398.003 Medlemmer i 40 Forbund 599.917 eller 17,7 pCt. helt arbejdsløse, medens 563.823 eller 16 pCt. arbejdede paa forkortet Arbejdstid. Den 15. August fandtes der i hele Tyskland 1.604.000 Arbejdsløse. Indenfor Metalindustrien var der den 31. August 167.200 Arbejdsløse eller 20,9 pCt., medens 192,000 eller 24 pCt. arbejdede paa forkortet Arbejdstid. Tallene taler for sig selv og behøver næppe nærmere Kommentarer.

Gaar vi videre til England, Industriens gamle Hjemland, fandtes der her den 30. August 1.606.000 Arbejdsløse ialt eller 14,2 pCt., samtidig med at man slider en Minekonflikt, der i sit Omfang og sin Varighed maa betegnes som den største Arbejdskamp, Verden nogensinde har set. Den konservative Regering i England synes her blot at vente paa, at Minearbejdernes Organisation skal forbløde, saaledes at Arbejderne atter kan sendes ned i de Kulminer, som Mineejerne har tjent eventyrlige Formuer paa, men som de har undladt at forsyne med moderne Teknik og Hjælpemidler, saaledes at de var i Stand til at konkurrere med den øvrige Grubeindustri i Verden.

Men lad os gaa videre til Skandinavien, til de Lande, der jo i Kraft af Forholdene staar os nærmest. Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund, der efter den Omlægning til Industriforbund, som ifølge Landsorganisationens Beslutning er foretaget, tæller ca. 11.500 Medlemmer, har over 20 pCt. eller ca. 2300 Arbejdsløse, og ikke mindst den norske Skibsbygningsindustri, der dog skulde synes at have naturlige Vilkaar at arbejde under og gode Udviklingsmuligheder, ligger praktisk talt stille.

I Sverige er Forholdene noget bedre, men Sverige indtager jo ogsaa her en Særstilling i Kraft af sine naturlige Rigdomme, der i høj Grad skaber Betingelse for Industrien, men dog havde Svensk Metalarbejderforbund ved Udgangen af August Maaned mellem 6 og 7000 Ledige af 76.000 Medlemmer eller mellem 8 og 9 pCt. I Slutningen af Juni, altsaa i Sommerens bedste Tid, havde Sverige ialt 22.715 eller 9,5 pCt. Arbejdsløse.

Paa Grund af sin lave Valuta og sine særlige Produkter, f. Eks. Træmasse, er Industrien i Finland i en livlig Virksomhed, men danner altsaa en Undtagelse fra de øvrige skandinaviske Lande, og saa er der Rusland, hvor man efter Kommunismens Evangelium er ved at forberede et jordisk Paradis. Her var den 1. Januar 1925 901.600 Arbejdsløse, den 1. Oktober samme Aar 1.055.000 og den 1. Maj 1926 1.091.000. Procenttallene for de vigtigste Kategorier var for faglærte Arbejdere 18,3, for de saakaldte intellektuelle Arbejdere 18 og for ufaglærte ikke mindre end 43 pCt. Ifølge de nyeste Meldinger er Arbejdsløsheden navnlig i Leningrad og Moskva overordentlig stor. En Aabning af det lukkede Land for europæisk Industri og Forretningsvirksomhed vilde sikkert byde paa mægtige Muligheder for saavel den russiske som den vesteuropæiske Arbejderklasse. Om Overraskelsen en skønne Dag vil komme i den Form eller maaske i en anden og mere ubehagelig, kan ingen vide, vi for vort Vedkommende kan jo kun ønske, at Forholdene maatte arte sig saaledes, at den russiske og den vesteuropæiske Arbejderklasse kan finde hinanden i et frugtbart Samarbejde.

Vi kan saa gaa videre til Polen, det af Krigsforholdene sammenslikkede Rige, som ogsaa har de allerstørste Vanskeligheder. Ved Begyndelsen af Juni Maaned var der her 282.236 Arbejdsløse, men iøvrigt kan Situationen illustreres derved, at den polske Metalarbejderorganisation er gaaet uhyre tilbage i Medlemstal, og dens Rester opretholdes i Virkeligheden kun ved Ofre fra Broderorganisationerne i den internationale Metalarbejderbevægelse. I Czekoslovakiet er Arbejdsløsheden ogsaa meget omfattende og naar i enkelte Fag, f. Eks. Glasindustrien, op paa 50 pCt. Frankrig og Belgien danner i dette mørke Billede en Undtagelse, der skyldes de derværende lave Valutakurser, medens Østrig med sine 170.000 Arbejdsløse synes at være i en haabløs Situation. At Danmark under disse Forhold skulde være i Stand til ved en Reduktion af Lønningerne at faa sin Industri i Gang igen, tror vi ikke. Den socialdemokratiske Regering viser fortsat sine ærlige Bestræbelser for at udnytte alle Muligheder til Gavn for Industrien, men modarbejdes ikke mindst af Arbejdsgivernes egne politiske Repræsentanter, og man ser det ejendommelige Forhold, at f. Eks. Kommuner, hvor Borgerskabets Repræsentanter stilles overfor at lade Kommunerne bringe økonomiske Ofre for, at Leverancer til det Offentlige kan forblive her i Landet, ganske roligt melder sig fra, og kun der, hvor Arbejderpartiet i Kraft af et Flertal kan bestemme, varetages den danske Industris Interesser.

Naar Talen derfor bliver om Udsigterne for Fremtiden, maa vi vende Blikket ud og vogte paa, hvad der sker i Udlandet, thi uden en virkelig Forbedring paa Verdensmarkedet, uden at faa nyt Liv i den udenlandske Handel og Skibsfart, kan vi ikke herhjemme vente fuld Beskæftigelse for den danske Industri.

Under alt dette opstaar der ogsaa Spørgsmaalet om, hvorledes det vil gaa til Foraaret, naar Hovedparten af Arbejdsoverenskomsterne udløber. Skal vi paany ud i en stor Situation mage til dem, vi har haft i de senere Aar, eller er der Mulighed for at komme over det uden Sammenstød. Det er i denne Forbindelse ikke uden Interesse, at i Sverige har man forlænget et stort Antal af de mellem Svensk Metalarbejderforbund og Arbejdsgiverne bestaaende Aftaler, omfattende ca. 70.000 Arbejdere. Der er ganske vist en Del opsagte Aftaler, fortrinsvis med enkelte Ar-

bejdsgivere, men Opsigelserne er nærmest sket for, at de paagældende Arbejdsgivere kunde staa frit til 1. Januar, hvis de store kollektive og grundlæggende Aftaler var blevet opsagt, men da dette altsaa ikke er sket, regner vort svenske Broderforbund med, at de øvrige vil gaa i Orden, saaledes at man derovre undgaar Arbejdskonflikt i Jærnindustrien.

I Norge er Forholdene mere usikre, og det er ikke usandsynligt, at man der paany vil komme ud i en af de Konflikter, som Norge og ikke mindst Jærnindustrien i de senere Aar har været saa rig paa, og som vel ogsaa har bidraget til, at den norske Metalindustri staar saa slet, som Tilfældet er. Herhjemme er der næppe nogen, der kan ønske Konflikten, og med Erfaringerne fra 1925 vil danske Arbejdsgivere, specielt Jærnindustriens, næppe føle sig fristede til at bidrage til, at der bliver Vanskeligheder. Med de Reduktioner, der er sket i indeværende Aar, maatte det kunne være muligt at skabe Udvej for Forlængelse af Overenskomsterne, ligesom Tilfældet har været i Sverige. De faa Chancer, der kan være for Industrien til at erholde noget Arbejde, kan det næppe betale sig at ødelægge ved en Standsning af Virksomhederne, og Arbejderne kan paa Baggrund af de senere Aars Vanskeligheder næppe ønske at faa disse forøgede ved en Konflikt, naar der iøvrigt gennem Fornyelse af Overenskomsterne kan tages fornødent Hensyn til deres berettigede Interesser. Vi vil da haabe, at den kommende Vinters Vanskeligheder, som sikkert endda vil blive store nok for den arbejdende Befolkning, ikke skal blive forøgede ved en stor omfattende Konfliktsituation, men paa den anden Side er Arbejderklassen sikkert nu som altid beredt til at tage de Vilkaar, der bydes den i Kampen for dens Fremgang imod lysere og bedre Livsvilkaar.

Arbejdskommissionen afgiver Betænkning vedrørende Mægling og Voldgift i Interessestridigheder.

Den 5. Maj 1925 nedsatte Socialminister Borgbjerg en Kommission til Behandling af Spørgsmaalet om en Nyordning af Arbejdsforholdet og de dermed forbundne Spørgsmaal. Kommissionen er benævnet Arbejdskommissionen, ogsaa den store Arbejdskommission, vel nærmest fordi den bestaar af ikke mindre end 40 Medlemmer, repræsenterende Arbejdere og Arbejdsgivere, de forskellige politiske Partier, Embedsmandsklassen og andre, som enten direkte er interesserede i de herhenhørende Forhold eller som paa Grund af Virksomhed eller Stilling har Kendskab til Arbejdsforholdene.

Opfordring til Nedsættelse af Kommissionen skete fra Folketingets Udvalg om Bedriftsraadsforslaget, idet der fra tre Partier i nævnte Udvalg rettedes følgende Henvendelse til Socialministeren:

> »Da det i Forholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere herskende Lønsystem i stadig stigende Grad fører til økonomiske Interessemodsætninger og Kampe, der virker lammende paa Samfundets Produktion og uddyber Klassemodsætningerne, og da den i Folketinget førte Forhandling om det forelagte Bedriftsraadsforslag viste, at en Erkendelse heraf var til Stede indenfor et meget stort Flertal i Tinget, selv om der ikke fandtes et Flertal for den foreslaaede Lovgivning, opfordres Socialministeren til, da en endelig Behandling af Sagen i Rigsdagen ikke kan foregaa i indeværende Samling, at nedsætte et Udvalg bestaaende af Repræsentanter for Rigsdagen og Erhvervene, samt andre sagkyndige med den Opgave indenfor en kortere Tidsfrist at søge udredet, ad hvilke Veje og under hvilken Form en Nyordning af de nævnte Forhold er tilvejebragt i Udlandet, og i hvilket Omfang en Nyordning her i Landet bør tilstræbes, samt om Mulighederne er til Stede for, at en saadan Nyordning kan tilvejebringes gennem Aftaler mellem de paagældende direkte interesserede Parter.«

I Kommissionen fik Forbundets afdøde Formand, I. A. Hansen Sæde, og ved hans Død udnævnte Socialministeriet Forbundets nuværende Formand, Johs. Kjærbøl, til Medlem, ligesom Kjærbøl ogsaa fik Sæde i det Udvalg, der af Kommissionen var nedsat vedrørende Mægling og Voldgift i Interessestridigheder. Dette Udvalg afgav den 28. September en Betænkning, der fremtræder som et meget omfangsrigt Værk, indeholdende en Mængde Oplysninger fra Ind- og Udland, men selvfølgelig har det ikke været mulig fuldt ud at afgive en Fællesbetænkning, og der foreligger ikke mindre end 8 Særbemærkninger fra lige saa mange Mindretal. Men i det store og hele kan det siges, at Kommissionen har delt sig i 3 Hovedgrupper, bestaaende af Arbejderrepræsentanterne, Venstres, de konservatives og Arbejdsgivernes Repræsentanter, samt en Slags Mellemgruppe, hvortil særlig Embedsmændene har sluttet sig.

Af Kommissionens Bemærkninger skal vi her i Særdeleshed anføre dem, der vedrører Arbejdsstridighedernes Omfang og Betydning, og det hedder her:

»Forholdene med Hensyn til *Arbejdsstridighedernes Omfang* har varieret stærkt i de enkelte Aar. Indtil 1925 var den store Lock-out i 1899, der omfattede 34,000 Arbejdere og medførte et Tab paa 2,7 Mill. Arbejdsdage, den største Konflikt, man havde haft her i Landet. Før 1914 svingede Arbejdsstandsningernes samlede Tab af Arbejdsdage stadig op og ned. I 1903 var man nede paa 19,000 og i 1911 oppe paa 648,000. De to første Krigsaar var meget fredelige Aar, men derefter steg baade Antallet af Konflikter, som naaede Højdepunktet i 1919, og Tabet af Arbejdsdage. I de 4 Aar i Træk: 1919—22 var Tabet af Arbejdage 0,9, 1,3, 1,3, og 2,3 Mill. Efter et Par rolige Aar, 1923 og 1924, fulgte saa det største Kampaar 1925 med 4,1 Mill. tabte Arbejdsdage, hvoraf de 4 Mill. falder paa »den store Konflikt i 1925«. Denne Konflikt varede ialt 62½ Arbejdsdage, omfattede paa sit Højdepunkt ialt 95,000 Arbejdere og medførte et Løntab — beregnet efter Lønnen ved Konfliktens Indtræden — paa ca. 48 Mill. Kr.

Til Belysning af *Arbejdskonflikternes Betydning* kan udover de nævnte Tal anføres, at Tabet af Arbejdsdage som Følge af Strejker og Lockouter i Perioden 1911-25 udgjorde ca. 12 Mill., medens Antallet arbejdsløse Dage for Medlemmerne af de anerkendte Arbejdsløshedskasser samtidig var 106 Mill. Antallet af tabte Arbejdsdage

giver dog ikke noget fuldstændigt Udtryk for de skadelige Virkninger af Arbejdskampene. Der maa ved en saadan Opgørelse ogsaa regnes med den ved Kampene foranledigede almindelige Forstyrrelse i Produktionen og Omsætning og med de Tab, som Kampene forvolder Arbejdsgiverne, selvom en Del af disse Tab muligvis til Tider indvindes gennem en stærkere Beskæftigelse i Tiden efter Kampens Afslutning.

Det er saaledes et Faktum, at der i det Tidsrum, hvori den nuværende Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder har været gældende, er forefaldet betydelige Arbejdsstandsninger, og at Antallet af Arbejdsdage tabt paa Grund af Arbejdsstandsning i nogle af de senere Aar endogsaa maa siges at have været stort. Det har da ligget nær for Kommissionen at søge at komme til Klarhed over, om der kan paavises særlige Omstændigheder — og da hvilke — som Aarsagen til, at saadanne Stridigheder i de senere Aar har haft et saa stort Omfang.

Som et Forhold, der i denne Henseende maa tillægges Betydning, har man fra forskellig Side indenfor Kommissionen fremhævet den Omstændighed, at *de indgaaede Overenskomster kun har været gældende for en kortere Periode.* Medens man i 1911 afsluttede 5-aarige Overenskomster, der efter en Række af forholdsvis fredelige Aar udløb i 1916, har Hovedmassen af Overenskomsterne været fornyede hvert af Aarene siden da med Undtagelse af 1917, 1923 og 1926.

Dernæst er det ogsaa blevet hævdet, at *den* Omstændighed har bidraget til i særlig Grad at komplicere Situationen ved Overenskomsternes Udløbstid, at *langt det overvejende Antal af Overenskomsterne udløber paa omtrent samme Tid af Aaret.* Selv om Overenskomsternes Udløb vel ikke falder paa nøjagtig samme Dag, men i det store og hele spreder sig over Maanederne Februar, Marts, April og Maj, er det dog nærliggende at antage, at den Omstændighed, at et stort Antal af Arbejdere og Arbejdsgivere saaledes paa samme Tidspunkt ligger i Forhandlinger om nye Overenskomster, har en Tendens til at sammenkoble de forskellige Overenskomstsituationer, saaledes at den samlede Situation bliver mere kompliceret, end det ellers vilde være Tilfældet.«

Endvidere hedder det:

»Krigens Udbrud i 1914 blev Udgangspunktet for Prisbevægelser og økonomiske Svingninger af et i Arbejderbevægelsens og Industriens Tidsalder hidtil ukendt Omfang, og dette har nødvendigvis maattet paavirke og vanskeliggøre Overenskomstforhandlingerne. Fra 1914 til 1918 fik disse Forhold dog mindre Betydning, idet Hensynet til de med Krigsforholdene følgende Vanskeligheder for Landet hos begge Parter i høj Grad maatte medvirke til at holde Krav tilbage, som kunde forudses at ville fremkalde Stridigheder med deraf følgende Arbejdsstandsninger, og det var da ogsaa kun et ringe Antal Arbejdsdage, som i disse Aar tabtes ved Arbejdsstridigheder. Det her nævnte særlige Hensyn bortfaldt med Krigens Afslutning, og de overordentlig stærke økonomiske Svingninger, som samtidig gjorde sig gældende, i Forbindelse med hele Efterkrigstidens særlige Psykose maatte nødvendigvis give usædvanlig rig Anledning til Stridigheder. I Aarene 1919—20 gennemløb Danmark ligesom andre Lande en mægtig Inflation, som imidlertid ved Overgangen til 1921 i Sammenhæng med Verdensprisfaldet brat slog over i en Prisfaldsperiode, der for første Gang i den nyere danske Arbejderbevægelses Historie medførte Lønnedsættelser. Denne Nedgangsperiode vedvarede i Aarene 1921 og 1922, paa hvilket Tidspunkt der opstod en lokal Inflation, der gav sig Udslag i stigende Beskæftigelse, stigende Priser og stigende Lønninger, indtil der atter indtraadte et Omslag i Begyndelsen af 1925.

De her nævnte økonomiske Svingninger har ganske naturligt af sig selv maattet fremtvinge korte Overenskomstperioder, idet ingen af Parterne i Virkeligheden var i Stand til med Sikkerhed at overse Forholdene ud over den nærmeste Fremtid, og selve den Usikkerhed, der gjorde sig gældende paa begge Sider, maatte føre til, at Parterne længst muligt søgte at udskyde det Tidspunkt, da en Overenskomst skulde afsluttes, saaledes at man ofte kom hen til eller endogsaa udover Overenskomstens Udløbstid, forinden ny Overenskomst blev afsluttet. Endelig maatte Størrelsen af de indtrædende økonomiske Udsvingninger og Prisbevægelsens hele Karakter medføre, at Lønniveauets Bevægelse blev en fælles Interesse i Opgangstiderne for alle Arbejdere og i Nedgangstiderne for alle Arbejdsgivere indenfor de forskellige Fag. I denne Omstændighed maatte der ligge en meget betydelig Fare for omfattende Arbejdskonflikter, idet der, naar Forhandlingerne først blev afbrudt indenfor et enkelt Fag, maatte være megen Udsigt til, at en paa et saadant, maaske særlig ømtaaleligt Omraade iværksat Arbejdsstandsning skulde udvikle sig til et samlet Opgør mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Interesser.

Disse særlige Forhold bør under alle Omstændigheder erindres som Baggrund for de store Tab af Arbejdsdage i Aarene 1919—22 og 1925.«

Pladsen tillader jo ikke at komme ind paa en nærmere Udredning af de forskellige Mindretals Standpunkter, og vi skal da for nærværende nøjes med at fremhæve nogle enkelte af de Bemærkninger, som Arbejdernes Repræsentanter er fremkommet med i Betænkningen. Det hedder saaledes:

»Mindretallet har den Opfattelse, at det Stof, som har ligget til Forhandling paa Forligsinstitutionens Bord i de senere Aar, ikke har været tilstrækkelig sorteret, og Forhandlingerne i Forligsinstitutionen er blevet vanskeliggjort i ikke ringe Grad derved. Det har ogsaa i mange Tilfælde gjort det vanskeligt for Forligsinstitutionen at forme sine Forslag med virkelig Udsigt til at løse Konflikterne, og at naa til fuld Klarhed over de virkelige Aarsager til Forkastelsen af stillede Mæglingsforslag. Vel har Forligsmanden ved nogle Lejligheder tidligere benyttet den Fremgangsmaade at henvise Spørgsmaal af ovennævnte Art til direkte Forhandling mellem Parterne, men Mindretallet maa anse det for ønskeligt, at der i selve Loven gives Udtryk for, at Forligsmændene kan — og i visse Tilfælde bør — kræve yderligere Forhandling mellem Parterne direkte, forinden Forligsinstitutionen yder sin Medvirkning.

Hvad angaar *Forligsinstitutionens Adgang til at skaffe sig Oplysninger om Forholdene indenfor de Fag, som er Genstand for Mægling,* ønsker Mindretallet at bemærke følgende:

Under enhver Konfliktssituation ligger *Arbejdernes* Vilkaar offentligt belyst i alle Enkeltheder, og Oplysninger herom indgaar som et vigtigt Led i den Diskussion, der bestemmer den offentlige Menings Holdning. Men for Bedømmelsen af Arbejdsgivernes Forhold og det paagældende Erhvervs faktiske Ydeevne har saavel Forligsinstitutionen som Offentligheden kun faa og usikre Holdepunkter, som oftest kun tendentiøst formede Oplysninger fra de paagældende Arbejdsgiveres egen Lejr.

Mindretallet erkender, at for en Institution, som har den Opgave at mægle mellem to stridende Parter, vil Hensynet til *Styrkeforholdet* spille en væsentlig Rolle, men det kan ikke erkende, at dette Hensyn maa være eneraadende. Arbejdsudbyttet er Hovedgenstanden for det under de nuværende Ejendomsforhold uundgaaelige Modsætningsforhold mellem Lønarbejderne og Produktionsmidlernes Ejere og de deraf opstaaende Kampe. Kendskab til Udbyttets virkelige Fordeling indenfor det paagældende Erhverv og til dets Bæreevne er nødvendigt for ved Mæglingen og en eventuel Appel til Offentligheden at kunne fremme en Afgørelse, der stemmer med Ret og Billighed, og derfor kan gavne Produktionen ved at fjerne den Følelse hos Arbejdets Udøvere, at Magtforholdene alene har dikteret Arbejdets Vilkaar.«

Der siges videre:

»Mindretallet kan ikke tiltræde de Betragtninger, som

gøres gældende af Mindretallet Bouet m. fl. om Nytten af, at de i Forligsinstitutionen mødende Repræsentanter er udstyrede med Mandat. For det første er Forholdene ikke ens for de 2 Parter, idet de lidet talrige Arbejdsgivere forholdsvis let vil kunne overdrage den endelige Afgørelse til deres Repræsentanter, medens Arbejderorganisationernes talrige Medlemmer ikke har samme Adgang til personlig at træde i Forbindelse med deres Repræsentanter og derfor naturligt maa nære større Betænkeligheder ved paa Forhaand at binde sig til et begrænset Antal Personers Skøn. Dernæst vil, selvom Loven bestemmer, at Repræsentanternes Mandat ikke paa Forhaand maa være begrænset, en saadan Ordning alligevel meget let føre til, at en saadan Begrænsning opstilles, og dette vil blot i endnu højere Grad vanskeliggøre et Forlig, idet de med begrænset Mandat udstyrede Repræsentanter vil se sig nødsagede til straks at forkaste et Forslag, som muligvis kunde gennemføres ved en Appel til Medlemmernes frie Afgørelse. Det er nemlig ganske urigtigt at gaa ud fra, at Urafstemninger i Almindelighed giver forøget Sandsynlighed for en Forkastelse af et foreliggende Mæglingsforslag. Meget ofte gør det omvendte Forhold sig gældende. Dernæst raader der i flere Fag et stedse voksende Krav om Indflydelse paa Overenskomsternes Indgaaelse. Endelig bør man ikke overse, at det vel er vigtigt, at en Overenskomst tiltrædes, men det er mindst lige saa vigtigt, at de, der skal arbejde efter den, føler sig ikke blot juridisk, men ogsaa moralsk forpligtede af den. Dette vil i langt højere Grad være Tilfældet, hvor et Flertal af Medlemmer ved deres Afstemning har godkendt Overenskomsten, end hvor et ringe Antal Repræsentanter i Henhold til en Lovbestemmelse har truffet Afgørelsen. Ogsaa paa dette Omraade er Forholdene højst uensartede indenfor de forskellige Arbejderorganisationer. Der er Organisationer, hvis Medlemmer findes samlede i Hovedstaden alene eller paa faa større Arbejdspladser i Landet, og hvor Afgørelse ved Urafstemning derfor kan fremskaffes praktisk talt lige saa hurtigt som gennem en snævrere kompetent Forsamling. Der findes andre Organisationer, hvis Forhold i og for sig anbefaler at udstyre en kompetent Forsamling eller et mindre Antal Repræsentanter med Mandat. Det er sandsynligt, at en kommende Periode med større Stabilitet i de økonomiske Forhold vil styrke Bevægelsen bort fra den vidtgaaende Brug af Urafstemninger, og som Resultat af en naturlig Udvikling i Organisationerne skabe kompetente Forsamlinger, men en saadan Bevægelse vil afgjort standses, dersom Loven ved et Magtbud vil fratage Arbejderne Ret til at øve direkte, personlig Indflydelse paa Overenskomsterne.

Et saadant Lovbud vil i høj Grad vanskeliggøre Hvervet for Arbejdernes faglige Tillidsmænd og undergrave Respekten for de faglige Overenskomster.

Vi anser det derfor for rettest fremdeles at overlade til Parternes egen fri Afgørelse, under hvilke Former de vil tage Stilling til Forligsinstitutionens Forslag.«

Af et Mindretal nærmest bestaaende af Medlemmer, der tilhører det radikale Parti, er der fremsat Forslag om Voldgift i Interessekonflikter. Pladsen tillader ikke denne Gang at komme nærmere ind paa Forslagets Enkeltheder, men vi vil nøjes med at anføre, hvad Arbejderrepræsentanterne har udtalt i Betænkningen vedrørende dette Forslag:

»Under de nuværende økonomiske Samfundsforhold kan Arbejderklassen ikke under nogen Form fraskrive sig Retten til at vægre sig ved at arbejde paa andre Vilkaar end dem, den selv har godkendt. Arbejderklassen vedkender sig det endelige Maal at ændre selve det bestaaende Grundlag for Ejendomsretten til Produktionsmidlerne og kan derfor ikke give Afkald paa til enhver Tid at udnytte sine organisatoriske Kampmidler fuldtud i dette Formaals Tjeneste. Vi erkender, at hyppige og omfattende Arbejdskampe er skadelige for det hele Samfunds Økonomi, men Vejen til at ophæve Kampene maa være at fjerne deres Aarsag. Tvungen Voldgift er en ufarbar Genvej. Den farbare Vej er at indrømme Arbejderklassens stigende Indflydelse paa Bedrifternes Ledelse, men dette Spørgsmaals Løsning henhører ikke under Forligsmandsloven.

Det som Bilag 2 til Betænkningen optrykte Udkast til en midlertidig Lov kan efter vor Mening ikke tages til Indtægt for Forslag om permanent Adgang til tvungen Voldgift. Udkastet blev til under en ganske ekstraordinær Situation og under ganske ekstraordinære Omstændigheder. Hvis en Konflikt tilspidser sig paa samfundsfarlig Maade, maa den til enhver Tid siddende Regering paa eget Ansvar afgøre, hvilken Handling den anser for paakrævet, men Arbejderklassen maa forbeholde sig at være frit stillet i Bedømmelsen af enhver saadan Situation.«

Paa Basis af Kommissionens Betænkning, og saaledes at Socialministeren nærmest følger de Synspunkter, der gøres gældende af Arbejderrepræsentanterne, har Ministeren under 15. Oktober i Rigsdagen fremsat Forslag om en ny Forligsmandslov, men vi skal iøvrigt senere vende tilbage til dette interessante Emne, som ikke mindst med Henblik paa den forestaaende Overenskomstsituation har en betydelig Aktualitet.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund og A/S Burmeister & Wain.

Ulovlig Blokade. — Forsøg paa at gennemtvinge Lønforhøjelser.

Man taler og lyver om maskeret Lock-out, men hindrer selv Arbejdets Igangsættelse.

Bom! Bom! Vær saa artig ærede Herskaber! Forestillingen begynder straks! Træd indenfor og De skal faa se og høre!

Under Overskrifter som de ovenstaaende indeholder henholdsvis »Berlingske Tidende« for Søndag den 19. September og »Arbejdsgiveren« (Dansk Arbejdsgiverforenings Medlemsblad) for 24. September et Par Artikler, der rigtig skal henlede Borgerskabets Opmærksomhed paa, hvor uforstandige og samfundsnedbrydende Individer Arbejderne kan være.

I A/S Burmeister & Wains Staalstøberi paa Teglholmen i København har der i Perioder, hvor der har været nok at bestille, været beskæftiget indtil 70 Medlemmer. Da Sløjhedsperioden indtraf, dalede selvsagt Medlemstallet og gik helt ned til at være paa 7—8 Mand ialt i Staalstøberiet. Da man for kort Tid siden fik lidt mere Arbejde, sendte man Bud efter 4 Formere, og dermed tager hele den Sags Udvikling sin Begyndelse, som Aktieselskabet bl. a. redegør for i »Berlingske Tidende« med følgende Indledning:

»Overfor Burmeister & Wains Staalstøberi paa Teglholmen har Dansk Former- og Støberiarbejderforbund for Tiden iværksat en skjult Blokade, hvorved man forhindrer Virksomheden i at tage en Del af sine

gamle Arbejdere i Arbejde til samme Løn, reguleret efter Pristallet, som de havde ved deres Afskedigelse.«

Denne Indledning er Usandhed fra Ende til anden. Artiklen fortsætter med følgende:

»Da Konkurrencen fra Udlandet nødsagede Staalstøberiet paa Teglholmen til successivt at afskedige en Mængde af sine Arbejdere, valgte Ledelsen at afskedige de yngre, nyere antagne og mindre rutinerede, mens den i de Pladser, den fremdeles kunde besætte, bevarede de ældste, dygtigste og mest betroede — det blev altsaa de højst lønnede, man beholdt tilbage, de lavest lønnede, man afskedigede.«

I Medlemsbladet »Arbejdsgiveren« refererer man bl. a. følgende:

»Saa kom der pludselig en Mulighed for bedre Beskæftigelse, — og den er netop inde nu. Her var en glædelig Adgang til at kunne sætte nogle af de standsede Hjul i Gang, bringe nogle af de ledige Arbejdere i Virksomhed, lette Statskassen for noget af den urimelige store Byrde, den bærer. Der gaar (den 10. September) over 275 ledige Formere alene i København. De har som arbejdsløse kunnet hæve en Understøttelse af højst 30—40 Kr. om Ugen. Driftsledelsen tilbød nogle af dem — man maa tage dem ind efterhaanden, som Arbejdet muliggør det — den Løn, de havde ved deres Afskedigelse, dog naturligvis fratrukket den i Mellemtiden skete overenskomstmæssige Lønreduktion efter Pristallet. I Stedet for 30—40 Kr. Understøttelse kunde de nu faa en Ugefortjeneste paa 85—90 Kr. Utvivlsomt var det med et glad Sind, at Arbejdslederen paa Teglholmen sendte Bud til nogle af sine gamle Arbejdere med Meddelelse om, at de nu kunde komme tilbage.

Men de kom bare ikke. De greb ikke til, da Arbejdet tilbød sig, de glædede sig ikke over, at de trods Krisen og trods deres Industris store Arbejdsvanskeligheder kunde gaa ind i deres Pladser til den samme reelle Løn, de havde, før Arbejdsløsheden kom. Den ene efter den anden hørte Virksomhedens Løntilbud, nægtede at tage fat paa Arbejdet og gik igen sin Vej med den Besked, at paa de Betingelser vilde de ikke arbejde, vilde man ikke give dem højere Løn — altsaa begvnde paany med en Lønforhøjelse — vilde de hellere vedblive at være arbejdsløse.«

Og man fortsætter med følgende:

»Trænger man ind til Sagens Kærne, opdager man, hvorpaa det var, at Arbejderne og deres Organisation Dansk Former og Støberiarbejderforbund baserede deres under de nuværende Forhold dobbelt dristige og alvorlige Blokade overfor Burmeister & Wain.«

Naar nu dette havde ret meget med Sandheden at gøre, var Sagen en anden, men det er netop det, det ikke har, men i disse Tider, hvor der raabes op om Arbejdernes Uforstand og Stædighed, er saadanne 2 Artikler selvfølgelig vel anbragt overfor dem, der vil tro derpaa, og som ikke kender noget til Sagen. Det faktiske Forhold er, at Dansk Former- og Støberiarbejderforbund overhovedet ikke kendte noget til Sagen, før De samvirkende Fagforbund med en Skrivelse af 16. September fremsendte en fra Dansk Arbejdsgiverforening modtaget Klageskrivelse, dateret Dagen forud, og da alt det, der er foregaaet, ligger forud for de nævnte Datoer, er det ganske givet, at Forbundet ikke kan have iværksat noget som helst. Tværtimod vil det efterfølgende vise, at Forbundet, saa snart det fik noget at vide om Sagen, har grebet regulerende ind.

Enhver vil sikkert forstaa, at de afskedigede 50—60 Mand langt fra allesammen har kunnet indføres under Begrebet yngre, nyere antagne og mindre rutinerede, og Timelønningernes Gennemsnit er iøvrigt et Bevis herfor.

I Marts Maaned 1926 var den gennemsnitlige Timeløn ca. 170 Øre. Augustpristallet nedsætter dette med 5 pCt., altsaa til ca. 161 Øre, men den 25. August 1926, altsaa efter at Pristallet har virket, er Timelønnen 163,7 Øre. Merværdien af de ældste, dygtigste og mest betroede Arbejdere bliver altsaa efter Aktieselskabets Bedømmelse ca. 2 Øre pr. Mand og Time, hvilket iøvrigt ikke forundrer den, der kender Forholdene paa Fabrikken.

Det er denne frygtelige Difference, der har bragt Aktieselskabet i Harnisk, da det for ganske nylig fik Brug for 4 Formere og naturligvis ikke ønskede sig de daarligste af de afskedigede anviste, men tværtimod ønskede de bedste af de ledige i Arbejde. Disse Medlemmer mente da, at de nok kunde være Støberiets Gennemsnitsløn værd.

Noget saa revolutionerende kunde Aktieselskabet naturligvis ikke staa for, og omend Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og dermed vel sagtens ogsaa dens Medlemmer altid er Tilhængere af, at alle Uoverensstemmelser saa vidt muligt maa klares ved Mæglingseventuelt Timandsmøde, saa vælger man i dette Tilfælde, paa Grundlag af Aktieselskabets løse Klage, straks at gaa til Hovedorganisationen, og hvad gør Forbundet, saasnart Klagen var modtaget? Intet andet eller mindre end at meddele Firmaet, at naar man som i Klageskrivelsen angivet, var indstillet paa at give disse Folk, man havde sendt Bud efter, den Timeløn, de oppebar ved deres Afskedigelse, reguleret efter de senere fremkomne Pristal, var den Arbejdsstyrke, som Aktieselskabet havde Brug for, parat til at gaa i Arbejde, saasnart det ønskedes.

Man skulde saaledes mene, at der overhovedet ingen Sag var, men opfindsom, som Aktieselskabet er, finder det straks paa noget nyt og erklærer, at naar man vil betale med samme Timeløn, som Folkene oppebar ved Afskedigelsen, maa det forstaas saaledes, at der mellem Afskedigelsen og Genantagelsen kun maa være et Tidsrum af 3 Maaneder. Er Tidsrummet længere, maa man have Ret til at byde en mindre Løn.

Dette kunde ganske simpelt besvares med, at Forbundet, der ingen overenskomstmæssig Mindsteløn har, kunde stille sine Medlemmer ganske frit med Hensyn til, hvad de vilde forlange, men det ses af ovenstaaende, at Forbundet har gjort noget ganske andet, ja endog gaaet saa vidt, at man har dirigeret de Formere, som Aktieselskabet ønskede genantagne, i Arbejde paa Fabrikken, selvom Aktieselskabet ved Genantagelsen ikke

vilde overholde, hvad dets Hovedorganisation i Skrivelsen havde meddelt, nemlig at man var indstillet paa at betale samme Timeløn, som de vedkommende havde ved Afskedigelsen.

I de to Artikler findes der en Del mere, som der kunde være Anledning til at gendrive, men da det i enhver Sag gælder om at holde sig til Realiteten og ikke pynte den med svævende og farvede Tilføjelser, skal vi lade alt det ligge.

Man ser bl. a., at Forbundet gør gældende, at hele, Stigningen i Timelønnen drejede sig om 2 Øre efter at de »ældste, dygtigste og mest betroede« var blevet tilbage. Det kan man naturligvis ikke være bekendt at skrive hverken i »Berlingske« eller i »Arbejdsgiveren«, og saa siger man begge Steder, at ved Masseafskedigelserne var Mindstelønnen og Gennemsnitslønnen blevet »hævet noget«. Dette »noget« er selvfølgelig valgt med velberaad Hu, da man ikke godt kunde skrive, at det hele drejede sig om 2 Øre pr. Time.

Et andet Sted staar der, at da der skulde møde 8 Formere, kom der kun 7. Aktieselskabet vidste udmærket, at den Mand, der manglede, var syg, og kunde jo blot have anmodet om at faa en anden sendt.

Dette er bare et Par Eksempler paa, hvordan disse Artikler er bygget op, medens de Bemærkninger, Forbundet i nærværende gør gældende, er i nøje Overensstemmelse med Fakta.

Det, Aktieselskabet vilde, var at forsøge paa at reducere Timelønnen, og fra det Øjeblik, man tilbød Formerne en Timeløn, svarende til den, de havde ved deres Afgang fra Fabrikken i Forbindelse med den Nedsættelse, Pristallet havde afstedkommet, var hele Sagen ude af Verden.

Det, Aktieselskabet havde glemt, var, at man befinder sig i en Overenskomstperiode, hvor Lønningerne ligger fast, plus Pristalsforandringer, og at hverken den ene eller den anden Part, saalænge dette Forhold eksisterer, kan hæve eller sænke Lønningerne der ud over, uden gennem Forhandling og Overenskomst med Modparten.

A. N.

Kongres i Svenska Metallindustriarbetareförbundet.

I Dagene den 19.—25. September afholdt vor svenske Broderorganisation Kongres i Stockholm, hvor som Repræsentanter for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund var fremmødt Forbundets Formand og Leonhard Hansen, Aarhus, sammen med en lang Række Repræsentanter for de øvrige Broderorganisationer i Udlandet; ogsaa det russiske Metalarbejderforbund havde sendt 2 Repræsentanter.

Kongressen holdtes i Stockholms nye Koncerthus, der dannede en meget stilfuld Ramme om Forsamlingen, der bestod af Repræsentanter fra hele det udstrakte Land, men som trods de forskellige Vilkaar, de arbejder under, dog var præget af en sjælden Enighed med Hensyn til det Arbejde, der i den hidtidige Periode var udført, saavel som med Hensyn til, hvorledes Fremtiden skulde planlægges. Det var ogsaa af en vis Interesse, at det kommunistiske Element spillede en ganske ubetydelig Rolle og var ude af Stand til paa nogen Maade at præge Kongressens Beslutninger.

Kongressen aabnedes ved en smuk Højtidelighed, idet et større Arbejdersangkor foredrog nogle Arbejdersange, hvorefter Stockholms Koncertforenings Dirigent foredrog nogle Musiknumre paa det mægtige Orgel, som er installeret i Koncerthuset, hvilket var af megen Virkning.

I sin Hilsningstale til Kongressen gjorde Forbundsformanden, Fritjof Ekman, der i Juli Maaned 1925 afløste vor gamle Bekendt og Kammerat Johan Olov Johansson, der gik over i den svenske Landsorganisation som Hovedkasserer, opmærksom paa, at i Juli Maaned 1923 udgjorde Medlemstallet i det svenske Metalarbejderforbund rundt 53,600, siden har Medlemstallet været i uafbrudt Stigning og udgør nu ca. 76,000, altsaa langt den største Organisation indenfor Metalindustrien i Skandinavien, en Organisation, som vi i høj Grad maa regne med, og hvis Evne til overfor de svenske Arbejdsgivere at varetage sine Opgaver ogsaa vi er interesseret i. Med en vis Stolthed kunde Fritjof Ekman pege paa, at Fortjenesterne gennemgaaende var øget med 10 Øre pr. Time, og denne Forøgelse af Lønnen maa ses i Forhold til, at Leveomkostningerne er gaaet ned, som bekendt har Sverigeigennem lange Tider haft det laveste Prisniveau i Skandinavien, et Prisniveau, der nu er nede paa 171. Ekman pegede endvidere paa, at den hastige Medlemsforøgelse nødvendiggjorde et intensivt Oplysnings- og Skolingsarbejde.

Efter at Ekman saaledes havde aabnet Kongressen, overbragte de udenlandske Gæster de sædvanlige Hilsener, og paa de danske Metalarbejderes Vegne bragte Johs. Kjærbøl vore svenske Kammerater en hjertelig Tak for den Støtte, som vi havde modtaget fra dem under vore Konflikter i 1921, 22 og 25 og for godt Samarbejde i det hele taget.

Af de Spørgsmaal, som diskuteredes paa Kongressen, maa i særlig Grad nævnes Stillingen til de politiske Partier. Forholdet er i Sverige dette, at ved Indmeldelse i Fagorganisationen bliver paagældende samtidig Medlem af det svenske Socialdemokrati, og der var nu fra Afdelingen i Gøteborg stillet et Forslag om, at Medlemmerne skulde kunne befries for denne kollektive Samhørighed med det politiske Parti, naar de ved Indmeldelsen fremsatte Ønske derom overfor vedkommende Funktionær, med andre Ord, man vilde løsne Forbindelsen mellem den faglige og den politiske Arbejderbevægelse. Forbundsledelsen gik stærkt derimod, og Spørgsmaalet gav Anledning til en meget lang Diskussion, der resulterede i, at man med stor Majoritet forkastede Forslaget fra Gøteborg Afdeling. Et andet Spørgsmaal, som ogsaa gav Anledning til indgaaende Drøftelse, angik Aldersgrænsen for dem, der optages i Forbundet. Hidtil havde Forholdet været dette, at ingen under 16 Aar havde kunnet blive Medlem af Forbundet, men der var nu fra

Forbundets Afdeling 1 i Stockholm foreslaaet, at ogsaa yngre Arbejdere, som virkede indenfor Metalindustrien, skulde kunne være Medlemmer af Forbundet. Der var her den ejendommelige Situation, at Forbundsstyrelsen med Undtagelse af Formanden og Sekretæren under Henvisning til Organisationens Bestræbelser for at forhindre Børnearbejdet i Industrien udtalte, at den nuværende Aldersgrænse af 16 Aar burde beholdes, medens Formanden og Sekretæren foreslog at nedsætte Indtrædelsesalderen til 15 Aar. Efter en meget indgaaende Behandling af Sagen tilsluttede Kongressen sig det af Formanden og Sekretæren indtagne Standpunkt, saaledes at Indtrædelsesalderen herefter er nedsat til 15 Aar.

Iøvrigt forelaa en meget lang Række Spørgsmaal til Behandling, herunder ogsaa vedrørende Arbejdsløshedskassen, hvor man bl. a. fik en Ændring af Lovene, saaledes at disse med Hensyn til Understøttelsesrettens Indtræden i nogen Grad kommer til at svare til, hvad vi har i Danmark.

Et Omraade, hvor Svenskerne jo er et Stykke forud for os, er Statistiken, og Diskussionen om dette Spørgsmaal viste, at der blandt de svenske Metalarbejdere er en levende Forstaaelse af dennes Betydning, men selvfølgelig frembyder det udstrakte Land adskillige Vanskeligheder for at faa gennemført en permanent Statistik, men de Resultater, der allerede er opnaaet, er al Anerkendelse værd, og de rent økonomiske Ofre, som det svenske Forbund bringer for at kunne følge Lønningernes Svingninger fra Kvartal til Kvartal, er ikke ganske ringe. Vi havde Lejlighed til at bese Forbundets Statistikafdeling, hvor man ved Hjælp af sindrige Maskiner søger at være paa Højde med Tidens Krav paa dette Omraade, og et meget stort Personale er fra Dag til Dag beskæftiget med det hermed forbundne Arbejde. Der var Røster fremme om at faa lagt Statistikens Bearbejdelse ud i de enkelte Klubber og Afdelinger, men Hovedbestyrelsen gik derimod, og Kongressen fulgte denne. I det hele taget var det interessant at bemærke, at Fritjof Ekman trods den forholdsvis korte Tid, i hvilken han har virket som Formand, havde Kongressen med sig, og han blev da ogsaa sammen med de øvrige Funktionærer og med Flertallet af Hovedbestyrelsen genvalgt.

Et smukt Udslag af den Taknemmelighedsfølelse som de svenske Metalarbejdere sammen med de øvrige Arbejdere i Sverige nærer overfor den afdøde Forkæmper for den socialistiske Idé i Sverige, Hjalmar Branting, var det, da Kongresdeltagerne begav sig til hans Grav paa Adolf Fredriks Kirkegaard, hvor Ekman paa Forbundets Vegne nedlagde en Krans, idet han erindrede om Brantings store Livsgerning.

Efter de Beslutninger, som den svenske Metalarbejderkongres har taget, og med den Samhørighed, som Kongressen gav Udtryk for, mellem Medlemmer og Ledelse, vil vore svenske Fagfæller kunne imødese de kommende Tider med Fortrøstning. Her er ingen Splittelsestendenser, ingen Lyst til at eksperimentere med Arbejdernes dyreste Interesser, men en fast Tro paa, at ved Sammenhold og Enighed vil det lykkes fortsat at føre de svenske Metalarbejdere fremad, og som Støtte for det politiske Parti er Svenska Metallindustriarbetareförbundet en Faktor, som der fremtidig i høj Grad maa regnes med. Vi ønsker vore svenske Brødre til Lykke med den afsluttede Kongres, der ogsaa har skabt Muligheder for et fortsat godt Samarbejde saavel indenfor de skandinaviske Lande som indenfor den internationale Metalarbejderbevægelse som Helhed.

Ferdinand Knudsen.

Klejnsmedenes Kasserer gennem 35 Aar.

Den 9. Oktober var en ret enestaaende Mærkedag for de københavnske Klejnsmedes Kasserer, Ferdinand Knudsen, idet han da havde været Kasserer i uafbrudt

35 Aar, og saaledes er vort Forbunds ældste Afdelingskasserer. Ferdinand Knudsen hører jo til vort Forbunds Veteraner, der i 80-erne og 90-erne deltog i Arbejdet for at organisere de københavnske Smede og Maskinarbejdere, men havde allerede som Lærling været Medlem af Smedenes Sektion under Internationale. Han indtog gennem en lang Aarrække den ejendommelige Stilling at være Medlem af sin Organisation og Tillidsmand i denne, samtidig med at han var Klejnsmedemester. Dette vidner højt om en sjælden Trofasthed imod Organisationen, og Ferdinand Knudsen er da ogsaa Typen paa den solide, trofaste Kammerat, i Besiddelse af et udmærket Humør og har trods sine 72 Aar en levende Interesse for Organisationsarbejdet og Fagets Forhold. Knudsen har for nylig overstaaet en længere Sygdomsperiode, men er forhaabentlig nu paa Vej til fuld Helbredelse, og vi kan ikke ønske vor gamle Kammerat noget bedre, end at han endnu i en Aarrække

maa kunne virke i den Gerning, som han paalidelig og trofast har røgtet gennem de mange Aar.

De københavnske Klejnsmede har ønsket gennem Fagbladets Spalter at sige Ferdinand Knudsen Tak for hans Arbejde, hvortil ogsaa Forbundet føjer sin Tak.

De københavnske Statsbanesmede jubilerer.

Den 1. Oktober var det 25 Aar siden, at Forbundets Københavns Afdeling 7, omfattende Smede og Maskinarbejdere paa Statsbanernes Værksteder, blev stiftet, og Begivenheden fejredes ved en overordentlig smuk og stilfuld Fest Lørdag den 2. Oktober paa Etablissementet »Gimle«, hvis smukke Festsal var fyldt til sidste Plads af festglade og feststemte Jærnbanesmede med Damer.

Efter at Afdelingens Formand, J. P. Nielsen, i hjertelige Ord havde budt Velkommen, blev der budt paa en Aftenunderholdning, i hvilken deltog nogle af de allerbedste Kunstnere paa Sangens og Musikkens Omraade, ja, om det saa var en kgl. Balletdanserinde, manglede hun ikke. Underholdningen var meget omfangsrig, saaledes at der kun var levnet Forbundets Formand, Johs. Kjærbøl, kort Tid til at bringe Afdelingen Forbundets Lykønskning og Tak for godt Samarbejde igennem de Aar, der svandt. Han betonede, at selvom der var mange gode Kammerater, der havde udført et udmærket Arbejde for at organisere Smedene paa Statsbaneværkstederne, saa var der dog en enkelt Mand, som Jærnbanesmedene og Organisationen som Helhed stod i dyb Taknemmelighedsgæld til, nemlig Afdelingens tidligere mangeaarige Formand, M. Kirketerp, der nu er pensioneret. Kjærbøl udtalte, at hvis J. A. Hansen havde levet, vilde han have bragt Kirketerp en dybtfølt Tak for hans Arbejde. Kirketerp havde ikke mindst bidraget til, at der indenfor denne Afdeling altid havde hersket en god, fagforeningsmæssig Aand, hvilket ogsaa nok havde kunnet gøres nødig, da man gennem Tiderne havde haft Embedsmændene at kæmpe med, som jo i høj Grad hylder Princípet: Vi alene vide. Kjærbøl sluttede med et Leve for, at Afdelingen maatte kunne fortsætte sine gode Traditioner.

Efter at Aftenunderholdningen var forbi, foretog Kirketerp Afsløringen af en ny Fane, idet han bl. a. udtalte: »Til alle de gamle Faner, der hænger bagved denne nye Fane, knytter der sig en Række Minder. Det lille, røde Banner kostede i sin Tid 33 Kr., det var dengang mange Penge, men under det Banner vandt vi vore første Sejre.« Han udtalte videre, at det var hans Haab, at Jærnbanesmedene under den nye Fane bestandig maatte gaa fremad, og han udtalte Ønsket om stadig Enighed og Sammenhold indenfor Afdelingen. Kirketerps Tale modtoges med stærke Hurraraab og Klapsalver. Paa Fanen læstes i forgyldte Bogstaver: Smedenes og Maskinarbejdernes Fagforening, København. Stiftet den 1. Oktober 1901. Og midt i Fanedugen fandtes Bomærket: et Lokomotiv med Tender omkranset af Egeløv.

Efter at en Fanesang var afsunget, bragte Formanden for Klub 11 i Aarhus, Jærnbanesmedenes derværende Klub, H. P. Christensen, en hjertelig Lykønskning, hvorpaa Afdelingsformanden oplæste en Række Lykønskningstelegrammer, som var indløbet fra Klubber og Fagorganisationer. Derefter samledes alle Deltagerne omkring Smørrebrødsbordene, og her holdtes der ogsaa en lang Række Taler, og den overordentlig smukke Fest sluttedes med et muntert Bal.

— — —

I Erkendelse af det Arbejde, som afdøde J. A. Hansen havde udført, ikke mindst for Jærnbanesmedene, og som bl. a. resulterede i, at han umiddelbart før sin Død opnaaede at skaffe dem Forhandlingsret overfor Statsbanerne, henlagde Afdelingen den 1. Oktober en smuk Krans paa J. A. Hansens Grav.

— — —

I Tilslutning til Jubilæet har Afdelingen ladet udarbejde et smukt Festskrift, forfattet af M. Kirketerp og E. Andreassen. Foruden et smukt Indledningsdigt af Bestyrer Walther fra »Aurora«, har Trafikkontrolør A. Ohmeyer skrevet om Jærnbanens Værksteder i gamle Dage paa en overordentlig interessant Maade, men iøvrigt er det lykkedes for de 2 udmærkede Kolleger, der staar som Forfattere af Skriftet, at gøre det til et virkeligt Kildeskrift, som er af megen Interesse for enhver, der ønsker at fordybe sig i de københavnske Jærnbanesmedes organisatoriske Forhold. Ogsaa i Henseende til Udstyr fremtræder Festskriftet meget smukt.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Helsingør. Trods det, at Helsingør Skibsværfts Aarsregnskaber Gang paa Gang udviser et ganske godt Udbytte, er man ogsaa her indforstaaet med, at Formerne er for dyre, og dette har blandt andet nylig givet sig Udslag i, at Værftet har ladet en Cylinder støbe paa Guldborg i Nykøbing F, idet man efter at have forhandlet med Formerne om en Reduktion paa Godset til en Maskine og ikke opnaaet det forønskede Resultat, hævnede sig ved at lade Cylinderen støbe et andet Sted. Der er næppe nogen, der tror paa, at der for Værftet ligger nogen Fortjeneste deri, men det er vel ogsaa et underordnet Spørgsmaal, hvad det koster, naar bare ikke Arbejderne faar deres Villie.

Værftet lader endvidere støbe til 2 Maskiner i Tyskland, og efterhaanden som Godset kommer hjem, benytter Formerne naturligvis Lejligheden til at se paa det, men Bagateller som, at en Hovedkerne staar saa skævt, saa der er $2^1/_4$ Tomme Gods i den ene Side og $^3/_4$ Tomme i den anden, og at en anden Kerne er vendt forkert, saaledes at alt Godset er i den ene Side, skønt det skulde have været delt, har heller ikke noget at sige.

Da vi gaar ud fra, at det vist er Meningen, at Godset skal bruges, tør vi nok sige, at det Firma, der skal have Maskinerne, er godt hjulpet.

Mon det hele ikke havde blevet bedre og billigere, hvis det var støbt i Helsingør, hvor man kender Arbejdet?

Frederiksværk. Gennem lokal Forhandling er opnaaet Enighed om, at Prisen paa nogle maskinformede Kasser, der er 10×11 Tommer, forhøjes med 5 pCt., og iøvrigt er der givet Tilsagn om nogen Revision paa noget vanskeligt Arbejde, efterhaanden som det fremkommer.

Hørsholm. I den i forrige Fagblad omtalte Sag vedrørende Timebetalingen for en Kernemager, naar han hjælper til med Støbning og Udslagning, var Strejkevarsel afsendt og med det Resultat, at der fandt en Behandling Sted af Sagen den 1. Oktober under Hovedorganisationernes Medvirkning.

Her indgik Fabrikanten paa ikke at ville beskæftige vedkommende Kernemager til Støbning og Udslagning, saalænge han ikke fik en Timebetaling, der var af samme Størrelse som den, Arbejdsmændene faar for dette Arbejde, og paa Grundlag heraf blev Strejkevarslet taget tilbage. Hele Sagen drejer sig om gennemsnitlig 6 Timer om Ugen og en Difference paa Timelønsspørgsmaalet paa 6 Øre, altsaa pr. Uge ca. 36 Øre.

En paa Fabrikken arbejdende Smed hjælper undertiden ogsaa med ved Støbningerne, og nu driver Fabrikanten den Sport at sende Kernemageren hjem disse Timer og saa lade Smeden træde til i Stedet for ham. Smeden har mindst 25 Øre mere i Timen end Kernemageren, og dertil erholder han Støbetillæg. Direktør Holbæks Veje er uransagelige, og enhver kan jo regne ud, at det ikke kan være nogen god Forretning at spare en 25 Øre et Sted, naar man i Stedet for maa betale f. Eks. 100 Øre et andet, thi saadan vil Regnestykket vel omtrent se ud, men Direktør Holbæk har faaet sin Villie, og det er jo Hovedsagen.

Nykøbing F. Efter at der den 13. September paa Fabrikken »Guldborg« er afholdt et Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Akkorderne paa Stempelringe, som imidlertid ikke sluttede Sagen, da et af Fabrikken udarbejdet Forslag til Regulering af disse Priser ikke blev godkendt, overgik Sagen til ny lokal Forhandling.

Denne er nu resulteret i, at Fabrikkens Reguleringsforslag er blevet akcepteret som en foreløbig Ordning.

Nyborg. Den i forrige Fagblad omtalte Sag fra Nyborg Jærnstøberi blev uden afsluttende Resultat behandlet ved Timandsmøde den 30. September.

Ved en Forhandling i en anden Sag, der førtes nogle Dage senere, var Fabrikant Larsen tilstede, og man kom ved den Lejlighed til at diskutere Sagen fra Nyborg om igen, og man opnaaede Enighed for en Del af de Spørgsmaal, der var rejst.

Ved Timandsmødet var der stillet 2 Forslag, et fra Arbejderne og et fra Arbejdsgiveren, men Parterne kunde ikke godkende hinandens Forslag.

Imellem de løbende Sager var der Krav fra Fabrikken om, at Indmuringsgryder, Rundstykker og Vaske udføres i Akkord, idet saadant Arbejde i længere Tid er blevet udført i Timeløn. Fabrikanten indgik nu paa at betale de Priser, der var krævet af Formerne, og dette Arbejde udføres nu i Akkord, medens der til Stadighed er Spørgsmaal, der er uafgjort vedrørende noget andet Arbejde.

Odense. Denne Afdeling meddeler 29. September, at Støbemester Johannes Petersen hos A/S Allerup, Odense, efter Forlydende fratræder sin Stilling som saadan pr. 1. Januar 1927, og at han skal være Mester paa Støberiet i Odder.

Svendborg. I Dagspressen har verseret nogle Rygter om en Rekonstruktion af A/S L. Lange & Co.s Virksomhed, og bl. a. skulde denne gaa ud paa, at Arbejderne skulde lade en Del af Lønnen (der er nævnt 10 pCt.) blive staaende som Aktiekapital i Fabrikken, og Bladene har endvidere meddelt, at Sagen var gaaet i Orden.

Efter seneste Oplysninger fra vor Afdeling i Svendborg viser dette sig dog ikke at være rigtigt.

Vejle. Den 17. September er resultatløs Mægling afholdt hos A/S C. M. Hess. Dels drejede det sig om et Betalingsspørgsmaal for Gods, der er kasseret paa Grund af Slagger, og dels paa Krav om at faa refunderet uberettiget Afdrag paa Gods, der efter at være godkendt, bearbejdet, forniklet og sendt paa Lager o. s. v., var kasseret.

Spørgsmaalet om Betalingen for Godset med Slagger ordnedes inden Timandsmødets Afholdelse ved, at Fabrikken betalte, men da man ønskede at faa en Ordning for Fremtiden i begge disse Forhold, forelaa begge Spørgsmaal til Behandling ved Timandsmødet den 30. September.

Resultatet heraf blev imidlertid kun, at Sagen blev diskuteret, idet der ikke kunde opnaas Enighed om noget.

Smede og Maskinarbejdere.

J. A. Hansens Billede. I Forventning om, at Forbundets Medlemmer kunde ønske at besidde et Billede af Forbundets afdøde Formand J. A. Hansen, har Hovedbestyrelsen ladet udføre et saadant, af hvilket Formændene for Afdelingerne har faaet hver et Eksemplar, ligesom disse ogsaa modtager Bestillinger. Prisen pr. Stk. er 25 Øre.

Ved lokal Forhandling har Esbjerg Afdeling opnaaet Enighed med de stedlige Fabrikanter om et Ekstratillæg af 10 Øre for Reparationsarbejder ombord i Dampskibe og Motorskibe. Der har hidtil været betalt et Tillæg af 10 Øre pr. Time for Arbejde ombord i Skibe, men efter den nu trufne Aftale betales nedennævnte Arbejder som Smudsarbejde med ekstra 10 Øre pr. Time:

Reparationsarbejde i Skorsten, i Optræk, i Forbrændingskammer og i Kedler, under Dørk, i Bundtank, i Forpeak og i Agterpeak. Endvidere i Motorskibe: Reparation ombord i Motorskabe og i Olietanke.

Indgaaet Overenskomst. Mellem Hjørring Byraads Belysningsudvalg og Hjørring Afdeling er der indgaaet en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Den normale daglige Arbejdstid er 8 Timer og lægges mellem Kl. 6 Morgen og 5 Eftermiddag. Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Timebetalingen er Kr. 1,40, og for Arbejde, der paabegyndes efter Kl. 5 Aften, betales et Tillæg af 25 pCt. indtil normal Arbejdstids Begyndelse. For Arbejde paa Søn- og Helligdage mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 4 Eftermiddag betales et Tillæg af 50 pCt. Maskinarbejdere ved kontinuerlig Drift erholder 145 Øre pr. Time. Disse Betalinger reguleres i Henhold til Pristallet. Overenskomsten gælder for et Aar ad Gangen, indtil den fra en af Siderne opsiges med mindst 3 Maaneders Varsel.

Mæglingsmøder. Den 25. August afholdtes Mægling hos Smedemester C. F. Rødtjer, København, hvor der var Strid om Udførelsen af Akkordarbejde og klaget fra Firmaet over ulovlig Strejke den 23. August. Angaaende Akkordarbejdet bestred Firmaet ved Mæglingen, at der var truffet Aftale om, at Lærlingene, indtil de havde staaet 1½ Aar i Lære, skulde holdes udenfor Akkorderne, og heroverfor maatte vore Repræsentanter tage fornødent Forbehold ved Indgaaelsen af fremtidige

Akkorder. Med Hensyn til et Akkordarbejde ved Det kgl. Teater var der Enighed om at betragte Akkorden som afsluttet. Angaaende Erstatningskravet kunde vi ikke imødekomme Firmaet, som forbeholdt sig at kræve Spørgsmaalet viderebehandlet, men da dette endnu ikke er sket, gaar vi ud fra, at Sagen er i Orden.

Hos det Sydfyenske Jærnbaneselskab, Odense, afholdtes Mægling den 15. September paa 1) Strid om Aflønningen af en Kedelsmed, og 2) Klage over, at Selskabet nægter at give Akkord eller anden passende Betaling ved Reparationsarbejde paa nye Motorvogne. Med Hensyn til 1) indgik Selskabet paa at yde Kedelsmed Frandsen en Timebetaling af 129 Øre, hvoraf 96 Øre er ansat Timeløn og 33 Øre Akkordafsavn. Om det andet Spørgsmaal opnaaedes ikke Enighed.

Den 16. September afholdtes Mægling paa Odense Staalskibsværft, hvor der var Strid om forskellige Forhold, bl. a. Udbetaling af Ventepenge, Krav om en Varskotime og Tillæg for Arbejde i lukket Tank. Om de to førstnævnte Spørgsmaal opnaaedes Enighed, medens det tredie forblev uafgjort, og Parterne forbeholdt sig deres Stilling.

Den 21. September er der afholdt Mægling hos A/S Anker Heegaard, Frederiksværk, hvor vore Medlemmer havde klaget over, at Firmaet satte Arbejdsmænd til at udføre Smedearbejde. Enighed opnaaedes ikke, men Forbundets Mæglingsmand mente paa Basis af Udtalelser fra Sammenslutningens Mæglingsmand at kunne fastslaa, at der ikke vilde blive sat flere Arbejdsmænd paa dette Arbejde, og han henstillede derfor til Arbejderne ikke at føre denne Sag videre, men se Tiden an.

Samme Dag afholdtes Mægling hos Firmaet Hansen & Gottlieb i Hillerød, hvor vore Medlemmer havde klaget over, at Firmaet ved Udearbejde nægtede at betale 2 Kr. pr. Dag, hvilket tidligere var betalt. Efter nogen Diskussion enedes man om følgende:

1) For Arbejde ved Privatbanerne betales som hidtil et Tillæg af Kr. 2,00 pr. Dag.
2) Ved alt andet Udearbejde udenfor Byen betales et Tillæg af 15 Øre pr. Time.
3) Firmaet efterbetaler Differencen mellem det Beløb, der er udbetalt i Tillæg, og det, der skulde være betalt efter nærværende Aftale.

Ved en Mægling paa Nørresundby Portland Cementfabrik den 14. September vistes et Krav om Lønforhøjelse tilbage til lokal Forhandling, og den 28. September meddeler Afdelingen, at Enighed er opnaaet; den gennemsnitlige Timeløn for 34 Mand er derefter 122,2 Øre.

I Anledning af Strid om Betalingen for Stemning af Tanksider afholdtes Mægling paa Helsingør Skibsværft den 1. Oktober. Striden drejede sig om Betalingen for Stemning af Tanksidevinkel, naar Lugs for Topspanter er paanittede, og Arbejderne hævdede, at i Tilfælde af, at Lugsvinkler er paanittet Tanksiden forinden Stemningen, opstaar der Vanskelighed ved at stemme Tanksidevinklen, og man forlangte derfor et Tillæg af 3½ Øre pr. Meter. Værftet tilbød at give 2 Øre pr. Meter, hvilket Tilbud Arbejderne ikke kunde akceptere, og Forbundets Repræsentant maatte derfor forbeholde sig at forlange Sagen viderebehandlet. Der er dog senere ved lokal Forhandling opnaaet Enighed, idet Værftet er indgaaet paa at betale et Tillæg af 3 Øre pr. Meter.

Paa Begæring af Sammenslutningen afholdtes Mægling hos A/S »Strømmen«, Randers, den 5. Oktober. Firmaet klagede over, at Smede og Maskinarbejderne ved en ulovlig Klubbeslutning hindrede det i at faa nødvendigt Overarbejde udført, ligesom man klagede over, at de uden Firmaets Tilladelse standsede Arbejdet forskellige Dage for at holde fri. Forbundets Repræsentanter lovede at tilkendegive Arbejderne, at de skulde holde sig Overenskomsten efterrettelig, og da det under Diskussionen oplystes, at den ulovlige Klubbeslutning var taget tilbage, indgik Sammenslutningens og Firmaets Repræsentanter paa at slutte Sagen med det Forbehold, at man, saafremt der paany opstod Vanskeligheder med Hensyn til Udførelse af Overarbejde, vilde lade nærværende Klage gaa videre til Arbejdsgiverforeningen med Anmodning til denne om at føre Sagen videre.

Timandsmøder. Den 10. September afholdtes Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Lønkrav overfor De Smithske Jærnstøberier og Maskinværksteder, Aalborg. — Firmaet tilbød en Forhøjelse af ialt 25 Øre pr. Time, at fordele efter dets Skøn, og efter at dette Tilbud har været forelagt Arbejderne, meddeler Afdelingen, at man har akcepteret det.
2) Lønkrav overfor Sukkerraffinaderiet »Phønix«, København. — Man enedes om et Tillæg af ialt 1 Kr. pr. Time, at fordele efter Firmaets Skøn.
3) Klage over, at Dansk Sojakagefabrik, København, ensidigt reducerer Sommerferiegratialet. — Efter Diskussion af Sagen vedtoges det, at Firmaet efterbetaler de i Smedenes og Maskinarbejdernes Sommerferiepenge fradragne 5 Kr., og at de 12 Øre, der gives som Tillæg for Arbejde udenfor Værkstedet, underkastes eventuelle fremtidige overenskomstmæssige Reguleringer efter Pristallet. — Værkmester Kromann lovede at tage Spørgsmaalet om fremtidig Udbetaling af Sommerferiepengene under nærmere Overvejelse, hvormed Sagen sluttedes.

Fredag den 24. September afholdtes Timandsmøde til Behandling af 3 Sager fra Burmeister & Wain, Christianshavn, nemlig:

1) Krav om Erstatning i Anledning af, at en Arbejder ved Overflytning til 3. Skift kun faar 5 Arbejdsdage i en Uge. — Firmaet indgik paa at betale den paagældende Arbejder et Beløb, der svarer til 8 Timers ansat Timeløn.
2) Strid om Akkordpriserne i Drejerværkstedet m. v. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er af Forbundet indanket for Den faste Voldgiftsret.
3) Klage fra Firmaet over, at samtlige Arbejdere i Afd. 5 den 18. September 1926 standsede Arbejdet ca. 3 Timer for at holde Klubmøde. Paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt blev Sagen ikke behandlet, men da Firmaet fastholdt Klagen samt Krav om Erstatning, vil Sagen være at behandle paa et nyt Timandsmøde.

Voldgiftskendelse. I sidste Fagblad omtalte vi kort en Tillidsmandssag fra A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, i hvilken der ikke opnaaedes en Ordning, hverken ved Mæglings- eller Timandsmøde, og som derfor gik til Behandling i en faglig Voldgift, hvis Opmand, Hr. Politimester Parker, den 24. September afsagde en Kendelse, som vi her gengiver sammen med Opmandens Præmisser:

Sagens Omstændigheder er følgende:

Formand Bjørklund har den 16. Juli d. A. givet Maskinarbejder Nielsen Akkord paa Forfærdigelsen af 5000 Møtrikker, hvilken Akkord efter Fabrikkens Paastand er undgaaet Undermester Petersens Opmærksomhed. Undermesteren, der normalt er den, der foretager Afskedigelse af Arbejdere, som skal afgaa fra Fabrikken, forberedte paa nævnte Tidspunkt sin Sommerferie, som skulde paabegyndes den følgende Dag, altsaa den 17. Juli d. A.

Under Undermesterens Ferie skulde hans Forretninger varetages af Formand Robert Petersen, der, inden han tiltraadte Vikariatet, arbejdede ved Natskiftet.

Under 20. Juli d. A. henvendte den fungerende Undermester, Robert Petersen, der paa paagældende Tidspunkt vil have været vidende om, at Maskinarbejder Nielsen var opført paa en Liste over Arbejdere, der skulde afskediges i Ugen fra 17. Juli til 24. Juli d. A., men ikke vil have vidst, at Nielsen af Formand Bjørklund havde faaet forannævnte Arbejde i Akkord, sig til Nielsen og tilkendegav ham, at han var afskediget fra 24. Juli at regne. Ved denne Henvendelse bemærkede Nielsen, at han naturligvis maatte finde sig i Afskedigelse, men at han paa den anden Side maatte gøre Krav paa at faa den fulde Akkordsum ca. 400 Kr. udbetalt, uanset hvor langt han var kommet med Arbejdet. Robert Petersen, der først ved denne Lejlighed vil have erfaret noget om den Nielsen overladte Akkord, konfererede derefter den samme Aften med Undermester Petersen, der endnu ikke var rejst, og den følgende Dag forhandlede han igen med Nielsen, og de blev enige om, at Nielsen skulde forblive i Arbejdet, til Akkorden var fuldført, dog at Nielsen forbeholdt sig først at konferere med sin Fagforening om Spørgsmaalet. Efter — vistnok telefonisk — at have konfereret med sin Fagforening tiltraadte Nielsen paany sit Arbejde.

Den 2. August d. A. henvendte Nielsen sig til Undermester Petersen og meddelte ham, at han var valgt til Tillidsmand, hvorhos han bad om, at der maatte gaa Meddelelse herom til Driftsbestyreren. Undermesteren vil ved den Lejlighed have gjort Nielsen opmærksom paa, at han som afskediget ikke kunde forblive paa Fabrikken, men skulde forlade denne, naar han var færdig med Akkorden.

Efter Indberetning til Sammenslutningen har denne meddelt Nielsen, at den ikke kunde anerkende ham som Tillidsmand, da han var afskediget.

Forbundet hævder nu, at Nielsen ikke var afskediget, idet Nielsen benægter. at det ved Genantagelsen blev tilkendegivet ham, at hans Genantagelse kun gjaldt, indtil han var færdig med Akkorden,. hvorhos Forbundet hævder, at Nielsen, selv om det modsatte var Tilfældet, at han havde faaet saadan Tilkendegivelse, er berettiget til at lade sig vælge som Tillidsmand, og naar saadant Valg har fundet Sted, kan Afskedigelse uden særlige tvingende Grunde, hvilke sidste ikke af Sammenslutningen er paastaaet at have foreligget, ikke finde Sted. I denne Henseende anfører Forbundet, at det er i høj Grad usandsynligt, at Genantagelse skulde være sket med den foran omtalte Tilkendegivelse, idet Nielsen i saa Fald absolut vil have set sin Fordel ved at tage Fabrikken paa Ordet og lade Afskedigelsen staa ved Magt, samt at Afskedigelsen i hvert Fald maa betragtes som annulleret ved Genantagelsen med den Virkning, at Nielsen maatte indtræde i sine gamle Rettigheder — herunder Retten til at lade sig vælge som Tillidsmand.

Sammenslutningen har heroverfor anført, at Genantagelsen kun er sket for det begrænsede Tidsrum, der vilde medgaa til Akkordens Fuldførelse, og har hævdet, at enhver Virksomhed maa være berettiget til at antage en Mand for en bestemt Tid eller et bestemt Arbejde uden at behøve at risikere, at han ved at lade sig vælge som Tillidsmand i paagældende Tidsrum gennemtvinger sin Forbliven i Virksomheden.

Idet nu bemærkes, at der findes at maatte gives Sammenslutningen Medhold i, at en Virksomhed maa være berettiget til at antage en Mand til bestemt Arbejde eller for en bestemt Tid med den Virkning, at vedkommende Mand ogsaa afgaar til det berammede Tidspunkt, kommer Afgørelsen i nærværende Divergens til at bero paa, om det kan tilstrækkelig godtgøres, at en Tilkendegivelse af, at hans Arbejde paa Fabrikken skulde ophøre, naar den omtalte Akkord var fuldført, er givet Nielsen. Denne har bestemt nægtet, at en saadan Tilkendegivelse er meddelt ham, og der maa gives Forbundet Medhold i, at visse Omstændigheder i Sagen, bl. a. at Afskedigelsen godt kunde være udskudt til efter Undermesterens Hjemkomst efter 14 Dages Ferie, idet Arbejdet vilde vare ca. 4 Uger, taler noget for Sandsynligheden af Rigtigheden af Nielsens Benægtelse saa meget mere, som det næppe er Coutume at give en 4 Ugers Opsigelsesfrist. Paa den anden Side har den fungerende Undermester bestemt fastholdt, at Tilkendegivelse er givet Nielsen, og da hans Forklaring væsentlig bestyrkes ved en af Formand Bjørklund afgiven Vidneforklaring, hvis Rigtighed ikke tør betvivles, samt da det maa anses for utvivlsomt, at Nielsen har været afkrydset som skullende have sin Afskedigelse i Ugen 17. til 24. Juli d. A., hvilket bestyrker Sandsynligheden af, at Afskedigelsen ogsaa er effektueret, findes Sammenslutningens Frifindelsespaastand at maatte tages til Følge.

Thi kendes:

Den af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund nedlagte Paastand om, at A/S Burmeister & Wain tilpligtes at beholde Maskinarbejder Arnold Nielsen i Arbejde som Tillidsmand i Afdeling 5 samt udrede ham Erstatning for ulovlig Afskedigelse, kan ikke tages til Følge.

Sagens Omkostninger — herunder Salær til Opmand for Møde og Kendelse — Kr. 150,00 udredes med Halvdelen af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Halvdelen af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark.

Akkordprisreduktionen hos Thomas B. Thrige, Odense. Da der i Dagspressen saa godt som over det ganske Land i den senere Tid har været skrevet om nogle hos Firmaet Thomas B. Thrige i Odense førte Forhandlinger og Resultatet deraf, en Fremgangsmaade, som er ganske usædvanlig, idet Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og vort Forbund almindeligvis ikke plejer at blande Dagspressen ind i de Forhandlinger om Løn- og Arbejdsforhold, som i Henhold til bestaaende Overenskomster saa godt som daglig føres mellem vore Organisationer, finder vi det rigtigst ogsaa her i Fagbladet at beskæftige os lidt med dette Forhold.

For Medlemmer af vort Forbund, som er kendt med vor Lønbevægelse i Almindelighed, er der intet nyt i det, der er sket. Det nye er altsaa kun, at ovennævnte Firma har fundet det formaalstjenligt at slaa denne Sag op i Pressen, og dette har naturligvis givet sig Udslag deri, at vi fra forskellige af vore Afdelinger har modtaget Forespørgsel om, hvad der er sket, og om Forbundet nu var indstillet paa udover Reguleringerne ifølge Pristallene at gaa til almindelige Reduktioner. Vi skal her holde os til de nøgne Fakta, som er de, at dette Firma paa en vis Maade danner en Særstilling, thi medens vi, naar vi stilles overfor Kravet om Reduktioner, almindeligvis ikke opnaar Tilsagn om Godtgørelse paa andre Omraader for eventuelle Reduktioner, saa mødte Firmaet Thomas B. Thrige, der i høj Grad er baseret paa Eksport, og som i det sidste halve Aars Tid har arbejdet paa stærk indskrænket Tid, saaledes paa 32 à 36 Timer pr. Uge, dog med et Tilbud om, hvis man kunde opnaa nogen Lempelse paa Akkorderne, at forhøje Lønnen for de timelønnede, og forøvrigt ogsaa, hvad der i denne Forbindelse spiller en mindre Rolle, for de akkordlønnede, men man gik tillige ind paa at løbe den Risiko at forpligte sig til at forhøje Arbejdstiden til mindst 42 Timer, og det, man indvandt paa Akkordpriserne, skulde bruges til at dække den Risiko, der var forbunden med at binde forholdsvis store Kapitaler i et Lager, som man kunde komme til at ligge med, i alt Fald et Stykke Tid.

Fra Forbundets Side saa vi godt den Fare, der ligger i at give Firmaet, der i Forvejen ikke kan siges at høre til de højst betalende, en Reduktion udover de overenskomstmæssige, da andre Firmaer med nogen Ret kunde møde frem og ligeledes kræve Reduktioner, og en hel Række Forhandlinger er da ogsaa endt

resultatløse, men vore Medlemmer har sluttelig ræsonneret som saa, at man vilde give Firmaet en Chance for at forsøge at hamle op med den udenlandske Konkurrence, som jo kan være generende nok, og paa Betingelser, som altsaa sikrer vore Medlemmer en længere Arbejdstid og derigennem forøget Fortjeneste samt eventuelt aabner for den Mulighed, at endnu nogle af det altfor store Antal Arbejdsløse kan komme i Arbejde, men som ovenfor sagt er der ikke noget nyt eller epokegørende i hele dette Forhold, idet det skete kun er en Fortsættelse af vor gennem mange Aar anvendte Fremgangsmaade, hvorved Arbejdsforholdene paa en Virksomhed i en given Situation kan tilpasses efter de forhaandenværende Forhold.

Iøvrigt kan det tilføjes, at Ordningen er tidsbegrænset til 1. Februar 1927.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. **Thisted. Maskinfabrikant Chr. Jensen, Østergade.**
2. **Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.**
3. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
4. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.
5. Maskinhandlerne Fris & Bang, Skive.
6. Smedemester Hansen, Nexø.
7. Munthesen & Co., Søborg.
8. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
9. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
10. Fabrikant Møller, Varde.
11. Aaleeksportør Christensen, Kolding.

Blokaden hos Carl Nielsens Cyklefabrikker. I Fortsættelse af vor Notits i sidste Medlemsblad gør Københavns Afdeling 14, Fagforening for Automobil- og Cyklemekanikere, opmærksom paa, at Blokaden overfor nævnte Fabrikant fortsættes, og at Afdelingen yderligere er kommet i Konflikt med ham, idet den i »Social-Demokraten« har offentliggjort Navnene paa 4 Mand, som hjælper Fabrikanten i hans Vanskeligheder, nemlig Albert Poulsen, der har arbejdet i Virksomheden i en Snes Aar, Petersen, der arbejder i Valby Langgade 56, Sørensen, paa Jagtvej 81 og Petersen paa Vesterbrogade 86, hvilket Fabrikanten har nedlagt Fogedforbud imod og endvidere anlagt Sag ved Landsretten imod Afdelingen for at faa Fogedforbudet stadfæstet.

Hævet Blokade. Smedemester Herman Jensen, Tingvej 10, København, har udbetalt vort Medlem det Beløb, han havde til gode, og Blokaden er derefter hævet.

Det aarlige Smedekursus paa Teknologisk Institut.

Kursus begynder i Aar den 22. November og slutter den 22. December. Som forrige Aar er det delt i 3 Hovedafdelinger, nemlig:

1) For Grov- og Værktøjssmedning.
2) For Autogensvejsning og Klejnsmedearbejde.
3) For Drejning, Fræsning, Slibning m. m.

Vi henviser herom iøvrigt til Planen som nedenfor anført, og vi gør desuden opmærksom paa, at Værkstedsundervisningen er forøget med ca. 10 pCt., uden at Deltagerne derfor skal betale mere, idet Bogføringsundervisningen er henlagt til om Eftermiddagen som ekstra Undervisning.

Det er Institutets Haab, at denne Ændring i Planen vil bevirke, at endnu flere Mestre og Svende melder sig til Kursus.

Kursus for Smede og Maskinarbejdere.

(Fra 22. November til 22. December 1926.)

a. Den praktiske Undervisning er delt i 3 Afdelinger, nemlig:

1. For Grov- og Værktøjssmedning omfattende Fremstilling af forskellige Værktøjer saasom Drejestaal og Høvlestaal, paaloddede eller helt af Hurtigstaal, forskellige Amboltværktøjer, Stanser og Sænker, Møllebiler og Stenbor, Svejsning og Forlægning af Værktøjsstaal samt Smedning af forskellige Vognbeslag og Automobilbeslag etc., hvor Brugen af de forskellige Maskinhamre indøves.

2. For Autogensvejsning og Klejnsmedearbejde omfattende Autogenskæring samt Svejsning af tynd og tyk Plade, Støbejærn, Kobber, Messing, Aluminium og Rør samt Udskæring af Rørbøjninger. Endvidere Fremstilling af forskellige Klejnsmedearbejder, f. Eks. Gelændere, Gitterdøre, Laase, Acetylengasværker, Pengeskrin, Hærdeovne etc.

3. For Drejning, Fræsning, Slibning m. m. omfattende Skæring af spidst og fladt Gevind (enkelt eller flerløbet), Skæring af Snekker, Anvendelse af forskellige Opspændinger ved Drejning og Udboring, Demonstration af Konusdrejning, Bagdrejning, Ovaldrejning, Fræsning og Cylinderslibning paa Drejebænk, endvidere Indøvelse i de nødvendige Beregninger for Universalfræsemaskinen, som almindelig Inddeling, Differentialinddeling, Spiralfræsning, Tandhjulsfræsning, Fremstilling af Fræsere, Rivaler, Klokoblinger og Tandstænger. Endvidere Slibning paa Værktøjsslibemaskine, f. Eks. Stempelbolte, Drejedorne, Maskinknive m. m.

Hver Deltager maa tydelig angive paa Indmeldelsesskemaet, *hvilken* af disse Afdelinger han ønsker at deltage i, da han kun kan deltage i een af dem. For alle 3 Kursusafdelinger gives der desuden Øvelser ved Forbrændingsmotorer og Elektromotorer, Undervisning i Lodning og Hærdning samt Fabriksbesøg.

b. Den teoretiske Undervisning, der er fælles for alle Deltagerne i alle 3 Afdelinger, omfatter: Materiallære, Motorlære, Elektroteknik, Forretningslære, Bogføring og Kalkulation.

Betalingen for et Kursus er *110 Kr.*

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
5810	Andersen, Carlo	Sonnerup	24. 3.97	Kbhvn. Afd.	25. 6.21	Kbhvn. Afd. 13	26. 6.26
3500	— Holger	Ryde	21.11.06	Nykøbing F.	23.12.25	Nykøbing F.	26.12.25
8104	— Kaj Aage	København	27. 2.07	Kbhvn. Afd.	4. 5.26	Kbhvn. Afd. 9	5. 6.26
26649	— Knud Peter	Vinderslev	16. 2 05	Silkeborg	8 11.24	Silkeborg	20. 3.26
1298	Ahl, August Chr.	København	16. 9.94	Kbhvn. Afd.	30. 5.23	Kbhvn. Afd. 2	12. 6.26
8387	Balling, Helmuth A. C.	—	29. 6.05	„ „	6. 5.26	„ „ 14	12. 6.26
16737	Bøgehegn, Poul Hansen	Boldtrup	12. 3.80	„ „	11.10.20	„ „ 15	17. 4.26
14147	Christensen, Emil	Aarhus	27. 9 96	Aarhus	22.10.15	Aarhus	3. 4.26
19930	— Jens K. J.	Nyborg	14.10.02	Nyborg	10.10.21	Nyborg	27. 3.26
23113	— Viggo	København	28. 3.99	Kbhvn. Afd.	1. 4.21	Centralafd.	5. 6.26
16591	Christiansen, Aage	—	11. 4.01	„ „	4.10.20	—	29. 5.26
26993	— Godtfr. Sofus	Fakse	15. 2.03	Køge	25. 2.25	Horsens	5. 6.26
25621	— Hans	Odense	11. 9.97	Kbhvn. Afd. 1	30. 6.17	Kbhvn. Afd. 12	5. 6.26
6475	— Jens Chr. V.	Nidløse	24. 4.85	Ringsted	30. 5.08	Ringsted	3.10.25
9323	— Verner J. P. B.	Nykøbing F.	16.12.00	Nykøbing F.	9.10.20	Nykøbing F.	31.10.25
2378	Christoffersen, Knud Peter	Hjortespring	23. 9.02	Kbhvn. Afd.	20.10.24	Kbhvn. Afd. 12	5. 6.26
31755	Frahm, Christian	Esbjerg	23. 4 03	Herning	26. 8.25	Herning	2. 1.26
4838	Frederiksen, Poul Willy	København	18. 3.07	Kbhvn. Afd.	2. 1.26	Kbhvn. Afd. 11	12. 6.26
31671	Hansen, Carl Adolf	Dalby — Fyen	3. 8.77	D. Arbm. Forb	1. 1.13	Aarhus	3. 4.26
8922	— Frithjof Chr. J.	København	25. 9.00	Kbhvn. Afd.	20. 4.20	Centralafd.	26. 6.26
511	— Hans Jørgen Th.	—	25. 7.05	„ „	14.10.24	Kbhvn. Afd. 17	26. 6.26
27670	— Julius	Kjøng	21.11.02	Sorø	15.11.24	Vordingborg	27. 3.26
37596	— Poul Vald. E.	Berlin	4. 6.03	Odense	9.11.23	Odense	9. 1.26
35750	— Rudolf Jul. B.	Bloustrød	5. 8.91	Horsens	22. 9.23	Horsens	10. 7.26
2737	— Svend Aage V.	Aarhus	4. 7.02	Aarhus	3. 7.25	Aarhus	8. 5.26
14900	Havn, Rasm. Rasmussen	Kvorning	18. 6.04	Kbhvn. Afd.	8. 3.25	Kbhvn. Afd. 3	26. 6 26
8667	Hertz, Jacob	København	5. 9.99	„ „	1. 6.26	„ „ 14	5. 6.26
34	Houvenaeghel, Albert Jos.	—	8. 3.05	„ „	19. 6.25	„ „ 5	19. 6.26
5603	Høegh, Anders H. E.	—	21.12.99	„ „	8. 2.26	„ „ 10	19. 6.26
8837	Jensen, Carl Petri	Odense	1. 9.84	„ „	18. 6.26	„ „ 14	19. 6.26
10376	— Christian	Føvling	5. 1.97	„ „	6.12.24	„ „ 17	26. 6.26
5547	— Hans Peter W.	Aalborg	24. 9.05	„ „	18. 9.24	„ „ 15	12. 6.26
32240	— Heinrich	Bredsted	25. 2.86	Flensborg	13. 8.11	Sønderborg	20. 2.26
456	— Johan Andr. V.	København	21. 3.67	Kbhvn. Afd. 1	20. 5.93	Centralafd.	17. 4.26
27640	— Knud Jørgen	Hem	10. 2.82	Horsens	23. 1.18	Horsens	7.11.25
14072	— Niels Harry	Horsens	17. 7.97	—	1. 8.16	—	6. 3.26
38364	— Oskar	Asdal	24. 7.04	Brønderslev	1. 5.24	Brønderslev	22. 5.26
5404	— Oskar Math.	København	8. 3.06	Kbhvn. Afd.	9. 1.26	Kbhvn. Afd. 14	26. 6.26
29467	— Peter Johs.	Raklev	19.10.99	Kallundborg	3.10.18	Kallundborg	28. 2.25
5758	— Richard M. M.	København	17. 9.03	Kbhvn. Afd.	27. 2.26	Kbhvn. Afd. 14	27. 3.26
33921	— Søren Rosenmejer	Nim	4. 8.01	Horsens	23.11.21	Horsens	15. 5.26
9201	Jacobsen, Jens	Skive	22. 7.06	Hillerød	24. 4.26	Hillerød	24. 4.26
8046	Johansen, Chr. Knud	København	17. 6.94	Kbhvn. Afd.	23. 4.26	Kbhvn. Afd. 14	12. 6.26
2440	— Georg Chr.	Bogense	17. 3.01	„ „	18.11.25	„ „ 12	21.11.25
5694	Johansson, Harald Ludv.	København	17.11.00	„ „	19. 2.26	„ „ 14	27. 3.26
2233	Kirckhoff, Svend Aage	—	3. 7.07	„ „	1.11.25	„ „ 3	5. 6.26
1055	Larsen, Bendt Chr.	—	28. 8.90	„ „	19. 7.24	„ „ 12	26. 6.26
28203	— J. V. Lundegaard	Nørre Aaby	25. 8.05	Nr. Aaby	9. 2.25	Nr. Aaby	3. 4.26
5139	Lassen, Peter Georg	Hjarup	7. 6.97	Kbhvn. Afd.	5.12.25	Kbhvn. Afd. 14	19. 6.26
20600	Leed, Chr. J. Rasmussen	Horsens	15. 5.99	Horsens	12. 9.19	Horsens	19. 6.26
6884	Lindtner, Hans Charles	Svendborg	7.10.86	Kbhvn. Afd.	3. 4.26	Kbhvn. Afd. 17	19. 6.26
38730	Ljungdell, Poul Aloin	København	7. 8.00	„ „	29. 3.24	„ „ 13	19. 6.26
1076	Mogensen, Carl	Gudhjem	18. 9.94	„ „	30. 9.25	„ „ 12	6. 3.26
16580	Mortensen, Fr. Dyrehøj	København	27. 1.06	„ „	15. 4.25	„ „ 18	19. 6.26
14473	— Hans Peter	Fuglebjerg	22. 9.92	Lyngby	24.12.25	Lyngby	20. 3.26
1676	Møller, Aksel Niss	København	25. 8.06	Kbhvn. Afd.	17.10.25	Kbhvn. Afd. 18	5. 6 26
28866	— Holger Aa. H.	Kløvested	19.10.07	Vordingborg	20. 3.26	Køge	19. 6.26
36440	Nielsen, Alfred E. J.	København	15. 4.04	Kbhvn. Afd.	14. 4.24	Kbhvn. Afd. 14	26. 6.26
7205	— A. Holmslykke	—	28. 7.05	„ „	3.10.24	„ „ 4	19. 6.26
8575	— Esbern	Helsingør	14. 4.00	„ „	27. 5.26	„ „ 12	12. 6.26
8264	— Hugu Valther	København	24. 2.07	„ „	7. 5.26	„ „ 13	12. 6.26
36763	— John	—	19. 9.04	„ „	23.10.23	„ „ 13	26. 6.26

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
3296	Nielsen, Niels Peter....	Udby	31. 5.69	Holbæk	8. 2.26	Holbæk	10. 4 26
5741	— Oscar Georg ..	Næstved	23. 2.92	Kbhvn. Afd.	26. 2.26	Kbhvn. Afd. 14	12. 6.26
8817	— Skjold Johan...	Frederiksberg	12. 7.05	„ „	14.11.24	„ „ 15	26. 6.26
37683	— Svend Aage ...	Odense	3. 3.04	Vordingborg	3. 5.24	Vordingborg	27. 3.26
32466	Olsen, Alfred.....	Øster Snede	7. 6.00	Horsens	23. 5.25	Horsens	3. 7.26
6150	— Helmuth C. L. .	Aarhus	31. 5.07	Aarhus	2. 2.26	Aarhus	13. 2.26
8147	Petersen, Aage Henry ...	Københavh	27. 7.02	Kbhvn. Afd.	29. 4.26	Kbhvn. Afd. 14	26. 6.26
24467	— Carl Janus.....	Herning	28. 1.98	Herning	1. 5.17	Herning	9. 1.26
38359	— Chr. Johs. A...	Hillerød	16. 2.05	Hillerød	15. 5.24	Hillerød	13. 2.26
8430	— Ernst Oluf.....	København	17. 8.06	Kbhvn. Afd.	12. 5.26	Kbhvn. Afd. 3	26. 6.26
36869	Pilvang, Anton Bendix..	—	5. 5.93	„ „	9.11.23	Hillerød	10. 4.26
8397	Rasmussen, Jens Johs.....	Frederiksberg	20. 9.81	„ „	10. 5.26	Kbhvn. Afd. 14	26. 6.26
146	— Joh. Vederberg	Braaby	21. 8 80	Søfyrb. Forb.	27. 1.10	„ „ 17	26. 6.26
23084	— Rasmus Gunnar	Balle pr. Odder	21.10 81	Esbjerg	31. 5.13	Herning	29. 5.26
8301	Rasbro, Leon	København	12.11.04	Kbhvn. Afd.	5.11.24	Kbhvn. Afd. 17	12. 6.26
38052	Sørensen, Niels.....	Gl. Rye	13.12.02	Aarhus	8. 3.24	Silkeborg	6. 2.26
3246	Schmidt, Albin.....	Kursdorf	18.11.80	Horsens	16. 3.20	Horsens	6. 2.26
9501	— E. Andresen...	Dover	2. 2.00	Fredericia	10.12.25	Fredericia	12.12.25
34974	Schuchardt, Peder J. H. N..	Bergen	23.12.02	Varde	25.11.22	Vejle	1. 5.26
21895	Simonsen, Svante Høyer.	Aarhus	3. 5 03	Aarhus	8.11.24	Centralafd.	29. 5.26
26914	Søndervang, Svend Chr. E. .	København	27. 2.00	Slagelse	25.10.19	Kbhvn. Afd. 12	26. 6.26
1044	Vetter, Fr. Normann...	Jyderup	5. 5.90	Kbhvn. Afd.	26. 9.25	„ „ 3	5. 6.26
8011	Würden v., Carl V. S. O...	København	14. 7.88	„ „ 1	1. 4.15	Nykøbing F.	26. 9.25

Den internationale Højskole, Helsingør.

3. November 1926 til Slutningen af Marts 1927.

7. Januar 1927 til Slutningen af Marts 1927.

Klasseundervisning i *Dansk* (Diktat, Dispositionsøvelse og Stilskrivning) ved Kommunelærer Elkær.

Regning og *Matematik* ved Kommunelærer Hans Albrektsen.

Fysik (Elektricitetslæren) ved Lektor Petersen.

Gymnastik, Folkedanse og Sanglege.

Opøvelse i Sprogfærdighed i *Engelsk, Tysk og Fransk* gennem Undervisning og gennem Foredrag paa Engelsk og Tysk af danske og indfødte Lærere, samt gennem Samvær med udenlandske Elever.

Foredrag over Lande og Folk (ledsaget af Lysbilleder), Aandslivets Historie i Danmark, England, Tyskland og Frankrig, Nutidens sociale og internationale Spørgsmaal, ved cand. mag. Peter Manniche. Erhvervsgeografi, Det danske Samfund (økonomisk, politisk og socialt), Sociologi (derunder Samfundets Historie) ved Poul Hansen.

De fleste af disse Foredrag holdes paa Dansk, men efterhaanden som Elevernes Sprogfærdighed stiger, holdes en Del af dem paa Engelsk og Tysk.

Klassisk tysk Litteratur ved cand. mag. Axel Prip.

Moderne tysk Litteratur ved Dr. phil. Victor A. Schmitz.

Disse Foredrag holdes baade paa Dansk og Tysk.

Engelske Digtere, verdenshistoriske Personligheder ved Mr. Horsnaill.

Engelske sociale Forhold, engelske Prosaforfattere ved Mrs. Horsnaill.

Disse Foredrag holdes kun paa Engelsk.

Studiekredse: Danmarks Historie i Oldtid og Middelalder paa Grundlag af Professor Arups Bog (Bibliotekar Bremerstent).

N. F. S. Grundtvig og hans Højskoletanke, Jordspørgsmaalet (paa Grundlag af Fr. Vedsøes: Jordspørgsmaalet) ved cand. mag. A. Manniche. Samfundslære (paa Grundlag af Peter Manniche: Samfundsreformatoren John Ruskin) ved Poul Hansen. Desuden er der Studiekredse paa Tysk over klassisk og moderne social tysk Litteratur (ved cand. mag. Axel Prip og Dr. phil. Victor P. Schmitz), og paa Engelsk over sociale og internationale Problemer ved Mr. Percy Wait.

Kursus i Kooperation, dansk saavel som international, ved Poul Hansen.

Fagskole for Haandværkere: Tre Timers daglig Undervisning i Frihaandstegning og Fagtegning for Snedkere, Bygningshaandværkere, Modelsnedkere, Smede, Maskinarbejdere, Blikkenslagere, Formere, Automobilmekanikere og lignende ved Ingeniør Arvid Andersen og Poul Hansen. Tegnebræt og Tegnerekvisitter medbringes.

Uden om en fast Kærne af Klasseundervisning og Foredrag, der er fælles for alle, kan Eleverne i Samraad med Forstanderen vælge de Fag, de særlig har Interesse for, og som passer for deres Standpunkt. Sprogundervisningen er tilrettelagt baade for Begyndere og Viderekomne.

Selvstudium er et vigtigt Led i Arbejdsplanen. To Læsestuer og et Bibliotek er til Elevernes Raadighed, og der er Centralvarme paa en Del og elektrisk Lys paa alle Værelser.

Legemligt Arbejde. Fra Kl. 11 til 12 hver Søgnedag arbejdes i Have og Mark.

Betalingen er 100 Kr. om Maaneden for Kost, Logi og Undervisning. Eleverne maa selv bekoste deres

Vask og betale 5 Kr. om Maaneden for Lys og Varme paa deres Værelser. Haandklæder, Tæpper og Lagener, Gymnastikdragt og Gymnastiksko medbringes. Udgifter til Bøger og andre Undervisningsmidler beløber sig til ca. 15 Kr.

Stipendier. Skolen raader over nogle mindre Stipendier, som baade kan søges af Arbejdsløse (med Understøttelse) og andre. Disse Stipendier uddeles af Forstander Manniche.

Under Vinterhalvaaret forberedes til Deltagelse i *det udvidede Kursus for Sommersemestret*, hvor J. W. Brown, Sekretær ved II. Internationale, Amsterdam, Professor Pfleiderer, Stuttgart, og Professor Fleure, Wales, har stillet i Udsigt at holde en Række Foredrag paa Engelsk, Tysk og Fransk over henholdsvis Fagforeningsbevægelsen og Internationalisme, Aandslivet i Tyskland og Raceproblemer.

Understøttelser for Arbejdsløse. Arbejdsløse, der er Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser indenfor Fag, hvori der hersker ekstraordinær Arbejdsløshed, kan fortløbende faa hele deres Understøttelse udbetalt under Opholdet paa Skolen ved at indgive Ansøgning til Arbejdsdirektoratet, Amaliegade 25, København K. Sekretær Johannes Hansen, Arbejdernes Fællesorganisation, Rosenørns Allé 14, København V., vil være behjælpelig med Ansøgningerne.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 7938	Hansen,	Ejner Viggo	(Kbhvn. Afd.)
- 17597	Nielsen,	Johannes	(—)
- 11699	—	Niels Chr.	(—)
- 35107	Møller,	Albert Johannes	(Aarhus Afd.)
- 4093	Thomsen,	Vagn	(Horsens -)
- 27512	Tietzel,	Evald	(Odense -)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 6502	Bloch,	Jens Søren V. T.
- 27852	Christensen,	Henry Benedikt
- 15353	Christiansen,	Jens Peter
- 2319	Frederiksen,	Willy

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 8583	Christiansen,	Carl J. H.	23. 9.16
- 16597	Gjerding,	Aage Bønnelycke	12. 9.14
- 22051	Hansen,	J. M.	14. 2.20
- 8325	Mikkelsen,	Melchior Chr.	28.10.16
- 8465	Petersen,	Helmar Viktor	27. 8.10

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 30	Andersen,	Egon	17.10.25
- 6502	Bloch,	Jens Søren V. T.	27. 3.26
- 27296	Christensen,	Anders Peter	16. 4.21
- 21031	—	Christian	5. 9.25
- 27852	—	Henry Benedikt	3. 4.26
- 15353	Christiansen,	Jens Peter	27. 2.26
- 18926	Fjordtoft,	Frederik Grundtvig	20.12.24
- 2319	Frederiksen,	Willy	1. 5.26
- 1270	Gargani,	Loigi Antonio	10.10.25
- 14805	Hansen,	Andreas Jakobinus	23.10.20
- 30600	—	Carl Georg	2. 5.25
- 36972	Hanberg,	Anker	30. 1.26
- 33928	Jensen,	Eduard Lauritz	20.10.23
- 34085	—	Jens Johansen	29. 5.26
- 23990	Jørgensen,	Georg Daniel L.	27. 5.22
- 6261	Jakobsen,	Eigil Julius	25. 7.25
- 38091	Jepsen,	Carl	3. 1.25
- 37477	Larsen,	Harald	29. 3.24
- 23032	—	Poul Bøje	15. 5.26
- 14930	Madsen,	Rasmus Christian	31. 3.23
- 24875	Nielsen,	Anton	19. 3.21
- 23585	—	Henry Aage	18. 4.25
- 29388	—	Peter Emanuel	14.11.25
- 23338	Petersen,	Adolf Theodor	19.12.25
- 6909	—	Thomas	30. 4.21
- 11574	Sønderby,	Ove Mich. Pedersen	29. 5.26
- 28662	Thomsen,	Henry	9. 5.25
- 17245	—	Jens Peter	29. 5.26
- 38093	Thorsson,	Carl Andreas	27. 3.26
- 7826	—	John Harald	8. 5.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 2. Aarg., Nr. 9.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Kasserere.

Roskilde: A. Stoltenberg, Grønnegade 12.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 1 NOVEMBER 1926 13. Aarg.

Overenskomsten fornyet.

Omkring Midten af September Maaned blev der paa Initiativ fra Jærnindustriens Sammenslutnings Side indledet nogle Drøftelser vedrørende den kommende Overenskomstsituation, og disse førte efterhaanden til reelle Forhandlinger, der resulterede i det Overenskomstforslag, der ved den nu afsluttede „Urafstemning", som vi omtaler andet Sted i Bladet, er tiltraadt af Medlemmerne. For saa vidt var Situationen interessant, naar vi erindrer os, at i 1924 forsøgtes det fra Centralorganisationens Side at indlede Forhandlinger med Modparten for at faa fornyet den daværende Overenskomst, men den Gang afviste Arbejdsgiverne Spørgsmaalet om Forhandlinger under Henvisning til, at man jo maatte regne med Arbejdsmændene, og at det ikke nyttede at slutte med os, saa længe man ikke var i Orden med de ufaglærte. Vi har Grund til at formode, at Erfaringerne fra 1924 og 25 har bidraget til, at Sammenslutningen denne Gang kom til os, og vi tror samtidig, at det vedtagne Forslag skaber en god Baggrund for de Forhandlinger, der nu skal optages vedrørende Arbejdsmændene indenfor Jærnindustrien, selv om vi iøvrigt ikke kan betegne den Overenskomst, der træder i Kraft fra 1. Februar næste Aar, som tilfredsstillende. Imidlertid maa vi ved Bedømmelsen af den erindre, at Smedeforbundets ordinære Kongres i Sommer paalagde Hovedledelsen at arbejde for at komme bort fra Pristallet, hvilket altsaa ogsaa lykkedes, og i Virkeligheden er Centralorganisationens Medlemmers Tiltræden af Forslaget et Udtryk for den Uvilje, der efterhaanden havde oparbejdet sig imod de automatiske Lønreguleringer i Henhold til Statens Pristal, idet man til Trods for, at der maa tages Reduktioner for at blive løst fra Pristallet, dog har haft den Opfattelse, at disse øjeblikkelige Reduktioner var at foretrække frem for at fortsætte paa Basis af Pristalsreguleringer. Iøvrigt har Forbedringen i Tillidsmændenes Stilling baade i Henseende til Beføjelser og Beskyttelse vakt almindelig Tilfredshed, og dette gælder ogsaa Forhøjelsen af vore Minimallønninger og Mindstebetalinger, selv om disse maaske tilsyneladende er af en mere strategisk Natur.

Formerforbundet og Metaltrykkerforbundet har som bekendt ingen Minimalløn og ønsker heller ikke en saadan. Metaltrykkerne har dog en Minimalløn for Elektropletbranchen i København.

At Centralorganisationens Medlemmer iøvrigt ved dette Forslags Vedtagelse ogsaa har ønsket at bidrage til Arbejdsfredens Bevarelse i det kommende Aar er uden for al Tvivl, og der er for Arbejdsgiverne saavel med de Reduktioner, der vil finde Sted pr. 1. Februar, som med Hensyn til, at Overenskomstforholdene maa være at betragte som fastlagte for de følgende 2 Aar, skabt betydelige Muligheder for at faa Virksomhederne i Gang, og her er det maaske ikke det mindst vigtige, at der kan disponeres paa længere Sigt, end Tilfældet har været i de senere Aar.

Med de Reduktioner, som den nye Overenskomst medfører, har Arbejdsgiverne i Løbet af 1 Aar op-

naaet at faa reduceret Lønnen med en Femtedel, og dermed maa ogsaa al videre Tale om yderligere Reduktion være forbi. Vore Medlemmer har endnu en Gang resigneret, har endnu en Gang villet bidrage til at skabe Muligheder for en forøget Beskæftigelse. Det staar nu til Arbejdsgiverne at udnytte de Chancer, der hermed er givet, og vi vil fastslaa, at med denne Overenskomsts Tiltrædelse er der ikke alene ydet vægtige Bidrag til Arbejdsfredens Bevarelse, men ogsaa givet Jærnindustrien betydelige Chancer for at komme i Gang.

Det er vor Overbevisning, at til Befordring af det Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, som i stedse stigende Grad viser sig at være en Nødvendighed, vil denne Overenskomst ogsaa kunne bidrage gennem de Forbedringer, som Tillidsmandssystemet er undergaaet. Vi kunde selvfølgelig fra vor Side have ønsket et betydelig større Fremskridt her, men vi tror paa den anden Side, at rigtigt benyttet af vore Værkstedsklubber vil den Samvirksomhed, som kan baseres paa den fremtidige Tillidsmandsinstitution, kunne bidrage til større Forstaaelse mellem Arbejdere og Arbejdsgivere og bane Vejen for yderligere Indflydelse fra Arbejdernes Side paa de Bedrifter, i hvilke de dog er en saa fremtrædende Faktor.

Desværre er det ikke lykkedes at faa nævneværdige Forbedringer med Hensyn til Sommerferiespørgsmaalet. Her har Sammenslutningen skubbet sig ind under Arbejdsgiverforeningen, og det bliver da nødvendigt, at vi foranlediger, at De samvirkende Fagforbund forsøger at faa løst dette Spørgsmaal. Det er en Urimelighed, at paa et Tidspunkt, hvor Jærnindustrien saavel i Sverrig som i Norge har kunnet indføre Sommerferie med Løn, paa en Tid, hvor Virksomhedernes Ledere og deres Kontorpersonale har en endda i visse Tilfælde ret lang Sommerferie, der kan Haandens Arbejdere kun erholde en saadan, hvis de har Raad til at bære det Løntab, der er forbundet dermed. Det er vor Overbevisning, at selvom det vilde være umuligt for de enkelte Organisationer paa Grund af Direktiver fra Arbejdsgiverforeningen at gennemføre denne Sag, vil Udviklingen medføre, at Kampen fra Arbejdsgivernes Side imod den maa ophøre, og at der ogsaa paa dette Omraade kan tilstræbes en Ligestilling mellem Værkstedernes Arbejdere og de øvrige i Industrien beskæftigede Personer.

I. M. B.s Delegation til De forenede Stater.

Det internationale Metalarbejderforbunds Sekretær, Konrad Ilg, har sendt os en Beretning over nævnte Forbunds Delegations Rejse til De forenede Stater, hvilken bl. a. indeholder følgende:

Forholdet mellem de amerikanske Broderorganisationer og det internationale Forbund.

Siden Oprettelsen af Det internationale Metalarbejderforbund har Forholdet til Amerika og dets Organisationer naturligvis stadig været paa Tale. Allerede ved den første internationale Metalarbejdersammenkomst i Aaret 1893 i Zürich var en Repræsentant for Amerika til Stede, der endog talte for 100.000 organiserede Metalarbejdere i De forenede Stater. Imidlertid blev der igennem mange Aar ikke hørt mere fra denne Repræsentant og lige saa lidt fra Organisationerne derovre, og det er saaledes et Spørgsmaal, om det overhovedet har været en legitim Delegeret for de amerikanske Metalarbejderorganisationer, der var til Stede.

Først i 1914 fulgte en Tilnærmelse mellem enkelte amerikanske Forbund og Det internationale Metalarbejderforbund, men ogsaa denne Forbindelse blev ødelagt under Krigen. I Aaret 1920, da Det internationale Metalarbejderforbund atter traadte i Virksomhed, forsøgte man ogsaa at genoptage Forbindelsen med Metalarbejderorganisationerne i De forenede Stater, og i Løbet af kort Tid lykkedes dette, men gennem den haarde Krise i 1920—21 blev ogsaa vore amerikanske Broderorganisationer ramt, og de store Kampe, som derefter fulgte, afledte Opmærksomheden fra vort Forbund. Det os tilsluttede amerikanske Forbund ønskede desuden, at Det forenede Metalarbejderkartel (Metal Trade Department) skulde undersøge Spørgsmaalet om hele Kartellets Tilslutning. Da alle Forsøg paa ad skriftlig Vej at opnaa Tilslutning var resultatløse, havde man kun Valget imellem enten at give Afkald paa Forbindelsen med de amerikanske Broderorganisationer eller gøre Forsøg paa gennem personlig Henvendelse at naa Maalet. Det internationale Metalarbejderforbunds Centralkomité besluttede sig for det sidste og udpegede hertil Kollegerne J. T. Brownlie (England), Robert Dissmann (Tyskland), Henri Labe (Frankrig) og Forbundssekretæren.

Saavel Centralkomiteen som de Delegerede var klar over, at den stillede Opgave ikke var let at løse, og at et Resultat ikke var sikkert. I Grunden var vore Delegerede ubudne Gæster hos de amerikanske Organisationer. Af den skriftlige Forbindelse og Beretningerne fra Organisationerne i De forenede Stater var det saa godt som indlysende, at den største Del af de førende Kolleger indenfor den derværende Metalarbejder- og Fagbevægelse ingenlunde var overbevist om Nødvendigheden og Nytten af at tilslutte sig Det internationale Metalarbejderforbund; i Afdelingerne eller ved Med-

lemsmøder var Spørgsmaalet, saa vidt vi vidste, overhovedet ikke blevet diskuteret.

Et saadant Standpunkt maatte virke forstemmende, men vore amerikanske Kollegers Stilling bliver straks forstaaeligere, naar man ved, at vi har mere Brug for dem end de for os. Sikkert er det, at Metalarbejderne i De forenede Stater i Øjeblikket er og sandsynligvis endnu i nogle Aar vil være paa et meget bedre økonomisk Stadium end vi. Dermed maa vi affinde os, og derefter maa vi indstille vore Handlinger.

Vor Delegation havde altsaa ikke alene Karakteren af en Studiekommission, men var ogsaa sendt ud paa »Agitation«. At man ved Siden af besigtigede og saa vidt muligt studerede de almindelige økonomiske Forhold, de tekniske Produktionsmidler og deres Udvikling, saavel som Organisationsforholdene, er selvfølgeligt.

Selve Rejsen i Amerika, Besigtigelsen af Virksomhederne og Konferencerne med Broderorganisationerne kunde selvfølgelig kun organiseres og fastlægges i Forstaaelse med og ved Hjælp af den derværende Organisationsledelse. Takket være fortræffelig Forberedelse og venskabelig Imødekommenhed, navnlig fra Præsidenten for Det forenede Metalarbejderkartel, O. Connell, kunde vort Program gennemføres fordelagtigt og uden Forstyrrelser. Til Overvindelse af Sprogvanskelighederne (vore Delegationsmedlemmer kom fra 4 forskellige Lande og talte 3 forskellige Sprog) havde vi i Kollega William Schoenberg, Distriktsleder og Maskinarbejder i Chicago, en fortræffelig Hjælper og Ledsager, der ikke alene var fortrolig med de almindelige Forhold, men ogsaa fuldstændig bevandret i Arbejderbevægelsen, og som, hvad der var en særlig Fordel for os, nærede stor Sympati for vore Bestræbelser. Ogsaa Hr. Holder, der ledsagede vor Delegation som Sekretær, ydede os store Tjenester, omend han kun talte Engelsk. Foruden de her nævnte Personer kom mange andre os i Møde med stor Hjertelighed og var parat til at hjælpe os, og vi er klar over, at uden venskabelig Hjælp fra amerikanske Kolleger vil det ikke være muligt for en europæisk Kommission at udføre et frugtbringende Arbejde i De forenede Stater.

Saavel Maskinarbejderforbundet som Det forenede Metalarbejderkartel befandt sig under vort Ophold i Amerika i grundige Raadslagninger om Tilslutning til Det internationale Metalarbejderforbund. Maskinarbejderforbundets Exekutivkomité besluttede efter en indgaaende Samtale med Kammeraterne Brownlie og Ilg paa sit i Montreal afholdte Møde øjeblikkelig Tilslutning til Det internationale Metalarbejderforbund. Delegeretmødet i Det forenede Metalarbejderkartel (Metal Trade Department) gav paa sit Aarssammentræde i Detroit i September 1926 Exekutivkomiteen Kompetence til at vedtage Tilslutning til det internationale Forbund for Metalarbejdernes Vedkommende.

Vi bør være tilfredse med Resultatet af vor Delegations Rejse og vil ogsaa gerne erkende, at forskellige heldige Omstændigheder har bidraget dertil. Tyngdepunktet i Resultatet ligger naturligvis ikke alene i det forøgede Medlemstal eller i Bidragydelsen, dette er overhovedet ikke medtaget i vort Forbunds Overvejelser, men Tilslutningen fra Broderorganisationerne i De forenede Stater har frem for alt en stor moralsk Betydning. I De forenede Stater findes en mægtig Maskin-, Auto-, Metal-, Staal- og Jærnindustri, hvis tekniske Udvikling allerede er langt over den europæiske. Et nøjagtigt Tal paa de i disse Industrigrene beskæftigede Personer har vi ikke kunnet faa, der synes ikke at findes nøjagtig Opgivelse herover, men det kan dog med Sikkerhed antages, at Antallet af beskæftigede andrager mindst 5 Mill. og saaledes kommer nær op ad Antallet paa de i Europa beskæftigede eller allerede overstiger det. Konkurrencen mellem disse 2 Verdensdele vil sikkert i de næste Aar gøre sig endnu mere gældende, end Tilfældet hidtil har været, og som Følge heraf vil Arbejdsgiverne endnu stærkere sætte Løn og Arbejdsbetingelser i Forgrunden. Dertil kommer den amerikanske Kapitals Indgreb i den europæiske Industri, hvorigennem De forenede Stater bliver stærkere interesseret i de europæiske Arbejdsbetingelser end hidtil. Alt dette bevirker, at gensidig Kendskab til hinandens Forhold og gensidig Hjælp bliver en tvingende Nødvendighed for Arbejderbevægelsen. Vore Kolleger i Amerika er et Stykke forud for os med Hensyn til Leve- og Arbejdsvilkaar, men det vilde være en Underkendelse af Realiteterne, hvis Kollegerne i De forenede Stater vilde tro, at deres Leve- og Arbejdsvilkaar for alle Tider kan ordnes og være uafhængige af de europæiske. Tilslutningen til Det internationale Metalarbejderforbund betyder det første Skridt til den internationale Kampfront, der trods alle Plumringsforsøg viser sig at være en Nødvendighed. Man maa nu gensidig blive klar over hinanden og forsøge at komme hinanden nærmere, for derefter med forenede Kræfter og Overbevisning at forsøge at løse de mægtige Problemer, der træder i Forgrunden for Arbejderbevægelsen i alle Lande og alle Verdensdele. Sker dette, vil de amerikanske Metalarbejdernes Tilslutning til Det internationale Metalarbejderforbund faa stor Betydning.

Arbejdernes retslige Stilling paa Arbejdspladsen.

Da jeg ikke er Justitsminister, er det ikke min Pligt at værne Domstolene. Da jeg anser Tillid til Domsmagten for nødvendig i et ordnet Samfund, nærer jeg intet Ønske om at angribe den. Da imidlertid enhvers Overbevisning maa være hans højeste Rettesnor, er Kritik ikke uforenelig med Respekt.

Oskar Johansens
Redegørelse for Kolindsund-Krigen
i »Politiken«s Kronik $^{11}/_{10}$ 26.

Den 21. Oktober afsagde Den faste Voldgiftsret Kendelse i en Sag, der paa Smedeforbundets Vegne var anlagt af De samvirkende Fagforbund overfor Arbejdsgiverforeningen paa A/S Burmeister & Wains Vegne, og som drejede sig om, hvorvidt de i Aktieselskabets

Maskinfabrik paa Christianshavn bestaaende Akkordpriser var at betragte som Løsakkorder eller som med Priskurantspriser ligestillede faste Akkordpriser. Allerede i Februar Maaned i Aar fremsatte Firmaets Ledelse overfor Arbejdernes Tillidsmænd Krav om en Nedsættelse af Akkordpriserne under Henvisning til indførte tekniske Forbedringer, og Sagen blev behandlet ad voldgiftsretslig Vej, uden at der opnaaedes Enighed. Da Firmaet derefter havde stillet Krav om en almindelig Nedsættelse af 8 pCt., tilbød Arbejderne i Juli Maaned en Nedsættelse paa ca. 3 pCt. paa visse nærmere angivne Akkorder, hvilket Tilbud Firmaet dog ikke vilde modtage, og Firmaet paabegyndte da i September Maaned en Reduktion af Akkordpriserne i en enkelt af Maskinfabrikkens Afdelinger. Da vi maatte hævde, at der her var Tale om faste Akkordpriser, protesterede Smedeforbundet imod den af Firmaet anvendte ensidige Fremgangsmaade, og Sagen blev paany voldgiftsretslig behandlet, uden at der opnaaedes Enighed, og da Arbejderne fortsat nægtede at udføre Arbejdet til de af Firmaet reducerede Priser og ligeledes nægtede i Henhold til Overenskomstens § 7, 2. Stk., at arbejde for Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt., afskedigede Firmaet i Ugen fra den 17.—24. September 26 Mand, deriblandt 2 Tillidsmænd. Med Hensyn til Tillidsmændenes Afskedigelse har Smedeforbundet gjort Skridt til at rejse Sag, og vi skal senere vende tilbage hertil.

Da Smedeforbundet ud fra sit Synspunkt, at det her drejede sig om faste Akkordpriser, maatte opfatte den skete kollektive Afskedigelse som en partiel Lockout, foranledigedes gennem De samvirkende Fagforbund indgivet Klage til Den faste Voldgiftsret, som i en Kendelse af førnævnte Dato udtaler:

»De foran omhandlede faste Akkorder er at betragte som ligestillede med Prislisteakkorder.

Iøvrigt frifindes Parterne for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger udredes af hver af Parterne med 150 Kr.«

Det fremgik altsaa af Kendelsen, at Firmaet har været uberettiget til uden Opsigelse og uden Forhandling at fastsætte nye Priser, og det havde vel været at vente, at dette Standpunkt fra Den faste Voldgiftsrets Side naturligt vilde have medført, at der var tilkendt de afskedigede Medlemmer en Erstatning for den Tid, i hvilken de uberettiget havde været afskediget. Ganske vist tilbød Firmaet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, forinden Sagen gik til Den faste Voldgiftsret, at genantage samtlige afskedigede, men kun paa Betingelse af, at de var villige til at genoptage Arbejdet til de af Firmaet engang reducerede Priser, saaledes, at hvis Den faste Voldgiftsret gav Arbejderne Ret i deres Synspunkt, vilde de afskedigede Arbejdere kunne faa efterbetalt Forskellen mellem den gamle Pris og den af Firmaet ensidig fastsatte nye. Vi skal heller ikke lægge Skjul paa, at Forbundets Ledelse tilraadede de paagældende Medlemmer at genoptage Arbejdet, og det er i høj Grad sandsynligt, at hvis dette var sket, vilde Den faste Voldgiftsret have været nødsaget til at se paa denne Side af Sagen paa en anden Maade, end Tilfældet blev. Ansvaret for, at de paagældende Arbejdere ikke optog Arbejdet, men vilde afvente Den faste Voldgiftsrets Kendelse og dermed ikke fik Erstatning for den foretagne Afskedigelse, maa altsaa lægges paa de Raadgivere, som de paagældende Medlemmer paa daværende Tidspunkt mente var klogere end Forbundets Ledelse. Bortset fra alt dette forekommer det os, at Den faste Voldgiftsret i selve Sagens Præmisser er i Færd med at rokke ved det Retsgrundlag, som efter vor Formening er en Nødvendighed for Samarbejdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere paa Arbejdspladserne, naar det hedder:

»For saa vidt vil Klagernes Paastand være at tage til Følge, men under Hensyn dels til den Uklarhed, der maa erkendes at have kunnet gøre sig gældende med Hensyn til Akkordernes retslige Karakter, dels til, at Arbejderne har afvist et af Firmaet fremsat Forslag om, at de skulde udføre Arbejdet for de tilbudte nedsatte Akkordpriser mod senere at erholde Forskellen mellem disse og de hidtil gældende udbetalt, saafremt det ved en retslig Undersøgelse blev fastslaaet, at Akkorderne var at betragte som faste, finder Retten ikke tilstrækkeligt Grundlag for Erstatningsansvar over for de afskedigede Arbejdere, endsige for Idømmelse af en Bod.«

Det er ofte blevet bebrejdet Arbejderne, at de i Stedet for at søge opstaaede Spørgsmaal afgjort ad retslig Vej har forsøgt at tage sig selv til Rette, men man har ofte glemt, at Arbejdsgiverne i Kraft af deres Stilling indenfor Virksomheden i langt højere Grad end Arbejderne anvender »direkte Aktion«. Nu har Den faste Voldgiftsret i Virkeligheden i Præmisserne til nærværende Kendelse udtalt, at Arbejdsgiverne kan ændre de bestaaende Arbejdsforhold, naar ikke de ved direkte Forhandling med deres Arbejdere kan opnaa, hvad de ønsker, og selv om den Forandring, der sker senere, kendes retsstridig, er Arbejderne dog pligtige til at finde sig deri, indtil Forholdet er blevet klaret ved Retten. Det forekommer os, at man her er inde paa noget, som kun kan virke svækkende og opløsende paa Retsbevidstheden hos Arbejderne, thi skal Arbejdsgiverne have Adgang til, uden at der paa Forhaand er skabt retsligt Grundlag derfor, at ændre bestaaende Løn- og Arbejdsforhold, om hvis Karakter der maaske kan være nogen Uklarhed, saa maa den samme Ret jo ogsaa tilfalde Arbejderne, saa langt som disse er i Stand til at benytte den.

Men her maa det erindres, at Arbejdsgiverne altid har lettere Adgang til at foretage Forandringer i Virksomhedernes Arbejdsforhold, end Arbejderne har. Disse er jo saaledes ude af Stand til, selv om de ønsker det, uden Arbejdsgiverens Tilslutning, det være sig gennem Forhandling eller Pression, at forandre deres Lønforhold. Der kan derfor ikke være nogen Grund til at give Arbejdsgiverne en yderligere Aktionsret, de bør, forinden de kan foretage nogen som helst Ændring i bestaaende Arbejdsforhold, enten have Arbejdernes Tilslutning dertil eller den nødvendige retslige Afgørelse derfor; det vil

være farligt, hvis Den faste Voldgiftsret tilsigter at give Arbejdsgiverne en Præferencestilling udover, hvad de i Kraft af Forholdene allerede har.

Robert Dissmann død.

Atter har den internationale Metalarbejderbevægelse lidt et overordentlig smerteligt Tab, idet Tysk Metalarbejderforbunds Formand, Robert Dissmann, der jo var velkendt af danske Kolleger, og som sidst var i København i Anledning af I. A. Hansens Begravelse, hvor han talte ved Graven, paa Tilbagevejen fra New York er død af et Hjerteslag ombord i Damperen »Columbus«.

Den 2. September havde han sammen med Internationalt Metalarbejderforbunds Sekretær, Konrad Ilg, Formanden for de engelske Maskinarbejdere, Brownlie, og Formanden for de franske Maskinarbejdere, Labe, tiltraadt en Rejse til Amerika for at forsøge paa at faa de amerikanske Metalarbejdere til at tilslutte sig den europæiske internationale Metalarbejderbevægelse. Efter at de tre af Deltagerne den 6. Oktober havde taget Afsked med Dissmann og hans Frue, der ledsagede ham paa Rejsen, rejste Dissmann videre til Mexiko for at studere Arbejdsforholdene dér, og det var paa Tilbagevejen derfra over New York, at han døde midt paa Atlanterhavet af et Hjerteslag, kun 48 Aar gammel.

Dissmann var født den 8. August 1878 i Rhinland og lærte som Drejer, og efter at være blevet udlært kom han meget hurtig ind i Organisationsarbejdet. Fra 1900—1905 var han Leder af Tysk Metalarbejderforbunds Afdeling i Barmen, de følgende tre Aar Leder af Afdelingen i Frankfurt a/M, og fra 1908 til 1917 Sekretær i det socialdemokratiske Parti. I 1919 valgtes han til Formand for det tyske Metalarbejderforbund sammen med Georg Reichel og Alvin Brandes; i 1920 indvalgtes han i den tyske Rigsdag som Repræsentant for Frankfurt a/M, og samme Aar blev han indvalgt i den øverste Ledelse for Internationalt Metalarbejderforbund, til hvis dygtigste og mest indsigtsfulde Mænd han hørte. Et ejendommeligt Tilfælde har medført, at den internationale Metalarbejderbevægelse i Løbet af kort Tid har mistet 2 af sine mest fremtrædende Mænd, nemlig I. A. Hansen i Sommer og nu Robert Dissmann, Mænd, der hver for sig havde vundet en betydelig Anseelse og Autoritet i internationale Kredse. Robert Dissmann havde som Dreng døjet Proletarens Kaar, og han nærede hele sit Liv igennem dyb Interesse for Arbejderklassens Ve og Vel, og i den tyske Rigsdag har han udført et Kæmpearbejde for at yde Bidrag til Lindring af Arbejdsløsheden og for i det hele taget at komme den lidende tyske Arbejderklasse til Hjælp. Han var i Besiddelse af en overordentlig Arbejdskraft, parret med stor Veltalenhed, og naar han paa Kongresser og Møder tog Ordet, kunde han altid paaregne Interesse i Forsamlingen. Han var dertil overmaade energisk, og det fortaltes om ham, at han i lange Perioder tilbragte Nætterne i Jernbanetog mellem Stuttgart, hvor det tyske Metalarbejderforbund har sit Hovedkvarter, og Berlin og mellem denne By og Frankfurt a/M, hvor hans politiske Vælgere boede, og maaske er det denne Rastløshed, denne næsten overspændte Arbejdspræstation sammen med de klimatiske Forandringer, som han har været udsat for paa Tilbagerejsen fra Amerika, der har bidraget til, at den netop saa tilsyneladende stærke og endnu unge Mand maatte bukke under.

— — —

Hvilket Tab, den tyske Arbejderklasse har lidt ved Robert Dissmanns Død, fik man bedst et Indtryk af ved

Dissmann taler ved I. A. Hansens Grav.

hans Bisættelse Søndag den 7. November i Stuttgart, hvor der foruden Repræsentanter for Tysk Metalarbejderforbund og dets mange Afdelinger var fremmødt Repræsentanter for den tyske Rigsdag, den tyske socialdemokratiske Presse, Dissmanns Valgkreds, Frankfurt a/M, og praktisk talt en eller flere Repræsentanter for hver af de til Internationalt Metalarbejderforbund hørende Organisationer. For de skandinaviske Metalarbejdere var fremmødt Johs. Kjærbøl. I en stor Sal, Sieglesaale, var Dissmanns Baare henstillet omgivet af et Væld af Kranse, medens røde Faner og Rigsbannerfolk paraderede, og her sagde en lang Række af Dissmanns Medarbejdere indenfor den tyske Arbejderbevægelses forskellige Grene ham Tak for hans Arbejde, og gav hver for sig paa gribende Maade Udtryk for det Tab, som den tyske Arbejderbevægelse og ikke mindst Tysk Metalarbejderforbund havde lidt.

Dybt bevæget bragte det internationale Metalarbejderforbunds Sekretær, Konrad Ilg, Dissmann en Tak for, hvad han havde været for Metalarbejderbevægelsen, og den hele Højtidelighed var af overordentlig smuk og gribende Virkning. Efter at den var til Ende, blev Dissmanns Baare ført til Krematoriet paa Kirkegaarden, ledsaget af et Følge, der talte Tusinder, og herude tog

Deltagerne en vidunderlig smuk Efteraarsdag Afsked med Robert, som de fleste yndede at kalde den bortgangne. Stuttgarts Metalarbejdere havde sammen med de mange fremmødte Repræsentanter givet en af Arbejderklassens store Mænd en Ligbegængelse, der vakte Opmærksomhed i den gamle konservative Kongestad, og i Tusindtal kaldte dens Borgere frem i Vinduerne og paa Gaderne. Robert Dissmann havde for sidste Gang paakaldt Borgerskabets Interesse for Arbejdernes Sag.

Urafstemningen.

Resultatet af Urafstemningen indenfor Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Det er jo egentlig misvisende at hæfte Betegnelsen »Urafstemning« paa den Afstemning, der nu er afsluttet om Forslag til Fornyelse af Overenskomsten, da der for Smedeforbundets Vedkommende kun har deltaget 35 pCt. Ganske vist er Procenten noget højere for de øvrige mindre Organisationer, men for Formerforbundets Vedkommende er Forholdet dog dette, at i Henhold til en gældende Bestemmelse om, at »saafremt der ikke ved Urafstemning om en Sag er et Flertal af Forbundets Medlemmer, der har stemt for eller imod det foreliggende Spørgsmaal, træffer Hovedbestyrelsen Afgørelse i Sagen«, er det Hovedbestyrelsen, der har truffet Afgørelsen. Ved Afstemningen var der et Flertal for Forslaget, nemlig 553 Ja-Stemmer imod 491 Nej-Stemmer, men dette Flertal repræsenterede altsaa ikke over Halvdelen af Forbundets Medlemmer. For Specialarbejderne er Tallene 175 Ja og 65 Nej, for Metalslibere 132 Ja og 44 Nej, medens Metaltrykkerne har afgivet 61 Stemmer for og 28 imod Forslaget.

For Smedeforbundets Vedkommende har der kun en Gang tidligere, nemlig i Juli 1923, været en saa ringe Deltagelse, men vi hidsætter iøvrigt Tallene for de Urafstemninger, der har fundet Sted siden 1917:

	Antal Medlemmer i Forbundet	Ja Stemmer	Nej Stemmer	Afgivne Stemmer i pCt. af Medlemst.
December 1917	ca. 17,000	4783	2633	ca. 43,6
Februar 1919	20,400	5646	6464	- 59,3
Februar 1919		7838	6577	- 70,6
Marts 1921	22,200	3708	9986	- 54,4
April 1921	22,200	7456	4624	- 54
Februar 1922	22,000	3371	7785	- 51
Marts 1922	22,000	7339	2949	- 47
Juli 1923	22,000	4545	2250	- 31,2
April 1925	23,300	5338	5860	- 48,8
Maj 1925	23,300	6629	5458	- 52,8
November 1926	25,000	4814	3937	- 35

Endvidere anfører vi Tallene for de enkelte Afdelinger af Smedeforbundet ved den nu afsluttede Afstemning, men vi skal iøvrigt i næste Nummer af Fagbladet vende tilbage til hele dette Spørgsmaal.

Afdeling	Stemmer **for** Forslaget	Stemmer **imod** Forslaget
Aabenraa	15	14
Aalborg	188	35
Aarhus	298	110
Assens	6	18
Brønderslev	33	0
Esbjerg	13	78
Faaborg	22	0
Fredericia	33	40
Frederikshavn	150	7
Frederikssund	22	1
Frederiksværk	6	18
Haderslev	26	4
Hadsund—Assens	9	6
Haslev	16	0
Helsingør	5	213
Herning	1	19
Hillerød	41	0
Hjørring	26	0
Hobro	7	5
Holbæk	46	13
Holeby	42	5
Holstebro	48	4
Horsens	165	54
Kallundborg	41	0
Kolding	76	10
Korsør	33	0
Køge	56	1
Lyngby	23	5
Løgstør	18	2
Maribo	13	17
Marstal	8	0
Middelfart	10	49
Nakskov	1	147
Nexø	11	0
Nyborg	49	45
Nykøbing F.	44	3
Nykøbing M.	25	12
Næstved	47	23
Nørre Aaby	16	1
Nørresundby	46	20
Odder	17	0
Odense	263	178
Præstø	0	0
Randers	125	110
Ribe	10	3
Ringe	11	0
Ringsted	2	29
Roskilde	6	37
Rudkøbing	16	3
Rødby Havn	6	10
Rønne	19	22
Saxkøbing	0	19
Silkeborg	50	26
Skanderborg	9	17
Skive	23	8
Slagelse	61	4
Sorø	6	10
Stege	1	25
Struer	29	2
Stubbekøbing	9	13
Svendborg	168	26
Sønderborg	36	2
Thisted	16	0
Tønder	9	2
Varde	14	0
Vejen	11	0
Vejle	58	39
Viborg	27	2
Vordingborg	17	0
Ialt	2759	1566

Afdeling	Stemmer **for** Forslaget	Stemmer **imod** Forslaget
Københavns Afdeling 2	73	159
— — 3	69	26
— — 4	83	125
— — 5	352	158
— — 6	49	100
— — 7	108	99
— — 8	65	105
— — 9	80	48
— — 10	79	99
— — 11	307	145
— — 12	126	629
— — 13	209	113
— — 14	70	64
— — 15	305	172
— — 17	52	176
— — 18	24	145
Anvisningskontoret i København	4	8
Ialt	2055	2371
København	2055	2371
Provinsen	2759	1566
Ialt	4814	3937

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. Med Skrivelse af 11. September har A/S De forenede Jærnstøberier overfor Klubben skriftligt opsagt alle Akkordpriser paa Radiatorer, Ribberør og Støbejærnskedler, alt med Tilbehør, til at udløbe 1. November. Den haarde udenlandske Konkurrence fik Skylden, og man krævede en Nedsættelse af de nævnte Akkorder paa kun 20 pCt. Det er næppe til at forstaa, at vore Medlemmer ikke slog til med det samme, thi det var jo dog kun en Femtedel af deres Løn, Fabrikken vilde have, de skulde give Afkald paa.

Saaledes er Folk imidlertid ikke nu om Dage, og Resultatet blev da ogsaa, at Mæglingsmøde afholdtes den 14. Oktober. Dette forløb uden Resultat.

Man konstaterede her, at der tjentes 190 Øre i Gennemsnit pr. Time, men hvad man ikke var særlig slem til at understrege var, at Ydelsen ved dette Arbejde var anspændt til det yderste, og at det er et begrænset Antal Aar, en Mand kan være med til at holde ud.

Sagen behandledes dernæst ved Timandsmøde den 22. Oktober, og fra Forbundets Side stillede man det Forslag, at naar Aktieselskabet havde indført Forbedringer i Fremstillingsmaaden, og dette virkede saaledes, at der uden yderligere fysisk Anstrengelse kunde præsteres mere Arbejde paa samme Tid, var man villig til at optage nye Forhandlinger.

Dermed skulde naturligvis være underforstaaet, at den nugældende Fortjeneste ikke skulde formindskes.

Fra Sammenslutningens Side stillede man Forslag om nye lokale Forhandlinger, tagende Sigte paa Akkordpriser, der kunde give den samme Fortjeneste som Gennemsnitsfortjenesten i Provinserne, det vil sige Gennemsnitsfortjenesten for Maskinformere, Smede og Maskinarbejdere, Kernemagere og Rensere.

Man maa nok synes, at det var et højst mærkværdigt Forslag, naar Forholdet er, at det er faglærte Formere, der er beskæftiget ved dette Arbejde, og man saa vil sidestille Værdien af deres Arbejdskraft med f. Eks. deciderede Hjælpearbejdere, men Forslaget viser jo iøvrigt, hvor langt dette Selskab er ude, naar man tror, at der kan føres Forhandling paa et saadant Grundlag.

Mødet endte naturligvis ogsaa uden Resultat, og nogen Afslutning er heller ikke sket siden.

Den 12. November afholdtes der hos A/S Frichs et Mæglingsmøde, først paa Krav om Forhøjelse af Akkordarbejdernes ansatte Timelønninger, hvis Gennemsnit er 106 Øre. Noget Resultat opnaaedes ikke.

Dernæst behandledes en Uenighed om en Akkordpris paa noget Gasværksarbejde. 20 Stk. skulde fremstilles, og da Enighed om Akkordprisen ikke kunde opnaas, forlangte Støbemesteren det udført for Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt. Det indlod Formerne sig paa under Protest.

At Protesten nedlagdes er ganske naturlig, da den omhandlede Overenskomstbestemmelse er at betragte som en Undtagelsesbestemmelse, hvis Mening ikke kan være, at man paa en Arbejdsløn, der tilsammen i Akkord andrager henimod 17—1800 Kr., i saa lang Tid, som det varer at udføre dette, skal kunne bruge denne Bestemmelse til at nedsætte Fortjenesten med 20 pCt., i dette Tilfælde for 2 Formere.

Det skal siges til Direktør Due-Petersens Ros, at han næppe var blevet en Hindring for Sagens Afslutning, hvis Støbemester Jens Hansen vilde være gaaet med til en mindelig Ordning. Som foran anført skulde der udføres 20 Stk. Det første Stykke var Betalingsspørgsmaalet i Orden for, og det drejede sig saaledes om Betalingen for 19 Stk. For Stk. Nr. 2 og 3 havde Støbemesteren givet Tilsagn om at betale 98 Kr. pr. Stk., men saa skulde de resterende 17 Stk. udføres for 85 Kr.

Dette sidste kunde man ikke akceptere, men tilbød bl. a. naar Nr. 2 og 3 betaltes med 98 Kr. pr. Stk., da at udføre de resterende 17 for 93 Kr. pr. Stk., eller hvis Betalingen skulde være ens for alle 19 Stk., da 94 Kr. pr. Stk.

I disse 2 Tilfælde blev den samlede Sum ikke ens. I det ene Tilfælde blev det 1777 Kr. og i det andet 1786 Kr., men Støbemesteren var ikke til at formaa til at indgaa paa nogen Ordning, og Direktøren erklærede, at det afsluttende Ord laa hos Støbemesteren.

Sagen gaar til Timandsmøde.

Hvor smaatskaaren en saadan Mand kan være fremgaar af følgende: Direktøren havde paa en eller anden Maade faaet fat i Tallet 93 Kr. 50 Øre, altsaa 50 Øre mindre end det laveste af de forannævnte 2 Tilbud, og Forbundets Formand erklærede naturligvis, at paa en samlet Sum af den Størrelse, der her var Tale om, kunde 50 Øre i hele Beløbet ikke spille nogen Rolle, og var klar til at slutte Sagen dermed, men saa var det, at Direktøren lagde Afgørelsen over i Støbemesterens Hænder, og han vilde intet.

Der kommer saa det morsomme til, at Støbemesteren, da Mødet saa at sige var forbi, udbrød til Forbundets Formand: Vil Du akceptere en Pris paa 93 Kr. 25 Øre pr. Stk.? Svaret kunde naturligvis kun være, at han skulde lade være med at gøre Nar af Folk.

Paa en samlet Sum af ca. 1800 Kr. kunde 5 Kr. være det afgørende, og Direktøren var altsaa ikke den Mand, der mente, at han burde sætte en Pind i Hjulet for Støbemesterens barnagtige Optræden.

Sandelig — Jens Hansen har forandret sig, siden han var Afdelingsformand i Aarhus og Medlem af Hovedbestyrelsen, indtil han indgik som Støbemester hos A/S Frichs for en Løn, der havde til Følge, at han — i alle Tilfælde nogen Tid efter Tiltrædelsen — ikke kunde blive Medlem af Støbemesterforbundet.

Horsens. Hos A/S Møller & Jochumsen er ansat en Støbemester ved Navn P. Bjerre.

Formernes Antal har i lang Tid ikke været særlig stort, og Tillidsmanden havde adskillige Gange været afskediget paa Grund af Arbejdsmangel, uden at han gjorde nogen Bemærkninger derom, da han for saa vidt fandt det rimeligt under Hensyn til andre og ældre Folk, der var paa Arbejdspladsen, og navnlig indtog han den Stilling, da der sendtes Bud efter ham, naar der igen blev noget at bestille.

Under en Periode, hvor han for nylig gik ledig, sendte Støbemesteren Bud efter ham, for at faa reduceret nogle Akkorder paa noget bestemt Arbejde, og da vedkommende for Tiden afskedigede Tillidsmand — og som man antagelig havde til Hensigt at genantage, naar der igen blev Arbejde — ikke kunde være Fabrikken følgagtig i den Sag, man havde tilkaldt ham i, valgte man, da man nogen Tid efter skulde bruge en Mand mere, at sende Bud efter en anden.

Nu kan der selvsagt ikke være Tale om at misunde denne anden Mand, at han fik Arbejde, men det er et Bevis for, hvad man mener at kunne tillade sig i Kraft af Tidernes Ugunst, medens vedkommende Støbemester paa den anden Side søger at gøre sig saa behagelig overfor Fabriksledelsen som muligt, idet han udfører alt det almindelige Formerarbejde, han orker at præstere.

Der er forskellige Maader at udfylde en Funktionærstilling paa. Hr. Bjerre opfatter dem temmelig sikkert som indeholdende Begrebet Judøvende Støbemester og udøvende Former paa samme Gang.

Odense. Den 15 November afholdtes der hos A/S M. P. Allerups Eftf. et Mæglingsmøde foranlediget ved følgende: Paa Støberiet udføres der for Tiden noget Arbejde til Skibsværftet og derunder ogsaa nogle Klys. I det Øjemed havde man en meget stor og noget upraktisk Kasse, der anvendtes til Overpart, og saaledes, at der paa samme Gang blev støbt 2 Klys i Kassen. Naar en bestemt Størrelse Klys udførtes deri, betaltes der 130 Kr. pr. Klys minus 13 pCt.

For nogen Tid siden lod Firmaet støbe en Faconkasse, men til et enkelt Klys, og Støbemester Johannes Petersen krævede da Prisen nedsat til 85 Kr. pr. Stk.

Da der paa ingen Maade kunde være Tale om at indgaa herpaa, og da der var ændret lidt paa Klysets Hoved, hvilket næsten altid sker, naar et saadant Arbejde fremkommer, da Skibets Facon jo sjældent er helt ens, regnede han ud, at Klyset af den Grund var blevet til nyt Arbejde, som skulde udføres for Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt., naar man ikke vilde modtage de 85 Kr., og Arbejdet udførtes paa den Maade under Protest.

Odense Afdeling har under Sagens Forberedelser gjort sig Anstrengelse for at skaffe Rede paa, hvad der betaltes for saadant Arbejde f. Eks. hos Burmeister & Wain og paa Helsingør Skibsværft, og de indhentede Oplysninger gav Anvisning paa ganske andre Akkordpriser end dem, Støbemester Petersen mener at kunne byde Folk.

Ved Mæglingen blev der fra Forbundets Side under Hensyntagen til den ny Kasse, og alt hvad iøvrigt kunde tages i Betragtning, tilbudt at akceptere en Akkordpris paa 100 Kr. uden Afdrag af nogen Procent.

Det vilde hverken Aktieselskabet eller Støbemesteren godkende, og Sagen er derefter sendt til Behandling i Timandsudvalget.

Atter et Bevis for, at Tonen hos d'Hrr. Arbejdsgivere og Funktionærer for Tiden kun er den, at »Vi alene vide«.

Metaltrykkere.

Den i tidligere Numre af Bladet som slettet Medlem opførte Aksel Johnsen arbejder fortsat i Georg Jensens Sølvsmedie og lader ikke til at have Hast med at blive Medlem af vort Forbund, endskønt han paa rimelige Vilkaar og en Sum af 165 Kr. har kunnet ordne sit Forhold for længe siden.

Trods disse Tilbud har han tilladt sig at underbyde Forbundet med en Betaling af 100 Kr.

Nu er Tiden imidlertid saa vidt fremskreden, at disse Betingelser ikke mere staar ved Magt.

Smede og Maskinarbejdere.

Bemærk! Svendborg Afdeling henstiller til alle Medlemmer at henvende sig paa Kontoret, forinden de søger Arbejde i Byen.

Mæglingsmøder. Den 20. Oktober afholdtes Mæglingsmøde i Anledning af et af A/S Siemens-Schuckert, København, rejst Krav om Reduktion af Akkordpriserne paa Benzinstandere. Firmaet krævede en Reduktion af 10 pCt., hvilket Krav ikke kunde imødekommes fra Arbejdernes Side, men efter nogen Diskussion henvistes Sagen til fornyet Forhandling mellem Parterne.

Den 23. Oktober afholdtes Mæglingsmøde hos Smedemester C. F. Rødtjer, København, angaaende en opstaaet Strid om Betalingen af et Akkordarbejde ved Installation af en Varmtvandsbeholder paa Københavns Godsbanegaard. Sagen sluttede med, at Smedemester Rødtjer indgik paa at betale et Beløb af 14 Kr.

Den 15. Oktober afholdtes Mægling paa Svovlsyrefabrikken »Limfjorden«, Nørresundby, i Anledning af et Krav om et almindeligt Løntillæg samt et Smudstillæg af 12 Øre pr. Time ved Kisaskeoptræk. Firmaet kunde ikke indgaa paa nogen Lønforhøjelse. Derimod vilde Fabrikken give Akkord i større Udstrækning.

Timandsmøder. Den 13. Oktober er der afholdt Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Lønkrav overfor Firmaet H. H. Blücher & Søn, Sct. Gertrudsstræde 10, København. — Man enedes om, at den ansatte Timeløn for samtlige Arbejdere forhøjes fra 107 til 108 Øre. Akkordafsavnstillæget forhøjes for Klejnsmedene Hansen med 10 Øre, for Grundin med 5 Øre og for Jørgensen med 5 Øre.

2) Klage over Afskedigelse af en Tillidsmand hos Firmaet Christoffersen & Larsen, Esbjerg. — Sagen sluttede med de faldne Udtalelser, idet Firmaet erklærede, at det var en Fejltagelse, at en Drejer, Ejnar Nielsen, ikke var afskediget samtidig med, at Tillidsmanden blev afskediget. Firmaet erklærede sig iøvrigt villig til at genantage den afskedigede Tillidsmand.

3) Krav om Lønforhøjelse for 9 Maskinarbejdere, Indførelse af Akkordafsavnstillæg og Renskrivning af Akkordprislisten paa Korsør Jærnstøberi. — Man enedes om at forhøje Timelønnen med ialt 14 Øre til 7 Mand. Endvidere gav Firmaet Tilsagn om at bestræbe sig for, at Arbejdet udføres i Akkord i saa stor Udstrækning som muligt. Prislisten renskrives snarest muligt.

4) Lønkrav overfor A/S Aalborg Portland Cementfabrik, Aalborg, og A/S Portland Cementfabrikken »Danmark«, Aalborg. — Sagen sluttedes, idet A/S Aalborg Portland Cementfabrik tilbød at forhøje Timelønnen med 1 Øre for indtil 39 Mand og A/S Portland Cementfabrikken »Danmark« med 18 Øre ialt til 9 Mand.

5) Lønkrav overfor A/S Maglekilde Maskinfabrik & Jærnstøberi, Roskilde. — Sagen sluttede med de faldne Udtalelser, idet Firmaet tilbød at forhøje Timelønnen med 11 Øre, at fordele til 3 Mand.

6) Lønkrav overfor Faaborg Jærnstøberi & Maskinfabrik. — Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, da Fabrikanten ikke var kommet til Stede, og det

er senere meddelt, at Sagen er gaaet i Orden ved, at der er givet et Tillæg af 11 Øre at fordele til 7 Mand.

Den 22. Oktober afholdtes sammen med Formere og Arbejdsmænd Timandsmøde til Behandling af et Krav fra A/S De forenede Jærnstøberier i Aarhus om en Reduktion af Akkordpriserne paa 20 pCt. Da Arbejdernes Repræsentanter ikke kunde indgaa paa nogen Reduktion, opnaaedes ikke Enighed, hvorfor Aktieselskabet forbeholdt sig sin Stilling.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. **Thisted.** Maskinfabrikant Chr. Jensen, Østergade.
2. **Randers.** Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
3. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
4. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.
5. Maskinhandlerne Fris & Bang, Skive.
6. Smedemester Hansen, Nexø.
7. Munthesen & Co., Søborg.
8. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
9. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
10. Fabrikant Møller, Varde.
11. Aaleeksportør Christensen, Kolding.

Konflikt hos Det danske Mælkekompagni. Foranlediget af Maskinmestrenes Forening undlader vi ikke at gøre opmærksom paa, at denne har etableret Blokade overfor Aktieselskabet Det danske Mælkekompagni, Mælkevej 2—4, København F., efter at 2 af Foreningens der ansatte Medlemmer er blevet opsagt fra deres Stillinger, fordi de efter Foreningens Ordre nægtede at gaa med til en større Lønreduktion end den, der er fastsat i Overenskomsten med Arbejdsgiverforeningen. Da den Mulighed foreligger, at Kompagniet vil søge at skaffe sig Erstatning for de opsagte Maskinmestre blandt Smedeforbundets Medlemmer, undlader vi ikke at meddele, at ingen maa tage Ansættelse i nævnte Stillinger, saalænge Konfliktsforholdet bestaar.

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Rønne Afdeling.

Lørdag den 30. Oktober fejrede Rønne Afdeling sin 29-aarige Bestaaen ved en smuk Festlighed i Industriforeningens Lokaler, hvor Afdelingens Medlemmer og deres Damer samt enkelte Indbudte samledes i et Antal af over 160. Afdelingsbestyrelsen havde indbudt Forbundets Formand, der var kommet til Stede, og som ved Kaffebordet, efter at Afdelingens Formand, G. Ekvall, havde budt velkommen, holdt en lille Tale, som han indledede med at bringe en Hilsen fra Forbundets Hovedledelse og fra Afdelingens Stifter, Skibsbygger H. F. Jakobsen, der i 1895 kom til Rønne for at lede det praktiske Arbejde ved det derværende Jærnskibsbyggeri. Jakobsen, der nu i en Menneskealder har arbejdet paa Københavns Flydedok, havde af Forbundets daværende Formand, H. P. Hansen, faaet Paalæg om at søge de bornholmske Smede og Maskinarbejdere organiseret, hvilket altsaa ogsaa lykkedes, saaledes at Afdelingen blev stiftet i 1897, men dog først i 1898 kom ind under Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Lønningerne var dengang usle og opgives at have været for en god Smed fra 15—20 Øre i Timen, men Timelønninger paa 10 Øre var ikke ukendt, og Afdelingen havde i Begyndelsen adskillige Vanskeligheder at kæmpe imod, bl. a. fra den saakaldte kristelige Side. Kjærbøl paapegede den Fremgang, som de forløbne Aar havde bragt, og gjorde i sin Tale opmærksom paa, at vor Organisation i Samarbejdet med vore udenlandske Broderorganisationer besidder en Styrke, som der maa regnes med, men vi maa bruge vor Styrke med Omsigt. Vi kan kun ønske, at vort Lands Industri skal bestaa og trives, thi ødelægges den, forsvinder Muligheden for vort Erhverv. Det drejer sig om at vurdere sin Styrke og kende sin Begrænsning. Iøvrigt udtalte Kjærbøl Haabet om, at det skulde kunne lykkes at komme gennem den forestaaende Overenskomstsituation uden alt for megen Uro, og han regnede med, at der vilde være Muligheder for, at Jærnindustrien kunde komme overens, hvilket vilde have en ikke ringe Betydning for Arbejdsfreden i Almindelighed.

Efter at Kjærbøl havde talt, motiverede Folketingsmand M. Rasmussen et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, idet han i hjertelige Ord mindedes Forbundets afdøde Formand, J. A. Hansen, og udtalte Ønsket om, at det maatte kunne lykkes den nuværende Formand at føre Forbundet videre ad de samme Baner, og Borgmester Niels Nielsen opfordrede Smede og Maskinarbejderne til at støtte det socialdemokratiske Parti og dets Presse.

Efter at Faktor Hansen havde oplæst Fortællinger i bornholmsk Mundart, og en Skuespiller paa fornøjelig Maade havde underholdt Deltagerne, tog Dansen sin Begyndelse og varede til et Tidspunkt, der laa betydeligt ud over, hvad man i Rønne almindeligvis er vant til, men Smedene havde ogsaa for en Gangs Skyld faaet Dispensation fra Lukkebestemmelserne af Byens ellers i saa Henseende ret nøjeregnende Politimester.

Vore bornholmske Kolleger kan kun være tilfredse med den smukke Festlighed, der fra først til sidst var yderst vellykket.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
12059	Andersen, Carl Martin ...	Maarum	1.11.03	Hillerød	18. 8.22	Frederiksværk	6. 3.26
22813	— Christen.....	St. Ramsing	14.10.05	Skive	6. 3.25	Skive	24. 4.26
36560	— Erik Ole L....	Blenstrup	30. 3.96	Kbhvn. Afd.	27. 8.23	Kbhvn. Afd. 12	31. 7.26
17158	— Frits Vald.....	Hoffmarkholz	27.11.02	Sønderborg	4. 8.19	Centralafd.	10. 7.26
2812	— Leo Riis.....	Esbjerg	6.11.06	Esbjerg	1.10.25	Esbjerg	12. 6 26
39256	Christensen, Christian	Mollerup	19. 7.90	Nykøbing M.	7. 9.25	Nykøbing M.	8. 5.26
26178	— Emil Gunnar ..	København	22.12.93	Kbhvn. Afd. 1	1.10.13	Kbhvn. Afd. 13	10. 7.26
30613	— I. J. Theilmann.	Nivaa	15.12.95	Helsingør	14. 3.25	Helsingør	17. 4.26
23582	— Kaj Rudolf.....	Blovstrød	10. 6.02	Kbhvn. Afd.	30. 4.21	Kbhvn. Afd. 13	10. 7.26
26415	Christiansen, Edm. Jens P..	København	29.12.02	„ „	1. 6.22	„ „ 8	31. 7.26
36463	— Svend Johs. ...	Tjustrup	26. 6.01	Sorø	2. 8.21	Sorø	8. 5.26
14413	Clausen, Hans Rasmus..	København	3. 9.02	Kbhvn. Afd.	1.11.21	Kbhvn. Afd. 15	31. 7.26
5816	Dunker, Aage Emil.....	—	23.12.00	„ „	14. 3.24	„ „ 2	3. 7.26
67	Feltsing, Hjalmar	—	19. 2.94	„ „ 1	3. 9.19	„ „ 13	31. 7.26
8790	Find, Niels Henrik ..	Charlottenlund	18. 7.06	„ „	15. 6.26	„ „ 15	17. 7.26
39802	Frandsen, Christian	Janderup	31. 5 03	Varde	1.11.24	Varde	26. 6.26
8444	Hansen, Chr. M. E. B...	Kausbølle	29. 3.95	Kbhvn. Afd.	15. 5.26	Kbhvn. Afd. 14	10. 7.26
8411	— Einer Axel	København	20. 6.05	„ „	6.11.24	„ „ 6	10. 7.26
14645	— Jørgen Peter ..	Helsingør	26. 6.02	Helsingør	29. 4.22	Helsingør	3. 7.26
21227	Henriksen, Henry Anton...	København	24. 7.00	Kbhvn. Afd. 1	7. 1.20	Kbhvn. Afd. 11	10. 7.26
37646	Jensen, Carl Chr.....	Ringsted	14. 1.05	Nykøbing F.	6.11.23	Tønder	26. 9.25
9361	— Carl Martin ...	Maribo	26. 9.88	Præstø	9. 5.08	Kbhvn. Afd. 9	3. 7.26
38277	— Colling Gotfred	København	30. 4.94	Kallundborg	1. 8.24	Kallundborg	7. 2.26
30114	— Niels Frede ...	Vridsløselille	7.11.99	Kbhvn. Afd. 1	3. 1.19	Kbhvn. Afd. 13	3. 7.26
34749	— Oskar H. Em. .	Odense	10. 4.03	Odense	3.11.22	„ „ 14	10. 7.26
21443	— Thorvald A. ..	Horbelev	22. 8.03	Stubbekøbing	5.11.23	Stubbekøbing	29. 5.26
15723	— Viggo Emil	København	2. 9 02	Kbhvn. Afd.	1.10.24	Kbhvn. Afd. 18	10. 7.26
14491	Jacobsen, Peter Juuel	Gentofte	22. 7.07	Lyngby	8. 5.26	Lyngby	21. 8.26
36248	Jønsson, Aksel Harald ..	København	10.12.03	Kbhvn. Afd.	12. 4 23	Kbhvn. Afd. 17	15. 5.26
2154	Klingenberg, Peter Isbrandt	Dragør	7.10.00	„ „ 1	15.10.19	„ „ 17	17. 7.26
22777	Kolding, Chr. Pedersen .	Thise	14.10.02	Skive	15. 4.25	Skive	23. 1.26
26731	Larsen, Aage	Sandby	11. 6.99	Nakskov	20. 2.25	Nakskov	29. 8.25
11494	— Tage Asbjørn..	København	3. 2.06	Kbhvn. Afd.	7. 1.25	Kbhvn. Afd. 14	10. 7.26
4950	Mikkelsen, Carl.....	Helsingør	21. 7.01	Helsingør	8.11.20	Helsingør	27. 3.26
3413	— Johannes	Mollerup	13.12.04	Nykøbing M.	7.12.25	Nykøbing M.	8. 5.26
13107	Nielsen, Andreas	Nykøbing M.	2. 2.95	Søfyrb. Forb.	1. 2.15	—	10. 4.26
38625	— Axel Edvard...	København	29.10.04	Kbhvn. Afd.	9. 2.24	Kbhvn. Afd. 12	24. 7.26
3836	— Harry	Rudkøbing	18. 9.99	Slagelse	6. 2.26	Korsør	1. 5.26
4792	— Niels.....	Taanum	13. 4.86	Randers	3. 5.05	Randers	28. 3.25
12804	— Ragnar Thoghøj	Skagen	23. 6.06	Kbhvn. Afd.	27. 1.25	Kbhvn. Afd. 14	3. 7.26
38261	Nissen, Jens.....	Vojens	19. 6.06	Haderslev	1.11.24	Haderslev	14. 8.26
30970	Olsen, Frederik M. ...	S. Borup	17. 3.89	Randers	7.10.07	Randers	28. 3.25
17094	— Ingemann V....	Køng	31. 8.02	Kbhvn. Afd.	14.10.22	Kbhvn. Afd. 17	31. 7.26
36691	Petersen, Aage L. Brahe.	Herstedvester	29. 6.04	„ „	13.10.23	„ „ 10	24. 7.26
21429	— Otto Johs.....	Stubbekøbing	16. 6.03	Stubbekøbing	1.11.22	Stubbekøbing	19. 6.26
33603	— Peter Jacob ...	Karlslunde	17. 4.98	Roskilde	31. 7.18	Kbhvn. Afd. 12	10. 7.26
35800	— Viggo Eman. ..	Aarhus	26. 3.03	Aarhus	8. 5.23	„ „ 12	24. 7.26
15300	— Vilhelm M.....	København	24. 7.81	Kbhvn. Afd.	20. 3.25	„ „ 3	17. 7.26
39052	— Willy Albert...	Gurre	20. 6.96	Helsingør	3. 7.24	Helsingør	15. 5.26
33740	Rasmussen, Axel H.	Sorø Landsogn	20. 3.03	Sorø	6. 5.22	Kbhvn. Afd. 14	10. 7.26
7931	Sørensen, Ernst.....	København	10. 8.07	Kbhvn. Afd.	17. 4.26	„ „ 17	17. 7.26
39523	— Gunnar Thork..	—	15.11.04	„ „	9. 6.24	„ „ 14	3. 7.26
38249	Sjøberg, Otto Heinrich..	Haderslev	1. 3.06	Haderslev	15. 4.24	Haderslev	24. 7.26
7435	Sjølander, Oskar Theodor	Helsingør	19. 7.97	Helsingør	29. 4.16	Kbhvn. Afd. 11	31. 7.26
35931	Slott, Christian	Vandfalds Mølle	18. 7.02	Kallundborg	7. 5.23	Kallundborg	21. 3.25
26199	Stjernstrøm, Axel Gotfred...	København	8. 3.02	Kbhvn. Afd.	3. 2.21	Kbhvn. Afd. 11	3. 7.26
5106	Suell, Ove.....	Kundby	5. 2.84	„ „	17. 4.26	„ „ 14	10. 7.26
2470	Svendsen, Edm. Niels J...	København	20. 7.98	„ „	21.11.25	„ „ 9	24. 7.26
36583	Thomsen, Egon Aage	—	16.10.01	„ „	7. 9.23	„ „ 3	10. 7.26
30082	Trannerup, Peter.....	Frederiksberg	16.10.81	D. Arb. Forb.	23. 8.12	„ „ 9	24. 7.26
8016	Tømming, Svend Aage M.	København	7. 4.07	Kbhvn. Afd.	22. 4.26	„ „ 17	3. 7.26

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 32909	Nielsen,	Edvard Anton	(Kbhvn. Afd.)
- 17557	Petersen,	Oluf Valdemar	(—)

Medlem Nr. 27512, Tietzel, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 12936	Eriksen,	Johs. Adolf
- 1633	Hansen,	Crilles Peter Georg
- 14411	—	Hilmar Jens Peter
- 28005	Jensen,	Carl Fr.
- 12503	—	Poul Domatius
- 17847	Jacobsen,	Svend Aage
- 28035	Madsen,	Holger Roland
- 25901	Nielsen,	Willy Noren
- 2090	Olsen,	Willy Theodor
- 39460	Petersen,	Carl Chr.
- 5114	—	Helmuth
- 36269	Riis,	Viggo Einer

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 23382	Hansen,	Adolf Heinrich	13. 5.16
- 25830	Jørgensen,	Cornelius Bartholin	27. 3.20
- 22100	Larsen,	Ole Chr.	9. 9.16

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 2492	Balling,	Vilhelm	17. 7.20
- 30188	Boesen,	Jens Chr. Sof.	22. 5.26
- 39302	Cederstrand,	Holger	27.12.24
- 724	Christiansen,	Laurits Vald. E.	26.12.25
- 483	Damgaard,	Theodor Har. Boye	22. 5.20
- 12936	Eriksen,	Johannes Adolf	24. 4.26
- 28170	Hansen,	Carl Peter	11.12 20
- 1633	—	Crilles Peter G.	17. 4.26
- 14411	—	Hilmar Jens P.	24. 4 26
- 32632	—	Valdemar	19. 3.21
- 24406	Hiller,	Kaj Henry A.	20. 1.23
- 28005	Jensen,	Carl Fr.	10. 7.20
- 17822	—	Julius Søgaard	6.12.24
- 27570	—	Niels	22. 1.21
- 12503	—	Poul Domatius	17. 4.26
- 12177	—	Thomas Hans Peter	28. 3.25
- 17847	Jacobsen,	Svend Aage	13. 3 26
- 28035	Madsen,	Holger Roland	22. 8.25
- 28863	—	Thorkild Skjoldborg	16. 2.24
- 4189	Mikkelsen,	Aksel Martinus	20. 9.24
- 25901	Nielsen,	Willy Noren	13. 2.26
- 2090	Olsen,	Willy Theodor	20. 2.26
- 25212	Ovesen,	Rasmus Jensen	6. 2.26

			Sidst betalt
Nr. 39460	Petersen,	Carl Chr.	14.11.25
- 5114	—	Helmuth	13. 3.26
- 2206	Rasmussen,	Rasmus Johs.	3. 4.26
- 8301	Rasbro,	Leon	12. 6.26
- 36269	Riis,	Viggo Einer	10.10.25
- 37212	Thomsen,	Svend Ove H.	11. 4.25
- 36038	Wassberg,	Manfred Edgar	6. 3.26
- 19824	Winther,	Poul	22. 9.23
- 4658	Østrup,	Niels P. Nielsen	25. 9.20

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 2. Aarg., Nr. 10.

Vore Telefoner.

Formere.

Hovedkontoret	Byen 2125
Hovedkassererens Privattelefon	Nora 3999 y

Jærn- og Metalslibere.

Hovedkontoret	Byen 197 y

Smede og Maskinarbejdere.

Hovedkontoret	5121 og 8221
Anvisningskontoret	12651
Centralafdelingen, Sekretær S. Munk,	Central 3824 — 13877
Afd. 2, Formanden N. C. Christensen	Byen 2598 y
Lørdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 3, Formanden P. Andersen	Central 5121
Afd. 4, Formanden Th. Andersen	Strand 1570 x
Lørdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 5, Formanden Johs. Kjærbøl	Central 5121
Afd. 6, Formanden S. Thorlund	Taga 3865
Fredag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 7, Formanden J. P. Nielsen	Vester 1479 v
Afd. 8, Formanden Olaf C. Olsen	Amg. 2168
Afd. 9, Formanden H. Rasmussen	Nora 2756 y
Lørdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 10, Formanden Knud E. Schiøttz, Sydhavn	122 x
Afd. 11, Formanden S. A. Svendsen	Central 3824 — 13877
Afd. 12, Formanden O. Wolff	Amg. 4345
Tirsdag og Fredag 5—7	Central 13877
Afd. 13, Formanden S. Munk	Central 3824
Afd. 14, Formanden R. Ludvigsen	Vester 2419 y
Onsdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 15, Formanden Vilh. Christensen	Øbro 4783 x
Fredag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 17, Formanden Johs. Nielsen	Nora 7418
Tirsdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 18, Formanden Otto Hansen, Mandag fra 5—7 Aften	Central 13877
Aalborg	1192
Aarhus	4123
Brønderslev	348
Esbjerg, Formand L. Rosendahl	1382
Fredericia	817
Frederikshavn	586
Haslev	163
Helsingør, Kasserer Carl Christensen	470
Hjørring, Formanden	887
— Kassereren	687
Holbæk	773

Horsens		1323
Kolding, Formanden		1383
— Kassereren		1599
Lyngby, Kassereren		736
Middelfart		251
Nørresundby	Aalborg	4334
Odense		1863
Randers		1512
Roskilde		1406
Silkeborg, Kassereren		771
Svendborg		1099
Varde		151
Vejen		148
Vejle		1116
Viborg, Kassereren		1069

Specialarbejderforbundet.

Formanden	Sundby	3813

Saa gør vi op igen!

Den *2. December* gaar det danske Folk til Valg efter 2½ Aars socialdemokratisk Regering.

Med stigende Desperation har Arbejdsgivernes og Storbøndernes politiske Repræsentanter søgt at spænde Ben for den Politik, som Regeringen har søgt at gennemføre.

Giv os Kragh tilbage,

er disse Partiers brændende Ønske. De længes tilbage til den gyldne Periode 1920—24, men den arbejdende Befolkning har heller ikke mistet Hukommelsen.

Vi husker, at disse Aar, da *Partifællerne af Arbejdsgiverforeningens Formand* stod ved Styret, var onde og mørke Aar for Arbejderklassen.

Vi husker:

Nedsættelsen af Tjenestemændenes Løn,

Tvangsnedskæringen af Lønnen til Statens Skovarbejdere,

Sultecirkulærerne, der fratog Tusinder af Arbejdsløse Understøttelsen, hvorved 10.000 Familier kom paa *Fattigvæsenet,*

Arbejdsløshedslovgivningens Forringelse,

Nedsættelsen af Alderdomsunderstøttelsen og Hjælpekassehjælpen,

Huslejelovens Ødelæggelse og endnu meget mere.

Vi husker, at

Neergaard skar i det levende Kød,

som han selv sagde. Vi husker, at det var *den haarde Haand* mod Smaabjemmene og *Skulderklap* til Overklassen i By og paa Land.

I 1924 tog Smaahjemmene Revanche ved at give *Socialdemokratiet* Sejren.

Men Reaktionen gav ikke op. Ved Hjælp af *Landstingets konservative Flertal* spændte den Ben for den socialdemokratiske Regering, og den opnaaede at *gøre det radikale Parti angst.*

Den socialdemokratiske Regering

har ved et kraftigt Initiativ søgt at fremme en *dybtgaaende social Reformlovgivning.*

Først og fremmest har Regeringen søgt at *sætte Arbejde i Gang,* sidst ved sit storstilede Forslag om at stille **122 Mill. Kr.** til Raadighed.

Arbejdsløshedsunderstøttelsen er forbedret *administrativt under de andre Partiers Protest.*

Men Forslag om en *Forbedring af Understøttelsen* ved Lov saavel som Planen om *Støtte til Erhvervene* er forkastet eller lemlæstet af de andre Partier.

Deres Parole er:

Intet Arbejde — Ingen Understøttelse,

men til Gengæld *Lønnedsættelse.*

Læg hertil, at de andre Partier stadig har *hindret 8-Timers Dagens Lovfæstelse, Aldersrentens* og *Enkebørnsunderstøttelsens Forbedring, Lærlingelovens Revision* og *Boligbyggeriets Fremme,* samt at de har *modarbejdet Kampen mod Prisfordyrerne* og holdt Haanden over *de store Formueejere.*

Saa maa man indrømme, at

Valget er let for os.

Vor Regering har appelleret til os.

Lad os vise Overklassens Herrer og Damer, at vi forstaar Situationen.

Gaa frem til Valgurnerne i et *Stormtempo* som aldrig før.

Pur *alle* Kammeraterne ud til Kamp for *deres egen Sag.*

Husmænd og Landarbejdere rykkede frem med os i 1924 i et større Tal end nogen Sinde.

Men de kommer i endnu større Tal denne Gang.

Saa maa *vi* ikke staa tilbage.

I Fællesskab kan vi rejse en Folkebølge, der drukner Reaktionen ved at sikre

Socialdemokratiets Sejr.

Men dertil maa ogsaa **Du** være med.

Maskinisteksaminerne.

Nye Kursus til den almindelige Maskinisteksamen, den udvidede Maskinisteksamen, Maskinpasserprøven og Motorpasserprøven begynder først i Januar og August. Indmeldelse og alle Oplysninger ved Henvendelse til:

Københavns Maskinistskole,

Nørrebrogade 13. N.

Kontortid: 6—8 Eftermiddag.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 2 DECEMBER 1926 13. Aarg.

Arbejdsmændenes Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund.

Da Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres den 31. Oktober med 194 Stemmer imod 188 fastholdt den af en tidligere Kongres i Forbundet vedtagne Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund, var det en naturlig Konsekvens af den Stilling, som en Del af Dansk Arbejdsmandsforbunds Ledelse under Konflikten i 1925 indtog overfor De samvirkende Fagforbund. Arbejdsmændene høster nu den Sæd, som den Gang blev saaet, efter at Jordbunden var gødet gennem en i dansk Fagbevægelse heldigvis enestaaende Kampagne imod Fagforbundenes Ledelse, som iøvrigt maatte ses paa Baggrund af, at ikke mindst Dansk Arbejdsmandsforbund havde bidraget til at gøre De samvirkende Fagforbund til et Centralbureau, hvor man kunde faa Lov til at indkassere de nødvendige Kontingenter og pille med lidt Statistik, men iøvrigt ikke havde tilstrækkelig Myndighed til paa samme Maade, som Tilfældet er med Arbejdsgivernes Organisation, i de store og vanskelige Situationer at kunne disponere. Vi kan kun beklage den skete Udmeldelse, der selvfølgelig svækker De samvirkende Fagforbund, selv om man ikke uden videre kan gøre Resultatet op derved, at man stiller de 85,000 Arbejdsmænd overfor de tilbageværende 152,000 Arbejdere, der fortsat tilhører Landsorganisationen, og hvoraf den overvejende Del er faglærte, og det er jo muligt, at Svækkelsen i større Grad kommer til at gaa ud over Arbejdsmændene i det lange Løb.

Iøvrigt er det overmaade vanskeligt at finde nogen Linie for de fremtidige Organisationsformer i Danmark, dertil er Billedet af den danske Fagbevægelse for Tiden for sammensat. I Virkeligheden afspejler den danske Fagbevægelse alle Organisationsformer, lige fra den mest intime Centralisation til den mest meningsløse Separatisme. Vi har det gennemførte Industriforbund, f. Eks. i Keramisk Forbund, og samtidig ser vi, hvorledes enkelte og endda ikke ret omfattende Fag har organiseret sig hver for sig i Provinsen og København, dette gælder f. Eks. Bygningshaandværkerne. At der samtidig findes selvstændige Organisationer saa diminutive, at de nærmest svarer til en mindre Værksteds-klub, er vistnok i nøje Overensstemmelse med god dansk fagorganisatorisk Tankegang, men at det ikke bidrager til at fremme tidssvarende Organisationsformer er ganske givet, og det har jo bl. a. vist sig, at der hidtil har været Vanskeligheder for at faa udviklet Metalarbejderkartellet, der blev dannet i 1912, til et virkeligt Industriforbund. Det er ogsaa interessant at bemærke, at samtidig med, at Dansk Elektrikerforbund ved Urafstemning har forkastet at søge Optagelse i De samvirkende Fagforbund igen, søger Specialarbejderforbundet ved Skibsværfterne Optagelse i Samvirksomheden, og efter den Stilling, som De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har taget hertil, tør vi sikkert paaregne, at Optagelsen bliver en Kendsgerning.

Specialarbejderforbundet blev dannet i 1918, efter at Skibsværftsarbejderne havde udmeldt sig af Dansk Arbejdsmandsforbund, og bestaar af de ufaglærte Arbejdere, som arbejder i nøje Tilknytning til de faglærte paa Skibsværfterne, og Organisationen tilhører Centralorganisationen af Metalarbejdere. Specialarbejderforbundet har gentagne Gange forsøgt Op-

tagelse i De samvirkende Fagforbund, men en saadan er stadig strandet paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Modstand, og først nu, da Arbejdsmændene har meldt sig fra Samarbejdet, synes der at være Mulighed for en Løsning af dette Spørgsmaal. Det havde dog kun været naturligt, om Specialarbejderforbundet straks, da Ønske derfra fremkom om at blive Medlem af De samvirkende Fagforbund, var blevet imødekommet. Her var ikke Tale om nogen Splittelsesorganisation, men tværtimod om en Kreds af Arbejdere, der ønskede at arbejde i bedste Forstaaelse med de Organisationer, hvis Medlemmer var deres daglige intime Medarbejdere paa Arbejdspladsen, og Dansk Arbejdsmandsforbunds Modstand mod deres Optagelse i Samvirksomheden blev endnu mere urimelig, efter at Skibsværftsarbejderne paany havde meldt sig ind i Dansk Arbejdsmandsforbund.

Forøvrigt dannede Flertallet af de Organisationer, som har Medlemmer beskæftigede paa de københavnske Skibsværfter, i Fjor en Samvirksomhed, hvis foreløbige Resultat er blevet Udgivelsen af et Blad, hvis Opgave det er specielt at behandle Skibsværfternes Forhold, og i denne Samvirksomhed deltager saavel faglærte som ufaglærte. Til Trods for, at der til Tider synes at være en sygelig Tendens i Retning af at gennemføre en Ordning, der betyder: Hver Mand sin Fagforening, lever der alligevel en Lyst til Samvirke og en Følelse af, at det er nødvendigt, at de, der har fælles Interesser, ogsaa arbejder i Fællesskab for at tilvejebringe de bedst mulige Løn- og Arbejdsforhold. Det gælder her om at lade det hele gro organisk frem og uden Tvang og uden kunstig Agitation at skabe de Samvirksomhedsorganer, som Fremtiden faar Brug for, og som maaske kan medføre en virkelig stærk landsomfattende faglig Centralorganisation, maaske paa Grundlag af Industriforbund, men Tildannelsen af disse maa ske med megen Varsomhed og under fornøden Hensyntagen til alle Sider. Erfaringerne fra Udlandet, f. Eks. fra Norge, viser jo, at Gennemførelsen af Industriforbundstanken paa Grundlag af et Magtsprog fra Landsorganisationen saa langt fra skaber Tilfredshed, som den tværtimod vanskeliggør Samarbejdet mellem de enkelte Arbejdergrupper og dermed i Virkeligheden hæmmer i Stedet for at fremme Udviklingen. Industriforbund betyder Omgruppering, og saa længe denne medfører, at en Organisation faar Tilgang af Medlemmer, vil denne altid kunne forlige sig med Forandringen, men naar den skal aflevere til andre Organisationer, vil det være ulige sværere at forsone sig dermed, og Medlemmer, som maaske i en Menneskealder har staaet i en Organisation, vil have overmaade vanskeligt ved at finde sig til rette i den ny.

Vi trøster os imidlertid med, at de danske fagorganiserede Arbejdere vil være tilstrækkelig skolede til at danne de Organisationsformer, som Udviklingen kræver.

Men som selve Organisationsformerne i Øjeblikket frembyder et kaotisk Billede, synes der heller ikke rent taktisk set at være nogen ensartet Linie, som den danske Fagbevægelse gaar efter, og dette er maaske forklarligt derved, at de i Forbindelse med de senere Aars Konflikter afsluttede generelle Ordninger ikke i tilstrækkelig Grad har kunnet tage Hensyn til de enkelte Fags specielle Forhold, og man søger nu at faa oprettet det forsømte og at faa skabt Aftaler, som bedre er i Overensstemmelse med de enkelte Fags Tarv. Vi ser ligeledes, at Spørgsmaalet om at komme bort fra Pristalsreguleringen, hvilket jo næsten var blevet et Kardinalpunkt indenfor Smede og Maskinarbejderne, spiller en underordnet Rolle i andre Fag, hvor man dels har forlænget paa Grundlag af Pristallet og dels er indstillet paa at gøre det, og en Del af Forklaringen paa den delvise Splittelse indenfor den danske Fagbevægelse er da maaske den, at det har været umuligt, saaledes som Forholdene har artet sig i de senere Aar, at faa varetaget de enkelte Fags Interesser. Det ønsker man nu at faa genoprettet, og saa er det jo muligt, naar dette er lykkedes, og Blikket atter kan vendes udad, at det hele vil samle sig under en eller anden Form igen.

I Modsætning til Fagbevægelsen staar Arbejdernes politiske Bevægelse aldeles ubrudt og betegner en fortsat Fremmarch, og nu, da der er gaaet tilstrækkelig lang Tid til, at det nys afholdte Folketingsvalg kan vurderes nøgternt, har Arbejderne kun Grund til at være stolte af, at de efter i $2^1/_2$ Aar at have baaret Regeringsbyrden, alligevel kan gaa 28,000 Stemmer frem.

Det har undertiden været fremført, at Fagorganisationerne skulde være upolitiske, og at Fagbevægelse og Politik intet havde med hinanden at gøre. Saadanne Udtalelser kan kun være grundede i manglende Forstaaelse af, hvad Samvirksomheden mellem den faglige og den politiske Arbejderbevægelse har betydet for Arbejderne, eller ogsaa i en Interesse for, at denne Samvirksomhed skal ophøre, saaledes som det er blevet doceret af den Klat Kommunister, der vel nu efter Valget maa have faaet tilstrækkeligt Bevis for, at den danske Arbejderbevægelse ikke egner sig for deres Eksperimenter.

Forøvrigt kunde de kommunistiske Splittelsesmænd, til Trods for deres her fremførte Standpunkt, ikke lade være med paa fuldkommen ulovlig Maade at reklamere med enkelte Fagorganisationer, af hvilke de endda ikke engang var Medlemmer.

At vore Modstandere, Arbejdsgiverne, fuldt ud forstaar at vurdere den politiske Indflydelse og forstaar at benytte deres Repræsentanter i Rigsdagen til at bremse alle Fremskridt for Arbejderklassen, har jo gennem mange Aar været en Kendsgerning og fremtraadte maaske mest eklatant i 1920, da Statskup og Varsling af omfattende Lockouter blev kædet sammen, og læser man Arbejdsgiverforeningens sidste Medlemsblad, indeholder dette en Artikel, som giver levende Udtryk for den Glæde, der herskер i Arbejdsgiverforeningen over, at den socialdemokratiske Regering har maattet afgaa.

Hvad Arbejderne nu kan vente sig, efter at Venstre har dannet Regering med den mest udprægede Agrartype, som vort Land kan fremvise, i Spidsen, fremgaar af de Citater, som Arbejdsgiverforeningens Blad bringer fra Modstander-Dagspressen, og af hvilke vi hidsætter et fra „Fyns Tidende“:

> „Vi kan ikke vige uden om Opgaven: De offentlige Udgifter ned. Den maa løses, koste, hvad det koste vil, og det Ministerium, som nu kommer, maa bortset fra Dagens og Vejens almindelige Krav samles om dette ene. Vi har Love nok. Vi kan klare os et Stykke Tid. Det eneste, der tiltrænges, er en Administration og en Lovgivning, hvorved Arbejdsfriheden og den mest gennemførte Sparsommelighed sættes i Højsædet.“

Altsaa, ned med Understøttelse, ned med Lønnen og op med Arbejdstiden. Arbejdsfrihed, ikke for Arbejderne, men for Arbejdsgiverne.

Selve Alliancen mellem Arbejdsgiverforeningen og Venstre er saa unaturlig, saa det vel i højeste Grad er tvivlsomt, om den kan vare synderlig længe, thi nogen Varetagelse af Industriens Interesser skal man ikke vente af en Regering, hvis Repræsentanter gennem Aarene har stillet sig i afgjort Modsætningsforhold til Bybefolkningens Interesser, og det fælles Had til Arbejderne vil maaske nok et Stykke Tid kunne være tilstrækkeligt til at holde sammen paa Modstanderne, men det Modsætningsforhold, der er dem selv imellem, vil sikkert i det lange Løb vise sig at være en Hindring herfor.

At de Vanskeligheder, som Arbejderklassen er ude for, og hvor ikke mindst den hærgende Arbejdsløshed gør sig gældende, vil blive større, efter at Venstre er kommet til Magten, er afgjort givet. Vi trøster os dog med, at Trykket paa Arbejderklassen vil bevirke, naar de politiske Forhold atter tvinger til Valg, at den Linie, som uafbrudt har peget fremad for Arbejderne, vil blive forlænget saa betydeligt, at disse paany kan overtage Regeringsmagten paa et Grundlag af en mere solid Art, end Tilfældet var i sidste Omgang, og ikke mindst vil Fagbevægelsen yde sin Støtte hertil.

I den politiske Situation, som er opstaaet, kan vi kun være tilfredse med, at det lykkedes at faa vore Overenskomstforhold bragt i Orden, og vi haaber, at ikke mindst under de ændrede politiske Forhold vil det være til Nytte ogsaa for de øvrige Fag, der enten er i eller staar foran Overenskomstforhandlinger, thi ogsaa paa disse specielle, faglige Omraader øver de politiske Magtforhold deres Virkning.

Den europæiske Jærntrust.

Af *G. Reichel*, Stuttgart.

Efter langvarige Forhandlinger har det tyske Aktieselskab »Vereinigte Stahlwerke A.-G.« med Sæde i Düsseldorf med en Aktiekapital paa 800 Mill. Rigsmark og en samlet, arbejdende Kapital paa $1^1/_2$ Milliard RM. begyndt sin Virksomhed. Foruden en hensynsløs Standsning af forældede Bedrifter og en saavel med Hensyn til Sted som Sorter økonomisk fordelagtigere Fordeling af Produktionen mellem de tilsluttede Værker har det indledet en Regulering af den europæiske Raastaalproduktion efter Tilbud og Efterspørgsel, som man ikke kan frakende Storslaaethed. Idet man er gaaet ud fra en samlet aarlig Produktion af 27,528,000 Tons, har Jærnindustrien i Tyskland med 43,18, Frankrig med 31,19, Belgien med 12,56, Luxemburg med 8,12 og Saaromraadet med 5,25 Procents Delagtighed sluttet sig sammen til et europæisk Raastaalfællesskab, hvis inderste Kærne er en Trustdannelse af den europæiske Raajærns- og Staalproduktion. Er dette først naaet, saa er Vejen til Verdensjærntrusten ikke mere lang. I Tyskland staar overfor de Forenede Staalværker Koncernerne og Selskaberne Krupp, Gutehoffnungshütte (Haniel-Koncernen), Kløckner, Röchling-Buderus-Maxnütte, Mannesmann og Støbestaalværket Döhlen med ca. Halvdelen af den tyske Produktion. Ved Siden af det europæiske staar det tyske Raastaalfællesskab, i hvilket de Forenede Staalværker (»Vereinigte Stahlwerke«) er delagtigt med 46,82 pCt. = 7,045,841 Tons. Der behøves endnu kun Tilslutningen af nogle smaa Smelte- og Staalværker til »Vereinigte Stahlwerke«, saa har dette Majoriteten ogsaa i det tyske Raastaalfællesskab og kan saa optræde som

en Enhed ved de internationale Reguleringer, hvad der øjensynligt allerede har været Tilfældet ved Oprettelsen af det internationale Raastaalfællesskab. Med tyske Outsidere behøver de Forenede Staalværker ikke at regne i deres Kvota- og Prispolitik.

Anderledes forholder det sig med de europæiske Outsidere i England, Italien, Rusland, Polen, Czekoslovakiet, Ungarn, Sverrig, Spanien, Østrig og Rumænien, der i 1925 havde en samlet Aarsproduktion af 15,736,000 Tons. Overfor den trustlignende Sammenslutning af Jærnindustrien i Europa med en Produktion af 27,528,000 Tons staar saaledes en Konkurrence af 15,736,000 Tons. Produktionsevnen hos Jærn- og Staalindustrien i Tyskland samt i de øvrige Lande er betydelig større. Den amerikanske Staaltrust med en samlet, arbejdende Kapital af 4 Milliarder Dollars har i 1925 haft en Produktion af 44,9 Mill. Tons. Den har hidtil ikke betydet nogen væsentlig Konkurrence for den europæiske Jærnindustri, fordi dens Produktion, som Følge af det hurtigt voksende Marked i Nord- og Sydamerika, i det væsentlige har kunnet finde Afsætning i eget Land. Men det vil sikkert blive anderledes i Fremtiden, fordi Mættelsespunktet i Amerika efterhaanden rykker nærmere, og fordi nye Staalindustrier samtidig er i kraftig Opvækst i Sydamerika, Australien, Kanada og Britisk-Indien. Denne Udvikling har især skadet den engelske Jærnindustri, der nu maa søge at finde nye Afsætningsomraader, hvis den ved stigende Konjunkturer i Europa vil søge at naa frem til Fredsproduktionens Standpunkt.

Betydningen af denne Nydannelse for Samfundet i Europa og i hele Verden ligger ikke alene paa det økonomiske, men i lige saa høj Grad paa det politiske Omraade. Den europæiske Krig drejede sig om Besiddelsen af Kul og Jærnerts og Landenes derpaa baserede Industri. Naar nu den tyske Sværindustri med stor Kulbesiddelse og formindsket Basis af Jærnerts og den franske Jærnindustri med rige, forøgede Forraad af Jærnerts (9,763,000 Tons, Nordamerika raader over 4,258,000 Tons) slaar sig sammen til en fælles Udnyttelse af disse Naturskatte, saa betyder det faktisk en Styrkelse af Fredspagten i Locarno med Sikringen af Freden i Europa som Endemaal. Dette nøje Samarbejde af en stor økonomisk Gruppe af forskellige Folkeslag, der har kæmpet imod hverandre i Verdenskrigen, bidrager sikkert meget til Udjævning af den endnu bestaaende Spænding. Navnlig er Organisationerne af Arbejdere i Sværjærn-, Maskin- og Metalindustrien i deres Medlemmers Interesse nødsaget til et endnu nøjere Samarbejde end hidtil. Ud fra Arbejdernes politiske Synspunkt maa man derfor hilse Afslutningen af Overenskomsten med Tilfredshed.

Ud fra et socialøkonomisk og et socialt Synspunkt derimod fremkalder Jærnindustriens Fremgangsmaade mange Slags Betænkeligheder og Bekymringer, hvortil vi skal komme tilbage i Slutningen. Trods al Kritik af Jærntrusten maa man dog se bort fra en principiel Fordømmelse, fordi man 1) derved ikke kan ændre den naturnødvendige økonomiske Udvikling, og 2) Stordriften er et Skridt henimod den kommende socialistiske Fællesdrift. De »Forenede Staalværker A/S« ejer 49 Kulgruber, 46 Jærnstengruber og Felter, 45 Hytteværker med 85 Højovne med 391 Driftsafdelinger og 7 store Handelsselskaber med en betydelig Flaade. Dette Foretagendes Produktionsevne beløber sig til 12 Mill. Tons Raastaal. Tilsluttet til det er en Mængde Bedrifter til Viderebearbejdning. Desuden er Staalværkerne afgørende Deltager i et stort Antal Hytte- og Staalværker, der juridisk endnu er selvstændige. Deres samlede Indflydelse omfatter 60 Kulbjergværker med 160 Skaktanlæg samt en Deltagelse af 34,787,000 Tons Stenkul i Kulsyndikatet og 48 Ertsgruber og Felter og 74 Hytte- og Staalværker med 537 Driftsafdelinger. Da Maalet med Sammenslutningen er Opretholdelsen og Forhøjelsen af Jærnpriserne, vil de tyske Outsidere, der er kapitalstærke nok, foreløbig kunne hævde deres Selvstændighed, da jo Fordelen ved højere Salgspriser uden Anstrengelse fra deres Side falder i deres Skød. Naar Krupp-Koncernen ikke er traadt ind i Staalværkerne A/S, saa er det kun, fordi den overfor den jærnforarbejdende Industri ikke vilde gaa ind paa at binde sig med Hensyn til Udbygningen af sin Viderebearbejdelsesbedrift. For de tyske Outsidere vilde Billedet kun da forandres, dersom Staalværkerne A/S vilde gaa over til Kamppriser. Men det er der ikke Tale om. Paa den anden Side har Staalværkerne A/S nu, efter at Inflationslandenes Jærnindustri er draget med ind i det skabte Interessefællesskab, heller ikke noget at frygte fra de europæiske Outsidere; det er ikke blot beskyttet ved sin forøgede Ydeevne, men fremfor alt ved Jærntolden.

Da Raastaalsammenslutningen, der har Sæde i Luxemburg, ikke er noget sluttet, samlet Foretagende af Jærnindustrien, men kun skal tilpasse Udbuddet af Raastaal efter Efterspørgslen, saa maatte den have en Regulator for de tildelte Kvota. Denne Regulator bestaar for det første i den periodiske Vurdering og Fastsættelse af den samlede Produktion, og for det andet i »Udligningskassen«. Til denne skal der betales et Beløb af 1 Dollar for hver Ton Produktion og en Bøde af 4 Dollars pr. Ton, hvormed den tildelte Kvotadel overskrides. Man gør Regning paa en Indtægt af mindst 125 Mill. RM. aarlig. Af denne Udligningskasse betales der Erstatninger til de Lande, der af en eller anden Grund ikke har naaet deres Kvotadel, dog kun højst indtil 10 pCt. af den fastsatte Kvotadel. Dersom Jærnindustrien i et af de fem Lande mister et Afsætningsomraade, som den hidtil har haft, som Følge af, at der fra anden Side bydes gunstigere Betalingsvilkaar eller som Følge af Levering af bedre Kvaliteter, saa faar den til Gengæld derfor et Plaster i den fastsatte Erstatning. Men Udligningskassen kan ved Siden af denne almindelige Funktion let virke som en Forsikringskasse imod Strejker. Dersom f. Eks. Hyttearbejderne i Saaromraadet strejker for at faa deres Løn forhøjet, saa vil den derved bortfaldende Produktion blive overtaget af de andre Lande. De Jærnværker, der rammes af Strejken, faar den ovenfor omtalte Erstatning. Denne kan let ved Forstaaelse mellem Jærnindustrierne i de fem Lande, der er Deltagere i Raastaaloverenskomsten, blive forhøjet ud over den fastsatte Grænse. Men derved bliver Arbejdernes Aktion forgæves. Heraf følger for Hyttearbej-

derne i de direkte deltagende fem Lande Nødvendigheden af at udbygge deres Organisationer. De maa overfor Kapitalismens Jærninternationale stille en lige saa fast og stærk Internationale af Metalarbejdere.

I de »Forenede Staalværker« beskæftiges, Grubearbejderne medregnede, 250,000, i den franske Sværindustri 135,600, i Belgien 75,000, i Luxemburg 30,000, i Saaromraadet 34,900, ialt altsaa 525,500 Arbejdere, som med Hensyn til deres Beskæftigelse, deres Lønningers Størrelse og de øvrige Arbejdsbetingelser er mere eller mindre afhængige af Jærntrusten. Med Bedringen af den almindelige Forretningssituation vil dette Tal vokse. De sociale Bevægelser blandt Arbejderne i Jærnindustrien faar derved ogsaa større Betydning for Samfundet end hidtil. Befolkningen i de omspurgte Lande og deres Regeringer kan ikke staa ørkesløse overfor Staaltrusten. Hidtil har Regeringerne indskrænket sig til en velvillig indirekte Fremme af Sammenslutningen i Jærnindustrien. Man har ikke hørt noget fra dem om, at de nu anser Jærntolden for overflødig, og at den maa afskaffes, eller at en offentlig Kontrol overfor Staaltrusten er nødvendig. Kun den internationale Højfinans, deriblandt ogsaa nogle Industridrivende, har i disse Dage udtalt sig for en Ophævelse af Tolden. Men fra den gode Vilje og til den afgørende Handling er der en lang Vej. Den i Jærn arbejdende Industri, der saa sine Interesser truet af Staaltrusten, har grebet ind i Sagernes Gang og har afsluttet en Genforsikringsoverenskomst med Staalværkerne A/S. I Form af en Overenskomst har den faaet Sikkerhed for, at Staalværkerne A/S ved deres Prispolitik ikke vil volde den jærnforarbejdende Industri Vanskeligheder med Hensyn til dens Konkurrenceevne. Endvidere giver Staalværkerne A/S Afkald paa at udvide sine egne Bedrifter til Videreforarbejdning ud over deres nuværende Omfang. Men Staalværkerne A/S har udtrykkeligt forbeholdt sig Ret til i rimelig Maalestok at deltage i et muligt Konjunkturomslag, altsaa foretage Prisforhøjelser. Om Omfanget af denne »rimelige« Deltagelse træffer det selv Afgørelsen. Den Del af Jærnindustrien, der foretager Videreforarbejdning, giver til Gengæld Afkald paa Agitationen for Indskrænkning og Ophævelse af Jærntolden. Man er kommet til en gensidig Forstaaelse for at gøre en forventet god Forretning paa Samfundets Bekostning. Men ikke med en eneste Stavelse er der i Overenskomsterne sagt noget om, at man i Fremtiden ogsaa maa give Arbejderne »rimelige« Lønninger.

At Jærnindustrien, ligesom overhovedet alle store Raastofindustrier efter den europæiske Økonomis og Verdenshandelens frygtelige Sammenbrud efter Krigen trænger til en Nyordning, skal ikke benægtes. Men at denne Nyordning skal ske paa den brede Masses Bekostning, det maa der protesteres skarpt imod. Ved højere Jærnpriser berøres ogsaa Jærnindustriens Arbejderes Interesser stærkt. Højere Jærnpriser medfører en Indskrænkning af Jærnindustriens Konkurrenceevne paa Verdensmarkedet og fremkalder derved kronisk Arbejdsløshed og Løntryk. Man kender kun altfor vel den af Arbejdsgiverne i Jærnindustrien anvendte Indvending, at de som Følge af de høje Priser paa Raamaterialerne og den derved fremkaldte Vanskeliggørelse af Konkurrencen ikke kan betale de forlangte højere Lønninger. Høje Jærnpriser medfører automatisk højere Priser for de øvrige Materialer og paavirker ogsaa de andre Industrier ugunstigt, fremfor alt Byggefagene. Der maa derfor udfra et almindeligt socialøkonomisk Standpunkt forlanges en fornuftig Politik af Raastaalsammenslutningen, og enhver Prisfordyrelse, som Monopoler ifølge hele deres Natur stræber henimod, maa undgaas. Jærntrusten med samt dens Forsikringer yder ikke den jærnforarbejdende Industri tilstrækkelige Garantier herimod. Outsidernes Konkurrence med Raastaalsammenslutningen vil næppe komme til at virke som en Prisregulator. Der maa derfor forlanges en offentlig Kontrol ved Oprettelse af Kartelkontorer i vedkommende Lande. For hver monopolagtig organiseret Industri maa der i Tilslutning til Kartelkontoret oprettes et fagligt Udvalg, i hvilket Arbejdere medvirker som ligeberettigede med Arbejdsgiverne, og til hvilket Regeringen mindst skal udpege to Medlemmer af Kartelkontoret som Repræsentanter for Statsmagten. Disse Fagudvalg skal have Ret til at kontrollere Priserne og til at nedsætte dem, dersom de bliver for høje. Skulde de monopolagtigt organiserede Industrier slutte sig sammen til en international Organisation, skal der af de enkelte Landes Fagudvalg dannes et internationalt Kontroludvalg. Altsaa efter de nuværende Forhold i Europa et Kontroludvalg for Jærnindustrien.

Dersom Arbejderne i de Industrier, i hvilket der er oprettet Truster, slutter sig fastere sammen, og der endvidere skabes offentlige Kontrolorganer, saa vil den paabegyndte Regulering af de europæiske Raastofindustrier virke gunstigt baade i socialøkonomisk og i social Henseende og bidrage til en hurtigere Sanering af de europæiske Samfundsforhold som Helhed. Men uden disse Sikringer og Modvægte vil der fremvokse økonomiske Magter af en Maalestok, som vi nu slet ikke kan forestille os, og som vil have en Tilbøjelighed til at stille sig over Staten og beherske den. Men det maa forhindres af Interesse for en sund Udvikling.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Det Aarsmøde, som Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen skal afholde med Kassernes Repræsentanter, er i indeværende Aar afholdt den 20. November.

Af den her forelagte Beretning skal følgende gengives:

Som Aaret forud var Kassernes Antal 67 med et Medlemstal paa 270,299 eller en Stigning i Aarets Løb paa ca. 2 pCt. Heraf er 85 pCt. mandlige og 15 pCt. kvindelige Medlemmer. Stigningen i Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse er 4 pCt.

De 67 Kasser har haft en samlet Indtægt paa 20,924,183 Kr. 77 Øre og en samlet Udgift paa 26,391,275 Kr. 82 Øre eller en Udgift, der er 5,467,092 Kr. 05 Øre større end Indtægten.

Indtægten er fra Aaret forud gaaet ned med 2,3 Mill. Kr., hvoraf 2,2 Mill. Kr. falder paa Statstilskudet og 1/2 Mill. Kr. paa Kommunetilskudene, medens Indtægtsposten paa Kontingentomraadet er steget med 200,000 Kr. Det gennemsnitlige Aarskontingent, der er indbetalt pr. nydende Medlem, andrager 42 Kr.

Nedsættelse af Statstilskudet fra 50 til 35 pCt. af Medlemskontingentet har virket for første Gang i Aaret 1925—26 og andrager 1,7 Mill. Kr. Kommunetilskudet er nedsat fra 33 til 30 pCt. af Medlemskontingentet.

Af større Poster paa Indtægtssiden skal følgende nævnes:

Ordinært Medlemskontingent	Kr.	11,414,093
Ekstraordinært Medlemskontingent	-	43,159
Statstilskud	-	3,937,374
Kommunetilskud	-	4,446,921

At Kommunetilskudene, som Tilfældet viser, er større end Statstilskudet, kan henføres under flere Forhold, bl. a. det, at Kommunetilskudene undertiden først betales efter Regnskabsaarets Afslutning og saaledes maa paaføres næste Aars Regnskab. Det omvendte Forhold kan derfor et andet Aar være til Stede, nemlig at Posten »Kommunetilskud« regnskabsmæssigt syner mindre, end det i Virkeligheden er.

Fra Udgiftssiden kan følgende anføres:

Ordinær Understøttelse	Kr.	24,823,682
Driftsudgifter og Arbejdsanvisning	-	1,565,243

Naar disse 2 Hovedposter er nævnt, ser man altsaa, at hele Udgiftssiden omtrent er dækket af disse.

Udgifterne er ialt steget med 10,9 Mill. Kr. og skyldes næsten udelukkende forøget Udgift til Understøttelse. Den udbetalte Understøttelse andrager 93 Kr. pr. Medlem mod 53 Kr. Aaret forud.

Administrationen andrager 5 Kr. 84 Øre pr. Medlem mod 5 Kr. 21 Øre Aaret forud.

Kassernes Formue var den 31. Marts 1925 13,560,909 Kr., men var 31. Marts 1926 sunket til 8,093,817 Kr.

Paa denne Dag var saaledes den gennemsnitlige Formue pr. Medlem 30 Kr., men naturligvis højst forskellig i de forskellige Kasser, svingende fra Formue pr. Medlem paa over 300 Kr. og paa den anden Side til Gæld pr. Medlem op til 200 Kr.

Af de Laan, Kasserne i de daarlige Aar har stiftet i Statskassen, var den 31. Marts 1926 6,785,654 Kr. betalt, og Restgælden var 6,825,021 Kr.

10 Kasser har af den Gæld, de har stiftet paa denne Maade, faaet eftergivet 1,999,990 Kr.

I Aaret 1924—25 oppebar 100,671 Medlemmer Understøttelse, men det var i 1925—26 steget til 136,112 Medlemmer. I de 2 nævnte Regnskabsaar var Antallet af understøttede Dage henholdsvis 4,520,752 og 7,987,808. Stigningen er 77 pCt.

Anerkendelse for at have ekstraordinær Arbejdsløshed og Ret til Udbetaling af ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse har været som følger:

15	Kasser	12	Maaneder
1	—	10	—
2	—	9	—
2	—	8	—
3	—	7	—
3	—	6	—
3	—	5	—
5	—	4	—
10	—	3	—
6	—	2	—
5	—	1	—

Heraf dog 2 Kasser, hvor Anerkendelsen har været for Brancher indenfor samme.

Efter nogen Diskussion toges Direktørens Beretning til Efterretning, og de tilstedeværende Kasserepræsentanter vedtog dernæst paa Forslag af Kassernes Repræsentanter i Nævnet følgende Resolution:

Til Regering og Rigsdag.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde, afholdt den 20. November 1926, retter en indtrængende Opfordring til Lovgivningsmagten om at komme Kasserne til Hjælp under den forhaandenværende Situation, saaledes at det kan blive dem muligt at opfylde deres lovmæssige Forpligtelser overfor deres Medlemmer.

Gennem en nu snart lang Aarrække har en overordentlig Arbejdsløshed krævet saa store Ofre af den Del af Medlemmerne, der har haft nogen Beskæftigelse, at Betalingsevnen ofte har været ved at briste, og overfor det sidste voldsomme Udslag af Arbejdsløshedskrisen staar Kasserne i den Situation, at deres Midler enten er udtømte eller i den nærmeste Tid vil være det, uden at Kasserne vil kunne paaligne deres Medlemmer et til Behovet svarende Ekstrakontingent.

Aarsmødet maa derfor henstille, at der tilvejebringes dels en øjeblikkelig Hjælp, t. Eks. i Form af Laan hos Staten, for de Kasser, som ingen Midler har mere, og dels en varig forøget Støtte til Kasserne gennem Forhøjelse af det aarlige Statstilskud.

Endvidere maa Aarsmødet henstille til Lovgivningsmagten at komme de Arbejdsløse til Hjælp, som har opbrugt den af Arbejdsløshedsloven omfattede Understøttelse, og derefter er ganske uden Eksistensmuligheder. Den af Rigsdagen den 30. Marts vedtagne Lov med foranførte Formaal har dels Størstedelen af Kasserne været ude af Stand til at tage i Brug, og dels har Bestemmelsen i Loven i meget stort Omfang udelukket Kassernes Medlemmer fra at nyde godt af Loven i de Tilfælde, hvor Kasserne har taget denne i Brug. Ogsaa her gælder det, at hurtig Indgriben er i højeste Grad paakrævet.

Skandinavisk-Baltisk Konference.

Da den svenske faglige Landscentral sidst i August og først i September d. A. afholdt Kongres, besluttede man at afholde en Skandinavisk-Baltisk Fagkonference i en nær Fremtid for at undersøge Muligheden af, hvad der kunde gøres for at ophjælpe Fagforeningsbevægelsen i de paagældende Lande.

Konferencen er nu, 6. og 7. December, afholdt i Stockholm, og der har fra de anmeldte Lande været følgende Deltagelse:

Danmark 10 Repræsentanter, Estland 2, Finland 4, Letland 2, Litauen 2, Norge 15 og Sverrig 8 Repræsentanter samt Sekretær Oudegeest fra Amsterdam-Internationale.

Konferencens Dagsorden bestod af 4 Punkter, der medførte Vedtagelsen af nogle Resolutioner, men hverken disse eller andet Konferencen vedrørende kan her gengives i sit fulde Omfang, da Pladsen ikke tillader det. Konferencens Forløb maa derfor her gengives i sammentrængt Form, og hvad Resolutionerne angaar, saa er de gengivet i den socialdemokratiske Dagspresse. De giver iøvrigt Anvisning paa, at de unge faglige Organisationer i de baltiske Lande bør understøttes financielt og paa anden Maade af de skandinaviske Organisationer, saaledes at de baltiske Organisationers Tillidsmænd, naar de er et eller flere skandinaviske Sprog mægtig, kan faa Anledning til Ophold i de skandinaviske Lande for at studere Fagbevægelsen dér og for senere at gøre det frugtbringende i deres Hjemland, samt at de faar Lejlighed til at komme til Stede ved Kongresser i Skandinavien.

Man vedtog at nedsætte en Samarbejdskomité, som dog ikke skal træde i Virksomhed, før den norske Landscentral har tiltraadt Amsterdam-Internationale, ligesom Finnerne ingen Repræsentation kan faa heri, før ogsaa de er indmeldt i Amsterdam-Internationale.

Finnerne var iøvrigt stærkt optaget af at indtage Særstandpunkter, men fik ingen Tilslutning.

Ovenstaaende er vel sammentrængt, men giver dog i Forbindelse med selve Resolutionerne m. m., som det er gengivet i Pressen, et Billede af Konferencen.

Hvad der imidlertid er af Interesse, er nogle Uddrag af de Beretninger, der forelaa fra Finland og de baltiske Lande, og for at begynde et Sted siger Finlands Beretning i korte Træk følgende:

Finlands faglige Landsorganisation er stiftet 1907 af 23 Forbund og nogle andre Organisationer med et Medlemstal paa ca. 26,000, og dette Tal var i 1925 steget til ca. 50,000. Paa Grund af den russiske Revolution steg Tallet stærkest i 1917, men Borgerkrigen i 1918 med paafølgende hvide Terror nedslog omtrent al Fagbevægelse.

Mange Arbejdere blev skudte og andre spærredes inde i Fangelejre, ialt ca. 90,000.

Masser af Klassedomme fulgte paa, og helt op til den seneste Tid finder man paa at ophæve Fagorganisationer og fængsler Lederne. For Tiden er henved 200 saadanne i Fængsel, og mange af dem har ialt været der i 9 Aar.

Finlands Arbejdere maa derfor se bort fra politisk Meningsforskel og samles i et Parti, der kan danne en Modvægt. Man godkender Industriforbundsprincippet, som dog synes at fremkalde Grænsestridigheder.

Siden 1914 har Finlands faglige Landsorganisation ikke været tilsluttet noget fagligt Internationale.

I 1922 foretog man en Urafstemning om at tiltræde en Internationale, men da Medlemstallet var 48,000 og kun 18,000 deltog, nemlig 12,000 for Moskva-Internationale og 6000 for Amsterdam, besluttede Ledelsen at stille Sagen i Bero, da Uenighed mellem Medlemmerne kunde befrygtes, hvad enten man tilmeldte sig den ene eller anden Internationale, og anderledes er Forholdene ikke i Dag.

Timelønningerne er de daarligste, der findes i Skandinavien. Arbejdsløsheden er ikke særlig stor.

* * *

I Estland har Verdenskrigens Afslutning ikke bragt Bedring for Arbejderne, og de Forhold, hvorunder de lever, er nu simplere end før Krigens Udbrud. Revolutionen bragte 8-Timersdagen, men den blev ikke fastlagt ved Lov, og paa Arbejdstidsomraadet har siden Virvar og Lovløshed været det fremherskende.

I Følge Loven har Arbejderne i Estland Strejkeret, men i Praksis gælder det ikke. Lovløsheden hersker. I 1924 ophævedes paa en Gang 300 Arbejderorganisationer, og Politiet arresterede en Mængde Medlemmer, medens man erklærede, at dette kun skete, for at de ikke skulde konspirere mod Fagbevægelsen.

I 1923 begyndte man at stabilisere Valutaen og samtidig indtraadte der stor Arbejdsløshed. Landets Storindustri er bygget op med Salg til Rusland for Øje, men der er ingen Afsætning, og Industrien vegeterer. Før Krigen gik mange Arbejdere til Rusland, men dette foregaar heller ikke mere. Lønningerne svarer slet ikke til Prisen paa Leveomkostningerne. Siden 1924 er Lønningerne faldet med 40 pCt., medens Priserne paa Levnedsmidlerne er steget, og for de Lønninger, der nu betales, kan knapt købes Halvdelen af det, man kunde faa for Lønningerne i 1914.

Bolignøden er stor. Af 100 Lejligheder er de 75 paa et Værelse, og af disse 75 er igen de 80 pCt. uden Køkken. I Reval bor alene 95,000 Mennesker i saadanne Lejligheder, ofte med 8 — ja, helt op til 20 Personer i hver, og Billedet fra Reval kan anvendes for hele Landet.

Der er i 1925 vedtaget en Del social Lovgivning, men fuldt virkende bliver denne dog ikke før 10 Aar efter og gavner for Tiden intet, da den kræver nye Skatter. Saaledes ser det dog ikke ud, naar det drejer sig om billige Laan til de store Jordejere. Den store Arbejderklasse er modløs og ser uden Haab om Bedring paa Fremtiden.

* * *

I Letland udviklede sig i de sidste Aartier før Krigen en blomstrende Industri, som hovedsageligt arbejdede for Tyskland, og Befolkningen stod betydeligt højere i

kulturel Henseende end i det øvrige Rusland, og man kunde regne med en Virksomhed, der omsatte for 310 Millioner Guldrubler.

Verdenskrigen ødelagde fuldstændig Landet, som fra 1915 til 1919 uafbrudt var Krigsskueplads. I 1915 udgik Ordre til, og det blev efterkommet i Løbet af 2 Aar, at 30,000 Jærnbane-Vognladninger til Værdi af over 1 Milliard Guldrubler bestaaende af Maskiner, Fabriksinventar, Værktøj etc., skulde føres til det indre Rusland. Letland saa det aldrig mere; hvad Russerne ikke tog, tog de tyske Tropper. Den økonomiske Genopbyggelse foregaar meget langsomt, og Landet mangler Kapital. De borgerlige Partier driver sammen med Bonderegeringen en meget kortsynet Husholdningspolitik.

Arbejdsløsheden er stor om Vinteren, og nogen Arbejdsløshedsforsikring med Statstilskud findes ikke. Nødhjælpsarbejder har været iværksat, men ingen Betydning haft. 8-Timers Dagen er indført siden Marts 1922. Sygeforsikringen er obligatorisk, og Arbejderne betaler hertil 2 pCt. af deres Løn.

Fagforeningsbevægelsen har været kendt siden 1905, men indtil Krigen udbrød modvirkedes den af Czardømmet, hvilket bl. a. hindrede Oprettelsen af en Centralorganisation. Til Stadighed opløste Politiet Fagorganisationerne og arresterede Lederne, som enten idømtes Straf eller udvistes af Landet.

En egentlig Genrejsning af Fagbevægelsen var ikke mulig før ved Slutningen af 1919.

Strejke- og Konfliktsunderstøttelse udbetales gennem Landsorganisationen, der har en Fond til det samme.

Faglige Overenskomster findes der kun faa af. Saavel Arbejdsgiverne som Staten modsætter sig, at saadanne oprettes.

Egen Fagpresse har Typografer, Jærnbanemænd, Postfolk og Landarbejdere. De øvrige Organisationer har fælles Fagblad.

»Folkets Hus« findes i Riga og Libau, og man har Udsigter til snart at komme i Besiddelse af endnu 3 saadanne.

I Parlamentet beklæder Socialdemokratiet 32 Pladser af 100.

Indenfor Landsorganisationen faar ingen af de Organisationer Plads, der sympatiserer med Moskva-Internationale.

Urafstemningerne indenfor Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Den obligatoriske Urafstemning i Forbindelse med Indgaaelse af Overenskomster med Jærnindustriens Sammenslutning er et Krigsprodukt og stammer fra 1917, da Syndikalisterne benyttede de urolige Tider med Dyrtidsstigning og andre Krigsfølger til at gøre Fagorganisationerne til Tumleplads for saakaldte radikale Eksperimenter. Iøvrigt har Urafstemning været anvendt længe før den Tid og vil ogsaa fremtidig i dertil egnede Situationer være et nødvendigt Middel, ved hvilket Forbundets Hovedledelse skaffer sig Underretning om Medlemmernes Standpunkt til et foreliggende Spørgsmaal, men Urafstemningen skal i Stedet for at være den faste Regel blive Undtagelsen i saadanne Tilfælde, hvor der direkte kaldes paa Medlemmernes Ansvarsfølelse og direkte Medbestemmelsesret. Tiden har da ogsaa tilfulde vist, at den obligatorisk gennemførte Urafstemning saa langt fra har bidraget til at skabe en større Interesse hos Medlemmerne for Overenskomstspørgsmaalet, som Udviklingen tværtimod viser en svigtende Deltagelse samtidig med, at Forbundets Manøvredygtighed i de store, vanskelige Overenskomstsituationer i høj Grad vanskeliggøres. Det kunde dog tyde paa, at det Synspunkt, som ellers hidtil har været anlagt af Medlemmerne, nemlig at man i første Omgang skulde forkaste for derved at opnaa noget bedre, er ved at blive forladt, sikkert i Erkendelse af, at de Forbedringer, der opnaaedes, var saa minimale, at de ikke stod i Forhold til den Forlængelse af Konflikten, som Forkastelsen medførte, og vi er i hvert Fald vidende om, at ved sidste Urafstemning blev det Synspunkt i ikke ringe Grad fremført, at det næppe kunde betale sig med det for Øje at opnaa noget bedre at forkaste i første Omgang. Imidlertid skal vi give en historisk Fremstilling af Urafstemningsspørgsmaalet indenfor Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, idet vi tror, at en saadan vil kunne bidrage til at fremme Forstaaelsen af den Humbug, der i Virkeligheden ligger i Mindretalsraabet om den størst mulige Anvendelse af Urafstemning.

* * *

Første Gang, Urafstemning forsøgtes, var i 1899, da Forbundets Repræsentantskabsmøde den 6. September vedtog at udsende et Forslag til Urafstemning om indtil videre at sætte Kontingentet til 1 Kr., hvoraf de 90 Øre skulde indbetales til Hovedkassen. Forslaget var affødt af, at Forbundskassen var tom efter den store Lockouts Afslutning. Konflikten havde kostet Smedeforbundet henimod ½ Mill. Kroner, hvoraf ca. Halvdelen ved energisk Arbejde fra Hovedledelsens Side var indkommet fra Udlandet. Forslaget fik dog en krank Skæbne, idet Oppositionen i Københavns Afdeling 1 under Anførelse af den da bekendte Kollega Jul. Christensen bevirkede, at det blev forkastet, hvilket, saaledes som Forholdene laa, var en Meningsløshed, og paa det følgende Repræsentantskabsmøde i November Maaned krævede Hovedbestyrelsen da ogsaa for at fungere videre, at Kontingentet sattes op til 75 Øre. Ogsaa dette Forslag gik til Urafstemning, hvorved det blev vedtaget til Trods for, at Københavns Afdeling 1 paany med 305 Stemmer imod 174 havde stemt det ned. Forslaget blev vedtaget med tilsammen 1,458 Stemmer mod 747. Forbundets Medlemstal var dengang 7,342, og Deltagelsen var altsaa 30 pCt.

— Den næste Urafstemning fandt Sted i Januar og Februar Maaneder 1903, hvor den københavnske Opposition efter en halsløs Agitation fik samlet 500 Underskrifter paa Forlangende om Urafstemning om, hvor-

vidt der skulde indkaldes en ekstraordinær Kongres straks eller ej til Behandling af de Forhold, der stod i Forbindelse med det daværende A/S »Aurora« i Horsens, hvor man ved Udførelsen af et Stykke Arbejde for Københavns Kommune havde sat betydelige Midler til. Hovedbestyrelsen tilbageviste i et Cirkulære til Afdelingerne den rejste Aktion, men lod Urafstemningen foretage med det Resultat, at kun 547 stemte for en Kongres, medens 1,217 stemte imod. Forbundets Medlemstal var 7,471 og Deltagelsen i Urafstemningen saaledes 23,6 pCt.

— Den tredie Urafstemning fandt Sted ved Slutningen af Aaret 1907 og drejede sig om, hvorvidt vi skulde søge Statsanerkendelse af vor Rejse- og Understøttelseskasse. For Statsanerkendelse stemte 1,304, medens 195 stemte imod. Forbundets Medlemstal var da steget til 9,990, og Deltagelsesprocenten var altsaa ikke mere end 15.

— Vi kommer nu til den fjerde og ikke mindst interessante Urafstemning, som fandt Sted i 1914, vi tilføjer: selvfølgelig paa Foranledning af Oppositionen indenfor Københavns Afdeling 1, og Urafstemningen drejede sig om følgende 4 Spørgsmaal:

1) Spørgsmaal om Urafstemning ved Gennemførelse af Landsoverenskomster. Herfor stemte 965, medens 1,396 var imod.
2) At den københavnske Revisionsbank i Forbindelse med 2 paa Kongressen valgte Revisorer skal revidere Forbundets og Arbejdsløshedskassens Regnskaber, og at ingen Afdelingskasserer kan være Hovedrevisor.

   For dette Forslag stemte 1,019, medens 1,307 stemte imod.
3) Forslag om, at ingen forhenværende Skruebrækker kan optages i Forbundet. For dette Forslag stemte 775, medens 1,488 stemte imod.
4) Annullering af den af Kongressen vedtagne Resolution imod Fagoppositionen. For saadan Annullering stemte 653, medens 1,160 stemte imod.

Med Hensyn til sidstnævnte Spørgsmaal var Forholdet dette, at den ordinære Kongres, der var afholdt samme Aar, altsaa 1914, havde vedtaget en af daværende Kasserer for Københavns Afdeling 1, N. Jakobsen, foreslaaet Resolution med 87 Stemmer for og 52 imod. Resolutionen havde følgende Ordlyd:

> »Kongressen udtaler sin alvorlige Misbilligelse af den udæskende og organisationsfjendtlige Maade, hvorpaa enkelte Medlemmer af Fagoppositionen er optraadt i de senere Aar, idet de systematisk har haanet og mistænkeliggjort alle de Organisationer og Institutioner — saavel faglige som politiske — som er oprettede af Arbejderne til Varetagelse af og til Værn for deres Standsinteresser og derved skadet og vanskeliggjort Organisationsarbejdet.
>
> Ligeledes har de baade paa Møder og i et offentligt Blad fremsat løgnagtige, ærekrænkende Beskyldninger mod vore valgte Tillidsmænd for at tilsøle og nedsætte dem i det almindelige Omdømme.
>
> Saafremt disse Bestræbelser fortsættes, paalægger Kongressen Hovedbestyrelsen at udelukke af Forbundet i Henhold til Lovenes § 11 g, 2. og 3 Stk., saadanne Medlemmer, der staar som Ledere af »Fagoppositionens Sammenslutning« eller dens Underafdelinger, og som indenfor Forbundet agiterer for Fagoppositionen og derved skader de bestaaende Organisationer og virker ødelæggende paa deres Arbejde.«

Iøvrigt er Forholdet dette, at Afdelingerne i Herning, Horsens, Korsør, Køge, Præstø, Randers, Ringe, Ringsted, Roskilde, Silkeborg, Thisted, Vejen, Vejle og Viborg ikke havde vedtaget noget specielt vedrørende Punkt 4, men aabenbart var gaaet ud fra, at dette Spørgsmaal var afgjort med Vedtagelsen af Niels Jakobsens Resolution.

Der knyttede sig den interessante Kendsgerning til den nævnte Urafstemning, at Oppositionen i Københavns Afdeling 1 var mødt op med 900 Underskrifter paa Krav om Urafstemning, medens de paa selve Afdelingens Generalforsamling kun kunde notere 425 Stemmer til Trods for en overmaade hensynsløs Agitation.

Oppositionen lod sig dog ikke paavirke af de hidtidige Resultater, som altsaa afgjort var gaaet den imod, men fortsatte med Agitationen for Urafstemning, og tidligt paa Aaret 1916 havde man formaaet at samle 2500 Underskrifter paa Krav om Urafstemning med det Formaal at faa indkaldt en ekstraordinær Kongres til Vedtagelse af, at Overenskomster kun kunde afsluttes ved Urafstemning. Ved Omtalen af dette Forhold i Fagbladet for August 1917 skrev J. A. Hansen:

> »Vi beder udtrykkelig vore Medlemmer om at passe paa ikke at faa Søsygefornemmelser ved at tænke alt dette Halløj helt igennem,«

og naar vi erindrer os, at man altsaa fra Oppositionens Side ønskede iværksat Urafstemning for derigennem at gennemtvinge Afholdelse af en Kongres, der skulde vedtage, at der skulde urafstemmes om fremtidige Overenskomsters Indgaaelse, saa maa det erkendes, at J. A. Hansens Advarsel til Medlemmerne om ikke at blive søsyge var paa sin Plads. Forøvrigt viste det sig efter foretagen Undersøgelse, at der ved Indsamling af de 2,500 Underskrifter forelaa forskellige Misbrug og Falsknerier.

Den 1. Juli samme Aar, altsaa 1916, nedsatte Smedeforbundets Repræsentantskab et Udvalg, der fremkom med en Udtalelse, som af Repræsentantskabet blev tiltraadt med alle Stemmer imod 2, og som var saalydende:

> »I Anledning af de fra forskellige Sider til Hovedbestyrelsen fremsendte Lister med Krav om en Urafstemning vedrørende Afholdelse af en ekstraordinær Kongres til Behandling af Forslag om Overenskomsters Vedtagelse og Ændring ved Urafstemning, udtaler Repræsentantskabet:
>
> 1) sin Misbilligelse af den Maade, hvorpaa Kravet om Urafstemning er rejst ved Indsamling af Underskrifter udenom Afdelingerne og uden at direkte Underskrift foreligger i alle Tilfælde,

2) at flere Urafstemninger om samme Spørgsmaal indenfor samme Kongresperiode maa anses for at være stridende mod Lovenes Forudsætninger for Urafstemning,
3) at Formaalet med nærværende Urafstemning er hensigtsløs, saafremt Arbejdsgiverne forlanger Overenskomsten forlænget til 1918, da en ordinær Kongres da afholdes forinden,
4) at Hovedbestyrelsen bør afvente, om Fabrikanterne fremsætter dette Forlangende og i bekræftende Fald at lade Urafstemningen bortfalde.«

Overfor den københavnske Opposition betød imidlertid Repræsentantskabets Stilling til Urafstemningsspørgsmaalet intet. Man satte en ny Agitation i Gang, og ved Smedeforbundets ordinære Kongres i Juni 1917 lykkedes det endeligt at faa vedtaget en Beslutning, som annullerede den $2^1/_2$ Aar i Forvejen ved en Urafstemning trufne Afgørelse, og som medførte, at Landsoverenskomster derefter kun kunde indgaas efter foretagen Urafstemning. Overfor den Inkonsekvens, der her forelaa, forlangte Formanden og Hovedbestyrelsen Spørgsmaalet til fornyet Afstemning, idet man udsendte følgende Forslag til Afgørelse af Afdelingerne:

»1) Forinden Overenskomsten indgaas, skal Forslaget desangaaende forelægges for Repræsentantskabet. Forslaget udsendes til Repræsentanterne mindst 8 Dage forud.
2) Saafremt der ikke i Repræsentantskabet ved den endelige Afgørelse opnaas $^3/_4$ Majoritet for det forelagte Overenskomstforslag, udsendes dette til Afgørelse blandt Medlemmerne ved Urafstemning.
3) Repræsentantskabet har iøvrigt samme Ret som Hovedbestyrelsen til naar som helst i særlige Tilfælde at lade foretage Urafstemning saavel over Overenskomster som andre Spørgsmaal.«

Resultatet blev, at 1,966 Medlemmer stemte for Hovedbestyrelsens Forslag, medens 3,053 stemte imod, Forbundets Medlemstal var paa daværende Tidspunkt 17,000, og kun 29 pCt. havde deltaget i Afstemningen, dette til Trods for, at Syndikalisterne førte en meget hidsig Agitation blandt Medlemmerne, bl. a. ved Hjælp af Rejseagitatorer i Provinserne.

I denne Forbindelse er det ogsaa interessant at bemærke, at i Københavns Afdeling 1, hvorfra hele Postyret stammede, havde kun 18 pCt. deltaget i Afstemningen, hvilket altsaa vil sige, at over $^4/_5$ af Afdelingens Medlemmer havde undladt at stemme, en Bekræftelse paa, at alt Agitationshalløj saa langt fra skaber forøget Interesse for Organisationen, men tværtimod bidrager til at holde Medlemmerne borte fra Generalforsamlinger og Afstemninger, og det gav jo ogsaa Anledning til, at J. A. Hansen paa daværende Tidspunkt sammenfattede sin Mening om Urafstemning paa følgende Maade, der sikkert efterhaanden kan tiltrædes af flere og flere af vore Medlemmer, som lidenskabsløst tænker over dette Forhold:

»Hvad er dette andet end privilegeret Stemmeret for en hvilken som helst tilfældig Forsamling til at afgøre og bestemme alt mellem Himmel og Jord uden Hensyn til andre — i Virkeligheden et Mindretalstyranni, som i Længden, hvis ikke vore Medlemmer tager sig alvorligt sammen, kun kan faa de mest skæbnesvangre Følger i sit videre Forløb.

Skulde Urafstemning anvendes ved Afslutningen af Overenskomster, saaledes at der kunde blive nogen Mening deri, saa skulde der samtidig indføres Stemmepligt for Medlemmerne. Men hvorledes skulde det være muligt i en Organisation saa stor som vor at gennemføre dette i Praksis. Organisationen maa læres til at respektere det af den selv skabte Repræsentantskab, Hovedbestyrelse o. s. v. Uden dette kan Organisationen ikke i Længden føres frem til Gavn for Medlemmerne.

Vi skal ikke her komme ind paa, hvad Resultatet af Urafstemningen betyder med Hensyn til den forestaaende Fornyelse af vore Overenskomster, men fra Forbundsledelsens Side vil der blive taget haandfast paa Tingene, men vil man saa alligevel Anarkiet og Organisationens Svækkelse, eventuelt Ødelæggelse, maa dette blive overladt til dem, der i sidste Instans skal bære Ansvaret og Følgerne, nemlig Medlemmerne.«

Eftertiden har vist, at J. A. Hansens Udtalelser var saa afgjort rigtige.

De efterfølgende Urafstemninger har med Undtagelse af dem, der har drejet sig om Arbejdsløshedskasseforhold, alle vedrørt Indgaaelse af Overenskomster med Sammenslutningen, og vi har i sidste Fagblad anført de nærmere Tal vedrørende disse Afstemninger. I 1919 maatte der stemmes i 2 Omgange for at faa Overenskomstforslag tiltraadt, det samme var Tilfældet i 1921, i 1922 og i 1925.

Det viser sig altsaa, at det ikke trods gentagne Forsøg derpaa er lykkedes at faa et Flertal af Medlemmerne til at interessere sig for Urafstemninger, og da der ved Iværksættelse af saadanne altid fra uansvarlig Side forsøges paa at skabe Stemning blandt de deltagende Medlemmer, og da Organisationsarbejdet, hvis det skal være til Fordel for Medlemmerne, ikke kan baseres paa Stemninger, men nøje maa afpasses efter de forhaandenværende Forhold og baseres paa den Erfaring, som er indhøstet gennem Aarene, maa det være let forstaaeligt, at Urafstemning saa langt fra at være i Pagt med en fornuftig Udvikling tværtimod kan skade Medlemmernes Interesser i allerhøjeste Grad, og i alle Tilfælde, naar den gennemføres obligatorisk, virker som et overflødigt Omsvøb.

Urafstemningen maa være det ekstraordinære, det som Forbundsledelsen i ganske særlige Situationer foretager, men det er en Urimelighed at ville lade den indgaa som et Led i det permanente Arbejde, der skal udføres fra Organisationens Side for at skabe de bedst mulige Resultater til Gavn for Medlemmerne, hvis Flertal sikkert ønsker, at Hovedledelsen skal være den egentlig ansvarlige for Organisationen og dens Arbejde, og som, hvis Ansvaret tilsidesættes, vil kræve den til Regnskab derfor.

†

O. H. Liljenberg.

I Dansk Formerforbunds 25 Aars Jubilæumsskrift findes Side 66 følgende: »Den 1. August 1889 stiftedes jysk-fynsk Formerforbund«, og videre nævnes den valgte Bestyrelse, og i denne findes Former O. H. Liljenberg, som blev valgt til Kasserer, og han var saaledes vort Forbunds første Hovedkasserer, om end han allerede paa Kongressen det følgende Aar bad sig fritaget for Hvervet.

Det er mange Aar siden, men Liljenberg har siden den Tid aldrig svigtet sine Ungdomsidealer, men har altid staaet paa den rette Side og i forreste Række, naar Arbejderpartiet kaldte paa ham, hvad enten det gjaldt den politiske Side af Sagen, eller det var Værkstedets, og dermed Forbundets Interesser, det drejede sig om.

Den 26. November døde Liljenberg i Frederikshavn, hvor han havde arbejdet i en længere Aarrække, ca. 70 Aar gammel. Som Tak for hans Pionerarbejde lagde Forbundet en Krans paa hans Baare.

Ære være hans Minde.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. I Fagbladet for forrige Maaned er refereret et den 12. November hos A/S Frichs afholdt Mæglingsmøde, hvor Enighed ikke opnaaedes.

Den 24. November har Sagen været behandlet ved Timandsmøde. Paa Spørgsmaalet om Akkordarbejdernes ansatte Timelønninger opnaaedes ikke Enighed, men paa det andet Spørgsmaal, hvor det drejede sig om den samlede Pris paa noget Arbejde, og hvor Forholdet var, at Direktøren paa Mæglingsmødet ganske lagde Afgørelsen i Hænderne paa Støbemesteren, og hvor Forholdet endvidere var, at Sagen kunde være sluttet med en Betaling af ialt Kr. 1776,50, opnaaedes som meddelt heller ikke Enighed.

Ved Timandsmødet blev Sagen afsluttet, og Støbemester Jens Hansen vandt en stor Sejr over Forbundet, idet Afslutningen blev en samlet Betaling paa Kr. 1775,00.

Det Aktieselskab kan sagtens, naar de har en saadan Mester, der ved Hjælp af et saa lille Apparat, som et Timandsmøde er, kan tjene 150 Øre til sit Firma.

Frederikssund. Denne Afdeling beder gennem Fagbladet oplyst, at naar den ikke havde deltaget i Afstemningen over Overenskomstforslaget, er Aarsagen den, at Afdelingsformanden havde skiftet Bopæl, hvilket foraarsagede, at Afstemningsmaterialet, der var afsendt fra Forbundet, ikke kom Afdelingen rettidig i Hænde.

Odense. I Fagbladet for forrige Maaned er omtalt et hos A/S M. P. Allerups Eftf. den 15. November afholdt Mæglingsmøde paa Strid om Betalingen for 2 Stk. Klys til A/S Odense Staalskibsværft.

Ved Mæglingen var Stillingen den, at Sagen kunde være sluttet, hvis Aktieselskabet vilde have betalt 100 Kr. pr. Klys, men det vilde kun række sig til 87 Kr.

Sagen behandledes derefter ved Timandsmøde den 24. November, og der var da kommet til, at Sagen drejede sig om 3 Klys, idet et i Mellemtiden var vragstøbt, men saaledes at Firmaet erkendte, at der tilkom Formeren fuld Betaling.

Sagen sluttede med, at de 3 Klys skal betales med 95 Kr. pr. Stk.

Randers. Paa Krav om Forhøjelse af Akkordarbejdernes ansatte Timelønninger og paa Krav om Forhøjelse af selve Akkordpriserne afholdtes der den 4. December et Mæglingsmøde hos A/S »Strømmen«. Fortjenesten ligger lavt, idet Forbundets sidst optagne Statistik udviser et Gennemsnit paa 152 Øre og for de ansatte Timelønninger et Gennemsnit paa 95,5 Øre. Enighed opnaaedes ikke.

Efter Mæglingsmødets Afslutning veksledes der nogle Bemærkninger mellem Aktieselskabets Direktør og Forbundets Formand, og under dette udtalte førstnævnte, at et Samfund ikke kunde bestaa, naar den ene Fjerdedel af dets Individer skulde opretholde de øvrige tre Fjerdedele gennem Understøttelser.

Det behøves vel ikke her at tilføjes, at Forbundets Formand maatte protestere mod en saadan Udtalelse, og det skulde heller ikke være omtalt her, hvis ikke Forbundets Formand senere paa Dagen traf en ældre Former i Randers, som nu ikke mere arbejder ved Faget, fordi han er for gammel. Han oplyste bl. a. under Samtalen følgende: Jeg har arbejdet hos A/S »Strømmen« i 25 Aar, men fik saa en Stilling i København, som jeg mente var bedre. Da jeg rejste fra Randers, sagde Direktøren til mig: Ja, ja, gaar det nu ikke for Dem, og De skulde komme tilbage, ved De, at »Strømmen«s Porte staar aabne for Dem.

Det gik kun en Tid for mig i København, og jeg flyttede tilbage til Randers. Nogen Tid efter Hjemkomsten traf jeg Direktøren paa Gaden og talte med ham. Han sagde da til mig: Naa, det gik altsaa ikke i København, og jeg tillod mig da at minde ham om hans Ord, da jeg rejste, og hertil svarede Direktøren: Se nu at faa Deres Aldersrente bragt i Orden, og naar De har det, vil De altid kunne tjene en Tokrone om Dagen paa »Strømmen«.

Det maatte jeg betakke mig for, sagde den gamle Former, men det nævnes her, fordi det heraf fremgaar, at Begrebet »Offentlig Understøttelse« ikke altid virker ens paa Direktøren paa »Strømmen« i Randers.

Metaltrykkere.

Den i tidligere Numre af Bladet som slettet Medlem opførte Aksel Johnsen arbejder fortsat i Georg Jensens Sølvsmedie og lader ikke til at have Hast med at blive Medlem af vort Forbund, endskønt han paa rimelige Vilkaar og en Sum af 165 Kr. har kunnet ordne sit Forhold for længe siden.

Trods disse Tilbud har han tilladt sig at underbyde Forbundet med en Betaling af 100 Kr.

Nu er Tiden imidlertid saa vidt fremskreden, at disse Betingelser ikke mere staar ved Magt.

Smede og Maskinarbejdere.

Indgaaede Overenskomster. Københavns Afdeling 11 har fornyet sine Overenskomster med Augustinus' Tobaksfabrik og Brdr. Brauns Tobaksfabrikker og derved opnaaet en Lønforhøjelse af 14 Kr. pr. Mand

og Uge. Samtidig er man gaaet bort fra Regulering i Henhold til Pristallet. Overenskomsterne gælder til 1. December 1927 og omfatter ialt 9 Mand, 5 hos Brdr. Braun og 4 hos Augustinus.

Københavns Afdeling 14 har pr. 25. November fornyet Overenskomsten med Ford Motor Company A/S med forskellige Ændringer. Overenskomsten er gældende, indtil den opsiges med 1 Maaneds Varsel til den 1. i en Maaned.

Lønforhøjelser. Ved en Forhandling den 11. November med Ingeniør Fibiger, Hirtshals Havneanlæg, opnaaedes Enighed om en Forhøjelse af Timelønningerne fra 112 til 129 Øre for 4 dér beskæftigede Medlemmer af vort Forbund. Lønforhøjelsen træder i Kraft den 4. November og gælder ogsaa de ved Hanstholm og Løkken beskæftigede Smede.

Hos Smedemester Brørup, Gl. Kongevej 35, København, har 2 Mand faaet hver 14 Øre pr. Time, hvorved deres Timeløn blev 115 Øre.

Lønforhandlingerne med Roskilde Maskinfabrik, Roskilde, er sluttede med det Resultat, at 7 Mand har faaet 27 Øres Tillæg til Timelønningerne. Desuden fik 2 Mand 45 Kr. 50 Øre i Cyklepenge, som Firmaet havde nægtet at betale.

Hos Firmaet N. A. Christensen i Nykøbing M. er man ved lokal Forhandling enedes om en Revision af Akkordprislisten, hvorved ca. 60 Akkorder har faaet en Forhøjelse. Prislisten er dermed forlænget til 1. Juli 1927, men er underkastet Reguleringer i Henhold til Landsoverenskomsten.

Mæglingsmøder. Den 1. December afholdtes Mæglingsmøde paa A/S Recks Opvarmningskompagni, København, i Anledning af Uoverensstemmelse angaaende Betaling for en Varmekedel samt Krav om Forhøjelse af Akkordafsavnstillæget. Man enedes om, at Firmaet gav et Tillæg af 10 Øre pr. Arbejdstime for de paa Varmekedlen anvendte Timer, hvorimod Firmaet modsatte sig Forhøjelse af Akkordafsavnstillægget, der var fra 40 til 70 Øre pr. Time. Firmaet lovede dog at give Akkord i saa stor Udstrækning som muligt.

Den 12. November afholdtes Mæglingsmøde hos A/S C. M. Hess, Vejle, angaaende Krav om et Tillæg til de bestaaende Timelønninger (Fabrik A). Firmaet tilbød at give et Tillæg af 19 Øre at fordele til 4 Mand. Dette Tilbud er senere modtaget af vore Medlemmer.

Den 4. December afholdtes Mæglingsmøde hos A/S »Strømmen« i Randers, hvor følgende Sager behandledes:

1) Strid om Betaling for nogle Akkorder.
2) Krav om Udlevering af Akkordsedler.

Om 1) opnaaedes ikke Enighed, idet Firmaet fastholdt, at de omstridte Akkorder var opgjort paa Grundlag af den i Akkordbogen anførte Pris, Kr. 280,00, medens Arbejderne fastholdt, at der i denne Sum ikke var medtaget Betaling for Arbejder til et Beløb paa Kr. 190,00 pr. Maskine. — Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig at føre Sagen videre, men den 7. December meddeler Afdelingsformanden, at Aktieselskabet har udbetalt det af Arbejderne forlangte Beløb, Kr. 545,00.

Vedrørende 2) enedes man om, at Firmaet fremtidig paafører Akkordsedlerne Arbejdstegningens Nummer samt Arbejdsnummer.

Timandsmøder. Den 3. November afholdtes Timandsmøde angaaende Lønkrav fra forskellige Brancher paa Nakskov Skibsværft. Sagen sluttedes saaledes:

Vinkelsmedene: Værftet vil bestræbe sig for at give Akkord i størst mulig Udstrækning for derved at give Arbejderne Lejlighed til større Fortjeneste.

Nitterne: Fornitternes Løn forhøjes med 1 Øre pr. Time, saaledes at Forskellen paa 2 Øre genindføres.

Værktøjsmagerne: Akkordafsavnstillæget forhøjes med ialt 25 Øre at fordele efter Værftets Skøn.

Skibsbyggerne: Direktøren indgik paa, at der optoges en lokal Forhandling om Skibsbyggernes Lønforhold.

Den 24. November afholdtes Timandsmøde til Behandling af en Klage over, at A/S M. P. Allerups Eftf., Odense, ikke overholder en paa Timandsmødet den 30. Januar d. A. truffen Ordning angaaende Akkordafsavnstillæg. Man enedes om, at den pr. 30. Januar 1926 trufne Ordning fortsat er gældende med en Reduktion af 5 pCt.

Den 3. December afholdtes atter Timandsmøde, denne Gang til Behandling af et Krav om Erstatning til 2 Tillidsmænd, som under en Strid angaaende Akkordpriserne hos A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, var afskedigede. Enighed opnaaedes ikke, men Sammenslutningens Repræsentanter erklærede sig villige til at lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling hertil og har senere krævet Sagen indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Dagen efter, den 4. December, afholdtes Timandsmøde, hvor Lønforholdene for Maskinarbejdere og Skibsbyggere paa A/S Svendborg Skibsværft af 1926 var til Behandling. Der opnaaedes Enighed om en for Parterne tilfredsstillende Ordning.

Automobilfirmaet „Kurèr", Køge, beskæftiger 5 af vore Medlemmer og forlangte af disse, at de skulde være paa Værkstedet fra Arbejdstidens Begyndelse til dens Ophør, altsaa 8 Timer, selvom der kun var Arbejde til 4 à 5 Timer, og Fabrikanten vilde kun betale for den Tid, hvori der arbejdedes. Herover klagede vore Medlemmer og ønskede Sanktion til eventuel Blokade af Firmaet, men ved lokal Forhandling er det lykkedes at bringe Sagen i Orden saaledes, at Firmaet betaler vore Medlemmer for 8 Timer daglig uden Hensyn til, om de har Arbejde eller ikke. For to Mands Vedkommende lægges Arbejdstiden fra 9 Morgen til 6 Aften, da det særlig i Morgentimerne kniber med at skaffe Beskæftigelse til dem alle. En Mand paa fast Ugeløn vilde Firmaet absolut afskedige, men indgik dog paa at beholde ham, mod at han gik over til Timeløn. Denne ansattes til 160 Øre, hvilket betød en mindre Reduktion.

Den ovennævnte Lægning af Arbejdstiden for de to Mand gælder kun saalænge, det er smaat med Arbejdet.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Thisted. Maskinfabrikant Chr. Jensen, Østergade.
2. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
3. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
4. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.
5. Maskinhandlerne Fris & Bang, Skive.
6. Smedemester Hansen, Nexø.

7. Munthesen & Co., Søborg.
8. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
9. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
10. Fabrikant Møller, Varde.
11. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
12. Petersen & Mortensen, Kolding.
13. Maskinhandler J. C. Nicolajsen, Holstebro.
14. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.

Stiftelsesfester.

30 Aars Stiftelsesfest i Dansk Former- og Støberiarbejder-Forbunds Kolding Afdeling.

Kolding Afdeling er stiftet den 30. November 1896 og er saaledes 30 Aar gammel.

30 Aars Jubilæet fejredes imidlertid ved en selskabelig Sammenkomst Lørdag den 27. November, hvor samtlige Afdelingens Medlemmer med deres Damer deltog.

Efter at disse var samlede i Restaurationen »Alhambra«, der optræder i ombygget og ny moderne Stil, gik man Kl. 7 Aften til Bords, hvor Afdelingsformanden Anders Jensen bød velkommen og præsiderede.

Paa Grund af Sygdom var en Repræsentant for den stedlige socialdemokratiske Presse forhindret i at komme til Stede, og da Formanden for den stedlige Fællesorganisation — der ogsaa var indbudt — havde maattet melde Forfald, var dens Næstformand, Forretningsføreren for Danske Undermejeristers Forbund, Herlevsen, tilstede, tillige som Repræsentant for Kolding Socialdemokrat.

Da Festmaaltidet var godt i Gang, holdt Afdelingsformanden en kort Tale om Organisationens Betydning, hvorefter en af ham i Dagens Anledning udmærket affattet Sang, betitlet »Til Organisationen«, blev afsunget.

Nogen Tid derefter holdt Forbundets Formand, der ogsaa var indbudt, den egentlige Festtale, og efter denne blev — som det hør og bør — Formernes Honnørmarch afsunget.

Herefter talte Forretningsfører Herlevsen, dels som Fællesorganisationens og dels som Pressens Repræsentant. Han takkede Formerne i Kolding for den Indsats, de i de 30 Aar havde gjort i Arbejderbevægelsen i Kolding.

Endelig blev Ordet frit, og en Række Talere havde Ordet, dels for at tale om gamle Tider, dels for at mane til Sammenhold i de kommende.

Selvfølgelig var der ligeledes, som det sig hør og bør, skrevet en Revysang til Festen, iøvrigt ogsaa af Afdelingsformanden, og paa en af de for Tiden overaltlydende Melodier.

Da den var afsunget, blev Bordet hævet, og derefter tog Dansen sin Begyndelse. Den afbrødes Kl. 12 af et fælles Kaffebord.

Ved dette motiverede Afdelingsformanden et Leve for Forbundets Formand, der da maatte bryde op for at naa Nattoget til København — hvorfor han i hjertelige Ord takkede for den behagelige Aften.

Endvidere talte And. Jensen for Afdelingens tidligere Formand Gottlieb Christensen, der ikke mere arbejder ved Faget, og takkede ham for godt og dygtigt Formandsskab. Forretningsfører Herlevsen talte for Afdelingens nuværende Formand og udbragte et Leve for Afdelingen adresseret til denne.

Først Kl. 4 Morgen sluttede den vellykkede Fest.

Til Festen indløb Lykønskningstelegrammer fra Afdelingerne i Ribe, Randers, Vejle, Nykøbing J., Aarhus og København, samt fra Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, Mælkeriarbejdernes Fagforening, Slagteriarbejdernes Fagforening og Skrædernes Fagforening, alle i Kolding.

Endvidere fra den stedlige Fællesorganisation, Støbemester A. Borch, Kolding, og fra Værten, hvor Festen afholdtes.

Stiftelsesfest i Smedeforbundets Thisted Afdeling.

Lørdag den 13. November fejrede Thisted Afdeling sin 32-aarige Bestaaen ved en Stiftelsesfest paa Hotel »Thy«.

Formanden bød ved Middagsbordet Deltagerne, ca. 50, Velkommen.

Som Æresmedlem var indbudt tidligere Kasserer i Afdelingen, Carl Dysted, der i smukke Ord skildrede Smedenes Kamp i de første Organisationsaar. Det var i de Tider ikke let for Arbejderne, særlig i de smaa Byer, at danne en Organisation, og næsten endnu vanskeligere at skaffe et Lokale, hvor de kunde faa Lov til at afholde deres Møder. Dysted udtalte sin Glæde over den Fremgang, der var sket i de 32 Aar, og knyttede hertil Ønsket om, at denne Fremgang maatte vedvare. Efter Middagen dansedes til Kl. 3, hvorefter der spistes Frokost, og Dansen fortsattes til Kl. 5.

Festen formede sig som en smuk Mindefest, og Deltagerne gik hjem med Overbevisningen om at have styrket Kammeratskabet paa bedste Maade.

Smedebogen.

Vi anbefaler Medlemmerne at anskaffe sig denne praktiske Haandbog, idet vi vedføjer en Bestillingsseddel.

Bestillingsseddel.

Undertegnede bestiller herved:

At sende pr. Postopkrævning
Beløbet plus Porto vedlagt i Frimærker — kontant

.....Stk. Smedebogen.

Navn .....

Adresse .....
(nøjagtig Postadresse.)

Ved Aftagelse af mindst 10 Bøger indrømmes 10 pCt. Rabat, og Bøgerne sendes da portofrit.

Bestillingssedlen adresseres til

TEKNOLOGISK INSTITUTS FORLAG,
G. A. Hagemannsgade 2, København B.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
38770	Andersen, Albert Andr....	København	20.12.04	Kbhvn. Afd.	7. 4.24	Kbhvn. Afd. 15	28. 8.26
12380	— Charles Vald...	Vetterslev	21. 2.08	Roskilde	1. 5.26	Roskilde	8. 5.26
1495	— Holger	Timring	3.11.94	Kbhvn. Afd.	7.11.25	Kbhvn. Afd. 14	7. 8.26
28697	— Jens	Foldby	26. 5.97	Aarhus	7. 3.25	Aarhus	3. 7.26
14476	Abben, Henning V. F. .	Hillerød	15.11.91	Lyngby	13. 4.26	Lyngby	3. 7.26
10156	Andrade, Herman Andr. .	Helsingør	25. 8.93	Kbhvn. Afd.	5.12.24	Kbhvn. Afd. 14	21. 8.26
35810	Appel, Niels Peter....	Egaa	1. 5 03	Aarhus	3. 7.23	Aarhus	22. 5.26
37929	Asmussen, Hans.....	Torp	5.10.04	Aabenraa	7. 6.24	Sønderborg	10. 4.26
632	Berg, Louis Albert...	København	22. 4 01	Kbhvn. Afd.	6. 8.25	Kbhvn. Afd. 14	27. 3.26
20357	Bergen, Tormod	Tønsberg	27. 2.04	„ „	13. 5.25	„ „ 14	14. 8.26
35804	Brandt, Carlo Madsen .	Aarhus	23.12.99	Aarhus	13. 5.22	Aarhus	30. 1.26
29821	Britze, Aage.....	Borup	1. 7.00	—	16.10.18	—	24. 4.26
37988	Christensen, Anders P. Th...	Gundsømagle	19. 6.00	Odder	5. 5.24	Roskilde	3. 7.26
18961	— Charles	Odder	9. 2.91	Aarhus	7. 3.11	Aarhus	10. 4.26
13102	— Chr.....	Herning	5. 7.86	Herning	9. 1.09	Herning	13. 2.26
37943	— Kjeld Peter....	Rørbæk	6. 7 05	Saxkøbing	31. 3.24	Saxkøbing	3.10.25
18627	— Marinus Chr...	Aarhus	30. 3.87	Aarhus	9.11.10	Aarhus	6. 3.26
36490	— Otto V. R.....	Rødovre	27.11.03	Kbhvn. Afd.	6. 8 23	Kbhvn. Afd. 17	21. 8.26
39217	— Peder Ingv.....	Timring	14.11.05	Herning	6. 3.25	Herning	27. 3.26
5437	Christoffersen, Einar.....	Kastrup	13. 1.91	Kbhvn. Afd. 1	9. 3.12	Kbhvn. Afd. 15	31. 7.26
31874	Clemmensen, Carlo.....	Aalborg	2. 8.99	Aalborg	1. 5.19	Aalborg	4. 7.25
22039	Gabriel, A. Petersen ...	Lerberg	17. 5 83	Aarhus	2.12.24	Aarhus	22. 5.26
38787	Gulstad, Georg A. B ...	Aalborg	19. 3 04	Kbhvn. Afd.	8. 4.24	Aalborg	30. 1.26
31875	Hansen, Axel	København	29.11.99	Aalborg	1. 5.19	—	17. 4.26
29365	— Hans Ferdn....	Bregninge	17.12.95	Roskilde	24. 1.25	Roskilde	29. 5.26
35126	— Jens Chr. H. O.	Aarhus	23. 2 01	Aarhus	15.12.22	Aarhus	22. 5.26
7973	Hede, Svend.....	Frederiksberg	25.10.96	Kbhvn. Afd.	16. 4.24	Kbhvn. Afd. 3	21. 8.26
21877	Jensen, Anker.....	Karleby	30. 5.05	Aarhus	8.11.24	Aarhus	20. 3.26
3980	— Frederik.....	Herslev	7.12.06	Vejle	1.10.25	Vejle	26. 6.26
19771	— Kaj Osv.....	København	18. 1 03	Kbhvn. Afd.	5. 1.23	Kbhvn. Afd. 14	7. 8.26
15221	— Knud John.....	Odder	26. 9 90	Odder	3.11.09	Aarhus	14. 8.26
28774	— Thorvald.....	Aarhus	15. 4.96	Aarhus	24. 3.25	—	3. 4.26
27294	— Thorvald.....	Kallundborg	12. 3.05	Lyngby	14.11.24	Lyngby	12. 6.26
18694	Jørgensen, Carl Møller....	Asminderød	6. 7.03	Kbhvn. Afd.	4.11.22	Kbhvn. Afd. 11	14. 8.26
6642	— Svenning Peter.	Sabro	4. 9.05	Aarhus	20. 3.26	Aarhus	20. 3.26
38538	Ibsen, Svend Aage E..	København	8.12.03	Kbhvn. Afd.	10. 1.24	Kbhvn. Afd. 14	14 8.26
38291	Jeppesen, Ejner Chr.....	Højslev	30. 4 04	Skive	1. 8.24	Aarhus	5 9.25
28885	Jepsen, Chr. Robert ...	Aarhus	11.10.99	Kbhvn. Afd.	13. 6.24	Kbhvn. Afd. 17	28. 8 26
130	Jessen, Aksel Martin ..	København	27. 9 06	„ „	7.10.24	„ „ 10	21. 8.26
5587	Johansen, Otto Michael ..	—	1. 3.93	„ „	5. 2.26	„ „ 12	7. 8 26
2798	Knudsen, P. Brandstrup..	Aarhus	17. 2.97	Aarhus	13.12.19	Aarhus	21. 8.26
18710	Koefoed, Aksel Knud....	Lyngby	15. 8.02	Lyngby	1.10.21	Lyngby	23. 1.26
28569	Larsen, Lauritz	Thisted	20.10.80	Thisted	21.12.25	Aarhus	15. 5.26
29359	— Osvald Ingem..	Herslev	4. 1.06	Roskilde	6. 1.25	Roskilde	14. 8.26
27086	Madsen, Mads Chr.....	Oddense	17. 6.93	Middelfart	27.12.25	Middelfart	20. 2.26
16472	— Marinus.....	Gylling	29. 1.86	Horsens	15. 1.07	Kbhvn. Afd. 13	28. 8.26
4186	Mahler, Marius Hansen	Tanderup	21. 5.93	Aarhus	16. 1.20	Slagelse	16. 1.26
11230	Mathiasen, Aage Frederik.	København	3. 5.98	Kbhvn. Afd.	3. 1.25	Kbhvn. Afd. 12	28. 8.26
6102	Melsen, Willy	Hjørring	28. 7.05	Aarhus	7.11.25	Aarhus	27. 3.26
30389	Michelsen, Hjalmar H.	Anst	20. 8.00	Horsens	1. 2.19	—	17. 7.26
27409	Mikkelsen, Christian V....	Rørt	19.10.78	Odder	7. 4 23	Odder	27. 3.26
293	Nielsen, Carl Herman ..	København	30.10.98	Kbhvn. Afd.	27. 8.25	Kbhvn. Afd. 18	29. 5.26
27668	— Carl Peter.....	Roskilde	27. 2.98	Roskilde	5.10.17	Roskilde	26. 9 25
36293	— Helge E. A. H..	Hellerup	15. 4.04	Kbhvn. Afd.	20. 4.23	Kbhvn. Afd. 4	7. 8.26
32101	— Jens Kaj N. ...	Roskilde	26.12.99	Roskilde	7. 3.19	„ „ 14	28. 8.26
21893	— Julius Hagedorn	Eisenach	16. 8.85	—	26. 2 15	Roskilde	31. 7.26
33772	— Niels Chr.....	Døjringe	10. 4.03	Ringsted	3. 5.24	Slagelse	15. 8 25
22689	— Niels Jørgen...	Næstelsø	23. 6.85	Nr. Aaby	1. 4.20	Frederiksværk	26.12.25
29849	— Svend Aage ...	Tim	29.11.96	Aarhus	30. 8.18	Aarhus	24.10.25
32357	— Valdemar.....	Skanderborg	9. 6 99	—	9. 5 19	—	15. 5.26
12903	Nyholm, Otto Hjalmar ..	Varde	25.12.04	Kbhvn. Afd.	6. 2.25	Centralafd.	7. 8.26
17231	Olesen, Søren	Aarhus	23. 6 03	Aarhus	29. 4.22	Aarhus	27. 2.26

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
37889	Petersen, Carl.....	Assens	10.12.04	Assens	22. 4.24	Kbhvn. Afd. 18	7. 8.26
28539	— Carl E. Th.....	Korsør	9. 4.07	Korsør	1.11.25	Centralafd.	7. 8.26
29254	— Jens Nygaard..	Hjerm	28.12.84	Herning	11.10.18	Herning	6. 2.26
35339	— Lars Peter	Haderup	15. 1.90	D. Arb. Forb.	28. 9.21	.—	27. 3.26
4591	— Niels K. M. ...	Egaa	8.11.04	Aarhus	2.11.25	Aarhus	14. 8.26
32041	— Peter Hellesøe.	Moltrup	14. 5.96	Aabenraa	31. 5.25	—	26. 9.25
9170	— Søren Peter ...	Ugelbølle	28. 5 85	Aarhus	18. 6 14	—	7. 8.26
2434	— Thorkild Leo ..	København	6. 4.03	Kbhvn. Afd.	29. 8 24	Kbhvn. Afd. 12	21. 8.26
2739	Poulsen, Jens Einar.....	Aarhus	1. 7.04	Aarhus	4. 7.25	Aarhus	3. 4.26
37754	— Svend Aage ...	Kolding	13.10.04	Middelfart	10.11.23	Middelfart	14. 8.26
26210	Rasmussen, Henning.....	København	11 1.99	Kbhvn. Afd. 1	6. 4.18	Kbhvn. Afd. 8	7. 8.26
625	— Rasmus Chr. ..	—	6. 6.73	„ „ 1	29. 1.16	„ „ 10	28. 8.26
6486	Reinholdt, Laurits.....	Frederiksberg	4. 8.06	Hillerød	8. 5.26	Hillerød	31. 7.26
7239	Sørensen, Carl Chr. H....	København	5. 3.07	Kbhvn. Afd.	8. 4.26	Kbhvn. Afd. 2	21. 8.26
37715	— Hans Carl.....	Søby pr. Hou	25.11.04	Horsens	6.11.23	Aarhus	27. 3.26
30332	Sahl, Arnold Kristen.	Aalborg	6. 6.99	Aalborg	30.11.18	Aalborg	25. 9.26
18911	Schou, Søren Sørensen	Viborg	5. 6.96	Aarhus	12. 1.24	Aarhus	8. 5.26
12369	Sigvardtsen, Ernst Ingem. ..	Gevninge	7. 6.06	Roskilde	1. 5.26	Roskilde	10. 7.26
30576	Søndergaard, Kresten.....	Outrup	4. 9.99	Aarhus	23. 6.22	Aarhus	10. 7.26
2663	Thomassen, Nicolai J.....	Aarhus	3. 5.06	—	9. 5.25	—	22. 5.26
24993	Veng, Johan	—	17. 7.98	—	17. 3.17	—	28. 8.26
39215	Winther, Herman J. N...	Vemb	17. 6.04	D. Arb. Forb.	16. 6.24	Herning	23. 1.26
38383	Wollesen, Hinrik.....	Rinkenæs	7. 9 02	—	12. 7.23	Sønderborg	24. 4.26
10965	Ziegler, Christian J.....	Fredericia	23. 7.81	Kbhvn. Afd.	23. 8.26	Kbhvn. Afd. 18	28. 8.26
	Specialarbejderforbundet.						
48320	Ludvigsen, Carlo A. H. P..	København	29. 3.93	Odense	1. 6.19	Odense	27. 3.26
47883	Pedersen, P.....	Haarby	14. 4.94	—	8. 5.26	—	26. 6.26
48056	Persson, Viggo.....	Tillitze	8. 3 93	Nakskov	20.10.21	Nakskov	19. 6.26

Boghandelen „Fremad".

Lommebog for Arbejdere 1927.

Paa Socialdemokratiets Forlag »Fremad« foreligger i det sædvanlige bekvemme Format og praktiske Udstyr 14. Aargang af denne ypperlige lille Haandbog.

Man maa forbavses over, hvad Redaktøren, Folketingsmand Harald Jensen, formaar at samle af nyttigt og alsidigt Stof paa den dog begrænsede Plads, en Lommebog byder. Foruden det sædvanlige, righoldige Kalenderstof bringer Lommebogen i Aar en interessant Artikel: »Fagbevægelsen i Europa efter Verdenskrigen« af Sekretær i De samvirkende Fagforbund Hans Jacobsen. En anden Artikel om det sørgeligt aktuelle Spørgsmaal »Arbejdsløsheden« behandler denne indgaaende baade i økonomisk, statistisk og politisk Belysning, og endelig i en tredie Artikel om »Arbejderferier i Danmark og andre Steder« behandles et Emne, som ikke før har været fremme herhjemme.

En Fylde af Oplysninger om vigtige sociale Institutioner, om Skoler, Biblioteker og Organisationer findes, ligesom Aldersrentetabeller, Posttakster og Skatteskemaer har fundet deres Plads. Lommebog for Arbejdere bringer en Mængde Stof, som ellers maa søges i mange forskellige og dyre Haandbøger, og netop det Stof, som Arbejderen fagligt, politisk og kulturelt har Brug for.

Intet Under, at Lommebog for Arbejdere gerne er udsolgt hvert Aar før Jul, det vil sikkert gaa ligesaa med denne Aargang, og vi kan kun anbefale Købere at sikre sig i Tide. Prisen, Kr. 1,60, er som sædvanlig yderst lav i Forhold til, hvad der bydes, og kun mulig ved den store fortjente Tilslutning, Lommebogen nyder.

Nye Raderinger.

Af Socialdemokratiets Stifter, Louis Pio, og Socialistmarchens Forfatter, U. Overby, har det i mange Aar været vanskeligt at opdrive et Billede, men i disse Dage er der udkommen to særdeles smukke og vellignende Raderinger, der sælges til den meget billige Pris af Kr. 1,50 pr. Stk. I samme smukke Udførelse foreligger nye, vellignende Portrætter af Th. Stauning, A. C. Meyer, J. Borgbjerg og Forfatteren Henrik Pontoppidan. Raderingerne kan alle faas i »Fremad«, Frederiksborggade 33.

Krigens Biologi.

Restoplaget af Professor Nicolais verdensberømte Bog med Forord af Georg Brandes er overtaget af Boghandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, og udsælges for 3 Kr. (Bogladepris 15 Kr.). Forfatteren Romain Rolland skriver om »Krigens Biologi«: »Det ejendommeligste Værk, som er steget frem af disse Afgrundens Aar«, og Ellen Key: »Nicolai er en af de

faa, Fremtiden vil hædre«. Udbudt til 1/5 af Bogladeprisen vil det store Værk sikkert meget hurtigt blive udsolgt, og det optrykkes ikke paany.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

Bortkommen Medlemsbog.

Medlemsbog Nr. 46173, Adolf Thomsen, indmeldt den 13.1.1917, født den 18 4.1854 i Hamborg. Bogen er anmeldt tabt, og der maa ikke modtages Kontingent og ikke udbetales Understøttelse paa denne Bog. Sidst betalt for Uge 37.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Slettede Medlemmer.

			Sidst betalt
Nr. 106	Altoft,	E.	30. 1.26
- 128	Christensen,	Poul	14.11.25
- 142	Esbensen,	Frode	19.12.25
- 121	Jensen,	Oluf	25. 4.25
- 21	Johnsen,	Aksel	28. 4.22
- 50	Olsen,	H.	14. 9.23

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 18351	Rolin,	Emanuel	(Kbhvn. Afd.)
- 38022	Solgaard,	Sigfred Michael	(Vejen -)
- 12336	Madsen,	Aage	(Vejle -)

Medlem Nr. 35107, Albert J. Møller, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 25577	Hansen,	Edmund Julius
- 511	—	Hans Jørgen Th.
- 38948	Jørgensen,	Willy Kronholm
- 8817	Nielsen,	Skjold Johan

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 39566	Andersen,	Togo	11. 7.25
- 7038	Christensen,	Carl Vald. F. J.	28. 4.23
- 25577	Hansen,	Edmund Julius	27. 3.26
- 511	—	Hans Jørgen Th.	26. 6.26
- 28969	—	Hans Niels Peter	1.12.23
- 8667	Hertz,	Jacob	5. 6.26
- 5603	Høegh,	Anders Henry E.	19. 6 26
- 30915	Jensen,	Peter Henry	30. 9 22
- 38211	Jørgensen,	Chr. Emil B.	1. 5.26
- 8071	—	Holger Carlo	24. 4 26
- 38948	—	Willy Kronholm	3. 4.26
- 36890	Jesse,	Fritz Herman	16. 2.24
- 30921	Johansen,	Gerhard Georg	24. 6.22
- 3503	Kammer,	Chr. Jensen	30. 4.21
- 9260	Kirkegaard,	Emil Torring	26. 7.24
- 1055	Larsen,	Bendt Chr.	26. 6.26
- 31804	—	Otto Chr.	6. 2.26
- 24883	Mærsk,	Chr. Christensen	23. 5 25
- 26928	Nielsen,	Poul	13. 5.22
- 8817	—	Skjold Johan	26. 6.26
- 986	Petersen,	J. A.	23. 7.21
- 28653	—	Johs. Kragh	6. 3.26
- 15300	—	Vilhelm Marius	17. 7.26
- 32019	Spongberg,	Niels	4. 2.22
- 2470	Svendsen,	Edmund Niels J.	24. 7.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 2. Aarg., Nr. 11.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Frederikssund: Frode Mortensen, Østergade 12, Sidebygningen, 2. Sal tv.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Aabenraa: Formand og Kasserer Emil Knutzen er flyttet til Svinget.

Struer: Kassereren, Maskinarb. Chr. Buus, er flyttet til Taarngade 26.

Obs!

Adressen paa alle Forbunds- og Fagforeningskontorerne paa Gl. Kongevej 6 og Vestersøgade 2 i København **B.** er fra 16. Januar 1927 — København **V.**

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 3 JANUAR 1927 13. Aarg.

Nytaarsbetragtninger.

Paa Baggrund af en saare mørk Erhvervssituation, som bl. a. gav sig Udslag i, at Danmark ved Aarsskiftet kunde notere 93,000 Arbejdsløse, gled vi over Tærskelen til det nye Aar, iagttagende et Fyrværkeri af Interview's af Arbejdernes og Arbejdsgivernes Repræsentanter, Pressеindlæg fra Nationaløkonomer, „betydningsfulde Udtalelser" af ansete Mænd, alt sammen for at belyse Arbejderspørgsmaalet, og for hver ud fra sin Opfattelse at give gode Raad til Forbedring af den vanskelige økonomiske Situation.

Som en Slags Overfyrværker har et af de mest fremtrædende Medlemmer af den nuværende Bonderegering, Indenrigsminister Kragh, sat Lunten til Fyrværkeriet gennem nogle Udtalelser, som han henimod Aarets Slutning fremkom med til Dagspressen, kritiserende de 2-aarige Overenskomster vel i Følelsen af at være en Slags Værge for Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne, men kun opnaaende at faa begge Parter imod sig. At vi fra Jærnindustriens Side ved Afslutningen af den nye Overenskomst har tilstræbt at faa Arbejdsfred i de første Par Aar, synes at være faldet den højtærede Minister for Brystet, og vi kan i saa Henseende fra Centralorganisationens Side kun være tilfreds med, at det lykkedes at faa Overenskomstforholdet bragt i Orden, forinden den nuværende „Regering" traadte til. Den Provokation, der muligvis har ligget i Ministerens Udtalelser imod at sikre Freden paa Arbejdsmarkedet i længere Tid, fik altsaa ingen Virkning overfor Jærnindustriens Arbejdsgivere, og med Hensyn til, at vi her efter Evne har bidraget til Fredens Bevarelse, mener vi stadig at være i Pagt med den Udvikling, der nu maa finde Sted med Afvikling af Krigstidens og Efterkrigstidens generelle Ordninger paa de faglige Overenskomsters Omraade. Det er jo muligt, at det havde været kærkomment for Ministeriet, at Situationen fra Arbejdernes Side var blevet lagt saaledes til Rette, at den kunde optræde med „fast Haand", men man kommer altsaa foreløbig til at undvære Jærnindustriens Medvirkning, med mindre Forholdene skulde arte sig saaledes, at vi, hvad vi ikke agter at vige tilbage for, skal optræde som Følge af vor Samhørighed og Kammeratskab med den øvrige fagorganiserede Arbejderklasse.

Jøvrigt kan vi kun betegne det som en Anmasselse, at Repræsentanter for det saakaldte bærende Erhverv, Landbruget, optræder som Skolemestre overfor den Industri, der dog er den eneste Betingelse for, at Danmark kan have Udsigt til at skaffe Beskæftigelse til hele Befolkningen, thi her maa det jo erindres, at Landbruget gennem den Industrialisering, der har fundet Sted i de senere Aar, ikke er i Stand til at skaffe Føden til sit Befolkningsoverskud, men maa overlade dette til Industrien. Antallet af beskæftigede Personer indenfor Industrien er nu praktisk talt det samme som i Landbruget og vil sikkert i Løbet af nogle Aar passere forbi dette, samtidig med at Landbruget byder sine Arbejdere en Løn, der i Virkeligheden maa betegnes som værende paa det absolutte Eksistensminimum, og som i Virkeligheden betyder en Proletarisering af Landarbejderne. Vi kan saaledes nævne, at faste gifte Daglejere paa egen Kost med fri Bolig i 3 Vintermaaneder pr. Dag oppebærer

den svimlende Løn af 4,37 Kr., medens den i 9 Sommermaaneder er 4,88 Kr., Lønarbejdere, d. v. s. Folk, som antages Dag for Dag og som ikke oppebærer Ydelser af nogen Art, erholder udover ovennævnte Daglønninger 1 Kr. pr. Dag. Det bemærkes, at disse Lønninger er Normallønninger, medens Mindstelønnen for de forholdsvis bedst lønnede, nemlig Daglejerkarle, d. v. s. ugifte Arbejdere, som antages dag- eller ugevis og som faar Kost og Logi hos Arbejdsgiveren, om Vinteren er 2,17 Kr. og om Sommeren 2,65 Kr. pr. Dag. Disse Lønninger gælder endda kun de organiserede Landarbejdere, medens de for de uorganiserede er betydelig lavere.

Naar man saa erindrer sig, hvad Staten gennem Aarene har maattet yde gennem Tilskud til Landbrugets forskellige Organisationer, gennem Konsulentvirksomhed, Tilskud til Dyrskuer og Gud ved hvad, saa faar vi snarere Billedet af et Erhverv, der gaar paa Krykker, end af et Erhverv, hvis Repræsentanter har Ret til at brøste sig med, at det er selvstændigt og bærende.

Det er jo derfor kun naturligt, at der ved Drøftelsen af Beskæftigelsesproblemerne ses hen til Industrien og dens Muligheder, som desværre altsaa i Øjeblikket er saaledes, at gennemsnitligt er omtrent hver 3. fagligt organiserede Arbejder ledig. Naar Aarsagerne hertil skal drøftes, opstaar Uenighederne, ikke mindst fordi der fra Modstanderhold spekuleres i at benytte den omfattende og langvarige Arbejdsløshed til at trykke Arbejderklassen ned med Hensyn til dens Levevilkaar, og man stiller da ganske simpelt den Teori op, at Lønnen er for høj, og at en Reduktion af Lønningerne vil afskaffe Ledigheden. Vi har tidligere, i Fagbladet for Oktober Maaned 1926, givet en Oversigt over Arbejdsforholdene i Nordeuropa og dokumenteret, at overalt, undtagen hvor man har med Lande at gøre, hvor Valutaen er forringet, findes en overordentlig omfattende Arbejdsløshed uden Hensyn til Lønningernes Størrelse, og det vilde derfor være urimeligt at tro, at det skulde være muligt for Danmark ved en Reduktion af Lønningerne at skabe sig Beskæftigelse, bortset fra, at Gennemførelsen af en saadan Operation kun vilde medføre, at Arbejdsgiverne i de Lande, med hvilke vi konkurrerer, ogsaa vilde kræve Lønnedsættelser, hvorved der i Virkeligheden vilde iværksættes en Bevægelse, som ikke alene i første Række vilde skade Arbejderklassen, men som sikkert ogsaa samfundsøkonomisk og kulturelt vilde være overordentlig skadelig. Dertil kommer, at Omfanget af den nuværende Arbejdsløshed er saa stort, og der skal paaregnes en endogsaa meget udpræget industriel Højkonjunktur for at kunne afskaffe denne, thi foruden en i Virkeligheden i Forhold til Industriens Udvikling unormal Uddannelse af faglært Arbejdskraft under Krigskonjunkturerne samt en stærk Tilstrømning til Byerne fra Landet, har den Omstændighed, at det praktisk talt er umuligt for Ungdommen at søge ud, bidraget til den abnorme Ledighed. Med Hensyn til det sidste Moment hidsætter vi, hvad Statistisk Departement i sin Oversigt for Aaret 1926 udtaler:

„Den ringe Udvandring, som siden Krigens Udbrud har præget Befolkningsforholdene her i Landet som i andre europæiske Lande, har utvivlsomt sin betydelige Andel i de højst uheldige Beskæftigelsesforhold, hvorunder Landene lider efter Inflationsaarenes Ophør. For Danmarks Vedkommende er Forholdet det, at der i de 13 Aar fra 1901 til 1913 udvandrede ca. 90,000 Personer til oversøiske Lande, men i de næste 13 Aar fra 1914 til 1926 kun ca. 59 000, d. v. s. ca. 40,000 Personer færre. Heraf kan 35,000 regnes at ville have hørt til de voksne Aldersklasser, saaledes at der kan siges at være blevet 35,000 voksne Personer her i Landet, som i Aarene før Krigen vilde være vandret ud. At der i den sidste af de nævnte Perioder har været en Nedgang i Fødselshyppighed, saaledes at der i 1914—26 kun fødtes 949,000 levendefødte Børn mod 963,000 i 1901—13, har endnu ikke kunnet faa nogen Indflydelse paa Antallet af Personer, der søger Beskæftigelse i Erhvervslivet."

Det maa heller ikke glemmes, at Afsætningen af Industriens Produkter vanskeliggøres ved Handelsstandens Krav om ganske uforholdsmæssige Avancer.

Naar alt dette tages i Betragtning, maa det være indlysende for enhver, der uhildet vil se paa Forholdene, at Lønreduktioner ikke kan bringe disse i Lave, bortset fra, at det vilde være en Urimelighed efter de Reduktioner, der har fundet Sted i 1926, og paa Baggrund af vort høje Prisniveau at ville kræve Lønnen yderligere ned. Til Sammenligning med vort Pristal hidsætter vi de tilsvarende Tal for de Lande, hvis Valutaforhold maa siges at være bragt i Orden, nemlig:

Holland	174
Schweiz	161
England	179
Sverige	171
Tyskland	142
U. S. A.	175

Norge har stadig et meget højt Pristal, det ligger paa 218, men de norske Lønninger er jo ogsaa betydelig højere end vore, men ellers vil man se, at i de øvrige Lande er Prisniveauet lavere end i Danmark.

Det synes at være indlysende, at Samfundet, d. v. s. Statsmagten, under disse Forhold har en Pligt til at medvirke, baade i Henseende til at skabe forøgede Muligheder for Industrien og til at yde Hjælp til dem, der ikke kan opnaa Arbejde. Alligevel er der Folk, som f. Eks. Skibsreder A. P. Møller, Indehaveren af Odense Staalskibsværft, der i ramme Alvor vil have Staten befriet for Understøttelsespligten overfor de Arbejdsløse og overladt til Arbejderne selv at klare dette Forhold, uden at kunne indse, at hvis dette virkelig lod sig gøre, vilde der ske det ganske simple, at Industrien, d. v. s. Arbejderne og Arbejdsgiverne i Forening, vilde komme til at bære hele Byrden derved, at Arbejderne, for at kunne understøtte deres ledige Kammerater, maatte kræve en højere Løn og eventuelt søge sig denne tilkæmpet gennem Konflikter. Det vil kun bringe Skuffelser for de paagældende at spekulere i, at den arbejdende Del af Arbejderklassen skulde lade de Arbejdsløse i Stikken, og vi erindrer her om, at hele Arbejdsløshedsforsikringen er iværksat af og i flere Aar alene opretholdt ved Arbejdernes egne Kræfter paa et Tidspunkt, hvor Industrien endnu ikke var blevet den Samfundsfaktor, som Tilfældet er nu.

Lige saa formaalsløst og røbende et lige saa ringe Kendskab til Arbejderklassens Psykologi og dens organisationsmæssige Foreteelser er den Tanke, som Professor Warming har fremsat, gaaende ud paa, at en Arbejdsløs, naar han kommer i Arbejde, og der er gaaet en vis Tid, skulde afbetale den Understøttelse, som han har oppebaaret, gennem et Ekstrakontingent; som om ikke Forholdet var dette, at saasnart en Arbejder blot har en enkelt Uges Arbejde, maa han gennem et meget stort Kontingent bidrage til at understøtte dem, der slet intet Arbejde har. Den store Offentlighed gør sig næppe klart, hvilke økonomiske Ofre, der bringes af den enkelte Arbejder for at opretholde de Arbejdsløses Hjem, men vi vil her erindre om, at i Regnskabsaaret 1925—26 er der i ordinært og ekstraordinært Kontingent indbetalt Kr. 11,457 252 00. Arbejdernes Ydeevne er her spændt til det yderste, og ethvert Forsøg paa at forringe Samfundets Bidrag vil afgjort medføre, at dettes Forpligtelser overføres til de Virksomheder, i hvilke Arbejderne skal tjene til deres Underhold. Vi maa derfor ogsaa afgjort tage Afstand fra de umotiverede Raab om Nedgang i Statens Skatter, Afgifter og Takster, da der bag ved dette kun ligger Ønsket om at svække Statens Evne til at opretholde den sociale Forsorg. Jøvrigt har det jo gennem den Eksportkredit, som Staten har ydet sin Støtte til ved Bygning af Skibe til Udlandet, vist sig, at en rimelig Medvirkning fra Statens Side kan give væsentlige Resultater, idet vore Skibsværfter for det kommende Aar vil være ret godt beskæftigede, uden at der dog er Udsigt til, at deres fulde Kapacitet efter den tekniske Rekonstruktion, der gennemgaaende paa dette Omraade er foretaget, vil blive fuldt udnyttet.

Ved Bedømmelsen af de Muligheder, der nu ved Aarets Begyndelse er til Stede for Industrien, maa man se paa, hvad Aaret 1926 bragte, og i Betragtning af, at Diskontoen blev nedsat fra $5^1/_2$ til 5 pCt., at Minekonflikten i England gavnede Skibsfarten og skabte en Optimisme, der affatte sig i ikke faa Bestillinger paa Nybygninger, i Særdeleshed til Udlandet, og endelig Francs-Kursens hastige Stigning, hvorved Dumpingen fra dette Land er ophørt, maa det siges til Trods for alt det mørke, der tilsyneladende i Øjeblikket omgiver os, at der dog er Lyspunkter og Muligheder for en noget bedre Beskæftigelse i indeværende Aar, end Tilfældet var i det afvigte.

I denne Forbindelse maa Arbejderklassen sikkert ogsaa med Tilfredshed notere, at den danske Krone nu er forankret i Nationalbankens Guldbeholdning, saaledes at de usikre Forhold, som en svingende Valuta medfører, og som i høj Grad skader Erhvervslivets Dispositioner, ikke længere er til Stede, ligesom det er til uvurderlig Gavn for Arbejderklassen, at vi har faaet den ærlige Krone tilbage. En Bevægelse i modsat Retning vilde kun have medført en Tilstand svarende til den, som den tyske Arbejderklasse var ude i, efter at man havde ødelagt den tyske Mark og fastsat Lønniveauet paa Grundlag af Tiden før Krigen, uden at dette Lønniveau har været i Stand til at skaffe den tyske Arbejderklasse rimelig Beskæftigelse, tværtimod har Forholdene i saa Henseende ingensinde været saa daarlige som i 1926.

Det Spørgsmaal, som imidlertid stærkere og stærkere trænger sig paa, er jo den kommende almindelige Overenskomstsituation, idet der ingen Tvivl er om, at hvis Industrien paany gaar ud i en omfattende Arbejdskamp, vil mange Muligheder, der nu er til Stede, blive slaaet i Stykker, saa meget mere som det jo er offentligt anerkendt af ledende Arbejdsgivere, at

i visse Industrier er det ganske uden Betydning for Konkurrenceevnen, om Lønnen er lidt højere eller lidt lavere. Hvad Arbejdsgiverne egentlig vil, er det jo for Tiden lidt vanskeligt at faa Øje paa, og den Udtalelse, som Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse fremkom med til Offentligheden ved sit sidste Møde, giver i saa Henseende ikke noget Holdepunkt, men den adskiller sig i alle Tilfælde fra de i de senere Aar i lignende Situationer afgivne Proklamationer ved, at den ikke indeholder Krav om Reduktion af Lønningerne. Hvis det saaledes ikke fra Arbejdsgivernes Side er Meningen at gøre Attentat paa Lønningerne, kan vi ikke se rettere end, at der maatte være Mulighed for at komme igennem det denne Gang uden noget større Opgør, saaledes at de forhaandenværende Muligheder for at faa Arbejdet i Gang kan blive udnyttede.

For Jærnindustriens Vedkommende skal jo nu det udvidede Samarbejde paa Arbejdspladsen i Henhold til den nye Overenskomsts Bestemmelser vedrørende Tillidsmandsinstitutionen træde i Virksomhed, og vi vil haabe, at det vil forme sig paa en saadan Maade, at der derigennem vil blive givet vore Medlemmer bedre Indseende med Industriens Forhold, at Arbejdsgiverne vil faa praktiske Impulser, at Parterne maa lære i højere Grad at forstaa hinanden, og at derved den Spænding, som ofte er blevet skabt paa Arbejdspladserne og derfra har forplantet sig ud i Organisationerne, vil aflastes, saaledes at vi derigennem forbereder det næste Skridt henimod den Værkstedsparlamentarisme, som sikkert vil vise sig at være en Nødvendighed for paa fredelig Maade og paa sund Basis at føre Jærnindustrien videre til Gavn for dens Udøvere i Særdeleshed og for Samfundet i Almindelighed.

Det Aar, der svandt, gav iøvrigt ikke Anledning til større faglige Konflikter, og vi har derfor været i Stand til at ruste os paa en saadan Maade, at vi organisationsmæssigt staar godt i det. Med Hensyn til eventuelle opstaaende Komplikationer vil vi kunne imødese saadanne med fast Tro paa vor organisationsmæssige Styrke, i Overbevisningen om Enighed og Samdrægtighed blandt vore Medlemmer, og i Forvisningen om, at de Opgaver, som Organisationen i det kommende Aar vil blive stillet overfor, vil vi i Fællesskab kunne løse paa samme Maade, som Tilfældet har været i den Tid, der er forløbet. Trods alle Vanskeligheder, som i Øjeblikket ligger for, nærer vi Troen paa, at 1927 vil blive Indledningen til en lysere Tid for Arbejderklassen, end den vi i de seneste Aar har gennemlevet, og idet vi takker for godt Samarbejde i det gamle Aar, ønsker vi vore Medlemmer et oprigtigt

Glædeligt Nytaar!

Den økonomiske Situation i 1926.

Det svundne Aar var rigt paa Begivenheder paa det økonomiske Omraade. Krigens Saar læges langsomt, og Europas Genopbygning kan i bedste Tilfælde betyde en Genindførelse af Forholdene, saaledes som de bestod før Krigen. Dertil kommer, at de normale Forholds Tilbagevenden falder i en Periode af tekniske Revolutioner, hvor, med Hensyn til Bedriftsindretningerne, det foranderlige er det eneste bestandige. I en Karakteristik for Aaret 1926 kommer denne Sagernes Stilling tydeligt til Udtryk: Paa den ene Side stræber man efter Sanering og Løsning af forskellige Spørgsmaal, paa den anden Side melder der sig stadig nye Problemer og Vanskeligheder.

Den vældige Grubearbejderkonflikt i England, som under en stor Del af Aaret holdt Verden i Aande, er i Grunden ligeledes et Udtryk for den almindelige Krise, hvori Verdensproduktionen og Fordelingen befinder sig. Det maa beklages, at Grubearbejderstrejken i England endte med et saa alvorligt Nederlag for Arbejderne, hvilket samtidig maatte føre til en midlertidig Svækkelse af den engelske Fagbevægelses Stilling. Thi netop nu, hvor Englands Betydning i Verdenshusholdningen er aftagende, og Følgen heraf danner en Fare for Arbejderklassen, har den engelske Fagbevægelse Brug for en god Kampbasis. Man maa nu afvente, hvorledes Produktionen i Bjergværksindustrien vil udvikle sig, og om det efter Dækning af det gennem Strejken foraarsagede Produktionstab vil lykkes de engelske Leverandører at generobre deres gamle Markeder, som under Strejken har faaet deres Kul fra andre med England konkurrerende Lande. Den engelske Jærn- og Staalindustris Stilling lader i Øjeblikket ligeledes meget tilbage at ønske, hvilket baade skyldes den specielle Kulkrise og tillige den Omstændighed, at dens Produktionsmuligheder staar i Misforhold til dens Afsætningsmuligheder. I de første 11 Maaneder af afvigte Aar var Englands Handelsbalance altid passiv, idet Indførslen oversteg Udførslen med 413,64 Millioner Pund, saaledes at Passiviteten sammenholdt med 1925 er blevet 72 Millioner Pund Sterling større. En Del af denne Nedgang maa selvfølgelig sættes paa Grubearbejderkonfliktens Regning.

I Sammenligning med den økonomiske Tilstand i England ligger Forholdene i Tyskland trods den store Arbejdsløshed dog betydeligt bedre. I industriel Hen-

seende er Landet i Færd med at komme til Kræfter igen. Man kan sikkert paastaa, at de skadelige Følger, som man her og der befrygtede i Sammenhæng med Dawes-Planens Gennemførelse, endnu ikke er traadt frem i den Udstrækning, man oprindelig forventede. Paa den anden Side er det en Kendsgerning, at Skatterne trykker haardt paa det tyske Folk, ligesom man tillige maa tage Hensyn til, at de i Dawes-Planen forudsete Betalinger vil vokse i de kommende Aar. Medens Reparationsbetalingerne i Aarene 1924—1925, 1925—1926 og 1926—1927 beløb sig til 1200 Millioner Reichsmark, vil dette Beløb i 1927—1928 stige til 1750 Millioner Mark og i Aaret 1928—1929 til 2500 Millioner Mark. Det er ikke forunderligt, at den allerede før Krigen godt udrustede tyske Industri i Betragtning af de trykkende Byrder, som er blevet paalagt Tyskland, gennem Indførelse af rationelle Arbejdsmetoder søger at nedsætte sine Produktionsomkostninger, for paa denne Maade at sikre sig en anstændig Plads paa Verdensmarkedet. Det svundne Aar stod da ogsaa for Tysklands Bedrifter i Rationaliseringens og Koncentreringens Tegn. Den tyske Arbejderklasse blev herved stillet overfor det store Problem: Hvorledes kan der ved stigende Produktivitet sikres Arbejderne en forsvarlig Del af Produktionsudbyttet?

Ikke blot Tyskland udviklede i 1926 en hidtil ukendt Aktivitet med Hensyn til Sammenlægningen af Bedrifterne, men ogsaa paa det internationale Omraade er der blevet afsluttet Overenskomster af vidtrækkende Betydning. Den vigtigste Begivenhed paa dette Omraade er Dannelsen af et europæisk Staalkartel, som blev oprettet af Frankrig, Tyskland, Belgien, Luxemburg og Saaromraadet, og hvortil senere ogsaa Østrig, Ungarn og Czekoslovakiet sluttede sig. Udenfor staar endnu England og Polen. Allerede nu kan det siges, at Princippet om den kollektive Forstaaelse i disse vigtige Industrier er traadt i Stedet for det liberale Løsen om »Frikonkurrence«. (Staalkartellet er nærmere omtalt i Fagbladet for December 1926).

Foruden Staalkartellet blev der i 1926 dannet: Aluminiumskartellet, der omfatter Foretagender i Frankrig, England, Schweiz, Tyskland og Norge; Kobberkartellet, der omfatter den europæiske, amerikanske og afrikanske Produktion eller 90 pCt. af Verdensproduktionen; den internationale Forening af Superfosfatfabrikker (13 Lande), en ny international Skinnekonvention, et nyt internationalt Glødelampekartel, og — last not least — den saakaldte A. B. C. Trust (American, British and Continental Corporation), der blev oprettet i New York med en Kapital af 14 Millioner Dollars. 10 store Banker er tilsluttet denne Trust, hvis Virksomhed udstrækker sig over hele Verden. Ved Siden af Dannelsen af disse store internationale Sammenslutninger maa endnu peges paa Grundlæggelsen af talrige andre internationale Overenskomster, Kontrolselskaber, Interessesammenslutninger o. s. v. Sammenligner man den i Tiden før Krigen paa det nationale og internationale Omraade foregaaede Udvikling af Truster og Karteller med den nuværende Tilstand, kan man konstatere en stadig hurtigere fremadskridende og samtidig mere omfattende Koncentration. Hvilke Følger denne permanente Revolution vil have for Arbejderklassen og for Menneskeheden som Helhed kan i dette Øjeblik ikke siges med Sikkerhed. De internationale Overenskomster omfatter Elementer, der baade kan fremkalde gunstige og ugunstige Virkninger. Utvivlsomt muliggør Sammenslutningen af vigtige Industrier i et Antal Lande en bedre Ordning af Produktionen og mange Gange ogsaa af Priserne og Omsætningen, men paa den anden Side er det en stor Fare, at disse Overenskomster bunder i privat-økonomiske Særinteresser. Af den Grund har Arbejderklassen ogsaa rejst Fordringen: National og international Kontrol med Produktionen og Fordelingen.

Med Hensyn til Arbejdsløsheden saa det i 1926 alt andet end lyst ud. Den er endnu stadig mere omfattende end i den »normale« Førkrigstid, hvor et Antal af 3 til 4 Millioner Arbejdsløse i hele Verden var en almindelig Foreteelse. Antallet 4 Millioner Arbejdsløse naaes nu allerede af nogle faa Lande, nemlig af Tyskland, England og Rusland. Bortset fra disse Lande, som gennem lang Tid hver har talt over 1 Million Arbejdsløse, fandtes der efter de nyeste Statistikker i 1926 2 Lande (Polen og Østrig) med et Arbejdsløshedstal mellem 100.000 og 200.000; 3 Lande (Danmark, Italien og Czekoslovakiet) med hver 50.000 til 100.000 Arbejdsløse, 7 Lande (Belgien, Frankrig, Holland, Norge, Sverige, Schweiz og Ungarn) med fra 10.000 til 50.000 og 3 Lande (Finland, Estland og Letland) med højst 10.000 Arbejdsløse. Ved disse Tal maa der endvidere tages Hensyn til, at Arbejdsløshedsstatistikken i Reglen kun medtager de organiserede eller registrerede Arbejdsløse, saaledes at Arbejdsløshedsepidemien i Virkeligheden har en langt større Udstrækning, end foranstaaende Tal giver Indtryk af. Ved en Sammenligning af Procentsatserne fra før Krigen med de nuværende Tal træder Forskellen skarpt frem: Af Fagforeningsmedlemmerne i Tyskland var i Aarene 1907—1913 gennemsnitlig 2,3 pCt. arbejdsløse, i Maanederne Januar—Oktober 1926 derimod 18,4 pCt. I England var de tilsvarende Tal henholdsvis 5 pCt. og 12,1 pCt. Herved bør man ikke glemme det store Antal Arbejdere, som arbejder paa forkortet Arbejdstid. Alene i Tyskland fandtes der i 1926 gennemsnitlig pr. Maaned 500.000 fagligt organiserede Arbejdere, der ikke havde en fuld Arbejdsuge. I Modsætning til Forholdet før Krigen er Arbejdsløsheden ikke mere fordelt over hele Verden, men er bortset fra enkelte Lande som Japan og Australien udelukkende begrænset til Europa. Ogsaa Arbejdsløshedstallene giver saaledes tydeligt Udtryk for Forskydningen i den økonomiske Ligevægt.

Det er en Selvfølge, at Arbejderklassen under Hensyn til den i Europa herskende Tilstand maa sætte alt ind paa at bevare de erobrede Stillinger og afslaa Arbejdsgivernes Angreb. I denne Oversigt fortjener særlig den Kendsgerning at fremhæves, at Belgien, trods den vanskelige Stilling, hvori Landet befinder sig, takket være sin fortræffeligt organiserede Arbejderklasse har stabiliseret sin Valuta og ratificeret 8-Timerskonventionen.

Der er Tegn, som tyder paa, at Arbejdsgiverne i de fleste Lande i 1927 planlægger at vælte den almindelige Depressions skadelige Følger over paa Arbejdernes

Skuldre. England, som vil udnytte Fagbevægelsens svækkede Stilling, synes at ville gaa i Spidsen med disse Bestræbelser. Saaledes har den bekendte Arbejdsgiverforening »Federation of British Industries« fornyligt forelagt Regeringen et Memorandum, hvori der peges paa de sociale Foranstaltningers ugunstige Indflydelse paa Konkurrencemulighederne og kræves vidtgaaende Forandringer. Ogsaa i andre Lande vil Arbejdsgiverne søge at dreje Tidens Hjul tilbage, hvorved de vender sig mod ethvert socialt Fremskridt.

Betydningsfuldt bliver det nye Aar ogsaa paa Grund af den planlagte internationale økonomiske Konference, som skal finde Sted i Maj 1927, og hvis Betydning for en ikke ringe Del vil være afhængig af den Holdning, Arbejderorganisationernes Repræsentanter vil indtage. Vil den internationale økonomiske Konference bringe Løsningen af de talrige store Problemer, som igennem Aarene har beskæftiget Arbejderbevægelsen? Ingen forventer dette! Den *kan* dog betyde et Skridt fremad paa Vejen henimod en Løsning af talrige Problemer, naar Regeringerne overalt tvinges til at slaa ind paa Frihandelens Bane og, forsaavidt Europa kommer i Betragtning, viser deres Beredvillighed til at virke for et enigt Europa.

For Arbejderklassen gælder det i 1927 om gennem Udbygningen af sine egne Organisationer at underbygge og udvide sin Magtstilling og sin Modstandsevne.

(I. F. C.)

Arbejdsløshedssituationen og Arbejdsløshedskassens økonomiske Forhold.

I Fagbladet for September Maaned gav vi en Oversigt over Arbejdsløshedssituationen og de Udsigter, den kommende Vinter vilde byde paa. Anledningen til disse Oplysningers Fremsættelse var, at Arbejdsløshedskassens Hovedledelse ikke mente, at Kassens Økonomi kunde staa for den af Delegeretmødet trufne Vedtagelse om Dagetallets Forlængelse, og som bekendt vedtog Arbejdsløshedskassens Repræsentantskab enstemmigt at udsætte Iværksættelsen af den paagældende Reform.

Det Grundlag, paa hvilket Repræsentantskabets Beslutning hvilede, var en Skønsberegning over den kommende Vinters Arbejdsløshed, og ud fra denne Beregning, hvor Maksimumstallet for de Arbejdsløse var sat til 9000, haabede man paa, at Kassen vilde kunne staa Vinteren igennem uden Paaligning af Ekstrabidrag, selv om man var paa det rene med, at Kassen saa ogsaa vilde have opbrugt hele den opsparede Reservebeholdning.

Uanset at det i og for sig var paakrævet, allerede inden denne Situation indtraadte, at udskrive et Ekstrabidrag, mente Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse ikke at kunne skride hertil, dels af Hensyn til de af de faglige Organisationer paalignede løbende Ekstrabidrag og dels af Hensyn til hele den faglige Situation, hvis Forløb til Foraaret man ikke den Gang kunde have nogen Mening om.

Hvorledes end Situationen formede sig i faglig Henseende, var man imidlertid klar over, at fra og med 1. April maatte der paalignes Arbejdsløshedskassens Medlemmer et ret betydeligt Ekstrabidrag, idet man med tidligere Erfaring for Øje maatte paaregne en forholdsvis langsom Afvikling af Arbejdsløshedsforholdene, selv om Udsigterne iøvrigt til den Tid maatte være noget bedre, og med mindre end et gennemsnitligt Antal Arbejdsløse paa ca. 6000 i Regnskabsaaret 1927—28 turde man i hvert Fald ikke regne. Dette vilde betyde, at der udover de ordinære Indtægter skulde tilvejebringes 2 Mill. Kr. for dette Regnskabsaar, hvilket paa det nærmeste svarer til et Ekstrakontingent af Kr. 1,50 pr. Uge paalignet samtlige Medlemmer af Kassen, hvad enten disse var arbejdende, arbejdsløse, syge e. l. Imidlertid har det ikke været Sædvane at paaligne de arbejdsløse Medlemmer Ekstrakontingent, og saafremt de omhandlede 2 Mill. Kr. skulde tilvejebringes alene af de arbejdende Medlemmer, maatte Ekstrakontingentet, det vil sige det Beløb, hvormed det almindelige Kontingent skulde forhøjes, ansættes til mindst 2 Kr. à 2 Kr. 25 Øre pr. Medlem og Uge, alt efter som Arbejdsløsheden maatte skønnes at blive noget større eller noget mindre.

Denne Situation staar vi fremdeles i, og der er ingen rimelig Grund til at tro, at Gennemsnitstallet for næste Regnskabsaar skulde blive lavere end anslaaet, tværtimod har det vist sig, at de Beregninger, der er gjort for Vinterens Vedkommende, er blevet stærkt overtrufne, saaledes at Maksimumstallet af Arbejdsløse i Stedet for de anslaaede 9000 i Øjeblikket er over 10.000, altsaa en Del større end Arbejdsløshedstallet for vort Vedkommende var i Januar Maaned under Storkrisen i 1922. Hvor højt Tallet vil gaa, kan der naturligvis paa Forhaand ikke fastslaas noget om, men Højdepunktet har vi i hvert Fald næppe naaet endnu, selv om der enkelte Steder indenfor Industrien kan peges paa en lille Lysning. Med dette stærkt forøgede Tal for de Arbejdsløse vil ikke engang den Beregning holde Stik, at Kassen ved sine egne Midler, det vil sige disponible Midler og uden Paaligning af Ekstrakontingent, vil kunne klare sine Udgifter indtil 1. April 1927, og der vil endnu mindre blive Tale om at have en disponibel Beholdning til Dækning af den Tid, der hengaar, indtil Ekstrakontingentet kan begynde at virke.

Hovedbestyrelsen har derfor maattet se sig om efter Muligheder for at skaffe flere Midler, og da der efterhaanden har tegnet sig en noget bedre Situation med Hensyn til Løsningen af de faglige Konflikter, og da Overenskomsten i Jærnindustrien i hvert Fald er i Orden for vort Vedkommende, har Kassens Hovedledelse ment at kunne skaffe sig Ekstrakontingent allerede for Januar Kvartal. For de 4 Forbund, hvis Medlemmer er obligatorisk forpligtede til at staa i Arbejdsløshedskassen, har man faaet en Ordning, hvorefter det af de respektive Forbund paalignede Ekstrakontingent overføres til Arbejdsløshedskassen i en Størrelse svarende

til 50 Øre pr. Uge for samtlige Medlemmer, altsaa ogsaa Arbejdsløse, Syge m. m., et Beløb, der for Tiden omtrent svarer til 75 Øre pr. arbejdende Medlem, og Medlemmerne vil saaledes ikke i al Almindelighed mærke noget til dette Ekstrakontingent, idet de blot fortsætter med at betale samme Kontingent og Ekstrakontingent, som de hidtil har betalt.

Man har fra Forbundenes Hovedledelsers Side ment at kunne tiltræde denne Ordning ud fra det Synspunkt, at Arbejdsløshedskassen i Øjeblikket trænger mere til Pengene end Forbundene, idet disse gennem det siden 1925 løbende Ekstrakontingent i nogen Grad har konsolideret deres Stilling økonomisk, og da det, bortset fra den lille Klat Fagfæller, der ikke tilhører nogen af de ovennævnte 4 Forbund, er de samme Medlemmer, der skal ud med Pengene saavel til Arbejdsløshedskassen som til Forbundene, har man altsaa valgt den ovennævnte Fremgangsmaade for at give Arbejdsløshedskassen et haardt tiltrængt Rygstød for de kommende Maaneder, men det er selv hermed mere end tvivlsomt, at Arbejdsløshedskassen vil kunne faa Balance paa indeværende Aars Regnskab.

Under de mellem de respektive Hovedledelser førte Forhandlinger har Formen for Ekstrakontingentets Udskrivning efter 1. April som anført været paa Tale, og der har været stærk Stemning for, hvis Forholdene tillod det, det vil sige, hvis Overenskomstsituationen forløb, uden at vi kom ud i Lockout, da at foretage Udskrivningen af Ekstrabidraget saaledes, at det kommer til at paahvile alle Medlemmer, arbejdende, arbejdsløse og syge m. m., hvorved man kunde nøjes med et lavere Ekstrakontingent pr. Medlem, men saa at benytte Forbundenes Reservefond til at betale Ekstrakontingent for de Arbejdsløse. Det, der faktisk derved vilde opnaas, var altsaa, at de arbejdende Medlemmer slap med mindre Bidrag end de ellers maatte betale, men ogsaa dette har med de lavere Lønninger sin store Betydning. Hvorvidt det vil kunne lade sig gøre, kan først bestemmes, naar vi er kommet et Par Maaneder længere hen i Tiden, men vi har fundet det formaalstjenligt allerede nu at lægge Situationen frem for vore Medlemmer.

Paa Vej mod tvungen Voldgift?

I Aaret 1908 udbrød der en Konflikt ved Dagspressen, hvilken bilagdes den 17. August samme Aar med Bistand af daværende Indenrigsminister Sigurd Berg, der samtidig formaaede Hovedorganisationerne til at nedsætte et Fællesudvalg »for paa Grundlag af indvundne Erfaringer at forhandle saavel om foreliggende Forslag angaaende Voldgiftsdomstole som om Bestemmelser til Forebyggelse af Lockout eller Strejke, Mægling under Konflikter etc.«

Fællesudvalget bestod af 10 Repræsentanter fra hver af Hovedorganisationerne med daværende Overretssagfører, senere Nationalbankdirektør, Dr. jur. C. Ussing som Formand, og Udvalget afgav Betænkning den 12. Januar 1910. Heri fandtes bl. a. Forslag om Udnævnelse af en Forligsmand i Arbejdsstridigheder, og paa Grundlag af Udvalgets Betænkning udarbejdedes et Lovforslag, der den 12. April 1910 ophøjedes til Lov, og i Henhold til hvilken der udnævntes en Forligsmand i Arbejdsstridigheder. Denne Lov gjaldt indtil 1. April 1914, men blev under 5. Januar sidstnævnte Aar forlænget indtil 1. April 1918, samtidig med at der indførtes Lovhjemmel for den Ordning, der havde været praktiseret siden 1. April 1912, at der tillige udnævntes en Stedfortræder for Forligsmanden.

Under 18. Januar 1918 forlængedes den daværende Ordning for 4 Aar indtil 1. April 1922. Den 4. Oktober 1921 nedsattes der af Indenrigsministeriet et Udvalg til Overvejelse af Spørgsmaalet om Ændring i Loven, og 15. November samme Aar afgav Udvalget Betænkning, indeholdende et Forslag om, at der udnævnes 3 Forligsmænd, der skal afgaa skiftevis ved hvert Aars Udløb, samt at der udnævnes en fast Stedfortræder for Forligsmændene. Det overlodes til disse selv at afgøre, i hvilke Konfliktsforhold hver enkelt af dem i paakommende Tilfælde skulde mægle, og i Tilfælde af Konflikter af vidtrækkende samfundsmæssig Betydning kunde Forligsmændene beslutte at udføre Mæglingen i Forening. Vedrørende Offentliggørelse af Forligsmandens Mæglingsforslag bestemte den tidligere Lov, at »Forslaget ikke maa offentliggøres uden begge Parters Samtykke, med mindre Arbejdsstandsning finder Sted, og Forligsmanden har afsluttet sin Virksomhed i vedkommende Fag«; dette ændredes saaledes, at Forligsmændene nu kan tillade Offentliggørelse af et Mæglingsforslag, forinden Parternes Svar derpaa foreligger, hvilket var foranlediget af, at det havde vist sig, at Mæglingsforslagenes fortrolige Karakter ikke kunde bevares, hvor f. Eks. Organisationerne anvendte Urafstemning.

Udvalgets Forslag blev ophøjet til Lov den 21. December 1921, og Loven gjaldt oprindelig til 1. Januar 1926, men er senere forlænget til 1. December s. A. og atter forlænget til førstkommende 1. Februar. Forlængelsen til 1. December 1926 blev affødt af, at den af daværende Socialminister Borgbjerg nedsatte Arbejdskommission af 1925 ikke var i Stand til at tilendebringe sin Behandling af Spørgsmaalet saa betids, at Rigsdagssamlingen 1925—26 kunde forelægges Forslag til en Revision af Loven, og senere bevirkede de politiske Forhold, at Loven yderligere maatte forlænges til Februar.

I Fagbladet for Oktober Maaned i Fjor har vi omtalt Arbejdskommissionens Betænkning vedrørende Mægling og Voldgift i Interessestridigheder, og derunder særlig gjort Rede for Arbejderrepræsentanternes Stilling til dette Spørgsmaal, og det vil heraf fremgaa, at Arbejdernes Repræsentanter bl. a. ansaa det for ønskeligt, at der i Loven gaves Udtryk for, at Forligsmændene kunde og i visse Tilfælde burde kræve yderligere Forhandling mellem Parterne direkte, forinden Forligsinstitutionen ydede sin Medvirkning. Endvidere stilledes Krav om til Bedømmelse af Arbejdsgivernes Forhold, at disse afgav de for Forligsinstitutionen nødvendige

Oplysninger, saaledes at Hensynet til Styrkeforholdet mellem Organisationerne ikke blev det eneraadende under Mæglingsforsøgene, men at der toges rimeligt Hensyn til, hvad Ret og Billighed maatte forlange, saaledes at ikke Magtforholdene alene dikterede Arbejdets Vilkaar.

Endvidere gik Arbejderrepræsentanterne stærkt imod det af et Mindretal i Kommissionen foreslaaede, nemlig, at de for Forligsmændene fremmødende Repræsentanter blev udstyret med bindende Mandat, idet man gjorde gældende, at Repræsentanter for Arbejderorganisationernes talrige Medlemmer ikke havde samme Adgang til personlig at træde i Forbindelse med disse, som Tilfældet er med Repræsentanterne for de lidet talrige Arbejdsgivere; endvidere vilde, selv om Loven bestemte, at Repræsentanternes Mandat ikke paa Forhaand maatte være begrænset, en saadan Bestemmelse alligevel meget let føre til, at der opstilledes en Begrænsning, hvilket blot i endnu højere Grad vilde vanskeliggøre et Forlig, idet de saaledes med begrænset Mandat udstyrede Repræsentanter ofte vilde se sig nødsaget til straks at forkaste et Forslag, hvis Gennemførelse maaske var mulig ved en Appel til Medlemmernes frie Afgørelse. Arbejderrepræsentanterne sluttede deres Betragtninger om det herhenhørende Forhold med følgende: »Et saadant Lovbud vil i høj Grad vanskeliggøre Hvervet for Arbejdernes faglige Tillidsmænd og undergrave Respekten for de faglige Overenskomster. Vi anser det derfor for rettest fremdeles at overlade til Parternes egen frie Afgørelse, under hvilke Former de vil tage Stilling til Forligsinstitutionens Forslag«.

Imidlertid har Indenrigsminister Kragh den 11. ds. i Folketinget fremsat et Forslag til en ny Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder, uden at tage Hensyn til, hvad Arbejdernes Repræsentanter i Arbejdskommissionen har gjort gældende angaaende det bundne Mandat, og til Trods for, at det vel maatte være disse Repræsentanter, der bedst kunde bedømme Betimeligheden af en saadan Lovændring. I Ministerens Affattelse hedder det herom:

> Enhver af Parterne er pligtig til at forsyne de Repræsentanter, der giver Møde for Forligsinstitutionen, med Mandat — der ikke paa Forhaand maa være begrænset — til med bindende Virkning for Organisationen at vedtage eller forkaste et eventuelt fremsat Mæglingsforslag.
>
> Forkastes et saadant af den ene Part, er Forligsmanden eller den anden Part, saafremt denne har vedtaget Forslaget, berettiget til at kræve det forelagt til Afgørelse for en af vedkommende Organisation udpeget kompetent Forsamling, som skal være anmeldt for Forligsmanden ved Mæglingens Paabegyndelse, og som ikke maa tælle mere end 50 Medlemmer.
>
> Mæglingsforslaget maa kun forelægges den kompetente Forsamling i Forligsmandens Affattelse. Afstemningen foregaar skriftligt, og kun rene Ja- eller Nej-Stemmer maa afgives. Forligsmanden fastsætter efter Samraad med Parterne den fornødne Frist for Afstemningens Foretagelse, og dennes Resultat skal uopholdelig meddeles ham skriftlig med Oplysning om Fordelingen af de afgivne Stemmer.
>
> Repræsentanter for vedkommende Part, der under Forhandlingerne hos Forligsmanden var forsynet med Mandat, skal drage Omsorg for, at alle Medlemmer af den kompetente Forsamling inden Afstemningen faar Adgang til at gøre sig bekendt med Mæglingsforslaget i dets Helhed.
>
> Mæglingsforslaget maa ikke fremkomme for Offentligheden før efter Afstemningen.

Med Hensyn til Oplysningspligten hedder det:

> Forligsmanden kan til Orientering med Hensyn til Rimeligheden af og Begrundelsen for Parternes Standpunkter kræve sig alle Oplysninger, som skønnes tjenlige hertil, forelagt saavel af Arbejdsgiver- som af Arbejderorganisationer.
>
> Skønner Forligsmanden, at de afgivne Oplysninger er usikre eller utilstrækkelige for Formaalet, er han berettiget til at begære Vidneforklaring optaget ved Den faste Voldgiftsret.
>
> I samme Paragraf bestemmes det endelig, at Forligsmændene skal indhente de fornødne Oplysninger saaledes, at der ikke tilføjes Erhverv eller Virksomheder Skade.

Her bliver det jo nærmest et Spørgsmaal om, hvorledes Forligsinstitutionen stiller sig til Arbejdsgiverne, idet Arbejdernes Forhold jo altid ligger aabne saavel for Forligsmændene som for Offentligheden i Almindelighed, og hvilken Betydning, det her foreslaaede kan faa, kan kun Fremtiden vise.

Vi har Grund til at haabe, efter den Modtagelse som Ministerens Forslag har faaet paa Rigsdagen, at Pligten for Arbejdernes Repræsentanter til ved Forligsmæglingerne at møde med ubegrænset bundet Mandat ikke vil blive gennemført, og det er jo i saa Henseende interessant, at den konservative Ordfører er gaaet imod Tanken om den tvungne Voldgift, thi en Lovgivning paa dette Omraade og ført indenfor de Rammer, hvor det ifølge Sagens Natur maa være Arbejderne selv, der er afgørende, vil kun medføre saadanne omgaaende Bevægelser fra Organisationernes Side, at Lovbestemmelsen gøres illusorisk, samtidig med at den vil ødelægge den Mulighed, der er for, at Tendensen, naar vi kommer ind i en Periode med større Stabilitet i de økonomiske Forhold, vil bevæge sig bort fra den vidtgaaende Brug af Urafstemning, og som Resultat af en naturlig Udvikling i Organisationerne skabe kompetente Forsamlinger. Som Arbejdernes Repræsentanter i Arbejdskommissionen da ogsaa udtalte: »En saadan Bevægelse vil afgjort standses, dersom Loven ved et Magtbud vil fratage Arbejderne Ret til at øve direkte personlig Indflydelse paa Overenskomsterne«.

Det er med Rette paapeget, at med den omfattende Beføjelse, som Forligsmændene ifølge Forslaget vil faa, vil Forligsinstitutionen, hvis dette Forslag gennemføres, tangere Grænsen af den tvungne Voldgift, som saavel Arbejdernes som Arbejdsgivernes Organisationer absolut

vil modsætte sig. Det er ingen Tilfældighed, at dette Forslag paa Rigsdagen er blevet modtaget med ret stor Velvilje af de Radikale, hvis Repræsentanter i Arbejdskommissionen satte stærkt ind for Forslag om tvungen Voldgift. Vi vil dog ikke ved denne Lejlighed tilbageholde en Bemærkning om, at danske Fagorganisationer ikke er helt uden Skyld i, at der nu gøres Forsøg paa et Skridt henimod, at Staten i visse Situationer skal afgøre Løn- og Arbejdsforhold. Den Tendens, der ofte i Overenskomstsituationer har været, til at undgaa en direkte Ordning med Arbejdsgiverne i Forventningen om, at naar Forhandlingerne afbrødes, og Konflikten truede, med deraf følgende Indgriben fra Forligsmændenes Side, vilde man kunne opnaa lidt mere, har i Virkeligheden skabt en vis Baggrund for en Fæstnelse af Forligsinstitutionen, saaledes at denne faar en mere fremtrædende Stilling under Konfliktssituationer, end Tilfældet var tidligere.

Vi haaber paa, at det ikke skal lykkes Venstreregeringen at gennemføre Loven i den Affattelse, som foreligger fra Indenrigsminister Kragh, og at Forslagets Fremkomst maa have aabnet Øjnene for, at en alt for stærk paakrævet Bistand fra Samfundets Side ved Ordningen af disse Forhold, som naturligt hører hjemme mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, giver Samfundet en Følelse af at være den naturlige Formynder for Organisationerne, der i Virkeligheden ved alt for stærkt Indgreb fra Samfundets Side umyndiggøres. Arbejderne har i Kraft af Forholdene ladet nogle af de af dem opbyggede Understøttelsesfaktorer blive statsanerkendte med deraf følgende etablerede Statstilsyn. Fagorganisationerne har hidtil været fri for et saadant Indgreb paa deres Omraade, de maa fortsat bede sig fritaget derfor, men maa saa ogsaa i deres Dispositioner, saa langt som det er muligt, overfor Samfundet aflevere Bevis for Berettigelsen af deres Selvstændighed.

Specialarbejderforbundet optages i De samv. Fagforbund.

I 1911 udmeldte Skibsværftsarbejdernes Fagforening sig af Dansk Arbejdsmandsforbund efter en mellem Fagforeningen og Forbundet opstaaet Divergens, og i 1917 etablerede Fagforeningen en Strejke paa Københavns Flydedok og Skibsværft, hvilken af Den faste Voldgiftsret blev erklæret for ulovlig. Til Trods herfor fortsatte Skibsværftsarbejderne Konflikten, hvilket paaførte Fagforeningen en Bod af 2000 Kr., og da heller ikke denne Dom bidrog til, at Skibsværftsarbejderne optog Arbejdet, blev de ved en ny Kendelse, afsagt den 14. Juli 1917, idømt en Bod paa 30.000 Kr.

Fagforeningen bestod dengang af samtlige ufaglærte, der var beskæftigede paa de københavnske Skibsværfter, men ikke mindst de her nævnte Foreteelser bidrog til, at der hos en Del af Medlemmerne og særlig hos dem, der arbejdede i nær Tilknytning til Smedene paa Skibsværfterne, opstod en Del Utilfredshed, der gav sig Udslag i, at disse Folk, som i høj Grad arbejdede efter de Priskuranter og paa Grundlag af de Lønaftaler, som Smedene traf, søgte organisationsmæssig Tilknytning til disse. Fra denne Kreds af Skibsværftsarbejdere blev der henimod Afslutningen af den før omtalte Konflikt fremsat Ønske om at blive optaget i Afdeling sammen med de københavnske Skibssmede. En saadan Ordning maatte nødvendigvis medføre, at Smedeforbundets Love ændredes, og dertil kom, at under en Konference, som Smedeforbundets Repræsentanter førte med Arbejdsgiverne, henstillede disse, at Skibsværftsarbejderne blev optaget som en Særorganisation i Centralorganisationen, og efter nærmere Overvejelse kom ogsaa Arbejdernes Repræsentanter til det Resultat, at denne Fremgangsmaade vilde være den rigtigste.

Paa et Møde, der blev afholdt i »Kæden«s lille Sal i Dr. Tværgade i København den 15. Januar 1918, hvor foruden de interesserede Skibsværftsarbejdere tillige Repræsentanter for Smedeforbundet og Centralorganisationen var til Stede, vedtoges det at oprette Specialarbejderforbundet, som altsaa kom til at bestaa af de Skibsværftsarbejdere, der daglig arbejder i intim Tilknytning til Smedene paa Skibsværfterne, i Særdeleshed Nittere og Skibsbyggere.

Allerede samme Aar søgte Specialarbejderforbundet Optagelse i De samvirkende Fagforbund, hvilket Dansk Arbejdsmandsforbund imidlertid modsatte sig under Henvisning til, at Specialarbejderne i sin Tid sammen med de øvrige Skibsværftsarbejdere var udtraadt af Dansk Arbejdsmandsforbund, og at de havde Adgang til ligesom deres Kolleger i Provinsen at søge Optagelse i Dansk Arbejdsmandsforbund. Heller ikke en senere Behandling af Sagen indenfor De samvirkende Fagforbund og disses kompetente Forsamling førte til Specialarbejderforbundets Optagelse, der stadig blev modarbejdet af Arbejdsmændene.

Da imidlertid Dansk Arbejdsmandsforbund i Henhold til sin Kongresbeslutning udtraadte af De samvirkende Fagforbund den 1. November 1926, maatte Vejen til at blive optaget være aaben for Specialarbejderforbundet, og efter at der paany fra dets Ledelses Side gennem Centralorganisationen af Metalarbejdere var rettet Anmodning til De samvirkende Fagforbund herom, anbefalede Fagforbundenes Forretningsudvalg Optagelse, og ved en derefter foretagen skriftlig Afstemning mellem Repræsentantskabets Medlemmer, der gav til Resultat, at 87 stemte for og kun 6 imod, er Optagelsen blevet definitiv fra 1. Januar at regne.

Saavel Specialarbejderforbundet som Centralorganisationen kan kun være tilfreds med den saaledes trufne Afgørelse; det drejer sig her om en Organisation, der gennem Aarene har vist sin fulde Loyalitet til alle Sider, og hvis Interesser ganske afgjort er nøje knyttet til Skibssmedenes. Dette har da ogsaa givet sig Udslag i, at Specialarbejderne og Skibssmedene paa flere af Værfterne staar i samme Værkstedsklubber; i Virkeligheden havde disse Arbejdere kun ringe Tilknytning til de rene Arbejdsmandsfag, og den Modstand, der har været øvet

mod deres Optagelse i De samvirkende Fagforbund, har som Forholdene her formede sig været i Strid med en rimelig organisationsmæssig Udvikling paa dette Felt.

Fradraget i Skatteindtægt.

I de senere Aar har Fagbladet for Januar indeholdt en Vejledning med Hensyn til det Kontingent, der maa fradrages ved Selvangivelsen til Skattevæsenet. I Fjor var Stillingen ikke helt klar, idet en Højesteretsdom havde ændret noget ved Skattevæsenets hidtidige Opfattelse, men nu synes Forholdene at være afklarede, og uanset at der i Partipressen har været redegjort for disse Fradrag, skal vi med Henblik paa vort eget Kontingent meddele følgende:

Arbejdsløshedskassens Kontingent i 1926 har udgjort 39 Uger à 85 Øre = Kr. 33,15, og 13 Uger à Kr. 1,05 = Kr. 13,65, tilsammen Kr. 46,80, der fuldt ud kan fradrages. Forbundets Kontingent har udgjort 39 Uger à Kr. 2,15 og 13 Uger à Kr. 1,95 eller tilsammen Kr. 109,70, hvoraf 1 Femtedel eller Kr. 21,84 kan fradrages i Indtægten.

For de Medlemmer, der ikke har Arbejdsmærker for hele Aaret, vil Udregningen lettest foregaa paa den Maade, at de til Fradraget kan henregne 42 Øre for hvert Arbejdsmærke, hvilket nemlig for 52 Uger giver de ovenfor nævnte Kr. 21,84.

Lidt Værkstedsteknik.

Med dette Nummer af Fagbladet vil vi paabegynde nogle Forsøg paa i Fagbladets Spalter at indføre lidt værkstedsteknisk Stof, der kan fremtræde paa en saadan Maade, at det kan være til Vejledning for vore Medlemmer under Udøvelsen af deres daglige Virksomhed i Værksteder og paa Fabrikker. Ved dette Stofs Udarbejdelse har Teknologisk Institut lovet at yde sin Medvirkning, og vi haaber, at det skal lykkes os derigennem at give vore Medlemmer smaa tekniske Raad og Vejledninger til Lettelse af deres daglige Arbejde.

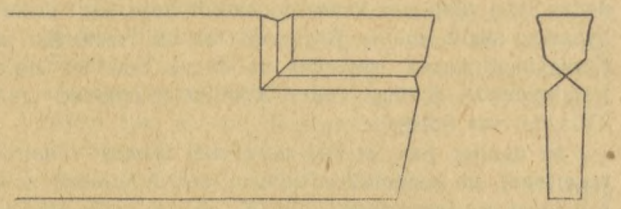
Det er denne Gang lykkedes os at erhverve saadant Stof, som har Interesse for Maskinarbejdere og Formere, men vi vil fremtidig forsøge paa efterhaanden at fordele Stoffet, saa det faar Interesse for Centralorganisationens forskellige Fag og Brancher.

Autogensvejsning af Hurtigstaal.

Som bekendt sparer man ofte paa det dyre Hurtigstaal ved at bruge Dreje- og Høvlestaal af almindeligt blødt Martinstaal med et paaloddet eller paasvejst Stykke Hurtigstaal. Almindeligst kendt er Paalodning ved Hjælp af en Strimmel Kobberplade med Borax som Flussmiddel.

Denne Metode er fyldestgørende i mange Tilfælde, særlig hvor det drejer sig om Sidestaal og Skrupstaal, der ikke udnyttes til den højeste Grænse i Henseende til Skærehastighed og Spaantryk; men Lodningen har den Mangel, at den ofte forhindrer Opvarmningen til den fulde Hærdetemperatur, som Hurtigstaalet skal have. Denne Ulempe forekommer ikke, naar man bruger Svejsning — enten Svejsning med Pulver under Anvendelse af Tryk fra en Presse eller Autogensvejsning.

Autogensvejsning egner sig kun i de Tilfælde, hvor Staalet er tilstrækkeligt svært, saaledes at en god Afskærpning kan foretages, eller ved smalle Stikstaal, som man let kan faa gennemsvejst fra Siden (se Fig.). I

sidstnævnte Tilfælde er Autogensvejsning absolut den bedste Metode; men man maa passe paa ikke at forbrænde Staalet. Dette kan undgaas ved at benytte saa lille Svejsespids som muligt, d. v. s. hvis Stikstaalet har en Godstykkelse af f. Eks. 6—8 mm, benyttes en 4 mm Spids til Svejsningen.

Indstillingen af Svejseflammen skal være saaledes, at der er lidt Overskud af Gas (Acetylen) i Flammen.

Til Fyldemateriale kan benyttes almindelig Trækulsjærn, men det er bedre at bruge kulstofrigere Materiale, f. Eks. 0,30—0,50 pCt. Kulstof.

Saalænge Hurtigstaalet og Jærnet flyder blankt sammen er Svejsningen god, men begynder der at fremkomme Porøsiteter i det flydende Staal, maa Svejsningen straks afbrydes og først paabegyndes igen, efter at Materialet er blevet noget afkølet.

C. C.

Trapezgevind kontra Fladt-Gevind.

Fladt Gevind er en Gevindform, som stadig ses anvendt til Skruer, der tjener som Bevægelsesorgan i Maskiner. Hertil er fladt Gevind kendt som den Gevindform, der fremkalder mindst Friktion under Brugen.

I den nyere Tid er man imidlertid i høj Grad gaaet over til at bruge Trapezgevind i Stedet for fladt Gevind, og man anser nu i Almindelighed Trapezgevind for at være en bedre Gevindform end fladt Gevind. Dette har bl. a. givet sig Udtryk i de tyske Gevindstandards paa den Maade, at der overhovedet ikke normaliseres noget fladt Gevind, hvorimod der findes Standards for saavel grovt som fint Trapezgevind med 30° Vinkel mellem Profilets Sider. I den nys udkomne »Dinbuch 2« af Dr.-Ing. G. Schlesinger angives det, at fladt Gevind med Vilje er blevet udeladt i de tyske Normer paa Grund af følgende 4 praktiske Ulemper, det er behæftet med:

1. Sideslør kan kun undgaas, naar maa lader Bolt og Møtrik ligge an paa hinanden paa en af Cylinder-

fladerne, d. v. s. enten ved Gevindtop eller Fod maa der ingen Frigang være. Trapezgevindet derimod kan udføres med Frigang baade ved Top og Fod, og kun derved kan man sikre sig og kontrollere, at Gevindsiderne ligger an mod hinanden.

2. Fladtgevindet kan ikke fræses, da Fræseren ifølge Skrueformen ikke kan skære sig fri i den ene Side. Men selv Skæring af fladt Gevind paa Drejebænk er vanskeligt, da Staalet ikke kan skære med hele Sidens Bredde, men maa tilspændes paa langs af Gevindsiden.

3. Sløret i aksial Retning eller den saakaldte Dødgang, der opstaar som Følge af Slid paa Gevindsiden, kan ved fladt Gevind ikke ophæves uden ved at udskifte Møtrikken. Derimod kan Dødgangen ved Skruer med Trapezgevind altid ophæves ved Indstilling af f. Eks. en todelt Møtrik (Ledeskruelaas).

4. Ogsaa af Styrkehensyn maa Trapezgevindet foretrækkes for Fladtgevindet, thi det maa antages, at Gevindringen faar sin største Belastning ved Foden (ved Kernediametren paa Bolten og ved udv. Diameter paa Møtrikken); og med samme Stigning har Trapezgevindet en bredere Gevindfod end Fladtgevindet. I Praksis har det ogsaa vist sig, at Trapezgevindet er det stærkeste.

E. B.

Hvor stor en Vægt maa man belaste en Form med under Støbningen?

Det Tryk, som det flydende Metal paa Grund af dets store Vægtfylde udøver mod en Forms Overpart, er meget betydeligt, af hvilken Grund man ved Hjælp af Vægtjærn og Sammenspænding maa forhindre denne i at løfte sig under Støbningen.

Jo højere Indløbet eller »Soen« ligger over Formen, jo større er Trykket, som det flydende Metal udøver paa Overparten. Iøvrigt er det ikke alene Overparten, som er udsat for dette Tryk, men ogsaa Sidevægge og Bunden; disse Tryk maa optages af Formkassen og Underlaget. Skal et Godsstykke indformes i Gulvet, og man ikke er i Besiddelse af dertil særlig indrettet Støbegrube, saa maa man sørge for, at Gulvet uden om Formen bliver rigeligt forstærket ved Indstampning af Jærnplader, Jærnbarrer, Jærnstænger o. l., saaledes at dette ikke giver efter under Støbningen. Særlig ved store Forme kan dette Arbejde blive meget betydeligt.

Ved Støbejærn kan man tilnærmelsesvis beregne Trykket paa Overparten efter følgende Formel:

Tryk paa Overparten i kg = Trykhøjden i cm × Formens Overpartsflade i cm^2 × 0,007.

Trykhøjden er Afstanden fra Soens Overflade til Overpartens Underflade.

Fremstilles Godset af Staal maa man gange med 0,0078, af Zink med 0,0065, af Metal med 0,0083, af Bly med 0,011.

Eksempel: En Planskive til en Drejebænk har en Diameter af 2,0 Meter, Soens Højde over Underparten er 30 cm. Hvor stor bliver Vægten, der skal lægges paa Overparten?

2,0 Meter = 200 cm, og Arealet af en Cirkel med 200 cm Diameter er $^1/_4 \times 3{,}14 \times 200^2 = 31400$ cm^2 *), altsaa bliver Vægten paa Overparten 31400 × 30 × 0,007 = 6594 kg eller ca. 6700 kg, idet man runder den saaledes udregnede Vægt opefter.

Luftens Tryk i Skillefladen kan nemlig blive ret betydeligt, og der vil let pine sig Metal ind imellem Parterne og danne Finner, hvorved Trykarealet forøges. Tillige kan Metallet, idet Formen fyldes og Metalstrømmen standses, give et Slag mod Overparten.

Som yderligere Sikkerhed er tillige Overpartens Egenvægt ikke fradraget den udregnede Vægt, men ved særlig svære Overparter vil man dog tage disse med i Beregningen.

Har man Boller og Kærner, der hænger ned fra Overparten, maa man for dette Parti regne med en forøget Trykhøjde. Desuden maa man til Trykket paa Overparten lægge Belastningstrykket paa alle de Kærner, der stives af med denne eller op igennem Overparten mod Vægtjærnene.

Vil man udregne, hvor stort et Tryk en Forms Sidevægge er udsat for, gælder en lignende Formel, som den foregaaende, dog er her Trykhøjden regnet fra Soens Overflade til *Midten af den Sidevæg*, man vil udregne Trykket for. Man finder da Trykket paa en Sidevæg af en Form til Støbejærn efter følgende Formel:

Tryk paa Sidevæggen i kg = Trykhøjden i cm × Sidevægsfladen i cm^2 × 0,007.

Ved Staal, Zink, Metal og Bly gælder ligeledes de samme Tal som før nævnt.

A. N.

*) 3,17 eller $^{22}/_7$ er Forholdet mellem Cirklens Omkreds og Diameter. Se iøvrigt Tabellerne i Lommebog for Jærn- og Metalstøbere af Fr. A. Krog.

Lommebog for Jærn- og Metalstøbere.

Udarbejdet af Støberikonsulent Frederik A. Krog og flere Medarbejdere.

Saaledes staar der paa Titelbladet af en nylig 347 Sider stor udkommet Bog.

F. A. Krog er — i alle Tilfælde mellem Formerne i København — en gammel Kending, og det er ikke første Gang, han har ladet sin Viden i Støberiteknik, og hvad dertil hører, gaa over i Forfattervirksomhed.

Bogen indledes med et Forord af Støbemesterforbundets Formand, A. Bull Schmidt, og man faar gennem dette at vide, at Ideen til Bogens Udarbejdelse egentlig er nu afdøde Støbemester paa Helsingør Skibsværft Chr. Carlsons. Carlson var iøvrigt, inden han kom til Helsingør, i en Aarrække Hovedbestyrelsesmedlem i Former- og Støberiarbejderforbundet. Paa Støbemesterforbundets Aarsmøde i 1924 stillede han Forslag om Udgivelsen af en saadan Bog, og nu foreligger den altsaa, men Chr. Carlson oplevede ikke at se den.

Bogen er, efter hvad der siges i Forordet, en »Lommebog for Støbemestre«, men det er langt fra saaledes, at kun Støbemestre kan have Interesse af at kende dens Indhold.

Af Indholdsfortegnelsen ses bl. a., at Bogen er inddelt i 19 Afdelinger, om man kan kalde det saaledes, og disse 19 er igen inddelt i Kapitler, hvis det Ord kan anvendes derpaa, saaledes:

Lidt Regning og Matematik	8	Afsnit
Lidt Fysik	4	—
Lidt Kemi	2	—
Materiallære	26	—
Støbeteknik	9	—
Smelteovne	23	—
Metalstøberi	15	—
Prøvning af Materialer og Gods	4	—
Tabeller over Metallegeringer	1	—
Udregning af Metallegeringer	1	—
Udregning af en Jærnlegering	1	—
Første Hjælp i Ulykkestilfælde	3	—
Maal og Vægt	13	—

samt hertil endnu 6 Afdelinger af forskelligt Indhold.

Det skal straks siges, at den Former eller Støberiarbejder, der vil give sig i Lag med Bogen, er bedst stillet, hvis han i Forvejen er i Besiddelse af nogen teoretisk Viden, selv om Bogen i mangt og meget er stillet op paa elementært Grundlag.

Hermed er ikke sagt, at den, hvis Forhaandskundskab i Teori ikke er stærk, ikke kan have Udbytte af Bogen. Hvis den kun skal være en Vejledning for Støbemestre, er den maaske netop, som den skal være, men har man regnet med, at den ogsaa kunde være en Bog for Formere, burde nok et og andet været forklaret og opstillet paa lidt mindre videnskabelig Maade.

Den Former, Maskinformer eller Kernemager, der har Interesse for sit Fag, vil gennem Bogen kunne tilegne sig en Del Viden, som han ellers næppe paa anden Maade kan komme i Besiddelse af.

Bogen er udgivet gennem og kan faas i Teknologisk Instituts Forlag samt i alle Boglader. Prisen er 6 Kr. pr. Eksemplar.

A. N.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Frederikssund. Den 22. December afholdtes der paa Frederikssunds Jærnstøberi et Mæglingsmøde, foranlediget ved Klage over, at der dels blev arbejdet for meget over, og dels, at Firmaet ikke betalte Overtidsprocenter.

Overfor sidstnævnte Spørgsmaal hævdede Firmaet, at man med Formerne for længe siden havde truffet den Ordning, at der ikke blev afdraget for Vraggods, men til Gengæld skulde der arbejdes over, uden at der skulde betales Overtidsprocenter derfor.

Hvad den anden Klage angik, gjorde Firmaet gældende, at man med det Arbejde, man for Tiden havde, ikke helt kunde undvære Overarbejde, fordi Forholdene ved Kran og Tørreovn ikke tillod Læsning i selve Arbejdstiden, dels fordi der vilde blive for megen Ventetid paa Kranen, og dels fordi Tørreovnen egentlig burde være større. Da det var de samme Formere, der besørgede Arbejdet med at sætte Formene paa Vogne til Tørreovnen, var det rigtigt, at det for disses Vedkommende kunde synes, som om der var meget Overarbejde.

Mødet resulterede i, at Tillægget for Overarbejde skulde betales beregnet efter den ansatte Timeløn, og at Fabrikken vilde bestræbe sig for at indskrænke Overarbejdet til det mindst mulige, samt at Støbningerne skal begynde saa tidligt som muligt.

Frederiksværk. Anker Heegaards Fabrik har i den senere Tid haft store økonomiske Vanskeligheder at kæmpe med, saa store, at det endog var Meningen, at Fabrikkens Virksomhed helt skulde standses til Julen 1926, idet Aktieselskabet ikke saa sig i Stand til at fortsætte Virksomheden.

Det er imidlertid lykkedes, trods store Vanskeligheder, for et nyt Aktieselskab at rejse ny Aktiekapital paa 500,000 Kr. og saaledes fortsætte Virksomheden.

I det nye Aktieselskabs Bestyrelse ses en Del nye Navne, men i den daglige Ledelse er Direktionen og Værkstedsfunktionærerne uforandret de samme som tidligere.

Det maa selvfølgelig betragtes som et Held, at Virksomheden holdes gaaende, dels har Forbundet jo ikke saa faa Medlemmer paa denne Fabrik, og dels er de fleste af disse stedbundne paa en eller anden Maade, saaledes at det vilde volde dem baade Vanskeligheder og Bekostninger, saafremt de skulde forlægge deres Virksomhed til en anden By.

Randers. Paa de to i forrige Fagblad omtalte Spørgsmaal, nemlig Krav om Forhøjelse af Akkorderne og Krav om Forhøjelse af Akkordarbejdernes ansatte Timelønninger hos A/S »Strømmen«, som der uden Resultat var afholdt Mægling paa, er der den 30. December afholdt Timandsmøde, men ogsaa uden at Enighed opnaaedes, idet Fabrikken erklærede, at dens økonomiske Forhold ikke tillod den at vise Imødekommenhed.

Der maa imidlertid paa en eller anden Maade før eller senere ske noget paa denne Virksomhed, idet Fortjenesten er i saadan Aftagende, at det umuligt kan holde i det lange Løb.

Smede og Maskinarbejdere.

Lønforhøjelser. Hos Dansk Andelscementfabrik, Nørresundby, har man ved Forhandling under Medvirkning af Forbundet opnaaet en Lønforhøjelse paa 3 Øre pr. Mand pr. Time til 24 Mand.

Ved Forhandling med Holbæk Kommune er der med Bistand af Forbundet opnaaet at faa Lønnen for en ved Elektricitetsværket beskæftiget Maskinarbejder forhøjet med 10 Øre pr. Time til 137 Øre.

Mæglingsmøder. Den 8. December mægledes hos A/S Glud & Marstrand, Løve Allé, paa Klage over, at Firmaet vilde inddrage et ved Arbejde med Hærdning af Staalhjelme givet Tillæg af 25 pCt. til Timelønnen. Sagen henvistes til lokal Forhandling, og denne er resulteret i, at der ydes et Tillæg af 32 Øre pr. Time for det paagældende Arbejde.

Voldgift. Den 20. December behandlede en faglig Voldgiftsret med Politimester J. Parker som Formand og Opmand en opstaaet Strid om Forstaaelsen af en under 21. September truffet lokal Aftale angaaende Akkordpriserne i Drejerværkstedet hos Ths. B. Thrige, Odense.

Der opnaaedes følgende Forlig:

»1. For 8 nærmere betegnede Arbejder, som endnu ikke er sat i Arbejde eller fuldført, for hvilke Arbejders Vedkommende der muligvis ikke vil kunne blive Tale om Serier paa 60, fastsættes Reduktionen til 8½ pCt., saafremt Serierne kommer til at ligge mellem 30 og 60. Bliver Serierne paa 60, indtræder en 11 pCt.s Reduktion. Bliver Serierne under 30, bliver Reduktionen kun 3 pCt. For en navngiven Arbejders Vedkommende træffes den Ordning, at han nøjes med de 30 Ringe, der er ham udleverede fra Fabrikken til Samling af Kommunatorer, og derefter kun reduceres med 6 pCt. for Serier paa 30 eller derover.

2. For de 6 Arbejder, der er udført under Protest, fastsættes Reduktionen til 8½ pCt.

3. De trufne Særaftaler angaaende Montagen og paa Mekanikerværkstedet berøres ikke af denne forligsmæssige Ordning.«

Paa Skive-Vestsalling Jærnbane, hvor 3 af vore Medlemmer er beskæftigede, reducerede man i September Maaned ensidigt og uden Forhandling disses Løn, der var 130 Øre i Gennemsnit, med 10 Øre pr. Time. Vore Medlemmer protesterede herimod, ligesom Forbundet greb ind, men uden Resultat, og først efter at Forbundet havde truet med Arbejdsnedlæggelse, indgik Banen paa at tilbagebetale 4 Øre pr. Time, saaledes at de 3 Mand er reduceret med Augustreguleringens 5 pCt.

Hos Firmaet M. C. Dreyer, Vesterbrogade 151, København, opstod der i Slutningen af det gamle Aar en Lønkonflikt, idet vore hos Firmaet beskæftigede Medlemmer ikke fik deres fortjente Løn udbetalt. Dette medførte, at Arbejdet standsedes den 23. December, men efter nogle Forhandlinger med Firmaet fik vore Medlemmer alt deres Tilgodehavende udbetalt, og Arbejdet blev atter genoptaget den 3. Januar.

Ny Rørprisliste. Da der i 1921 opnaaedes Enighed om at samarbejde de hidtidige Rørprislister for henholdsvis Centralvarme og Gas- og Vandledningsarbejde til en, enedes man samtidig om for første Gang at indføre nogle Priser for Autogensvejsning ved enkelte Arbejder. Disse Priser ansattes skønsmæssigt paa Grund af manglende Erfaring fra begge Sider, og der indførtes det Forbehold, at »Svejseakkorden indgaar kun i den samlede Rørakkord, saafremt Svejsearbejdet udføres af Indehaveren af Rørakkorden.«

Imidlertid vinder Svejsearbejdet mere og mere Terræn saavel med Hensyn til Paasvejsning af Studse, som ved Samling af selve Rørene i Stedet for Samling ved Hjælp af det dyre Fittings, og efterhaanden som de kontraherende Parter fik Erfaring, hævdede Jærn- og Metalindustriens Repræsentanter i Rørudvalget, at Rørprislistens Svejsepriser var alt for høje i Forhold til Priserne andre Steder, og i Løbet af 1926 er der ført en Række Forhandlinger, hvor vor Modpart har krævet meget betydelige Reduktioner af disse Priser. Samtidig hermed har de forskellige Firmaer, idet de har paaberaabt sig det i Rørprislisten indeholdte Forbehold, søgt at komme uden om disse Priser ved at lade saa meget af Svejsearbejdet som muligt udføre paa Værksted af Svejsere, som iøvrigt ikke beskæftiges ved Rørarbejde, og Rørlæggerne har paa deres Side reageret herimod, idet de meget rigtigt har hævdet, at naar man tog en Del af Arbejdet fra dem, saa var Forudsætningerne for at udføre det resterende efter Prislisten ikke mere til Stede.

Saaledes var Stillingen, da Parterne mødtes til Forhandling om Forlængelse af Prislisten, der var opsagt til 1. Februar og som ikke omfattedes af den almindelige Overenskomst mellem Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og vort Forbund.

Efter en Række Møder er der imidlertid opnaaet Enighed om en Rørprisliste, der paa Grund af det tiltagende Svejsearbejde i betydelig Grad ændrer Punkterne 1—3. Endvidere er der sket en Række andre Ændringer som Følge af de Erfaringer, der er indhøstet, og de fortolkende Voldgiftskendelser, der er faldet i de forløbne Aar.

Det er Hensigten at faa den nye Prisliste renskrevet og trykt, saaledes at den bliver færdig pr. 1. Februar d. A., og vi henstiller derfor til de Afdelinger og Medlemmer af vort Forbund, der i Følge Aftaler med lokale Arbejdsgivere eller som Vejledning ved Afslutning af Akkorder vedrørende Rørarbejde anvender Rørprislisten, at gøre sig bekendt med denne, der formentlig paa samme Maade som hidtil vil blive rekvireret af Forbundets Hovedkontor i et Antal Eksemplarer, saaledes at den kan erholdes der.

* * *

Rekonstruktionen af L. Lange & Co., Svendborg.

Den gamle, landskendte Virksomhed L. Lange & Co. i Svendborg, der har været Søstervirksomhed til Anker Heegaard i Frederiksværk, har været i samme Situation som sidstnævnte, og paa Grund af de vanskelige Tider staaet overfor Lukning.

I Svendborg er man imidlertid gaaet en anden Vej end i Frederiksværk, og selv om Forholdene ikke er i fuldstændig Orden endnu, maa det dog anses for givet, at Virksomheden fortsættes. Den har ikke været standset, men det har været nødvendigt at oprette et nyt Aktieselskab med ny Aktiekapital.

I den Anledning har Svendborg Byraad været i Virksomhed og beskæftiget sig med Sagen, og under Kommunens Garanti vil der blive optaget et Laan i Nationalbanken paa 200,000 Kr.

Disse Penge skal imidlertid overtages af Arbejderne og Funktionærerne som Aktier, ved at Lønningerne afdrages 10 pCt., i enkelte Tilfælde dog kun 5 pCt., og med disse Beløb skal de ovennævnte 200,000 Kr. afdrages og forrentes. Naar en Arbejder har betalt 100 Kr. og de derpaa paaløbne Renter, faar han en Aktie paa 100 Kr. i Fabrikken og saa fremdeles.

I de opstillede Betingelser findes bl. a. følgende:

»At Hovedorganisationerne for de paa Fabrikken beskæftigede Arbejdere godkender Overenskomsten med Arbejderne om det ansatte Fradrag i Lønnen til Aktieernvervelsen og lover hverken direkte eller indirekte at lægge det paagældende Arrangement nogen Hindring i Vejen, ej heller ved nye, faste Arbejderes Ansættelse paa Fabrikken.«

I den Anledning har Repræsentanter for de Fags Organisationer, det her drejer sig om, været samlet til et Møde og afgivet en enslydende Svarskrivelse, der i korte Træk gaar ud paa, at Fagorganisationerne som saadanne maa betragte den trufne Ordning som sig uvedkommende, men heller ikke vil lægge nogen Hindring i Vejen for dens Gennemførelse, samt at man naturligvis maa betragte Virksomheden i Løn- og Arbejdsforhold paa samme Maade som enhver anden Virksomhed med Hensyn til Paataleret.

Man kan mene forskelligt om dette, at Arbejderne skal sætte en Del af deres Løn som Kapital i Fabrikken, men det gør sig naturligvis ogsaa i høj Grad gældende i Svendborg, at langt de fleste af Arbejderne føler sig knyttet til Byen og den Virksomhed, de i mange Aar har været beskæftiget ved, og det forklarer selvfølgelig en hel Del af det Offer, de paagældende Arbejdere her har bragt.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. **Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.**
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.
4. Smedemester Hansen, Nexø.
5. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
6. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
7. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
8. Petersen & Mortensen, Kolding.
9. Maskinhandler J. C. Nicolajsen, Holstebro.
10. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.

Vore Telefoner.

Formere.

Hovedkontoret	Byen 2125
Hovedkassererens Privattelefon	Nora 3999 y

Jærn- og Metalslibere.

Hovedkontoret	Byen 197 y

Smede og Maskinarbejdere.

Hovedkontoret	5121 og 8221
Anvisningskontoret	12651
Centralafdelingen, Sekretær S. Munk,	Central 3824 — 13877
Afd. 2, Formanden N. C. Christensen	Byen 2598 y
Lørdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 3, Formanden P. Andersen	Central 5121
Afd. 4, Formanden Th. Andersen	Strand 1570 x
Lørdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 5, Formanden Johs. Kjærbøl	Central 5121
Afd. 6, Formanden S. Thorlund	Taga 3865
Fredag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 7, Formanden J. P Nielsen	Vester 1479 v
Afd. 8, Formanden Olaf C. Olsen	Vester 4840
Afd. 9, Formanden H. Rasmussen	Nora 2756 y
Lørdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 10, Formanden Knud E. Schiøttz,	Sydhavn 122 x
Afd. 11, Formanden S. A. Svendsen	Central 3824 — 13877
Afd. 12, Formanden O. Wolff	Amg. 4345
Tirsdag og Fredag 5—7	Central 13877
Afd. 13, Formanden S. Munk	Central 3824
Afd. 14, Formanden R. Ludvigsen	Vester 2419 y
Onsdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 15, Formanden Vilh. Christensen	Øbro 4783 x
Fredag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 17, Formanden Johs. Nielsen	Nora 7418
Tirsdag fra 5—7 Aften	Central 13877
Afd. 18, Formanden Otto Hansen, Mandag fra 5—7 Aften	Central 13877
Aalborg	1192
Aarhus	4123
Brønderslev	348
Esbjerg, Formand L. Rosendahl	1382
Fredericia	817
Frederikshavn	586
Haslev	163
Helsingør, Kasserer S. Petersen	470
Hjørring, Formanden	887
— Kassereren	687
Holbæk	773
Horsens	1323
Kolding, Formanden	1383
— Kassereren	1599
Lyngby, Kassereren	736
Middelfart	251
Nørresundby	Aalborg 4334
Odense	1863
Randers	1512
Roskilde	1406
Silkeborg, Kassereren	771
Svendborg	1099
Varde	151
Vejen	148
Vejle	1116
Viborg, Kassereren	1069

Specialarbejderforbundet.

Formanden	Sundby 3813

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
25602	Andersen, Edvin Edgar...	København	21. 1 03	Kbhvn. Afd.	22. 4.22	Kbhvn. Afd. 9	18. 9 26
12853	— Harry N. G....	—	16. 2.03	„ „	26. 1.25	„ „ 5	25. 9.26
27012	— Jens	Skive	25.11.88	Hobro-Assens	30.12.17	Hovedkont.	
17138	Ahlers, Heinrich.....	Bremen	25. 9.91	Odense	4. 8.26	Odense	21. 8.26
16049	Bouet, Eigil	København	9. 9.05	Kbhvn. Afd.	3. 4.25	Centralafd.	21. 8.26
38596	Carstensen, William	—	30. 9.04	„ „	26. 1.24	Kbhvn. Afd. 14	11. 9.26
13007	Christiansen, Ejnar	Bøgelunde	14. 4.05	Næstved	2.11.25	Næstved	14. 8.26
26908	Christoffersen, And. Theodor	Bogense	2. 4.99	Odense	1. 5 17	Odense	8. 5.26
38281	Dyssekilde, Poul Gert Cl...	Kallundborg	5. 1.03	Kallundborg	10. 4.25	—	3. 7.26
30233	Fredal, Niels Alfred ...	Kolding	10. 5.98	Kolding	2.11 18	Kolding	27. 3.26
23068	Groth, Otto.....	København	13. 7.88	Kbhvn. Afd.	1. 3.21	Kbhvn. Afd. 6	18. 9.26
21987	Hansen, Axel Chr. C. ..	Odense	21. 7.97	Odense	9.10.15	Odense	2. 1.26
35058	— Carl Peter.....	Barrit	29.12.02	Horsens	1.11.22	Kbhvn. Afd. 13	25. 9.26
26388	— Carl Th. M....	København	5. 6.85	Kbhvn. Afd. 1	19. 8.16	Fredericia	27. 3.26
37267	— Chr. Sørensen .	Skibet	28. 4.04	Silkeborg	1.11.23	Centralafd.	25. 9.26
2226	— Georg Harald..	København	6. 5.07	Kbhvn. Afd.	2.11.25	Kbhvn. Afd. 2	25. 9.26
21258	— Gunnar Reinh..	Ribe	12. 9.02	Ribe	2. 5 25	Ribe	20. 6.25
34969	Hoffmann, Georg Sigfred .	Sigerslevøster	21. 8.03	Frederiksværk	25.11.22	Frederikssund	24. 4.26
29313	Høyer, Thorvald	Eoeltoft	21. 6.01	Odder	10. 8.26	Odder	28. 8.26
32157	Jensen, Hans Johannes.	Strib	4. 5 01	Middelfart	19. 9.19	Kbhvn. Afd. 14	25. 9.26
8630	— Ib Peter.....	Frederiksdal	4. 7.04	Instrumentm. Forb.	1.11.22	„ „ 12	11. 9 26
5743	— Jens Christian .	Mavsing	13. 3.80	Kbhvn. Afd. 1	5. 3.18	„ „ 12	4. 9.26
5259	— Kaj Sofus E....	København	12. 6 07	„ „	23.12.25	„ „ 3	31. 7.26
13196	— Niels Herman..	Everdrup	9. 3.03	Næstved	3. 6.22	Næstved	24. 4.26
8994	Jørgensen, Hugo Arthur...	København	5. 8 00	Kbhvn. Afd.	25.11.24	Kbhvn. Afd. 12	25. 9.26
37588	— Jacob V. Ohrh.	Odense	3. 8.04	Odense	21.12.23	Odense	27. 3.26
7566	— Johannes	Bjerreby	14.11.02	Kbhvn. Afd.	14. 4.26	Kbhvn. Afd. 10	4. 9.26
38266	— Svend Aage ...	Præstø	27.12.05	Præstø	1. 5.25	Præstø	24. 4.26
13164	Jacobsen, Gunnar H. E...	Fakse Ladeplads	9. 1.07	Næstved	16. 5.26	Næstved	7. 8.26
3404	— Hans Chr.....	Struer	12. 8.02	Nykøbing M.	6. 5.21	Herning	19. 6.26
13323	Jespersen, Carl Frederik..	Hadsund	6. 8.06	Nr. Sundby	8. 5.26	Nr. Sundby	22. 5.26
7940	Johnsen, Axel	Andsager	15. 7.06	Kbhvn. Afd.	17. 4.26	Kbhvn. Afd. 2	11. 9 26
28336	Josephsen, Olaf.....	Hem	26. 7.98	Brønderslev	30. 3.18	Skive	24. 4.26
10702	Kort, Fritz Edvin....	København	14. 6.01	Kbhvn. Afd.	1.10.21	Kbhvn. Afd. 13	25. 9.26
10352	Krogh, Ebbe Peter S.	—	26. 6.07	„ „	10. 8.26	„ „ 14	4. 9.26
33547	Kruse, Wilhelm	Sønderborg	7. 2.02	Sønderborg	2. 5.20	„ „ 11	25. 9.26
1118	Larsen, Henry Sevrits..	København	1. 3.05	Kbhvn. Afd.	21. 7.24	„ „ 12	11. 9.26
10675	— Jens Laur. R...	Fredericia	18.10.02	Fredericia	10.10.21	Fredericia	1. 5.26
20218	— Lars Kr.....	Aistrup	11. 5.92	Kbhvn. Afd. 1	5.11.12	Nr. Sundby	2. 1.26
18888	Leideck, Robert	Flensborg	4. 9.96	Flensborg	27. 4.19	Kbhvn. Afd. 18	25. 9.26
36429	Marum, Hjalmar A. F...	Frederiksberg	3. 1.93	Maskinistfor.	1. 7.22	Centralafd.	18. 9.26
38144	Matthiesen, Christian	Hjordkær	14. 2.90	Kolding	1. 3.24	Kolding	20. 2.26
31612	Mikkelsen, Markus Jeppe .	Eltang	11. 4 02	Nr. Aaby	20. 4.25	Nr. Aaby	10.10.25
1188	Munck, Poul	København	23. 5.04	Kbhvn. Afd.	5.10.25	Kbhvn. Afd. 10	25. 9.26
34861	Nielsen, Adam H. V. ...	Odense	21. 4.04	Odense	2. 6 22	Odense	27. 3.26
27511	— Alfred.....	Oddense	29. 6.97	Viborg	5.10.24	Viborg	9. 1.26
28052	— Ernst Einer....	Viborg	26. 1.99	—	23. 8.24	—	3. 7.26
1859	— Helmer Nyrup .	Hellerup	14.11.04	Kbhvn. Afd.	5. 8.24	Kbhvn. Afd. 12	29. 5.26
35664	— Jens Chr.....	Ejby	9. 7.03	Middelfart	14. 4.23	Middelfart	31. 7.26
20590	— P. C. M.	Viborg	11.11.92	Viborg	3. 8.12	Viborg	19.12.25
32623	Nicolaisen, Thomas	Ulderup	16. 8 00	Flensborg	15. 6.19	Kolding	15. 5.26
505	Noye, Henry Chr. F...	Berlin	21.10.06	Kbhvn. Afd.	10. 7.25	Kbhvn. Afd. 15	11. 9.26
39968	Olsen, Hans Peter H..	Nielstrup	16. 1.05	Næstved	3.11 24	Næstved	20. 2.26
28280	Ottosen, Severin.....	Aabybro	26.12.05	Nr. Sundby	9. 9.25	Nr. Sundby	28. 8.26
27906	Petersen, Christian	Odense	3. 2.98	Odense	29. 1.25	Odense	27. 3.26
37728	— Svend Harry...	Næstelsø	3.10.05	Næstved	1.11.23	Næstved	19. 6.26
14439	Pilskov, Edvard Alfred .	København	26. 5.98	Kbhvn. Afd. 2	10. 2.17	Kbhvn. Afd. 6	11. 9.26
10958	Queiser, Axel K. B.....	—	30. 1.00	„ „	23. 8.26	„ „ 15	11. 9 26
35231	Rasmussen, Edvard M. Bj..	Hou	17. 7.04	Odder	9. 5.23	Odder	24. 7.26
17175	Røddik, Kalmar	Mollerup	8.12.86	Kbhvn. Afd. 1	4.12.15	Lyngby	24. 4.26
35061	Sørensen, Christian	Nørre Bjært	8.11.96	Horsens	15. 1.23	Kolding	20. 3.26
35980	Scheby, H. Andersen ...	Harritslev	18. 1.03	Odense	8. 6.23	Odense	26. 6.26
9262	Stein, Anton Heinz ...	Bonn	9. 4.95	Kbhvn. Afd.	20. 7.26	Kbhvn. Afd. 13	4. 9.26
5146	Steinhørster, Carl Viktor ...	København	14. 7 06	„ „	7.12.25	„ „ 12	25. 9.26
39307	Thuesen, Carl Frederik..	—	8.11.04	„ „	6. 5.24	„ „ 12	25. 9.26

Teknologisk Institut.

Kursus for Gas- og Vandmestre,
som Forberedelse til Københavns Magistrats og Teknologisk Instituts Gas- og Vandmesterprøver.
3 Aftener ugentlig.

Undervisningen omfatter Fag- og Materiallære, Tegning med Kalkulation og Øvelser i Fejlfinding paa et Gasanlæg samt Skitseringsøvelser enkelte Aftener. Undervisningen den sidste Maaned — antagelig August — vil omfatte Repetition af det tidligere lærte, og i dette Kursus vil ogsaa tidligere Elever kunne deltage. Kursuset staar kun aabent for Mestre og Svende inden for Metalarbejderfaget.

Undervisningen begynder Mandag den 7. Februar 1927 og strækker sig over 6 Maaneder.

Betalingen for hele Kursuset er *Kr. 150,00*, Repetitionskursuset alene koster *Kr. 30,00*.

Til Støtte for Undervisningen benyttes bl. a. Teknologisk Instituts Haandbog for Blikkenslagere og Gas- og Vandmestre, der faas paa Skolen. De ved Undervisningen fornødne Tegninger faas ligeledes paa Skolen, medens Tegnerekvisiter og Noteringsbøger maa medbringes af Deltagerne.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr.	20021	Andersen, Georg Jens	(Kbhvn. Afd.)
-	8892	Engstrøm, Niels Peter	(—)
-	12335	Møller, Carl	(—)
-	4327	Thomsen, Laurs Chr.	(—)
-	29004	Sørensen, Niels A. Henry	(Helsingør Afd.)
-	3458	Bach, J. P.	(Nykøb. M. Afd.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 5054 Olsen, Vald. Ernst Edvin.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

			Gl. Register.	Sidst betalt
Nr.	10641	Binau,	Ludvig	29. 8.14
-	12229	Nielsen,	Anders Henrik	19.12.14

			Nyt Register.	Sidst betalt
Nr.	39085	Andreasen,	Edmund	1.11.24
-	19087	Beck,	Aksel Sørensen	25.10.24
-	18074	Berthelsen,	Poul A. P.	1. 7.22
-	35804	Brandt,	Carlo Madsen	30. 1.26
-	34537	Christiansen,	Carl Julius	10. 1.25
-	12399	Hansen,	Ferdn. Alexander	27. 5.22
-	35750	—	Rudolf Jul. Bernh.	10. 7.26
-	34	Houvenaeghel,	Albert Joseph	19. 6.26
-	39909	Jensen,	Børge	21. 3.25
-	1422	—	Kaj	24. 4.26
-	30709	Jørgensen,	Albert Svend	14. 5.21
-	87	Jespersen,	Rasmus Anton S.	29. 5.26
-	1411	Johnsen,	Erhardt Jul. Fusager	14.11.25
-	37303	Larsen,	Carl C. K.	25. 4.25
-	25596	—	Ejnar Bjerknæs	1. 5.26
-	20235	Lundt,	Carl Enoch	13. 2.26
-	21189	Madsen,	Herman	29. 5.20
-	2089	Mortensen,	Frederik Chr.	1. 4.22
-	23451	Nielsen,	Alfred Peter	22. 5.26
-	13991	—	Hendrik Chr.	21. 6.24
-	1001	—	Jens Oluf A. M.	29. 5.26
-	21893	—	Julius Hagedorn	31. 7.26
-	5054	Olsen,	Vald. Ernst Edvin	8. 5.26
-	28539	Petersen,	Carl Emil Th.	7. 8.26
-	4591	—	Niels Carl M.	14. 8.26
-	33553	Paulsen,	Jørgen	11. 3.22
-	6569	Ulsøe,	Hans Chr.	22. 1.21
-	6608	Vadstrup,	Fritz	4. 6.21
-	32138	Volfing,	Aage	27. 2.26
-	16646	Zachrau,	Numa Heinrich	17. 4.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 2. Aarg., Nr. 12.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Formænd.

Kbhvns. Afd. 8: Afdelingsformanden, O. Chr. Olsen, er flyttet til Ny Carlsbergvej 31, 2., th., Kbhvn. V. Telef. Vester 4840.

Kasserere.

Aabenraa: Kontortiden er fremtidig kun Hverdage Kl. 6—7.

Struer: Kassereren, Maskinarb. Chr. Buus, er flyttet til Taarngade 26.

Obs!

Adressen paa alle Forbunds- og Fagforeningskontorerne paa Gl. Kongevej 6 og Vestersøgade 2 i København **B.** er fra 16. Januar 1927 — København **V.**

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 4 FEBRUAR 1927 13. Aarg.

Internationalt Metalarbejderforbund.

Det er næppe almindeligt bekendt, specielt blandt vore yngre Medlemmer, at Initiativet til Dannelsen af en Sammenslutning af de i de forskellige Lande bestaaende Metalarbejderorganisationer til et internationalt Forbund er udgaaet fra dansk Side. Det var i Tilslutning til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres i 1891, at der den 29. Marts afholdtes et internationalt Delegeretmøde, hvor foruden Repræsentanter for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund tillige fremmødte Repræsentanter fra Hamborg, Sverige og Norge. Medens der var gennemgaaende Enighed om Maalet, var man ikke ganske klar over de Midler, der skulde anvendes, men de danske Delegerede vedtog efter Diskussionen enstemmigt at virke for Afholdelse af en international Kongres for Smede og Maskinarbejdere.

I 1893 afholdtes i Zürich i Tilslutning til en international Socialistkongres en Konference mellem Repræsentanter for Metalarbejderorganisationerne i følgende Lande: Amerika, Belgien, Tyskland, England, Frankrig, Østrig, Ungarn og Schweiz, hvor man drøftede de Problemer, der dengang var fælles for de forskellige Organisationer, og man besluttede at oprette et Informationsbureau med Sæde i Schweiz.

3 Aar senere, i 1896, fandt den første egentlige Metalarbejderkongres Sted i London; den var besøgt af 24 Delegerede, repræsenterende 10 Lande med 139 000 Medlemmer, og her var for første Gang de danske Metalarbejdere repræsenteret, idet Smedeforbundets daværende Formand, H. P. Hansen, deltog. Naar Danskerne ikke paa et tidligere Tidspunkt havde deltaget, til Trods for det Initiativ, de med Henblik paa det internationale Samarbejde havde vist, skyldtes det dels, at man først ønskede at faa Samarbejdet med de skandinaviske Broderorganisationer i Stand, og dels, at den økonomiske Evne til at lade sig repræsentere saa langt fra Hjemlandet ikke var særlig stor. Paa Kongressen i Paris 1900 foreligger der en Beretning fra den danske Metalarbejderorganisation, som vækker ikke ringe Opmærksomhed, dels fordi de udenlandske Broderorganisationer gennem den kom i Kundskab om de særdeles gode Organisationsforhold, der gjorde sig gældende for de danske Metalarbejdere, dels den Offervillighed, som disse viste gennem det Medlemsbidrag, de ydede, og som paa daværende Tidspunkt var det højeste, der blev betalt indenfor den internationale Metalarbejderbevægelse.

I 1904 blev Sekretariatet flyttet fra England, hvor Charles Hobson siden Kongressen i 1896 var Sekretær, til Stuttgart, efter at Tysk Metalarbejderforbunds Formand, Alex. Schlicke, paa en international Metalarbejderkongres i Amsterdam var valgt til Sekretær.

Ved Verdenskrigens Udbrud blev Samarbejdet afbrudt, saaledes at Sekretariatet i Stuttgart maatte nøjes med at holde Forbindelserne vedlige saa godt det lod sig gøre indirekte, med de fjendtlige Lande over Schweiz, og Vest paa til England over København. De internationale Sammenkomster og Kongresser ophørte selvfølgelig ogsaa, og først i 1920 traadte den

første Kongres efter Krigens Udbrud sammen i København. Forud for Kongressen havde der været en Del Stemning, ikke mindst i de nordiske Lande, for at flytte Sekretariatet til Danmark, men de større Lande holdt paa, at Schweiz var et mere centralt Sted, hvad jo heller ikke kunde benægtes, og paa Kongressen i København valgtes da Formanden for det schweiziske Ur- og Metalarbejderforbund, Konrad Ilg, til Sekretær, og siden har han varetaget Internationalt Metalarbejderforbunds Forretninger paa en saadan Maade, at det har vundet almindelig Anerkendelse.

Paa Kongressen i København blev det endvidere besluttet at stille en Eksekutivkomite i Spidsen for Internationalt Metalarbejderforbund, og hertil valgtes J. A. Hansen, nærmest repræsenterende de skandinaviske Lande, R. Dissmann, den nye Formand for det tyske Metalarbejderforbund, og Meerheim, Formand for de franske Metalarbejdere. Endvidere for de engelske Metalarbejdere Brownlie.

Efter Meerheims Død i 1925 er den nuværende Formand for de franske Metalarbejdere, H. Labe, indtraadt, og da Robert Dissmann i Fjor Efteraar afgik ved Døden, indtraadte den ene af Formændene for Tysk Metalarbejderforbund, Georg Reichel. Ved J. A. Hansens Død blev Spørgsmaalet om Skandinaviens Repræsentation aktuelt, men i Tilslutning til Svensk Metalarbejderforbunds Kongres i Stockholm i September Maaned i Fjor afholdtes en Konference, i hvilken deltog Repræsentanter for Danmark, Finland, Norge og Sverige, og her enedes man om, indtil Kongressen i Paris i August Maaned i Aar finder Sted, at lade de skandinaviske Organisationer være repræsenteret ved Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Som nævnt var det her fra Danmark, man oprindelig gav Stødet til Metalarbejdernes internationale Organisation, og dette mindedes man da ogsaa paa den 9. internationale Metalarbejderkongres, der afholdtes i Luzern den 8. August 1921 og følgende Dage, thi efter at Sekretær Konrad Ilg havde aflagt sin Beretning, stillede Østrigeren Stein paa den østrigske Delegations Vegne følgende Forslag, som enstemmig tiltraadtes:

„Forsamlede til den 9. Kongres for Metalarbejder-Internationale, sammentraadt efter denne Organisations 30-aarige Bestaaen, mindes de Delegerede for Metalarbejdere i 15 forskellige Lande med Taknemmelighed de danske Kollegers Initiativ til Oprettelsen af vort Internationale og føler Trang til at takke dem derfor. Kongressen hilser det danske Forbund og overdrager til Sekretariatet at bringe det danske Broderforbund til Kundskab om denne Beslutning."

Internationalt Metalarbejderforbunds Opgave gennem Aarene har været ved de Samraad, som periodisk har fundet Sted mellem Repræsentanter for de forskellige Organisationer, at opnaa ensartede Standpunkter til saadanne Spørgsmaal, som var af fælles Interesse, idet der dog altid her har maattet tages fornødent Hensyn til de enkelte Landes Særforhold, men dernæst har den internationale Metalarbejderbevægelse ikke mindst haft sin Betydning derved, at der ved dens Initiativ i stor Udstrækning er ydet pekuniær Understøttelse under Konflikter mellem Metalarbejderne og deres Arbejdsgivere i de forskellige Lande. Det ligger dog i Sagens Natur, at et saa intimt Samarbejde, som har været og stadig er mellem de skandinaviske Metalarbejderorganisationer paa Grund af de i Skandinavien eksisterende mere ensartede Forhold, ikke har kunnet gennemføres for alle de øvrige Lande. Det skandinaviske Samarbejde er da ogsaa yderligere markeret derved, at der bestaar en Gensidighedsoverenskomst, i Henhold til hvilken der efter bestemt fastsatte Regler ydes Understøttelse under Konflikter.

At iøvrigt Internationalt Metalarbejderforbund rent moralsk har haft en ikke ringe Betydning for de tilsluttede Organisationer, er ganske givet og bl. a. effødt af det store Antal Medlemmer, som det repræsenterer. Vi hidsætter Navnene paa de forskellige Organisationer, der er tilsluttet, samt deres Medlemstal, og det vil heraf ses, at over $1^1/_2$ Million organiserede Metalarbejdere er tilsluttet Internationalt Metalarbejderforbund.

1)	Det belgiske Metalarbejderforbund	104.956	Medl.
2)	Danmark:		
	Centralorg. af Metalarbejdere i Danmark	28.000	—
	Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforbundet	ca. 1.400	—
3)	Tyskland:		
	Tysk Metalarbejderforbund	696.660	—
	Kobbersmedenes Forbund, Berlin	6.000	—
	Maskinist- og Fyrbøderforbundet, Berlin	ca. 44.000	—
4)	Fransk Metalarbejderforbund	30 000	—
5)	Finsk Metalarbejderforbund	9.000	—
6)	England	239.330	—

7)	Hollandsk Metalarbejderforbund..	20.000	Medl.
8)	Italiensk Metalarbejderforbund..	?	—
9)	Jugoslaviens Metalarb.forbund ca.	2.800	—
10)	Metalarbejderforb. i Luxemburg ca.	6.300	—
11)	Norge:		
	Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund	12.000	—
	Norsk Formerforbund	1.800	—
12)	Østrig:		
	Østrigsk Metalarbejderforbund.	110.000	—
	Juvelerere, Guld- og Sølvsmede, Wien ca.	2.000	—
	Maskinist- og Fyrbøderforb., Wien	?	—
13)	Polsk Metalarbejderforbund.. ca.	10.000	—
14)	Rumænsk Metalarbejderforbund..	8.000	—
15)	Sverige:		
	Svensk Metalindustriarbejderforbund	73.166	—
	Svensk Formerforbund	5.200	—
16)	Spansk Metalarbejderforbund ...	10,000	—
17)	Schweizisk Ur- og Metalarbejderforbund	42 000	—
18)	Czekoslovakiet:		
	Metalarbejderforbundet, Prag.	60.000	—
	Internationalt Metalarbejderforbund, Komotau	22.000	—
19)	Jærn- og Metalarbejderforbundet, Ungarn	23.000	—

Men hertil kommer, at foranlediget af den i Fagbladet for November Maaned i Fjor omtalte Delegation, som af det internationale Metalarbejderforbund var udsendt til Amerika for at knytte Forbindelsen med de amerikanske Metalarbejdere, har 100.000 amerikanske Metalarbejdere, organiseret i en Organisation, der hedder international Fagforening for Maskinbyggere, tilsluttet sig. Endvidere har Eksekutivkomiteen for det Kartel, der omfatter samtlige amerikanske Metalarbejderorganisationer, herunder bl. a. ogsaa en Sammenslutning af Lokomotivførere, faaet overdraget Bemyndigelse til at lade Kartellet som Helhed tilslutte Internationalt Metalarbejderforbund, idet man dog ønsker at forhandle nærmere om Betingelserne. Der er saaledes ikke ringe Sandsynlighed for, at samtlige organiserede Metalarbejdere i Nordamerika, tilhørende det omhandlede Kartel, inden ret længe vil tilslutte sig Internationalt Metalarbejderforbund, hvorved dettes Medlemsantal vil stige med mellem 4- og 500 000 udover de ovenfor nævnte 100.000, som allerede er tilsluttet.

Et Spørgsmaal, som siden Krigens Ophør har staaet paa Dagsordenen, er de russiske Metalarbejderes Optagelse i Internationalt Metalarbejderforbund, og dette Spørgsmaal var allerede forberedt til Behandling paa Kongressen i 1920, men grundet paa forskellige Forhold, der medførte, at den russiske Delegation kom her til København forinden Kongressens Afholdelse og ikke kunde forblive, til Kongressen fandt Sted, kom der ingen Forhandling i Stand med Russerne. Senere har Spørgsmaalet gentagne Gange været fremme, uden at det har været muligt at opnaa en Ordning, ikke mindst fordi det har været ganske aabenbart, at Russerne i ringere Grad ønskede Medlemsskab i Internationalt Metalarbejderforbund for at kunne samarbejde med de øvrige Metalarbejderorganisationer, end fordi man ønskede at bruge den internationale Sammenslutning som Operationsbasis for de særlige russiske Ideer. Saaledes lykkedes det heller ikke ved en Forhandling, der Mandag den 7. Februar fandt Sted i Berlin mellem Eksekutivkomiteen og en Delegation for de russiske Metalarbejdere, at opnaa Enighed om deres Indtræden i Internationalt Metalarbejderforbund. Forhandlingerne førtes paa Grundlag af nogle Retningslinier, som Tysk Metalarbejderforbund havde opstillet, og som Eksekutivkomiteen ved dens Møde Søndag den 6. Februar og senere Centralkomiteen (bestaaende af en Repræsentant for hver Landsorganisation, tilknyttet J. M. F.) ved et Møde den 7. Februar havde tiltraadt. Bl. a. maatte man fra Internationalt Metalarbejderforbunds Side hævde, at de russiske Metalarbejderes fortsatte Medlemsskab i den røde Internationale var uforeneligt med deres Medlemsskab i Internationalt Metalarbejderforbund og dermed af Amsterdam-Internationale. Endvidere krævede man afgivet Erklæring til Sikkerhed imod, at Russernes Tiltræden blev Foranledning til en almindelig Strid mellem de internationalt organiserede Metalarbejdere og dermed til Svækkelse af det hele Samarbejde. Det var dog straks aabenbart, at Russerne ikke ønskede at tale om de herhenhørende Forhold, og efter $2^1/_2$ Times Forhandlinger afbrødes disse; det er vel ogsaa muligt, at Russerne kun foranledigede saadanne afholdt for at kunne rejse hjem og meddele, at nu har man paany forsøgt Samarbejde med de øvrige Metalarbejdere, og hvor Skylden for, at det er bristet, lægges fra den Side, behøver man jo næppe at være i Tvivl om.

Paa de før nævnte i Eksekutivkomiteen og i Centralkomiteen afholdte Møder behandledes bl. a. ogsaa

Spørgsmaalet om Organisationsforholdene i de Lande, hvor det internationale Staalkartel, som er omtalt i Fagbladet for December Maaned, har sin Virksomhed. Det drejer sig særlig om Tyskland, Frankrig, Belgien, Luxemburg, Østrig, Tjekoslovakiet og Saaromraadet, og Vanskelighederne her er overordentlig store, dels fordi de indenfor Staalkartellet beskæftigede Arbejdere i overvejende Grad er udvandrede Polakker, Italienere og Arbejdere fra andre Lande, hver talende sit Sprog og yderst slet organiserede. Det oplystes saaledes, at af disse Arbejdere havde Belgien den bedste Organisationsprocent, nemlig 62,5, medens Tyskland havde 17,9, Frankrig 7,4, Luxemburg 35,7, Østrig 33,2 og Saaromraadet 15 pCt., hvortil for Tysklands, Østrigs og Saaromraadets Vedkommende kommer en Del Arbejdere, der er organiserede i kristelige, Hirsch-Duncker'ske og lignende Organisationer. Det besluttedes her at etablere et nærmere Samarbejde mellem de interesserede Lande for at skabe en Modvægt mod den mægtige kapitalstærke Trust, men Forholdene er somsagt overordentlig vanskelige.

Endelig skal vi anføre, at Eksekutivkomiteen og Centralkomiteen fastsatte den næste Kongres' Afholdelse til 7. August i Paris i Tilslutning til Amsterdam Internationales Kongres, samt opsatte en foreløbig Dagsorden for Kongressen. Af Organisationerne indenfor den internationale Arbejderbevægelse maa Internationalt Metalarbejderforbund karakteriseres som en af de bedst sammentømrede og stærkeste, men Forholdene er jo overordentlig vanskelige, ikke mindst paa Grund af den i Europa herskende Arbejdsløshed, der virker deprimerende paa Arbejderklassen, som uden en stærk international Sammenslutning vilde være svagere stillet overfor den stadig mere kapitalstærke og stadig mere centraliserede Storindustri.

Arbejdslønnen for Smede og Maskinarbejdere.

Som Deltagere i den staaende Diskussion om Arbejdslønnens Størrelse og dens mulige Indvirkning paa Beskæftigelsesgraden er der fra Modstanderhold 2 Kategorier, nemlig en som intet positivt Kendskab har til de herhenhørende Forhold, og en anden — hvortil ikke mindst Arbejdsgiverne hører —, som udmærket ved Besked, men alligevel deltager i Raabet om, at Lønningerne skal ned. Vi har tidligere — i Fagbladet for Oktober Maaned i Fjor — paavist, at Arbejdsforholdene i Nord- og Centraleuropa overalt er meget slette, uanset de forskellige Landes Lønniveau, men vi skal med nærværende gøre Forsøg paa at opridse et Billede af Lønforholdene indenfor Jærnindustrien i Danmark paa et Grundlag, som vi anser for at være nok saa solidt, som det d'Hrr. Arbejdsgivere og Samfundsreformatorer i Overklassen staar paa, idet vi dog holder os til Smede og Maskinarbejderne i Forvisning om, at det Billede, som danner sig af disse Lønninger, nogenlunde svarer til Centralorganisationens i Almindelighed og snarere er lidt bedre end det, der afspejler Lønningsforholdene i adskillige andre Fag.

I Tiden fra Krigens Udbrud i August 1914 og til Begyndelsen af Aaret 1919, da Prisniveauet var steget med 90 pCt., maatte vore Medlemmer faktisk nøjes med de Lønforhøjelser, som det var muligt at opnaa i Kraft af vore Overenskomsters Løfteparagraf, og kun andragende nogle faa Procents Tillæg hist og her samtidig med, at den danske Industri var meget stærkt beskæftiget og indtjente betydelige Overskud. Med Overenskomsten af 28. Februar 1919 opnaaedes et Tillæg til Prislisteakkorder paa 20 pCt., hvoraf 10 pCt. var Kompensation for den Nedgang i Lønnen, som den forkortede Arbejdstid medførte.

Den 29. Oktober samme Aar opnaaedes ved Dyrtidsordningen et yderligere Tillæg af 25 pCt., saaledes at Akkordpriserne ialt i Aaret 1919 fik et Tillæg paa omkring 50 pCt. Herudover opnaaedes ved en Række Forhandlinger i 1920 en Del Forhøjelser paa en Række Virksomheder, men det var langtfra alle, der omfattedes heraf, og Tillæggene gaves væsentligt til Timelønnen og kan næppe gennemsnitlig ansættes til mere end nogle faa Procent for samtlige under Jærn- og Metalindustrien hørende Virksomheder. Med disse Løntillæg, der i de færreste Tilfælde androg 100 pCt. til Priserne fra før Krigen, havde vort Fag praktisk talt naaet Toppunktet.

Herefter sætter Krisen ind i 1920, og i 1921 fik vi Lockouten, der afsluttedes paa Basis af Forligsinstitutionens Mæglingsforslag, der for vort Vedkommende bl. a. gik ud paa, at Værkstedspriskuranter og dermed ligestillede Akkordpriser skulde tages op til Revision. Forligsinstitutionens Forslag medførte, at omkring 50 pCt. af Akkordpriserne blev reduceret med 12½ pCt., 33 pCt. med 15 pCt. og 17 pCt. af Akkorderne med 8 pCt. eller gennemsnitlig 12½ pCt., hvortil kom en tilsvarende Reduktion paa Timelønningerne.

Ifølge Forliget af 4. April 1922 nedsattes samtlige Lønninger med 15 pCt., hvortil i Februar 1923 yderligere kom 6 pCt. som Følge af Pristallet; Augustreguleringen sidstnævnte Aar medførte en Forhøjelse af Lønningerne paa 3 pCt., medens Reguleringerne i 1924 gav lidt over 4 pCt., og endelig 3 pCt. pr. 1. August 1925 i Henhold til Overenskomsten, der afsluttede Konflikten samme Aar. Det i Februar 1926 offentliggjorte Pristal viste et Fald fra 219 til 194 og medførte en Reduktion af Lønningerne paa 12 pCt., hvortil kommer 5 pCt. i August samme Aar, og endelig de 3 à 4 pCt., hvormed Lønningerne i Følge Overenskomsten af December 1926 reduceredes fra 1. Februar i Aar.

Det vil heraf ses, at siden Lønnen ved Aarsskiftet 1920—21 naaede sit højeste Punkt, har alene Pristals-

reguleringerne medført en betydelig Sænkning af Lønnen, men hertil kommer, at Arbejdsgiverne i udstrakt Grad under Henvisning til den udenlandske Konkurrence har stillet Krav om og ogsaa faaet betydelige Reduktioner, der altsaa i Modsætning til de før omhandlede i Henhold til Pristallet betyder reelle Forringelser af vore Medlemmers Lønforhold. Hvor meget det andrager i Gennemsnit, kan naturligvis vanskeligt opgøres nøjagtigt, men det er næppe for højt regnet at anslaa den samlede Nedgang paa Akkordpriserne til ca. 50 pCt. I samme Tidsrum er Pristallet dalet fra 264 i Februar 1921 til 181 i Aar eller med 31,4 pCt. Akkordpriserne er altsaa reduceret i betydelig højere Grad, end Prisniveauet er sunket, og Paastanden om, at Arbejderne opretholder Lønninger fra Krigstiden, har altsaa intet som helst paa sig, og vi har konstateret adskillige Tilfælde, hvor Akkordpriserne nu ligger paa samme Niveau som i 1914, men selvfølgelig kan det ikke benægtes, at de stedfundne Reduktioner ikke fuldt ud afspejler sig i Fortjenesten. Her er det jo, at man fra Modstanderhold sætter ind, idet man overfor Offentligheden kun anfører de Fortjenester, som Arbejderne oppebærer, men glemmer at fortælle, hvad Arbejde der ydes herfor, og vi vil straks og absolut fastslaa, at Arbejdstempoet er øget ganske overordentlig, hvilket heller ikke kan benægtes af Arbejdsgiverne, saaledes at der for en tilsvarende Løn, som blev ydet i 1914, fra Arbejdernes Side erlægges et betydeligt større Kvantum Arbejde, og det er i saa Henseende ikke mindst bemærkelsesværdigt, at de store udenlandske Firmaer, der har Filialer her, kan erklære, at intet Sted er Arbejdstempoet højere end i Danmark.

Der er næppe nogen Tvivl om, at vi er meget nær ved den absolutte Maksimumsgrænse for Arbejdernes Præstationer, og hvad der iøvrigt kan mangle i Retning af at kunne konkurrere med Udlandet med Hensyn til hurtig Udførelse af Arbejdet, maa tilskrives manglende værkstedsteknisk Organisation og almindelig industriel Centralisation, og naar der henvises til lavere Lønninger her og der i Udlandet, betænker vi os ikke paa at hævde, at disse Lønninger staar i Relation til de Arbejdspræstationer, som Udlandets Arbejdsgivere kan nøjes med, fordi man har det tekniske Apparat i bedre Orden, end Tilfældet ofte er herhjemme.

At der er sket en meget betydelig Forøgelse af Arbejdstempoet fremgaar jo af, at medens de Priser, som Arbejderne opnaar for Udførelse af Arbejdet, er reduceret betydeligt mere, end Prisniveauet er sunket, saa er Fortjenesten ikke i samme Grad gaaet ned. For de indenfor Sammenslutningens Virksomheder beskæftigede Smede og Maskinarbejdere var Gennemsnitsfortjenesten i November—December 1920 252,1 Øre, i Juli Kvartal i Aar var den 161,1 Øre, men dette Tal maa yderligere paaregnes at være gaaet ned, dels paa Grund af Reguleringen i August, dels som Følge af de Reduktioner, der har fundet Sted pr. 1. Februar, saaledes at Gennemsnitsfortjenesten nu ligger paa mellem 150 og 160 Øre. Alligevel andrager den samlede Reduktion af Fortjenesten ca. 40 pCt., og det vil praktisk talt sige, at vi nu kun har Dækning for Dyrtidsstigningen og Arbejdstidsforkortelsen.

Naar saa dertil kommer, at Arbejdsgiverne pr. Time afgjort faar præsteret langt mere Arbejde, end Tilfældet var før Krigen, at de i Kraft af 8-Timersdagen har Adgang til Iværksættelse af Flerskift, der i høj Grad er blevet lettet ved de Skifteholdstillæg, som blev fastsat i December 1922 af det da om dette Spørgsmaal nedsatte Nævn, paastaar vi, at der ikke fra Arbejdernes Side eller i den Løn, som disse oppebærer, er noget som helst til Hinder for en rationel Drift af Industriens Virksomheder, hvis ellers iøvrigt Muligheden for at kunne erholde Arbejde er til Stede, men det er usømmeligt, fordi saadanne Muligheder ikke eksisterer, eller maaske ikke kan udnyttes paa Grund af manglende Bedriftsorganisation eller maaske ødelægges gennem en komplet meningsløs Smudskonkurrence mellem de enkelte Virksomheder, offentlig at give Arbejderne og Arbejdslønnen Skylden for den omfattende Arbejdsløshed.

Forøvrigt kan det jo ikke nytte noget, at man sætter sig hen og teoretisk udregner, hvormange Arbejdstimer Aaret indeholder, og multiplicerer dette Antal med det Tal, der angiver Timefortjenesten, og dermed fastslaar den enkelte Arbejders Aarsløn, thi saa forglemmer man ganske den Usikkerhed, som er over Arbejdsforholdene, og som afspejler sig i de skiftende og desværre i de senere Aar stadig omfattende Tal paa Arbejdsløse, og naar saaledes i Regnskabsaaret 1925—26 gennemsnitlig hvert Medlem i Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse havde 58 ledige Dage, og at Centralorganisationens Medlemmer derfor kun i Gennemsnit har været beskæftiget de 10 af Aarets 12 Maaneder, er det sikkert tilstrækkeligt til at belyse Arbejdernes usikre Livsbetingelser, og dette maa jo ogsaa tages i Betragtning, naar man i Almindelighed vil drøfte de herhenhørende Forhold.

Konflikt i Norge.

Just som vi er i Færd med at slutte Redaktionen af Fagbladet, meddeler Dagspressen, at der er udbrudt Storkonflikt i Norge, hvilket forsaavidt ikke kommer overraskende, som det jo var sandsynligt, at man ikke paa Baggrund af de Krav, som de norske Arbejdsgivere havde rejst, specielt overfor Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund, skulde kunne komme gennem det paa fredelig Vis. Vor norske Broderorganisation har i de senere Aar maattet gennemgaa langvarige og svære Kampe samtidig med, at en omfattende Arbejdsløshed har gjort sig gældende. Vi kan i saa Henseende blot nævne Konflikten i 1923—24, der i særlig Grad var præget af den saakaldte ulovlige Jærnstrejke i Oslo, der varede fra den 29. Oktober 1923 til 27. Maj 1924 eller i 29 Uger samtidig med, at der fra 14. Februar var almindelig Lockout i Jærnindustrien. I 1925 lykkedes det at forny Overenskomsten uden Konflikt, men atter i 1926 maatte vore norske Kolleger paa Grund af Krav fra Arbejdsgiverne om mægtige Reduktioner ud i en Kamp, der varede fra den 24. April til den 14. Juni.

Vanskelighederne i Norge er dels affødt af, at de

norske Pristal ligger meget højt, nemlig efter de sidste Opgivelser, som er os i Hænde, paa 213, hvilket nødvendigvis betinger højere Lønninger, end hvor Prisniveauet er betydelig lavere, men dertil kommer, at de norske Organisationer er forholdsvis unge, idet den norske Industri er af temmelig ny Dato, og i Særdeleshed fik et Opsving ved Udnyttelsen af Norges uhyre Vandkraft. Denne voldsomme Vækst i Organisationerne skabte Baggrund for kommunistiske Eksperimenter, hvortil kommer, at ogsaa den norske politiske Arbejderbevægelse blev spaltet i forskellige Retninger. Under disse Forhold har de norske Arbejdsgivere haardhændet sat ind for Reduktion af de norske Metalarbejderes Løn- og Arbejdsforhold, men det er dog lykkedes saa nogenlunde at holde dem Stangen.

Imidlertid udløb den hidtil gældende Overenskomst automatisk den 31. Januar i Aar, og Arbejdsgiverne har nu benyttet Anledningen til at foretage Opsigelse af Pladserne til Udløb samme Dato, men Rigsmæglingsmanden har dog nedlagt Forbud imod Arbejdsstandsning, indtil Sagen er prøvet af Mæglingsmyndighederne. Det synes imidlertid ikke at være lykkedes disse at faa Striden bilagt, og naar vi anfører, at Arbejdsgiverne kræver en almindelig Lønreduktion paa 25 pCt. og tilsyneladende foreløbig staar fast paa deres Standpunkt, der sammenlagt med de øvrige Reduktionskrav i Forbindelse med de høje Leveomkostninger vil betyde en Proletarisering af de norske Metalarbejdere, er det forstaaeligt, at Konflikten nu er blevet en Kendsgerning. Vi kan tilføje, at Arbejdsgiverne kræver Mindstelønnen for Fagarbejdere nedsat til 85 Øre pr. Time og for Hjælpearbejdere til 70 Øre, samt at alle Akkordsatser og Prislister optages til Revision paa frit Grundlag, og at der indtil Enighed opnaas arbejdes paa Timeløn.

Vi beklager, at vore norske Kolleger, der i de senere Aar har maattet døje saa meget ondt, atter skal ud i Kamp, men det er dog en Trøst, at Overenskomstforholdene i Sverige er bragt i Orden, og at Situationen herhjemme jo ogsaa tegner i fredelig Retning, og der vil derved være Mulighed for, at vi fra de skandinaviske Organisationer paa sædvanlig Maade vil kunne yde vore norske Brødre en Haandsrækning i deres Kamp mod Arbejdsgiverne.

Lidt Værkstedsteknik.

Hvorledes Træpolerskiver belægges med Bandage og Smergelpulver.

Blandt de forskellige Værktøjer, der bruges paa Metalsliberierne, er et af de vigtigste Polerskiven af Træ forsynet med Læderbandage, der atter er belagt med et paalimet Lag Smergel. Paa de forskellige Værksteder er Metoderne til Fremstilling og Behandling af disse Skiver ofte forskellig, og da Slibningens Kvalitet og Arbejdshastigheden i høj Grad afhænger af Skivens rette Udførelse, skal der her gives en Beskrivelse af den Metode, som i Praksis anses for at være den hensigtsmæssigste ved de almindeligst forefaldende Arbejder.

Træskiverne fremstilles af Krydsfinér, der sammenlimes i flere Lag til den ønskede Bredde. Hullet i Skiven tilpasses stramt efter Slibemaskinens Spindel, og Skiven fastspændes mellem 2 Flanger paa ca. 100 mm Diam. Forinden Bandagen lægges paa, afdrejes Skiven cylindrisk paa Slibemaskinen med et Haandstaal, og for at faa Limen til at hæfte bedre, neddrejes samtidig en Del Riller i 4—5 mm indbyrdes Afstand og af en Bredde og Dybde paa ca. 1,5 mm.

Læderet, der bruges til Bandagen, maa være Kærnelæder. Bandagen maa være 5—6 mm bredere end Træskiven, saaledes at der bliver en fremspringende Kant paa begge Sider. Inden Bandagen lægges paa Skiven, skal den opblødes i Vand i ca. 24 Timer. I opblødt Tilstand bliver den dernæst præpareret ved at trækkes frem og tilbage med Kødsiden mod en Fil, der er fastspændt i en Skruestik. Derved bliver Læderet bøjeligt og elastisk og tillige flosset op, saaledes at Limen binder bedre.

Limen, der bruges, er en Speciallim, der faas i Plader lignende Snedkerlim, men meget tyndere og næsten vandklar. Den opblødes i rent koldt Vand ca. 12 Timer, før den skal bruges, og varmes derefter i en almindelig Limpotte med Vandbad. Limen maa ikke ophedes til over ca. 82° C. Hvis den kommer i Kog, vil den miste fra 25 til 50 pCt. af sin Styrke.

Paalægningen af Bandagen foretages paa følgende Maade:

Skiven fastspændes i en Skruestik. Bandagens ene Ende og Udgangspunktet paa Skiven stryges med Lim, hvorefter man hæfter Bandagens Ende med 2 2″ Søm ved Siden af hinanden, *idet Kødsiden lægges indad.* Sømmene slaas kun i i halv Længde. Derefter strammer man Bandagen saa haardt som muligt et Stykke over Skivens Omkreds og hæfter atter med et Par Søm i en Afstand af 100—125 mm fra de første. Paa denne Maade fortsætter man Stykke for Stykke Skiven rundt, idet man stadig stryger Lim baade paa Skiven og paa Bandagen. Idet man tillige slaar Sømmene skraat i med Spidsen fremad, kan man ved at trække fremad i Sømmene give Bandagen en ekstra Stramning. Bandagens sidste Ende tilpasses saaledes, at Enderne ligger stuk mod hinanden, og fastgøres ligeledes med 2 Søm jævnsides hinanden. Efterhaanden som Arbejdet skrider frem, maa Skiven drejes i Skruestikken. Arbejdet maa udføres af 2 Mand, idet den ene limer og strammer, medens den anden slaar Søm i og trækker efter med Sømmene.

Efter Paalægningen skal Skiven sættes til Tørring helst 3 à 4 Dage. Tørringen maa ikke fremskyndes ved Opvarmning. Efter Tørringen trækker man alle Sømmene ud og propper Hullerne til med Træpløkke, dyppede i Lim. Naar Limen i Pløkkehullerne er tør, sættes Skiven op paa Slibespindelen, og Bandagen afdrejes cylindrisk med et skarpt Haandstaal, hvorpaa Fladen raspes op med en Rasp. Den ru Overflade, som frembringes herved, faar den paalimede Smergel til at hæfte bedre.

Paalimning af Smergelpulver foretages med Lim af samme Art som ovenfor beskrevet. Smergelpulveret hældes ud i en Smergelkasse ca. 60 cm lang, 10 cm bred og 5 cm dyb. Den varme Lim stryges over Skivens Bandage, hvorpaa Skiven, som holdes drejelig paa en rund Jærnstang, trilles i Smergelkassen, indtil der sidder et godt tykt Lag Smergel paa. Derefter jævnes Overfladen ved, at Skiven rulles op og ned mod et lodret Bræt. Naar dette første Lag er lagt paa, kan man efter et Par Timers Forløb atter stryge over med Lim og give Skiven endnu et Lag Smergel, hvorpaa Skiven maa sættes til Tørring ca. 24 Timer. Forinden Skiven bruges, retter man Banen af med et Stykke lige Slibesten, der holdes op mod den roterende Skive.

Den ovennævnte Smergelkasse maa kun bruges til Smergelpulver af een bestemt Finhed, hvorfor man bør have en Kasse til hvert Nummer Smergelpulver. I modsat Fald faar man let Korn af grovere Nummer blandet i det finere, hvilket umuliggør en god og ensartet Slibning.

Fornyelse af en slidt Smergelbelægning maa først ske, efter at *alt* det gamle Smergel er fjernet. Dette kan gøres ved at fugte Belægningen med en Klud vædet i varmt Vand. Derved vil Belægningen gaa løs, saaledes at den kan skrabes af. Behandlingen maa dog foretages under sparsom Anvendelse af Vand, saaledes at Træskiven og Limen, der fastholder Bandagen, ikke tager Skade. En anden Maade, der anbefales, er at beklæde Bandagen Natten over med fugtig Sand eller Slam fra en Slibesten. Næste Morgen vil Belægningen let kunne fjernes og erstattes med en ny paa samme Maade som ovenfor beskrevet.

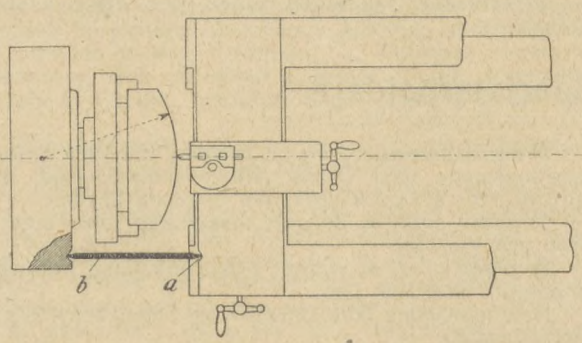
E. B.

Drejning af Kugleflader.

Drejeren staar undertiden overfor at skulle dreje kugleformede Overflader, f. Eks. Toppen paa enkelte Typer Automobilstempler eller lignende.

Dette lader sig forholdsvis let udføre paa følgende Maade:

Som vist i nedenstaaende Tegning borer man en lille Forsænkning a i den Side af Mellemslæden, der

vender imod Spindeldokken, og borer en lignende i samme Højde i selve Spindeldokken.

Derefter tager man et Stykke Rundjærn b af samme Længde som Radius til den Kugleflade, man skal dreje, spidser det i begge Ender og anbringer det med Enderne i hver sin Forsænkning. Drejestaalet vil da, naar man sætter Plantilspændingen til, bevæge sig efter en Cirkelbue, forudsat at Hovedslæden stadig holdes ind imod omtalte Stykke Rundjærn (Distancestykket).

Inden man tager Spaan, indstilles Drejestaalet saaledes, at Staalets Spids er nøjagtig i Arbejdsstykkets Centrum, naar Distancestykket er parallelt med Vangerne.

Det pæneste Resultat opnaas, naar Drejningen foretages udefra og indefter mod Centrum.

Ved Drejning af konkave Flader anbringes Distancestykket paa lignende Maade, men mellem Mellemslæden og Pinoldokken.

C. H.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! I Henhold til Lovene er det Tilrejsendes Pligt, inden de søger Arbejde at henvende sig til Afdelingens Tillidsmand.

Ved Forhandling mellem Forretningsudvalget og Formernes Fagforening, København, er man enedes om følgende:

> Alle Tilrejsende skal, inden de søger Arbejde, henvende sig paa Forbundskontoret, Vestersøgade 2, 1., mellem Kl. 9—11 Formiddag, og forhøre om Arbejdsforholdene.
>
> Uden at have gjort dette nytter det ikke at henvende sig paa Værkstederne om Arbejde, Geskænk eller lignende.
>
> Arbejdsløse her i København har samme Pligt, saafremt de ikke foretrækker at henvende sig til Afdelingens Tillidsmand.
>
> Bestyrelsen for
> Formernes Fagforening i København
> *Herman Hansen,*
> Formand.

Aarhus. Paa Foranledning af Firmaet afholdtes der den 27. Januar et Mæglingsmøde hos A/S De forenede Jærnstøberier, og som sædvanlig med Krav om, at Arbejdsydelsen maatte sættes op og Lønnen ned, da Firmaet ganske umuligt kunde begaa sig i Konkurrencen med Udlandet og stadig maa være Vidne til, at langt det meste af Radiatorrør og hvad dertil hører bliver importeret fra Tyskland til langt lavere Priser, end det danske Firma kunde levere Varerne for.

Fabrikken erklærede, at gennemsnitlig blev der af saadanne tyske Varer indsendt lige saa meget her i Landet paa 2 Maaneder, som et helt Aars Produktion var for De forenede Jærnstøberier, og dette forklaredes igen ved, at som Priserne paa Materiale og Arbejdsløn var, kunde det danske Firma ikke sælge Rørene under 53 Øre pr. kg, medens tyske Rør solgtes her i Landet for 31 Øre plus 3 Øre i Told, altsaa 34 Øre pr. kg.

Nu er Forholdet det, at vore Medlemmer slet ikke har været blinde for Firmaets vanskelige Stilling og ogsaa har vist sig imødekommende, f. Eks. med Hensyn til Arbejdsydelsen for de samme Penge, men paa den anden Side kunde de naturligvis ikke saa godt tænke sig, hvis et Krav om mere Arbejde for de samme Penge blev efterkommet, at man ogsaa kunde vise Imødekommenhed, naar næste Stadie var, at Fabrikken sagde: Der kan altsaa præsteres mere Arbejde, og naar det er Tilfældet, kan Akkordpriserne ogsaa sættes ned.

En saadan fortsat Fremgangsmaade vilde jo trods alt sætte det hele i Staa set i Forbindelse med, at det

naturligvis ikke er Arbejdslønnen alene, der er afgørende for, om der kan konkurreres med Udlandet eller ikke.

Hertil kom Uenighed om, hvormeget der kunde præsteres paa en ny Maskine. Firmaet havde foretaget Undersøgelser i Udlandet og ladet sine Mestre arbejde ved denne nye Maskine for rigtigt at komme til Bunds i, hvor meget der kunde præsteres, og var sluttelig naaet til det Resultat, at 2 Mand kunde præstere 57 Elementer om Dagen, medens Formerne mente, at der kun kunde præsteres 48.

Her ved Siden af krævede Aktieselskabet, at Lønniveauet for Arbejde ved Rørformemaskinerne skulde sænkes til at være det samme, som Maskinformerne havde i Provinsen.

Man vil heraf se, at det ikke drejede sig om saa lidt, og Mæglingsmødet forløb da ogsaa uden Resultat.

Sagen behandledes derefter ved Timandsmøde den 9. Februar. Man kom her ind paa en Diskussion, der drejede sig om at foretage Ændringer ved ovennævnte ny Maskine, saaledes at den paa visse Omraader blev lettere at betjene, og Firmaet erklærede sig villig til i Samraad med Tillidsmanden at søge dette Spørgsmaal løst, og derefter vil det vise sig, om Produktionen kan sættes yderligere op.

Derimod opnaaede man ikke Enighed om den gennemgaaende Lønreduktion, og i hele dette Forhold spiller iøvrigt en Del Ting ind, som slet ikke er direkte Pengespørgsmaal. Paa Timandsmødet enedes man om, at Parterne paany hjemme hos sig selv skal søge, om det er muligt at finde en Ordning. Om det lykkes, er ikke nemt at sige, men skal det lykkes at opnaa en Ordning, maa en saadan i alle Tilfælde være saaledes, at den skaber Ro i Arbejdsforholdet for begge Parter, saaledes at disse snart dagligdags Forhandlinger faar en Ende.

I samme Forbindelse kan meddeles, at A/S Ribe Jærnstøberi for Tiden spekulerer i at fabrikere Radiatorer, men her ligger Sagen endnu paa Prøvestadierne.

København. I August Maaned f. A. blev der paa et Møde under Hovedorganisationernes Medvirkning vedtaget en ny Bonusordning, gældende for Burmeister & Wains Jærnstøberi og Metalstøberi.

For Metalstøberiets Vedkommende forlangte Aktieselskabet Grundproduktionstallet sat op under Henvisning til, at det maanedlige Bonusoverskud i den senere Tid var blevet for stort. Man enedes om et nyt Pristal, men Aktieselskabet indgik samtidig paa at forhøje Timelønnen med 5 Øre pr. Mand for de 6 Formere, der var i Arbejde, medens man paa ingen Maade vilde forpligte sig i lignende Henseende overfor dem, der senere maatte blive antaget.

Forbundet kunde ikke uden videre tiltræde dette, men maatte, da Aktieselskabet ikke vilde give noget Tilsagn for dem, der eventuelt maatte blive antaget senere, hævde, at det Spørgsmaal maatte staa aabent.

Det har nu udviklet sig til, at Aktieselskabet egenmægtigt har villet gennemføre en Antagelsestimeløn paa 143 Øre, hvilket nu efter Reduktionen pr. 1. Februar skulde være 139 Øre, og med det Resultat, at en Del Medlemmer, der har været anvist til Arbejde i Metalstøberiet, har nægtet at paabegynde Arbejdet. I den Anledning afholdtes der den 7. Februar en Forhandling mellem Jærnindustriens Sammenslutning og Forbundet, og da Aktieselskabet her fastholdt sin Ret til at bestemme Antagelsesløn, og da Forbundet heroverfor maatte erklære, at man ikke kunde anerkende en saadan Rets Tilstedeværelse, fordi Overenskomsten fastsætter, at der ingen Minimalløn findes i Faget, og skulde man endelig indlade sig paa noget saadant, maatte der selvsagt indrømmes Forbundet en tilsvarende Ret, opnaaede man ikke Enighed om noget.

Sammenslutningen lod da Sagen gaa til Arbejdsgiverforeningen, og her behandledes den ved et Møde den 11. Februar med det Resultat, at de Medlemmer, der tidligere har arbejdet i Metalstøberiet, og som antages, skal have den Timeløn, de tidligere oppebar, med de Forandringer, som Pristal, der er fremkommet, har medført siden de sidst arbejdede paa Støberiet, samt den Indflydelse, som Overenskomsten af 1. Februar 1927 har medført, medens Medlemmer, der ikke tidligere har arbejdet i Metalstøberiet, og Aktieselskabet stilles frit overfor hinanden med Hensyn til Antagelseslønnen.

Langaa. Fabrikant Johansen i Langaa har i den senere Tid beklaget sig en Del over, at hans Kunder forlod ham, fordi Godset var for dyrt, og han har derfor flere Gange stillet Krav om Reduktion af Akkordpriserne. Da Akkorderne i Henhold til Overenskomsten afkortedes med 4 pCt., stillede han Krav om en yderligere Reduktion paa 10 pCt., og en Forhandling herom har medført, at Formerne er indgaaet paa en yderligere Reduktion paa 3 pCt., ialt saaledes 7 pCt.

Metaltrykkere.

Følgende slettede Medlemmer har endnu ikke fundet sig foranlediget til atter at indmelde sig i Fagforeningen, endskønt de arbejder ved Faget:

Nr. 50, Henry Olsen, arbejder hos Brøndberg & Tandrup, St. Kongensgade 27 B, København. Under Lockouten i 1925 kom han ud paa Kontoret og ønskede at blive optaget, hvilket ogsaa var sket, for saa vidt han var kommet Ugen efter og betalt, men han blev borte, og siden har vi ikke set noget til ham.

Nr. 21, Aksel Johnsen, arbejder stadig hos Georg Jensen, Ragnagade, København, uden at have gjort sig nogen særlig Ulejlighed for at blive indmeldt i sin Forening, trods ihærdige Forsøg fra hans Arbejdskammeraters Side, og trods det, at han for over 1 Aar siden har lovet at indmelde sig.

Nr. 128, Poul Christensen, arbejder hos Dansk Lysekronefabrik, Lyngbyvej 165, København.

Magnus Nielsen, ogsaa kaldet Danmarkstrykkeren, arbejder for Tiden paa Jysk Metalvarefabrik, Randers, hvor han har arbejdet, siden Kollegerne i Fredericia gjorde ham Tilværelsen saa trist, at han maatte forsvinde fra denne By og dens Omegn, tillige uden at afmelde sin Bog. Vore Medlemmer er tidligere blevet gjort bekendt med, hvilke Kvaler Kollegerne i Fredericia Afdeling havde med ham i Foraaret 1926. Ønskeligt vil det være, om denne Meddelelse i Fagbladet kunde bevirke, at organiserede Kolleger i Smedefaget i Randers kunde gøre noget til, at en organiseret kom i Arbejde paa ovennævnte Arbejdsplads i Stedet for en uorganiseret.

Vi henleder Opmærksomheden paa disse usolide Kolleger.

Specialarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 2. Februar afholdtes Fællesmæglingsmøde med Dansk Arbejdsmandsforbund paa Odense Staalskibsværft om følgende Sager:

1) Klage over, at Borerne afskediges som Følge af Brud paa Værktøj.

2) Klage over, at Værftet i den Anledning fradrager et Beløb i Borernes Løn.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Sagen henvistes til Timandsmøde.

Den 4. Februar afholdtes Mæglingsmøde hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, i Anledning af, at der ikke har kunnet opnaas Enighed om et nyt Smudsreglement for Forholderne. Sagen henvistes til lokal Forhandling, men saafremt der ved denne Forhandling ikke opnaas et for Forholderne tilfredsstillende Resultat, gaar Sagen til Timandsmøde.

Timandsmøde. Den 4. Februar afholdtes Timandsmøde til Behandling af 2 Stridsspørgsmaal vedrørende Odense Staalskibsværft, nemlig:

1) Klage over, at Borerne afskediges som Følge af Brud paa Værktøj.

2) Klage over, at Værftet i den Anledning fradrager et Beløb i Borernes Løn.

Sagen sluttede med følgende Ordning:

ad 1) Værftet indgaar paa at udbetale tilbageholdt Beløb for knækkede Rivaler.

ad 2) Ved yderligere Antagelse af Borere vil Værftet tage de 4 afskedigede i Betragtning sammen med øvrige ledige Folk indenfor Branchen.

Smede og Maskinarbejdere.

Lønforhøjelse. Hos A/S Frichs i Aarhus har 7 Mand, der arbejdede paa Timeløn plus Akkordafsavnstillæg, faaet Lønnen forhøjet med 5 Øre pr. Mand og Time.

Mæglingsmøder. Den 25. Januar afholdtes Mæglingsmøde paa Kastrup Maskinfabrik angaaende Krav om Tillæg til Timelønnen for 7 Maskinarbejdere, som var beskæftigede ved Montagearbejde paa Valby Gasværk. Man enedes om følgende Forhøjelser:

1 Mand 25 Øre, 1 Mand 20 Øre, 1 Mand 15 Øre, 4 Mand hver 10 Øre pr. Time.

Hos A/S Carl Lunds Fabrikker, København, afholdtes Mæglingsmøde den 28. Januar paa Klage over, at Firmaet anvendte ufaglært Arbejdskraft ved Værktøjsmaskinerne. Sagen sluttede med de faldne Udtalelser, da Firmaet havde fjernet de ufaglærte Folk forinden Mødets Afholdelse, idet man havde antaget en Lærling og en Forbundter.

Den 1. Februar afholdtes Mæglingsmøde paa Porcelænsfabrikken »Norden«, København, i Anledning af Uoverensstemmelse angaaende Aflønningen af en Udlærling. Da det ved Behandlingen af Sagen oplystes, at der ved den første Lønudbetaling var sket en Fejltagelse, og at den paagældende unge Mand var gjort opmærksom paa, at han vilde blive afdraget det for meget udbetalte Beløb, sluttedes Sagen med de faldne Udtalelser.

Den 26. Januar afholdtes Mæglingsmøde paa Odense Staalskibsværft i Anledning af Krav fra Stemmerne og Nitterne om Tillæg til Priskurantens Priser for Arbejde paa Bygning Nr. 26 (Tankbaad).

Værftet tilbød at give forskellige Tillæg saavel til Stemmerne som Nitterne. Værftets Tilbud blev modtaget af Arbejdernes Repræsentanter under Forbehold af de respektive Klubbers Sanktion. Den 31. Januar meddelte Formanden for Odense Afdeling, at Ordningen var tiltraadt af begge Klubber, for Nitternes Vedkommende dog med en enkelt Ændring. Denne er senere tiltraadt af Værftet, hvorefter Sagen endelig er ordnet.

Timandsmøder. Den 13. Januar afholdtes Timandsmøde, hvor følgende Sager behandledes:

1) Klage over, at A/S Det sydfyenske Jærnbaneselskab, Odense, nægter at give Akkord eller anden passende Betaling ved Reparationsarbejde paa nye Motorvogne. — Man enedes om, at det paagældende Arbejde betales med Timeløn plus Akkordafsavn plus et Ekstratillæg paa 15 Øre pr. Time. Denne Ordning, der er gældende indtil 1. Juni 1927, til hvilken Tid den bortfalder uden Opsigelse, har tilbagevirkende Kraft fra og med 3. Januar 1927.

2) Lønkrav overfor Det lolland-falsterske Jærnbaneselskab. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

3) Strid med A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Refshaleøen, om Betaling for Udenbords-Nitning paa Nybygning Nr. 348 (Tankbaad). Sagen henvistes til Afgørelse ved en faglig Voldgift med Direktør Ove Munck som Formand og Opmand.

4) Krav overfor A/S Københavns Flydedok og Skibsværft, Søndre Værft, om Betaling af Vejpenge og Udearbejdspenge til Arbejdere, der for Værftet har været beskæftiget i Frihavnen paa S/S »Maryland«, samt Krav om Betaling af 100 pCt. Tillæg til Arbejdere, der foruden normalt Dagarbejde har haft Arbejde fra Søndag Nat Kl. 12 til Mandag Morgen Kl. 8½. — Firmaet indgik paa at betale det krævede Beløb for Vejpenge og Udearbejdspenge, samt at betale Tidsrummet fra Kl. 12 Søndag Nat til Kl. 8½ Mandag Morgen med et Tillæg af 100 pCt. til Timelønnen, idet Vejpenge for nævnte Arbejdsperiode bortfalder.

Den 2. Februar afholdtes Timandsmøde, hvor et Krav om Tillæg til Timelønningerne for Maskinarbejderne hos A/S Thomas Ths. Sabroe, Aarhus, behandledes. Sagen sluttedes med, at Firmaet gav Tilsagn om at give Akkord i størst mulige Udstrækning, samt at fordele uundgaaeligt Timelønsarbejde paa et saa stort Antal Arbejdere som muligt, ligesom Firmaet lovede at stille sig velvillig overfor Krav om personlige Tillæg til de laveste Lønninger.

Atter den 3. Februar afholdtes Timandsmøde. Der behandledes følgende Sager:

1) Krav om Indførelse af Respit ved Spisetiderne hos A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Christianshavn. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen henvistes til Afgørelse ved faglig Voldgift.

2) Klage over, at A/S Hellesens Enke & V. Ludvigsen, København, ikke vil rette sig efter en Separat-Overenskomst, som af Firmaet er opsagt til Udløb den 1. Januar 1927. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

3) Klage over, at A/S Maskinkompagniet, København, anvender ufaglært Arbejdskraft ved Montagearbejde. — Paa Grund af Direktørens Sygdom udsattes denne Sag til et senere Møde.

4) Krav om Forhøjelse af Timelønnen og Udearbejdstillæget hos A/S Søe-Jensen & Co. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 11 og Oliefirmaet Alfred Olsen & Co., København, er der indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Virksomheden beskæftiger 6 Mand, hvis Timeløn blev forhøjet med 10 Øre. Endvidere gives 6 Dages Sommerferie med Løn og Løn i Sygdomstilfælde. Overenskomsten gælder til 1. Maj 19.8.

Samme Afdeling har indgaaet ny Overenskomst med Firmaet Otto Mønsted, København. Denne Virksomhed traadte i 1926 ud af Sammenslutningen, og det er altsaa nu lykkedes at faa en ny Overenskomst, hvorefter der ikke fandt nogen Reduktion Sted pr. 1. Februar, ligesom der ikke skal reguleres i Henhold til Pristallet. Timelønnen er 161 Øre; for snavset Arbejde ydes Tillæg af 10 og 15 pCt., og for Arbejde i skiftende Hold betales 25 og 36 Øre i Tillæg. Der gives 4 Dages Sommerferie. Overenskomsten er gældende til 1. April 1929.

Forhandlingsmøde i Kallundborg. Den 22. November afholdtes et Forhandlingsmøde paa Motorfabrikken »Bukh« i Kallundborg i Anledning af, at Fabrikanten havde krævet 12 Øres Reduktion af Akkordafsavnstillæget, der var 25 Øre. Man enedes om at ansætte Akkordafsavnstillæget til 21 Øre, samt at Firmaet er pligtig til at give Akkord paa Arbejde, der egner sig derfor, ligesom Arbejderne er pligtige til at tage Akkord paa saadant Arbejde. Som Grundlag for Akkordernes Ansættelse gaas ud fra 150 Øre pr. Time. Akkorder,

(Fortsættes Side 55.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
12362	Andersen, A. Martinus ...	Alstrup	26. 9.71	Randers	8. 4.99	Randers	3. 7.26
14218	— Børge Ferdn. ..	København	20. 3.06	Kbhvn. Afd.	28. 2.25	Kbhvn. Afd. 2	23.10.26
15013	— Emanuel Olaf..	—	22. 5 02	„ „	18. 3.25	„ „ 12	23.10.26
6453	Andreasen, Jens Aage.....	Hillerød	1.10.01	Hillerød	13. 1.20	„ „ 15	23.10.26
37444	Bonke, Ejner.....	Randers	9.10 04	Randers	8 2.24	Randers	22. 5.26
21410	Borup, Emil Chr.	Nyborg	2. 7.94	Odense	11.12 20	Svendborg	24. 4.26
34811	Brandt, N. Rasmussen .	Allested	17. 4.02	Svendborg	1.11.22	—	3. 4.26
19727	Bækmark, H. Overgaard..	Struer	26. 3.91	Kbhvn. Afd. 1	4.10.16	Kbhvn. Afd. 12	9.10.26
12730	Christensen, Hans Appel ...	Avernakø	6. 9.98	„ „	22. 6.20	„ „ 10	16.10.26
31700	— Harry Ernst G.	København	7.11.99	„ „ 3	22. 2.19	„ „ 12	9.10.26
24291	— Peter Laursen .	Langkastrup	17. 6.06	Randers	2.11.25	Randers	8. 5.26
6794	— Svend Vm	Andebølle Mose	1. 8.04	Kbhvn. Afd.	31. 3 26	Kbhvn. Afd. 14	2.10 26
16801	Christiansen, Carl Ruben...	København	5. 3 95	„ „ 1	17. 4.15	„ „ 7	30.10.26
724	— Laur. Vald. E..	—	29. 3.93	„ „	20. 7.25	„ „ 12	30.10.26
28639	— Niels Chr. V...	Fredericia	4. 6.83	Aarhus	7. 2.25	Aarhus	5. 6 26
12545	Christoffersen, Otto.....	Hastrup	21. 9 92	Kbhvn. Afd. 1	6. 5.12	Centralafd.	2.10 26
4846	Dahlqvist, Carl Lorentz ..	København	16.11.01	„ „	6. 7.21	—	2.10.26
36309	Fedeler, Johan Heinrich.	Ystad	6. 3.03	„ „	21. 4.23	Kbhvn. Afd. 18	23.10.26
8625	Flensborg, Robert O. Jul. .	København	22.12 90	„ „ 1	30.12.11	„ „ 12	2.10.26
38631	Frederiksen, Vilhelm St.gaard	Skive	16.10.04	„ „	15. 2.24	„ „ 11	2.10 26
37789	Gravesen, Carl Martin....	Nors	19. 7.79	Thisted	20. 5.24	Thisted	25. 9.26
852	Gøbel, Ernst Emil.....	København	14. 1.06	Kbhvn. Afd.	8. 9.25	Kbhvn. Afd. 14	9.10.26
39955	Hansen, Carl Laurits ...	Diernisse	1. 9.04	Svendborg	11.11.24	Svendborg	3. 4.26
8775	— Ernst Frithjof ..	København	8. 5 01	Kbhvn. Afd.	8. 7.21	Kbhvn. Afd. 14	16.10 26
18981	— Hans Madsen..	Aabenraa	17.10.99	Aarhus	20.10.22	Aarhus	11. 9.26
39318	— Isold Louis K..	Klampenborg	5. 2.98	Kbhvn. Afd.	1. 9.24	Kbhvn. Afd. 12	9.10.26
19905	— Johs. Andreas .	Odense	11.12.92	Odense	13. 4.12	Odense	27. 3.26
23903	— Robert Johs....	København	4. 7.97	Kbhvn. Afd. 1	21 10 16	Kbhvn. Afd. 17	23.10.26
1306	— Svend Aage R.	—	1. 1.02	„ „	25. 7.24	„ „ 14	9.10.26
31998	— Thorvald M....	Idestrup	6. 8.05	Nykøbing F.	26 6.25	Nykøbing F.	3.10.25
13715	Henriksen, Carl	Svendborg	12. 5.80	Svendborg	16. 3.00	Centralafd.	13.11.26
11467	Hyrup, Emil	København	11. 1.03	Kbhvn. Afd.	8.10.26	Kbhvn. Afd. 17	23 10.26
1920	Jensen, Carlo Emil	—	13. 6.06	„ „	17.10.25	„ „ 13	9.10.26
27312	— Einer.....	Randers	3. 4.98	Randers	20.11 17	Randers	24. 7.26
39690	— Jens Peter.....	Gousted	9. 7.05	Nykøbing F.	8. 5.24	Nykøbing F.	17. 4.26
21156	— Osvald.....	Bovense	22. 7 01	Kerteminde Kl.	6 11.20	Hillerød	28. 8.26
3946	— Peter Osk. E...	København	1. 4.06	Svendborg	8 11 25	Svendborg	10. 4 26
20472	Jørgensen, Niels Vilhelm J.	Helsingør	17. 2.69	Kbhvn. Afd.	28. 7.22	Kbhvn. Afd. 14	23.10.26
26943	— Robert Vilh...	København	15 7.01	Køge	5. 8.19	„ „ 5	2.10.26
31091	— Sigurd	Mejrup	21. 9 91	D Elektr. Forb.	2. 1.17	„ „ 8	16.10.26
35081	Ingemansen, Svend Sigfred .	Radsted	26 10 04	Nykøbing F.	7. 4.23	Nykøbing F.	22. 5.26
3606	Jakobsen, Christen.....	Dynt Mark	20.10.91	Odense	7. 9.19	Aabenraa	8. 5.26
11169	Jans, Holger Niels...	Dragør	3. 2.07	Kbhvn. Afd.	27.10.26	Kbhvn. Afd. 17	30.10.26
37938	Jessen, Nis	Uge Mark	24. 4.04	Aabenraa	15 12.23	Aabenraa	17. 4.26
11626	Johansen, Emanuel	Frederikshavn	10. 1.79	Frederikshavn	5.11.98	Anvisningskt.	12. 6.26
2810	— Johannes	Wassersleben	19. 3.83	Esbjerg	17 10.25	Esbjerg	1. 5.26
56	Klinkworth, Emil E.	København	7. 8.83	Kbhvn. Afd. 1	6. 9.04	Kbhvn. Afd. 17	23.10.26
6381	Krag, Frederik Peder	Holeby	6. 2.88	Holeby	8. 5.07	„ „ 12	2.10 26
28573	Larsen, Johannes	Vust	8. 7.06	Thisted	1. 5.26	Randers	14. 8 26
35390	Lassen, Arne	Allingaabro	17. 8.02	Randers	5. 5.23	—	24. 4.26
6871	Løvgreen, Aage Jens.....	København	15. 7 91	Kbhvn. Afd. 5	1. 9.19	Kbhvn. Afd. 5	16.10.26
35074	Madsen, Aksel	Nykøbing F.	19.12.03	Nykøbing F.	2.11.22	Nykøbing F.	22. 5.26
24286	— Margon Thun..	Vivild	2. 7.06	Randers	7.11.25	Randers	22. 5.26
6924	Meedom, Christian	Holstebro	1.10 95	Holstebro	22.11.13	Holstebro	27. 3 26
9311	Nielsen, Emil	Frejlev	6. 9.01	Nykøbing F.	1. 2.26	Nykøbing F.	27. 2.26
34867	— Helge Ambjørn	Hillerød	25.11.03	Saxkøbing	5. 1.24	Kbhvn. Afd. 10	9.10.26
3739	— Svend Aage ...	Ørsted	29. 6 06	Randers	1. 1.26	Randers	22. 5.26
11667	— Vilhelm Emil ..	Killerup	21.11.03	Odense	26. 3 26	Odense	10. 4 26
9211	Olsen, Hans Peter	Slagslunde	19. 7.07	Hillerød	3. 9.26	Hillerød	4. 9.26
7223	— Svend Aage ...	København	23. 8 03	Kbhvn. Afd.	8. 4.26	Kbhvn. Afd. 14	11. 9 26
17800	Overgaard, Anders.....	Hjerm	18. 8.03	Holstebro	2.12.22	Holstebro	6. 2.26
8320	Petersen, Aksel S. E.....	København	25. 9.06	Kbhvn. Afd.	8. 5.26	Kbhvn. Afd. 12	16.10.26

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
33388	Petersen, Hans Peter....	Mintebjerg	25. 6.79	Flensborg	22.12.18	Aabenraa	8. 5.26
35667	— Helge.....	Asnæs	6. 5.05	Holbæk	10. 5.23	Kbhvn. Afd. 14	30.10.26
39699	— Johs. Evald....	Skelby	10. 4.06	Nykøbing F.	6. 9.24	Nykøbing F.	20. 2.26
35168	— Jørgen Ch.	Rudkøbing	12. 6.03	Næstved	1. 5.23	Svendborg	8. 5.26
5967	— Louis Viggo...	København	22. 5.94	Kbhvn. Afd. 1	29. 1.16	Kbhvn. Afd. 14	9.10.26
11906	— Niels Aage....	Paarup	19.11.06	Nykøbing F.	5. 5.26	Nykøbing F.	12. 6.26
7275	Palm, Oluf Thorwald.	Dragør	22. 7.02	Kbhvn. Afd.	3.10.22	Kbhvn. Afd. 17	10. 7.26
586	Poulsen, Henry Alex....	København	6. 7.06	„ „	16. 7.25	„ „ 10	16.10.26
33985	Rasmussen, Henrik L.....	Grænge	20. 3.02	Nykøbing F.	2.11.21	Nykøbing F.	1. 5.26
3499	— Osv. Lauritsen.	Nykøbing F.	29. 9.00	—	4.12.25	Odense	10. 7.26
32533	— Vilhelm Th. ...	Aabenraa	8. 7.05	Aabenraa	4. 7.25	Aabenraa	17. 4.26
8392	Sørensen, Oluf Peter K...	København	10. 9.06	Kbhvn. Afd.	5. 5.26	Kbhvn. Afd. 15	30.10.26
5503	Schmidt, Jørgen G. J....	—	14. 7.05	„ „	13. 2.26	„ „ 18	2.10.26
32052	Stammerjohan, Johannes ...	Ottesen	4.10.77	Aabenraa	11. 7.25	Aabenraa	22. 8.25
18345	Stilling, Jens	Aarhus	23.11.02	Kbhvn. Afd. 1	23. 6.11	Kbhvn. Afd. 14	9.10.26
23848	Stjerneblad, Herbert L. N...	København	28.11.03	„ „	17. 6.25	„ „ 11	9.10.26
33411	Vollertsen, Heinrich.....	Aabenraa	15.11.03	Aabenraa	1. 7.19	Aabenraa	23. 1.26
	Specialarbejderforbundet.						
48298	Sørensen, Charles	Svendborg	23. 3.94	D. Arbm. Forb.	4. 2.18	Svendborg	10.10.25

som ikke giver denne Fortjeneste ved Arbejdets Udførelse anden Gang, forhøjes hertil.

Rørudvalgsmøde. Den 10. Januar afholdtes Rørudvalgsmøde, hvor følgende Sager, der angik Smede og Maskinarbejdere, behandledes:

1) Strid med Firmaet Ludvigsen & Hermann, København, om Betalingen for en 16" Vandledning paa Bryggeriet »Carlsberg«. — Man enedes om, at det paagældende Arbejde, d. v. s. det allerede udførte Arbejde, i Henhold til Firmaets Redegørelse samt Fuldendelsen af den kontraktmæssige Del af Arbejdet, paa hvilket der pr. 29. December 1925 i Henhold til Redegørelsen er optaget Kr. 1455,38, afregnes med ialt — naar det kontraktmæssige Arbejde er tilendebragt — Kr. 3100.00.

2) Strid med Gas- og Vandmester O. J. Smith, København, om Overskudet paa et Rørarbejde, udført paa Carlsberg-Bryggerierne. — Man enedes om, at Firmaet paa det paagældende Arbejde udbetaler et Akkordoverskud paa Kr. 117,00.

Faglig Voldgift. I December Maaned opstod der mellem Ledelsen for Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Refshaleøen, og de der beskæftigede Nittere en Uoverensstemmelse om Betalingen for Nitningen af Udenbordsklædningen paa Bygning Nr. 348, der er et Tankskib. Nitterne krævede det paagældende Arbejde udført udenfor Priskuranten, idet de hævdede, at de deri fastsatte Priser ikke var baseret paa saadant Arbejde, som her skulde udføres, og at de paa Basis af dem ikke var i Stand til at indtjene en rimelig Fortjeneste. Herimod protesterede Firmaet og forlangte Arbejdet udført efter de i Priskuranten anførte Priser, og Sagen gik derefter til Organisationerne og blev behandlet ad voldgiftsretlig Vej ved Mæglings- og Timandsmøde, uden at der opnaaedes Enighed. Imidlertid enedes Parterne om at lade Spørgsmaalet om, hvorvidt Priskuranten skulde være gældende for det nævnte Arbejde eller ej, afgøre af en faglig Voldgift, idet Arbejderne dog krævede, at der til Opmand for en saadan maatte udpeges en teknisk kyndig Mand. Det lykkedes ogsaa at faa Sammenslutningen til at tiltræde dette Standpunkt, hvorefter man enedes om at anmode Flydedokkens tidligere Direktør, Ove Munck, om at fungere som Opmand, hvilket denne tiltraadte, og da det ikke ved Behandlingen i Voldgiftsretten var muligt at opnaa et Forlig, afsagde Opmanden under 25. Januar en Kendelse, som vi her aftrykker, idet vi formoder, at den vil have Interesse for de øvrige Værfter, hvor man enten er i Færd med eller staar umiddelbart overfor at skulle bygge Tankskibe. Af Pladshensyn udelader vi Præmisserne, idet vi forøvrigt mener, at selve Kendelsen er tilstrækkelig tydelig til, at man kan vurdere den saaledes trufne Afgørelse. Kendelsen er saalydende:

»Priskuranten er gældende for det omhandlede Nittearbejde, dog bliver der at yde et Vederlag som Erstatning for visse særlige Vanskeligheder, som findes ved dette Arbejde, og for hvilke Pris ikke er optaget i Priskuranten, nemlig Nitningen i Kimningen mellem de Langskibs-Kimningsspanter og for Nitningen af U-Jærnsspanternes Flange til den lodrette Skibsside. Det er en Forudsætning for Anvendelsen af Priskuranten, at Pladerne i Klædningen ligger godt an efter den af Arbejdmændene foretagne, foreløbige Tilspænding. Kan de 2 omhandlede Arbejdsmænd ikke følge tilstrækkelig hurtigt med, maa denne Styrke forøges for ikke at sinke Nittearbejdet. Ligeledes maa der sørges for, at U-Spanternes Forstærkningsvinkler over Stødene ligger ordentlig an.

Sagens Omkostninger, derunder Opmandshonorar 150 Kr., udredes med Halvdelen af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark og med Halvdelen af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.«

Nitterne fik altsaa ikke Ret i deres Paastand om, at Priskuranten ikke var gældende for det omhandlede Arbejde, men paa den anden Side maa det erkendes, at Kendelsen har medført dels en Pligt for Firmaet til at sørge for en god Anspænding, dels en Pligt til i visse Tilfælde at yde Tillæg udover de i Priskuranten anførte Priser, hvilket Firmaet jo ganske havde afvist. Vi skal iøvrigt i næste Nummer af Fagbladet vende tilbage til Sagen, da der nu skal forhandles med Firmaet om Størrelsen af Tillægene, idet Kendelsen jo kun har afgjort selve Spørgsmaalet om Priskurantens Indfrydelse paa det omhandlede Arbejde.

Rørprislisten. I forrige Nummer af Fagbladet gjorde vi opmærksom paa, at der var opnaaet Enighed om en ny Rørprisliste, og at det var Meningen at faa denne trykt til 1. Februar. Det er imidlertid ikke lykkedes Trykkeriet at holde dette Løfte.

Vi beder derfor de Afdelinger, der har bestilt Rørprislister, om at have lidt Taalmodighed. Saa snart disse kommer Hovedkontoret i Hænde, skal Bestillingerne blive effektueret.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Slettede Medlemmer.

			Sidst betalt
Nr. 106	Altoft,	E.	30. 1.26
- 128	Christensen,	Poul	14 11.25
- 142	Esbensen,	Frode	19.12.25
- 121	Jensen,	Oluf	25. 4.25
- 21	Johnsen,	Aksel	28. 4.22
- ?	Nielsen,	Magnus	?
- 50	Olsen,	Henry	14. 9.23

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 13742	Lorentzen,	Jens	(Kbhvn. Afd.)
- 11989	Negithon,	A. V. A.	(—)
- 23379	Petersen,	Kjeld V.	(—)
- 25174	—	Ove Hans Espensen	(—)
- 28689	Poulsen,	Svend	(Odense Afd.)

Medlemmerne Nr. 4327, Laur. Thomsen, og Nr. 29004, Niels Sørensen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 8994 Jørgensen, Hugo Arthur
- 5350 Lauritzen, Carl Vilhelm

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 25539	Dyhl,	Peter Andersen	27.12.19
- 2229	Reinholdsen,	Hans	11. 1.13

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 2895	Berthelsen,	Rasmus	11.10.24
- 38596	Carstensen,	William	11. 9.26
- 36878	Guldager,	Holger O. C. A.	5. 1.24
- 24853	Hansen,	Niels Peter	31. 5.19
Nr. 37596	Hansen,	Poul Vald. E.	9. 1.26
- 10376	Jensen,	Christian	26. 6.26
- 5743	—	Jens Chr.	4. 9.26
- 8994	Jørgensen,	Hugo Arthur	25. 9.26
- 9648	Krohn,	Carl Johan	31. 3.23
- 5350	Lauritzen,	Carl Vilhelm	1. 5.26
- 20600	Leed,	Chr. I. Rasmussen	19. 6.26
- 5036	Marquardsen,	Otto Victor	21.11.25
- 19869	Petersen,	Peter Chr. O. H.	4.10.24
- 14439	Pilskov,	Edvard Alfred	11. 9.26
- 7343	Rasmussen,	William Daniel C.	29. 7.22
- 31773	Schjunk,	Otto Peter	9. 6.23
- 39995	Schlüter,	Carl	11. 4.25
- 18911	Schou,	Søren Sørensen	8. 5.26
- 8080	Thordahl,	Kaj F. Løve	16. 2.24

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:
»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 1.

Den internationale Højskole i Helsingør.

Skolens Sommerkursus begynder den 20. April og varer til 10. Juli. Der undervises i Dansk, Engelsk, Tysk og Fransk for Begyndere, Fortsættere og Viderekomne, Regning, Matematik, Fagtegning for Haandværkere, Samfundslære, Historie, Folkedanse og Sanglege. Sprogfærdighed i Engelsk og Tysk opnaas bl. a. gennem Foredrag paa disse Sprog af danske og indfødte Lærere, samt gennem Samvær med udenlandske Elever.

Arbejdsløse, der er Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser indenfor Fag, hvori der hersker ekstraordinær Arbejdsløshed, kan foruden Amtsunderstøttelsen faa Understøttelse *fortløbende* udbetalt under hele Opholdet paa Skolen ved at indgive Ansøgning til Arbejdsdirektoratet, Amaliegade 25, København K. Dog maa den samlede Understøttelse fra Amt og Stat højst andrage 105 Kr. mdl., der er Betalingen for Opholdet paa Skolen.

Autogen-Rørarbejde.

Fra Teknologisk Institut har vi modtaget en lille Bog, omhandlende Autogensvejsning af Jærn- og Metalrør til Vand-, Gas- og Varmeledning.

Bogen omfatter Svejsning af T-Stykker, Bøjninger, Stuksvejsning af Rørledninger med Forklaring paa Opmærkning af samme og Forklaring af Svejsemetoden for at undgaa Skævheder og Spændinger i Svejsningen. Da Udviklingen har medført, at man ved større Vand- og Gasledningsnet saa vel som ved Varmeanlæg mere og mere gaar over til at benytte Autogensvejsning af Ledninger i Stedet for at benytte det dyrere Fittings, og da Autogensvejsning frembyder en betydelig større Sikkerhed for Undgaaelse af Utætheder, kan det kun anbefales vore Medlemmer at skaffe sig nævnte Bog.

Ligeledes omfatter Bogen Autogensvejsning af Cyklestel og som et nyt Afsnit Slaglodning af Støbejærnsrør, hvilket ogsaa kan anbefales de af vore Medlemmer, der har Brug for dette.

Bogen kan faas gennem enhver Boghandler, ved Henvendelse til Teknologisk Institut, Hagemannsgade 2, eller paa Kontoret, Vester Søgade 2, 1. Prisen er 1 Kr.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 5 MARTS 1927 13. Aarg.

Arbejderklassen staar alene.

Det er, som om Naturen dog har villet bidrage til at mildne de strenge Kaar, som Arbejderklasen lever under, og en Vinter, der vil erindres for sin usædvanlige Mildhed, er ved at rinde ud, og den forjættende Aarstid, som trods alle Skuffelser og trods daarlige Udsigter alligevel skaber Forhaabninger hos Menneskene, Foraaret, staar for Døren. Vi skrider over Tærskelen med et Arbejdsløshedstal paa 87.324 pr. 11. Marts, en forholdsvis ringe Nedgang fra Aarsskiftet paa 5823. Af den nævnte Arbejdsløshed havde Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse 8451, en Nedgang fra Aarsskiftet paa 1766, og samtidig med, at Offentligheden nu Uge efter Uge gennem lange Tider med Forfærdelse maa have modtaget Opgørelserne fra Arbejdsdirektoratet over Arbejdsløshedens uhyre Omfang, har Venstreregeringen planlagt et Attentat paa Arbejdsløshedskasserne, bl. a. ved at foreslaa den ekstraordinære Understøttelse inddraget, et Attentat, der ved Siden af at være et Brud paa de Løfter, der fra Lovgivningsmagtens Side blev givet ved den sidste Revision af Arbejdsløshedsloven, om at der nu skulde være Fred om Arbejdsløshedskasserne, samtidig er et afgjort Forsøg paa at drive store Dele af Arbejderne over paa Fattigvæsenet. At Staten og Kommunerne saa herved paa anden Maade kan imødese forøgede Udgifter til Understøttelse af de Arbejdsløse, har sikkert intet at sige for Bonderegeringen, thi Arbejderklassen vil jo derigennem svækkes i dens politiske Indflydelse.

Samtidig skal Arbejderklasen skrues en Menneskealder tilbage gennem en Lemlæstelse af Sygekasseloven, gennem Nedsættelse af den i Forvejen knapt tilmaalte Invalideunderstøttelse, og Arbejderne, som under Risiko for Liv og Lemmer beskæftiges i Kapitalens Tjeneste, skal, naar Ulykke indtræder og Forsørgeren mistes eller bliver Invalid, fremtidig have stærkt forringede Erstatninger, og naar Arbejderne saa gennem et Liv i Kamp med Arbejdsløshed, Sygdom og under Risiko for at miste Liv og Lemmer, naar de havde Arbejde, og trods alt har klaret sig fri af Fattigvæsenet, endelig naar den Alder, hvor Aldersrenten skal træde til, saa skal de atter mødes med Nedskæring af de i Forvejen karrigt tilmaalte Understøttelser.

Hele den af Venstreregeringen foreslaaede sociale Nedskæring er Storkapitalens sidste Storm mod Arbejderklasen, efter at man nu gennem længere Tid har præpareret Offentligheden med idelige Paastande om, at Arbejderne opretholdt for høje Lønninger, dermed standsede Produktionen og selv skabte Arbejdsløsheden, med Historier om Arbejdernes Mangel paa Arbejdsmod, med Angreb paa Arbejdernes Organisationer og deres Mænd, og denne voldsomme og uafbrudte arbejderfjendtlige Agitation har ikke undladt at gøre den forønskede Virkning. Naar man kommer ud omkring i Jærnbanekupeer og paa offentlige Steder, hvor Industriens og Overklassens Folk mødes, hører man idelig, at Samtaleemnet er Arbejderne og Arbejdernes høje Løn, men ingen Steder giver Hadet til Arbejderklasen sig mere ondartede Udslag, end naar Bønderne

mødes, og der lyves om Arbejderklassen som ingensinde før, og man lyver bevidst. Den, der skriver disse Linier, havde i en Provinsby Lejlighed til uden at kunne gribe ind at overvære en Samtale mellem et Par Storbønder. Den var en eneste Nedrakning af Arbejderne og Angreb paa deres Organisationer, paa Arbejdsløshedskasserne og paa Understøttelsen. Paa et givet Tidspunkt blev de gjort opmærksom paa min Tilstedeværelse, men i Stedet for da at optage en Diskussion om de Spørgsmaal, som tilsyneladende laa de to Bønder saa stærkt paa Sinde, fik de meget travlt med at luske af. Samvittigheden var daarlig, man havde trods bedre Vidende kastet Smuds paa Arbejderklassen og turde ikke staa til Regnskab herfor.

Men hvad har da Arbejderne gjort, siden alt og alle har rottet sig sammen mod dem? Hvad er deres Forbrydelse? Vi har i sidste Nummer af Fagbladet gjort nøje Rede, bl. a. for Smede og Maskinarbejdernes Lønforhold, og indtil Dato staar vore Opgivelser uimodsagte. Men lad os gaa lidt længere tilbage i Tiden og erindre os, at først 5 Aar efter Verdenskrigens Udbrud lykkedes det at faa Dækning for Dyrtiden. I Krigens første Aaringer, da Industrien var stærkt beskæftiget og tjente store Penge, var det umuligt for Arbejderne at faa forbedret deres Forhold nævneværdigt, og først da det truede med anarkiske Tilstande paa Arbejdspladserne, lykkedes det efterhaanden at tvinge Arbejdsgiverne til at yde Dækning for de stadig stigende Leveomkostninger; men næppe var dette sket, før man begyndte at sætte ind for Lønningernes Reduktion, og gennem haarde Kampe i 1921 og 1922 og sidst i 1925 maatte Arbejderne værge sig imod Arbejdsgivernes overdrevne Krav om Nedgang i Lønningerne.

Lønningerne er, som vi har paavist, for Metalarbejdernes Vedkommende efter at have kulmineret gaaet længere ned, end Pristallet er sunket, og samtidig steg Arbejdsløsheden, næsten som en Demonstration imod Arbejdsgivernes Paastand om, at naar Lønnen blot kom ned, vilde Beskæftigelsesgraden stige. Paany har de danske Organisationer i indeværende Overenskomstsituation vist, at de trods Pristallets i Forhold til Guldkronen alt for høje Niveau alligevel har villet yde deres Bidrag til Arbejdsfredens Bevarelse og har villet give Industrien Adgang til at udnytte de Muligheder, der kan være for at finde Beskæftigelse, og det skal hævdes, at Spørgsmaalet om Industriens Beskæftigelsesmuligheder ikke længere er et Lønspørgsmaal, men en Sag, der er nøje knyttet til Forholdene ude omkring i Verden, hvor Arbejdsløsheden trods ringere Løn og Forsøg paa Forlængelse af Arbejdstiden hærger mindst ligesaa slemt, som Tilfældet er herhjemme.

Nej, Arbejderklassen har intet gjort, der fortjener den Skæbne, som man nu vil tildele den gennem en Proletarisering, men Arbejderne skal nu betale for Bøndernes, Handelens og Industriens mislykkede Spekulationer i en forventet gylden Efterkrigskonjunktur, og samtidig med, at Modstanderpressen Dag efter Dag i stigende Grad hadefuldt angriber de sociale Foranstaltninger, som nogenlunde skulde bøde paa Samfundets Uretfærdighed mod det arbejdende Folk, saa ser man ingen Kommentarer til den Række af Svindlerier, der synes uendelige, og som næsten hver Dag faar føjet sit nye Led ind ved nye Forødelser af Midler, som vel anvendt vilde kunne have skabt Virksomhed og Udbytte. Bønderne, der for en Menneskealder siden støttede Arbejderbevægelsen og med Sympati saa paa dens Kamp for bedre Vilkaar, er nu gaaet i Storkapitalens Tjeneste, og deres Parti er blevet Landets mest reaktionære, selv Højre, der har Tradition for den forteste Reaktion og det største Arbejderfjendskab, kan alligevel ikke længere være med, og fremtrædende Højremænd noterer, at Bønderne nu er kommet paa yderste højre Fløj.

For Arbejdsgiverne synes dog Regeringens Rakkertjeneste ikke at være tilstrækkelig, og man ser, at deres mest betydende Organisationer, nemlig Arbejdsgiverforeningen, Fællesrepræsentationen for Industri og Haandværk og Industriraadet under 7. Marts har henvendt sig til Regeringen for at gøre den opmærksom paa, at den dog ikke med sine Forslag har skaaret dybt nok. Man kræver saaledes Arbejdsgivernes Bidrag til Invalideforsikringen helt ophævet, til Trods for, at de moderne Produktionsforhold netop skaber Arbejdsinvaliderne. Man kræver Aldersrenten fremtidig baseret paa Forsikringsprincippet, d. v. s. at Arbejderne af deres smaa Lønninger selv skal sikre deres Alderdom, og Arbejdsgivernes Standpunkt her er jo ogsaa saa meget mere kyniſt, som de netop i høj Grad bidrager til at rykke det Tidspunkt frem, hvor den ældre Arbejder trænger til økonomisk Støtte, ved i høj Grad, ikke mindst naar Beskæftigelsesforholdene er daarlige, at skyde den ældre Arbejdskraft fra sig. Arbejdsgiverne har regnet ud, at Arbejderne i Alderen fra 18—64 Aar aarligt skulde betale et Kontingent paa 54 Kr. i Hovedstaden, 42 Kr. i Provinsbyer og 32 Kr. paa Landet for at sikre deres Alderdom økonomisk. Endelig kræver Arbejdsgiverne, at Tilskudene fra Stat og Kommune til Arbejdsløshedskasserne skal inddrages, og man lægger ikke Skjul paa, at naar man ønsker

dette, er det fordi der gennem Tilskud fra Stat og Kommune ydes offentlige Subsidier til Arbejderstanden i dens Lønkampe. Endvidere foreslaas det kynisk, at en Arbejder skal miste Retten til at oppebære Understøttelse, „naar han nægter at tage Arbejde i det Fag, hvortil han henvises, til en Løn, der svarer til Fagets gennemsnitlige Løn i de os omgivende Lande med Guldparitet", man kunde passende have tilføjet: „uden Hensyn til, at vort Prisniveau her hjemme ligger betydeligt højere". Altsaa, lad Arbejderen selv betale, hvad det koster at blive arbejdsløs, han vil derigennem blive tvunget til at tage Arbejde til de Lønninger, som Arbejdsgiverne finder passende, og af de saaledes reducerede Lønninger skal Arbejderklassen fremtidig udrede en Forsikringspræmie for at sikre sin Alderdom, bære Byrderne ved Sygdom, Invaliditet og Tilskadekomst. Det er Spekulationen fra Arbejdsgivernes Side, men mon man ikke forregner sig. Det Tryk, man øver paa Arbejderklassen vil give sig Udslag i, at den slutter sig tættere sammen, at den arbejdende Del bringer de Ofre, som er nødvendige for at opretholde Hjemmene for de Arbejdsløse, og ligesom det i 1925 viste sig, at man virkelig ikke var i Stand til gennem Kamp at slaa Arbejdernes faglige Organisationer ned, saaledes skal det ogsaa vise sig, at man heller ikke er i Stand til gennem Ødelæggelse af Arbejdsløshedslovgivningen at tvinge Arbejderne ind paa Arbejdspladserne til utilstrækkelige Lønninger. Industriens Repræsentanter burde nu i Stedet for at spekulere i yderligere Forringelser af Arbejderklassens Kaar, sætte ind for en Modernisering af Produktionsforholdene herhjemme paa en saadan Maade, at Konkurrenceevnen forøgedes, og Storkapitalen burde her yde den nødvendige Haandsrækning. Til Gennemførelse af de nødvendige industrielle Reformer til Opnaaelse af den størst mulige Produktionsydelse, vil den danske Arbejder sikkert være med, men det naas ikke ved Klassekamp, ved at dele sig i to Lejre og skabe Had mellem Over- og Underklasse, som kun kan virke hindrende for Samarbejdet, der til Trods for alt er nødvendigt for Produktionens Trivsel. Klassekampen har aldrig skabt og vil ingensinde skabe Værdier, men paanødes den Arbejderklassen, vil denne sikkert tage Kampen op i Tro paa sin Bevægelses Eksistensberettigelse og i Haabet om et Arbejdets Foraar, der, selv om det ligger lidt længere ude i Fremtiden end det, vi nu staar overfor i Naturen, dog ganske afgjort i Kraft af Udviklingen vil komme.

„Koncentration" indenfor Skibsværftsindustrien.

Det vakte jo et ikke ringe Røre, da Dagspressen den 19. Februar kunde meddele, at Bestyrelserne for A/S Burmeister & Wain og for Københavns Flydedok og Skibsværft havde besluttet at lade førstnævnte Selskab overtage Flydedokken. Det havde ganske vist længe været klart for dem, der var Flydedokkens Forhold paa noget nærmere Hold, at dette Selskab var ude for store Vanskeligheder, affødt af, at Ledelsen, da den af Krigen og Efterkrigstiden skabte Optimisme ikke mindst med Hensyn til Skibsværftsindustrien prægede Kapitalen herhjemme, ogsaa lod sig smitte af den, og ved store Udvidelser, ikke mindst ved Anlægget af det store Søndre Værft, lagde an paa en saa omfattende Virksomhed, som de senere Aar ikke paa langt nær har været i Stand til at skaffe Mulighed for. Dertil har jo sikkert føjet sig, at Flydedokkens Ledelse indbyrdes var uenig om Linierne for Selskabets fremtidige Drift, hvilket gav sig Udslag i, at Direktør Munck, der jo indenfor Arbejdsgivernes Kreds gennem Aarene havde gjort sig bemærket, maatte fratræde efter at have været Flydedokkens Direktør siden 1914. Burmeister & Wains Overtagelse af Flydedokken har ikke mindst indenfor Rederi- og Assurandørkredse og ogsaa fra en vis Højfinans' Side været stærkt kritiseret, ikke alene fordi man fra den Side frygter for, at Ophøret af Konkurrenceforholdet mellem de to store københavnske Værfter vil medføre forhøjede Priser for Nybygnings- og Reparationsarbejde, og man har i saa Henseende ikke lagt Skjul paa, at det skete sikkert vil bidrage til, at betydelig mindre Skibsbygningsarbejde vil blive udført i København, men ogsaa den Omstændighed, at det nu bliver Burmeister & Wains Ledelse, der bliver alt dominerende over de københavnske Værftsforhold, har vakt Kritik, og med Hensyn til dette Forhold kan de interesserede Arbejdere jo kun med Utryghed se Fremtiden i Møde. De Traditioner, som Burmeister & Wain havde fra tidligere Ledelsers Tid, synes i stedse stigende Grad at blive svigtede af den nuværende Ledelse. Det Syn, der i mange Tilfælde anlægges paa Arbejdernes Forhold, er ofte præget af Overlegenhed og manglende Forstaaelse af, at det er ikke nok, at den store Virksomhed moderniseres og er i Stand til at yde godt Arbejde, naar det daglige Samarbejde mellem Arbejdere og Ledelse svigter. Principielt kan Arbejderklassen ikke være imod, at der ved Sammenslutninger, saakaldt Koncentration, gennem forringede Driftsomkostninger skabes forøget Konkurrenceevne, thi kun under en fuld konkurrencedygtig og moderne ledet Industri vil det være muligt fortsat at skabe Fremskridt for Industriens Arbejdere.

Trods alt skal det nu erkendes, at Ledelsen for A/S Københavns Flydedok og Skibsværft gennem Aarene saa med mere Forstaaelse paa Arbejderne end, Tilfældet er med den nuværende Ledelse hos A/S Burmeister & Wain. Ganske vist var Direktør Arentz, som i 1897 startede Flydedokken, af et noget impulsivt Gemyt, men

de Vanskeligheder, som Arbejderne og deres Organisationer kunde have med ham, bliver sikkert kun tilsyneladende større, fordi de maatte ses paa Baggrund af en dengang mere forstaaende Ledelse af Burmeister & Wain. Det er saaledes ikke under de allerbedste Auspicier, at denne store Sammenslutning skal træde ud i Livet, den mødes i Virkeligheden paa Forhaand med Mistro, foruden fra Arbejdernes Side ogsaa fra store Kredse indenfor Søfart og Finans, og skulde Overtagelsen faa den stik modsatte Virkning end den, som i Virkeligheden skulde tilstræbes, nemlig at blive mere konkurrencedygtig og erhverve mere Arbejde, saa kunde man have ønsket, at de Muligheder, som senere er paavist at have været til Stede for en Videreførelse af Flydedokken, var blevet prøvet. Arbejdernes Organisationer er jo desværre her uden Indflydelse, men det bliver de interesserede Organisationers Opgave at varetage Arbejdernes Interesser paa en saadan Maade, at Følgen ikke ogsaa bliver forringede Løn- og Arbejdsforhold for disse. Det er jo efter vore Forhold meget store Interesser, der her staar paa Spil. I Øjeblikket beskæftiger Burmeister & Wain over 3400 Arbejdere, som efterhaanden vil blive forøget saaledes, at man inden længe kan paaregne at komme op paa det samme Antal, som man tidligere har beskæftiget, nemlig ca. 5000 Mand. Flydedokkens 2 Værfter beskæftiger for Tiden over 1300 Mand, men har under Højkonjunktur været oppe paa mellem 2 og 3000. Det gamle Værft, senere kaldet Nordre Værft, har gennem Aarene vel gennemsnitlig beskæftiget ca. 1000 Mand. Det vil heraf forstaas, at Burmeister & Wains fremtidige Ledelse sidder inde med et uhyre Ansvar, og det maa haabes, at de Udtalelser, som i Anledning af Sammenslutningen offentlig er fremkomne fra vidt forskellige Sider, og samstemmende i Kritikken af den nuværende Ledelses Mangel paa Evne til at komme i Rapport til Arbejderne og de Kredse, som dog til syvende og sidst betyder saa overordentlig meget for Selskabets fremtidige Trivsel, maa kunne bevirke en ændret Holdning. Skulde det for Arbejdernes Vedkommende vise sig, at dette ikke bliver Tilfældet, vil vi for vort Vedkommende med alle til Raadighed staaende Midler værne de herhenhørende Interesser.

Ekscellencen Stensballe paa Krigsstien.

Som bekendt blev Dansk Lokomotivmandsforbund, der omfatter Lokomotivmændene ved Privatbanerne, tilsluttet Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark i April 1925. Samtidig med, at Lokomotivmændene tilsluttede sig Centralorganisationen, udmeldte de sig af Privatbanefunktionærernes Forbund for derved at frigøre sig for denne Organisations gældende Forhandlingsregler, der i de senere Aar havde virket som en Svøbe med sin tvungne Voldgift i saavel Retsstridigheder som i Interessespørgsmaal.

Danske Privatbaners Fællesrepræsentation, der er Organisation for Banebestyrelserne, udsendte umiddelbart derefter et Cirkulære til samtlige Banebestyrelser, hvori der meddeltes, at da Lokomotivmændene nu var udtraadt af Privatbanefunktionærernes Forbund, var Forhandlingsreglerne ikke mere gældende for Lokomotivmændene.

Den 20. Oktober s. A. blev der foranlediget af en af Lokomotivmændene varslet Arbejdsstandsning paa Hillerød-Frederiksværk-Hundested-Banen afholdt et Møde i Ministeriet for offentlige Arbejder, hvortil Ministeren havde indbudt Repræsentanter for Privatbanernes Fællesrepræsentation, derunder Repræsentanter for Hillerød-Frederiksværk-Hundested Jærnbane og Repræsentanter for Dansk Lokomotivmandsforbund samt Centralorganisationens daværende Formand (afdøde J. A. Hansen), hvilket Møde fandt Sted under Ministerens Forsæde, og hvor man enedes om følgende:

»Med Hensyn til Spørgsmaalet om Forhandlingsreglerne enedes man om at nedsætte et Udvalg paa 4 Mand, for Privatbanebestyrelserne d'Hrr. Driftsbestyrer Stensballe og Driftsbestyrer Kuhlman og for Lokomotivmandsforbundet d'Hrr. Lokomotivfører Brix og Formand J. A. Hansen. Det er Forudsætningen, at Udvalget søger at tilendebringe sit Arbejde inden Udgangen af November Maaned.

De verserende Stridsspørgsmaal mellem Hillerød-Frederiksværk-Hundested-Banen og Lokomotivmandsforbundet henvises til Lokalforhandling, som paabegyndes Fredag den 30. Oktober. Opnaas der ikke Enighed om de af Lokomotivmændene rejste Spørgsmaal, fortsættes Forhandlingerne herom indenfor en Frist af 5 Hverdage. I de saaledes eventuelt fortsatte Forhandlinger deltager for Lokomotivmændenes Vedkommende blandt andre Formanden for Lokomotivmandsforbundet Th. Brix og sammen med Banens Repræsentanter Driftsbestyrer Stensballe.«

Det vil heraf hes, at Repræsentanter for Privatbanerne paa daværende Tidspunkt i Virkeligheden har erkendt, at Forhandlingsreglerne ikke længere var gældende for Lokomotivmændene, thi ellers var det jo ogsaa unødvendigt at nedsætte et Udvalg om dette Spørgsmaal, og iøvrigt afgav jo selve den Sag, som havde givet Anledning til Udvalgets Nedsættelse, nemlig Stridsspørgsmaalet ved Hillerød-Frederiksværk-Hundested-Banen Bevis for, at man anerkendte Lokomotivmændene som forhandlende Part, idet det jo udtrykkeligt blev fastslaaet, at ved eventuelt fortsatte Forhandlinger skulde Formanden for Lokomotivmandsforbundet, Th. Brix, deltage.

I Henhold til ovenstaaende Aftale blev der i Ministeriet ført en Del Forhandlinger indenfor det nævnte Udvalg, og endskønt disse Forhandlinger skulde være tilendebragte inden Udgangen af November, trak de ud til sidst i December, uden at der indenfor Udvalget blev opnaaet Enighed om Forhandlingsregler mellem Banerne og Lokomotivmændene. Man skulde da tro, at den Sag laa klar, at Lokomotivmændene og Banerne ikke havde Forhandlingsregler, men til stor Overraskelse indtager

en Bane med Hr. Stensballe som Medhjælper ved en Forhandling med Lokomotivmændene det Standpunkt, at Lokomotivmændene havde Pligt til at underkaste sig Forhandlingsreglernes Bestemmelser. Dette Spørgsmaal blev af vedkommende Bane indbragt for Den faste Voldgiftsret, der ved Kendelse af 22. Maj f. A. afviste Sagen.

Nu er Hr. Stensballe Trafikminister, og Danske Privatbaners Fællesrepræsentation har forespurgt Ministeriet om, hvilket Standpunkt dette indtog overfor Forhandlingsreglerne overfor de ved Privatbanerne ansatte Lokomotivfolk, og under 17. Januar har Fællesrepræsentationen modtaget et saalydende Svar:

I Anledning af Fællesrepræsentationens Skrivelse af 8. d. M. angaaende Fremgangsmaaden ved Anvendelse af de for Forhandling mellem Styrelserne for danske Privatbaner og Tjenestemænd ved disse gældende Regler, for saa vidt angaar de ved bemeldte Baner ansatte Lokomotivfolk, skal man tjenstlig meddele følgende:

Som det fremgaar af § 2 i bemeldte Regler, er kun to Organisationer, for Tiden Danske Privatbaners Kontorforening og Danske Privatbanefunktionærers Forbund, berettigede til paa Personalets Vegne at føre de omhandlede Forhandlinger.

Denne Ret omfatter hele Personalet, og hver af de to Organisationer har Retten paa samtlige de ansattes Vegne, der falder indenfor Organisationens Rammer, herunder indbefattet Lokomotivfolkene, hvis ensidige Udtræden af Privatbanefunktionærernes Forbund efter Ministeriets Formening ikke berettiger dem til at unddrage sig Forhandlingsreglernes Bestemmelse.

Forhandlingsreglerne vil derfor være at iagttage paa følgende Maade:

Hvis Privatbanefunktionærernes Forbund (gennem sin stedlige Organisation) henvender sig til en Bestyrelse og begærer Forhandling om et af de af Reglernes § 1 omfattede Forhold, skal Forhandling føres med dem overensstemmende med Reglernes § 5, endog om vedkommende Forhold alene maatte angaa Lokomotivfolkene.

Forberedes et Regulativ m. v. af den i § 3 omhandlede Art, skal Udkastet af Banestyrelsen tilstilles Forbundet (ved dets stedlige Organisation), eventuelt ogsaa Kontorforeningen (ligeledes ved dens stedlige Organisation), til Drøftelse og Forhandling, hvis disse Organisationer eller en af dem begærer det, føres med den eller dem efter § 5. Men Banestyrelsen har ingen Pligt til at forelægge Udkastet for Lokomotivfolkenes Forening, selv om Regulativet etc. ogsaa eller endog alene omfatter dem.

Lokomotivfolkene har gennem deres særlige Forening overhovedet kun Ret til at begære Forhandling i Henhold til Reglernes § 7. Opnaas der under en saadan (uegentlig) Forhandling Enighed mellem Banestyrelsen og Lokomotivmændene, skal Resultatet forelægges Privatbanefunktionærernes Forbund, ogsaa i de Tilfælde, hvor Sagen alene angaar Lokomotivfolkene.

Forbundet kan derefter protestere mod Afgørelsen og begære Sagen henvist til Forhandling efter § 5, altsaa alene mellem Banestyrelsen og Forbundet, og dette maa da finde Sted saaledes, at der begyndes ved første Trin, Forhandling med den stedlige Organisation under Privatbanefunktionærernes Forbund.

Er der ved enkelte Baner handlet anderledes, og Overenskomst sluttet med Lokomotivfolkene udenom Forbundet, er dette retsstridigt.

Der er selvfølgelig intet i Vejen for, at en Forhandling, der maatte være indledet i Henhold til § 7 mellem Lokomotivfolkene og Banestyrelsen, kan gøres til Genstand for en uformel »Mægling« mellem Parterne, idet hver tilkalder en Tillidsmand, men det forandrer intet i Fremgangsmaaden efter ovenstaaende; ordnes Sagen ved »Mæglingsmødet«, skal den dog forelægges Forbundets Organisation ved Banen, og naaes der intet Resultat ved »Mæglingen«, kan Sagen ikke derfra føres videre til Voldgift for Fællesudvalget.

For dette kan det overhovedet ikke komme uden gennem Forhandling og Mægling efter § 5 mellem Banestyrelsen og den forhandlingsberettigede Organisation (Forbundet), og kun Privatbanefunktionærernes Forbund og Privatbanernes Kontorforening kan repræsenteres i Fællesudvalget.

Om det i givet Fald er anbefalelsesværdigt at føre Forhandlinger med Lokomotivfolkene jævnsides med Forhandlinger med Forbundet, eventuelt lade dem være til Stede ved disse, skal man henstille; men mod en eventuel Protest fra den forhandlingsberettigede Organisation kan Lokomotivfolkene ikke faa Adgang til disse Forhandlinger.

Sluttelig skal man bemærke, at hvis Lokomotivfolkene ikke vil bøje sig for de med de forhandlingsberettigede Organisationer eller af Fællesudvalget trufne Afgørelser, maa de indklages for Den faste Voldgiftsret for Overenskomstbrud.

P. M. V.
Hoskiær.

Ch. Buchwald.

Svaret kunde jo tyde paa, at Privatbanerne ikke i særlig Grad føler deres Interesser truede af Danske Privatbaners Funktionærforbund, siden man ønsker, at Lokomotivfolkene fortsat, til Trods for, at de intet Samarbejde har med nævnte Forbund, alligevel skal have deres Sager behandlede af dette, og det gentager sig altsaa ogsaa her, hvad vi ofte har kunnet notere, hvor det drejer sig om Forholdet mellem Embedsmændene og Funktionærer og Arbejdere, at man mindst muligt ønsker Fagorganisationernes Indblanding i Spørgsmaalene.

At Ministeriets Svar skulde medføre, at Lokomotivmændene atter underkaster sig Forhandlingsreglernes tvungne Voldgift i Interessespørgsmaal, som man i allerhøjeste Grad har været utilfreds med, og som gav sig Udslag i Udmeldelsen, er ganske udelukket, og at

Lokomotivmændene skulde finde sig i Afgørelser, der træffes ved Forhandling mellem Privatbanefunktionærernes Forbund og Privatbanerne, uden at Lokomotivmændene havde Indflydelse derpaa, ligger udenfor al Rimelighed. Det er ingen Tilfældighed, at det netop blev Lokomotivmændene, som jo alle er udgaaet fra Dansk- Smede og Maskinarbejderforbund, der nu gør Forsøg paa at bryde det Embedsmandsvælde, som desværre visse Arbejder- og Funktionærorganisationer maaske ubevidst i høj Grad har stivet af. Der er næppe nogen Tvivl om, at med de nuværende politiske Magtforhold vil den store Embedsmandsstab, der i Kraft af deres Embeder føler sig paa den sikre Side, atter faa en Renæssance, frembjulpen af den Reaktion, der nu gaar over Landet, og vel endnu et Stykke Tid desværre af de Funktionærorganisationer, der ganske mangler Karakter af at være virkelige Fagforeninger. Under disse Forhold er det kun glædeligt, at Lokomotivmændene ikke svigter deres Opgave, men holder de fagforeningsmæssige Traditioner højt, og i den Kamp, som muligvis vil komme, skal de finde al fornøden Støtte fra de Organisationers Side, med hvilke de siden April 1925 har samarbejdet. Vi gad forøvrigt se, om Privatbanefunktionærernes Forbund virkelig tør være Murbrækkere for d'Hrr. Embedsmænd ved Privatbanerne, der vel nok i Øjeblikket føler sig sikre, fordi en af deres egne er blevet Trafikminister; det kunde jo være, at det efterhaanden vilde gaa op for de forskellige Etatsorganisationer, at det er en daarlig Forretning at søbe Kaal med Embedsmændene, og at Lokomotivmændenes Eksempel kunde virke smittende. Vi haaber ikke, at Tiden er saa fjern, i modsat Tilfælde vil vi beklage det, men det kan intet ændre i det af Lokomotivmændene engang indtagne Standpunkt.

Statsbanerne dikterer udenvidere Lønreduktioner.

Netop for et Aar siden skrev Centralorganisationens daværende Formand, J. A. Hansen, i Fagbladet en Artikel vedrørende Forholdene paa Statsbanerne, hvilken han sluttede med følgende Hjertesuk: »Vi venter og haaber paa et Systemskifte«. Vi har jo desværre endnu ikke kunnet notere et saadant Systemskifte; med en Venstreregering som den nuværende bag sig, er der ingen Tvivl om, at Embedsmændene i Almindelighed og Statsbanerne i Særdeleshed har faaet ny Vind i Sejlene, hvor det gælder om at beskære og beklippe Arbejdernes Løn- og Arbejdsforhold. Dertil kommer, at Statsbanernes øverste Administration kliner sig saa tæt op ad Arbejdsgiverforeningen, at det i Realiteten virker som et Medlemsskab i denne, og det er da ogsaa ved en given Lejlighed af en af Arbejdsgiverforeningens fremtrædende Mænd blevet udtalt, at »vi har jo optaget Statsbanerne som kontingentfrit Medlem hos os«. Vi skulde imidlertid ikke have noget herimod, naar saa ogsaa Statsbanerne tog Følgerne af et saadant Medlemsskab, d. v. s. tog Konsekvensen af Arbejdernes Forhandlingsret paa samme Maade som de private Arbejdsgivere, samtidig med, at Statsbanerne underkastede sig Septemberforliget og de mellem Organisationerne bestaaende Voldgiftsregler.

Nu vil vel nok nogle erklære, at med Hensyn til Forhandlingsretten, da er en saadan forlængst indført hos Statsbanerne, og vi kan ganske vist ogsaa notere, at det lykkedes J. A. Hansen kort forinden sin Død, trods den mest forbitrede Modstand fra Embedsmændenes Side, at faa anerkendt Forhandlingsret for Smedene, der jo i 1924 traadte ud af Fællesorganisationen, hvorefter Statsbanerne erklærede, at Smedene ogsaa havde forskærtset Forhandlingsretten.

Men maatte saaledes Embedsmændene — takket være det socialdemokratiske Ministerium — finde sig i, at der indrømmedes Smedene, der vel udgør Halvdelen af de paa Statsbanernes Værksteder beskæftigede Arbejdere, en Ligestilling med de øvrige Arbejdere, som stod i Fællesorganisationen, saa har Embedsmændene siden vist, at vel kan et socialdemokratisk Ministerium indføre Forhandlingsret, men Embedsmændene tilstræber paa alle Maader at gøre denne illusorisk. Vi tør fastslaa, at der endnu ikke i Henhold til denne saakaldte Forhandlingsret har været ført nogen reel Forhandling med Statsbanernes Ledelse, thi Embedsmændene, hvis indbyrdes Samarbejde er præget af Uenighed, Intriger og Bagvaskelse, kan altid finde hinanden, hvor det drejer sig om at forhindre Gennemførelse af rimelige Krav fra Arbejdernes Side eller om Foranstaltninger, som kan forringe Arbejdernes Kaar. Intet friskt Initiativ, ingen Reformer, som kan gøre Værkstederne fuldt rentable gennem de nyeste Arbejdsmetoder og mest moderne Værkstedsteknik, udgaar fra denne store Skare Embedsmænd, som betitlede og dekorerede repræsenterer en Aand, der heldigvis mere og mere forsvinder, men som gjorde sig gældende i udpræget Grad for en Menneskealder tilbage. En Evne har disse Embedsmænd dog, som maaske ingen andre, til ved Høflighed, ja, næsten Nedladenhed at bibringe Arbejdernes Repræsentanter det Indtryk, at de i Virkeligheden er Arbejdernes sande Venner, og desværre synes det, som om man virkelig efterhaanden har været i Stand til at faa en Del af Arbejderne til at tro herpaa. For Smede og Maskinarbejdernes Vedkommende er dette dog endnu ikke blevet Tilfældet og bliver det heller næppe; dertil er alligevel dette Fag ogsaa paa Statsbanerne for gennemsyret af god gammel Fagforeningskultur.

Den 4. Marts indbød Generaldirektør Andersen Alstrup til en Forhandling med Repræsentanter for Smede og Maskinarbejderne, og da disse fremmødte i Statsbanernes Højborg, Sct. Jørgensborg, blev de gjort bekendt med, at Statsbanerne ønskede at reducere Lønningerne med 4 pCt. under Henvisning til, at der jo nu i Privatindustrien fra 1. Februar var traadt en ny Overenskomst i Kraft, som medførte en saadan Reduktion af Lønningerne. Om Embedsmændenes Initiativ her har været understøttet af Direktiver fra Arbejdsgiverfor-

eningen og fra Venstreregeringen, er os forsaavidt ligegyldigt, men at den Omstændighed, at der afsluttes en Overenskomst, som omfatter mindre end Halvdelen af Smedeforbundets Medlemmer, skulde kunne give Statsbanerne Ret til at kræve den samme Reduktion, vil vi til det yderste bestride, saa meget mere som det jo viste sig ganske umuligt at faa Statsbanerne til at optage en Forhandling om Indførelse af saadanne Forbedringer, som Privatindustriens nye Overenskomst indeholder, specielt med Hensyn til de maanedlige Samraad mellem Arbejderne og Ledelserne.

Altsaa, Statsbanerne krævede gennemført for sig den Del af den private Overenskomsts Bestemmelser, som man havde Brug for, men nægtede kategorisk i Sammenhæng hermed at forhandle om de Forhold, som Arbejderne havde Interesse i. For Smede og Maskinarbejdernes Repræsentanter var det selvsagt umuligt at indgaa paa en saadan Ordning, og da Statsbanernes Embedsmænd erklærede. at der kun kunde være Tale om de 4 pCt., var der intet andet for Repræsentanterne at gøre, for dog ikke at Statsbanerne skulde faa Opfattelsen af, at man vilde affinde sig med dem, at afbryde Forhandlingerne, hvorefter der altsaa af Generaldirektøren er dekreteret en Reduktion af samtlige Smede og Maskinarbejderes Lønninger paa 4 pCt. Naar man saa oven i Købet erindrer sig, at disse Lønninger er betydelig lavere end i tilsvarende Statsvirksomheder, og bortset fra de Emolumenter, som Staten nu engang maa yde, fordi den kræver Elitearbejdere, ogsaa ligger betydeligt under Privatindustriens Lønninger, saa vil det forstaas, at her foreligger et groft Angreb paa Smede og Maskinarbejdernes Lønninger, et Angreb, som desværre dog har faaet en vis Baggrund derved, at de øvrige Fags Repræsentanter har sluttet Forlig med Statsbanernes Ledelse om en saadan Reduktion.

Smedenes Repræsentanter havde ganske vist i Henhold til Regler for Forhandling mellem Administrationen og Arbejderne Ret til at kræve Spørgsmaalet henvist til Afgørelse af Ministeren, men et saadant Krav vilde egentlig kun have været Udtryk for en vis Naivitet, thi at Venstres Trafikminister, tidligere Driftsbestyrer Stensballe, skulde have ændret Afgørelsen i Arbejdernes Favør, var ganske utænkeligt.

Vi kunde ikke forhindre, at Reduktionerne blev en Kendsgerning, men de vil sikkert bidrage til, at Idyllen paa Sct. Jørgensborg bliver mindre fredelig i Fremtiden, og naar Statsbanerne nægter til Trods for, at man dog nu f. Eks. paa Hærens Værksteder har faaet indført Samraad om værkstedstekniske Forhold, at give deres Arbejdere en tilsvarende Ret, saa skal det nok vise sig, at dette Standpunkt ikke i Længden kan opretholdes. Vi kunde have ønsket, at Forhandlingsretten havde bidraget til en fredelig Udvikling, under hvilken der ogsaa skulde tages rimeligt Hensyn til den store Statsbanevirksomhed, men skal Arbejdernes Repræsentanter kun være Sendebud for Statsbanernes Embedsmænd, ønsker vi ikke længere fra vor Side at være med.

2 Tillidsmandsafskedigelser.

I Fagbladet for November Maaned i Fjor omtalte vi en af Den faste Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag, der paa Smedeforbundets Vegne af De samvirkende Fagforbund var anlagt overfor Arbejdsgiverforeningen paa A/S Burmeister & Wains Vegne, og vi meddelte bl. a., at Firmaet havde afskediget 2 Tillidsmænd, men at vi allerede paa daværende Tidspunkt havde gjort Skridt til at rejse Sag, og denne er nu gaaet sin Gang med det Resultat, at den er havnet i en faglig Voldgift, hvis Opmand, Landsdommer Olaf Haack, den 25. Februar 1927 afsagde Kendelse. Smedeforbundet havde ønsket at faa Sagen behandlet for Den faste Voldgiftsret, der jo havde afsagt Kendelse i den Sag, hvortil de 2 Tillidsmandsafskedigelser var knyttet, men Retten afviste at behandle den og henviste den til faglig Voldgift.

Af Præmisserne hidsætter vi følgende:

Under nærværende Sag har da Forbundet under Anbringende af, at de 2 Tillidsmænds Afskedigelse har været uberettiget, idet Betingelsen for i Medfør af § 2 i Overenskomsten at afskedige en Tillidsmand, nemlig at der er »tvingende Grund« hertil, ikke har været tilstede, paastaaet Firmaet tilpligtet at betale dem Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste i det Antal Dage, der hengik fra deres Afskedigelse til deres Genantagelse, beregnet efter deres Gennemsnitsfortjeneste.

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark har derimod paastaaet Firmaet frifundet, idet man hævder, at disse to Arbejdere ligesaavel som de øvrige kun har mistet deres Arbejde hos Firmaet, fordi de vægrede sig ved at udføre det dem forelagte Arbejde, og at de Grunde, som førte til, at de øvrige Arbejdere ikke fik tilkendt Erstatning, ogsaa maa være afgørende her, idet der ikke har været Tale om at afskedige Tillidsmænd i nogen i Forbindelse med deres Funktion som saadanne staaende Anledning.

Da der ikke mellem Voldgiftsdommerne har kunnet opnaas Stemmeflerhed for en Afgørelse, skal denne træffes af underskrevne Opmand.

Efter Opmandens Skøn stiller Sagen sig ikke ens for de to Tillidsmænds Vedkommende:

M. Jensen var efter de forelagte Oplysninger i Færd med et større Akkordarbejde, som han havde i Fællesakkord med flere andre Arbejdere, da det blev forlangt af ham, at han nu skulde tage fat paa noget Stempelarbejde. Jensen var rede hertil, men da Værkstedslederen udtalte, at Betalingen vilde blive 10 pCt. lavere end den tidligere Akkordpris for saadant Arbejde, protesterede han, idet han kun vilde gaa med til en Nedsættelse med højst 5 pCt. Værkstedslederen fastholdt de 10 pCt. med Tilføjende, at Jensen vilde faa Efterbetaling, hvis en Retskendelse gav Arbejdernes Standpunkt Medhold, men da Jensen ogsaa afslog paa dette Vilkaar at paatage sig Arbejdet, fik han Besked om at holde op med sit Arbejde hos Firmaet.

Firmaet har oplyst, at Stempelarbejdet, der var op-

sat saa længe som muligt, nu var presserende. Det var et Arbejde, der altid tidligere var udført af Jensen, men som i og for sig kunde udføres af andre Maskinarbejdere hos Firmaet.

Efter alt saaledes foreliggende ses det nu ikke rettere end, at Jensens Forhold her maa bedømmes som de andre Arbejderes, og at der ikke kan være Føje til at tilkende ham Erstatning, naar det er retslig fastslaaet, at de øvrige Arbejdere ikke har Krav herpaa. Der har ikke været Spørgsmaal om at inddrage Jensen i hans Egenskab af Tillidsmand i Konflikten mellem Firmaet og dets Arbejdere, der er til ham kun stillet Krav om at udføre et ham sædvanlig tilfaldende Arbejde, og efter den i Praksis gængse Opfattelse maa det antages, at den Omstændighed, at en Arbejder er beskæftiget i en Fællesakkord, ikke giver ham Krav paa at gøre dette Arbejde færdigt inden sin Afgang. Hans Vægring ved mod Tilbud om eventuel Efterbetaling at udføre Arbejdet i den af Firmaet tilbudte Akkord maa forsaavidt siges at have været en »tvingende Grund« til Afsked, at der ikke findes at kunne gives ham Krav paa Erstatning for det lidte Tab.

For Mortensens Vedkommende er Forholdet det, at han i sin Egenskab af Tillidsmand blev tilkaldt for i Medfør af Overenskomstens § 7, 2. Stk, at deltage i Forhandling mellem Værkstedslederen og Maskinarbejder Teisen, hvem der var forelagt Udførelsen af et Arbejde med en Nedsættelse af den hidtidige Akkordbetaling, som Teisen fandt for stor. Da der ikke opnaaedes Enighed med Teisen, forlangte Værkstedslederen nu, at Mortensen skulde udføre Arbejdet for den reducerede Betaling, dog med Krav paa eventuel Efterbetaling, og da Mortensen vægrede sig herved, maatte han fratræde, dog efter at have fuldført et Arbejde, han da havde i Enkeltmandsakkord.

Det er oplyst, at det paagældende Arbejde i Reglen blev udført af Teisen, at det kunde udføres af enhver anden Maskinarbejder, samt at det én Gang — nemlig den forrige — var udført af Mortensen.

Opmanden kan ikke se rettere end, at Værkstedslederen ved den heromhandlede Lejlighed uden Nødvendighed har draget Tillidsmanden, der var i Funktion som saadan, ind i en konkret Konflikt paa en med hans Stilling som Tillidsmand uforenelig Maade ved, da Forhandlingen med den, som var udset til og vant til at udføre Arbejdet, bristede, at paalægge Tillidsmanden at udføre Arbejdet for den Betaling, som Tvisten stod om. Mortensen er herved bleven bragt i en Pligtkollision, som det var unødvendigt at fremkalde, da Arbejdet kunde søges givet til andre, og den »tvingende Grund« for Afskedigelse, som Firmaet ser i hans Arbejdsvægring, er saaledes fremkaldt ved en Disposition fra en af Firmaets egne Funktionærer. Under disse Omstændigheder findes Kravet om Erstatning til Mortensen at burde tages til Følge, uanset at der ikke er tilkendt de øvrige afskedigede Arbejdere nogen Erstatning.

Voldgiftssagens Omkostninger, derunder i Opmandssalær 150 Kr., udredes i Følge Vedtagelse med Halvdelen af hver af Sagens Parter.

Herefter kendes:

A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri bør til Maskinarbejder Mortensen udrede Erstatning i Overensstemmelse med den ovenfor nærmere gengivne Paastand, hvorimod Aktieselskabet frifindes med Hensyn til Kravet om tilsvarende Erstatning til Maskinarbejder M. Jensen.

Det maa antages, at Den faste Voldgiftsrets Kendelse i den tidligere omtalte Sag, som bl. a. gik ud paa, at Firmaet ikke skulde yde Erstatning til de øvrige 24 Mand, som det havde afskediget, har været medvirkende til, at Tillidsmand Jensen ikke blev tilkendt nogen Erstatning, men iøvrigt vil jo saadanne Forhold, som har foreligget ved de 2 Tillidsmandsafskedigelser, fremtidig være udelukket, efter at den ny Overenskomst pr. 1. Februar er traadt i Kraft, thi ikke alene skal der fortsat som hidtil være tvingende Grunde for at afskedige en Tillidsmand, men denne har Krav paa, at der gives ham 2 Maaneders Varsel, og i Tilfælde af, at Arbejdsgiveren undlader dette, og som i det her omhandlede Tilfælde afskediger Tillidsmanden paa staaende Fod, er han pligtig at betale ham Løn for 2 Maaneder. Den her afsagte Kendelse giver dermed i Virkeligheden en god Illustration til det Fremskridt, der nu er gennemført ved den nye Overenskomst Bestemmelser.

En ejendommelig Voldgiftskendelse.

Den 11. Marts har Landsdommer C. Bærentsen som Opmand i en faglig Voldgift, der var nedsat i Anledning af en mellem A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, og Arbejderne opstaaet Strid om Respittid, afsagt en Kendelse, som vi ikke vil foreholde vore Medlemmer at blive bekendt med. Vi gengiver Kendelsen og dens Præmisser in extenso:

Striden drejer sig om følgende Forhold:

Aktieselskabet har indrettet et Marketenderi i en dertil bygget Pram, der er fortøjet i Kanalen ved Overgade, og samtidig er der etableret Kontrol ved Indgangen til Værkstederne. Tidligere laa Kontrollen længere ude — lige indenfor Porten —, og der var opstaaet den Ordning, at man faktisk tillod, at Arbejderne før Spisetiden kunde lade hente Øl, Mælk o. lign. ved en Arbejdsmand og faa det stillet paa deres Pladser, saaledes at de kunde udnytte Spisetiden lige fra dens Begyndelse. Denne Ordning er efter det nye Marketenderis Etablering blevet afskaffet. Der er nu paa Foranledning af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Københavns Afdeling 12, Fagforeningen for Maskinarbejdere ved Skibsværfterne, og fra Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling, Støberi-, Special- og Maskinfabrikarbejdernes Forbund, rejst Klage over, at den nye af Aktieselskabet trufne Ordning medfører, at

den halve Times Spisetid er blevet stærkt beskaaret. Marketenderiets Beliggenhed er en saadan, at der for en Del af Arbejderne er en uforholdsmæssig lang Afstand fra Arbejdspladsen til Marketenderiet, og Flytningen af Kontrollen bevirker tillige, at Spisetiden forkortes. Det gøres under Henvisning hertil fra Klagernes Side gældende, at den nye Ordning har gjort en saa væsentlig Forandring i de tidligere paa Fabrikken herskende Forhold, at Arbejderne har Krav paa, at der ydes dem en Respittid. Det fremhæves, at den Trængsel, som nødvendigvis maa opstaa ved Passage af et saa stort Antal Arbejdere, som det ved den her omhandlede Virksomhed drejer sig om, bevirker, at Arbejderne kun forholdsvis langsomt kan passere ud og ind, hvilket yderligere forkorter Spisetiden.

Fra de Indklagedes Side er der derimod navnlig blevet henvist til Bestemmelsen i Afsnit E, § 1, i Smede- og Maskinarbejderforbundets Overenskomst og Bestemmelsen i Afsnit C, § 5, i Dansk Arbejdsmandsforbunds Overenskomst, hvilken Bestemmelse er saalydende: »Den fastsatte Arbejdstid er effektiv. Spise- og Hvilepauser maa ikke tilsammen udgøre mere end 2 Timer og ikke mindre end $^1/_2$ Time«.

Det gøres i Henhold hertil gældende, at Bestemmelsen om Arbejdstidens Effektivitet, hvilken Bestemmelse er gældende over hele Landet, *udelukker, at der ad voldgiftsretlig* Vej paa Grund af mulige specielle Forhold ved en enkelt bestemt Virksomhed sker Fradrag i Arbejdstiden og Tillæg til Spise- og Hviletiden.

Endvidere hævdes det fra de Indklagedes Side, at selv om det erkendes, at de Arbejdere, hvis Arbejdsplads ligger længst borte fra Marketenderiet, har temmelig langt at gaa til og fra dette — det opgives, at det med almindelig Gangart tager 3 Minutter 50 Sekunder for de fjerneste Arbejdere i Stuen og 4 Minutter 55 Sekunder for de fjerneste Arbejdere paa 2. Sal, altsaa den dobbelte Tid til Passage frem og tilbage —, saa er Afstanden dog ikke saa lang, at nogen Arbejder er udelukket fra at nyde sit Maaltid i Marketenderiet i Spisepausen.

Endelig fremhæver de Indklagede, at der ikke er nogen Tvang til at benytte Marketenderiet, og at der paa forskellige Steder i Lokalerne findes Varmeskabe, i hvilke Kaffe og lign. kan holdes varm.

Efter undertegnede Opmands Anskuelse maa det erkendes, at der paa Grund af de udstrakte Lokaler og den store Mængde Arbejdere i den omhandlede Virksomhed gør sig særlige Vanskeligheder gældende ved Anvendelsen af den ovenfor citerede Bestemmelse i Overenskomsterne. Netop fordi disse er gældende for alle — store og smaa — Virksomheder, forekommer det sandsynligt, at man ved Vedtagelse af Bestemmelsen har tænkt paa Forholdet i Almindelighed og ikke særlig har haft for Øje, at der kunde komme til at ligge et forholdsvis længere Tidsrum imellem den effektive Arbejdstid og den effektive Spisetid. Efter min Mening maa det være en Forudsætning for Bestemmelsen, at lige saa vel som Arbejdstiden skal være effektiv, skal Spisetiden være effektiv, det vil sige, at den Tid, der levnes Arbejderne til at indtage deres Maaltid, skal være tilstrækkelig til, at de kan gøre det paa en ordentlig og forsvarlig Maade. Undersøgelsen maa derfor, saa vidt jeg kan skønne, rettes paa, om Forholdene i denne Virksomhed ved den trufne Nyordning er blevet saaledes forandret, at man har overskredet Grænsen. Jeg er ved mine Overvejelser imidlertid kommet til det Resultat, at man vel er nær ved Grænsen, men ikke er kommet ud over den, idet forskellige Forsøg, som jeg har foretaget, har overbevist mig om, at det selv med de længste Afstande, som der i denne Virksomhed er Tale om, er muligt at indtage Maaltid i Marketenderiet og passere frem og tilbage i Løbet af Pausen. Der kan ved Afgørelsen heller ikke helt ses bort fra, at der ikke er nogen Tvang til at benytte Marketenderiet, og at der ved Tilstedeværelsen af Varmeskabe paa forskellige Steder er skabt nogen Mulighed for at holde medbragte Drikke varme.

Det ses herefter ikke, at Forholdene i Virksomheden er saa ekstraordinære, at der er Hjemmel til ved Kendelse at statuere, at Arbejderne har et Krav paa Tillæg til den overenskomstmæssige Pause, og de Indklagede vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde bæres af hver af Parterne for sig, saaledes at Opmandshonoraret, 150 Kr., afholdes af hver Part med Halvdelen.

Thi bestemmes:

De Indklagede, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger afholdes som ovenfor angivet.

København, den 11. Marts 1927.

C. Bærentsen.

Det har været noget vanskeligt for os i den afsagte Kendelse at se en Konklusion af det i Præmisserne anførte, thi naar Opmanden i Præmisserne udtaler: »Efter min Mening maa det være en Forudsætning for Bestemmelsen, at lige saa vel som Arbejdstiden skal være effektiv, skal Spisetiden være effektiv«, og samtidig noterer, at for de fjerneste Arbejdere paa 2. Sal medgaar der 2 Gange 4 Min. og 55 Sek. for at tilbagelægge Vejen mellem Arbejdspladsen og Marketenderiet, saa vil det vist for en almindelig læg Hjerne være uforstaaeligt, at Firmaet alligevel ikke skal yde nogen Erstatning gennem en passende Respittid. Og naar Opmanden videre anfører: »Jeg er ved mine Overvejelser imidlertid kommet til det Resultat, at man vel er nær ved Grænsen, men ikke er kommet ud over den«, saa kunde det være fristende at spørge, hvornaar Grænsen er overskredet, og dette Punkt maa vel antages saa at ligge omtrent der, hvor Halvdelen af Spisetiden anvendes til at tilbagelægge Vejen mellem Marketenderiet og Arbejdsstedet, thi i nærværende Tilfælde vil altsaa $^1/_3$ af Spisetiden medgaa, uden at der derfor skal ydes Arbejderne Respittid. »At der ved Tilstedeværelsen af

Varmeskabe paa forskellige Steder er skabt nogen Mulighed for at holde medbragte Drikke varme«, kan efter vor Formening ikke skabe Baggrund for den afsagte Kendelse, da disse Varmeskabe baade i Antal og Størrelse er ganske afgjort utilstrækkelige til det store Antal Arbejdere, der her er Tale om.

Endelig er det os en Gaade, »at Bestemmelsen om Arbejdstidens Effektivitet, hvilken Bestemmelse er gældende over hele Landet, udelukker, at der ad voldgiftsretlig Vej paa Grund af mulige specielle Forhold ved en enkelt bestemt Virksomhed sker Fradrag i Arbejdstiden og Tillæg til Spise- og Hviletiden«, naar Forholdet er dette, hvad da ogsaa blev oplyst i Voldgiftsretten, at der netop ved voldgiftsretlig Behandling er truffet Bestemmelse om Godtgørelse gennem Respittid til Arbejdere, der maa tilbagelægge uforholdsmæssig lange Distancer paa Arbejdspladsen, og nærværende Sag har da ogsaa fundet sin Afgørelse ad voldgiftsretlig Vej, men vi skal villigt indrømme, at den sidste Afgørelse ikke animerer til at gentage Eksperimentet.

Lidt Værkstedsteknik.

Rensning af Læderdrivremme.

En Læderdrivrem, der er misrøgtet ved at have været udsat for Remvoks, Harpiks eller Olie, kan renses og istandsættes paa følgende Maade:

Hvis der sidder Skorper indvendig paa Remmen, kan dette fjernes ved at trykke et skarpkantet, firkantet Staal op imod Remmen, medens den løber, og tilsidst behandle paa samme Maade med en Filtkarte. Derefter tages Remmen af, og man skrupper den grundigt indvendig og udvendig med varmt Sæbevand (40–45°). Man maa ikke lade den ligge saa længe i Vandet, at den bliver opblødt helt igennem, da Limningen derved vil gaa op. Efter Behandlingen i Sæbevand skyller man med rent Vand. Derefter skraber man Remskivebanerne helt rene og sætter Remmen paa igen, saaledes at den tørrer. Forinden den er helt tør, skal Remmen smøres med Remsmørelse eller Remolie. En god Remsmørelse har en Egenskab noget lignende Tran, nemlig at den efterhaanden gennemtrænger Læderet og gør det blødt og bøjeligt, foruden at den beskytter det mod Støv og Smuds. Tran kan ikke bruges, da den indeholder lidt Syre. Smørelse maa kun bruges i meget smaa Portioner, og Smøringen skal gentages f. Eks. en Gang om Maaneden, hvorved man bevarer Remmen i god Tilstand. Man bør ogsaa gøre sig til Regel at smøre en ny Rem, forinden den tages i Brug.

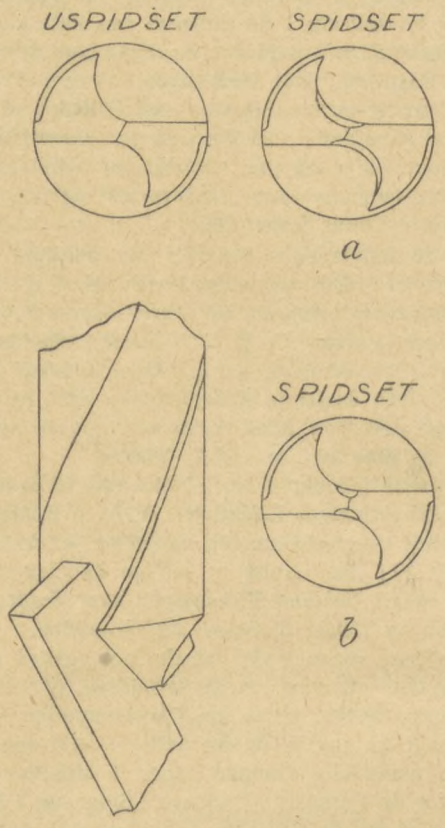
Hvis noget af Limningen er gaaet op under Vaskningen med Sæbevand, maa man reparere med *Læderlim*. Læderlim er den bedste Snedkerlim; den benyttes til Læder paa samme Maade som til Træ.

E. B.

Lidt om Spiralbor.

Jo kortere et Spiralbor efterhaanden bliver, des tykkere bliver selve Borets Kerne (Spids).

De deraf følgende Ulemper, nemlig stor Varmeudvikling under Boringen og et ret højt Axialtryk paa selve

Borespindelen, kan formindskes i betydelig Grad ved at spidse Boret som vist ovenfor enten efter Metoden i Fig. a eller i Fig. b.

Ved Boring i Messingplade o. l. kender de fleste Metalarbejdere den ubehagelige Tendens, som Spiralbor har til at »hugge i« i det Øjeblik, Boret begynder at gaa igennem Materialet. Dette kan paa en nem Maade forebygges ved, at man med en Hvæssesten borttager »Skærene«. (Se Illustrationen.)

C. H.

Slibning.

Et af de Omraader, hvor Tekniken har gjort størst Fremskridt i de senere Aar, er Slibning. Man er endog naaet saa vidt, at Slibning i mange Tilfælde har fortrængt baade Drejning, Høvling og Fræsning.

Undersøger man Grundene hertil, vil man hurtigt opdage, at de vigtigste er følgende:

1) Ved Maskinslibning opnaar man paa en lettere og hurtigere Maade større Nøjagtighed. Den væsentligste Aarsag hertil er, at Værktøjet (Slibeskiven) ikke udøver noget Tryk af Betydning mod Arbejds-

stykket. Derved undgaas Nedbøjning eller andre Deformationer under Bearbejdningen.

Der indvindes en Masse Tid, idet den sene Sletdrejning eller Affilning undgaas.

2) Den slebne Overflade bliver glat og pæn.
3) Slibning er den eneste brugbare Bearbejdningsmetode overfor de hærdede Maskindele, som i stigende Grad bliver anvendt i Maskiner.
4) Glødskal, Støbesand, haarde Korn i Materialet o. l. generer ikke Slibeskiven.
5) Indførelsen af de *kunstigt* fremstillede Slibematerialer: Korund og Karborundum, har muliggjort en Fabrikation af billigere og bedre Slibeskiver, end der kunde frembringes med de *naturligt* forekommende Slibematerialer: Sandsten og Smergel.

Alt i alt er Slibningen i vor Tid en saa fordelagtig Arbejdsmetode, at man trøstigt kan gaa ud fra, at de Maskinværksteder, som vil følge med i Konkurrencen, tvinges til at medtage Maskinslibning som et Led i Forarbejdningen.

Selvfølgelig kræves der ved Slibning — lige saavel som ved alle andre specielle Fag — et grundigt Kendskab til det, man har med at gøre, hvis man skal opnaa gode Resultater. Vi skal derfor i denne og følgende Artikler give nogle Oplysninger om Maskinslibning i Almindelighed, idet vi haaber derved at kunne give Begyndere i Faget en lille Haandsrækning.

Slibeskiver.

En Slibeskive bestaar af 2 hver for sig lige vigtige Substanser, nemlig: *Slibekornene*, der danner Skærene, og det *Bindemiddel*, som holder Slibekornene sammen.

En Slibeskive kan man nærmest sammenligne med en Fræser med utallige uregelmæssigt formede Skær, der hver for sig skal skære (ikke slide) i selve Arbejdsstykket.

Slibekornene bestaar af smaa Krystaller af et eller andet meget haardt Materiale, som Regel kunstig Korund (Aluminiumilte) eller Karborundum (Siliciumkarbid). »Alundum« og »Aloxite« er forskellige Fabriksbetegnelser for kunstig Korund. Disse Krystaller skal foruden at være haarde ogsaa besidde følgende Egenskaber:

De skal være skarpkantede og ikke afrundede.
De bør være glatte paa Fladerne (for ikke at bevirke for stor Gnidningsmodstand).
De maa være i Besiddelse af stor Sammenhængskraft, saaledes at de ikke let smuldrer, og selv om dette sidste ikke kan undgaas, maa man dog forlange, at et saadant delvis smuldret Korn dog stadig bibeholder sin krystallinske Struktur.

Bindemidlet skal være afpasset saaledes, at Slibekornene ikke ved normalt Brug af Slibeskiven knækker af i Utide. Paa den anden Side maa Bindemidlet heller ikke holde Kornene mere fast, end at de, naar de bliver tilstrækkelig sløve, kan knække af ved den forøgede Modstand, som de bliver udsat for ved at passere Materialet.

En god Slibeskive vil paa denne Maade nærmest være »selvskærpende«, dog kun hvis den rigtige Periferihastighed, Spaandybde, Tilspænding og andre vigtige Betingelser ogsaa er til Stede.

C. H.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. I Fortsættelse af Meddelelserne i forrige Maaneds Fagblad om Radiatorfabrikationen paa De forenede Jærnstøberier i Aarhus skal meddeles, at vedrørende Arbejdet ved den ny Maskine er man indgaaet paa en foreløbig Ordning, hvorunder begge Parter skal yde deres Medvirkning til Sagens endelige Løsning. Om det lykkes, kan intet siges endnu, men Spørgsmaalet om Sænkningen af hele Lønniveauet staar stadigt aabent.

Holbæk. Driften af Frandsens Jærnstøberi i Holbæk er i Januar Maaned overgaaet til en Mand ved Navn Chr. Høgh.

Da der samtidig med Overtagelsen blev et Spørgsmaal aabent om Akkorderne, løste man dette indtil videre ved at arbejde i ren Timeløn.

København. I den med A/S Burmeister & Wain eksisterende Bonusordning findes en Bestemmelse om, at Gods til Støberiets eget Brug skal der ikke udbetales Bonus for, men kun Timeløn. Dette har bl. a. i Jærnstøberiet hidtil været praktiseret saaledes, at ny Formkasser betaltes der Overskud af, og denne Kotume anvendes fortsat.

I et enkelt Tilfælde har dette ogsaa været praktiseret i Staalstøberiet, hvorfra Formerne sendtes over i Jærnstøberiet for at lave Kasser til Staalstøberiet. Senere er der ved en enkelt Lejlighed støbt nogle mindre Kasser af Staal, men overfor dette som overfor nogle Kasser af Jærn, som er udført af Formere fra Staalstøberiet, men i Jærnstøberiet, har Aktieselskabet pludselig fundet paa ikke at ville betale Bonus, ligesom der er udført noget Gods til Brug i Renseriet, hvad man heller ikke vil betale Overskud af, da Firmaet vil hævde, at Renseriet er en Del af Støberiet, hvilken Paastand selvfølgelig er hasarderet. Selvfølgelig hører Renseriet sammen med Støberiet, men er i Staalstøberiet, som i alle andre Støberier, en Afdeling, der arbejder særligt og ikke direkte har noget med selve Støberiet at gøre.

Med større Ret kunde Aktieselskabet hævde, at Formkasser virkelig er Gods, der skal bruges i selve Støberiet, men her er en Gang skabt Kotume for, at der for saadant Arbejde betales Overskud, og det var derfor ogsaa uforstaaeligt, at Aktieselskabet nu har fundet paa ikke mere at ville betale, og rent kuriøst bliver det, naar Aktieselskabet vil hævde en saadan Ordning for Staalstøberiet, naar det modsatte er Tilfældet i Jærnstøberiet.

Paa disse Spørgsmaal afholdtes der den 9. Marts Mægling, uden at Enighed opnaaedes, og Sagen vil derfor være at behandle videre paa Timandsmøde.

Odense. Fra denne Afdeling meddeles, at alle Lærlinge, som har 2 Aar og derunder til Rest af Læretiden, nu er Medlemmer af Forbundet, og at Afdelingen, sammen med den derværende Støbemesterforening, har faaet oprettet særlig Fagklasse for Formerlærlinge paa Odense tekniske Skole fra 1. Januar 1927.

Undervisningsmaterialet i Fagklassen er det samme, som anvendes for Formerlærlinge paa Københavns tekniske Skole.

Skanderborg. Firmaet A. Blom & Søn er for Tiden stærkt optaget af at lukke sit Støberi. Til den Ende er, af de 7 hidtil dér arbejdende Medlemmer, nu 5 afskedigede, og Hensigten er ogsaa, at de 2 resterende skal forsvinde. Aarsagen hertil er — forklarer Fabrikant Blom —, at hans Støberi i de sidste 2 Aar har givet et større Underskud, og at det nu viser sig, at han kan købe Godset fra andre Støberier betydeligt billigere, end han selv kan fremstille det. Det kan man ikke forhindre Manden i, og Meningen med nærværende skal heller ikke være at sige, at vore derværende Medlemmer har arbejdet Øjnene ud af Hovedet for at holde Fabrikken gaaende, men at de selvfølgelig har arbejdet paa forsvarlig Maade.

Et helt andet Spørgsmaal er, om Ledelsen af Støberiet, saavel fra selve Fabrikkens Side som fra den daglige Ledelse i selve Værkstedet, har været tip-top. Til denne Side af Sagen maa der sikkert sættes et meget stort Spørgsmaalstegn og derigennem vil ogsaa meget kunne forklares med Hensyn til Støberiets Lukning.

Metaltrykkere.

Følgende slettede Medlemmer har endnu ikke fundet sig foranlediget til atter at indmelde sig i Fagforeningen, endskønt de arbejder ved Faget:

Nr. 50, Henry Olsen, arbejder hos Brøndberg & Tandrup, St. Kongensgade 27 B, København.

Nr. 21, Aksel Johnsen, arbejder stadig hos Georg Jensen, Ragnagade, København.

Nr. 128, Poul Christensen, arbejder hos Dansk Lysekronefabrik, Lyngbyvej 165, København.

Magnus Nielsen, ogsaa kaldet Danmarkstrykkeren, arbejder for Tiden paa Jysk Metalvarefabrik, Randers.

Vi henleder Opmærksomheden paa disse usolide Kolleger.

Medlemmerne gøres herved bekendt med, at al Restance skal være indbetalt senest den 25. Marts, for at de paagældende Medlemmer kan opføres paa Medlemslisten til Arbejdsløshedskassen.

Den i Vedtægtens § 17 fastsatte Restancefrist af 4 Uger gælder ikke den 31. Marts.

Smede og Maskinarbejdere.

Obs! Resterende Tilgodehavender fra „Codan"s og Rødbyhavns Skibsværfter i Likvidation. I Hovedkassen beror endnu nogle Beløb, som nogle af vore Medlemmer trods tidligere Efterlysning i Fagbladet har rekvireret.

Grunden er formentlig, dels, at de Paagældende enten ikke er vidende om, at de har Pengene tilgode, eller ikke ved, hvor de skal henvende sig for at faa dem, dels, at Forbundets Hovedkontor ikke ved, hvor de Paagældende opholder sig til Trods for, at vi i sin Tid har tilskrevet de Afdelinger, af hvilke vi formodede, de var Medlemmer.

Medlemmernes Navne og Tilgodehavender er følgende:

For »Codan«s Vedkommende: R. Tusgaard Kr. 53,76, M. Jensen Kr. 0,42, J. Christensen Kr. 0,12.

For Rødbyhavns Vedkommende: Medlem Nr. 37127, Albert Blüche, Kr. 6,07. Medlem Nr. 33578, Laur. Einer Holm, Kr. 3,08. Medlem Nr. 38016, Herbert Suhr, Kr. 4,26. Nr. 3813, Rich. Hansen, Kr. 57,06. J. Fr. Hansen, Kr. 6,88. Sv. Aage Constantin Schouw, Kr. 1,41. Nr. 38019, Charles Lorentzen, Kr. 3,60. Nr. 38013, Ove Petersen, Kr. 4,06.

Idet vi henstiller til ovenstaaende Medlemmer at rekvirere deres Tilgodehavende, gør vi opmærksom paa, at for saa vidt Beløbene ikke er rekvireret inden Udgangen af April Kvartal, vil de resterende Beløb blive skænket bort til velgørende Øjemed.

Overenskomster. Københavns Afdeling 11 har indgaaet ny Overenskomst med Det danske Petroleums Aktieselskab, omfattende ca. 95 Mand. Det er lykkedes at faa Bestemmelsen om Pristalsregulering ud af Overenskomsten og at bevare Lønningerne uden Reduktion; der er tre Lønsatser: Akkordlønnede 140 Øre pr. Time, faste Bilreparatører og Værktøjssmede 152 Øre plus 25 pCt. i Tillæg, Rejsemontører 165 Øre pr. Time. Der gives 6 Dages Sommerferie og Løn for Helligdage. Overenskomsten kan opsiges med 1 Maaneds Varsel til 1. Juni 1928.

Samme Afdeling har fornyet Overenskomsten med Amagerbanen, hvor der beskæftiges 4 af vore Medlemmer. Ogsaa her er det lykkedes at faa Bestemmelsen om Regulering i Henhold til Pristallet ud af Overenskomsten uden Reduktion af Lønnen, der er 147 Øre pr. Time. Feriedagene er forhøjet til 4 og 6, og der er truffet en ny Ordning med Hensyn til Kørsel som Fyrbøderaspiranter, ligesom Arbejderne fremtidig erholder 2 Sæt Overtrækstøj aarlig.

Overenskomsten gælder til 1. April 1928 med 1 Maaneds Opsigelsesfrist.

Endelig har Afdeling 11 forlænget Overenskomsten med A/S Th. Wessel & Vett — Magasin du Nord — til 15. Februar 1928 med en Maaneds Opsigelsesvarsel. Overenskomsten omfatter 6 Mand, der har en Ugeløn af Kr. 82,00 med Helligdagsbetaling, samt 10 Dages Sommerferie med fuld Løn. I denne Overenskomst er Bestemmelsen om Pristalsregulering ligeledes fjernet.

Mæglingsmøder. Den 14. Februar afholdtes Mæglingsmøde hos Firmaet J. Bang, København, i Anledning af en Klage fra Rørlæggerne over, at Firmaet ikke havde afleveret Opgørelse af Akkorderne for en Række Centralvarmeanlæg. Sagen sluttedes, efter at Sammenslutningens Mæglingsmand havde gjort Firmaet opmærksom paa dets Pligt til at følge Rørprislistens Bestemmelser angaaende Afregning af Akkorderne.

Den 25. Februar afholdtes Mæglingsmøde hos A/S Nordhavnsværftet, København, i Anledning af følgende Klager og Krav:

1) Klage fra Skibssmedene over, at Firmaet ved Februarreguleringen nedsætter alle Timelønninger med 5 pCt.

2) Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 2 Autogensvejsere.

3) Klage over, at Firmaet pr. 1 Februar regulerer løbende Slumpakkorder med 4 pCt.

4) Krav fra Maskinarbejderne om Indførelse af et Smudsreglement.

ad 1) Firmaet indgik paa at redressere de skete Fejltagelser i Henhold til Overenskomstens Bestemmelser.

ad 2) Firmaet tilbød at give de to Svejsere Akkord i størst mulig Udstrækning.

ad 3) Klagen toges tilbage.

ad 4) Firmaets Repræsentanter erklærede sig villige til at forhandle med Arbejderne om Tillæg for smudsigt Arbejde, hvor saadant maatte anses for rimeligt. Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig at føre dette Spørgsmaal videre, hvis dette Tilsagn ikke maatte give et for Arbejderne tilfredsstillende Resultat.

Timandsmøder. Den 12. Februar afholdtes Timandsmøde til Behandling af en Sag vedrørende A/S Burmeister & Wain, nemlig Strid om Tillæg for visse Arbejder ved Nitning paa Bygning Nr. 348, og Klage fra Værftet over, at Nitterne iværksætter partiel Arbejdsstandsning.

Man enedes om, at der for de i Kendelsen af 25. Januar 1927 (se Fagbladet for Februar) omtalte Vanskeligheder ydes et Tillæg af Kr. 2,25 pr. 100 Nagler for Nitning af Nagler i Langskibsspanter i den lodrette Skibsside; Kr. 20,00 pr. Rum à 30' og Kr. 10,00 pr.

Pumperum for Nitning af de to Langskibsspanter i Kimmingen.

Klagen over den ulovlige Strejke toges tilbage.

Den 17. Februar afholdtes Timandsmøde vedrørende følgende Sager:

1) Klage over, at A/S Scania-Vabis & Raadvaddam har afskediget Tillidsmanden. Efter nogen Diskussion sluttedes Sagen med, at der udbetaltes Tillidsmanden 100 Kr. til fuld Afgørelse.

2) Strid hos A/S Maskinkompagniet, København, om 2 Pindemontørers Deltagelse i Arbejdet paa Værkstedet. Efter Diskussion af Sagen enedes man om følgende:

Firmaet stiller de paagældende Pindemontører frit med Hensyn til at melde sig ind i Smedeforbundet, dog for Pindemontør Petersens Vedkommende først fra 1. Maj d. A. at regne. Forbundet erklærer sig villig til at optage de paagældende Pindemontører, for saa vidt de maatte ønske det.

Endvidere er der afholdt Timandsmøde den 26. Februar til Behandling af en Klage fra A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, over, at Arbejderne nægter at udføre Arbejde, for hvilket Enighed om Akkord (ved en ny Maskine) ikke har kunnet opnaas for den i Overenskomstens § 7, 2. Stk., fastsatte Betaling.

Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningen foreslog at lade en faglig Voldgiftsret træffe Afgørelse i dette Spørgsmaal, men da Forbundets Repræsentanter ikke kunde indgaa herpaa, forbeholdt Sammenslutningen sig sin Stilling.

Forhandlingsmøder. I Anledning af en Række Uoverensstemmelser mellem A/S Burmeister & Wain og Maskinarbejderne paa Christianshavn og Refshaleøen afholdtes den 17. Februar et Møde mellem Repræsentanter for Sammenslutningen og Forbundet. I 2 Spørgsmaal opnaaedes Enighed, 3 henvistes til lokal Forhandling, medens 1 Sag henvistes til Timandsmøde og 1 til faglig Voldgift.

Med Fabrikant J. A. Madsen, Skive, forhandledes med Bistand af en Repræsentant for Forbundet den 26. Februar i Anledning af Strid om Prisen paa nogle Akkorder, som Arbejderne paastod, at Fabrikanten egenmægtig havde reduceret. Ved Forhandlingen lykkedes det at opnaa Enighed, idet Fabrikant J. A. Madsen indgik paa at efterbetale det Beløb, hvormed Akkorderne var reducerede, nemlig Kr. 61,64.

Den 24. Februar forhandledes ligeledes med Bistand af en Repræsentant for Forbundet med Driftsbestyrer Bentzon, Hads-Ning Herreders Jærnbane, Odder, foranlediget af en Klage fra vore Medlemmer over, at en Værkmester deltog i Arbejdet som almindelig Maskinarbejder. Ved Mødet med Driftsbestyreren gav denne Tilsagn om, at Værkmesteren saa lidt som muligt skulde deltage i Arbejdet.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthl og samtlige Firmaets Forbindelser.

2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.

3. Chr. Petersen, Vesterbro, Maribo.

4. Smedemester Hansen, Nexø.

5. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.

6. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.

7. Aaleeksportør Christensen, Kolding.

8. Petersen & Mortensen, Kolding.

9. Maskinhandler J. C. Nicolajsen, Holstebro.

10. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.

Blokade af Plovfabrikken „Sanderum", Fruens Bøge ved Odense. Vor Odense Afdeling har med Sanktion af Forbundsledelsen blokeret ovennævnte Fabrik, hvis Indehaver, C. M. Rasmussen, aflønner sine Folk med 81—93 Øre i Timen uden Adgang til Akkord, ligesom han forlanger en daglig Arbejdstid af 9 à 10 Timer uden Overtidsbetaling.

Fabrikant Bjerre, Nyborg, er ligeledes blokeret for Tilgang af Medlemmer af vort Forbund, idet han har fradraget en Maskinarbejder 60 Kr. i dennes Tilgodehavende, fordi Vedkommende har haft Uheld med en Bil.

Afdelingen oplyser, at Hr. Bjerre har købt et Stenbrud paa Bornholm, vistnok Gudhjem, og det formenes, at han driver Forretning af lignende Art i Nærheden af Assens. Vi beder de paagældende Afdelinger være opmærksomme paa Blokaden.

Blokade. Med Sanktion af Forbundet har Frederikshavns Afdeling etableret Blokade overfor Fabrikant Sørensen, Sæby, da denne gennem længere Tid ikke har været i Stand til at udbetale vore hos ham beskæftigede Medlemmer deres indtjente Løn.

Sigfrid Hansson: „Fagbevægelsen i Sverige".

I den af Den internationale faglige Central i Amsterdam udgivne Skriftrække, »Internationalt Fagforeningsbibliotek«, foreligger nu den tyske Udgave af Hefte Nr. 6, hvis Forfatter, Redaktør Sigfrid Hansson, behandler Fagbevægelsen i Sverige. Som bekendt udkommer disse Hefter ligeledes paa Dansk og Svensk henholdsvis ved De samvirkende Fagforbund i Danmark og Landsorganisationen i Sverige. Skriftet giver en udmærket Oversigt over Rejsningen og Udviklingen af den svenske Fagbevægelse, der nu kan betegnes som et af de stærkeste og mest paalidelige Led i den internationale Bevægelse. Sverige er et af de faa Lande, hvor Fagbevægelsen faktisk har været forskaanet for de af Race- og Sprogforskel og religiøse og politiske Anskuelser fremkaldte Splittelser. Den i 1909 som Modtræk mod nogle meget omfattende Lockouter proklamerede Storstrejke tilføjede vel de svenske Fagorganisationer, som dengang befandt sig i en glædelig Udvikling, haarde Tab, men siden den

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
11411	Andersen, Carl.....	København	28. 2 07	Kbhvn. Afd.	6.10.26	Kbhvn. Afd. 13	20.11.26
28872	— Hans Chr.....	Nyraad	23. 4.08	Vordingborg	5. 6.26	Vordingborg	16.10.26
14932	— Mathias.....	Snogbæk	28. 7.98	Kbhvn. Afd.	13. 6.25	Kbhvn. Afd. 13	16.10.26
3379	Ahrens, H. Chr.....	Kældernæs	17. 2.74	Nakskov	14. 6 08	Nakskov	4. 9.26
6254	Bendtsen, Helge Sigurd ..	Nøbbølle	13. 4.05	Holeby	7. 4.26	Holeby	9.10.26
30731	Blenner, Wilhelm.....	Aabenraa	10.12.03	Aabenraa	1. 7.19	Aabenraa	8. 5.26
36984	Brodthagen, Erik Chr.....	København	1. 7.04	Kbhvn. Afd.	14.12.23	Kbhvn. Afd. 12	13.11.26
34354	Bøgebjerg, Iver.....	Flensborg	9. 6.88	Tysk Metalarb. Forb.	10.11.18	Aabenraa	23. 1.26
18231	Christensen, Einar Vald.....	København	8. 5 91	Kbhvn. Afd. 1	28. 4.11	Kbhvn. Afd. 5	27.11.26
1112	— Poul E. Berg ..	—	25. 9.98	„ „	1. 8.26	„ „ 9	27.11.26
27877	Christoffersen, Svend V....	Nakskov	4.10.99	Nakskov	17. 6.18	Nakskov	17. 3.23
26923	Clausen, Hjalmar	—	1. 9.04	—	18.12.24	—	24.10.25
36711	Hansen, Frode Funder..	København	16. 6.04	Kbhvn. Afd.	16.10.23	Kbhvn. Afd. 15	20.11.26
23417	— Harald.....	Espergærde	30. 3.02	„ „	19. 4.21	„ „ 9	13 11.26
39154	— Nis	Aabenraa	1 12.04	Aabenraa	10.11.24	Aabenraa	6. 2.26
5908	Henriksen, H. J. M.....	Horslunde	5. 9.75	Maribo	10.10.13	Holeby	3. 7.26
38007	Holdt, Jes.....	Feldsted	10.11.04	Aabenraa	8. 4.24	Aabenraa	26. 6.26
14924	Jensen, Aage V. Hartmann	København	19. 9.05	Kbhvn. Afd.	14. 3.25	Kbhvn. Afd. 14	20.11.26
26304	— Jens Erik.....	—	12. 3.02	„ „	20. 5.22	Centralafd.	21. 8 26
2252	— Jens Nielsen...	—	23.10.85	„ „	20. 8.24	Kbhvn. Afd. 14	6.11.26
418	— Viggo Sv. Aage	—	18. 4.05	„ „	11.10 24	„ „ 15	27.11.26
26970	Johansen, Harald Gabriel	Avninge	3.11.04	Nakskov	30. 1.25	Nakskov	20. 3.26
18829	— Harald Thorv..	Holeby	7. 5.93	—	27.10.17	—	13. 6.25
2292	— Niels Henrik...	Frederiksberg	13. 8.90	Kbhvn. Afd.	18.10.24	Kbhvn. Afd. 17	20.11.26
7312	Johnsen, Carl Johs.....	Aarhus	20.10.02	„ „	9. 4.26	„ „ 11	6.11.26
4675	Jæger, Albert Viktor ..	London	4. 4.94	Aarhus	29. 9.23	Aarhus	9.10.26
33147	Knudsen, Hans Chr.....	Taarsbøl	28.12.06	Haderslev	19. 9.26	Haderslev	27.11.26
29874	— Peter Skjøde ..	Kolding	29.10.04	Kolding	1. 3.25	Aarhus	16 10.26
5788	Kotzebue, Niels P. H.....	Frederiksberg	27. 7.76	Kbhvn. Afd.	5. 3.26	Kbhvn. Afd. 9	13.11.26
7503	Lykke, Broder Niels ..	København	7. 8.97	Aarhus	20. 3.26	Aarhus	9.10.26
5797	Maas, Albert.....	—	1. 7.89	Kbhvn. Afd.	5. 2.26	Kbhvn. Afd. 17	20.11.26
24421	Madsen, Svend	Odense	16. 7.05	Randers	18. 7.25	Aarhus	2.10.26
26069	Meyer, Helge E. E.....	København	14. 2.03	Kbhvn. Afd.	9. 5.22	Kbhvn. Afd. 10	13.11.26
2455	Nielsen, Rasmus A.....	—	7.10.05	„ „	20.10.24	„ „ 17	20.11.26
9253	Olsen, Walther Sigfred	—	29. 3.07	„ „	15. 7.26	„ „ 17	20.11.26
37994	Petersen, Asmus	Broager	24. 3.05	Aabenraa	9. 2.24	Aabenraa	18. 7.25
8274	— Carl Emil	Aalborg	19.10.92	Aalborg	11. 5.12	Kbhvn. Afd. 9	6.11.26
39492	— Carl Georg....	Nykøbing F.	23. 4.81	Kbhvn. Afd.	6. 6.24	„ „ 12	13.11.26
3365	— Lars Peter	Vesterborg	23.12 86	Nakskov	26. 2.08	Nakskov	4. 9.26
28043	— Marius.....	Halsted	19 7.99	—	8. 5.18	—	29. 8.25
39053	Pichard, Aage Peter P..	Espergærde	31. 8.99	Helsingør	16. 6.24	Helsingør	13.11.26
9605	Rasmussen, Arno Fr. F.....	København	25.11.06	Kbhvn. Afd.	24. 7 26	Kbhvn. Afd. 13	27.11.26
6386	— Hans C. M.....	Græshave	7. 1.83	Holeby	13. 5.06	Nakskov	4. 9.26
34346	— Mads	Svendborg	28. 2.65	Flensborg	17. 8.13	Aabenraa	17. 4.26
2470	Svendsen, Edmund N. J...	København	20. 7.98	Kbhvn. Afd.	21.11.25	Kbhvn. Afd. 9	13.11.26
22567	Theisen, Carl Niels.....	—	30. 7.86	„ „	4. 8.22	„ „ 12	6.11.26
39491	Thomsen, Carl Falk.....	Egerup	20. 9.82	„ „	6. 6.24	„ „ 5	13.11.26

Tid kan den svenske Fagbevægelse notere en næsten uafbrudt Medlemstilvækst. Ved Udgangen af Oktober 1926 talte de Landsorganisationen tilsluttede Forbund over 400.000 Medlemmer, medens de udenfor Landsorganisationen staaende Forbund havde omtrent 100.000 Medlemmer. Organisationsprocenten er hos Tobaksarbejderne 88,8; derefter følger Malerne (88 pCt.), Jærnbanemændene (84,5 pCt.), Skotøjs- og Læderarbejderne (80 pCt.) og Metalarbejderne (78—80 pCt.). Bortset fra den russiske turde den svenske Fagbevægelse være den eneste i hele Verden, der i saa høj Grad trods Krise og Arbejdsløshed har formaaet at forøge sit Medlemsantal. Alene siden Udgangen af 1921 er Landsorganisationens Medlemsantal steget med 50 pCt. Et Begreb om Fagforeningernes finansielle Styrke giver bl. a. den Kendsgerning, at de Landsorganisationen tilsluttede 34 Forbund ved Udgangen af 1925 havde en samlet Formue af 17½ Mill. Kr. eller 45 Kr. pr. Medlem.

Særlig interessant og anskueligt skildrer Forfatteren til det 65 Sider tællende Skrift det snævre Samarbejde

mellem Partiet og Fagbevægelsen, den svenske Arbejderbevægelses Oplysningsarbejde, de intellektuelle Arbejderes og Tjenestemændenes Fagorganisationer o. s. v. Kapitlet over de faglige Organisationsformer viser, hvilken Betydning Industriforbundsspørgsmaalet har faaet i Sverige, og at det trods indgaaende Drøftelser og Beslutninger paa Fagforeningskongresserne endnu ikke har været muligt at finde en alle Parter tilfredsstillende Løsning.

Skriftets Forfatter, fra hvis Haand der allerede foreligger en Række Bøger om den svenske Fagbevægelses og forskellige Fagforbunds Historie, er ikke med Urette blevet betegnet som den svenske Fagbevægelses Historieskriver. Hans sidste Arbejde kan paa det bedste anbefales til enhver Fagforeningsmand.

Heftet, hvis Pris er 75 Øre, kan bestilles hos Bog- og Papirhandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, København K.

Den internationale Højskole, Helsingør.

Sommerkursus fra 20. April til 10. Juli 1927.
Amtsunderstøttelse søges snarest.
Understøttelse for Arbejdsløse søges omkring 1. April.

Sommerkursuset paa Den internationale Højskole er tilrettelagt baade for Begyndere og Viderekomne i Engelsk og Tysk.

For Begyndere er der Undervisning i Sprog af Lærerne Poul Hansen, Mr. Wait og cand. mag. Peter Manniche, men saa tidligt som mulig faar de Lejlighed til at høre Foredrag paa det fremmede Sprog, i Begyndelsen illustreret ved Lysbilleder.

Desuden er der Undervisning i Dansk, Regning og Frihaandstegning samt Foredrag og Studiekredse paa Dansk over Samfundslære, Kooperation og Kulturhistorie.

For de Viderekomne er der Undervisning i Sprog af indfødte Lærere og Foredrag paa Engelsk over litterære, sociale og religiøse Bevægelser og Personligheder i Danmark og England ved cand. mag. Peter Manniche, samt social og international Historie ved Hughes Griffith, M. A. Paa Tysk holdes Foredrag af Dr. phil. Winkler om europæisk social Litteratur og af Adjunkt Prip om tysk Aandsliv.

Der vil blive to kortere Foredragsrækker paa hver 14 Dage af John W. Brown, Sekretær for Fagforeningernes internationale Sammenslutning, Amsterdam, der vil tale om Fagforeningsbevægelsen og international Forstaaelse, og af W. H. Marwick, Lærer ved Arbejdernes Oplysningsforbund i Skotland, som vil tale om social Psykologi. For Begyndere i Sprog bliver disse Foredrag holdt med Tolk.

Betalingen er 300 Kr. for Kost, Logi og Undervisning under hele Kursuset og erlægges enten ved Ankomsten eller med 125 Kr. den første, 100 Kr. den anden og 75 Kr. den tredie Maaned. Haandklæder, Tæpper og Lagner, Gymnastikdragt og Gymnastiksko medbringes. Udgifter til Bøger og andre Undervisningsmidler beløber sig til ca. 25 Kr.

Naar særlige økonomiske Forhold taler derfor, kan der opnaas Reduktion i Betalingen. Ansøgningsblanketter faas hos Forstanderen.

Arbejdsløse, der er Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser indenfor Fag, hvori der hersker ekstraordinær Arbejdsløshed, f. Eks. Snedkere, Tømrere, Smede, Typografer, Handels- og Kontormedhjælpere, kan fortløbende faa Understøttelse udbetalt under Opholdet paa Skolen ved at indgive Ansøgning til Arbejdsdirektoratet, Amaliegade 25, København K. Forstander Manniche udleverer Skemaer til Ansøgning om Arbejdsløshedsunderstøttelse under Skoleopholdet. Sekretær Johannes Hansen, Arbejdernes Fællesorganisation, Rosenørnsalle 12, København V., vil være behjælpelig med Ansøgningerne.

Der kan opnaas Amtsunderstøttelse til Opholdet paa Skolen. Skemaer faas i København i Magistratens første Afdeling, i Provinsbyerne paa Kommunekontoret og paa Landet hos Sogneraadet.

Da Skolen kun har Plads til et begrænset Antal Elever, maa Ansøgning om Optagelse indsendes saa snart som mulig til Forstander P. Manniche, Helsingør.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Slettede Medlemmer.

			Sidst betalt
Nr. 106	Altoft,	E.	30. 1.26
- 128	Christensen,	Poul	14.11.25
- 142	Esbensen,	Frode	19.12.25
- 121	Jensen,	Oluf	25. 4.25
- 21	Johnsen,	Aksel	28. 4.22
- ?	Nielsen,	Magnus	?
- 50	Olsen,	Henry	14. 9.23

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 724	Christiansen,	Laurits Vald. Emil	(Kbhvn. Afd.)
- 21270	Jensen,	Svend Emanuel	(—)
- 12993	Larsen,	Hjalmar Georg	(—)
- 38187	Jensen,	Edvard Peter	(Fredericia Afd.)
- 35734	Nielsen,	Aage Viggo	(Roskilde -)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 16801	Christiansen,	Carl Ruben
- 724	—	Laurits Vald. Emil
- 8625	Flensborg,	Robert Oskar Julius
- 13715	Henriksen,	Carl
- 18694	Jørgensen,	Carl Møller
- 11169	Jans,	Holger Niels
- 35667	Petersen,	Helge
- 11906	—	Niels Aage

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

		Nyt Register.	Sidst betalt
Nr. 31044	Andersen,	Thorkild Andreas....	8. 7.22
- 21202	Arp,	Franz Otto P. B.	6.12.24
- 16801	Christiansen,	Carl Ruben.....	30.10.26
- 724	—	Laurits Vald. Emil...	30.10.26
- 4846	Dahlqvist,	Carl Lorentz	2.10.26
- 18273	Dänhardt,	Aksel	28. 3.25
- 8625	Flensborg,	Robert Oskar Jul. ...	2.10.26
- 13715	Henriksen,	Carl	13.11.26
- 5547	Jensen,	Hans Peter Vraa	12. 6.26
- 18694	Jørgensen,	Carl Møller	14. 8.26
- 27006	Jacobsen,	Viggo Tychsen	15. 5.26
- 11169	Jans,	Holger Niels	30.10.26
- 6884	Lindtner,	Hans Charles.....	19. 6.26
- 175	Mortensen,	Morten M. U.	12. 5.23
- 26385	Nielsen,	Frits	18.11.22
- 23565	—	Johs. Albert H.	23. 6.23
- 14926	—	N. Carl.....	15. 7.22
- 24332	—	Otto.....	8. 5.20
- 18031	Noach,	Holger Johs.....	6.10.23
- 5448	Olsen,	Knud	26. 4.24
- 35667	Petersen,	Helge.....	30.10.26
- 1749	—	Jens Carl Henrik	19.12.25
- 11906	—	Niels Aage.....	12. 6.26
- 2692	Rasmussen,	Arnold C. E. Lund...	24.10.25
- 16918	Raun,	Georg Mich. Nic.....	6. 6.25
- 8509	Sørensen,	Otto.....	9. 5.25
- 13768	Thunøe,	Valther	12. 2.21

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3 Aarg., Nr. 2.

Medlemmernes Bopæl 31. Marts.

Som det vil være bekendt for Medlemmerne, skal der hvert Aar pr. 31. Marts afgives en Medlemsfortegnelse til Staten over Arbejdsløshedskassens Medlemmer med Angivelse af Opholdskommune den 31. Marts, og af denne Fortegnelses Nøjagtighed er Kommunernes Tilskud til Arbejdsløshedskassen afhængig.

En fejlagtig Angivelse eller en Udeladelse betyder Tab af Kommunetilskud for et Medlem, og dette andrager navnlig i Aar et betydeligt Beløb.

Hovedkontoret og Afdelingskassererne har i de sidste Aar haft meget Besvær med at efterspore Adresser fra de foregaaende Aar, da Kommunerne og navnlig Landkommunerne rask væk nægter at betale, naar vi senere ikke kan fremskaffe bestemt Adresse paa Medlemmerne.

I Henhold til senest gennemførte Regler skal Medlemslisterne ydermere tilstilles de Kommuner, der indenfor en vis Frist fremsætter Krav derom.

Saavel Kasserere som Medlemmer maa derfor drage Omsorg for, at Afdelingerne kommer i Besiddelse af ikke alene den *Kommunes* Navn, hvor Medlemmet har Ophold den 31. Marts, men ogsaa nøjagtig betegnet Adresse. For Landkommuners Vedkommende, der bestaar af flere Sogne, maa ogsaa *Sognets* Navn, samt eventuel særlig *Stedbetegnelse* eller Navn paa Ejendommen, Medlemmet bor i, angives.

Medlemmerne maa selv indgive dette til Afdelingskassereren, da det ikke i alle Tilfælde kan lykkes denne at komme i Forbindelse med de enkelte Medlemmer inden 31. Marts.

Send en lille Seddel med Nummer, Navn og fuldstændig Adresse- og Kommuneangivelse pr. 31. Marts til Afdelingskontoret.

Kommunetilskudet for et Medlem andrager $^1/_3$ af Medlemskontingentet, og da dette i Regnskabsaaret 1926—27 har udgjort ca. 53 Kr., er det ca. 18 Kr., der tabes for hvert Medlem, for hvem der maa gives Afkald paa Kommunetilskud paa Grund af ufuldstændig Kommuneangivelse.

Bemærk Vedtægtens § 18, hvorefter Forsømmelser med Bopælsangivelse kan medføre *Tab af Understøttelsesret.*

Hovedkassereren.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Langaa: V. Madsen, »Aablink«.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Ribe: F. Kittelmann er flyttet til Gravsgade 162 A.
Tønder: Smed A. Reimers flytter fra 1. April til Strucks Allé 31, 1.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 6 APRIL 1927 13. Aarg.

Under Fanerne.

Det vokser, det vokser, arbeidernes tog,
som solstrøm, naar fyrerne viger.
Og kravet paa løsning fra urettens aag
med voksende styrke nu stiger.
Det stiger mod klassernes øverste top
med genklang fra massernes enige trop.

Snart er Skøn Valborgs Dag inde, denne Dag, der er besunget som Foraarets Dag, og som Arbejderne over hele Verden valgte til deres aarlige Massedemonstrationer imod Reaktion og for Arbejderklassens store Mærkesager, og her først og fremmest 8-Timersdagen. Som en Brand blev Normalarbejdsdagen reddet ud af Verdenskrigens Baal. I Tyskland medførte det militære Sammenbrud i 1918, at 8-Timersdagen indførtes dér, og snart blev den ogsaa indført i det øvrige Europa. Her i Danmark blev 8-Timersdagen en Kendsgerning i 1919, idet en mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen under 17. Maj 1919 indgaaet Overenskomst bl. a. siger, at „senest 1. Januar 1920 skal den normale Arbejdstid være 48 Timer ugentlig". I den danske Jærnindustri indførtes 8-Timersdagen den 1. Oktober 1919 og blev, saaledes som Forholdene havde udviklet sig, af Arbejderne næsten modtaget som en Selvfølgelighed, medens man blot faa Aar forinden næppe havde turdet drømme om dens Gennemførelse saa hurtigt og paa en saa fredelig Maade. 8-Timersdagen, som den internationalt organiserede Arbejderklasse siden 1890 hvert Aars 1. Maj havde demonstreret for, gennemførtes paa et Tidspunkt, hvor Krigen havde forrykket Begreberne, hvor man med Hensyn til Fremskridtene maatte anlægge en anden Maalestok end Tilfældet var før og efter. Normalarbejdsdagens Gennemførelse vilde paa et andet Tidspunkt have medført mere Jubel og Begejstring. Thi hvad har Arbejderklassen gennem Aarene ikke ofret for denne Sags Gennemførelse, og hvilken Modstand var der ikke ydet fra Arbejdsgivernes Side blot for at forhindre Arbejderne i at deltage, naar der kaldtes paa dem til de store Demonstrationer? I Virkeligheden er der paa Arbejdstidsomraadet sket en Revolution. Det blev saaledes alene betragtet som et ikke ubetydeligt Fremskridt, da der i Overenskomsten af 1910 mellem Smedeforbundet og Jærnindustriens Sammenslutning blev indført følgende Passus:

> „Udenfor de i Fælles Værkstedsregler fastsatte Helligdage regnes Valgdage for Valg til Folketinget samt, hvor Arbejderne ønsker det, 1. Maj for Fredage."

9 Aar senere var Arbejdernes store Mærkesag, som Arbejdsgiverne havde maattet opgive at forhindre Arbejderne i at demonstrere for, en Kendsgerning.

Men foruden de aarlige Demonstrationer, som efter Pariserkongressens Vedtagelse i 1889 havde fundet Sted, var der af Fagorganisationerne udført et betydeligt og maalbevidst Arbejde for Forkortelse af Arbejdstiden, og herhjemme var det ikke mindst Jærn- og Metalindustriens Organisationer, som gennem Aarene var gaaet i Spidsen. Ved Samarbejde mellem Former- og Smedeforbundet gennemførtes med Overenskomsten

af Oktober 1905 en Forkortelse i den daglige Arbejdstid paa en Time i de 4 Vintermaaneder. I 1910 opnaaedes $^1/_2$ Times Forkortelse daglig i de 8 Sommermaaneder, og Arbejdstiden var herefter 9 Timer i de 4 Vintermaaneder og $9^1/_2$ Time daglig i den øvrige Tid af Aaret, og hermed forblev Arbejdstiden uforandret indtil 1919.

Det er vistnok den almindelige Opfattelse blandt Arbejderne herhjemme, at 8-Timersdagen ligger fast, at det ikke vil være muligt at tænke sig en Forlængelse af Arbejdstiden, men at Spørgsmaalet om en yderligere Forkortelse, efterhaanden som den omfattende Arbejdsløshed bliver mere og mere permanent, snarere trænger sig paa. Denne Tryghed skabes sikkert i Følelsen af, at skulde Arbejdsgiverne vove at sætte ind paa dette Omraade, for Indførelse af en længere Arbejdstid, vil de komme til at staa overfor en Modstand, der ikke vil give op, forinden Kampen er ført til Bunds. Med Erindringen fra Storkampen i 1925 vil det i Virkeligheden sige, at Kampen for 8-Timersdagen vilde blive ført et Stykke videre, end Industrien kunde staa for. Danske Arbejdsgivere maa derfor forsone sig med 8-Timersdagen. Men at de spejder efter en Mulighed for ogsaa paa dette Omraade at skrue Udviklingen tilbage, trods den langvarige og omfattende Arbejdsløshed, er hævet over enhver Tvivl. Man behøver i saa Henseende blot at læse Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad, der under Rubrikken „8-Timers-Arbejdsdagen ude og hjemme" næsten mikroskopisk gengiver selv de mindste Foreteelser, der sker i Udlandet med Hensyn til Arbejdstiden, og som kunde tænkes at skabe Baggrund for en Aktion for Forlængelse af Arbejdstiden herhjemme. I „Arbejdsgiveren" for 18. Marts skrives der saaledes under Overskriften „Tilbagegang i europæisk Produktion" bl. a. følgende:

> „Medens kyndige Mænd, som besøger De forenede Stater for at studere amerikanske Arbejdsforhold, vender hjem fulde af Forbavselse over, hvor kolossalt Arbejdsintensiteten og Produktionsmængden stiger i U. S. A., fremkommer der ikke helt sjældent i den europæiske Presse mistrøstige Oplysninger om, at Produktionen paa europæiske Omraader omvendt er gaaet ikke alene absolut, men ogsaa relativt tilbage efterhaanden, som Arbejdstiden er blevet forkortet."

„Arbejdsgiveren" giver det altsaa Udseende af, at den europæiske Produktion er gaaet tilbage paa Grund af 8-Timersdagen, og undlader at oplyse, at den enorme Produktion i Amerika ikke alene foregaar ved Hjælp af en 8-Timers Arbejdsdag, men i visse Tilfælde i en kortere Arbejdstid, saaledes som Tilfældet f. Eks. er hos Ford, og til Lønninger, der ligger langt over de europæiske.

I „Arbejdsgiveren" for 25. Marts skrives der under Overskriften „Engelske Grubearbejderes Arbejdstid", at „Trods al Tale om Ratifikation af Washington-Konventionen fra Englands Side og de store engelske Arbejderorganisationers Bestræbelser for at faa Arbejdstiden nedsat, har Grubearbejderne i Syd Staffordshire og Øst Worchestershire sluttet Overenskomst med Grubeejerne om, at Arbejdstiden for de Grubearbejdere, der beskæftiges over Jorden, fremtidig skal være $48^1/_2$ Time ugentlig. De Grubearbejdere, der har deres Gerning under Jorden, skal efter den nye Overenskomst arbejde 48 Timer."

Samtidig oplyser „Den internationale faglige Central" i Amsterdam, at der for Tiden i England beskæftiges 100,000 færre Grubearbejdere end i April 1926. Ialt findes endnu ca. 200,000 arbejdsløse Bjergarbejdere. I Grubeindustrien regner man med, at der altid vil findes over 100,000 arbejdsløse Grubearbejdere, som altsaa vil falde Samfundet til Byrde, mens Arbejdsgiverne fortsat kan høste større Gevinst grundet paa den forøgede Udbytning af Arbejdskraften.

Altsaa længere Arbejdstid, større Udbytte til Kapitalen og en endnu mere omfattende Arbejdsløshed. Det er dette smukke Maal, som ogsaa danske Arbejdsgivere har sat sig, og som finder Støtte hos den nuværende Regering, der er en eneste Udfordring mod Arbejderklassen. Derfor modsatte Rigsdagens reaktionære Flertal sig ogsaa den socialdemokratiske Regerings Forslag om at ratificere Washington-Konventionen vedrørende 8-Timersdagen, sikkert i Haab om, at der skal aabne sig Muligheder for at kunne prøve et Attentat paa den.

Derfor bør Arbejderne være forberedte til at kæmpe for 8-Timersdagens Bevarelse, thi selv om der ikke er nogen øjeblikkelig Fare til Stede, saa kan det tænkes, at den reaktionære Bølge, som nu gaar over Landet, ogsaa en skønne Dag vil sætte ind for at fratage Arbejderne det største kulturelle Gode, som de endnu har opnaaet. Forleden stod Bøndernes skattefri Høvding i Rigsdagen og udtalte, at „8-Timersdagen er et snærende Baand for Erhvervene", og med en Driftighed, som i daglig Tale benævnes med et andet Ord, forespurgte han: „Hvad vil Arbejderne og de overmægtige Fagforeninger gøre for at indskrænke Arbejdsløsheden?" Vi kan der nøjes med at svare, at alene

i det siden 1. Februar 1926 forløbne Aar har de danske Arbejdere faaet deres Løn forringet med ca. 20 pCt., og at Lønningerne, som tidligere paaviist her i Bladet, er reduceret mere, end Pristallet er sunket, naar samtlige Reduktioner tages i Betragtning. Og saa vil vi tilføje, at bl. a. for at forhindre en Udvidelse af Arbejdsløsheden vil vi til det yderste, med al den Styrke, som vore Organisationer besidder, og med alle de Midler, der staar til vor Raadighed, bekæmpe ethvert Forsøg paa at fratage Arbejderklassen 8-Timersdagen. Derfor skal ogsaa fortsat som hidtil Kravet om 8-Timersdagens Bevarelse sættes øverst, naar Arbejderne mødes til Majdemonstration, indtil Normalarbejdsdagen er bleven lovfæstet. Og som Protest mod Bonderegeringens udæskende Holdning, mod Arbejdsgiver- og Bondereaktion, samt for 8-Timersdagens Bevarelse mødes vi den 1. Maj under Fanerne.

Samfundsinteresserne og Fagforeningerne.

Der var en Tid, da Fagforeningerne førte en ret upaaagtet Tilværelse, og hvor de udover Arbejdsgivernes Lejr kun paadrog sig Opmærksomhed, naar de hyppige Arbejdskampe antog større Dimensioner, saaledes at de udenfor de stridende Parter staaende Samfundslag mærkede noget af Virkningerne, eller hvor, som Tilfældet var i 1899, en politisk Situation skabte en vis Velvillighed overfor den kæmpende Arbejderklasse. Der var ganske vist enkelte socialt interesserede Mænd, som paa et tidligt Tidspunkt forsøgte at interessere Samfundet for Arbejdsproblemerne og gennem Lovgivningsmagten at virke regulerende paa disse, men nogen synderlig Jordbund fandt saadanne Bestræbelser ikke, Fagforeningerne fik Lov til at udvikles i Fred, at vokse inde fra, og dette skyldes vel ogsaa, at man i ret udbredte Kredse haabede, at Arbejdskampene efterhaanden skulde forme sig paa en saadan Maade, at Arbejdsgiverne kunde blive overmægtige og diktere Arbejderne Vilkaarene.

Efterhaanden som det har vist sig, at Fagbevægelsen ikke alene er Arbejdsgiverne fuldt jævnbyrdig, men i Virkeligheden er blevet dem overlegen i Retning af at kunne føre Kamp et Stykke videre, end Industrien kan taale, naar den ikke skal slaas sønder, er der fra det øvrige Samfunds Side opvokset en større og større Interesse for de herhenhørende Spørgsmaal, en Interesse, som Arbejderne i og for sig ikke behøver at være ked af, men som dog, hvis den truer med at resultere i Lovgivningsforanstaltninger overfor Fagforeningerne, bør følges med den yderste Agtsomhed. Selvom Arbejdskampene herhjemme ikke har udartet paa samme Maade, som Tilfældet har været adskillige Steder i Udlandet, saa maa det vel erkendes, at til Tider har de Stridsspørgsmaal, der har været Aarsag til Kampens Opstaaen og til dens videre Førelse, staaet i omvendt Forhold til, hvad Kampen kostede, og det Resultat den indbragte, og her ligger egentlig den største Fare for Samfundets Indgriben, idet man ofte fra Offentlighedens Side vil have svært ved at forstaa Nødvendigheden af de Ofre, der bringes, og de Vanskeligheder, der paaføres Samfundet som saadant, saalænge Kampen staar paa. At det fremtidig bliver nødvendigt i højere Grad, end Tilfældet til Tider har været, at skabe et vist Forhold mellem det, der søges gennemført, og det, der sættes ind for selve Gennemførelsen, er ganske afgjort; i modsat Fald vil Følgen kun blive, at Samfundet gennem Lovgivningsmagten paa samme Maade, som Tilfældet nu er forskellige Steder i Udlandet, vil reagere overfor Arbejdskampe, der enten ikke staar i Forhold til det, der kæmpes om, eller som føres udover det Tidspunkt, hvor der ingen Mulighed er for at opnaa mere. Vi har jo set, hvorledes det er gaaet i Norge, hvor man stadigvæk beskæftiger sig med Spørgsmaalet om Gennemførelse af tvungen Voldgift i Arbejdsstridigheder, og hvor man i 1916 til Trods for, at Arbejderne truede med Generalstrejke, gennemførte en Lov herom, hvorefter Generalstrejken blev aflyst, og vi har jo ogsaa set det ejendommelige Forhold, at de norske Kommunister paa et givet Tidspunkt bistod ved Lovens Gennemførelse. I det hele taget er det jo karakteristisk, at der, hvor Arbejdskampen antager de mest ekstreme Former, er Reaktionen fra Samfundets Side størst, og nu, da Norge atter er i stor Arbejdskamp, der truer med at munde ud i en meget omfattende Lockout, pusles der paany med Lov om tvungen Voldgift, d. v. s. Staten skal bestemme Løn- og Arbejdsvilkaarene. De norske Arbejdsgivere har ligesom Kommunisterne til Tider været for tvungen Voldgift, til andre Tider imod, alt eftersom de gennem Loven kunde forvente deres Interesser varetagne. Hidtil har de danske Arbejdsgivere afgjort været imod en Lovgivning paa det heromhandlede Omraade, men dette er selvfølgelig kun Tilfældet, indtil de kan paaregne, at en saadan Lov kan anvendes til deres Fordel. Det vil da sikkert vise sig, at de vil ændre Signaler, men for Arbejderne kan der ingen Tvivl være om, at de ikke mindst med den Reaktion, der nu præger Samfundet, maa være afgjort imod en saadan Lovgivning.

Man ser ogsaa, hvorledes der af den konservative Regering i det gamle, frie England planlægges et Attentat paa den engelske Arbejderbevægelse gennem det Lovforslag, som Regeringen den 4. April har forelagt i Underhuset, og som den vil have parlamentarisk Flertal til Gennemførelse af. Noget andet er, om den engelske Regering gennem den Modstand, som Arbejderpartiet har rejst imod Lovforslaget, tør gennemføre det, i hvert Fald i den Skikkelse, hvori det er forelagt, thi i saa Fald er der ingen Tvivl om, at Lovens Gennemførelse vil medføre voldsomme Kampe mellem den engelske Underklasse og Overklasse. Det forelagte Forslag er-

klærer alle Strejker, hvis Formaal er at øve Pres paa Regeringen eller Offentligheden, for ulovlige. Der fastsættes store Straffe for Folk, som opfordrer til eller deltager i saadanne Strejker. Alle, som nægter at deltage i en ulovlig Strejke, nyder Lovens Beskyttelse. Strejkevagter forbydes, naar disses Antal er saa stort, at det kan formenes at øve en Pression overfor Arbejdsvillige. Strejkevagter foran ikke-strejkendes Boliger er forbudt. Fagforeningerne maa ikke tvinge deres Medlemmer til at svare Bidrag til politiske Fonds, hvis ikke Medlemmerne skriftlig er indgaaet derpaa. Det politiske Fond skal holdes adskilt fra det almindelige Fond, hvis Midler ikke maa anvendes til politiske Formaal. Statstjenestemænd maa kun være Medlemmer af Fagorganisationer, der ikke er tilsluttet et politisk Parti. Offentlige Myndigheder kan ikke tvinge eller forbyde nogen Tjenestemand at tilhøre en Fagorganisation, men vedkommende Funktionær bliver straffet, hvis han, uden forud at have givet en forsvarlig Opsigelsesfrist, deltager i en Strejke.

Loven er en ren og skær Klasselov, idet der ikke tages Forholdsregler overfor Lockout eller med Hensyn til Arbejdsgivernes Støtte til politiske Formaal.

Lovforslagets Fremkomst skyldes ikke mindst den langvarige og omfattende Minekonflikt, hvor den kommunistiske Paavirkning spillede stærkt ind, og det gentager sig altsaa i England, at hvor Kommunismen faar Lejlighed til at øve sin Indflydelse paa Fagbevægelsen, hindrer den denne i at vokse og befæstes uden Indblanding fra Statens Side. At Fagbevægelsen maa være underkastet en fortsat Udvikling, efterhaanden som Industriens Struktur forandres, er givet, men de Reformer, der her skal gennemføres, maa komme indefra og gennemføres af Fagorganisationerne selv. Det er Arbejderne, der har skabt deres Organisationer, udviklet og befæstet dem, indtil de naaede den nuværende Styrke; det maa ogsaa være Arbejderne, der selv fører Udviklingen videre, uden ved unyttigt at inddrage Samfundet i deres Kampe mod Arbejdsgiverne at bevirke, at Samfundet overtager Formynderskabet for Fagbevægelsen.

Arbejdsløsheden i Jærnindustrien.

Almindeligvis betyder Foraarets Indtræden ogsaa for Jærnindustriens Arbejdere, at Arbejdsløsheden i nogen Grad svinder, og at der Sommeren igennem gives Beskæftigelse for i hvert Fald en Del af de ledige Hænder. Vi har ganske vist været Vidne til gennem de forløbne Storkriser, at ogsaa Sommerens Arbejdsløshedshær kan være meget betydelig, men en saa ondartet Haardnakkethed som den nuværende Krise har vi kun kendt en Gang tidligere, i 1922, og selv da førte Sommeren dog en i Forhold til den forudgaaende Vinter betydelig Lettelse med sig.

En April Maaned med henimod 8000 Arbejdsløse i vor Arbejdsløshedskasses Brancher, og uden at Tallet fra Uge til Uge flytter sig nævneværdigt, maa give Anledning til alvorlige Betragtninger over, hvorledes det kommende Regnskabsaar vil stille sig for Arbejdsløshedskassens Vedkommende, og om man trods alle Anstrengelser og Ofre vil være i Stand til at klare de Forpligtelser, som Vedtægten paalægger os vedrørende Udbetaling af Understøttelser.

Som Medlemmerne nu vil være bekendte med, er der ved Samarbejde mellem de respektive 4 Forbund og Arbejdsløshedskassen, samt ved Ekstrakontingent paa de arbejdende Medlemmer, tilvejebragt Grundlag for 2 Millioner Kroners Merindtægt til Arbejdsløshedskassen i Regnskabsaaret 1. April 1927—31. Marts 1928, men disse 2 Millioner Kroner sammen med de ordinære Indtægter kan kun dække Udgifterne ved en gennemsnitlig Arbejdsløshed paa 6000 Medlemmer, og vi har som anført endnu i April Maaned omtrent 8000 Arbejdsløse.

Det er Hovedledelsens Hensigt at forsøge paa at klare Stillingen med det nu paalignede Ekstrakontingent og eventuelt gennem Laan skaffe Dækning for, hvad der maatte komme til at mangle, i Haab om, at Situationen muligvis kan klare sig noget, men selv Mulighederne for Laan er ikke overdrevent store. Den nuværende Regering skal man sikkert ikke vente meget af — hvad der hidtil er sket, er kun, at nogle Kasser har kunnet faa Forskud paa det dem tilkommende Statstilskud — og ser man hen til vore egne Forbindelser i Ind- og Udland, er man klar over, at der ogsaa hos dem er store Vanskeligheder til Stede.

Det vil derfor være nødvendigt, at vi for vort eget Vedkommende er klar over, at der skal holdes Hus med vore Midler. Vi skal sørge for, at alle de arbejdsløse Medlemmer, der stadig har Tilknytning til vort Fag, holdes oppe, saa langt vore Evner rækker, men vi vil blive nødsagede til at holde Justits, saaledes at vor Arbejdsløshedskasse ikke bruges som en Slags Pensionskasse for Folk, der ikke i lange Tider har haft og heller ikke fremtidig kan ventes at skulle beskæftiges i vort Fag.

Den Omstændighed, at Metalarbejderne har en god Understøttelseskasse, og at den paa Grund af den omfattende Arbejdsløshed har Adgang til fortsat Hjælp, endda i forlænget Form, maa ikke være bestemmende for, om et Medlem, der har sit egentlige Erhverv udenfor Faget eller maaske skaffer sig forskellig Indtægt uden noget egentligt Erhverv, fortsat skal bevare sin Understøttelsesret hos os.

Det er ganske klart, at den omfattende Arbejdsløshed fører med sig, at gode Kolleger kan komme til at gaa ledige i lang Tid uden Mulighed for at faa Arbejde, men netop af Hensyn til disse Arbejdsløse maa vi koncentrere vore Kræfter om at tilvejebringe de fornødne Midler til Brug for dem, der hører Faget til, og lade andre Hensyn vige derfor.

Skal man endvidere gaa ud fra, at Regeringens Nedskæringsplaner ved Højres Hjælp bliver gennemført i den Udstrækning, som Venstre kræver det, eller even-

tuelt i den endnu værre Form, som Højre, presset frem af Arbejdsgiverne, forlanger det, saa vil vi fra Efteraarets Begyndelse staa i den Situation, at den ekstraordinære Understøttelse ganske bortfalder, og der højst bliver Tale om nogle mer eller mindre tvivlsomme Tilskud til Arbejdsløshedskasserne til Løsning af denne Opgave, samtidig med, at de hidtidige Stats- og Kommunetilskud skæres ned til ca. Halvdelen.

Vi skal ganske lade Arbejdsgivernes fromme Ønsker — fremsat gennem Højre — ligge. De gaar ud paa det samme, som altid er fremsat fra den Side, at gøre Arbejdsløshedskasserne til et Tvangsmiddel i Arbejdsgivernes Hænder til Frembringelse af billig Arbejdskraft. Der er indenfor den Samfundsklasse stadig væk et Flertal for den Opfattelse, at billig Arbejdskraft er Lægedom for alle Onder. At denne Teori har lidt Skibbrud for længst, og at Udviklingen har lært, at billig Arbejdskraft og elendig Samfundsøkonomi er hinandens Følgesvende, er gaaet ganske hen over Hovedet paa dem.

De enkelte, der erkender, at Produktionen i et lille Land som Danmark skal hævde sig gennem ganske andre Egenskaber, har ikke Ørenlyd derfor.

For Arbejderne selv gælder det imidlertid at staa Vagt om de af dem selv skabte Institutioner og sørge for, at de saa vidt muligt slipper ubrudte gennem Uføret, og vi nærer heller ingen Tvivl om vore Medlemmers gode Villie til at holde sammen om deres Arbejdsløshedsforsikring, hvis den førende Reaktion skulde lade det komme dertil, hvor den i Øjeblikket antyder at ville hen.

I første Omgang gælder det imidlertid at holde Maskinen i Gang, og som anført vil det kun under Forudsætning af en væsentlig lavere Arbejdsløshedsprocent end den nuværende være muligt at klare det foreliggende Regnskabsaar igennem uden Tilvejebringelse af nye Indtægter.

Der er imidlertid ogsaa en anden Vanskelighed at overvinde, og det er manglende Reservefond — Driftskapital om man vil. De budgetterede Indtægter bestaar dels af Kontingent og Ekstrakontingent og dels af Stats- og Kommunetilskud. Men disse sidste fremkommer først i Slutningen af Aaret, og selv om det lykkes at faa et Laan eller Forskud paa Statstilskudet, vil dette ikke kunne ophæve den anden og langt større Vanskelighed, der ligger i, at Kontingenterne indbetales og opgøres bag ud, medens Midlerne til Udbetaling skal være til Raadighed forud for Udbetalingen.

Saalænge Arbejdsløshedskassen havde tilstrækkelig Reservefond, løstes dette ved at deponere Forskud i Afdelingerne, men naar der ikke længere er nogen Reserve, kan der heller ikke ydes Forskud.

Det er derfor nødvendigt, at der med Hensyn til Medlemmernes Kontingentindbetaling sker dette, at Kontingentet rettidigt og regelmæssigt — Uge for Uge — indbetales til Kassererne, eller hvis der er Klubindbetaling til Klubkassererne og af disse derefter hver Uge, muligt som à Conto, til Afdelingskassererne, saaledes at der i Afdelingerne altid er de tilstrækkelige Midler til Stede til at klare Udbetalingerne Uge efter Uge. Kun hvor Kontingentindtægterne — og her regnes for Afdelingens Vedkommende ogsaa med Forbundskontingentet — ikke strækker til som Dækning af Understøttelsesbeløbene, vil der kunne være Tale om Forskudsydelser fra Hovedkontoret.

De nødvendige Meddelelser herom er tilgaaet Afdelingsbestyrelserne, og det kommer nu an paa Medlemmerne at vise *deres* gode Villie i denne Omgang.

Husk endvidere blot, at det er ingen Straf og ingen forøget Udgift at betale sit Kontingent rettidigt.

To Resolutioner.

Middelfart Afdeling har tilsendt os en Resolution, der er vedtaget paa Afdelingens Generalforsamling, og som udtaler en Beklagelse af den skete Kontingentforhøjelse, samt at det maa være Samfundets Pligt at underholde de Arbejdsløse. Vi kan ganske tilslutte os denne Udtalelse og ligeledes, at det maa »være Fagorganisationernes Pligt og Opgave med alle til Raadighed staaende Midler at tvinge Samfundet til at paatage sig disse Byrder«, idet vi gaar ud fra, at Afdelingen er enig med os om, at Midlerne, der skal anvendes, baade maa være lovlige og hensigtsmæssige.

Ogsaa Brønderslev Afdeling har holdt Generalforsamling, som har vedtaget en Resolution af følgende Indhold:

Protest-Resolution.

Naar den Madsen-Mygdalske Regering fratager os Statstilskud til vore Arbejdsløshedskasser, maa vi kræve et Løntillæg svarende til det Ekstra-Kontingent, vi maa betale til vore Arbejdsløse. Vi finder det urimeligt, at Arbejdsgiverne skal være uden Ansvar for den Misère, vi er inde i, og kræver derfor, at Arbejdsgiverne svarer deres Part af Omkostningerne.

I Almindelighed maa vi dybt beklage, at der i en Tid, hvor vi skæres ned i saa uhyggelig en Grad — det sidste Aarstid med *en Femtedel af vor Løn* — skal paalignes *Ekstra-Kontingent.* Mange af vore Kolleger med en Ugeløn paa godt 40 Kr. skal altsaa nu betale *10 pCt.* i Kontingent. — *Dette maa have en hastig Ende, hvis ikke alting skal høre op.*

Saaledes vedtaget paa *Brønderslev Afdelings* April-Generalforsamling 1927.

Vi henstiller til Eders Afdeling at vedtage denne eller en lignende Protest og omgaaende indsende den til Hovedkontoret.

Med venlig Hilsen

Brønderslev Afdeling.

Afdelingen har fundet det betimeligt at lade Resolutionen trykke og omsende til de øvrige Afdelinger og har dermed sikkert sat disse i en vis Forlegenhed, thi Resolutionen siger jo intet om, hvad der skal sættes i Stedet for Kontingentforhøjelsen til Hjælp for de Arbejdsløse.

Den Filosofi, som ligger i Resolutionens 1. Afsnit, kan vist alle tilslutte sig, og saavidt vides har Smedeforbundet som andre Fagforbund med de Kræfter, de ligger inde med, arbejdet efter den Parole at aftvinge Arbejdsgiverne saa meget i Løn, at vore Medlemmer kan eksistere derfor. Vi beder ogsaa erindret, at det nuværende Kontingent og Ekstrakontingent tilsammen kun er 75 Øre højere pr. Uge, end da vi vedtog den sidste Overenskomst.

Men Resolutionens 2. Afsnit er kun en Gestus. Hvad vil Brønderslev Afdeling have, at Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse skal gøre med de 8000 Arbejdsløse, hvoraf Brønderslev med sine 85 Medlemmer møder med 30 eller ca. en Trediedel af Medlemmerne?

Skal Arbejdsløshedskassen uden videre indskrænke sin Understøttelse til Trediedelen af den nugældende, for saadan vil Forholdet blive, hvis Ekstrakontingentet skal bortfalde.

Dette vilde nærmest falde sammen med Resolutionens Slutning, at *saa fik det en hastig Ende, for saa hørte sikkert alting op.*

Ch. Segato udtræder af Rørudvalget.

I Rørprislistens Afsnit E er en saalydende Bestemmelse:

»Til Behandling af alle Tvivlsspørgsmaal angaaende Forstaaelsen af Prislisten og til Udarbejdelse af eventuelle nye Akkordpriser til Prislisten nedsættes et Udvalg, bestaaende af 8 Medlemmer, hvoraf Halvdelen vælges af Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og Halvdelen af Arbejderorganisationerne.«

Rørudvalgets Arbejderrepræsentation bestaar for Tiden af 1 Repræsentant for Gas- og Vandarbejdernes Fagforening, 1 for Blikkenslagerforbundet og 2 for Smedeforbundet.

Da Forfærdigelse af Centralvarme- og Sanitetsanlæg i de senere Aar i væsentlig Grad er ændret til at samles ved Autogensvejsning i Stedet for med Fittings, har Rørudvalget i det sidste Aar bl. a. været optaget af at skaffe Betalingsformen ændret i Overensstemmelse hermed, og med Prislisten af 24. Januar 1927 skulde dette være lykkedes, naturligvis med Forbehold overfor den fremtidige Udvikling.

I et den 11. April afholdt Rørudvalgsmøde deltog for sidste Gang Charles Segato, der har ønsket at udtræde, og dermed afsluttes for Segatos Vedkommende en mangeaarig Virksomhed, som til Tider har sat ikke ringe Spor indenfor den Del af Forbundets Omraade, der omfatter Gas-, Vand- og Centralvarmearbejde, og mange er de, særlig blandt de ældre og tidligere Afdelingsformænd og Tillidsmænd, som husker Segato fra Forhandlinger vedrørende denne Branche.

Fra den allerførste Tid har Segato beskæftiget sig med Organiseringen af Rørlæggerne; han var saaledes med til at danne Centralvarmearbejdernes Fællesklub i 1899, og i 1901 valgtes han ind i Forbundets Hovedbestyrelse, specielt for denne Branche, som dengang sorterede under Afdeling 1. Som Hovedbestyrelsens Repræsentant har han derefter indtil 1921 haft Sæde i alle Rørudvalg, saavel det, der havde udelukkende med Centralvarmeanlæg, ved hvilke udelukkende beskæftigedes Medlemmer af Smedeforbundet, at gøre, som det, der bestod af 1 Repræsentant for henholdsvis Blikkenslagere, Gas- og Vandarbejdere og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og som behandlede Sager vedrørende Gas-, Vand- og Sanitetsarbejde. Ja, saa rodfæstet var Segatos Ry som Specialist i Forhandlinger paa dette Omraade, at da Forbundets Hovedledelse paa Kongressen i 1920 omdannedes, og Segato, der allerede den Gang var overgaaet til anden Livsstilling, derfor gik ud af Hovedledelsen, vedblev han ifølge Opfordring at fungere som Medlem af Rørudvalget.

For mig, der skriver disse Linier, knytter egentlig de fleste Minder om Segato og hans Forhandlingsdueligheed sig først til den Tid, hvor vi, efter at de to Rørprislister i 1921 var samarbejdet til en, der omfattede alt herhenhørende Arbejde, begge havde Sæde i Rørudvalget, og han karakteriseres bedst ved, at man om hans Standpunkt kan sige, at han ved alle Forhandlinger søgte at opnaa den størst mulige Fordel for vore Medlemmer, samtidig med, at han bevarede den Respekt og Loyalitet overfor Modparten, som er nødvendig under alle Forhandlinger.

Der skal derfor nu ved Segatos Afgang først og fremmest fra undertegnede udtales en hjertelig Tak for godt Samarbejde, men ogsaa paa Forbundets og de Medlemmers og Tillidsmænds Vegne, som igennem Aarene har raadført sig med ham om Rørsager, skal der siges ham en velment Tak for trofast Arbejde i Forbundets Tjeneste.

Peter Andersen.

Et Forlig i Den faste Voldgiftsret.

Den 19. November i Fjor nedlagde 128 Smede og Maskinarbejdere Arbejdet hos Firmaet Thomas B. Thrige i Odense. Den direkte Anledning var, at Firmaet forsøgte ensidig at fortolke en Aftale, som var truffet mellem Maskinarbejderne og Firmaets Ledelse den 21. September om visse Reduktioner, til Gengæld for hvilke de paagældende Arbejder skulde sættes i Seriefabrikation, men Arbejdsstandsningen maa iøvrigt ses som en Reaktion fra vore Medlemmers Side overfor den Vilkaarlighed, som dette Firma udviser overfor sine Arbejdere og deres Tillidsmænd, saaledes at disse sidste ofte kommer i en vanskelig Stilling til deres

Kammerater. Paa alle Maader har dette Firma forsøgt at trykke Lønningerne uden Hensyn til, at der her er Tale om en fabriksmæssig Produktion, og til, at Lønningerne ingenlunde ligger paa Højde med, hvad der betales i lignende Virksomheder. Gang paa Gang har vore Medlemmer maattet paakalde Forbundets Assistance, og det kan saaledes anføres, at der i Tiden fra 15. Juni til 20. December 1926 vedrørende dette Firma er afholdt 3 Mæglingsmøder, 3 Timandsmøder, 3 Forhandlinger med Bistand af Repræsentanter for Smedeforbundet, 2 Fællesmøder i Arbejdsgiverforeningen samt været nedsat en faglig Voldgift, foruden at Smedeforbundet saa sig nødsaget til efter forudgaaende Varsel at etablere Strejke fra den 2. til den 13. August, fordi det var umuligt paa anden Maade at formaa Firmaet til at forhøje de Timelønnedes lave Lønninger. Alt dette maa tages i Betragtning, naar den Arbejdsstandsning, der som sagt fandt Sted den 19. November, skal bedømmes, og at Firmaet har haft Følelsen af, at dets Fremgangsmaade har været uforsvarlig overfor Arbejderne, synes at fremgaa deraf, at der ikke skete Henvendelse til Organisationen om Arbejdsstandsningen før den 22. November. Odense Afdeling forsøgte da at formaa vore Medlemmer til at genoptage Arbejdet, men Forbitrelsen mod Firmaet var saa stor, at dette mislykkedes, og først efter, at Forbundets Formand den 26. November havde holdt Møde med Arbejderne, lykkedes det at faa dem til at genoptage Arbejdet Dagen efter. Samtidig blev nogle af Uklarhederne i Ordningen af 21. September ved en Forhandling mellem Forbundet og Firmaets Ledelse bragt ud af Verden, men alligevel opstod der paany Stridsspørgsmaal om Sagen, saaledes at disse maatte behandles ved Mæglings- og Timandsmøde, for endelig at blive afgjort i en faglig Voldgift den 20. December.

I den Klage, som Firmaet havde indgivet til Arbejdsgiverorganisationen over Arbejdsstandsningen, havde man ogsaa meddelt, at man agtede at kræve Sagen behandlet i Den faste Voldgiftsret med Krav om Bod og Erstatning, men mærkværdigt nok blev Klage ikke indgivet fra Arbejdsgiverforeningens Side før den 26. Januar, og vi har Grund til at tro, at det oprindelig slet ikke var Firmaets Hensigt at indgive Klagen, men at man kun har ladet den tilgaa Den faste Voldgiftsret som en Slags Retorsion overfor Arbejderne, fordi disse under nogle Forhandlinger, som Firmaet i Januar Maaned havde foranlediget optaget om Seriefabrikation, ikke vilde gøre Indrømmelser. Sagen blev behandlet i Den faste Voldgiftsret den 30. Marts, og det var indlysende, at Forbundet med den Stilling, som det havde taget til Konflikten, ikke kunde blive dømt, og at en Paastand om, at Arbejdsstandsningen omfattede saa mange af Odense Afdelings Medlemmer, at de alene paa Grund af deres Antal kunde gøre Afdelingen medansvarlig for Arbejdsstandsningen, saaledes som Arbejdsgiverforeningen havde paastaaet, næppe var holdbar. Tilbage var der den Mulighed, at Retten vilde dømme de enkelte Arbejdere, og selv om Arbejdsstandsningen ikke alene var forklarlig, men som før nævnt næsten maatte siges at være fremtvunget af Firmaet selv ved dettes rigoristiske Fremgangsmaade, saa er det jo mindre de moralske Synspunkter, der gør sig gældende, naar Jurister skal dømme, og det var derfor saa temmelig sikkert, at de enkelte Medlemmer vilde blive dømt alene paa dette, at Arbejdsstandsningen var uvarslet. Da der derfor paa Retsformandens Foranledning blev Adgang til at forhandle Sagen mellem Parterne direkte, indgik de fremmødte Arbejderrepræsentanter paa til Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustriens Vegne at betale en Bod, stor 600 Kr. Efter Sagkyndiges Udsagn skal der nok ved dette Forlig ligge en ikke ubetydelig Fortjeneste for Arbejderne, men Fortjenesten er jo af tvivlsom Natur og viser blot, at det altid er dyrt i saadanne Tilfælde som her at undlade at følge de Direktiver, som Organisationens ansvarlige Ledelse giver, thi havde vore Medlemmer straks, da Klagen over Arbejdsstandsningen indgik til Organisationen, og da Odense Afdeling krævede Arbejdet genoptaget, fulgt det givne Paabud, vilde sikkert denne Sag have faaet et andet og bedre Forløb, end Tilfældet blev, selvom vi slap nogenlunde helskindet fra det denne Gang.

Lønordning paa Orlogsværftet.

Mellem Statens Orlogsværft og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Afdeling 10, er der pr. 12. Marts afsluttet en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, hvor Hensyn er taget til den Ændring i Privatindustriens Forhold, der skyldes Forbundets nye Overenskomst med Sammenslutningen.

Siden 1922 har Orlogsværftet afsluttet Overenskomster med de forskellige Fag, og Reglen har ved Fastsættelsen af Lønningerne været den, at man søgte at finde et Sammenligningsgrundlag fra den private Industri, som Ledelsen saavel som Arbejderne forpligtede sig til at følge saaledes, at der i Overenskomstperioden skulde finde Regulering Sted i op- eller nedadgaaende Retning, naar det statistiske Materiale viste en væsentlig Forskel mellem Sammenligningsgrundlaget og Lønningerne paa Orlogsværftet.

Fra Arbejdernes Side har vi naturligvis været klar over, at en saadan Ordning var en Indrømmelse til Værftets Ledelse, idet man er afskaaret fra under gode Konjunkturer at drive Lønningerne i Vejret, til Gengæld har vi ganske vist ogsaa Sikkerhed for, at det modsatte ikke sker i Nedgangstider, men det er dog ikke saa meget dette, der bevirker vor Stilling til Sagen, men mere den Omstændighed, at Arbejderne oppebærer visse Emolumenter, saasom Ferie, delvis Løn under Sygdom og paa kirkelige Helligdage, og Pension, og da disse Ydelser ikke tages i Betragtning ved Fastsættelsen af Lønninger, har Ledelsen et vist Krav paa en rolig Udvikling af de lønningsmæssige Forhold.

I 1925 udskiltes Flaadestationen fra Orlogsværftet, og Ledelsen hævdede da, at Grundlaget for Beregningen

af Lønningerne var forrykket ved, at de egentlige Vaabenvirksomheder nu skulde føre en særlig Lønpolitik, der nærmest gik i Retning af en Sammenligning med Hærens Værksteder, saaledes at Orlogsværftet nu burde sammenligne sine Lønninger med Skibsværfterne.

Dette kunde Orlogsværftets Maskinarbejdere imidlertid ikke være tjent med, det var heller ikke retfærdigt i Betragtning af, at Orlogsværftet dog i langt overvejende Grad beskæftiger sig med det rent specielle militære Arbejde.

I August 1925 rejste Værftets Ledelse imidlertid Krav om en Reduktion paa 6 Øre pr. Time.

Efter en Række Forhandlinger herom afvistes Ledelsens Krav; men i den følgende Tid dukkede Spørgsmaalet gentagne Gange op igen, indtil man endelig i Februar 1926 indkaldte til et Møde i Marineministeriet om Sagen.

Ledelsen stillede her igen væsentlig de samme Krav om Reduktioner, men vilde dog tilbyde at foretage disse i smaa Portioner til visse nærmere fastsatte Terminer, men ogsaa dette Møde endte resultatløst, fordi Arbejderne ikke kunde erkende, at Lønnen var for høj.

Spørgsmaalet om Maskinarbejdernes Lønninger holdtes imidlertid stadig svævende indtil sidste Efteraar, hvor Situationen til sidst blev saa tilspidset, at Forbundet traadte til. Efter en Del Møder mellem Marineministeriet og Forbundet endte Forhandlingerne med, at man fra Orlogsværftets Side fremsatte et Forslag, der stadig indeholdt Krav om Reduktioner, men med en gradvis Nedgang, altsaa i alt væsentlig det tidligere Forslag.

Forslaget forkastedes, og Forbundet tilskrev Ministeriet, at man herefter betragtede al Forhandling om et Sammenligningsgrundlag for afbrudt.

I Februar d. A., da de private Virksomheders Lønninger i Henhold til Overenskomsten dalede 4 og 3 pCt., rejste Orlogsværftets Ledelse Krav om tilsvarende Nedsættelser.

Forbundets Stilling var her den, at man vel med de private Arbejdsgivere var enedes om en Nedgang i Lønnen, men til Gengæld herfor var der indført visse Kompensationer, og saafremt Orlogsværftet paa lignende Maade kunde ordne sig overenskomstmæssigt med Værftets Maskinarbejdere, var man villig til at tale om Tingene.

Der paafulgte nu en Række endog meget besværlige Forhandlinger, der til sidst førte til en Ordning, hvorved Hovedgruppen kun mistede de 4 pCt., medens 3 Grupper, Elektromekanikere, Instrumentmagerere og Svejsere, forinden de 4 pCt. fradroges, fik et ret væsentligt Tillæg til deres Lønninger; samtidig stabiliseredes Lønordningen ved, at et Præmietillæg, der tidligere ydedes i 20 pCt. af Arbejdstimerne, naar Arbejdet saavel kvalitativt som kvantitativt var tilfredsstillende udført, blev kapitaliseret og lagt ind i Lønnen dels ved et Tillæg til Akkordafsavnsbetalingen og dels ved en mindre Timelønsforhøjelse.

Lønordningen er baseret paa et Sammenligningsgrundlag, der skal gælde eet Aar, og som placerer Orlogsværftets Lønninger paa Højde med større førende Maskinfabrikker i København og paa en saadan Maade, at Skibsværfternes talmæssige Overlegenhed og deraf følgende Indflydelse paa Statistikken stærkt afsvækkes.

I den saakaldte Hovedoverenskomst, der indeholder de almindelige Bestemmelser, optoges de nye Tillidsmandsbestemmelser fuldt ud.

Lidt Værkstedsteknik.

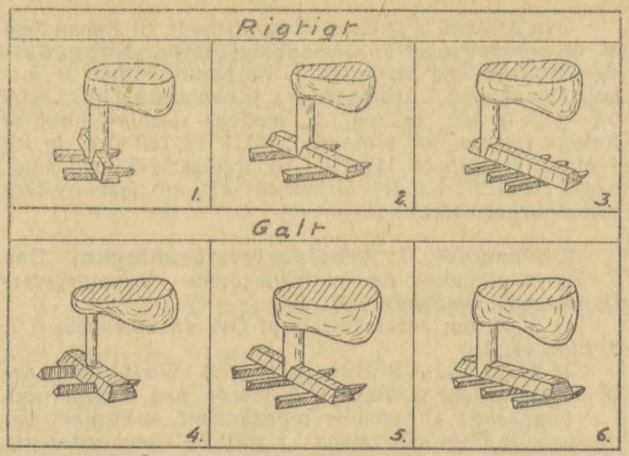
Rigtige Forhold imellem Støbetap, Slaggesamler og Indløb.

Ved Anvendelse af Slaggesamler eller Slaggeløb ved Støbning af alle Slags Godsstykker maa man sørge for, at Størrelsesforholdene mellem Støbetap og Slaggeløb og imellem Slaggeløb og Indløb bliver rigtige. Man ser stadig, at den Fejl bliver gjort, at Støbetappen, som for det meste er rund, bliver taget for lille i Forhold til Slaggeløbet. Dette, som jo er beregnet til at tilbageholde Slaggen, kan ikke blive holdt fuldt, og Slaggen gaar derfor med ind i Godsstykket. Det samme er Tilfældet, dersom Indløbene er for store i Forhold til Slaggeløbet. Af Erfaring kan man regne, at Størrelsen af Støbetappenes Tværsnit skal staa i Forhold til Størrelsen af Slaggeløbets Tværsnit som 4:3 og dette igen til Summen af Indløbenes Tværsnit som 3:2. Begynder man ved Støbetappen, saa maa Tværsnittet altsaa stadig blive mindre. Følgende Tabel anskueliggør de rigtige Forhold.

Benævnelse	Støbetap 15 mm ø	Støbetap 20 mm ø	Støbetap 25 mm ø	Støbetap 30 mm ø	Støbetap 40 mm ø	Støbetap 50 mm ø
Støbetap Tværsnit	177 mm²	315 mm²	490 mm²	707 mm²	1255 mm²	1900 mm²
Slaggesamler eller Slaggeløb Tværsnit	126 mm²	255 mm²	390 mm²	540 mm²	950 mm²	1450 mm²
Indløb dobbelt Ved 4 Indløb hver 2 000 ø Tværsnit	2 · 40 = 80 mm²	2 · 85 = 170 mm²	2 · 130 = 260 mm²	2 · 180 = 360 mm²	2 · 312,5 = 625 mm²	2 · 480 = 960 mm²

Ikke alene ved at vælge Forholdene imellem Støbetap, Slaggeløb og Indløb forkert, men ogsaa ved en urigtig Anbringelse af disse, kan Vragstøbning fremkomme (Fig. 4, 5 og 6).

Et Indløb, der ligger umiddelbart under en Støbetap, kan aldrig holde Slaggen tilbage, fordi denne allerede ved Begyndelsen af Paastøbningen gaar med Jærnet ind i Godsstykket (se Fig. 5 og 6); det samme er Tilfældet, naar Indløbet er anbragt ved Begyndelsen eller Enden af Slaggeløbet. Bliver Indløbet skaaret opefter i Slaggeløbet (Fig. 4), vil Slaggen ved den allermindste

Afbrydelse af Støbningen blive revet med ind i Formen. I de øvrige Afbildninger er vist, hvorledes Støbeso, Støbetap, Slaggeløb og Indløb bør være anbragt, og hvilke Fejl, der begaas.

A. N.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Frederikssund. Mellem de paa Frederikssunds Jærnstøberi beskæftigede Medlemmer og den derværende Støbemester opstaar jævnlig Uoverensstemmelser, og dette har bl. a. medført en kortvarig Arbejdsstandsning den 18. Marts, dog kun een Dag.

Fra Sammenslutningens Side rejstes Erstatningskrav, men ved lokal Forhandling er der opnaaet Enighed om, at Kravet frafaldes.

Holbæk. Paa A/S Holbæk Jærnstøberi er der i længere Tid forhandlet om Lønforholdene m. m. Forhandlingerne er nu sluttede og er resulteret i, at man bibeholder det bestaaende Akkordsystem med et Tillæg af ca. 2 pCt. til de bestaaende Akkorder, ligesom der er opnaaet Enighed om en Del mindre væsentlige Ting. Bl. a. var der Klage over for stort Lærlingehold, og forhaabentlig vil Fremtiden vise Direktørens Erkendelse af Klagens Rigtighed.

Holstebro. Firmaet Vald. Birn & Brødre har i længere Tid anvendt den Metode at rekvirere Formere til Timelønsarbejde hver Gang, der bliver lidt at bestille, for derefter, naar Bestillingen er færdig, straks at afskedige dem. Formerne har saaledes efterhaanden gentagne Gange været antaget til faa Dages Arbejde, og da de naturligvis efterhaanden bliver kede af at paatage sig Arbejde i saadanne kortvarige Perioder til den gældende Timeløn, der i Henhold til Pristal og Overenskomst var kommet ned paa 138 Øre, og de iøvrigt mente om sig selv, at de var mere værd, tillod de sig at forlange 150 Øre i Timen.

Herover har Firmaet klaget, og efter et resultatløst Mæglingsmøde den 1. April blev Sagen behandlet ved Timandsmøde den 5. April, hvor Forbundets Repræsentanter vedstod et paa Mæglingsmødet givet Tilbud om, at de paagældende Formere skulde udføre Arbejdet for 145 Øre i Timen, medens Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling til Sagen.

Forhaabentlig gaar Sagen i Orden paa den af Forbundet foreslaaede Maade.

Hørsholm. For lang Tid siden rejstes Krav om, at et Medlem, en Kærnemager, der almindeligvis arbejder i Akkord, naar han hjalp til ved Støbning og Udslagning mindst skulde have den samme Timeløn, som Arbejdsmændene havde.

Efter en lang Række Forhandlinger og Demonstrationer fra Direktørens Side er Sagen nu endelig gaaet i Orden saaledes, som Forbundet havde krævet.

Odense. Hos Jærnstøber A. Birn aflønnes Maskinformerne med en fast Timeløn, plus et Tillæg fra 1/2 til 8 Øre pr. formet Kasse. Dette Lønsystem ønskedes afskaffet, da Hr. Birn benyttede det til ustandselig at kræve Produktionen forøget, og man forlangte i Stedet for indført ren Timeløn svarende til den Fortjeneste, man havde haft de sidste 3 Maaneder, saaledes at nævnte Tillæg tillagdes Timelønnen.

Firmaet nægtede ved Mæglingsmøde den 18. Marts at indgaa herpaa og krævede i Stedet for ren Akkord indført.

Dette kunde man ikke indgaa paa, da hverken Støberiets Materiel eller Indehaverens Naturel egner sig for Akkord.

Der er derefter afholdt resultatløst Timandsmøde den 5. April, og Forbundet har foreløbig forbeholdt sig sin Stilling.

Hos A/S Allerups Eftf. er der for kort Tid siden antaget ny Støbemester, der forlangte, at Haandformerne skulde deltage i Sandkastningen. Da de hidtil har været fritaget herfor, og deres Akkorder er fastsat under Hensyn hertil, nægtede de naturligvis at udføre dette Ekstraarbejde, og da Støbemesteren alligevel forlangte dem til at udføre Sandkastningen, medførte det en Arbejdsstandsning paa 2 Dage, og Firmaet krævede Erstatning.

Ved lokale Forhandlinger er Firmaet imidlertid kommet paa det rene med, at vore Medlemmers Standpunkt var det rigtige, og har derfor frafaldet Kravet om Erstatning.

Ribe. Paa Obbekjærs Jærnstøberi har der den 14. Marts været afholdt Mæglingsmøde paa Krav fra Maskinformerne om Timelønsforhøjelse. Sagen sluttede med, at Timelønnen forhøjedes for 2 Maskinformere, 1 Haandformer og 1 Kærnemager med tilsammen 20 Øre.

Endvidere forhandledes om den af Firmaet paabegyndte Radiatorfabrikation. Der opnaaedes Enighed om, at saasnart denne Fabrikation er saa vidt fremskreden, at Akkord kan tilbydes, optages Forhandlinger herom.

Videre klagedes over, at Direktøren havde ladet sig forlyde med, at han vilde antage og oplære helt nye Folk til Radiatorformeriet. Direktøren ændrede sin Udtalelse derhen, at det ikke var alle, der for Tiden beskæftigedes ved Maskinformeriet, der egnede sig til at overføres til Radiatormaskinerne.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Firmaet Knud Petersen & Breum, Korsør, og Forbundet er der den 12. Marts fornyet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, gensidig opsigelig med 3 Maaneders Varsel til den 1. i en Maaned fra og med den 15. Marts 1927 at regne.

Overenskomsten mellem Aarhus Cykle- og Automobilindustriforening og Aarhus Afdeling er forlænget paa 1 Aar uden Ændringer.

Med A/S Otto Mønsted har Aarhus Afdeling indgaaet Overenskomst, gældende i 2 Aar uden Pristalsregulering. Overenskomsten omfatter 14 Mand, hvis Timeløn er forhøjet fra 131 til 140 Øre.

Den mellem Københavns Afdeling 11 og Køle- og Frysehuset »København« gældende Overenskomst er forlænget paa 1 Aar. Bestemmelsen om Regulering i Henhold til Pristallet er fjernet af Overenskomsten, og samtidig forhøjedes Maanedslønnen for vore 3 der beskæftigede Medlemmer med 8 Kr.

Overenskomsten mellem Københavns Afdeling 11 og De danske Kapselfabrikker, omfattende 4 Mand, er ligeledes forlænget paa 1 Aar, uden Reduktion af Lønningerne og med Fjernelse af Bestemmelsen om Regulering af Lønnen i Henhold til Pristallet.

Endelig er Overenskomsten mellem Københavns Afdeling 11 og Firmaet Petersen & Albeck forlænget paa 1 Aar. Lønningerne er reduceret med 3½ pCt., men der er givet et Tillæg for Udearbejde samt et Højde- og Smudstillæg, ligesom der er truffet bestemte Regler for Skibsophugningsakkorder.

Mæglingsmøder. Den 3. Marts er der afholdt Mægling hos Firmaet N. C. Monberg, Sydhavnen, København, paa Krav fra Kedelsmedene om Tilskud til en Akkord paa Udførelse af Reparationsarbejde paa en Pram, samt Krav om Forhøjelse af Timelønnen og Akkordafsavnstillægget. Ved Mæglingen opnaaedes ikke Enighed, men ved lokal Forhandling efter Mæglingsmødet tilbød Firmaet at betale ekstra 125 Kr. for Reparationsarbejdet, hvorved Akkordprocenten forhøjedes fra 28 til 43. Arbejderne modtog Tilbudet, og Sagen sluttedes dermed.

Ved et Timandsmøde den 2. Februar paa Lønkrav overfor A/S Thomas Ths. Sabroe & Co. i Aarhus gav Firmaet Tilsagn om at stille sig velvilligt overfor Lønforhøjelse til de lavest lønnede, men da Firmaet ikke indfriede dette Løfte, klagede Afdelingen, og Sagen gik til Mægling, som afholdtes den 24. Marts. Her enedes man om et Løntillæg af 106 Øre at fordele til 38 Mand.

Den 22. Marts mægledes paa en Klage over, at A/S Søren Wistoft, Københavns, havde afskediget Maskinarbejder Hansson, som havde fungeret som Tillidsmand for Arbejderne paa Firmaets Filial paa Sprogøvej, men som ikke var anmeldt til Sammenslutningen som Tillidsmand. Ved Mæglingen hævdede Firmaet, at man kun havde betragtet Hansson som almindelig Arbejder og havde afskediget ham paa Grund af Arbejdsmangel, men erklærede sig iøvrigt villigt til ved første Lejlighed at genantage Hansson. Hermed sluttedes Sagen.

Afdelingen har senere meddelt, at Hansson er genantaget.

Timandsmøder. Den 18. Marts afholdtes Timandsmøde til Behandling af et Krav overfor A/S »Atlas«, Københavns, om Forhøjelse af Betalingen ved Udearbejde. — Enighed opnaaedes ikke, men Sagen er senere gaaet i Orden ved lokal Forhandling.

Paa et Timandsmøde den 7. Marts behandledes en Sag fra Odense Staalskibsværft, som havde forlangt Reduktion af Skibsbyggernes og Grovsmedenes Prislister. Der opnaaedes Enighed om Priserne, som derefter er gældende, indtil de fra en af Siderne opsiges med 2 Maaneders Varsel, dog tidligst til Ophør 1. Februar 1928.

Om Priserne for Arbejde paa Tankskibe skulde optages lokale Forhandlinger, og ved disse opnaaedes Enighed med Undtagelse af 4 Punkter, som derefter behandledes paa et Mæglingsmøde den 25. Marts. Her lykkedes det imidlertid at komme til Enighed om de resterende Punkter, og hele Priskuranten er derefter i Orden.

Den 5. April afholdtes Timandsmøde til Behandling af et Lønkrav overfor Cementfabrikkerne »Kongsdal« og »Dania« ved Mariager. »Kongsdal« tilbød at forhøje Lønnen for 3 Arbejdere fra henholdsvis 119,3, 121,2 og 121,2 til 120, 122 og 122, medens »Dania« tilbød at forhøje Lønnen for 1 Mand fra 118 til 120 Øre og for 1 Mand fra 115 til 118 Øre. De fremsatte Tilbud modtoges, men Forbundet forbeholdt sig at rejse ny Sag paa Spørgsmaalet.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Den 8. Marts afholdtes der et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen angaaende:

1) Strid om Forstaaelsen af Overenskomstens § 7, 2. Stk., samt

2) Klage fra A/S Burmeister & Wain over Arbejdsstandsning af Maskinarbejderne paa Teglholmen.

Angaaende 1) henstillede Forbundet, at Firmaet ved opstaaende Tvivlsspørgsmaal i god Tid henvender sig til Arbejderne, og Forbundet vil til enhver Tid stille sig forstaaende og medvirke til, at der opnaas en tilfredsstillende Ordning. Firmaet modtog denne Henstilling.

Om 2) opnaaedes ikke Enighed, og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Hævet Blokade. Ved Forhandling mellem Firmaet Petersen & Mortensen, Kolding, og vor derværende Afdeling er der opnaaet en Ordning, hvorefter Blokaden, der var iværksat paa Grund af Firmaets Arbejde for et Firma i Esbjerg, impliceret i Konflikten med Kristeligt dansk Fællesforbund, hæves, og vort Medlem, som i Oktober Maaned holdt op med at arbejde hos Firmaet, gaar atter ind i sin Plads.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Maskinhandler J. C. Nicolajsen, Holstebro.
7. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
8. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
9. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
10. Fabrikant Sørensen, Sæby.

Blokader. Tønder Afdeling har med Forbundets Sanktion blokeret Automobilhandler J. C. Rasmussen, dersteds, som skylder et af vore Medlemmer Kr. 410,00.

Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers, der skylder et Medlem af Hobro Afdeling Kr. 45,00, er ligeledes blokeret.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
16436	Andersen, Peter	Randers	29.10.86	Aarhus	1. 2.07	Aarhus	27. 3.26
24809	Bech, J. P. Jensen	Hunseby	30. 9.76	Nykøbing F.	27. 9.19	Nykøbing F.	1. 5.26
2479	Bille, Carl	København	7.10.81	Kbhvn. Afd. 1	1.11.19	Kbhvn. Afd. 17	27.11.26
21763	Broc, R. Jensen	Saaby	3. 7.77	Rudkøbing	20. 2.15	Silkeborg	27. 3.26
39157	Bøjsen, Mathias P. Chr.	Ø. Løgum	21. 5.05	Aabenraa	10. 9.24	Aarhus	25.12.26
24956	Christensen, Anders	Randers	16. 9.98	Randers	2. 3.17	Kbhvn. Afd. 12	4.12.26
31622	— Marius Theoph.	Odense	1.12.99	Assens	12. 4.19	Assens	15. 8.25
6618	Carlsen, Jens Lykke	Kogtved	2. 9.06	Aarhus	2. 3.26	Aarhus	11.12.26
36948	Christiansen, Poul Martin	København	13. 4 00	Kbhvn. Afd. 5	26. 4.19	Kbhvn. Afd. 5	11.12.26
11290	Clausen, Hans Anton	—	18. 2.83	„ „	22. 9.26	„ „ 12	6.11.26
11280	Clement, Harald	Helsingør	1. 7.06	„ „	11. 9.26	„ „ 13	18.12.26
30368	Engel, Thorvald Johs.	Rønne	30. 1.93	Rønne	1. 2.19	Neksø	25. 9.26
10254	Hansen, Aage Kaj	Aarhus	3. 8.95	Aarhus	10.11.14	Aarhus	2.10.26
33635	— Carl Anders K.	Nakskov	7. 1.03	Nakskov	2. 5.21	Nakskov	20. 3.26
32356	— Christian	Aarhus	24. 2.00	Aarhus	9. 5.19	Aarhus	30.10.26
31772	— Einar K. Demant	Vejlby	1. 4.77	Ringe	28. 3.25	Ringe	23.10.26
2358	— Erik Wienecke	Kastrup	8. 4.06	Kbhvn. Afd.	11.11.25	Kbhvn. Afd. 18	18.12.26
34879	— Knud Ole	Roskilde	14.11.03	Roskilde	9. 9.22	Roskilde	25.12.26
8431	— Vilhelm Chr.	Frederiksberg	6. 5.01	Kbhvn. Afd. 1	5. 3.20	Kbhvn. Afd. 14	18.12.26
8924	Heilmann, Bertel	Hvirring	26. 6.99	„ „	3. 7.26	„ „ 10	11.12.26
4288	Hein, Henry	Sparkær	7. 8.03	Aalborg	22. 6 26	Hobro	9.10.26
2667	Jensen, Bernhard	Aarhus	8. 4.94	Aarhus	7.12.23	Aarhus	2.10.26
24205	— Christian	Viborg	16. 3.92	Roskilde	6. 9.24	Roskilde	2.10.26
38652	— Svend Aage	København	26.12.99	Kbhvn. Afd. 1	22. 4.19	Kbhvn. Afd. 7	4.12.26
39444	— Svend Due A.	—	19.10.04	„ „	27. 5.24	„ „ 8	4.12.26
21925	Jørgensen, Oluf Chr.	Kærum	20. 9.02	Assens	1. 5.22	Assens	7.11.25
23135	Johansson, Carl Victor	Träheryd	14. 2.88	Halmstad	16. 1.15	Kbhvn. Afd. 14	18.12.26
9349	Jørsøe, Einar Vilh.	København	27. 5.07	Nykøbing F.	6. 5.26	Nykøbing F.	4. 9.26
36645	Kjær, Aage	—	4. 5.05	Kbhvn. Afd.	5.10.23	Kbhvn. Afd. 2	4.12.26
34269	Knudsen, Evald	Næstved	19. 3.99	Nakskov	1. 8.22	Nakskov	21.10.22
16855	Koch, Chr. Frederik	Valby	15. 4.61	Kbhvn. Afd.	16.10.20	Kbhvn. Afd. 2	4. 9.26
24121	Larsen, Jens Michael	Gandløse	24. 5.96	„ „	13. 3.22	„ „ 2	11.12.26
30385	Madsen, Christian Peter	Sandvig	3. 9.00	Rønne	23. 8.25	Rønne	7. 8.26
29240	— Niels Michael	Svindinge	6. 1.02	Assens	27. 4.26	Assens	26. 6.26
4478	Mikkelsen, Chr. Johs. Emil	Odder	16. 8.95	Horsens	3. 3.15	Centralafd.	6.11.26
3631	Nielsen, Harald Fr.	Nyløkke	8. 5.05	Odense	9. 5.25	Assens	26. 6.26
17671	— Jens Th.	Skamstrup	22.11.03	Holbæk	6.11.22	Holbæk	31. 7.26
8038	— Niels P. Jørg.	Randers	1. 3.83	Kbhvn. Afd. 1	6. 2.20	Kbhvn. Afd. 14	9.10.26
33059	— P. Chr.	Vonsild	20. 3.01	Viborg	1.11.20	Hobro	27. 3.26
32646	— Svend Aage	København	21. 1.91	Aalborg	24. 5.19	Hovedkont.	19. 7.19
32011	Olsen, Svend Aage	Aarhus	9.11.98	Aarhus	31. 3.19	Aarhus	31. 7.26
8549	Petersen, Hans Erik B.	København	11. 5.95	Kbhvn. Afd.	25. 5.26	Kbhvn. Afd. 13	25.12.26
11036	— Otto Chr.	Ballerup	4. 6.99	„ „	2. 9.26	„ „ 11	18.12.26
31959	— Poul Emanuel	Ø. Ulslev	7. 6 06	Nykøbing F.	8. 5.25	Nykøbing F.	14. 8.26
10034	— Svend Otto	St. Jørgens	17. 2.07	Svendborg	27. 4.26	Frederikssund	31. 7.26
10182	— Verner Harald	Ordrup	14. 9.91	Kbhvn. Afd. 3	5.11.10	Kbhvn. Afd. 3	11.12.26
23346	Palsing, Poul Orla	København	11. 2.02	„ „	12. 4.21	„ „ 18	25.12.26
37821	Rasmussen, Henry Loft	Aarhus	22. 5.04	Aarhus	26. 2.24	Aarhus	23.10.26
32277	— Ralf P.	Silkeborg	11. 2.99	Næstved	1. 5.19	Silkeborg	30. 1.26
7910	Ramlau, Peter Willy	København	12. 9.95	Kbhvn. Afd. 2	20.11.15	Centralafd.	20.11.26
2694	Sørensen, A. S.	Aarhus	4. 1.84	Aarhus	2.12.05	Aarhus	13.11.26
35613	— Christian Nicolaj	—	20. 9.02	—	6. 4.23	—	31. 7.26
590	Schnell, Poul	Weingarten	5. 2.96	Kbhvn. Afd.	16. 7.25	Kbhvn. Afd. 13	27.11.26
13241	Stchelkunoff, Poul	Athen	7. 3.06	Rønne	12. 6.26	Rønne	1. 1.27
28575	Vangsgaard, Kresten	Thisted	29. 8.05	Thisted	1. 5.26	Thisted	23.10.26
29933	Volfing, Aage	Ishøj	27.11.06	Roskilde	1.11.26	Roskilde	25.12.26

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 39366	Jensen,	Ernst Marius Johs.	(Kbhvn. Afd.)
- 12964	Iburg,	Frits Gustav	(—)
- 15444	Malmstrøm,	Frans E. H.	(—)
- 2505	Nielsen,	Kristen Peter	(—)
- 28120	Jensen,	Einar Heinrich Linaa	(Odense Afd.)
- 29349	—	Svend Aage	(Thisted -)
- 34108	Madsen,	Aage Holm	(Vejle Afd.)

Medlemmerne Nr. 11989, A. Negithon, Nr. 12993, Hjalmar Larsen, og Nr. 13742, J. Lorentzen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 14924 Jensen, Aage V. Hartmann
- 2455 Nielsen, Rasmus A.
- 9253 Olsen, Walther Sigfred

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 26238	Frederiksen,	Oscar Frode	16.11.18
- 24894	Lorentsen,	Nikolaj	27.12.19
- 21820	Madsen,	Emanuel H.	1. 4.16
- 3102	Mortensen,	J. M.	31. 1.03

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 6504	Andersen,	Holger P. Fr.	14.11.25
- 27910	Arnold,	Johan	31. 3.23
- 8926	Berg,	Christian Laurids	20. 2.26
- 37988	Christensen,	Anders P. Th.	3. 7.26
- 2378	Christoffersen,	Knud Peter	5. 6.26
- 38804	Corneliussen,	Chr. Henry	25.10.24
- 5197	Edelsten,	H. P. R. C.	24.12.21
- 694	Elmstrøm,	Robert L. L.	9. 1.26
- 31084	Falkenberg,	Johannes	25. 3.22
- 38631	Frederiksen,	Vilh. Stensgaard	2.10 26
- 37722	Hansen,	Ejvind	27. 6.25
- 29365	—	Hans Ferdinand	29 5.26
- 5917	—	Peter Harald	29. 3.24
- 39709	—	Reinholdt	21.11.25
- 39504	Holm,	Aksel Jacob	28. 2.25
- 14924	Jensen,	Aage V. Hartmann	20.11.26
- 2252	—	Jens Nielsen	6.11.26

			Sidst betalt
Nr. 38426	Jørgensen,	Christian	1. 8.25
- 20472	—	Niels Vilh. J.	23.10.26
- 17807	Iversen,	Johan	19. 3.21
- 36031	Jacobsen,	Carl Petrus	15. 5.26
- 1118	Larsen,	Henry Sevrits	11. 9.26
- 32818	Lauritsen,	Laurits Chr.	11.11.22
- 5746	Lindgaard,	Einer	29. 5.26
- 24894	Lorentsen,	Nicolaj	23. 7.21
- 4038	Møller,	Eli Bjørn	14. 7.23
- 2455	Nielsen,	Rasmus A.	20.11.26
- 9253	Olsen,	Walther Sigfred	20.11.26
- 23796	Outzen,	Aage Falk	25. 6.21
- 9170	Petersen,	Søren Peter	7. 8.26
- 30612	Palm,	Axel O.	2. 5.25
- 6294	Sørensen,	Carl C.	25. 9.20
- 8392	—	Oluf P. K.	30.10.26
- 26219	—	Svend Anger	5. 8.22
- 23189	Seistrup,	Jørgen T. B.	9. 9.22
- 26914	Søndervang,	Svend Chr. E.	26. 6.26
- 22567	Theisen,	Carl Niels	6.11.26
- 24430	Thomsen,	Jean R. D.	13. 8.21
- 31237	Walther,	Carl Johan	14. 7.23

Efterlysning. Medlem Nr. 29966, Rasmus V. Nielsen, bedes opgive sin Adresse til Kasserer Therkildsen i Silkeborg.

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 3.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Frederikssund: Fr. Mortensen, Tømrerkroen.
Langaa: V. Madsen, Aablink.

Kasserere.

Randers: C. Toft, Aarhusvej 7. Tr. 5—6 Aften.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Haderslev: Kontortiden er fremtidig Hverdage 5½—7.
Hobro: Maskinarb. P. Nielsen, Mariagervej 26. Hverdage 6—7.
Ringe: Kontortiden er fremtidig Hverdage 6½—7.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 7 MAJ 1927 13. Aarg.

Enhedsfronten.

Da i 1911 De samvirkende Fagforbunds tidligere Formand, Martin Olsen, skrev sit Forsvarsskrift for den faglige Centralorganisation, gav han det Titlen: Ned med De samvirkende Fagforbund, den daværende Fagopositions Slagord, Udtrykket for Splittelse og Decentralisation. Med sikkert Blik for det aktuelle valgte Martin Olsen de daværende Ultraradikales Feltraab som Udgangspunkt for et af de mest velskrevne og varmtfølte Indlæg, som endnu er præsteret for De samvirkende Fagforbund.

Nu 16 Aar efter gaar Oppositionens Feltraab i stik modsat Retning; nu lyder det: Enhedsfronten, Samling af alle fagorganiserede Arbejdere i den faglige Landscentral. Uvilkaarligt spørger man om, hvad der ligger bagved denne absolutte Ændring af den ekstreme faglige Radikalismes Signaler, og Sandsynligheden for, at det er efter Ordre fra Pavestolen i Moskva, berettiger til at tvivle paa Ærligheden i Raabet om Samling af den danske Fagbevægelse. Men at Parolen om Enhedsfronten er bedre egnet til at vinde Gehør i Fagforeningerne end Oppositionens tidligere Raab: Ned med De samvirkende Fagforbund, er givet, thi trods alt bunder Trangen til faglig Samling dybt i den danske Arbejderbevægelse.

Vi siger trods alt, thi nægtes kan det jo ikke, at laugsmæssig Aand, faglig honnet Ambition og gammeldags Haandværkerstandsfølelse endnu trives frodigt i Fagforeningerne, hvis Politik i Virkeligheden til Tider er præget mere af Hensynsløshed overfor de fælles faglige Interesser end af virkelig Radikalisme overfor den naturlige Modpart, Arbejdsgiverne. Dansk Fagbevægelse er desværre præget af smaatskaaren organisationsmæssig Tankegang, der maaske svarede nogenlunde til en Fortid, hvor Industrien var mere haandværksmæssig præget, men ikke er i Overensstemmelse med en Nutid, der præges stærkt af en maalbevidst og fast sammentømret Arbejdsgiverorganisation, og en Fremtid, i hvilken moderne Storindustri mere end nogen Sinde vil blive det fremherskende. Derfor har Raabet om Enhedsfronten Udsigt til at blive mere hørt indenfor den danske Fagbevægelse end Tilfældet var med hin Tids ekstreme Elementers Raab: Ned med De samvirkende Fagforbund. Det var da ogsaa betegnende, at der paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 10. Maj var fuldkommen Enighed om at forsøge genoprettet den faglige Enhed, som ikke mindst efter Dansk Arbejdsmandsforbunds Udmeldelse er i høj Grad defekt og kun omfatter Halvdelen af Danmarks organiserede Arbejdere. Denne Enighed mellem Repræsentanterne for de tilbageværende Organisationer indenfor Samvirksomheden maa jo først og fremmest betyde, at Arbejdsmændenes Eksempel ikke har smittet, hvad der maaske kunde have været Grund til at befrygte, men dernæst vil alle Muligheder for paany at gøre De samvirkende Fagforbund til det samlede Udtryk for den danske Fagbevægelse blive overvejede og forsøgte gennem et Udvalg, hvis Sammensætning og Opgave blev nedlagt i følgende Resolution:

Da Repræsentantskabet fremdeles er af den Opfattelse, at et intimt Samarbejde mellem alle danske Fagorganisationer vil være af den største Betydning for Arbejderne i vort Land og en Nødvendighed for at bevare de hidtil erhvervede Goder og for at kunne vinde yderligere frem, vedtager Mødet at nedsætte et Udvalg, bestaaende af 7 Medlemmer, hvoraf 4 vælges af Repræsentantskabet og 3 af Forretningsudvalget, med den Opgave at forhandle med de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer, med det Formaal at søge tilvejebragt et Samarbejde mellem disse, samt at søge tilvejebragt en Forstaaelse med de udenforstaaende Forbund, saaledes at Optagelse i De samvirkende Fagforbund kan finde Sted.

Resultatet af Udvalgets Virksomhed forelægges førstkommende Generalforsamling.

Med denne Resolution har De samvirkende Fagforbund nu bundet sig til at virke for den faglige Enhedsfront, men desværre er de udenforstaaende Organisationer jo ikke i samme Grad bundne, og glat vil det sikkert ikke gaa, dertil er Fagegoismen alligevel for udbredt, og skal en Samling af den danske Fagbevægelse f. Eks. medføre en yderligere Svækkelse af Myndigheden hos dens øverste Ledelse, kan det blive omdisputabelt, hvorvidt en saadan Samling i højere Grad end de nuværende Forhold vil virke fremmende for den danske Fagbevægelses Interesser. Thi en Centralorganisation, indenfor hvilken de enkelte Organisationer uden Hensyn til Fagbevægelsens Fællesinteresser kan drive Separatpolitik og ellers for Resten, naar det gaar galt, benytte en umyndiggjort Ledelse som Prügelknabe, vil ikke kunne afbalancere Arbejdsgiverforeningen, indenfor hvilken man ganske anderledes har Forstaaelsen af i de afgørende Situationer at lade Ledelsen handle.

Vi staar overfor Opgaver, hvis Løsning kræver en handlekraftig, centraliseret Fagbevægelse. Vi kan saaledes anføre Feriespørgsmaalet, om hvilket Repræsentantskabet vedtog følgende Resolution:

> Repræsentantskabet udtaler, at Kravet om en aarlig Sommerferie med fuld Løn, som i 1919 af De samvirkende Fagforbund overfor Arbejdsgiverforeningen krævet, er et socialt Gode og i større Grad et kulturelt end et økonomisk Krav.
>
> I en Mængde Lande Verden over — ikke mindst i Skandinavien og i de store Industrilande — er lignende Krav forlænast gennemført, ikke alene ad de faglige Forhandlingers Vej, men ogsaa ved Lov.
>
> Da de danske Fagorganisationer, som Helhed taget, paa dette Omraade er meget langt tilbage, paalægger Repræsentantskabet Forretningsudvalget, saa snart det maatte finde Tidspunktet belejligt dertil, at søge de i 1920 af Arbejdsgiverforeningen afbrudte Forhandlinger herom genoptagne, for om muligt at naa til en generel Løsning heraf for de Fag, der ikke ved de faglige Forhandlingers Vej har kunnet faa gennemført det.
>
> Lykkes det ikke at komme til en Ordning paa denne Maade, tilsiger Repræsentantskabet de Forbund, der derefter maatte ønske for sit Vedkommende at sætte noget ind paa Kravets Gennemførelse, sin kraftigste Medvirkning hertil.

Vi kan endvidere nævne Arbejdsløshedsspørgsmaalet, som, hvis Regeringen faar Held til at ødelægge Arbejdsløshedsforsikringen, utvivlsomt maa tages op af Fagorganisationerne i Fællesskab, hvis ikke Arbejdsgiverne ved Hjælp af Arbejdsløse, der er uden Eksistensmuligheder, skal faa Lejlighed til at trykke Løn- og Arbejdsforhold ned, saa Resultatet bliver et Eksistensminimum i Forbindelse med længere Arbejdstid.

Der er Spørgsmaalet om Arbejdernes Medledelse af Virksomhederne, hvor en kraftig Landsorganisation med Støtte af Frisindet paa Rigsdagen vil kunne gøre en Indsats, men hvor Fagbevægelsen med den nuværende Struktur udover Lapperier kun vil kunne holde Spørgsmaalet levende som et udmærket Diskussionsemne til Brug for Studiekredse og Arbejderhøjskoler.

Og hvordan vil Arbejderne være stillet overfor en kommende koncentreret Storindustri, hvis de fra hvert sit Hold uden Plan og Samling sætter ind for hver sine specielle Interesser. Mon ikke da vi kan paaregne, at den nuværende Tilstand, hvor Arbejderne maa nøjes med at indtage en Forsvarsstilling, let bliver det normale, fordi Fagbevægelsen som Følge af Decentralisationen mangler den Slagkraft, som er en Nødvendighed, hvis nye Fremskridt skal naas, og vi ikke blot skal nøjes med at værne det opnaaede.

Lockouten i Norge sluttet.

Efter at den norske Jærn- og Metalindustris Arbejdere i de senere Aar og i Særdeleshed i 1924 og 1926 har maattet døje langvarige Lockouter, blev de paany kastet paa Gaden den 12. Februar i Aar sammen med Arbejderne i Bjergværks-, Skotøjs- og Tekstilindustrien. Arbejdsgiverne havde opsagt de gældende Overenskomster til Udløb 1. Februar, og mellem de Krav om Forringelser i Arbejdernes Vilkaar, som Arbejdsgiverne stillede for at forny Overenskomsterne, behøver blot at nævnes en Lønreduktion paa 25 pCt., for at man kan forstaa Stillingen for de norske Arbejdere. Da Rigsmæglingsmanden havde forsøgt at mægle Fred, men uden Resultat, foretog han, efter at Lockouten havde varet i 4 Uger, saaledes som Loven paabyder ham, paany en Mægling, men med samme negative Resultat. I Norge har man jo ofte eksperimenteret paa Arbejdsomraadet, og nu gjorde man paany en Opfindelse, idet Regeringen nedsatte et saakaldt Mæglingsnævn, som imidlertid heller ikke var heldig i sine Bestræbelser for at faa Konflikten afsluttet, idet Nævnet stillede sig saa absolut paa Arbejdsgivernes Side, at Arbejdernes Repræsentanter, som det hedder paa Norsk, »forkastede det fremsatte Mæglingsforslag over Bordet«; det betyder paa Dansk, at man overhovedet ikke vilde forelægge det for Medlemmerne, saa lidt Hensyn var der taget til Arbejdernes Interesser.

Som bekendt har man i Norge gentagne Gange haft midlertidige Love om tvungen Voldgift i Arbejdsstridigheder, og da nu alle Mæglingsbestræbelser viste sig at være frugtesløse og strandede paa Arbejdsgivernes ublu Krav om Reduktioner, laa Tanken selvfølgelig nær for den siddende norske Højreregering at faa taget det gamle Monstrum frem igen for at gøre det brugbart paany, og Resultatet er altsaa blevet, at Regeringen har forelagt og Storlinget vedtaget Lov om tvungen Voldgift, en »Fagforeningslov«, hvis Indhold vi nedenfor nærmere gør Rede for.

Loven er forsaavidt et Sidestykke til det Lovforslag, som er til Behandling i det engelske Parlament for Tiden, og som man har kaldt Tugthusloven, og det er i saa Henseende interessant at bemærke, at ogsaa i Sverige overvejer man lignende Lovgivning, d. v. s. rettet ensidig mod Arbejdernes faglige Organisationer. Det er jo muligt, at man ved saadanne reaktionære Lovforslag for en Tid kan skade Fagbevægelsen og faa den til at stagnere, men det bliver ogsaa kun for en Tid. Bevarer Arbejderne blot Enigheden, og intet er mere egnet til at sammensvejse dem end saadanne Lovforanstaltninger, saa er der er ingen Tvivl om, at Arbejdernes Fremmarch ikke kan standses, hverken ved Lovforanstaltninger eller ved Kendelser, afsagt af Voldgiftsretter, hvortil Arbejderne nægter deres Medvirkning.

Imidlertid benyttede Arbejdsgiverne den ved Lovens Vedtagelse opstaaede Situation til den 7. Maj at meddele, at Lockouten var hævet, og at Arbejdet skulde genoptages den 9. Maj *i den Udstrækning, som det bedriftsmæssige Hensyn tillod*, og til de Lønninger, der var gældende før Lockouten. Dette skete uden Forhandling med de paagældende Arbejderorganisationer, og Hensigten hermed var jo tydelig. Arbejdsgiverne ønskede at splitte Arbejderne, der nu i 12 Uger havde døjet Arbejdskampens Vilkaar, og man maa jo her erindre sig, at det som før nævnt drejede sig om Arbejderne i 4 forskellige Industrier. Landsorganisationen forbød imidlertid Arbejdets Genoptagelse paa disse Vilkaar, og Arbejderne lystrede Parolen og lod Arbejdet ligge, hvilket gav Anledning til, at Rigsmæglingsmanden tog Affære med det Resultat, at Arbejdet er genoptaget den 11. Maj, men paa de samme Betingelser, som Arbejderorganisationerne gennemtvang ved Lockoutens Afslutning i Fjor, og som garanterer imod Chikanerier fra Arbejdsgivernes Side og hindrer dem i at antage andre Arbejdere end de, der har været lockoutede. Det brændende Spørgsmaal i Norge er nu: Hvad vil Resultatet af den tvungne Voldgiftsrets Dom blive? Herom vil vi formodentlig i næste Nummer af »Jærn- og Metalarbejderen« kunne underrette vore Læsere, men Spørgsmaalet er blevet mere kompliceret derved, at Landsorganisationen i Norge og de tilsluttede Forbund som Protest mod Voldgiftsloven har vedtaget ikke at ville besætte nogen Dommerplads og heller ikke give Møde ved Procedure i Retten.

Vi gengiver her efter Svensk »Metallarbetaren« en Oversigt over Bestemmelserne i den omstridte Lov, der gælder til 1. August 1929:

I § 1 fastsættes Betingelser for, at en Arbejdskonflikt kan føres til Voldgift. Det bestemmes bl. a. deri, at hvis Kongen finder, at en Arbejdsstrid udsætter betydelige Samfundsinteresser for Fare, og Mægling forgæves er forsøgt, kan han efter Henstilling fra Rigsforligsmanden bestemme, at Striden skal afgøres gennem Voldgift. Henvisning til Voldgiftsafgørelse kan begrænses til Stridsspørgsmaal, som det ikke er lykkedes at løse under Mæglingen.

Da Kongen kan bestemme, at en Strid skal afgøres gennem Voldgift, kan han ogsaa forbyde enhver Iværksættelse af Arbejdsstandsning i Anledning af Stridigheder.

Indtil Voldgiftsdommen er afsagt, skal de Arbejds- og Lønvilkaar, som gjaldt ved Stridens Udbrud, fortsat være gældende, hvis ikke Parterne enes om noget andet, eller Voldgiftsretten efter Parternes Ønske beslutter noget særskilt herom.

Om Voldgiftsrettens Sammensætning siges i Loven: Voldgiftsretten skal have en Formand og fire andre Medlemmer. Kongen udnævner Formanden for Lovens Gyldighedstid samt desuden for hver Sag to af Rettens Medlemmer og Suppleanter for dem. Arbejdernes faglige Landsorganisation og Norsk Arbejdsgiverforening udnævner hver, ligeledes for hver Sag, et Medlem med Suppleant. Valg af Medlemmerne fra Arbejder- og Arbejdsgiversiden skal finde Sted indenfor en Frist, som bestemmes af Kongen. Overskrides denne Frist, foretager Kongen Valget. Enhver norsk Medborger er pligtig til at modtage Hvervet.

Med Hensyn til Reglerne for Sagernes Behandling fastsættes først Maaden, hvorpaa Formanden indkalder Voldgiften, hvorefter det bl. a. siges:

Voldgiftsretten kan henvise Stridigheder, som er forelagt den, til Afgørelse gennem Forhandling og Mægling, hvis begge Parter samtykker heri og erklærer sig villig til at medvirke til deres Løsning uden Iværksættelse af Arbejdsstandsning.

Voldgiftsretten kan indhente nødvendige Oplysninger og paadømme Stridigheder, selv om den ene eller begge Parter udebliver.

I en følgende Paragraf hedder det, at »i Voldgiftsdommen, som skal underskrives af alle Voldgiftsmændene, fastsættes Dommens Gyldighedstid. En Voldgiftsdom maa ikke gives længere Varighed end 2 Aar. En Voldgiftsdom er, fraset Bestemmelsen i § 5, endelig og har samme Virkninger som en Overenskomst.«

I ovennævnte § 5 siges det, at »hvis der under Dommens Gyldighedstid indtræffer væsentlige Forandringer i Forholdene, som kan antages at have været af Betydning for Fastsættelse af Voldgiftsdommens Lønbestemmelser, f. Eks. væsentlig Stigning eller Nedgang i Levevilkaarene, væsentlig Forbedring eller Forringelse af vedkommende Arbejdsgrens økonomiske Forhold, kan Sagen tages op til ny Behandling, hvis nogen af Parterne fremsætter Begæring derom.«

Om Betingelserne for en Sags Genoptagelse bestemmes i Loven:

»Begæring om Genoptagelse kan ikke indgives, før 6 Maaneder fra Afsigelsen af den oprindelige Voldgiftsdom eller ny Dom efter denne Paragraf, Begæringen stiles til Voldgiftsrettens Formand, som skal give den anden Part Lejlighed til at udtale sig. Formanden sammenkalder derefter den Voldgiftsret, som afsagde Dommen. Saafremt noget af Voldgiftsrettens Medlemmer ved lovligt Forfald er forhindret i at deltage ved den fornyede Behandling, udnævnes Stedfortræder med Suppleant.

Denne Voldgiftsret kan, hvis den finder Grund dertil, fastsætte nye Lønbestemmelser.«

Loven træder som sagt i Kraft straks og gælder til og med 1. August 1929. Den faar Anvendelse ogsaa paa Stridigheder, som er opstaaet før Lovens Ikrafttræden; altsaa maa vi nu afvente Resultatet af den verserende Konflikts Indbringelse for Voldgiften.

Loven om obligatorisk Voldgift maa vel egentlig anses for at være et Supplement til Loven om Arbejdsstridigheder, som nu er gennemgaaet en fuldkommen Revision. Denne Lov betragtes af Arbejderne som en fuldkommen Tugthuslov. For overfor vore Læsere at bevidne, at dette ikke er uberettiget, refererer vi Lovens Straffebestemmelser.

I disse bestemmes Bøder fra 5 til 25,000 Kr. eller Fængsel indtil 3 Maaneder eller begge Dele for den, som er med til at beslutte om eller medvirker til Iværksættelse, Fortsættelse eller Godkendelse af en ulovlig Arbejdsstandsning eller giver, indsamler eller uddeler Bidrag hertil.

Videre bestemmes, og dette er en ny Regel, at disse Bøder kan tages eksekutivt hos den Forening, paa hvis Tilskyndelse den skyldige har handlet. Hvis en Fagforening beslutter at gaa i ulovlig Strejke, kan altsaa de Bøder, som paalægges dens enkelte Medlemmer, inddrives hos Foreningen. Samme Straf som ovenfor nævnt kan ogsaa idømmes dem, som søger at hindre, at Arbejdet genoptages efter en ulovlig Arbejdsstandsning.

Konflikt i den finske Metalindustri.

Fra vor finske Broderorganisation har vi modtaget Meddelelse om, at finsk Metalindustris Arbejdsgiverforbund har varslet Lockout til Iværksættelse den 21. ds. Lockouten kommer til at omfatte 52 Fabrikker, der beskæftiger ca. 10.000 Arbejdere, af hvilke 6000 er Medlemmer af Finska Metallindustriarbetareförbundet, hvilket vil sige ca. Halvdelen af Forbundets Medlemmer.

Aarsagen til Lockouten er meget ringe. Den 5. Marts udbrød der Strejke i Fabrikken Crichton-Vulcano A/S i Aabo, omfattende 428 Arbejdere, grundet paa, at disse krævede en Lønforhøjelse paa 1—1½ Finmark pr. Time, hvilket ingenlunde kunde siges at være et ubilligt Krav, da Timelønnen kun andrager 5,30 Finmark (en Finmark er i Øjeblikket knapt 10 Øre). Arbejdsgiverne nægtede imidlertid at indgaa paa en almindelig Lønforhøjelse og vilde kun give Tilsagn om at forhøje enkeltes Lønninger efter eget Skøn, hvilket Arbejderne nægtede at indgaa paa. Under Strejkens Forløb har der flere Gange været forhandlet mellem Parterne, men alle Forhandlinger er endt resultatløse, og nu, da Strejken har varet i 2 Maaneder, benytter Arbejdsgiverne denne Anledning til at iværksætte en almindelig Lockout. Denne vil næppe kunne undgaas, da der har været ført en Række Forhandlinger, ogsaa med Bistand af Statens Mæglingsmand, men herunder har Arbejdsgivernes Standpunkt været dette, at Strejken skulde sluttes, og at de i Strejken deltagende Arbejdere skulde antages som nye, for saa vidt der fandtes Arbejde til dem, ligesom man ogsaa selv vilde afgøre, i hvilket Omfang Lønforhøjelser skulde finde Sted. Arbejderne fordrede paa deres Side, at Arbejdsgiverne skulde tage Lockoutvarslet tilbage, at de principielt skulde indgaa paa at forhøje samtlige Arbejderes Lønninger, og at de strejkende skulde genantages i deres gamle Rettigheder.

Ligesom vi hver Uge, saalænge den norske Konflikt har varet, har understøttet vore norske Fagfæller i Henhold til den skandinaviske Gensidighedsoverenskomst, saaledes vil vi ogsaa nu understøtte vore finske Brødre i deres Kamp mod de hensynsløse finske Arbejdsgivere, og haaber derved at kunne bidrage til, at Finska Metallindustriarbetareförbundet, der jo i de senere Aar har været ude for store Vanskeligheder, vil kunne afslaa Arbejdsgivernes Angreb og gennemføre Kampen til Gavn for de finske Metalarbejdere, der jo

paa saa mange Maader sammen med den finske Arbejderklasse har gennemgaaet store Lidelser som Følge af den finske Reaktions Udskejelser.

Den finske Landsorganisations 20 Aars Jubilæum.

De første Fagforeninger i Finland blev først oprettet i Firserne og havde væsentlig en liberal Karakter. I Løbet af Halvfemserne sluttede de lokale Fagforeninger i enkelte Fag sig sammen til Landsforbund. Som i alle andre Lande havde ogsaa i Finland Fagforeningerne fra Begyndelsen af mange Vanskeligheder at overvinde, forinden de havde fast Fodfæste og i nogen Grad var i Stand til at varetage Medlemmernes Interesser. Det russiske Voldsregimente i Finland truede mange Gange med at ødelægge Fagforeningerne og den finske Arbejderbevægelse som Helhed. Navnlig Generalguvernør Bobrikoff udmærkede sig i den Henseende, og under hans Regering blev Tilstanden saa utaalelig, at der i November 1905 blev proklameret en Generalstrejke, der var saa omfattende og blev saa kraftig ført, at de russiske Magthavere saa sig nødsaget til at gøre Indrømmelser og indføre friere Tilstande. Indtil den Tid fungerede den socialdemokratiske Partistyrelse samtidig som den øverste Instans for Fagbevægelsen, men Nødvendigheden af en faglig Centralinstans traadte efterhaanden stadig stærkere frem; og paa en den 15.—17. April 1907 i Helsingfors afholdt Fagforeningskongres konstitueredes derfor den finske Landsorganisation (Suomen Ammattijärsjestö), der altsaa i disse Dage kunde fejre sin 20-aarige Bestaaen. I den konstituerende Kongres deltog ca. 400 Delegerede, der repræsenterede 31 Forbund med omkring 50.000 Medlemmer, men kun 23 Forbund med 25.197 Medlemmer tilsluttede sig den nydannede Landsorganisation.

I Forhold til Socialdemokratiets Styrke og Indflydelse har den finske Fagbevægelse altid været svag. Sit Højdepunkt naaede Landsorganisationen i Aaret 1917 med 31 Forbund og 160.000 Medlemmer. Efter Borgerkrigen indtraadte der naturligvis en stærk Nedgang, som imidlertid atter er noget udlignet, saaledes at Landsorganisationen nu omfatter 18 Forbund med 62.056 Medlemmer. I 1926 steg Medlemsantallet med 20 pCt. Nedgangen i Forbundenes Antal hidrører fra, at der i Mellemtiden i Henhold til en af Fagforeningskongressen vedtaget Beslutning er gennemført en Reorganisation paa Grundlag af Industriforbundsprincipet. Kun enkelte Forbund, f. Eks. Murerforbundet, har modsat sig denne Beslutnings Gennemførelse. Siden Borgerkrigen har Fagforeningerne overvejende staaet under kommunistisk Ledelse, men i den senere Tid begynder ogsaa den socialdemokratiske Indflydelse at gøre sig gældende; saaledes valgte den sidste Fagforeningskongres ikke som hidtil en Kommunist, men derimod en Socialdemokrat til Formand. I Anledning af Jubilæet har Landsorganisationen udgivet et Festskrift paa 80 Sider med Bidrag af bekendte Fagforeningsførere.

(I. F. C.)

Arbejdsgiverforeningens syv Plager.

Medens de gamle Ægyptere, da de var kommet paa Kant med Forsynet, blev hjemsøgt af 10 Plager, saa er det nu paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling den 12. Maj af Formanden, Bogtrykker Langkjær, blevet fastslaaet, at den stakkels Arbejdsgiverorganisation dog kun er hjemsøgt af 7 Plager, nemlig: *Arbejdernes Uforstand, Forligsinstitutionens mindre gode Forslag, det Offentliges letsindige Understøttelsespolitik, de udenforstaaende Arbejdsgiveres og særlig Landhaandværkernes skamløse Konkurrence, de socialdemokratiske Kommuners Partiskhed, de kooperative Foretagender* og *en vis Del af Pressens Mangel paa Forstaaelse.*

Mon ikke Offentligheden ved at erfare dette faar den største Medlidenhed med d'Hrr. organiserede Arbejdsgivere, der er saa haardt hjemsøgte, og hvem den paastaaede stigende Humanitet altsaa ikke synes at være kommet til Gode, og mon ikke det vil være rigtigt at se lidt nærmere paa denne sørgelige Kendsgerning, thi at nogen skulde betvivle Rigtigheden af, at Arbejdsgiverne virkelig er en plaget Stand indenfor vort lille Samfund, naar det fastslaas af en saa neutral Mand som Arbejdsgiverforeningens Formand, kan vel næppe tænkes.

Der er nu først Arbejdernes Uforstand, som, naar den nævnes som den første Plage, vel ogsaa maa være den, der generer Arbejdsgiverne mest, men da ingen kan forpligte sig ud over sine Evner, er der desværre for Arbejdsgiverne ikke megen Udsigt til at slippe denne Plage, med mindre Forsynet paa dette Omraade vil træde til og f. Eks. bibringe Arbejderne Forstaaelsen af, at naar Arbejdsgiverne kræver lavere Løn, saa er det virkelig ikke af Profitbegær, men kun en simpel Nødvendighed for at formindske Arbejdsløsheden, der her hjemme dog er mindre end i de store Lande, hvor Lønnen i visse Tilfælde er lavere, bl. a. fordi det der er billigere at leve. Det vil sikkert ogsaa medføre en betydelig Indskrænkning af Ledigheden, naar Arbejdstiden forlænges, og det kan kun være Arbejdsgiveruforstand, naar man f. Eks. i Amerika med højere Løn og kortere Arbejdstid er i Stand til at opretholde en blomstrende Industri. At det efter Hr. Langkjærs Mening ogsaa er Arbejdernes Uforstand, der er til Hinder for deres Deltagelse i Bedrifternes Ledelse, er jo sørgeligt for Arbejderne, som sikkert alligevel vil opretholde Kravet om Bedriftsraad, trods det, at Forsynet med Hensyn til at fordele det aandelige Pund altsaa har været saare karrig overfor dem.

Saa er der Forligsinstitutionens for Arbejdsgiverne mindre gode Forslag, men denne Plage kunde Arbejdsgiverforeningens Formand sikkert bidrage til at befri sine Medlemmer for ved at undlade at give disse generelle Direktiver, som Arbejdsgiverforeningen i de senere Aar er bleven belemret med, og som ofte er i Vejen for, at de enkelte Fag kan tale sig til Rette om deres særlige Forhold. Det var jo allerede før Krigen en bevidst Taktik fra Arbejdsgiverforeningens Side, der medførte Opstaaelsen af de store komplicerede Overenskomstsituationer, som gav saa rig Adgang for Forligsinstitutionen til at gribe ind med Mæglingsforslag, der paa Grund af deres Generalitet ikke kunde tage tilstrækkeligt Hensyn til Fagenes Særinteresser. Altsaa bort med den organisationsmæssige Tvang, som ellers paastaas kun at gøre sig gældende hos Arbejderne, og her i Modsætning til, naar det er hos Arbejdsgiverne, at den findes, kun er af det onde.

Med Hensyn til det Offentliges letsindige Understøttelsespolitik kan vi godt forstaa, at det generer Arbejdsgiverne, naar disse kaster »deres Medarbejdere« ud i Arbejdsløsheden, at der saa er Adgang for denne unødvendige Arbejdskraft til ved Hjælp af en ringe Understøttelse at opretholde Livet, thi med den betryggede Stilling, som Arbejderne har, naar de beskæftiges i d'Hrr. Arbejdsgiveres Virksomheder, maatte den enkelte Arbejder jo selv kunne sikre sig under Arbejdsløshed, Sygdom, i Tilfælde af Ulykke under et ofte med stor personlig Risiko forbundet Arbejde, ligesom der af de svimlende Lønninger maatte kunne afses tilstrækkeligt til at sikre Alderdommen, hvis Indtræden efter mange Arbejdsgiveres Formening sker paa et ret tidligt Tidspunkt, idet man hensynsfuldt ikke ønsker at beskæftige Arbejdere, der er over den Alder, som indenfor andre Samfundsklasser regnes som den modne Dygtigheds og Erfaringens.

En Plage for Arbejdsgiverforeningen er de udenforstaaende Arbejdsgiveres og særlig Landhaandværkernes skamløse Konkurrence. Arbejderne, der selv har forstaaet Organisationens Betydning, vil trods deres øvrige Uforstand alligevel kunne fatte, at det er generende for Arbejdsgiverforeningen, at der findes en Række Arbejdsgivere, der beviser, at i mange Tilfælde kan der ydes højere Løn og bydes bedre Arbejdsbetingelser, end Tilfældet er hos de organiserede Arbejdsgivere, der endda paastaar, at deres Løn og Arbejdsforhold forhindrer dem i at kunne konkurrere, og at Arbejdsbetingelserne som Følge deraf nødvendigvis maa forringes. De uforstandige Arbejdere vil ogsaa kunne forstaa, at hvad der hos dem betegnes som Organisationstvang paa ingen Maade er det samme, naar det drejer sig om Arbejdsgiverforeningen.

Ogsaa de socialdemokratiske Kommuners Partiskhed er en Plage for Arbejdsgiverforeningen, en Plage, som Hr. Langkjær sikkert ikke skal paaregne bliver mindre, men som derimod vil blive mere omfangsrig, thi i deres Uforstand er Arbejderne virkelig af den Formening, at naar de sætter deres Repræsentanter ind i de kommunale Styrelser, saa er det ikke for at pleje Arbejdsgivernes særlige Interesser, men for bl. a. derigennem at bidrage til at raade Bod paa Samfundets Uretfærdighed overfor den arbejdende Klasse. Med Hensyn til Partiskhed kunde Hr. Langkjær forøvrigt erindre sig, hvorledes Københavns Kommunalbestyrelse i Vinteren 1886 bar sig ad overfor de Arbejdsløse, hvem man bl. a. nægtede at yde Hjælp til Indløsning af deres pantsatte Værktøj. Dengang var det Arbejdsgivernes Repræsentanter, som drev en Klassepolitik, mod hvilken Arbejdernes ganske blegner.

At de kooperative Foretagender er blevne en Plage for Arbejdsgiverne kan jo kun betyde, at det virkelig er lykkedes Arbejderne gennem Kooperationen bl. a. at bevise, at gode Lønninger og betryggede Arbejdsforhold ikke er i Vejen for at producere i Konkurrence med Arbejdsgiverne, og da der paa dette Omraade endnu er en vid Mark at opdyrke, kan Hr. Langkjær desværre ikke paaregne at komme af med denne Plage, men maa tværtimod indstille sig paa, at den bliver endnu mere generende for Arbejdsgiverforeningen.

Endelig er der den syvende Plage, nemlig en vis Del af Pressens Mangel paa Forstaaelse. Ja, det er selvfølgelig kedeligt, at der virkelig findes Blade, som ikke forstaar Arbejdsgivernes i Almenhedens Interesse førte Politik og ikke vil stille Spalterne til Raadighed for et Forsvar for den stærkt hjemsøgte Arbejdsgiverorganisation. Det maa da være en Trøst for de uforstandige Arbejdere, at selv Pressen for en Dels Vedkommende heller ikke forstaar at vurdere Arbejdsgiverforeningens ædle og uegennyttige Motiver.

Regeringens Attentat paa Arbejdsløshedskasserne.

Smedeforbundets Hovedbestyrelse afholdt Møde den 7. Maj 1927 og drøftede bl. a. Regeringens Forsøg paa at ødelægge vor Arbejdsløshedslovgivning. Hovedbestyrelsen gav Udtryk for sin Stilling i følgende Udtalelse, der enstemmigt blev tiltraadt, og som er tilstillet De samvirkende Fagforbund:

> Hovedbestyrelsen for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund har paa Grundlag af en Række Protester, der er indgaaet fra Forbundets Afdelinger, overvejet den Situation, der vil opstaa, saafremt Regeringens Nedskæringsforslag gennemføres.
>
> Gennem langvarige og store Ekstrapaaligninger paa Medlemmerne har vort Fag søgt at raade Bod paa Virkningerne af de industrielle Kriser, og det er til Trods for en Arbejdsløshed varierende fra 20—40 pCt. af Medlemstallet lykkedes indtil nu at opretholde Udbetalingen af den vedtægtsmæssigt fastsatte Understøttelse. For indeværende Aar er der paalignet Medlemmerne 2 Millioner Kroner i Ekstrakontingent, men uden Sikkerhed for, at dette vil strække til.

Medens Arbejdsløshedskasserne tidligere kunne opnaa Laan hos Staten i tilsvarende Situationer til Afvikling under gunstigere Forhold, har Regeringen nu kun villet hjælpe de nødstedte Arbejdsløshedskasser til at faa Laan hos en Bank paa det Statstilskud, Kasserne i Forvejen har tilgode hos Staten.

Efter Regeringens Nedskæringsforslag skal de hidtidige offentlige Bidrag nedsættes til omkring Halvdelen, og ved Siden heraf søger den at tækkes Arbejdsgiverne ved Ændringer i Loven, der giver Adgang til at berøve de Arbejdsløse Understøttelse, navnlig i Fag som vort, hvor Lønningsvilkaarene hviler stærkt paa personlige Aftaler mellem den enkelte Arbejder og Arbejdsgiveren.

I Øjeblikket rammer dog Bortskæringen af den ekstraordinære Understøttelse haardere end noget andet. Vort Fag har nu i Aarets bedste Tid ca. 7000 Arbejdsløse, og der er ingen paaviselig Udsigt til Bedring, ligesom Efteraaret og Vinteren sikkert vil bringe betydelig Stigning i de Arbejdsløses Tal. Paa samme Tid ophæver Regeringspartierne den ekstraordinære Understøttelse og overlader til Arbejdsløshedskasserne, hvorvidt de uden Forskudskapital, med nogle dilettantiske Tilskudsbestemmelser, og uden at Kasserne selv har Midler i Behold, vil paatage sig at starte en Krisehjælp i Stedet for den ekstraordinære Understøttelse, der ydes nu.

Overfor en saadan Nedskæring eller rettere Nedslagtning kan Arbejderne kun have et Standpunkt, nemlig at imødegaa den aabenlyst tilsigtede Undergravning af Arbejdernes Forsikringsorganisationer med en yderligere Styrkelse af disse og af de faglige Organisationer og gennem disse med enig og fælles Front føre Forsvaret mod Angriberne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Hovedbestyrelse opfordrer derfor samtlige øvrige Fagorganisationer til under De samvirkende Fagforbunds Førerskab at protestere imod det forberedte Overfald paa Arbejderne samt at overveje, hvilke Forholdsregler, der eventuelt bør træffes for at bøde paa Virkningen af Regeringens egoistiske Partipolitik.

Lokomotivmændenes Kongresser.

Repræsentanter for Danmarks Lokomotivmænd, saavel Privatbanernes, organiseret i Dansk Lokomotivmandsforbund, der er tilsluttet Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, som Statsbanernes Lokomotivmænd, har i afvigte Maaned været samlede til Drøftelser af de Spørgsmaal, som for Tiden er aktuelle indenfor disse Tjenestemandsorganisationer.

Privatbanernes Lokomotivmænd afholdt Kongres den 23. April i København, medens Statsbanernes Lokomotivpersonale havde Delegeretmøde i Dagene den 27.—29. April, ogsaa i København, og begge Steder var Centralorganisationens Formand indbudt og deltog i Møderne.

Gennem mange Aar har der mellem Lokomotivmændene og specielt Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund bestaaet et ganske udmærket Samarbejde, der gav sig Udtryk i et oprigtigt Venskabsforhold mellem afdøde J. A. Hansen og de ledende Mænd indenfor Lokomotivmandsorganisationerne, og disse mindedes da ogsaa ved deres Kongresser J. A. Hansen i anerkendende Udtalelser, der indeholdt mere end almindelige Høflighedsytringer og var præget af dyb Vemod over hans altfor tidlige Bortgang, men forøvrigt gav Centralorganisationens nuværende Formand Udtryk for, at han ansaa det for en af sine Opgaver at vedligeholde og befæste det mangeaarige Venskab mellem Tjenestemændene og vor Organisation.

Paa Dansk Lokomotivmandsforbunds Kongres var det Spørgsmaalet om Lokomotivmændenes Stilling til de øvrige Tjenestemandsorganisationer ved Privatbanerne, der i overvejende Grad blev diskuteret, ikke mindst fordi dette Spørgsmaal havde faaet en forøget Aktualitet derved, at der umiddelbart forinden Kongressens Afholdelse var sket Henvendelse fra de 2 andre Tjenestemandsforeninger ved Privatbanerne, nemlig Danske Privatbaners Kontorforening og Privatbanefunktionærernes Forbund, om Etablering af et Samarbejde mellem disse 2 Organisationer og Dansk Lokomotivmandsforbund. Da sidstnævnte Forbund i 1925 traadte ud af Privatbanefunktionærernes Forbund og indtraadte i Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, var det for at frigøre sig for de gældende Forhandlingsregler, med hvilke Lokomotivmændene havde været yderst utilfredse, og for at forsøge efter mere fagforeningsmæssige Retningslinier at komme Embedsmandsvældet, der i saa høj Grad præger vore Baners Administration, til Livs. Der var derfor blandt Lokomotivmændene en ikke ringe Ængstelse for at indgaa paa Forslag om fornyet Samarbejde med de andre Tjenestemandsorganisationer, idet man frygtede for derved at skulle vende tilbage til den samme Tingenes Tilstand, som var gældende førend 1925, og bl. a. atter tilknyttes de forhadte Forhandlingsregler, men da det ved et Møde i Fællesudvalget var blevet fastslaaet, at dette Udvalg ikke havde Kompetence til at træffe Afgørelse i Spørgsmaal, der hørte indenfor Lønningsreglementets Rammer, var dermed den største Anstødssten fjernet, og samtidig kunde man jo ikke se bort fra den Betydning, det kunde have, at Lokomotivmændene iøvrigt ved et saadant Samarbejde fik Lejlighed til at gøre sin Indflydelse gældende. Man havde jo ved det Forlig, der blev truffet mellem Regeringen og Guldsnorene, tilstrækkelig Erfaring for, at dette, at forhandle hver for sig, ogsaa kunde have uheldige Virkninger, og Kongressen vedtog derfor at bemyndige Hovedbestyrelsen til gennem et Udvalg at træde i Forhandling med de 2 Organisationer. Umiddelbart efter Kongressen fandt der ogsaa en saadan Forhandling Sted, hvor der opnaaedes Enighed om Linierne for en Centralisation til Varetagelse af de fælles Interesser. Det

er vor Opfattelse, at den Stilling, som Lokomotivmændene har indtaget til dette Spørgsmaal, var klog, og den Aktion, som man saaledes i sin Tid havde rejst ved at bryde Samarbejdet, har da ikke været frugtesløs, og vi haaber, at dette Samarbejde i Fremtiden maa kunne forme sig paa en saadan Maade, at Lokomotivmændene ogsaa kan være tilfredse dermed; i modsat Fald ved vi, at de er klar til paany at tage Konsekvenserne.

Paa Dansk Lokomotivmandsforenings Delegeretmøde havde man flere for Lokomotivmændene meget vigtige Sager til Behandling, men det alt overskyggende var dog her Spørgsmaalet om Lønningsnedskæringen og Ændring af Tjenestetidsreglerne, hvortil midt under Kongressen kom et nyt Spørgsmaal, nemlig om en eventuel Afskaffelse af 2-Mands Betjeningen af Rangerlokomotiverne. Der raadede en dyb Harme over det Forræderi, som Embedsmandsorganisationerne havde begaaet overfor Tjenestemændene ved at slutte Forlig med Regeringen, og som Udtryk for Lokomotivmændenes Opfattelse af dette Forhold blev der vedtaget et Par Resolutioner, som har været offentliggjort i Dagspressen.

Iøvrigt optoges en meget stor Del af Kongressens Tid af Behandlingen af et Spørgsmaal, der havde Interesse for Smede og Maskinarbejderne, idet enkelte Repræsentanter protesterede mod Berettigelsen af et paalignet Ekstrakontingent i Anledning af, at Dansk Lokomotivmandsforenings Delegeretmøde i 1925 havde vedtaget at yde Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 25.000 Kr. under Storkonflikten. Det blev imidlertid af den langt overvejende Del af Forsamlingen tydeligt og kraftigt tilkendegivet, at hvis de faa Lokomotivmænd, der her nægtede at opfylde deres Forpligtelser, fortsat fastholdt deres Standpunkt, vilde Organisationen med haard Haand tage fat paa dem, og Statsbanernes Lokomotivmænd gav her paany ved den Stilling, som deres Repræsentanter indtog, Bevis for deres Solidaritetsfølelse, der ikke mindst er baaret frem af den Omstændighed, at Lokomotivmændene saa godt som alle er tidligere Medlemmer af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og i Virkeligheden uskrømtet giver Udtryk for Stolthed over at have tilhørt denne Organisation. Der er forøvrigt ingen Tvivl om, at Regeringens Attentat paa Tjenestemændenes Lønninger og Tjenestetidsregler i høj Grad har bidraget til dels at svejse dem endnu tættere sammen, end Tilfældet har været nogensinde før, og dels til at søge Vej fremad efter rent fagforeningsmæssige Metoder.

Vi lykønsker Lokomotivmændene med de trufne Beslutninger og haaber paa, at disse vil gavne deres Stand, og at vi maa kunne fortsætte det Samarbejde, som gennem mange Aar har fundet Sted.

Det czekoslovakiske Metalarbejderforbund.

Aarsberetning.

Den 9. og 10. April afholdt den udvidede Forbundsstyrelse sit ordinære Foraarsmøde i Prag, paa hvilket der fremlagdes en foreløbig Beretning om Virksomheden i Aaret 1926. Som Følge af den økonomiske Krise har Forbundet i Aarets Løb mistet 3979 Medlemmer, d. v. s. 5,4 pCt., saa at det ved Aarets Slutning talte 60.073 Medlemmer. Dette Tab maa hovedsageligt føres tilbage til, at Antallet af de ny indtraadte Medlemmer er gaaet betydeligt tilbage, idet der var 8831 Indmeldelser at notere imod 14.827 i Aaret 1925, altsaa en Nedgang paa 5996. Medlemsbidragene er forholdsvis steget, ligesom Fluktuationen (Svingningerne) er gaaet tilbage. Der er blevet solgt 2.329.120 Mærker imod 2.337.202 Mærker i Aaret 1925, altsaa rundt regnet kun 8000 Mærker eller 0,3 pCt. mindre. Den største Del af Medlemmerne staar i den højeste Bidragsklasse; der blev solgt 825.831 Mærker af 1. Klasse og 766.009 Mærker af 2. Klasse, saaledes at ca. 70 pCt. af Medlemmerne er organiseret i den højeste Klasse. Forbundets samlede Indtægter beløb sig til 10.289.321.45 czekiske Kr. (en czekisk Krone: mellem 11 og 12 Øre); deraf var ganske vist 1.565.000 Kr. Statens Refusion af Statsbidraget til Arbejdsløshedsunderstøttelse, der af Fagforeningerne udbetales samtidigt med Organisationens Understøttelse. Indtægten af Medlemsbidragene beløb sig til 7.655.000 Kr. De samlede Udgifter beløb sig til 10.329.068 Kr., hvoraf 2.203.000 Kr. var Statsbidrag til Arbejdsløshedsunderstøttelse, og endvidere ca. 1 Mill. Kr. Udgifter til Erhvervelse af nye Huse og til Opførelse af Forbundshuset i Prag. Forbundet ejer for Tiden 7 Huse, nemlig 2 i Prag og 1 i hver af Byerne Brünn, Olmütz, Witkowitz, Pressburg og Aussig. I Understøttelser er der udbetalt næsten 6 Mill. Kr. (5.975.000 czek. Kr.), deraf alene til Arbejdsløshedsunderstøttelse 3.881.000 Kr. imod 777.000 Kr. i Aaret 1925. I Strejkeunderstøttelse blev der udbetalt 914.000 Kr. Den Gennemsnitsløn, som de Arbejdsløse havde oppebaaret, beløb sig til 196,35 czek. Kr. om Ugen, Understøttelsen til ca. 70 Kr. Efter de gældende Lovbestemmelser udbetales den kun i højst 13 Uger, hvad der under den herskende, vedvarende Arbejdsløshed er ganske utilstrækkeligt. Fagforeningerne har derfor allerede længe arbejdet paa at faa den forlænget til mindst 26 Uger, men den nuværende, reaktionære Regering har endnu ikke opfyldt det af den foregaaende Regering i saa Henseende givne Løfte.

Der er blevet ført 55 Lønaktioner, der omfattede 85 Bedrifter med 17.749 Beskæftigede; deraf var 17 Strejker. 43 Aktioner med 12.166 Deltagere endte med en fuldstændig Sejr, idet det lykkedes at gennemføre en gennemsnitlig Lønforhøjelse paa 10 pCt. 11 Aktioner med 3472 Deltagere endte med en delvis Sejr. 1 Forsvarsstrejke, der maatte føres under de ugunstigste Forhold, endte med et Nederlag, idet man for 2888 Del-

tagere trods et energisk Forsvar maatte gaa ind paa en Lønnedsættelse paa gennemsnitlig 8 pCt., da de økonomiske Forhold var altfor vanskelige. I et Tilfælde endte en Lønkamp ganske vist med en Sejr, idet den forlangte Lønnedsættelse blev afværget, men nogle faa Maaneder efter standsedes denne Bedrift. Saaledes er der ved de sørgelige økonomiske Forhold sat bestemte Skranker for Organisationsvirksomheden. 43 Overenskomster blev fornyede eller afsluttede fra ny af; de omfattede 168 Bedrifter med 46.114 Beskæftigede.

I Beretningen fastslaas det, at den økonomiske Situation vedvarende er ugunstig. Kun Jærnværkerne kan opvise en gunstigere Beskæftigelsesgrad, og det forlyder, at den af Raastaalkartellet tildelte Kvotadel af ca. 1½ Mill. Tons ikke er tilstrækkelig, saa at navnlig de tre store Værker Witkowitz, Berg- und Hütten og Prager Eisen vil rejse Krav om en Forhøjelse af Kvotadelen. Derimod er Forholdene for den forarbejdende Industri ret daarlige, og navnlig i Waggon- og Lokomotivbygningsfaget er Forholdene ligefrem trøstesløse, og de fleste Fabrikker arbejder med en Besætning, der er reduceret med over 50 pCt. Alle Forsøg paa ved Statsbestillinger at mildne Krisen er hidtil slaaet fejl. Emaljefabrikkerne lider under den uhyre Dumpingskonkurrence, der stadig finder Sted fra den franske og den belgiske Industris Side, og paa den anden Side er den hidtidige livlige Afsætning til Østasien og Indien truet ved den opvoksende japanske Industri. Ogsaa for Maskinfabrikkerne er Beskæftigelsesgraden meget daarlig. Foreningen af Arbejdsgivere i mellemstore Bedrifter i Metalindustrien har saaledes gjort op, at den af de 67.632 Arbejdere, der ved Begyndelsen af Aaret 1926 var beskæftigede i 126 Bedrifter, ved Slutningen af Aaret kun kunde beskæftige 55.981, saa at der var indtraadt en Forringelse i Beskæftigelsesgraden af næsten 20 pCt. Men samtidigt blev Arbejdstiden indskrænket for de beskæftigede Arbejdere, saaledes at den gennemsnitlige ugentlige Arbejdstid for hver Arbejder blev 45,75 Timer mod 46,58 Timer ved Aarets Begyndelse. Nedgangen i Arbejdstimer udgjorde i Sammenligning med 1925 ikke mindre end 29½ Mill. Ogsaa de elektrotekniske Bedrifter er temmelig haardt ramt. Antallet af Arbejdsløse her anslaas til 21,27 pCt. af det samlede Antal Arbejdere.

Den udvidede Forbundsstyrelse beskæftigede sig derefter indgaaende med de økonomiske Forhold og opstillede en Række Krav, for i alt Fald at faa lindret den værste Nød. Særlig forlanges en Nedsættelse af de vanvittige Beskyttelsestoldsatser; endvidere kræves der Ret for Fagforeningerne til at medvirke ved Afslutningen af Handelstraktater; fremdeles kræves Nedsættelse af Skattebyrderne og Formindskelse af Udgifterne til Statsforvaltningen samt en gennemgribende Nedsættelse af Bankrenten. Parallelt hermed løber en stadig Kamp indenfor Stat og Kommune om Nødhjælpsarbejder og endelig Kampen om Forlængelse af Arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Desværre maatte Mødet ogsaa beskæftige sig med de Splittelsesforsøg, der i den sidste Tid atter er begyndt fra Kommunisternes Side, idet disse paa uærlig Vis med Udnyttelse af Parolen om en Enhedsfront bringer Ufred ind i Organisationen. Forbundsledelsen har maattet ekskludere en af Hovedmændene i dette underjordiske Arbejde, og dette medførte et voldsomt Spektakel. Nu har imidlertid den udvidede Forbundsstyrelse enstemmig godkendt og billiget denne Forholdsregel og har samtidig fastslaaet, at man ikke paa en Gang kan være Medlem af Metalarbejderforbundet og tilhøre en Organisation, der truer Fagforeningens Enhed. Dermed turde der en Gang for alle være tilvejebragt Klarhed. Paa Mødet vedtoges endelig en Udtalelse til Fordel for Forbundets gamle Tanke om en organisatorisk Sammenslutning af de bestaaende Metalarbejderfagforeninger til en stærk Enhedsorganisation, der saa vilde tælle over 100.000 Medlemmer.

Lidt Værkstedsteknik.

Slibeskivers Periferihastighed.

Ved en Slibeskives Periferihastighed forstaas Skiveomkredsens Hastighed eller — udtrykt paa en anden Maade — den Vejlængde, som Slibeskiven vilde tilbagelægge i Meter paa 1 Sekund, hvis man tænkte sig den sluppet løs hen ad en plan Flade i Stedet for at være fastspændt paa Slibespindelen.

Ved kunstige Slibeskiver bruges Periferihastigheder mellem 15 og 35 Meter pr. Sek. Kun i Undtagelsestilfælde kan man gaa helt op til 40 eller 50 Meter pr. Sek.

For at opnaa god Nyttevirkning af en Slibeskive maa man først og fremmest slibe med den for Formaalet bedst egnede Periferihastighed, denne er gennemsnitlig:

Ved alm. Rundslibning af Smedejærn og Staal	28—35	m pr. Sek.
Ved Slibning af Støbejærn	20—30	- —
- Haandslibning	25—30	- —
- Værktøjsslibning med Kop- og Façonskiver, Indvendig Slibning	18—25	- —

Hvis Periferihastigheden er for lille, vil Slibeskiven slides uforholdsmæssigt stærkt, og er den for stor, vil Skiven arbejde daarligt og hurtig blive blank paa Overfladen (blind).

En blind Skive udvikler en Mængde Varme ved Berøring af Arbejdsstykket, hvorfor dette vil kaste sig, ydermere forbruger en blind Skive alt for stor Motorkraft, idet den ikke er i Stand til at *skære* Spaaner af Arbejdsstykket, som den skulde, men derimod ligefrem slider derpaa.

Man hører undertiden Folk klage over, at en Slibeskive, som oprindelig har arbejdet tilfredsstillende, efterhaanden som den bliver mindre synes at være blødere. Denne Antagelse er imidlertid ikke rigtig, idet Grunden til den tilsyneladende Blødhed ikke skyldes Fejl i Slibeskiven, men derimod for lille Periferihastighed, hvilket vi skal prøve paa nærmere at forklare.

Lad os forudsætte, at Skivens oprindelige Diameter er 200 mm og Bredden 10 mm. Tænker vi os endvidere,

at Slibekornene sidder med 1 mm Mellemrum, vil der paa hele Slibeskivens Bane findes ialt $200 \cdot \pi \cdot 10 =$ ca. 6280 skærende Korn, saaledes at Skiven ved 1 Omdrejning vil skære 6280 Spaaner af Arbejdsstykket.

Slides Slibeskiven nu ned paa en Diameter af 100 mm, vil kun 3140 Slibekorn komme i Berøring med Arbejdsstykket i samme Tid som før (forudsat at Maskinens Omdr. ikke forandres), hvilket igen vil sige, at hvert Slibekorn faar det dobbelte Arbejde af, hvad de oprindelige Slibekorn havde, til Trods for, at Hastigheden nu er gaaet ned til det halve.

Eftersom Slibeskivers Sammensætning (jvnf. forrige Artikel) er saaledes, at Kornene ved for haard Paavirkning brækker for tidligt af (d. v. s. Skiven synes at være for blød), vil man af foranstaaende kunne indse, at man ved at sætte Maskinens Omdr. højere op vil kunne skabe nogenlunde samme gunstige Betingelser for Slibekornenes gode Virkemaade, som de oprindelig havde.

Selvfølgelig maa man under ingen Omstændigheder komme op over de af Fabriksdirektoratet tilladte Hastigheder, der gælder for Slibeskiver fra 200 mm og opefter.

Det af Justitsministeriet anordnede Opslag om: *Indretningen og Brugen af hurtigløbende Slibestene og -Skiver*, som skal findes ophængt i ethvert til Slibning benyttet Rum, indeholder forneden en Tabel, hvoraf man hurtigt kan finde, hvor mange Omdrejninger pr. Min. en Slibeskive af en bestemt Diameter skal løbe for at faa en Periferihastighed paa 20—25—30—35 og 40 m pr. Sek.

C. H.

Rensning af Acetylengas til Autogensvejsning.

Acetylen, fremstillet af Kalciumkarbid, indeholder en Del Urenheder som Svovlbrinte, Fosforbrinte og Amoniak.

Disse Urenheder vil, hvis de kommer ind i Svejsefugen, nedsætte dennes Styrke betydeligt. Tillige virker disse Gasarter skadeligt for Svejserens Sundhed.

For at fjerne Urenhederne, indskydes en Rensekasse paa Gasledningen umiddelbart efter Gasværket.

Rensekassen er en Jærnbeholder, hvori der, som Regel, er anbragt en eller flere Hylder af perforeret Plade, hvorpaa Rensemassen lægges.

Rensemassens Virkemaade kan være af mekanisk eller af kemisk Art.

Den mekaniske Rensemasse er f. Eks. Koks, Tøjfilter, Træuld eller Clorcalcium; disse Rensemasser tilbageholder kun Urenheder som Karbidpartikler og Fugtighed, hvorimod den kemiske Rensemasse, f. Eks. Kromsyre, opsuget i Infusoriejord eller andre Kromsyrepræparater (f. Eks. »Beratyl«), tilbageholder Svovlbrinte og Fosforbrinte.

Da Rensemassen efterhaanden som den bruges mister Evnen til at rense Gassen, maa den fra Tid til anden udskiftes. Ved større Gasværker efter System Karbid til Vand behøver man ikke at skifte Rensemasse saa ofte som ved Gasværker efter System Vand til Karbid, da den store Vandmængde, der er til Stede i førstnævnte Gasværker, opsuger en stor Del af Urenhederne, nemlig Størstedelen af Svovlbrinten og Amoniaken.

Man kan prøve Gassens Renhed ved Hjælp af »Sølvnitrat«, der faas i vandig Opløsning som en klar Vædske. Sølvnitraten hældes paa et Stykke hvidt Filtrerpapir; dette holdes hen foran Afgangsstutsen paa Gasværket eller Vandlaasen, saa Gassen kan strømme igennem.

Hvis Gassen er meget uren, vil den fugtige Del af Filtrerpapiret blive sort, hvorfor Rensemassen bør skiftes.

C. C.

Snit, Stanser og Trækstempler.

Da Stempler bruges snart sagt indenfor alle Grene af Industrien, maa det anses for meget nyttigt og formaalstjenligt for dette Blads Læsere at se lidt nærmere paa Bygningen af disse Værktøjer, saa meget mere som man udmærket godt kan være en dygtig Skruestikarbejder eller Drejer uden derfor at kunne fremstille et brugeligt Værktøj — ja, der er endog mange, som aldrig kommer efter det, fordi de ikke *selv* søger at gøre sig fortrolig med de Formaal og Hensyn, der ligger til Grund for Værktøjets rette Konstruktion og Virkemaade. Et Stempel kan være enkelt eller kompliceret i sin Bygning, alt efter dets Formaal, og kan variere paa mange Maader, saa her kommer det an paa det personlige Skøn, om et praktisk eller mindre praktisk Stykke Værktøj bliver fremstillet. Stansemagerfaget er derfor et af de Fag, hvor Haandværkernes personlige Dygtighed præger Arbejdet, og dette gælder ikke alene det Stykke Værktøj, han har udført, men en hel Produktions Kvalitet og Økonomi; thi Stemplerne anvendes jo i Masseproduktionens Tjeneste til Fremstilling af Hel- eller Halvfabrikata, til hvis Ydeevne der stadig stilles større og større Fordringer, grundet paa den store Konkurrence.

En dygtig Haandværker stjæler altid med Øjnene, og ved stadig at have sin Opmærksomhed henvendt paa Stempler, der er i Brug, vil han altid kunne opdage Mangler og Fejl — saavel som gode Egenskaber ved disse. Dette kommer ham til gode ved Bygningen af de næste. Enhver, der har haft lidt med Stempler at gøre, kender jo det Utal af Former, som her forefindes — for blot at nævne nogle: Lokning, Hugning, Oppresning, enkelt Snit, kombineret Snit, kombineret Hug og Oppresning, 2-, 3- og 4-dobbelte kombinerede Stempler, Krone- og Segmentsnit, Prægning og Trækstempler o. s. v. Derfor vil man kunne forstaa, at der ikke kan opstilles almindelige Regler for Fremstillingen af disse, men vilde man forklare Principperne for Konstruktionen, maatte man tage dem hver for sig gruppevis. Dette vil dog føre for langt i et Fagblads Spalter, hvorfor vi i nogle følgende Artikler kun skal komme ind paa spredte typiske Eksempler paa Stansemagerarbejder.

Foruden de ovennævnte forskellige Værktøjstyper maa man ved Fremstillingen af hver enkelt tage Hensyn til de forskellige Materialer, som disse Stempler maa arbejde med — Læder, Papir, Karton, Pap, Blik, Jærn, Kobber, Zink, Aluminium, Pressesmedning af koldt og opvarmet Materiale m. m. — ja, saa vil man let kunne forstaa, hvilket brydsomt Arbejde det til Tider kan være at faa et Stempel til at virke efter Hensigten, ja, til Tider maa

man endog lægge det fra sig i dagevis for saa at tage fat med friske Kræfter. til man finder Fejlen, der maaske kun var en Ubetydelighed, som voldte alle Kvalerne, og lykkes det omsider, saa føler man ogsaa en tindrende Skaberglæde i sig over det fuldbragte Værk, thi disse kombinerede Værktøjer er som en levende Mekanisme, der først virker, naar hver enkelt Del er vel udført.

Kombinationsstempel.

Næst efter Hugstemplet er Kombinationsstemplet, der samtidig udfører Hug og Oppresning, det mest anvendte Stempel, og det spiller en mægtig Rolle inden for Masseproduktionen. Stemplet kan bruges for Varer i mange forskellige Former, baade runde og firkantede. Oppresningens Højde er dog begrænset til omkring ca. 30 mm, hvilket dog betinges af Emnets Størrelse. Det fremstilles paa mange Maader — ofte synes man, at hvert Land har sin Metode, der kan være mere eller mindre god. Enhver Værktøjsmager kender disse Stempler af udenlandsk Oprindelse, hvor man maa skille det hele ad i Stumper og Stykker for at faa Tilholder eller Façonprop ud ved en eventuel Reparation, og han ved af Erfaring, hvor hurtigt Skrue- og Skiftehuller ødelægges, og derved forrykker Snittet i Forhold til Oppresning.

Hvorledes fremstiller man nu et praktisk kombineret Stempel?

Lad os som Eksempel tage et firkantet Laag, 100×100 mm med runde Hjørner og Charnier til Hængsel — dets Overflade er svagt buet, og Laagkantens Højde er 15 mm.

Efter en Sandsynlighedsberegning vil Snitarealet blive ca. 130×140 mm, og med dette som Udgangspunkt tildannes Overstempel, Tilholder og Underlag. Underlagets Maal bliver ca. 200×200 mm, hvilket giver en 30 mm Godsbredde til Anbringelse af Snitpladens Skruer og Styrestifter.

Façonproppen tildannes først. Hertil egner sig udmærket et Stykke tætstøbt Støbejærn, og Proppens Højde gøres 3 Gange det oppressede Emnes — i dette Tilfælde altsaa 50 mm. Proppens Sideflader afhøvles derefter fra Bunden indtil 20 mm fra Overfladen, saa der dannes et 5 mm bredt Bryst helt rundt. Bundfladen bliver derefter 90×90 mm, og Hjørnerne tildannes efter Façonen.

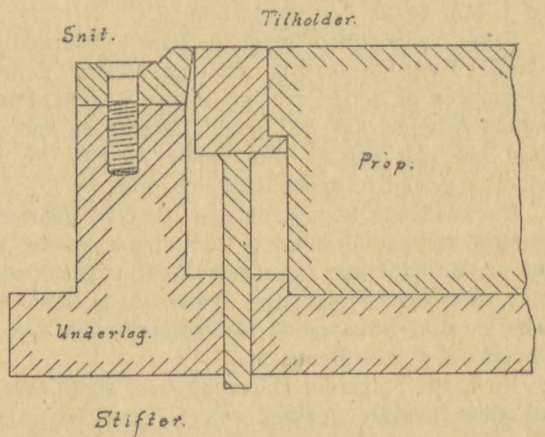
Tilholderen udarbejdes af Staal, og dens Ydermaal holdes lidt større end Snitudregningen. Tykkelsen gøres ca. 25 mm. Paa dens indre Side udfræses en Krave, der passer om Façonproppens Hals, og derved forhindrer Tilholderen i at falde ud af Stemplet.

Tilholder og Prop arbejdes sammen, saaledes at Tilholderen omslutter Proppen bestemt i begge dens Tværmaal, men dog saa den kan glide let op og ned; deres Overflader ligger i samme Plan.

Overstemplet tildannes derefter og udfræses efter Façonproppens Maal + Materialetykkelsen, der skal anvendes. I Overstemplet sidder Overproppen, paa hvis Bagside der fastgøres en Stang, der gaar op igennem Stempeltappen. En Møttrik i Stangens Ende forhindrer Proppen i at falde ud af Overstemplet.

Façonproppen fastskrues derefter i Underlaget, som forinden er planeret og udfræset i Proppens Dybde ÷ Snitpladens Tykkelse. I dets indre Bund er udfræset en 5 mm dyb Reces 90×90 mm, der danner Styr for Proppen. Gennem Underlaget bores Huller til Tilholderstifter og Gevindhul til Fjederstang.

Til Stifter anvendes 6 à 7 mm Fodstaal; de paanittes Hoved, saa at de ikke kan falde ud gennem Hullerne. Naar efter gentagne Forsøg Bundstørrelse og den rigtige Façon er fundet, udarbejdes Snitpladen, som er paaskruet Underlaget, med Façonproppen som Udgangspunkt. Efter Snitpladens Hærdning tilpasses Overstemplet og Tilholder i denne.

I Laagstempler med Charnier skal der være Frigang for denne i Tilholderens Overflade, da ellers Charnieren let vil afrives. Ligeledes skal der være Frigang paa Tilholderens indre Side, for at Charnieren kan slippe ned mellem Prop og Tilholder, naar Laaget løftes op af Understemplet.

Det saaledes udførte Stempel har altsaa den Fordel ved Reparation, at Façonprop og Tilholder kan udtages af Understemplet paa een Gang uden at røre ved Snitpladen.

X.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. Sagen fra De forenede Jærnstøberier, der vedrører Akkordpriser paa Radiatorer og øvrigt Gods til Varmeelementer, samt det Antal af det forskellige Gods, der skal præsteres hver Dag, holder Aktieselskabet stadig Liv i, men synes dog nu at være blevet klar over, at det ikke er selve Fortjenesten, man bør kaste sig over, men søger Spørgsmaalene ordnet paa anden Maade, nemlig ved Forbedringer og Besparelser i Fremstillingsmaaden.

I saa Henseende er der sidst i April truffet en ny Ordning, der som Slutresultat skal betyde, at Firmaet faar noget mere Arbejde, men dog saaledes, at den sædvanlige Ugefortjeneste bevares.

Det er stadigvæk den udenlandske Konkurrence, man beklager sig over, og Ordningen er først kommet i Stand efter en lang Række Forhandlinger, men har bl. a. ogsaa bevirket, at der er kommet nogle flere Folk i Arbejde ved det nævnte Arbejde. Tiden faar nu vise, om det kan vedvare.

Holbæk. Paa Holbæk ny Jærnstøberi er Akkordpriserne ved lokal Forhandling forhøjet med 2 pCt.

København. Den 9. Marts afholdtes hos A/S Burmeister & Wain i Staalstøberiet et Mæglingsmøde, som imidlertid endte uden Resultat, og muligvis fordi der paa det Tidspunkt ikke var tilstrækkelig Klarhed i Sagen. Den blev viderebehandlet ved Timandsmøde den 7. Maj og fik der sin Afslutning.

Sagen er i Korthed følgende: Naar Formerne i Jærnstøberiet laver Formkasser, medtages Vægten deraf ved Beregningen af Bonus, medens man i Staalstøberiet for saadant Arbejde kun vil betale Timeløn og endog var gaaet saa vidt kun at ville betale Timeløn for nogle Bukke, som skulde anvendes i Renseriet.

De gældende Bonusordninger er ikke ganske ens, og dertil støttede Firmaet sig, idet man hævdede, at der ikke skulde udbetales Overskud af det paagældende Arbejde, naar der udtrykkelig i Bonusordningen for Staalstøberiet stod: »Støbegods til Staalstøberiets eget Brug udbetales der ikke Bonus af«.

Nu havde Forholdet videre udviklet sig til, at Staalstøberiets Formere sendtes over i Jærnstøberiet for at udføre Kassearbejde, og den Situation kunde altsaa indtræffe, at en Former fra Staalstøberiet kunde komme til at arbejde Side om Side med en Former fra Jærnstøberiet, men begge i Jærnstøberiet, hvor den ene fik Timeløn og Overskud og den anden kun Timeløn for det samme Arbejde, eller med andre Ord skulde Formerne i Staalstøberiet af deres indtjente Overskud afgive en Part til de af deres Kolleger, som midlertidigt var forflyttet til Jærnstøberiet.

Man enedes om, at der fortsat kun skal betales Timeløn for Gods til Støberiets eget Brug, naar dette udføres i Staalstøberiet, medens der for Gods, der skal bruges i Staalstøberiet, men som udføres i Jærnstøberiet, skal betales samme Overskud pr. Time, som er indtjent ved det øvrige Arbejde i Staalstøberiet.

Ordningen faar tilbagevirkende Kraft til 31. Januar d. A., hvilket altsaa vil sige, at der for det Arbejde, der af den Slags er udført siden nævnte Dato, skal ske Efterregning og Efterbetaling.

A/S Københavns Flydedok og Skibsværft er som bekendt gaaet op i en højere Enhed med A/S Burmeister & Wain og eksisterer saaledes ikke mere.

Hidindtil har man paa den Tid af Aaret, hvor der i Arbejdstiden kun var een Pause, haft en Spisetid paa $^3/_4$ Time, medens der hos Burmeister & Wain kun er $^1/_2$ Time, og nu krævede man det samme Forhold indført paa den forhenværende Flydedok eller paa Strandgade-Værftet, som det nu hedder.

Paa Sagen afholdtes der den 10. Maj et Fællesmæglingsmøde med Repræsentanter fra de forskellige Fag, og Arbejderne stillede sig imødekommende paa den Maade, at man nok kunde gaa med til eet Stop, gældende for hele Aaret, men maatte forlange, at det vedblivende var $^3/_4$ Time, og videre maatte man forlange, naar der arbejdedes med 2 Hold, at andet Hold kunde slutte saaledes, at man kunde komme med Sporvognen, og endelig krævedes der en Respittid paa 5 Minutter pr. Dag, fordi der skulde indføres Kontrolure.

Da Enighed ikke opnaaedes, afholdtes der Fællestimandsmøde den 16. Maj. Her opnaaedes imidlertid heller ikke Enighed om andet, end at der skal optages en ny lokal Forhandling, i hvilken samtlige Tillidsmænd fra Fagene og alle Maskinfabrikkens Afdelinger skal deltage.

Den 5. Maj er der hos A/S »Vølund« afholdt et Mæglingsmøde. Forholdet er her, at ca. Halvdelen af de der beskæftigede Medlemmer arbejder i Akkord og den anden Halvdel i Timeløn. Gennemsnitsfortjenesten viser sig at ligge lidt højere for Timelønsarbejderne, og Aarsagen hertil var, forklarede man, at de Timelønnede fik det Arbejde til Udførelse, der var de bedste Akkorder paa, og man krævede derfor Timeløn indført for alle. Herpaa vilde og kunde Aktieselskabet ikke indlade sig, men tilbød en lokal Forhandling om Rettelser i de bestaaende Akkordpriser og tilbød at ville paalægge Støbemestrene en saa ligelig Fordeling af Arbejdet som muligt.

Videre vilde man drøfte en Omlægning af Udslagningsmetoden ved Formemaskinerne, der skulde bevirke, at Maskinformerne — mod hvad der er Tilfældet nu — skulde kunne paabegynde Formningen straks om Morgenen ved Arbejdstidens Begyndelse.

Kan Sagen ikke sluttes paa denne Maade, skal den viderebehandles paa Timandsmøde.

Odense. I Fagbladet for April Maaned er omtalt en Sag fra Jærnstøber A. Birn, hvorpaa der er afholdt baade Mæglings- og Timandsmøde, men uden Resultat. Forholdet var, at der arbejdedes i ren Timeløn, og Maskinformerne fik derefter et vist Tillæg i Ører pr. formet Kasse, og dette Tillæg krævedes omskrevet til ren Timeløn.

Efter Timandsmødets Afholdelse er Sagen gaaet i Orden paa lokal Vis. Haandformernes Timeløn var 141 Øre, og denne bibeholdes som Antagelsesløn, men skal 14 Dage efter Antagelsen hæves til 144 Øre. Maskinformernes Timeløn var 128 Øre. Den hæves til at være 132 Øre som Antagelsesløn og skal efter 14 Dages Forløb hæves til 137 Øre.

Det ovennævnte Tillæg pr. Kasse bortfalder.

Varde. Paa det derværende Staalværk har der været begæret Mægling paa en Sag, som det imidlertid lykkedes at bringe til Afslutning uden Afholdelse af Mæglingsmøde, men dog først efter, at der var ført en Del Korrespondance mellem Sammenslutningen, Afdelingen og Forbundet.

For nogle Aar siden var der paa Værket en Del Bryderier med en Østriger ved Navn Taube, som havde drevet det til at blive Funktionær. Han er Former af Fag, og Sagen endte dengang med, at han skulde blive paa Værket, men Formerne skulde direkte ikke have noget med ham at gøre.

Han havde derefter opnaaet Titlen »Godskontrollør«, og mellem hans Arbejde var at skrive Godset op, medens han dog ingen Bemyndigelse havde til f. Eks. at diskutere med Formerne om, hvorvidt et Stykke Gods var kassabelt eller ej, om det skulde betales eller ej, om Fastsættelse af Priser eller noget som helst andet, idet saadant var henlagt under Støbemesterens Domæne.

Han havde imidlertid, som Tiden gik, svært ved at holde sig indenfor de afstukne Rammer, og da han den 18. Marts overfor en Former kritiserede et Stykke Arbejde, som efter hans Formening var Vrag, og blev afvist af vedkommende Former, udartede dette sig til Skænderi, som efter at være tiltaget i Hæftighed løb saadan af med Hr. Godskontrolløren, at han tildelte vedkommende Former nogle Lussinger.

Sammenslutningen og Staalværket mente imidlertid, at Sagen kunde ordnes ved en Undskyldning og paaberaabte sig, at vedkommende Former ikke kunde siges at være helt uden Skyld i Sagens Udvikling, idet man dog erkendte, at Kontrolløren havde forløbet sig.

Efter nogen Brevveksling frem og tilbage er Sagen dog ordnet paa lokal Vis, idet Taube erkendte at have overilet sig og er gjort bekendt med, at Gentagelser vil medføre øjeblikkelig Afsked, samt at han ingen Ret har til at diskutere med Formerne, om Godset er brugbart eller ikke, idet en saadan Sag udelukkende skal behandles mellem vedkommende Former og Støbemesteren.

Metaltrykkere.

Følgende slettede Medlemmer har endnu ikke fundet sig foranlediget til atter at indmelde sig i Fagforeningen, endskønt de arbejder ved Faget:

Nr. 50, Henry Olsen, arbejder hos Brøndberg & Tandrup, St. Kongensgade 27 B, København.

Nr. 21, Aksel Johnsen, arbejder stadig hos Georg Jensen, Ragnagade, København.

Nr. 128, Poul Christensen, arbejder hos Dansk Lysekronefabrik, Lyngbyvej 165, København.

Magnus Nielsen, ogsaa kaldet Danmarkstrykkeren, arbejder for Tiden paa Jysk Metalvarefabrik, Randers.

Vi henleder Opmærksomheden paa disse usolide Kolleger.

Obs! Medlemmerne gøres herved bekendt med, at vore nye Love er til Afhentning paa Kontoret.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Københavns Afdeling 11 har fornyet Overenskomsterne med Hellerup og Kastrup Glasværker. For begge Overenskomsters Vedkommende gælder, at Bestemmelsen om Regulering i Henhold til Pristallet er fjernet, og der er opnaaet en Forhøjelse af Sygepengene fra 2 til 3 Kr. pr. Dag. Overenskomsterne kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

Odense Afdeling har fornyet Overenskomsten med Det danske Gaskompagni. Denne Overenskomst kan ligeledes med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Mæglingsmøder. Ved en Mægling den 6. April hos Firmaet F. Bülow & Co., København, enedes man om følgende:

For Udearbejde til og med 4 Timer pr. Dag betales ikke Udearbejdspenge. For Udearbejde, der strækker sig over 4 Timer, betales et Tillæg af 10 Øre pr. Time for alle Timer.

Samtidig gaves et Løntillæg af 30 Øre at fordele til 6 Mand.

Hos A/S Søren Wistoft, København, mægledes den 7. April i Anledning af Strid om Prisen paa en Akkord paa 10 Vægte. Disse var hidtil blevet betalt med Kr. 33,00 pr. Stk., men nu var der foretaget en Forandring ved en enkelt Operation, hvorfor Firmaet forlangte Prisen reduceret med Kr. 2,00, medens Svendene tilbød en Reduktion af Kr. 1,00. Ved Mæglingen enedes man om, at de 10 fuldførte Vægte betaltes med Kr. 32,00 pr. Stk., medens 16 paabegyndte Vægte skulde betales med Kr. 31,50 pr. Stk.; for fremtidige Serier fastsattes Akkordprisen til Kr. 31,25 pr. Stk.

Den 9. April afholdtes Mægling hos A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, hvor Værktøjsarbejderne havde rejst Krav om Lønforhøjelse. Ved Mæglingen indgik Aktieselskabet paa at forhøje Timelønnen for 77 Mand med 200 Øre pr. Time at fordele efter Firmaets Skøn.

Hos A/S Celludan, København, afholdtes Mægling den 20. April i Anledning af en Klage over, at 2 hos Firmaet ansatte Funktionærer deltog i almindeligt Maskinarbejde. Sagen sluttedes med, at Firmaet erklærede at ville opsige den ene af Funktionærerne til Fratrædelse af sin Stilling, medens den anden overtager alle Værkførerfunktioner.

Den 25. April afholdtes Mægling hos Ingeniør J. Bang København, vedrørende Uoverensstemmelse angaaende en Rørledningsakkord paa Hellerup Klubhus. Sagen sluttedes med, at Firmaet udbetalte Akkorddeltagerne Kr. 375,00.

I Anledning af en Strid om Arbejdstidens Lægning afholdtes den 27. April Mægling hos A/S Nordisk Maskinfabrik, København, og efter nogen Diskussion enedes man om, at Arbejdstiden lægges saaledes:

I Perioden 15/5—14/9 fra $7\frac{1}{2}$—4 med $\frac{1}{2}$ Times Pause,
- — 15/9—14/5 - 8—$4\frac{1}{2}$ - - — —

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 19. April behandledes følgende Sager:

1) Klage over, at Flydedokkens Søndre Værft har fradraget et af vore Medlemmer et Beløb paa Kr. 5,00 for en bortkommen Talje. — Sagen sluttede med, at Firmaet betalte de 5 Kr.

2) Krav fra A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, om Reduktion af Skibsbyggernes Akkorder paa Grund af Lettelser ved Lokkearbejdet.

Man enedes om følgende Reduktioner:

Plader fra 2500 kg raa Vægt Kr. 5,00 pr. Ton
— under 2500 - - — - 4,30 - —

(Fortsættes Side 99.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
24146	Andersen, Aage Laur. C.	København	13. 8.02	Aarhus	7. 6.24	Kbhvn. Afd. 18	1. 1.27
37458	— Hans Chr.	Lunde	22. 4 03	Odense	1.11.23	Odense	5. 2.27
1527	Amelung, Børge E. T.	København	21. 9 05	Kbhvn. Afd.	5. 7.24	Kbhvn. Afd. 17	22. 1.27
37451	Bech, Søren Einer	Odense	30. 4.04	Odense	7.11 23	Odense	27. 3.26
35582	Berthelsen, Hans P. K. A.	—	9. 3.04	—	1. 5.23	—	21. 8.26
13014	Carlsen, Gunnar	Haslev	18.10 05	Kbhvn. Afd.	9. 2.25	Kbhvn. Afd. 12	22. 1.27
12891	Christiansen, Jens Peter	Aarslev	18. 5 93	„ „	7. 1.27	„ „ 18	8. 1.27
35587	— Laurits	Seden	21. 9.99	Odense	19. 7.26	Odense	5. 2.27
28670	— Laurits Johs.	Hønnerup	25. 3 04	—	6. 7.25	—	26. 6.26
12284	la Cour, Johannes	Vøjstrup	1. 6.02	—	19. 4.20	—	29. 3.24
3446	Damsgaard, Chr. P. Nielsen	Humlum	29. 1.98	Nykøbing M.	24. 7.26	Nykøbing M.	14. 8.26
16875	Deublein, Georg V. H.	København	15. 1.01	Kbhvn. Afd.	9.10 20	Kbhvn. Afd. 12	8. 1.27
3349	Eskildsen, Viking Emil	Helsingør	29. 3 02	Nakskov	1.10.25	Helsingør	20.11.26
35985	Frederiksen, Niels Chr.	Odense	15.11.03	Odense	3. 7.23	Odense	31. 7.25
4424	— Peter Ellegaard	Højby	24. 8 05	—	22. 6.25	—	26. 6.26
36586	Gødtz, Alexander Aa. E. N.	København	23. 3 99	Kbhvn. Afd.	10. 9.23	Kbhvn. Afd. 13	8. 1.27
1008	Hansen, A. C. E.	—	8. 5.74	„ „ 1	26. 1.10	„ „ 12	8. 1.27
18137	— Axel Jens V.	—	4. 8 91	„ „ 1	15. 3.13	„ „ 8	22. 1.27
10636	— Ernst	Odense	17. 9.06	Odense	10.11.25	Odense	10. 4.26
15372	— Hans Chr.	Næstved	20. 1.91	Næstved	6. 5.12	Køge	2.10.26
35457	— Hans Peter	Refsvindinge	27. 4.02	Odense	9. 1.23	Odense	2.10.26
406	Heskov, Viggo Th.	København	7.12.94	Kbhvn. Afd.	11.10.24	Kbhvn. Afd 14	15. 1.27
9798	Holst, Carl Alb.	Odense	23 11.98	Odense	2.12.19	Odense	2.10.26
5083	Honoré, Poul Fr. C.	Fredericia	18. 6 05	Kbhvn. Afd.	20.10.24	Kbhvn. Afd. 2	1. 1.27
34	Houvenaeghel, Albert Josef.	København	8. 3.05	„ „	14. 1.27	„ „ 5	15. 1.27
14021	Jensen, Carl Gierich	Faaborg	13. 8.94	Roskilde	14. 5.12	Odense	16.10.26
29844	— Jens	Vithen	6. 1.85	Aarhus	19.12.18	Aarhus	1. 1.27
39029	— Jens Henrik	Fakse	5. 3 03	Køge	4.10.24	Køge	1. 1.27
39885	— Sigurd	Sønder Næraa	26. 4.06	Odense	22. 8.24	Odense	5.12.25
20942	— Valdemar A.	Orte	5.11.01	Faaborg	1.11.19	—	25. 7.26
27403	— Willy Busk	Odense	17. 6.99	Odense	2.10.17	—	2.10.26
37117	Jørgensen, Hans Lauritz	—	11. 9.02	—	17. 8 23	—	27. 3.26
37761	— Niels Juel N.	—	2.10.02	—	15. 1.24	—	3. 4.26
33612	— Th. Frits	Thurup	16 11.84	—	1. 3.21	—	26 12.25
22258	Jespersen, Werner Sigvald	Roskilde	27. 3 02	—	2. 5.21	—	27. 6.25
1102	Jessen, Jørgen	Skodsbøl	30. 9 00	Kbhvn. Afd.	2.10.25	Kbhvn. Afd. 15	27. 3.26
974	Johansen, Karl Gustav S.	København	17. 4.05	„ „	14. 8 26	„ „ 9	22. 1.27
3612	Kaysen, Axel Bruun	Odense	17.11 05	Odense	6. 5.25	Odense	3. 7.26
3240	Knudsen, Thoralf	Horsens	3. 4.08	Horsens	30. 4 26	Horsens	4. 9 26
22471	Krogh, Th. Olsen	Odense	7. 6.96	Odense	29. 4.16	Odense	27. 3.26
5446	Larsen, Kaj Michael	København	14. 2.99	Kbhvn. Afd.	11. 1.26	Kbhvn. Afd. 12	1. 1.27
17165	— Poul	Odense	11. 5 06	Odense	11. 8.26	Odense	14. 8.26
30516	— Svend Aa. P. H.	Nyborg	18. 7.07	Nyborg	15.12 25	Nyborg	16.10.26
30518	— Viggo Hansen	Odense	28. 6 99	Odense	9.12.18	Odense	22. 5.26
8677	Lauritzen, Knud Aage	København	6. 2 01	Kbhvn. Afd.	12. 4.20	Kbhvn. Afd. 5	1. 1.27
4511	Løvkvist, Niels Henry	Nr. Broby	10. 7 04	Odense	15. 9.25	Odense	27. 3.26
24836	Marcussen, Ole Christian	Vrønding	23. 4.98	Horsens	28. 4.17	Horsens	2.10.26
27541	Mathiasen, Johannes	Stavrby	29. 7.95	Viborg	12. 2.25	Odense	28. 3.25
14069	Møller, Aage	Stouby	23.12.02	Horsens	1. 5.22	Horsens	25.12.26
24849	— Jens Andreas	Skagen	17. 1.97	Frederikshavn	3. 5.17	Frederikshavn	18. 9.26
23196	Nielsen, Arnold Fr.	Frederiksberg	6.11 97	Kbhvn. Afd.	11 10 24	Kbhvn. Afd. 14	22. 1.27
39887	— August V. Chr.	Odense	4.12.04	Odense	30. 8 24	Odense	31.10.25
18003	— E. M.	Hørby	20.12.92	Hobro-Assens	30.12.10	—	3. 7.26
11868	— Erling Emil	Aarhus	14. 7.02	Aarhus	5.11.21	Aarhus	25. 9.26
12824	— Frode Storm	Fredensborg	9. 2.04	Kbhvn. Afd.	28.12.26	Kbhvn. Afd. 17	1. 1.27
29137	— Peder	Køng	25. 2.98	Odense	31. 8 18	Odense	27. 3.26
17164	— Peter Magnus	København	31. 1.01	—	5. 6.20	—	3. 4.26
36557	— Svend Herman	—	29. 6.94	G. S. og E.arb.-Forb.	14.11.14	Kbhvn. Afd. 13	22. 1.27
36697	— Tage Skjold	Vordingborg	21. 9.05	Kbhvn. Afd.	15.10.23	Centralafd.	1. 1.27
17107	Petersen, Alfred Fred.	Hørnrup	30. 8.98	Odense	26. 4.20	Odense	2.10.26
6617	— Anders Martin	Vejlby	13.12.01	Aarhus	3. 9.20	Aarhus	2.10.26
30901	— Carlo G. J. P.	Odense	13. 1.06	Odense	27. 3.25	Odense	14. 8.26

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
39978	Petersen, Einar Guldager	Gamby	7. 3.04	Slagelse	10. 7.24	Odense	29. 1.27
32527	— Hannibal Martin	Ringsted	11. 8.06	Horsens	15. 4.25	Horsens	5. 3.27
29954	— Hans Th. N....	Aarslev	18. 4.00	Odense	13. 3.25	Odense	27. 3.26
32470	— Henry Edmund.	Laven	9. 6 02	Horsens	19. 1.22	Horsens	27.11.26
21319	— Lars	Aalum	6. 6.00	Vejle	10.11.19	Kbhvn. Afd. 12	8. 1.27
28164	— Lauritz	Ringsted	27. 1.95	Køge	20. 4.18	Køge	25.12.26
12212	— Oskar Henry ..	Middelfart	2. 3 02	Middelfart	3. 5.20	Odense	18. 9.26
35202	— Peter..... ...	Odense	5. 4.03	Odense	9.11 22	—	22. 5.26
10	— Svend Vilh. P..	Frederiksberg	7. 2 91	Kbhvn. Afd.	26. 6.25	Kbhvn. Afd. 13	6.11.26
27366	Poulsen, Oluf Emil	Ulbølle	2. 7.99	Kerteminde Kl.	10. 1.25	Odense	23.10 26
37573	Rasmussen, Emanuel.....	Haarslev	13. 3 03	Odense	8 11.23	—	12. 7.24
293 8	— Johs. Chr. A...	Lumby	15. 6 99	—	22.10.18	—	27. 3.26
37160	— Niels Bering...	Viby	15. 6.90	D. Arb. Forb.	8. 3.23	Aarhus	9.10.26
34741	— Peter Ludvig ..	Horne	16. 6.01	Odense	6.11.22	Odense	11.12.26
11359	Rygge, Harald Chr. J..	København	8.12 94	Kbhvn. Afd.	9. 8.24	Kbhvn. Afd. 12	8. 1.27
23347	Sørensen, Leo	Grenaa	8.11.05	„ „	12. 6.25	„ „ 17	1. 1.27
3177	— Vilhelm S. P...	Horsens	11.11.90	Horsens	28. 8.25	Horsens	4.12.26
39871	Stannius, Raymond E. A.	Jægerspoorg	24. 3.03	Odense	18. 4.22	Odense	13.11.26
9691	Østerhammel, Axel Maria..	Kolding	21. 7.02	Horsens	6. 5.21	—	24. 4.26

Endvidere skal Værftet udlevere Arbejderne en Specification over Pladernes Vægt.

3) Strid om Lønreguleringen pr. 1. Februar 1927 paa Dansk Sojakagefabrik. — Man enedes om at foretage Reguleringen saaledes:

Timeløn plus Dyrtidstillæg plus det personlige Tillæg reduceres henholdsvis med 3 og 4 pCt. Den nugældende Forskudsbetaling ved Akkord — 118 Øre pr. Time — reduceres med 3 pCt. til 115 Øre pr. Time. Fremtidig Regulering efter Pristallet bortfalder for det personlige Tillægs Vedkommende.

Den 30. April afholdtes Timandsmøde til Behandling af et Lønkrav overfor 5 Gas- og Vandmestre i Aarhus. Mestrene fastholdt, ligesom paa Mæglingsmødet, at hvis de imødekom det stillede Krav, vilde de blive sat ud af Konkurrencen i Gas- og Vandledningsarbejder, og Enighed opnaaedes saaledes ikke.

Samme Dag afholdtes Timandsmøde til Behandling af følgende Sager vedrørende Frederikshavns Værft og Flydedok:

1) Krav om Udlevering af Ærmebeskyttere til Luftnittere. — Værftet erklærede sig villig til at udlevere Ærmebeskyttere ved Arbejde, hvor det maatte anses for nødvendigt.

2) Krav om 10 pCt. Tillæg for Pladerne i Bolværksrangen. — Værftet fastholdt, at det nævnte Arbejde faldt ind under Nitning af udenbords Klædning, men erklærede sig dog villig til at give Tillæg efter nærmere Aftale ved Pladetykkelser paa 1" eller derover.

3) Krav om et Tillæg til Timelønnen til saavel Luftsom Haandnitning. — Direktøren erklærede sig villig til at optage en Forhandling om Timelønnen for de lavest lønnede Nittere.

Rørudvalgsmøde. Den 11. April behandledes følgende Sager paa et Rørudvalgsmøde:

1) Krav om Tillæg til Rørprislistens Priser for saadanne Røranlæg, som kun udføres i en enkelt Husetage. — Enighed opnaaedes ikke, idet Sammenslutningens Repræsentanter ikke kunde gaa med til at yde noget Tillæg for nævnte Arbejde.

2) Strid om Betalingen for Udførelse af nogle Blandingspartier for Firmaet A. von der Lieth. Montøren, som havde udført Arbejdet, mente efter Prislisten at have Krav paa en Betaling af Kr. 9,12, medens Hr. von der Lieth mente, at Prisen kun var Kr. 7,76. Efter nogen Diskussion indgik Firmaet dog paa at betale den af Montøren forlangte Pris.

Hævet Blokade. Blokaden overfor Automobilhandler J. C. Rasmussen, Tønder, er hævet, da vort Medlem har faaet sit Tilgodehavende udbetalt.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. **Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.**
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Maskinhandler J. C. Nicolajsen, Holstebro.
7. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
8. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
9. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
10. Fabrikant Sørensen, Sæby.
11. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 5479	Holm,	N. F. Jul.	(Kbhvn. Afd.)
- 25180	Jørgensen,	Hans Mads Andr.	(—)
- 5797	Maas,	Albert	(—)
- 35892	Jensen,	Georg	(Aalborg Afd.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 2667 Jensen, Bernhard
- 24421 Madsen, Svend

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 5239	Petersen,	Johan Heinrich	6. 7.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 3585	Andersen,	Jens Mikael	26. 5.23
- 29102	—	Julius	4.12.20
- 14932	—	Mathias	16.10.26
- 10156	Andrade,	Herman Andreas	21. 8.26
- 12730	Christensen,	Hans Appel	16.10.26
- 18627	—	Marinus Chr.	6. 3.26
- 36948	Christiansen,	Poul Martin	11.12.26
- 38738	Falkencrone,	Max L. N.	28.11.25
- 39318	Hansen,	Isold Louis K.	9.10.26
- 2737	—	Svend Aage Vald. ...	8. 5.26
- 2667	Jensen,	Bernhard	2.10.26
- 16426	—	Erhardt Anton	23. 5.25
- 31961	—	Jens Peter	19. 3.21
- 15221	—	Knud John	14. 8.26
- 418	—	Viggo Svend Aage...	27.11.26
- 37588	Jørgensen,	Jakob V. Ohrhammer	27. 3.26
- 2423	—	Knud Markus	26.12.25
- 1152	—	Peter Henrik	9. 2.24
- 18375	Jacobsen,	Odolf A. Th.	15. 4.22
- 17839	Johansen,	Carlo V. Chr.	10. 4.26
- 8398	Kolbe,	Valdemar	18. 3.22
- 5465	Larsen,	Svend Chr.	1. 3.24
- 5797	Maas,	Albert	20.11.26
- 24421	Madsen,	Svend	2.10.26
- 31877	Mogensen,	Axel Johan	29. 9.23
- 2103	Møller,	Oscar	20. 9.24
- 38535	Nielsen,	Berthel J. Chr.	12. 4.24
- 8038	—	Niels P. Jørgensen...	9.10.26
- 12804	—	Ragnar Thoghøj	3. 7.26
- 11724	Olsen,	Anders Laurits	28. 1.22
Nr. 38865	Petersen,	Peter	25. 4.25
- 28914	—	Sigvald	2. 7.21
- 13774	—	Willy Harald Th.	29. 7.22
- 590	Schnell,	Poul	27.11.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 4.

Bedriftsraadskursus.

Paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds ordinære Kongres i Fjor vedtoges et af Københavns Afdeling 11 stillet saalydende Forslag:

»Kongressen henstiller til alle Afdelinger at nedsætte Studieudvalg, som i Forbindelse med Arbejdernes Oplysningsforbund søger oprettet Studiekredse med særligt Henblik paa Bedriftsraadsspørgsmaalet.

Kongressen vedtager i den Forbindelse, at Forbundet hvert eller hvertandet Aar afholder 8 Dages Kursus i Bedriftsraadsspørgsmaalet paa en Højskole uden væsentlige Udgifter for Deltagerne.«

I Overensstemmelse hermed har Forbundets Forretningsudvalg og Hovedbestyrelse indgaaende drøftet Muligheden for Etablering af et saadant Kursus, og i Forbindelse med Arbejdernes Oplysningsforbund er det nu lykkedes at faa en Ordning, saaledes at der i September Maaned d. A. afholdes et Kursus paa Esbjerg Arbejderhøjskole for et begrænset Antal Deltagere, der ganske vist udelukker, at hver Afdeling kan faa Lejlighed til at sende en Elev, men som Hovedbestyrelsen ikke har ment i hvert Fald i Aar at burde gøre større, fordi Omkostningerne ved Oprettelse af flere Klasser vilde blive forøgede, samtidig med at man manglede Erfaringer for, hvorledes et saadant Kursus vil forløbe.

Imidlertid vil der blive givet alle Afdelinger Lejlighed til at gøre Indstillinger om Elever, og der vil i den nærmeste Fremtid udgaa Cirkulære til Afdelingsformændene indeholdende de nødvendige Oplysninger. Interesserede Medlemmer kan da henvende sig til deres respektive Formænd og faa nærmere Underretning, og saa er det jo muligt, naar dette Kursus er tilendebragt, og de nødvendige Erfaringer er indhøstede, at man ad Aare vil være i Stand til at gøre det noget mere omfattende, end Tilfældet altsaa bliver denne Gang.

En sparsommelig Metalarbejder.

En Metalarbejder i Stockholm har fornylig trukket sig tilbage fra Haandværket for i sin Livsaften at leve Rentierens behagelige og bekymringsfrie Tilværelse. Han vil nu leve af Renterne af sin Kapital paa 100.000 Kr., hvilken han har erhvervet sig gennem Flid, Sparsommelighed og en amerikansk Onkels Død, hvorved han arvede 99.950 Kr.

(Efter Svensk »Metallarbetaren«).

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 8 JUNI 1927 13. Aarg.

Juristerne og Fagbevægelsen.

Der er næppe nogen Fagbevægelse, der i højere Grad end den danske er bygget op paa og lever sit daglige Liv paa det deciderede Retsgrundlag. Med Forliget af 5. September 1899, der afsluttede den Arbejdskamp, der trods senere stedfundne og mere omfattende dog stadig benævnes den store Lockout, indførtes en Retspraksis, som er udformet gennem Aarene indtil 1910 af Den permanente Voldgiftsret og derefter af Den faste Voldgiftsret. Septemberforliget er ofte fra Arbejdernes Side blevet kritiseret og ikke mindst af dem, der kendte mindst til Indholdet deraf. Man har gjort gældende, at dette Forlig i en urimelig Grad underbandt Arbejdernes Bevægelsesfrihed og gav Arbejdsgiverne Fordele, som disse, Septemberforliget og dets Fortolkninger foruden, ikke vilde have haft. Man glemte ofte, at Forliget og de faldne Kendelser ogsaa bandt Modparten, Arbejdsgiverne, selvom det skal erkendes, at disse i Kraft af Forholdene altid har haft en vis Overvægt, og naar f. Eks. Arbejdsgiverne tidlig og sent holdt fast ved, at ingen Art af Arbejdsstandsning, Blokade, Strejke eller Lockout maatte finde Sted, uden at der i Overensstemmelse med de gældende Regler havde været forhandlet mellem Parterne, og dette Standpunkt blev støttet af Den faste Voldgiftsret, saa er der jo ingen Tvivl om, at Arbejdsgiverne i visse Tilfælde kunde og ogsaa gennemførte baade Lockout og Blokade, uden at det var muligt at ramme dem, fordi de sad inde med Retten til at disponere over Arbejdskraften.

Omtrent samtidig med, at det juridiske Element saaledes blev legaliseret indenfor Fagbevægelsen, afsluttedes den første kollektive Overenskomst mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Jærnfabrikanterne, hvilken skabte det Aftalegrundlag, paa hvilket de danske Fagforeninger i Aarene derefter har hvilet, og som i Virkeligheden blev et Værn for Arbejderne lige overfor Arbejdsgiverne, som maatte vise Respekt overfor de indgaaede Aftaler, saaledes at de f. Eks. med Hensyn til Løn- og Betalingsforhold ikke paa nogen Maade kunde tage sig selv til Rette.

Endelig indførtes i September 1902 „Regler for Behandlingen af faglig Strid indenfor Jærnindustrien", der angiver den Fremgangsmaade, som skal følges ved opstaaende Uenighed af faglig Karakter mellem Arbejdere og Arbejdsgivere med Behandling ved Mæglings- eventuelt Timandsmøde og med Adgang til, hvis ikke Sagerne blev bragt ud af Verden paa denne Maade, at lade dem afgøre med bindende Virkning for Parterne i en Voldgiftsret. Disse Regler dannede Forbilledet for den saakaldte Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, udarbejdet af „Fællesudvalget af 17. August 1908" og godkendt af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund i Danmark i Januar 1910. Fællesudvalget bestod af 10 Mand fra hver Side med daværende Overretsassessor, Dr. jur. C. Ussing som Formand, og blev nedsat paa Foranledning af daværende Indenrigsminister Sigurd Berg i Tilslutning til dennes Medvirkning ved Bilæggelse af en

Konflikt i de grafiske Fag, og foruden Normen for Regler for Behandling af faglig Strid kom Fællesudvalget bl. a. ogsaa til at beskæftige sig med Spørgsmaalet om en Ændring af Den permanente Voldgiftsret, hvilket gav sig Udslag i Oprettelsen af Den faste Voldgiftsret, der adskiller sig fra den førstnævnte derved, at medens Den permanente Voldgiftsrets Opgave var begrænset til at være en Slags Værn for Septemberforligets Overholdelse, udvidedes Domstolen nu til ogsaa at beskæftige sig med Klager over Brud paa alle bestaaende Overenskomster, forsaavidt de ikke kunde afgøres ad overenskomstmæssig Vej, eller en saadan Vej ikke var fulgt.

Det var vel egentligt kun naturligt, at saavel i Den permanente og senere Den faste Voldgiftsret og i de af Sagene paa Grundlag af Voldgiftsreglerne i Tilslutning til de forskellige Sager nedsatte Voldgiftsretter, kom det juridiske Element til at spille en vis Rolle. Juraen hører jo til de saakaldte exakte Videnskaber, hvilket ifølge Leksikon'et betyder fuldendt og betegner det, der hviler direkte paa Matematiken og Logiken, og det kan ikke nægtes, at den lange Række Kendelser, som gennem Aarene er affagte og prægede af fremragende Juristers Skarpsind, parret med Lægmandens sunde Fornuft og praktiske Syn, har betydet et Værn for Arbejdernes berettigede Interesser.

Men Spørgsmaalet bliver alligevel, om ikke den idelige Appel til Juraen, naar Parterne ikke selv kunde komme overens, ligesom har givet Udøverne af denne Videnskab en Følelse af, at de i Kraft af en juridisk Embedseksamen trods manglende praktisk Kendskab til de herhenhørende Foreteelser alligevel var i Stand til at afgøre Sagerne paa en saadan Maade, at Parterne ikke alene i Kraft af deres Forpligtelse til at overholde de affagte Kendelser bøjede sig for dem, men ogsaa i Følelsen af, at Kendelsen gav Udtryk for den højeste Retfærdighed. Det er ogsaa et Spørgsmaal, om ikke Arbejderne selv i noget for høj Grad har medvirket til at legalisere Juraen indenfor deres Organisationer. Der er næppe nogen Tvivl om, at i mangfoldige Tilfælde vilde Ikke-Jurister, Folk fra det praktiske Liv, staaende udenfor Arbejdernes og Arbejdsgivernes Kreds, have været at foretrække fremfor „den exakte Videnskab"s Udøvere, der ofte havnede i Juristeri, og vi maa tilstaa, at ikke mindst de senere Aar gennem adskillige af de Kendelser, som Juristerne alene har skrevet, fordi Parternes egne Deltagere i Retten ikke kunde komme hinanden i Møde, i høj Grad har rokket ved den læge Mands Retfærdighedsbegreber. Desuagtet synes der hos Arbejderne og mærkværdigvis ofte hos dem, der giver sig ud for at være de mest radikale, at være en Tendens til, naar ikke Parterne kan tale sig til Rette om Tingene, at søge Afgørelse ved juridisk Bistand, og man faar ofte Fornemmelsen af, at det kun drejer sig om at faa en Afgørelse uden Hensyn til, hvordan Resultatet bliver. Vi ser da ogsaa Organisationer, der næsten systematisk lader deres Sager havne til Afgørelse gennem Voldgiftskendelse, og vi tilstaar, at fra at være en naturlig Appelinstans i Undtagelsestilfælde, er ikke mindst den faglige Voldgiftsret blevet en alt for fastslaaet Regel. Det er vor Opfattelse, at i mangfoldige Tilfælde vilde det være i højere Grad i Arbejdernes Interesse at have Sagen uafgjort end at have en forkert Kendelse, og den Omstændighed, at Arbejdsgiverne synes efterhaanden i høj Grad at have forelsket sig i d'Hrr. Jurister, tyder paa, at man fra den Side er ret godt tilfreds med deres Virksomhed.

Hvad Den faste Voldgiftsret angaar, er der af de Jurister, der gennem Aarene har virket der, skabt et Retsgrundlag i Fortsættelse af Den permanente Voldgiftsrets, som det til Trods for alt er noget vanskeligt at faa ødelagt, men vi har dog nu gentagne Gange set, hvorledes Juristerne, naar de kommer ud paa det frie Felt, d. v. s. ved de almindelige borgerlige Domstole, ser paa Arbejderorganisationernes Virksomhed. Ser vi saaledes paa den sidste Kolindsund-Dom, i Kraft af hvilken Arbejderorganisationerne i Erstatning og Sagsomkostninger til Bønderne og Købmand Kjærs Dødsbo blev dømt til at betale 228.000 Kr., saa forstaar den danske Arbejder, der vel nok i højere Grad end nogen anden Arbejderstand er præget af Retsbevidsthed, ikke, at dette er Retfærdighed, thi Erstatningen hviler jo paa Paastanden om en Skade, som Fagforbundenes Aktion skal have forvoldt de paagældende Bønder i Tiden mellem, at Landsretten og Højesteret tog Stilling til den første Kolindsundsag, og efter at Landsretten dengang pure havde frikendt Fagorganisationerne. Den samme Landsret, der altsaa dengang kom til det Resultat, at de Midler, som Arbejdernes Organisationer havde bragt i Anvendelse, var lovlige — hvilket selvfølgelig kun kunde betyde, at Fagforbundene fortsatte den af Landsretten saaledes som lovlig fastslaaede Aktion —, dømmer nu Organisationerne til den uhyre store Erstatning, fordi disse simpelthen fulgte Rettens forrige Afgørelse.

I Sammenhæng hermed kan vi ogsaa nævne den Dom, som Vestre Landsret har affagt i Sagen ved

rørende De samvirkende Fagforbunds og Fællesorganisationen i Esbjerg's Blokade af Amfibieorganisationen, det saakaldte Kristeligt dansk Fællesforbund.

Vi kunde ogsaa anføre en Kendelse, som i Fjor afsagdes af Den faste Voldgiftsret i Sag Nr. 950, og som er omtalt i Fagbladet for Marts 1926. Denne Kendelse bidrager efter vor Formening ganske afgjort til at nedbryde Respekten for indgaaede Aftaler og kan i Virkeligheden kun animere Arbejderne til, naar Forholdene for dem er gunstige, at tage sig selv til Rette. Ved saadanne Kendelser undermineres i Virkeligheden det retslige Forhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, som ikke mindst Arbejdsgiverne selv maa være i høj Grad interesserede i.

I Fagbladet for Marts d. A. gjorde vi vore Medlemmer bekendt med en Voldgiftskendelse, afsagt i Anledning af en mellem A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, og Arbejderne dér opstaaet Strid om Respittid, hvor det var umuligt for os at se, at de af den juridiske Opmand udarbejdede Præmisser med Rette kunde konkludere i den afsagte Kendelse, og vi maa tilstaa, at der ved saadanne juridiske Afgørelser skabes en Mistillid og en Utilfredshed, som kun kan virke skadeligt paa den Retsbevidsthed, som i Aarene efter Aarhundredskiftet har gjort sig i saa høj Grad gældende indenfor den danske Fagbevægelse. Vi tilstaar, at en fortsat Udvikling i denne Retning kun kan virke skadeligt for alle Parter og kun kan bidrage til at skabe Vanskeligheder for at faa Arbejderne fortsat som hidtil til at følge de trufne Afgørelser.

Den norske Voldgiftsdom.

I Fortsættelse af Artiklen i dette Blads Maj-Nummer vedrørende Afslutningen af Konflikten i Norge hidsætter vi efter vor norske Broderorganisations Medlemsblad den af Voldgiften den 21. Maj afsagte Dom vedrørende Jærnindustrien, samt Norsk Metalarbejderforbunds Bemærkninger i denne Anledning:

Voldgiftsdommen i Striden mellem Norsk Arbejdsgiverforening og De mekaniske Værksteders Landsforening paa den ene Side og Arbejdernes faglige Landsorganisation og Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund paa den anden Side.

Bestemmelserne i den mellem Parterne indtil 31. Januar 1927 bestaaende Overenskomst gøres gældende mellem Parterne fra denne Domsafsigelse med følgende Forandringer:

§ 3.

Mindstelønnens Størrelse fastsættes:

for Fagarbejdere til Kr. 1,06 pr. Time, hvoraf en Del er at regne som Dyrtidstillæg,

for Hjælpearbejdere til 93 Øre pr. Time, hvoraf en Del er at regne som Dyrtidstillæg.

§ 5.

a. Alle mandlige Arbejdere, Lærlinge og Kvinder faar en Reduktion af 15 — femten — Procent, dog saaledes, at ingen faar lavere Løn end den for mandlige Arbejdere i § 3 fastsatte Mindsteløn og de for Kvinder i § 14 og for Lærlinge i § 12 fastsatte Lønsatser, svarende til Vedkommendes Alder og Tjenestetid.

§ 6.

p. Alle Akkordsatser og Prislister reduceres med 15 — femten — Procent.

Satser, som giver et Overskud, der staar i Misforhold til det almindelige Overskud, nedsættes eller forhøjes i Forhold hertil. Forhandling herom optages straks. Hvis Enighed ikke opnaas om nye Satser, arbejdes der paa Timeløn.

§ 8.

c. Overtidsarbejde betales med følgende Tillægsprocent:

Arbejde de fem første Arbejdsdage i Ugen betales med 25 pCt. for de 2 første Arbejdstimer, derefter 50 pCt.

Arbejde paa Lørdage og Dage før Helligdage efter den ordinære Arbejdstid og Arbejde paa Søn- og Helligdage indtil sidste Helligdagsaften Kl. 10 betales med 100 pCt. For Overtidsarbejde paa Skift, som udløber før Bedriftens ordinære Arbejdstids Udløb Lørdag Middag, betales dog kun 50 pCt. fra Skiftets Udløb til Lørdag Middag.

For afbrudt Natarbejde, hvorved forstaas Arbejde, som forlanges paabegyndt efter Kl. 9 Aften, betales 100 pCt.

Hvor der arbejdes i Dag- og Natskift, betales Natskiftet som for Overtids- og Natarbejde. Ved Bedrifter, som efter deres Natur kræver uafbrudt Arbejde, betales 25 pCt. Tillæg for Natskiftet.

§ 12.

b. Jærn- og Metalarbejderforbundet og Formerforbundet:

Den laveste Løn for Lærlinge og Drenge, som antages i Lære, fastsættes til 40 Øre pr. Time, stigende efter følgende Skala:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10. Halvaar.
40	45	50	55	60	65	70	75	83	93 Øre pr. Time

Af Lønnen er en Del at regne som Dyrtidstillæg.

§ 14.

Kvinder.

For Kvinder, beskæftigede i Bedrifter, som omfattes af denne Overenskomst, og som ikke er anerkendte som Fagarbejdere, betales en Begyndelsesløn af:

Under 18 Aar 55 Øre pr. Time, hvoraf en Del er at regne som Dyrtidstillæg.

Over 18 Aar 68 Øre pr. Time, hvoraf en Del er at regne som Dyrtidstillæg.

Disse Lønninger stiger med 4 Øre pr. Time hvert Halvaar indtil 84 Øre pr. Time, hvoraf en Del er at regne som Dyrtidstillæg. Individuelt Løntillæg udover den her fastsatte Skala skal kunne finde Sted efter nærmere Aftale mellem den enkelte Arbejder og hver enkelt Leder.

§ 18.

Værktøjsgodtgørelse.

De Snedkere og Tømrere, som selv holder sig med Haandværktøj, faar herfor en Godtgørelse af 2 Øre pr. arbejdet Time. Godtgørelsen udbetales bagud hvert Aar.

§ 22.

Denne Dom gælder indtil 31. Marts 1929.

Hvis det statistiske Centralbureaus Indextal for Leveomkostninger i Januar 1928 viser en Stigning eller et Fald sammenlignet med Indextallet (201) i April 1927, bliver alle Lønninger — Mindstelønninger, Timelønninger saavel som Akkordsatser og Prislister — at nedsætte eller forhøje med det Procenttal, som fremkommer ved en Sammenligning mellem de nævnte Indextal. Paa samme Maade bliver alle Lønninger at nedsætte eller forhøje efter det statistiske Centralbureaus Indextal i August 1928 sammenlignet med Indextallet i Januar 1928. Lønforandringer indtræder fra den Dag, det statistiske Centralbureaus Indextal officielt foreligger.

Feriebestemmelser.

Med Varighed som i foranstaaende Dom fastsat, gøres de samme Feriebestemmelser gældende, som blev vedtaget af Parterne i Mødet for Mæglingsnævnet den 9. Juni 1926.*)

I det første Stortingsmøde efter Paaskeferien den 27. April fremlagde Statsraad Morell sit Forslag til en midlertidig Lov om tvungen Voldgift. Den blev vedtaget af Odelstinget mod Arbejderrepræsentanternes Stemmer. Lagtinget godkendte Loven, som blev sanktioneret i Statsraadet den 5. Maj, og allerede den 6. Maj blev Voldgiftsretten nedsat. Onsdag den 11. Maj begyndte Voldgiftsproceduren med Indlæg kun fra Arbejdsgivernes Side, da som bekendt Fagorganisationerne havde besluttet ikke at give Møde for Retten. Lørdag den 21. Maj, Kl. 12 Middag, faldt Dommen, hvis Resultat ovenfor er gengivet.

Som de fleste regnede med, har Rettens Flertal i alt væsentligt holdt sig til det Resultat, Mæglingsnævnet kom til, men i et væsentligt Punkt er Retten gaaet videre, idet den har nedskaaret Mindstelønssatserne med samme Procentsats som det generelle Lønnedslag, hvilket Mæglingsnævnet ikke havde gjort.

Vi havde ikke ventet os nogen »god« Dom, men den blev værre, end vi havde regnet med, og er i flere Henseender partisk.

Gennemsnitlig vil Fagarbejderne faa 22 Øres Reduktion af Timelønnen og Hjælpearbejderne 19 Øre. Indenfor Arbejdsgiverforeningen vil Gennemsnitstimelønnen da blive henholdsvis 126 og 106 Øre pr. Time. Mindstelønnen er sat til 106 Øre for Fagarbejdere og 93 Øre for Hjælpearbejdere pr. Time.

Lønskalaen for Lærlinge er baseret paa samme Princip som tidligere, nemlig at de det 10. Halvaar naar op til Mindstelønnen for Hjælpearbejdere, men paa Grund af den store Reduktion af Mindstelønssatserne bliver Lærlingeskalaen uforholdsmæssig reduceret. Løntillæggene for Kvinder er fastsat til 4 Øre pr. Time imod tidligere 5 Øre. Dette er ogsaa meget uretfærdigt.

I Bestemmelserne om Tillægsbetaling for Overtid paa Lørdage og Dage før Helligdage er der gjort den Forandring, at for Overtidsarbejde paa Skift, som udløber før Bedriftens normale Arbejdstids Udløb Lørdag Middag, betales fra Skiftets Udløb til Lørdag Middag 50 pCt. Tidligere var det 100 pCt.

Værktøjsgodtgørelsen er nedsat til 2 Øre pr. Time. De, som denne Reduktion gaar ud over, faar tage under Overvejelse at lade Bedriften selv holde Værktøj.

Feriebestemmelsen bliver som tidligere.

Dommen gælder til 31. Marts 1929 med 2 Indexreguleringer bygget paa det statistiske Centralbureaus Indextal over Leveomkostningerne pr. 15. Januar 1928 og pr. 15. August 1928. Udgangspunktet bliver Indextallet for April 1927, som var 201.

Voldgiftsdommen har ikke ændret Værkstedsoverenskomstens Bestemmelser udover, hvad ovenfor er anført.

Arbejdsgivernes Repræsentanter fremsatte Krav saavel ved Forhandlings- som ved Mæglingsmøder og i deres Procedure for Voldgiftsretten om gennemgribende Forandringer af flere af de vigtige Bestemmelser i Overenskomsten, ja, overfor Voldgiftsretten var Appetitten paa at forringe Arbejdsbetingelserne yderligere blevet skærpet, idet de forlangte Ferien nedsat fra 8 til 6 Arbejdsdage.

Ogsaa Voldgiftsretten har tilbagevist Arbejdsgiverforeningens mange Uhyrligheder, og den maa vel nu engang faa lært at optræde nogenlunde folkeligt, skønt vi har liden Tro til, at dette vil ske. Den vil vel nok ogsaa i Fremtiden optræde ligesaa samfundsfjendtlig som før.

Hvad har egentlig Arbejdsgiverforeningen vundet paa sin Lockout? Den har paaført Industrierne ca. 1 Mill. tabte Arbejdsdage, og naar den saa regner ud, hvor mange Millioner Kroner Industrierne har tabt ved Lockouten, vil Generalerne se Frugten af deres Handlinger. De Lønreduktioner, de har faaet, udover hvad de ved Forhandling — uden Kamp — kunde have faaet, er dyrt betalte. Vi tror, at Bedrifterne vil betakke sig for Resultatet. Det er ikke bare de vældige Tab, som Bedrifterne har lidt ved Standsningen, men den øvrige Skade, som ikke kan beregnes, er langt større. Og det, som ikke vejer mindst, er det Had, som Arbejdsgiverne fremkalder ved deres uhyrlige Krav, som nu har faaet en yderligere tilspidset Form ved den reaktionære Voldgiftslov og den i flere Henseender uretfærdige Dom.

Det mest urimelige ved Dommen er den store Reduktion af Mindstelønssatserne, og her gælder det om, at Fagorganisationen er paa Vagt, saa at ikke Arbejds-

*) 8 Arbejdsdage med Løn.

giverne faar Anledning til at »sætte« Arbejderne paa Mindstelønnen.

Saadanne Arbejdsbetingelser, som ved Voldgiftsdommen er dikteret Arbejderne, er ikke af den Art, at de opmuntrer til øget Arbejdstempo og Interesse for Arbejdet. Ansvaret falder tungt paa den Gruppe, som har faaet Loven i Stand, den samme Gruppe, som vedtager Toldforhøjelser paa de nødvendigste Livsfornødenheder og derved fordyrer Leveomkostningerne, i samme Øjeblik, som Arbejderne faar Lønreduktioner.

Men det er den sunde Fornuft, som styrer.

I Tilslutning til ovenanførte hidsætter vi den Udtalelse, som den norske Landsorganisation fremkom med i Anledning af Voldgiftsdommen vedrørende Jærnindustrien, Grubeindustrien, Skotøjsindustrien og Tekstilindustrien:

»Det er Norsk Arbejdsgiverforening, som i nøje Samarbejde med Regeringen og de borgerlige Partier i Stortinget har foranlediget Voldgiftslovgivningen. Den afsagte Voldgiftsdom er et Udtryk for dette Samarbejde. Det er en Dom, rettet mod Fagorganisationerne og de fagorganiserede Arbejdere, som Sekretariatet finder ganske uretfærdig.

Ud fra den økonomiske og politiske Situation, som foreligger, finder Sekretariatet det utilraadeligt at gaa til Arbejdsstandsning mod Voldgiftsdommene, det vil betyde en Kamp om selve Samfundsmagten, en Kamp, som paa det nuværende Tidspunkt ikke vil føre til et Resultat, som bliver i de fagorganiserede Arbejderes Interesse.

Arbejderklassen vil saaledes med alle Kræfter fortsætte Kampen mod Voldgiftsloven og Tugthusloven, en Lovgivning, som har stillet de fagorganiserede Arbejdere i en Undtagelsesstilling her i Landet, og vil føre Kampen for Arbejdernes retfærdige Krav videre frem.«

Rekonstruktionen af L. Langes Jærnstøberi i Svendborg.

Fra Formanden for Smedeforbundets Svendborg Afdeling, H. P. Larsen, har vi modtaget en Indberetning vedrørende ovennævnte Spørgsmaal, paa Grundlag af hvilken vi skal hidsætte nogle Oplysninger om Genrejsningen af det gamle Jærnstøberi.

Nævnte Virksomhed har bestaaet i mere end 50 Aar og vel normalt beskæftiget et Par Hundrede Mand, men har i de senere Aar ført en noget omskiftende Tilværelse. En Overgang hørte den under »De forenede Jærnstøberier«, senere blev den slaaet sammen med Anker Heegaards Fabrik i Frederiksværk til et Selskab, der traadte i Likvidation, hvilket truede med at medføre, at Svendborg-Fabrikken skulde nedlægges. Dette vilde imidlertid være et haardt Slag for Byen og ikke mindst for Arbejderne, af hvilke adskillige gennem mange Aar havde været knyttet til Virksomheden, og for hvem Lukningen ganske simpelthen vilde betyde, at de Paagældende var uden Eksistensmuligheder. Tanken kom derfor frem, at Arbejderne sammen med Byens Borgere skulde søge at redde Fabrikken i Troen paa, at Virksomheden var levedygtig, naar blot den kunde overtages til en rimelig Pris. Arbejderne henvendte sig i den Hensigt til Redaktøren af den stedlige Social-Demokrat, Folketingsmand P. Andersen, der lod foretage visse Undersøgelser med Hensyn til Muligheden af at rekonstruere Virksomheden og bl. a. indledede nogle Forhandlinger med Nationalbanken, der imidlertid krævede en fuldt indbetalt Aktiekapital paa 500.000 Kr. Det blev derfor nødvendigt at søge gennemført et Laan, af hvilket 250.000 Kr. blev tilvejebragt af Arbejderne og Funktionærerne, for hvilket Beløb Svendborg Kommune og Forstadskommunen Sørup—Sct. Jørgens garanterede, medens de resterende 250.000 Kr. blev overtaget af Borgere i Svendborg. Arbejderne og Funktionærerne har paataget sig at afdrage og forrente det af dem rejste Laan paa den Maade, at der tilbageholdes 10 pCt. af Ugelønnen, for de lavestlønnede dog kun 5 pCt. Disse Beløb indsættes i en stedlig Bank og maa ikke indgaa i Fabrikkens Drift, og Laanet skal tilbagebetales i Løbet af 10 Aar. Det er en Forudsætning, at Selskabet staar som Medlem af Arbejdsgiverorganisationen, ligesom selvfølgelig Arbejderne bliver staaende som Medlemmer af deres faglige Organisationer, og i Bestyrelsen er indvalgt en af Fabrikkens Arbejdere, forøvrigt Smedenes Formand, H. P. Larsen. Iøvrigt er der tilsagt Arbejderne og Funktionærerne, at de, naar der er afbetalt 100.000 Kr. paa Laanet, yderligere vil kunne faa en Plads i Bestyrelsen, hvilken i saa Tilfælde forudsættes at blive besat af en Funktionær. Vjser det sig, at Arbejderne og Funktionærerne indfrier Laanet og beholder deres Aktier, vil de paa Generalforsamlingerne kunne øve en afgørende Indflydelse, og, hvis de vil, besætte hele Bestyrelsen. Arbejderne faar dog først Stemmeret, efterhaanden som de indfrier Aktierne, der er deponerede hos Laangiveren eller en Repræsentant for denne; i givet Tilfælde kan dog Stemmeret med alle Vedkommendes Samtykke udøves for Aktierne.

Imidlertid kunde det forudsættes, at Arbejderne og Funktionærerne, efterhaanden som de fik indbetalt saa meget, at de fik udleveret Aktier, ikke kunde beholde disse, og at Aktierne derfor vilde glide ud i Omsætningen og gaa over paa andre Hænder, idet Aktierne kunde blive anvendt som Betalingsmiddel. For at værge sig imod dette har Arbejderne og Funktionærerne dannet en Slags Fællesudvalg, der skal søge dannet et Fond til eventuelt Køb af saadanne Aktieandele, der maatte blive udbudt af Folk, som ikke kan beholde dem, for derved stadig at holde Aktierne indenfor Arbejdernes og Funktionærernes egen Kreds.

Vi hidsætter her Ordlyden af en Del af den Obligation, som Arbejderne og Funktionærerne har udstedt, og som formentlig kan have nogen Interesse for vore Læsere:

Vi Hoveddebitorer underkaster os den Forpligtelse, at A/S L. Lange & Co., Svendborg Jærnstøberi af 1927, paa Laangiverens og de kautionstegnende Kommuners Vegne skal have Ret til af vor Arbejdsfortjeneste, efterhaanden som den forfalder til Udbetaling i Overensstemmelse med de derom til enhver Tid gældende Overenskomster og Aftaler, at tilbageholde 10 — skriver Ti — pCt., indtil det ovennævnte Laan med Renter er fuldt indfriet. —

For de Arbejderes Vedkommende, hvis Gennemsnitstimefortjeneste ligger paa 95 Øre og derunder, vil dog kun være at fradrage 5 — skriver Fem — pCt. af Arbejdsfortjenesten. — Denne Deling af Arbejderne i bedrelønnede og laverelønnede vil fremtidig være at ændre efter det til enhver Tid gældende Lønningsniveau, saaledes at den ansatte Minimumsgrænse af 95 Øre Gennemsnitstimefortjeneste skal være underkastet Op- og Nedgang i Forhold til generelle Lønaftaler mellem de paagældende Organisationer. —

Fradragene vil være at opføre i Selskabets Bøger paa en særlig Konto for hver Arbejder og Funktionær, hvorhos tillige hver Arbejder og Funktionær faar en særlig Regnskabsbog over sine Indbetalinger. — Arbejdernes ugentlige Fradrag og Funktionærernes maanedlige Fradrag vil dog straks være at indsætte paa en særskilt Konto i lokalt Pengeinstitut til Afholdelse af Afdrag og Renter Laanet vedrørende og maa ikke indgaa i Fabrikkens Drift. — Denne Konto vil derfor være at give Laangiverens Navn, og det Beløb, der indsættes paa Kontoen, skal derfor i juridisk Forstand tilhøre Laangiveren til Anvendelse til Renter og Afdrag, og hverken Arbejdernes, Funktionærernes eller Fabrikselskabets Kreditorer skal have nogen som helst Ret over eller til de Beløb, der maatte være indsat paa den nævnte Afdrags- og Renteregureringskonto. —

Vi undertegnede laantagende Arbejdere og Funktionærer underkaster os derhos det Vilkaar, at fremtidig som faste antagne nye Arbejdere og Funktionærer paa Fabrikken af Fabrikselskabet kun antages paa samme Lønfradragsvilkaar, som det ovenfor er fastsat for os, der allerede i dette Øjeblik er ansat i Selskabet. —

Det er en Selvfølge, at vi laantagende Arbejdere og Funktionærer har Pligt til at finde os i Lønningsafkortning i Overensstemmelse med de foran fastsatte Regler, indtil Laanet er fuldt indfriet af os Arbejdere og Funktionærer, uanset om vi en Tid maatte komme bort fra Fabrikken, enten gennem Afskedigelse, eller ved at vi selv tager Afsked. — Vor Pligt til at finde os i det fastsatte Lønningsafdrag genindtræder med andre Ord i samme Øjeblik, som vi paany tager eller faar Arbejde paa Fabrikken, og uanset om det maatte blive i samme Stilling som tidligere. —

Til Sikkerhed for Opfyldelsen af vore Forpligtelser deponerer vi laantagende Arbejdere og Funktionærer herved hos Laangiveren det Aktiebeløb paa 250.000 Kr. Aktier, som vi har tegnet ved Hjælp af det os udlaante Beløb. — Aktierne lyder paa 500 Kr. Stykket, og i Følge Selskabets Love gives der paa Generalforsamlingen Stemmeret: 1 Stemme for hver Aktiebeløb paa 500 Kr. — For os laantagende Arbejderes og Funktionærers Vedkommende skal vi dog have Ret til, for hver Gang vor tilbageholdte Arbejdsfortjeneste har naaet et Beløb af 100 — skriver Et Hundrede — Kroner med Tillæg af paaløbne Renter (dog med Fradrag af eventuelt Udbytte), at erholde udleveret af det deponerede Aktiebeløb et Aktieandelsbevis af Paalydende 100 Kr. — Dette Aktieandelsbevis giver Ret til forholdsmæssigt Udbytte i Selskabet, altsaa i Forhold til 100 Kr. paa ganske samme Maade som de øvrige Aktier, men dog ikke nogen selvstændig Ret til at afgive Stemme paa Generalforsamlinger indenfor Fabrikselskabet, idet Stemmeret først opnaas, naar vedkommende Arbejder eller Funktionær har erhvervet ialt 5 Aktieandelsbeviser à 100 Kr., altsaa ialt Aktieandelsbeviser for 500 Kr., idet han da vil kunne faa saadanne 5 Aktieandelsbeviser à 100 Kr. ombyttet med et almindeligt Aktiebrev af Paalydende 500 Kr. — Dog skal Fabrikselskabets Arbejdere og Funktionærer være berettiget til at kunne sammenlægge deres Aktieandelsbeviser med Henblik paa Stemmeret og Stemmeafgivning paa Generalforsamlinger indenfor Fabrikselskabet, og der vil derfor af Selskabet være at udlevere Adgangskort med Angivelse af Stemmeantal for hver 5 indfriede og udleverede Aktieandelsbeviser, der i behørig Tid i Henhold til Vedtægterne forevises paa Selskabets Kontor inden en Generalforsamling. — Eventuelt Udbytte af de haandpantsatte Aktier afskrives ekstraordinært paa Renter og Afdrag.

I Tilfælde af, at en Arbejder eller Funktionær dør eller rejser bort fra Egnen eller af andre Grunde ophører med at være fast Arbejder paa Fabrikken, har han Krav paa ved sin Fratrædelse at erholde udbetalt, hvad der maatte være tilbageholdt gennem Fradrag i hans Arbejdsfortjeneste, og som ikke er ombyttet eller har kunnet ombyttes med Aktieandelsbevis, saaledes at hver Arbejder eller Funktionær højest kan erholde udbetalt indtil 100 Kr. — Denne Tilbagebetaling bliver at regulere af Fabrikselskabet ved næste Pengeindsættelse paa Reguleringskontoen.

De Aktier (Aktieandelsbeviser), der ikke er fuldt indfriet overensstemmende med foranstaaende Vilkaar, altsaa med paaløben Rente, maa ikke uden Kautionisternes Samtykke udleveres Laantagerne, ej heller til Laans. —

Vi undertegnede laantagende Arbejdere og Funktionærer skal, naar vi fra vor Side overholder og opfylder de af os herved paatagne ovenfor nævnte Pligter, ikke have nogen personlig eller almindelig Skyldnerforpligtelse overfor Laangiveren, de kautionstegnede Kommuner eller andre, og vore Forpligtelser skal være indskrænket til, hvad vi herved har paataget os, særlig at finde os i Fradraget i vor

Arbejdsfortjeneste, indtil Laanet med Renter er helt indfriet af os, men det er en Selvfølge, at vi, hvis vi begaar væsentlig Brud paa vore Pligter, bliver stillet som almindelig Debitorer overensstemmende med de til enhver Tid gældende Love og Retsgrundsætninger. —

For hvad de kautionerede Kommuner maatte komme til at indbetale af Renter og Afdrag paa Hovedlaanet, faar de tilsvarende Aktiebeløb udleveret og kan udøve Aktieretten for de paagældende Aktiebeløb, indtil Aktierne gennem fortsat Lønningsafdrag bliver indløst af Arbejderne og Funktionærerne, hvad vi har til Pligt. —

I sin Indberetning til Smedeforbundet udtaler Afdelingsformanden:

»Vi er vidende om, at man indenfor Arbejderpartiet ikke er særlig velvillig stemt overfor dette, som vi her er gaaet med til, men saa meget er sikkert, at havde Arbejderne ikke taget Initiativet til Genrejsning af denne Virksomhed, saa havde den nu været lukket og et Par Hundrede Mand været arbejdsløse. Det gælder nu om, at Arbejderne forstaar, hvad man er indgaaet paa, forstaar man at udnytte dette, og er man i Stand til at holde Arbejdernes Aktier fuldt ud, vil man paa Generalforsamlingen om nogle faa Aar kunne udøve afgørende Indflydelse.«

Paa et givet Tidspunkt har de Organisationer, som har Medlemmer beskæftiget i Virksomheden, med Undtagelse af Dansk Arbejdsmandsforbund, taget Stilling til Rekonstruktionen, hvilken Stilling er nedlagt i følgende enslydende Udtalelse til de paagældende Arbejdere:

Vi maa betragte det trufne Arrangement som værende Organisationen ganske uvedkommende og agter ikke fra Organisationens Side at lægge nogen Hindring i Vejen for dets Gennemførelse, idet vor Stilling overfor Virksomheden, naar denne videreføres i Henhold til det trufne Arrangement, dog maa være denne, at vi her saavel som overfor alle andre Virksomheder, organiserede eller uorganiserede, maa forbeholde os Paataleret med Hensyn til Løn- og Arbejdsforhold, ligesom vi maa kræve, at de almindelige Regler, som er gældende for Samarbejdet paa Værkstederne i den øvrige Jærnindustri, ogsaa er gældende for det heromhandlede.

Vi maa endvidere ved fremtidige Antagelser af vore Medlemmer stille disse ganske frit med Hensyn til at indtræde som Deltagere i det trufne Arrangement, og saaledes, at hvis en Arbejder ikke ønsker at deltage, maa han have Ret hertil.

Endelig maa vi med Hensyn til Arbejdernes Deling i bedre lønnede og lavere lønnede med deraf følgende større eller mindre procentvise Afdrag ganske overlade den af Lønningsniveauets Svingning fremtidige ændrede Deling til Parterne selv.

Vi vil udtale Haabet om, at Rekonstruktionen, ved hvilken Arbejderne med saa stor Offervilje har medvirket, maa blive til Gavn for disse. Vi kan i Almindelighed ikke anerkende Arbejdernes Forpligtelse til gennem Afkortning af deres i Forvejen knapt tilmaalte Lønninger at skulle bidrage til Ophjælpning af en Industri, der, ofte i Kraft af meningsløse Spekulationer og alt for urimelige Dividender til Aktionærerne, efter en overmaade gylden Tid har været ude af Stand til at ride de vanskelige Tider af, som de ledende dog med en lille Smule Fremsyn maatte have været forberedt paa vilde komme.

Internationale Bestræbelser til Industriens Fremme.

(Fra »Udenrigsministeriets Tidsskrift«, Nr. 279 for 27. April 1927.)

Til Brug for Forhandlingerne paa den økonomiske Konference, der aabnedes i Genève den 4. Maj d. A., har Folkeforbundets økonomiske og finansielle Afdeling offentliggjort en Serie Memoranda om Verdenssituationen indenfor visse vigtige Industribrancher som Jærn og Staal, Kul, Skibsbygning, den kemiske Industri, Bomuld, Silke, Kunstsilke, og for at samle de almindelige Erfaringer, som er indhentede gennem disse Specialundersøgelser, er der nu udarbejdet et særligt Memorandum, som indeholder en Sammenligning mellem de forskellige Industrier og fremhæver, hvad der er af almen Interesse for Produktion og Omsætning.

I en Fortale til dette Memorandum betones det, at intet Aar siden 1915 kan betegnes som typisk og endnu mindre normalt. Hvert Aar karakteriseres ved en eller anden Begivenhed, som har paavirket den almindelige økonomiske Udvikling, f. Eks. den langvarige engelske Kulkonflikt i 1926, de ustabile Pengeforhold i Frankrig og Belgien i 1926, og de Vilkaar, som eksisterer i de forskellige Dele af Verden, er endvidere vidt forskellige. Men som Helhed kan det siges, at der siden 1914 har været et stort industrielt Fremskridt i de Forenede Stater, Japan, Kina, Indien, Australien og Sydafrika samt i nogen mindre Grad i visse sydamerikanske Stater. Europa i det hele lider derimod vedblivende under Eftervirkningerne fra Krigen, medens Vilkaarene i de forskellige europæiske Lande er vidt forskellige fra Land til Land: i Frankrig, Italien og Sverige og i andre Lande, hvis Industri er af mindre Betydning, er den industrielle Produktion saaledes forøget, medens Forholdene i Storbritannien, Tyskland, Rusland og Polen indenfor visse Industrier er mindre gunstige.

Karakteristiske Træk.

Et af de mest slaaende Træk indenfor visse betydende Industrier er et Overskud af Produktion over det virkelige Behov enten som Følge af Virksomhedernes Udvidelse eller Tilbagegang i Efterspørgslen, og endvidere er der sket mange Forandringer med Hensyn til Produktionens Karakter og Efterspørgslen. Dette kan

skyldes Sparsommelighed, men det kan ogsaa hidrøre fra tekniske Fremskridt, saaledes Forøgelsen af Motortransporten, der formindsker Kravet om Anlæg af nye Jærnbanelinier.

Efter en Række interessante Enkeltheder vedrørende den internationale Produktion og Handel samt om Priser og Toldsatser indenfor nogle af de vigtigste Industrier gives der i det foreliggende Memorandum en Karakteristik af den øjeblikkelige Situation for Verdensindustrien. Det fremhæves i denne Forbindelse, at der er sket en meget tydelig Ændring i den industrielle Betydning, der kan tillægges Amerika, Japan, Indien, Australien og andre Pacificstater paa den ene Side og Europa paa den anden Side, og denne Forandring har paavirket hele Verdenshandelen og Handelen indenfor de forskellige Varegrupper. Af de europæiske Lande har Frankrig, Italien og Sverige hævdet eller forøget deres Produktion, medens Tyskland — med enkelte vigtige Undtagelser — ikke har Fremgang, Storbritannien har Tilbagegang, og Rusland er gennemgaaende langt under Produktionen i 1913.

Europa som Helhed er vedblivende *under* Før-Krigsproduktionen (Østeuropa endogsaa indtil 40 pCt.). Krigen begunstigede Tendensen til at bearbejde Raamaterialerne i Produktionslandene. Saaledes *er* Fremvæksten af Bomuldsindustrien i Kina, Indien, Brasilien og Mexico baseret paa indenlandske Forsyninger af Raabomuld, og disse Landes »Industrialisering« bliver en betydende Konkurrence til vigtige europæiske Industrier. Asiatiske Lande bestræber sig for at handle *indbyrdes*, mere med de Forenede Stater og mindre med Europa.

Udviklingens Aarsager.

Blandt de vigtigste Aarsager til de nævnte Resultater af den økonomiske Verdensudvikling nævnes følgende:

1) Industrien, særligt i Europa, er hæmmet af Kapitalvanskeligheder som Følge af, at Produktionsmaskineriet overstiger det umiddelbare Markedsbehov, hvilket væsentlig hidrører fra, at der under Krigen blev oparbejdet Virksomheder, hvortil der siden ikke er tilstrækkelig Anvendelse, og økonomisk Nationalisme, Inflation og Vanskelighederne ved at anbringe Overskudsbefolkningen, har virket i samme Retning.
2) Den almindelige Forarmelse af Europa umiddelbart efter Krigen har reduceret Nationalindtægterne mere, end Behovet krævede. Følgen deraf er formindsket Kapitalopsparing, og yderligere er Spareviljen blevet svækket ved Inflationen.
3) Raamaterialernes Bearbejdelse i selve Produktionslandene i Stedet for at forsendes til Europa til Omdannelse til færdige Varer.
4) Videnskabelige Opdagelser, der forandrer Typen paa de Raamaterialer, som bruges, og medfører, at Industrien skifter Plads.
5) Forandring i Efterspørgslen, fordi andre Artikler tilbydes til lavere Priser. Efterspørgslen efter Kul er f. Eks. paavirket baade af Udviklingen af den hydroelektriske Kraft og af den stigende Produktion af Petroleum.
6) Toldtariffer udenfor Europa, særligt i Japan, de Forenede Stater, Australien, Indien og Argentina, er betydeligt højere end i de første Krigsaar. I Europa er Tarifferne ligeledes i Almindelighed højere, skønt der er nogle faa vigtige Undtagelser. Toldmurenes Antal er automatisk forøgede med Antallet af suveræne Stater, og det gennemsnitlige Omfang af Hjemmemarkedet er formindsket.
7) Persontrafiken er vanskeliggjort ved Indvandringslove, Pasbestemmelser, Begrænsning i fremmedes Ret til at have Virksomhed eller drive Forretning i andre Lande etc.
8) Unormale Priser og Produktionsomkostninger som Følge af ustabile Pengeforhold, hvorved der opstaar Hindringer for Handelen.
9) Endelig har indenfor Europa alle disse forskellige Forhold været fremherskende under hele Genrejsningsperioden.

Typiske Eksempler paa international Aktion.

Til Slut anføres det, at der fra forskellige Sider er fremsat Forslag og truffet Foranstaltninger til at overvinde disse Vanskeligheder og forbedre Forholdene indenfor de forskellige Industrigrene. Som typiske Eksempler anføres de internationale Bestræbelser, der udfoldes indenfor Bomuldsindustrien og Jærn- og Staalindustrien.

Den internationale Føderation af Bomuldspinderes og Fabrikanters Forening blev stiftet i 1904 til Fremme af fælles Interesser indenfor Branchen: tekniske Fremskridt, Forsikring, statistiske Oplysninger om Høst, Priser, Arbejdstid etc., Voldgift og Mægling i Stridigheder mellem Parter af forskellig Nationalitet. Derimod giver Føderationen sig ikke af med at *kontrollere* Produktion, Salg eller Priser hos nogen af de tilsluttede Virksomheder. Af lignende internationale Organisationer kan f. Eks. nævnes den nystiftede internationale Føderation af Garvere og den internationale Føderation af Motorvognsfabrikanter.

Staalkartellet er af en anden Karakter, idet dettes væsentlige Formaal er at *kontrollere* Produktionen for at afpasse den efter det tilstedeværende Behov og derved undgaa Kriser. Hvert Land, der henhører under Kartellet, har derfor faaet anvist sin Kvota, og Forholdet mellem de forskellige Landes Kvota kan kun ændres ved indbyrdes Overenskomst. Ved Slutningen af hvert Kvartal fastsættes den fulde Tonnage for næste Kvartal og ligeledes Størrelsen af hver Kvota.

Den oprindelige Overenskomst om Staalkartellet blev undertegnet den 30. September 1926 af Organisationer fra Belgien, Frankrig, Tyskland og Luxemburg. I Januar 1927 blev den tiltraadt af Czekoslovakiet, Østrig og Ungarn. Den løber til 1. April 1931, men indtil 1. Maj 1929 kan enhver Deltager opsige sit Medlemsskab fra 31. Oktober 1929 at regne. I Henseende til Tarifspørgsmaal forudsætter Overenskomsten, at de gældende Positioner for Indførsel af Jærn og Staal til Tyskland ikke forhøjes. Dersom dette skulde ske, har enhver af de kontraherende Parter i Følge Overenskomstens Artikel 10

Ret til at opsige den med 3 Maaneders Varsel. Ved Siden af disse to Typer for Overenskomster om internationalt Samarbejde mellem Industrier i forskellige Lande er der en Række Variationer, der i Reglen falder ind under en eller anden af følgende Kategorier: kommercielle Traktater paa længere Tid, Aftaler mellem de samme Industrier Verden over, Specialisering af Produktion og »Rationalisering« af Industri og Handel, Fastsættelse af Standardtyper, Klassificering af Produkter og Raamaterialer, Handelsoverenskomster, Reorganisering af Industrien ved Ophævelse af urentable Virksomheder, Antagelse af dygtig Ledelse etc.

I det foreliggende Memorandum omtales en Række saadanne Forsøg og nye Forslag til »international Aktion« til Fremme af Industrien, men det tilføjes, at der hermed ikke er forsøgt at give en udtømmende Opregning, men blot en Illustration til de nye Tanker, som for Tiden føres frem af Verdensindustriens Pionerer.

Det københavnske Anvisningskontors Virksomhed.

1. April 1926—31. Marts 1927.

Ved denne kortfattede Beretning for det forløbne Aar skal vi vel vogte os for at sige noget om Udsigterne for Fremtiden. Selv om Arbejdsløsheden naturligvis er gaaet stærkt ned siden 27. December, hvor den kulminerede med ialt 4891, skulde vi dog nu i Juni Maaned være nede paa et langt mindre Tal, end vi er i Øjeblikket.

Vi havde den 14. Juni 2732 Arbejdsløse.

Sidste Regnskabsaar sluttede med 2972 Arbejdsløse den 31. Marts 1926.

Disse fordeler sig som følger:

2554 Smede og Maskinarbejdere,
152 Formere,
38 Slibere,
228 Specialarbejdere.

Tilgangen i Aarets Løb har været 19,867, medens Afgangen har været 19,263. Altsaa en Tilvækst paa 604.

Vi sluttede den 1. April 1927 med 3576 Arbejdsløse. Denne Gang fordeler de sig saaledes:

3194 Smede og Maskinarbejdere,
154 Formere,
57 Slibere,
171 Specialarbejdere.

Som man vil se, er Antallet af arbejdsløse Smede steget særlig stærkt, medens Sliberne ogsaa har faaet en betydelig Forøgelse. Formerne har omtrent det samme Antal. Kun Specialarbejderne har Nedgang fra 228 til 171.

Det samlede Antal Tilrejsende i Aarets Løb har været 1030, hvoraf 32 kom fra Udlandet.

Deraf kom 260 i Arbejde eller rejste videre, af disse var 11 kommet fra Udlandet.

Endvidere har vi 1644 Tilfælde, hvor de Arbejdsløse er gaaet i Arbejde udenfor Fagene eller er blevet Selvstændige. Disse Tal er: 1434 udenfor Faget og 210 Selvstændige.

Antallet af Arbejdsløse, som har haft en Fortsættelse af en tidligere Periode, altsaa Tilfælde, hvor Arbejdsperioden ikke har varet udover 3 Uger, har været 8217.

Naar dette Tal er uforholdsmæssig stort, kommer det som sædvanligt af de højst usikre Forhold særlig paa Værfterne, hvor Folk antages til enkelte Dages Arbejde og paany maa meldes arbejdsløse.

Ogsaa dette betyder et stærkt forøget Arbejde for Kontoret.

Der er udstedt Arbejdskort i 479 Tilfælde, hvor der er skiftet Arbejdsplads uden Forbindelse med Arbejdsløshed.

Der er i Aaret indgaaet 798 Anmodninger om Arbejdskraft, omfattende ialt 2034 Mand. Af disse Anmodninger var de 764, omfattende 1978 Mand, rettet direkte til vort Kontor, medens 34 Ordrer, omfattende 56 Mand, har været rettet til det offentlige Anvisningskontor. Det lykkedes at besætte 1799 Pladser af de første og 46 af de gennem det offentlige Anvisningskontor anviste. Det vil sige, at vi opnaaede i Aar at besætte ca. 90 pCt. af de anviste Pladser.

Vi begyndte med at sige, at pr. 1. April 1927 var Antallet af Arbejdsløse 3576. Dette Tal var den 30. Maj gaaet ned til 2536, men paa Grund af Afskedigelser særlig fra General Motors Internationale A/S og Ford er det altsaa i Dag de forannævnte 2732.

Forhaabentlig er Stigningen forbigaaende, men noget sikkert kan altsaa ikke siges om Udsigterne.

Lidt Værkstedsteknik.

Sikkerhedsregler ved Transport i Værksteder.

Ved det daglige Arbejde i Værkstederne maa man ofte transportere store Byrder ved Hjælp af Kraner. For at der ikke skal ske Uheld og Ulykker under Transporten, er det nødvendigt, at man iagttager følgende:

1) Man bør overbevise sig om, at de anvendte Kæder og Stropper er absolut fejlfri, og hvis det ikke er Tilfældet, bør man ikke trøste sig med, at det gaar nok, men man skal straks melde det til Værkstederne.

2) Man bør ikke vælge sine Kæder og Stropper efter Øjemaal, men man bør, inden man gaar igang med Arbejdet, hos Værkstederne forhøre sig om, hvor meget Stykket, man skal transportere, vejer, og hvor meget Kæder og Stropper kan bære. I en velordnet Drift bør

Kæder og Stropper være tydelig mærket med den Vægt, de kan bære.

3) Ved Anbringelse af Strop og Kæde paa en Byrde maa man sørge for, at disse kommer til at ligge vinkelret under Kranens Løbevogn (se Fig. 1) og paa en saadan

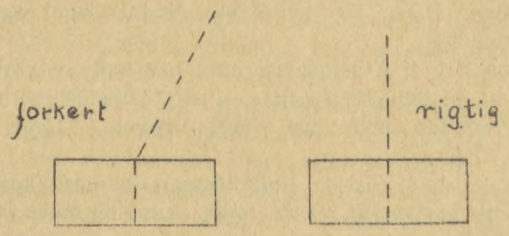

Fig. 1.

Maade, at Byrden under Transporten er i Ligevægt, og Stropper og Kæder ikke kan forskyde sig eller »smutte« ud af Krankrogen. For at skaane Strop og Kæde maa man sørge for at lægge Træstykker o. l. under disse ved skarpe Hjørner og Kanter. Ved Kæder maa man desuden give Agt paa, at de enkelte Kædeled ligger rigtig (se Fig. 2). Det er absolut forkasteligt at frem-

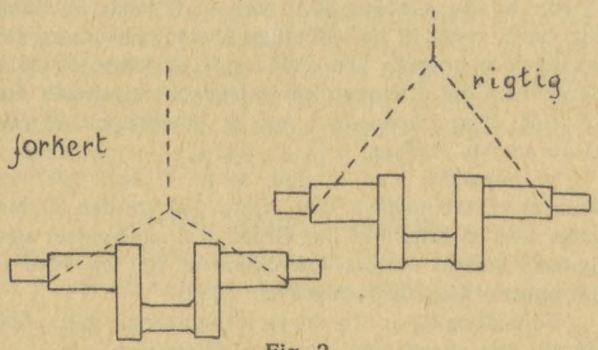

Fig. 2.

bringe Ligevægt ved under Transporten at staa op paa Byrden eller hænge sig i den og lade sig transportere med.

4) Ved Anbringelse af Stropper og Kæder maa man ligeledes sørge for, at de er tilstrækkelig lange (se Fig. 3), da de ellers meget let bliver overbelastede som Følge af det ekstra Sidetræk.

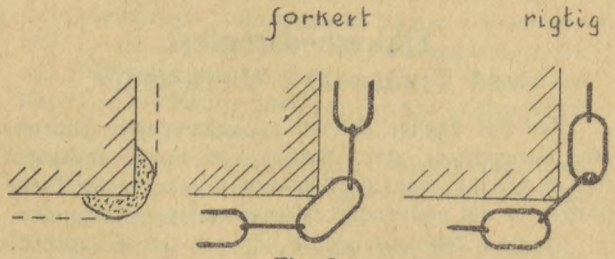

Fig. 3.

5) Løse Dele maa enten gøres faste eller fjernes fra Byrden.

6) En Byrde maa aldrig anbringes paa Spidsen af Krankrogen.

7) Ved Stabling af Metal eller lignende Dele maa der lægges Træmellemlag imellem, saaledes at man ikke har Metal hvilende paa Metal.

8) Man maa aldrig, naar en Byrde er hejst op, gaa ind under denne.

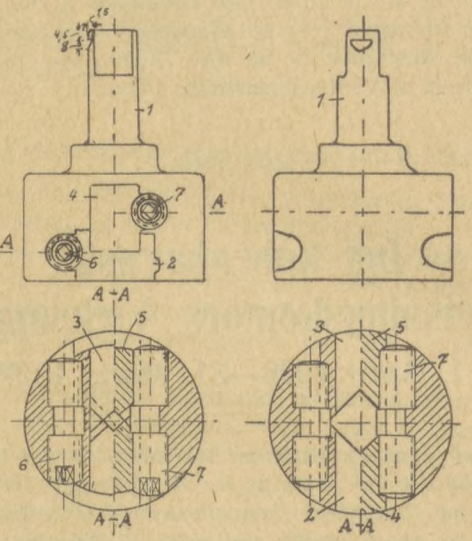
9) Ved Transport af lange og uhaandterlige Stykker bør man anbringe Styretove, der forhindrer Byrden i at komme ud af Ligevægt og kippe.

A-N.

Patron for Snittappe.

Ved Gevindskæring paa Maskine med normale Snittappe maa man som Regel bruge en særskilt Patron for hver Størrelse af Snittap.

I hosstaaende Figur (efter »Werkstattstechnik«) er vist en af P. Hennig konstrueret Patron, hvori der kan

opspændes almindelige Snittappe fra $^3/_8$" til 1", saaledes at man ogsaa kan bruge disse i Forbindelse med en vendbar Skæreindretning paa en Boremaskine.

Patronlegemet A er i et med Halsen 1, der passer op i den vendbare Gevindskæreindretning. Bevægelsen af Spændebakkerne sker ved højre- og venstreskaaret Spindel af sædvanlig Konstruktion. Der er blot den Forskel, at der findes 2 Par Bakker, som betjenes uafhængig af hinanden ved hver sin Spindel. Bakkerne ligger over hinanden, og de underste Bakker tjener samtidig som Styr for de øverste. De underste Bakker fastholder og centrerer Snittappens cylindriske Stykke, medens de øverste tjener som Medbringer for Firkanten.

Stykliste.

Nr.	Betegnelse	Materiale
1	Patronlegeme	Blødt Staal
2	Forreste Underbakke.....	Værktøjsstaal
3	Bageste —	—
4	Forreste Overbakke	—
5	Bageste —	—
6	Underste Spindel	—
7	Øverste —	—

Patronen har vist sig meget brugbar i Praksis. Den kan — i Stedet for med cylindrisk Hals — være forsynet med Morsekonus og bruges paa en almindelig Boremaskine til Opspænding af Rivaler. Ligeledes kan den bruges til almindelige Spiralbor.

E. B.

Om Konusdrejning.

Drejning af Konuser kan udføres efter følgende 3 Metoder:

1) Med Forsætter (Arbejdsstykket i Kloplan eller mellem Pinoler).
2) Med forskudt Pinoldok (kun mellem Pinolerne).
3) Med Føreskinne (kun paa Bænke med særlig Anordning; beskrives i et senere Nummer).

ad 1. Ved Konusdrejning med Forsætter maa Drejeren beregne, hvor mange Grader Forsætteren skal svinges. Dette beregnes tilnærmelsesvis efter følgende Formel:

$$\text{Vinkel} = \frac{\text{Stigningen} \cdot 29}{\text{Konuslængde}}$$

Ved Stigningen forstaas Konusens største ÷ Konusens mindste Maal.

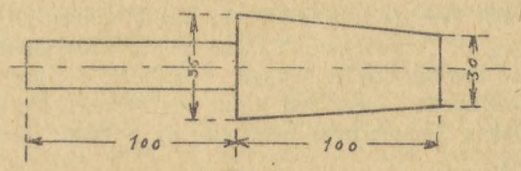

Fig. 1.

Eksempel: Der skal drejes en Konus som Fig. 1. Ifølge Formelen faas:

$$\frac{5 \cdot 29}{100} = \frac{1 \cdot 29}{20} = 1{,}45 \text{ Grader.}$$

Den finere Indstilling foregaar efter Afmærkning med Mærkeblaat eller en Blyantstreg.

ad 2. Ved Konusdrejning med forskudt Pinoldok beregnes det Antal Millimeter, Dokken skal forskydes, efter følgende Formel:

$$\frac{\text{½ Konusstigning}}{\text{x (Forskydning af Dokken)}} = \frac{\text{Konuslængde}}{\text{Arbejdsstykkets Længde}}$$

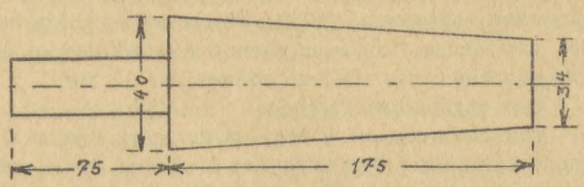

Fig. 2.

Eksempel: Der skal drejes en Konus som Fig. 2 mellem Pinolerne. ½ Konusstigning er i dette Tilfælde 3 mm. Ifølge Formelen faas:

$$\frac{3}{x} = \frac{175}{250};\quad 3 \cdot 250 = 175\ x$$

$$x = \frac{3 \cdot 250}{175} = \frac{3 \cdot 10}{7} = 4{,}28 \text{ mm.}$$

Dokken forskydes altsaa 4,28 mm.

Skal Konusen passe i Hul, maa den finere Indstilling foregaa efter Afmærkning.

C. T.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aalborg. C. F. Justesens Støberivirksomhed er paa Grund af Indgriben fra Kreditorers Side blevet lukket den 2. Marts. Der tales for Tiden noget om, at forhenværende Støbemester J. Jørgensen, Odder, og J. Dannesboe skal fortsætte Driften af Virksomheden, men for Paalideligheden heraf garanteres ikke.

Bælum. Paa Jærnstøberiet i Bælum har der i mange Aar kun arbejdet en Former, og han har nu gaaet ledig i længere Tid. Fabrikanten hjælper sig med at lade en Søn, der er Maskinarbejder, udføre Formerarbejdet og da han ikke er til Sinds at ændre i dette Forhold, er hans Virksomhed blokeret.

Smede- og Maskinarbejderforbundet har forbudt sine derværende Medlemmer at hjælpe til i Støberiet og ved Støbningerne.

Herning. Det derværende Jærnstøberi er 1. April gaaet i Likvidation. Rigtigheden heraf har senere bekræftet sig ved, at Fabrikken har været averteret til Salg.

København. Den i forrige Fagblad omtalte Sag fra A/S Københavns Flydedok og Skibsværft, som nu hedder Burmeister & Wain, Strandgade-Værftet, og hvor det drejede sig om at faa indført samme Arbejdstid paa denne Afdeling som paa de øvrige, blev efter Timandsmødet — som tidligere meddelt — behandlet lokalt paany, og hvor Tillidsmændene fra alle Fag og alle Burmeister & Wains Afdelinger var tilstede.

Det væsentligste, det drejede sig om, var at faa en Spisepause paa ¾ Time nedsat til ½ Time. Arbejderne er indgaaet herpaa, og samtidig er Arbejdstiden lagt saaledes om, at første Hold begynder noget tidligere, hvilket medfører, at andet Hold — hvad ikke tidligere var Tilfældet — alle kan naa at komme med Sporvogn hjem ved Fyraftenstid.

Iøvrigt var der flere andre Spørgsmaal, som man ikke fik forhandlet til Ende den Dag, men som senere skulde genoptages.

Den 3. Juni er der afholdt Mæglingsmøde i Burmeister & Wains Staalstøberi. Der forelaa Krav om en mere anstændig Behandling af Tillidsmændene i denne Afdeling, da det gentagne Gange havde vist sig, at den, der havde en saadan Stilling i Staalstøberiet, maatte fortrække fra Fabrikken.

At noget saadant fandt Sted vilde Aktieselskabet paa ingen Maade erkende, men da Sagen havde medført, at de i Staalstøberiet beskæftigede Medlemmer havde holdt et Klubmøde paa 1/2 Time i Arbejdstiden, krævedes der 200 Kr. i Erstatning derfor. Heroverfor forklaredes, at det var selve Forholdets Natur, der havde nødvendiggjort dette Møde, og at man derfor ikke havde i Sinde at betale nogen Erstatning. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen gaar til Timandsmøde.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem A/S De danske Barnevognsfabrikker og Københavns Afdeling 2 er indgaaet Overenskomst angaaende Løn- og Arbejdsforhold. Overenskomsten, der traadte i Kraft den 1. Maj, kan af hver af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel, dog tidligst til Udløb 1. Maj 1929.

Med Bornholms Maskinfabrik og Nordre Jærnstøberi i Rønne har Forbundet sluttet Overenskomst, gældende til 1. April 1929, til hvilken Dato den kan opsiges med 2 Maaneders Varsel. Der opnaaedes et Tillæg for alt Timelønsarbejde af 3 Øre pr. Time. Endvidere borttoges den hidtidige Bestemmelse om Lønnens Regulering efter Pristallet.

Med De bornholmske Jærnbaner er ligeledes sluttet Overenskomst paa samme Betingelser, dog kun gældende 1 Aar, og den med de bornholmske Smedemestre gældende Overenskomst er forlænget paa de gamle Betingelser, men uden Bestemmelse om Pristalsregulering.

Endelig har der været forhandlet med Rabækkeværket ved Rønne om en Forhøjelse af Lønningerne for de paa Værket beskæftigede Smede og Maskinarbejdere. Værket kunde ikke indgaa paa nogen Forhøjelse af Lønningerne, men indgik paa at yde Erstatning til Smedene for særlig snavset Arbejde.

Mellem A/S Margarinefabrikken »Bona« og Sønderborg Afdeling er afsluttet Overenskomst, gældende til 1. Februar 1929 med 3 Maaneders Opsigelsesfrist. Ugelønnen er fastsat til Kr. 62,50, Skifteholdstillæg 15 Øre, Overtidsbetaling i Henhold til Fælles Værkstedsregler, og der gives 6 Dages Sommerferie med fuld Løn til Arbejdere, som har været beskæftiget paa Fabrikken uafbrudt i 1/2 Aar. Endvidere faar Maskinarbejderne udleveret Arbejdstøj efter Ledelsens Skøn.

Mæglingsmøder. Den 20. April afholdtes Mægling hos A/S Glud & Marstrand, København, i Anledning af Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 13 paa Fabrikken paa Kapelvej beskæftigede Maskinarbejdere. Man enedes om at vise Sagen tilbage til lokal Forhandling, og denne er resulteret i, at 2 Mand har faaet hver 4 Øre pr. Time, 1 Mand 2 Øre og de øvrige 10 Arbejdere hver 1 Øre pr. Time fra 20. April at regne.

Hos Firmaet Ladegaard & Co. i Odder afholdtes Mægling den 4. Maj i Anledning af 1) Klage over, at Firmaet vil omlægge Arbejdstiden, saaledes at der ogsaa arbejdes Lørdag Eftermiddag, 2) Krav om Forhøjelse af Timelønningerne.

Angaaende 1) enedes man om, at en daglig Arbejdstid paa 8 Timer indføres fra og med Torsdag den 12. Maj. Med Hensyn til 2) tilbød Firmaet at give 30 Øre pr. Time at fordele til 9 Mand, hvilket Tilbud modtoges.

Den 11. Maj afholdtes Mæglingsmøde paa Klage over, at A/S Burmeister & Wain, København, forbyder Sjakførerne at udfærdige Timesedler og skrive Regnskab i Arbejdstiden udover de 5 Minutter, der gives hver Mand. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Fabrikant Th. B. Thrige i Odense havde forlangt en Reduktion af Akkordpriserne paa Skibsspil, naar disse udførtes i meget stort Antal, og denne Sag behandledes paa et Mæglingsmøde den 24. Maj, uden at Enighed opnaaedes. Ved en lokal Forhandling, der fandt Sted den 30. Maj, opnaaedes Enighed om følgende:

Firmaet faar en Reduktion af 6 1/2 pCt. paa 30 Sæt 3 Tons og 7 1/2 pCt. paa 40 Sæt 5 Tons Skibsspildele.

For Hovedfabrikkens Vedkommende senest 15. Juni i Maskinværkstedet og 30. Juni i de øvrige Afdelinger gaar Firmaet over til en Arbejdstid af 48 Timer ugentlig.

Paa Sydøstsjællands Elektricitetsværk, Haslev, afholdtes Mægling den 3. Juni angaaende Uoverensstemmelse om Betalingen for Over- og Helligdagsarbejde. Man enedes om følgende:

For Arbejde udover 8 Timer daglig betales 33 1/3 pCt. Tillæg til Timelønnen. Samme Tillæg ydes for alt Arbejde paa Søn- og Helligdage. Arbejdere, der har været beskæftigede i mere end 1 Aar hos Firmaet, har Ret til 3 Dages Sommerferie med Løn og 3 Dage uden Betaling.

Hvis en Arbejder tilsiges til Overarbejde, enten i Fortsættelse af den normale Arbejdstid eller til et Tidspunkt inden Kl. 12 Nat, erholder han det ovenfor nævnte Tillæg, saalænge han er i uafbrudt Arbejde.

Timandsmøder. Den 16. Maj afholdtes Timandsmøde til Behandling af forskellige Spørgsmaal vedrørende A/S Burmeister & Wain, Strandgade-Værftet, nemlig:

1) Strid om Fordeling af den normale Arbejdstid,
2) Strid om Arbejdstiden ved Skiftehold, og
3) Krav om Respittid som Følge af Indførelse af Kontrolure.

Man enedes om at henvise samtlige Spørgsmaal til lokal Forhandling ved et Møde den 23. Maj, hvorved Spørgsmaalene bragtes ud af Verden.

Den 20. Maj afholdtes Timandsmøde til Behandling af en Sag vedrørende A/S »Strømmen« i Randers, hvor der var opstaaet Strid angaaende Akkordpriserne paa Piskemaskiner, naar Delene udføres paa 12 Stk.

Man enedes om følgende:

Ved Udførelse af 6 Stk. og derunder betales den gamle Akkordpris, ved Udførelse af 7 eller 8 Stk. reduceres Prisen med 3 pCt., ved 9, 10 eller 11 Stk. reduceres den med 5 pCt. og ved 12 Stk. med 8 pCt.

Endvidere forhøjes Drejernes Timeløn med ialt 20 Øre. Der var forlangt 10 pCt. Reduktion af den bestaaende Akkordpris.

Paa et Timandsmøde den 31. Maj behandledes følgende Sager:

1) Klage fra Rohrback Metalaeroplan Co., København, over Tillidsmand Schmidts overenskomststridige Adfærd og Krav om hans Fjernelse. — Firmaet tog Klagen tilbage, idet Forbundet erkendte, at Arbejderne i det foreliggende Tilfælde havde begaaet Brud paa Overenskomsten ved at afholde Klubmøde i Arbejdstiden.

2) Krav overfor De danske Sukkerfabrikker, København, om Lønforhøjelse. — Sagen vistes tilbage til fornyet lokal Forhandling.

Endelig er der afholdt Timandsmøde den 8. Juni, og her behandledes følgende Sager:

1) Klage over, at A/S »Atlas«, København, bryder en truffen Aftale angaaende Aflønningen ved Udearbejde. Man enedes om, at der ved Ude- og Rejsearbejde betales et Tillæg til de bestaaende Timelønninger af 62 Øre pr. Time, hvortil der kommer Vej-, Rejse- og eventuelle Ventepenge samt Overtidsbetaling i Henhold til Fælles Værkstedsregler. En Overenskomst af 6. Marts 1925 vedrørende Overarbejde bibeholdes, saaledes at den tidligst kan opsiges til Udløb sammen med Hovedoverenskomsten, dog at Punkt 3 bortfalder med Undtagelse af den deri indeholdte Bestemmelse om Varsko-time. Af en Overenskomst af 10. April 1923 bibeholdes kun Bestemmelsen om Smudstillæg og Rejseudgifter, for hvilke Opsigelse kan ske som ovenfor anført.

2) Krav overfor A/S »Atlas«, København, om Forhøjelse af Værktøjsmagernes Lønninger. — Man enedes om, at 7 navngivne Værktøjsmagere faar 3 Øre hver.

3) Klage over, at Firmaet Andreas Jensen & Christensen, København, har afskediget Tillidsmand Adolf Linck. — Enighed opnaaedes ikke, men Forretningsudvalget har senere vedtaget ikke at føre Sagen videre.

Forhandling hos Fabrikant H. Callesen i Aabenraa. Denne Fabrikant beskæftiger for Tiden 17 Medlemmer af vort Forbund og 8 uorganiserede, der kaldes for Funktionærer. Paa en Klage fra vore Medlemmer over, at Callesen aflønnede sine unge Maskinarbejdere under den overenskomstmæssige Løn, ligesom han heller ikke betalte Tillæg for Overarbejde, fandt en Forhandling Sted den 10. Maj. Her indgik Callesen paa at forhøje Lønninger, der laa under 96 Øre, hertil, ligesom han erklærede sig villig til at forhandle med en af Arbejderne valgt Tillidsmand; derimod nægtede han meget bestemt at betale Tillæg for Overarbejde, og det blev ham derefter meddelt, at Arbejderne i Fremtiden kun vilde arbejde i 8 Timer.

Hævet Blokade. Blokaden overfor Maskinhandler J. C. Nikolajsen i Holstebro er hævet, idet Nikolajsen har genantaget alle de strejkende og afskediget de 2 Skruebrækkere. En uorganiseret, som det ikke var lykkedes at faa ind i Forbundet, skal fjernes fra vort Arbejde.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Fabrikant Sørensen, Sæby.
10. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.

Horsens Træskoringefabrik. Horsens Afdeling har set sig nødsaget til at blokere denne Virksomhed, der beskæftiger en Mand, som er slettet af vort Forbund, og som nægter at ordne sit Forhold paa den Maade, som Afdelingen forlanger.

Knudsens Automobilværksted, Herning, er efter Sanktion af Forbundet blokeret, idet de hos denne Mester beskæftigede uorganiserede Svende har nægtet at indmelde sig i Fagforeningen.

Billige Selskabsrejser i Nordsjælland.

Efter Forhandlinger mellem Arbejdernes Fællesorganisation, København, og Bestyrelsen for Helsingør—Hornbæk—Gilleleje Banen har Banebestyrelsen ved vor Partifælle, Borgmester Peter Christensen, Helsingør, gennemført en Række Aftaler, med saavel Statsbanerne, de tre nordsjællandske Privatbaner og Dampskibsselskabet »Øresund«, om meget betydelige Nedsættelser af Billetpriserne, paa Basis af Selskabsrejser i Nordsjælland.

De foreliggende omfattende Rejseplaner for Selskaber paa 150 Medlemmer eller derover (for mindre Selskaber træffes særlige Aftaler med Banen) giver Hovedstadens Arbejderorganisationer en ganske enestaaende Adgang til Udflugter til Nordsjællands naturskønne Egne, til Steder, der ligger langt udenfor Dagliglivets Omraader, paa de gunstigst mulige Vilkaar. — Pladshensyn forhindrer nærmere at omtale de mange fortræffelige Ture, der er skitseret med Anførelse af Priserne. — For dog

(Fortsættes Side 115.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
17219	Andersen, Anker St. B.	Haar	3. 4.03	Aarhus	7. 4.22	Centralafd.	12. 2.27
22554	— Karl Marinus	Brøndum	26. 5.97	Skive	27. 7.20	Skive	25. 9.26
37645	— Frode Marius	Hasselø	3. 1.03	Nykøbing F.	17.11.23	Kbhvn. Afd. 14	19. 2.27
39547	— Osvald	Herlufsholm	22. 1.05	Kbhvn. Afd.	27 6.24	Nakskov	29. 5.26
11283	Adelson, Isidor	Christiansstad	14. 6.94	„ „	5.11.20	Kbhvn. Afd. 6	8. 1.27
20368	Alstrup, Einar	Skive	16. 6.93	Aalborg	11. 8.23	Aalborg	17. 7.26
3702	Andreasen, Arthur	Randers	3. 9.99	Randers	3.11.19	Randers	29. 1.27
9640	Bengtson, Carl Rud. A.	København	3.10.97	Kbhvn. Afd. 2	6.10.16	Kbhvn. Afd. 13	5. 2.27
18148	Bigum, Ed. Emilius O.	—	27. 1.01	„ „	2.11.20	„ „ 18	12. 2.27
313	Boesen, Tage G. H.	—	14.10.06	„ „	28. 8.25	„ „ 18	26. 2.27
8051	Borch, Ludvig Vald.	Fredericia	14. 8.83	„ „	19. 4.26	„ „ 13	5. 2.27
6493	Bøjesen, Olav	Slangerup	24.12.06	Hillerød	3. 5.26	Hillerød	11.12.26
7514	Bøving, Poul Jac. H.	Roskilde	12. 1.03	Aarhus	6. 4.26	Aarhus	20.11.26
2671	Christensen, Anton Sønderg.	Kongsvang	16. 1.06	—	9. 5.25	—	1. 1.27
1500	— Axel Bernhard	Rønne	28.11.96	Kbhvn. Afd.	7.11.25	Kbhvn. Afd. 9	26. 2.27
34162	— Karl	Silkeborg	5.11.02	Nr. Sundby	8. 5.22	Aalborg	1. 1.27
22515	— Kaj Ørslev	Nyborg	4. 4.01	Kallundborg	1. 5.20	Kallundborg	13. 3.26
14495	— Laur. E. Bruun.	Birkerød	31. 3.98	Lyngby	1.11.26	Lyngby	11.12.26
7076	Damgaard, B. Nielsen	Kolding	30. 3 86	Kolding	1. 5.05	Aalborg	1. 5.26
12940	Davidsen, Ivar M. H.	Odense	5.10.06	Kbhvn. Afd.	8. 1.27	Kbhvn. Afd. 14	19. 2.27
35788	Gregersen, E. Neergaard	Aarhus	10. 1 04	Aarhus	5. 5.23	Aarhus	21. 8.26
26094	Hansen, Arnulf Chr.	Klippinge	6. 2.98	Kbhvn. Afd. 1	8. 2.18	Kbhvn. Afd. 8	29. 1.27
33756	— Carl Berthold	København	27. 2.02	Korsør	29. 5.21	„ „ 15	12. 2.27
14457	— Eigil	Lyngby	2. 6.04	Lyngby	1. 8.25	Lyngby	19. 2.27
22685	— Gerhard	Stege	9. 1.00	Næstved	17. 1.25	Næstved	25. 9.26
9210	— Henning	Nyhuse	19. 7.07	Hillerød	22.11.26	Hillerød	4.12.26
13511	— Jens Ludv. A.	København	17. 7.06	Kbhvn. Afd.	11. 1.26	Kbhvn. Afd. 2	19. 2.27
37820	— Niels P. Edslev	Malling	28.11.02	Aarhus	19. 2.24	Aarhus	6.11.26
7330	— Werner Juel	Hørsholm	27. 7.06	Kbhvn. Afd.	9. 4.26	Kbhvn. Afd. 14	29. 1.27
14523	Haas, Valdemar	Horsens	21. 8.90	D. Arb. Forb.	18. 1.13	Kallundborg	10.10.25
30673	Halberg, A. H. Mangaard	Tyskland	29.12.99	Randers	25. 4.19	Randers	30.10.26
36972	Handberg, Anker	København	21. 9.05	Kbhvn. Afd.	8.12.23	Kbhvn. Afd. 14	29. 1.27
8595	Harup, Kaj Gotfred	—	19. 1.97	D. Elektr.Forb.	8. 5.24	„ „ 14	19. 2.27
30111	Herdahl, Aage Poul	—	21.12.89	Kbhvn. Afd. 1	30.12.18	„ „ 12	26. 2.27
29352	Hesselberg, Nis Jørgensen	Øsby	5. 9.02	Præstø	22. 5.26	Præstø	11.12.26
14832	Jensen, Anton Minius	Laasby	2. 5.94	Kolding	16. 5.16	Aarhus	11.12.26
2786	— Chr. Fr. Ingvard	Østerby	5. 4.03	Aarhus	21. 8.25	—	21.11.25
29640	— Emil Andr.	Silkeborg	15. 3.90	Kbhvn. Afd. 1	11. 9.18	Kbhvn. Afd. 14	29. 1.27
31665	— Harald	Herning	24. 6.04	Herning	28. 1.26	Herning	2.10.26
13193	— Jens Otto	Herlufmagle Sogn	21. 5.05	Næstved	19. 5.26	Næstved	2.10.26
33837	— Johannes Chr.	Kallundborg	31. 5.03	Kallundborg	4. 9.21	Kallundborg	25.12.26
1422	— Kaj	København	6. 4.04	Kbhvn. Afd.	15. 1.27	Kbhvn. Afd. 18	5. 2.27
11732	— Niels Johs. R.	Kallundborg	1. 1.90	Kallundborg	6. 5.09	Kallundborg	16. 1.26
25304	— Niels Marius	København	14.11.03	Kbhvn. Afd.	4. 7.22	Kbhvn. Afd. 13	5. 2.27
6564	— Svend A.	Hobro	18. 7.01	Hobro	4. 6 21	Hobro	10. 7.26
7719	Jacobsen, Edvard Vald.	Stubbekøbing	9. 5 92	Randers	6. 5.12	Randers	9.10.26
8293	— Hans L. Damborg	København	31. 5.05	Kbhvn. Afd.	5.11.24	Kbhvn. Afd. 18	22. 5.26
32261	Jeppesen, Einar Viggo	Ringsted	26. 3.00	Ringsted	1. 5.19	„ „ 12	19. 2.27
11375	Jochumsen, Hans H. Peter	København	14. 8.88	Søfyrb. Forb.	25. 1.10	„ „ 17	26. 2.27
13439	Korsgaard, Bruno Peter	Frederiksberg	9. 8.03	Kbhvn. Afd.	26. 1.27	„ „ 14	19. 2.27
38328	Kragh, Carl J. Nielsen	Hald	25. 6.93	Randers	16. 8.24	Randers	25. 9.26
16822	Larsen, Johannes Edv.	København	26. 5 01	Kbhvn. Afd.	15.10.20	Kbhvn. Afd. 4	12. 2.27
38455	— Ole Langevang	Aalborg	4. 8.03	Aalborg	19. 4.24	„ „ 11	26. 2.27
19614	Langhoff, Hans Chr.	Aarhus	21. 6.96	Aarhus	20.10.16	Aarhus	2.10.26
22815	Lassen, Laur. Møller	Vorup	25. 4.86	Randers	2. 9.16	Randers	26. 6.26
19806	Madsen, Kaj Landinus	København	9. 9.03	Kbhvn. Afd.	9. 1.23	Centralafd.	19. 2.27
21734	Mikkelsen, Hans Chr.	Stadil	25. 1.93	Varde	1.11.14	Varde	26. 3.27
2791	— Peter	Glasgow	5.12.06	Aarhus	5. 9.25	Aarhus	12. 2.27
31813	Mortensen, Ejner J. Fr.	Aarhus	3. 8.95	—	28. 9.23	—	29. 1.27
5717	Møller, Thorvald	København	18. 4.68	Kbhvn. Afd. 2	19. 2 96	Kbhvn. Afd. 2	19. 2.27
4750	— Thorvald	Viborg	11. 5.03	Randers	9.10.26	Randers	6.11.26
12507	Nielsen, Einar Carl E.	Lyngby	11. 2.93	Kbhvn. Afd. 1	13. 6.13	Lyngby	27. 2.26

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
29012	Nielsen, Hans M. Aug.	Aarhus	18. 8.06	Aarhus	20. 4.25	Aarhus	29. 1.27
38279	— Kaj P.	Jyderup	27. 7.02	Kallundborg	16. 9.24	Kallundborg	12.12.25
22104	— Peter Chr.	Ødum	18. 5.93	Aarhus	13.12.24	Aarhus	11.12.26
36350	— Sven Carl O.	København	7. 9.03	Kbhvn. Afd.	2. 5.23	Kbhvn. Afd. 13	26. 2.27
4713	Olsen, Niels	Holme-Olstrup	25.10.65	Præstø	28. 8 07	Næstved	23. 1.26
20503	Petersen, Andreas	Vorup	24. 6.77	Randers	29. 6.12	Randers	11. 7.25
5430	— Arko Viggo	København	30. 1.84	Kbhvn. Afd. 1	28.11.19	Kbhvn. Afd. 14	26. 2.27
8493	— Hans Ørsted	Valby	1. 6.78	„ „ 1	23. 1.12	„ „ 15	26. 2.27
29210	— Joh. Greve K.	Grundfør	4. 9.02	Viborg	26. 6.26	Herning	2.10.26
2489	— Kaj Viggo	Holte	28. 1.01	Kbhvn. Afd. 1	1.11.19	Lyngby	27. 3.26
25962	— Victor Emanuel	København	17.11.85	„ „	19. 3.26	Kbhvn. Afd. 13	12. 2.27
13525	Pigot, Joch Habert	Melbourne	28. 2.98	„ „	4. 2.27	„ „ 12	12. 2.27
24450	Poulsen, Martin Herm.	Aarhus	16. 5.86	Fredericia	1. 9.17	Fredericia	1. 5.26
16537	Rasmussen, Aage Alfr. S.	København	1. 1.06	Kbhvn. Afd.	14. 4.25	Kbhvn. Afd. 13	29. 1.27
12695	— Hans Jacob	Vordingborg	27. 5.82	„ „	17.11.26	„ „ 14	29. 1.27
4242	Richter, Gustav A. L. V.	Odense	13. 1.07	Aalborg	9. 4.26	Aalborg	12. 2.27
33531	Sørensen, Karl Chr.	Viborg	12. 3.02	Viborg	1. 5.21	—	17. 7.26
38549	— Eigil	København	6.10.04	Kbhvn. Afd.	10. 1.24	Kbhvn. Afd. 12	26. 2.27
2563	— Holger	Aalborg	15. 9.00	Aalborg	14. 8.25	Aalborg	10.10.25
39579	— Laurits Knud	København	29.10.02	Kbhvn. Afd.	3.10.21	Kbhvn. Afd. 18	19. 2 27
14362	— S. E.	Tvilum	25. 5.76	Randers	5. 6.10	Randers	24. 7.26
37259	Schou, Berthel B. J	Fredericia	17. 3 02	Roskilde	22. 8.23	Roskilde	30. 1.26
29987	Søndergaard, Ludvig Carl	København	29. 9 89	Kbhvn. Afd. 2	31. 8.18	Kbhvn. Afd. 11	26. 2.27
1359	Taagerup, Julius Chr.	—	12. 9.97	„ „	3.11.25	Centralafd.	26. 2.27
31831	Tandrup, Rudolf	Randers	11. 2.00	Randers	6. 5 19	Kbhvn. Afd. 17	12. 2.27

at anskueliggøre, hvilken betydelig Prisnedsættelse her er Tale om, nævner vi enkelte, idet vi i Parentes anfører de ordinære Priser:

Helsingør—Hornbæk og retur Kr. 1,05 (Kr 2,80).

Helsingør—Gilleleje og retur Kr. 1,50 (Kr. 4,00).

Helsingør—Gilleleje—Hillerød og retur Kr. 2,60 (Kr. 7,40).

For Statsbanernes Vedkommende har man, udover den billige Søndagskørsel, udstrakt Kørselen for Selskabsrejser til ogsaa at omfatte Hverdage med 25 pCt. Rabat paa Billetprisen.

Tillige er der truffet Aftaler med de stedlige Hoteller og Restaurationer om en betydelig Rabat mod Billet-Legitimation til disse Selskabsrejser.

Banens Driftskontor — Telefon Helsingør 383 — tilbyder at arrangere Ture paa Grundlag af de foreliggende Tilbud, ligesom Arbejdernes Fællesorganisation staar til Tjeneste med nærmere Oplysninger.

I. F. C.s femte Aarbog 1927.

1. Del.

Den internationale faglige Central er den eneste Internationale, som regelmæssigt udgiver en udførlig Statistik over de tilsluttede Landsorganisationers og internationale Fagsekretariaters Medlemsantal. I. F. C.s Aarbog, i hvilken dette omfangsrige Materiale er forarbejdet, indtager imidlertid ogsaa en Særstilling af den Grund, at I. F. C. er den største internationale Sammenslutning i hele Verden, og de under I. F. C. hørende Organisationer omfatter 35 pCt. af de fagligt organiserede Arbejdere i hele Verden.

Erfaringerne fra de foregaaende Aar har vist, at I. F. C. med Udgivelsen af denne Aarbog har afhjulpet et virkeligt Savn. Uanset Partiretning har Arbejderpressen i de forskellige Lande fundet Anledning til at henvise til denne Publikations Værdi.

1. Del af I. F. C.s femte Aarbog (1927), hvis Tal rækker indtil 31. December 1925, er netop udkommen. Da Udgivelsen foregaar i 2 Dele, kunde den første Del, der indeholder det vigtigste Materiale, nemlig de statistiske Tabeller, udkomme langt tidligere end sædvanlig.

Enhver, som ønsker at informere sig angaaende I. F. C.s Sammensætning, Medlemsantal, Instanser og Organer og samtidig ønsker at kende Navnene (Oversættelser til Engelsk, Fransk og Tysk) paa de under hver Landsorganisation hørende Organisationer, deres Medlemsantal (Mænd og Kvinder), Adresser og Organer, enhver, som vil gøre sig en Forestilling om de internationale Fagsekretariaters Sammensætning og Omfatning, og som vil erfare de i de forskellige Lande bestaaende Arbejderoplysningsinstitutioner, den kooperative Internationale, den socialistiske Arbejder-Internationale og den socialistiske Ungdoms-Internationale tilsluttede Organisationers Navne, Adresser og Medlemsantal, kort sagt, enhver som ønsker at være i Besiddelse af alle disse Oplysninger vedrørende den internationale Fagbevægelse, bør anskaffe sig I. F. C.s femte Aarbog 1927, 1. Del, som i et Omfang af 160 Sider er udkommet med engelsk, fransk og tysk Tekst.

Alle Fag- og Partiorganisationer samt enhver af Arbejderbevægelsens Tillidsmænd burde anskaffe sig dette nyttige Værk.

Aarbogen kan til en Pris af 4 Kr. bestilles hos Bog- og Papirhandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, København K.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkomne Bøger.

Medlem Nr. 49114, Rasm. Th. M. Abildgaard Andersen, har mistet sin Bog. Andersen er indmeldt 10.10.24, og der var sidst betalt for Uge 4.

Medlem Nr. 48965, Poul Thomsen, har mistet sin Bog. Thomsen er indmeldt 1.11.24, og der var sidst betalt for Uge 4.

Bøgerne gøres herved ugyldige.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 25180 Jørgensen, Hans Mads Andreas (Kbhvn. Afd.)
- 39002 Nielsen, Einer Johan K. (Nakskov -)
- 13035 Jacobsen, Svend Aage (Næstved -)

Medlemmerne Nr. 12964, G. A. F. Iburg, og 29349, Svend Aage Jensen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 29874 Knudsen, Peter Skjøde
- 8677 Lauritzen, Knud Aage

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 23352	Gram,	Alfred Emil Otto	10. 5.19
- 25600	Melcher,	Carl Vilhelm	12. 7.19
- 20721	Sørensen,	Carl Hunger Bundgaard	28. 2.20

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 20324	Andersen,	Valdemar Ludvig	28. 4.23
- 5534	Brinkmann,	Svend Eigil	27. 3.26
- 32121	Frederiksen,	Carl Chr.	16. 6.23
- 23038	Geisler,	Henry M.	25. 9 20
- 38787	Gulstad,	Georg Arthur B.	30. 1.26
- 15356	Jensen,	A. C. O.	29. 4.22
- 21359	—	Axel Chr.	26.12.25
- 25936	—	Gerhard	4. 8.23
- 31103	—	Holger Arthur	18. 9.20
- 21300	—	Jeppe Stenderup	22.11.24
- 18015	—	Lyder Marinus	16. 5.25

			Sidst betalt
Nr. 33613	Jensen,	Poul V.	22. 4.22
- 878	—	Regnar Jørgen Chr.	12. 8.22
- 24906	Jørgensen,	Chr. Marinus	26. 3.21
- 29874	Knudsen,	Peter Skjøde	16.10.26
- 8677	Lauritzen,	Knud Aage	1. 1.27
- 38730	Ljungdell,	Poul Albin	19. 6.26
- 31362	Lorentzen,	Olaf	13. 1.23
- 32317	Mikkelsen,	Jens Kristian	2.12.22
- 36440	Nielsen,	Alfred Edvin J.	26. 6.26
- 12898	—	Andreas Rasmus Fr.	30. 1.26
- 8549	Petersen,	Hans Erik B.	25.12.26
- 3234	—	P.	27. 3.20
- 38952	Prior,	Viggo	12. 7.24
- 145	Quie,	Alb. Thorv.	6.12.24
- 3352	Rasmussen,	Oskar	18. 8.23
- 10549	Sørensen,	Frode Berthel E.	27. 3.26
- 2470	Svendsen,	Edmund N. J.	13.11.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 5.

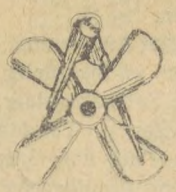
Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Sønderborg: Kontortiden er fremtidig: Hverdage Kl. 5—6 i Oehlenschlägersgade 29, 1., og Lørdag i Fagforeningshuset Kl. 6—7.

Maskinisteksaminerne.

Nye Kursus til den almindelige Maskinisteksamen, den udvidede Maskinisteksamen, Maskinpasserprøven og Motorpasserprøven begynder først i Januar og August. Indmeldelse og alle Oplysninger ved Henvendelse til:

Københavns Maskinistskole,

Nørrebrogade 13. N.

Kontortid: 6—8 Eftermiddag.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 9 JULI 1927 13. Aarg.

Politisk Sammenrend.

Der har været politisk Sammenrend paa Rigsdagen. Repræsentanterne for Haandværket er rendt sammen med de store Jordgodsbesiddere, Industriens Repræsentanter er kommet i Hæk med de industrifjendtlige Gaardmænd, og det under falsk Flag sejlende „radikale" Parti, Hørups vanartede politiske Efterkommere, har rottet sig sammen med den politiske Reaktion, og hvad er Resultatet blevet? At man forhindrer, at der skabes Muligheder for at faa Produktionen i Gang, at man forhindrer, at der skabes Beskæftigelse til de ca. 50,000 Arbejdsløse, som midt i den danske Sommer ikke øjner nogen Mulighed for at finde Beskæftigelse. Desperationen fejrer sine Triumfer, men selv den har jo ogsaa sine Formaal, og naar de politiske Partier, til Trods for absolut forskellige Interesser, alligevel har kunnet finde hinanden og marchere op paa en Linie, saa er der dog Metode i Galskaben. Alligevel er der bagved det hele en stort anlagt Plan, nemlig den at benytte det politiske Maskineri til først og fremmest at ramme Fagbevægelsen. Tilsyneladende er det hele kun en Samling til Kamp mod det politiske Parti, men dette Partis Grundstamme er Fagforeningerne, og mod disse er Aktionen rettet.

Industriraadets Formand, Direktøren for A/S Burmeister & Wain, Hr. C. Overgaard, har flere Gange beklaget sig over den politisk prægede Fagbevægelse, betegnet den som et kunstigt Element og udtrykt sin Utilfredshed med, at Fagorganisationerne er politisk orienterede. Vi vil her se ganske bort fra, at man ogsaa af og til indenfor Arbejdernes egen Kreds har hørt Røster om, at Fagbevægelsen skulde være upolitisk, men det har altid været fra de betydningsløse Yderfløje, at saadan Tale har lydt, og det er nu en Gang en Kendsgerning, at Synspunkterne hos de Extreme indenfor Fagbevægelsen falder sammen med Arbejdsgivernes. Det indrømmes dog af Industriraadets Formand, at Samhørigheden mellem Fagbevægelsen og det politiske Arbejderparti har været Arbejderne til megen Gavn, og vi skal ikke her modsige Arbejdsgivernes Repræsentant, men Kendsgerningen er selvfølgelig tilstrækkelig til at diktere dem deres Utilfredshed med, at den danske Fagbevægelse er politisk orienteret.

Man har ogsaa, vel for at feje for sin egen Dør, villet gøre gældende, at Arbejdsgiverforeningen var upolitisk, men det maa i saa Henseende være nok at erindre om, hvad der skete i 1920, hvor Statsmagten forsøgte at sætte sig udover hævdvunden Parlamentarisme samtidig med, at Arbejdsgiverforeningen gennem en Storlockout forberedte et Anslag mod Fagbevægelsen. At Arbejdsgiverforeningen under den nuværende politiske Situation spiller sin ikke ubetydelige Rolle, er der jo Bevis nok for ved de mange Opfordringer, der har lydt til Agrarregeringen om endelig at sørge for, at Statens Udgifter, bl. a. til Tjenestemandslønningerne, blev bragt ned, og paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling den 12. Maj i Aar udtalte Formanden, Hr. Bogtrykker Langkjær, følgende:

„Der kunde ikke mellem os og Regeringen opstaa Strid om, at Arbejdslønnen under eet maatte reguleres yderligere ned, men vi maatte holde for, at det var det Offentliges Sag nu at tage sin Tørn. Dette var vort Standpunkt, og derved er det blevet, intet Fremstød, men heller ikke nogen Svaghed. Vi har pauseret, for at Staten kan indhente os. Naar den har gjort Ret og Skel overfor Erhvervslivet, er det vor Sag at mødes med Arbejderne for fredeligt eller ufredeligt at sikre Erhvervslivet, hvad der lønmæssigt maa være nødvendigt for at naa til fuld Konkurrence."

Altsaa fra Arbejdsgiverforeningens Side aaben Tilkendegivelse af, at der mellem Regeringens Handlinger og Arbejdsgiverforeningens Virksomhed skal være en Vekselvirkning, der skiftevis skal gaa ud over Tjenestemændene og over de fagligt organiserede Arbejdere. Der siges aabent, at Arbejdsgiverforeningen har Pause. Den benyttes til politisk Kurmageri. Naar Pausen er endt, naar Arbejdsgiverforeningen har øvet sin Indflydelse paa den Regering, der ærligt har udtalt, at den intet vil gøre for at hjælpe Industrien i Gang, saa skal Melodien Lønreduktioner atter spilles, og atter vil Forargelsen over, at de politisk prægede Fagforeninger ikke vil danse efter Arbejdsgiverforeningens Fløjte, komme frem.

Den danske Fagbevægelse har altid dannet Fundamentet for det politiske Arbejderparti, men havde det ikke været saadan, saa vilde de politiske Forhold, i hvilke Arbejdsgiverforeningen i høj Grad spiller ind, have medført, at de fagorganiserede Arbejdere fik Øjnene op for Nødvendigheden af politisk Deltagelse, og derfor kan Sammenrotningen paa Rigsdagen kun styrke de fagorganiserede Arbejderes politiske Opfattelse; thi det politiske Sammenrend er kun et eneste stort Anslag mod Fagforeningerne, der skal svækkes og underbindes uden Hensyn til, at disse Fagforeninger har været Kulturbærere af høj Rang, har bidraget til at løfte Underklassen opad, medvirket ved Skabelsen af et Retsgrundlag, der betyder Fasthed og System i Industriens og Haandværkets Forhold til Arbejdets Udøvere i Modsætning til den Usikkerhed og Utryghed, der prægede Arbejdsforholdene for en Menneskealder siden. Det var Fagorganisationerne, der ved Hjælp af Bidrag, udredt af smaa Lønninger, og uden nogen Hjælp fra anden Side opretholdt de Arbejdere, der af egenmægtige Arbejdsgivere blev gjort arbejdsløse, og det er de fagorganiserede Arbejdere, der, selv efter at Stat og Kommune er traadt til med deres Bidrag, har medvirket til at afbøde de værste af Arbejdsløshedens Følger med snesevis af Millioner Kroner. Nu rotter man sig sammen, paa den ene Side for at forhindre, at Arbejdet kommer i Gang, paa den anden Side for at fratage de Mennesker, som derfor fortsat skal være uden Beskæftigelse, deres Understøttelse. I Hadet til Arbejderne glemmer Bønderne deres eget Afkom, som for at finde Eksistensmuligheder maa søge ind til Byerne, hvis Arbejdere jo alle i større eller mindre Grad har deres Tilknytning til Landet, der ikke var i Stand til at give dem Udkommet. Haandværkets og Industriens Repræsentanter tilsidesætter Hensynet til deres egne Virksomheder for at opnaa, at Arbejderne, berøvede enhver Mulighed for at kunne eksistere, skal indgaa paa de Vilkaar, som Arbejdsgiverforeningen til sin Tid vil diktere, og den fagforeningsfjendtlige Hensigt har jo tydeligt givet sig Udtryk i det af Bonderegeringen paa Rigsdagen fremsatte Forslag til „Lov om Erhvervs- og Arbejdsfrihed", rettet udelukkende mod Fagforeningerne. Ifølge Forslaget skal det bl. a. være lovstridigt at presse Folk til at indmelde sig i og forblive i Foreninger, men derimod skal der være fuld Frihed til for en Arbejdsgiver at true en Mand til at udmelde sig af sin Fagforening. Hvor mange Arbejdsgivere har ikke gennem Tiderne under Trusel overfor deres Arbejdere forhindret disse i at tilslutte sig de faglige Organisationer, og nu er det altsaa ikke alene Hensigten, at en saadan Virksomhed fra Arbejdsgivernes Side skal kunne fortsættes, men ved at Loven udtrykkelig skaber en vis Frihed her, skal den oven i Købet tilskyndes. Naar Fagforeningerne kræver Organisation, tilstræber Kammeratskab og Solidaritet og forlanger, at den enkelte Arbejder bl. a. skal indordne sig under de Aftaler, der træffes med Arbejdsgiverne, skal det være lovstridigt. Man tilstræber et fagligt Anarki, og man sysler med Katastrofeteorier af samme Art som de, der gennem Aarene er doceret af yderste Venstre indenfor Fagbevægelsen. Ingen Understøttelse til den Arbejdsløse, fuld Frihed for ham til at træde ud af sin Organisation og fuld Frihed for Arbejdsgiveren til alene at bestemme Løn- og Arbejdsforhold er Fremtidsperspektivet, der aabner sig for en nærsynet Reaktion; thi trods alle Anslag, og selv om man forsøger at spærre alle Veje, ad hvilke Fagbevægelsen marcherer frem, saa vil den kammeratlige Følelse, af hvilken Arbejdsløshedskasserne i sin Tid voksede op, atter gøre sig gældende, og

Omkostningerne vil gennem Krav om forhøjede Lønninger blive overført paa de Arbejdsgivere, der nu ved Hjælp af politiske Konstellationer tror at kunne skrue Udviklingen tilbage. Det politiske Sammenrend er præget af Usentimentalitet. Den Risiko, som Arbejderne paa Arbejdspladserne har, er der dog blevet kastet et forsonende Skær over derved, at naar Ulykken ramte Arbejderen, traadte Samfundet til med de Midler, som nu en Gang menneskelig Hjælp kan stille til Raadighed; men ogsaa her har man ikke undset sig for i en Tid, hvor Risikoen paa Grund af Industriens forcerede Tempo er voksende, at forringe Understøttelserne, naar Arbejderen kom til Skade, og Erstatningerne, naar han blev Invalid. Under Behandlingen af Socialdemokratiets Kriseforslag i Rigsdagen den 14. Juli udtalte Handelsminister Slebsager, at det var Hovedstadens Fagorganisationer, der havde faaet Magten over Provinsens Arbejdere og over det politiske Parti. Adressen er jo tydelig nok, men her er blot ikke Tale om, at Fagforeningerne politisk set har erhvervet sig en Magt, som de ikke tidligere har haft. Resolutionen paa det socialdemokratiske Partis Kongres i Vejle vedrørende Erhvervssituationen er et Udtryk for den faglige og politiske Bevægelses Enhed. At de danske Fagorganisationer ikke ligegyldigt kan tage en Situation, der medfører, at vi har over 50,000 Arbejdsløse, maa være let forstaaeligt, og det tjener den danske Arbejderklasse til Ære, at den har saa megen politisk Sans, at den sætter Realiteterne over de Partiprincipper, der er anlagt paa langt Sigt. Socialdemokratiets paa Rigsdagen fremsatte Kriseforslag er anbefalet af fremragende Ledere af og Repræsentanter for Industrien. Man har altsaa anerkendt de Realiteter, der laa i Forslaget, og naar man alligevel ikke har kunnet tilslutte sig dette, maa det altsaa være, fordi der er andre Interesser, som man i Øjeblikket sætter højere end at faa Beskæftigelse i Gang. De danske Arbejdere har ikke opgivet deres Frihandelsstandpunkt, men i en Tid, hvor andre Lande omgiver sig med høje Toldmure, i Kraft af hvilke man kaster udenlandske Produkter ind paa det danske Marked til Underpriser, kan den danske Arbejderklasse ikke have Raad til uden Hensyn til de mange Arbejdsløse at pleje Frihandelsdoktriner, naar disse i Øjeblikket er i Vejen for at faa Beskæftigelse i Gang.

Vi trøster os med, at den politiske Sammenrotning ikke kan holde. Dertil er, til Trods for alt, Modsætningerne for store. En skønne Dag vil det hele igen falde fra hinanden.

Vi kan kun beklage, at Tiden gaar unyttet hen, men naar en Dag Kendsgerningen viser, at man, trods alle Anslag, ikke vil kunne splitte de danske Fagorganisationer, vil man ogsaa blive nødsaget til fra Haandværkets og Industriens Side at tale med vore politiske Repræsentanter. Som det har vist sig, at Arbejdsgiverforeningen ikke gennem faglig Kamp har været i Stand til at slaa Fagbevægelsen ned, saaledes skal det ogsaa vise sig, at man heller ikke gennem politisk Sammenrend er i Stand dertil, og at man vil opnaa det modsatte af det, man tilsigter, nemlig endnu større Selvbevidsthed og endnu større Tro hos Arbejderne paa Nødvendigheden af faglig og politisk Sammenhold.

Kristelige Udgydelser.

Den af Vestre Landsret i Sagen mellem De samvirkende Fagforbund og det saakaldte Kristeligt dansk Fællesforbund afsagte Dom, hvorved Fagforbundene idømtes Bod og Erstatning til et Beløb paa tilsammen Kr. 22,800, har henledt Offentlighedens Opmærksomhed paa denne Amfibieforening, der blev dannet i Aaret 1900 og skal tælle ca. 3000 Medlemmer, hvoraf mellem 1000 og 1500 er Arbejdere, medens Resten er Mestre.

Der er for saa vidt ikke megen Grund til at beskæftige sig med Fænomenet, som det afgjort aldrig vil faa nogen større Betydning, men det udgiver et lille Skrift, hvis Indhold er en saadan Blanding af verdslige Spørgsmaal og kristelige Betragtninger, at det til Tider grænser til Blasfemi, og vi vil ikke forholde vore Læsere at gøre sig bekendt med en Artikel, der indeholdtes i Skriftet pr. 1. Juli, og har Overskriften:

Med Lup for Øjet. Fra Radiohøjttaleren.

Hallo! Hallo! Hallo! Statsradioen taler: Den nye danske Universallov er vedtaget og træder i Kraft Dags Dato. Vi skal i Korthed gengive nogle af de vigtige Bestemmelser, som Loven indeholder:

Paragraf 3: Enhver Person, som er fyldt 65 Aar, og som ikke har sparet saa meget sammen, at han kan forsørge sig selv, har Ret til at blive forsørget af Staten for Resten af sit Liv — uden selv i Forvejen at have bidraget noget som helst dertil.

Det fraraades derfor indstændigt Befolkningen at spare for meget sammen, da man derved risikerer at gaa Glip af Statens Penge.

Paragraf 4: Staten har Pligt til at forsørge enhver Person, der ikke kan eller vil arbejde. — Da vedkommende Person imidlertid derved mister forskellige Rettigheder, bl. a. politisk Valgret med dertil hørende Ret til Bestemmelse over Anvendelsen af Statens Midler, er det ordnet saaledes, at Pengene udbetales gennem kommunale Hjælpekasser og Fagforeningens Arbejdsløshedskontorer. Det kan kun derfor anbefales Borgerne ikke at søge Arbejde.

Paragraf 5: Omstrejfende Vagabonder har Krav paa at faa anvist af den Kommune, hvor de tilfældigt opholder sig, et Hotel eller lign., hvor de kan faa Kost og Logi paa det offentliges Regning (jvf. »Sogneraadstidende« af 30. September 1926).

Paragraf 33: Alle »ubemidlede« Statsborgere kan, ved et mindre Kontingent til en statsanerkendt Sygekasse, faa gratis Læge og Hospitalsophold under Sygdom.

Det anbefales Borgerne at blive »ubemidlede«, saaledes at man kan komme i Betragtning.

Paragraf 39: Enhver Arbejder, der er Medlem af en socialdemokratisk Fagforening, har Ret til at faa Arbejde anvist af Samfundet; i modsat Fald — naar der ikke er noget Arbejde — har han Krav paa Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Endvidere bestemmer han selv — gennem Fagforeningen — paa hvilken Maade, og ved hvilket Arbejde, han ønsker at ernære sig, samt hvor mange Timer daglig han agter at ofre dertil.

Det fraraades derfor meget indtrængende at rejse til Udlandet, f. Eks. Kanada og Argentina og prøve Lykken.

Paragraf 40: Enhver Arbejdsgiver og Arbejder har Ret til at ødelægge hverandre ved Lockout og Strejke. Det er ligeledes tilladt de fag-politiske Organisationer ved en social Borgerkrig (Strejke og Lockout) at ruinere Landets øvrige Befolkning.

Paragraf 41: Det er i Almindelighed tilladt de socialdemokratiske Fagforeninger at blokere og boykotte alle, der modsætter sig Kravet om Indmeldelse i Organisationen, samt at offentliggøre de sorte Lister med de genstridiges Navne.

Paragraf 42: Ethvert Medlem af de socialdemokratiske Fagforeninger har Ret til at nægte at udføre anvist Arbejde, naar det ikke er i vedkommendes Fag, samt at udføre noget som helst under Tarifpris. Saalænge han er ledig, har han Krav paa Understøttelse.

Paragraf 45: Saafremt det i private Erhverv ikke kan betale sig at producere til den af Fagforeningerne angivne Tarif-Arbejdsløn, er det Statens Pligt enten at sætte ekstraordinære Arbejder i Gang til fuld Tarifpris eller at udbetale Understøttelser.

At gaa ledig i Aarevis, ødelægge sig selv og andre paa Sjæl og Legeme og understøttes af det offentlige, anses for en mindre Ulykke, end at arbejde over de fastsatte 8 Timer for en Pris, som er tilpasset efter den udenlandske Konkurrence og den indenlandske Købeevne.

Det var altsaa, mine ærede Lyttere, nogle af de væsentligste Punkter i den nye Lov, og nu maa vi nok haabe, at Lovgivningsmagtens store Arbejde og Indsats vil give gamle Danmark mange gode og lyse Solskinsaar!

— Kl. 19 følger Pressemeddelelser. Kl. 19^{15} Tidssignalet, derefter Koncert af et Negerorkester!

Farvel saalænge!

Det var vist nok Indremissions bekendte Høvding Vilhelm Beck, der i sin Tid ved en bestemt Lejlighed drastisk udbrød: Føj for Satan! Vi kan i nærværende Tilfælde gøre Vilhelm Becks Ord til vore.

J. A. Hansens Gravmæle.

Vi præsenterer hosstaaende for vore Medlemmer det Gravmæle, som ved Bidrag fra praktisk talt alle Smedeforbundets Afdelinger er blevet rejst paa J. A. Hansens Grav paa Vestre Kirkegaard, og som blev afsløret paa Aarsdagen for hans Død, den 8. Juli.

Gravmælet er en Kombination af bornholmsk Sandsten og Kunstsmedearbejde, udført efter Tegning af Arkitekt Holger Jacobsen; Smedearbejdet er udført af H. Rietmann, og Stenhuggerarbejdet er leveret af Stenhuggernes Aktieselskab. I en Niche er indsat en af Kobber forarbejdet Vase med Roser, ogsaa udført af Rietmann og skænket J. A. Hansen i Anledning af hans 25 Aars Jubilæum som Forbundsformand, den 2. April 1924. J. A. Hansens Familie havde ønsket, at Vasen skulde indgaa som et Led i Gravmælet, og den føjer sig da ogsaa smukt ind i den hele Komposition. Gravmælet bærer følgende Indskrift:

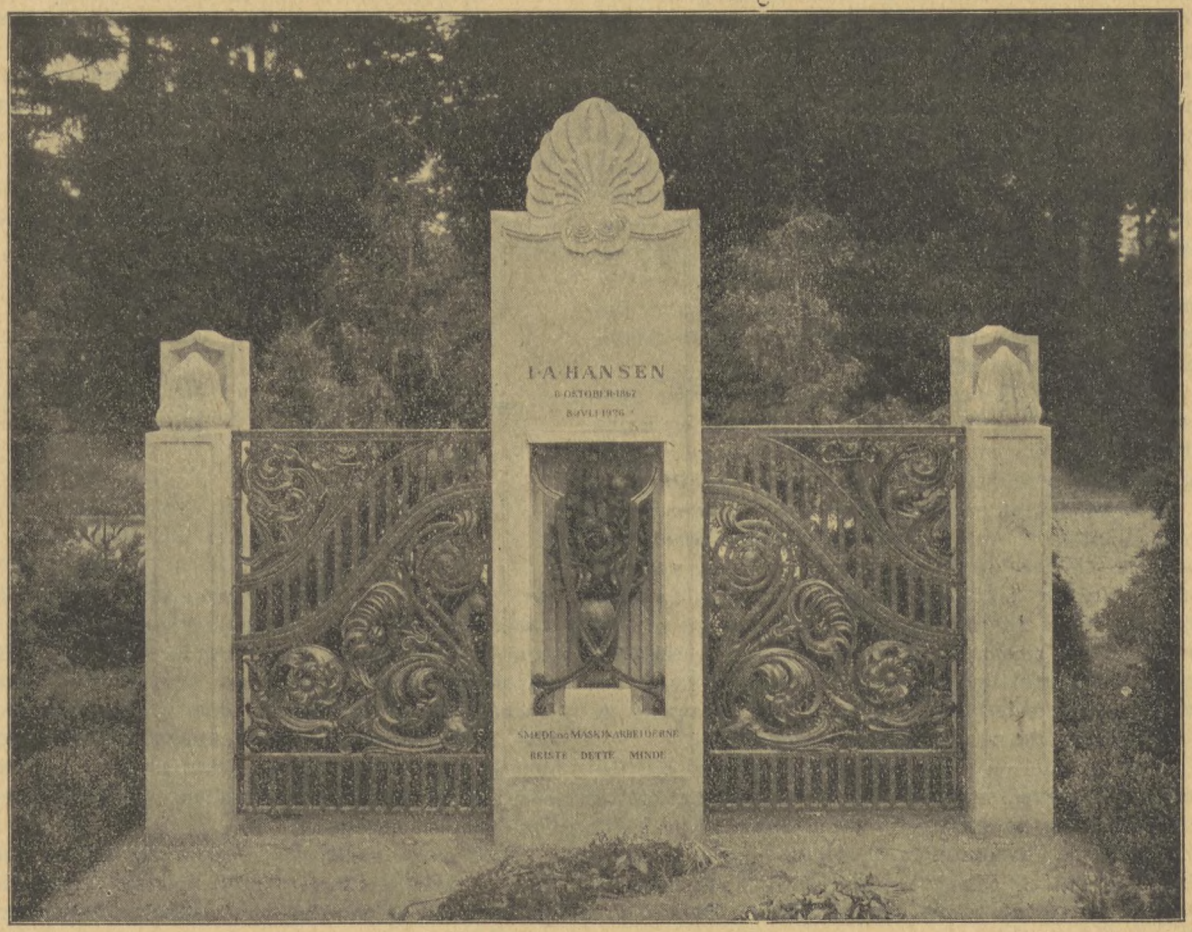
J. A. Hansen.
8. Oktober 1867.
8. Juli 1926.
Smede og Maskinarbejderne rejste dette Minde.

Afsløringen foregik ved en enkelt Højtidelighed og overværedes af J. A. Hansens Familie, af Repræsentanter for Rigsdagen, Københavns Kommunalbestyrelse, De samvirkende Fagforbund og andre, der havde staaet i nært Samarbejde med J. A. Hansen, samt af Smedeforbundets Hovedbestyrelse, der var indkaldt til et Møde samme Dag.

Kjærbøl holdt en kort Mindetale og udtalte bl. a.:

Det er i Dag et Aar siden, at J. A. Hansen lukkede sine Øjne for stedse. Det var ikke en træt Vandringsmand, som lagde sig til Hvile, men en Stridsmand, der blev slaaet ned midt i sin rige Virksomhed. J. A. Hansen kunde, medens han levede, virke næsten overvældende paa sine Omgivelser, der ofte i Nærheden af hans monumentale Personlighed syntes smaa og ubetydelige, og som han saaledes i levende Live kunde virke overvældende, saaledes virkede ogsaa Budskabet om hans Død overvældende paa os alle, først og fremmest paa hans Hustru, der havde delt alle Besværligheder med ham, og paa hans Børn. J. A. Hansen var ikke nogen almindelig Familiefader, han var snarere en Patriark, der blev omfattet med Hengivenhed og Ærbødighed af sine Paarørende, og som til Gengæld omfattede disse med Følelser, der gav sig smukke Udtryk, selvom han paa Grund af sin omfattende Virksomhed ikke fik Lejlighed til at pleje noget egentligt Familieliv. Hans Død virkede overvældende paa os, hans Venner, Medarbejdere og Kammerater; vi følte, at vi havde mistet et fast Holdepunkt, vi følte os utrygge for Fremtiden. Og paa samme Maade virkede hans Død indenfor den store Organisation, hvis Fører han gennem de mange Aar havde været, de danske Smede og Maskinarbejdere følte, at de havde lidt et uerstatteligt Tab.

Ogsaa den danske Fagbevægelse havde mistet en af sine Foregangsmænd; J. A. Hansen var ikke nogen almindelig Arbejderfører, han var ikke en Flokkens Mand, der saa til højre og venstre og spurgte om andres Mening og byggede sin egen op derpaa, han var en Høvding, der meget tidligt saa, at Arbejderbevægelsen skulde ind paa andre Veje, og han nøjedes ikke med at se dette, men kæmpede for at faa sine Retningslinier anerkendt, og trods al Modstand — og det var ikke altid blanke Vaaben, man anvendte overfor ham — lykkedes det ham at lede ikke alene de danske Smede og Maskinarbejdere, men den danske Fagbevægelse som saadan i den Retning, han ønskede, og ved hans Død sænkede Venner og Modstandere Kaarden i Følelsen af hans Fortjenester og i Anerkendelse af hans Livs Virksomhed.

I gamle Dage, naar Høvdingen døde, rejste man Sten over ham. Saaledes har de danske Smede og Maskinarbejdere ønsket at rejse J. A. Hansen et Minde, der til sene Tider kan fortælle om hans rige Virksomhed og de danske Smede og Maskinarbejderes Taknemmelighed derfor.

Efter Talen nedlagde Hovedkasserer A. Johansen paa Forbundets Vegne en smuk Krans paa Graven, medens Arnold Nielsen nedlagde en Krans fra de øvrige til Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark hørende Organisationer: Dansk Former- og Støberiarbejderforbund, Dansk Jærn- og Metalsliberforbund, Dansk Lokomotivmands-Forbund, Dansk Metaltrykkerforbund og Specialarbejderforbundet. Endvidere nedlagde Sekretær Hans Jakobsen paa De samvirkende Fagforbunds Vegne en smuk Buket, idet han mindedes J. A. Hansens store Betydning for den danske faglige Centralorganisation, herunder ikke mindst hans Virksomhed som Dommer i Den faste Voldgiftsret.

Endelig bragte Overpræsident J. Jensen J. A. Hansen en Tak for, hvad han havde udrettet for sin By. »Han var en Pryd for sin Stand, en virksom Borger for sin By og sit Land og et nyttigt Eksempel til Efterfølgelse«.

Til Slut takkede J. A. Hansens Søn, Anker Hansen, paa Familiens Vegne i hjertelige Ord for det smukke Mindesmærke og bad Hovedbestyrelsen bringe Takken videre til Smede og Maskinarbejderne Landet over, ligesom han takkede alle dem, som ved deres Nærværelse havde hædret hans Faders Minde.

I al sin Enkelthed var Højtideligheden præget af ægte følt Taknemmelighed for, hvad Smedenes alt for tidligt afdøde Formand havde udrettet, og de Ord, der ved denne Lejlighed lød, var varmtfølte og oprigtige.

Lidt Værkstedsteknik.

Lidt om Midler til at opnaa fejlfri Godsstykker.

Paa det nuværende Standpunkt, hvortil Støberitekniken er naaet, bliver for de fleste Godsstykkers Vedkommende Materialets Sammensætning fastsat efter Analyse. Paa denne Maade er det ikke vanskeligt at sørge for, at Jærnblandingen kommer til at passe til det Godsstykke, der skal støbes. Hermed opnaas der dog ikke alt. For at et Godsstykke skal være godt, er det ogsaa nødvendigt, at det anvendte Støbejærn helt igennem er ens, d. v. s. fuldstændig rent og fri for fremmede Bestanddele saasom Slagge, Sand o. s. v. Ved Afarbejdningen af et Godsstykke bør der ikke vise sig porøse eller urene Steder i Godset. Ligeledes bør der heller ikke, dersom et Godsstykke udsættes for Angreb af Syrer eller Alkali, fremkomme Pletter paa det. Den kemiske Paavirkning bør, dersom Godsstykket er behandlet rigtigt, vise sig som et ensartet Angreb over hele den Flade, der har været paavirket.

Ved mindre Godsstykker bliver ovennævnte Fordringer for det meste opfyldte, naar Jærnet er rigtig udstøbt, og fremfor alt, naar Indløbet til Formen har været rigtigt baade med Hensyn til Anbringelse og Udførelse.

Ved nøjagtig at undersøge alle de Godsstykker, som støbes i »Brokkassen«, vil man finde, at mindst ved Halvdelen af disse skyldtes Aarsagen til Fejlen uegnede Indløb og urigtig Støbning, fordi saavel de i det flydende Jærn iblandede Iltforbindelser og Slaggedele som de i Jærnet opløste Gasarter ikke bliver tilstrækkelig udskilte. For at disse skadelige Bestanddele kan udskilles af det flydende Jærn, inden det løber ind i Formen, maa dette frem for alt til en vis Grad være overhedet.

Ved at røre om i Støbeskeen fremkommer der Bevægelse i Jærnet, hvorved Iltforbindelser naar op til Overfladen, og de opløste Gasarter bliver fri og stiger til Vejrs. Ved Paastrøning af »Perlesand« og omhyggelig Skumning med en Skumstok eller ved Hjælp af en særlig Skumindretning paa Skeen kan de udskilte Dele holdes tilbage og temmelig rent Jærn støbes i Formen.

Dersom man har rørt lidt for længe om i det flydende Jærn, eller dette ikke har været tilstrækkelig overhedet, bliver det let mat, af hvilken Grund Godsstykket ikke bliver tilstrækkelig skarpkantet. For at forhindre dette og for at muliggøre, at Jærn, der allerede er blevet noget mat, skal kunne udfylde Formen tilstrækkeligt, skærer Formerne ofte Indløbene større, end det ellers er nødvendigt. Paa Grund heraf maa man, dersom »Soen« og Indløbet skal holdes fuld under Støbningen, lade denne ske hurtigere end heldigt er. Herved foraarsager man let, at Formen »presser« sig ɔ: giver efter, saa Godsets Overflade bliver puklet og uskøn og Stykket for tungt.

Naar flydende Jærn kommer i Berøring med Luften, fremkommer der altid Jærnilte. Man bør derfor saavidt mulig undgaa at udsætte det flydende Metal for Luftens Paavirkning, efter at de forhaandenværende Ilte er udskilt.

Det er en af Grundene til, at »So« og Indløb under Støbningen absolut skal holdes fulde. Er det ikke Tilfældet, vil der foruden Slagge og andre Urenheder ogsaa straks blive suget Luft med ned i Indløbet, hvor den blandes med det flydende Jærn og igen danner Jærnilte, som ikke mere kan udskilles og derfor naar med ind i Godset. Heraf følger, at Indløbene eller dog disses sidste Forbindelser med Formen ikke bør være større, end de altid ved normalt varmt Jærn og ved normal Støbning kan holdes fulde og derved forhindre, at Luft suges med ind i Formen. Er Jærnet blevet for mat, gør man bedst i at hælde det væk.

En anden Fejl, der meget ofte bliver begaaet ved Tildannelsen af »Soen« er den, at denne for det meste bliver formet for flad, og at dens dybeste Sted bliver anbragt i Midten (se Fig. 1).

Under Støbningen bliver Stedet a paa Bunden af »Soen« stadig truffen af den nedfaldende Straale og vil derfor hurtig løsne sig (»skylle«), naar »Soen«, som

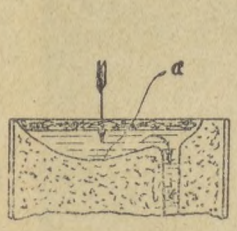

Fig. 1.

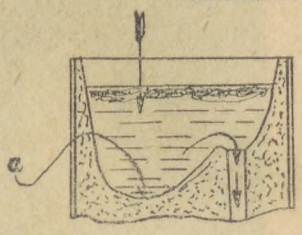

Fig. 2.

det i Reglen er Tilfældet, er fremstillet i Formsand. Det saaledes bortskyllede Formsand rives med det flydende Jærn ned i Indløb og Form, hvor det bevirker, at Godset bliver utæt og urent, saa det som oftest helt maa kasseres. Denne Fejl kan forhindres, dersom »Soen« gøres saa dyb, at Jærnstraalen ikke vedvarende kan træffe Bunden, men at der af det i »Soen« værende Jærn dannes en Slags Stødpude imellem Straalen og »Soen«s Bund. I Fig 2 er vist en saadan »So«.

Ved større Godsstykker lønner det sig at fremstille »Soen« af Mass i Stedet for Formsand. I saa Tilfælde er det muligt at indrette denne saaledes, at der deri sker en yderligere Rensning af det flydende Jærn end den, der normalt sker i Kranskeen ved Omrøring og Afskumning. Rensningen opnaas ogsaa igen her ved, at Iltforbindelser og Slaggepartikler paa Grund af disses ringe Vægtfylde ved Jærnets Bevægelse udskilles og svømmer op paa Overfladen. I Fig. 3 er vist en saadan »So« efter »System Schneider«. »Sokassen« har 3 eller flere Skillevægge, som ikke naar helt ned til Bunden, men efterlader en Spalte, hvor Jærnet kan flyde igennem. I den sidste Afdeling er Afløbet til Formens Indløb direkte anbragt over dette. Det vigtigste ved dette System er, at den første Tværvæg a bagved det Sted, hvor Paastøbningen foregaar, har den største Gennemløbsaabning og hver af de følgende b og c et betydeligt mindre Afløb end den umiddelbart foregaaende.

Den første Afdeling af »Soen« er saa stor, at Jærnet let og bekvemt kan hældes ned i den fra Kranskeen. Ved hurtig Paastøbning lukkes Jærngennemgangen i den

første Tværvæg a, saa kun det tungere rene Metal kan flyde igennem, men ikke de paa Overfladen svømmende lettere Slaggedele. Omtrent paa samme Tid fyldes den anden Afdeling, idet det indflydende Jærn ved Tværvæggen b igen finder en mindre Gennemgang. Jærnet vil

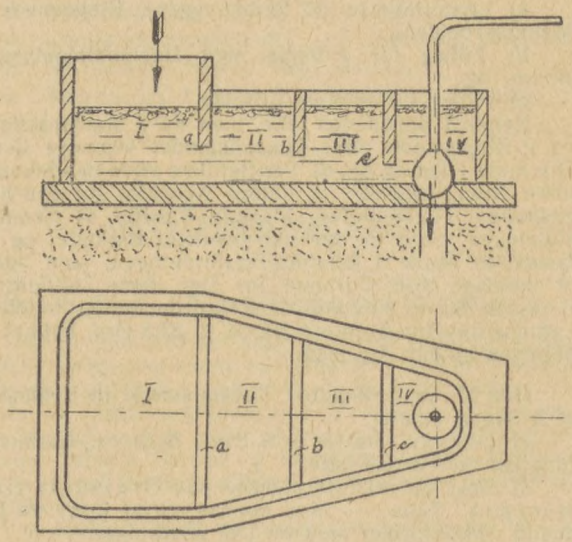

Fig. 3.

altsaa ogsaa i denne Afdeling stige, saa at Gennemgangsaabningen ved b bliver lukket. Det samme gentager sig ved Gennemgangen igennem Tværvæggene og Afløbene til de sidste Afdelinger III og IV.

Paa Grund af den gradvis forøgede Gennemløbshastighed, hvormed Jærnet bevæger sig igennem »Soens« forskellige Tværvægge, bliver yderligere de iltforbindelser og Slaggepartikler, der enten er bleven revet med, eller som endnu var tilstede i Jærnet, udskilte i de forskellige Afdelinger og stiger op til Overfladen i disse.

Det har vist sig, at selv om det flydende Jærn i Kranskeen kan synes nok saa rent, udskiller der sig dog i omtalte »So« altid mere eller mindre Slagge o. l. Selvfølgelig udskilles det meste i den første Afdeling og mindre og mindre i de efterfølgende. I den sidste Afdeling er Jærnet rent. For at der ikke ved Paastøbningen skal rives Slagge og andre Urenheder med ned i Indløbet, er dette lukket med en »Pære«, der løftes, naar den sidste Afdeling er løben fuld af Jærn.

Det er ganske interessant og lærerigt at iagttage, hvorledes Urenhederne i det flydende Jærn i en saadan »So« udskilles og stiger op til Overfladen.

A. N.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Fredericia. Til at udløbe den 1. Juni havde A/S Ernst Voss' Fabrikker opsagt de gældende Akkordpriser for Maskinformernes Vedkommende. Iøvrigt var det samme sket for en hel Række af de andre Fag paa Fabrikken.

Begrundelsen for Opsigelsen var, at Fabrikken ikke kunde drives med de nuværende Lønninger, og i den Anledning afholdtes der den 4. Juli et stort Fællesmæglingsmøde, hvor man imidlertid ikke opnaaede noget Resultat udover, at Sagen tilbagevistes til fornyet lokal Forhandling, og den er nu sluttet, uden at Enighed opnaaedes, og som Følge deraf vil Timandsmøde være at afholde.

København. I Fagbladet for Maj d. A. er omtalt et den 5. Maj hos A/S »Vølund« afholdt Mæglingsmøde. For de foreliggende Klager fra Forbundet enedes man om at forsøge ny lokale Forhandlinger. Haandformerne var omtrent delt i 2 lige store Partier, hvoraf det ene arbejdede i Akkord, og det andet i ren Timeløn. Akkordarbejderne var utilfredse med denne Ordning, fordi Arbejdet fordeltes saaledes, at Timelønsarbejderne fortrinsvis fik det Arbejde, der kunde tjenes en Løn paa.

Kravet gik derfor ud paa, at enten alle kom til at arbejde i Timeløn, eller at alle fik Akkord, men den ny lokale Forhandling løste ikke Spørgsmaalet, og det samme blev Tilfældet ved Timandsmødet den 20. Juni.

Sagen er derfor paa en Maade stillet i Bero, men det kan naturligvis ikke betyde, at vore Medlemmer til enhver Tid skal have Pligt til at arbejde for uantagelige Akkordpriser, og skal Arbejdet fortsættes paa rolig Vis, kommer Aktieselskabet sikkert til at finde sig i at være mere lydhør overfor Kravet om Forhøjelse af ikke tidssvarende Priser.

Paa den i forrige Fagblad omtalte Sag, hvorpaa der den 3. Juni havde været afholdt Mæglingsmøde i A/S Burmeister & Wains Staalstøberi paa Krav om, at Tillidsmændene skulde behandles paa en pænere Maade, er der den 20. Juni afholdt Timandsmøde, hvor Klagerne ret grundigt diskuteredes, og hvor der bl. a. ogsaa forelaa Krav om Erstatning til Firmaet, fordi der i Arbejdstiden havde været afholdt et Klubmøde paa en halv Time.

Man enedes om, at man fra begge Sider skal gøre sit til, at Arbejdsforholdene bliver rolige, og Klagerne toges fra begge Sider tilbage.

Dernæst erklærede Aktieselskabet mundtligt, at de 2 Tillidsmænd, som i den senere Tid havde taget deres Afsked, havde man ikke noget imod at genantage, saa snart der blev Brug for dem.

Roskilde. Paa en Klage over, at Støbemesteren paa Maglekilde Maskinfabrik gik saadan op i sin Funktion, at han til Tider var ved at glemme sin Støbemestervirksomhed for kun at være Former, samt paa Klage over enkelte andre Forhold, er der ført nogen Korrespondance og med det Resultat, at Afdelingen mener at kunne mærke, at Klagen har haft nogen Ændring til Følge i den rigtige Retning.

Vejle. Hos A/S C. M. Hess afholdtes der den 11. Juli et Mæglingsmøde. Der var stillet Krav om at faa en Del Akkordpriser forhøjet, og som Modtræk heroverfor havde Direktionen stillet Krav om Reduktioner.

Kravet fra Arbejderne var fremkommet, fordi langt de fleste Akkordpriser var fastsat med Masseproduktion for Øje, medens Firmaet nu i en Række Tilfælde gjorde Bestillingerne saa smaa, at det gik ud over Formernes Fortjeneste, fordi der gik al for megen Tid til Skiftning af Kasser, Modeller o. s. v.

Da der ikke ved Mæglingsmødet opnaaedes noget Resultat, der kunde slutte Sagen, skete der en fortsat Behandling paa Timandsmøde den 16. Juli.

Her kunde man hverken enes om Reduktioner eller Forhøjelser, men Firmaet indgik paa i videst muligt Omfang at gøre Bestillingerne saa store, at disse kunde holde til en Arbejdsuge.

Iøvrigt forelaa der ogsaa Klage over, at Firmaet i Kraft af de daarlige Tider stillede uberettigede Krav til Arbejdets Udseende, men om dette Forhold skete der kun en Diskussion under Firmaets idelige Paaberaabelse af, at man altid havde forlangt, at Arbejdet skulde være første Klasses.

Smede og Maskinarbejdere.

Centralorganisationens 13. Beretning foreligger nu trykt og kan købes hos Afdelingskassererne i Provinsen og hos Metalarbejdernes Centralafdeling i København. *Prisen er 50 Øre pr. Stk.*

Mæglingsmøder. Hos Det lolland-falsterske Jærnbaneselskab i Maribo afholdtes Mæglingsmøde den 8. Juni paa Krav om Forhøjelse af Timefortjenesten. Man enedes om en Forhøjelse af Akkordafsavnstillægget af 3 Øre pr. Mand og Time, gældende fra 3. Juni.

Paa Klage over, at Firmaet Hellesens Enke & V. Ludvigsen, København, havde afskediget en Mand uden at give ham Sommerferie eller Løn derfor, afholdtes Mægling den 15. Juni. Ved denne gav Firmaets Inspektør Tilsagn om, at den paagældende Mand skulde blive genantaget inden Udløbet af en Maaned og ved sin Antagelse erholde 3 Dages Løn. Sagen sluttedes hermed.

Den 15. Juni mægledes hos Firmaet Riedel & Lindegaard, København, hvor der var Uoverensstemmelse angaaende Akkordbetalingen for Udførelsen af Kokssiloer m. m. paa Valby Gasværk; bl. a. klagedes over, at Firmaet paastod, at Akkorden ogsaa omfattede en Del Maskinarbejde. Endvidere klagedes over, at en ung Kontormand chikanerede Folkene i Værkstedet, og over, at Firmaet i et Par Tilfælde havde aflønnet med en mindre Løn end den ved den lokale Overenskomst aftalte. Ved Mæglingen tilbød Firmaet at trække de Timer ud af Akkorden, der var medgaaet til Maskinarbejde, samt udtalte, at hvis der var aflønnet med en mindre Løn end aftalt, var dette en Fejltagelse, som skulde blive rettet. Sagen sluttedes hermed.

Den 20. Juni mægledes hos Firmaet Højendahl & Co., København, paa Strid om Betalingen for et Stykke Rørledningsarbejde paa Valby Gasværk. Sagen vistes tilbage til fornyet lokal Forhandling, og denne resulterede i, at Firmaet indgik paa at betale som af Arbejderne forlangt.

Den 29. Juni mægledes hos A/S V. Fiedler, København, paa 1) Krav om Forhøjelse af Timelønnen og 2) Klage over, at Arbejdsmændene udfører Smedearbejde. Firmaet saa sig ikke i Stand til at forhøje Lønningerne, der var paa 140 og 128 Øre, men gav Tilsagn om at give saa meget af Arbejdet i Akkord som muligt, ligesom man udtalte, at Firmaet ingen Interesse havde i at lade Arbejdsmænd bearbejde varmt Jærn.

Den 11. Maj afholdtes Mægling i Anledning af, at Arbejderne i Maskinværkstedet, Afdelingerne 2, 3 og 4 hos Burmeister & Wain, Christianshavn, efter de stedfundne Udvidelser ønskede at have to Tillidsmænd i Stedet for en, saaledes at der blev en Tillidsmand for Afdelingerne 2 og 4 og en for Afdeling 3. Arbejderne havde valgt Maskinarbejder S. Torp Steffensen til Tillidsmand, men herimod havde Firmaet protesteret og forlangt, at Arbejderne skulde nøjes med en Tillidsmand i de paagældende Afdelinger. Ved Mæglingen lovede Firmaets Repræsentant at forsøge paa at skaffe en Ordning, men dette lykkedes ikke. Imidlertid er det ved en Forhandling, som i anden Anledning fandt Sted i Sammenslutningen den 23. Juni, lykkedes at faa Direktør Overgaard til at tiltræde den af Arbejderne ønskede Ordning, hvorefter Maskinarbejder S. Torp Steffensen er at betragte som Tillidsmand for Afdelingerne 2 og 4.

Timandsmøder. Den 11. Juni er der afholdt Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Strid paa Odense Staalskibsværft om Tillæg for Stemning af Bundtanke i Tankbaade. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Krav overfor A/S Svendborg Skibsværft af 1926 om

a) Lønforhøjelse til Skibsbyggere, Klejnsmede og Maskinarbejdere,

b) Tillæg for Arbejde med Nagleudhugningsmaskiner, og

c) Tillæg for snavset Arbejde.

Enighed opnaaedes ikke, men da 1 Maskinarbejder og 2 Klejnsmede efter Timandsmødet krævede hver 6 Øre mere i Timen og, da Værftet ikke vilde imødekomme dette Krav, nægtede at udføre Arbejdet for den hidtil gældende Timebetaling, klagede Værftet til Sammenslutningen over, at der var iværksat Blokade, og der fastsattes Møde i Arbejdsgiverforeningen, som agtede at indklage vort Forbund for Den faste Voldgiftsret. Forinden Mødet blev afholdt, forhøjede Værftet imidlertid Lønningerne for 51 Mand fra 84 til 87,8 Øre, hvilket Afdelingen affandt sig med.

Den 17. Juni afholdtes Timandsmøde til Behandling af 3 Sager, nemlig:

1) Lønkrav overfor A/S Emil Møller, Aarhus. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Strid om Akkordpriserne paa Grejsdals Hammerværk, Vejle. — Man enedes om at forny de gældende Akkordpriser med en Del Ændringer.

3) Klage over, at A/S Rohrbach Metal Aeroplan Co., København, har afskediget Tillidsmanden. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen henvistes til Afgørelse af en faglig Voldgift med Landsdommer O. Haack som Opmand.

Rørudvalgsmøde. Den 23. Juni er der afholdt Rørudvalgsmøde til Behandling af en Strid om Betalingen for et Rørledningsarbejde, der for Firmaet Albrechtsen & Madsen, København, er udført paa en Villa i Holte. Man enedes om, at naar den af Fabriksinspektoratet i 1926 ved Kedler forlangte Sikkerhedsforanstaltning i Form af Tregangshane skulde udføres, vil der for dette Arrangement, uanset Enkeltheder i Forbindelsen, og uanset Ventil og Ledningers Størrelse, være at betale Montøren Kr. 1,50 som Tillæg til de i Rørprislistens Afsnit C, Punkt 25, nævnte Priser.

Lønforhøjelse. Paa Mælkekondenseringsfabrikken i Nykøbing F. har 6 Mand faaet en Lønforhøjelse af 5 Øre pr. Mand og Time. Dette skete dog først efter, at der var varslet Strejke til Ikrafttræden den 6. Juli.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.

2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.

3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.

4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.

5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.

6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Fabrikant Sørensen, Sæby.
10. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
11. Horsens Træskoringefabrik.
12. Knudsens Automobilværksted, Herning.

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Helsingør Afdeling.

Den 25. Juni 1887 stiftedes Helsingør Afdeling, altsaa forinden Forbundet endnu var dannet, og ved Forbundets Oprettelse næste Aar deltog bl. a. en Repræsentant for Smede og Maskinarbejdernes Fagforening i Helsingør. Den 25. Juni i Aar, selve Aarsdagen for Afdelingens Stiftelse, fejrede Smede og Maskinarbejderne Jubilæet ved en meget smuk Festlighed, eller snarere en Række Festligheder.

Fra Middag holdt de helsingørske Smede fri og samledes i et Antal af en 5—600 ved den gamle Banegaard, hvorfra de under Faner og med Musik i Spidsen i Procession gik gennem den flagsmykkede By til Gl. Kongenshave, hvor Afdelingsformanden, Maskinarbejder C. V. Nielsen, bød Velkommen til Deltagerne og Gæsterne. Disse var de 3 Veteraner, Grovsmedene Th. Nilsson, O. Lundberg og A. Akkermann, Smedeforbundets Formand, Johs. Kjærbøl, Hovedkasserer A. Johansen, Borgmester P. Christensen, Fællesorganisationens Formand, Murer Søren Petersen, Fællesorganisationens Forretningsfører Chr. Jensen, Arbejdsanvisningskontorets Bestyrer, P. Hansen, samt Folketingsmand I. P. Larsen og Journalist Sofus Rasmussen. Efter at en Sang var afsunget, fik Formanden for Smedeforbundet Ordet og overbragte sin og Forbundets Lykønskning til Afdelingen. Han erindrede om den Kamp, det havde kostet at skabe Fagforeningerne, og manede til Sammenhold og Enighed. Efter at Kjærbøl havde talt, og en Sang var afsunget, bragte Borgmester P. Christensen, som i sin Tid har været Formand for Helsingør Afdeling, Smedene en officiel Hilsen fra Helsingør By, takkede dem for godt Samarbejde og fastslog Organisationernes Nytte som Led i Bysamfundet. Derefter bragte Fællesorganisationens Formand en Hilsen og Lykønskning med Tak til Smedene for den Loyalitet, som disse altid havde udvist i Samarbejde med de øvrige Organisationer, medens Redaktør, Folketingsmand I. P. Larsen takkede Afdelingen og dens Medlemmer for den Støtte, som altid var ydet Pressen, det bedste Vaaben i Kampen, ikke blot for at opnaa bedre Vilkaar, men ogsaa for at bevare de opnaaede Goder.

Efter at Talernes Række var sluttet, blev Internationale afsunget, hvorefter denne Del af Festen, der trods det ustadige Vejr blev begunstiget af Vejrguderne, var forbi, men medens Deltagerne vendte tilbage til Byen, begyndte Regnen at strømme ned. Vejret kunde dog ikke gøre noget Skaar i den øvrige Del af Festen, der foregik inden Døre, og som bestod af en Fællesspisning i Forsamlingsbygningen, hvortil Gæsterne var indbudt, og hvor der ved Bordet blev talt af Borgmester P. Christensen for Veteranerne, af Hovedkasserer Johansen for Damerne, af Kjærbøl for Bestyrelsen. Veteranen Th. Nilsson talte for Forbundsformanden, Chr. Jensen for Organisationen, medens Akkermann fremdrog Minder fra den Tid, da man under Kamp og Modstand dannede Organisationen. Efter at Folketingsmand I. P. Larsen og P. Hansen havde talt, og Afdelingskassereren havde udtrykt sin Anerkendelse for Hovedkassererens Arbejde, blev der oplæst en Række Telegrammer, hvorefter der var Festforestilling i Sommerteatret. Der var stuvende fuldt med Smede og Maskinarbejdere med Damer. Efter at Teatrets flinke Personale havde spillet Helsingør Sommerrevy, blev Salen ryddet, og Ballet tog sin Begyndelse og varede til hen paa Morgenstunden.

De helsingørske Smede havde fejret deres Organisations Bestaaen ved en sjælden smuk Festlighed, stilfuldt gennemført fra først til sidst og præget af Glæde over Organisationen og Anerkendelse for det Arbejde, den gennem Aarene havde udrettet. Festen vil sikkert for vore Kolleger i Helsingør staa som et lyst Minde og bidrage til, at de smukke Traditioner, som denne Afdeling besidder, vil blive værnede og videreførte.

Fagmøder i Slagelse og Struer.

I Forbindelse med Det midtsjællandske Arbejderstævne, som fandt Sted i Slagelse Søndag den 3. Juli, afholdtes efter Indbydelse af Slagelse Afdeling et Fagmøde i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Slagelse. Der var mødt Kolleger fra Korsør, Ringsted og Kallundborg Afdelinger. Forbundets Sekretær Vilh. Christensen var til Stede paa Forbundsledelsens Vegne.

Fagmødet tog sin Begyndelse Kl. 11 Formiddag. Formanden for Slagelse Afdeling, O. Andersen, bød paa Afdelingens Vegne de fremmede Kolleger og Forbundets Sekretær Velkommen.

Vilh. Christensen overbragte Hovedbestyrelsens Hilsen og takkede for Indbydelsen, hvorefter han omtalte Forholdene indenfor vort Fag, saaledes som de havde formet sig siden Indgaaelsen af den nugældende Overenskomst, ligesom han udførligt omtalte den store Arbejdsløshed indenfor Faget og redegjorde for de Foranstaltninger, der fra Hovedledelsens Side var gjort, for at vi fortsat kunde udbetale Understøttelse til vore arbejdsløse Medlemmer. Taleren kom derefter ind paa Omtalen af de Opgaver, som de faglige Organisationer kom til at beskæftige sig med i den kommende Tid, og sluttede med at mane til Sammenhold og Enighed indenfor vor Organisation.

Der udspandt sig nu en Diskussion, i hvilken deltog H. Andersen, Slagelse, Poulsen og Struck, Korsør, og Petersen, Ringsted. Efter at Vilh. Christensen havde besvaret forskellige Forespørgsler, sluttede O. Andersen Mødet med en Tak til Vilh. Christensen og dem, der havde deltaget i Diskussionen.

Mødets Deltagere begav sig derefter til Pladsen foran Banegaarden for sammen med de øvrige faglige og politiske Organisationer at deltage i Processionen gennem Byen til det smukke Anlæg, som for første Gang var stillet til Raadighed for et politisk Arbejderstævne. Her blev der talt af forhenværende Finansminister Bramsnæs og Forretningsfører V. S. Petersen, som skarpt kritiserede den nuværende Regerings Nedskæringspolitik og Overfald paa hele vor sociale Lovgivning.

Samme Dag afholdtes Arbejderstævne i Struer, ved hvilken Lejlighed der afholdtes en Række Fagmøder indenfor de forskellige Organisationer, bl. a. ogsaa af Smedene, der havde indbudt Forbundets Formand. Der var kommet Medlemmer til Stede fra Herning, Holstebro,

(Fortsættes Side 127.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
13627	Agenskov, Bruus F. A. R.	København	5. 6.05	Kbhvn. Afd.	10. 2.25	Kbhvn. Afd. 13	26. 3.27
23154	Andresen, Andre	Thorshavn	19. 4.02	„ „	25. 5.25	„ „ 17	2.10.26
33193	Becker, Karl	Tønder	16. 3.92	Haderslev	8.12.18	Haderslev	30. 4.27
10943	Bengtson, Karl	Hamborg	18. 3.94	Tysk Metalarb. Forb.	15. 4.12	Kbhvn. Afd. 5	19. 3.27
11990	Berthelsen, Axel Walther	Aarhus	28. 3.07	Kbhvn. Afd.	27.10.26	„ „ 18	12. 2.27
17929	Bollerup, Johannes	Chicago	6. 6.00	Horsens	1. 7.22	„ „ 14	5. 3.27
36174	Braad, Holger Fr. P.	København	31. 8.03	Kbhvn. Afd.	5. 4.23	„ „ 12	23.10.26
26526	Christensen, Carl	Randers	7. 3.99	Løgstør	4. 2.18	„ „ 2	5. 3.27
29454	— Harry Georg	Nyborg	22. 4.05	Thisted	21. 8.26	Thisted	20.11.26
1481	— Jens Chr.	Fiskebæk Sogn	5. 3.97	Kbhvn. Afd. 3	10. 1.20	Kbhvn. Afd. 3	5. 3.27
1464	Christiansen, Sigvard Ch.	København	29. 8.00	„ „ 3	21.11.19	„ „ 2	5. 3.27
26662	Conradsen, Joh. Anton S.	Ho	28. 9.86	Holstebro	12 10.19	Holstebro	27. 3.26
35904	Dahlmann, Viggo	København	10.11.04	Kbhvn. Afd.	9.12.24	Kbhvn. Afd. 14	26. 3.27
32115	Eliasen, Poul Johs.	St. Jørgensbjerg	31. 5.06	Roskilde	2. 5.25	„ „ 14	5. 3.27
29271	Enevoldsen, Julius Chr.	Stensby	27. 5.04	Haslev	6. 3.25	Haslev	21. 8.26
20264	Frederiksen, Niels Chr.	Hjørlund	3. 2.76	Kbhvn. Afd.	3. 9.26	Centralafd.	19. 3.27
7002	Hansen, Alex	Silkeborg	23. 3.06	„ „	7. 4.26	Kbhvn. Afd. 14	26. 3.27
11348	— Børge Verner	Frederiksberg	13. 8.06	„ „	28. 9.26	„ „ 15	26. 3.27
9708	— Georg Chr.	Espergærde	11. 6.02	Helsingør	28. 4.21	Helsingør	15. 1.27
5393	— Hans Chr. V.	København	12.10.05	Kbhvn. Afd.	8. 1.26	Kbhvn. Afd. 12	5. 3.27
3596	— Hans Ejner	Gamby	30. 1.01	Odense	21. 6.24	Holbæk	31. 7.26
38672	Helers, Anton Ludvig	Nykøbing Sj.	23. 8 81	Kbhvn. Afd.	13.10.24	Kbhvn. Afd. 12	19. 3.27
37282	Henriksen, Johannes	Stensved	13. 4.03	Holbæk	8. 8.23	Holbæk	8. 1.27
37473	Holgersen, Karl	Hejsager	16. 1.79	Haderslev	24.11.23	Haderslev	30. 4.27
3195	Holm, Anton	Vojens	30. 1.95	—	1.12.19	—	26. 3.27
29291	Holst, Anthon L	Randerup	27. 6.04	Tønder	16. 6.26	Tønder	8. 1.27
6897	Jensen, Anders Friis	København	31. 7.06	Kbhvn. Afd.	3. 4.26	Kbhvn. Afd. 17	26. 3.27
18232	— Eigil Richard	—	31. 8 88	Hamborg	1.11.09	Centralafd.	26. 3.27
4033	— Frede Gunnar	Køng	29. 8.03	Slagelse	15. 1.27	Odense	26. 3.27
7560	— Georg Henrik	København	11.10.05	Kbhvn. Afd.	25.10.24	Kbhvn. Afd. 14	26. 3.27
7576	— Herman	—	11. 1.07	„ „	13. 4.26	„ „ 17	26. 3.27
7242	— Hjalmar Anton	Frederiksberg	8.12.06	„ „	8. 4.26	„ „ 13	12. 3.27
6851	— Jens Chr.	København	28. 5 82	„ „ 5	9. 8.02	„ „ 11	26. 3.27
21415	— Knud F.	Stubbekøbing	22.10.01	Stubbekøbing	30.12.19	„ „ 14	12. 2.27
21635	— Oscar Angelo Th.	København	8. 8.05	Frederiksværk	8.11.24	„ „ 2	22. 1.27
36102	Jørgensen, Kaj Chr.	Ordrup	6.10.04	Kbhvn. Afd.	7. 9.23	„ „ 14	5. 3.27
35851	— Poul Buus	Hornbæk	21. 2.03	Aalborg	4. 5.23	Aalborg	6. 3.26
31092	Iburg, Frans Carl	København	13. 8.99	Kbhvn. Afd. 1	5. 3.19	Aarhus	12. 3.27
7875	Iversen, Orla Langballe	Nyborg	13. 2.06	Aarhus	4. 5.26	—	18.12.26
11424	Johannesen, Helge	København	16. 2.06	Kbhvn. Afd.	5.10.26	Kbhvn. Afd. 12	5. 3.27
38534	Kjær, Aksel	—	1. 9.04	„ „	7. 1.24	„ „ 15	26. 3.27
37472	— Erich	Haderslev	5.12.04	Haderslev	24.11.23	Haderslev	30. 4.27
29941	Larsen, Lars Chr.	Roslev	19. 7.77	Skive	1.12.26	Skive	11.12.26
5784	— Vilhelm M.	Charlottenlund	28. 5.06	Kbhvn. Afd.	5. 3.26	Kbhvn. Afd. 14	19. 3.27
5746	Lindgaard, Einer	Randers	13.12.00	„ „	16. 3.27	„ „ 14	19. 3.27
513	Lippert, Edmund Ch. L.	København	12. 8.03	„ „	14.10.24	„ „ 8	26. 3.27
38370	Lund, Bernh. Søgaard	Tostrup	2.12.04	Ringsted	15. 4.25	Ringsted	4.12.26
6126	Madsen, Aksel Chr.	Skive	24. 8.97	Aarhus	7.11.25	Kbhvn. Afd. 13	12. 3.27
33678	— Fritz Holm	Kirke Eskildstrup	4. 7.02	Roskilde	5.11.21	Roskilde	9. 4.27
6112	Mikkelsen, Søren A. Sigfr.	Feldballe Sogn	19.11.05	Aarhus	17.11.25	Aarhus	5. 3.27
28451	Mortensen, Harald Einer	Karlsgave	9. 9.05	Frederiksværk	9.10.25	Frederiksværk	19. 3.27
17307	Møller, Hans Marius	Kallundborg	9.11.01	Roskilde	3.10.25	Roskilde	5. 2.27
34119	Mørkeberg, Karl Peter	Ø Broby	9. 9.00	Vordingborg	19. 8.22	Næstved	24. 4.26
7905	Nielsen, Carl Johannes	Næstved	9. 6.03	Kbhvn. Afd.	16. 4.26	Kbhvn. Afd. 4	26. 3.27
18223	— Kaj Knud E.	København	29. 2.88	„ „	5.11.20	„ „ 6	26. 3.27
9280	— Kaj William	—	14. 7.07	„ „	16. 7.26	„ „ 13	26. 3.27
28559	Petersen, Chr. Graves	Nors	18. 2.04	Thisted	16. 1.26	Thisted	4.12.26
8642	— Edvard Knud	København	6. 9.87	Kbhvn. Afd. 1	20. 4.07	Centralafd.	26. 3.27
38273	— Ingemann	Nørresundby	21.12.02	Hjørring	1. 6.24	Hjørring	4.12.26
35227	— Jens Peter L.	Rørvig	27. 2.03	Vordingborg	3. 1.23	Vordingborg	13.11.26
35576	— Peter Axel	København	21. 4.04	Præstø	5. 5.23	Præstø	27. 2.26
10377	— Peter J. J. V. K.	—	5. 5.03	Kbhvn. Afd.	13. 8.26	Kbhvn. Afd. 13	19. 3.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
35792	Petersen, Svend Tage ...	Aarhus	27. 8.03	Aarhus	8. 5.23	Aarhus	5. 3.27
11957	Rasmussen, Hans Peter	København	6. 2.06	Kbhvn. Afd.	16.10.26	Kbhvn. Afd. 14	19. 3.27
6926	Raahede, Viggo	Fabjerg	25. 3.01	Holstebro	20. 5.20	Holstebro	17. 7.26
32024	Rasch, Edvin Johs.....	København	17.12.92	Nakskov	5. 7.19	Nakskov	29. 1.27
16918	Raun, Georg M. N. ..	—	3. 6.01	Kbhvn. Afd.	4. 3.27	Kbhvn. Afd. 6	26. 3.27
12355	Reuber, Vilhelm Fr.....	Freiburg	30. 9.07	Roskilde	24. 4.26	Roskilde	7. 5.27
28716	Sørensen, Henry	Holstebro	7. 5.06	Skive	7.11.25	Skive	16. 4.27
11331	— Oluf Milo	Ringsted	30. 3.93	Kbhvn. Afd. 1	9. 3.17	Kbhvn. Afd. 14	26. 3.27
3803	— Sigurd	Dalmose	9. 9.06	Slagelse	12. 5.25	Slagelse	11.12.26
9633	Skov, Herbert	København	9. 9.02	Kbhvn. Afd.	5.10.21	Kbhvn. Afd. 12	26. 3 27
24697	Snedker, Svend Aage C..	Aarhus	3. 8.93	Slagelse	28. 4.17	Slagelse	27. 3.26
34857	Steffensen, Steffen Peter ..	Holsted	30. 1.88	Odense	7. 8.22	Odense	26. 3.27
241	Steinmetz, Vilhelm J. L. F.	Gentofte	17. 7.83	Kbhvn. Afd.	24. 8.25	Kbhvn. Afd. 12	26. 3.27
12852	Traulsen, Orla Charles ..	København	24.12.06	„ „	4. 1.27	„ „ 14	5. 3.27
15063	Uhdin, Gustaf U. G...	Norrköping	29. 3.73	„ „ 1	12. 5.06	Centralafd.	26. 3.27
2199	Vennegaard, Adolf G. V....	Køge	5. 1.96	„ „	30.10.25	Kbhvn. Afd. 12	26. 3.27
11301	Westergaard, Henning P....	Ry	12. 6.06	„ „	9.11.24	„ „ 3	26. 3.27
37692	Wibe, Harry	Neksø	16. 9 05	Rønne	3. 5.24	Rønne	30.10.26
22674	Wurr, Johannes Chr. .	Eskildstrup	22. 9.01	Næstved	2.10.20	Næstved	14. 8.26
39423	Østergaard, Poul Benny....	København	24. 2.05	Kbhvn. Afd.	24. 5.24	Kbhvn. Afd. 14	19. 3 27

Lemvig og Skive. Fagmødet blev afholdt paa Schou's Hotel, hvor et ret stort Antal Kolleger med Damer var fremmødt, og hvor Formanden for Struer Afdeling, Smed H. Lildballe, bød velkommen. Forbundets Formand holdt derefter et lille Foredrag, i hvilket han redegjorde for de forskellige Forhold, der i Øjeblikket trængte sig paa, naar Arbejderne stævnede sammen, og for de Opgaver, som Organisationen i Øjeblikket var stillet overfor, og som vilde komme i Fremtiden.

I den følgende Diskussion deltog Formanden for Herning Afdeling, Maskinarbejder P. Schmidt, Maskinarbejder Jensen, Struer, Afdelingskasserer K. J. Andersen, Skive, Poulsen, Lemvig, Formanden for Holstebro Afdeling P. A. Mogensen samt Appel, Struer.

Efter at Diskussionen var sluttet, takkede Afdelingsformanden de forskellige Deltagere. Senere paa Dagen samledes et meget stort Antal Arbejdere med deres Damer foran Banegaarden, og i en imponerende Procession med et usædvanlig stort Antal Faner begav man sig til Anlæget, hvor Formanden for Slagteriarbejderne, Hartmann, og tidligere Kirkeminister Dahl talte.

Alt i alt et smukt Stævne, der tjente Arrangørerne til megen Ære.

Haandbog for Værkstedsledere og Maskinarbejdere.

Fra Hagerups Forlag har vi modtaget en Teknisk Haandbog for Værkstedsledere og Maskinarbejdere. Bogen er skrevet af Aage Tvilum og indeholder en Række Formler og Tabeller til praktisk Brug i Værkstederne. Bogen indeholder en Række Tabeller og Udregninger til Brug ved Drejebænke, Fræsemaskiner og andre Værktøjsmaskiner, ligesom den indeholder en letfattelig og praktisk Vejledning for Brugen af og Hærdning af de forskellige Sorter af Hurtigdrejestaal.

Et Afsnit af Bogen indeholder Vejledning for Gevindskæring af saavel Whitworth-Gevind som de øvrige Typer Gevind, saasom Fladgevind, Trapez-Gevind o. lign., ligesom der findes Diameterberegninger over de forskellige Størrelser af saavel udvendigt som indvendigt Gevind.

Endelig indeholder Bogen Afsnit om Elektricitet, Belastningstabeller m. m.

Ialt synes Bogen at være en praktisk og letfattelig Hjælper ved det praktiske Arbejde i Værkstederne for dem, den er beregnet for.

Bogen sælges fra Hagerups Forlag for en Pris af Kr. 4,50 pr. indbunden Eksemplar.

Den internationale Folkehøjskole i Helsingør.

Den internationale Højskole i Helsingør har i Løbet af Forsommeren udvidet sine Undervisningslokaler. Før Vinterskolen begynder den 3. November, vil yderligere blive bygget en hel ny Foredragssal og 11 nye Elevværelser, saaledes at saa godt som alle Eleverne kan bo paa selve Skolen i Modsætning til det foregaaende Aar, da 25—30 Elever maatte bo ude. Til Trods for Udvidelsen kan Skolen dog ikke skaffe Plads til flere Elever end tidligere, nemlig 85, og da Ansøgninger om Optagelse plejer at overstige dette Antal, anmodes de, der ønsker at deltage i Vinterskolen, der varer fra 3. November til 20. Marts, om at indsende Ansøgning i Tide. Der undervises i Samfundsfag, Historie, Geografi, Dansk, Regning, Tysk og Engelsk.

For saadanne, der kan en Del Engelsk i Forvejen, eller ønsker specielt at uddanne sig i dette Sprog med Udvandring til Kanada, Australien eller de Forenede Stater for Øje, vil der blive Mulighed for at deltage i særlige Sprogtimer til Dels med udenlandske Lærere.

Amtsunderstøttelse til Ophold paa Skolen skal søges inden 1. Juli, men der er Sandsynlighed for, at Ansøgninger, der indgives i Løbet af Juli Maaned, ogsaa kommer i Betragtning.

I København faas Skemaerne i Magistraten, paa Landet hos Sogneraadsformanden og i Provinsbyerne paa Borgmesterkontoret.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 36501	Falk,	Jens Aksel	(Kbhvn. Afd.)
- 8977	Gøtze,	Hilbert Frank	(—)
- 17085	Jørgensen,	Hans Alfr. Edgar	(—)
- 15483	—	Julius Frølund	(—)
- 196	Sørensen,	Christen	(—)
- 28441	Frederiksen,	Thomas	(Hjørring -)
- 4003	Henriksen,	Kaj Johannes	(Slagelse -)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 2252	Jensen,	Jens Nielsen.
- 5717	Møller,	Thorvald.
- 12695	Rasmussen,	Hans Jacob.
- 31831	Tandrup,	Rudolf.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 7468	Ahle,	Lars M. Mikkelsen ..	27. 6.14
- 31440	Nielsen,	Adolf Emil B.	30. 8.19
- 26931	Olsen,	Cajus Thorndahl.....	30.11.18
- 13254	Pehrsson,	Carl Amandus.....	24. 3.06

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 15468	Christensen,	Chr.	5. 5.23
- 29750	—	Chr. Hvilsom	5. 8.22
- 37268	Christiansen,	Svend	21. 3.25
- 28098	Findstrup,	Viggo E. Bachmann..	11. 4.25
Nr. 15462	Frimodt,	Finn	1. 4.22
- 10254	Hansen,	Aage Kaj.....	2.10.26
- 19905	—	Johannes Andreas ...	27. 3.26
- 14645	—	Jørgen Peter	3. 7.26
- 8924	Heilmann,	Bertel.....	11.12.26
- 25304	Jensen,	Niels Marius	5. 2.27
- 5240	Johansen,	Johannes Ferd.	23. 6.23
- 16706	Karn,	Poul Lorentz F.	9.12.22
- 692	Kiegstad,	Alex	31.10.25
- 28291	Koch,	Jens Magnus	28. 3.25
- 36258	Lind,	Ejner A. J. M.....	17. 1.25
- 26276	Mathiesen,	Lauritz Chr.....	30.12.22
- 5717	Møller,	Thorvald.....	19. 2.27
- 21607	Nielsen,	Asbjørn	1.10.21
- 2937	Olsen,	Ernst Th. C.	16. 6.23
- 5430	Petersen,	Arko Viggo.....	26. 2.27
- 505	Rasmussen,	C. C. O.	30. 4.21
- 12695	—	Hans Jacob.....	29. 1.27
- 22788	Schou,	Julius Jacobsen.....	4.11.22
- 1359	Taagerup,	Julius Chr.	26. 2.27
- 31831	Tandrup,	Rudolf	12. 2.27

Specialarbejderforbundet.

Nr. 48320	Ludvigsen,	Carlo A. H. P.	27. 3.26

Uafhentede Tilgodehavender hos A/S „Vølund", København. Hos A/S „Vølund" henligger Overskud til følgende Medlemmer:

Nr. 480,	Edvard Aksel Møller.....	Kr. 3,19
- 446,	Ole Peter Petersen	- 19,42
- 420,	Niels Chr. Jensen.....	- 6,74
- 452,	Hans Aage Jensen	- 18,59
- 459,	Bent Nielsen	- 1,26
- 445,	Svend Vilh. Anton Svendsen	- 2,00

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 6.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Holbæk: C. Ditlevsen, Labæk 12, 1.
Roskilde: P. Hansen, St. Hansgade 3.

Kasserere.

Svendborg: Lauritz Rasmussen, Møllemarksvej 98.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Præstø: Mekaniker E. C. Schock, Adelgade 27. 5—6.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 10 · AUGUST 1927 · 13. Aarg.

Internationale Kongresser.

I Paris, hvortil den franske Revolution har knyttet sin Historie, i hvis Nærhed, i Versailles, den franske Nationalforsamling den 26. August 1789 afgav sin Erklæring om Menneske- og Borgerrettighederne, Staden, i hvilken Friheden vel mere end i nogen anden Storstad i Verden sættes i Højsædet, mødtes i første Halvdel af August Repræsentanter for de fagorganiserede Arbejdere over hele Verden udenfor Sovjet-Republikkens Omraade. I Dagene den 1.—6. August afholdtes den 4. ordinære internationale Fagforeningskongres, ved hvilken Repræsentanter for 25 Lande i Europa, Amerika, Afrika og Asien var fremmødt. Det var ikke mindst bemærkelsesværdigt, at Repræsentanter for de farvede Arbejdere i Sydafrika og for Kineserne deltog i denne Kongres, et Udtryk for, at man nu i disse fjerne Egne ogsaa har faaet en Industri, der tvinger Arbejderne til at organisere sig for at opnaa menneskeværdige Livsvilkaar.

Kongressens Forhandlinger har været fulgt med megen Opmærksomhed, ikke mindst fordi man fra Modstanderside syntes at øjne dybtgaaende Divergenser, der kunde medføre en Sprængning af det almindelige internationale faglige Samarbejde. Dette Perspektiv, der var tegnet af fromme Ønsker om, at den faglige Internationale skulde gaa i Stykker, blev trukket op, fordi det viste sig, at der indenfor Ledelsen var Divergenser med Hensyn til Stillingen til Kommunisterne. I sin Indledningstale gav Formanden, Englænderen Purcell, øjensynlig Udtryk for en Orientering imod Øst, og den Omstændighed, at han herved kom i et Modsætningsforhold til Fastlandets Repræsentanter i Hovedledelsen, er det, som har medført de skønne Teorier om den faglige Internationales Sprængning, hvortil kom, at den bekendte hollandske Sekretær Oudegeest paa Grund af sit Underhaandsarbejde indenfor Forretningsudvalget paa et givet Tidspunkt maatte trække sig tilbage. Vi er dog af den Overbevisning, at alle Teorier om Internationales Sprængning vil vise sig at være urigtige; Purcells Udtalelser maa sikkert ses paa Baggrund af den øjeblikkelige politiske Situation i England, hvor den konservative Regering har brudt Forbindelsen med Rusland, og vi tror ingenlunde paa, at engelsk Tankesæt, ogsaa Arbejdernes, i det lange Løb kan forenes med Kommunismens Principper; i saa Henseende er det vor Opfattelse, at Engelskmændenes Anskuelser i høj Grad falder sammen med de amerikanske Arbejderes, der jo tit nok fra kommunistisk Side bestyldes for kun i ringe Grad at være proletariske.

Jøvrigt behandlede Kongressen en Række Spørgsmaal af overordentlig stor Interesse, og for at simplificere Arbejdet blev disse Spørgsmaal indgaaende drøftet i Kommissioner, til hvis Betænkninger Kongressen derefter tog Stilling. Det drejede sig saaledes om Finans- og Personalespørgsmaal, den internationale faglige Centrals Opbygning, Funktionærer, Embedsmænd og frie Fag i den faglige Bevægelse, international Hjælp under Lønkampe, Lovændringer, Kampen om 8-Timersdagen, den økonomiske Verdensstilling, Afrustningsspørgsmaalet og Kampen mod Krig og Mili-

tarisme. I disse Kommissioner havde hvert Land Adgang til at stille en Repræsentant, og Danmark var da ogsaa repræsenteret ved alle disse Spørgsmaals Behandling, og gennemgaaende viste der sig almindelig Enighed om de fremtidige Retningslinier. Paa Baggrund af den Diskussion, der var ført i Anledning af Purcells Indledningstale, og hvorunder det havde vist sig, at den hidtidige Sammensætning af Hovedledelsen ikke var praktisk, blev der foretaget en Rekonstruktion, saaledes at der fremtidig ansættes en Generalsekretær, der bliver den egentlige Leder af den faglige Internationale, samtidig med, at man ansaa det for heldigst at flytte Hovedsædet fra Amsterdam til et andet Land, men herom skal den paa Kongressen valgte Bestyrelse, i hvilken Danmark blev repræsenteret ved Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, nærmere tage Bestemmelse.

I Tilslutning til Afholdelsen af den internationale Fagforeningskongres fandt der en Række Kongresser Sted i de forskellige internationale faglige Organisationer, herunder ogsaa Internationalt Metalarbejderforbund, der efter et 2 Dages Møde i Centralkomiteen den 5. og 6. August afholdt sin Kongres i Dagene 8., 9. og 10. August. I denne Kongres deltog for Danmarks Vedkommende Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere, Johs. Kjærbøl, og samme Organisations Sekretær, Formanden for Dansk Former- og Støberiarbejderforbund, Arnold Nielsen, samt Formanden for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, G. Schou. Jøvrigt var der Repræsentanter for 20 andre Lande, deriblandt Amerika og Indien. Internationalt Metalarbejderforbund repræsenterer ialt i Europa 1.633.000 Medlemmer, hvilket er en betydelig Tilbagegang siden forrige Kongres, da Medlemsantallet blev opgjort til mellem 2 og 3 Millioner. Denne Nedgang er et tydeligt Udtryk for de overordentlig vanskelige Forhold, der raader ude omkring i Verden, men til Gengæld er der ingen Tvivl om, at det tidligere høje Medlemstal i Virkeligheden hvilede paa et løst Basis og kun var en hastig Opblussen affødt af Efterkrigstidens Produktionsfeber. Den almindelige Opfattelse er, at Bunden nu er naaet, at der atter vil være Muligheder for Fremgang, og at Internationalt Metalarbejderforbund trods alt er en af de stærkeste internationale faglige Sammenslutninger i Verden. Sekretær Konrad Ilg gjorde da ogsaa i sin Indledningstale til Kongressen opmærksom paa, at Arbejdet indenfor de internationalt organiserede Metalarbejdere var præget af Kammeratskab og Sammenhold, men Tiden er overordentlig vanskelig, og ikke mindst den saakaldte industrielle Rationalisering og Karteldannelserne skaber overordentlige Vanskeligheder for Organisationsarbejdet, og Fremtiden vil sikkert stille vidtgaaende Krav til de internationalt organiserede Metalarbejderes Organisation. I Øjeblikket verserer den finske Metalarbejderlockout, der omfatter ca. 6000 Metalarbejdere og blev iværksat den 21. Maj, og hvis Afslutning ikke synes at være nær forestaaende. I Ungarn er 14.000 Metalarbejdere udelukkede, fordi disse afgjort modsætter sig Arbejdsgivernes Krav om Forlængelse af Arbejdstiden. Internationalt Metalarbejderforbund har ydet betydelig Understøttelse til de finske Metalarbejdere, og Kongressen opfordrede ogsaa til at yde Hjælp til de ungarske Kolleger i deres Kamp for Bevarelsen af 8-Timersdagen. Jøvrigt vil Internationalt Metalarbejderforbund i Fremtiden i høj Grad rette sine Bestræbelser imod at organisere de mange Metalarbejdere, som er beskæftigede i Tyskland, Frankrig, Belgien, Luxemburg, Østrig, Czekoslovakiet og Saaromraadet, d. v. s. der, hvor Staalkartellerne først og fremmest har deres Virksomhed. Det drejer sig her om Tusinder af uorganiserede Arbejdere. Vedrørende disse vedtog Kongressen en Resolution, der var stillet af Tyskeren Georg Reichel og Østrigeren Franz Domes, og i hvilken det hedder:

„I Overensstemmelse med sin hidtidige Taktik og i Opfyldelsen af en selvfølgelig Pligt følger Internationalt Metalarbejderforbund Udviklingen af de kapitalistiske Bedrifts- og Produktionsorganisationer. Tempoet og Retningen i denne Udvikling lærer os, at vi her har at gøre med nye Kendsgerninger, hvilke Arbejderklassen i Erkendelse af og under Hensyntagen til sine Rettigheder og Interesser dog maa bestræbe sig for at tilpasse i Metoder og Taktik. Den konkurrenceløse Kapitalismes organisatoriske Magt kan kun ydes en Modvægt gennem en godt bygget Fagorganisation, naar denne virker paa et nationalt og internationalt Grundlag, og ved Siden af Anvendelsen af sin egen Kraft til Beskyttelse af de umiddelbare Producentinteresser (Arbejdernes) ogsaa gennem Lovgivning foranlediger Modforanstaltninger bragt i Anvendelse. Derved afslaar den 11. internationale Metalarbejderkongres afgjort den illusionære Opfattelse, at Arbejderklassen skal bekæmpe Udviklingen af Karteller, Truster o. s. v., altsaa de

Koncentrationstendenser, som findes i den kapitalistiske Verden. Vor Kamp gælder Afværgelsen af den med den voksende kapitalistiske Magt følgende større Udbytning af Arbejderne, som Kapitalismen paaregner at høste af Koncentrationen.

I Erkendelsen af dette og i Overensstemmelse med Referentens (Georg Reichel) Bevisførelser og i Samklang med det Internationale Fagforeningsforbunds Beslutninger, stiller den 11. internationale Metalarbejderkongres frem for alt 2 driftsorganisatoriske Fordringer:

1) Karteller og Truster, deres Partier og Underafdelinger stilles under stadig indgaaende Kontrol af Kontrolbureauer. Disse Bureauers Virksomhed og Uafhængighed ordnes gennem Statsforordninger. Et lignende Embede oprettes paa internationalt Grundlag i Tilslutning til det internationale Arbejdsbureau.
2) Ved Demokratisering af Driftsorganisationerne skabes der Mulighed for i højere Grad at varetage Arbejdernes Interesser, ogsaa i Bedrifternes interne Organisation. Derfor ser Kongressen i Kampen for Indførelsen af og Dannelsen af Bedriftsraadssystemer en af de vigtigste Opgaver for de tilsluttede Forbund og deres Landscentraler med Hensyn til at yde Beskyttelse mod Virkningerne af Karteldannelser."

Angaaende Sværindustrien udtalte Kongressen endvidere bl. a.:

„I Bestræbelsen for mere Beskyttelse for den mest undertrykte og udbyttede Del af Metalarbejderne, Hytte- og Sværindustriarbejderne, som jo i første Række sporer Karteldannelsernes Virkning i Form af Arbejds- og Betalingsbetingelserne, anstrenger det internationale Metalarbejderforbund sig for at stille sin organisatoriske og moralske Kraft til Raadighed.

Kongressen bemærker med Tilfredsstillelse de af Mellemeuropas Sværindustriarbejderes Prager-Konference foretagne Forsøg paa indenfor det internationale Metalarbejderforbunds Ramme at oprette en Sammenslutning af Arbejderne i den østlige Underafdeling indenfor det europæiske Raastaalkartel. Kongressen beordrer Sekretariatet til at fremskynde dette Forsøg og derefter skabe saadanne Organisationsindretninger paa Raastaalkartellets hele Omraade og derudover Arbejdsfællesskab ogsaa for andre Industrigrene i en for Formaalet tilsvarende Udstrækning, hvorigennem Forbundet bliver sikret en forøget Aktionsevne."

De her anførte Spørgsmaals Løsning er i Virkeligheden intet mindre end en Livsbetingelse for de faglige Organisationer i Centraleuropa, thi lykkes det ikke gennem passende Foranstaltninger at modvirke Kapitalismens gennem Karteldannelserne stærkt forøgede Magt, vil det betyde et afgjort Tilbageskridt i økonomisk og kulturel Henseende for vore her beskæftigede Kammerater, og Virkningerne vil række langt ud over de her anførte Omraader. I dette Arbejde skal ogsaa de danske Metalarbejdere, der jo Gang paa Gang under Kampe med Arbejdsgiverne herhjemme har modtaget værdifuld Støtte fra vore udenlandske Kammerater, gennem vore Organisationer være med. I Virkeligheden er vore Forhold i høj Grad afhængige af de store Industrilandes, og vi kan kun være interesserede i, at vore Kammerater i det øvrige Europa har de bedst mulige Løn- og Arbejdsforhold, og til Opnaaelsen heraf vil Internationalt Metalarbejderforbund kunne yde værdifuld Støtte.

Iøvrigt krævede Kongressen i de internationalt fagligt organiserede Metalarbejderes Navn Benaadning af de to dødsdømte Arbejdere i Amerika, Sacco og Vanzetti.

Den Enstemmighed og Samfølelse, der prægede Kongressens Forhandlinger, gav sig ogsaa Udslag ved Valget af Internationalt Metalarbejderforbunds øverste Ledelse, Eksekutivkomiteen, der genvalgtes enstemmigt, samtidig med, at den blev suppleret med den ogsaa her i Danmark kendte Kollega Franz Domes, der indvalgtes som særlig Repræsentant for Metalarbejderne i Czekoslovakiet, Østrig, Ungarn, Rumænien og Jugoslavien. Siden 1920, da Eksekutivkomiteen blev oprettet paa Kongressen i København, har Danmark været repræsenteret heri ved J. A. Hansen og efter hans Død af Kjærbøl. Paa den nu afsluttede Kongres tilbød Danskerne at lade Mandatet overgaa til Svenska Metallindustriarbetareförbundet, der nu tæller ca. 80.000 Medlemmer og dermed er langt den største Metalarbejderorganisation i Skandinavien; af praktiske Grunde enedes man dog om fortsat at lade Danmark være Indehaver af dette Hverv, saaledes at de særlige skandinaviske Interesser indenfor Internationalt Metalarbejderforbund varetages herigennem. Det ærefulde Hverv forpligter til af yderste Evne at hævde de skandinaviske Metalarbejderes Interesser indenfor

vor internationale Organisation. De skandinaviske Organisationer hører til de bedst sammentømrede, og Repræsentanten for disse vil altid under Henvisning til de organisatoriske Resultater, der er opnaaet i Norden, kunne optræde med fornøden Vægt ved Behandlingen af de almindelige internationale Spørgsmaal.

Loven om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring,

som den er revideret i Juni 1927.

Foredrag af Landstingsmand, Former *Ludv. Christensen* ved Møde af Repræsentanter for Arbejdsløshedskasserne Onsdag den 6. Juli 1927 i Rømersgade 22.

Jeg vil gerne have Lov til at fremhæve overfor denne Forsamling, at der under alle Stadier af denne Lovs Forhandling er gjort fra den socialdemokratiske Rigsdagsgruppes Side, hvad der har været menneskeligt muligt og forsvarligt overfor Kassernes Medlemmer for at undgaa den overordentlige Forringelse af Loven, der har fundet Sted.

I Folketingets Udvalg har været afholdt en Mængde Møder og været forhandlet med fuldt Alvor om et Forlig med Ministeriet. Herunder tilkaldtes Gang paa Gang til Konferencer vore Medlemmer i B-Nævnet. Alle Forsøg slog imidlertid fejl, fordi der aabenbart paa et vist Tidspunkt af de Konservative stilledes Krav til Regeringen om, at denne Lov vilde man have til særlig Mishandling ved Samarbejde med Arbejdsgiverforeningen.

Dette fremgaar ogsaa deraf, at i det af Indenrigsminister Kragh fremsatte Forslag (fremsat 17. Februar 1927 i Folketinget) fandtes kun den økonomiske Nedskæring, d. v. s. det nedsatte graduerede Stats- og Kommunetilskud samt Afskaffelsen af al ekstraordinær Understøttelse.

Af de Konservative i Folketinget, d. v. s. af Arbejdsgiverforeningen, er indsat alle de øvrige ny Bestemmelser, der tilsammen gør, at man nu med fuld Føje kan rejse Spørgsmaalet om, hvorvidt Kasserne er nevtrale i Lønstridigheder, eller om de ikke nu i for høj Grad støtter Arbejdsgivernes Interesser.

Ved Forhandlingerne i Landstinget gjorde vi det sidste Forsøg paa at faa en virkelig Forhandling igang, det vil sige en Forhandling, der skulde tage saa meget Hensyn til vore Standpunkter, at vi kunde finde det forsvarligt at stemme for Loven.

Dette vilde Ministeren tilsyneladende gerne, men han var ikke stærk nok til at faa sit Parti med til at sprænge Forliget, der var sluttet med de Konservative. De smaa Ændringer, man fra konservativ Side vilde tiltræde, kunde vi ikke forsvare at købe med at stemme for Loven og derved tage Medansvar for denne.

Loven om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring er ved den nu foretagne Revision undergaaet dels en Række af redaktionelle Ændringer, og dels en Del reelle. Jeg skal holde mig til de sidste.

Afsnittet om Arbejdsanvisning blev der Enighed om mellem samtlige Partier paa Rigsdagen. Der er gennemført en væsentlig Indskrænkning i Anvisningskontorernes Antal. Medens der tidligere var en næsten uindskrænket Ret for Amts-Købstad-Handelsplads- og Sognekommuner til, hver for sig eller i Fællesskab, at oprette Anvisningskontorer med eller uden Filialer, er der nu fastslaaet den Begrænsning, at der i hvert Amt (samt København-Frederiksberg) kun *skal være* 1 Kontor. Herudover *kan der* af Indenrigsministeriet gives Anerkendelse til kommunale Anvisningskontorer i Købstæder med over 10,000 Indbyggere, eller hvor Anvisningernes Antal i de sidste 3 Aar har været gennemsnitlig 1000, eller hvor Antallet af Anvisninger af personlig tilmeldte har været mindst 500.

Endvidere gives Ret for mindre Kommuner til at bevare bestaaende Anvisningskontorer, dog uden Ret til Statstilskud.

Den her foretagne Begrænsning maa sikkert anses for rimelig. Anvisningskontorerne har været meget kostbare Institutioner i Forhold til den synlige Nytte, de har gjort, og i mange Kommuner er man glad ved at kunne blive af med dem. For Arbejdsløshedskassernes Vedkommende ligger Forholdene her forskelligt. For de fleste Kasser med faglærte Medlemmer har de været betydningsløse, maaske nærmest til Gene, medens navnlig de ufaglærte store Grupper efterhaanden ved Samarbejdet med Kontorerne fik nogen Nytte af dem.

Arbejdsløshedskasserne har de samme Pligter overfor de ny Amtskontorer som tidligere overfor de stedlige, hvad angaar Til- og Afmeldinger af Arbejdsløse samt Forhold under Konflikter.

I Afsnittet om *anerkendte Arbejdsløshedskasser* er der straks i *§ 6*)* indført som Stykke 3 en ny Bestemmelse, hvorefter »*Lønarbejdere, der tilhører forskellige Fag, har Ret til at slutte sig sammen i en Landskasse, der ligestilles med Arbejdsløshedskasserne*«.

Under Forhandlingerne i Rigsdagen er det udtalt, at det, man vil med denne Bestemmelse, er at skaffe Kristelig dansk Fællesforbund Mulighed for at oprette en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse. Om dette Formaal opnaas er noget andet. Dertil kræves nemlig, at K. D. F. skal dele sine Medlemmer nøjagtig ud i en Arbejder- og en Mesterafdeling, hvad man maaske ikke vil være saa glad for at skulle gøre; thi derved vil der jo lettere opstaa et Modsætningsforhold mellem de to Parter, der kan føre til Svækkelse eller Splittelse af denne Organisation.

For andre end K. D. F. vil det være vanskeligt at benytte denne Bestemmelse til at lave separate Kasser.

---

*) Det er den nye Lovs Paragrafnumre, der er anførte i Foredraget.

I § 7, Stk. 1, 2. Punktum, er nemlig bevaret Bestemmelsen om, at Arbejdsnævnet (B-Nævnet) skal gøre Indstilling derom til Ministeren, for at denne kan faa Ret til at give Anerkendelse til nye Kasser i Fag eller for Omraader, hvor der i Forvejen findes en faglig eller stedlig begrænset Arbejdsløshedskasse.

I § 10, Stk. 1, er sidste Punktum, der siger, at »*Dog kan faglige Uoverensstemmelser ikke begrunde Nægtelse af Optagelse i eller Udelukkelse af Kassen*«, nyt. Der er naturligvis tænkt paa Strejkebrydere, og det er selvsagt af Rigsdagens Flertalspartier tænkt som en Knytnæve mod Fagforeningsindflydelsen i Arbejdsløshedskasserne. Imidlertid er der her ikke Tale om noget egentligt nyt; thi Arbejdsløshedskasserne har aldrig i Henhold til Loven haft Ret til at nægte Optagelse eller foretage Udelukkelser paa Grund af faglige Uoverensstemmelser. Reelt er der derfor kun sket det, at man i Loven slaar det fast, som i Forvejen var gældende.

I § 10, Stk. 2, er sidste Punktum nyt. Det lyder: »*Optagelse kan dog ikke nægtes Personer, som godtgør umiddelbart efter Optagelsen at kunne faa Beskæftigelse af passende Varighed indenfor vedkommende Fag*«. Under Forhandlingerne i Landstingets Udvalg foreslog Indenrigsministeren Ordene »*af passende Varighed*« ombyttet med »*af ikke rent midlertidig Art*«, og der er Grund til at tro, at det ny ministerielle Cirkulære, der skal udarbejdes til Forstaaelse af Loven, vil fastslaa, at dette sidste bliver Fortolkningen.

I § 12 er der givet Direktøren Ret til at kræve Ændringer i Kassernes Medlemsbidrag, naar han skønner det nødvendigt, og denne Bestemmelse er i H. t. Loven allerede traadt i Kraft fra 1. Juli d. A.

Heller ikke her er i Realiteten Tale om noget nyt, men kun om en Lovfæstning af et bestaaende Forhold; thi Direktøren har altid haft Ret til at gribe ind, naar han skønnede, at der var et Misforhold mellem en Kasses Understøttelser og dens Medlemsbidrag.

§ 13 indeholder den ny **Tilskudsordning,** hvorefter saavel Statens som Kommunernes Tilskud gradueres i Forhold til Fagets Gennemsnitsfortjeneste. Princippet i denne Nyordning kan ikke siges at være uretfærdigt, tværtimod, der er meget tiltalende ved det. Det gale er, at Tilskudet, der for Statens Vedkommende falder fra 40 pCt. paa Indtægter indtil 1500 Kr. til 10 pCt. paa Indtægter over 4000, gennemsnitlig er sat for lavt. Det samme gælder Tilskudet fra Kommunerne, der ydes med 30 pCt. paa Indtægter indtil 2000 Kr. og falder til 5 pCt. paa Indtægter over 4000 Kr.

Statstilskud.

Gennemsnitlig Aarsfortjeneste for Fagets (Omraadets) Arbejdere:	Statstilskud i Forhold til Medlemsbidraget:
Indtil 1500 Kr.	40 pCt.
1500 - til 2000 Kr.	35 -
2000 - - 2500 -	30 -
2500 - - 3000 -	25 -
3000 - - 3500 -	20 -
3500 - - 4000 -	15 -
over 4000 -	10 -

Kommunetilskud.

Gennemsnitlig Aarsfortjeneste for Fagets (Omraadets) Arbejdere:	Kommunetilskud i Forhold til Medlemsbidraget:
Indtil 2000 Kr.	30 pCt.
2000 - til 2500 Kr.	25 -
2500 - - 3000 -	20 -
3000 - - 3500 -	15 -
3500 - - 4000 -	10 -
over 4000 -	5 -

Der var i det af Ministeren fremsatte Forslag ogsaa for Kommunetilskudene en Indtægtssats paa indtil 1500 Kr. og hertil et Tilskud paa 35 pCt. En Henvendelse fra Sogneraadsforeningen under Forslagets Behandling i Folketinget var imidlertid nok for Flertalspartierne til at slaa de 2 laveste Satser sammen og derved reducere de 35 pCt. til 30 pCt. Tilskud ogsaa for Fag med indtil 1500 Kr.s Indtægt.

Det er Bondekommunernes Kærlighed til Landarbejderne.

Beregningen af den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i Faget (Omraadet) foretages af Direktøren paa Grundlag af Det statistiske Departements Meddelelser om Lønforhold og den af Direktoratet udarbejdede Statistik vedrørende Arbejdsløsheden i Faget i det foregaaende Finansaar.

Den enkelte Kasses Tilskudsprocent vil altsaa — selv om der ingen Ændringer sker i Lønforholdene — kunne gaa op og ned, efter som Ledigheden i Faget er lille eller stor.

Faldende Lønninger vil naturligvis særlig stærkt kunne paavirke Tilskudet.

Hvad det Offentliges Tilskud i Gennemsnit vil blive for samtlige Kasser, kan ikke nøjagtigt regnes ud, men det vil antageligt med nuværende Lønninger og Ledighed blive ca. 48 pCt. Dette betyder, at Tilskudene fra det Offentlige, der i 1907 blev fastsat til 100 pCt. (dog kun frivilligt for Kommunerne, hvorfor det aldrig blev heltud 100 pCt.), nu er halveret.

Den nye Tilskudsordning er gældende for indeværende Aar, men det kan allerede nu ses, at langt de fleste Kasser naturligvis faar Nedgang, adskillige endda meget betydelig Nedgang, i offentlige Tilskud, og at kun meget faa vil faa større Tilskud eller blot det samme, som efter den gamle Lov.

Nyordningen maa anspore Kasserne til at sørge for altid at faa hvert eneste arbejdsløst Medlem regnet med i den officielle Statistik og maa opfordre Fagene til saavidt gørligt at kontrollere de Lønoplysninger, Det statistiske Departement bringer.

I § 15, Stk. 2, reduceres den Maksimumsbjælp, der maa ydes til Medlemmerne, der ikke er Familieforsørgere, fra 350 til 300 Øre, medens de 4 Kr. pr. Dag, der kan ydes Familieforsørgere, opretholdes. Her bliver det hver Kasses egen Sag at afgøre, om den kan eller vil have en Forskel paa 1 Kr. pr. Dag for Forsørgere og Ikke-Forsørgere, eller om man vil lade 4 Kr. Satsen gaa ned til Kr. 3,50. Der er vel nok Kasser, der af økonomiske Grunde maa overveje at gaa den sidste Vej.

I *samme § Stk. 4,* er i 2. Linie indsat »nedsætte«

i Stedet for »ændre«. Maksimumsunderstøttelsen kan altsaa ikke af en ny Minister forhøjes.

I *Stk. 7 i samme §* er i 2. Linie indsat Ordet »skal«, hvor der tidligere stod »kan«. Dette er en ikke uvæsentlig Ændring, thi hvis Ordlyden skal følges, vil baade den, der arbejder paa nedsat Arbejdstid, og den, der gennem længere Tid har været helt ledig og faar 4 Dages rent midlertidigt Arbejde i en Uge, rammes ens, hvad der er uretfærdigt mod den helt arbejdsløse. Dertil kommer, at Loven ikke siger noget om, hvad der skal forstaas ved Ordene *»i Uge«*. Hvad er det for en Uge? Er det fra Søndag til Lørdag? Er det hvert enkelt Medlems Understøttelsesuge? Eller skal Arbejdsdagene lægges sammen til enhver Tid indenfor de 7 sidste Dage? Eller hvad? Derpaa har man ingen Besked kunnet give os, eller villet give os.

§ 17 er den, der i særlig Grad har haft de Konservatives Bevaagenhed. I den nugældende Lov staar i § 20, der omfatter de Tilfælde, hvor der ikke maa ydes Understøttelse:

Punkt 1. »under Strejke eller Lockout til Personer, der omfattes af samme«.

Dette er nu ændret til følgende:

Stk. 1. En anerkendt Arbejdsløshedskasse maa ikke yde Understøttelse:

1. *under Strejke eller Lockout til Personer, der omfattes af samme; som Følge heraf maa Understøttelse ikke ydes under en indenfor vedkommende Kasses faglige Omraade iværksat Strejke eller Lockout, før det af Direktøren er afgjort, i hvilket Omfang den foreliggende Arbejdsstrid er af Betydning for Beskæftigelsesmulighederne indenfor Faget. De nærmere Regler for Genaabningen af Kassen eller en eller flere af dennes Afdelinger fastsættes for 3 Aar ad Gangen af Indenrigsministeren efter Forhandling med Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg. Saa længe Konflikten varer, maa der ikke ydes Understøttelse til Arbejdere, som tilhører de i Konflikten deltagende Fag, og som sidst har været beskæftiget ved mere end midlertidigt Arbejde i en af de konfliktberørte Virksomheder, eller til de Arbejdere indenfor en saadan konfliktberørt Virksomhed, hvis Arbejdsløshed er direkte affødt af Konflikten.*

Medens efter de gældende Regler Direktøren først foretog Undersøgelserne og derefter bestemte, om Kassen eller nogen af dens Afdelinger skulde lukke for Udbetaling, er dette nu vendt om til, *at* der straks skal lukkes og først skal lukkes op igen, naar Direktøren har undersøgt Arbejdsstridens Betydning for Beskæftigelsesgraden indenfor Faget og truffet sin Afgørelse.

Dernæst *at* de Regler for Udbetaling under Konflikter, der hidtil har været udarbejdede af B-Nævnet ved frivillig Forhandling med Statstilsynet, nu skal udarbejdes af Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg for 3 Aar ad Gangen.

Endelig *at* Arbejdere indenfor en konfliktberørt Virksomhed, hvis Arbejdsløshed er direkte affødt af Konflikten, ikke kan faa Understøttelse.

Den første af disse 3 Bestemmelser er vel nok i Praksis den mindst slemme; thi Fagene vil jo som Regel allerede før Konfliktens Udbrud eller i alt Fald meget hurtigt efter have de Oplysninger, Direktøren skal bruge. Meget kan i den Henseende forberedes, naar man ved, det gælder om hurtigt at aflevere Oplysningerne for at faa Kassen lukket op igen. Lukningerne kan dog naturligvis blive generende nok.

Værre er det, at Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg, hvis hele Sammensætning og Arbejdsopgaver ligger dette Problem fjernt, og hvor Arbejderrepræsentanterne har et født Flertal imod sig, institueres som en Art Overnævn vedrørende Understøttelse under Konflikter.

Værst er det dog, at det nu i Loven er slaaet fast, at ogsaa andre end de i Konflikt værende udelukkes fra Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Arbejdsgiverforeningen kan, ved at lockoute nogle ganske faa Arbejdere, f. Eks. 4 Kedelpassere, faa gjort maaske 1000 Mand arbejdsløse og tvinge Fagforbundene til at understøtte disse som strejkende eller faa dem til, hvis de ingen Understøttelse faar, at øve et Pres paa Kedelpasserne.

Den endelige Udformning af, hvorledes Loven skal praktiseres, kommer dog først gennem Ministerens Cirkulære, idet disse Bestemmelser, og navnlig den første om den øjeblikkelige Lukning af f. Eks. Arbejdsmændenes Kasse, hvis der strejker 4 Mand i Nexø, efter Anvisning af Venstres Ordfører i Landstinget antagelig vil blive fortolket noget mere fornuftigt end Ordlyden anviser.

§ 17, Stk. 1, Punkt 6, der tidligere kun afskar Medlemmer, der fik fast Fattigunderstøttelse, fra at faa Understøttelse, er skærpet saaledes, at der nu skal standses, saasnart den paagældende oppebærer Fattigunderstøttelse med Fattighjælps Virkning, eller i de sidste 3 Maaneder gentagne Gange har oppebaaret saadan Fattigunderstøttelse.

Denne Bestemmelse er en ny Skærpelse, der vil gøre det vanskeligere end hidtil for de Medlemmer, der har været saa ulykkeligt stillede, at de har maattet ty til Fattigvæsenet, at slippe ud af Fattigvæsenets Klør, og er derfor i høj Grad inhuman.

Bestemmelsen er ganske vist samtidig blevet lettere at administrere; thi det har været meget vanskeligt at faa fastslaaet i mange Tilfælde, om den Hjælp, der er ydet, er fast Fattighjælp. Nu er der til Rest kun det vage Begreb »gentagne Gange i de sidste 3 Maaneder«.

I § 17, Stk. 1, Punkt 9, er tilføjet i 2. Linie »eller Kommunalbestyrelsen«. Det er formentlig ogsaa her Sognekommunerne, der har villet skabe sig fuldstændig Sikkerhed for at have Ret til at anvise de Arbejdsløse Arbejde. I Byerne vil denne Ændring næppe faa nogen særlig Betydning.

I § 17, Stk. 2, er i 4. og 5. Linie indført følgende ny Bestemmelse, efter »under«: *»den Timeløn, der i Henhold til Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er fastsat for tilsvarende Arbejde, eller under«*, hvorefter dette Stykke har faaet følgende Ordlyd:

Det skal ikke kunne anses for fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, at Lønnen for Arbejdet er lavere end den, som den

paagældende har haft, naar Lønnen dog ikke er under den Timeløn, der i Henhold til Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er fastsat for tilsvarende Arbejde eller under, hvad der i den paagældende Virksomhed eller Egn sædvanligt ydes for tilsvarende Arbejde. Et Medlems Vægring ved at overtage et Arbejde paa de i Overensstemmelse med foranstaaende tilbudte Vilkaar medfører Understøttelsens Bortfald straks, jfr. dog nedenstaaende Stykke 5.

Denne Bestemmelse har man selvsagt fra Arbejdsgivernes Side faaet indsat for at bruge den som Løntrykparagraf. Nu staar der jo ganske vist ikke *Minimalløn*, men kun *den Timeløn*. I Praksis kan man dog med Sikkerhed gaa ud fra, at den vil blive søgt fortolket paa den Maade, at det er Mindstelønnen, vore ledige Medlemmer skal kunne tvinges til at gaa i Arbejde for — eller miste Retten til Understøttelse.

Her kommer Fagorganisationerne til at træde til med Støtte til de Medlemmer, der kun, fordi de ikke vil være Løntrykkere overfor sig selv og deres Kammerater, bliver frataget Retten til Hjælp fra Arbejdsløshedskassen.

§ 17, Stk. 4, er ny og fastslaar, at Alimentanter, saafremt Opholds- eller Forsørgelseskommunen forlanger det, kun kan faa $^2/_3$ af deres Understøttelse udbetalt, medens Resten skal indbetales til den paagældende Kommune.

§ 19 indeholder Bestemmelser om de *nye Krisefonds*, Arbejdsløshedskasserne hver for sig bliver berettigede til at oprette. Der skal for disse Fonds oprettes en særlig Vedtægt.

Medlemsbidraget til en saadan Fond skal udgøre mindst 20 pCt. af det ordinære Medlemsbidrag til Arbejdsløshedskassen.

Hvis Fonden bliver tilstrækkelig stor, kan man faa Lov at ophøre med at betale dertil. Betingelserne for at faa den til at træde i Virksomhed er iøvrigt følgende:

Krisefonden træder i Virksomhed efter Beslutning af Arbejdsløshedskassens Bestyrelse, dog at Vilkaaret er, at Ledigheden indenfor Kassen i de nærmest foregaaende to Maaneder har oversteget Kassens gennemsnitlige Ledighedsprocent i de tilsvarende Maaneder i de sidste 10 Aar — med Udskydelse af de to højeste Procenter — med 70 pCt., hvis den gennemsnitlige Ledighedsprocent er 10 eller derunder. Er den gennemsnitlige Ledighedsprocent højere, nedsættes nævnte 70 pCt. med 3 for hvert Point, den gennemsnitlige Ledighedsprocent ligger over 10, dog at Tillægsprocenten ikke kan nedsættes under 40. Den af Kassen foretagne Opgørelse i Henhold til foranstaaende skal i Forvejen være godkendt af Direktøren.

Disse Betingelser for at lade Krisefonden træde i Virksomhed er i Almindelighed ikke værre end de, der gælder nu som Betingelse for at opnaa Anerkendelse som kriseramt. For Fag med en meget lav Gennemsnitsprocent bliver det noget vanskeligere, medens det til Gengæld bliver noget lettere for Fag med en meget høj Gennemsnitsprocent at faa Krisefonden i Virksomhed.

Den daglige Understøttelse af Fonden kan ikke overstige $^2/_3$ af det paagældende Medlems ordinære Understøttelse og ikke ydes for mere end 70 Dage.

Stats- og Kommunetilskud ydes efter de i § 13 fastsatte Regler, og endvidere kan der af den Arbejdsløshedsfond, som er det eneste, der bliver tilbage af Afsnittet om ekstraordinær Understøttelse i den gamle Lov, ydes et Tilskud af Fondens Renteindtægt, der dog ikke maa overstige 25 pCt. af det af Kassens Medlemmer i det foregaaende Aar indbetalte Bidrag til Krisefonden. Hvis alle Kasser opretter Krisefond, vil der dog langtfra kunne blive Tale om 25 pCt. Tilskud ad denne Vej.

Hvormange Kasser vil faa Raad til at oprette saadanne Krisefonds? Sikkert ikke mange! Paa den anden Side maa det erkendes, at det for de Kasser, der kan gøre det, vil være den overkommeligste Maade at skaffe en forlænget Understøttelse frem paa under Krisetider.

Lovens Afsnit III, der tidligere hed Ekstraordinær Arbejdsløshed, hedder nu

Arbejdsløshedsfonden.

Al Udbetaling af ekstraordinær Understøttelse ophører. Arbejdsløshedsfonden bevares og faar følgende Indtægter:

Resterne af den gamle Fond, der antageligt vil andrage mellem 7 og 9 Millioner Kr., plus et Arbejdsgiverbidrag, der er nedsat fra 5 til 3 Kr. og til 2 Kr. for Lærlinge samt Arbejdere ved Land- og Skovbrug. Naar Fonden har naaet 12 Millioner Kr., standser man dens Vækst og Arbejdsgivernes Bidrag ophører fuldstændigt.

Fondens Ledelse er Direktøren, 2 Arbejdsgivere og 1 Arbejder.

Fondens Opgaver er følgende:

Af Renteindtægten kan indtil $^4/_5$ anvendes som Tilskud til de af Kasserne eventuelt oprettede Krisefonds.

10 pCt. af disse $^4/_5$ skal dog forlods anvendes som Tilskud til Krisefonds, oprettede af de i § 26 nævnte ikke-anerkendte Forsikringskasser. Det er Funktionærkasser, der her er tænkt paa, og for en hel Del af disse, nemlig alle de Kasser, der er oprettede af Funktionærer, der ikke har Adgang til at være Medlemmer af en allerede bestaaende Arbejdsløshedskasse, vil det være rimeligt og naturligt, at der ydes et Tilskud til de af disse Organisationer eventuelt oprettede Krisekasser. Omvendt bør der naturligvis ikke ad denne Vej kunne gives ganske illegitime Organisationer, bestaaende af Folk, der naturligt hører hjemme i allerede bestaaende Arbejdsløshedskasser, en Slags officiel Anerkendelse ved at yde dem Tilskud i H. t. denne Bestemmelse i Loven.

Der kan som hidtil af Fondens Midler oprettes Kursus for Arbejdsløse eller ydes Tilskud til Kommuner til Oprettelse af saadanne, og der kan ligeledes ydes Hjælp til Kursusophold. Angaaende dette sidste skal der dog af Indenrigsministeren udarbejdes nye Regler, da der jo nu maa ydes et direkte Tilskud i Stedet for som hidtil, at Hjælpen ydedes i Form af den fortsatte Hjælp.

Fonden kan endvidere under visse Forhold yde Laan til kriseramte Arbejdsløshedskasser, der ikke er i Stand til ved Kontingentforhøjelser at skaffe sig de nødvendige Midler. Der vil dog sikkert i alle Tilfælde blive krævet, at de respektive Fagforbund skal kautionere for Laanene.

Nødhjælpsarbejds-Begrebet opretholdes paa Trods af, at det i Praksis har vist sig ganske uanvendeligt. Man vil fortsat gøre Udbetaling af Understøttelse afhængig af, at den paagældende ikke kan faa Arbejde ved Nødhjælpsarbejde, og for dem, der er beskæftigede derved, skal der som hidtil ske et Fradrag i Lønnen paa 15 pCt., der indgaar til Arbejdsløshedsfonden.

Fonden skal endelig som hidtil kunne bidrage til Nedsættelse af Udgifterne ved Nødhjælpsarbejder med indtil 20 pCt., dog ikke med over 2 Kr. pr. Arbejdsdag.

I Afsnit IV, der omhandler Tilsynet, er sket den lille Ændring, at Direktøren nu udnævnes af Kongen for Livstid, medens han tidligere udnævntes for 6 Aar ad Gangen.

Iøvrigt er kun sket det, at C-Nævnet er afskaffet sammen med den ekstraordinære Understøttelse, medens de 2 andre Nævn, A-Nævnet for Arbejdsanvisningen og B-Nævnet for Arbejdsløshedsforsikringen, er bevarede uændrede i deres Sammensætning.

Den ny Lov træder i Kraft i 3 Tempi, nemlig for de offentlige Tilskuds Vedkommende fra 1. April d. A., for Direktørens Ret til at kræve Kontingentændringer fra 1. Juli d. A. og for hele den øvrige Del af Lovens Vedkommende fra 1. Oktober d. A.

Til Slut skal jeg erindre om, at mine Udtalelser om de forskellige ny Bestemmelser ikke kan betragtes som nogen Vejledning, men kun som et Referat af dem; thi der vil, som jeg tidligere har bemærket, fra Indenrigsministeriet blive udsendt et Cirkulære, der paa forskellige Punkter formentlig vil give en anden Fortolkning end den, der umiddelbart ligger i Lovens Ord. En endelig Vejledning vil derfor først kunne gives, naar dette Cirkulære foreligger.

2 Voldgiftskendelser.

En Sag vedrørende Odense Staalskibsværft.

Da den nye Overenskomst af 16. December 1926 mellem Centralorganisationen af Metalarbejdere og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien traadte i Kraft den 1. Februar, opstod der forskellige Divergenser vedrørende Fortolkningen af Overenskomsten, hvilke dog blev bragt ud af Verden ved en Række Forhandlinger mellem de to Organisationers Ledelser. Dog lykkedes det ikke at opnaa Enighed om et enkelt Spørgsmaal vedrørende Odense Staalskibsværft, hvorfor Sagen gik til Behandling i en faglig Voldgiftsret med Hr. Politimester Parker som Opmand. Denne har under 6. August afsagt en Kendelse, som vi hidsætter in extenso:

Sagens Omstændigheder er følgende:

Fornævnte Overenskomst af 16. December 1926, traadt i Kraft den 1. Februar d. A., indeholdt et Tillæg ligeledes af 16. December f. A., hvis første Afsnit er saalydende:

I Forbindelse med Afslutningen af foranstaaende Overenskomst er Parterne blevet enige om følgende:

1) Prislister og dermed ligestillede faste Akkordpriser og Bonusordninger reduceres med 4 pCt.
2) Fortjenester ved Procent-Akkord og Timelønsbetalinger (incl. Akkordafsavnstillæg) over 150 Øre reduceres med 4 pCt., dog ikke længere ned, end Arbejderen vilde være kommet, hvis han havde haft 150 Øre, hvor Reduktionen er 3 pCt.
3) Fortjenester ved Procent-Akkord og Timelønsbetalinger (incl. Akkordafsavnstillæg) over 115 Øre og indtil og med 150 Øre reduceres med 3 pCt., dog saaledes, at Betalingen ikke kan reduceres til mindre end 115 Øre.
4) Timelønninger (Grundløn) og Timelønsbetalinger paa 115 Øre og derunder reduceres ikke,

hvorhos selve Overenskomsten under Afsnit E, § 2, indeholder de Bestemmelser, at Minimallønnen for Forbundets Medlemmer, som har været Svende i 1 Aar, er 76 Øre pr. Time, og at Mindste-Betalingen for Timelønsarbejdere er fastsat til 96 Øre.

Ved Overenskomstens Ikrafttræden den 1. Februar d. A. arbejdede Odense Staalskibsværft i nogle Tilfælde med Timelønninger under 76 Øre. Disse skulde i Henhold til Overenskomsten forhøjes til 76 Øre, og en saadan Forhøjelse fandt ogsaa Sted, men saaledes at Værftet samtidig reducerede de bestaaende overenskomstmæssige Tillæg, saaledes at de paagældende Arbejderes Timefortjeneste blev uforandret.

Denne Reduktion af Tillægene er det, at Forbundet protesterer imod og paastaar kendt uhjemlet under Anbringende af, at det ikke i Overenskomsten er fastslaaet, at en saadan Reduktion skal finde Sted, og at Værftet er uberettiget til eensidigt, d. v. s. uden Opsigelse og Forhandling, at regulere paa de eengang vedtagne Tillæg, som ikke er berørt ved Hovedoverenskomsten.

Sammenslutningen har for sit Vedkommende nedlagt Paastand paa, at den af Værftet praktiserede Aflønning kendes berettiget, idet Overenskomsten med det dertil knyttede Tillæg ikke havde til Hensigt at instituere nogen som helst Lønforhøjelse for de under Forbundet staaende Arbejdere, men tværtimod instituerede Reduktion af Arbejdslønningerne, dog saaledes at de Lønninger, der laa mellem 76 og 115 Øre pr. Time, skulde være urørlige.

Forbundet har under Sagen anført, at Tillægsprocenterne altid er givet til en ny Timeløn og altid reduceres med nye Timelønninger, hvorhos det har anført, at der ikke under Overenskomstforhandlingerne var nogen Tale om, at der skulde finde en Reduktion Sted af Tillægsprocenterne i samme Forhold, som Minimallønningerne forhøjedes.

Hertil er bemærket af Sammenslutningen, at dette Forhold vel ikke blev drøftet under Overenskomstfor-

handlingerne, men at Sammenslutningen paa sin Side gik ud fra, at en Reduktion af Tillægene maatte være en Følge af Forhøjelsen af Minimallønnen, naar henses til, at hele Overenskomstforhandlingen stod i Nedskæringens Tegn og ikke paa noget Punkt forudsatte Lønforhøjelser, men i det højeste status quo for de laveste Lønninger.

Idet nu bemærkes, at en Forhøjelse af Minimallønnen selv begrænset ved en Reduktion af Procent-Tillægene vil faa nogen Betydning, bl. a. ved Aflønningen for Overarbejde, saaledes at en Forhøjelse af Minimallønningerne, selv om disse samtidig begrænses ved en Reduktion af Tillægene, ikke kan siges at være betydningsløs, skønnes det ikke rettere end, at der maa lægges Vægt paa, at hele det citerede Tillæg til Overenskomsten tydeligt udviser en Tendens til en Reduktion af de højere Fortjenester og status quo for de lavere.

Under Hensyn hertil findes det betænkeligt at statuere, at det kan have været Organisationernes Mening, at Overenskomsten skulde medføre en Forhøjelse af de lavest liggende Lønninger, og da den af Hovedorganisationerne trufne Overenskomst, da den i det foreliggende Tilfælde ikke medfører nogen Fortjenstreduktion for de paagældende Arbejdere, maa anses bindende for disse, findes der at maatte gives Sammenslutningen Medhold i, at den af Odense Staalskibsværft praktiserede Aflønningsmaade er berettiget.

Thi kendes:

Odense Staalskibsværft findes berettiget til at reducere i Tillægene for Arbejde, der udføres for ansat Timeløn plus et Procent-Tillæg af Arbejdere, hvis ansatte Timelønninger er blevet forhøjet som Følge af Minimallønsbestemmelsen i Overenskomsterne af 16. December 1926.

Sagens Omkostninger — herunder Salær til Opmand for Møde og Kendelse — Kr. 150, udredes med Halvdelen af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark og Halvdelen af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark.

Frederiksberg, den 6. August 1927.

H. Parker.

En Tillidsmandsafskedigelse hos Rohrbach Metal-Aeroplan Co., København.

Da der i Anledning af, at ovennævnte Aktieselskab havde afskediget Tillidsmanden under Henvisning til Arbejdsmangel, havde været afholdt resultatløst Mæglings- og Timandsmøde, gik Sagen til faglig Voldgift med Landsdommer Haack som Opmand, og denne har under 6. Juli afsagt en Kendelse, der ligeledes hidsættes in extenso:

A/S Rohrbach Metal-Aeroplan Co. afskedigede den 3. Juni d. A. samtlige dersteds beskæftigede Nittere, ialt 5, herunder Tillidsmanden for de paa Virksomheden beskæftigede Medlemmer af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Schmidt, under Henvisning til, at der intet Arbejde for Nitterne forelaa.

Forbundet hævder, at denne Afskedigelse for Tillidsmandens Vedkommende er overenskomststridig og paastaar derfor Afskedigelsen kendt uberettiget og Aktieselskabet idømt Erstatning til Schmidt.

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark paastaar derimod Aktieselskabet frifundet.

I Overenskomsten af 1927 mellem de to Organisationer har Bestemmelsen i A, § 2, om Adgang til at afskedige Tillidsmænd faaet følgende Affattelse:

> »En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og Arbejdsgiveren er pligtig til at give ham 2 Maaneders Varsel. Er Afskedigelsen begrundet i Arbejdsmangel, bortfalder Varselspligten.«

Til Støtte for sin Paastand har nu Forbundet anført forskellige Betragtninger:

I første Linie anføres, at den tilstedeværende Arbejdsmangel, som er benyttet til at afskedige samtlige Nittere, er kunstig tilvejebragt af Firmaet for at komme af med Tillidsmanden, over hvis Forhold det tidligere har besværet sig til Forbundet. Det hævdes, at der paa Virksomheden altid vil være Nitterarbejde at udføre. Umiddelbart før Afskedigelsen havde Aktieselskabet faaet udført et meget betydeligt Overarbejde af Nitterne og havde kun derved kunnet naa at skabe en øjeblikkelig Tomhed, der saa er benyttet til at faa Tillidsmanden bort. Det anføres i denne Forbindelse, at der allerede Dagen efter Afskedigelsen forelaa noget Nitterarbejde hos Aktieselskabet.

Aktieselskabet har heroverfor bestemt bestridt, at Situationen var lagt til rette med Tillidsmandens Afskedigelse som Formaal. Det er vel rigtigt, at der allerede den 4. Juni var noget, der skulde nittes, og som man anmodede en af Smedene paa Virksomheden om at udføre, men dette Arbejde bestod kun i Udbedring af Fejl ved et Arbejde, som en af de afskedigede Nittere havde udført. Aktieselskabet har oplyst, at først 10 Dage efter Afskedigelserne antog man paany 1 Nitter, 1 à 2 Dage derefter atter 1 og endelig 3 Dage senere atter 1, saaledes at der nu en Maaned efter Afskedigelserne er ialt 3 Nittere i Arbejde.

Forbundet har endvidere anført, at Aktieselskabets Direktør Erhardt, da Tillidsmanden overfor det foran omtalte Forlangende om betydeligt Overarbejde forud for den 3. Juni udtalte Frygt for, at Nitterne, naar dette var færdigt, vilde blive afskedigede, hertil svarede, at han garanterede for, at dette ikke vilde ske. Forbundet hævder, at Schmidts Afskedigelse i alt Fald paa Baggrund heraf har været ulovlig.

Aktieselskabet har imidlertid bestridt, at Direktøren har afgivet nogen saadan Garanti, og hævdet, at han kun har udtalt som sandsynligt, at der stadig vilde være Arbejde, og overfor denne Forklaring kan det ikke ved det fremkomne anses bevist, at der er afgivet en Garanti som paastaaet.

Forbundet gør endelig gældende, at Aktieselskabet burde have beholdt Schmidt, der var Tillidsmand baade for Nitterne og Klejnsmedene i Virksomheden, idet man

kunde have afskediget en Klejnsmed og ladet Schmidt udføre dennes Arbejde, hvad han hævdes at have været kvalificeret til at gøre.

Firmaet har hertil bemærket, at det antager sine Folk paa Antagelseskort, hvor de opføres enten som Klejnsmede eller som Nittere, idet man kræver Specialarbejdere. Schmidt er antaget som Nitter, og Aktieselskabet hævder, at han ikke kunde anvendes til det Klejnsmedearbejde, der kræves dersteds, idet hver eneste Del af dette skal udføres efter Tegning. Schmidt har vel lejlighedsvis hos Aktieselskabet været med ved Klejnsmedearbejde, men har aldrig arbejdet efter Tegning og kan efter Virksomhedens Mening ikke anvendes hertil.

Schmidt har vel hævdet, at han hos Aktieselskabet har arbejdet selvstændigt efter Tegning som Klejnsmed, men overfor Aktieselskabets Overværkførers bestemte Benægtelse heraf har han ikke kunnet bevise sit Anbringende i saa Henseende. Med Hensyn til hans Kvalifikationer som Nitter har Aktieselskabet derimod udtalt, at han er en af de dygtigste blandt denne Gruppe Arbejdere paa Virksomheden.

Som Sagen herefter foreligger, maa Opmanden — omend det er særdeles forstaaeligt, at Afskedigelsen umiddelbart efter, at et betydeligt Overarbejde har været krævet, har vakt Mistanke hos Forbundet om, at Arbejdsmangelen var fremkaldt for at kunne gennemføre Schmidts Afskedigelse — statuere, at Afskedigelsen af Schmidt ikke er i Strid med Overenskomstens § 2, idet man maa erkende, at der da og endnu i 10 Dage derefter ikke har været Arbejde til at beskæftige en Nitter, og idet det efter det foran anførte ikke findes at kunne kræves af Aktieselskabet, at det skulde have ladet Schmidt erstatte en af de specielt som Klejnsmed antagne Arbejdere, hvorhos det endelig, som allerede anført, ikke er godtgjort, at der af Aktieselskabets Ledelse er garanteret mod, at der skulde ske Afskedigelse af Nitterne.

Herefter vil Aktieselskabet være at frifinde.

Voldgiftssagens Omkostninger, derunder i Opmandssalær 150 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Sagens Parter.

Herefter kendes:

A/S Rohrbach Metal-Aeroplan Co. frifindes i denne Sag.

Den 6. Juli 1927.

Olaf Haack.

Arbejdslønnen i Smede- og Maskinarbejderfaget i November 1926.

Ligesom for Aarene 1920—22 og 1924—25 har Det statistiske Departement foretaget en Bearbejdelse af et større lønstatistisk Materiale, der gennem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund er indsamlet i November 1926. Oplysningerne omfatter ialt ca. 11,500 af Forbundets ca. 25,000 Medlemmer, hvoraf dog kun ca. 17,500 paa daværende Tidspunkt havde Beskæftigelse.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste var efter Opgørelsen i November 1926 for hele Landet 157 Øre, i København 173 Øre og i Provinsen 141 Øre, medens Timefortjenesten for Smede og Maskinarbejdere i Følge de Opgørelser, der udarbejdes paa Grundlag af det Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, i Oktober Kvartal 1926 var 172 Øre i København og 143 Øre i Provinsen. De to forskellige Opgørelser viser saaledes god Overensstemmelse i Betragtning af det forskellige Materiale, paa Grundlag af hvilket de er foretaget.

Iøvrigt viser Opgørelsen pr. November 1926 nogenlunde tilsvarende Forhold med Hensyn til Fortjenesten indenfor de forskellige Brancher og Virksomheder og indenfor de forskellige Aldersgrupper som de tidligere Undersøgelser af tilsvarende Art, f. Eks. Undersøgelsen pr. November 1925.

Forøvrigt har Forbundets Hovedledelse besluttet at indsamle Statistikmateriale 4 Gange om Aaret, saaledes at Forbundet fremtidig lader udarbejde en permanent Statistik, visende saavel Timelønningerne som Fortjenesterne, og saaledes at det fremgaar, hvorledes Gennemsnitsfortjenesten ligger i de enkelte Byer og de enkelte Landsdele. Materialet vil første Gang blive indsamlet i November Maaned i Aar, og derefter i Februar, Maj og August.

I alt for høj Grad har vi hidtil været henvist til at benytte Arbejdsgivernes Statistik, og ofte har det været vanskeligt under Lønforhandlinger at modbevise de af Arbejdsgiverne opgivne Fortjenester. Forbundsledelsen haaber nu paa, at Medlemmerne og Repræsentanterne ude omkring i Afdelingerne efter bedste Evne vil bistaa ved Statistikmaterialets Indsamling, saaledes at Statistiken bliver et fuldgyldigt Udtryk for, hvad Smede og Maskinarbejdere her i Landet tjener, og saaledes at vi muligvis efterhaanden kan gaa over til Indsamling af Materiale hyppigere, uden at vi derfor paa nogen Maade agter at tilstræbe en Ordning, hvor Omkostningerne ved Bearbejdelse af Statistiken staar i et urimeligt Forhold til den Nytte, som vi kan have af den.

Hvor Fremtiden gror!

»Vil din Vej Du holde aaben,
maa Du vinde Dig et Vaaben,
bedste Vaaben under Striden
vinder Dig din Viden.«

Viggo Stuckenberg.

Arbejderklassens kulturelle Kamp har indtil for faa Aar siden været ført paa spredte Felter. Den faglige

og politiske Kamp har været den alt overskyggende, kun de sparsomme Pauser har været helliget Oplysningsarbejdet. Hele dette Forhold er nu ændret ved »Arbejdernes Oplysningsforbund«s Dannelse. Den 3-aarige Virksomhed, der indtil nu er udfoldet, viser, hvor nødvendigt det var at faa System i Oplysningsarbejdet gennem en særlig Organisation.

Foruden den selvstændige Virksomhed, som Oplysningsforbundet har sat i Gang gennem Foredragsrækker og Studiekredse Landet over samt Kursus for faglige og politiske Tillidsmænd, har Forbundet været til stor Nytte for Organisationerne ved Iværksættelse af Studiekredse, Kursus og Foredrag.

Ved sin Medvirkning har Oplysningsforbundet faaet en Række Organisationer til at sætte System i Arbejdet; saaledes har en stor Del Fagforeninger optaget Studiekredsarbejdet som et fast Led i den almindelige Virksomhed ved permanente Udvalg, der arrangerer saavel Studiekredse som Foredragsmøder og Besøg paa Virksomheder med speciel Interesse for det paagældende Fag.

Indenfor Centralorganisationen af Metalarbejdere har dette Arbejde for praktisk Kundskabsspredning slaaet godt an. Der har saaledes i København været 24 Studiekredse i Gang sidste Vinter, og deraf har langt de fleste Kredse beskæftiget sig med praktisk Tillidsmandsvirksomhed samt Bedriftsraad og Socialisering. At det særlig er disse to Spørgsmaal, der har Medlemmernes Interesse, er kun naturligt indenfor Metalindustrien, hvor vi gennem en lang Aarrække har opnaaet at faa gennemført den mest udviklede Form for Tillidsmandsvirksomhed indenfor den danske Fagbevægelse.

Den sidst afsluttede Overenskomst var saaledes et væsentligt Skridt i den rigtige Retning.

Men Adel forpligter! Hele denne systematiske Udvikling af Tillidsmandsinstitutionen, som i 1922 resulterede i J. A. Hansens Forslag om Bedriftsnævn, den forpligter selvfølgelig vort Forbund og derigennem de enkelte Medlemmer, og da særlig Tillidsmændene, til Udnyttelse af de indvundne Resultater.

Hvad nytter de stærke Krav om Medbestemmelsesret paa Arbejdspladserne, hvis vore Tillidsmænd staar raadvilde og magtesløse, naar Spørgsmaalet skal praktiseres.

Her er det, Oplysningsarbejdet har sin største Opgave: At medvirke til den Modenhed blandt Medlemmerne, der skal danne det solide Grundlag for Kravet om større Medbestemmelsesret og Bedriftsraad.

Smedeforbundet yder en stor Indsats ved i Henhold til Kongresbeslutningen sidste Sommer at arrangere 8 Dages Bedriftsraadskursus paa Esbjerg Arbejderhøjskole.

Lad dette blive Indledningen til et systematisk Oplysningsarbejde i alle Afdelinger Landet over.

Carl Larsen, Afdeling 11.

Lidt Værkstedsteknik.

Lidt Tandhjulsteknik.

Selv om ikke alle Maskinarbejdere giver sig af med Fremstilling af Tandhjul, kan man vel nok sige, at disse Maskindele bidrager ikke saa lidt til det Vildnis af tekniske Problemer, som enhver Maskinarbejder støder paa i det daglige Liv, og som han maa hugge sig igennem, hvis han vil naa sit Maal. Det skal derfor forsøges i denne og nogle følgende Artikler at give en Række kortfattede Forklaringer om Regler og Begreber, som bør kendes vedrørende Tandhjulenes Teknik.

Delecirklerne er de Cirkler, der under Hjulenes Bevægelse *ruller* paa hinanden og altsaa har samme Omkredshastighed. De berører hinanden i det Punkt af Centerlinien, der deler denne i to Stykker, hvis Længder forholder sig til hinanden som de tilsvarende Hjuls Tandantal.

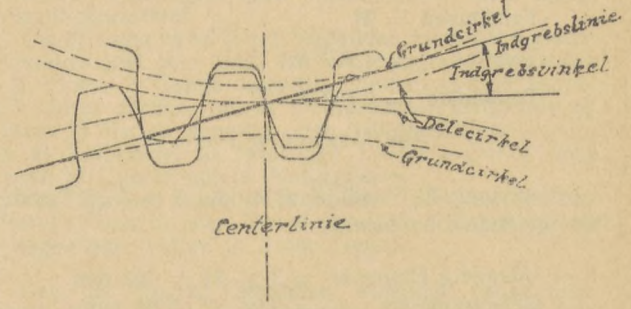
Delingen er Afstanden fra Tand til Tand, den maales som Bue paa Delecirklen.

Nødvendige Betingelser for, at et Par Tandhjul kan løbe i *korrekt Indgreb* med hinanden, er:

1) Lige stor Deling paa de to Hjul.
2) Bevægelsen maa overføres med et konstant Hastighedsforhold paa et hvilket som helst Stadium af Indgrebet mellem to samarbejdende Tænder. Dette opnaas kun ved visse Tandkurver, f. Eks. Evolventer og Cykloider.
3) Det ene Tandpar maa ikke have ophørt at indgribe, før det næste er begyndt.

Cykloidekurver beskrives af et Punkt paa en Cirkel, naar denne ruller paa en anden Cirkel. Disse Kurver benyttedes tidligere almindeligt som Tandkurver i Maskinteknikken, men er nu ganske forladt — undtagen i Urteknikken, hvor de stadig er de almindeligst anvendte Tandkurver.

Evolventen eller *Cirkelafvikleren* er den Kurve, som beskrives af et Punkt paa en ret Linie, naar denne ruller paa en Cirkel. Denne Kurve blev indført almindeligt som Tandkurve omkring Aar 1870.

Indgrebslinien er den Linie, som Berøringspunktet vil bevæge sig henad, naar Hjulene løber i Indgreb med hinanden. Ved Cykloidefortanding er Indgrebslinien sammensat af to Cirkelbuer. Ved Evolventfortanding er Indgrebslinien en ret Linie (se Fig.).

Grundcirklerne er de Cirkler, hvoraf Tandkurverne dannes ved »Afvikling«. Grundcirklen maa ikke forveksles med *Fodcirklen* eller *Bundcirklen*, som er den indvendige Begrænsning for Tandmellemrummet.

Indgrebsvinklen er Vinklen mellem Indgrebslinien og Tangenten til Delecirklerne i Røringspunktet. Endnu bruges almindeligst $14^1/_2$ eller 15^0 Indgrebsvinkel, men i den nyere Tid er man særlig i Amerika og ogsaa indenfor den europæiske Automobilindustri begyndt at indføre Fortanding med 20^0 Indgrebsvinkel. Dette medfører den praktiske Fordel, at man kan bruge Hjul med mindre Tandantal uden at faa *underskaarne Tandprofiler*.

Underskæring svækker Tænderne, foraarsager daarlig Indgribning og forøger Friktionen.

15^0 Indgrebsvinkel giver *underskaarne* Tandprofiler allerede ved Tandantal under 30. Med 20^0 Indgrebsvinkel kan man — under Bibeholdelse af den normale Tandform — komme ned til et Tandantal paa 17, uden at Underskæring indtræder.

Tandhjul med forskellig Indgrebsvinkel kræver som Regel forskelligt Værktøj til Bearbejdningen.

Korrektion af Diametrene er en Metode, hvorved man — med Bibeholdelse af det normale Værktøj — til en vis Grad kan undgaa Underskæring. I det lille Hjul (Drevet) forøges Tandens Højde *over* Delecirklen — *Tandhovedet* —, medens Dybden under Delecirklen — *Tandfoden* — forkortes tilsvarende. I det samarbejdende Hjul foretages enten den omvendte Korrektion, eller Hjulet korrigeres ikke.

Korrektion ændrer altsaa ikke Delecirkeldiametrene eller Tandhøjden.

Cylindriske Tandhjul er Tandhjul, der overfører Bevægelse mellem 2 parallelle Aksler. Deres Maal efter *Modulsystemet* er:

$$\text{Modul } M = \frac{\text{Deling}}{3{,}1416}$$

$$\text{Deling} = M \times 3{,}1416$$

$$\text{Delecirkeldiam.} = M \times \text{Tandantal}$$

$$\text{Udvendig Diameter} = M \times (\text{Tandantal} + 2)$$

$$\text{Modul} = \frac{\text{Delecirkeldiam.}}{\text{Tandantal}} = \frac{\text{Udvendig Diam.}}{\text{Tandantal} + 2}$$

$$\text{Tandhoved} = M$$

$$\text{Tandfod} = 1{,}167\ M$$

$$\text{Tandhøjde} = 2{,}167\ M$$

Alle Maalene er i mm.

Eksempel: Et Tandhjul af Modul 3 med 32 Tænder faar følgende Dimensioner:

Udvendig Diameter	$= 3 \times 34 = 102$ mm
Delecirkeldiam.	$= 3 \times 32 = 96$ mm
Fræsedybde	$= 2{,}167 \times 3 = 6{,}50$ mm
Deling	$= 3 \times 3{,}1416 = 9{,}42$ mm

Modulsystemet bruges kun i Forbindelse med Metersystemet.

E. B.

Afretning og Skærpning af Slibeskiver.

Slibeskiver, som anvendes ved Haandslibning, bliver, særlig paa Smaaværksteder, ikke altid anvendt efter den til deres Sammensætning svarende Bestemmelse.

Ret ofte ser man en saadan Slibeskive anvendt ikke alene til Jærn og Staal, men ogsaa til Messing og Aluminium. Resultatet bliver da hurtigt en blind Skive med meget ringe Arbejdsevne, og man nødsages til at skærpe den, idet man med et dertil egnet Værktøj fjerner den belagte Del af Skiven, saaledes at friske Korn kommer frem.

Almindeligvis bruges til Skærpningen de saakaldte Smergelstens-Afrettere, der bestaar af en gaffelformet Holder med en Række stjerneformede meget haarde Staalhjul, som under Skærpningen trykkes ind mod Slibebanen, samtidig med at Holderen føres langs med et fast Anlæg.

Et Tegn paa, at Afretteren virker godt, er meget ringe Gnistdannelse under Skærpningen.

Slibeskiver, afrettede paa denne Maade, kan imidlertid kun anvendes til Skrubslibning, hvorimod man ved Færdigslibning maa anvende en Diamant til Afretning.

En saadan Diamant, indfattet paa passende Maade i en Holder, er et ret dyrt Stykke Værktøj, hvorfor vi skal give nogle Vink angaaende dens Anvendelse, for om muligt at spare Sliberen for Ærgrelse, ved at den bliver for hurtigt ødelagt.

Diamantholderen maa opspændes med saa kort en fri Ende som muligt for at undgaa Vibrationer, der undertiden kan bevirke, at Diamanten gaar løs. Holderen maa ikke pege over eller lige imod Slibeskivens Centrum, men derimod lidt *under*.

Der maa kun tages smaa Spaaner ad Gangen, højst 0,02 mm, og man bør altid sørge for rigelig Vandafkøling under Afretningen.

Viser Diamanten Tegn paa Sløvhed, drejes Holderen saaledes, at den skarpeste Kant af Diamanten bliver den virksomme.

C. H.

Eksplosioner i Esseblæsere.

Det sker ret hyppigt, at der paa Smedier høres Eksplosioner i Esseblæseren eller i Blæserledningen. Som Regel forvolder disse ingen større Skade, men man har dog Eksempler paa, at Blæseren er sprængt og Elektromotoren ødelagt som Følge af saadanne Eksplosioner.

Ved et Tilfælde af denne Art, der skete nylig, gav man Kullene Skylden, og man gjorde sig store Anstrengelser for at fremskaffe nogle Kul af en mere medgørlig Beskaffenhed. Det viste sig dog, at Uheldet ikke skyldtes Kullene, men en fejl Blæserinstallation.

Som Regel indtræder Eksplosionerne lige efter, at man stopper for Blæseren. Derved suges der ofte lidt Kulgas tilbage i Ledningen, og der kan nemt ske en Antændelse ved en medfølgende Gnist eller ved Slagger, der falder ned i Slaggekassen. Naar Blæseren er anbragt som den skal, nemlig lavere end Essen, er disse Smaaeksplosioner uskadelige, men naar Blæseren er anbragt højere end Essen, hvilket var Tilfældet ved

paagældende Installation, kan der nemt suges større Mængder Kulgas op i Røret, idet den opvarmede Kulgas er lettere end Luften og derfor stiger til Vejrs.

E. B.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Fredericia. Paa den i sidste Nummer omtalte Lønsag hos A/S Ernst Voss Fabrikker har nu været afholdt Timandsmøde den 19. Juli.

Det eneste Resultat af dette Møde blev, at Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling. Disse Forhandlinger skulde føres med de enkelte Arbejdergrupper og saa vidt muligt være tilendebragt inden Udgangen af den kommende Uge efter Timandsmødet. En Repræsentant fra hver Organisation skulde medvirke ved Forhandlingerne, og opnaaedes ikke Enighed, skulde Timandsmødet genoptages.

Imidlertid har Firmaet senere meddelt Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning, at man frafalder Kravet om videre Forfølgelse af Sagen under Hensyn til de Vanskeligheder, der vil være forbundne ved at gennemgaa samtlige Akkordpriser ved lokale Forhandlinger, og til den Mangel paa Imødekommenhed fra Arbejdernes Side, der paa Forhaand har kunnet spores under de tidligere førte Forhandlinger.

Saaledes endte denne Sag officielt. Uofficielt foregaar der adskilligt fra Direktør Jensens Side, som sikkert vil medføre, at der paany under en eller anden Form høres noget fra denne Fabrik.

København. Paa Dragør Jærnstøberi har været afholdt Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Lønningerne. Resultatet blev, at Sagen vistes tilbage til ny lokal Forhandling, og denne er nu resulteret i, at et Medlem fik 12 Øre mere pr. Time, medens et andet Medlem fik gratis Kørekort til Jærnbanen, hvilket ogsaa betyder 12 Øre pr. Time.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Juli mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening, Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer, Københavns Frihavnsaktieselskab, vort Forbund og vor Københavns Afdeling 11 opnaaedes Enighed om Forlængelse af de mellem Frihavnsaktieselskabet, Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og A/S Københavns Bunkerkuldepot og Københavns Afdeling 11 bestaaende Overenskomster med en Del Ændringer.

For Frihavnsaktieselskabets Vedkommende er Lønskalaen herefter saaledes:

Indtil 1/2 Aar.....	140	Øre	pr. Time
1/2—2 Aar.....	144	—	—
2—3 —	146	—	—
3—4 —	153	—	—
4—5 —	156	—	—
over 5 Aar.....	159	—	—

Overarbejdsbetalingen samt Betalingen paa Søn- og Helligdage er 233 Øre pr. Time.

For Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn fastsættes Lønnen for Kranførerne til 348 Kr. pr. Maaned. Overtidsbetalingen og Betalingen paa Søn- og Helligdage er 250 Øre pr. Time.

For Bunkerkuldepotet fastsættes Maanedslønnen til 303 Kr.

Mæglingsmøder. Paa Klage fra Sammenslutningen over ulovlige Arbejdsstandsninger paa Nakskov Skibsværft, den 9. Juni af Klejnsmedene og den 13. Juli af Nittere og Specialarbejdere, afholdtes Mægling den 2. August. Vedrørende Klejnsmedene enedes man om, at disse betaler en samlet Bod paa 150 Kr., der gaar til Børnebespisningen i Nakskov, medens Værftet for Nitternes og Specialarbejdernes Vedkommende forbeholdt sig at føre Sagen videre til Timandsmøde.

Den 8. August afholdtes Mægling hos Firmaet F. L. Smidth & Co., København, paa en Klage fra Maskinarbejderne over Fremgangsmaaden ved Afregningen af et Akkordarbejde. Paa Akkordsedlen var ingen Pris anført, men vedkommende Arbejder fik Besked paa, at han kunde paabegynde Arbejdet, saa kunde man senere tale om Prisen. Han blev ogsaa tilbudt en Pris, som han ikke kunde modtage, men fortsatte dog Arbejdet, idet han gik ud fra, at han vilde faa udbetalt den Timeløn, han sædvanlig oppebar, naar han arbejdede i Dusørakkord, nemlig 140 Øre. Da Arbejdet var færdigt, fik han kun 130 Øre pr. Time, men ved Mæglingen enedes man om en Betaling af 135 Øre pr. Time, og Hjælperens Udbetaling forhøjedes i samme Forhold.

Paa samme Mæglingsmøde behandledes en Klage over Aflønningen af en Udlærling. Herom opnaaedes ikke Enighed.

Den 9. August afholdtes Mægling paa Odense Staalskibsværft i Anledning af 1) Strid om Forstaaelsen af en paa Timandsmødet den 7. Marts 1927 truffet Ordning vedrørende Prislisten for Skibsbygningsarbejde, 2) Strid om Forstaaelsen af en paa Mæglingsmødet den 25. Marts 1927 truffet Ordning vedrørende Spørgsmaalet om Betaling for Dæk i Tankskibe, 3) Strid om Lægning af Overarbejdstiden.

Med Hensyn til 1) enedes man om, at hvor der i en Akkord kotumemæssig indgaar andre Poster end selve Hovedakkorden, faar disse samme Reduktioner og Tillæg som fastsat paa Timandsmødet den 7. Marts 1927 for Hovedakkorden.

For Dragere under Dæk, Rørstøtter, Stringere og Peakdæk forhandles i hvert enkelt Tilfælde paa Basis af Priskuranten om Reduktionens Størrelse under Hensyntagen til Arbejdets Art.

De øvrige Poster i Priskuranten, der ikke er nævnt i Timandsreferatet, og ikke kotumemæssig indgaar som Led i en større Akkord, faar ingen Reduktioner.

Under Klædning henregnes Skanseklædning.

Vedrørende 2) enedes man om, at det Tillæg paa 4 pCt. til Dæk i Tankskibe, som blev fastsat paa Mæglingsmødet den 25. Marts 1927, kun gælder for den Del af Dækket, som ligger over Tanksystemet, som anført i Mæglingsreferatet.

Om 3) Lægning af Overarbejdstiden, fastholdt Værftet, at Overarbejdet som hidtil for Skibsbyggerne fastsættes til 2 Timer 3 Gange ugentlig. Skibsbyggerne opretholdt deres Ønske om, at Overarbejdet fastsættes til 3 Timer 2 Gange ugentlig, men Tillidsmanden lovede, paa et Klubmøde, at forelægge Værftets Ønske med Hensyn til Overarbejdets Fastlæggelse.

Paa samme Møde behandledes Spørgsmaalet om Nitternes Prisliste, men herom opnaaedes ikke Enighed, og Sagen gaar videre til Timandsmøde.

Den 10. August afholdtes Mægling vedrørende Nordhavnsværftet i København i Anledning af forskellige Stridsspørgsmaal, nemlig:

1) Strid om Betalingen for Forfærdigelse af Sporvejsmaster, naar der anvendes voksen Naglevarmer. Man enedes om, at der i saadanne Tilfælde gives et

(Fortsættes Side 143.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
14438	Andersen, Edv. E. Granberg	Helsingør	8. 1.05	Kbhvn. Afd.	16. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	23. 4.27
31152	— Einar	Usserød	1.10.99	„ „ 1	1. 4.19	„ „ 14	7. 5.27
29177	— Eskild Thaarup	Storehedinge	6. 9.06	Køge	19. 6.26	Køge	25.12.26
3171	— Frederik Marius	Horsens	24. 2.99	Horsens	1.11.19	Kbhvn. Afd. 14	2. 4.27
5438	— Svend	Usserød	18.11.01	D. Elektr. Forb.	16. 5.25	„ „ 14	7. 5.27
1699	— Theodor Vilh.	Malmø	17.10.64	Kbhvn. Afd. 4	10.11.06	„ „ 4	7. 5.27
315	Aakesen, Aage Einar	København	17.12.92	„ „	4. 2.27	„ „ 14	7. 5.27
12076	Abben, Eli Fr. Vald.	Hillerød	2.12.89	„ „ 1	3. 4.12	„ „ 6	2. 4.27
13181	Andresen, Frederik Chr.	Vordingborg	5. 5.68	Næstved	9. 2.14	„ „ 12	23. 4.27
12576	Bendtsen, Anders Joh. H.	København	7. 1.88	Kbhvn. Afd.	10. 2.23	„ „ 2	23. 4.27
38715	Behrendsen, Christian	Jægerup	7. 5.95	„ „	25. 3.24	„ „ 6	16. 4.27
5851	Berentsen, Oscar M. V. S.	København	3. 6.06	„ „	12. 3.26	„ „ 12	7. 5.27
13579	Büssen, Oskar H. J	Aabenraa	27. 3 90	„ „	21. 2.27	„ „ 15	2. 4.27
34421	Christensen, Svend E. H.	København	26. 1.03	Randers	8. 6.22	„ „ 11	16. 4.27
31458	Christiansen, Emil E. H. P.	—	13. 3.99	Kbhvn. Afd. 1	3. 6.19	„ „ 13	2. 4.27
39637	Clausen, Evald Andreas	Frederikshavn	25. 5.04	Frederikshavn	3. 5.24	Frederikshavn	12. 6.26
39350	Ernst, Vilhelm Fr.	Ribe	11.11.04	Kbhvn. Afd.	9. 5.24	Kbhvn. Afd. 14	7. 5.27
25979	Frandsen, Ejner Lund	København	10. 8.03	„ „	6. 5.22	„ „ 10	5. 3.27
8723	Grüner, Carl August	—	6.11.05	„ „	28. 5.26	„ „ 12	7. 5.27
8530	Gustafsen, Holger	Malling	13. 4.96	„ „	22. 5.26	„ „ 14	16. 4.27
25768	Hansen, Charles E. Vald.	København	5.11.02	„ „	7. 7.22	„ „ 15	30. 4.27
39461	— Frederik E. S.	—	11. 8.01	„ „	16.10.20	„ „ 11	7. 5.27
10740	— Heinrik Poul	—	23. 2.07	„ „	14. 8.26	„ „ 14	9. 4.27
1518	— Valdemar Rud.	—	11. 5.06	„ „	1.10 25	„ „ 13	2. 4.27
38343	Hellmund, Peter August	Julsminde	13. 6.05	Randers	5.11.24	Randers	2.10.26
34979	Henrichsen, Axel	Sværdborg	26.10.00	Kbhvn. Afd. 1	8.12.19	Kbhvn. Afd. 17	23. 4.27
23376	Hjortshøj, Cyrillos	Finnerup	13. 6.05	„ „	11. 6.25	„ „ 10	9. 4.27
1416	Holm, Kurt H. G.	Roskilde	14. 8.06	„ „	5.11.25	„ „ 14	16. 4.27
36390	Hornung, Knud Engelbr.	København	24.12.04	„ „	7.11.24	„ „ 14	30. 4.27
13736	Husted, Louis A. K.	Grindsted	29. 8.99	„ „	14. 3.27	„ „ 14	9. 4.27
34409	Hviid, Carl Jensen	Ørsted	31. 5.02	Randers	5. 5.22	Randers	19. 6.26
36078	Jensen, Carlo Gerhard.	København	29. 3.04	Kbhvn. Afd.	11. 5.23	Kbhvn. Afd. 12	16. 4.27
14930	— Henry	—	26. 3.97	„ „	30. 4.27	„ „ 14	30. 4.27
35976	— Johannes Har.	Stubberup	4.12.04	Køge	1. 5.23	Køge	6.11.26
2046	— Sofus	Gentofte	10. 9.76	Kbhvn. Afd. 1	24.11.15	Kbhvn. Afd. 14	23. 4.27
1227	— William	Østby Mark	25.11.04	„ „	24. 7.24	„ „ 14	16. 4.27
32005	Jørgensen, Alfred Emil	Hadsten	18.12.99	Aarhus	5. 5.19	Helsingør	26. 3.27
8487	— Axel Chr.	København	12.12.88	Kbhvn. Afd. 1	31. 3.20	Kbhvn. Afd. 11	23. 4.27
33352	— Jørgen N. P.	Egvad	11. 4.06	Aabenraa	6. 3.26	Aabenraa	11.12.26
5637	Johansen, Aage Fr. R.	Esbjerg	7. 2 91	Kbhvn. Afd.	11. 2.26	Kbhvn Afd. 17	30. 4.27
5600	Kjeldsen, Aage Chr.	Frederiksberg	16. 6.02	„ „	9. 2.26	„ „ 11	7. 5.27
1055	Larsen, Bendt Chr.	København	28. 8.90	„ „	19. 7.24	„ „ 12	2. 4.27
17465	— Johs. Stensbæk	Hørby	16.10.01	Aalborg	23.10.20	„ „ 12	9. 4.27
36526	— Knud Torben	København	8. 1.04	Kbhvn. Afd.	14. 8.23	„ „ 6	7. 5.27
31734	Laursen, Aksel Lindskov	Vemb	3. 8.95	Holstebro	6. 5.19	„ „ 12	30. 4.27
5685	Leidecker, Axel Fr. D.	København	18. 1.95	Kbhvn. Afd.	19. 8.22	„ „ 3	9. 4.27
8105	Lisbjerg, Poul Chr. C.	Rom Sogn	23.12.91	„ „	3.11.24	„ „ 12	2. 4.27
25627	Lorentzen, Leo Emil	København	9.10.97	„ „ 1	2. 7.17	„ „ 9	4.12.26
12336	Madsen, Aage	Hjerm	8. 6.02	Vejle	21. 6.24	Vejle	1. 1.27
11143	Møller, Villy	Frederiksberg	1. 8.06	Kbhvn. Afd.	21.10.26	Kbhvn. Afd. 3	7. 5.27
11465	Mørck, Svend Aage	København	13.12.01	„ „	15. 5.20	„ „ 5	7. 5.27
34408	Nielsen, Anker	Kristrup	3. 2.02	Randers	4. 5.22	Randers	20. 2.26
8547	— Charles Edvard	København	8. 5.07	Kbhvn. Afd.	26. 4.26	Kbhvn. Afd. 8	23. 4.27
30843	— Edvard	Stilling St.	1. 1.95	„ „ 3	1. 2.19	„ „ 3	2. 4.27
39206	— Henning Bykær	Nykøbing Sj.	27. 4.05	Hillerød	4.10.24	Hillerød	12. 2.27
13960	— Oscar William.	Kolding	10. 7.01	Kbhvn. Afd.	16. 8.20	Kbhvn. Afd. 13	7. 5.27
28250	— Svend Aage	Borup	21. 8.06	Roskilde	1. 7.25	„ „ 17	16. 4.27
37998	Nørskau, Hans Chr.	Bommerlund	25. 8.04	Aabenraa	20. 9.24	Aabenraa	13. 2.26
13123	Olsen, Chr. Joh. M.	København	12. 5.04	Kbhvn. Afd.	13.10.22	Kbhvn. Afd. 14	7. 5.27
27040	— Hans Nielsen	Storehedinge	21. 9.03	Køge	30. 1.25	Køge	2.10.26
13510	— Herman Eman.	København	29. 5.93	Kbhvn. Afd.	29. 1.27	Kbhvn. Afd. 11	26. 3.27
394	— Kaj Helm. S. A.	—	18.11.05	„ „	4. 7.25	„ „ 3	30. 4.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
16057	Olsen, P. A. Petersen.	København	23. 9.93	Kbhvn. Afd. 3	26.10.12	Kbhvn. Afd. 3	2. 4.27
14808	Petersen, Alfred Julius...	—	31. 1.80	„ „ 5	1. 3.12	„ „ 5	23. 4.27
31552	— Carl Henry S. .	Heden	2. 9.03	Vejle	26. 3.25	Vejle	29. 1.27
8242	— Hugo O. Carl..	København	30. 3.07	Kbhvn. Afd.	5. 5.26	Kbhvn. Afd. 12	30. 4.27
29042	— Martin Chr.....	Tinglev	11. 9.02	Aabenraa	19. 4.24	Aabenraa	20.11.26
19211	— Niels Frederik.	Frederiksberg	31.10.03	Kbhvn. Afd.	20.11.22	Kbhvn. Afd. 15	7. 5.27
1955	— Thorvald H. M.	København	24. 4.01	D. Arb. Forb.	7.10.22	„ „ 12	9. 4.27
15142	— Viggo	Vejle	18. 4.03	Vejle	4. 5.21	Vejle	25. 9.26
15300	— Vilhelm Marius	København	24. 7.81	Kbhvn. Afd.	20. 3.25	Kbhvn. Afd. 3	16. 4.27
9246	Persson, Carl Joh. D....	—	29. 6.97	„ „ 2	31. 3.17	„ „ 11	7. 5.27
13991	Poulsen, Marius	Rødovre	20. 6.07	„ „	9. 4.27	„ „ 17	16. 4.27
13940	Prostrup, Peter Jensen ..	Ø. Assels	25.11.88	„ „	23. 2.25	„ „ 12	16. 4.27
7844	Rasmussen, Fritz Henry....	København	1. 3.07	„ „	10. 4.26	„ „ 17	16. 4.27
2325	— Ludvig Agnar..	—	1. 8.99	„ „ 1	4.10.19	„ „ 6	9. 4.27
16849	Sørensen, Niels Peter D..	—	7.11 05	„ „	18. 4.25	„ „ 15	30. 4.27
7564	— Orla Eigil	—	2. 8.04	„ „	25.10.24	„ „ 18	16. 4.27
8726	Svendsen, Willy Vald.....	—	30. 9.06	„ „	29. 5.26	„ „ 8	9. 4.27
13575	Thomsen, Alfred	Flade Sogn	27. 8.05	„ „	4. 2.27	„ „ 17	2. 4.27
14327	Thompson, James Elliot ...	Northhumberland	18 10.99	„ „	12. 4.27	„ „ 12	16. 4.27
11216	Truelsen, Leo	København	29.10.07	„ „	1.11.26	„ „ 18	16. 4.27
38590	Willesen, Aksel Eman....	Aalborg	18. 5.04	„ „	26. 1.24	„ „ 14	30. 4.27

Tilskud til Akkorden, svarende til 1/8 af Naglevarmerens ansatte Timeløn.

2) Krav om Tillæg til Lønnen for 3 Grovsmede. — Sagen sluttedes med, at hver af de 3 Grovsmede faar et personligt Tillæg af 10 Øre.

3) Strid om Udearbejdstillægget. — Dette fastsattes til 7 Øre pr. Time.

4) Strid om Antagelseslønnen for Nittere. — Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

5) Strid om Akkordpriserne for Arbejde paa Sandsugeren »Rolf«. — Vistes tilbage til lokal Forhandling.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 16. Juli behandledes forskellige Spørgsmaal vedrørende C. M. Hess i Vejle, Fabrik B. Man enedes om følgende:

En Høvler Madsens Timeløn forhøjes til 125 Øre. Den lovede Dusør til 4 Mand udbetales med 50 Kr. pr. Mand. Akkordafsavnstillægget udbetales med 10 Øre pr. Time, dog ikke for de første 10 Timers Timelønsarbejde pr. Uge. Iøvrigt lovede Firmaet at give Akkord i saa vid Udstrækning som muligt.

Den 19. Juli afholdtes atter Timandsmøde, denne Gang i Anledning af et Krav fra A/S Ernst Voss i Fredericia om Reduktion paa de af Firmaet opsagte Prislister. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, dog saaledes, at Repræsentanter for Organisationerne skulde deltage i Forhandlingerne. Disse Forhandlinger blev dog ikke optaget, idet Sammenslutningen med Skrivelse af 25. Juli meddelte, at Aktieselskabet frafaldt Kravet om videre Forfølgelse af denne Sag, som derefter betragtes som afsluttet.

En lille Konflikt hos Karosserifabrikant Strandberg. I en By af Københavns Størrelse er der en Mængde Værksteder, der beskæftiger ganske faa Mand, til visse Tider ingen, hvorfor det falder vanskeligt for Organisationerne at paase, at disse Virksomheder overholder Overenskomster og Værkstedsregler. Til Oplysning i saa Henseende tjener, at der alene af Automobil- og Cykleværksteder er ca. 400, af Klejnsmedeværksteder et lignende Antal, og af Grovsmedeværksteder ca. 100. Hertil kommer en Række Smaavirksomheder, som ikke er til at placere branchemæssigt.

En saadan Virksomhed er Karosserifabrikant Strandbergs i Omøgade. Hr. Strandberg angives at være stærkt religiøs, hvilket næsten altid er ensbetydende med at være en daarlig Arbejdsgiver, i alt Fald søger Hr. Strandberg saavidt muligt at undgaa at beskæftige organiserede Arbejdere.

Imidlertid saa Hr. Strandberg sig fornylig nødsaget til at antage en organiseret Smed, men da han en Aften forlangtes til at arbejde over, var det med den Tilføjelse, at hvis han skulde have Overarbejdspenge, saa skulde han overhovedet ikke lave mere for ham.

Imidlertid gik den paagældende Svend til sin Afdeling, og ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen maatte Hr. Strandberg erkende, at han havde forløbet sig. Men til vore Medlemmer, som søger Arbejde paa disse Smaaværksteder, siger vi: Pas paa Eders overenskomstmæssige Rettigheder, thi under den nuværende — for Arbejderne — svære Tid er der flere Arbejdsgivere af samme Slags som ovennævnte.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.

5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Fabrikant Sørensen, Sæby.
10. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
11. Horsens Træskoringefabrik.
12. Knudsens Automobilværksted, Herning.

Blokade. Mekaniker P. Nielsen, Rødby, der har afskediget et af vore Medlemmer uden at betale ham tilgodehavende Løn til et Beløb af Kr. 290,00, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer, indtil han har betalt det skyldige Beløb.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

Medlemsbog Nr. 46495 for Carl Albert Edvard Brøckner, født 21.2.1902, indmeldt 3.6.1922, er bortkommen.

Der maa ikke paa ovennævnte Bog modtages Kontingent eller udbetales Understøttelse.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Medlem Nr. 68, Anderskov, har tabt sin Bog ca. 2. Juli. Bogen bedes afleveret paa Kontoret, Vestersøgade 2.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 12875	Rasbro,	Noel Villy Richardt	(Kbhvn. Afd.)
- 35626	Hansen,	Conrad Liebetrau	(Aarhus —)
- 12313	Hald,	Arne Sørensen	(— —)
- 29297	Jacobsen,	Niels Christian	(Horsens —)

Medlemmerne Nr. 36501, Jens A. Falk, og Nr. 13035, Svend Aa. Jacobsen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 3183	Baewert,	Karl
- 6851	Jensen,	Jens Chr.
- 7875	Iversen,	Orla Langballe
- 5962	Petersen,	Victor Emanuel
- 15063	Uhdin,	Gustaf U. G.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

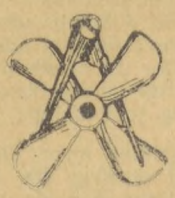
Gl. Register.

				Sidst betalt
Nr.	8169	Jensen,	Carl Chr. M.	26.12.03
-	635	Jørgensen,	Peter Johs.	28. 3.14
-	5928	Olsen,	Carl Peter	11.10.19

Nyt Register.

				Sidst betalt
Nr.	3183	Baewert,	Karl	16. 4.27
-	33193	Becker,	Karl	30. 4.27
-	1481	Christensen,	Jens Chr.	5. 3.27
-	1008	Hansen,	A. C. E.	8. 1.27
-	6851	Jensen,	Jens Chr.	26. 3.27
-	28774	—	Thorvald	3. 4.26
-	7875	Iversen,	Orla Langballe	18.12.26
-	11714	Karmann,	Poul	14. 5.21
-	17568	Marcussen,	Hjalmar	1. 7.22
-	23835	Mikkelsen,	Arild Chr.	9. 5.25
-	22052	Mogensen,	Osvald Scott	12. 9.25
-	37296	Nielsen,	Alfred A.	24. 1.25
-	39518	Petersen,	Kaj	7. 3.25
-	3365	—	Lars Peter	4. 9.26
-	5962	—	Victor Emanuel	12. 2.27
-	6026	Pejstrup,	Jens	15. 5.20
-	24973	Poulsen,	Søren	26. 4.24
-	33174	Rave,	Heinrich	28. 4.23
-	12355	Reuber,	Vilh. Frederik	7. 5.27
-	2265	Rosentrætter,	Nicolaj P. G.	17. 4.26
-	15063	Uhdin,	Gustaf U. G.	26. 3.27

Breve. Paa Struer Afdelings Kontor henligger Breve til Medlem Nr. 18766, N. Laursen.

Maskinisteksaminerne.

Nye Kursus til den almindelige Maskinisteksamen, den udvidede Maskinisteksamen, Maskinpasserprøven og Motorpasserprøven begynder først i Januar og August. Indmeldelse og alle Oplysninger ved Henvendelse til:

Københavns Maskinistskole,

Nørrebrogade 13. N.

Kontortid: 6—8 Eftermiddag.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Nr. 11 SEPTEMBER 1927 13. Aarg.

Vore Overenskomstforhold.

I Overenskomsterne af December 1926, der traadte i Kraft den 1. Februar i Aar, indeholdes følgende med Hensyn til Opsigelse:

> „Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Februar 1927 og er bindende for undertegnede Organisationer indtil 1. Februar 1929, til hvilken Tid Opsigelse kan finde Sted med 3 Maaneders Varsel — medmindre en af Organisationerne senest den 1. September 1927 opsiger Overenskomsten til Ophør den 1. Februar 1928."

Fra den Side, der modarbejdede Overenskomsternes Vedtagelse, blev det bl. a. fremhævet, at vi jo ingen Sikkerhed havde for, at Freden vilde blive bevaret indenfor Jærnindustrien i 2 Aar, idet der var aabnet Adgang til at kunne opsige pr. 1. September i Aar, saaledes at Overenskomsterne udløb 1. Februar næste Aar. Hovedledelsen ansaa det imidlertid ikke for meget sandsynligt, at en saadan Opsigelse skulde finde Sted; som Forholdene laa, maatte det jo være Arbejdsgiverne, der foranledigede den, eftersom det var Arbejdernes Repræsentanter, der stærkt havde sat ind for at forny paa mere end 1 Aar, og i Fagbladet for November Maaned i Fjor, hvor vi omtalte Overenskomsterne, skrev vi da ogsaa, at „Overenskomstforholdene maa være at betragte som fastlagte for de følgende 2 Aar".

Oppositionens Fremhæven af, da Overenskomsterne blev forelagt for Medlemmerne, at de ikke kunde være at betragte som toaarige, tyder jo paa, at man ogsaa fra den Side anser det for en Fordel at sikre Arbejdsfreden for et længere Tidsrum, og vi gaar ud fra, at vore Medlemmer ved Efterretningen om, at Arbejdsgiverne ikke har opsagt, og at vore Overenskomstforhold dermed er fastlagt indtil 1. Februar 1929, kun føler sig tilfredse. At det var fra Centralorganisationens Ledelses Side, at der meget stærkt blev sat ind for at sikre Freden i 2 Aar, noterer vi kun for en Fuldstændigheds Skyld, og i Særdeleshed paa Baggrund af den Tid, vi lever i, hvor man fra næsten alle Sider søger at lægge Fagorganisationerne for Had under Henvisning til, at de skaber Uro paa Arbejdspladserne og Vanskeligheder for Industrien i Retning af at kunne disponere. Hvis vi samtidig kan betragte den nuværende Overenskomst som Begyndelsen til en ny Æra, i hvilken vi i Lighed med, hvad Tilfældet var før Krigen, fortsat kan fastlægge vore Aftaler for et længere Tidsrum ad Gangen, og saaledes, at man i Overenskomstperioden udnytter alle de Muligheder, der kan være for at befæste vore Lønninger og udbygge Arbejdsforholdene, vil sikkert meget være vundet med Hensyn til Industriens Fremtid. Dertil kommer, at vi ved nu at glide over til Separatoverenskomster og bort fra de generelle Ordninger i højere Grad faar tilpasset vore Løn- og Arbejdsforhold efter Industriens Tarv og vore Medlemmers særlige Interesser, men ud fra den Betragtning, at vi nu forhaabentlig har afviklet Krigstidens uholdbare og til de enkelte Fag lidet Hensyn tagende Normer for Løn- og Arbejdsforhold, vil det vel kunne have sin Interesse at

foretage et lille Tilbageblik over den Tid, i hvilken vi i det hele taget har haft kollektive Overenskomster med vore Arbejdsgivere.

Den første landsomfattende, kollektive Overenskomst i Danmark var dateret Marts 1900 og blev indgaaet mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund — ved en Kongresvedtagelse af 25. Marts 1900 — og A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, der den Gang ikke var Medlem af nogen Arbejdsgiverorganisation, de to Fabrikantforeninger indenfor Jærnindustrien, henholdsvis i Provinserne og i København, Klejnsmedemester- og Mekanikerforeningen for København og Omegn samt Vogn- og Beslagsmedemesterforeningen samme Sted. I Slutningen af Overenskomsten var anført:

„Nærværende Overenskomst maa helt igennem betegnes som et Forsøg paa gennem en under fredelige Forhold ført Forhandling at samle Parterne til fælles Stræben henimod en Konsolidering af Arbejdsforholdene og skal derfor ikke, hvis den ikke maatte blive fornyet, paa noget Punkt afkræfte tidligere bestaaende Overenskomster eller Forlig. Den er bindende for alle Parter, indtil den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel, dog saaledes, at den i alle Tilfælde er gældende til 1. April 1901."

Overenskomstens Indgaaelse var en Begivenhed af en ganske usædvanlig Art indenfor Organisationens Historie, og dens Tilblivelse var markeret af en lang Række Forhandlinger og Møder i det forudgaaende Halvaar. I Fagbladet for Marts 1900 skrev J. A. Hansen:

„Det er som et Par stridende Kæmper, der har taget de første 3 Omgange (85, 97 og 99) uden afgørende Resultater og derfor et Øjeblik raadslaar om at lade Kampen forblive uafgjort. Der er vel ingen Tvivl om, at det, som har bragt Fabrikanterne ind paa disse Tanker, er en Slags Bevidsthed om, at saaledes som det har gaaet i de senere Aar, og saaledes som Forholdene har udviklet sig, kan det ikke vedblive at gaa, uden at det maa medføre en fuldstændig Ødelæggelse af Erhvervslivet og vor ellers saa blomstrende Industri. Der er med andre Ord opstaaet ligesom en Trang til at forsøge at bryde nye Baner og glemme Fortiden."

Hvad J. A. Hansen skrev i 1900, kunde — bortset fra de ændrede Forhold — udmærket passe paa Tiden nu, hvor vi ogsaa har taget vore 3 Omgange, nemlig i 1921, 1922 og 1925, og hvor det vel maa staa klart for enhver, at skal der være Mulighed for at komme gennem de nuværende industrielle Vanskeligheder, maa Parterne i højere Grad, end Tilfældet har været i Tiden efter Krigen, indstille sig paa et lignende Samarbejde som ved Aarhundredskiftet. Man havde den Gang Lockouterne i 1885, 1897 og 1899 i frisk Erindring og havde høstet den Erfaring, at Gevinsten ved Kampens Slutning i høj Grad var problematisk for Parterne, som i alle Tilfælde begge havde lidt Tab, og paa samme Maade er vi vel nu paany gennem Arbejdskampene i Efterkrigstiden blevet klar over, at Resultaterne ofte staar i omvendt Forhold til de Ofre, der bringes.

Ved Marts-Overenskomsten af 1900 blev Tillidsmandssystemet legaliseret, ligesom Minimallønsprincippet indførtes, idet Minimallønnen fastsattes til 32 Øre, og ikke mindst Kravet om en Minimalløn havde været det, der i høj Grad havde præget 80-ernes og 90-ernes Kampe.

Overenskomsten udløb den 1. April 1901, og det lykkedes ikke at komme til Enighed om en ny før Januar 1902, særlig fordi Arbejdsgiverne modsatte sig Kravet om Forhøjelse af Lønningerne. Ogsaa i Overenskomsten af Januar 1902 fastsattes Minimallønnen til 32 Øre, dog for Helsingør Skibsværft 33 Øre, da man her havde denne Minimalløn, og der ikke maatte finde Forringelser Sted. Overenskomsten gjaldt til 1. Februar 1904, men Arbejdsgiverne havde Ret til inden 1. Februar 1903 at kræve Overenskomsten forlænget til 1. Februar 1905, men i saa Tilfælde skulde Minimallønnen fra 1. Februar 1903 forhøjes til 33 Øre, medens Minimallønnen paa Helsingør Skibsværft skulde forblive uforandret. Imidlertid ønskede Arbejdsgiverne ikke at forlænge, da de derved kunde undgaa at forhøje Minimallønnen med 1 Øre, hvilket de paastod, at Industrien var ude af Stand til at bære, men det lykkedes dog efter mange Forhandlinger i December 1903 at faa forlænget Overenskomsten paa 2 Aar mod en Forhøjelse af Minimallønnen med 1 Øre fra 1. Februar 1904. Minimallønnen for Udlærlinge blev samtidig fastsat til 31 Øre.

I Oktober 1905 forlængedes Overenskomsten til 1. Februar 1911, og her gik Arbejdsgiverne for første Gang ind paa overenskomstmæssig at forkorte Arbejdstiden fra de hidtil gældende 10 Timer daglig til $9^1/_2$ Time i Maanederne November, December, Januar og Februar. Den saaledes forkortede Arbejdstid gjaldt fra 1. November 1906, og fra 1. November 1907 ned-

sattes Arbejdstiden yderligere i de nævnte Vintermaaneder til 9 Timer. Fra 1. Juli 1906 forhøjedes Minimallønnen til 34 Øre pr. Time, og fra 1. Juli 1907 til 35 Øre; for Udlærlinge blev den fra sidstnævnte Tidspunkt fastsat til 32 Øre.

Det var denne Overenskomst, der rejste en vældig Kritik indenfor og udenfor Smedenes Kreds imod de femaarige Overenskomster og den lave Minimalløn, en Kritik, der ikke mindst fremsattes fra de ufaglærte Arbejderes Side, og Kritikken fortsattes, da i Oktober 1910 Overenskomsten forlængedes til 1. Februar 1916.

Det er her, at Formerne og Smedene for første Gang med Hensyn til Overenskomsters Indgaaelse stiller sig paa lige Linie. Formernes første Overenskomst blev indgaaet i Maj 1906, bygget over samme Læst som Smedeforbundets, dog havde man ikke Minimallønssatserne, og Formerne har forøvrigt aldrig siden haft saadanne, hvilket maa ses paa Baggrund af, at det her drejer sig om et mindre og lad os sige mere eksklusivt Fag. I 1907 fornyede Formerne Overenskomsten, saaledes at den udløb 1. Februar 1911, altsaa paa samme Tidspunkt som Smedenes, og fra dette Øjeblik følges, stort set, Smedene og Formerne i overenskomstmæssig Henseende ad; efter Kartellets Dannelse i 1912 bliver efterhaanden flere Organisationer inddragne i de fælles Overenskomstforhandlinger.

Den 1. Februar 1911 forkortedes Arbejdstiden i de 8 Maaneder, Marts—Oktober, med $^1/_2$ Time, saaledes at Arbejdstiden herefter blev $9^1/_2$ Time, medens den som tidligere anført var 9 Timer i de 4 Vintermaaneder. Fra samme Dato forhøjedes Minimallønnen til 37 Øre, og fra 1. Februar 1914 til 38 Øre, medens den for Udlærlinge blev henholdsvis 33 og 34 Øre.

I December 1915 forlænges alle Overenskomster, affluttede mellem Jærnindustriens Sammenslutning og de til Kartellet hørende Organisationer, nemlig Elektrikere, Formere, Gørtlere, Jærn- og Metalslibere, Metaltrykkere og Smede og Maskinarbejdere, paa 1 Aar. Ved denne Forlængelse forhøjedes alle overenskomstmæssige Minimallønninger og alle daværende Timelønninger indtil og med 40 Øre med 3 Øre, over 40 Øre indtil og med 45 Øre med 2 Øre og over 45 Øre med 1 Øre. Alle Dag-, Uge- og Maanedslønninger fik en tilsvarende Forhøjelse.

Arbejdsgiverne fik en Ret til inden 1. Oktober 1916 at forlange alle Overenskomsterne forlængede 1 Aar, og denne Ret benyttede de sig af, saaledes at Overenskomsterne forlængedes til 1. Februar 1918.

I December 1917 forlængedes Overenskomsterne efter Forhandling paany for 1 Aar. Herefter blev Timelønningerne for Arbejdere, der var Medlemmer af Centralorganisationen af Metalarbejdere, forhøjede saaledes: Indtil og med 60 Øre med 5 Øre, over 60 Øre indtil og med 70 Øre med 4 Øre og over 70 Øre med 3 Øre. Alle Dag-, Uge- og Maanedslønninger fik tilsvarende Forhøjelser.

Fællesskabet indenfor Kartellet med Hensyn til Overenskomster kunde dog ikke holde, da man stod overfor Forhandlinger i Februar 1919, sikkert fordi man manglede den kompetente Forsamling, men en Overdragelse af Myndigheden til en saadan var jo ikke i særlig Kurs paa daværende Tidspunkt, da de yderliggaaende „demokratiske" Ideer rigtig tog Fart. Smedeforbundets Kongres havde under dramatiske Omstændigheder i 1917 vedtaget den obligatoriske Urafstemning ved Indgaaelse af Landsoverenskomster, og i 1919 maatte der stemmes 2 Gange, forinden den nødvendige Tilslutning fra Medlemmerne forelaa.

Overenskomsten medførte en Forhøjelse af Minimallønnen fra 1. Februar 1919 til 70 Øre pr. Time, for Udlærlinge 66 Øre, medens den normale Arbejdstid pr. Uge blev fastsat til $50^1/_2$ Time, fordelt paa hele Aaret med $8^1/_2$ Time paa hver af Ugens 5 første Dage og med 8 Timer om Lørdagen. Det var særlig Arbejdstidsspørgsmaalet, der skabte Vanskeligheder for at faa Overenskomsten vedtaget af Medlemmerne, idet Kravet om 8-Timersdagens Gennemførelse nu var ført saa langt frem, at man vel, saaledes som Forholdene laa, kunde paaregne dens Gennemførelse indenfor en overskuelig Fremtid, men hurtigere end ventet skete dette, idet der den 17. Maj samme Aar affluttedes en Overenskomst mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, i Henhold til hvilken 8-Timersdagen blev indført fra 1. Oktober 1919, og saaledes, at den i alle Tilfælde senest skulde være indført 1. Januar 1920. For Metalarbejdernes Vedkommende traadte 8-Timersdagen i Kraft 1. Oktober 1919.

Jøvrigt begynder de generelle Ordninger ved Aftaler mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund nu at vise sig, idet allerede i August 1918 den saakaldte Augustregulering, et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time, indføres.

I Oktober 1919 aftales den særlige Dyrtidsordning mellem Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og Smedeforbundet, og Organisationerne aftaler nu hver for sig stadigvæk deres Overenskomster for 1 Aar ad Gangen, indtil vi i Tilslutning til Konflikten i 1921 faar en Forligsmandsordning, der dog behandlede de

Organisationer, der tilhørte Kartellet, som en Enhed, og hvor for første Gang Pristalsregulering fastsættes. I Henhold til dette Forlig bortfaldt Augustreguleringstillæggene paa 8 og 13 Øre, der var en Følge af de mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund aftalte Ordninger, men samtidig skete der visse Forbedringer, som i nogen Grad kompenserede Reduktionerne.

Konflikten i 1922 medførte en ny generel Ordning paa Grundlag af Forligsinstitutionens Medvirken, hvorefter samtlige Lønninger nedsattes med 15 pCt.; Minimallønningerne i Jærnindustrien forblev dog urørte. Samtidig fortsattes der med Pristalsregulering, dog efter ændrede Regler, og endelig var Ordningen interessant derved, at den gav Stødet til Indførelse af de nugældende Regler for Betaling ved Skifteholdsarbejde, idet det i Forliget bl. a. hed:

„I de Organisationer, hvor der rejses Krav derom, optages Forhandling om Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift. Forsaavidt Forhandling herom ikke fører til noget Resultat, gaar Sagen til Hovedorganisationerne. Forsaavidt Enighed ej heller her opnaas, afgøres Sagen af et Nævn, der bestaar af 3 af hver af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer samt Forligsinstitutionen. Nævnets Formand fungerer som Opmand."

Iøvrigt blev Overenskomsternes almindelige Bestemmelser i alt væsentligt bibeholdt, idet dog 8-Timersdagen paa Grundlag af den mellem Hovedorganisationerne indgaaede Overenskomst blev fastlagt heri.

I Juli 1923 forlængedes Centralorganisationens Overenskomster, i nogen Grad paa Grundlag af 4. April-Forliget 1922, til 1. Februar 1925. Ved denne Lejlighed blev for første Gang i Smedenes Overenskomst indført en Mindstebetaling ved Timelønsarbejde, og denne ansattes til 95 Øre.

Efter Storkampen i 1925 afsluttedes den 8. Juni en Overenskomst mellem Centralorganisationen og Jærnindustriens Sammenslutning. Centralorganisationen bestaar nu af Smede og Maskinarbejdere, Formere, Metaltrykkere, Jærn- og Metalslibere og Specialarbejdere, samt Privatbanernes Lokomotivmandsforbund, hvilken Organisation dog ikke berøres af de her nævnte Overenskomstforhold. Samtlige Lønninger forhøjedes med 3 pCt. fra 1. August at regne samtidig med, at Minimallønnen forhøjedes fra 74 til 80 Øre. Endvidere forhøjedes Mindstebetalingen for Timelønsarbejde til 106 Øre, medens Pristalsreguleringen bibeholdtes, dog med Ændringer fra det tidligere gældende.

Endelig er den lange Overenskomstrække afsluttet med den nuværende Overenskomst, hvis særlige Karaktertræk er Udvidelse af Tillidsmandsinstitutionen (de værkstedstekniske Samraad), Forhøjelse af Minimalløn og Mindstebetalinger, samt Bortfald af Pristalsreguleringsbestemmelsen imod en gradueret Reduktion.

Ser vi tilbage over den Tid, i hvilken vore Organisationer har været præget af Overenskomsterne, er det et broget Billede, der tegnes, men af Billedets Konturer vil de, der omfatter Tiden indtil Krigens Begyndelse, blive staaende kraftigere, fordi Overenskomsterne her var Udtryk for et Vidsyn og en Maalbevidsthed, der Skridt for Skridt bragte Organisationernes Medlemmer fremad med Hensyn til Løn- og Arbejdsforhold. Kritikken, der øvedes imod de Principper, der var nedlagt i de daværende Overenskomster, er forlængst forstummet; de voldsomme Forhøjelser, som Overenskomsterne umiddelbart efter Krigen kunde fremvise, er forlængst borteliminerede, Dyrtidstillæg og Pristalsregulering er en „saga blott"; tilbage er de gamle Principper, som for en Tid har været suspenderede. De Overenskomster, der nu løber til 1929, er i Virkeligheden en Fornyelse af det gamle Overenskomstsystem; lad os haabe, at de paa samme Maade maa kunne forberede Vejen for saadanne sociale Fremskridt og en kulturel Højnelse, som ikke paa samme Maade som Krigstidens oppustede Værdier skal tages fra os.

Hvordan tjener man Penge?

En forhenværende dansk Jærnstøber gav en Gang ved et Mæglingsmøde den tilstedeværende Tillidsmand Medhold i, at det næppe var tænkeligt, at der af indtjent Arbejdsløn kunde lægges noget til Side.

Paa Forespørgsel om, hvordan man da saa blev formuende, svarede han: »Man kan komme til Penge paa flere Maader, f. Eks. ved at arve, ved at vinde i Lotteriet, ved at handle, ved at lade andre arbejde for sig, og endelig ved at lade Penge tjene Penge igen.«

De to sidste Paastande bekræftes ved en Artikel, der her gengives, og som er oversat fra Internationalt Metalarbejderforbunds Meddelelsesblad.

Artiklen bærer til Overskrift:

Organiseringen af den amerikanske Automobilindustri og Henry Ford.

Det længe ventede Organisations-Felttog til Fordel for de Hundrede Tusinder af Automobilarbejdere, som er en Følge af en Beslutning paa den sidst afholdte Kongres i den amerikanske faglige Hovedorganisation, har nu taget sin Begyndelse.

En Generalsekretær fra denne Hovedorganisation er sammen med en Sekretær fra det store amerikanske »Internationale Fagforbund« Lederne deraf. Det Maskineri, der skulde faa Arbejderne til at række den amerikanske Arbejderbevægelse Haanden, er sat i Gang, og det store Spørgsmaal er nu: Hvorledes vil Henry Ford forholde sig hertil?

Det er almindelig bekendt, at Henry Ford har ophørt med Fabrikationen af T-Vognen, af hvilken Vogntype der er fremstillet over 15,000,000 Stykker. Kortelig er der af Præsidenten for Ford-Selskabet officielt meddelt, at T-Vognen ikke mere fabrikeres, og at der i Fremtiden kun vil være Reserve- og Erstatningsdele til denne Vogn at faa.

I alle interesserede Kredse venter man nu kun paa den sekscylindrede Fordvogn, der snart skal frem paa Markedet, og som vil betyde en Kamp paa Liv og Død mellem »Ford Motor-Company« og »General Motors Corporation«.

Sidstnævnte Korporation er fremstaaet gennem en Sammenslutning, og den har i Aaret 1926 i det hele fabrikeret og solgt 1,121,777 Automobiler. Sammenslutningen bestod af de bekendte Fabrikatsmærker Buick, Cadillac, La Salle, Oakland, Pontiac, Oldsmobile og Chevrolet, og den sidstnævnte Type har ikke været mindst medvirkende til at sige Stop for Fords »Blechbüsche«, paa Dansk almindeligvis benævnt »Ford Sardindaasen«.

Nedenstaaende skal gives en kort Oversigt over Udviklingen i Fords Fabrikker, en Udvikling, der grænser til det fabelagtige, selv om det er svært at skrive derom, da »Ford Motor-Company« indhyller sig i Hemmelighed og intet lader Offentligheden i Amerika tilgaa om sin Virksomhed.

Oplysninger, der fremkommer gennem andre, hverken afkræfter eller bekræfter Firmaet. Af saadant er man ganske uberørt og har ingen Interesse i, om Publikum tror derpaa eller ikke. Ford-Interesserne ligger nu i fire Hænder, nemlig i Henry Fords to Hænder og i Sønnen, Edsel Fords andre to. Sidstnævnte er nu Præsident for Aktieselskabet.

Først da Andrew W. Mellon, Sekretær ved Skatteæsenet i De forenede Stater, gjorde Krav paa Efterbetaling af Skat, stor 31,000,000 Dollars, fik man noget at høre om Fortiden. I denne Fortid er ogsaa Senatsmedlem James Couzens indblandet. Han er kendt som Fremskridtsmand i Senatet og iøvrigt som værende i Besiddelse af mange Penge. I 1903 anbragte han 1500 Dollars i Fordfabrikken. Desuden købte han for 1000 Dollars Aktier, som han imidlertid sammen med Dividenden udtog igen, efter at Virksomheden havde været i Gang den første Maaned.

Couzens forblev i Ford-Company længere end nogen af de andre Aktionærer, der var med fra Begyndelsen, og han opnaaede en ganske anderledes Fortjeneste end de andre. Han betegnes i Almindelighed som den, der financierede Firmaet i Begyndelsesaarene. Til Slut solgte han sine 2180 Aktier til Ford og fik derfor 28,340,000 Dollars. Desuden havde han i Fortjeneste haft 10,000,000 Dollars paa sine oprindelige 1500 Dollars.

Ford Motor-Company er stiftet den 16. Juni 1903 med en Aktiekapital paa 100,000 Dollars, men heraf var kun 28,000 Dollars indbetalt.

Ford beskæftigede sig med sin Idé om en billig »hesteløs Vogn« og var personlig sikret 1/4 af Indtægterne. De 28,000 Dollars tilvejebragtes gennem et halvt Dusin Mennesker. Det største Indskud blev givet af en John Grav, nemlig 10,000 Dollars, selv om han mente, at Virksomheden ikke blev til noget, udover at virke advarende for andre.

Horace Rackham og 2 Brødre Dodges indskød hver 5000 Dollars. De øvrige mindre Beløb.

Albert Strelow var en af de sidste, og han skrabede 5000 Dollars sammen, som han indskød i Firmaet. Da Couzens tilbød ham 25,000 Dollars for hans Andel, ansaa han det for en god Forretning og solgte Andelen.

Kort Tid efter satte han lige saa meget til i en Guldmine, og en Maaned senere hørte han til dem, der søgte Arbejde paa Fabrikken.

Havde han beholdt sin Andel, vilde han i 1919 kunne have faaet 5,000,000 Dollars derfor af Ford, foruden den Dividende, han i Aarenes Løb kunde have haft deraf.

To af de første Aktiehavere, Brødrene Dodges, havde den Gang i Detroit et Maskinværksted, i hvilket de selv maatte arbejde med. Da de var naaet til at kunne anbringe 5000 Dollars i »Ford«, gjorde de det paa den Betingelse, at Chassiserne gennem derom afsluttet Kontrakt vilde være at udføre paa deres Fabrik. Denne Kontrakt bragte de to Brødre en umaadelig Formue. I en Proces, de førte med Ford Motor-Company, blev der tilkendt dem 20,000,000 Dollars.

Senere oprettede de selv en Automobilfabrik, der blev en af de største i Verden, og ved deres Død, der indtraf med faa Maaneders Mellemrum, solgtes Fabrikken for 149,000,000 Dollars. Begyndelsen til denne Fabrik var de 5000 Dollars, de anbragte i »Ford«.

De er altsaa begge døde, men Fru John F. Dodge anses for at være den rigeste Dame i Verden.

Historien om Fru Rosette Hauss' Formue, som begyndte med en indskudt Kapital paa 100 Dollars, søger sikkert forgæves sin Lige. Fru Hauss er Søster til Senator Couzens. I 1903 laante Couzens 100 Dollars af Fru Hauss og anbragte sammen med sine egne Penge disse i »Fords vilde Drøm«, som man den Gang spottende kaldte det. Hun holdt fast ved sin Aktieandel, tog Fortjenesten deraf, og lagde den til sin Formue, og opgav først sine Aktier, da Broderen solgte sine. Efter Salget kom hun til at høre til dem, som Hr. Mellon søgte til Efterbetaling af Skat, og »Onkel Sam« gør Fordring paa 84,404,83 Dollars af hendes Penge, hvis

Ophav kun er de før nævnte 100 Dollars. Det lyder som Digt for Europæere, og er selv for Amerikanere uforstaaeligt.

I 1916 var Ford i Besiddelse af 51 pCt. af Aktiekapitalen. I 1919 truede han Indehaverne af de øvrige 49 pCt. med at danne et nyt Selskab, hvis de vægrede sig ved at sælge ham deres Andele. Den Gang var hver Aktie i Værdi fra 6000 til 9000 Dollars. For at erhverve sig Raadighed over det hele, betalte Ford 12,500 Dollars pr. Stk. Disse af Ford købte Aktier var i 1919 behæftet med en Indkomstskat paa 21,000,000 Dollars, regnet med fra 6000 til 9000 Dollars i Værdi pr. Stk. Nu kræver De forenede Staters Skattevæsen Efterbetaling efter en Værdi paa 12,500 Dollars pr. Aktie, som Ford har betalt for dem, og deraf fremkommer forannævnte Fordring paa 31,000,000 Dollars som Efterbetaling.

De 49 pCt. af Aktiekapitalen købtes i 1919 af Henry Fords eneste Søn, Hr. Edsel Ford. Aktiekapitalen forhøjedes fra 100,000 Dollars til 100,000,000 Dollars, og Edsel Ford blev Præsident for Aktieselskabet.

Det første Automobil, der byggedes paa Fabrikken, solgtes i Juli 1903. Det første Aar byggedes og solgtes 1908 Vogne. I de første 5 Aar fremkom ca. 25,000 Vogne af forskellige Modeller.

Den mest kendte, »T-Vognen«, kom paa Markedet 1. Oktober 1908, og 7 Aar senere, 10. December 1915, var der fremstillet 1,000,000 Vogne af T-Typen.

T-Vogn Nr. 10,000,000 blev fabrikeret 4. Juni 1924, og Januar 1927 forlod T-Vogn Nr. 15,000,000 de Ford'ske Fabrikker. Den største Produktion naaedes i Aaret 1923, idet der dette Aar bragtes 2,089,777 Vogne paa Markedet.

Man henviser til, at der i de 24 Aar Fords Fabrikker, har bestaaet, aldrig er forekommet nogen Strejke. Dertil kan siges, at hos Ford veksler Arbejderne kolossalt, og at de, der arbejder paa hans Fabrikker, maa nedværdige sig til at være Slaver, særligt i de Fabriksafdelinger, hvortil Besøgende ikke faar Adgang.

En Ford-Arbejder har i »Forbes Magasin« givet en kort Skildring af Forholdene paa Fabrikkerne, og bl. a. oplyses følgende:

Naar den Arbejder, der de sidste 20 Aar har været beskæftiget som Ford-Slave paa Fabrikken, giver sin Harme Luft, understreger han, at han aldrig har mødt saa raa, haardkogte, uvidende og optrækkeriske Foresatte som her. Man kender kun til at være overhedet og snavset fra Mandag Morgen til Fredag Nat; til Tider saa ufølsom, at man paa Hjemvejen løber en halv Mil forbi sin Gadedør uden at vide det, thi Fords 5 Dages Arbejdsuge med Betaling for 6 Dage er ikke andet end Sirup til Fluefangeri. Mange af Akkordydelserne er indstillet paa en saadan Hastighed, at Arbejderne paa 5 Dage præsterer Arbejde for 7.

Man undgaar ikke, naar man ser Tingene lidt efter, at lægge Mærke til, at Antallet af faglærte Arbejdere er forholdsvis ringe. Svaret herpaa er, at de moderne Maskiner og Udspecialiseringen af Arbejdet overflødiggør den faglærte Arbejdskraft.

Beviset derfor er, at en almindelig Arbejder, der træder i Arbejde hos Ford, i Løbet af 3 Dage kan betragtes som udlært. Alt er mekanisk indrettet, saaledes at al Omtanke ved Arbejdet er unødvendigt, i alle Tilfælde indskrænket til meget lidt.

Det maa haabes, at det paabegyndte Organiserings-Felttog maa krones med Held. Automobilindustrien er en af de betydeligste i De forenede Stater, og Arbejderne i denne Industri er de daarligst organiserede i Amerika. Kun i Reparationsværksteder, i Garager og lignende Afdelinger er der gjort nogle Anstrengelser fra det internationale Maskinarbejderforbunds Side. Disse Bestræbelser har givet gode Resultater, og det maa haabes, at de med Held maa fortsættes.

Storlockout i Ungarn.

Paa den internationale Metalarbejderkongres i Paris blev der af Sekretær Konrad Ilg og Repræsentanter for det ungarske Metalarbejderforbund stærkt slaaet til Lyd for en Hjælpeaktion til de ungarske Metalarbejdere i Anledning af, at de var kommet ud i en omfattende Arbejdskamp, grundet paa, at man søgte Lønningerne forhøjet samtidig med, at Arbejdsgiverne satte ind for en Forlængelse af 8-Timersdagen. Lønningerne i Ungarn har i de 3 sidste Aar faktisk stagneret og ligger i Virkeligheden ikke synderligt over Førkrigstidens Niveau. Arbejdsgiverne modsatte sig imidlertid enhver Lønforhøjelse og stillede derimod Krav om en Forlængelse af Arbejdstiden til 10 Timer, og da Arbejderne nægtede at indgaa derpaa, blev 14,000 af det ungarske Metalarbejderforbunds Medlemmer udelukkede eller en Trediedel af Jærn- og Metalarbejderne.

Den 16. August fandt der under Forsæde af den ungarske Velfærdsminister nogle Forhandlinger Sted mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne for at forsøge paa at faa Konflikten bilagt, og samtidig var Arbejderne indgaaede paa at genoptage Arbejdet, men da Forhandlingerne den 18. August blev afbrudt paa Grund af Arbejdsgivernes afvisende Standpunkt, blev Konflikten paany etableret, omfattende ca. 18,000 Mand. Velfærdsministeren, som ledede Forhandlingerne, stillede sig i Virkeligheden paa Arbejdsgivernes Side ved at bemærke, at Jærn- og Metalindustrien ikke kunde taale den ringeste Lønforhøjelse, og tilføjede, at Regeringen ikke havde Magt til at tvinge Arbejdsgiverne til en saadan. I en Skrivelse, som vi har modtaget fra det ungarske Metalarbejderforbund, meddeles det, at Situationen er yderst vanskelig, og at der ikke for Tiden er noget Haab om, at der kan findes en Udvej, og man tilføjer: »Vi kan derfor ikke gøre andet end at overlade denne store Kamp til Afgørelse ved de 2 Parters Kræfter.«

Straks, da vi fik skriftlig Underretning om de bristede Forhandlinger og om, at Udsigten til en snarlig Afslutning var meget ringe, tilsendte saavel de svenske og norske Metalarbejderorganisationer som Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark det internationale Sekretariat i Bern Beløb til Understøttelse af vore ungarske Kolleger i det Omfang, som paa Grundlag af

Drøftelsen paa den internationale Metalarbejderkongres i Paris svarede til vore Medlemstal. Vi maa kun ønske, at det maa lykkes vore ungarske Kammerater at føre Kampen til en sejrrig Afslutning, understøttet af de internationalt organiserede Metalarbejdere.

Den finske Konflikt.

I Fagbladet for Maj Maaned meddelte vi, at de finske Arbejdsgivere den 21. Maj havde iværksat Lockout overfor 6000 Medlemmer af det finske Metalarbejderforbund, direkte begrundet i en lille Strejke i Aabo, men i Virkeligheden for at forsøge paa at føre et dræbende Slag imod de finske Metalarbejdere. Lockouten er stadig verserende. Et Par Gange, senest i Juli Maaned, har den finske Forligsmand forsøgt at mægle mellem Parterne, uden at det er lykkedes, da Arbejdsgiverne nægter at indgaa paa nogen Forhøjelse af Lønningerne.

Ifølge den skandinaviske Gensidighedsoverenskomst modtager vore finske Kammerater hver Uge betydelige Beløb fra de svenske, norske og danske Metalarbejderorganisationer.

Arbejdsgiverne gør paa alle Maader Forsøg paa at faa Virksomhederne i Gang, dels ved uorganiseret Arbejdskraft, dels ved at hverve udenlandske Metalarbejdere, men uden at deres Bestræbelser dog er lykkedes. Bl. a. har de foranlediget, at enkelte tyske Metalarbejdere er taget til Finland, men saa snart disse blev klar over Forholdene, betakkede de sig for at modtage Arbejdet og rejste hjem igen. Vort finske Broderforbund henstiller nu til os, at vi igen gør vore Medlemmer opmærksomme paa, at Konflikten stadig staar paa, og at ingen under disse Forhold maa rejse til Finland og tage Arbejde. Vi lader altsaa med nærværende denne Henstilling fra vort finske Broderforbund gaa videre til vore Medlemmer, saaledes at disse kan tage sig i Vare, hvis der ogsaa her i Danmark skulde optræde Hververe for de finske Arbejdsgivere.

National Union of Foundry Workers.

(Britisk Formerforbund.)

Paa Initiativ fra Svensk Formerbunds Side er der i Dagene den 16.—17. August afholdt en britisk-skandinavisk Formerkonference i Manchester i England, hvor det britiske Formerforbund har sine Kontorer i egen Ejendom.

Hensigten med Konferencen var at undersøge Mulighederne for et bedre og mere intimt Samarbejde med de britiske Kolleger og deres Organisation, end Tilfældet hidtil havde været, og det britiske Forbunds Ledelse stillede sig straks ved en Forespørgsel overordentlig velvillig til Konferencens Afholdelse.

De tre Formænd for Formerforbundene i Sverige, Norge og Danmark havde deltaget i Internationalt Metalarbejderforbunds Kongres i Paris, og det besluttedes at lægge Vejen derfra og hjem over England, da dette hverken vilde blive særlig kostbart eller tage megen Tid. Den svenske Minister i England havde beredvilligt stillet en Tolk (en Sekretær ved det svenske Konsulat i Manchester) til Raadighed. Repræsentanterne for det britiske Forbund var følgende: Chadwick, Semple, Dillon og Thompson.

Konferencen indlededes efter nogle Velkomstord med, at der fra alle fire Lande blev givet en Oversigt over de paagældende Former- og Støberiarbejderorganisationers Tilblivelse og Udvikling.

Over Møderne optoges stenografisk Referat, men da Interessen hos nærværende Blads Læsere næppe kan være saa stor for at kende de skandinaviske Repræsentanters Beretninger, men sikkert større for at kende det britiske Forbunds Forhold, skal nedenstaaende gengives den af det britiske Forbunds Repræsentanter afgivne Beretning.

I Henhold til førnævnte Referat var denne følgende:

Det engelske Formerforbund er meget gammelt, idet denne Organisation havde bestaaet i mere end 100 Aar, inden den sammensluttedes med to andre Organisationer, nemlig Formerforbundet i Skotland og Forbundet af Kernemagere. Før Sammenslutningen havde det skotske Formerforbund eksisteret i 89 Aar og Kernemagerforbundet i ca. 60 Aar.

Det er givet, at saavel før Sammenslutningen, som skete i Juni 1920, som efter denne, er der udrettet et stort Stykke Arbejde. Det er derfor ogsaa givet, at der er erhvervet en Rigdom af Erfarenhed, og at vi er kendte med Fagbevægelsens Principper. Bliver de Meddelelser, vi afgiver, ikke fuldstændige, skal vi selvfølgelig besvare, hvad der maatte blive spurgt om.

Mellem de skandinaviske Forbund og os er der i Aarene foregaaet en Del Brevveksling, og fremgaar der ikke andet deraf, saa fremkommer der det, at I har de samme Besværligheder at kæmpe med som vi.

Hvad vi mellem andet skal gøre Rede for er, hvorledes vi forhandler med Arbejdsgiverne, hvordan Løn- og Arbejdsvilkaar er for vore Medlemmer her i Landet.

Paa Grund af de daarlige Forhold i Industrien i de senere Aar — de har været raadende siden 1920 og har medført, at en Del Medlemmer har søgt udenfor Faget, og at en Del er rejst til Amerika, Kanada og Australien — har der været nogen Nedgang i Medlemstallet. For Tiden er dette ca. 32,000, og 90 pCt. af disse er faglærte Arbejdere. De beskæftiges væsentligst ved den tungere Maskinindustri, saasom Værktøjsmaskiner, Skibsbygning, den elektriske Industri, Turbinemaskiner og i Tekstilindustrien, som har saa store Reparationsvirksomheder, at de selv driver Støberi, og hertil kommer endelig den almindelige Reparationsindustri.

De øvrige 10 pCt. af Medlemstallet kan deles med 5 pCt. paa Bygningsindustrien, medens de sidste 5 pCt. er Folk, der ikke er faglærte, nemlig Rensere, Smelte-

ovnsfyrbødere og visse Haandlangere. Disse sidste betragtes hos os som halvlærte.

Vor Centralekspedition har vi i dette Hus, der tilhører Forbundet, og Adressen er: 164, Chorlton Road, Brocks Bar. Manchester.

Her arbejder Forbundets Forretningsudvalg hver Dag. Det bestaar af 5 Mand, og der holdes Møde hver Dag for at tage Beslutninger i det foreliggende.

Desuden har Forbundet en Generalsekretær og en Vicegeneralsekretær og dertil Personalet, som ekspederer de løbende Sager.

Vi har her i Landet en Rigssygeforsikring, som skaffer os meget Arbejde, men holdes helt udenfor Forbundets Virksomhed, idet dette besørges selvstændig og af Personale udenfor det forannævnte.

Forbundet har tillige 5 Organisatorer, som virker indenfor hvert sit Distrikt. Deres Opgave er at paase, at alle Overenskomster, som findes mellem Forbundene og Arbejdsgiverne, og som er afsluttet for hele Riget, bliver overholdte. Det er saaledes, at Afdelingernes Tillidsmænd ikke i en Række Tilfælde kan træffe Afgørelse i lokale Stridsspørgsmaal, der maatte opstaa i deres Afdelinger, ikke heller i et Distrikt. I saa Tilfælde sendes Organisatoren for det paagældende Distrikt for at bistaa Afdelingen og for om muligt at ordne den truende eller opstaaende Konflikt.

Iøvrigt er det deres Opgave at skaffe Forbundet ny Medlemmer fra de Steder, hvor Organiseringen er svag Disse 5 Organisatorer staar under Hovedbestyrelsens Ledelse og Kontrol.

Forbundet har 170 Afdelinger i England, Skotland og Wales.

Afdelingerne har sine egne Tillidsmænd, og de er udstyrede med en vis Grad af lokal Selvstændighed. De har saaledes Ret til i Overensstemmelse med Forbundets Love og Virksomhed at opkræve Kontingent, udbetale Understøttelse og behandle og besørge lokale Sager paa den Maade, de er godkendte og foreskrevne af Forretningsudvalget.

Som foran nævnt er Sygeforsikringen en Statsinstitution, men Forbundet har et stort Arbejde og et stort Regnskab at føre i Forholdet overfor Staten, men som sagt holdes det som noget for sig selv.

I Overenskomstforhold, og hvor det ellers er nødvendigt, træder Forbundsledelsen i Forhandling med den modstaaende Arbejdsgiverorganisation: Engineering and Allied Employers National Federation.

Denne Arbejdsgiverorganisation udgør Hovedgruppen af de organiserede Arbejdsgivere i Britannien og bestaar af hele Maskinstøberivirksomhedens og den elektriske Industris Arbejdsgivere i Landet. Hovedforhandlingerne vedrørende Løn, Arbejdstid og Hovedprincipperne i Arbejdsvilkaarene foregaar med denne Organisation, men paa disse Omraader er det ofte saaledes, at naar der er Enighed om visse Hovedspørgsmaal, underkastes disse bagefter lokale Tilføjelser i Overensstemmelse med de lokale Forhold indenfor Distriktet.

Der findes ikke nogen for hele Landet gældende Minimalløn for Formerne. Ved Timelønsarbejde er Ugelønnen forskellig i de forskellige Distrikter.

Overenskomsten indeholder Bestemmelser om Akkord og ordnes lokalt, men Forudsætningen er, at Fortjenesten skal ligge 33 pCt. højere end Timelønnen. Der findes mange Arbejdsgiverorganisationer, som har vore Medlemmer i Arbejde, men som paa en vis Maade ikke kontrolleres gennem Overenskomsten.

Arbejdstiden er overalt 47 Timer pr. Uge.

Den foran nævnte Depression indenfor Industrien, og som snart har varet i 6 Aar, er ikke forløbet uden Strid med Arbejdsgiverne. En ret langvarig Strid kostede alene Forbundet 300,000 Pund Sterling i Understøttelse.

Vi havde saaledes en Lockoutperiode, dikteret af Arbejdsgiverorganisationen indenfor Maskinindustrien, og den var en Følge af Generalstrejken i 1926.

Alt dette har naturligvis indvirket noget paa Forbundets økonomiske Stabilitet.

En Tid havde vi 48 pCt. af vore Medlemmer bestandig arbejdsløse. For Tiden er der dog kun 10 pCt.

Forbindelsen, vi har med andre Organisationer, er gennem den saakaldte britiske Fagforenings-Kongres (Landsorganisationen) og Arbejderpartiet. Internationale Forbindelser har vi ingen af uden gennem vor Landsorganisation, som tilhører Amsterdam-Internationale.

Ved Konferencens Afslutning udtalte Ordføreren:

Jeg og mine Kammerater her i Styrelsen er meget tilfredse med de Oplysninger, der er givet os fra hvert af de skandinaviske Lande, og ligeledes med den Virksomhed, der udfoldes gennem det skandinaviske Formersekretariat, og vi anser Konferencen for at være meget værdifuld. Vi takker for den Indbydelse, der er stillet os i Udsigt med Hensyn til at lade os repræsentere paa Eders Kongresser, og beder de skandinaviske Kammerater, naar de i deres Fagblad omtaler nærværende Konference, at bringe Eders Medlemmer en broderlig Hilsen fra deres 32,000 britiske Kammerater, idet vi haaber paa, at det her paabegyndte Samarbejde maa kunne fortsættes og blive frugtbringende.

Statsbanernes Masseafskedigelser.

Som vore Medlemmer bekendt har det nuværende Ministerium ikke alene haft den Opgave at forringe den Arbejdsløshedsunderstøttelse, der hidtil har kunnet ydes vore arbejdsløse Medlemmer, men har ogsaa i ret udstrakt Grad gjort Forsøg paa at forøge de Arbejdsløses Antal, idet man har besluttet at afskedige 2000 Tjenestemænd, fordelte i alle Tjenesteklasser.

Som Forslaget forelaa i sin første Skikkelse, var det som sædvanligt med den tunge Ende nedad, idet Embedsmands-Klasserne kunde overføre deres ledige Personale til Dansk Jærnbaneforbunds Omraade som Overportører o. l., medens Jærnbaneforbundet saa kunde overføre sine overflødige Folk til Værksteder og Remiser, og saaledes skulde alle Afskedigelser til Slut gaa ud over de timelønnede Værksteds- og Remisearbejdere.

Den Plan maatte dog ret hurtig opgives, idet Dansk

Jærnbaneforbund som eneste Etatsorganisation ønskede at handle organisationsmæssig korrekt, idet de *ikke* vilde have deres Medlemmer overflyttede til Værkstederne og saaledes foranledige vore Folk afskedigede, men paatog sig den økonomiske Side af Sagen ved selv at understøtte de Medlemmer, der eventuelt vilde blive overflødige, men paa den anden Side agtede de ret naturligt heller ikke at faa Styrken forøget ved Overførsel fra Embedsmændenes Organisation. Dansk Jærnbaneforbunds Stilling i den Sag er reel og klar og en Organisation værdig, man erindrer i denne Forbindelse ogsaa om deres Tilknytning til Arbejdernes Landsorganisation i Modsætning til de andre Etatsorganisationer.

Derimod har Dansk Lokomotivmandsforenings Stilling været vaklende og nærmest gaaet i Retning af at redde sit eget Skind uden Hensyn til, hvem det ellers maatte gaa ud over.

I Lokomotiv-Tidende for 20. August ser vi, at Formanden for Hovedbestyrelsen har aflagt Beretning om Situationen, men vi ser ikke deri noget Standpunkt til Sagen, hvilket iøvrigt er den samme Stilling, som Formanden har indtaget ved de af ham refererede Møder, hvor vort Forbund har været Deltager, og i en vedtagen Resolution har man været saa elskværdig ogsaa at protestere imod Afskedigelserne af faste timelønnede Haandværkere, men erklærer samtidig sin Uformuenhed til at understøtte eventuelt afskedigede Lokomotivfyrbødere, og det er vel Kærnen i alle Omsvøbene.

Vi skal altsaa tro paa, at naar de overflødige Lokomotivfyrbødere nu overføres til Værkstederne, saa er det en Handling, der helt skyldes Administrationen. Vi har dog hørt noget om, at der fra Lokomotivmændenes Side har været stærke Kræfter i Bevægelse for at paavise disse Haandværkeres særlige Uddannelse som Fyrbødere og deres Undervisning paa »Jærnbaneskolen«, som resulterede i, at 31 af disse Folks Afskedigelser annulleredes af Ministeren, uden at Organisationen skaffede Garantier for, at disse Folk ikke senere vilde komme til at fortrænge vore faste Smede. Man gør altsaa Knæfald for Minister Stensballe, der har sparket alle deres Forhandlingsresultater over Bord, idet han med et Pennestrøg annullerede saavel Tjenestetidsreglerne som 2 Mands-Betjeningen paa Rangerlokomotiverne og derved gjorde disse mange Fyrbødere overflødige; men det er vel ogsaa et Forhandlingsresultat.

Overfor Generaldirektoratet maa Ministerens Pennestrøg ogsaa være et Slag i Ansigtet, thi naar denne i Løbet af faa Uger kan konstatere, at der er 2000 Tjenestemænd for meget, er det det samme som at sige: »I har vist slumret de sidste Par Aar«. Derfor kan vi godt forstaa, at saavel Generaldirektør som Maskindirektør tog Sommerferie; det samme skulde det øvrige Personale have gjort.

Lokomotivfyrbøderne er ikke et nyt Stridsspørgsmaal i Værkstederne; nyt dog i den Form, det denne Gang har antaget.

I tidligere Dage rekrutterede man Lokomotivfyrbøderne direkte fra de unge Arbejdere i Værkstederne, som fremsatte Ønske om at overgaa til den Tjeneste; senere opfandt man Aspiranterne, der for en meget ringe Løn gjorde Tjeneste som Fyrbødere og ved Driftens Indskrænkning overførtes til Værkstederne og deltog her i Akkorderne.

Ved Overflytningen til de nuværende Værksteder i 1909 var det projekteret, at der i Værkstederne i København og Aarhus skulde være 40 Aspiranter hvert Sted og 20 i Nyborg. Værkstedsarbejderne protesterede skarpt herimod, idet man gjorde gældende, at Aspiranternes Deltagelse i Akkordarbejdet var ganske ødelæggende for de faste Haandværkeres Fortjeneste, navnlig derved, at en Aspirant hvert Øjeblik paa Dagen kunde beordres til Lokomotivtjeneste, og de Arbejdere, som han arbejdede sammen med, maatte ofte af deres Akkord betale ham for at tælle sit Værktøj op og atter lægge det tilbage, uden at han havde udført andet Arbejde. Det vil nemt kunne forstaas, at den Form for at holde Aspiranter i Værkstederne var overordentlig billig for Statsbanerne, da Arbejderne af deres Arbejde maatte betale ogsaa disse Aspiranters Løn, og Forholdet medførte da ogsaa, at Akkorderne gled ud i den rene Parodi.

Det lykkedes dog omsider at faa disse Forhold ændrede saaledes, at Aspiranterne blev overført til Remiserne Landet over, og herved skabte man den naturligste Form, saavel for disse som for Værkstedsarbejderne, og ved de store Akkordrevisioners Ikrafttræden 1920 enedes Organisationen og Administrationen om, at herefter skulde der være en fast Stab af Arbejdere paa Værkstederne og ingen Invasion af Fyrbødere, idet man fra begge Sider ansaa den Ordning for den bedste, og den har holdt indtil nu, hvor Statsbanerne altsaa bryder det til Organisationen i 1920 givne Løfte.

Ansvaret for hele denne Situation maa vi lægge paa den Organisation, der ikke har haft Forstaaelsen af at indrette sig saaledes, at den var en Betryggelse for dens Medlemmer i en given Situation. Der har været slidt meget paa saavel Generaldirektoratets som paa Ministerens Trapper, alt i Ly af en vis Forhandlingsret. Det maa vel nu staa enhver klart, at Forhandlingsretten for Statens Tjenestemænd sidder i en tilfældig Ministers Lomme, og skal der for Fremtiden være nogen Mening i det hele, maa Organisationerne kræve, at Resultaterne af de mellem Parterne førte Forhandlinger ogsaa maa bære Præg af at være gældende og bindende for de ansvarlige Parter.

Om Statsbanerne som Arbejdsgiver kan faa nogen Glæde af Fyrbødernes Arbejde i Værkstederne, skal vi overlade til dem selv at dømme om. Vi ved, at den Optræden fra Lokomotivmands-Foreningens Side fra de første Forhandlinger, der er førte mellem Organisationernes Repræsentanter, har vakt en dyb Misstemning blandt vore derværende Medlemmer, idet vi vanskeligt kan forstaa Nødvendigheden af det Tempo, der har været iværksat for at faa Fyrbøderne overflyttet til Værkstederne. Havde det ikke været mere loyalt at vente, til man saa, hvad der skete indenfor de andre Organisationer? Thi nogen Garanti for, at fast ansatte Smede ikke afskediges, har man ikke draget Omsorg for.

At vore Medlemmer er i høj Grad misfornøjede med den her opstaaede Situation er vel ret naturlig. Vi har nu set, hvorledes Jærnbaneforeningen var den første til

at række Ministeren en hjælpende Haand, der ogsaa bragte bitre Resultater til de øvrige Tjenestemænd, og vi har en Følelse af, at de samme Trapper ogsaa har været slidt af Lokomotivmændenes Repræsentanter og med samme Virkning. Vi har set, hvorledes Jærnbaneorganisationernes Fællesudvalg, hvor jo ogsaa en Del af Værkstedsarbejderne var repræsenteret, sprængtes ved et Pennestrøg af en Minister i en Situation, der burde have bundet dem uløseligt sammen, og vi vil heraf lære, at vi kun har vor egen Organisation at stole paa. Har vi ikke udrettet alt i denne Situation, saa maa vel alle indse, at naar andre Organisationer ved en illoyal Bagtrappepolitik kun søger at frigøre sig selv for alt Ansvar, saa er Stillingen dobbelt svær for vor Organisation at løse; men vi lader ikke vore Medlemmer i Stikken, hverken økonomisk eller ved personligt Forsvar for disses Interesser.

Urafstemningen

indenfor Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund om Oprettelse af Krisefond m. v.

Nedenstaaende meddeles Resultatet af den i forrige Maaned foretagne Urafstemning vedrørende Oprettelsen af Krisefond til en i hvert Fald delvis Imødegaaelse af Virkningerne af den ekstraordinære Understøttelses Bortfald.

Da Krisefonden skulde begynde sine Udbetalinger paa bar Bund, var det nødvendigt at tilvejebringe en Startkapital, og Urafstemningen omfattede derfor begge Spørgsmaal saavel som det sideordnede Spørgsmaal om en særlig Art Understøttelse for de enkelte Medlemmer, der maatte blive ramt af den nye Arbejdsløshedslovs Bestemmelser. Afstemningen omfattede derefter følgende 4 Punkter:

1) Tilslutningen til, at 20 Kr. pr. Medlem af Forbundet stilles til Raadighed som Laan til Krisefonden.
2) Bemyndigelse for Arbejdsløshedskassens Hovedledelse til at udarbejde og søge godkendt Regler for Krisefonden.
3) Forhøjelse af det samlede Kontingent, der nu udgør Kr. 3,75 (3,60) til Kr. 4,00 (3,85).
4) Bemyndigelse for Forbundets Hovedbestyrelse til i Forbindelse med de øvrige Forbund indenfor Centralorganisationen at udarbejde og iværksætte Regler for Understøttelse i Tilfælde, hvor de nye Bestemmelser i Arbejdsløshedsloven fratager Medlemmerne deres Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Afstemningen over Punkterne 1, 2 og 3, der vedrører Krisefondens Oprettelse, foregik under et, medens Afstemningen over Punkt 4, der vedrører Forbundets Særunderstøttelse, foretoges særskilt.

Afstemningen, hvori kun 22,7 pCt. af Forbundets Medlemmer deltog, gav følgende Resultat:

Afdeling	Oprettelse af Krisefond m. v.		Forbundets Særunderstøttelse	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Aabenraa	9	7	24	0
Aalborg	123	17	128	11
Aarhus	405	71	413	63
Assens	20	4	19	5
Brønderslev	21	2	19	4
Esbjerg	1	57	2	10
Faaborg	11	0	13	0
Fredericia	43	2	44	2
Frederikshavn	101	0	94	6
Frederikssund	12	0	11	1
Frederiksværk	16	0	16	0
Haderslev	60	0	60	0
Hadsund—Assens	15	0	15	0
Haslev	8	6	17	1
Helsingør	83	12	92	0
Herning	17	2	19	0
Hillerød	31	2	32	1
Hjørring	43	3	39	7
Hobro	14	3	15	2
Holbæk	71	6	69	1
Holeby	16	1	18	0
Holstebro	42	3	44	0
Horsens	124	15	140	0
Kallundborg	20	0	20	0
Kolding	58	2	58	1
Korsør	21	10	30	2
Køge	24	0	23	1
Lyngby	1	43	36	5
Løgstør	1	5	1	4
Maribo	11	2	10	3
Marstal	2	7	0	0
Middelfart	27	0	27	0
Nakskov	3	142	37	108
Nexø	4	4	8	0
Nyborg	44	13	53	5
Nykøbing F.	2	45	44	4
Nykøbing M.	10	1	10	1
Næstved	34	3	35	1
Nørre Aaby	19	0	18	1
Nørresundby	40	5	41	4
Odder	11	0	11	0
Odense	302	47	319	13
Præstø	11	0	11	0
Randers	116	12	116	12
Ribe	4	7	9	2
Ringe	11	0	11	0
Ringsted	11	2	11	0
Roskilde	5	34	39	1
Rudkøbing	12	1	11	2
Rødby Havn	10	3	13	0
Rønne	0	0	23	4
Saxkøbing	20	0	20	0
Silkeborg	33	4	33	4
Skanderborg	22	0	22	0
Skive	25	0	26	0
Slagelse	37	19	50	7
Sorø	0	6	7	0
Stege	19	1	20	0
Struer	11	2	12	1
Stubbekøbing	11	1	12	0
Svendborg	110	23	110	23
Sønderborg	27	0	27	0
Thisted	0	24	0	25
Tønder	10	2	10	1
Varde	10	3	8	5
Vejen	14	2	16	0
Vejle	42	12	49	5
Viborg	17	10	18	5
Vordingborg	6	4	7	3
Ialt...	2514	714	2815	367

Afdeling	Oprettelse af Krisefond m. v. Ja	Oprettelse af Krisefond m. v. Nej	Forbundets Særunderstøttelse Ja	Forbundets Særunderstøttelse Nej
Københavns Afdeling 2.....	102	30	107	14
— — 3.....	59	0	59	0
— — 4.....	73	3	72	4
— — 5.....	167	86	167	86
— — 6.....	144	11	144	11
— — 7.....	73	107	66	112
— — 8.....	86	34	86	34
— — 9.....	47	6	49	5
— — 10.....	42	0	42	0
— — 11.....	193	28	193	28
— — 12.....	104	292	202	176
— — 13.....	161	10	161	10
— — 14.....	96	36	59	63
— — 15.....	145	42	145	42
— — 17.....	9	147	152	7
— — 18.....	60	41	69	23
Centralafdelingens Kontor ...	14	2	14	2
Ialt...	1575	875	1787	617
København.....	1575	875	1787	617
Provinsen.....	2514	714	2815	367
Ialt...	4089	1589	4602	984

Lidt Værkstedsteknik.

Praktiske Forholdsregler ved Autogensvejsning.

At Autogensvejsning ikke svarer til sit Navn (autogen betyder »af sig selv«), faar man ret hurtigt Bevis for, naar man beskæftiger sig med den, og at der endda, selv med rigelig Anstrengelse fra Svejserens Side, i mange Tilfælde ikke opnaas en anstændig Svejsning, har vi desværre mange Eksempler paa.

I mange Tilfælde er Grunden til den daarlige Forbindelse den, at de nødvendige Forholdsregler for at faa en god Svejsning ikke er iagttaget.

Hvad der bør iagttages for at faa en god Svejsning.

1. God Gas — ren, tør og kold.
2. God Brændertype og passende Brænderspids.
3. Godt Fyldemateriale.
4. God Tilrettelægning af Svejsefugen.
5. Rigtig indstillet Svejseflamme.
6. Forvarmning af Arbejdsstykket, hvor dette kræves.
7. Rigtig Føring af Brænder og Fyldemateriale, saaledes at Iltning undgaas.
8. Ingen overdreven Sparsommelighed med Gas.
9. Efterhamring af Svejsefugen, hvor Forholdene kræver det.
10. Udglødning af Svejsefugen, hvor Forholdene kræver det.

1. Gassen:

Ren: Rensning af Acetylengas er behandlet i en tidligere Artikel.

Tør: Til Tørring af Gassen anvendes enten Klorkalcium eller en vandsugende Rensemasse. Fugtighed i Gassen sætter Temperaturen ned i Flammen, fordi der medgaar Varme til Fordampningen. Lad altid Ilten strømme igennem Brænderen ved Afkøling af denne i Vand.

Kold: Leverer Gasværket overhedet Acetylen, d. v. s. Acetylen over 70° C., bliver Svejsefugen porøs og haard.

Som tidligere omtalt bør Svejseren derfor altid sørge for at holde Rensekassen i Orden.

2. Brænderen:

En god Svejsebrænder er selvfølgelig en meget væsentlig Faktor. Det vigtigste ved Konstruktionen er, at den giver rigtigt Blandingsforhold. Det er en almindelig Anskuelse, at man skal anvende saa store Brænderspidser som muligt til hvert enkelt Stykke Arbejde, fordi Jærnet saa er kortere Tid udsat for den store Varme. Dette er ganske vist en Fordel, men i Almindelighed bør man dog ikke tage større Spidser end de, der efter Paastemplingen passer til Pladetykkelserne, da det ellers let gaar ud over det øverste Materiale.

3. Fyldemateriale:

Som Fyldetraad til Smedejærn bør anvendes rent udglødet Trækulsjærn.

Til Støbejærn skal benyttes Tilsatsstænger med ca. 5 pCt. Siliciumindhold fordi Siliciumet i Svejsestykket delvis bortbrænder, og saafremt der ikke tilføres nyt, dannes hvidt Støbejærn. Silicium virker til Dannelsen af Grafit, hvorved faas graat Støbejærn.

4. Tilrettelægning af Svejsefugen:

For at være sikker paa, at Svejsefugen kan blive gennemsvejst, bør man altid ved Plade over 3 mm skærpe Kanterne af, saaledes at de danner en Vinkel paa mindst 90° med hinanden. Lad saavidt muligt altid Pladerne have Afstand fra hinanden i den modsatte Ende af, hvor man begynder at svejse, ca. 3—5 pCt. Aabning.

5. Svejseflammens Indstilling skal i en senere Artikel blive nærmere forklaret.

6. Forvarmning af Arbejdsstykket er absolut at anbefale for større Godstykkelser. Man kan enten forvarme i en Esse eller med Svejseflammen.

I sidste Tilfælde bevæges Flammen langs Svejsefugens Sider og maa endelig ikke holdes stille, da Materialet derved let kan blive ødelagt af den høje Temperatur.

7. Undgaaelse af Iltning:

For at undgaa Iltning af Svejsefugen maa Flammekærnens Spids holdes 2—5 mm fra Arbejdsstykket, og Fyldetraaden skal holdes i det flydende Materiale.

I modsat Tilfælde, d. v. s. hvis Flammen holdes for langt fra Arbejdsstykket, eller Traaden falder ned i Klatter, vil Materialet blive forbrændt eller iltet.

8. Ingen overdreven Sparsommelighed med Gas; derved menes, at man til Stadighed skal kontrollere sin

Indstilling af Flammen, da der ellers, naar Brænderen bliver varm, vil være Overskud af Ilt og for lidt Gas.

9. Hamring af Svejsefugen (Smedejærn):

Det er god Praksis at behandle Svejsefugen, medens den er glødende, med smaa lette Hammerslag. Styrken forøges, og en Del af Spændingerne forsvinder ved Strækningen, da der jo altid fremkommer Stukning ved Svejsning.

10. For at fjerne Spændinger i svejst Materiale er det en Fordel, naar man kan komme til at udgløde det efter Svejsningen. Udglødningen maa ikke foretages, før Materialet har været afkølet.

Ved Prøver efter Hamring og Udglødning har det vist sig, at Styrken er forøget med 25—40 pCt.

C. C.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Teknisk Undervisning med Fagklasser for Formerlærlinge i Provinserne. Det mellem Jærnstøberiejerforeningen, Støbemesterforbundet og Former- og Støberiarbejderforbundet bestaaende Udvalg angaaende Lærlingeforholdene har den 26. August afholdt Møde for at drøfte Stillingen til et Kursus for Lærere fra Provinserne, der skal undervise i Fagklasser for Formerlærlinge.

Mødet resulterede i Nedsættelse af et Underudvalg, og Sagen befinder sig saaledes endnu paa et forberedende Stadie, men der kan dog gives en kort Anvisning om, hvad det er man tænker paa, nemlig følgende:

Det vil naturligvis ikke være muligt i Provinsernes tekniske Skoler at oprette særlige Fagklasser for Formerlærlinge, hvor der ikke skønnes at være et tilstrækkeligt Antal Lærlinge, men hvor saadant er til Stede, er det altsaa Meningen, at der skal gøres noget i den nævnte Retning.

Meningen er da fra disse Provinsbyer at indkalde Lærere til et 3 Dages Kursus i København for at instruere dem i den faglige Regning, Tegning og Støberiteknik.

Der omtaltes for nogen Tid siden her i Bladet, at Teknologisk Institut havde udgivet en »Haandbog i Støberiteknik«, og at Jærnstøberiejerforeningen vil tildele disse Lærere fra Provinserne denne Bog, for at den kan bruges som et Led i Undervisningen.

Endvidere er det Meningen, at Formerlærlingene skal gaa 2 Kvartaler til forberedende Tegning, hvilken Undervisning kan faas sammen med de øvrige Lærlinge, der besøger Teknisk Skole. Naar Formerlærlingene har gaaet til den forberedende Tegning, skulde de rykke op i første og derefter i anden Fagklasse, og Undervisningen skulde ugentlig være 2 Timer i faglig Regning, 4 Timer i faglig Tegning og 4 Timer i Støberiteknik.

Man gaar ud fra, at der i Regning og Tegning vil kunne undervises af de Lærere, der underviser i Regning og Maskintegning, naar de gennem det ovennævnte Kursus og iøvrigt gennem Vejledning er fornødent informerede, medens Undervisningen i Støberiteknik bør gives af en Støberi-Ingeniør eller en Støbemester.

Ovenstaaende er de Tanker, der er skitserede, og som har faaet Udvalgets Tilslutning. Naar Sagen videre har udviklet sig og er moden dertil, vil Afdelingerne faa fornøden Underretning.

Dragør. Boet efter det forhenværende Dragør Jærnstøberi er nu opgjort med det Resultat, at der hos Hovedkassereren henligger Kr. 76,20 som en Del af tilgodehavende Løn, tilkommende 4 Formere, der har arbejdet der, og at fordele paa følgende Maade:

Ludvig Jensen	Kr. 30,00
Kromann	- 1,75
Oluf Nielsen	- 13,25
K. M. Johansen	- 31,20

De paagældende Medlemmer kan faa Beløbet udbetalt ved Henvendelse til Hovedkassereren.

København. Den 18. August afholdtes der hos A/S Burmeister & Wain et Mæglingsmøde paa Strandgade-Værftet (forhen Flydedokken) paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne.

Nyantagelser havde foranlediget en Sænkning af Gennemsnittet og en Standsning i de Forhøjelser, der af og til kunde ske. Sagen sluttede med, at den hidtil viste Imødekommenhed med Hensyn til Forhøjelser ogsaa skulde vises i Fremtiden og gøres effektiv med den indledende Lønningsuge.

Fredericia. I Fagbladet for Juli Maaned er omtalt et hos A/S E. Voss afholdt Fællesmæglingsmøde med 7 forskellige Fag foranlediget ved, at Firmaet havde opsagt alle Akkordpriser og begæret Reduktioner. Efter den resultatløse Mægling skulde ny lokal Forhandling afholdes, og da denne forløb uden Resultat, blev der den 19. Juli afholdt Timandsmøde, der heller ingen Afslutning bragte ud over, at ny lokal Forhandling igen skulde forsøges, men med hvert enkelt Fag for sig.

Nogen Forandring i de bestaaende Lønforhold var der ikke fra Formerforbundets Side givet Tilsagn om, og der skete heller intet ud over, at Direktøren sluttede Sagen, uden at han opnaaede noget.

Imidlertid var der fra Forbundets Side rejst Krav om et Akkordafsavnstillæg ved 2 Maskiner, ved hvilke der ikke arbejdedes i Akkord, men da Direktøren pure afviste dette, blev Mæglingsbegæring afgivet. Et saadant Møde blev dog ikke afholdt, da der senere, uden at det rettidigt var kommet til Tillidsmandens Kundskab, var sket det, at der til den ene Maskine udover Timelønnen blev ydet et dagligt Tillæg paa 150 Øre, ligesom der ved en anden Maskine var Forhold tilstede, som han ikke havde faaet tilstrækkelig Rede paa.

Mæglingsbegæringen blev derfor taget tilbage.

Odder. Som tidligere meddelt har Støbemester Johs. Petersen, efter at have forladt sin Virksomhed hos Allerup, Odense, overtaget Pladsen som Støbemester hos Ladegaard & Co., Odder.

Fra Afdelingen og fra Sammenslutningen indgik i Begyndelsen af Juli Meddelelse om en sket Arbejdsstandsning, for hvilken Firmaet krævede Erstatning, og man angav fra Afdelingen, at Grunden var, at Samarbejdet med Støbemesteren var umuligt. Hele Standsningen varede dog ikke mere end 2½ Time. Samtidig oplystes det, at Johs. Petersen laa i Forhandlinger med Firmaet om at forpagte Støberiet, og denne Sag gik ogsaa i Orden.

Mester Petersen har imidlertid en Søn, der er udlært Maskinarbejder, som han vilde sætte i Formerlære. Han krævede Akkord indført til uantagelige Priser, han gjorde ogsaa Forsøg paa at faa indført en Fælles-Akkord efter Vægt, og alt dette resulterede i, at Arbejdet blev standset igen den 6. August.

Der fulgte herefter en Del Korrespondance mellem Sammenslutningen, Forbundet og Afdelingen, og medens Forbundet hævdede, at Sagen overhovedet ikke vedkom Sammenslutningen, da Forpagter Petersen ikke var Medlem deraf, gjorde Sammenslutningen gældende, at der skulde Tid til alting, og saalænge Petersens Indmeldelse ikke var i Orden, maatte det gamle Firma være at betragte som det, der kontraherede i Arbejdsforholdet. Der skete iøvrigt ikke saa lidt i den Sag, som sluttelig gik til Hovedorganisationerne, foranlediget af Arbejdsgiversiden, og denne blokerede de 6 Formere, der havde nedlagt Arbejdet; langt om længe kom der den 16. August et Møde i Stand imellem Hovedorganisationerne. Den 18. August blev Arbejdet genoptaget i Timeløn, saaledes som Tilfældet havde været siden Forpagtningen traadte i Kraft, og Johs. Petersens Søn blev taget væk fra Støberiet, men Sagen var dog saa langt fremme, at der alt var afgivet Klage til Den faste Voldgiftsret.

Imidlertid blev det ny Firma Medlem af Sammenslutningen, og paa Begæring om Indførelse af Akkord afholdtes der den 8. September et Mæglingsmøde, som imidlertid intet Resultat bragte. Til Indførelse af Akkord havde der fra begge Sider foreligget et Forslag, og paa Grundlag heraf blev der forhandlet, men da Parterne hver især fastholdt sit Standpunkt, blev Mæglingsmødets Resultat Nul.

Sagen er ikke henvist til Behandling ved Timandsmøde, men om et saadant alligevel bliver afholdt, eller om det skulde lykkes Parterne forinden at finde hinanden, kan der paa nærværende Tidspunkt intet siges om.

Vejle. I den Sag fra A/S C. M. Hess, der er omtalt i Fagbladet for Juli, og som ikke fuldstændig bragtes til Afslutning, har der efter Timandsmødet været ført nogen lokal Forhandling, som i alle Tilfælde foreløbig har bragt Ro i Forholdene.

2 Bagporte, en paa hver Fabriksafdeling, som havde lettet Medlemmerne noget, naar de gik til og fra Fabrikken, og som Firmaet vilde lukke, indgik man paa at holde aabne indtil videre, hvis Formerne til Gengæld vilde indgaa paa kun een Spisetid om Dagen. Herpaa fik man ingen Ordning, og antagelig er der ingen Forandring sket i det bestaaende.

En Del ukurant Arbejde, der er paa hver Fabriksafdeling, er der sat en Timelønsarbejder til at udføre, og en Del løst Arbejde er paa Fabriksafdeling B forhøjet med 4 pCt., og paa Afdeling A er en Del ukurant Arbejde blevet forhøjet med 10 pCt.

Thisted. A/S »Thy« er fra 1. Juli d. A. udtraadt som Medlem af Jærnindustriens Sammenslutning.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. De mellem Københavns Afdeling 11 og Carlsberg Bryggerierne og De forenede Bryggerier gældende Overenskomster er fra og med 11. August forlængede til 1. Maj 1930. Det er lykkedes at komme bort fra Pristalsregulering og at faa Lønnen forhøjet med 3 Øre pr. Time, saaledes at Ugelønnen nu er Kr. 80,50. Iøvrigt indeholder Overenskomsterne forskellige Forbedringer med Hensyn til Betalingen for Overarbejde m. m.

Med det danske Medicinal- & Kemikalie Kompagni A/S har Københavns Afdeling 11 indgaaet ny Overenskomst. Arbejdstiden er 48 Timer, den faste Ugeløn 75 Kr.; for Overarbejde betales 50 pCt. Tillæg de første 4 Timer efter Arbejdstidens Ophør, for Tiden derudover samt paa Søn- og Helligdage betales 100 pCt. Tillæg. Arbejdere, der har været beskæftigede hos Selskabet uafbrudt siden 1. Januar, erholder fra 1928 uden Afkortning i Lønnen en Sommerferie paa 6 Søgnedage i Forbindelse med 2 Søndage. Iøvrigt gælder den indenfor Jærnindustrien bestaaende Overenskomst samt Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten gælder til 1. April 1929.

Samme Afdeling har truffet Aftale med Amagerbanen om, at Overarbejde udenfor den normale Arbejdstid samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med 2 Kr. 15 Øre pr. Time, uanset om der arbejdes paa Værkstedet eller der køres.

Herefter bortfalder alle Køre- og Natpenge, ogsaa i den normale Arbejdstid.

Banen indgik endvidere paa, at der af de til enhver Tid fast ansatte Pudsere kun maa anvendes 3 bestemte som Reservefyrbødere.

De ovenfor nævnte Kr. 2,15 forhøjes med 25 Øre pr. Time efter Kl. 22 og paa Søn- og Helligdage efter Kl. 12.

Mellem Københavns Afdeling 17 og A/S »Rixen«, Dragør, er indgaaet Overenskomst, hvorefter Mindstelønnen er Kr. 1,25 pr. Time. Hvor en Arbejder har mindre end 24 Timers Akkord i en Uge, udbetales et Akkordafsavnstillæg paa 10 Øre pr. Daglønstime. Overarbejde og Skifteholdsarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Overenskomsten gælder, indtil den med 2 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne.

Mæglingsmøder. Den 17. August er der afholdt Mæglingsmøde angaaende en hos Firmaet Riedel & Lindegaard, København, opstaaet Uoverensstemmelse om Akkordprisen paa 10 Stk. Vogne til Hærens Telegrafvæsen. Man enedes ved Mæglingen om at fastsætte

den samlede Pris paa de 10 Vogne til Kr. 8650,00; mulige Omforandringer af Vognene udføres efter Aftale i hvert enkelt Tilfælde.

Den 19. August afholdtes Mæglingsmøde i Anledning af en mod A/S Andersen & Heegaard, København, rejst Klage over, at Firmaet nægter at opgøre en Rørakkord. Efter at Sagen var diskuteret, indgik Firmaet paa at udbetale efter en samme Dag indleveret Akkordopgørelse. Sagen sluttedes hermed.

I Anledning af en foretagen Lønreduktion overfor Smede og Blikkenslagere paa Dansk Karosserifabrik, København, afholdtes den 25. August et fælles Mæglingsmøde. Her enedes man om, at Lønnen for 6 Mand reduceres med 5 Øre pr. Time, 1 Mand 4 Øre og 3 Mand 3 Øre. 2 Mand fik Timelønnen forhøjet med 4 Øre. De nye Lønninger traadte i Kraft straks.

Timandsmøder. Den 26. August afholdtes et Timandsmøde til Behandling af 2 Sager vedrørende Odense Staalskibsværft, nemlig:

1) Strid om Omlægning af Overarbejdstiden. — Værftet indgik paa Skibsbyggernes Krav om, at der arbejdes 2 Gange 3 Timer over pr. Uge i Stedet for som hidtil 3 Gange 2 Timer pr. Uge.

2) Strid angaaende Nitterpriskuranten. — Denne var opsagt af Nitterklubben, men ved Timandsmødet enedes man om at forlænge den, saaledes at den kan opsiges med 2 Maaneders Varsel, tidligst til Ophør den 1. Februar 1928, idet der dog optages lokal Forhandling om en Regulering af enkelte Poster.

Den 31. August behandledes følgende Sager ved Timandsmøde:

1) Lønkrav overfor Firmaet Brd. Henze, København. Firmaet indgik paa at forhøje Timelønnen for 3 Mand med 3 Øre og for 8 Mand med 2 Øre.

2) Strid om Betaling for Udførelse af en Tanktop paa Bygning 351 hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Til samme Dag var fastsat et Fælles-Timandsmøde for Smede og Maskinarbejdere og Specialarbejdere i Anledning af Krav overfor A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, om Udearbejdspenge og Vejpenge til Nittere og Specialarbejdere, der forflyttes fra Refshaleøen til Søndre Værft. Sagen diskuteredes, og man enedes om at fortsætte Timandsmødet den 5. September. Her diskuterede man atter Sagen, men uden at Enighed opnaaedes, og den er herefter henvist til Afgørelse af en faglig Voldgift med Højesteretsdommer Julius Møller som Formand.

Vedrørende Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart er der afholdt 2 Timandsmøder. Det første var et Fælles-Timandsmøde den 3. September i Anledning af Krav om Indretning af Brusebade. Firmaet kunde ikke imødekomme Kravet, men erklærede sig villig til, som ogsaa tilbudt paa Mæglingsmødet, at installere Varmtvandsledninger ved de nuværende Vaskekummer. Firmaet stillede dog den Betingelse, at Arbejderne, naar denne Installation havde fundet Sted, ikke vaskede sig paa Arbejdsstederne, men benyttede Installationerne i Vaskerummene.

Det andet Timandsmøde fandt Sted den 7. September og var foranlediget af en Klage over en Værkførers Optræden og Krav om hans Fjernelse. Man var enig om, at der bør tilstræbes det bedst mulige Samarbejde mellem Funktionærer og Arbejdere, og Firmaets Direktør gav Tilsagn om at medvirke til, at den omhandlede Værkfører optræder paa en fordragelig Maade overfor Arbejderne. Hermed betragtedes Sagen som afsluttet.

Endelig er der den 14. September afholdt Timandsmøde til Behandling af en hos A/S Burmeister & Wain, Strandgade-Værftet, opstaaet Strid angaaende Betjening af Nagleudhugningsmaskiner. Sagen sluttedes med, at det hidtil givne 7 Øres Tillæg bortfalder. Tillægget vil fremtidig være at udrede af Akkordsummen, idet der ved Fastsættelsen af denne vil være at tage Hensyn hertil.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Efter at der havde været afholdt resultatløse Mæglings- og Timandsmøder paa et Krav om, at Medlemmerne af Aarhus Gas- og Vandmesterforening betalte efter den københavnske Rørprisliste, varsledes Strejke til Ikrafttræden den 3. September. Da det ikke viste sig muligt at faa afholdt Møde i Arbejdsgiverforeningen forinden denne Dato, udsattes Strejken til Ikrafttræden den 9. September om Aftenen. Den blev dog ikke iværksat, idet man ved et Møde Dagen før enedes om at lade en Overenskomst af 9. Maj 1923 vedrørende Betaling for Rørledningsarbejde være gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar, og saaledes, at den i Overenskomsten omtalte Mindstetimeløn for Rørlæggere nu er Kr. 1,35. Personlige Timelønninger paa over Kr. 1,35 forbliver uforandrede.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Fabrikant Sørensen, Sæby.

10. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
11. Horsens Træskoringefabrik.
12. Knudsens Automobilværksted, Herning.

Stiftelsesfester i Smedeforbundets Afdelinger.

Eftersommeren og Efteraaret plejer at være Stiftelsesfesternes Tid, og vi skal her referere nogle, hvor Forbundet har været repræsenteret.

Københavns Afdeling 2.

Den 16. August 1887 stiftedes Klejnsmedenes Fagforening i København, eller som den dengang hed Klejnsmedesvendenes Fagforening. Det var den første Aflægger af det daværende Smede og Maskinarbejdernes Forbund, senere Københavns Afdeling 1. Afdelingen hører til en af Forbundets ældste og var en af de faa, der i 1888 stiftede Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Blandt Afdelingens mere bekendte Medlemmer kan nævnes Lederen af Arbejdernes Livsforsikringsselskab, Folketingsmand Valdemar Olsen, og Afdelingens Kasserer, Ferdinand Knudsen, der den 9. Oktober har været Kasserer i 36 Aar, og er vort Forbunds ældste Afdelingskasserer. Afdelingens nuværende Formand, N. C. Christensen, har beklædt dette Hverv i ca. 11 Aar og var tidligere, fra 1898 til 1904, Formand for Frederikshavns Afdeling. Af Afdelingens Stiftere lever foruden Vald. Olsen og Ferd. Knudsen V. Caspersen, der dog er overgaaet til Københavns Afdeling 11, Reparatørernes Fagforening.

40 Aars Jubilæet fejredes den 20. August ved en overmaade smuk og stilfuld Festlighed paa Etablissementet »Gimle« i København. Til Festen var indbudt Forbundets Formand og Sekretærer, og i Sekretær Munks Forfald S. A. Svendsen, der mødte som Repræsentant for Metalarbejdernes Centralafdeling, samt Anvisningskontorets Bestyrer, Chr. Christensen. Endvidere var indbudt V. Caspersen, der som før nævnt ikke længere er Medlem af Afdelingen.

Efter at Formanden havde budt velkommen og særlig erindret de gamle, der i sin Tid havde taget Initiativet til Dannelsen af Klejnsmedenes Fagforening, fandt der en Aftenunderholdning Sted, ved hvilken nogle af vore bedste Kunstnere medvirkede. Paa et givet Tidspunkt blev Aftenunderholdningen afbrudt, for at Forbundets Formand kunde holde den egentlige Festtale, hvorunder han kort skitserede, hvorledes Organisations- og Arbejdsforholdene formede sig paa det Tidspunkt, da Afdelingen blev dannet. Han erindrede om, at da Vald. Olsen i 1881 kom til København, var det ham umuligt at faa at vide, hvor han skulde henvende sig for at blive Medlem af Fagforeningen. Efter Pios og Geleffs Bortrejse eksisterede Organisationen i Virkeligheden nærmest kun af Navn, og Lønninger og Arbejdsforhold var paavirket heraf. Først i 80'erne tjente udlærte Smede 20 à 22 Øre i Timen, men der var Eksempler paa Timelønninger paa 17 Øre. Gennemsnitsugelønnen var 14 Kr. Imidlertid kom der midt i 80'erne en økonomisk Opgangsperiode, der atter satte Fart i Organisationsbestræbelserne, hvilket bl. a. førte til Oprettelse af Afdelingen. Forbundets Formand bad de unge erindre, hvilke Ofre der af de ældre Kolleger var bragt for at skabe de Organisationer, uden hvilke Arbejderklassen ikke vilde have naaet de Lønninger og Arbejdsforhold, som nu eksisterer, og han bad dem om at værne deres Organisation og altid holde Kammeratskabets Fane højt.

Kjærbøl sluttede med paa Organisationens Vegne at rette en Tak til Klejnsmedenes Fagforening for godt Samarbejde gennem de mange Aar, adresserede denne Tak til Afdelingens Formand og udbragte derpaa et Leve for Afdelingen.

Efter at den meget lødige Aftenunderholdning var tilende, blev samtlige Medlemmer med Damer beværtede med Smørrebrød og Snaps, og senere samledes man om Kaffebordene, opfriskende gamle Minder og udvekslende Tanker om Fremtiden. Efter Spisningen tog Dansen sin Begyndelse, og man maa lade de københavnske Klejnsmede, at de forstaar at more sig, thi først Kl. 6 om Morgenen blev der sat Punktum for en Fest, der for Deltagerne var en virkelig smuk Oplevelse.

I Anledning af Jubilæet havde et at Afdelingens Medlemmer ved Navn E. H. Christiansen forfærdiget en Platte med Afdelingens Bomærke, overordentlig smukt udført, hvilken han skænkede Afdelingen til Ophængning paa Kontoret.

Stege Afdeling.

Lørdag den 20. August afholdt Smede og Maskinarbejdernes Fagforening i Stege sin 35-aarige Stiftelsesfest paa Hotel »Skandinavien«. Festen havde vundet meget stærk Tilslutning, idet saa godt som alle Afdelingens Medlemmer med Damer havde givet Møde.

Festen begyndte Kl. 7 med, at man tog Plads ved de smukt pyntede Borde til Fællesspisning, hvor Formanden, Maskinarbejder Louis Jensen, bød Velkommen til alle, specielt Gæsterne: Redaktøren for den stedlige Social-Demokrat, Borgmester H. P. Hansen, og Forbundets Repræsentant, P. Andersen, og deres Hustruer.

Under Fællesspisningen holdt P. Andersen Festtalen. Han bragte en Hilsen og Lykønskning fra Forbundets Ledelse og en Tak for de mange Aars gode Samarbejde. Han omtalte indgaaende Forbundets og Arbejdsløshedskassens Stilling, ligesom han omtalte den ugunstige Vind, der ved Samvirken mellem Højre, Venstre og Radikale, kraftigt understøttet af Arbejdsgiverforeningen, blæser imod de organiserede Arbejdere. Med Henblik paa Nedskæringen af den sociale Lovgivning henviste han til, at Arbejderne ikke selv var uden Skyld, idet Størsteparten af de 400,000 Vælgere, der undlod at stemme ved sidste Valg, temmelig sikkert er Arbejdere og Smaakaarsfolk, der ved at blive hjemme gjorde Nedskæringspolitiken mulig. P. Andersen sluttede

med at motivere et Leve for den jubilerende Forening.

Senere talte Borgmester H. P. Hansen i store Træk om Organisationstankens Gennemslag i de sidste 35—40 Aar og pegede herunder paa, hvorledes Venstre fra først af saa paa Fagforeningerne som et Led i Folkets Frigørelsesarbejde, medens det samme Parti nu anstrenger sig for at svække Arbejdernes Organisationer det mest mulige. Borgmester Hansen sluttede med et motiveret Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Kedelsmed L. Nielsen talte smukt for Damerne samt motiverede et Leve for disse.

Maskinarbejder Vald. Henriksen bragte de to Gæster en Tak for deres Udtalelser og motiverede et Leve for dem.

Maskinarbejder Wivel, der i mange Aar har været Formand for Stege Afdeling, Tillidsmand paa Sukkerfabrikken og i det hele taget været en virksom Foregangsmand i Stege Afdeling, fremdrog forskellige betegnende Træk af Afdelingens Historie og pegede paa, at Forbundet herunder altid havde staaet Afdelingen bi, saa langt det var gørligt, og udbragte et Leve for Hovedbestyrelsen.

Endnu talte Borgmester Hansen for Bestyrelsen, som maa bære den daglige Byrde i Organisationen, og Formanden talte for Værtinden, hvorefter Bordet hævedes.

Medens Salen ryddedes, indtog Festdeltagerne Kaffen i Hotellets Palmehave, hvorefter Ballet tog sin Begyndelse, og da der sluttedes af, var sikkert alle Deltagerne enige om at have tilbragt en Aften sammen, der var forløbet baade fornøjeligt og smukt.

Københavns Afdeling 8.

Den 13. September 1917 blev Smede og Maskinarbejdernes Fagforening ved Krigsministeriets Værksteder stiftet, efter at Forbundets Kongres samme Aar havde givet Tilslutning til Afdelingens Oprettelse, hvis der ved en foretagen Afstemning blandt de paagældende Medlemmer viste sig at være et Flertal herfor. Ligesom paa andre af Statens Værksteder var Organisationstanken paa Hærens Værksteder af forholdsvis ny Dato. Den første Begyndelse til at organisere sig skete i 1906, da man dannede en saakaldt Enkepensions-Forening. I 1907 dannedes en Forening for civile Funktionærer og Arbejdere under Krigsministeriet, men nogen egentlig Fagorganisation var det ikke, hvilket jo alene vil forstaas deraf, at Funktionærer og Arbejdere her stod sammen. I 1917 afløstes den af Centralforeningen for fagorganiserede Arbejdere under Krigsministeriet, og samtidig havde Krigstidens Travlhed medført, at en hel Del organiserede Kolleger var kommet ind paa Hærens Værksteder og befordrede Fagforeningstanken. Berettigelsen af at oprette en særlig Afdeling for Smede og Maskinarbejdere paa disse Værksteder er bekræftet derved, at de paagældende Medlemmer hører til vort Forbunds bedst lønnede, og er Afdelingen end en af vore yngste, kan den se tilbage paa et Arbejde i de forløbne 10 Aar, som er al Anerkendelse værd.

Afdelingens Formand er Borgerrepræsentant O. C. Olsen, og dens Næstformand L. V. Jakobsen, en af de ældre Smede paa Krigsministeriets Værksteder, og en af dem, der meget tidligt satte ind for Fagforeningstanken, og som gennem Aarene har udført et solidt og godt Stykke Organisationsarbejde paa dette Omraade.

Afdelingens 10-aarige Bestaaen blev fejret ved en Festlighed den 27. August, altsaa lidt paa Forskud, i Studenterforeningen, og bestod af en smuk Aftenunderholdning med derefter følgende Bal. Forbundets Formand Johs. Kjærbøl og Sekretær Vilh. Christensen samt Sekretær S. Munk var til Stede som Gæster, og midt under Aftenunderholdningen holdt Forbundets Formand en lille Tale, i hvilken han takkede Afdelingen for det Arbejde, der var udført paa disse tidligere saa konservative Omraader. Han haabede, at Afdelingen fortsat maatte kunne have sin Berettigelse, thi selvom vi ikke kunde ønske, at vore Medlemmer fortsat skulde beskæftiges ved Vaabenfabrikation, maatte vi dog haabe, at Fremtiden vilde forme sig saaledes, at Magthaverne lod de udmærket indrettede Værksteder benytte til civilt Arbejde til Statens forskellige Institutioner.

Kjærbøl sluttede med at udbringe et Leve for Afdelingen.

Ogsaa denne Fest var præget af det Humør og den Festglæde, som er et Kendetegn, naar Smedene fester.

Teknologisk Institut.

Automobilmekanikerkursus.

I Maanederne September-Oktober-November vil der blive afholdt en Række Specialkursus i Automobilreparation for faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere, der er i Besiddelse af det fornødne Kendskab til Værkstedsarbejde, saasom Drejning og Fræsning.

Kursus A, der begynder den 26. September og varer til 15. Oktober, vil særlig omfatte Undervisning i Reparation af Motorer, Chassis og Transmissioner. De forskellige Motortypers Smøre-, Køle- og Tændingssystemer vil blive gennemgaaet, ligesom Indstilling og Reparationer, bl. a. Istøbning, Tilskrabning af Lejer, Slibning af Ventiler, Udboring af Cylindre m. m., Reparation af Chassisrammer, Bremse- og Styregrejer o. s. v.

Prisen for dette Kursus er 100 Kr.

Kursus B, der ligeledes kun staar aabent for faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere, varer fra 17. Oktober til 5. November. Det omfatter »Ford«-Automobilets mekaniske og elektriske Indretning, Virkemaade og Reparationer dels med almindelige Værktøjer, dels ved Hjælp af Specialværktøjer for Ford-Reparationer.

Prisen for dette Kursus er 100 Kr.

Kursus C varer fra 3. til 8. Oktober og omfatter Autogensvejsning af Dele til Automobiler. Specielt undervises i Svejsning af Støbejærn og Aluminium samt af Bly ved Akkumulatorreparationer. Endelig demonstreres Svejsning af revnede Cylinderblokke og Krumtaphuse.

Prisen for dette Kursus er 60 Kr.

Kursus D, der foruden at staa aabent for faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere ogsaa kan besøges af Elektrikere, varer fra 10. til 22. Oktober og omfatter elektriske Installationer i Automobiler, Tændingssystemer, Ladeanlæg samt Akkumulatorer og disses Behandling og Reparation.

Prisen for dette Kursus er 80 Kr.

Kursus i Autogensvejsning.

Kun for faglærte Metalarbejdere.

Gang paa Gang hører man om Sprængninger og Skader, foraarsaget ved, at en Svejsning af en Beholder eller et Rør ikke har holdt. Mangen en Smedeforretning har maattet bøde haardt i Skadeserstatning eller Tab af Arbejde som Følge af daarligt udført Svejsearbejde. Ligesaa nyttig og paalidelig en Arbejdsmetode Autogensvejsningen kan være for den dygtige, fagudlærte Svejser, ligesaa upaalidelig og farlig er den i den ikke uddannede Svejsers Haand.

Autogensvejseteknikken staar i Dag paa et saadant Stadium, at der ikke mere skulde være Tale om Eksperimenter eller Risiko, fordi man paatager sig et Stykke Svejsearbejde.

Hvorledes er Forholdene ude omkring? Desværre maa man sige, at mange af de »Svejsearbejder«, der bliver præsteret fra forskellige Værksteder, er af en saadan Art, at de kun kan virke til at skade paagældende Værksteds Omdømme, foruden at de kan give Anledning til større Skader og Ulykker, hvor der er Tale om Svejsninger i Beholdere, Maskindele eller bærende Konstruktioner.

Derfor — giver De Dem af med Autogensvejsning — lær da Faget fuldstændigt. Lejligheden er der nu, idet Teknologisk Institut afholder sit aarlige Specialkursus for Autogensvejsere fra Mandag den 26. September til Lørdag den 1. Oktober. Kursus'et er lagt an baade for Begyndere og for Viderekomne. Undervisningen omfatter Svejsning af Pladearbejde, Rørarbejde, Støbejærn, Kobber, Messing, Aluminium og Bly samt Autogenskæring.

Indmeldelse sker ved Henvendelse til Teknologisk Instituts Dagskole, G. A. Hagemannsgade 2, København V. Tlf. Central 8760.

Det aarlige 5 Ugers Provins-Gas- og Vandmesterkursus.

Kun for faglærte Rørarbejdere.

Kursus begynder i Aar den 26. September. Fordringerne til Eksamen, der slutter Kursus'et, vil paa Foranledning af Stadsingeniørforeningen i Danmark i Aar blive ændret, saaledes at der stryges en Del Stof, som nu maa betragtes som mindre væsentligt, til Fordel for de praktiske Fag; der vil ved Prøven blive lagt særlig Vægt paa Fejlfindingsøvelserne, der bl. a. vil blive udvidede til ogsaa at omfatte Vandanlæg.

Aftenskolen 1927—28.

Kursus i Kunstsmedning.

Ligesom i tidligere Aar indbyder Aftenskolen til et Kursus i Kunstsmedning. Desværre viser det sig atter og atter, at Tilslutningen til denne Undervisning kun er ringe, ja, ofte saa ringe, at Fagskolen maa aflyse dette Kursus.

Mangel paa Interesse kan vel næppe være Aarsagen, for enhver Smed med Agtelse for sit Fag vil sikkert gerne lære at fremstille stilfulde Arbejder, og med Kunstsmed Rietmann som Lærer er man sikker paa at faa den bedst mulige Vejledning. Efter Planen begynder Undervisningen i Aar Onsdag den 19. Oktober, Kl. 7 Aften. Antagelig vil Hr. Rietmann ogsaa lægge for i Aar med et lille Foredrag, og det anbefales alle Smede, der gerne vil høre noget om disse praktiske Øvelser, at møde denne Aften paa Teknologisk Institut.

„Arbejder-Radio".

Vi har modtaget følgende med Anmodning om Optagelse:

Arbejderne har taget Radioen i deres Tjeneste — som Oplysnings- og som Underholdningsmiddel. Men den virkelige Værdi bliver Radioen først for os, naar der er skabt Adgang til, at den naar ud i de videst mulige Kredse, og naar Arbejderne har opnaaet direkte Indflydelse paa Sammensætningen af Udsendelsesprogrammerne.

Det opnaas kun ved Organisation, og derfor bliver det nødvendigt, at Arbejderlytterne slutter sig til Arbejdernes Radiobevægelse.

Arbejdernes Radioforbund har nu Klubber i 50 af Landets Byer. Forbundet udgiver et Medlemsblad, »Arbejder-Radio«, med europæiske Programmer, og Klubberne yder Medlemmerne al teknisk Vejledning.

Enhver Arbejderlytter, der staar tilsluttet en faglig eller politisk Arbejderorganisation, kan blive Medlem af Arbejdernes Radioklubber, og hvor der er Mulighed for Oprettelse af ny Klubber, staar Forbundet til Tjeneste med Raad og Daad.

Henvendelse derom kan ske til Formanden for Arbejdernes Radioforbund, Knud V. Jensen, Rømersgade 22, København K.

Borups Højskole lægger ud.

Den 5. Oktober, Kl. 8, afholdes Skolens Aabningsmøde, hvortil alle, ogsaa udenfor Elevernes Kreds, har gratis Adgang. Dagen efter begynder Undervisningen.

Undervisningen omfatter danske Fag, fremmede Sprog, Bogholderi, Skrivning, Regning, Matematik og Porcelænsmaling. Gennem Studiekreds, Foredrag og i Samtaleform undervises der i sociale Spørgsmaal, Naturkundskab, Dansk Historie, Verdenshistorie, Kulturgeografi, Religionshistorie, Litteratur og Kunst.

Organiserede Arbejdere har følgende Moderation: For den samlede Undervisning betales — foruden 5 Kr. i Indmeldelsespenge — 15 Kr. maanedlig; tages enkelte Fag betales for det første, med to ugentlige Timer, 4 Kr. pr. Maaned, med een Time 2½ Kr., de følgende efter nedadgaaende Skala. Indmeldelsen er bindende til Udgangen af April. *Programmet udleveres gratis paa vort Kontor og i Kioskerne.* Fra 1. September træffes Forstanderen Kl. 11—1 og 6—8 Frederiksholms Kanal 24. Kontorets Telefon er Byen 4617.

Amtsunderstøttelse kan søges.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
21168	Andersen, Aa. Vendelbo..	København	27. 5.01	Odense	1.10.20	Centralafd.	23. 4.27
8093	— Poul E. Kr....	—	18. 4.07	Kbhvn. Afd.	3. 5.26	Kbhvn. Afd. 12	23. 4.27
12577	Albech, Johs. Einar	—	11. 3.88	Norsk Bygn.arb. Forb.	16. 8.24	„ „ 2	14. 5.27
12338	Bloch, Laurits Chr. ...	Glamsbjerg	14.12.79	Holstebro	16. 6.23	Holstebro	6. 6.25
13953	Christensen, Aug. Marius ...	København	15. 3.04	Kbhvn. Afd.	25. 2.25	Kbhvn. Afd. 17	14. 5.27
26065	— Chr. Neble	—	27. 6.03	„ „	9. 5.22	„ „ 18	1. 1.27
2391	— Johs. Bitsch ...	Elsborg	23. 8.90	„ „	18. 1.24	„ „ 14	30. 4.27
37280	— Vagn Eskild ...	Holbæk	3. 5.04	Holbæk	23. 6.23	Centralafd.	21. 5.27
17558	Christiansen, Aksel Johs....	Frederikshavn	19. 9.02	Frederikshavn	20. 1.22	Viborg	1. 5.26
35174	Dahl, Herman Rud. ..	Lyngby	4. 4.04	Lyngby	21. 4.23	Kbhvn. Afd. 11	28. 5.27
20034	Dupont, Johan	Viborg	23. 8.05	Kbhvn. Afd.	5. 5.25	„ „ 12	21. 5.27
19305	Eering, Bendix Nørg...	Stubbekøbing	13.10.94	Stubbekøbing	9. 4.13	„ „ 18	21. 5.27
22126	Egholm, Hans	Næstved	3.10.84	D. Arb. Forb.	1. 6.04	Centralafd.	21. 5.27
15496	Flindt, Ivan Erik	København	30. 5.04	Kbhvn. Afd.	17. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	28. 5.27
6440	Gade, Svend Harald..	Skaarup	7. 4.04	Roskilde	5.12.25	Roskilde	28. 5.27
21898	Hansen, Axel J.	Nykøbing F.	17. 7 87	Nykøbing F.	1. 6.18	Centralafd.	19. 3.27
4790	— Carl.....	Assentoft	18.10.04	Randers	7.12.26	Randers	23. 4.27
38582	— Frithjof W.	København	4. 2.04	Kbhvn. Afd.	19. 1.24	Kbhvn. Afd. 13	21. 5.27
9698	Hass, Carl Johan	Raarup	27. 3.96	Horsens	8.10 15	„ „ 12	14. 5.27
37494	Henriksen, Osvald Henry..	Skals	30. 9.01	Viborg	12. 4.24	Viborg	8. 1.27
12183	Hermann, Aage Kaj	København	23. 5.03	Kbhvn. Afd.	9.10.22	Centralafd.	26. 3.27
17154	Høgsberg, K. P.	Flynder	23. 2.84	Holstebro	1. 6.09	Holstebro	6. 6.25
33843	Højsgaard, Otto I. Jensen .	Viborg	8.10.03	Viborg	1.11.21	Viborg	26. 6.26
7541	Jensen, Carl Fr. Lund..	Brabrand	16. 2.08	Aarhus	23. 4.26	—	7. 8.26
8064	— Eigil	St. Lyngby	8. 2.07	Kbhvn. Afd.	24. 4 26	Kbvhn. Afd. 18	28. 5.27
27554	— Evald Nørg....	Skals	22. 1.03	Viborg	11. 7.25	Viborg	5.12.25
5547	— Hans Peter W.	Aalborg	24. 9.05	Kbhvn. Afd.	18 9 24	Centralafd.	16. 4.27
15731	— Helmer Einer ..	Ortved	16. 8.06	„ „	19. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	21. 5.27
24671	— Josef B. V.....	Amerika	27.12.93	Aalborg	2. 4.17	Nr. Sundby	19. 6.26
15477	— Olaf Johs.....	Veien	17. 5.06	Kbhvn. Afd.	14. 5.27	Kbhvn. Afd. 3	21. 5.27
38351	Jørgensen, Julius Bernh. ..	Roskilde	22. 4.05	Roskilde	3. 5.24	Roskilde	30. 4.27
26907	Iversen, Georg Peter...	Viby	25. 2.04	Nakskov	9. 3.25	Aarhus	26. 2.27
3119	Jans, Gustav	Flensborg	14.12.05	Hjørring	4.12.25	Sønderborg	2. 4.27
3910	Johansen, Aage	Sørup	23.12.93	Kbhvn. Afd.	13. 3.22	Kbhvn. Afd. 14	28. 5.27
20061	Karløv, Henry Johs.....	København	23. 3.06	„ „	7. 5.25	„ „ 17	7. 5.27
32236	Koch, Peter.....	Lambjerglund	9. 5.06	Sønderborg	7.11.25	Sønderborg	5. 2.27
18075	Kreutzkampf, Aage Sigurd..	Hinnerup	23. 3.00	Kbhvn. Afd.	10. 2.25	Centralafd.	16. 4.27
10591	Larsen, Einer.....	Nørstrup	11. 2.02	Kallundborg	14. 2.21	Kallundborg	23. 4.27
27858	— Kaj Harry S....	Hedehusene	22. 5.05	Roskilde	1.11.24	Roskilde	26. 3.27
30664	— Lars Chr.....	Mygdal	29. 7.77	Randers	6. 2.19	Randers	15. 1.27
12243	— Laurits Chr. ...	København	20. 9.85	Kbhvn. Afd. 2	14. 1.05	Centralafd.	26. 3.27
24274	Lassen, Jens Arne	Engesvang	11. 1.03	Randers	8.11.25	Randers	19. 3.27
6938	Lauritzen, Bernhard	Holstebro	11. 6.06	Holstebro	7. 7.26	Holstebro	25.12.26
1824	Liljeborg, Axel E.....	København	17.12.92	Kbhvn. Afd. 5	9. 8.19	Kbhvn. Afd. 17	14. 5.27
12899	Lysgaard, Gunnar Søren..	—	21. 5.08	„ „	22.12.26	„ „ 8	7. 5.27
25205	Ment, R. A. P. Sustmann	—	26. 2.02	„ „	11. 6.21	Centralafd.	5. 3.27
24319	Miltersen, Magnus Frd....	Løvskal	8. 8.06	Randers	1.11.25	Randers	26. 3.27
33591	Møller, Asmus	Sønderborg	13. 9.62	Flensborg	1. 1.96	Sønderborg	9. 4.27
13735	— Eli Bjørn.....	København	13. 4.96	Kbhvn. Afd.	14. 3 27	Kbhvn. Afd. 14	28. 5.27
9164	Nielsen, Aage Hans	Aarhus	12. 4.07	Aarhus	1. 9.26	Aarhus	12. 3.27
11363	— Anders Peter..	Hillerød	3. 6.94	Kbhvn. Afd. 1	17. 5.13	Centralafd.	21. 5.27
23488	— Georg Vald....	København	28. 4.81	„ „ 1	13. 6.16	—	9. 4.27
2290	— Jens Marius ...	Birkerød	1. 2.02	Holstebro	8. 2.20	Kbhvn. Afd. 12	21. 5.27
30031	— Olaf.....	København	15. 5.99	Kbhvn. Afd. 1	19.10.18	Centralafd.	19. 3.27
34459	— Otto Thork. ...	Sørup—St. Jørgens	8. 6.02	Svendborg	18. 4.22	Kallundborg	19. 3.27
12804	— Ragnar Thogh..	Skagen	23. 6.06	Kbhvn. Afd.	12. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	28. 5.27
37550	— Svend Aage ...	Vejle	17.10.04	Aarhus	10.11.23	Aarhus	26. 2.27
15354	— Walther A. B. .	Bagnkop	2. 6.02	Kbhvn. Afd.	10. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	14. 5.27
37490	Olsen, Peter Poulsen..	Varde	20. 8.73	Dansk Typograf Forb.	1. 1.20	Viborg	14. 8.26
1296	Opstrup, Max August ...	København	7.10 00	Kbhvn. Afd.	9.10.25	Centralafd.	2. 4.27
32896	Petersen, Aage Sigfred ..	—	14. 5.97	„ „ 6	15. 4.19	Kbhvn. Afd. 12	7. 5.27
12263	— Egidius Th.....	Broager	27. 4.03	Odense	1.10.23	Sønderborg	2. 4.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
18555	Petersen, Frederik H.....	Slagelse	10. 5.91	Slagelse	7.11.11	Centralafd.	26. 3.27
9217	— Jens Sofus	Gadevang	6.11.07	Hillerød	23.10.26	Hillerød	26. 3.27
34572	— Johs. Emil.....	København	7. 6.04	Kbhvn. Afd.	9. 3.23	Kbhvn. Afd. 17	21. 5.27
13959	— Niels Peter....	Gylling	13.12.93	„ „ 1	10. 1.16	„ „ 12	28. 5.27
1537	— Niels Peter H..	København	14. 7.06	„ „	10.10.25	„ „ 11	21. 5.27
16421	— Oskar.....	—	9.11.01	„ „	16. 9.20	„ „ 15	28. 5.27
13718	Pelck, Victor Imman..	—	5. 8.01	„ „	12. 3.27	„ „ 10	21. 5.27
6279	Rasmussen, Carl.....	Radsted	23. 3.95	Holeby	17. 6.13	Holeby	19. 2.27
8269	— Carl Willy.....	København	12.12.06	Kbhvn. Afd.	10. 5.26	Kbhvn. Afd. 15	14. 5.27
39783	— Johannes.....	Tirsted	2. 4.80	Holstebro	2. 8.24	Holstebro	19. 3.27
2478	— Poul Einer.....	København	13.12.05	Kbhvn. Afd.	23.11.25	Kbhvn. Afd. 13	1. 1.27
23647	Rusch, Renard.....	—	10.11.05	„ „	9. 6.25	„ „ 14	28. 5.27
12826	Sørensen, Berendt Kring .	Roskilde	25. 7.07	„ „	3. 1.27	„ „ 18	21. 5.27
28597	— Jens Anker....	Fausing	6. 6.02	Aarhus	17. 1.25	Randers	19. 3.27
6485	— Poul Bjørn	Græsted	30. 7.07	Hillerød	28. 3.26	Hillerød	26. 3.27
36735	Schultz, Alfred Egmont.	Helsingør	18. 9.03	Kbhvn. Afd.	19.10.23	Kbhvn. Afd. 8	28. 5.27
15827	Silberg, Harry	Oxbøl	10. 5.99	„ „	28. 5.27	„ „ 14	28. 5.27
8463	Simonsen, Kaj Aage R...	Vordingborg	26. 2.04	„ „	8.11.24	„ „ 11	1. 1.27
1359	Taagerup, Julius Chr.....	København	12. 9.97	„ „	3.11.25	Centralafd.	9. 4.27
18718	Thomsen, Jean Rinaldo D.	Borup	7. 9.97	Lyngby	1. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	14. 5.27
34653	— Thomas.....	Sønderborg	21. 3.04	Sønderborg	29. 4.22	Sønderborg	30. 4.27
27338	Vahlkvist, Viktor Ferdn...	København	5. 1.06	Hillerød	10. 6.25	Hillerød	23. 4.27
8445	Wilken, Arthur O. R....	—	20.12.81	D. Arb. Forb.	6. 4.12	Centralafd.	7. 5.27

Et Ord til Eftertanke.

Fra Arbejdernes Samariterforening har vi modtaget følgende:

Ethvert Menneske har sikkert ved en eller anden Lejlighed overværet et Ulykkestilfælde og følt Lyst til at kunne hjælpe den Tilskadekomne og lindre hans Smerter; men de fleste har tillige haft en underlig tom Fornemmelse af, at her stod de overfor noget, de ikke forstod sig paa.

Resultatet er, at den Tilskadekomne maa udstaa sine Smerter, til Ambulancen har bragt Patienten paa Hospital, eller en Læge kan komme til Stede, hvilket jo ikke altid kan ske lige hurtigt.

Den samme Fornemmelse føles ogsaa, naar der forekommer et pludseligt, smertefuldt Sygdomstilfælde i Hjemmet. Moderen staar hændervridende, men hjælpeløs, ved Barnets Seng, véd ikke, hvad hun kan gøre, før Lægen har været der; og selv om det sker før Kl. 9 Morgen, altsaa inden Lægen tager ud til sine Patienter, gaar der en Tid i Bekymring, inden han naar netop til *det* Hjem; og endnu værre er det, hvis Sygdommen først mærkes i Dagens Løb eller om Natten.

Vilde det nu ikke være en behagelig Følelse, om man selv var i Stand til at yde den Tilskadekomne eller Syge midlertidig Hjælp i dette Tidsrum?

Men er dette muligt? Ja, det er ikke alene muligt, men som Hr. Dr. E. Bøcher sagde i 1912 ved et Samariterkursus: »Det maa betragtes som en Borgerpligt for ethvert kultiveret Menneske«. Og især naar det kan ske ved et ringe Offer af Tid og Penge.

Arbejdernes Samariterforening, som er Danmarks ældste Samariterforening, stiftet i 1907, indbyder atter i Aar enhver Mand eller Kvinde over 18 Aar til at indtegne sig til Samariterkursus, som begynder først i Oktober Maaned i Ravnsborggades Skoles Gymnastiksal, Mandag eller Fredag Kl. 7¾ til 10 Aften, 1 Gang ugentlig i ca. 6 Maaneder.

Prisen for et Kursus er 10 Kr., men der raades over et Antal halve og hele Fripladser, som kan gives, naar Arbejdsløshed eller andre Forhold taler derfor.

Vil *De* være en af dem, der forstaar at hjælpe de Tilskadekomne og Syge, send da snarest til Formanden for Arbejdernes Samariterforening, Vigerslev Allé 70, 2. Sal t. h., et Brevkort med Deres Navn, Stilling og Adresse, samt hvilken Dag, De helst vil gaa, eller ring de samme Oplysninger til Telefon *Valby 1607 x* i Tiden fra Kl. 8—12 Fmd. eller 5—7 Aften.

Desuden modtages Indmeldelser af Sekretær Munk, Metalarbejdernes Centralafdeling, samt Arbejdernes Fællesorganisation, Rosenørns Allé 14, Kl. 9—5.

De vil da senere faa Meddelelse om, hvornaar De skal møde.

Er De allerede Samarit, bør De i egen Interesse indmelde Dem i Arbejdernes Samariterforening, for gennem Foredrag og Øvelser at vedligeholde Deres Kundskaber og Færdigheder.

Kontingentet er kun 3 Kr. aarlig. Indmeldelser modtages efter ovenstaaende Adresse eller af Kassereren, Hr. Mekaniker H. C. Olsen, Lollandsvej 27, 3. Sal. Telefon Godthaab 3429 y.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 48652 for Vilhelm Chr. Aksel Andersen i København er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 21. Bogen gøres herved ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 27741	Hansen,	Aage	(Kbhvn. Afd.)
- 38571	Larsen,	Einar	(—)
- 11372	Mikkelsen,	Valdemar Poul	(—)
- 24670	Nielsen,	Hans Chr.	(—)
- 2290	—	Jens Marius	(—)
- 21052	Sørensen,	Otto Vald.	(—)
- 9591	Milling,	Niels Bøje Harhoff	(Aalborg -)
- 24909	Christiansen,	Christian	(Fr.værk -)

Medlem Nr. 4003, Kaj Johs. Henriksen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 3195	Holm,	Anton.
- 7576	Jensen,	Herman.
- 31092	Iburg,	Frans Carl.
- 38549	Sørensen,	Eigil.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 2231	Jensen,	Adler Marius	25. 3.16

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 29313	Andersen,	Anders Chr.	12. 5.23
- 39547	—	Osvald	29. 5.26
- 1699	—	Theodor Vilhelm	7. 5.27
- 315	Aakesen,	Aage Einer	7. 5.27
- 38715	Behrendsen,	Christian	16. 4.27
- 5851	Berentsen,	Oskar M. V. S.	7. 5.27
- 31624	Braarup,	Anton Poul	23. 5.25
- 23062	Christensen,	Einer	26. 3.21
- 34840	Dufke,	Carl Vilhelm	28. 2.25
- 25343	Elmtorp,	Carl Gustav	15. 5.26
- 36447	Frandsen,	Arthur Kinimond	22. 5.26

			Sidst betalt
Nr. 22039	Gabriel,	Anders Petersen	22. 5.26
- 16014	Gjørtler,	Thorvald Johs.	26. 2.21
- 8098	Hansen,	Aksel S. M.	14. 6.24
- 23417	—	Harald	13.11.26
- 16448	Hegner,	Aksel Vald.	6.11.20
- 3195	Holm,	Anton	26. 3.27
- 36390	Hornung,	Knud Engelbrecht	30. 4.27
- 9361	Jensen,	Carl Martin	3. 7.26
- 2786	—	Chr. Fr. Ingvard	21.11.25
- 7576	—	Herman	26. 3.27
- 31092	Iburg,	Frans Carl	12. 3.27
- 38732	Iversen,	Laurits Johs. Chr.	22.11.24
- 1109	Kæmpfner,	Willy Friis	23. 8.24
- 29677	Larsen,	Christen Viggo	14. 8.20
- 11164	—	Poul	5. 7.24
- 34408	Nielsen,	Anker	20. 2.26
- 12427	—	Hans Peter Chr.	25.12.20
- 36224	—	Vilhelm	5.12.25
- 26141	—	Vilhelm Chr.	15. 1.21
- 13123	Olsen,	Chr. Johan M.	7. 5.27
- 7002	Petersen,	Audan Willumsen	27. 3.20
- 23715	—	Chr. Peter	18. 4.25
- 10377	—	Peter J. J. Vedel	19. 3.27
- 10	—	Svend Vilh. Peter	6.11.26
- 13940	Prostrup,	Peder Jensen	16. 4.27
- 17352	Rasmussen,	Chr.	16. 6.23
- 38549	Sørensen,	Eigil	26. 2.27
- 14958	—	Viggo Henry Schou	30. 1.26
- 22054	Stæhr,	Sophus	2. 5.25
- 38520	Sømberg,	Otto Chr.	2. 2.24
- 32472	Tandrup,	Aksel	19. 4.24

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

			Sidst betalt
Nr. 46037	Andersen,	August M. F.	6. 6.25

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 7 og 8.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Kasserere.

Brønderslev: C. Hansen, Dybetsgade 10.
Holstebro: Aksel Christensen, Nellikestræde 13. Tr. 5½—7.
Roskilde: P. Hansen, St. Hansgade 3.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Bogense (Klub): Smed Rasmus Hansen, Torvet 2.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 12 OKTOBER 1927 13. Aarg.

Den faglige Kamp ude og hjemme.

Vi er midt i Efteraaret, Naturens store Orkester har spillet op med Storm over Land og Sø, og til dets Toner udfører Bladene en hvirvlende Danse macabre. Vinteren har gennem Nattefrosten allerede anmeldt sin Ankomst, og Mørket sænker sig over Jorden, medens Arbejderne uvilkaarligt siger til hverandre: Det bliver en haard Vinter. Gamle Mennesker mener paa Grund af forskellige Naturfænomener at kunne udtale sig om, hvorvidt Vinteren, som kommer, bliver streng eller mild, men de Varsler, af hvilke Arbejderne drager deres Slutninger, er sikre nok, thi uden Hensyn til, hvorledes Vejrliget vil forme sig, har andre sørget for, at Udsigterne er de mørkest mulige. Regeringen har med Støtte af Arbejdsgiverforeningen forberedt de sidste Anslag mod Arbejderklassen, ikke mindst ved Ophævelsen af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse pr. 1. Oktober, da Arbejdsdirektoratet havde opgjort den samlede Ledighed her i Landet til at omfatte 46,352 Arbejdere. Heraf havde Centralorganisationen af Metalarbejdere 5858 ledige eller ca. 2½ pCt., af hvilke vel ca. Halvdelen er blevet frataget Understøttelsen og er gledet over paa Hjælp af den ny oprettede Krisefond. I saa Henseende danner Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse næsten en Undtagelsesstilling, idet det ikke har været muligt for langt den overvejende Del af de øvrige Arbejdsløshedskasser paa Grund af manglende Midler at følge den i den forringede Arbejdsløshedslov angivne Adgang til Oprettelse af Krisefond. Arbejdsgiverforeningen kunde ikke med Erfaringerne fra de tidligere førte Kampe paaregne noget nævneværdigt Udbytte i Retning af Lønreduktioner gennem en ny Kamp, og er derfor gaaet over fra sin tidligere paaberaabte „upolitiske Stilling" til aabent at alliere sig med den siddende Regering i Haab om derved at kunne gøre det sidste Fremstød imod Arbejderklassen, forinden der atter bliver større Beskæftigelsesmuligheder, thi Beskæftigelse er Arbejdernes bedste Forbundsfælle; kommer der først noget mere Arbejde i Gang, vil Muligheden for et Resultat tegne sig endnu ringere for Reaktionen, end Tilfældet er i Øjeblikket, thi Udsigt til at opnaa et større Udbytte af Sammensværgelsen imod Arbejderklassen er der ikke. Arbejderne, der under de aabne Kampe har bragt deres Ofre, har allerede rent psykologisk indstillet sig paa den nye Kampform, og trods den omfattende Arbejdsløshed er der alligevel tilstrækkelig mange beskæftigede til at kunne opretholde de ledige Kammerater. Det bør her erindres, at Arbejdsløsheden er et Produkt af en hel Del forskellige Omstændigheder, som tilsammen betinger dens Omfang, thi i Øjeblikket beskæftiges der i Danmark betydeligt flere Mennesker indenfor Industrien, end Tilfældet var før Krigen.

Det er slet ikke uden Interesse at konstatere dette samtidig med at pege paa, hvad der tidligere her i Bladet har været omtalt, at hvis Udvandringen havde fortsat under og efter Krigen i samme Tempo, som Tilfældet var forinden, vilde ca. 35,000 Mennesker være udvandrede, hvorved dels Tilgangen til Byerne fra Landet vilde være blevet mindre og dels Antallet

af Byarbejdere direkte være formindsket. Kommer hertil den fuldstændige Standsning af de unge Arbejderes Rejser til Udlandet i Faget, som det hed, vil man se, at vel er Arbejdsløsheden omfattende, men kun i Kraft af Faktorer, der intet har med Arbejdslønnens Størrelse at gøre. En Tilbagevenden til tilsvarende mellemfolkelige Tilstande som før Krigen, en Ændring i den europæiske Erhvervskrise, og man vil se Arbejdsløsheden herhjemme betydeligt forringet og Industrien vise sig i Stand til, naar den iøvrigt følger Tidens tekniske Krav, at optage den Befolkningstilvækst, som Landets Forhold kræver.

Vi har fornylig fra vort norske Broderforbund modtaget Underretning om Arbejdsforholdene i Norge, i hvilken det hedder:

„Arbejdsgiverne har, helt fra før den tidligere gældende Overenskomst blev opsagt, stadig i Skrift og Tale fremholdt, at saafremt de høje Arbejdslønninger blev reduceret, vilde der komme mere Arbejde i Landet, men desværre viser der sig det helt modsatte selv efter de store Nedskæringer, som den nedsatte Voldgiftsret foretog. Særlig er dette gældende indenfor Skibsbygningsindustrien, idet praktisk talt hele Skibsbygningsindustrien i vort Land for Tiden ligger helt nede. Ved store Bedrifter, som før har beskæftiget 700 à 800 Arbejdere, beskæftiges for Tiden 30 à 40 Arbejdere og andre igen er helt lukkede."

Videre skriver Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund:

„Som det heraf fremgaar, er vor Paastand overfor Arbejdsgiverne rigtig, at det ikke er Arbejdslønningerne, det kommer an paa, idet vi jo her har det mest eklatante Bevis for, at selv de største Lønreduktioner ikke afhjælper Arbejdsløsheden."

Formodentlig er Forholdet i Norge nu det samme som her i Danmark, at Parterne har erfaret, at de store, opslidende Arbejdskampe uden Hensyn til Resultatet af dem ikke fører til en bedre Beskæftigelse, og Enigheden og Fremgangen indenfor det politiske Arbejderparti vil sikkert i Fremtiden være en tilstrækkelig Modvægt imod eventuelle Anslag fra Statens Side i lignende Retning som dem, vi for Tiden oplever her i Danmark.

I Sverige synes Forholdene at tegne sig fredeligt paa Arbejdsmarkedet. Sverige var jo det af de skandinaviske Lande, der først kom gennem Deflationskrisen, men iøvrigt var Symptomerne der de samme: Forsøg fra Arbejdsgivernes Side paa at udnytte Krisen til Forringelse af Arbejdernes Løn- og Arbejdsforhold. Fra den 29. Januar 1923 til den 6. August samme Aar maatte de svenske Metalarbejdere kæmpe en haardnakket Kamp med deres Arbejdsgivere, der forsøgte at gøre Attentat paa 8-Timersdagen og paa Lønningerne. 11.000 af Svensk Metalindustriarbejderforbunds Medlemmer var sammen med 1100 Formere ude i denne Konflikt, hvis Afslutning blev, som vort svenske Broderforbund dengang udtrykte sig, en saa godt som fuldstændig Sejr for Arbejderne. Klog af Skade har de svenske Arbejdsgivere ikke senere forsøgt sig, og den 5. Oktober meddelte vort svenske Broderforbund, at Overenskomsterne indenfor Jærnindustrien, hvilke kunde opsiges den 30. September, ikke er opsagt, men løber videre til Udgangen af Aaret 1928, og man tilføjer:

„Det synes saaledes, som om vi i Sverige kan paaregne en relativ Ro paa Arbejdsmarkedet i det kommende Aar. Rigtignok har enkelte Arbejdsgivere i en Del Tilfælde opsagt gældende Aftaler, men da disse Opsigelser formodentlig er sket paa Grund af Uvished om, hvorvidt de store Overenskomster vilde blive opsagt, har vi Haab om uden store Vanskeligheder at kunne forny disse Overenskomster."

Indenfor andre Industrier i Sverige er der til Dato opsagt 2 Overenskomster, omfattende større Omraader, nemlig Overenskomsten for Papirmassefabrikkerne og Aftalen vedrørende de mellemsvenske Grubefelter, men heller ikke her regner man med større Komplikationer, og der er altsaa Udsigt til Ro paa Arbejdsmarkedet i Sverige ogsaa i det kommende Aar.

Derimod staar den finske Metalindustri fortsat i Uroens Tegn. Den af Finlands Metalindustriarbejdsgiverforbund den 21. Maj i Aar iværksatte Lockout har nu snart varet i 5 Maaneder, uden at der er Tegn til nogen Afslutning, og denne Konflikt maa vel nærmest sammenlignes med den store Metalarbejderkonflikt i Sverige i 1923, med Lockouten her i 1925 og med den norske Metalarbejderkonflikt i Aar: et Forsøg paa under en økonomisk Krise at svække Arbejderklassen det mest mulige. Vort finske Broderforbund meddeler, at de finske Arbejdsgivere med

alle Midler har forsøgt ved Hjælp af ikke organiserede at faa Virksomhederne i Gang, uden at dette dog er lykkedes, og vort Broderforbund betegner Stillingen saaledes:

„Saaledes kan man sige, at de lockoutedes Front er hel og ubrudt, til Trods for, at Arbejdsgiverne i Valget af Midler ikke har været kræsne. En hensynsløs Forfølgelse af de organiserede Arbejdere er iværksat. De Arbejdere, som bor i Arbejdsgivernes Ejendomme, smides uden videre ud, eller man forhøjer Lejen, for dermed at lægge et Pres paa dem."

Naar det har været muligt for de finske Metalarbejdere, der sammen med den øvrige finske Arbejderbefolkning i Tiden under og efter Krigen har lidt saa overordentlig meget, at modstaa Arbejdsgivernes Angreb, skyldes det den stærke Støtte, dels fra de øvrige finske Organisationer og dels fra de udenlandske Broderorganisationer, her ikke mindst de skandinaviske, der hver Uge i Henhold til Gensidighedsoverenskomsten yder deres Bidrag, men indtil Begyndelsen af Oktober Maaned har vort finske Broderforbund da ogsaa udbetalt omkring 4 Mill. Mark i Understøttelse til de ca. 6 000 Metalarbejdere, som er i Lockout. Vor finske Broderorganisation slutter sin Oversigt over Lockoutens hidtidige Forløb med følgende Udtalelse:

„Metalarbejdernes Kamp maa føres til sejrrig Afslutning. Saadan er Stemningen for nærværende, og vi er overbeviste om, at Arbejdsgiverne kommer til at lide Nederlag i deres Angreb, og det er klart, at Arbejdsgivernes Nederlag ikke alene bliver en Sejr for Metalarbejderne, men en Sejr for Arbejderne i Almindelighed."

Billedet, der tegner sig af Arbejdsforholdene i de skandinaviske Lande er praktisk talt ens; der er blot den Forskel, at de økonomiske Kriser ikke er indtraadt paa samme Tidspunkt, men ellers er Forløbet af dem saa nogenlunde det samme.

Hvad vilde det iøvrigt nytte, om Arbejdsgiverne i Kraft af en øjeblikkelig Krise var i Stand til at trænge Arbejderklassen noget tilbage. Erfaringen viser jo, at Arbejderne ved først givne Lejlighed sætter ind for at tilbageerobre det tabte og skabe nye Fremskridt. I saa Henseende er det interessant at se, hvad der i Øjeblikket foregaar i Tyskland, hvor en stærkt stigende Beskæftigelsesgrad gør sig gældende, fulgt af en næsten rivende Tilgang til Organisationerne, hvis Opgave det nu bliver at tilbageerobre, hvad de tyske Arbejdsgivere i Kraft af Inflationen, der førte til den tyske Marks Sammenbrud, fraranede Arbejderne. Fra Tyskland meldes i Øjeblikket om omfattende Kampe rundt omkring i det mægtige Rige. Den tyske Arbejderklasse, der har været Mønstret for Europas organiserede Arbejdere, og ikke mindst for os i Skandinavien, er paany faglig sat ved at gøre sig gældende paa samme Maade, som Tilfældet er politisk. Vi kan kun ønske den tyske Arbejderklasse alt Held i sine Bestræbelser for at højne sine Livsvilkaar. De tyske Arbejderes faglige Kamp i Øjeblikket er ikke alene et Tegn paa, at der nu er forbedrede Beskæftigelsesmuligheder indenfor Industrien, men ogsaa et Bevis for den naturlige Kraft hos Arbejderklassen, som ingen Kriser, ingen reaktionære Anslag er i Stand til at ødelægge. Lad os da tage de tyske Arbejdere som Eksempel for os. Ingen Arbejderklasse har vel lidt mere end den tyske under og efter Krigen, men vogtende paa det Tidspunkt, da der atter blev Muligheder for at gøre sig gældende, rører den nu paa sig. Et Eksempel for os, et Memento til dem, der i Kortsynethed vil os til Livs.

Vinter staar for Døren, men det bliver atter Foraar.

Sammenslutningen jubilerer.

Den 22. September 1902 dannedes Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark, og den havde saaledes den 22. September i Aar bestaaet i 25 Aar. Det lange Navn er i daglig Tale blevet forkortet, saaledes at naar man nævner Sammenslutningen, ved man, at der tænkes paa Jærnindustriens Sammenslutning, paa vor Modpart, med hvem vi gennem Aarene mere end med nogen som helst anden Institution praktisk talt har haft et dagligt Samarbejde.

Sammenslutningen blev dannet ifølge en Overenskomst, der tiltraadtes af A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien i København, Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien i Provinserne, A/S Helsingør Jærnskibs- og Maskinbyggeri, Klejnsmedemester- og Mekanikerforeningen for København og Omegn, A/S Københavns Flydedok og Skibsværft, Vogn- og Beslagsmedemesterforeningen for København og Omegn samt A/S »Vulcan« i Maribo.

Indenfor den organisationsmæssige Meteorologi har Jærnindustriens Sammenslutning ofte været et Urocenter. Vi har saaledes dens Indsats under Konflikterne i 1921, 1922 og 1925 i frisk Erindring, og ofte har Offentlighedens Opmærksomhed været henvendt paa Forholdene i Jærnindustrien, fordi man vidste, hvad man kunde vente sig, hvis Stormvarslerne her var hejst. Til Gengæld betød Fred i Jærnindustrien meget ofte, at Vejen lettere banedes for Fred mellem Arbejdere og Arbejdsgivere i den øvrige Industri. Under Organisationernes Opmarchering i 80-erne og 90-erne var det fortrinsvis indenfor Jærnindustrien, at de lange og omfattende Konflikter udkæmpedes. Her er det nok at erindre om Smedelockouten i 1885, Lockouten i 1897 og Jærnindustriens Deltagelse i Lockouten i 1899, og det var Erfaringerne fra disse Aar og Forstaaelsen af Jævnbyrdigheden under Kampene, der medførte Grundlæggelsen af hele den Overenskomstteknik, som vi i de forløbne 25 Aar har levet paa, og som hurtig blev efterfulgt indenfor de øvrige Industrier.

Der er ingen Grund til at istemme en Hymne i Anledning af Jubilæet. Hvad Arbejdernes Organisationer har opnaaet, er kun tildelt dem fra Sammenslutningens Side i Forstaaelsen af vore Organisationers Styrke, men det skal paa den anden Side betones, at Sammenslutningens Etablering betød mere Fasthed i Arbejdsforholdet, end Tilfældet var under 80-ernes og 90-ernes Guerrillakampe.

At den som den største Arbejdsgiversammenslutning indenfor Arbejdsgiverforeningen har øvet en meget stor Indflydelse her, er utvivlsomt, og at Arbejdsgiverforeningens mest fremtrædende Mænd ofte er hentede fra Sammenslutningen, er næppe nogen Tilfældighed.

I Øjeblikket bestaar Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning af 28 Foreninger med et Medlemstal paa mellem 13 og 1400, men desuden staar som Medlemmer følgende 12 Enkeltvirksomheder:

A/S »Dafameta«, København.
Dansk Metalætseri, København.
A/S Frederiksberg Metalvarefabrik, København.
A/S Hellesens Enke & V. Ludvigsen, København.
J. Chr. Jensens Galvaniseringsanstalt, København.
Københavns Galvaniseringsanstalt.
Københavns Vogn- og Karosserifabrik.
A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, København.
- — — - — Middelfart.
Vognfabrikken »Scandia«, Randers.
N. Holst Svenningsen, Aarhus.
A/S Ernst Voss' Fabrik, Fredericia.

Arbejdsgiverne lærte Organisationskunsten af Arbejderne, men Evnen til at samle de Faktorer, der har ensartede organisationsmæssige Interesser, som de bl. a. har lagt for Dagen i Jærnindustriens Sammenslutning, har de forud for os. Dette bør mane til Overvejelse, om ikke det var nødvendigt, at vi paa tilsvarende Maade samlede vore Organisationer.

Kongres i det schweiziske Metal- og Uhrarbejderforbund.

I Dagene den 22.—24 September holdt vor schweiziske Broderorganisation Kongres i Bern i det imponerende nye »Volkshaus«, hvis store, smukke Sal dannede en værdig Ramme om Kongressen. Den schweiziske Broderorganisation har jo den særlige Interesse for os, at dens Formand, Konrad Ilg, samtidig er Sekretær for det internationale Metalarbejderforbund.

Paa Kongressen var repræsenteret 54 Afdelinger med 110 Delegerede foruden 28 Hovedbestyrelsesmedlemmer, ialt 138 stemmeberettigede. Endvidere var 10 udenlandske Broderorganisationer repræsenteret ved et tilsvarende Antal Repræsentanter, hvorimellem var Smedeforbundets Formand, Johs. Kjærbøl, og foruden de udenlandske Gæster var fremmødt Repræsentanter for den schweiziske faglige Landsorganisation og det politiske Parti.

Efter at Mandskoret »Freiheit« meget smukt havde foredraget nogle Sange, og Konrad Ilg havde aabnet Kongressen, talte Tysk Metalarbejderforbunds Formand, Georg Reichel, paa Gæsternes Vegne og overbragte en Hilsen til Kongressen paa Tysk, medens Belgiens fransktalende Repræsentant, Joseph Baeck, hilste den paa det franske Sprog. Det maa jo her erindres, at paa Grund af Sprogforholdene i Schweiz maatte Kongressens Forhandlinger føres paa saavel Tysk som Fransk, og det var derfor beundringsværdigt, at det lod sig gøre at tilendebringe Kongressen fra Torsdag Formiddag til Lørdag Middag.

I den schweiziske Metalindustri findes 110,000 Arbejdere, der kan omfattes af en Fagorganisation, og af disse er i det schweiziske Metal- og Uhrarbejderforbund organiseret 44,000 Medlemmer eller 40 pCt. Der er dog en stadig Fremgang i Medlemsantallet, der fra Kongressen i 1925 er steget med ikke mindre end 5,000. Vanskelighederne for Organisationsarbejdet ligger bl. a. deri, at Arbejdsgiverne gennem saakaldte Velfærdsforanstaltninger forsøger at holde Arbejderne borte fra Organisationen, men da Arbejdsmarkedet i Schweiz i Øjeblikket kan betegnes som temmelig tilfredsstillende, er Vilkaarene for Organisationsarbejdet stadig forholdsvis gunstige, og i sin Slutningstale til Kongressen udtrykte Konrad Ilg da ogsaa de organiserede schweiziske Metalarbejderes Glæde over og Bevidstheden om, at Forbundet stadig gik fremad og er besjælet af en god Fagforeningsaand.

Iøvrigt skal vi af de Oplysninger, som Konrad Ilg gav Kongressen, hidsætte nogle enkelte.

Maskinindustrien og Uhrindustrien i Schweiz er begge af Betydning for Statsøkonomien. Uhrindustrien udfører aarlig Produkter til et Beløb af 300 Mill., Maskin- og Metalindustrien for næsten 200 Mill. Fr. I Arbejdsgiverforeningen er henved 160 Firmaer organiserede; i 1905 beskæftigedes der hos organiserede Arbejdsgivere ca. 25,000 Arbejdere, medens Tallet nu er 45,000. Udførselen har dog ikke holdt Skridt med

Indførselen, der dog hovedsagelig er paavirket af Indførselen af Automobiler. Der er saaledes fra Italien i det sidste Aar indført Automobiler og Maskiner til et Beløb af 19 Mill. Fr., men fra Schweiz til Italien kun udført for 16 Mill.

Konrad Ilgs Beretning blev suppleret af en Oversigt, som Sekretær Hirsbrunner gav, væsentligst vedrørende Understøttelsesspørgsmaalet. Forholdet er dette, at foruden en statsanerkendt Arbejdsløshedsforsikring er der indenfor Forbundet oprettet Sygekasse, Ulykkesforsikrings- og Begravelseskasse samt en saakaldt Efterbetalingskasse. Den sidste virker paa den Maade, at naar Medlemmerne har opnaaet en tilstrækkelig Anciennitet i Forbundet, udbetales der en større Sum, hvad der ikke mindst har bidraget til, at der hos Hustruerne er skabt Forstaaelse af den faglige Bevægelse, og at Kontingentet rettidig indbetales, men ogsaa Arbejdsløshedsunderstøttelsen betyder meget i Retning af at vække Forstaaelse for Organisationens Betydning. Forbundet har i 1926 til helt arbejdsløse udbetalt 417,720 Fr., og til delvis arbejdsløse 621,598 Fr. Kongressen vedtog at udvide Understøttelsesomraadet til ogsaa at omfatte Invalide- og Alderdomsforsikring, ligesom man gennem en Forhøjelse af Kontingentet skabte Mulighed for en forbedret Strejkeunderstøttelse. Iøvrigt foretoges en Del Ændringer i Vedtægterne for Forbundet, Arbejdsløshedskassen og de øvrige Hjælpekasser.

Den samlede Formue udgjorde ved Udgangen af 1926 2,530,136 Fr., og som tidligere anført er Medlemstallet langsomt, men sikkert i Stigning. Vanskeligheder er der dog fortsat, ikke alene paa Grund af Arbejdsgivernes Foranstaltninger, men bl. a. ogsaa fordi de saakaldte kristelig-sociale søger at hindre den frie Fagbevægelses Fremgang, og Hirsbrunner nævnte Eksempler paa, hvorledes de saakaldte kristelige var gaaet i Arbejde under Konflikter, etableret af vort Broderforbund.

Det er iøvrigt interessant ved Metalarbejderkongresserne syd paa at konstatere, at trods alle de Vanskeligheder, som Organisationerne har at kæmpe med, er Kommunismen ganske betydningsløs. En halv Snes Repræsentanter for denne Retning søgte paa den schweiziske Kongres at gøre sig gældende mere ved højrøstet Tale, end ved Lødigheden af det fremførte, men der var ingen Jordbund for deres Teorier, og intet af deres Forslag blev gennemførte, og det er i saa Henseende karakteristisk, at den paa de 3 sidste Kongresser vedtagne Beslutning angaaende Forbud mod Dannelse af Celler og Fraktioner indenfor Forbundet enstemmig blev fornyet.

Der skete heller ingen Ændring i Forbundsledelsen, som blev genvalgt, og Kongressen har uden Tvivl bidraget til, at de Delegerede i den kommende Periode er bedre rustede til at optage Arbejdet for de schweiziske Metalarbejderes Interesser.

Schweiz har jo sine fra de fleste andre Lande afvigende særlige Vanskeligheder, der ikke mindst skabes af Sprogforskellen, hvilket medfører, at alle Publikationer til Medlemmerne maa udsendes paa Tysk og Fransk, ligesom der ogsaa er en Del, der kun kan tale Italiensk. Der er dog ingen Tvivl om, at under den virkelig dygtige og energiske Ledelse, som de schweiziske Metalarbejdere har, vil deres Organisation stadig staa i Fremskridtets Tegn.

Østrigsk Metalarbejderforbunds 14. Kongres.

I Dagene 25. til 30. September afholdt det østrigske Metalarbejderforbund sin 14. Kongres i Wien i »Arbeiterheim«s store Sal.

Kongressen bestod ialt af 151 Personer, nemlig 17 Hovedbestyrelsesmedlemmer, 24 Repræsentanter med forskellige Funktioner indenfor Forbundet og 110 Delegerede. Af Gæster fra Ind- og Udland var der 33 til Stede. Fra Danmark var fremmødt Formerforbundets Formand, Arnold Nielsen, og Smedeforbundets Formand, Johs. Kjærbøl.

Det maa straks siges, at de østrigske Metalarbejderes Repræsentanter alle som en bidrog til at gøre Kongressen saa betydende og alvorlig, som just de for Tiden herskende Tilstande — ikke alene i Østrig, men omtrent over hele Verden — maner til.

Wiens socialdemokratiske Organ »Arbeiter-Zeitung« indeholdt paa Kongressens Aabningsdag en Velkomstartikel, i hvilken det bl. a. hedder: Metalarbejderne og deres Førere har stedse haft Forstaaelsen af, at den faglige og socialdemokratiske Bevægelse hører sammen, og derfor er Metalarbejderforbundet og dets Medlemmer Kærnetropperne i den østrigske Arbejderbevægelse.

Til Kongressen forelaa en omfattende trykt Beretning for Tiden fra forrige Kongres i 1924. Til denne gjorde Formanden Franz Domes en Del Bemærkninger. Særlig dvælede han ved Arbejdsgivernes Forsøg paa efter Kongressen i 1924 at trykke de daværende daarlige Lønninger endnu længere ned. Dette førte til, at den 11. September 1924 nedlagde 126,000 østrigske Metalarbejdere Arbejdet, og i Stedet for Lønnedgang blev Resultatet en haardt tiltrængt Lønforhøjelse paa 10 pCt. Ingen Uge, sagde Domes, har vi siden 1924 kunnet folde den hvide Fredsfane ud, thi altid har vi haft fra 1500 til 3000 Medlemmer i Konflikt.

Herefter omtaltes den produktionsmæssige Udvikling, under hvilken Arbejdsgiverne søger at styrke deres Magt ved at koncentrere Kapitalen og rationalisere Arbejdet ved nye Arbejdsmetoder, som kun kan føre til nye og store Arbejdskonflikter. Arbejdsgivernes internationale Kartelbestræbelser maa mødes af Arbejderne med, at disse udvider og plejer det internationale Samarbejde.

Formandens Beretning hilstes med stormende Bifald.

En af Østrigs førende Socialdemokrater, Dr. Otto Bauer, holdt et 2 Timer langt Foredrag over »de politiske og produktionsmæssige Forhold i Østrig«. Det paahørtes under aandeløs Stilhed. Om en Gengivelse heraf kan der ikke blive Tale, men et Par af hans karakteristiske Udtalelser skal hidsættes:

Ved Valget i April 1927 løb alle Partier i Østrig sammen imod Socialdemokratiet, som dog sejrede ved Hjælp af Stemmesedlen.

Revolutionen den 15. Juli 1927, hvor 85 Arbejdere blev Ofre, fordi nogle Hundrede begik Dumheder, har dog skadet Arbejderklassen. Overklassen spurgte ikke: Hvormange er døde og saarede, men sagde: Nu har vi dem, thi nu laver de Dumheder. Revolutionen har i Stedet for at svække, styrket Bourgeoisiet.

Hvis en Republik ledes og regeres kapitalistisk, er den ikke bedre end et Kejser- eller Kongedømme. En borgerlig Regerings Opgave er kun at befæste Kapitalens Magt, og bevidst eller ubevidst støtter Kommunisterne disse Bestræbelser.

Bauer mente, at den for Tiden tilsyneladende Opgang i Konjunkturer og Beskæftigelsesgrad sikkert kun er af forbigaaende Natur og vil snart efterfølges af nye Kriser, idet det kun er Kapitalen, der stabiliserer sig.

I forkortet Form skal gengives nogle af de vigtigste Beslutninger og Resolutioner, som Kongressen vedtog.

Juli-Revolutionen.

Kongressen udtaler sin Harme over den skamløse Justits, der førtes mod Juli-Revolutionens Deltagere. Den Klasse- og Hævnjustits, som de Dømte nu lider under, kræves afløst af Frigivelse og Amnesti.

Kamp-Taktik.

Den Tendens, der er til Stede hos Arbejdskøberne til at udvide enhver lille Konflikt til en Storkamp, maa gøre det til en Pligt for alle Forbundsmedlemmer at holde Forbundsledelsen strengt underrettet og intet angribende Skridt foretage uden Hovedbestyrelsens Samtykke.

Kongressen haaber, at Ledelsen af Arbejderbevægelsen med alle til Raadighed staaende Midler vil krydse Magthavernes og Regeringens Planer om lovfæstede Indskrænkninger af Strejkeretten.

Arbejderne og Kartellerne.

Den nationale som den internationale Kapitalisme tilstræber en forstærket Koncentration, og dens daglige Virksomhed er Beviset derfor.

Dette betyder en saa uhyre Magtforøgelse for Kapitalen, at det maa vække Arbejderne (de Producerende) og Forbrugerne (Konsumenterne) til Modstand. Da de østrigske Karteldannelser, særlig i Metalindustrien, har Indflydelse paa den internationale Kartelvirksomhed, vil Forbundets Medlemmer lære Følgerne deraf at kende, hvorfor det er af stor Betydning at skaffe sig Indflydelse paa Kapitalens Koncentrationsbestræbelser, hvilket bl. a. sker ved, at Arbejderne støtter deres egne Organisationer.

Kongressen lykønskede det internationale Metalarbejderforbund til den Bevægelse, det har rejst imod Raajærns- og Staalkartellerne og opfordrer til Fortsættelse dermed.

Da Arbejderne alene ikke kan yde den tilstrækkelige Modstand mod Kartellerne, kræver man Lovgivningens Bistand og en Administration, i hvilken Arbejderne ogsaa faar Sæde.

Kampen om Socialpolitiken.

Foreningsretten og Foreningsfriheden maa sikres saaledes, at den ikke hindrer Arbejdernes Sammenslutninger i at anvende deres Magt. Modstand herimod er arbejderfjendtlig og skal med al Kraft bekæmpes.

Da Regeringen og Flertalspartierne vil nedsætte den i Forvejen for lille Nødstilstandsunderstøttelse, som udslidte Arbejdere nyder, og tillige vil nedsætte Aldersforsikringens Ydelser, kræver Kongressen en brugbar Alders- og Invalideforsikringslov.

8-Timersdagen maa, trods alle Forsøg paa at forringe Bestemmelserne herom, sikres. I den Modstand overfor disse Forsøg, som Arbejderne yder, vil Metalarbejderne ogsaa deltage.

Kongressen er indforstaaet med, at 48-Timers Arbejdsugen fordeles paa 6 Dage og med Arbejdsafslutning Lørdag Middag.

De ugentlige 48 Timer kan ikke inddeles paa mindre Antal Arbejdsdage, hvilket er stridende mod 8-Timersdagens Principper.

De industrielle Distriktskommissioner maa reformeres med vidtstrækkende Selvstyre, og af Regeringen maa fordres indført en moderne Organisation af Arbejdsanvisningen.

Arbejdere i offentlig Tjeneste.

Et vigtigt Spørgsmaal er, hvorledes Arbejdere i offentlig Tjeneste har deres Organisationsret ordnet. Kongressen udtalte, at Arbejdere i offentlig Tjeneste skal staa organiserede sammen med deres Kolleger i den private Industri.

Hovedbestyrelsen har til Opgave at vogte paa, at ingen Splittelse sker paa dette Omraade, og man venter, at den kommende Kongres i den østrigske Landscentral for Alvor vil drøfte denne Sag.

Kongressen tilsikrer alle Medlemmer i offentlig Tjeneste Understøttelse af enhver gældende Art.

Smedeforbundets Bedriftsraadskursus.

Paa Smedeforbundets Kongres i 1926 vedtoges en Udtalelse saalydende:

> »Kongressen vedtager, at Forbundet hvert eller hvert andet Aar afholder 8 Dages Kursus i Bedriftsraadsspørgsmaalet paa en Højskole uden væsentlige Udgifter for Deltagerne.«

Som Følge af denne Vedtagelse afholdtes i Ugen den 11.—17. September det første Bedriftsraadskursus paa Esbjerg Arbejderhøjskole, hvori deltog 30 Afdelingsformænd og Tillidsmænd. Deltagerne paa dette Kursus

var udpeget paa den Maade, at der var givet samtlige Forbundets Afdelinger Adgang til at indstille hver et Medlem, og ialt 52 Afdelinger havde benyttet Anledningen til at indstille. 20 af de indstillede var Afdelingsformænd, hvoraf 2 paa Grund af indtrufne Omstændigheder senere sendte Afbud, og Forretningsudvalget fulgte nu den Fremgangsmaade først og fremmest at give de indstillede Afdelingsformænd Adgang til Deltagelse og derefter fordele de resterende Pladser mellem de øvrige Kolleger. Da Kursusdeltagernes Antal var sat til højst 30, var det jo ugørligt at tage alle de indstillede med, men det maa vel saa være en Selvfølge, at de Afdelinger, som ikke fik Adgang til at deltage denne Gang, faar Fortrinet ved eventuelle senere Kursus.

I Løbet af Søndag Eftermiddag indtraf Deltagerne til Esbjerg og tog straks ud paa Arbejderhøjskolen, der ligger i smukke Omgivelser ved Esbjerg Strandskov, og efter at have spist til Middag paa Højskolen Kl. 5 afholdtes en lille Aabningshøjtidelighed, hvor Sekretær P. Andersen indledede med at byde Velkommen til dette første Bedriftsraadskursus, og idet han pegede paa, at hermed inddrog Forbundet en ny Virksomhed under sit Omraade, slog han fast, at det ikke her drejede sig om en Udflugt, men om en Arbejdsuge, hvor han haabede, at hver af de tilstedeværende maatte faa det tilsigtede Udbytte af Kursuset. Ligeledes rettede han en Tak til de Partifæller, der havde stillet sig til Raadighed som Lærere, disse var: forhenværende Minister Bramsnæs, Sekretær i Oplysningsforbundet Ib Kolbjørn samt Maskinmester Fr. Vedsøe.

Efter P. Andersen havde Ib Kolbjørn Ordet for specielt at gøre Rede for Oplysningsforbundets Virksomhed, medens Højskolens Forstander, Hr. Jul. Bomholdt, gjorde Rede for Arbejderhøjskolens Formaal i Almindelighed samt udtalte Ønsket om, at den kammeratlige Aand, som plejede at have til Huse ved Undervisningen i »den røde Borg«, ogsaa maatte blive fremherskende ved dette Kursus.

Mandag Morgen tog Undervisningen sin Begyndelse og forløb paa den Maade, at der de 5 fø ste Dage var 6 Timers Forelæsning pr. Dag med efterfølgende Diskussion over de behandlede Emner samt 2 Timers Forberedelse pr. Dag til Gennemgang og Besvarelse af de af Forelæsningerne flydende Opgaver. Om Lørdagen sluttedes der af Kl. 11, saaledes at Deltagerne kunde være hjemme Lørdag Aften.

De foreliggende Emner var:

1) Bedriftsraadsproblemer og Bedriftsraadslovgivning.
2) Bedriftsraadsøkonomi.
3) Metalindustriens Produktions- og Kapitalforhold. Regnskabsbedømmelse.

Om Resultatet eller Nytten af saadanne Kursus er det vel ikke muligt for nærværende at udtale nogen begrundet Mening, men af den Opmærksomhed, hvormed samtlige Deltagere fulgte Forelæsningerne og i stor Udstrækning deltog i Diskussionen, og med den Grundighed, som Lærerne gik til deres Opgaver, er der ingen Tvivl om, at Deltagerne hentede nye Impulser, samt at der blev fremkaldt Lyst til at arbejde videre med disse Problemer, ogsaa efter Kursusets Ophør, paa en saadan Maade, at det vil være gavnligt for dem selv og de Opgaver, som de skal beskæftige sig med i deres daglige Arbejde som Fagforeningsformænd, Tillidsmænd, som Ledere eller Deltagere i Studiekredsarbejde eller paa anden Maade. Naar vi selv tror, at paa den Vej, hvor vi i alt Fald skal et Stykke fremad, er Dygtiggørelse til ogsaa at deltage i Virksomhedernes Ledelse og Økonomi en Nødvendighed, er der næppe Tvivl om, at dette og lignende Kursus vil bidrage til, naar Tiden er inde, at vort Forbund da har en Stab af Tillidsmænd, som vil være i Stand til paa en for Medlemmerne gavnlig Maade at gøre et Stykke Arbejde paa dette Omraade. Men dertil kommer ogsaa en anden Side af Sagen, som ikke er uden Betydning, og som P. Andersen pegede paa ved Kursusets Afslutning, nemlig den, at en Række Tillidsmænd fra Landets forskelligste Egne kommer sammen ved et saadant 8 Dages Kursus og lærer hinanden at kende samt udveksler Meninger om de mangeartede Spørgsmaal, som til enhver Tid foreligger. Dette vil sikkert, naar vi i vanskelige Situationer skal tage vore Beslutninger, bidrage til at træffe Afgørelser, som i hvert enkelt Tilfælde vil kunne være til Gavn for vort Forbunds Medlemmer som Helhed.

— — —

Med det samme, vi omtaler Bedriftsraadskursuset, undlader vi ikke at anbefale saadanne af Forbundets Medlemmer, som tænker paa at tage et Vinterkursus paa en Højskole, at søge Esbjerg Arbejderhøjskole, først og fremmest naturligvis fordi denne Skole er Arbejdernes egen, stiftet af Arbejdere og Arbejderorganisationer, hvorfor Undervisningen særlig er lagt til Rette med Uddannelse af Elever, tilhørende Arbejderklassen, for Øje, men ogsaa fordi de her kommer til at tilbringe et saadant Kursus i frie og venlige Omgivelser paa en saadan Maade, at det bliver en god Afvigelse fra det daglige Arbejde i Fabrikker og Værksteder, og paa et Sted, hvor de er sikker paa at blive mødt med Forstaaelse af saavel Lærere som Skolens Forstander, Hr. Jul. Bomholdt.

En Opmandskendelse vedrørende Vejpenge.

Imellem Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund og Specialarbejderforbundet ved Skibsværfterne i Danmark paa den ene Side og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien paa den anden Side er opstaaet en Uoverensstemmelse i Anledning af et af Nittere og Specialarbejdere hos A/S Burmeister & Wain rejst Krav om Udearbejdspenge og Vejpenge. Sagen er henvist til en i Henhold til de gældende Regler for Behandling af faglig Strid nedsat Voldgiftsret, og da der ikke er opnaaet Stemmeflerhed imellem Voldgiftsmændene, er Afgørelsen overgaaet til underskrevne Opmands Kendelse.

Sagens Omstændigheder er følgende: I August og September Maaned d. A. er der af A/S Burmeister & Wain engageret en Del tyske Nittere, da der ikke var flere danske at faa. De tyske Folk er blevne indlogerede i Barakker paa Refshaleøen, hvor de ogsaa er sat i Arbejde, medens samtidig et tilsvarende Antal danske Nittere, der var beskæftigede paa Refshaleøen, er blevne forflyttede til Søndre Værft, tilhørende samme Selskab. Fra Arbejdernes Side er der i den Anledning rejst Krav om Udearbejds- og Vejpenge for de saaledes overflyttede Folk i Henhold til § 3 i Fælles Værkstedsregler, hvori det hedder:

»For Arbejde udenfor det Værksted eller den Arbejdsplads, hvor Arbejderen er antagen, gives et Tillæg af 3 Øre pr. Arbejdstime saavel for Overarbejde som for normalt Dagarbejde, forsaavidt Arbejdet ikke kræver, at han skal overnatte paa et fremmed Sted (jfr. § 4):

. . . . . .

Naar det Sted, hvor Arbejdet udføres, ikke ligger mere end 1 Kilometer i lige Linie fra Værkstedet eller Arbejdspladsen, er Arbejdstiden den samme som paa Værkstedet; for denne Afstand gives ikke Vejpenge, medmindre særlige Forhold kræver anden Aftale. For hver 2 Kilometer eller Del deraf udover nævnte Afstand gives der enten $^1/_2$ Time Morgen og Aften til at gaa Vejen, eller der beregnes et Tillæg af $^1/_2$ Times normalt Dagarbejde Morgen og Aften, forsaavidt det forlanges, at Arbejderen skal være paa Arbejdsstedet fra Arbejdstidens Begyndelse indtil dens Ophør. Saafremt Arbejderen befordres nogen Del af Vejen til Arbejdsstedet, betales Rejsetiden ham som normal Arbejdstid.

Naar forhaandenværende Forhold giver Anledning til, at der ved Arbejde paa fremmed Sted indrettes Værksted eller Arbejdsplads i en saadan Udstrækning, at Arbejdere antages og aflønnes der af det derværende Tilsyn, og med et til enhver Tid efter Aarstiden afpasset Opholdsrum, hvor Arbejderne kan indtage deres Maaltider, bortfalder saavel Udearbejdspenge som Vejpenge for de der antagne Arbejdere.«

Selskabet protesterer imod dette Krav og gør gældende, at § 3 ikke har Hensyn til et Forhold som det foreliggende, hvor en Arbejdsgiver driver Virksomhed paa flere faste Arbejdspladser, idet Arbejderne her maa kunne flyttes efter Driftens Behov, men at § 3 kun tager Sigte paa de Tilfælde, hvor en Arbejdsgiver har sine Arbejdere beskæftigede paa et fremmed Sted hos en Kunde ude i Byen.

Det er sandsynligt, at § 3 i første Række tager Sigte paa det af Selskabet særlig fremhævede Tilfælde, at der udføres et midlertidigt Arbejde hos en Kunde udenfor Virksomhedens sædvanlige Arbejdsplads. Men det maa samtidig erkendes, at Ordene gaar videre, idet de lægger Vægten paa, om Arbejdet udføres udenfor den Arbejdsplads, hvor vedkommende Arbejder er antagen uden at gøre Undtagelse for det Tilfælde, at begge Arbejdspladser tilhører samme Person eller Selskab.

Hvis det i Sagen foreliggende Spørgsmaal var blevet rejst i Anledning af, at de paagældende Arbejdere var blevne beordrede fra Refshaleøen til Søndre Værft for at fuldføre et Stykke Arbejde — altsaa for en vis kortere Tid, en Uge eller en Maaned, kan det ikke betvivles, at de vilde have Krav paa Vejpenge efter § 3. Om Udearbejdspenge skal der nedenfor gøres de fornødne Bemærkninger. Som anført hjemles Kravet ved Ordene, ligesom de for Bestemmelsen liggende Grunde ogsaa passer her, idet Vejen for Arbejderne bliver den samme, hvem Arbejdspladsen end tilhører. Hertil kommer, at Flydedokken i lignende Tilfælde har betalt Vejpenge efter § 3 til deres Folk, naar de sendtes fra Værftet i Strandgade til Søndre Værft, hvilket Arbejderne her paaberaaber sig, og ikke uden Grund, idet enhver af Parterne i en kollektiv Overenskomst har Føje til at gaa ud fra, at en gældende Bestemmelse, der ved Overenskomstens Fornyelse uden Diskussion optages uforandret i den nye Overenskomst, vil blive forstaaet og anvendt i den løbende Overenskomstperiode paa samme Maade, paa hvilken den er blevet anvendt og forstaaet i de foregaaende Perioder. Saa langt vilde der herefter ikke være Tvivl om Berettigelsen af Arbejdernes Krav.

Hvad der kunde tænkes at gøre nærværende Sag noget tvivlsom, er dette, at der her er Tale om en varig Overflytning af Arbejdere, og at det kunde synes besynderligt, at der paa samme Værft til Stadighed skulde udbetales forskellig Lønning for det samme Arbejde til de forskellige Arbejdere. Men hvis man, saaledes som nærværende Kendelse, alligevel kommer til at maatte statuere, at en saadan Ordning er den nødvendige Følge af § 3, dens Ord og Grunde, maa det dog samtidig erindres, at denne ekstraordinære Tilstand er skabt af Selskabet ved den usædvanlige Foranstaltning, som dets Ledelse har ment at maatte træffe, da man flyttede en hel Gruppe Arbejdere fra det ene Værft til det andet. Forbundet mener, at dette muligen kunde være undgaaet, og denne Mening er maaske delvis Forklaringen paa, at Sagen er rejst. Herpaa kan Voldgiftsretten ikke komme ind, men det skal kun betones, at Foranstaltningen var af usædvanlig Karakter, og at det derfor ikke kan undre, om den vil kunne afføde visse usædvanlige Forhold — ogsaa i Henseende til Arbejdernes Aflønning.

Som anført findes Kravet paa Vejpenge utvivlsomt hjemlet ved midlertidig Overflytning, og der ses ikke i § 3 eller dens Grunde nogen Mulighed for en Begrænsning i Tilfælde af, at Overflytningen er tænkt at skulle være af varig Karakter. Tværtimod støttes Resultatet her ret afgørende ved § 3, 4. Stk., hvor der netop tales om Arbejde paa fremmed Arbejdsplads af en længere Varighed, og hvor det udtrykkelig slaas fast, at det kun er for de Folk, der antages paa denne Arbejdsplads, at Vejpengene bortfalder, men altsaa ikke for Folk, der sendes derhen fra det gamle Arbejdssted, ligesom den til dette Stykke knyttede Anmærkning udelukker, at man kan slippe for at betale Vejpenge ved at afskedige Arbejdere og genantage dem paa det nye Sted, altsaa i Realiteten en tvungen Overflytning, som saaledes netop ikke er tilladt uden samtidig Betaling af Vejpenge.

Efter det anførte findes Selskabet ikke at kunne undgaa at betale Arbejderne de krævede Vejpenge. Paa dertil given Anledning skal hertil føjes, at man ikke vil kunne opnaa Fritagelse for at betale disse blot ved en Afskedigelse af de paagældende Arbejdere og deres Genantagelse ved Søndre Værft. Thi dette maa anses udelukket ved den til § 3, Stk. 4, knyttede Anmærkning eller dens Grundsætning. Om iøvrigt det Tidspunkt kunde komme, da der af Hensyn til den Tid, der var forløbet efter Overflytningen, kunde blive Spørgsmaal om Vejpengenes Bortfald, er det i hvert Fald nu for tidligt at drøfte.

Endelig skal bemærkes, at naar det fra Selskabets Side er anført, at en Godkendelse af Arbejdernes Krav vilde have den betænkelige Konsekvens, at Selskabet vilde være afskaaret fra at anvende Arbejdere, der indtil videre bliver overflødige paa det ene Værft, f. Eks. paa Grund af manglende Materialer, paa et andet Værft, hvor der var Brug for dem, beror dette paa en Misforstaaelse. Thi er der intet Arbejde til en Mand paa det Værft, hvor han er ansat, maa han finde sig i at blive afskediget, og hvis han derefter søger og faar nyt Arbejde paa et andet af Selskabets Værfter, har han naturligvis lige saa lidt dér Krav paa Vejpenge, som hvis han havde søgt og faaet nyt Arbejde i Helsingør eller andet Steds. Og saaledes har Forholdene jo heller ikke foreligget i det under nærværende Sag behandlede Tilfælde.

Forbundet har ønsket at faa en principiel Afgørelse baade med Hensyn til Kravet om Vejpenge og Udearbejdspenge, men har dog samtidig erklæret sig villig til at forhandle om Bortfald af disse sidste. Da imidlertid Kravet ikke er taget tilbage for disses Vedkommende, skal herom bemærkes følgende:

§ 3 omfatter efter sine Ord ogsaa Udearbejdspenge i et Tilfælde som det foreliggende. Men en Overenskomst kan paa Forhaand ikke antages at skulle have en Rækkevidde udover den vedkommende Bestemmelses Grunde. I Modsætning til, hvad der gælder om Vejpenge, fører disse ikke til at give Udearbejdspenge i et Tilfælde som det foreliggende, idet Arbejderne paa begge Værfter har samme Adgang til Maaltider m. v. under ganske ens Former og paa ganske ens Vilkaar. Dette i Forbindelse med, at der ikke for Udearbejdspenges Vedkommende foreligger nogen tidligere Praksis, maa føre til, at Kravet om Udearbejdspenge ikke kan gives Medhold.

Kendelse.

Arbejderne har i det i Sagen foreliggende Tilfælde Ret til Vejpenge, men ikke til Udearbejdspenge.

Honoraret til Opmanden, 150 Kr., udreder Parterne, hver med Halvdelen.

København, den 8. Oktober 1927.

(sign.) *Jul. Møller.*

Lidt Værkstedsteknik.

Snitstemplet.

Dette kaldes i daglig Tale for Styrestemplet, fordi dets Overstempel gennem en Styreplan, som det ikke maa løftes ud af under Hugningen, føres direkte paa Snittet og saaledes ikke kan forskubbe sig som det aabne Snit (Fig. 1).

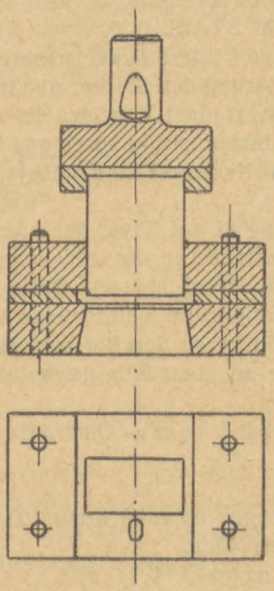

Fig. 1.

Ofte kombineres det sammen med Lokning, hvilket foregaar ved, at det udlokkede Materiale føres frem under Snittet og derefter udhugges samtidig med, at Lokningen af næste Stykke foretages. Iøvrigt kan man indsætte flere Operationer i et saadant Stempel (se Fig. 2) og saaledes omdanne det til et kombineret Snit. Da

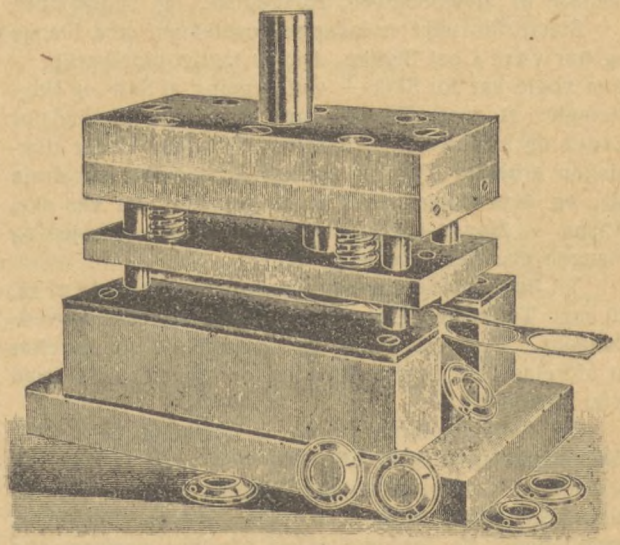

Fig. 2.

Overstemplets Gang er bundet af Stempelhøjden, opspændes det altid i en Presse med indstillelig Slaglængde.

Snitstemplets Dimensioner retter sig selvfølgelig efter det udhuggede Emnes; men da Bygningen er ens, lader vi her Emnets Form ude af Betragtning. Først tildannes *Understemplet*, som almindeligvis kaldes »Kassen«; den bestaar af Snit-, Mellem- og Styreplade. Snitpladen er af Digelstaal (»Støbestaal«), ca. 16 mm tyk, Mellemlægspladen er i Reglen ca. 6 mm tyk og bestaar af to Halvparter, der samtidig danner Styr for det gennem Stemplet førte Materiale, der skal udhugges. Styrepladen er af S M STAAL 0,30.

De forskellige Pladers Tykkelse varieres selvfølgelig efter Arbejdets Art og den Styrke, man formener, Stemplet bør have i hvert givet Tilfælde. En gylden Regel er, at det sjældent lønner sig at spare paa Materialerne, og her vil en Smule Kendskab til Brudbelastning finde god Anvendelse.

Til Udregning af det Tryk, der kræves til Udstansning af en Genstand, er det nødvendigt først at finde Snitarealet (i Kvadratmillimeter). Dette er Snittets Omkreds (i mm) multipliceret med Pladens Tykkelse (i mm). Snitarealet multipliceres derefter med Materialets Brudgrænse, der for en almindelig Jærnplade er ca. 50 kg pr. mm^2.

Altsaa Trykket i kg er = Omkreds × Pladetykkelse × 50.

Eksempel:

Vi skal udhugge en rund Bund 100 mm i Diameter af 4 mm tyk Jærnplade.

Snitarealet udgør 3,14 × 100 × 4 × 50 = 62800 kg, altsaa ca. 63 Tons Tryk. Sligt tænker de færreste sig.

Efter at »Kassens« forskellige Plader er planerede, sammenbores de og forsynes med Stifter og Skruer i Forhold til Snittets Dimensioner og Façon. Den saaledes sammenstiftede Kasse afhøvles paa alle fire Sider og renfiles.

Overstemplet

bestaar af Stempelhoved, Hovedplade og Snitstempel.

Stempelhovedet er Indspændingstappen med Flange og bør være i eet Stykke. Det er fagligt uforsvarligt — som nogle har for Skik — ved Bygning af Snit- og Hugstempler at dreje Tappen med et mindre Gevind for Enden og sammenskrue den med Flangen. Under Hugningen arbejder Tappen sig løs — Stemplet kan dreje sig, og dets Ødelæggelse er det mindste, der kan ske. Altsaa — Hovedet i et Stykke — Tappen afdrejes og Flangen planeres paa begge Sider.

Til Hovedplade anvendes i Reglen Jærnplade af ca. 10 mm Tykkelse. Dens Form retter sig efter Hovedflangens. Den paaskrues Stempelhovedet for derefter at afdrejes eller høvles, alt eftersom dens Form er rund eller firkantet.

Til Snitstempler anvendes selvfølgelig Digelstaal, (Kulindhold fra 0,8 til 1,0 pCt.), hvis man da ikke ser sin Fordel i at bruge et Specialstaal, f. Eks. et Kromnikkel-Stansestaal, og kan man undgaa Smedning, er det bedst, da derved Staalets Afkulling og eventuelle Overhedning forebygges.

Ved Hjælp af Høvl og Fil tildannes nu Snitstemplet efter det opgivne Emnes Form, og der stukkes saa Hoved derpaa. Dette gøres ved at stille Stemplet paa en Blyklods og hamre det Konturen rundt, til Hovedet er dannet. Derpaa planfiles det paa Overfladen og hærdes.

Det nu færdige Snits Form opmærkes paa Hovedpladen, som udarbejdes saa nær, at Snittet kan presses fast deri. Hovedpladen rejfes paa Overfladen til Leje for det udhamrede Hoved.

Hovedplade med Snit sammenskrues med Stempelhoved, og Overstemplet er færdigt.

Styrepladen paa Understemplet opmærkes og udarbejdes paa samme Maade som Hovedpladen for derefter at føres ned til Snitpladen, til hvilken den sammenpasses og fastspændes paa lignende Maade. Til sidst afpudses det hele, og Snitpladen hærdes og anløbes lysegul.

Af Skønhedshensyn sortbrænder man ofte Styrepladen, der sammen med det blanke Mellemlæg og lysegule Snit virkelig tager sig ud i Forening med Overstemplets blankpudsede Hoved og sortbrændte Plade.

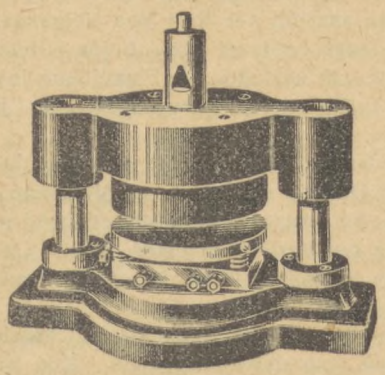

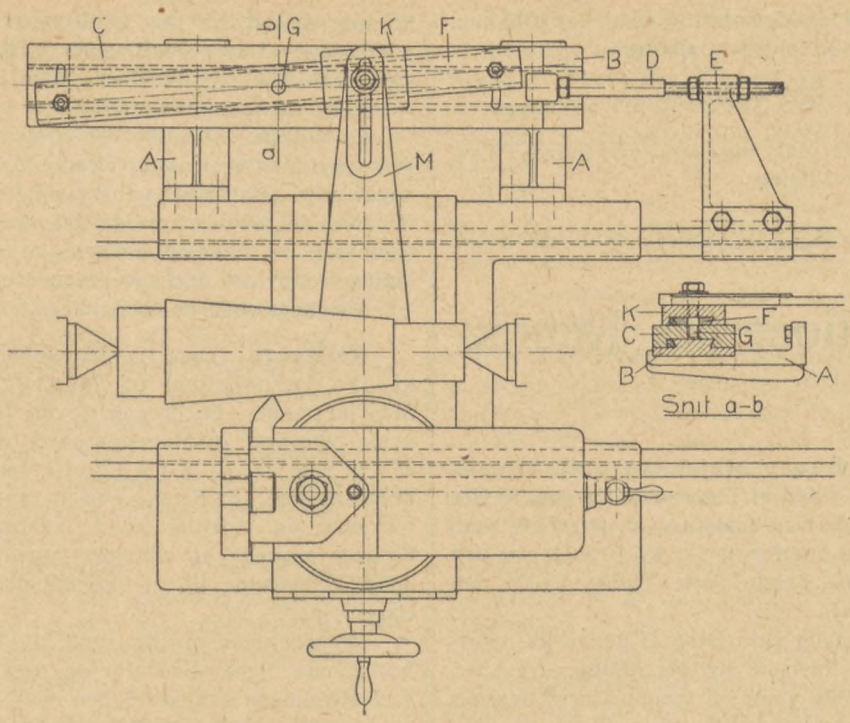
Fig. 3.

De i de senere Aar fremkomne Søjlesnit (se Fig. 3) er i og for sig kun Gengangere fra Pressernes første Tid, hvor man ikke havde indstillelig Slaglængde og derfor var nødt til at forlænge Styret for Overstemplets Vandring.

X.

Konuslineal.

Denne Anordning, som findes paa mange Drejebænke og særlig paa Revolverbænke af Gisholt-Typen, bestaar almindeligt af følgende Dele: Paa Hovedslædens Bagkant er ved Hjælp af Knægtene A fastspændt en Vange B (se hosstaaende Figur). Vangen bærer en Underslæde C med en lodret Tap G. En Førelineal F, der er drejelig om G, kan fastspændes paa førnævnte Slæde under en vis Vinkel med Drejebænkens Vanger. Førelinealen styrer en kort Slæde K. Underslæden C er ved Hjælp af en indstillelig Forbindelsesstang D fastholdt til en Knægt E, som er fastspændt paa Drejebænkens Vange. Denne Befæstelse bevirker, at Underslæden C med Styrelinealen er stillestaaende under Hovedslædens Vandring. Efter at Drejebænkens Mellemslæde er udløst fra sin Ledeskrue, forbindes Konus-

linealens Slæde K fast med den udløste Mellemslæde ved Hjælp af Forbindelsesstykket M. Naar Konuslinealen er indstillet paa den Konus, som ønskes, vil Maskinen — naar Langtilspændingen sættes for — selvstændig føre Staalet efter Konuslinealens Vinkel.

Indstillingen af Konuslinealen, d. v. s. Forskydningen fra Nulstillingen, beregnes af følgende Forhold:

$$\frac{\text{Halv Længde af Konuslineal} \times \text{halv Konusstigning}}{\text{Konuslængde}}$$

Eksempel: Paa en Trækstang skal drejes en Konus af 150 mm Længde og 8 mm Stigning (d. v. s. Diametertillæg). Konuslinealens Længde = 600 mm.

Ifølge Formlen faas: $\frac{300 \times 4}{150} = \frac{2 \times 4}{1} = 8$ mm.

Konuslinealen skal altsaa forskydes 8 mm fra sin Nulstilling.

Efter Udførelsen af de første Spaaner bør Konusen eftermaales, og en Efterindstilling foretages.

For at faa et godt Resultat af Anordningen maa det paases, at Konuslinealens Slæder er vel efterspændt og smurt; ligeledes tilraades det saa vidt muligt at arbejde fra Keglens tykke mod dens tynde Ende, da dette giver den jævneste Gang. Under Tilbageføringen efter endt Spaan bør Staalet føres fra. Med denne Konuslineal vil det være muligt paa Bænke af Gisholt-Typen at dreje udvendig Konus f. Eks. paa en Pande samtidig med, at Hullet udbores.

C. T.

Beregning af cylindriske Beholdere.

De Rumfangsberegninger, der findes i Lærebøger og Haandbøger, gaar som oftest ud paa at finde Rumfanget af en Beholder af opgiven Diameter og Højde.

Pladearbejderen bliver ofte stillet overfor den omvendte Opgave, nemlig at fremstille en Beholder af et bestemt opgivet Rumfang. Her skal gives et Par Eksempler paa saadanne Beregninger.

1. Diameteren er givet, Højden skal findes.

$$\text{Højde} = \frac{1{,}273 \times \text{Rumfang}}{\text{Diameter} \times \text{Diameter}}$$

Eksempel: Der skal fremstilles et Hektolitermaal med 400 mm indvendig Diameter. Hvor stor skal Højden være?

I ovennævnte Formel er alle Maal i dcm (100 mm), naar Rumfanget skrives i Liter. 1 hl = 100 Liter.

$$\text{Altsaa Højde} = \frac{1{,}273 \times 100}{4 \times 4} = 7{,}96 \text{ dcm.}$$

Højden skal altsaa være 796 mm.

2. Højden er givet, Diameteren skal findes.

$$\text{Diameter} \times \text{Diameter} = \frac{1{,}273 \times \text{Rumfang}}{\text{Højde}}$$

Eksempel: Der skal fremstilles en cylindrisk Vandbeholder, der rummer 1000 Liter. Bunden skal være plan, og Cylindren fremstilles af Beholderplade af normal Bredde — 1220 mm. Hvor stor skal Diameteren være, og hvilken Længde har den udfoldede Cylinder?

$$\text{Diameter} \times \text{Diameter} = \frac{1{,}273 \times 1000}{12{,}2} = \text{ca. } 104.$$

For at finde Diameteren skal man altsaa finde det Tal, som multipliceret med sig selv giver 104 (finde Kvadratroden af 104). Er man ikke kendt med Udregning af Kvadratroden af et Tal, kan man altid finde det ved nogle faa Prøveudregninger. I dette Tilfælde bliver Resultatet ca. 10,2.

Diameteren skal altsaa være 10,2 dcm eller 1020 mm. Længden af den udfoldede Cylinder =

$$\frac{22}{7} \times 1020 = 3206 \text{ mm.}$$

Til de udregnede Maal maa eventuelt gøres Tillæg for Overlapning ved Nitning.

E. B.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aalborg. Paa Buaas' Mejerimaskinfabrik fik man for et Par Aar siden et Timelønstillæg paa 58 Øre fordelt paa 15 Mand, men saaledes, at hvis Fabrikken kom i den Situation overfor et Stykke Arbejde, at den ikke mente at kunne betale dette Tillæg, havde den Ret til at afdrage det.

Fabrikken har nylig gjort Brug af denne Ret overfor en Levering til Rusland, og det Afdrag, der sker, saalænge dette Arbejde varer og for de derved beskæftigede Medlemmer, andrager tilsammen 13 Kr. pr. Uge.

Aarhus. Hos A/S De forenede Jærnstøberier synes nu det med Radiatorfabrikationen forbundne Arbejde for Formernes Vedkommende at glide af Hænderne paa dem. Vel arbejder der endnu nogle Medlemmer ved de hidtil anvendte Maskiner og efter den hidtil anvendte Arbejdsmaade, men Aktieselskabet har installeret en stor, ny amerikansk Vidundermaskine, og til Betjeningen af denne kan man ikke tænke sig at anvende Former- og Støberiarbejderforbundets Medlemmer.

Maskinen er et Led i den snart over hele Verden omtalte Ford'ske-Arbejdsmetode: »det løbende Baand«.

Saavidt det er os meddelt, arbejder denne Maskine i 4 Afsnit, det vil sige, at Formen vandrer under sin Tilblivelse rundt paa en Plan, der flytter sig automatisk, og det medfører igen, at den enkelte Mand har at være færdig med sin Del, inden Planen flytter sig, og den færdige Form vandrer straks af Sted til Støbning, hurtig paafølgende Udslagning o. s. v., o. s. v. Til Ilægning af Kærner m. m. anvendes 15–16 Aars Arbejdsdrenge, og selve Formemaskinen betjenes af Arbejdsmænd, indtil videre i Timeløn, da man endnu ikke er naaet saa vidt, at Akkorder kan ansættes. Det hele maa siges at befinde sig paa et Stadie, hvor Børnesygdommene endnu ikke er overvundet, og Vragprocenten skal være enorm stor.

Vore Medlemmer har gjort store Anstrengelser for at bevare Arbejdet og har bl. a. tilbudt at betjene Maskinerne, indtil Akkorder kan ansættes, for deres Gennemsnitsfortjeneste minus 20 pCt., hvilket vil blive 146 Øre i Timen, men alt preller af paa Hr. Direktør Clausen. Der er overhovedet ikke noget at forhandle om, thi Maskinerne skal betjenes af Arbejdsmænd, og dermed basta.

Noget andet Arbejde, delvis ogsaa til Radiatorer, Propper og lignende, har hidtil været udført som Brædtarbejde og af vore Medlemmer. Til dette har man nu ogsaa anskaffet ny Maskiner i den Hensigt, at Arbejdsmænd ogsaa skal betjene disse.

Mod dette sidste er der protesteret, da det ikke kan være Meningen, at et Firma uden Forhandling eller noget som helst andet ganske roligt kan tage Arbejdet fra dem, der hidtil har udført det, naar man overhovedet ikke ved, om Enighed vil være at opnaa om Arbejdsbetingelserne ved den nye Fremstillingsmaade.

Mæglingsmøde er derfor begæret.

Holstebro. Den 19. September er der paa Holstebro Jærnstøberi og Maskinfabrik afholdt et Mæglingsmøde. En Former havde faaet et Stykke Arbejde udleveret, og Modellen havde kastet sig saaledes, at den ikke var til at faa ud af Formen, uden at denne brød sammen. Et Forsøg paa at reparere Formen mislykkedes, og Arbejdet maatte paabegyndes helt forfra. Firmaet nægtede at udbetale nogen Erstatning herfor under Henvisning til, at Vragstøbningen skyldtes grov Uagtsomhed.

Akkordprisen var Kr. 12,60, og hertil kom, at det mislykkede Reparationsarbejde ogsaa skulde betales. Ved Mæglingen sluttede Sagen med, at der efter Timelønsberegning udbetaltes Formeren en Erstatningssum paa Kr. 12,35.

Holbæk. Paa Frandsens Eftfs. Støberi, hvor der arbejdes i ren Timeløn af 182 Øre, stillede Fabrikken fornylig Krav om en 10 pCt. Reduktion begrundet i, at man ikke kunde begaa sig i Konkurrencen og ikke støbe paa Lager, og man henviste iøvrigt til Lønningerne i de øvrige Provinsbyer paa Sjælland.

Efter en Del lokal Forhandling er Sagen gaaet i Orden ved, at Timelønningerne er reduceret med 6 Øre, altsaa til 176 Øre i Stedet for som forlangt 164 Øre.

København. Hos A/S Smith, Mygind & Hüttemeier er der den 28. September afholdt Mæglingsmøde foranlediget ved, at Aktieselskabet nægtede at udbetale Erstatning til 2 Formere for et Stykke vragstøbt Arbejde, idet Aktieselskabet mente, at Vragstøbningen skyldtes grov Uagtsomhed. Ved Mæglingsmødet sluttede Sagen med en Erstatning paa 60 Kr., som fordeltes mellem de 2 Formere i Henhold til det Timeantal, de hver især havde haft ved Arbejdet.

Hos A/S Burmeister & Waln, Strandgade-Værftet, forhen Flydedokken, er der den 6. Oktober afholdt Mæglingsmøde foranlediget ved, at Aktieselskabet stillede Arbejdsmænd til Opfyldning af Sand i Formkasserne.

I Aktieselskabets Støberi paa Teglholmen anvendes denne Fremgangsmaade en Del, og da det, man ønskede indført paa Strandgade-Værftet, ikke skulde være andet, end der skete paa Teglholmen eller i andet Omfang, enedes man om, at Normen for dette Arbejde skal være den samme, som der praktiseres det andet Sted.

Dermed er denne Sag ikke færdig, thi den har en Forhistorie. Arbejdsmænd til Opskovling af Sand i Kasserne har aldrig tidligere været anvendt paa Strandgade-

Værftet, og uden Forhandling søgte Aktieselskabet at indføre denne Ændring, altsaa ganske ensidigt at ændre i bestaaende Arbejdsforhold. Man gjorde Forsøg med en Arbejdsmand ved en Form, og en Protest fra Formerne herimod blev taget til Følge, idet Arbejdsmanden blev taget væk, men allerede den følgende Dag gjorde man et nyt Forsøg, og da en ny Protest ikke hjalp, standsede de der beskæftigede 63 Medlemmer Arbejdet, fordi Støberiingeniør Jens Hansen erklærede, at Arbejdsmænd vilde blive sat ind paa alt Arbejde, hvor der var den mindste Mulighed derfor, og Formere, der vilde arbejde paa Værftet, maatte indordne sig herunder, og for at man ikke skulde tage Fejl af, hvad Meningen var, føjede han til, at det ideelle vilde være, at der til direkte Hjælp for hver Former var 4 Arbejdsmænd.

Arbejdsstandsningen skete den 23. September om Formiddagen, og da Standsningen ikke var varslet, maatte Arbejdet genoptages, hvilket skete den 27. September om Morgenen.

Aktieselskabet har regnet ud, at der er gaaet 2388 Arbejdstimer tabt, og at en passende Erstatning herfor kan være 30,000 Kr., og man har i den Anledning indsendt Klage til Den faste Voldgiftsret, hvor Sagen vil komme for i nær Fremtid.

Odder. I Fortsættelse af Meddelelserne i Fagbladet for September vedrørende Odder Jærnstøberi er Sagen forløbet paa den Maade, at Timandsmøde ikke har været afholdt, medens man efter Mæglingsmødet har fortsat med lokale Forhandlinger. Disse er resulteret i, at 4 Medlemmer, der beskæftiges ved Maskinformeri, er overgaaet til at arbejde i Akkord, idet der er opnaaet Enighed om Priser paa de Gibsparter, der findes paa Fabrikken, og Priser paa ny tilkommende vil være at ansætte efterhaanden, som de fremkommer.

Tillige er 7 Medlemmer beskæftigede ved Haandformeri. Af disse er de 4 efter derom opnaaet Enighed overgaaet til at arbejde i Akkord, medens de 3 andre arbejder i ren Timeløn til 150 Øre. I Tilfælde, hvor Enighed om Akkord ikke kan opnaas, skal Arbejdet betales med Gennemsnitsfortjenesten minus 15 pCt.

Silkeborg. Den 5. Oktober afholdtes der paa Silkeborg Maskinfabrik et Mæglingsmøde, foranlediget ved et Krav fra Fabrikken om en Reduktion paa 15 pCt. af bestaaende Akkordpriser for Gods til en større Leverance af Mejerimaskiner, som Firmaet mente at kunne faa til Rusland.

Mæglingen bragte intet Resultat. Et Forslag, der var stillet om at udføre dette Arbejde i Serier for paa den Maade at kunne udføre mere Arbejde paa samme Tid end tidligere og herigennem finde Mulighed for en Lønreduktion, blev pure afvist af Formerne, da ingen som helst Betingelser for Seriearbejde kunde siges at være til Stede.

Enighed opnaaedes ikke, og det samme var Tilfældet ved Timandsmødet den 13. Oktober.

Forholdet er iøvrigt paa denne Fabrik, at Lønningerne er gaaet saa stærkt tilbage, at der heller ikke findes noget rimeligt Grundlag for at imødekomme Fabrikken.

Varde. Paa det derværende Staalværk er den 16. Oktober traadt en ny Lønordning i Kraft, som bevirker, at forskellige Udbetalinger af Timelønningerne, der ligger fra 125 til 170 Øre, og Overskud ved Akkordfortjenesten udbetales den første Lønningsdag i hver Maaned.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 11 og A/S Mælkeriet »Enigheden« er der afsluttet Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold. Ugelønnen er nu Kr. 84,25; Overarbejde betales med 40 pCt. for de første 3 Timer, derefter samt for Søn- og Helligdagsarbejde 100 pCt. Sommerferien andrager 7 Hverdage med fuld Løn. Bestemmelsen om Regulering i Henhold til Pristallet er bortfalden. — Overenskomsten traadte i Kraft den 24. September og gælder til 1. September 1928.

Mellem samme Afdeling og Arbejdernes Bryggeri »Stjernen« er ligeledes sluttet Overenskomst, hvorefter Timelønnen fastsættes til 178 Øre. For Overarbejde betales et Tillæg af 40 pCt. for Tiden til Kl. 6 Aften. Alle øvrige Overtimer samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med 100 pCt. For Arbejde i Kedelhuset samt for særlig smudsigt Arbejde i Fabrikken betales et Tillæg af 40 Øre; for Vagterne i Maskinstuen betales ligeledes et Tillæg af 40 Øre. Der gives 14 Dages Ferie med fuld Løn, og der er opnaaet en Forbedring med Hensyn til Betalingen for Sygedage. — Overenskomsten, der traadte i Kraft den 11. August, er gældende til 1. Maj 1930.

Endelig har denne Afdeling fornyet Overenskomsten med A/S Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning angaaende Kranførernes og Reparatørernes Løn- og Arbejdsforhold. Kranførernes Maanedsløn er Kr. 368,00, Antagelseslønnen for Reparatører er 155 Øre, efter 14 Dages Forløb 170 Øre. For Overarbejde udenfor den normale Arbejdstid og for Søn- og Helligdagsarbejde betales Kr. 2,72 pr. Time. For Reparatørernes Vedkommende er Overtidsbetalingen Kr. 2,50 pr. Time. For de Arbejdstimer, der ligger mellem Kl. 4½ Efterm. og Kl. 7 Morgen, og for hvilke der ikke ydes Overarbejdsbetaling, gives et Tillæg af 40 Øre pr. Time. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder de mellem Det kooperative Fællesforbund og De samvirkende Fagforbund vedtagne Voldgiftsregler. Overenskomsten traadte i Kraft den 1. September og gælder, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Juni.

Mellem Aarhus Afdeling og Viby Fællesforening er afsluttet Overenskomst, gældende til 1. Februar 1929. Der opnaaedes et Tillæg af 4 Øre til Timelønningerne, hvorved disse blev 145 Øre, for Automobilarbejde dog 168 Øre. For Arbejde ved Autogensvejsning gives et Tillæg af 10 Øre pr. Time. Der gives 6 Dages Sommerferie med Løn.

Ved en Forhandling den 19. August mellem Lønningsudvalget for Aalborg Kommune og Repræsentanter for Forbundet og Aalborg Afdeling opnaaedes Overens-

komst for de ved Kommunen ansatte Smede og Maskinarbejdere. Aarslønnen fastsattes til 3000 Kr., stigende hvert 3. Aar med 300 Kr. til 3600 Kr. For Overarbejde betales Kr. 2,40. De almindelige Tjenestemandsbestemmelser, der til enhver Tid er gældende for Kommunens fast ansatte Tjenestemænd, er ogsaa gældende for de under denne Overenskomst hørende. Overenskomsten er gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne til Ophør en 1. April, dog tidligst 1. April 1929.

Mæglingsmøder. Ved et Mæglingsmøde hos A/S Brandt & Co. i Odense den 16. September enedes man om at fastsætte Akkordprisen paa Gasovne, hvorom der var Strid, til Kr. 4,10 pr. Stk., hvormed Sagen sluttedes.

Den 19. September afholdtes Mæglingsmøde paa Fabrikken »Alliance« i Slagelse i Anledning af en opstaaet Strid angaaende Betaling for Montagearbejde paa Møen. Sagen sluttede med, at den ene af de Arbejdere, hvorom Striden drejede sig, fik Rejsepenge og Kostpenge, medens den anden fik udbetalt 10 Kr. pr. Uge for de Uger, Arbejdet havde varet, samt Rejsepenge.

Paa en Klage fra Sammenslutningen over, at der fra Forbundets eller dets paagældende Afdelings Side var iværksat Blokade overfor Firmaet Grann & Laglye, København, mægledes den 24. September. Ved Mæglingen erklærede Forbundets Repræsentanter, at der ikke forelaa nogen Blokade, og at der ikke vilde blive lagt Firmaet Hindringer i Vejen for at faa fornøden Arbejdskraft, og Sammenslutningen trak herefter Klagen tilbage.

Hos C. M. Hess i Vejle afholdtes Mægling den 28. September paa Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 5 Modelfilere. Sagen sluttedes med, at 2 Mand fik hver 4 Øre.

Samme Dag afholdtes Mæglingsmøde hos Fabrikant H. Jessen i Vejle paa Lønkrav, omfattende 12 Mand, hvis gennemsnitlige Timeløn var 109,5 Øre. Firmaet indgik paa at give 20 Øre at fordele til 5 Mand, og at give Akkord i størst mulige Udstrækning.

Den 30. September afholdtes paa Begæring af Sammenslutningen Mægling hos A/S Burmeister & Wain, København, paa en Klage over, at Maskinarbejderne paa Søndre Værft den 26. September havde standset Arbejdet for at holde Klubmøde. Forbundets og Arbejdernes Repræsentanter beklagede det skete, og Værftet trak derefter sin Klage tilbage.

Paa Odense Staalskibsværft er der den 3. Oktober afholdt et Mæglingsmøde til Behandling af følgende Spørgsmaal:

1) Klage fra Værftet over, at Nitterne kollektivt nægtede Overarbejde. Sagen sluttedes paa den Maade, at Arbejdernes Tillidsmand lovede paa et Møde at foranledige, at Beslutningen blev hævet. Under Forudsætning af, at dette sker, tog Værftet sin Klage tilbage, men maatte, hvis der opstod nye Vanskeligheder, forbeholde sig at føre Sagen videre.

2) Krav om Lønforhøjelse til de Maskinarbejdere, hvis Timelønninger ligger under 90 Øre. Gennemsnittet for 73 Mand var 82,49 Øre pr. Time. Værftets Repræsentanter afviste at gaa med til Forhøjelser udover at give 5 Mand, som har et personligt Tillæg af 4 Øre, Overtidsbetaling heraf. Dette var dog betinget af, at Maskinarbejderne tiltraadte et af Direktør Westh stillet Forslag om en Omregulering af de hidtil gældende Timelønsbetalinger og Akkordafsavnstillæg. Dette Tilbud blev ikke modtaget af Arbejdernes Repræsentanter, som forbeholdt sig at føre Sagen videre til Timandsmøde.

3) Klage over, at Værftet uberettiget har fradraget Beløb i 2 Arbejderes Tilgodehavende for bortkommet Værktøj. Det ene Tilfælde angik en Stemmer Danielsen, fra hvem der var fradraget Kr. 3,35 for Værktøj, der under Danielsens Sygdom var fjernet fra hans Værktøjskasse. Værftet indgik paa at tilbagebetale det fradragne Beløb.

Nitter F. J. Strøm, der ligeledes havde været syg, men ikke efter sin Sygdom var kommet tilbage, havde ikke afleveret sit Værktøj, og Værftet forlangte da Kr. 16,25 for manglende Værktøj. Af dette Beløb var fradraget Kr. 5,31, og Restbeløbet, Kr. 10,94, havde Værftet anmodet A/S Burmeister & Wain, hvor Strøm var kommet i Arbejde, om at fradrage i hans Løn. Ved Mæglingen frafaldt Værftet Kravet om Betaling af de 10 Kr. 94 Øre.

Timandsmøde. Den 3. Oktober er der afholdt Timandsmøde i Anledning af en paa Dansk Rekylriffel-Syndikat, København, opstaaet Strid om Arbejdstidens Lægning i Vinterhalvaaret. Enighed opnaaedes ikke, men Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, og Firmaet gav Tilsagn om ikke at ville iværksætte den krævede Arbejdstid, før denne Forhandling har fundet Sted. Ved Forhandlingen blev Sagen bragt ud af Verden.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.

9. Fabrikant Sørensen, Sæby.
10. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
11. Horsens Træskoringefabrik.
12. Knudsens Automobilværksted, Herning.

Maskinmestrenes Forening har blokeret Firmaet Oxenbergs Fabrikker, Holger Danskesvej 42, København, der har afskediget en Mester, fordi han ikke vilde finde sig i at faa reduceret sin Løn. Samtidig har Firmaet antaget en uorganiseret til en Løn af 40 Kr. pr. Uge.

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Slagelse-Afdeling.

Lørdag den 1. Oktober fejrede Slagelse Afdeling sin 35-aarige Bestaaen ved en smuk Festlighed i det næsten storstadsmæssige Etablissement Hotel »Casino« i Slagelse. I Festen deltog ca. 100 Medlemmer med Damer, der ved 7½ Tiden tog Plads om de festligt smykkede Borde til en ganske udmærket Fællesspisning. Som Gæster var indbudt Folketingets Formand, tidligere Borgmester i Slagelse, H. P. Hansen, Fællesorganisationens Formand, Johs. Madsen, Borgmester og Redaktør Melgaard, der selv er gammel Smed, samt Forbundets Formand, Johs. Kjærbøl, alle med deres Hustruer.

Efter at Afdelingens Formand, O. Andersen, havde budt Velkommen, overbragte Forbundets Formand Hovedledelsens Lykønskning til Afdelingen og takkede den for dens Indsats til Gavn for de Smede og Maskinarbejdere, der beskæftiges paa disse Egne. Han ridsede kort op den Indsats, som de gamle havde gjort for at skabe Organisationen, og manede de unge til at værne den, og foreholdt dem det Ansvar, de havde som Medlemmer af denne. Formanden udtalte Haabet om, at det ved Samling af alle gode Kræfter maatte lykkes at komme igennem den onde og barske Vinter, som stod for Døren, idet han haabede, at en forøget Beskæftigelsesgrad ikke laa saa langt ude i Fremtiden. I saa Henseende henviste han til Tyskland, hvor Beskæftigelsen er stærkt stigende, og Arbejdsløsheden som Følge deraf stærkt paa Retur. Han sluttede med at udbringe et Leve for Afdelingen.

Derefter talte Fællesorganisationens Formand, der bragte Smedene en Tak for godt Samarbejde og for altid redebon Hjælpsomhed, medens Borgmester Melgaard takkede Smedene for den Støtte, de havde ydet Pressen, idet han iøvrigt henledte Opmærksomheden paa den Betydning, som det har, at vi opretholder og styrker vor Presse det mest mulige.

Endelig talte H. P. Hansen om den almindelige politiske Situation. Ogsaa han udtrykte Haabet om, at det trods alle Anslag skal lykkes Arbejderklassen at komme gennem den svære Tid, vi staar i, og udbragte et Leve herfor.

Ved Bordet blev der sunget en Række Sange, alvorlige og gemytlige imellem hinanden, af hvilke særlig en enkelt, der tog forskellige af de tilstedeværende Notabiliteter op til Behandling, vakte almindelig Jubel.

Efter at Bordet var hævet, tog man fat paa Dansen og holdt ud til Kl. 4, hvorefter ikke mindst de unge noget modstræbende forlod en Fest, der helt igennem var præget af Gemytlighed og Kammeratskab.

Faneindvielse

i Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforening i København.

Efterhaanden har de københavnske Afdelinger, der blev dannet paa Ruinerne af den gamle Afdeling 1, konsolideret sig saa vidt, at de ogsaa har erhvervet deres egne Faner, og Lørdag den 15. Oktober afslørede Københavns Afdeling 14, Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforening, sit Enhedsmærke ved en smuk Højtidelighed i »Arbejderforeningen af 1860«s Lokaler.

Efter at Formanden, R. Ludvigsen, havde budt Velkommen, holdt Forbundets Formand, der sammen med begge Forbundets Sekretærer var indbudt med deres Hustruer, en lille Tale, under hvilken han pegede paa, at det Omraade, indenfor hvilket Afdelingen virkede, Automobil- og Cykleindustrien, var et Udtryk for vor rastløse Tid og vort Krav om at faa Afstandene forkortede gennem hurtige Befordringsmidler. Automobilet havde gennemløbet en Udvikling i Løbet af ganske faa Aar, der kan karakteriseres som en Revolution, og Fabrikationen skete paa et saa videnskabeligt teknisk Grundlag, at den afkaster uhyre Dividender til Besidderne af Produktionsmidlerne. Hele Systemet stammer fra Amerika, og gennem en relativ høj Arbejdsløn har man formaaet at spænde Arbejderne op til en voldsom Arbejdsydelse, der i Virkeligheden ikke staar i Forhold til den Løn, der gives, og denne Produktionsform rummer derfor Mulighed for en social Højnelse af Arbejderklassen gennem en forøget Løn og forkortet Arbejdstid under Forudsætning af, at Arbejderne organiserer sig og bruger Organisationen til at opnaa deres berettigede Part af Udbyttet. Efter at have peget paa Arbejdsforholdene, som de former sig herhjemme og i Udlandet, og manet til Sammenhold i den vanskelige Tid, hvori vi befinder os, udbragte Formanden et Leve for Københavns Afdeling 14.

Et Medlem af det af Afdelingen nedsatte Faneudvalg, Thomas Olsen, gjorde derefter rede for Fanens Tilblivelse og henledte Opmærksomheden paa, at det pragtfulde forgyldte Fanespyd, forestillende et Automobilhjul med en Regulator, var udført af et af Forbundets gamle Medlemmer, N. Schang. Olsen overgav derefter Fanen til Formanden paa Afdelingens Vegne, hvorefter Formanden takkede og lovede at værne om den i Fremtiden.

Der fandt derpaa en Aftenunderholdning Sted, hvorefter Automobil- og Cyklemekanikerne til Kl. 5 traadte

Dansen med deres Damer. En smuk Fest, der vidner om, at ogsaa i de nye Afdelinger trives den gode, gamle kammeratlige Smedeaand.

Arbejdsløshed og Kooperation.

Arbejdsløsheden har fortsat sit uhyggelige Omfang. Mange Fagfæller har i aarevis maattet døje Arbejdsløshedens Kvaler, og endnu synes der ikke at være nogen Lysning forude. — Tværtimod; Reaktionens politiske Sejr sætter foreløbig Bom for Foranstaltninger mod Krisen.

Udover det at lægge den sociale Lovgivning paa Ambolten og fladbanke den og dreje endnu en Spaan af Arbejdslønnen, synes Tidens Magthavere ikke at interessere sig for Arbejderklassen.

I disse onde Tider, under Reaktionens Stormvejr, maa Arbejderne naturligt se sig om efter alle Udveje, der kan byde Læ i Øjeblikket og i Fremtiden vokse op til et virkeligt Værn mod reaktionære Rovlyster.

Mon ikke Tiden er moden til, at Arbejderklassen i større Omfang end hidtil ofrer den kooperative Bevægelse sin Opmærksomhed og prøver, om ikke den kan finde Vej gennem de Hegn, der spærrer fagligt og politisk?

Om Arbejderklassen i udstrakt Grad tager Kooperationen i sin Tjeneste, saa betyder det, at den selv tager Haand i Hanke med Tingene. Tænk paa de senere Aars store Fagkampe og forstaa, hvilken uhyre Betydning det havde haft, om endnu større Dele af Arbejdsmarkedet, end Tilfældet var, havde været unddraget Lockoutherrernes Diktatur.

Gennem Kooperation giver vi os selv Arbejde, og om vi lægger hele vor økonomiske Magt — den Magt, vi nu bortødsler til Profit for Privatkapitalen — over paa det kooperative Felt, saa betyder dette en gradvis Fremskriden mod en Samfundsform, der er indrettet med Orden og System, saaledes, at det kapitalistiske Samfunds langvarige og onde Kriser kan undgaas.

Den intelligente Arbejder forstaar dette, og det maa sikkert betragtes som en Sjældenhed at finde en Arbejder, der vil benægte Kooperationens Betydning. Alligevel gør det Fænomen sig gældende, at Arbejderklassen kun i ringe Grad har taget Kooperationen i sin Tjeneste.

Det er gammel Slendrian, indgroede Vaner, der her gør sig gældende. Men Arbejderne maa mindst af alle blive hængende i det kapitalistiske Samfunds Vaner. De maa fuldt og helt gøre sig fri netop paa dette Omraade, om de ellers vil deres eget Vel.

Et vigtigt Led i den kooperative Organisation er Brugsforeningsbevægelsen. Endnu langtfra nok, men dog i stedse større Grad har Danmarks Arbejdere taget Brugsforeningsbevægelsen i sin Tjeneste.

For Københavns Vedkommende har vi »Hovedstadens Brugsforening«, der med sine 27,000 Medlemmer og en Omsætning paa langt over 7 Mill. Kr. allerede er en økonomisk Magtfaktor af Betydning. Men ogsaa ud over det øvrige Land trives og vokser Arbejdernes Brugsforeningsbevægelse. Er den end politisk neutral, saa er det dog naturligt, at netop Arbejderne tager den i sin Haand, netop fordi det er dem, den byder sine største Fordele.

Arbejderbrugsforeningerne i Danmark er samlet i De samvirkende Brugsforeninger, der nu tæller 32 Organisationer over hele Danmark.

Vil man spørge, hvad Brugsforeningerne betyder for Arbejderne, saa er Svaret først og fremmest det, at Brugsforeningerne er Medlemmernes egne Forretninger, hvor de baade er med til at bestemme om Varernes Pris og Kvalitet, og om Forretningens indre Forhold. — Det er Selvstyre paa Omsætningens Omraade.

En Sammenligning mellem de af Det statistiske Departement offentliggjorte Detailpriser og Priserne paa tilsvarende Varer i Brugsforeningerne viser med al ønskelig Tydelighed, at Brugsforeningerne ligger adskillige pCt. under Privathandelen, rent bortset fra den aarlige Dividendeudbetaling, hvor Overskudet af eget Køb gaar tilbage i Medlemmernes egne Lommer.

Alene paa dette Omraade ligger der en øjeblikkelig Fordel ved Tilslutning til en Brugsforening.

Og dog er det maaske endda paa et andet Felt, at Brugsforeningerne betyder mest for Arbejderklassen. Det er Arbejderklassens store Forbrug af de Millioner af smaa Fornødenheder, der er Grundlaget for den meste Produktion. Kan vi erobre denne vor egen Omsætning — og det kan vi den Dag, vi vil — saa har vi de gyldne Nøgler i Hænde, der kan lukke os Portene op til egne Fabrikker. Saa staar Vejen os aaben til fortsatte Fremskridt.

Tiden er ikke til at tøve, men til at handle. Den Arbejder, der vil gavne sig selv og sin Klasse, maa endnu i Dag melde sig til den kooperative Bevægelse og gøre sin Indsats der. Hvert Fremskridt for Kooperationen betyder et Skridt bort fra Samfundskriser og Arbejdsløshed.

Esperanto.

En Bevægelse, der særlig i de senere Aar har taget Fart indenfor udenlandske Arbejderkredse, er Esperantobevægelsen. Arbejderne i de forskellige Lande indser, hvor nødvendigt det er for Internationaliteten at have et Fællessprog, og hvilke Fordele de kan erhverve sig gennem et saadant. Den svenske Arbejderfører, Borgmester Lindhagen, Stockholm, har udtalt Feltraabet: »Til Kamp mod Sprogtyranniet!« og taler og skriver imod de saakaldte Verdenssprog, Engelsk, Tysk og Fransk, der undertrykker de mindre Sprog uden dog at kunne løse den dem stillede Opgave: at være et *virkeligt* internationalt Sprog for Arbejderne. Han træder nu som saa mange andre i Breschen for Esperanto, Demokratiets Latin, som det er blevet kaldt.

Ganske betegnende er det, at netop de Lande, der

allerede har et »Verdenssprog«, fører an i Arbejdet for Esperanto. International Transportarbejder-Kongres antog i 1924 Esperanto som Forhandlingssprog. Luzerner Sports-Internationale besluttede paa sin Konference i Paris at henlede Arbejder-Sportsmændenes Opmærksomhed paa Sproget, og ved Kongressen i Helsingfors i Aar vedtoges fra næste Kongres i Prag 1929 at indføre Esperanto sideordnet med andre Sprog, der anvendes. Endelig vedtog den engelske Fagforbundskongres i Scharborough enstemmigt en Resolution, hvori Bestyrelserne for de forskellige Forbund opfordres til at drage Omsorg for, at Esperanto ved fremtidige Fagforbundskongresser officielt bliver brugt som internationalt Sprog, og opfordrer alle Fagforeningsmedlemmer til snarest at lære Sproget. Ved denne Kongres var 4½ Mill. Fagforeningsmedlemmer repræsenteret, og samtlige Fagforbundsledelser var tilstede. Folkenes Forbunds internationale Arbejdsbureau bruger til Stadighed Esperanto i sit Arbejde, og i mange Lande er Arbejder-Esperantisterne saa talrige, at de har sluttet sig sammen i særlige Esperantoforeninger og Landsforbund. Arbejder-Esperantisterne danner egne Organisationer i Amerika, Belgien, Brasilien, Bulgarien, Czekoslovakiet, England, Finland, Frankrig, Holland, Italien, Norge, Polen, Portugal, Sverrig, Svejts, Sovjetrusland, Tyskland, Ungarn og Østrig.

— Vi er nu inde i Efteraaret, hvor Aftenerne bliver lange, det vilde sikkert være klogt, om Arbejderne rundt om beskæftigede sig med dette Sprog, der aabner dem Adgang til at komme i Forbindelse med Kammerater rundt om i Verden. Deltag i Kursus, hvor det er muligt, eller dan Studiekredse og slut Dem til Arbejdet for Udbredelsen af Demokratiets Latin: Esperanto!

Alle Oplysninger om Sproget, Foreninger og Kursus kan faas ved Henvendelse til Formanden for Centralforeningen af danske Esperantistforeninger, Typograf Alfred Christensen, Kastanievej 32, Odense.

Den internationale Højskole i Helsingør.

3. November 1927 til Slutningen af Marts 1928. —
7. Januar 1928 til Slutningen af Marts 1928.

Klasseundervisning i Dansk for Begyndere og Viderekomne (Diktat, Dispositionsøvelse og Stilskrivning) ved Kommunelærer Elkær.

Regning og Matematik for Begyndere og Viderekomne ved Kommunelærer Hans Albrektsen.

Bogføring ved Kommunelærer Broch.

Fysik (Elektricitetslæren) ved Lektor Petersen.

Gymnastik, Folkedanse og Sanglege.

Opøvelse i Sprogfærdighed i Engelsk, Tysk og Fransk gennem Undervisning og gennem Foredrag paa Engelsk og Tysk af danske og indfødte Lærere, samt gennem Samvær med udenlandske Elever.

Foredrag over Lande og Folk (ledsaget af Lysbilleder), Aandslivets Historie i Danmark, England, Tyskland og Frankrig. Nutidens sociale og internationale Spørgsmaal, ved cand. mag. Peter Manniche. Erhvervsgeografi, Det danske Samfund (økonomisk, politisk og socialt), Sociologi (derunder Samfundets Historie) ved Poul Hansen.

De fleste af disse Foredrag holdes paa Dansk, men efterhaanden som Elevernes Sprogfærdighed stiger, holdes en Del af dem paa Engelsk og Tysk.

Klassisk tysk Litteratur ved Adjunkt Axel Prip.

Moderne tysk Litteratur og Samfundsliv ved Dr. phil. Winkler.

Disse Foredrag holdes baade paa Dansk og Tysk.

Studiekredse: Danmarks Historie i Oldtid og Middelalder paa Grundlag af Professor Arups Bog (Bibliotekar Bremerstein). N. F. S. Grundtvig og hans Højskoletanke, Jordspørgsmaalet (paa Grundlag af Fr. Vedsøes: Jordspørgsmaalet) ved cand. mag. P. Manniche. Samfundslære (paa Grundlag af Peter Manniche: Samfundsreformatoren John Ruskin) og Nationaløkonomi ved Poul Hansen. Desuden er der Studiekredse paa Tysk over tysk Litteratur ved Dr. phil. Winkler og paa Engelsk over sociale og internationale Problemer ved Mr. Percy Wait.

Kursus i Kooperation, dansk saavel som international, ved Poul Hansen.

Fagskole for Haandværkere: Tre Timers daglig Undervisning i Frihaandstegning ved Poul Hansen. Tegnebræt og Tegnerekvisitter medbringes.

Uden om en fast Kærne af Klasseundervisning og Foredrag, der er fælles for alle, kan Eleverne i Samraad med Forstanderen vælge de Fag, de særlig har Interesse for, og som passer for deres Standpunkt. Sprogundervisningen er tilrettelagt baade for Begyndere og Viderekomne.

Selvstudium er et vigtigt Led i Arbejdsplanen. To Læsestuer og et Bibliotek er til Elevernes Raadighed, og der er Centralvarme paa de fleste og elektrisk Lys paa alle Værelser.

Legemligt Arbejde. Fra Kl. 11 til 12 hver Søgnedag arbejdes i Have og Mark.

Betalingen er 105 Kr. om Maaneden for Undervisning, Kost og Værelse med Lys og Varme. Eleverne maa selv bekoste deres Vask. Haandklæder, Tæpper og Lagener, Gymnastikdragt og Gymnastiksko medbringes. Udgifter til Bøger og andre Undervisningsmidler beløber sig til ca. 15 Kr.

Stipendier. Skolen raader over nogle mindre Stipendier paa indtil 25 Kr. mdl. Blanketter til Ansøgning faas ved skriftlig Henvendelse til Sekretær Molberg, Den internationale Højskole, Helsingør, der ogsaa modtager Ansøgninger om Optagelse.

Understøttelse for Arbejdsløse.

Der vil som hidtil af Arbejdsløshedsfonden kunne ydes Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser Understøttelse under hele Opholdet paa Skolen. Denne Understøttelse vil antagelig svare til den vedtægtsmæssige Understøttelse og gives for 3 Maaneder, hvorefter der maa søges Understøttelse paa ny for de sidste to Maaneder af Kursuset. Understøttelsen maa ikke overskride det Beløb, Skoleopholdet koster. Nærmere Oplysninger kan faas ved Henvendelse til den Kasse, hvoraf paagældende Arbejdsløse er Medlem, eller til Arbejdsdirektoratet, Amaliegade 25, København K.

Arbejdernes Oplysningsforbund og Arbejdernes Fællesorganisation, Rosenørns Allé 12, København V., vil ogsaa være behjælpelig med alle Oplysninger. Ansøgninger om Optagelse sendes til Sekretær Molberg, Den internationale Højskole, Helsingør.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
24884	Andersen, Aage B. C.	Nyborg	27. 7.00	Vordingborg	15. 9.19	Kbhvn. Afd. 17	11. 6.27
30	— Egon	København	10. 2.06	Kbhvn. Afd.	10. 9.26	„ „ 9	11. 6.27
4938	— Ovind H. O.	Snekkersten	19. 3 07	Helsingør	23.10.26	Helsingør	25. 6.27
30211	— Rasmus	Revninge	30. 7.99	Kerteminde	9.11.18	Odense	26. 3.27
488	— Rudolf	København	27.12.63	Kbhvn. Afd. 1	1. 3.90	Kbhvn. Afd. 6	18. 6.27
9144	— Viggo E. Nissen	Aarhus	21. 1.07	Aarhus	24. 7.26	Aarhus	26. 2.27
28036	Aagaard, Carl M. Jensen	Stoustrup	10. 1.05	Odense	7. 1.25	Fredericia	26. 3.27
13835	Assens, Niels H.	København	2. 6.06	Kbhvn. Afd.	1. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	25. 6.27
6026	Baczkiewicz, Boleslaw	Rostock	15.11.07	Aalborg	12.12.26	Aalborg	19. 2.27
545	Berthelsen, Svend Aage F.	København	25.11.90	Kbhvn. Afd. 1	19.11.10	Kbhvn. Afd. 13	11. 6 27
13081	Boldt, Frede Hans O.	Horsens	16. 8 02	Horsens	19. 3.21	Horsens	26. 2.27
36804	Bramm, Ingvard S. Alfr.	København	5. 6.04	Kbhvn. Afd.	3.11.23	Kbhvn. Afd. 15	4. 6.27
8739	Christensen, Charles G.	Boeslunde	4. 7 03	„ „	8.11.24	„ „ 13	11. 6.27
28833	— Chr. Villy R.	Aarhus	2. 4.04	Aarhus	7. 4.25	Aarhus	12. 3.27
30705	Damsgaard, A. G. Sørensen	Ørum	5. 9.97	Odense	25. 1.19	—	2. 4.27
10712	Hansen, Anders	Aarhus	12. 8.86	Kbhvn. Afd. 3	7. 7.06	Kbhvn. Afd. 12	28. 5 27
39757	— Aksel	V. Hæsinge	13. 4 02	Odense	16. 6.24	Odense	26. 3.27
21732	— Carl O. Tybring	Aarhus	14. 4.05	Aarhus	4 11.24	Kbhvn. Afd. 15	25. 6.27
2415	— E. K. L. Vestergaard	Odense	4. 9.05	Kbhvn. Afd.	9.11.25	Holbæk	12. 3.27
27235	— Herluf Georg	Kallundborg	13. 6 06	Holbæk	1. 2.25	—	19. 3.27
4195	— Jacob V. Koed.	Kerteminde	3. 4.96	Kolding	1. 7.24	Aarhus	23. 4.27
10206	— Jørgen	Svinninge	16. 9.06	Holbæk	8. 7.26	Holbæk	26. 3.27
345	Hartig, Svend K. Sigurd	København	28.10.97	Kbhvn. Afd.	31. 8.25	Kbhvn. Afd. 4	11. 6.27
2750	Hermansen, Engelbrecht A.	Herning	22. 4 06	Aarhus	7. 7.25	Aarhus	28. 5.27
11811	Jensen, Aage Ejner	Skanderborg	31. 1.04	Vejle	30.11.25	Herning	26. 3.27
2667	— Bernhard	Aarhus	8. 4 94	Aarhus	7.12.23	Aarhus	12. 2.27
24492	— Christian	Asnæs	7.11.92	Holbæk	1.12.16	Holbæk	26. 3.27
29920	— Jens Chr.	Sønderkøge	10. 5.00	Køge	17. 6.20	Køge	4. 6.27
25908	— Johan Anders	København	27. 7.97	Kbhvn. Afd. 1	5.11.17	Kbhvn Afd. 9	4. 6.27
35932	— Svend Aage	Eskebjerg	1.10.02	Kallundborg	7. 5.23	Aarhus	28. 5.27
37571	Jørgensen, Niels Peter	Bogense	7. 8.05	Bogense-Klub	7.11.23	Odense	26. 3.27
28700	— Niels Vald. Just	Horsens	28. 7.99	Horsens	31. 8 18	Horsens	5. 2.27
14524	— Peter Henrik	København	4.11.83	Kbhvn. Afd.	19. 4.27	Kbhvn. Afd. 15	11. 6.27
39104	Jacobsen, Anker Vilh.	Hjørring	29. 6.05	Aarhus	3.10.24	Aarhus	14. 5.27
10656	Jepsen, Emil Johs.	Fredericia	5. 1.90	Fredericia	11. 7.26	Fredericia	26. 3.27
27504	Johannessen, Poul Gudm.	Hornbæk	2. 5.99	Helsingør	17.11.17	Kbhvn. Afd. 14	11. 6.27
21597	Kjelsholt, Nicolaj M.	Ordrup	23. 9.95	Frederikssund	2. 5 14	„ „ 2	4. 6.27
14972	Kolbe, Valdemar	København	1.12.00	Kbhvn. Afd.	2. 5.27	„ „ 14	11. 6 27
2500	Kreipke, Eigil Johs. Vald	Assens	29. 4.98	„ „	23.11 25	„ „ 17	11. 6.27
12495	Kugelmann, Aksel Henry	Skæve	22. 4.02	Aalborg	2. 5.22	Nakskov	22
1065	Larsen, Chr. Sabro Syvert	Langaa	26.11.89	Kbhvn. Afd. 1	4.11.11	Kbhvn. Afd. 10	4. 6.27
13543	— Frithjof Knud	København	2.10.96	„ „	5. 2.27	„ „ 15	18. 6.27
39025	— Hans Otto	Højelse	28. 6.05	Køge	3. 5.24	Køge	26. 3.27
13891	— Laurits Peter E.	København	18.11.89	Kbhvn. Afd.	2. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	18. 6.27
2021	— P. Martin	Mullerup	20. 9.85	„ „	12. 8 24	„ „ 14	25. 6.27
38989	— Poul Vilhelm	Frederiksberg	17.11.03	„ „	6. 5.24	„ „ 17	18. 6 27
8122	Madsen, Einar Trøygaard	København	6. 9.05	„ „	3.11.24	„ „ 14	25. 6 27
13203	— Ludvig Jørgen	Aaker	19. 3.07	Rønne	16. 1.26	Rønne	23. 4.27
24179	Nielsen, Carlo P.	Ørting	1. 5.05	Horsens	28. 2.25	Horsens	9. 4 27
32507	— Emanuel And.	Horsens	12. 4.06	—	22. 4.25	—	20. 8.27
37286	— Georg Ejnar	Højby	9. 8 02	Holbæk	8. 9.23	Holbæk	19. 3.27
539	— Johan Franklin.	København	13. 4.00	Kbhvn. Afd. 1	18. 7.19	Kbhvn. Afd. 15	25. 6.27
29859	— Niels Peter	Herfølge	26. 6.96	Køge	15. 2.27	Køge	26. 3.27
8727	— Orla Emil H.	København	17.10 97	Kbhvn. Afd.	29. 5.26	Kbhvn. Afd. 6	18. 6.27
1089	Nørrild, Hilmer R. Holst	—	14. 3.06	„ „	1.10.25	„ „ 15	18. 6.27
3886	Petersen, Anders Hede	Thisted	2. 3 88	Thisted	9. 5.07	„ „ 3	4. 6.27
4091	— Jens Egon	Horsens	27. 2.07	Horsens	25. 9.26	Horsens	1. 1.27
20279	— Peter E. Kyllebæk	København	18. 8 01	Kbhvn. Afd.	15. 1.21	Kbhvn. Afd. 17	18. 6.27
36647	Petterson, Robert Wilh.	Ulkebøl	17. 5.96	„ „	5.10.23	„ „ 7	18. 6.27
37548	Petersen, Søren E. Frandsen	Mundelstrup	8.10.04	Aarhus	6.11.23	Aarhus	16. 4.27
14921	Sørensen, C. M. K. Agerbech	København	10. 6.01	Kbhvn. Afd.	29. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	25. 6.27
37518	— Hans	Seest	4. 9.02	Kolding	1. 3.24	Herning	26. 3 27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
6870	Sørensen, Søren Edvard..	København	25.11.79	Kbvhn. Afd. 5	19. 9.14	Kbhvn. Afd. 12	11. 6.27
5165	Schrøder, Carl Vald.....	Ebeltoft	13. 2.06	„ „	8.12.25	„ „ 17	4. 6.27
13724	Schultz, Johan	København	28. 2.98	„ „	12. 3.27	„ „ 14	18. 6.27
9172	Stigsen, Robert Nielsen.	Dejret	23.11.04	Aarhus	18. 9.26	Aarhus	30. 4.27
26914	Søndervang, Svend Chr. E..	København	27. 2.00	Kbhvn. Afd.	26. 3.27	Kbhvn. Afd. 12	25. 6.27
34901	Thorngren, Carl A. S.....	Holbæk	22. 8.04	Rønne	4.11.22	Rønne	14. 5.27
6873	Wahl, Einar Viggo ...	København	1. 3.93	Kbhvn. Afd.	8. 4.26	Kbhvn. Afd. 12	28. 5.27
19103	Wilkens, Carl F. Ludvig.	Odense	11. 2.92	„ „ 1	15.12.17	„ „ 17	18. 6.27
28004	Wilms, Ejvind.....	Nykøbing F.	13.11.99	Nykøbing F.	18. 6.18	Aalborg	27.11.26

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 47237 for Valdemar Hansen er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 23. Bogen gøres herved ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 38826	Petersen,	Vagn Georg	(Kbhvn. Afd.)
- 32189	Sørensen,	Søren Chr. Halling	(—)
- 36583	Thomsen,	Egon Aage	(—)
- 13845	Øster,	Viktor Alexius	(—)
- 14160	Larsen,	Einar Rasmus	(Helsingør -)
- 32401	Sørensen,	Christian	(Skive -)

Medlem Nr. 11372, Vald. P. Mikkelsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 6102 Melsen, Willy.
- 28250 Nielsen, Svend Aage.
- 8242 Petersen, Hugo Oresto C.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.			Sidst betalt
Nr. 21450	Nielsen,	Hans Jørgen	22. 6.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 13627	Agenskov,	Bruus F. A. R.	26. 3.27
- 3379	Ahrens,	H. Chr.	4. 9.26
- 34584	Amdisen,	Karmark Juel	21. 3.25
- 11990	Berthelsen,	Axel Valther	12. 2.27
- 455	Christensen,	Henry Hakon J.	12.12.25
- 3349	Eskildsen,	Viking Emil	20.11.26
- 5393	Hansen,	Hans Chr. Vilh.	5. 3.27
- 30749	—	Nicolaj	30. 5.25
- 19813	Jensen,	Jens Christian	22.10.21
- 2280	—	Jens Peter	8. 3.24
- 20051	Karløv,	Henry Johannes	7. 5.27
- 4898	Lorentzen,	O.	24.12.21
- 33678	Madsen,	Fritz Holm	9. 4.27
- 24836	Marcussen,	Ole Christian	2.10.26
- 6102	Melsen,	Willy	27. 3.26
- 4950	Mikkelsen,	Carl	27. 3.26
- 32297	Nielsen,	Esrig	4. 4.25
- 28250	—	Svend Aage	16. 4.27
- 9121	Petersen,	Aage Michael	18. 7.25
- 8242	—	Hugo Oresto C.	30. 4.27
- 31424	—	Jacob	15. 5.20
- 29042	—	Martin Chr.	20.11.26
- 13959	—	Niels Peter	28. 5.27
- 10958	Queiser,	Axel C. B.	11. 9.26
- 8269	Rasmussen,	Carl Villy	14. 5.27
- 23347	Sørensen,	Leo	1. 1.27
- 12369	Sigvardtsen,	Ernst Ingemann	10. 7.26
- 1359	Taagerup,	Julius Chr.	9. 4.27
- 36583	Thomsen,	Egon Aage	10. 7.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 9.

Boghandelen „Fremad".

Lommebog for Arbejdere 1928

vil som sædvanlig udkomme paa Arbejderpartiets Forlag »Fremad« i Begyndelsen af December og kommer til at koste Kr. 1,65 i det fikse Helshirtingsbind, hvori den de senere Aar har foreligget. Ogsaa i Aar vil der, efter Ønske fra flere Sider, af Forlaget blive fremstillet et mindre Parti i dyrere Indbindinger til Kr. 2,25 og i fuldt Skindbind til Kr. 4,50. Sidste Aar blev Lommebogen meget hurtigt udsolgt og tilraades det at indsende sine Bestillinger i god Tid.

Interessant Nyhed.

Om kort Tid vil paa »Fremad«s Forlag udkomme »Socialismens og Klassekampenes Historie« af N. K. Christensen. I en livfuld Skildring giver Forfatteren en Oversigt over de sociale og politiske Tilstande ligefra Oldtidens Palæstina, Grækenland og Rom, over Middelalderens Kirkevælde med dens mange kommunistiske Kætterbevægelser, Reformationstiden, den franske Revolution og lige op til 1926. Det sidste Afsnit omfatter Forholdene i Tyskland, Frankrig, England, Rusland, Danmark, Norge og Sverige. Prisen bliver ca. 3 Kr.

Snart udsolgt.

Som det var at vente, blev der meget stor Efterspørgsel efter Upton Sinclairs Bog »Man kalder mig Tømmermand«, som Boghandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, København, udbød til den meget billige Pris af 1 Kr. (før Kr. 2,75). Boghandelen meddeler, at den nu kun disponerer over nogle faa Hundrede Eksemplarer, saa vil man sikre sig den virkelig gode og tankevækkende Bog af den verdenskendte Forfatter, bør man ikke betænke sig for længe.

Bonusudbetaling i Arbejdernes Livsforsikring.

I Januar og Februar 1928 har Arbejdernes Livsforsikring sin næste store Udbetaling af Bonus til de forsikrede. I 1908 udbetalte Selskabet første Gang Bonus, nemlig ialt 3622 Kr., i 1913 60,821 Kr., i 1918 udbetaltes 115,890 Kr., i 1923 177,148 Kr. I 1928 vil det Beløb, der kommer til Udbetaling, blive ca. 350,000 Kr. Selskabet har i de forløbne Aar — trods daarlige Arbejdsforhold — haft god Fremgang, idet det i stadig stigende Grad gaar op for Arbejderne, at intet Selskab byder saa gode Vilkaar og saa stor Sikkerhed som Arbejdernes Livsforsikring, der ved Genforsikring i Statsanstalten for Livsforsikring byder de forsikrede samme Fordel som Statsanstaltens egne forsikrede.

Hvad er Bonus?

Det er Overskud, der fremkommer ved en mindre Dødelighed end beregnet og en større Rente af de opsparede Kapitaler end beregnet, naturligvis i Forbindelse med en fornuftig og sparsommelig Administration. Det Overskud, som nu skal udbetales i Januar og Februar 1928, viser sig for hver forsikret at være ca. en Trediedel større end ved sidste Udbetaling, saaledes at den forsikrede, der i 1923 for en hel Bonusperiode fik udbetalt f. Eks. 30 Kr., denne Gang vil faa udbetalt 40 Kr.

Vi føler os overbeviste om, at denne opmuntrende Begivenhed vil blive modtaget med Glæde af de mange forsikrede, der — skønt Arbejdernes Livsforsikring paa lige Vilkaar er betydelig billigere end tilsvarende Selskaber — faar Del i denne storslaaede Pengeudbetaling.

Selskabets Bestyrelse og Repræsentanter føler sig med Rette stolte af det smukke Resultat, der er en Borgen for, at Arbejdernes eget kooperative Livsforsikringsselskab hviler paa et solidt Grundlag og udelukkende er oprettet med det forsikrede Publikums Tarv for Øje. Man føler sig overbevist om, at Arbejderne i stedse stigende Grad ved Tegning af Konfirmations- og Livsforsikringer vil henvende sig til Arbejdernes Livsforsikring, der i Aarenes Løb — kulant i alle Forhold — har bestræbt sig for at skabe de bedst mulige og billigst mulige Forsikringsvilkaar for den mindre bemidlede Del af Befolkningen.

Angaaende de nærmere Regler for Bonusudbetalingen, hvorom nærmere Meddelelse vil fremkomme, skal paa nærværende Tidspunkt meddeles, at Bonusudbetalingen — som tidligere — vil foregaa gennem den Repræsentant, der foretager Opkrævningen af de ugentlige Præmier.

Skruebrækkeren.

Den i 1916 afdøde amerikanske Forfatter Jack London har besvaret en Forespørgsel, om hvad han mente om en Skruebrækker, med følgende:

»Da Vorherre var færdig med sit Arbejde, Ormen, Padden og Blodiglen, var der endnu et Emne igen til et Væsen, en aldeles ejendommelig Substans, og heraf skabte han Strejkebryderen: Et tobenet Dyr med en Sjæl, som ligner en Proptrækker, Hjerneskallen er fyldt med Kartoffelgrød og Ryggen er lavet af Lim og gamle Galoscher. Paa det Sted, hvor Menneskene har Hjertet, har Strejkebryderen blot en Kødklump, som indeholder alskens Raaddenskab.

Naar Strejkebryderen viser sig paa Gaden, vender Menneskene Ryggen til ham, Englene i Himlen græder ved hans Aasyn, og selve Hr. Fanden stænger Helvedes Porte for ham. Judas Iscariot var en Gentleman i Sammenligning med Strejkebryderen, thi han havde tilpas saa mange menneskelige Følelser igen, at han gik hen og hængte sig, men det har Strejkebryderen ikke.«

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Formænd.

Aabenraa: J. Hoeck, Barkmøllegade 2.
Haslev: K. Voss, Skolegade.

Kasserere.

Aabenraa: Fr. Høhne, Ved Slottet 3. Hverdage 6—7.
Haslev: Maskinarb. L. P. Christiansen, Nordborgvej. Hverdage $6^1/_2$—$7^1/_2$. Ingen Udbetaling.
Nakskov: Kontor: Forsamlingsbygningen 1. Sal. Kontortid $6^1/_2$—$7^1/_2$. Telf. 941.
Randers: Kontortiden er fremtidig Hverdage 10—11, samt Mandag, Fredag og Lørdag 4—7.
Stege: Martin Petersen, Grønsundsvej, Lendemark. Hverdage 6—7.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 1 NOVEMBER 1927 14. Aarg.

Flid og Nøjsomhed.

Saalænge Menneskene har eksisteret, har deres Tilværelse været afhængig af Arbejdet i dettes forskellige Former paavirket af de klimatiske Forhold og den Klasfedeling, som til de forskellige Tider har herskt indenfor de forskellige Menneskesamfund. Under sollyse Himmelstrøg kunde Arbejdet hos Naturmenneskene forme sig som en Leg; i de store Kultursamfund hvilede Forbandelsen over Arbejdet, naar dette skulde udføres i Nedværdigelse og under Slavekaar. I Industriens Tidsalder under Kapitalens planløse Produktion kan Millioner af Mennesker med Lyst til Arbejde ikke faa Adgang til dette, ikke fordi Samfundene er rige og vel forsynede med alt til Livets Behov, men fordi store Dele af Jordens Menneskesamfund er blevet forarmede gennem en vanvittig Krig. Ingensinde har vel Produktionsforholdene formet sig mere fornuftstridig; paa den ene Side Trang til Fornødenheder, paa den anden Side Millioner af Mennesker, som ikke kan faa Lov til at fremstille disse, og dog taler man stadig om Fliden som en af Menneskenes Hoveddyder. I Anerkendelse af Arbejdets Nødvendighed for Menneskenes Eksistens har man fra de ældste Tider betragtet det dovne Menneske, der intet vil bestille, men udelukkende leve i Kraft af andres Arbejde, med Foragt. Foragten var ganske vist ikke lige saa udpræget, naar det drejede sig om den velhavende Dagdriver, som naar det var den fattige Tigger, der optraadte som Snylter paa Samfundslegemet, og i saa Henseende har ogsaa Fliden som alt andet her i Verden faaet sin Begrænsning derigennem, at den for at virke i sin højeste Potens skulde være forenet med Nøjsomhed.

I vor pædagogiske Tidsalder er et Led i Bestræbelserne for at fremelske Fliden hos Menneskene Belønninger og Flidspræmier. Der er dog et Omraade, nemlig Industrien, hvor Arbejdsgiverne i hvert Fald teoretisk tilstræber den mest intensive Drift og den størst mulige Arbejdseffektivitet, men hvor man ejendommeligt nok ofte modarbejder Arbejdsfliden, hvad der ikke mindst i Øjeblikket er Tilfældet. Det er jo et almindelig kendt Fænomen, at hvis en Arbejder paa en Akkord tjener lidt mere, end hvad Arbejdsgiveren anser for tilstrækkeligt til det mest nødtorftige Udkomme, saa bliver Akkordprisen næste Gang, naar det tilsvarende Arbejde skal udføres, sat ned. Ved hele den Agitation, der i Øjeblikket føres fra Arbejdsgivernes Side og efterhaanden med Støtte af store Kredse af Offentligheden, modarbejder man i Virkeligheden ogsaa de Bestræbelser, som hos Arbejderne har gjort sig gældende for at forøge deres Arbejdspræstationer. Vi har tit nok her i Bladet og andetsteds paavist, at Akkordpriserne er sunket betydeligt mere end Arbejdernes Fortjeneste, og alene heri ligger jo et afgjort Bevis for, at Arbejderne i samme Tidsrum udfører mere Arbejde nu end tidligere, og det er ikke et rigtigt Billede af Produktionsomkostningerne, der dannes, naar man ved Henvisning til Statistikken blot gør gældende, at Lønningerne ikke er gaaet ned i samme Omfang, som Prisniveauet er sunket, uden at nævne den forøgede Arbejdspræstation. Vi har jo ellers tit nok fra Arbejdsgivernes Side hørt,

at det ikke vedkom dem, hvad det kostede Arbejderne at leve, det afgørende var, hvad den enkelte Produktionsenhed kostede at fremstille.

Nu er det bemærkelsesværdigt, at Arbejdsgiverne kun taler om høje Lønninger, men ikke om, hvilken Arbejdspræstation de er Vederlag for, og dette er egentlig let forklarligt fra et Arbejdsgiverstandpunkt, idet man, hvis man kom ind paa Spørgsmaalet om Arbejdseffektiviteten, vilde være nødsaget til at erkende, at denne er steget ganske betydeligt, saaledes at det samme Produkt nu fremstilles i en betydelig kortere Tid, end Tilfældet var før, men Arbejdsgiverne har ved deres Agitation i høj Grad opnaaet, at Offentligheden har stirret sig blind paa Lønningerne uden at give sig til at overveje, hvorledes disse stod i Relation til Arbejdspræstationerne. Imidlertid har efterhaanden en Række Nationaløkonomer kastet sig over Problemet for at faa dette klaret, hvilket dog i høj Grad er forbundet med Besværlighed, fordi det er meget vanskeligt at faa det nødvendige Materiale frem til Sammenligning med, hvad der præsteres i Øjeblikket, men det lykkes dog efterhaanden at drage Tæppet mere og mere til Side, saaledes at det bliver muligt at vurdere de herhenhørende Forhold.

Sidst har Kontorchef Vedel-Petersen fra Centralarbejdsanvisningen i København i Nationaløkonomisk Forening den 8. November forsøgt at klargøre disse Problemer gennem et Foredrag, til Grund for hvilket der laa et meget stort Arbejde, bl. a. med Samling af Materiale fra mange forskellige Sider. Kontorchefen gjorde bl. a. opmærksom paa, at han for 71 Varers Vedkommende havde undersøgt Produktionens Størrelse, og det viste sig, at der paa disse Varer er en gennemsnitlig Stigning paa 52 pCt. i Forhold til Produktionen før Krigen; beregnet efter en Befolkningsforøgelse paa 22 pCt. bliver der en reel Produktionsfremgang paa 24 pCt. Ved en Række Eksempler, hentede fra forskellige Fag, paaviste Kontorchefen disse Fags forøgede Arbejdseffektivitet, idet han sammenholdt Stigningen i Akkordsatserne med, hvad der faktisk er tjent ved at arbejde efter disse Satser. Vi skal med Tilladelse af Kontorchefen anføre en Del af hans Eksempler:

„For Murerfaget ses det saaledes, at Stigningen i Akkordsatserne siden 1916 kun er 55 pCt., idet Prisen for 1 m^2 2 Stens Mur i 1916 var 90 Øre, men i 1927 138 Øre, medens Timefortjenesten var henholdsvis 130 og 230 Øre (eller 77 pCt.), [uden 'foroget] Effektivitet kunde Timefortjenesten kun være steget til ca. 2 Kr. Effektiviteten maa da være steget med 15 pCt. For Tømrerfaget kan paavises en tilsvarende Stigning.

For Cigarmagere ved Haandarbejde belyses Stigningen derved, at Akkordprisen pr. Mille i 1914 var 17,50 Kr., i 1927 37,53, hvilket er en Stigning paa 114 pCt., medens Timefortjenesten paa disse Akkorder var henholdsvis 61,1 Øre og 151 Øre, hvad der igen giver en Stigning i Effektiviteten paa 15 pCt. Efter en anden Undersøgelse synes denne Stigning allerede at være indtraadt inden 1921, idet en Beregning 1914—21 viser et lignende Forhold.

I Snedkerier er Stigningen i Arbejdsintensiteten fra 1914 til 1921 opgjort til 36 pCt., idet den gennemsnitlige Timefortjeneste i 1914 var 60 Øre og i 1921 200 Øre, og den gennemsnitlige Arbejdsløn for en Standardvare i 1914 var 241 Øre og i 1921 589 Øre. En væsentlig Del af denne Stigning tilskrives dog tekniske Forbedringer.

I Bomuldsvæverierne blev, for at tage en enkelt Virksomhed, 190 Væve i 1914 passet af 88 Arbejdere, i 1927 kun af 58 Arbejdere. Og de 58 havde samme Produktion pr. Væv pr. Time, som de 88. Forøgelsen er da 52 pCt. i præsteret Arbejdsmængde. Samtidig steg Akkordsatsen med 75 pCt., Timefortjenesten med 179 pCt., hvilket giver en Effektivitetsforøgelse paa 59 pCt., svarende meget godt til de ovenfor fundne 52 pCt.

I Klædevæverierne finder man en lidt mindre Stigning. Vævelønnen for 1 m Serges var i 1914 70,8 Øre og i 1927 133,8 Øre, d. v. s. en Stigning paa 88,7 pCt. Timefortjenesten er steget 179 pCt. Effektivitetsforøgelsen 47 pCt. I 1919 havde man i det højeste 180,000—200,000 Skud pr. Arbejdsuge, d. v. s. Skyttens Bevægelse gennem Stoffet med en Arbejdstid paa 57—58 Timer, og i 1927 har man det samme Antal Skud i 48 Timer, d. v. s. en Stigning alene siden 1920 paa ca. 18 pCt.

I Trævareindustriens forskellige Brancher finder man ligeledes en betydelig Stigning. I 1914 produceredes 150 Par Træsko pr. Mand pr. Uge à 57 Timer, men i 1927 produceres 186 Par Træsko pr. Mand pr. Uge à 48 Timer, d. v. s. en Stigning paa 48 pCt. Arbejdslønnen pr. Par Træsko — Timeløn plus Akkordløn — er steget fra 19 Øre til 33 Øre, d. v. s. en Stigning paa 58 pCt. En gros Prisen fra Fabrik er steget 140 pCt., skønt Materialet kun er steget 70 pCt. og Arbejdslønnen pr. Par med 58,3 pCt. Arbejdslønnen udgjorde da ogsaa i 1914 27 pCt. af Fabrikkens Salgspris, men kun 20 pCt. i 1927. Fabrikationen af Drittelstave (hvoraf 2 Mand i 1914 kunde

save Stave til 400 Dritler pr. Dag og 1 Mand fuge til 250, 1 Mand høvle til 400 og 1 Mand pakke Stave til 400 Dritler pr. Dag) er steget med 20—25 pCt., hvilket under Hensyn til, at Arbejdsdagen ikke længere er 9,5, men 8 Timer, betyder en Effektivitetsforøgelse paa 42—48 pCt. Den samme Stigning findes for Arbejde ved Paaslaaning, idet en Mand i 1914 kunde beslaa 10 Par Kapsko eller 15 Par Træsko pr. Dag, men i 1927 henholdsvis 12 og 18 Par — i den kortere Arbejdstid.

For Jord- og Betonarbejderne er Akkordtariffen steget ca. 70 pCt., men Timefortjenesten 148 pCt., svarende til en Effektivitetsforøgelse paa 46 pCt. Tager man et særligt Arbejde, som f. Eks. Udgravning af en Villagrund af en bestemt Størrelse, vilde den for Jordarbejde, for Støbning og for Opstilling af Forskalling i 1914 have kostet 500,56 Kr., men i 1927 883,06 Kr., d. v. s. at disse Akkordsatser var steget 76 pCt., hvilket i Forhold til Timefortjenesten giver en Effektivitetsforøgelse, ikke som før nævnt paa 46, men paa 41 pCt.

For Bygningssnedkerne er Akkordsatserne ved Arbejdets Indstilling i Bygningen steget 50 pCt., men Timefortjenesten er steget fra 75 Øre i 1914 til 180 i 1927, d. v. s. en Stigning i Effektiviteten paa 60 pCt.

I Malerfaget er Akkordsatserne steget fra 100 til 228, men Timefortjenesten fra 100 til 270, hvilket giver 19 pCt. Forøgelse af Effektiviteten.

Formerne under Jærnindustrien har øget Effektiviteten med op til 61 pCt. efter Forholdene at dømme paa en bestemt Virksomhed, hvis Arbejde og Teknik er den samme nu som i 1914. Akkordtariffen er steget fra 100 til 136, Fortjenesten i 1914 var 73,5, i 1927 160,6 Øre, en Stigning paa 119 pCt.

Forholdet indenfor Bogbinderfaget belyses maaske bedst ved at tage et enkelt bestemt Arbejde. Som man maaske ved, har et nyt Forlag udgivet en illustreret Verdenshistorie i 6 Bind. Hvert Bind indbindes med Skindryg og Hjørner, og Ryggen pyntes stærkt med Guldforsiringer og forsynes med tofarvet Titelbund. Denne Bog indbindes for 34,7 Øre pr. Bind i Arbejdsløn, alt medregnet, undtagen Transport af de løse Ark til Værkstedet og de færdige Bøger fra Værkstedet. I 1914 vilde Arbejdslønnen have beløbet sig til 24,5 Øre. Teknikken nu og dengang er den samme. Akkordprisen er saaledes steget 42 pCt. Ved dette Arbejde vilde en Bogbindersvend i 1914 have tjent 50 Øre, nu tjenes 182 Øre. Tilfældet er imidlertid ikke helt rent, fordi der i 1914 var mere Timeløn end i 1927, men da Arbejdet nu udføres paa samme Maade som i 1914, er Tallet dog et Udtryk for Stigningen i Arbejdsydelse, selv om en Del skyldes Overgang fra Timeløn til Akkordløn.

Indenfor Skibsfarten stilles ligeledes større Krav til den enkelte Arbejders Arbejdsydelse, ved at Besætningernes Sammensætning ændres. Et Motorskib paa 2900 Tons havde f. Eks. i 1913 1 Baadsmand, 7 Matroser, 2 Letmatroser og 1 Ungmand, men i 1927 afskaffes Baadsmanden og 2 Matroser erstattes med 2 Letmatroser."

For Smede og Maskinarbejdernes Vedkommende har det ikke været muligt at give Kontorchefen det fornødne Materiale til Bearbejdelse, da vi ikke har været i Besiddelse af saadant. En fremtrædende Arbejdsgiverrepræsentant har for en stor Arbejdsplads indenfor Jærnindustrien angivet Arbejdseffektivitetens Stigning til 16 pCt. siden 1914, uden at denne Stigning har været paavirket af tekniske Forbedringer. Tilfældigvis er vi kommet i Besiddelse af Talmateriale for en enkelt mindre Branche, nemlig Stemmerne paa Skibsværfterne, hvis Arbejde udføres i Dag paa ganske tilsvarende Maade som i 1914, og her er Arbejdseffektiviteten steget fra 20 pCt. og op til 46 pCt. Imidlertid overvejer vi at gøre Forsøg paa til en mere fuldstændig Belysning af den forøgede Arbejdspræstation indenfor Metalindustrien som saadan at søge indsamlet det nødvendige Materiale til Bearbejdelse, og vi haaber, at vore Afdelinger og Klubber her vil være os behjælpelige.

Vi ønsker ikke Arbejdseffektiviteten nedsat. Vi anser det for naturligt gennem en forsvarlig Arbejdspræstation af den enkelte Arbejder at skabe Baggrund for gode Lønninger og en rimelig begrænset Arbejdstid, og vi skal nok vogte os for at anvende vort Organisationsmaskineri til at nedsætte Arbejdspræstationerne, ihvorvel det kunde være fristende nok som Modtræk overfor Arbejdsgivernes ensidige Agitation. Følgen vilde da blot blive, at Statistikken vilde vise lavere Lønninger, uegnede til at anvendes i Agitation mod os, men samtidig kunde vi være aldeles sikre paa, at saa vilde Arbejdsgiverne føre Agitationen frem paa Arbejdseffektiviteten, den, som de nu taler saa lidt om som muligt. Det er jo et Tidens Tegn, at efterhaanden som Arbejderne bliver mere og mere flittige, angribes de i stedse højere Grad, fordi de kræver rimelig Godtgørelse for Fliden. Vi bør da være taknemmelige for, at indsigtsfulde Mennesker forsøger at dele Sol og Vind lige, og vi bør derfor fra Arbejdernes Side i størst mulig Grad støtte disse Be-

ſtræbelſer ſamtidig med, at vi moderniſerer den gamle Opfattelſe Flid i Forbindelſe med Nøjſomhed, ſaaledes at vi paaſtaar Berettigelſen af Kravet om en Belønning af Arbejdsfliden.

Støbegods.

Handelsavance — Fabriksfortjeneste.

Den socialdemokratiske Presse har i den senere Tid beskæftiget sig med Handelsavance og Arbejdsgiverfortjeneste for at belyse, hvor lidet den dertil indrettede Presses Raab om den høje Arbejdsløn egentlig betyder.

Disse Oplysninger er i høj Grad fremskaffet gennem de respektive Arbejderorganisationer, og bl. a. har Formerforbundet bidraget sit hertil.

Saaledes informeret bragte »Social-Demokraten« i København for 28. Oktober en længere Artikel, der imidlertid er for stor til at gengives her i sit fulde Omfang, men for at gengive et Billede, der taler tilstrækkelig tydeligt, skal vi anføre følgende:

Fra 4 forskellige Fabrikker, hvor der før, under og efter Krigen udførtes 32 forskellige Akkorder paa samme Maade og under samme Forhold, fremkommer følgende:

I 1914 var den samlede Akkordpris for et Stykke af hver af disse 32 Akkorder 63 Kr. 14 Øre. Med et Tillæg paa 76 pCt., som er det offentlige Pristals Stigning, skulde dette være 111 Kr. 12 Øre, men det er 87 Kr. 35 Øre.

Da det er svært at hente Eksempler frem paa Arbejdsgivernes Fortjeneste i Maskinindustrien, maa dette opgives. Her kan man faa bedre Underretning gennem de store Aarsregnskaber.

Noget lettere er det for Handelsgodsets (Kakkelovne, Komfurer, Vinduer o. l.) Vedkommende, og naar der i de nedennævnte Tilfælde under Produktionsomkostninger er nævnt »andre Udgifter«, omfattes dette af Løn til Ledelse, Kontorhold, Arbejdsmænd og Vedligeholdelse af Materiale.

Disse Udgifter er anslaaet til at være lig med Lønnen, der udbetales til de faglærte Arbejdere (Formere og Smede) og til Forrentning er regnet med 5 pCt. af disses Løn.

Der regnes endvidere med, at Jærnet, naar det flyder ud af Smelteovnen, staar Fabrikken i 20 Øre pr. kg, hvilket for den Sort Jærn, der anvendes til saadant Arbejde, maa anses for at være højt ansat, og i disse 20 Øre er saaledes indbefattet Udgiften til Smeltningen (Cinders) og den Arbejdsmandsløn, der henhører derunder.

Eksempler.

1 Kakkelovn koster hos Forhandleren Kr. 100,00, og han betaler Fabrikken derfor Kr. 75,00. Hans Fortjeneste er saaledes Kr. 25,00.

Kakkelovnen vejer 125 kg à 20 Øre	Kr. 25,00
Formerløn	- 6,35
Smedeløn	- 6,00
Andre Udgifter	- 13,65
Tilsammen...	Kr. 51,00

Fabrikkens Fortjeneste: Kr. 24,00.

1 Reservestykke, 1 Rist, vejer 2,5 kg à 20 Øre	50 Øre
Formerløn	13,5 -
Smedeløn	0 -
Andre Udgifter	15 -
Tilsammen...	78,5 Øre

Forhandleren betaler til Fabrikken Kr. 2,60 for denne Rist og sælger den for Kr. 3,45.

1 Kakkelovn koster hos Forhandleren Kr. 251,00, og han betaler Fabrikken derfor Kr. 200,00 og tjener saaledes Kr. 51,00.

Kakkelovnen vejer 180 kg à 20 Øre	Kr. 36,00
Formerløn	- 13,50
Smedeløn	- 12,00
Andre Udgifter	- 27,00
Tilsammen...	Kr. 88,50

Fabrikkens Fortjeneste: Kr. 111,50.

1 Komfur koster hos Forhandleren	Kr. 142,00
Fabrikkens Pris til ham er	- 114,50
Forhandlerens Fortjeneste er	- 27,50
Komfuret vejer 152 kg à 20 Øre	Kr. 30,40
Formerløn	- 7,50
Smedeløn	- 4,50
Andre Udgifter	- 12,75
Tilsammen...	Kr. 55,15

Fabrikkens Fortjeneste: Kr. 59,35.

1 Staldvindue med Oplukke, 12 kg à 20 Øre	Kr. 2,40
Formerløn	- 1,10
Smede- og Malerløn	- 0,25
Andre Udgifter	- 1,40
Tilsammen...	Kr. 5,15

Koster hos Forhandleren Kr. 9,50.

En Æbleskivepande (ikke emailleret), som vejer 1,7 kg = 34 Øre + Formerløn 12 Øre og andre Udgifter 12 Øre, koster hos Isenkræmmeren Kr. 1,25. *A. N.*

Kommunistisk Jubilæum.

Med store og særprægede Festligheder har man i Rusland fejret Sovjetrepublikkens 10-aarige Bestaaen som et lukket Land, hvorfra kun ufuldstændige og modstridende Oplysninger om Forholdene naar ud til den

øvrige Verden. Et afspærret kolossalt Landomraade, hvis Isolerthed bidrager til den økonomiske Krise i Europa, og hvorfra en Splittelsens Progaganda er ledet ind i den øvrige Verdens Arbejderklasse. Uden Samarbejde med den russiske Arbejderklasse staar tværtimod den aldeles overvejende Del af Vesteuropas organiserede Arbejdere i et absolut Modsætningsforhold til den russiske Kommunisme, mindre fordi de kommunistiske Ledere paa deres Maade har gennemført Arbejderstaten i Rusland, end fordi de russiske Magthavere uden Hensyn til Vesteuropas fra Ruslands ganske afvigende Forhold vil gennemføre de kommunistiske Teorier ogsaa i den øvrige Verden.

Ved Oprettelse af særlige kommunistiske Organisationer, de saakaldte Dissidentgrupper, ved Celledannelser indenfor de bestaaende saakaldte reformistiske Fagorganisationer i de forskellige Lande, ved Ordrer og Direktiver fra det kommunistiske Hovedkvarter i Moskva, har de russiske Magthavere forsøgt med stadig ringere Held at paavirke særlig Vesteuropas Arbejderklasse.

I en Artikel, betitlet »Ordre fra Moskva«, skriver vor svenske Broderorganisations Medlemsblad, »Metallarbetaren«, i sit Nummer for 10. September 1927 følgende:

»Hvor ofte har man ikke i Dagspressen under dens Polemik mod Kommunisterne set disse Ord: »Ordre fra Moskva« blive anvendt. Dersom man ikke var en altfor udpræget Partigænger, saa man maaske en Overdrivelse i dette saa ofte anvendte Udtryk. Man har tænkt som saa, at Kommunisterne selv var i Besiddelse af Initiativ og saaledes ikke behøvede at faa Ordre fra højere Instans, naar det gjaldt Propaganda, saa vel i den politiske som den faglige Bevægelse. Nu har vi imidlertid faaet Bevis for, at der virkelig udgaar Ordrer fra Moskva, som de, hvortil Ordren er rettet, efter fattig Evne søger at efterfølge eller tvinges dertil. Beviset herfor har vi i et udsendt Cirkulære Nr. 3 fra Generalsekretariatet for revolutionær Propaganda blandt Metalarbejderne, Cirkulæret blev refereret paa den i Paris nylig afholdte internationale Metalarbejderkongres i Anledning af en finsk Repræsentants Optræden paa Kongressen, som refereret i Beretningen fra nævnte Kongres. Da Cirkulæret berører Metalarbejdernes Interesser, anser vi det som vor Pligt at omtale dette.

Cirkulæret er delt i to Afsnit. I det første har man vist Bern-Internationalens Synder, Fejl og Mangler stor Opmærksomhed. Ifølge Cirkulæret er disse mange og store. Vi kan i Korthed forbigaa dette Afsnit af Cirkulæret, som ikke byder paa noget særlig aktuelt. Det indeholder bare den gamle, kendte Metode, som tager Sigte paa at vække Modtagerens Forstaaelse for at følge de Direktiver, som gives i Cirkulærets 2. Afsnit. Det er disse Ordrer fra Moskva, som er dateret 1. Juli 1927, og undertegnet af B. Koselew og L. Konchinsky, som vi vil hefte os lidt ved.

Cirkulæret giver de »revolutionære« Forbund, Grupper og Oppositionsminoriteter den Opgave at finde de Veje, som fører til, at de organiserede revolutionære Modpartiers Røst bliver hørt, saavel før som under og efter Kongressen. I dette Øjemed giver Cirkulæret en hel Række af Direktiver til de kommunistiske Organisationer i de forskellige Lande. Først en Ordre til Finland: »Den kommunistiske Afdeling i Finlands Metalarbejderforbund, som er tilsluttet Bern-Internationalen, maa sende en Del Repræsentanter til Kongressen. Det finske Forbund saavel som dets Centralstyre har allerede ved forskellige Anledninger lagt for Dagen en Opposition mod Bern-Internationalen og sin Sympati for det revolutionære russiske Forbund«. Derefter paalægges det disse Repræsentanter at udtale sig mod Internationales Politik, hvortil de maa stille Forslag vedrørende Enheden, Krigsfaren o. s. v.

De forskellige revolutionære Sektioner i andre reformistiske Centrer, som f. Eks. Sektionen indenfor det tyske Metalarbejderforbund i Stuttgart og Sektionen i Reichenberg i Czekoslovakiet, maa uopholdelig aabne en Kampagne indenfor sit Forbund og faa vedtaget Resolutioner mod Krigsfaren, Enheden, Rationaliseringen, Arbejdstiden o. s. v.

De forskellige revolutionært indstillede Komiteer paa Fabrikker og Værksteder og de forskellige Medlemsgrupper i de reformistiske Fagforeninger samt de revolutionære Ledere for de forskellige faglige Sektioner maa ligeledes fremsætte Forslag og faa vedtaget Resolutioner i dette Spørgsmaal. Det fremholdes, at det er absolut nødvendigt, at disse Resolutioner bliver godkendt paa Møder af alle Slags og i alle Lande. Resolutionerne maa siden tilstilles Internationales Centralkomité som Retningslinier.

De selvstændige revolutionære Fagorganisationer i Frankrig og Czekoslovakiet maa i Sammenhæng med Kongressen aabne en energisk Pressekampagne i faglige og kommunistiske Aviser.

Den kommunistiske Oppositionspresse (Rote Fahne, Vorkers, Humanité, Metallurgiste) maa hurtigst og før Kongressen optage Artikler om de ovenfor nævnte Hovedspørgsmaal. Det siges videre, at det er ønskeligt, at Artiklerne ikke samtidig berører samtlige Spørgsmaal, men at de optages i Rækkefølge og omtaler hvert Spørgsmaal for sig. Saaledes skulde der ifølge Ordren først skrives om Krigsfaren, saa om Rationaliseringen, Trusterne, Arbejdstiden, Lønningerne og tilsidst om Enheden.

Den kommunistiske Metalarbejderorganisation i Frankrig, som paa Grund af, at Kongressen afholdes i Paris, kommer i en særdeles vigtig og ansvarsfuld Stilling, maa derfor med den største Omhu forberede sig til Kongressen for at kunne øve direkte Tryk paa de forsamlede »reformistiske Ledere«. Den franske Organisation maa samtidig med, at den indleder Pressekampagnen, indkalde til godt besøgte Møder for at faa vedtaget Resolutioner i de nævnte Spørgsmaal.

Videre faar denne Organisation Ordre til at faa en Demonstration i Stand i Paris, til hvilken den skal lokke det størst mulige Antal reformistiske og uorganiserede Arbejdere til at deltage. Denne Demonstration skal udnævne en Delegation, som skal aflægge Kongressen et Besøg. Delegationen maa forelægge paa Kongressen de revolutionære Metalarbejderes Krav angaaende Krigsspørgsmaal, Enheden, Rationaliseringen, Arbejdsløsheden, Trusterne o. s. v.

Cirkulærets Forfattere udtaler til Slut, at de er overbevist om, at Sektionerne og de revolutionære Grupper

vil gøre alt for at følge de i Cirkulæret anførte Retningslinier.

Dette er i Korthed Hovedindholdet af Ordrerne fra Moskva.

Det, som vi har bemærket os ved at læse ovenstaaende Direktiver, er, at ingen saadanne er blevet givet til de svenske kommunistiske Grupper. Ikke engang det kommunistiske Hovedorgan »Folkets Dagblad Politiken« er nævnt. Man kan finde, at dette er noget mærkeligt, men det har sin naturlige Forklaring i, at Vedkommende i Moskva har konstateret Avisens absolutte Uformuenhed, og at den ikke kan øve nogen nævneværdig Indflydelse paa de svenske Metalarbejderes Opfattelse.

Til Slut nogle Ord om Cirkulæret, som ikke mangler tydelig Vejledning, hverken om Opfattelsen eller Udførelsen af de givne Ordrer. Vi vil lige saa godt først som sidst konstatere, at Propagandisternes Overbevisning om, at Cirkulærets Direktiver vilde blive efterkommet, ikke holder stik. Det eneste, som skete, var den resultatløse Fremsættelse af Resolutionen fra Finland, men den Detaille vil vi ikke opholde os mere ved. Nogen Demonstration mod Kongressen kom ikke i Stand, og nogen Delegation hørte man heller ikke noget til. Den kommunistiske franske Organisation syntes ikke at vurdere de vigtige og ansvarsfulde Funktioner, som blev den tillagt. Dette maa være en stor Skuffelse for Forfatterne af Cirkulæret.

Betegnende for Uærligheden i den projekterede Propaganda mod Kongressen er Tanken om at arrangere en Demonstration imod den, hvor ikke alene organiserede reformistiske Metalarbejdere, men ogsaa uorganiserede skulde lokkes til at deltage. Kommunisterne allierer sig saaledes med de uorganiserede for at splitte og saa Mistillid! Og det er disse Mennesker, som stadig taler om Enigheden! Dette er Humbug og Uærlighed i højeste Potens. Man kan ikke tænke sig, at de svenske kommunistisk indstillet Kolleger vil støtte en saadan Politik. Dertil er de for ærlige og det forsøgte Middel alt for afskyeligt. Efter at dette er afsløret, bør de betænke sig, inden de lader sig engagere af Moskvas Propagandametoder.«

Saa vidt vort svenske Broderorgan. Men lad os iøvrigt se lidt paa Resultaterne af den kommunistiske Virksomhed i andre Lande. I Norge blev Kommunismens Idé hurtigt grebet af Arbejderne og ført ud i Livet i dens fulde Konsekvens. Resultatet blev en Række ødelæggende Arbejdskampe, en efterhaanden fuldstændig manglende politisk Indflydelse og som Punktum for den norske Orientering mod Øst Loven om den tvungne Voldgift, hvis § 1 lyder:

»1) Finder Kongen, at en saadan Tvist, som Lov om Arbejdstvister § 6, Nr. 3, nævner, udsætter betydelige Samfundsinteresser for Fare, og Mægling forgæves er prøvet, kan Kongen — efter Forestilling derom fra Rigsmæglingsmanden — bestemme, at Tvisten skal afgøres ved Voldgift.

Henvisningen til Voldgiftsafgørelsen kan begrænses til Tvistspørgsmaal, som det ikke er lykkedes at løse under Mæglingen.

2) Naar Kongen har bestemt, at en Tvist skal afgøres ved Voldgift, kan Kongen ogsaa forbyde enhver Iværksættelse eller Fortsættelse af Arbejdsstandsning i Anledning af Tvisten.

3) Indtil Voldgiftsdommen er afsagt, skal de Arbejds- og Lønvilkaar, som gjaldt ved Tvistens Udbrud, staa ved Magt, hvis ikke Parterne enes om noget andet, eller Voldgiftsretten efter Parternes Ønske træffer særlig Bestemmelse herom.«

I Paragraf 5 hedder det:

»1) Hvis der under Dommens Gyldighedstid indtræffer væsentlig Forandring i Forhold, som maa antages at være tillagt Betydning ved Fastsættelsen af Voldgiftsdommens Lønbestemmelser, f. Eks. væsentlig Stigning eller Nedgang i Levevilkaarene, væsentlig Bedring eller Forværring i vedkommende Arbejdsgrens økonomiske Forhold, kan Sagen tages op til ny Behandling, hvis nogen af Parterne fremsætter Begæring herom.

2) Begæring om Optagelse kan ikke indgives før 6 Maaneder er forløbet fra Afsigelse af den oprindelige Voldgiftsdom eller ny Dom efter denne Paragraf.«

Endvidere i samme Paragrafs 4. Stk.:

»Voldgiftsretten kan, hvis den finder Grund til det, fastsætte nye Lønbestemmelser.«

Endelig hedder det i § 6:

»Straffebestemmelserne i Lov om Arbejdstvister faar Anvendelse paa ulovlig Arbejdsstandsning (Arbejdsnedlæggelse eller Lockout) efter denne Lov.«

Gaar vi derefter til England, blev Resultatet af den fra Moskva understøttede Minearbejderkonflikt, foruden forfærdelige Lidelser for de fattige Minearbejdere, den engelske Fagforeningslov, ifølge hvilken Domstolene skal afgøre, om en Generalstrejke er lovlig, altsaa træffe Bestemmelse om, hvorvidt Arbejdernes fornemste Kampvaaben overhovedet maa anvendes. Ganske vist er Sympatistrejker fremdeles lovlige, naar de ikke er politiske, d. v. s. tilsigter at øve Tvang overfor Regeringen. Om en saadan Hensigt ligger bag en iværksat Arbejdsstandsning skal ligeledes afgøres af Domstolene. Et smukt Resultat af de kommunistiske Metoder i den engelske Fagbevægelse.

Ved en Forhandling, som den 7. Februar fandt Sted i Berlin mellem Internationalt Metalarbejderforbund og Repræsentanter for de russiske Metalarbejdere, oplyste Formanden for vor franske Broderorganisation, H. Labe, bl. a. om en Række kommunistiske Aktioner i Frankrig i 1926:

Krav om Forhøjelse af Lønningerne senest 15. Februar.

Intet Resultat, og fra den 15. Februar til den 1. April en Række Strejker, der alle endte med et daarligt Resultat.

1. April »Generalstrejke« af Metalarbejderne i Paris og Omegn.

Af 230,000 Arbejdere deltog 30 à 40,000.

I Marts Strejke i Chateau-Regnault. Kampen endte

efter 8 Maaneders Forløb med et Kompromis efter Forslag af Arbejdsgiverne.

Fra 1. April til 7. November Strejke og Lockout ved Citroën, Renault, Voisin, Farman, Ballot, Hispana. Fuldstændigt Nederlag og store Tab.

Som en Pendant til det russiske Underklassediktatur staar den italienske Fascisme, vel egentlig ikke direkte affødt af Kommunismen, men skabt paa Baggrund af denne og vel i nogen Grad muliggjort af Frygten for de kommunistiske Eksperimenter. Følgen af Fascismen er i Italien bl. a. blevet et fuldstændigt Diktatur over Arbejdsforholdene, og den 21. April 1927 vedtog det fascistiske saakaldte »Store Raad« et Dokument, kaldet »Carta del Lavoro«, indeholdende 30 Paragraffer. Det hedder i Indledningen:

»I det Øjeblik, hvor dette »Carta« vedtages, hvilket »Carta« er et fundamentalt Dokument i den fascistiske Revolution, forsaavidt som det fastsætter Rettigheder og Pligter for alle Produktionsfaktorerne, anses det for opportunt at henlede hele det italienske Folks Opmærksomhed paa dette og Opmærksomheden hos alle i Verden, som beskæftiger sig med Nutidens sociale Problemer, fordi Sortskjorternes Regime ved denne Viljesakt demonstrerer, at Produktionskræfterne er en Enhed, og at de kun ud fra det Synspunkt kan frugtbargøres.

Det fascistiske Regime viser iøvrigt, at det udenfor, over og i absolut Modstrid med de ødelæggende og absurde socialistiske demagogiske Principper, der nu overalt er spillet fallit, er i Miskredit og uden Magt, stræber efter at hæve det moralske og materielle Niveau for de talrigeste Klasser af det nationale Samfund, som med fuld Bevidsthed retsligt og faktisk er traadt ind i den fascistiske Stats Sfære.«

§ 1 lyder saaledes:

»Den italienske Nation er en Organisme, som har Maal, Midler og Liv, som har Styrke og Varighed, som er hævet over de denne dannende enkelte eller i Grupper samlede Individers. Den er en moralsk, politisk og økonomisk Enhed, som fuldstændig realiseres i den fascistiske Stat.«

I § 3 hedder det:

»Den syndikale eller professionelle Organisation er fri, men kun det lovligt anerkendte og Statens Kontrol underkastede Syndikat er berettiget til lovligt at repræsentere hele den Kategori af Arbejdsgivere og Arbejdere, for hvilken det er oprettet, at beskytte disses Interesser lige overfor Staten og de andre professionelle Sammenslutninger, at afslutte kollektive Arbejdskontrakter for alle, der hører til den paagældende Kategori, at paalægge dem Bidrag og lige overfor dem at udøve særligt overdragne Funktioner af offentlig Interesse.«

§ 10 begynder saaledes:

»I de kollektive Arbejdsstridigheder kan Domsafgørelse først paakaldes, naar det korporative Organ har opgivet Mæglingsforsøg.«

§ 13 har følgende Affattelse:

»De Data, der opgives af de offentlige Administrationsgrene, af det statistiske Centralinstitut og af de lovligt anerkendte professionelle Sammenslutninger, vedrørende Produktions- og Arbejdsforholdene og Pengemarkedet og Ændringerne i Arbejdernes Livsførelse, og som udarbejdes af Korporationsministeriet, danner Grundlaget for de forskellige Kategoriers og Klassers Interesser og disse Interessers Sammenpasning med Produktionens højere Interesser.«

§ 16 har faaet en saadan Form, at Ferien vel nærmest bliver et Fata Morgana for Arbejderne, idet det hedder:

»Efter et Aars *uafbrudt Tjeneste* har Arbejderen i Virksomheden med *stadigt Arbejde* Ret til en aarlig Ferie med Løn.«

§ 23 er karakteristisk for Fascismens Tolerance:

»Arbejdsanvisningskontorerne dannes paa paritetisk Basis under Statens korporative Organers Kontrol. Arbejdsgiverne har Pligt til at antage Arbejdere ved de nævnte Kontorers Formidling. Det er disse sidste tilladt at vælge mellem de paa Listerne indskrevne og give Fortrinet til dem, som tilhører Partiet og de fascistiske Syndikater med Hensyn til Indrulleringens Anciennitet.«

Der maa selv hos Fascisterne være ringe Tro til deres Læres naturlige Vækst hos Arbejderne, naar en saadan Paragraf skal være nødvendig.

Vi har ingen Tro paa, at Fascismen vil formaa at trænge ud over Landene og fæste Rod, saa lidt som det har været muligt for de kommunistiske Ideer. For os herhjemme vil Opgaven fortsat som hidtil være gennem Samarbejde med de indenfor Internationalt Metalarbejderforbund staaende Organisationer at bygge videre paa de gamle fagforeningsmæssige Teorier, som jo alligevel har vist sig at være de mest holdbare, og hvorom Europas organiserede Arbejdere i stadig stigende Tal samler sig.

Vi kunde saaledes i sidste Nummer af Fagbladet i Referatet fra den schweiziske Metalarbejderkongres meddele, at vort schweiziske Broderforbund siden 1925 er gaaet frem med 5000 i Medlemsantal, og Formanden for Tysk Metalarbejderforbund, Georg Reichel, har for kort Tid siden meddelt os, at i de to første Kvartaler af indeværende Aar er vort tyske Broderforbunds Medlemsantal forøget med 45,279; Tallene for 3. Kvartal foreligger endnu ikke, men efter hvad der kan vurderes, andrager Medlemsforøgelsen i dette Kvartal atter ca. 30,000, saaledes at Tysk Metalarbejderforbund i 3 Kvartaler er forøget med 75,000 Medlemmer. Dersom indeværende Kvartal forløber paa lignende Maade, vil der kunne paaregnes en samlet Medlemsforøgelse i Aaret 1927 paa 100,000. Tilgangen er direkte affødt af de betydeligt forbedrede Beskæftigelsesforhold i Tyskland, men kan sikkert ogsaa ledes tilbage til den Kendsgerning, at Tysk Metalarbejderforbund i de vanskelige Aar har været en god Støtte for dets Medlemmer, og det kan saaledes anføres, at alene i Aaret 1926 har det udbetalt 16,725,282 Mark i Arbejdsløshedsunderstøttelse til sine Medlemmer.

Indenfor det specielle skandinaviske Samarbejde er det ikke mindst Svenska Metallindustriarbetareförbundet, som vi i Fremtiden kommer til at regne med. Forbundet har nylig udarbejdet en Beretning over dets Virksomhed i Aaret 1926, og heraf fremgaar det bl. a., at Medlemstallet i nævnte Aar er steget med 5593, saaledes at vort svenske Broderforbund ved Aarets Slutning talte 76,591 Medlemmer. Der har ogsaa siden fundet en betydelig Medlemsfremgang Sted, hvortil kommer Arbejdet for Industriforbundstankens Gennemførelse, der vil medføre yderligere Tilgang af Medlemmer til Organisationen, der i 1926 har haft en samlet Indtægt af 3,763,187 Kr. Alt tyder saaledes paa, at Internationalt Metalarbejderforbund stadig konsoliderer sig paa det gamle prøvede Grundlag, der selvfølgelig maa afpasses efter Industriens Udvikling uden at komme ind paa kostbare Eksperimenter, saaledes som Tilfældet har været, hvor de kommunistiske Ideer har haft Indflydelse. Det er at haabe, at Udviklingen vil medføre, at Vesteuropas Metalarbejdere sammen med de øvrige organiserede Arbejdere kan mødes i fælles Arbejde med de russiske til Fremme af de internationalt organiserede Arbejderes Interesser.

To ulovlige Arbejdsstandsninger bedømt af Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret har med faa Dages Mellemrum afsagt 2 Kendelser, foranlediget af Iværksættelse af overenskomststridige Arbejdsstandsninger, i det ene Tilfælde af Nittere og Specialarbejdere hos A/S Burmeister & Wain, Søndre Værft, i det andet Tilfælde af Formere hos samme Firma paa Strandgade-Værftet. Kendelserne hidsættes in extenso:

I Juni Maaned d. A. fandt der paa A/S Burmeister & Wains Virksomhed, Søndre Værft, Forhandlinger Sted mellem Nitterne og Specialarbejderne paa den ene Side og Værftets Nittemester paa den anden Side om Betaling for Nitning af en vis Gruppe Nagler, for hvilket Arbejde der ikke var fastsat Priser i Priskuranten. Parterne kunde ikke enes, og Nitterne forlangte derefter at faa en Forhandling med Værftets Inspektør. Denne Forhandling fandt ikke Sted med det samme, idet Værftets Inspektør den paagældende Dag var optaget, men vistnok en eller to Dage efter kom der et Møde i Stand. Her fremkom Nitternes Tillidsmand med et Tilbud, som Inspektøren accepterede, men som Nitterne senere forkastede. Da Nitterne nu forlangte ny Forhandling, erklærede Inspektøren, at han kun vilde forhandle, hvis Smedeforbundets Formand kom tilstede, og den 6. Juli kom der saa et Møde i Stand, i hvilket ogsaa den paagældende Formand deltog. Her enedes man om et Forslag, der dog skulde forelægges Nitterne paa et Klubmøde samme Eftermiddag. Da Nitterne og Specialarbejderne imidlertid i Frokostpausen fik Kendskab til Indholdet af Forslaget, forlod de Arbejdspladsen og kom ikke mere igen den Dag. Paa Klubmødet om Eftermiddagen blev Forslaget forkastet. Den 7. om Morgenen mødte Nitterne igen paa Arbejde, og Tillidsmanden meddelte nu Nittemesteren, at Forslaget var forkastet, og at man ønskede ny Forhandling med Inspektøren. Hertil svarede Nittemesteren noget senere, at Inspektøren ikke havde Tid og efter Tillidsmandens Fremstilling yderligere, at Inspektøren ikke havde mere at forhandle om. Saavel Inspektøren som Nittemesteren bestrider imidlertid, at den sidstnævnte Udtalelse er falden. Som Følge af dette Svar forlod Nitterne ogsaa den 7. Arbejdspladsen ved Frokosttid Kl. $10^{3}/_{4}$ og kom ikke mere igen den Dag. Den 8. Juli om Morgenen mødte de paa Værftet, men gik ikke i Arbejde. Hen paa Dagen blev der imidlertid under Medvirkning af Smedeforbundets Formand truffet en Vedtagelse, i Henhold til hvilken Nitterne genoptog Arbejdet Mandag den 11. om Morgenen, under Forudsætning af, at Forhandlingerne genoptoges. Den 9. var Fridag paa Grund af Fællesskovtur, og den 10. var en Søndag. Den 11. om Formiddagen genoptoges Forhandlingerne med det Resultat, at en Ordning kom i Stand.

Klagerne, Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark og A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, har nu under nærværende Sag indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Specialarbejderforbundet ved Skibsværfterne i Danmark, dels paa egne Vegne, dels paa deres københavnske Afdelingers og de 77 strejkende Arbejderes Vegne; Klagernes Paastand, saaledes som den er formuleret under den mundtlige Domsforhandling, gaar ud paa, at den i Dagene den 6., 7. og 8. iværksatte Arbejdsstandsning kendes ulovlig, at der paalægges hver af de strejkende Arbejdere en Bod, og at Sagens Omkostninger paalægges de Indklagede. Klagerne har anbragt, at den paagældende Arbejdsstandsning, der baade var uvarslet og ganske urimelig, har været absolut ulovlig og har henvist til, at der ved Arbejdsstandsningen er paaført Aktieselskabet et Tab, som paa Grundlag af en Beregning af Generalomkostningerne, men iøvrigt uden nærmere Dokumentation, er opgjort til 4500 Kr. Efter Klagernes Mening har særlig Arbejdsstandsningen den 6. Juli været graverende, da Forhandlingerne den Dag stadig var i fuld Gang.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne, idet de gør gældende, at der foreligger saa formildende Omstændigheder, at Bod bør være udelukket. Nitterne og Specialarbejderne var den 6. Juli opirrede over, at Forhandlingerne havde staaet paa henved 14 Dage, hvilket efter deres Mening skyldes Værftets Inspektør, og det Forslag, der fremkom den 6. Juli, var efter deres Mening saa uantageligt, at de foretrak at forlade Arbejdet. Naar de ogsaa den 7. forlod Arbejdet, var Grunden den, at der nægtedes dem Forhandling med Inspektøren. Endvidere hævder de Indklagede, at Værftet, naar der ikke

kunde opnaas Enighed, burde være gaaet frem efter Overenskomstens § 7, 2. Stk., og ladet Arbejdet udføre for en Betaling, der var 20 pCt. mindre end den gennemsnitlige Akkordfortjeneste i de 3 forudgaaende Maaneder, men dette vilde Værftet ikke.

At den paaklagede uvarslede Arbejdsstandsning har været ulovlig er utvivlsomt, og Spørgsmaalet er kun, om der har foreligget formildende Omstændigheder for de strejkende Arbejdere. I saa Henseende bemærkes først, at der ikke foreligger noget Bevis for, at Inspektøren skulde have nægtet at forhandle, hverken i Tiden før den 6. Juli eller selve den 7. Juli. Skulde Forhandlingerne den Dag være genoptaget, burde det havde været ved Medvirkning af Smedeforbundets Formand. Det kan heller ikke bebrejdes Værftet, at det ikke er gaaet frem efter Overenskomstens § 7, 2. Stk.; under de forskellige Forhandlinger er der hver Gang opnaaet Enighed mellem Inspektøren og Arbejdernes Repræsentanter om et Forslag, saaledes at der ikke her har været Anledning til at bringe § 7, 2. Stk, i Anvendelse. Tilbage bliver kun, at det staar for Retten, som Værftet fra Begyndelsen burde have fremmet Forhandlingerne med noget større Kraft. Efter det saaledes foreliggende vil Klagernes Paastand være at tage til Følge, og de paagældende Arbejdere at idømme en Bod, der passende findes at kunne sættes til 30 Kr. for hver. Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Kendelse:

Den ovenfor nævnte Arbejdsstandsning har været ulovlig.

De paagældende Nittere og Specialarbejdere bør hver især til Klagerne betale en Bod stor 30 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Den 23. September 1927 etablerede Formerne og Kærnemagerne paa A/S Burmeister & Wains Støberi paa Strandgade-Værftet en uvarslet Strejke i Anledning af, at vedkommende Mester havde givet den Arbejdsmand, der transporterede Sand til en Formkasse, som to Formere arbejdede ved, Ordre til at være Formerne behjælpelig med at kaste Sandet op i Kassen. Formerne protesterede herimod, under Henvisning til, at dette Arbejde paa Værftet ellers udførtes af Formere alene, og meddelte Mesteren, at hvis Arbejdsmanden ikke blev taget bort fra Arbejdet, vilde Formerne forlade Arbejdet, og da Tillidsmandens Stedfortræder efter at være tilkaldt fastholdt Protesten, og ingen andre var at formaa til at overtage Arbejdet, endte det med, at Dagholdet, bestaaende af 52 Formere og Kærnemagere, nedlagde Arbejdet lidt over Kl. 10 Fm., ligesom Aftenholdet, bestaaende af 11 Mand, udeblev. Strejken varede til Tirsdag den 27. September ved normal Arbejdstids Begyndelse og bragtes til Afslutning, efter at der var optaget organisationsmæssig Forhandling.

Klagerne, Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark og denne igen for A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, har nu under denne Sag indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Former- og Støberiarbejderforbund paa de 63 strejkende Formeres og Kærnemageres Vegne og paastaaet den nævnte Arbejdsstandsning kendt ulovlig og hver af de 63 strejkende Formere og Kærnemagere paalagt en Bod. Klagerne har nærmere anført, at den paagældende uvarslede Arbejdsstandsning har været ganske ulovlig og urimelig og paaført Aktieselskabet et Tab, som uden nærmere Dokumentation er opgjort til 30,000 Kr.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne; de har nærmere anført, at paa Aktieselskabets Støberi paa Teglholmen anvendes ved større Forme Arbejdsmænd til Opfyldning af Sand i Formkasser, medens paa Strandgade-Værftet, ogsaa efter at Aktieselskabet Burmeister & Wain for en Tid siden overtog dette Værft, al Opfyldning af Sand alene udføres af Formerne med Undtagelse af Sand, der transporteres til Formene ved Hjælp af en Kran og styrtes lige ned i Formkasserne, eller hvor der arbejdes med meget høje Kasser og Forme. Ved nu fra Ledelsens Side at forlange, at Arbejdsmænd skulde være Formerne behjælpelig i et Tilfælde, hvor Formerne hidtil har udført dette Arbejde uden Hjælp af Arbejdsmænd, har man egenmægtig og uden Forhandling villet ændre i de bestaaende Arbejdsforhold paa Støberiet paa Strandgade-Værftet. Selvom Arbejdsstandsningen maatte befindes ulovlig, maa efter de Indklagedes Mening Bod for de paagældende Arbejdere i Medfør af Voldgiftsretslovens § 5, Nr. 2, bortfalde, da Aktieselskabet har givet Arbejderne rimelig Grund til Arbejdsnedlæggelsen ved diktatorisk at ændre den hidtidige Arbejdsmaade i Stedet for at forlange organisationsmæssig Behandling af Sagen.

At den paaklagede uvarslede Arbejdsstandsning har været ulovlig, og at Ledelsen har været berettiget til at bestemme, hvorledes Arbejdet skulde udføres, skønnes utvivlsomt, og de i Strejken deltagende Arbejdere vil derfor ikke kunne undgaa at dømmes til Betaling af en Bod. Paa den anden Side maa der gaas ud fra, at Ledelsen i nogen Grad kunde have undgaaet, at Konflikten antog et saa betydeligt Omfang som sket, enten ved at lade Arbejdet fortsætte som hidtil og optage organisationsmæssig Forhandling eller mulig ved at lade det paagældende Arbejde udføre paa Støberiet paa Teglholmen, hvilket skete, da Arbejdsstandsningen var tilendebragt den 27. September. Den Arbejderne paahvilende Bod findes herefter passende at kunne fastsættes til 30 Kr. pr. Mand. Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at udrede med 300 Kr.

Kendelse:

Den ovenfor nævnte Arbejdsstandsning har været ulovlig.

De paagældende Formere og Kærnemagere paa A/S Burmeister & Wains Støberi paa Strandgade-Værftet bør hver især til Klagerne betale en Bod paa 30 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Aftale med De danske Statsbaner.

Opsigelserne tages tilbage.

I Fagbladet for September Maaned i Aar gjorde vi i en Artikel »Statsbanernes Masseafskedigelser« Rede for de Forhold, der var opstaaet for Værksteds- og Remisearbejderne ved Statsbanernes Personaleforskydning, og for, hvorledes Dansk Lokomotivmandsforening i Modsætning til Dansk Jærnbaneforbund havde ladet en Del af sine Medlemmer fortrænge vore. Efter den Stilling, som Lokomotivmændene har indtaget under hele denne Sags Forløb, stod det os klart, at skulde vi opnaa noget i Retning af at forhindre Afskedigelsen af de 65 opsagte faste Smede og Maskinarbejdere under 30 Aar, maatte vi stole paa os selv og kunde ikke vente nogen Støtte fra Lokomotivmandsforeningen, som vi dog ellers gennem Aarene har ment at staa i et venskabeligt Samarbejde med. Da derimod Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorganisation, der repræsenterer de øvrige Arbejdere i Statsbanernes Værksteder og Remiser, havde samme Interesser som os i nærværende Sag, idet den havde 57 faste, der ligesom Smedene var opsagt til Fratræden den 1. November, kom der ganske naturligt et Samarbejde i Stand mellem Smedene og Fællesorganisationen. I Fællesskab er der da ført en Række Forhandlinger med Statsbanernes Generaldirektør og med Trafikminister Stensballe, med hvem Repræsentanterne for Arbejderne saa sent som den 22. Oktober havde en Samtale, uden at Ministeren dog vilde markere noget som helst Standpunkt eller drøfte nogen Mulighed for at undgaa Afskedigelser af de opsagte. Da det imidlertid efterhaanden blev klart, at Opsigelserne ikke længere blev opretholdt paa Grund af en ny Personaleforskydning, men at de derimod vilde blive gjort effektive paa Grund af manglende Arbejde, gjorde Arbejdernes Repræsentanter Ministeren opmærksom paa, at hvis der fandt Afskedigelser af Værksteds- og Remisearbejdere Sted, vilde der opstaa det urimelige Forhold, at de Lokomotivmænd, der tidligere var overført, havde en ringere Anciennitet end de afskedigede Smede og til Trods herfor forblev i Værksteder og Remiser samtidig med, at den Arbejdskraft, som fortrængtes, var bedre egnet til det paagældende Arbejde.

Om det er denne Paavisning, der har øvet sin Virkning, eller om Ministeren har opdaget, at den hele Situation var gunstig for Gennemførelsen af nogle af de Reformer, som den nye Maskinchef, Flydedokkens tidligere Direktør Munch, var ansat for at gennemføre, kan vi ikke konstatere, men i alt Fald blev Smedeforbundets Formand sammen med Formanden for Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorganisation og Formanden for Smedene og Maskinarbejderne paa Værkstederne i København anmodet om at møde i Generaldirektoratet den 27. Oktober, og her gjorde Maskinchefen Rede for en Del Reformer, som han ønskede gennemført, tilsigtende at gøre Arbejdstiden paa Statsbanernes Værksteder mere effektiv, end den efter hans Formening hidtil havde været. Han stillede bl. a. herunder Krav om en Reduktion af Lønningerne, hvilken senere viste sig at være saa stor som 15 pCt.; endvidere Krav om, at Arbejdernes Ret til Badning bortfaldt samt Ændringer i Arbejdstiden paa en saadan Maade, at denne blev lagt analog med, hvad der var Tilfældet i Privatindustrien. Desuden ønskede han Anerkendelse af Værkstedsledelsens Berettigelse til at nedsætte Arbejdstiden, naar Arbejdsmængden svigtede i Forhold til den forhaandenværende Arbejdsstyrke. Til Gengæld stillede man i Udsigt, at man kunde tage Opsigelserne af de 122 Værksteds- og Remisearbejdere tilbage.

Det var ikke mindst den sidste Omstændighed, der bidrog til, at Arbejdernes Repræsentanter lovede at overveje hele Sagen og forelægge Maskinchefens Forslag for Medlemmerne, og Resultatet blev da dette, at der af disse blev givet Repræsentanterne Bemyndigelse til at forhandle med Generaldirektoratet om en Ordning, først og fremmest tilsigtende at moderere de af Maskinchefen fremsatte Krav. En saadan Forhandling fandt Sted Lørdag den 5. November. I Forhandlingen deltog foruden Generaldirektøren Maskinchefen samt andre af Statsbanernes Embedsmænd, Repræsentanter for Arbejderne paa Statsbanernes Værksteder i Aarhus, Nyborg og København samt som Repræsentanter for de interesserede Organisationer Dansk Karetmagerforbunds Formand Emanuel Olsen og Smedeforbundets Formand, den sidste som Forhandlingens Leder. Forhandlingerne strakte sig over 6½ Time og resulterede i en Ordning, som hele det af Arbejderne delegerede Udvalg kunde tiltræde. Ifølge denne reduceres alle de saakaldte Nøgleakkorder med 8 pCt., saaledes at der, saafremt enkelte Værkstedsafdelinger fremsætter Ønske derom, kan foretages en partiel Akkordrevision under lagttagelse af de almindelige Forhandlingsformer. Akkorderne vil herefter være urørlige indtil Udgangen af 1929. Endvidere indføres Lønudbetaling efter Arbejdstidens Ophør, ligesom Arbejdstiden kun skal være afbrudt af én Spisepause, hvis Lægning og Udstrækning vil blive i Overensstemmelse med Arbejdernes Ønske. Endelig gives der Adgang til for Værkstedsledelsen efter nærmere Forhandling at nedsætte Arbejdstiden i de paagældende Værkstedsafdelinger for at undgaa Afskedigelse af de saakaldte faste Haandværkere og Arbejdsmænd, ligesom der ogsaa senere kan optages Forhandling om Arbejdstidens Nedsættelse, hvis det viser sig, at Arbejdsmængden svigter i Forhold til den forhaandenværende Arbejdsstyrke. Endelig tages Opsigelserne af de 122 Smede, Maskinarbejdere og Arbejdsmænd tilbage.

Ved Forhandlingen lykkedes det altsaa at faa Statsbanernes Krav om 15 pCt. Reduktion nedsat til 8 pCt. Endvidere lykkedes det at bevare Arbejdernes Adgang til Badning i Arbejdstiden, hvilket sikkert har vakt almindelig Tilfredshed. Nedsættelse af Arbejdstiden paa Grund af, at der ikke er tilstrækkelig Arbejdsmængde, kan finde Sted, men kun efter Forhandling med Arbejderne, og endelig lykkedes det at forhindre, at 122 Mand blev arbejdsløse. Men udover disse Modifikationer af Statsbanernes oprindelige Krav, der var fremsat i en for Arbejderne overordentlig vanskelig Situation, præget af

de politiske Magtforhold, som for Tiden hersker, maa selve dette, at det er lykkedes at løfte Værksteds- og Remisearbejdernes Forhold ud af det politiske Leje, i hvilket de var kommet ind, hilses med Tilfredshed, og vi har Grund til at tro, at disse nu heldigt tilendebragte Forhandlinger vil danne Indledningen til en større reel Forhandlingsvillighed fra Statsbanernes Embedsmænds Side, end Tilfældet til Tider har været i de senere Aar. Statsbanernes Arbejdere har med Tiltrædelsen af denne Ordning vist, at de baade er villige til at bringe Ofre for, at Statsbanernes Værksteder kan blive saa ydedygtige som vel muligt, samtidig med, at man gennem Adgang til Arbejdstidens Indskrænkning har rakt de opsagte Kammerater en hjælpende Haand, der ikke mindst paa Baggrund af Lokomotivmændenes Stilling er et smukt Udtryk for Sammenhold og Kammeratskab; derimod maa det være med en ejendommelig Følelse, at Ledelsen for Dansk Lokomotivmandsforening lader 30 af sine Medlemmer forblive paa Værkstederne, især hvis der skal optages Forhandling om Arbejdstidens Nedsættelse paa Grund af, at der ikke er tilstrækkeligt Arbejde.

Endelig er det bemærkelsesværdigt, at disse Forhandlinger er ført i fuld Enighed mellem Repræsentanter for de mange forskellige Fag og Organisationer, og at der, da der forelaa et Resultat, var fuld Enighed om at tiltræde det. Vi haaber paa, at dette vil kunne medføre et fortsat godt Samarbejde mellem Arbejderne paa Statsbanernes Virksomheder uden Hensyn til de snævre Interesser, som enkelte Fag eller Organisationer maatte have.

Lidt Værkstedsteknik.

Bearbejdning af cylindriske Tandhjul.

Bearbejdningen kan ske efter 3 i Princippet forskellige Maader, nemlig:

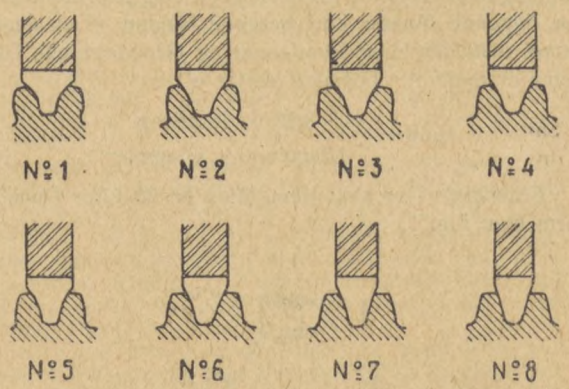
1) *Bearbejdning med Façonværktøj* (f. Eks. Tandhjulsfræsere eller Høvlestaal), hvor Tandprofilet fremstilles ved Hjælp af et efter Tandkurven tildannet Værktøj.
2) *Bearbejdning efter Skabelon*, hvor et almindelig formet Værktøj, f. Eks. Høvlestaal eller Fræser, føres efter en i Forvejen tilpasset Skabelon.
3) *Afvalsemetoden*, hvor Tandformen fremstaar som Resultat af en særegen Bevægelse — kaldet Afvalsning — som Arbejdsstykket og Værktøjet foretager i Forhold til hinanden. Eksempel: Den snekkeformede Fræser. Værktøjets Skær er ikke formet efter Tandkurven.

1. Bearbejdning med Façonfræsere.

Bearbejdning af cylindriske Tandhjul med almindelige Tandhjulsfræsere medfører den praktiske Fordel, at man lægger den vanskeligste Side af Tandhjulsbearbejdningen, nemlig Tildannelsen af den korrekte Tandform, over paa Værktøjsfabrikantens Skuldre. Endvidere er Værktøjets Tandform meget holdbar, dels fordi Sliddet fordeles paa de mange Skær, og dels fordi Fræserne er bagdrejede efter Spiralkurver, saaledes at Skærets Form ikke forvanskes ved Slibningen.

Ved Fræsning af cylindriske Tandhjul efter denne Metode *kan* man fremstille teoretisk korrekt Tandform, naar Fræserens Tandkurve svarer til det bestemte Tandhjul, der skal fremstilles; men da Tandkurvens Krumning er lidt forskellig ved Tandhjul med forskelligt Tandantal, vilde der kræves en særskilt Fræser for hvert Tandantal, der skulde fremstilles, bortset fra, at der selvfølgelig maa bruges et Sæt Fræsere for hver Tandhjulsmodul. I Praksis er dette dog ikke nødvendigt, da Formen er meget nær ens for Tandantal, der ligger i Nærheden af hinanden. Man hjælper sig derfor i Reglen med Sæt paa 8 Fræsere for hver Modul; det almindelige Sæt er følgende:

Nr. 1	fra	*12*	til 13	Tænder
- 2	-	*14*	- 16	—
- 3	-	*17*	- 20	—
- 4	-	*21*	- 25	—
- 5	-	*26*	- 34	—
- 6	-	*35*	- 54	—
- 7	-	*55*	- 134	—
- 8	-	*135*	Tænder og derover.	

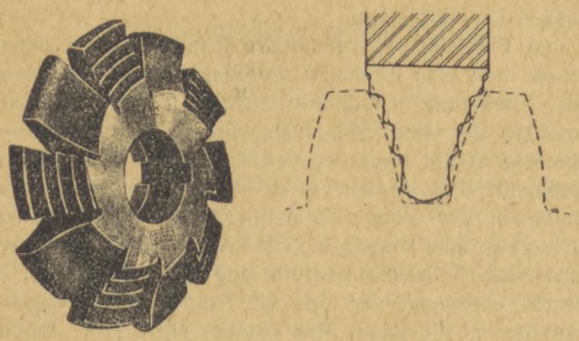
De kursiverede (skraa) Tal angiver de Tandantal, for hvilke Sætfræserne har korrekt Tandkurve.

En Fræser i et Sæt, f. Eks. Nr. 4, der bruges til at fræse et Hjul med f. Eks. 30 Tænder, vil fjerne for meget Materiale af Tandtoppene, dog ikke mere end at Formen er brugbar under almindelige Forhold. Fejlen i f. Eks. et Modul 10 Hjul kan beløbe sig til 0,9 mm i Tandkurvens yderste Punkt.

Medens 8 Sæts Fræsere er almindelige til Tandhjul med 15° Indgrebsvinkel, bruger man 15 Sæts Fræsere til Tandhjul med 20° Indgrebsvinkel. Tandkurvens Forandring med Tandantallet er nemlig mere udpræget, naar Indgrebsvinklen er større.

De bagdrejede Fræsere skal slibes i et Plan, der gaar gennem Fræserens Akse. Hjulene kan bearbejdes paa en almindelig Fræsemaskine med Delehoved. Da Fræsedybden indstilles efter den udvendige Diameter, er det nødvendigt, at Arbejdsstykket er nøjagtigt afdrejet. Ved Fræsning af større Modul (over 3—4) bruger man

som oftest at skruppe med en Forfræser (se Figur), der kan have særlig dertil egnede Tænder, og derefter tages

sidste Spaan med den almindelige Fræser; ved mindre Modul plejer man at gøre hvert Tandmellemrum færdigt ved et enkelt Gennemløb af Fræseren. (Fortsættes.)

Beregning af kegleformede Beholdere.

I en tidligere Artikel blev vist, hvorledes man kan beregne Dimensionerne af en cylindrisk Beholder, naar Rumfanget er opgivet, her skal det vises, hvorledes man paa lignende Maade kan beregne Højden af en *kegleformet Beholder*, naar Rumfanget og Grundcirklens Diameter er opgivet. Formlen herfor er:

$$\text{Højde} = \frac{3{,}82 \times \text{Rumfang}}{\text{Diameter} \times \text{Diameter}}$$

Eksempel: Der skal fremstilles en 25 Liter Dunk af Form som Fig. 1.

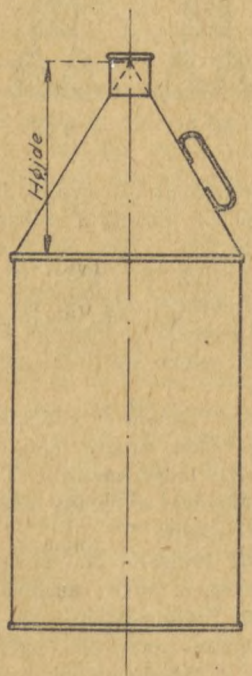

Fig. 1.

Lader man den cylindriske Del have et Rumfang paa 22 Liter, finder man efter den tidligere beskrevne Metode, at med en Diameter paa 250 mm maa Højden af den *cylindriske* Del være

$$\frac{1{,}273 \times 22}{2{,}5 \times 2{,}5} = 4{,}48 \text{ dcm (448 mm)}$$

Da Rumfanget af Keglen skal være 3 Liter, bliver Højden ifølge ovenstaaende Formel

$$\frac{3{,}82 \times 3}{2{,}5 \times 2{,}5} = 1{,}83 \text{ dcm}$$

Keglens Højde skal altsaa være 183 mm.

Keglestub. — Beholdere af Form som en afskaaren Kegle (Fig. 2) bruges meget almindeligt.

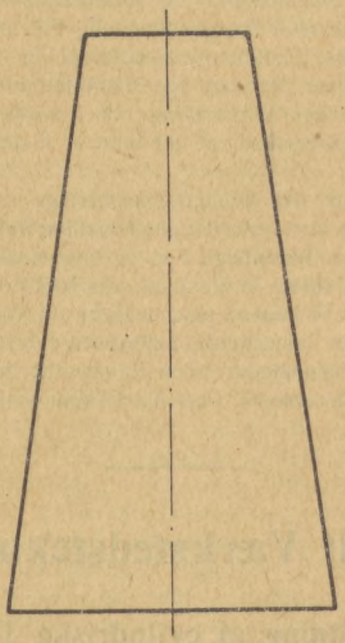

Fig. 2.

Naar Rumfanget og Diameteren i Grundcirklen og Topcirklen er givne, bliver Formlen for Højden følgende:

$$\text{Højde} = \frac{3{,}82 \times \text{Rumfang}}{D \times D + D \times d + d \times d}$$

hvor D betyder Diameter af Grundcirklen, og d betyder Diameter af Topcirklen.

Eksempel: Der skal fremstilles et Hektolitermaal for Kul. Maalet ønskes tilspidset opad for at lette Paafyldning i Sække.

Lader man Diameteren foroven være 250 mm og forneden 500 mm, finder man den nødvendige Højde som følger:

$$\text{Højde} = \frac{3{,}82 \times 100}{5 \times 5 + 5 \times 2{,}5 + 2{,}5 \times 2{,}5}$$

$$= \frac{382}{25 + 12{,}5 + 6{,}25} = \frac{382}{43{,}75} = 8{,}73 \text{ dcm}$$

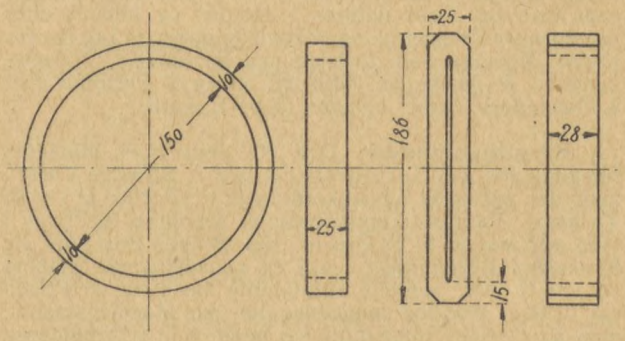
Højden skal altsaa være 873 mm.

E. B.

Smedning af Staalring uden Svejsning.

Ved Smedning af en Ring af Værktøjsstaal bør man undgaa Svejsning. Dette kan gøres ved at spalte og udsmede et fladt Stykke Staal. Først udregnes Længden af Ringen i udstrakt Tilstand. Derpaa bestemmes Udgangsmaterialets Dimensioner saaledes, at det efter Gennemhugningen kan strækkes paa Maal. Da de 4 Hjørner maa afhugges, beregnes som Erstatning derfor et Tillæg paa ca. 3 pCt.

Eksempel: Der skal smedes en Ring af 150 mm indvendig Diameter og 10 mm Tykkelse, som vist i hosstaaende Figur.

$$\text{Udstrakt Længde af Ring} = 160 \times \frac{22}{7} = 503 \text{ mm.}$$

Da Ringens Højde skal være 25 mm, kan Tykkelsen af Staalet passende gøres 28 mm, og da Ringens dobbelte Tykkelse er 20 mm, kan Udgangsmaterialet gøres 25 mm bredt.

$$\text{Længde af Materiale} = \frac{\text{Rumindhold af Ring}}{\text{Tværsnit af Materiale}} =$$

$$\frac{503 \times 10 \times 25}{28 \times 25} = 180.$$

Materialets Længde gøres altsaa = 180 + 3 pCt. = ca. 186 mm.

C. O.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. Vedrørende Radiatorfabrikationen paa De forenede Jærnstøberier omtaltes i sidste Fagblad, at et Mæglingsmøde var begæret, fordi Fabrikken med Hensyn til nogle mindre Arbejder (Propper til Radiatorer o. lign.), der tidligere var udført af Formere som Brædtarbejde, skulde overgaa til Maskinformeri og udføres af Arbejdsmænd, uden at Firmaet havde tilbudt Formerne Arbejdet, og som Følge deraf heller ikke forhandlet om, hvad Priserne skulde være.

Et Mæglingsmøde afholdtes i den Anledning den 21. Oktober, uden at Sagen derved sluttedes, men en Henstilling til Aktieselskabet om at optage den Forhandling med Formerne, som dette maatte være forpligtet til, er blevet fulgt med det Resultat, at Enighed om Prisen og Arbejdets Udførelse er opnaaet.

Det bliver sikkert Arbejde til en lille Fortjeneste, men der maa vel paa den anden Side ligge en Erkendelse fra Firmaets Side om, at man ikke uden videre kan tage Arbejdet fra dem, der engang har lært Faget, og som maa have en første Ret til at eksistere derved.

Randers. Hos A/S »Strømmen« gjorde de dér beskæftigede Smede og Maskinarbejdere for nogen Tid siden Krav paa at faa et Spiselokale. Direktøren henviste til, at der var et Spiselokale, der imidlertid kun benyttedes af Formerne, men det var beregnet til Fabrikkens samtlige Arbejdere, og man henviste Smede og Maskinarbejderne dertil.

Det viste sig imidlertid, at Spiselokalet var meget for lille, og ved et den 21. Oktober afholdt Mæglingsmøde, hvor Smedeforbundets Repræsentant ogsaa repræsenterede Formerne, viste en Undersøgelse, at der i Lokalet fandtes 78 Pladser, medens de voksne Arbejderes Antal var 93.

Sagen sluttede foreløbig med, at Direktøren gav Tilsagn om at undersøge, om der skulde findes andre Lokaler, der kunde indrettes til Spiselokale.

Naar denne Overvejelse er til Ende, skal Tillidsmændene deltage i den videre Forhandling.

Ribe. Den 24. Oktober meddelte Ribe Afdeling, at 4 Maskinformere og derimellem Tillidsmanden var blevet afskediget fra det derværende Støberi paa Grund af Arbejdsmangel. Arbejdet skulde nemlig indstilles ved de 2 Maskiner, som de 4 Mand var beskæftiget ved.

Paa Ribe Jærnstøberi er Forholdet, at der kun findes en faglært Former, og han arbejder ved Modeller. De øvrige 22—23 Mand er Maskinformere.

Overfor Afskedigelsen af Tillidsmanden blev der fra Forbundets Side protesteret og gjort gældende, at det var i Modstrid med Overenskomstens Beskyttelsesparagraf overfor Tillidsmænd, hvorfor han krævedes genantaget. Vedkommende havde været Maskinformer i 8—9 Aar og maatte saaledes være kapabel til at arbejde som saadan ogsaa ved andre Maskiner, end den han var afskediget fra, og Overenskomsten maatte saaledes være misligholdt.

Herimod gjorde Firmaet gældende, at man ikke kunde flytte Maskinformerne fra det ene System til det andet uden fornyet Oplæring. Enhver, der har været beskæftiget i et Støberi, vil selvfølgelig straks erkende, at denne Undskyldning er det rene Nonsens, naar hertil oven i Købet kommer, at Vedkommende har kunnet arbejde saa mange Aar, som ovenfor nævnt, uden at der har været klaget paa hans Arbejde.

Videre gav man som Undskyldning, at en hidtil fulgt Praksis, at indskrænke Arbejdsdagene, ikke kunde følges, og for rigtigt at bekræfte, at det hele er en Forfølgelse af Manden, føjede Firmaet til, mærkværdigvis ogsaa som en Undskyldning, at der fandtes 6 Mand beskæftiget ved samme Slags Maskiner, som de 4 nævnte var afskediget fra.

Der kan derfor ikke være Tvivl om, at der er Arbejde nok paa Fabrikken til Tillidsmanden, og at det havde været den letteste Sag af Verden at holde ham i Arbejde. At en anden muligvis var blevet afskediget i Stedet for ham, kan intet have med Sagen at skaffe, og skulde Forbundet finde sig i en Afskedigelse, som den nævnte, vilde det betyde, at Beskyttelsesparagraffen overfor Tillidsmænd ingen Værdi har.

Som Følge deraf afholdtes der den 12. Oktober et Mæglingsmøde paa Fabrikken, men Sagen sluttedes ikke, idet der var gaaet Princip i den. Den vil derefter være at behandle ved Timandsmøde, og sluttes Sagen ikke paa tilfredsstillende Maade her, maa den afgøres ved Voldgift.

Forbundet maa have Rede paa, om Beskyttelsesparagraffen har den Betydning, som forudsat ved dens Tilblivelse, og i modsat Fald kan der ikke være Tale om med Tiden at forny denne Bestemmelse i dens nuværende Ordlyd.

Iøvrigt kan paa dette Støberi mangt og meget være

anderledes, hvis den vedkommende Støbemester forstod sin Gerning paa Fabrikken netop som saadan og ikke deltog og greb ind i Ting, som han bedst var tjent med at holde sig udenfor.

Silkeborg. Et paa Silkeborg Maskinfabrik afholdt resultatløst Mæglings- og Timandsmøde er omtalt i sidst udsendte Fagblad.

Den videre Udvikling af det omskrevne Forhold blev, at yderligere 3 Formere blev afskediget og derimellem en, der havde arbejdet paa tilfredsstillende Maade paa Fabrikken i 34 Aar, og dernæst satte man Kronen paa Værket ved at indskrænke den i Forvejen nedsatte Arbejdstid med yderligere 2 Timer pr. Dag for de tilbageværende 3 Formere.

Kendte de ikke Sultegrænsen, havde det sikkert været Meningen hermed, at de skulde lære den at kende.

Formentlig maa Fabrikken have indset det uholdbare og hensynsløse i at drive Virksomhed paa denne Maade. I alle Tilfælde har man senere genantaget den før omtalte ældre Former og ligeledes senere igen en Mand til af de 3 afskedigede.

Det kan antagelig ogsaa blive for dyrt at eje en Virksomhed, der ligger stille.

Vejle. Den 11. November afholdtes Mæglingsmøde hos A S C. M. Hess. Firmaet havde opsagt Akkordpriserne ved 2 Haandpressemaskiner under Henvisning til, at Fortjenesten derved var for stor. Paa en saa stor Virksomhed er alt Arbejde naturligvis ikke lige godt betalt, og naar den gennemsnitlige Timefortjeneste er ca. 150 Øre, og der ved noget enkelt Arbejde kan opnaas 2 Kr. i Timen, er det ganske givet, at der er andet Arbejde, der ikke giver mere end 1 Kr. i Timen, ellers var Gennemsnittet ikke rigtigt, men det er det, og Fabrikken bestrider det heller ikke.

Spørgsmaalet blev overgivet til fornyet lokal Behandling, men da et Medlemsmøde, der var afholdt samme Dag, vedtog ikke at kunne gøre Indrømmelser, er det givet, at den ny lokale Behandling intet Resultat bringer, og at Sagen kommer for Timandsmøde.

For nogen Tid siden vedtoges det ved en Afstemning mellem Fabrikkens samtlige Arbejdere at indføre en anden Arbejdstid, nemlig med kun eet Hvil pr. Dag, og da der fra Arbejdstidens Begyndelse og til denne Pauses Indtræden er et Tidsrum paa 4½ Time, tog man ikke i Betænkning, hvad Praksis altid havde været om Vinteren, at gøre et kort Ophold om Formiddagen for at spise et Stykke Mad. Hver Mand foretog dette paa sin Plads, og der brugtes fra 2 til 5 Minutter pr. Mand dertil. Dette havde Fabrikken tolereret i mange Aar, men nu skulde det afskaffes, og samtidig skulde en anden Frihed tages bort, idet man forbød Tobaksrygning i Arbejdstiden.

Det sidstnævnte Spørgsmaal kommer ikke til at volde Vanskeligheder, da Fabrikkens Assurance har forlangt, at der ikke maa ryges paa Fabrikken, og selv om det ikke er muligt at tænke sig Brandfare paa et Støberi i Kraft af Tobaksrygning, men derimod nok paa andre Omraader, er det muligt, at Forholdet skal være ens over hele Fabrikken.

Hvad den ulovlige Spisning angaar, behandledes ogsaa dette Spørgsmaal paa Mæglingsmødet, og man skal forsøge, om Arbejdstiden kan lægges om saaledes, at Spisepausen bliver paa et tidligere Tidspunkt af Dagen. Saalænge man ikke er enedes om noget saadant, sker der antagelig ingen Forandring i de hidtil bestaaende Forhold.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 11 og Firmaet C. Schous Sæbefabrikker, København, er der den 24. Oktober indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Minimalugelønnen er Kr. 73,69 plus 1 Kr. i Sæbepenge. Der udbetales fuld Ugeløn ogsaa for de Uger, hvor der indtræffer Helligdage. Lønningerne reguleres efter Pristallet, dog finder der ingen Regulering Sted i Tidsrummet 1. Juni 1927—1. Juni 1928. For Overarbejde betales 75 pCt. de to første Timer, derefter samt Søn- og Helligdage 100 pCt. Tillæg. Arbejdere med 10 Aars Anciennitet erholder 12 Dages Sommerferie, med 5 Aars Anciennitet 9 Dage og med 1 Aars Anciennitet 6 Dage med fuld Løn. Endvidere indeholder Overenskomsten Bestemmelser om Betaling under Sygdom og Tilskadekomst m. m.; den er gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. September.

Mellem Aarhus Afdeling og A S H. I. Paulsens Ingeniørforretning, Brabrand, er der indgaaet Overenskomst om, at alt Rørarbejde ved saavel Centralvarme som Gas og Vand udføres i Akkord og betales efter Københavns Priskurant, og at Mindstelønnen er 142 Øre for saavel Montage som Arbejde paa Værksted. Overenskomsten er gældende, indtil den af en af Parterne med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Mæglingsmøder. Den 30. September afholdtes Mægling hos A/S Burmeister & Wain, Søndre Værft, hvor der var Strid om Akkordprisen for Boring af støbte Tankrør. Værftets Repræsentanter hævdede, at Prisen i 1921 var fastsat til 13 Øre pr. Hul, hvilken Pris efter de forskellige Reguleringer i op- og nedadgaaende Retning nu var 9 Øre, medens Arbejderne fastholdt, at Prisen var 11 Øre. Enighed opnaaedes ikke paa Mæglingsmødet, men da Firmaet siden dette har betalt som af Arbejderne forlangt, maa Sagen betragtes som værende ude af Verden.

Paa et Mæglingsmøde den 14. Oktober behandledes et Stridsspørgsmaal vedrørende Opgørelsen af et Røranlæg i Uleåborg i Finland, udført for A S Højendahl & Co., København. Enighed opnaaedes ikke, men Firmaet har senere betalt det omstridte Beløb, Kr. 197,00 hvorefter Sagen er afsluttet.

Den 18. Oktober afholdtes Mæglingsmøde hos A/S C. M. Hess i Vejle i Anledning af et Krav om en Forhøjelse af Timelønnen til 2 Modelfilere og 3 Svejsere, ligesom der var Uenighed om Akkorderne paa forskellige Arbejder. Man enedes om en Forhøjelse af 22 Øre at fordele til 4 Mand, medens en Mand fik Timelønnen reduceret med 10 Øre. En Akkord paa Cozykedler fastsattes til Kr. 9,75; Akkorden paa Radiatorbøjler henvistes til lokal Forhandling.

Den 20. Oktober blev der afholdt Mæglingsmøde hos Ingeniør A. von der Lieth, København, angaaende forskellige Uoverensstemmelser:

1) Strid om Betaling for Opstilling af en ny Kedel paa et gammelt Anlæg i Farvemøllen i Grønnegade. Man enedes om til fuld Afgørelse af Sagen at udbetale den paagældende Montør et Beløb af Kr. 8,00.

2) Strid om Opgørelse af et Etageanlæg. Forbundet frafaldt Kravet, imod at Spørgsmaalet om Tillægsbetaling for Opbæring af Naragkedler optages til Forhandling i Rørudvalget.

Samme Dag afholdtes Mæglingsmøde hos A S Burmeister & Wain, Refshaleøen, i Anledning af Klage over, at 27 Rørsmede den 20. August uden Varsel havde forladt Arbejdet, og Krav om Erstatning herfor. Det oplystes, at Grunden til Arbejdsstandsningen var den, at der ved stærke Regnskyl var trængt Vand ind i Værkstedet. Forbundets Mæglingsmand beklagede den skete Arbejdsstandsning, og efter nogen Diskussion frafaldt Firmaet sit Erstatningskrav og trak Klagen tilbage.

Paa et Lønkrav overfor Firmaerne Munksgaard-Nielsen, Buchtrups Maskinfabrik, Kock-Thomsen, H. C. Nielsen, F. Heidemann og J. Larsen, alle af Randers, afholdtes Mægling den 22. Oktober.

Man enedes om et Tillæg af 5 Øre pr. Mand og Time. Tillægget omfatter 18 Mand.

I Anledning af, at Dansk Rekylriffel-Syndikat, København, havde afskediget en Maskinarbejder, uden at Vedkommende havde gjort en Enkeltakkord færdig, og uden at betale ham Akkordens fulde Paalydende, afholdtes Mægling den 1. November. Man enedes om at slutte Sagen med, at Firmaet betaler den paagældende Maskinarbejder Kr. 96,64.

Paa Begæring af Sammenslutningen afholdtes den 4. November Mægling i Anledning af Strid hos A/S Andersen & Heegaard, København, om Betalingen for Paasætning af tynde Zinkplader om Rør, som passerer gennem plane Træpaneler. Efter nogen Diskussion af Sagen hævedes denne.

Timandsmøder. Den 14. Oktober er der afholdt Timandsmøde til Behandling af et af Maskinarbejderne paa Odense Staalskibsværft rejst Krav om Tillæg til Timelønningerne. Man enedes om Regulering af Timelønningerne og Indførelse af et ensartet Akkordafsavnstillæg paa 37 pCt. Denne Ordning gælder ikke for de i Kompresser-Afdelingen beskæftigede Arbejdere, hvis Lønninger forbliver uforandrede. Værftets Direktør lovede at stille sig imødekommende med Hensyn til yderligere Tillæg til nogle Arbejdere, der har været beskæftiget paa Værftet i 3 Aar og derover.

Den 26. Oktober behandledes følgende Sager paa Timandsmøde:

1) Klage over, at Firmaet K. W. Christensen, København, havde afskediget 2 Automobilmekanikere, fordi de ikke vilde arbejde 9 Timer om Dagen. — Firmaet indgik paa at betale en Erstatning paa Kr. 100,00; Arbejdstiden lægges fra Kl. 8 til 5, og Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Timelønnen for de 2 for Tiden beskæftigede Arbejdere sættes til 150 Øre.

2) *a.* Klage fra Sammenslutningen over, at 35 Maskinarbejdere paa De forenede Jærnstøberier i Aarhus den 3. Oktober har nedlagt Arbejdet samt Krav om Erstatning herfor. — Forbundet og Arbejdernes Repræsentanter udtalte deres Misbilligelse af den skete Arbejdsstandsning, samtidig med at det paalagdes Arbejderne fremtidig at holde sig Overenskomsten efterrettelig, hvorefter Firmaet tog Klagen tilbage.

b. Klage fra Arbejderne over, at en selvstændig Mester udfører Svejsearbejde, og Krav om hans Fjernelse. — Firmaet erklærede, at det vilde antage en anden Svejser, saa snart som det var muligt.

c. Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 2 Høvlere. — Firmaet kunde ikke indgaa paa at give nogen Lønforhøjelse.

3) Krav om Forhøjelse af Timelønnen for de paa A/S Grenaa Dampværeri, A/S Grenaa Havns Motorfabrik og Anton Jensens Maskinfabrik, Grenaa, beskæftigede Arbejdere. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Atter den 28. Oktober afholdtes Timandsmøde, denne Gang i Fællesskab med Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund, og vedrørende et Krav om Indførelse af Brusebade paa Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart. Sagen havde været behandlet paa et Timandsmøde den 2. September, men paa Grund af Uoverensstemmelse angaaende Ordlyden af Referatet blev Sagen optaget paany og blev nu endelig afsluttet, idet Firmaet vedstod sit paa Mæglingsmødet fremsatte Tilbud om at installere Varmtvandsledninger ved de nuværende Vaskekummer. Iøvrigt stillede Direktøren sig velvillig overfor Spørgsmaalet om Brusebade, naar han skønner, at Virksomhedens Økonomi tillader en saadan Foranstaltning.

Endelig er der den 8. November afholdt Timandsmøde. Her behandledes følgende Sager:

1) Lønkrav overfor Glud & Marstrands Fabrikker, Løve Allé, København. Enighed opnaaedes ikke.

2) Klage over, at A/S »Atlas«, København, nægter at betale Ventetid ved et Rejsearbejde. — Sammenslutningens Repræsentanter erklærede, at man i Løbet af 8 Dage fra Mødets Dato vilde meddele Forbundet, om Sammenslutningen vilde støtte det af A/S »Atlas« indtagne Standpunkt. Blev dette Tilfældet, vilde Forbundet forbeholde sig sin Stilling.

3) Strid om Udearbejdspenge til en Elektriker, der fra A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, er sendt til Arbejde paa Søndre Værft. — Enighed opnaaedes ikke.

4) Lønkrav fra Grovsmede, Hjælpere og Hammermænd hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen. Enighed opnaaedes ikke.

Samme Dag behandledes en Klage fra A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, over, at Nittere, Forholdere og Stemmere m. v. den 17. September havde standset Arbejdet Kl. 1½ Efterm. Forbundets Repræsentanter beklagede den skete Arbejdsstandsning, og Selskabet trak derefter Klagen tilbage.

Lønforhøjelser. Ved en Forhandling den 10. Oktober med Stubbekøbing-Nykøbing-Nysted Banen opnaaedes en Lønforhøjelse af 2 Øre pr. Mand og Time til 4 Mand. De har derefter en Timeløn af 133 Øre.

Paa Fællesforeningens Garveri i Roskilde har en Mand faaet sin Timeløn forhøjet fra 121 til 128 Øre, og paa Garveriet »Dominion Belting Co.« har en Mand faaet Timelønnen forhøjet fra 120 til 128 Øre.

Paa Aarhus elektriske Sporveje har 2 Mand faaet Timelønnen forhøjet fra 139 til 144 Øre, og 2 Mand fra 134 til 139 Øre.

Kranførernes Nægtelse af Søndagsarbejde hos Carl Nordstrand. I Oktober Maaned i Fjor klagede Dansk Arbejdsgiverforening gennem De samvirkende Fagforbund over, at Kranførerne hos Firmaet Carl Nordstrand havde nægtet at udføre Søndagsarbejde, hvorved Udlosningen af en Damper var blevet forsinket, og dette havde paaført Firmaet Overliggedagspenge til et Beløb af 20 Pund Sterling. Sagen kom dog først frem til Den faste Voldgiftsret til forberedende Møde den 14. Oktober i Aar, og her forhandledes Sagen mellem Parterne, som begærede den udsat til Forligsforhandlinger underhaanden. Disse har ført til, at Københavns Afdeling 11, hvoraf de paagældende Kranførere er Medlemmer, betaler Kr. 50,00 til fuld Afgørelse af Sagen.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.

6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Fabrikant Sørensen, Sæby.
10. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
11. Horsens Træskoringefabrik.
12. Knudsens Automobilværksted, Herning.

Hammerbo Maskinfabrik, Roskilde. Medlemmerne anmodes om, indtil anden Meddelelse foreligger, ikke at søge Arbejde paa ovennævnte Fabrik.

Klub 1 gennem 40 Aar.

I 1898 udarbejdede Københavns Afdeling 1 eller, som den da hed, Smede og Maskinarbejdernes Forbund et Festskrift i Anledning af sin 25-aarige Bestaaen, og i dette Festskrift hedder det:

»Den 24. Juni 1887 giver Jørgen Jensen Meddelelse paa et Repræsentantskabsmøde om, at den første Værkstedsklub er dannet paa H. Rudolf Kofoed & Co.s Fabrik i Meinungsgade. Jørgen Jensen, som nu er Værkfører hos Borch & Henriksen paa Vesterbrogade, og som forlængst er slettet af Forbundet, har vi at takke for dette udmærkede Led i vor Organisation. Han havde alt længe været et fremragende Medlem af Forbundet og til Tider af dets Bestyrelse. Han optraadte forholdsvis sjældent som Taler, men enhver vidste, at han var en af Forbundets Grundpiller. Overraskende er det at se, hvor fuldt færdige han havde Klubberne, da han fremkom med sin Plan om dem. Lovene, som han udarbejdede for Klub 1, kunde saamænd godt gælde den Dag i Dag for samtlige Klubber, om det skulde være. Ordene er vel forandrede i Tidernes Løb, men Klubbernes Virksomhed er endnu saaledes, som han havde fastsat, at de skulde være i hint første Udkast til Klublove. Solidaritet og Kammeratskabsfølelse skulde være det bærende Princip i Klubberne. Ethvert Medlem var forpligtet til at hjælpe og støtte andre Medlemmer paa Værkstedet. Klubberne skulde vaage over, at Akkordpriserne ikke vilkaarlig nedsattes, samt over, at ethvert Medlem betalte sit Kontingent i rette Tid o. s. v., alt, som vi endnu har det. Og hans Tanke modtoges med Begejstring af Smedene. Det gik Slag i Slag med Klubbernes Dannelse, og nu staar vi med Værkstedsklubber paa alle større Værksteder over hele Landet, og den store Nytte, Klubberne har gjort og fremdeles gør i Organisationens Tjeneste, kender ethvert Medlem.«

Denne Karakteristik af Klubberne, som altsaa blev givet i 1898, kan i det store og hele endnu gælde 40 Aar efter den første Værkstedsklubs Dannelse. Denne Klub, ikke alene Smedeforbundets ældste, men overhovedet den første indenfor den danske Fagbevægelse, bestaar den Dag i Dag som Klub 1 hos A/S »Titan«, der er en direkte Fortsættelse af H. Rudolf Kofoed & Co.s Fabrik i Meinungsgade i 1887. Virksomhedens Størrelse har medført, at Klub 1 er opdelt i 5 mindre Klubber, betegnede som Klub 1 A, B, C, D og E, men som virker i Fællesskab gennem en Fællesklub. Denne fejrede den 22. Oktober sin 40-aarige Bestaaen ved en meget smuk Festlighed paa Etablissementet »Gimle«, hvor 150 Deltagere om Aftenen samledes om de festdækkede Borde til en Fællesspisning. Til Festen var indbudt de 3 endnu levende Stiftere af Klubben, Niels Lundbye, P. Thomsen og Jørgensen, kaldet »Valby-Jørgen«. Endvidere et af Klubbens ældste Medlemmer, Chr. Jensen (Brave-Christian), foruden Formanden for Københavns Afdeling 15 — hvilken Klubben nu hører under — Vilh. Christensen, og Forbundets Formand, alle med Damer. Klubbens Formand, Fællestillidsmand Rasmus Hansen, bød Velkommen, idet han rettede en særlig Velkomst til Gæsterne.

I en lille Tale overbragte Forbundets Formand Organisationens Lykønskning i Anledning af Jubilæet. Han mindede om, at denne Klub ikke alene var Ophavet til hele vort Klubsystem, der var at betragte som Organisationens egentlige Fundament, men ogsaa at Medlemmerne af denne Klub gennem Aarene havde været en Slags Stormtropper for Organisationen, altid parat til at yde deres Indsats for dennes Interesser og altid virkende med en usvigelig Trofasthed for deres gamle Afdeling 1 og Smedeforbundet. Det var derfor ikke nogen Tilfældighed, at adskillige Smede og Maskinarbejdere, der paa fremragende Maade har taget Del i Organisationens Arbejde, netop er udgaaet fra denne Klub med de stolte Traditioner. Kjærbøl nævnede saaledes Otto Smith, hvis Minde bevares med den dybeste Veneration af alle dem, der lærte at kende eller blot komme i Berøring med denne ædle Personlighed. Endvidere anførte Kjærbøl Niels Lundbye, der har gjort hele Organisationsfelttoget med, Niels Jakobsen, der nu virker som Bogholder i Metalarbejdernes Centralafdeling, og Johannes Hansen, der gennem en Aarrække var Formand for Københavns Afdeling 1 og nu er Sekretær i den københavnske Fællesorganisation, men mange andre kunde nævnes, og næppe nogen anden Klub har haft en saadan Samling af stoute organisationstro Medlemmer som Klub 1. Kjærbøl udtalte Haabet om, at de yngre Kolleger vilde bevare disse Traditioner og altid handle i den Aand, som skabtes af de gamle Kammerater hos Rudolf Kofoed i Meinungsgade. Efter bl. a. at have peget paa, at fra i 1887 at være den eneste Klub, ikke alene indenfor Smedenes Kreds, men ogsaa i al Almindelighed, saa taltes der nu ca. 600 Klubber indenfor Smedeforbundet, hvis Klubsystem havde været Eksempel for mange andre Fagorganisationer, og som i Virkeligheden havde betydet saa overordentlig meget for Organisationens Arbejde gennem Aarene. Med et Leve for Klubben sluttede Kjærbøl, hvorefter Sekretær Vilh. Christensen i sin Egenskab af Afdelingsformand holdt en Tale, hvori han udtrykte Haabet om, at Klub 1 paa samme Maade, som den havde været en god Støtte for gamle Afdeling

1, ogsaa vilde være det for den Afdeling, hvorunder den nu hørte, Afdeling 15. Han takkede for det Arbejde, den ogsaa under de ændrede københavnske Organisationsformer havde udført, og overrakte Fællestillidsmand Rasmus Hansen som Repræsentant for Klubben en meget smuk Dirigentklokke af Sølv, idet Vilh. Christensen udtalte Haabet om, at Klokken maatte være Symbolet paa Samling og Disciplin indenfor Klubben. Endvidere overrakte Vilh. Christensen Tillidsmand Villiam Petersen i dennes Egenskab af Formand for det kooperative Marketenderi paa Virksomheden et Billede af Afdeling 15's Bestyrelse.

Efter at Rasmus Hansen havde takket, fik Niels Lundbye Ordet, og denne bragte paa egne og øvrige Stifteres Vegne en Tak for Indbydelsen, idet han gav en historisk Redegørelse for Klubbens Opstaaen og de overordentlig store Vanskeligheder, som Datidens Forkæmpere for Organisationen havde at overvinde, ikke alene med Hensyn til Arbejdsgiverne, men ogsaa i høj Grad, naar det drejede sig om Kammeraterne, der ofte ikke alene ved Lunkenhed, men gennem aaben Modstand vanskeliggjorde Organisationsbestræbelserne.

Ved Bordet blev afsunget en Række Sange, og efter at et af Klubbens gamle Medlemmer, Sofus Petersen, havde takket Arrangørerne af Festen for den udmærkede Maade, hvorpaa det hele var tilrettelagt, og Rasmus Hansen havde afsluttet med en Tak til Værten, samledes, Deltagerne i Selskabslokalerne omkring Kaffebordene, hvor ikke mindst de ældre Kolleger opfriskede gamle Minder fra 80-ernes og 90-ernes Dage.

Efter at Kaffen var indtaget, tog Dansen sin Begyndelse, og unge og gamle svang sig lystigt til hen paa Morgenstunden.

Til Festen havde A/S »Titan« sendt en pragtfuld Blomsterkurv, ligesom der indløb Telegram fra Selskabets Direktører d'Hrr. Helweg og Hannover. Endvidere indløb der Telegrammer fra Driftsbestyreren og Overværkføreren, fra Værkstedsfunktionærerne, fra Formernes og Arbejdsmændenes Klubber paa »Titan« samt fra Metalarbejdernes Centralafdeling og Arbejdernes Brændselsforretning.

Paa en overordentlig smuk Maade har Klubben ved denne Fest fejret vort Klubsystems 40-aarige Bestaaen. Fra Organisationens Side skal der endnu en Gang lyde en Tak til Kammeraterne paa »Titan«, idet vi ønsker, at den gode Forstaaelse, som hidtil har præget Samarbejdet mellem Arbejdere og Arbejdsgiver paa denne Virksomhed, maa kunne fortsættes til Gavn for vore Medlemmer og Virksomheden og til Ære for Klubben med de stolte Traditioner.

Stiftelsesfester.

35 Aars Stiftelsesfest i Formernes Afdeling i Horsens.

Den 1. November 1892 er Horsens Afdeling stiftet med et Antal af 8 Medlemmer og er saaledes i indeværende Aar 35 Aar gammel.

I den Anledning fejredes Jubilæet den 29. Oktober i Arbejdernes ny, stolte Forsamlingsbygning i Horsens.

Da baade Forbundets Formand og Hovedkasserer var forhindrede paa Grund af Møder i København, var Hovedbestyrelsen repræsenteret ved Jens Andersen, Aarhus.

Festen tog sin Begyndelse Kl. 7 Aften med en Fællesspisning, og alle Afdelingens Medlemmer med Damer deltog.

Under Maaltidet holdt Hovedbestyrelsesmedlem Jens Andersen Festtalen, i hvilken han i korte Træk mindede om Forbundets Opbygning og om Organisationen og Sammenholdets Betydning. Efter Maaltidet afholdtes Bal til Kl. 2, som imidlertid var afbrudt af et Kaffebord, og saavel under Fællesmaaltidet som ved Kaffebordet, og man kan sige under Ballet med, herskede den bedste gemytlige og kammeratlige Tone.

Af Afdelingens oprindelige Stiftere var kun en tilbage, nemlig Former P. J. Clausen. Han er nu 62 Aar gammel og kunde selvfølgelig tale med om, hvordan Forholdene var i gamle Dage, og det skal siges, at Clausen den Aften baade var lykkelig og stolt over, hvad han havde været med til at bygge op.

I denne Forbindelse er det værd at lægge Mærke til et Forhold, der eksisterer i Horsens. Ikke mindre end 3 Formere har i en Aarrække arbejdet udenfor Faget, nemlig Carl Vilhelm Højberg, Søren Møller og H. P. Petersen, og trods det, at de er Medlemmer af de respektive Organisationer, de skal tilhøre, staar de stadig som fuldt betalende Medlemmer i Former- og Støberiarbejderforbundet. Det kan kaldes Kærlighed til sine Kolleger og sit Fag.

Iøvrigt blev en Række Sange naturligvis afsunget og gjorde fortjent Lykke, og selvfølgelig manglede Formernes Honnørmarch ikke.

Til Festen indløb bl. a. Lykønskningstelegrammer fra Afdelingerne i Aalborg, Aarhus, København, Kolding, Middelfart, Odense, Randers, Ribe, Silkeborg, Vejle samt fra Forretningsudvalget.

Alt ialt en meget stilfuld Fest.

Smedeforbundets Rønne Afdeling.

Lørdag den 29. Oktober afholdt Rønne Afdeling sin 30-aarige Stiftelsesfest i Industriforeningens Lokaler. Festen begyndte med, at Deltagerne i et Antal af ca. 200 Kl. 7 gik til Bords, hvorefter Afdelingens Formand, Hr. G. Ekvall, bød Velkommen til Afdelingens Medlemmer med Damer samt de indbudte Gæster. Disse var Folketingsmand Hans Rasmussen, Borgmesteren i Rønne, Nielsen, og Forbundets Næstformand, P. Andersen, samt Afdelingens Veteraner, deriblandt den 77-aarige Hans Jensen, der var Afdelingens Kasserer i de første 22 Aar, og som vil huskes iblandt vore Medlemmer som den, der i en Aarrække repræsenterede Afdelingen ved vore Kongresser.

Ved Bordet holdtes forskellige Taler. P. Andersen gennemgik i store Træk Forbundets Historie, dvælede særlig ved de sidste Aars Begivenheder og sluttede med at motivere et Leve for Rønne Afdeling.

Folketingsmand H. Rasmussen holdt i et billedrigt Sprog et stærkt agitatorisk Foredrag, hvori han under Henvisning til Arbejdernes Stilling i forrige Aarhundrede manede til Samling for at bevare det vundne og til Værn om Arbejdernes Interesser i den kommende Tid.

Borgmester Nielsen bragte Smedene en Tak fra Partiet for deres Indsats i Klassekampen og erindrede om den socialdemokratiske Presses Andel i de vundne Fremskridt; med Henvisning til Udvidelsen af den stedlige »Socialdemokrat«s Format agiterede han for fortsat Udbredelse af denne.

Hr. Nielsen pegede under sin Tale ogsaa paa Arbejderkvindernes Interesse i og Pligt til at deltage i den sociale Kamp og motiverede et Leve for Festens Damer.

(Fortsættes Side 19.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
29999	Andersen, Aksel Gudmann	St. Lindet	3. 3.86	Maribo	26.10.25	Maribo	29. 5.26
3909	— Chr. Henrik....	Sørup	1. 1.95	Svendborg	5. 8.25	Svendborg	8. 5.26
27516	— Holger Dyrholm	Lysgaard	23. 7.03	Viborg	13. 6.25	Viborg	26. 2.27
14603	Andresen, Hans Chr.....	Flensborg	30.11.04	Helsingør	4. 9.27	Helsingør	17. 9.27
17297	Beck, Christian	Vamdrup	22. 6.94	D. Arbm. Forb.	5. 2.20	Kolding	26. 6.26
38715	Behrendsen, Christian	Jægerup	7. 5.95	Kbhvn. Afd.	25. 3.24	Kbhvn. Afd. 6	16. 4.27
33104	Brik, Hans Peter	Toftlund	13.10.05	Haderslev	28. 2.26	Haderslev	9. 7.27
11345	Brinck, Tage C. Ringberg	V. Brønderslev	5. 7.06	Kbhvn. Afd.	28. 9.26	Kbhvn. Afd. 18	23. 7.27
30128	Bøgehegn, Poul Harry	København	26.10.02	„ „	8. 2.24	„ „ 14	2. 7.27
21981	Christensen, Arthur Th. E....	—	8.10.90	Roskilde	28.12.15	Centralafd.	30. 7.27
5612	— Edvard Marius.	—	1. 5.00	Kbhvn. Afd.	8. 2.26	—	10. 7.26
28423	— Hans Peter	Vester Aaby	15. 1.06	Svendborg	7. 3.25	Svendborg	16.10.26
5909	— Hans Vilh. B...	Vejleby Skov. Ryde	26. 7.07	Maribo	7.11.25	Maribo	17. 4.26
13440	— Henry Andreas.	København	1. 1.94	Kbhvn. Afd.	25. 1.27	Kbhvn. Afd. 3	16. 7.27
29248	— Jens Christian .	Hornum	19. 2.86	Horsens	4.11.18	Horsens	2. 7.27
15993	— Max Hans F...	København	27. 1.06	Kbhvn. Afd.	2. 4.25	Kbhvn. Afd. 13	30. 7.27
8263	— Søren Grægers	Varde	14. 2.93	„ „	7. 5.26	„ „ 11	23. 7.27
11282	— Willy Otto A...	København	6. 2.07	„ „	9. 8.26	„ „ 9	30. 7.27
27367	Christoffersen, Johannes G.	Jerslev	20. 5.87	„ „	5. 1.26	„ „ 7	9. 4.27
13769	Corneliussen, Christian H...	København	12. 5.98	„ „	18. 3.27	„ „ 2	23. 7.27
32513	Dahl, Carl Julius	—	3. 6.70	Berlin	29.11.18	„ „ 13	2. 7.27
33919	Dige, Niels Agnus ...	Horsens	4.10.03	Horsens	8.10.21	Horsens	9.10.26
36816	Drejager, Harry Ernst ...	København	21. 7.04	Kbhvn. Afd.	2.11.23	Centralafd.	28. 5.27
4325	Eg, Kerton P. Rasmussen	Skjold	13.11.92	Esbjerg	13. 6.26	Esbjerg	23. 4.27
2490	Fischer, Peter.....	Randers	22. 2.02	Kbhvn. Afd.	24.11.25	Kbhvn. Afd. 12	2. 7.27
27417	Forup, Vilh. Rostrup ..	Esbjerg	17.11.05	Esbjerg	14. 3.25	Esbjerg	20. 2.26
13737	Frederiksen, Oscar Frode...	København	3. 6.99	Kbhvn. Afd.	15. 3.27	Kbhvn. Afd. 14	2. 7.27
36549	Gillet, Arthur James ..	London	22. 4.85	„ „	24. 8.23	„ „ 14	30. 7.27
23433	Gunthel, Christian F. Ad.	København	10. 9.97	„ „	12. 6.25	„ „ 14	2. 7.27
18125	Haakansson, Hjalm. K. O. E..	—	13.11.05	„ „	27. 4.25	„ „ 15	2. 7.27
7197	Harvest, Adolph Bernh. .	Horsens	3. 3.00	Nakskov	22. 1.27	Nakskov	11. 6.27
32044	Hellesen, Knud.....	Skotterup	20. 6.99	Helsingør	14. 4.19	Kbhvn. Afd. 13	23. 4.27
16182	Herling, Edvard Sverre B.	København	12. 5.04	Kbhvn. Afd.	4. 7.27	„ „ 2	9. 7.27
39450	Holm, Hans Kristian..	—	29. 5.04	„ „	28. 5.24	„ „ 15	23. 7.27
4716	Hvass, Jens Jensen ...	Bode	27. 7.98	Randers	15.11.19	Aalborg	3. 7.26
37910	Jensen, Carlo Krejberg.	Kvols	28. 1.05	Silkeborg	21. 1.24	Viborg	28. 5.27
14521	— Harry Bernhard	København	2. 1.07	Kbhvn. Afd.	19. 4.27	Kbhvn. Afd. 3	23. 7.27
12571	— Heinrich Theodor	—	31.12.00	„ „	27. 5.20	„ „ 12	9. 7.27
15498	— Jeppe Stenderup	Ribe	8. 5.01	„ „	18. 5.27	„ „ 10	30. 7.27
38233	— Martin	Ballum	16. 8.05	Esbjerg	25. 4.24	Tønder	16. 4.27
14851	— Richardt Caflen	København	10.12.07	Kbhvn. Afd.	23. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	9. 7.27
8987	— Svend A. R. Gram	—	11. 8.05	„ „	9. 7.26	„ „ 2	9. 7.27
15840	Jørgensen, Kaj Holger	—	4. 3.09	„ „	24. 5.27	„ „ 14	23. 7.27
26435	— Svend Aage ...	Fredericia	28. 1.04	„ „	2. 6.22	„ „ 2	30. 7.27
28965	Isaksson, Niels Gustav ..	Kalmar Län	8. 5.98	Vejen	20.11.25	Vejen	2. 4.27
27006	Jacobsen, Viggo Tychsen.	Ejby	27. 6.02	Køge	7. 4.25	Kbhvn. Afd. 14	23. 7.27
33125	Jepsen, Jørgen	Haderslev	7.10.07	Haderslev	21. 3.26	Haderslev	28. 5.27
35396	Jeremiasen, Ingvard.....	Værum	24. 4.04	Randers	19. 5.23	Randers	9. 4.27
10758	Johansen, Peter Riisgaard	Gedser	23. 9.02	Aarhus	1.11.21	Centralafd.	9. 7.27
37029	Knudsen, Harald	Egense	27. 8.02	Svendborg	22. 8.23	Svendborg	2.10.26
4760	Larsen, Chr.....	Stouby	2. 6.85	Randers	26. 7.07	Kbhvn. Afd. 14	2. 7.27
15398	— Christian F. V..	København	2.12.96	Kbhvn. Afd. 5	10. 7.15	„ „ 5	16. 7.27
7230	— Sven.....	—	1. 2.04	„ „	8. 4.26	„ „ 13	23. 4.27
25990	— Svend Ove Will.	—	16.10.99	„ „ 1	7.12.17	„ „ 14	4. 6.27
18312	Maahz, Hans.....	Haderslev	16.10.90	Frederikshavn	29. 9.11	Kolding	6.12.24
39794	Madsen, Ejler.....	Erindlev	30. 8.06	Rødby Havn	7.11.24	Rødby Havn	1. 5.26
39243	— Jens Valdemar.	Vonsild	9. 5.05	Kolding	1.11.24	Kolding	24. 4 26
6269	— Juul E. Malthe.	Nysted	29. 5.06	Holeby	1. 9.26	Kbhvn. Afd. 14	9. 7.27
7410	Mathiasen, Svend Aa. H...	Nivaa	11. 6.08	Helsingør	29. 1.27	Helsingør	21. 5.27
35352	Mortensen, Arthur.....	Asfærg	20. 8.00	Randers	23.11.22	Randers	16. 4.27
24261	Nielsen, Aage.....	Gylling	11. 8.96	—	4.11.16	Odder	4.12.26
38205	— Adolf Viggo J..	Thestrup Sogn	25.10.04	Næstved	24. 5.24	Kbhvn. Afd. 3	23. 7.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
10725	Nilsson, Arnold Johs....	Frederiksberg	15.10.07	Kbhvn. Afd.	20. 8.26	Kbhvn. Afd. 14	30. 7.27
13854	Nielsen, Christian Peter	Handrup	23. 2.80	„ „	31. 3.27	„ „ 14	16. 7.27
32909	— Edvard Anton..	København	11. 8.99	„ „ 4	6. 3.20	Centralafd.	16. 7.27
34789	— Hans Chr.....	Manderup	10. 1.04	Frederikssund	18. 4.23	Frederikssund	29. 1.27
37030	— Helge M.....	København	27. 6.04	Svendborg	18. 8.23	Svendborg	18.12.26
37760	— Lars M. Mølgaard	Hundborg	9. 1.05	Holstebro	1. 3.26	Holstebro	20. 3.26
28561	— Niels Bøgh	Søby	7. 7.05	Svendborg	9. 2.25	Svendborg	24. 4.26
1137	Nyholm, Thorkil Juul ...	Taars Sogn	6. 4.07	Kbhvn. Afd.	26. 9.25	Kbhvn. Afd. 12	30. 7.27
2961	Olsen, Carl Otto H....	Espergærde	29. 8.05	Helsingør	1.10.25	Helsingør	23. 4.27
6865	Ohlsson, Erik Vilh.	København	20. 9.07	Kbhvn. Afd.	3. 4.26	Kbhvn. Afd. 18	30. 7.27
15713	Petersen, Axel Th. Hans.	Aarhus	4. 5.91	„ „	15. 6.26	„ „ 18	23. 7.27
1718	— Carl Theodor..	Flemløse	29. 1.92	„ „ 4	24.10.14	Centralafd.	19. 6.26
37327	— Christian P. ...	Taulov	20. 8.04	Fredericia	22.12.23	Kolding	8. 5.26
37853	— Hans Laurits ..	Nyborg	8. 6.90	Nyborg	8. 4.24	Nyborg	26. 3.27
10579	— J. K.	Peterstrup	9. 6.95	Skanderborg	10. 5.15	Randers	6.11.26
15468	— Leo Henry.....	Aarhus	19. 1.08	Kbhvn. Afd.	9. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	2. 7.27
14433	Pedersen, Poul Hother ..	København	8. 1.08	„ „	16. 4.27	„ „ 8	23. 7.27
34813	Palm, Hugo.....	Skaarup	5. 9.02	Svendborg	29. 9.22	Svendborg	25. 9.26
14439	Pilskov, Edvard Alfred .	København	26. 5.98	Kbhvn. Afd.	28. 1.27	Kbhvn. Afd. 6	2. 7.27
16163	Prieme, Poul	—	11.12.01	„ „	1. 7.27	Centralafd.	2. 7.27
29991	Rasmussen, Chr. Ranner ...	Vigerslev	3.12.05	Maribo	4. 9.25	Maribo	26. 3.27
11351	Ryaa, Niels C. O. Nielsen	København	23. 4 01	Kbhvn. Afd.	10. 5.20	Centralafd.	30. 7.27
38697	Sørensen, Charles Edv. ..	—	16. 1.04	„ „	15. 3.24	Kbhvn. Afd. 5	9. 7.27
29004	— Niels Henry ...	Helsingør	23. 6.98	Helsingør	9.11.18	„ „ 5	23. 7.27
39379	Sass, Johan August ..	København	28. 5.86	Kbhvn. Afd.	26. 5.24	„ „ 14	30. 7.27
12972	Stensholm, Hugo E. Vald. .	Thorshavn	3. 2.08	„ „	18. 1.27	„ „ 2	2. 7.27
27583	Strunck, Anton	Viborg	7. 3.05	Viborg	1. 5.25	Viborg	7. 5.27
34509	Thomsen, Chr.....	Uggerby	9. 6 95	Aalborg	20.10.13	Kbhvn. Afd. 15	9. 7.27
23279	Vagner, Martin	København	11. 4.07	Kbhvn. Afd.	2. 6.25	„ „ 18	2. 7.27

Imellem Talerne sang Forsamlingen et Par i Dagens Anledning forfattede Sange, og endelig havde Afdelingens gamle, ovenfor nævnte Kasserer, Hans Jensen, Ordet for at mindes Afdelingens første Trængselsaar; navnlig i 1901 kneb det med at holde Interessen for Fagforeningen i Live. Der var saaledes paa et vist Tidspunkt kun 6 Medlemmer tilbage.

Efter Fællesspisningen dansedes der i halvanden Time, hvorefter Medlemmerne samledes om Kaffebordene, hvor der ligeledes herskede en udmærket Stemning, der stimuleredes ved forskellig Optræden til Festdeltagernes Underholdning.

Derefter fortsattes Dansen til Kl. 3, og Selskabet skiltes efter at have tilbragt en fornøjelig Aften ved en vel tilrettelagt Fest, et kært Minde rigere.

Teknologisk Instituts Aftenskole 1927-28.

Patentvæsen og Opfindervirksomhed.

Under Hensyn til den store Betydning, som Patentvæsenet har for den tekniske Udvikling, har Fagskolen formaaet Hr. Ingeniør, cand. polyt. V. E. Lundsfryd, der er ansat under Patentdirektoratet, til at holde nogle Foredrag om dette Emne efter følgende Plan:

1. Foredrag.

Hvad er Patentlovgivningens Formaal?
Hvad er en Opfindelse?

2. Foredrag.

Hvorledes skal en Patentansøgning affattes?
Hvorledes behandler Patentdirektoratet Ansøgningen?

3. Foredrag.

Hvilke Rettigheder og Pligter medfører et Patent?
Hvilken praktisk Betydning har Patenter.

Efter hvert af de to første Foredrag har Tilhørerne Adgang til at stille mundtlige og skriftlige Spørgsmaal. Skriftlige Spørgsmaal vil blive besvaret ved det efterfølgende Foredrag.

Foredragene afholdes Fredag Aften Kl. 8, første Aften Fredag den 25. November.

Adgangskort à 3 Kr. for alle Foredragene faas ved Henvendelse til Aftenskolens Kontor, G. A. Hagemannsgade 2, 2. Telefon om Dagen C. 8760, om Aftenen C. 51036.

Boghandelen „Fremad".

Et nyt socialistisk Værk.

Paa »Fremad«s Forlag udkommer i disse Dage en Bog, som er en hel ny Forøgelse af vor sociale Literatur, nemlig N. K. Christensen: Socialismens og Klassekampens Historie. Forfatteren, der i mange Aar har været

Lærer paa den socialdemokratiske Arbejderskole, har ud fra sin dybe Indsigt og sine omfattende historiske Kundskaber udarbejdet en Bog i et klart og redeligt Sprog, frigjort for enhver Art af Svulst og dybsindig Filosofi. Han dynger Kendsgerning paa Kendsgerning og sætter Socialismen i levende Forbindelse med Samfundsudviklingen fra de ældste Tider til vor Tid. Bogen er i Virkeligheden en sammentrængt Verdenshistorie, gennemsyret af den økonomiske Opfattelse, som Karl Marx har formet. Det er første Gang, der paa Dansk foreligger en saadan Skildring.

Lommebog for Arbejdere.

Den ny 15. Aargang for 1928 vil foreligge omkring 1. December og foruden sit sædvanlige righoldige Kalenderstof bringe en Del læseværdige Artikler, hvoraf vi skal nævne: »Kan Lønreduktionen afskaffe Arbejdsløsheden?«, Vilkaarene for Parcelbyggeriet, »Hvad betyder Folkeforbundet for Arbejderbevægelsen?«, Redegørelse for de amputerede Sociallove m. m. Lommebog for Arbejdere plejer hurtigt at blive udsolgt, saa man gør vel i at indsende sine Ordre i Tide. Prisen bliver Kr. 1,65 i solidt Helshirtingsbind.

Meddelelser fra Hovedkasserne.

Specialarbejderforbundet.

Slettet for Restance.

Medlem Nr. 48911, Carl G. Thorv. Andersen, født i Odense 27.6.81, indmeldt i Rødby-Havn 9.5.24, slettet i Nakskov. Sidst betalte Uge 13.8.27.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 29550	Hansen,	Einer Robert	(Kbhvn. Afd.)
- 20254	Jacobsen,	Orla Anton	(—)
- 12664	Maaes,	Aksel Heinrich	(—)
- 1139	Michelsen,	Ejner Fred. John	(—)
- 23704	Nielsen,	Søren	(—)
- 13401	Olsen,	Knud	(—)
- 32189	Sørensen,	Søren Chr. Halling	(—)
- 9473	Pedersen,	Anton Rasmus	(Aarhus -)
- 34181	Larsen,	Edvard Emil	(Køge -)
- 25667	Wassileffsky,	Carl M. Bruun	(Nakskov -)

Medlem Nr. 2290, Jens M. Nielsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 25908 Jensen, Johan Anders.
- 1065 Larsen, Chr. Sabro S.
- 20279 Petersen, Peter E. Kyllebæk.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 8639	Henriksen,	Lauritz	28. 8.09
- 24932	Herberg,	Viktor	23. 3.18
- 7251	Jensen,	Jens Chr.	11. 1.08
- 25862	Månsson,	Otto	2. 2.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 24146	Andersen,	Aage Laur. Chr.	1. 1.27
- 35083	Becker,	Vilhelm Johs.	31. 3.23
- 37444	Bonke,	Ejner	22. 5.26
- 30613	Christensen,	Ingv. Jens Th.	17. 4.26
- 1112	—	Poul Ejner Berg	27.11.26
- 6618	Carlsen,	Jens Lykke	11.12.26
- 799	Dahlgreen,	Axel Emil	7. 3.25
- 20206	Eberth,	Friedrich	5. 2.21
- 7048	Eiby,	Otto Stig Carl	27. 9.24
- 352	Engelstoft,	Bernhard Philip	7.11.25
- 33635	Hansen,	Carl Anders Knud	20. 3.26
- 18557	—	Robert Richard	14. 7.23
- 38836	Hebbe,	Alfred	2. 8.24
- 30111	Herdahl,	Aage Poul	26. 2.27
- 4849	Jensen,	Henry	31. 3.23
- 25908	—	Johan Anders	4. 6.27
- 38351	Jørgensen,	Julius Bernhard	30. 4.27
- 26907	Iversen,	Georg Peter	26. 2.27
- 5587	Johansen,	Otto Michael	7. 8.26
- 2798	Knudsen,	Peter Brandstrup	21. 8.26
- 20087	Kossak,	Fritz	12. 2.21
- 1065	Larsen,	Chr. Sabro Syvert	4. 6.27
- 28203	—	Jørgen V. Lundegaard	3. 4.26
- 36526	—	Knud Torben	7. 5.27
- 38545	Meilstrup,	Einar Bøje	4.10.24
- 36563	Mouritzen,	Svend Aage	7. 2.25
- 1188	Munck,	Poul	25. 9.26
- 17307	Møller,	Hans Marinus	5. 2 27
- 19286	Nielsen,	Alfred	2 4.21
- 28000	—	Hans	2. 5.25
- 4823	—	Henry Arthur	6. 2.26
- 539	—	Johan Franklin	25. 6.27
- 5741	—	Oscar Georg	12. 6.26
- 20156	Nehlsen,	Peter	8. 1.21
- 25382	Olsen,	Axel Hans Bendix	6. 5.22
- 8493	Petersen,	Hans Ørsted	26. 2.27
- 65	—	Henry Emil Blem	23. 1.26
- 29643	—	Jens Christian	11. 8.23
- 32542	—	Otto Chr. Alfr.	15. 3.24
- 20279	—	Peter E. Kyllebæk	18. 6.27
- 33603	—	Peter Jacob	15. 7.26
- 36068	Poulsen,	Viggo Hans E.	28.11.25
- 7844	Rasmussen,	Fritz Henry	16. 4.27
- 11957	—	Hans Peter	19. 3.27
- 38252	Rosenkrands,	Adser	28. 3.25
- 33531	Sørensen,	Carl Chr.	17. 7.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 10.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 2 DECEMBER 1927 14. Aarg.

Ikke pille ved Fæstningen.

Det begynder ojensynligt at genere Arbejdsgiverne, at der i den staaende Diskussion om Arbejdslønnen er blevet inddraget et Begreb, der kaldes Arbejdseffektiviteten. Nu havde Arbejdsgiverforeningen tilrettelagt og gennemført en storstilet Agitation imod de „høje" Arbejdslønninger, havde faaet Støtte fra den siddende Regering og fra nationalokonomisk interesseret Side og havde haft Held til at faa store Dele af det danske Samfund, der spejder efter enhver Mulighed for at komme ud af den økonomiske Krise, til at tro paa, at naar blot Lønningerne kom yderligere ned, vilde det hjælpe. Ja, endogsaa hos mange Arbejdere var Tvivlen vakt. Vilde det ikke kunne hjælpe, om vi gav Skruen en Omgang til nedefter?

Men saa begyndte enkelte, først forsigtigt, senere mere bestemt, og fulgt af flere og flere, at spørge: Hvad ydes denne høje Arbejdsløn for? Er det for godt og samvittighedsfuldt Arbejde? Er det for en god og forsvarlig Arbejdspræstation? Arbejderne svarer rent instinktivt, at der udføres godt Arbejde her i Danmark, og at der udføres langt mere af samme Arbejde pr. Tidsenhed nu end tidligere. Enkelte Arbejdsgivere indrømmer det, men Spørgsmaalet interesserer ikke Arbejdsgiverforeningen blot tilnærmelsesvis i samme Grad som Arbejdslønnen udtrykt i Fortjenestestatistikken.

Og er det ikke naturligt at spørge, hvad der ydes for den givne Løn? Arbejdet er en Præstation, der skal betales. Ydes der en god Arbejdspræstation, er det naturligt, at Lønnen er højere end for en mindre god Arbejdsydelse, paa samme Maade som der for en god Vare maa betales mere end for en daarlig. I Jærnindustrien er det da ogsaa en Forudsætning, at dygtigere og mere betroede Arbejdere har en højere Løn.

Men Arbejdseffektiviteten maa der altsaa ikke tales om, mener Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad, der stempler dem, som fremdrager Spørgsmaalet om Arbejdspræstationen, som Mirakel-Doktores, „der vil bruge det som en Slags Arkanum til at kurere Samfundsbrøst med". Videre skriver „Arbejdsgiveren":

> „Arkanum er maaske ikke det rette Ord. Arkana er, saavidt vi ved, Mediciner, hvis Sammensætning holdes hemmelig af Fabrikanterne. Men i de Tilfælde, vi her taler om, paatager Fabrikanterne, der naturligvis selv tror paa Lægemidlets Ufejlbarlighed, sig den største Umage med at endevende, analysere, forklare, og — navnlig — lave Statistik paa Sagen. Og Statistik er godt. Har man blot en fyldig Statistik, kan man næsten altid, naar man er fast i Troen, finde Beviser i den for det, man allerede forud troede paa. Navnlig naar dens Grundlag er angribeligt.
>
> Og nu er det Arbejdseffektiviteten, der skal holde for."

Ja, det er jo kedeligt nok! Nu har Arbejdslønnen længe nok maattet holde for, uden at nogen egentlig har vidst, hvad Lønnen var. Spørg 10,000 Mennesker, der raaber op tidligt og sildigt med den høje Arbejdsløn, om, hvad Lønnen for de danske Arbejdere egentlig

er, og 9999 aner det ikke, men Arbejdsgiverne siger, at Lønnen er for høj, og saa er det selvfølgelig rigtigt, og de Mennesker, der ønsker Arbejdseffektiviteten belyst, fordi det nu engang er den, der skal betales, er kun nogle markskrigerske Arkanafabrikanter. Medens Arbejdsgivernes Reduktionskrav er lægende Medicin, anerkendt af Fakultetet, er Arbejdernes Paastand om den stærkt stegne Arbejdseffektivitet kun at betragte som Sybilles Livsvækker. Medens Konstatistikken (Arbejdsgivernes), naar den omhandler Lønninger, er god, er den, saa snart det drejer sig om Arbejdseffektiviteten, kun af det onde.

Det skal indrømmes, at en Statistik vedrørende det sidste Begreb kun kan blive ufuldstændig, men derfor er den dog ikke betydningsløs. Selv Videnskaben har jo ofte skønnet sig til en Teori, der gennem senere Praksis har vist sin Holdbarhed.

Hvorfor da tage saadan paa Veje overfor de Beregninger, som Kontorchef Vedel-Petersen har foretaget, og som vi gjorde vore Læsere bekendt med i sidste Nummer af Fagbladet, tilmed naar man ikke er i Stand til at afkræfte dem. „Arbejdsgiveren" skriver i saa Henseende kun:

> „Den Dør, Snedkeren i 1914 fik leveret til at sætte ind i en Bygning, var ikke i den Grad som Døren af 1927 færdiglavet fra Fabrikkens Side. Der var adskilligt mere at lave ved den i 1914 end nu. At give 1927-Snedkerens forøgede Arbejdsintensitet nogen Ære paa den Konto, er Vrøvl.
>
> Paa nogle Arbejdspladser sleb og afprøvede man maaske tidligere Værktøjet, medens man nu lader dette gøre forud andet Steds, — og derved bliver selvfølgelig det effektive Arbejde paa den Arbejdsplads — statistisk set „mere" effektivt.
>
> Man har mange Steder fundet det rigtigt at sætte flere Hjælpearbejdere ind — atter Forøgelse af Fagarbejdernes Arbejdseffektivitet.
>
> Og saaledes videre."

Dermed mener „Arbejdsgiveren" at have gjort det af med Kontorchefens Beregninger. Slet saa let gaar det imidlertid ikke. Interessen for Arbejdseffektiviteten er vakt, og Arbejdsgiverne kommer ikke udenom, hvis de vil tale om Lønninger, da ogsaa at tale om Arbejdspræstationerne.

I Kemien skelner man mellem den kvantitative Analyse og den kvalitative. Arbejdsgiverne har med Hensyn til Lønforholdet foretaget en kvantitativ Analyse uden at tage Hensyn til den kvalitative, der ellers er en Forudsætning for den første. Det er altsaa ikke Arkana, det drejer sig om at fremstille fra deres Side, som fordyber sig i Arbejdseffektiviteten, men en Analyse af Lønforholdet, ikke et Forsøg paa at kurere en Samfundsbrøst, men et Forsøg paa at bevise, at Lønningerne ikke er Aarsag til denne Brøst.

Hvis iøvrigt Arbejdsgiverne var interesserede i dette Spørgsmaal, vilde de bedre end nogen andre kunne analysere det, og hvorfor ikke gøre det, hvis oven i Købet det kunde vise sig, at det er noget Vrøvl med denne Arbejdseffektivitet, der skal være steget saa meget. Og naar „Arbejdsgiveren" skriver:

> „Man kan naturligvis paa et begrænset Omraade — det har vi jo set — sætte sig hen og sammenligne Akkordtakster og Timefortjenester. Det kan iøvrigt være svært nok det. Men tror man, det ud over at beskæftige en Mand en Tid har nogen Interesse, naar man ikke samtidig kan konstatere, i hvilken Grad tekniske Forbedringer og forbedret Tilrettelæggelse af Virksomheden har medført forøget Effektivitet?",

saa maatte det vel kunne udregnes, hvor meget af den forøgede Effektivitet, der skyldes tekniske Forbedringer. Men maaske er man bange for Resultatet? Maaske vilde en saadan Analyse ganske gøre det af med Paastanden om de høje Lønninger? Vi vil for vort Vedkommende imødese Resultatet med Sindsro. Ingen ønsker mere end vi Klarhed over Arbejdsforholdet, i videre Forstand Virksomhedernes Forhold. Bliver der skabt Klarhed, tager vi Konsekvensen deraf, Arbejdsgiverne synes i Modsætning hertil at være interesseret i det størst mulige Hemmelighedskræmmeri; kun paa et Omraade skal Alverden vide Besked: Arbejdsfortjenesten. Hvem, der vover at røre ved noget af det andet, er en Vanhellig, der vil profanere Arbejdsgivernes hellige „Vi alene vide Domæne".

Hvor Arbejdsgiverne har indført tekniske Forbedringer, er de i Stand til at udregne disses Delagtighed i Effektivitetens Stigning, og hvor saadanne Forbedringer ikke er indførte, er Regnestykket for Arbejdsgiverne, hvis Regnskabskontorer sidder inde med det her fornødne Materiale, ganske enkelt. Lad os i saa Henseende anføre A/S Burmeister & Wain, der for tekniske Forbedringer paa Skibsværftet fik en ekstra Reduktion af Akkordpriserne paa 19 pCt. Her var altsaa intet i Vejen for, naar det drejede sig om at opnaa en Reduktion af Lønnen, at udregne Værdien af de tekniske Forbedringer. For et andet Skibsværft, der ikke har gennemgaaet nogen teknisk Forbedring, har Arbejdsgiveren beregnet Stigningen i Arbejdernes

Arbejdseffektivitet siden 1914 til 16 pCt. Vi gaar ud fra, at Manden baade kan regne, hvad han ofte har afgivet Beviser paa, og at han ikke har regnet for lavt. Der maa vel hos Arbejdsgiverne gøre sig en vis Tendens gældende, siden man fra den Side ikke tror paa, at Tal, som kommer fra Arbejdernes Side, kan være tendensfri. „Arbejdsgiveren" skriver nemlig:

„Kontorchefens Resultater hviler paa Fagforeningsoplysninger, som jo næppe kan anses for at være ganske tendensfri, de hviler til Dels paa Oplysninger om Forholdene i en enkelt eller i nogle ganske faa Virksomheder, og saa er de (hvad man ikke kan) udregnet paa Grundlag af Sammenligninger mellem Forhøjelsen af Akkordtaksterne og af Timefortjenesten, — rent bortset herfra vil vi advare mod at vandre videre ad denne unyttige, urimelige og tidsspildende Statistikkens endeløse Irrvej."

Altsaa ikke pille ved Fæstningen.

Arbejdsløshedstællingen den 24. September 1927.

Som det vil være i hvert Fald Tillidsmændene og de arbejdsløse Medlemmer bekendt, foretoges der den 24. September en Undersøgelse af de Arbejdsløses Antal og de enkelte Arbejdsløses Forhold. Undersøgelsen foretoges fra 2 forskellige Sider, nemlig De samvirkende Fagforbund og Statistisk Departement, og ganske naturligt var derfor Materialet tilrettelagt saaledes, at den samme Besvarelse, som den Arbejdsløse afgav paa det ham tilstillede Spørgeskema, kunde bruges for begge Undersøgelser.

For De samvirkende Fagforbunds Vedkommende var Formaalet med Undersøgelsen at konstatere, hvorledes de Arbejdsløse var stillet i Forholdet overfor Understøttelsen, specielt den ekstraordinære Understøttelse, og den Virkning, det vilde have for de Arbejdsløse, at den ekstraordinære Understøttelse bortfaldt, ligesom man ogsaa ønskede konstateret, hvilket Antal Personer, der foruden den Arbejdsløse selv blev direkte ramt herved.

For Statistisk Departements Vedkommende var Formaalet nærmest at konstatere, hvorledes Arbejdsløsheden fordeltes paa de forskellige Grupper af Arbejdere saavel som med Hensyn til Aldersgrupper, Stedgrupper og Gruppering efter Civilstand.

Det er almindeligvis ikke let at faa inddraget Materiale, hvor Talen er om et saa stort Tal af Mennesker, som det her drejede sig om, og navnlig ikke, naar hver enkelt af disse skal besvare et saa udførligt Spørgeskema, som Tilfældet var. Imidlertid maatte det paaregnes, at de Arbejdsløse under den forhaandenværende Situation vilde være særlig indforstaaede med Nødvendigheden af at afgive Oplysningerne, og denne Forstaaelse var i ikke mindre Grad til Stede hos de mange Tillidsmænd, der havde den besværlige Opgave i Løbet af faa Dage at uddele Spørgeskemaerne og paany indsamle dem, samt derefter gennemgaa dem til Brug for de Besvarelser, der gennem Fællesorganisationen skulde indgives til De samvirkende Fagforbund, som efter Opfordring af det store Fællesudvalg vedrørende Arbejdsløsheden havde paataget sig Indsamlingen og Bearbejdelsen med det ovenfor nævnte Formaal for Øje.

Efter at Tillidsmændene havde foretaget de nødvendige Uddrag til Brug for De samvirkende Fagforbunds Statistik, sendtes Spørgeskemaerne fra Afdelingerne til deres respektive Arbejdsløshedskasser, hvorfra de samlede fra hvert Fag afgaves til Statistisk Departements Benyttelse.

Resultatet af Spørgeskemaernes Indsamling blev, at ca. 82 pCt. Besvarelser indkom, hvad der maa siges at være ret enestaaende, naar Talen som før anført drejede sig om et saa stort Antal, nemlig 44,000.

Sætter man de fra Afdelingerne indgaaede Besvarelser i Forhold til Medlemstallet i de Organisationer, der kunde være Tale om at regne med, bliver Procenten endnu højere, nemlig omkring 90 pCt. Det maa endvidere tages i Betragtning, at der ikke overalt findes Fællesorganisationer, og at der ogsaa, hvor der findes Fællesorganisationer, er Fagforeninger, som ikke er tilsluttede disse, men trods dette har Samarbejdet mellem de forskellige Faktorer altsaa alligevel været saa godt, at det indkomne Materiale maa erkendes at være fuldgyldigt Udtryk for Arbejdsløsheden paa det paagældende Tidspunkt.

De samvirkende Fagforbund har paa Basis af Materialet fra Fællesorganisationerne kunnet opstille en Tabel over Arbejdsløsheden omfattende hver enkelt By i Landet, hvor der findes organiserede Arbejdere, og i denne Tabel udrede saavel Antallet af Arbejdsløse med Udskillelse af, hvem der var Familieforsørgere, Antallet af Børn, Forholdet imellem Arbejdsløse med og uden Understøttelse og ved Siden deraf en Opgørelse over Antallet af Medlemmer, der arbejdede paa indskrænket Tid, og hvor stærkt Arbejdstiden var indskrænket.

Der foreligger Oplysninger fra 2124 Fagforeninger omfattende 259,574 Medlemmer med et Antal Arbejdsløse pr. 24. September paa 42,501. Heraf var paa det paagældende Tidspunkt 18,127 uden Understøttelse, og af disse var 11,408 Familieforsørgere med et Børneantal paa 21,658. Den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent var 16,3, men er naturligvis betydelig forskellig for de forskellige Steder i Landet, varierende fra nogle ganske faa Procent til mellem 30 og 40 pCt. Tages København for sig og den øvrige Del af Landet for sig, bliver Forholdet det, at den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent for København er 14,9 og for Provinsen 17,8. For hele Landet var der 2879 Medlemmer, som arbejdede paa indskrænket Arbejdstid med en gennemsnitlig ugentlig Arbejdstid paa 31,9 Timer.

I en anden stor Tabel har De samvirkende Fagforbund samlet Arbejdsløsheden fagvis og i forskellige Grupper, der fordeler sig saaledes:

	Antal Fagforeninger	Antal Medlemmer	Antal Arbejdsløse
Industrifag	881	113883	19922
Bygningsfag	317	22082	3833
Arbejdsmandsfag	206	75610	14814
Landarbejderfag	475	11000	729
Kommunale Arbejdere	32	8168	34
Koncessionerede Virksomheder	19	4292	20
Restaurationsfag	16	2819	692
Forskellige Fag	111	5721	524
Handels- og Kontorfag	47	10512	986
Søfart	20	5487	947
Tilsammen	2124	259574	42501

Af disse Grupper havde Restaurationsfaget den højeste Arbejdsløshedsprocent, nemlig 24,5, medens Industrifag, Bygningsfag, Arbejdsmandsfag og Søfartsfag havde henholdsvis 17,5, 17,4, 19,6 og 17,3, de øvrige Grupper laa under 10 pCt.

Den omhandlede Statistik, der findes i »Arbejderen« for den 3. December, viser altsaa klart og utvetydigt, at der selv paa det omhandlede Tidspunkt, der maa siges at høre under den gode Tid af Aaret, fandtes et abnormt stort Antal Arbejdsløse, hvoraf over 18,000 var uden Understøttelse, og hertil kommer over 11,000 Hustruer og omtrent 22,000 Børn. Tager man saa endvidere dem, der var paa ekstraordinær Understøttelse og en Uge senere kunde føjes til Tallet af dem, der ingen Understøttelse havde, vil man faa en Følelse af, hvad den nuværende Regerings Politik har ført med sig, og hvilken Kynisme den maa være i Besiddelse af, for umiddelbart før Efteraarets Indtræden ganske rolig med Hænderne i Skødet at kunne overlade disse mange Tusinde til deres Skæbne. Hvis den endda havde haft den Undskyldning, at den ikke var i Stand til at tilvejebringe de fornødne Midler, kunde dette have tjent som en Slags Forsvar, men den senere Tids Lovgivning har jo vist, at der ikke fattes dem noget for at komme til at lette Vilkaarene for de store Skatteydere og Formueejere. Har der imidlertid været nogen indenfor Arbejdernes Kreds, der har ment, at vi ingen Fordel havde af at have en socialdemokratisk Regering, saa vil Resultatet af den nuværende Regerings Virksomhed formentlig have bragt dem paa andre Tanker.

Undersøgelsen, som Statistisk Departement har foretaget, og som foreligger offentliggjort i Statistiske Efterretninger af 28. November 1927, havde som anført til Formaal at skaffe et Overblik over de Arbejdsløses Fordeling i en Række forskellige Grupper som Alder, Bopæl, Arbejdsløshedens Varighed, Medlemstidens Varighed m. v. En saadan samlet Statistik har ikke tidligere foreligget, og ud fra den Betragtning, at de Arbejdsløse, der fandtes den 24. September, maatte siges at repræsentere den egentlige Arbejdsløshed, idet Vinterens Arbejdsløse endnu ikke havde meldt sig, ønskede Departementet, forinden den ekstraordinære Understøttelse ophørte, at faa foretaget denne Opgørelse dels til Belysning af Situationen og dels til Sammenholdelse med senere Tiders Forhold. Departementet henvendte sig til Arbejdsløshedskassernes saakaldte 12 Mands-Udvalg, der efter nogen Overvejelse paatog sig Medvirkningen ved Indsamlingen af Materialet og navnlig at bringe den forannævnte Forbindelse i Stand mellem de 2 samtidige Undersøgelser.

Det af Statistisk Departement udarbejdede Materiale vil nemlig ogsaa være af væsentlig Værdi for Arbejdsløshedskasserne og navnlig disses Ledelser ved Beregningen af, hvorledes Understøttelsesforholdene indenfor de respektive Arbejdsløshedskasser skal ordnes, og hvor det er af Betydning at have en Rettesnor for, baade hvorledes Medlemmerne fordeler sig med Hensyn til Anciennitet, og hvorledes Stillingen er imellem gifte og ugifte og med de forskellige Alderstrin. Departementet afgav derfor ogsaa Tilsagn om, at det bearbejdede Materiale vilde blive uddraget for hver enkelt Arbejdsløshedskasses Vedkommende og derefter tilstillet disse.

De Arbejdsløse er med Hensyn til Civilstand delt i 3 Grupper, kaldet ugifte, gifte og fhv. gifte, og Landet er opdelt i henholdsvis Hovedstaden, Provinsbyerne, Byernes Forstæder og Landdistrikterne iøvrigt. Den 3die Gruppe, Byernes Forstæder, hører kommunemæssigt set til Landkommunerne, men en Del af dem, som er delvis sammenbygget med Købstæderne, har fælles Kaar med disse, hvorfor man har ment at maatte holde dem udenfor Gruppen af egentlige Landkommuner.

Af de ca. 44,000 Arbejdsløse har 37,022 indgivet Besvarelser, og de forskellige Tabeller hviler altsaa paa dette Tal, idet man dog med Hensyn til Opgørelsen over hvormange, der var uden Understøttelse, saavel som ogsaa med Hensyn til Arbejdsløshedens Varighed har regnet med, at de Arbejdsløse, der ikke havde besvaret Spørgeskemaet, maa menes i høj Grad at omfatte saadanne, der baade er uden Understøttelse og ogsaa har lang Arbejdsløshed. Af de 37,022 Arbejdsløse er 32,127 Mænd og 4895 Kvinder, der fordeler sig paa følgende Maade:

	Under 25 Aar	25—49 Aar	50—59 Aar	60 Aar og derover	Ialt
Ugifte	7188	4764	491	200	12643
Gifte	1292	15353	3526	1604	21775
Fhv. Gifte	43	1387	722	452	2604
Tilsammen	8523	21504	4739	2256	37022

	Hovedst.	Provinsb.	Forstæder	Landdistr.	Ialt
Ugifte	5552	5262	596	1233	12643
Gifte	8263	9073	1338	3101	21775
Fhv. Gifte	1444	907	86	167	2604
Tilsammen	15259	15242	2020	4501	37022

Med Hensyn til de Arbejdsløses Understøttelsesforhold viser Opgørelsen fra Statistisk Departement et Resultat, der, naar de forskellige Forhold tages i Betragtning, falder sammen med den af De samvirkende Fagforbund foretagne Opgørelse, idet Statistisk Departement kommer til det Resultat, at mellem 15—16,000

Arbejdsløse maa regnes at have været uden Understøttelse paa Opgørelsestidspunktet. Departementet har været interesseret i at faa konstateret, paa hvilken Maade Arbejdsløsheden ramte de forskellige Aldersklasser af Medlemmer, men da Tallene kun omfattede de Arbejdsløse, har Beregningen ikke kunnet gøres paa Basis af disse, og der foreligger heller ikke i Almindelighed Materiale til Opgørelse deraf. Man har imidlertid for 2 Gruppers Vedkommende kunnet gøre det, nemlig Arbejdsmændene og Smede og Maskinarbejderne, der tillige er de 2 største Grupper, og vi gengiver nedenunder 2 Tabeller, som viser Resultaterne paa den Maade, at Medlemsantallet i de forskellige Aldersklasser er angivet i Procent og Indekstallet for Arbejdsløshedsprocenten sat i Forhold dertil.

Arbejdsmænd.

	Antal Medlemmer pCt.	Indekstal for Arbejdsløshedsprocenten
Under 25 Aar	17	52
25—49 Aar	66	101
50—59 —	13	132
60 Aar og derover	4	177
Tilsammen	100	100

Smede og Maskinarbejdere.

	Antal Medlemmer pCt.	Indekstal for Arbejdsløshedsprocenten
Under 25 Aar	32	143
25—49 Aar	56	77
50—59 —	8	89
60 Aar og derover	4	103
Tilsammen	100	100

Det vil af de 2 Tabeller fremgaa, at for Smede og Maskinarbejdernes Vedkommende rammes Medlemmerne under 25 Aar og over 60 Aar langt stærkere af Arbejdsløsheden end de mellemliggende Aldersklasser, medens for Arbejdsmændenes Vedkommende Aldersklassen under 25 Aar er den, der rammes mindst, medens de gamle her saavel som hos Smede og Maskinarbejderne ogsaa er ramt stærkere end Mellemgrupperne.

Vedrørende Medlemsskabets Varighed i Arbejdsløshedskassen foreligger der ligeledes en Opgørelse, der for de 37,022 Arbejdsløse fordeler sig paa følgende Maade:

	Mænd	Kvinder	Tilsammen
Under 1 Aar	1664	205	1869
1—4 Aar	10338	1990	12328
5—9 —	8530	1355	9885
10 Aar og derover	11253	1254	12507
Uangivet	342	91	433
Tilsammen	32127	4895	37022

Opgørelsen, der paa samme Maade som de øvrige Udregninger tillige er fordelt paa de respektive Aldersgrupper, viser, at forholdsvis findes der flere Kvinder med en Medlemstid af indtil 4 Aar, end Tilfældet er for Mændenes Vedkommende, medens Antallet af Mænd er størst repræsenteret i Grupperne 5 Aar og derover og i Gruppen over 1 Aar.

Arbejdsløshedens Varighed er opdelt i saavel det Tidsrum, som den Arbejdsløse har været ledig, siden han sidst havde fast Arbejde (over 3 Uger), samt hvorledes Arbejdsløsheden paa denne Maade fordeler sig paa de forskellige Aldersklasser, paa gifte, ugifte og fhv. gifte samt paa Hovedstaden og de øvrige Landsdele. De omhandlede Tabeller udviser, at 40 pCt. af Mænd og 43 pCt. af Kvinder har været arbejdsløse i $^1/_2$ Aar og derover, og for den store Gruppes, Mændenes, Vedkommende fordeler de af dem, der har haft den anførte Arbejdsløshed, sig paa følgende Maade:

	Samtlige Mænd	Gifte Mænd i Hovedstaden
Under 25 Aar	38 pCt.	35 pCt.
25—49 Aar	39 —	38 —
50—59 —	46 —	45 —
60 Aar og derover	56 —	52 —

Fordelt efter Civilstand fremkommer følgende Resultat:

	Samtlige Mænd	Mænd 25—49 Aar i Hovedstaden
Ugifte	41 pCt.	42 pCt.
Gifte	40 —	38 —
Fhv. Gifte	52 —	48 —

og endelig viser Fordelingen paa de forskellige Landsdele sig saaledes:

	Samtlige Mænd	Gifte Mænd 25—49 Aar
Hovedstaden	40 pCt.	38 pCt.
Provinsbyerne	44 —	42 —
Byernes Forstæder	40 —	37 —
Landdistrikterne iøvrigt	31 —	27 —

Foruden de angivne Udregninger findes der i den 10 Sider store Opgørelse endnu en Række Beregninger, saavel med Hensyn til Antallet af ledige Dage i det sidste Aar som Antallet af understøttede Dage, fordelt efter de førnævnte Fremgangsmaader, men det vilde føre alt for vidt at forsøge paa at gengive alle Oversigtens Enkeltheder, hvortil iøvrigt knyttes den Bemærkning, at Redegørelsen kun er foretaget i store Træk, og at selve Departementets Bearbejdelse af Materialet er endnu mere detailleret.

Den særlige Opgørelse for Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse omfatter et Antal af 5084 Arbejdsløse. Børneantallet var 3336. Medlemsskabets Varighed fordelte sig saaledes:

I under 1 Aar	453
1—4 Aar	1928
5—9 —	1105
10 Aar og derover	1541
Uangivet	57

Arbejdsløshedens Varighed, d. v. s. den sidste Arbejdsløshedsperiode, er opgjort paa følgende Maade:

1— 6 Hverdage	202
7— 25 —	866
26— 75 —	1112
76—150 —	752
151—300 —	931
301—600 —	786
601 Hverdage og derover	212
Uangivet	223
Tilsammen...	5084

Opgørelsen er videre for de enkelte af de sidstnævnte Grupper udspecificeret i, hvorledes Ledigheden fordeler sig paa de enkelte Aldersklasser, hvormange der var paa ordinær Understøttelse, og hvormange paa fortsat Hjælp samt Antallet af understøttede Dage for de enkelte Gruppers Vedkommende. I Sammendraget heraf viser det sig, at der den 24. September var 2128 Medlemmer paa ordinær Understøttelse og 1975 Medlemmer paa fortsat Hjælp, medens Resten af de Arbejdsløse altsaa har været uden Understøttelse. For 35 Arbejdsløse var intet oplyst om ledige Dage. Som tidligere nævnt er det indsamlede Materiale som Helhed og specielt for hver Kasses Vedkommende saa fyldigt, at det, der mangler, ikke paa nogen nævneværdig Maade vilde kunne have præget Resultaterne, og den Omstændighed, at de forskellige Bearbejdelser, foretaget paa hver sit Sted og paa hver sin Maade, giver samme Resultat, er en yderligere Borgen for Rigtigheden heraf.

Rent bortset fra den øjeblikkelige Nytte, som Klarlæggelsen af disse Forhold kan have, vil som anført de fremdragne Resultater have en betydelig fremtidig Værdi som Sammenligningsgrundlag for senere Tiders Forhold, og det kan derfor kun paaskønnes, at denne Opgave har været optaget til Behandling.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

I Henhold til Loven om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring skal Direktøren én Gang aarlig afholde et Møde med Repræsentanter for Kasserne. For 1927 fandt dette Møde Sted den 19. November.

Af den af Direktør Vater her aflagte Aarsberetning for 1926—27 skal følgende gengives:

Den 31. Marts 1927 var statsanerkendte Kassers Antal 68 mod 67 Aaret forud. Samme Dato var Medlemstallet 273,928 mod 270,299 forrige Aar. Af Medlemstallet er 85 pCt. mandlige og 15 pCt. kvindelige.

Desværre har Udgifterne i Aarets Løb vist sig at være 7 Mill. Kr. større end Indtægterne.

Indtægterne andrager tilsammen 22,986,259 Kr. 06 Øre og fordeler sig paa følgende Maade:

Kontingent, ordinært	Kr.	12,343,519
— ekstraordinært	-	2,185,744
— Krisehjælp	-	23,964
Ikke nydende Medlemmer, ordinært	-	113,960
— ekstraordinært	-	6,329
Bøder, Indskud m. m.	-	32,031
Renter af Kommunetilskud	-	30,000
Renter af Kapital	-	617,912
Ordinært Statstilskud	-	4,010,038
Kommunetilskud	-	3,609,308
Andre Indtægter	-	13,448

Udgifterne fordeler sig saaledes:

Dagpenge	Kr.	27,718,459
Rejsehjælp	-	51,999
Juleunderstøttelse	-	455,469
Flyttehjælp	-	27,594
Huslejehjælp	-	14,188
Krisehjælp i Henhold til Lov af 31. Marts 1926	-	316,989
Arbejdsanvisning og Driftsudgifter	-	1,564,110
Andre Udgifter	-	9,014

Paa Hovedposterne ses kun Fremgang for Kontingentet og Statstilskudet. Kontingentindtægten er steget med 3,1 Mill. Kr. og Statstilskudet med 10,000 Kr., medens Kommunetilskudene er gaaet ned med 80,000 Kr., og Renteindtægten af Kapitalen er faldet med 30,000 Kr.

Selvsagt har det været nødvendigt at udskrive Ekstrakontingent, nemlig med ca. 2,2 Mill. Kr., hvilket er ca. 15 pCt. af den samlede Kontingentindtægt fra de nydende Medlemmer.

14 Kasser ialt har udbetalt Krisehjælp efter Loven af 30. Marts 1926, og af disse var en Del anset for saa godt økonomisk funderet, at Ekstrakontingent til denne Side af Sagen kun andrager 24,000 Kr., men der er saaledes 54 Kasser, der ikke har magtet denne Opgave. Over 4000 Medlemmer har modtaget Krisehjælp.

I Metalarbejdernes Kasse oppebar 2152 Medlemmer Krisehjælp for 63,608 Dage med 171,937 Kr.

Den vedtægtsmæssige Understøttelse er i Metalarbejdernes Kasse for 1926—27 oppebaaret af 16,500 Medlemmer for 1,226,929 Dage til et Beløb af 4,253,257 Kr.

Udgifterne har ialt været 30,157,826 Kr. 35 Øre. Regner man pr. nydende Medlem i Kasserne, er den Sum, der er udbetalt i Understøttelse, 53 Kr. pr. Medlem, men regnet med selve de Medlemmer, der har oppebaaret Understøttelse, er Summen 103 Kr. pr. Mand. Den gennemsnitlige Dagpengeunderstøttelse er 3 Kr.

Kassernes samlede Formue var den 31. Marts 1926 8,093,817 Kr., men er den 31. Marts 1927 sunket til at være 1,516,967 Kr., eller med 6,576,850 Kr., hvortil er at bemærke, at Kasserne har en Gæld paa 10,340,411 Kr. Den gennemsnitlige Formue pr. Medlem er derfor kun 5 Kr. 54 Øre, men er meget forskellig fra Kasse til Kasse.

Antallet af understøttede Medlemmer har været 146,653 mod 136,112 forrige Aar. De understøttede Dages Antal er 9,014,754 mod 7,987,898 Aaret forud. Stigningen

er 13 pCt., og understøttede Dage pr. understøttet Medlem er gennemsnitlig 61 mod 59 forrige Aar.

Samtlige ledige Dage er derimod steget med 26 pCt., nemlig fra 13,239,513 forrige Aar til 16,672,761 i 1926—27. Fordeles disse over alle Medlemmerne, bliver der 61 til hver.

Ekstraordinær Arbejdsløshed har med Ret til Understøttelse været til Stede i 58 Kasser, nemlig 39 Kasser i 12 Maaneder, 6 i 9, 2 i 8, 4 i 7, 2 i 6, 1 i 5, 2 i 4, 1 i 2 og 1 Kasse i 1 Maaned.

15,000 Medlemmer har været ledige i 1 Aar eller mere.

Man fristes til at spørge, om det er en Beretning, der kunde friste til Nedskæring?

Østre Landsret afsiger en interessant Dom.

Vi hidsætter her in extenso en af Østre Landsret den 25. November afsagt Dom, der vil kunne paaregne almindelig Interesse:

I Slutningen af Juli 1927 oplystes det, at en hos General Motors International A/S ansat Formand af seks paa Selskabets Fabrik i Sydhavnen arbejdende Mekanikere havde laant forskellige Pengebeløb. Formanden blev i den Anledning afskediget af Fabrikkens Ledelse, og den 28. Juli blev det paa et Møde i Mekanikernes Værkstedsklub Nr. 112 besluttet at udtale, at de 6 Mekanikere havde handlet ukollegialt ved at laane Formanden Penge. Den næste Dag henvendte tre af de 6 Mekanikere sig paa Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforenings Kontor og traf Bestyrelsens Formand, Richard Ludvigsen, der efter at have hørt deres Fremstilling sagde til dem, at »det var en beskidt Historie, de havde været med i«, men raadede dem til at henvende sig til Klubben, hvis de følte sig forurettede, og gav dem Anvisning paa, hvis de vilde paakalde Fagforeningens Mellemkomst, da at indsende en Klage til Bestyrelsen og i den gøre nøjagtig Rede for, hvad der var sket. Da de 6 Mænd Lørdag den 30. Juli som sædvanligt mødte til Arbejde paa Fabrikken, kom Tillidsmanden i Klub 112, Hans Peter Larsen, hen til dem og spurgte, om de var rigtig kloge, og søgte — omend forgæves — tillige med flere andre Arbejdere at bevæge dem til at forlade Fabrikken. Samme Dags Aften henvendte alle de 6 Mænd sig til Ludvigsen, som gav dem samme Svar som den foregaaende Dag. Den 1. August blev der dernæst afholdt et Møde af »Fællesklubben«, hvortil alle Fabrikkens ca. 600 Arbejdere (hørende dels til Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforening, dels til andre Fagforeninger) var indbudt, og paa dette Møde, ved hvilket ca. 200 af Arbejderne var tilstede, blev det med 151 Stemmer mod 58 vedtaget at tiltræde den af Klub 112 tagne Beslutning. Følgen heraf blev, at de 6 Mekanikere den næste Dag blev nødt til at ophøre med deres Arbejde paa Fabrikken.

De henvendte sig nu til Overretssagfører Olaf Heise, som den 3. August paa deres Vegne tilstillede Fagforeningens Bestyrelse en Skrivelse, hvori han henstillede til Bestyrelsen at drage Omsorg for, at der ydedes de Paagældende fuld Oprejsning, saaledes at de uantastet kunde genoptage deres Arbejde; Overretssagfører Heise tilføjede, at det i modsat Fald var hans Mandanters Agt at indbringe Sagen for Domstolene. Denne Henvendelse blev den 5. s. M. besvaret af Bestyrelsens Formand, R. Ludvigsen, der i sin Skrivelse udtalte, at han antog, at Henvendelsen maatte bero paa en Fejltagelse, da Bestyrelsen paa det daværende Tidspunkt overhovedet intet kendte til den nævnte Sag.

Da dette Svar var Overretssagfører Heise uforstaaeligt, lod han sin Fuldmægtig, Høyer, telefonere til Ludvigsen, der indtog en ret afvisende Holdning, men henviste til, at de 6 Mænd, hvis de ønskede, at Bestyrelsen skulde tage sig af Sagen, maatte indsende en skriftlig Klage med fornødne Oplysninger.

De Paagældende besluttede imidlertid at skride til Sagsanlæg og har nu under nærværende 6 Sager, der efter Rettens Bestemmelse er forhandlet under eet, hver for sig paastaaet Dom overfor Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforening, af hvilken Sagsøgerne er Medlemmer, for, at den af Klub 112 tagne Beslutning om Forbud mod, at Sagsøgerne arbejder hos General Motors International A/S, tilbagekaldes, hvorhos de, der siden 1. August har været arbejdsløse, altsaa indtil Stævningens Dato, den 13. September 1927, i 5 Uger, paastaar Fagforeningen dømt til at erstatte dem deres tabte Arbejdsfortjeneste med Renter, 5 pCt. aarlig, fra sidstnævnte Dato. Deres Tab for de nævnte 5 Uger opgør de til 120 Kr. ugentlig med Fradrag — for de 5 Sagsøgeres Vedkommende — af oppebaaret Arbejdsløshedsunderstøttelse eller til: for Nielsen 509 Kr., for Wagner 528 Kr. 50 Øre, for Frederiksen 528 Kr. 50 Øre, for Christensen 600 Kr., for Vendelskov 485 Kr. 64 Øre og for Møller 522 Kr.

Fagforeningen paastaar sig principalt frifundet og subsidiært Erstatningen nedsat efter Rettens Skøn. Til Støtte for sin principale Paastand gør Foreningen i første Række gældende, at den ikke er rette Sagsøgt; det er ikke Fagforeningen eller dens Bestyrelse, men Klub 112, eller egentlig »Fællesklubben«, som har tvunget Sagsøgerne til at opgive deres Arbejde paa Fabrikken; Fagforeningen har intet Ansvar for Klubbens Vedtagelser, og Sagsøgerne har ikke fulgt den af Bestyrelsens Formand i Henhold til Fagforeningens Love anviste Vej, at forelægge Bestyrelsen Sagen ved en begrundet Klage. I anden Række hævder Fagforeningen, at Sagsøgerne i Virkeligheden har handlet ukollegialt ved at laane Formanden Penge og derved skaffe sig Mulighed for Begunstigelser fra hans Side paa deres Kammeraters Bekostning; denne deres Adfærd berettigede i og for sig til at ekskludere dem af Fagforeningen, men man har i Stedet derfor valgt den mildere Forholdsregel at tvinge dem bort fra dette Arbejdssted.

Ifølge § 6 i de af Dansk Smede- og Maskinarbejder-

Forbund, hvor den sagsøgte Fagforening er en Afdeling, udfærdigede »Klublove« maa et Medlem, der mener sig forurettet af andre Medlemmer, anmelde det til Værkstedets Tillidsmand, der da skal foretage det fornødne for at skaffe Klageren hans Ret, og ifølge Klublovenes § 7 kan Tillidsmanden, hvis han ikke kan skaffe et forurettet Medlem hans Ret, forelægge Sagen for et Klubmøde eller henvise den til den Afdelings Bestyrelse, hvortil Medlemmet hører, eventuelt Forbundets Forretningsudvalg, hvilket ifølge Forbundets Loves § 4 e har den daglige Ledelse af Virksomheden.

Ligesom der nu maa gives den sagsøgte Fagforening Medhold i, at den ikke har direkte Ansvar for de af Klub 112 eller »Fællesklubben« tagne Beslutninger, maa der endvidere gives den Medhold i, at der, da Sagsøgerne har været uvillige til, som af Formanden anvist, at forelægge Sagen for Bestyrelsen ved en formelig Klage og saaledes indbringe den for den af Forbundets Love fastsatte Myndighed, hvis Afgørelse vilde kunne indankes for Forbundets Forretningsudvalg, ikke vil kunne paalægges Fagforeningen at erstatte Sagsøgerne de indtalte Beløb. Fagforeningen vil herefter være at frifinde og Sagsøgerne have at betale den Sagernes Omkostninger med 25 Kr. hver.

Thi kendes for Ret:

De Sagsøgte, Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforening, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Mekanikerne Bonde Nielsen, Aage Johan Wagner, O. K. Frederiksen, Thøger Christensen, Hjalmar Vendelskov og Alex Møller, i disse Sager fri at være.

Sagernes Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 25 Kr. hver inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Vejpenge og Baadfart.

I Fagbladet for Oktober Maaned gjorde vi vore Læsere bekendt med en Opmandskendelse, der den 8. Oktober blev afsagt af Højesteretsdommer Julius Møller, og ifølge hvilken der tilkendtes nogle hos A/S Burmeister & Wain beskæftigede Nittere og Specialarbejdere Vejpenge i Anledning af, at de Paagældende var overflyttede fra Refshaleøen til Søndre Værft. Sagen opstod ved, at en Del tyske Nittere, som Firmaet har engageret paa Grund af manglende Arbejdskraft i den paagældende Branche, skulde installeres paa Refshaleøen, til Trods for, at det efter Arbejdernes Formening ikke var nødvendigt; de tyske Nittere kunde lige saa godt være sat i Arbejde paa Søndre Værft. Der knytter sig det interessante Moment til Sagen, at Smedeforbundet og Specialarbejderforbundet, da Sagen behandledes paa Timandsmøde, tilbød Firmaet en Ordning, der vilde have været langt billigere end den, som Opmandskendelsen medførte, men Firmaet holdt principielt paa, at det ikke var forpligtet til at betale Vejpenge, og at det kun vilde tiltræde en Ordning, der efter Organisationernes Formening ydede et utilstrækkeligt Vederlag til Arbejderne for den Ulempe, det var for disse at blive forflyttet fra den ene Arbejdsplads til den anden.

Efter at Kendelsen var afsagt, forsøgte Firmaet paa forskellig Maade at sabotere den; for det første nægtede Firmaet at betale Vejpenge for det Tidsrum, der laa forud for Kendelsens Afsigelse, hvad Arbejderne selvfølgelig protesterede imod, og som Firmaet efter nærmere Overvejelse dog blev klar over ikke var gennemførligt imod Arbejdernes Protest. Man gik altsaa ind paa at betale Vejpenge fra det Tidspunkt, da Overflytningen havde fundet Sted, hvilket skete i August og September Maaneder. Da Firmaet ikke kunde komme den Vej, forsøgte man en anden, idet man gjorde gældende, at naar en Arbejder havde forsømt blot en enkelt Dag, var han derefter at betragte som nyantagen, d. v. s. uden Ret til Vejpenge, da han ikke længere skulde betragtes som overflyttet fra Refshaleøen. Dette medførte, at en enkelt Mand, der havde været saa uheldig at forsømme umiddelbart efter Overflytningen til Søndre Værft, kun fik udbetalt 1 Kr. 55 Øre, medens de Arbejdere, der ikke havde forsømt, fik udbetalt ca. 115 Kr. At en saadan Fortolkning var ganske uholdbar, var jo indlysende, og ved Sammenslutningens Bistand lykkedes det da ogsaa at faa Firmaet til at frafalde den Metode til Omgaaelse af den afsagte Kendelse. Men Firmaets Ledelse var utrættelig og meddelte saa Arbejdernes Tillidsmand den 19. Oktober, at man fra og med den 21. Oktober vilde befordre Arbejderne i Arbejdstiden fra Refshaleøen til Søndre Værft og Retur i Baade, for derved at undgaa at betale Vejpenge. Denne Sejlads varede Tur og Retur 1 Time 25 Minutter, som altsaa gik tabt for Firmaet og for Arbejderne, der kun erholdt deres ansatte Timeløn for den Tid, Baadfarten varede. Dertil kom, at Baadene ikke var overdækkede, saaledes at det var umuligt for Arbejderne i Regnvejr at lade sig befordre, hvilket medførte, at de mistede en Del Arbejdsfortjeneste, fordi de ikke kunde komme paa deres Arbejdsplads. Med hele denne Ordning gaves der de paagældende Nittere og Specialarbejdere, ialt 77 Mand, en fra de øvrige Arbejdere afvigende Stilling til Skade for de Paagældende. Der er næppe nogen Tvivl om, at denne Baadfart blev iværksat for at gøre Arbejderne møre, saaledes at de gav Afkald paa Vejpenge eller tog deres Afsked paa Refshaleøen og derefter søgte Genantagelse paa Søndre Værft. At vi har Ret i denne Paastand fremgik bl. a. af Arbejdsgivernes Procedure i Den faste Voldgiftsret, hvor Sagen senere blev behandlet. En Anmodning fra Arbejderne om at faa Baaden overdækket blev afvist, og den Hensynsløshed, der prægede det hele Arrangement, fremgaar alene deraf, at naar Nitterne paa Søndre Værft paa Grund af Vejrliget maatte ophøre med Arbejdet inden normal Arbejdstids Ophør, nægtede Firmaet at befordre dem tilbage til Refshaleøen; de maatte pænt vente til Baaden afgik til planmæssig Tid i Tilslutning til Arbejdets normale Ophør.

Organisationerne kunde selvsagt ikke lade sine Medlemmer behandle paa en saa hensynsløs Maade og for-

anledigede Sagen indbragt for Den faste Voldgiftsret. Forinden tilbød man dog Firmaet at lade de Paagældende være at betragte som hjemmehørende paa Søndre Værft, uden at der skulde ydes dem Vejpenge, men krævede 1200 Kr. i Erstatning for de Tab, som Arbejderne havde lidt, men Firmaet afviste, vi tilføjer selvfølgelig, dette Forslag.

Med Kendelse af 24. November blev Firmaet saa til Gengæld dømt til at betale Arbejderne en Erstatning paa 2000 Kr., fordi det kun havde betalt den ansatte Timeløn for den Tid, Transporten varede, idet Den faste Voldgiftsret gjorde gældende, at der ikke her var Tale om almindeligt Udearbejde, thi:

»Den af Selskabet etablerede Ordning er nemlig af vedvarende Karakter, og det er en selvfølgelig og almindelig anerkendt Retsregel, at Arbejdsgiveren ikke er berettiget til at forandre de Forhold, under hvilke Akkordarbejde udføres, til Tab for Arbejderne, uden samtidig at godtgøre dem det derved lidte økonomiske Tab.

Henvisningen til, at Værkstedsreglernes § 3, 3. Stk., sidste Punkt, kun giver Arbejderne Ret til den ansatte Timeløn for Rejsetiden, kan ikke anføres herimod, da der derved tænkes paa Udearbejde af kortere Varighed og af normal Karakter, men ikke paa en mere varig Overflyttelse fra et Sted til et andet.«

Endvidere blev Firmaet idømt Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Vedrørende den Maade, paa hvilken Transporten af Arbejderne var iværksat, udtaler Kendelsen i Præmisserne,

»at Arbejderne maa kunne forlange, at Transporten foregaar paa en forsvarlig Maade. Retten er ude af Stand til at bedømme, om dette er Tilfældet, og Spørgsmaalet maa afgøres efter Reglerne for Behandling af faglig Strid, men man finder dog Anledning til at udtale, at fordi den paagældende Baad benyttes til Transport af Arbejdere fra Toldboden til Refshaleøen, hvilken Transport kun tager 5 Minutter, er det ikke dermed givet, at Baaden ogsaa egner sig til en Transport paa 3 Kvarter, ligesom Forholdet ikke behøver at være ens om Sommeren og i godt Vejr eller om Vinteren og i daarligt Vejr. — Spørgsmaalene, om Arbejderne paa Grund af den nu etablerede Ordning har Krav paa Erstatning for Ventetid eller for mistet Arbejdsfortjeneste, fordi Vejret har umuliggjort Arbejde en Dag, bør ligeledes afgøres efter Reglerne for Behandling af faglig Strid.«

Her henviser Retten Klagen over den Maade, Transporten er iværksat paa, til almindelig voldgiftsretslig Behandling, men undlader dog ikke at udtale en Kritik af Firmaets Fremgangsmaade.

Efter at Kendelsen er afsagt, rejste Smedeforbundet og Specialarbejderforbundet straks Krav om Erstatning for de Tab, som Arbejderne havde lidt ved selve Maaden, som Transporten var iværksat paa, hvilke Tab opgjordes til 2730 Kr. Der opnaaedes ingen Ordning ved Mæglingsmødet, men ved et den 6. December afholdt Timandsmøde opnaaedes et Forlig, ifølge hvilket Nitterne og Specialarbejderne fik en Erstatning paa 1000 Kr., samtidig med at de indgik paa nu at lade sig betragte som hjemmehørende paa Søndre Værft, uden at gøre Krav paa Vejpenge, og saaledes at Baadfarten ophørte. En saadan Ordning var egentlig forudsat i Højesteretsdommer Jul. Møllers Kendelse, idet han i sine Præmisser udtaler:

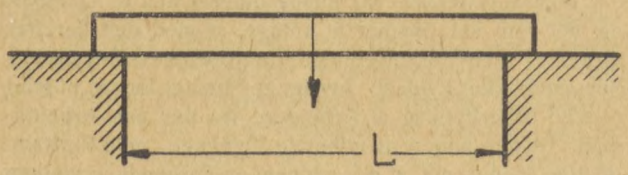
»Om iøvrigt det Tidspunkt kunde komme, da der af Hensyn til den Tid, der er forløbet efter Overflytningen, kunde blive Spørgsmaal om Vejpengenes Bortfald, er det i hvert Fald nu for tidligt at drøfte.«

Denne Udtalelse var altsaa dateret den 8. Oktober, og det var vel rimeligt at antage, at med den derefter forløbne Tid var Forudsætningen for Højesteretsdommerens Synspunkt sket Fyldest. Iøvrigt er Firmaet fortsat pligtigt til ved Overflytning af Arbejdere fra den ene Arbejdsplads til den anden at udbetale Vejpenge, men Parterne er dog enedes om, at der gennem en Forhandling mellem Organisationerne tilstræbes snarest at tilvejebringe en endelig Ordning for Overflytning af Arbejdere fra en af Burmeister & Wains Virksomheder i København til en anden. Arbejderne er nemlig klar over, saaledes som det ogsaa er udtrykt af Højesteretsdommer Jul. Møller, at det vil være en Urimelighed under de Forhold, der er opstaaet efter, at Burmeister & Wain og Københavns Flydedok og Skibsværft er gaaet op i en højere Enhed, at kræve Vejpenge ubegrænset, naar de overflyttes fra den ene Arbejdsplads til den anden, og har da ogsaa fra Sagens Begyndelse været klar til at forhandle om en Ordning. Imidlertid er det overmaade vanskeligt, og Vanskelighederne synes snarest at være stigende, at komme overens med Ledelsen i dette Firmas Skibsbygningsafdeling. Vi havde haabet, at denne Sags Forløb vilde have overbevist Ledelsen om, at det er mere hensigtsmæssigt ved Forhandling at søge opstaaende Stridsspørgsmaal bragt ud af Verden i Stedet for at skulle søge retslig Afgørelse, men forskellige Foreteelser fra de allersidste Dage synes at tyde paa, at dette Firma stadig intet har lært og fortsat mener at kunne undlade at tage rimeligt Hensyn til Arbejderne. Den heromhandlede Sag tjener Firmaet til ringe Ære. I Almindelighed er det dog saaledes, at Parterne bøjer sig for de retslige Afgørelser. Her søgte man ved ufine Midler og ved en hensynsløs Adfærd overfor Arbejderne at komme udenom en Kendelse, som Ledelsen ved sin stædige Stilling selv havde fremkaldt. Vi maa desværre vistnok være forberedt paa at betragte os som værende i Krigstilstand overfor dette Firmas Skibsbygningsafdeling, men Ansvaret herfor lægger vi paa dets Ledelse, der ikke synes at have nogen Interesse i at fortsætte Traditionerne fra en Tid, hvor Selskabets Ledelse saa med Sympati paa Arbejderne og indstillede sig paa et fornuftigt Samarbejde med disse.

Lidt Værkstedsteknik.

Bæreevne af Træbjælker.

Ved Montagearbejde benytter man sig ofte af Planker og Træbjælker til Fastgørelse for Taljestropper o. lign. Tømmerets Bæreevne kan hurtigt findes ved Hjælp af nedenstaaende Tabel 1, idet denne giver Bæreevnen for hver Centimeter af Bjælkens Bredde. Naar man da multiplicerer det i Tabellen fundne Tal med Bjælkens Bredde i cm, faas den samlede Bæreevne. Hvis Byrden ikke er ophængt paa Midten af Bjælken, men nærmere en af Enderne, bliver Paavirkningen lidt mindre, men Forskellen er ikke større, end at samme Tabel kan bruges.

Tabel 1.

Gældende for *1 cm Bredde* og Vægten virkende *paa Midten.*

Træets Tykkelse i cm.	Spændvidden L i Meter													
	0,50	0,75	1,00	1,25	1,50	1,75	2,00	2,50	3,00	3,50	4,00	4,50	5,00	6,00
4	17	11	8	7	5	5	4	3	2	2	2	1	1	0
5	27	18	13	10	9	7	6	5	4	3	3	2	2	1
6	38	25	19	15	12	11	9	7	6	5	4	3	3	2
7	52	35	26	21	17	14	13	10	8	6	5	5	4	3
8	64	45	34	27	22	19	16	13	10	9	7	6	5	4
9	72	57	43	34	28	24	21	16	13	11	9	8	6	5
10	80	71	53	42	35	30	26	20	17	14	12	10	9	7
12	96	95	76	61	51	43	37	30	24	20	17	15	13	10
14	111	111	104	83	69	59	51	40	33	28	24	21	18	14
16	127	127	127	108	90	77	67	53	44	37	32	28	24	19
18	143	143	143	137	114	98	85	67	56	47	40	35	31	25
20	159	159	158	158	141	121	105	83	69	58	50	44	39	31
22	175	175	174	174	171	146	127	101	83	71	61	54	47	38
24	191	191	190	190	189	174	152	120	100	84	73	64	57	46
26	207	206	206	205	205	204	178	141	117	100	86	76	67	54

Eksempel: Der skal ophejses en Maskindel, der vejer 750 kg. Over en Spændvidde paa 2,5 m skal lægges en Bjælke til Ophængning af Patenttaljen. Hvor stor Bjælke kan bruges?

Taljens og Stroppens Vægt (ca. 30 kg) samt en Kraft paa ca. 40 kg hidrørende fra Trækket i Haandkæden, lægges til, hvorved den samlede Kraft bliver ca. 820 kg.

Forudsættes, at vi vil bruge et Tømmer paa 6" Højde, finder vi af Tabellen, at der til 2,5 m Spændvidde og 16 cm Tykkelse (ca. 6") svarer en Bæreevne af 53 kg paa hver cm Bredde. Bjælkens Bredde maa altsaa være

$$\frac{820}{53} = \text{ca. } 15{,}5 \text{ cm},$$

d. v. s. en Bjælke paa 6" i Firkant kan bruges.

Bæreevnen af Støtter af Træ kan findes af Tabel 2.

Tabel 2.

Bæreevne i Kilogram for Støtter af Træ.

Støttens Tværsnits-dimensioner i cm.	Støttens fri Højde i Meter *)						
	1,00	1,50	2,00	2,50	3,00	4,00	5,00
cm^2							
8 × 8	2720	2170	1610	1090	760	425	270
10 × 10	4600	3900	3220	2520	1850	1040	670
12 × 12	7000	6150	5300	4500	3640	2160	1380
14 × 14	9900	8850	7900	6950	6000	4000	2560
16 × 16	13200	12000	10900	9850	8800	6450	4370
18 × 18	16900	15800	14400	13200	12100	9550	7000
20 × 20	21200	19800	18450	17050	15600	12850	10100

*) Ved Støttens »fri Højde« forstaas den største Afstand mellem 2 afstivede Punkter i Støtten.

Eksempel: Hvor meget kan en 4 m høj Stolpe af Tværsnit 16 × 16 m bære, naar Stolpen er afstivet paa Midten?

Svar: Den fri Højde er $^1/_2 \times 4 = 2$ m. Af Tabellen ovenfor findes da, at Stolpen kan bære 10900 kg.

E. B.

Polering af Ebonit.

Forklaret med Ord kunde det synes at være en ret simpel Sag at polere Ebonit; men for den, der ikke har Erfaring i Arbejdet, er det meget vanskeligt at faa en god Højglans paa Ebonit. Resultatet vil i væsentlig Grad afhænge af Haandelaget. Skal man beskrive Metoderne, maa man hovedsagelig skelne mellem drejede Arbejder og plane Stykker. Drejede Arbejder gøres færdig paa Drejebænken. Efter Drejningen slibes med Smergellærred, idet man slutter med det røde Smergellærred vædet i Olie. Arbejdet maa foretages med en let Haand, og mærker man den mindste Lugt af varm Ebonit, maa man ikke fortsætte paa samme Sted. Efter Behandlingen med Smergel poleres med en Blanding af fint pulveriseret Trækul og blød Sæbe. Til dette Arbejde bruges rene Lærredsklude.

Polering af plane Stykker udføres ligeledes først med Smergellærred, hvorefter Fladerne poleres med almindelig Glinsemasse paa Kludeskive, men som sagt er

Arbejdet delvis en Følelsessag, idet Arbejdsstykket skal føres paa en bestemt Maade mod Kludeskiven, og det kræver en Del Øvelse at opnaa en god Polering.

E. B.

Hvad indføres der af støbte Rør?

Danmark for Danskerne er der noget, der hedder. Man tvivler lidt paa Sandheden af disse Ord, naar man ser Toldvæsenets statistiske Efterretninger igennem.

Det fremgaar nemlig heraf, at der i Tiden fra 1. Januar til 31. Oktober 1927 her til Landet er indført af støbte, men ikke emaillerede Rør 9,586,700 kg og af Radiatorer og Ribberør 4,011,500 kg — tilsammen 13,598,200 kg Støbegods.

Mon ikke d'Hrr. Arbejdsgivere sammen med Forbrugerne skulde lægge sig efter at beholde noget af dette Arbejde her i Landet, bl. a. ved at gøre Grossisterne — der ingen Nytte gør — arbejdsløse?

A. N.

†

Formernes københavnske Afdelings mangeaarige Kasserer, Peder Hessner, død

En indenfor Forbundets Virksomhed godt kendt Kollega, Peder Hessner, er afgaaet ved Døden.

Han var født den 23. Marts 1864 og tilhørte en gammel Formerslægt. Han begyndte allerede som 8-aarig Dreng sin Virksomhed i Støberiet. Efter Konfirmationen kom han i Formerlære paa Einer Holms Jærnstøberi paa Tagensvej, og efter udstaaet Læretid har han uafbrudt, indtil Sygdommen for et Par Aar siden forbød ham det, arbejdet som Svend i denne Virksomhed.

En solid og trofast Partifælle var han alle sine Dage, men den faglige Organisationsvirksomhed var det, han i særlig Grad viede sine Kræfter.

Saaledes var han fra August 1904 til 28. Januar 1925 Kasserer for Forbundets Afdeling i København, en Stilling han passede til alles Tilfredshed, og som han kun forlod, fordi Kræfterne dertil svigtede, hvad der er forstaaeligt, da han ved Siden deraf havde sit daglige Arbejde paa Støberiet.

Fra 1902 til 1905 havde han Sæde i Forbundets Hovedbestyrelse, og fra sidstnævnte Aar og til sin Død var han valgt som Revisor i Forbundet.

Hans Kolleger Landet over, men særlig de i København, vil i ham mindes en god Kammerat og retlinjet Person.

A. N.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Odense. I Foraaret opstod der hos A/S M. P. Allerups Eftf. en Strid, foranlediget ved, at en ny Støbemester forlangte Haandformerne til at deltage i Sandblanding, hvilket ikke tidligere havde været Tilfældet.

Sagen gik den Gang i Orden ved, at Direktøren paa en meget fornuftig Maade ved en lokal Forhandling afsluttede Sagen ved at lade alt være ved det gamle.

Der hengik saa en Tid paa denne Maade, men det maa have været Støbemesteren en Torn i Øjet, idet han for en Tid siden paany rejste Kravet om Formernes Deltagelse i det nævnte Arbejde, og i den Anledning afholdtes der den 30. November et Mæglingsmøde paa Fabrikken.

Her stillede Firmaet det Forslag, at Sandkastning, der skal finde Sted om Aftenen, skal Firmaet lade besørge, medens den Del af dette Arbejde, der ikke er eller ikke kan besørges før den næste Dag, skulde Formerne deltage i, indtil Pladsen var i Orden.

Tillidsmanden maatte tage det Forbehold at søge Klubbens Godkendelse, før Forslaget kunde blive til Virkelighed, og da Klubben senere har forkastet Forslaget, vil Spørgsmaalet være at behandle ved et Timandsmøde.

Ribe. I Fortsættelse af den i forrige Fagblad omtalte Sag om Tillidsmandens Afskedigelse paa Ribe Jærnstøberi, er der den 24. November afholdt Timandsmøde, med det Resultat, at Firmaet gav Tilsagn om at genantage Tillidsmanden og yde ham en Erstatning paa 150 Kr.

Vejle. Paa den i forrige Fagblad omtalte Mæglingssag hos A/S C. M. Hess, der drejede sig om, at Firmaet havde opsagt Akkordpriserne ved 2 Haandpressemaskiner for at faa Priserne reduceret under Paaberaabelse af, at Fortjenesten derved — den var ca. 200 Øre pr. Time — var for høj, er der den 24. November afholdt et resultatløst Timandsmøde.

Da Betjeningen af de paagældende Maskiner er et Slæbearbejde, kunde der ingen Indrømmelse gøres, tilmed da den gennemsnitlige Timefortjeneste ved Akkord paa Fabrikken er ca. 150 Øre.

Direktøren erklærede imidlertid, at han paany efter Hjemkomsten vilde drøfte Spørgsmaalet endnu en Gang med de vedkommende Arbejdere, og kunde han intet Resultat opnaa, maatte han give Afkald paa dette Arbejde.

Hidtil har dette ikke været nødvendigt, da han ganske roligt har ladet et Par Lærlinge slæbe ved Maskinerne, men ogsaa dette maa naturligvis have en Ende, og Opmærksomheden er derfor henvendt paa, i hvor lang Tid Fabrikken agter at benytte denne Fremgangsmaade.

Hvor daarligt det staar til med dette Arbejde kan belyses ved følgende Eksempel:

Paa de omtalte Maskiner formes disse ganske tynde, støbte Ringe, der lægges ovenpaa Primusapparater, og hvorpaa Kedlen, eller hvad det nu er, anbringes. Ringen

vejer ½ kg, saa Jærnet kan vel i smeltet Tilstand være 10 Øre værd. Formerlønnen er 10 Øre — tilsammen 20 Øre.

En saadan Ring koster hos en Isenkræmmer i Vejle 100 Øre. Spørger man, hvor de 80 Øre pr. Ring bliver af, faar man det Svar, at Fabrikken faar af Grossererne 28 Øre. Til Rest er altsaa 72 Øre til Fordeling mellem Grosserer og Forhandler.

Mon det er for meget at kalde dette Rov?

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Hos Fabrikant A. Blom & Søn i Skanderborg afholdtes Mægling den 9. November i Anledning af et Krav fra Firmaets Side om Reduktion af Akkordpriserne. Ved Mæglingen enedes man om en Reduktion paa 10 pCt., hvilket Resultat dog skulde forelægges Arbejderne paa et Møde Dagen efter; her vedtoges det med 14 Stemmer mod 1.

Den 14. November afholdtes Mæglingsmøde i Anledning af Klage over, at Firmaet Gosch & Co.s Tændstikfabrikker, København, havde afskediget Tillidsmanden. Ved Mæglingen gav Firmaets Repræsentanter Tilsagn om at antage Tillidsmanden, saa snart der maatte blive Brug for Arbejdskraft til saadant Arbejde, som han tidligere havde været benyttet til, og hermed sluttedes Sagen.

Paa en Klage fra A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, over, at Maskinarbejderne kollektivt nægtede at udføre Overarbejde, afholdtes Mægling den 15. November. Det oplystes ved Mæglingen, at Overarbejde kun var nægtet ved Nybygningsarbejde og kun i saadanne Tilfælde, hvor en Mand har udført Overarbejde 2 Uger i Træk. Sagen sluttedes med, at Forbundets Repræsentanter udtalte, at man ikke vilde lægge Hindringer i Vejen for, at Firmaet fik nødvendigt og paakrævet Overarbejde udført.

Den 1. December afholdtes atter Mægling hos dette Firma, denne Gang i Anledning af en Klage fra to af vore Medlemmer, der beskæftiges ved elektrisk Arbejde paa Strandgade-Værftet og Søndre Værft, over, at Firmaet vilde reducere deres Lønninger med 4 og 6 Øre pr. Time. Enighed opnaaedes ikke, idet Firmaets og Sammenslutningens Repræsentanter protesterede imod Organisationens Indblanding i den enkelte Mands Lønforhold. Forholdet er det, at de øvrige i de elektriske Afdelinger beskæftigede Arbejdere er Medlemmer af Elektrikerforbundet, og vi har nu henstillet til dette Forbund at tage sig af Sagen.

Timandsmøder. Ved et Timandsmøde den 28. November behandledes følgende Sager:

1) Strid hos A/S Burmeister & Wain, Strandgade-Værftet, om Akkordpriserne for en Dampmaskine. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling. Opnaas der ikke Enighed, behandles Sagen videre paa et nyt Timandsmøde.

2) Lønkrav overfor Smedemestrene E. Falch & Søn og P. K. Jeppesen & Søn, Næstved. Enighed opnaaedes ikke.

3) *a.* Klage fra Svendborg Skibsværft af 1926 over, at 10 Maskinarbejdere den 17. Oktober uden Varsel havde nedlagt Arbejdet, og Krav om Erstatning herfor. Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling.

b. Krav om Tillæg paa 20 Øre pr. Time for Rejse- og Udearbejde. Spørgsmaalet henvistes til lokal Forhandling.

c. Krav om et fast Tillæg til den paa Værftet ansatte Svejser. Man enedes om, at Svejseren faar udleveret Overtrækstøj af Værftet.

4) Krav fra Nakskov Skibsværft om Erstatning for Tab, lidt ved en af Nitterne og Specialarbejderne den 13. Juli iværksat uvarslet Arbejdsstandsning. Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningen forbeholdt sig at føre Sagen videre.

Rørudvalgsmøde. Den 11. November behandledes følgende Sager paa et Rørudvalgsmøde:

1) Strid om Opgørelsen af et Akkordarbejde hos Ingeniør Otto Drachmann, København. Kravet fra Montørerne beløb sig til Kr. 329,36 plus 52 Daglønstimer. Sagen afgjordes med ialt Kr. 255,00. Rørene betales i Henhold til en Opmaaling den 20. Oktober 1927. En Montør Weiroch fordeler Overskudet Kr. 600,00 til Akkorddeltagerne, dog tilkommer der nævnte Montør forlods Betaling for 32 Daglønstimer, ialt Kr. 48,00.

2) Strid angaaende Betaling for Paasætning af Kappen paa en opretstaaende Kedel. Arbejdet var udført for A/S Andersen & Heegaard, København. Sagen udsattes til fornyet Behandling paa førstkommende Rørudvalgsmøde.

3) Krav overfor Ingeniør A. von der Lieth, København, om Tillægsbetaling for Opbæring af Naragkedler til Etagerne. Enighed opnaaedes ikke.

4) Klage over, at Montører, arbejdende i Provinserne, ikke modtager Ugelønnen rettidig. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

5) Lærlingenes Deltagelse i Rørakkorder. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

6) Anvendelse af Værkstedssvejsere i Rørakkorderne. Forbundet lovede at bringe til sine Medlemmers Kundskab, at Svejsearbejde paa Røranlæg indgaar i den samlede Akkord.

7) Klage fra Firmaet Hassel & Teudt, København, over, at Montørerne udover de i Rørprislistens Afsnit D, Punkt 37, nævnte Procenttillæg kræver Rejsetiden betalt. Denne Sag angik Gas- og Vandarbejdernes Fagforening.

Lønforhøjelse. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. November indgik A/S Glud & Marstrands Fabrikker, Løvealle, København, paa at give et Løntillæg af 20 Øre til Fordeling paa 8 Mand efter Firmaets Skøn. Som tidligere meddelt, var Lønkravet behandlet paa Mæglings- og Timandsmøde uden Resultat, og først efter, at der var afgivet Strejkevarsel, opnaaedes en Ordning som nævnt.

Overenskomster. Mellem Hillerød Afdeling og Firmaet C. Johansen, Lillerød, er der med Bistand af Forbundet og Københavns Afdeling 9 indgaaet Overenskomst vedrørende Betalingen for Rørarbejde. Firmaet indgik paa at betale efter Rørprislisten af 1927. Antagelseslønnen er 140 Øre. Hvor der ikke kan arbejdes efter Prislisten, gives Slumpakkord eller et Tillæg af 30 pCt. til Timelønnen. Overenskomsten er gældende til 1. Marts 1929, til hvilket Tidspunkt den kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Den 25. Oktober er der ved et Møde hos Firmaet Stein & Meyland i Sønderborg truffet Aftale om Lønforholdene for vore der beskæftigede Medlemmer. Mindstebetalingen for Svende det første Aar efter Læretiden er ansat til 96 Øre, derefter er Mindstelønnen 121 Øre pr. Time. Iøvrigt gælder den indenfor Jærnindustrien gældende Overenskomst samt Fælles Værkstedsregler. Aftalen træder i Kraft 1. Februar 1928 og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Februar.

Med Sønderborg Kommune er der den 21. November afsluttet en Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold for Smede og Maskinarbejdere. Lønningerne fastsættes for de fastansatte ved Gas- og Vandværket til 69 Kr. 12 Øre pr. Uge (144 Øre pr. Time) samt 30 hl Koks pr. Aar og et Sæt Overtrækstøj. Ved Elektricitetsværket ansættes Lønnen til 73 Kr. 44 Øre pr. Uge (153 Øre pr. Time). Midlertidige Reparatører 144 Øre pr. Time. Hertil kommer 14 Dages Sommerferie med Løn samt Sygepenge efter nærmere fastsatte Regler. Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til 1. Oktober 1929.

Mellem Københavns Afdeling 18 og Firmaet Aagaard Sørensen er der den 1. December indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Timelønnen for Udlærlinge det første Aar efter Læretidens Udløb er Kr. 1,30, det andet Aar efter Aftale mellem Parterne. For de øvrige er Antagelseslønnen Kr. 1,50, efter 1 Maaneds Forløb Kr. 1,60 og derefter stigende efter Aftale mellem Parterne. Der gives Adgang til Akkord i saa stor Udstrækning, som Parterne skønner, det kan gives. Over- og Helligdagsarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Overenskomsten er gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar, tidligst 1. Februar 1929.

En Tillidsmandsafskedigelse. A/S Rixen, Dragør, afskedigede den 16. September Tillidsmand Leo Jakobsen, efter Afdelingens Mening i Strid med den mellem Firmaet og Afdelingen indgaaede Overenskomst, i Henhold til hvilken en Tillidsmand ikke kan afskediges uden med 2 Maaneders Varsel og kun af tvingende Aarsager. Da Aktieselskabet ikke er Medlem af nogen Arbejdsgiverforening, anlagdes Sag ved Den faste Voldgiftsret, og ved et forberedende Møde her forligtes Sagen ved, at Firmaet indgik paa at betale 200 Kr. til fuld Afgørelse af denne.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
10. Horsens Træskoringefabrik.
11. Knudsens Automobilværksted, Herning.

Hammerbo Maskinfabrik, Roskilde. Medlemmerne anmodes om, indtil anden Meddelelse foreligger, ikke at søge Arbejde paa ovennævnte Fabrik.

Hos Firmaet M. Traberg, Gothersgade 14, København, har et af vore Medlemmer et Beløb af ca. 84 Kr. tilgode. Da det ikke har været muligt for Vedkommende at faa sit Tilgodehavende, har Københavns Afdeling 13 set sig nødsaget til at blokere Firmaet, indtil Forholdet er bragt i Orden.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har ført Forhandlinger med Sydfyenske Dampskibsselskab angaaende Forlængelse af den gældende Overenskomst, men paa Grund af Selskabets urimelige Krav har intet Resultat kunnet opnaas, hvorimod dette har opsagt Overenskomsten til 1. Marts 1928 samtidig med, at samtlige Maskinmestre har faaet deres Opsigelse til samme Dato. Efter denne hensynsløse Adfærd har Maskinmestrenes Forening blokeret Selskabet for Tilgang.

Juleindkøbene.

De københavnske Medlemmers Opmærksomhed henledes paa de af Rabatforeningen A. E. udstedte Rabatkort. Naar man er i Besiddelse af et saadant Kort, kan der spares indtil 10 pCt. ved Indkøb af alle Forbrugsartikler undtagen Fødevarer.

Rabatkortene udleveres gratis paa Centralafdelingens Kontor og benyttes paa den Maade, at man, naar Prisen er aftalt, viser Kortet frem, hvorefter Rabatten fradrages i den Sum, der skal betales.

Kortene maa ikke afleveres, men gemmes til Brug ved senere Indkøb.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
20537	Andersen, Kai Arnold	Nørre Aaby	12. 1.07	Nørre Aaby	1. 5.25	Nørre Aaby	26. 3.27
7050	Abrahamsen, Julius E. R....	Lyngby	31. 3.02	Kbhvn. Afd.	21. 1.24	Kbhvn. Afd. 13	14. 5.27
15094	Adamsen, Carl Henry	København	2. 4.08	„ „	6. 5.27	„ „ 17	13. 8.27
30498	Bengtson, Svend Erik	Gentofte	10. 4.08	Frederiksværk	1. 5.27	Frederiksværk	21. 5.27
16473	Bentzen, Erik Johan	København	31. 8.06	Kbhvn. Afd.	10. 8.27	Kbhvn. Afd. 11	13. 8.27
16480	Bjerregaard, Erland	—	12. 4.07	„ „	8. 8.27	„ „ 18	27. 8.27
8661	Bresson, William G. Ch.	—	2.11.06	„ „	4. 6.26	„ „ 12	14. 5.27
2152	Christensen, Charles E.....	—	27. 3.72	„ „ 1	4.12.15	„ „ 14	20. 8.27
15857	— Christen H.	Aalborg	18. 1.80	„ „	10. 6.27	„ „ 12	13. 8.27
19965	Christiansen, Christian W. .	Østerild	19. 7.00	Nyborg	16.10.22	Aarhus	19. 2.27
33686	Clausen, Anders	Dybbøl	26.11.02	Sønderborg	1. 8.21	Kbhvn. Afd. 12	6. 8.27
10470	Eriksen, Peter Folmer ..	Aarhus	1. 2.02	Aarhus	1.11.21	Aarhus	26. 3.27
30961	Frederiksen, Christian	Sønderborg	6. 3.97	Sønderborg	18. 5.19	Sønderborg	16. 4.27
12516	— Henry	København	18. 8.91	Kbhvn. Afd. 1	10. 5.13	Kbhvn. Afd. 14	6. 8.27
16066	Hansen, Carl Chr.....	Sæby Sogn	31. 8.05	„ „	13. 6.27	„ „ 13	13. 8.27
18722	— Carl Chr. L....	København	8. 5.07	Lyngby	6. 1.27	Lyngby	21. 5.27
13311	— Edvard V.....	—	14. 9.84	Kbhvn. Afd. 5	22. 4.11	—	7. 5.27
36858	Haagensen, Heinrich C. C..	Horsens	17.12.88	Frederikshavn	7. 2.20	Helsingør	14. 5.27
16260	Hallengreen, Otto Stub.....	Stubbekøbing	4. 9.05	Kbhvn. Afd.	6. 4.25	Kbhvn. Afd. 13	30. 7.27
14522	Holm, Helge Kaj E....	København	24. 1.07	„ „	19. 4.27	„ „ 14	20. 8.27
4753	Jensen, Anton	Læsten	8.10.78	Randers	30. 1.20	Aarhus	9. 7.27
29269	— Hans Peter	Høstentorp	22.12.05	Haslev	4. 4.25	Haslev	7. 5.27
29176	— Niels A. M. Chr.	Randers	9. 8.99	Randers	4.10.18	Kbhvn. Afd. 11	2. 7.27
13801	— Niels Anton ...	Mesinge	24.11.85	D. Arbm. Forb.	6. 5.19	„ „ 6	20. 8.27
30863	Jørgensen, Hans G.....	L. Skensved	21. 9.05	Kbhvn. Afd.	8. 8.27	„ „ 17	13. 8.27
13403	— Laurits P.	København	3. 1.95	„ „ 5	20. 9.19	„ „ 6	6. 8.27
16397	Klarlund, Børge	Lemvig	17. 6.05	„ „	10. 4.25	„ „ 14	20. 8.27
38387	Knudsen, Carl.....	Sønderborg	12. 7.01	Sønderborg	23. 9.24	Sønderborg	28. 5.27
16380	Køhler, Otto Lauritzen.	Odense	6. 8.74	Kbhvn. Afd.	18. 7.27	Kbhvn. Afd. 12	13. 8.27
12993	Larsen, Hjalmar G.....	Harrestrup	19. 9.06	„ „	21. 1.27	„ „ 14	6. 8.27
35380	Laursen, Søren E. Max .	Randers	6.10.97	Randers	15.10.23	„ „ 14	6. 8.27
12677	Lohman, Charles.....	København	17. 2.84	Kbhvn. Afd. 1	2. 5.03	„ „ 14	13. 8.27
37489	Madsen, August N.	Sjørslev	8. 5.03	Viborg	1. 4.24	Silkeborg	26. 3.27
6142	— Sigfred J.....	Aarhus	22.10.96	Aarhus	9. 1.26	Aarhus	9. 7.27
38551	Malmqvist, Ejnar V.....	København	11. 6.05	Kbhvn. Afd.	10. 1.24	Kbhvn. Afd. 2	6. 8.27
2710	Mattesen, Jens Alfred....	Vejle	10.10.03	Aarhus	19. 5.25	Aarhus	2. 7.27
34667	Meister, Arthur.....	Sønderborg	9. 6.86	Sønderborg	4. 2.23	Sønderborg	13. 8.27
7316	Mortensen, Poul P.....	København	27. 6.01	Maskinistf.	5. 2.23	Frederiksværk	3. 9.27
35905	Nielsen, Bernhard	Haslev	25. 2.05	Haslev	5. 2.24	Haslev	7. 5.27
4687	— Carl Chr.....	Haarmark Samsø	25. 6.06	Aarhus	7.11.25	Aarhus	2. 7.27
3149	— Johan Chr.....	Jelstrup	21. 9.03	Hjørring	13. 9.26	Kbhvn. Afd. 11	20. 8.27
39068	— Johannes	København	24. 5.04	Roskilde	3. 5.24	Roskilde	7. 5.27
29136	Nikolajsen, Jens.....	Hornbæk	22.11 07	Herning	1.11.26	Herning	26. 2.27
16239	Pedersen, A. Villumsen...	Frederiksberg	30.10.95	Kbhvn. Afd.	6. 8.27	Kbhvn. Afd. 13	13. 8.27
23589	Petersen, Carl Alfred	Aarhus	28.10.90	„ „ 1	15. 7.16	Aarhus	11. 6.27
15151	— Christian	Skanderborg	15. 4.86	Aarhus	6. 8.06	—	23. 4.27
22109	— Christian S.....	Nødager	24. 3.03	—	22.11.24	—	11. 6.27
9500	— Marinus J.....	Aarhus	29. 7.86	D. Arbm. Forb.	1.11.14	—	16. 7.27
25899	— Oluf Peter.....	Horsens	12. 6.93	Kbhvn. Afd. 1	2.11.17	Kbhvn. Afd. 14	20. 8.27
9404	— Poul M. K. A. H.	Skive	2. 7.07	Aarhus	9.10.26	Aarhus	25. 6.27
38795	Rosenius, Richard Henry .	København	27. 9.04	Kbhvn. Afd.	8. 4.24	Kbhvn. Afd. 12	20. 8.27
29823	Sørensen, Aage	Aarhus	7. 8.99	Aarhus	23.10.18	Aarhus	28. 5.27
37180	— Axel	Voldby	24. 6.01	Aarhus G.	10. 5.24	—	7. 5.27
3740	— Jens F. Thaarsted	Hejlskov	16. 5.05	Randers	8. 1.26	Herning	30. 4.27
25999	— Peter.....	København	31. 7.71	D. Gørtler og Metalarb. F.	1. 9.90	Kbhvn. Afd. 13	6. 8.27
4597	Schmidt, Willy Stein	Aarhus	3.11.06	Aarhus	3.11.25	Aarhus	18. 6.27
9180	Schneider, August A. L....	Langaa	1.11.01	—	16.11.23	—	9. 4.27
18911	Schou, Søren Sørensen	Viborg	5. 6.96	—	8. 1.27	—	9. 7.27
13128	Seider, Frederik Chr...	København	24. 1.88	Frederikshavn	5. 5.13	Frederikshavn	16. 4.27
8920	Seifert, Knud	—	22. 6.98	Kbhvn. Afd.	3. 7.26	Kbhvn. Afd. 2	13. 8.27
33303	Strelow, Albert.....	Hamborg	16. 9.02	Sønderborg	22. 2.26	Sønderborg	23. 4.27
2470	Svendsen, Edmund N. J...	København	20. 7.98	Kbhvn. Afd.	7. 6.27	Kbhvn. Afd. 9	6. 8.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
38307	Taul, Alfred V. Andersen	Hald	2. 4.04	Randers	23. 4.24	Aarhus	28. 5.27
5470	Toft, John	København	21. 5.07	Kbhvn. Afd.	20. 1.26	Kbhvn. Afd. 3	20. 8.27
29425	Tversted, Elias	Frederikshavn	29. 5.99	Frederikshavn	1.11.18	Frederikshavn	26. 2.27
9123	Østergaard, Max	Vorre pr. Løgten	14. 3.02	Aarhus	15. 3.21	Aarhus	25 6.27

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Hobro Afdeling.

Den 2. December var det 10 Aar siden, at Smedene i Hobro skilte sig ud som en selvstændig Afdeling. De havde indtil da staaet som Medlemmer af Hadsund-Assens Afdeling. Jubilæet blev fejret ved en smuk Fest den 26. November, til hvilken Forbundets Formand var indbudt. Festen holdtes i Arbejdernes Forsamlingsbygning og blev indledet med en Fællesspisning, hvor Afdelingens Formand, M. Simonsen, bød Velkommen, idet han skildrede Afdelingens Historie fra dens Oprettelse. Forud havde Smedene i Hobro, siden 1910, udgjort en Klub, staaende under Hadsund-Assens Afdeling. Afdelingen har nu 55 Medlemmer, hvoraf dog desværre en Trediedel er arbejdsløse. Simonsen sluttede sin Tale med at udbringe et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund i Haabet om, at Smedene i Hobro gennem Forbundet sammen med den øvrige Arbejderbevægelse snarest maa naa frem til bedre Tilstande.

Efter at en Sang var afsunget, fik Forbundets Formand Ordet. Han bragte Afdelingen og dens Formand, der havde fungeret som saadan, saalænge Afdelingen havde bestaaet og altsaa jubilerede sammen med den, en hjertelig Hilsen og Lykønskning med Tak for det Arbejde, der var udrettet gennem Aarene, idet han udtalte Haabet om, at Kollegerne i Hobro altid vilde staa fast om vor gamle Organisation. Kjærbøl manede indtrængende til Sammenhold i den overordentlig vanskelige Tid, som vi er inde i, idet han pegede paa, at der dog trods alt var Lyspunkter at øjne. Han henviste i saa Henseende til den stærkt forøgede Beskæftigelse i Tyskland, og til den voldsomme Tilgang af Medlemmer til Organisationerne, som der havde fundet Sted, og mente, at en varig Bedring af Forholdene dernede ikke kunde undlade at øve gavnlig Virkning for os i Danmark. Med endnu en Tak for veludført Arbejde gennem Aarene sluttede Kjærbøl med et Leve for Smede og Maskinarbejdernes Fagforening i Hobro.

Efter at en Sang med smaa Hib til Afdelingens Notabiliteter var afsunget, og Formanden havde oplæst et Telegram fra Kollegerne i Randers, overbragte et af Afdelingens Medlemmer, Ad. Rasmussen, der er Næstformand for Fællesorganisationen, paa dennes Vegne og paa de unge Socialdemokraters Vegne en Hilsen til Fødselsdagsbarnet. Redaktør M. P. Jensen, der ligeledes er Medlem af Afdelingen, og tidligere var Formand for Odder Afdeling, holdt en smuk Tale, der konkluderede i, at han manede til Samarbejde mellem den faglige Bevægelse, Partiet og Pressen. Under stærk Tilslutning talte et af Afdelingens gamle solide Medlemmer Jul. Hansen for Afdelingens Formand, som gennem de 10 Aar med Dygtighed og Paapasselighed har ledet Arbejdet. Til Slut takkede Simonsen alle, der havde været med i Arbejdet, samt Talerne, hvorefter den obligate Sang til Damernes Pris blev afsunget, Salen ryddet og Dansen tog sin Begyndelse.

Ved Midnatstid samledes Deltagerne om et fælles Kaffebord, hvor Taler, Oplæsning, Sang og Musik vekslede. Hele Festen vidnede om godt Kammeratskab og Kærlighed til Organisationen, hvad ikke mindst gav sig Udtryk i, at saa godt som samtlige Afdelingens Medlemmer med Damer deltog.

Lommebog for Arbejdere 1928.

En uundværlig Haandbog.

Det er med Lommebog for Arbejdere, som det i sin Tid var med Frihjul paa Cykler: Naar man een Gang havde prøvet det, kunde man ikke undvære det siden. Den Arbejder, som een Gang er vant til at finde Svar paa Dagliglivets Hundreder af Spørgsmaal blot ved at tage sin Lommebog frem, kan ikke tænke sig at være denne Haandbog foruden.

I Kraft af sin stadige større Udbredelse har Lommebog for Arbejdere kunnet udvide sit Indhold fra Aar til Aar, og den 15. Aargang 1928, som nu er udkommen, siger Sparto til alle tidligere Aargange og til alle Konkurrenter. Den, som ejer Lommebogen, har i Virkeligheden Essensen af Kraks Vejviser, Telefonbogen, Statskalenderen, Biografisk Leksikon, Rigsdagsaarbogen og en hel Del andre Haandbøger i sin Lomme.

I Lommebogens Opslagsstof vil man bl. a. finde Oplysninger om Telefonnumre og Kontortider for alle vigtigere sociale Institutioner: Magistrat og Borgerrepræsentation, Arbejdsdirektoratet, Den faste Voldgiftsret, Forligsmandsinstitutionen, De samvirkende Fagforbund, Arbejdsgiverforeningen, Arbejderforsikrings-Raadet, Arbejds- og Fabrikstilsynet, Lønningsraadet o. s. v. Dertil kommer Fortegnelser over Oplysningsinstitutioner, Partiskoler, Højskoler, Teknologisk Institut, Husassistenternes Fagskole o. s. v. Bibliotekernes Udlaanstider o. s. v. Lommebogens Adressefortegnelse omfatter samtlige Fagforbund i Danmark, Fællesorganisationer, Fagforeninger, Vælgerforeninger, Sygekasser, Kooperative Virksomheder o. fl.

Om hvorledes man skal forholde sig, hvilke Papirer, hvilke Kontorer man skal have fat i ved Daab, Vaksination,

Konfirmation, Vielse, Begravelse o. s. v., finder man Oplysninger i en Afdeling »Fra Vuggen til Graven«.

At Bogen giver Besked om Posttaksterne, om de nye Aldersrente-Tabeller for Land og By og den Slags Spørgsmaal nævnes kun for Fuldstændighedens Skyld. Foruden alt dette Opslagsstof og Kalenderen, samt en Kassebogsafdeling til Førelse af et personligt Regnskab, rummer Lommebogen hvert Aar nogle saglige Afhandlinger af særlig Interesse for Arbejdere. I Aar saaledes en meget aktuel Redegørelse for Problemet Arbejdsløn og Arbejdsløshed: »Kan Lønreduktionen afskaffe Arbejdsløsheden?« En Oversigt over den danske Rigsdags Sammensætning, ligesom Partistillingen i andre Landes lovgivende Forsamlinger. En Artikel om det internationale Arbejdsbureau i Genève vil ogsaa blive læst med Interesse. Alt i alt er Lommebog for Arbejdere en uovertruffen Lommebog, en uundværlig Opslagsbog, en aldrig svigtende Raadgiver, og dertil kommer, at Prisen, Kr. 1,65, er lavere end paa nogen anden Bog med tilsvarende Stofmængde og kun mulig ved den store Tilslutning, Lommebog for Arbejdere har vundet.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Hørsholm: C. Dalsgaard Petersen, Ørbæksvej 6.
Ribe: H. Lauridsen, Grønnegade 410.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Medlemmerne gøres herved bekendt med, at Navn og Adresse paa den ny Formand for Københavns Afdeling er: Helge Bjerring, Sølvgade 7, 1. Træffetid hver Dag fra Kl. 6—7 og Fredag paa Kontoret fra Kl. 5½—7.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 16789	Andersson,	Carl Edvard	(Kbhvn. Afd.)
- 20052	Madsen,	Alfred	(—)
- 260	Olsen,	Erhard Percy	(—)
Nr. 7107	Walfriedsson,	Per Ture	(Kbhvn. Afd.)
- 33506	Andresen,	Boy	(Esbjerg -)
- 29017	Henriksen,	Harald Nicolaj	(Nakskov -)

Medlemmerne Nr. 13401, Knud Olsen, og 32189, Søren Chr. H. Sørensen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 11345	Brinck,	Tage C. R.
- 11375	Jochumsen,	Hans Henrik P.
- 29004	Sørensen,	Niels Henry.
- 36735	Schultz,	Alfred Egmont.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

		Sidst betalt
Nr. 505	Christensen, Hans Aksel	11.10.13

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 28872	Andersen,	Hans Chr.	16.10.26
- 14425	Bentzen,	Georg Alfr. C.	10. 6.22
- 38715	Behrendsen,	Christian	16. 4.27
- 11345	Brinck,	Tage Celius R.	23. 7.27
- 39217	Christensen,	Peder Ingvart	27. 3.26
- 16875	Deublein,	Georg Valter H.	8. 1.27
- 29702	Ebert,	Jul. Sofus Emil	20. 1.23
- 35764	Faigh,	Henry	10.10.25
- 22370	Hansen,	Hans Jakob	20. 6.25
- 32044	Hellesen,	Knud	23. 4.27
- 8989	Jensen,	Carl Aage Jørgen	6.10.23
- 5695	—	Knud	14. 3.25
- 26435	Jørgensen,	Svend Aage	30. 7.27
- 11375	Jochumsen,	Hans Henrik P.	26. 2.27
- 974	Johansen,	Carl Gustav S.	22. 1.27
- 10758	—	Peter Riisgaard	9. 7.27
- 38612	—	Robert Henry	6. 3.26
- 4609	Koch,	Harald Rudolf	14. 2.25
- 6381	Kragh,	Frederik Peter	2.10 26
- 30699	Larsen,	Carl Christianus	30. 1.26
- 6547	—	Marius Th. Alfr.	25. 4.25
- 25983	Manhof,	Knud	8. 8.25
- 11465	Mørck,	Svend Aage	7. 5.27
- 2290	Nielsen,	Jens Marius	21. 5.27
- 32646	—	Svend Aage	19. 7.19
- 12740	Petersen,	Carl Oscar V.	21. 8.20
- 20567	—	Niels	4. 7.25
- 14433	—	Poul Hother	23. 7.27
- 14439	Pilskov,	Edvard Alfred	2. 7.27
- 34338	Poppe,	Ludvig	5. 1.24
- 36308	Rasmussen,	Axel Christian	14. 7.23
- 2086	Reitz,	Carl Ludvig	29. 5.26
- 29004	Sørensen,	Niels Henry	23. 7.27
- 36195	Sandberg,	Niels Larsen	2. 5.25
- 38559	Schall,	Eugen	27. 9.24
- 36735	Schultz,	Alfred Egmont	28. 5.27
- 13724	—	Johan	18. 6.27

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 11.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 3 JANUAR 1928 14 Aarg.

Hvad vil Aaret bringe?

Da vi ved forrige Aarsskifte ønskede hinanden et godt Nytaar, havde vel ingen tænkt, at 1927 i den Grad, som Tilfældet blev, skulde lade haant om vore Nytaarsønsker. Ganske vist var den socialdemokratiske Regering som Følge af Valget den 2. December 1926 blevet afløst af et nyt Ministerium, der straks betonede, at „Staten skulde tage sin Part af Deflationen", og at Statens Udgifter skulde bringes ned, men næppe nogen indenfor Arbejderklassen havde regnet med en saa gennemført Forringelse af den sociale Lovgivning, med en saa hensynsløs Behandling af Tjenestemændene, og med en saa systematisk Indsats paa de Omraader, hvor Staten er i Stand til at øve et Tryk paa Underklassen, og for til Skade at føje Spot forærede Regeringen umiddelbart før Jul Formuebesidderne en Milliongave, der er anslaaet til 13 Mill. Kr., ved at nedsætte Formueskatten. Venstre, der i 80-erne og 90-erne sammen med Arbejderne kæmpede imod Kapitalbesidderne, er nu gaaet i Storfinansens Tjeneste, og Bønderne er blevne mere konservative end selve det konservative Parti. Arbejderklassen har i det lange Løb kun sit eget Sammenhold at stole paa, og andre Samfundsklassers tilsyneladende Velvilje overfor Arbejderne, ofte tilkendegivet gennem Overklassens Blade, er kun et Udslag af politisk og økonomisk Spekulation og Forsøg paa at bibringe Underklassen en smaaborgerlig Samfundsopfattelse til Befæstelse af de besiddende Klassers Magt og Indflydelse.

Ogsaa det kommende Aar vil sikkert opvise smukke reaktionære politiske Resultater. Der er planlagt en „Revision", d. v. s. en passende Forringelse af Hjælpekasseloven, der i sin nuværende Form i alt for høj Grad forhindrer, at et tilstrækkeligt Antal af Arbejderne kommer ind under Fattigvæsenet, og Landmandsbanksagen skal sikkert løses saaledes, at den arbejdende Befolkning kommer til at betale for Overklassens Svindlerier under og efter Krigen. Ogsaa Lovforslaget om Arbejds- og Erhvervsfrihed vil sikkert blive gennemført. Ganske vist har Arbejdsgiverforeningen taget Afstand fra det, og dens Medlemsblad skriver bl. a.:

„Fagforeningerne eksisterer nu en Gang i Kraft af den industrielle Udvikling, som har fundet Sted i den sidste Menneskealder, og dem kan man ikke afskaffe, næppe heller svække væsentligt ved en politisk Agitation. . . . . .

Vi er enig med Statsministeren i, at Organisationerne maa holde sig indenfor den borgerlige Retsordnings Rammer, og at de enkelte Samfundsborgere maa kunne regne med Beskyttelse overfor Overgreb. Men vi er ikke enig med Statsministeren i, at der er paavist nogen som helst Nødvendighed for i den Anledning at indføre en særlig Lovgivning. . . . . Forholdet er altsaa ikke det, at Borgerne staar værgeløse og ubeskyttede overfor overmodige Organisationer. De beskyttes af den bestaaende Retsorden mod at lide Uret, og det, der var retsstridig Handling fra Fagforeningernes Side, vilde selvfølgelig være lige saa

retsstridigt, hvis det tænktes udført af Arbejdsgivernes Organisationer.

Statsministeren udtalte for nogen Tid siden, at det vilde være en Rettesnor for Ministeriets Virksomhed, at man vilde indskrænke Lovmageriet og kun give de Love, som var nødvendige. Vi tror, at dette er en klog og god Regel, og vi maa anbefale, at man først og fremmest anvender den paa Forslaget om Erhvervs- og Arbejdsfriheden. Dette Forslag er overflødiggjort af den gældende Retspraksis."

Trods Arbejdsgiverforeningens haandfaste Afstandtagen fra dette Lovforslag er der dog et godt Middel for Regeringen til at faa Arbejdsgiverne til at makke ret, nemlig at Ministeriet gør sin fortsatte Forbliven afhængig af Forslagets Gennemførelse. Repræsentanterne for den betrængte Industri ønsker sikkert ikke at miste en Regering, der i den Grad har sat sig til Opgave at ødelægge Arbejdernes Organisationer og svække deres Modstand mod Bestræbelserne for, at Løn- og Arbejdsforhold forringes. At saa den samme Regering giver Pokker i Industrien og i Realiteten nægter at yde nogen Støtte til dens Ophjælpning, betyder mindre, naar blot Trykket paa Arbejderklassen vedligeholdes. At Smaakaarsmanden selv har bidraget til, at han er kommet under disse Vilkaar, ved at undlade at udøve sin politiske Stemmeret den 2. December 1926, gør det næppe lettere for ham at forsone sig med det politiske Klasseregimente, men hans Efterladenhed har givet ham en Lektion, som sent vil glemmes, og som vil medføre en samlet Rejsning af hele Underklassen ved først givne Lejlighed imod den sammenrottede Reaktion. Dette er Arbejderklassens politiske Haab, som 1928 muligvis vil komme til at indfri.

Det forløbne Aars faglige Fysiognomi var overfladisk præget af en vis Fredelighed, takket være, at en Del Overenskomster, omfattende betydelige Arbejdergrupper, i Tide var tilvejebragt, og Arbejdsfreden blev egentlig kun brudt af den ret langvarige Murerkonflikt i Provinserne og af den uendelige Barberkonflikt i København. Dog tilkendegav den anden Kolindsund-Dom ved Østre Landsret i Maj 1927, hvorved Landarbejderforbundet paany blev idømt en vældig Erstatning, 220,000 Kr., plus Sagsomkostninger, og Vestre Landsrets Dom af 3. Juni i Sagen mellem De samvirkende Fagforbund og Kristeligt Dansk Fællesforbund, hvor Fagforbundene blev idømt Erstatning og Sagsomkostninger til et Beløb af nogle og tyve Tusinde Kroner, at under den tilsyneladende rolige Overflade lurer Klassemodsætningerne, og at Domstolene omhyggeligt værner om det bestaaende Samfund.

Men ogsaa i det daglige Organisationsarbejde har vi stadig paa forskellig Maade kunnet mærke det Tryk, som Arbejdsgiverne udøver i det stille. Tendensen til paa Arbejdspladsen at „disponere" og saa bagefter lade Arbejderne klage, hvis ikke de kan affinde sig med de foretagne Dispositioner, har været fremherskende og en sikkert bevidst manglende fast Linie hos Arbejdsgiverne i Forstaaelsen af Overenskomster og Aftaler har bevirket, at vi har staaet overfor en Række „Standpunkter for Tilfældet". Ofte har Arbejdsgivernes Arbejde paa at forringe Arbejdsforholdene medført, at de har indtaget Standpunkter, som i højere Grad var fremmende for deres øjeblikkelige Formaal end retslig forsvarlige. Vi er forberedt paa, at 1928 i saa Henseende vil komme til at ligne sin Forgænger, men vi stoler her paa vore gode Organisationer og paa vore Medlemmers Sammenhold og fagforeningsmæssige Kultur.

Med Hensyn til Freden paa Arbejdsmarkedet i det kommende Aar er det vanskeligt at profetere, men der synes at være Mulighed for at komme gennem Foraaret uden store faglige Komplikationer. For Organisationer, der tilhører De samvirkende Fagforbund, er der til Udløb i 1928 opsagt Overenskomster, omfattende 28 Forbund med 63,500 Medlemmer, medens Overenskomster for 18 Forbund, omfattende 48,000 Medlemmer, løber videre til 1929. For Dansk Arbejdsmandsforbunds ca. 85,000 Medlemmer stiller Forholdet sig saaledes, at der kun for ca. 10,000 af disse er opsagt Overenskomster til Udløb 1928. Desuden er der forskellige andre Organisationer udenfor De samvirkende Fagforbund, hvis Overenskomster er opsagt til Ophør i Løbet af Foraaret 1928, men Helhedsbilledet, der danner sig, er dette, at for den overvejende Del af de danske organiserede Arbejdere løber de engang aftalte Løn- og Arbejdsforhold videre gennem Aaret 1928.

Vi kan kun være tilfredse med, hvis det tilstundende Foraar kommer til at staa i Fredens Tegn, og at der dermed skabes Baggrund for Industrien til at kunne disponere og udnytte de Muligheder, som trods alt i stigende Grad synes at tilbyde sig for Beskæftigelse; her spiller det jo ogsaa en betydelig Rolle, at Industrien, efter at Kronen er fastlagt, kan disponere uden at skulle være udsat for uberegnelige Valutasvingninger. Og der kan jo nok tiltrænges en Forbedring. Det forløbne Aar har ogsaa i saa Henseende været et ondt Aar. Det begyndte med nogle og halvfems Tusinde Ledige, af hvilke over 10,000 tilhørte Centralorganisationen af Metalarbejdere, og det sluttede med 85,618 Arbejdsløse,

af hvilke 8150 tilhørte Kartellet. De laveste Arbejdsløshedstal noteredes den 7. Oktober, da der ved de offentlige Anvisningskontorer tilsammen var tilmeldt 45,328 Arbejdsløse, deraf 5782 Metalarbejdere.

Efter Aarsskiftet er Arbejdsløsheden yderligere steget betydeligt, og da nærværende skrives, er det samlede Antal nogle og halvfems Tusinde, som vel næppe endda dækker over det virkelige Forhold, idet sikkert et ikke ringe Antal Arbejdsløse, som ikke oppebærer Understøttelse, heller ikke lader sig kontrollere og dermed glider ud af Opgørelserne.

Ved Bedømmelsen af Beskæftigelsesmulighederne i 1928 vil det sikkert være formaalstjenligt at se paa, hvorledes Forholdene arter sig i de os omgivende Lande. Af de store Lande synes her først og fremmest Tyskland at have taget Teten, idet Aaret 1927 har kunnet opvise en stærkt forøget Beskæftigelsesgrad, der ikke mindst markeredes ved, at Arbejdsløsheden fra 18 pCt. ved Udgangen af Januar gik ned til 5 pCt. ved Slutningen af August, men Spørgsmaalet, om Tyskland kan bevare den gunstige Stilling, er sikkert i nogen Grad afhængig af Afsætningsmulighederne udenfor Landet, idet adskillige Forhold tyder paa, at Efterspørgslen paa det indenlandske Marked er blevet tilfredsstillet, men iøvrigt er Arbejdsforholdene gode indenfor Tekstil-, Metal- og den kemiske Industri, ligesom de store raastofproducerende Industrier (Jærn, Staal og Kul) er godt beskæftiget.

I England synes Forholdene at være vanskeligere. Det er jo i saa Henseende interessant, at „Sejrherrerne" fra Verdenskrigen, England og Frankrig, har haft langt sværere ved at overvinde Krigens Virkninger, end det slagne Tyskland, og medens Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af August som før nævnt i Tyskland var 5 pCt., var den i September i England 10,6 pCt., hvilket vil sige, at 935,000 Arbejdere var ledige. Arbejdsløsheden er stadig alvorligst blandt Kulminearbejderne, hvoraf ca. 100,000 Mand er uden Beskæftigelse, men ogsaa i Jærn- og Staalindustrien samt ved Skibsværfterne er Beskæftigelsesgraden lav, selvom der her er nogen Bedring at spore.

I Norge er Forholdene stadigvæk vanskelige. Deflationsprocessen er endnu ikke endt. Arbejdsløsheden er omfattende, og selv den for Norge saa naturlige Industri som Skibsbygningsindustrien ligger praktisk talt stille. Det er i denne Forbindelse interessant, at Lloyds Registers Statistik for Skibsbygningen for 3. Kvartal 1927 udviser, at Danmark af de skandinaviske Lande staar øverst med 19 Fartøjer paa 96,000 Tons, Sverige med 15 paa 82,000 Tons, medens Norge har 7 Smaaskibe paa tilsammen 3560 Tons. Den norske Skibsbygning er i dette Forhold interessant, thi til Trods for, at Lønningerne i Følge den af den tvungne Voldgift afsagte Dom gennemgaaende er reduceret med 15 pCt., har det alligevel ikke været muligt at komme i Gang, og Aarsagen hertil synes at være, at de store Dividender, som Selskaberne afkastede under Højkonjunkturerne i endnu højere Grad end her, gik i Aktionærernes Lommer i Stedet for i tilstrækkelig Grad til Modernisering af Anlægene.

For Sveriges Vedkommende har Aaret som Helhed været præget af Ro paa Arbejdsmarkedet og en jævn god Beskæftigelse; Aaret 1927 har nærmest formet sig som en Fortsættelse af det foregaaende. Der synes dog nu at kunne opstaa visse Vanskeligheder paa Grund af den svenske Krones høje Kurs, den er for Tiden den højest noterede Valuta i Verden. Vel blandt andet for at forebygge en allerede paabegyndt Guldimport har den svenske Rigsbank ved Nytaarstid nedsat Diskontoen fra 4 til 3½ pCt. Forøvrigt har Sverige jo rige naturlige Muligheder, som giver sig Udslag i et betydeligt Eksportoverskud. Der er dog Fare for visse Komplikationer paa Arbejdsmarkedet derved, at der er opstaaet Konfliktsforhold i Papir- og Grubeindustrien.

I Finland har Aaret været præget af den store Metalarbejderkonflikt, der afsluttedes den 18. December efter at have varet i 30 Uger, men herom redegør vi nærmere omstaaende.

Det vil af dette Strejftogt ses, at Forholdene i de os omgivende Lande tegner sig meget uensartet, og at det ikke er muligt paa Grundlag heraf at danne sig et sikkert Skøn for Beskæftigelsesforholdene i Danmark i det kommende Aar; dog er Skibsværfterne stort set sikrede Beskæftigelse til det meste af Aaret, og da iøvrigt Tallene paa Industriens Arbejdsløse ikke har fulgt den almindelige Stigning i Arbejdsløsheden, og da trods alt en omfattende og stadig god Beskæftigelse i Tyskland ikke kan undlade ogsaa at have Virkninger for os, er der et begrundet Haab om, at 1928 med Hensyn til Afslaatning af Arbejdsløsheden vil forme sig bedre end det foregaaende Aar. Dertil kommer, at Industrien efterhaanden tvinges ind paa at søge andre Udveje end Nedsættelse af Lønnen for at kunne konkurrere; blandt andet gennem Modernisering og Koncentration søger man nu at billiggøre Driften. Vi kan her nævne Sammenslutningen af Anker Heegaards Fabrikker i Frederikspærk og De forenede Jærnstøberier i Næstved. Vi kan ikke paaregne i Løbet af Aaret at komme ind i normale Forhold, men den stigende Indførsel af

mineralske Brændselsstoffer, af Raajærn og groft forarbejdede Jærnvarer synes at tyde paa et stigende Behov fra Industriens Side. Samtidig har der været en forøget Eksport af industrielle Produkter, og f. Eks. har der i 1927 fundet en større Udførsel Sted af teknisk Porcelæn, Transportspande, Støbegods og elektriske Maskiner m. m., end Tilfældet var i 1926. Der er altsaa en langsom Bedring at spore, en Bedring, som der er Mulighed for vil blive fortsat i det nu paabegyndte Aar; der er derigennem skabt Haab om en Nedgang i Arbejdsløsheden, en Lettelse af de tunge Byrder, som er paalagt Organisationens Medlemmer, en Styrkelse af Organisationerne ved, at flere af deres Medlemmer finder Beskæftigelse, og selv om 1928 ikke vil føre os tilbage til normale Tilstande, vil enhver Forbedring blive modtaget med Tilfredshed, og det er vor Tro, at det i saa Henseende vil yde større Muligheder, end Tilfældet var i det forløbne Aar. Vi mener derfor at have Grundlag for til Trods for vor Skuffelse efter forrige Nytaar at ønske samtlige Centralorganisationens Medlemmer et

Godt Nytaar!

Sejr for de finske Metalarbejdere.

I Fagbladet for Maj Maaned meddelte vi, at Finsk Metalindustris Arbejdsgiverforbund havde varslet Lockout overfor ca. 10,000 Arbejdere, beskæftigede paa 52 Fabrikker, hvoraf 6000 var Medlemmer af Finsk Metalindustriarbejderforbund, hvilket betød ca. Halvdelen af Forbundets Medlemmer. Denne Konflikt har faaet et yderst langvarigt Forløb og har for vore finske Brødre været en meget bitter Kamp. Konflikten sluttede først den 18. December og havde saaledes varet i 30 Uger.

Den direkte Aarsag til Lockouten var, at 428 Arbejdere ved A/S Crichton-Vulcano i Aabo nedlagde Arbejdet den 3. Marts, da Arbejdsgiverne nægtede at imødekomme Kravet om en Forhøjelse af Lønnen paa 1 til 1½ Finmark pr. Time. Da Timelønnen kun androg 5,30 Finmark (1 Finmark ca. 10 Øre), skulde det ikke synes, som om dette Krav kunde ryste hele den finske Metalindustri, men ikke destomindre kørte Arbejdsgiverne op med Lockout; Resultatet blev dog et andet, end de havde regnet med. Finsk Metalarbejderforbund havde i Aabo krævet 14,4 pCt. Tillæg; ifølge det afsluttede Forlig skal Arbejdsgiverne i Gennemsnit til Arbejderne i Aabo forhøje Lønnen med 75 Penni i Timen, samtidig med at de er blevet tvungne til at betale Lønforhøjelser til samtlige i Lockouten inddragne Arbejdere, hvilket betyder, at de finske Metalarbejdere gennemgaaende har faaet deres Løn forhøjet med 10 pCt. Iøvrigt betragtes de strejkende og lockoutede Arbejdere som gamle Arbejdere, d. v. s. Arbejdet anses for efter Konflikten at være fortløbende, og Arbejderne gaar tilbage til deres tidligere Pladser.

Denne Sejr for de finske Metalarbejdere maa ikke mindst ses paa Baggrund af den Hensynsløshed, hvormed Kampen blev ført fra Arbejdsgivernes Side. Arbejderne blev paa alle Maader forfulgte, de, der boede i Arbejdsgivernes Huse, blev udenvidere smidt ud, medens andre Arbejdsgivere forhøjede Lejen for de lockoutede, for derigennem at tvinge dem til at forlade deres Boliger; men Resultatet er altsaa blevet, at i Stedet for at yde Lønforhøjelse til nogle Hundrede Mand, saaledes som Kravet oprindelig gik ud paa, har Arbejdsgiverne nu maattet forhøje Lønnen for 8000, og at Stemningen blandt Lockoutherrerne er meget trykket, turde være sikkert.

Konflikten er opgjort at have kostet Arbejdsgiverne ca. 200 Mill. Finmark, medens Arbejderne har mistet Lønninger til et Beløb af 100 Mill. Mark, men Lønforhøjelsen vil imidlertid betyde, at Arbejderne i Løbet af et Aar har indtjent det Beløb, som Konflikten har kostet dem, 1½ Gang.

Naar denne Konflikt har kunnet føres til et saa gunstigt Resultat, skyldes det først og fremmest de finske Metalarbejderes Sammenhold. Trods alle Forsøg derpaa var det ikke muligt for Arbejdsgiverne at hverve Skruebrækkere, men dernæst maa Sejren ogsaa tilskrives den Støtte, som de finske Metalarbejdere har faaet fra de udenlandske Kolleger, her ikke mindst i Danmark, Norge og Sverige. Svenska Metallindustriarbetareförbundet har opgjort at have ydet, ifølge den skandinaviske Gensidighedsoverenskomst, 112,615 Kr. og desuden yderligere 15,000 Kr. Lægges dertil Understøttelsessummerne fra Norge og Danmark, udgør den Hjælp, der er ydet fra de tre Lande, rundt regnet 350,000 Kr. eller ca. 3,500,000 Finmark. Udover dette har Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund ydet Finnerne et Laan paa 50,000 Kr., saaledes at de skandinaviske Lande har bidraget med over en Trediedel af den Understøttelse, som er udbetalt vore finske Brødre. Endvidere har Internationalt Metalarbejderforbund ydet 55,000 Schweizer-Franc. Naar Beløbet ikke er blevet større, skyldes det, at man samtidig har understøttet Broderforbundene i Jugoslavien, Ungarn og Czekoslovakiet. Den internationale Solidaritet i Skandinavien og Vesteuropa har saaledes givet sig Udslag i, at to Femtedele af Konfliktsunderstøttelsen er udredet herfra. I Forstaaelse af denne Kamps Betydning for den finske Arbejderbevægelse i Almindelighed har de finske Organisationer bragt store økonomiske Ofre, ligesom der ogsaa fra Rusland er ydet Bidrag. Vi lykønsker vore finske Brødre til den vundne Sejr, ikke alene fordi den er et Udslag af national og international Solidaritet, men ogsaa fordi dens Resultat betyder en væsentlig Forbedring af vore finske Fagfællers i Forvejen ingenlunde gode Lønninger.

Jærn-Internationales Presse.

Af *Fritz Kummer.*

Til Jærn-Internationale hører Metalarbejderforbund i 20 Lande, og kun faa har en Forstaaelse af, hvilken Mangfoldighed en Sammenslutning betyder, der strækker sig over saa mange Lande. Et ret godt Begreb om denne Mangfoldighed faar man allerede ved at se paa vor Internationales Presse. Der ser man med Forbavselse, hvilken Fylde af Nationer og Sprog, af Særpræg og Fag, der er forenet, og man aner, hvor meget Besvær det har kostet, og hvilket glimrende Resultat det betyder, at disse Forskelligheder er forenede i et Forbund.

Jærn-Internationales Presse tæller 30 Blade, af hvilke de fleste udkommer en Gang om Ugen, andre en Gang om Maaneden. De er i Regelen Blade paa 4 eller 8 Sider i stort Format; nogle har imidlertid Format og Sidetal som Tidsskrifter. En særlig Stilling blandt vore Blade indtager vort internationale Sekretariats »Mitteilungsblatt«. Det udkommer en Gang om Maaneden paa Tysk, Engelsk og Fransk og bringer nyttigt Stof til Underretning for vort Forbunds mangeartede Medlemmer.

Ved en nærmere Betragtning af vor Internationales Bladskov opdager man ikke mindre end 14 Sprog, nemlig Dansk, Tysk, Engelsk, Finsk, Flamsk, Fransk, Hollandsk, Italiensk, Norsk, Polsk, Svensk, Spansk, Czekkisk og Ungarsk. Talrigst er Bladene paa Tysk; af dem er der

10, af hvilke de 5 udkommer i Tyskland, de andre i Schweiz, Rumænien, Østrig og dettes tidligere Omraade. Fransk repræsenteres ved 3 Blade, nemlig »L'Union des Métaux«, »Le Métallurgiste« og »La Lutte Syndicale« (»Metalarbejderforbundet«, »Metalarbejderen« og »Fagforeningskampen«); de udgives af Forbundene i Frankrig, Belgien og Schweiz. Paa Hollandsk og det dermed nær beslægtede Flamsk udkommer de to Blade »Metaalbewerker« (»Metalarbejderen«), af hvilke det ene er Ugeblad for det nederlandske Forbund, det andet Maanedsblad for de flamsktalende Medlemmer af det belgiske Forbund. De skandinaviske Sprog repræsenteres ved 3 Blade, af hvilke det svenske »Metallarbetaren« er det største og udkommer hver Uge. Paa Engelsk udkommer

en Gang om Maaneden »Machinist's Journal«, der udgives af Maskinsmedene i Nordamerika, dernæst »Man and Metal« (»Manden og Metallet«), der udgives af de britiske Staalarbejdere, og endelig »Amalgamated Engineering Union« (»Det forenede Maskinarbejderforbund«), der udgives af Forbundet af engelske Maskinsmede. Ungarsk, Polsk, Finsk og Czekkisk er repræsenterede ved et Blad hver, nemlig ved »Vas-Es Femmunkasok Lapja«, »Metalowice«, »Metallityöläinen« og »Zajmy Kovodelniku«. »Metallurgico« var Maanedsblad for det af Fascisterne undertrykte italienske Forbund, og samme Navn bærer den spanske Organisations Blad. I Czekoslovakiet udkommer foruden det czekkiske Blad ogsaa Bladet »Der internationale Metallarbeiter«, som udgives af det internationale Metalarbejderforbund i Komotau (de tysktalende Czekkers Organisation). Denne Liste gør imidlertid ikke Fordring paa at være fuldstændig, da der i de forskellige Lande foruden Hovedbladene bestaar andre, der udgives af lokale Grupper. Desuden har vore mindre, engelske Broderforbund naturligvis ogsaa Blade. I Belgien, Frankrig, Schweiz, Polen og i Czekoslovakiet udgiver vore Forbund Aviser i andre Sprog for at bevare den aandelige Forbindelse med de Medlemmer, som ikke taler Landets Hovedsprog. I Elsass-Lothringen udkommer »Le Métallurgiste« (»Metalarbejderen«) og »Le Syndikaliste« (»Fagforeningsmanden«), der ganske vist har fransk Titel, men hvis Indhold er Tysk.

De største Blade i Jærn-Internationale er det tyske Metalarbejderforbunds Blad »Metallarbeiter-Zeitung«, der udkommer hver Uge i et Oplag af 800,000, hvortil der yderligere kommer et Ungdomsblad og et Tidsskrift for Bedriftsraad. Stor Udbredelse har ogsaa »Der Oesterreichische Metallarbeiter«, der udkommer i et Oplag af 110,000. Derefter følger »Schweizerische Metallarbeiter-Zeitung« med ca. 42,000, og det tyske »Maschinist und Heizer« (»Maskinist og Fyrbøder«) med et Oplag af ca. 40,000. De tre franske Blades Oplag kan vel anslaas til ca. 110,000. Oplaget af de tre skandinaviske Blade — »Metallarbetaren« og de to »Jærn- og Metalarbejderen« — til 112,000. Da næsten alle Forbund leverer deres Medlemmer Bladet gratis, svarer det samlede Oplag af Pressen i vort Forbund omtrent til dettes Medlemstal, nemlig 1,633,000.

Pressen er blevet kaldt den syvende Stormagt. Det er slet ikke helt galt. For det Slægtled, som har oplevet Verdenskrigen, behøver man ikke at forklare Pressens Magt, thi det ved af egen Erfaring, i hvilken virksom Grad Pressen kan bevæge og hæmme, begejstre, forvirre og fordumme Menneskemassen. Uden Presse er Indflydelsen paa Offentligheden kun ringe. Denne Anskuelse har forøvrigt Metalarbejderne ligesom alle Fagforeningsfolk altid haft. Saasnart de havde skabt en Organisation, gik de med Iver til Oprettelsen af et Blad. Som Følge heraf er vore Forbunds Blade næsten alle ligesaa gamle som Organisationen.

De mange forskellige Sprog, der anvendes i vor Internationales Presse, faar én til at tænke paa Sprogforvirringen ved Opførelsen af Babelstaarnet. Dog er Sagen ikke saa slem, som den ser ud til ved første Øjekast. Selv den, der kun kan tale et Sprog, vil med nogen Øvelse kunne finde sig tilrette i en Række Blade. Tyskeren vil efterhaanden lære at tyde Indholdet af de skandinaviske og hollandske Blade, Franskmanden Indholdet af de italienske og spanske Blade, da disse to Sprog jo ligeledes hører til den latinske Sprogstamme. Meget vanskeligt, eller rettere sagt ganske umuligt vil det være for en Tysker eller Franskmand at forstaa Indholdet af et ungarsk, czekkisk, polsk eller endog finsk Blad. Der maa selv det grundigste Kendskab til den indo-germanske Sprogskat give op. Der staar man overfor Orddannelser og Udtryk, der er fuldstændig fremmede for en. At disse fire Sprog er ligesaa vanskelige som Forholdene i vedkommende Lande, er maaske ikke nogen Tilfældighed.

Oprettelsen og Udgivelsen af en saa mangeartet og omfangsrig Presse udtrykker et uendeligt Maal af Besvær, Arbejdsiver, Evner og Ansvarsfølelse. For mange af vore Blade er deres Historie intet andet end fortsat Møje og Offervillighed. Det mangfoldige Indhold og den tiltalende Form, som de fleste af vore Blade har, er et veltalende Vidnesbyrd om Redaktørernes Dygtighed. De, der engang har været Fabriksarbejdere, maa anvende Flid for altid at kunne opfylde de mangesidige og stadig skiftende Krav. De maa ikke blot have Indsigt i økonomisk, teknisk, socialpolitisk og Gud maa vide hvilken anden Viden, men de maa ogsaa forstaa den vanskelige Kunst at dechifrere Hieroglyfer. De maa Dag for Dag af en Bunke Breve, Beretninger og Blade finde det væsentligste frem, supplere og forbedre det ud fra deres egen Viden og sluttelig samle det hele til en almenforstaaelig, tiltalende og udtryksfuld Helhed.

Paa Anerkendelse for sit møjsommelige Arbejde maa Redaktionen ikke regne, men saa meget mere paa det modsatte. Men det vil dog ikke kunne gøre ham ked af det. Han arbejder ufortrødent videre ligesom de andre Funktionærer og Medlemmer.

Denne fælles Ufortrødenhed har ikke været forgæves, det bevises af vor Presses Standpunkt og Organisation. Begge er Udtryk for Haab og Stræben, for Kampe og Sejre, og Metalarbejdernes Fremgang beviser, i hvilken Grad denne Møje har baaret Frugt. Til denne Fremgang har vor Presse bidraget sin store Del.

Brug vore Vaaben!

Naar Underklassens Stilling i Nutiden skal bedømmes ved Sammenligning med dens Stilling i 70-erne og 80-erne, er det ikke nok at notere de økonomiske og sociale Fremskridt, som til Trods for alt er sket siden den Gang, men det er i høj Grad af Værdi at gøre sig klart, hvordan Mulighederne ligger for videre Fremgang. Den Forsvarskamp, som Arbejderklassen i Øjeblikket fører for at beholde det engang opnaaede, skal igen afløses af Angrebet og Fremmarchen, og for den, der

staar midt i Kampen, er det nødvendigt at være klar over sit Vaabens Ydeevne i Forhold til Modstandernes Bevæbning; Bevidstheden om at være godt bevæbnet er den Stimulans, der skal til for at føre Sejren hjem. Det er her ikke nok at være overbevist om sin Sags Retfærdighed eller at besidde det Mod, som er nødvendigt for enhver, der skal deltage i Kamp, hvis ikke et godt Vaaben staar til Raadighed, strækker de personlige, menneskelige Egenskaber ikke til for at føre Sejren hjem, men i saa Henseende er Nutidens Arbejdere langt bedre stillede end 70-ernes og 80-ernes Proletariat. En Række af Vaaben er gennem uhyre Besvær og Opofrelse smedet af dem, der først tog Kampen for Underklassens Rejsning op, og det gælder i Virkeligheden nu til Dags kun om at benytte dem. Medens Datidens Arbejdere maatte kæmpe for Retten til blot at organisere sig, saa har Underklassen nu til Raadighed gode, fasttømrede faglige Organisationer, og heldigvis er Bevidstheden om Nødvendigheden af at være fagligt organiseret saa indgroet hos alle Arbejdere, ikke mindst her i Danmark, at det maa siges, at i den faglige Kamp er vort Vaaben fuldkommen ydedygtigt. Her kan allerhøjst opstaa Diskussion om, hvorvidt det til enhver Tid anvendes paa den rigtige Maade, d. v. s. det er i Virkeligheden kun Spørgsmaalet om den rigtige Fagforeningstaktik.

Ogsaa paa andre Omraader er der sket Fremskridt, f. Eks. politisk, og hvad det med Hensyn til politisk Organisation angaar, kan intet andet Parti komme paa Siden af det socialdemokratiske. Desværre maa vi i Øjeblikket lide under, at de danske Arbejdere ved Valget den 2. December 1926 ikke fuldt ud udnyttede det politiske Værge, og den Kendsgerning burde mane til nøje Eftertanke og animere til næste Gang, Lejlighed gives, at oprette det forsømte. Men som det saaledes er aabenbart, at den nuværende politiske Magtstilling er affødt af Arbejdernes egen Efterladenhed, saaledes bør det efterhaanden gaa op for enhver, der tilhører Underklassen, at man ogsaa fuldtud bør benytte de andre Vaaben, som vore gamle under uhyre Ofre og Besvær har smedet.

Vi tænker her paa den kooperative Bevægelse, som ingenlunde har den Tilslutning, den burde have, og som rigtigt udnyttet vilde modvirke, at de af Fagbevægelsen opnaaede Resultater ofte bortelimineres af den kapitalistiske Produktion og Omsætning; og vi tænker sidst og ikke mindst paa vor Presse, dette fornemme Værge, som tjener Arbejderklassens faglige, politiske og kooperative Interesser. Der er næppe en eneste Arbejder, som ikke er klar over Bladenes uhyre Betydning; der er ikke noget moderne Menneske, som ikke forstaar den vældige Magt, der er nedlagt i en stærkt udbredt Presse, og det er ingen Tilfældighed, at politiske Partier og Storkapitalister køber eller søger at skabe sig Blade, der kan give Udtryk for de Ideer, som Kapitalen ønsker at paatrykke Læserne. Det er en Gang af en fremragende Politiker sagt, at der, hvor et Parti har en Presse, har det ogsaa Fremgang, og det er næppe for meget sagt, at den danske Arbejderklasses Position ikke var naaet uden ved Hjælp af en udbredt og dygtig ledet Presse. Hvorledes vilde Arbejderne have staaet, hvis ikke de havde været i Stand til gennem deres Presse at tilbagevise al den Løgn, alle de Forvrængninger af Kendsgerninger og al den Leflen for daarlige Instinkter, som den kapitalistiske Presse gennem Aarene har serveret? Tænk blot paa Pressens Betydning under vore faglige Kampe, hvor Arbejdsgiverne og de med dem forbundne politiske Partier forsøger at præparere Offentligheden. Nu er der dog i selve den Omstændighed, at der eksisterer en socialdemokratisk Presse, en Skranke for, hvor langt d'Hrr. tør gaa. Men tænk, hvis denne Presse ikke eksisterede, hvad Modstanderne da uimodsagt kunde bringe til Torvs for at paavirke de øvrige Samfundsklasser til Skade for Arbejderne. Nu maa de af Storindustrielle, af Storfinans og Bankvælde afhængige Bladskrivere regne med den socialdemokratiske Presse, begrænse deres Angreb og passe paa ikke i alt for høj Grad at blotte sig, men i Forstaaelsen af, at for hver Arbejder, man kan paavirke til at undlade at læse hans egen Presse, svækker man Arbejderbevægelsen og styrker privatkapitalistiske Interesser, søger man ogsaa at gaa andre Veje. Man søger først og fremmest at komme paa Højde med den socialdemokratiske Presse med alt, hvad der vedrører Efterretning om faglige, politiske og arbejderøkonomiske Foreteelser, og ved en vis demokratisk Servering søger man Dag efter Dag at give Stoffet et tilpas arbejdervenligt Præg. At man saa i en anden Del af samme Blad angriber Arbejderne og lefler for Overklassens arbejderfjendtlige Interesser, gør intet til Sagen. Der er jo blot derved skabt Balance i de Synspunkter, som Bladet ønsker, at Arbejderne skal anlægge paa det bestaaende Samfund.

Ogsaa ved Omtale af Arbejderbevægelsens Mænd og gennem Interviews med disse søger man at give det Udseende af, at man ønsker at staa i en venskabelig Rapport, ikke mindst til Fagbevægelsen, og nu vil sikkert mange udbryde: Ja, men hvorfor stiller da vore Tillidsmænd sig til Raadighed for disse kapitalistiske Blade? Hertil maa svares, at det jo kun kan gavne, at Arbejderklassen gennem sine Tillidsmænd faar Lejlighed til at udtrykke Arbejdernes Krav og deres Synspunkter og derved faa den Del af Samfundet i Tale, som ikke har Tilknytning til Arbejderpartiets Presse, men de kapitalistiske Blades Henvendelse til Arbejderklassens Mænd under faglige og politiske Situationer, og naar sociale og økonomiske Spørgsmaal staar paa Dagsordenen, bør ikke forvirre Arbejderne selv og give dem Troen paa, at disse Blade er gode nok. Det maa dog være indlysende, at de Kapitalister, som ejer disse Blade, ikke ønsker Fremgang for Arbejderklassen, ikke ønsker gennem Pressen at styrke Arbejderne til at erobre mere og mere Magt og Indflydelse, og naar dette er Tilfældet, maa det samtidig staa klart for enhver tænkende Arbejder, at han kun svækker sin egen Bevægelse og undergraver Muligheden for fortsat Fremgang ved gennem Køb af Modstandernes Blade at skærpe deres Vaaben. Ingen kan med nogen som helst Berettigelse hævde, at den danske Arbejderpresse, ogsaa rent bladmæssigt, staar tilbage for Modstandernes; med Hensyn til Nyheder fra Ind- og Udland, Reportage af enhver Slags, staar vor Presse fuldt paa Højde med

Modstandernes og rager himmelhøjt op over den Presse, der staar til Raadighed for de fleste af Udlandets Arbejdere. Fri og uafhængig har den fra en ringe Begyndelse arbejdet sig op til at blive det største Bladforetagende i vort Land, men dens Muligheder for forøget Vækst er meget store; desværre er der hos en Mængde Arbejdere, naar Talen er om Pressen, en Slags honnet Ambition. Medens man anser det for en Selvfølge at staa i sin Fagforening, saa anses det af mange Arbejdere for at være mere »standsmæssigt« at købe Modstandernes Blade, ja, man reklamerer aabent for disse Blade paa den ejendommelige Maade, at paa Gaden og ved Møder skal Bladets Hoved helst stikke op af Lommen, saaledes at Alverden kan se, at man er »overklasselitterært« anlagt. Fremgangsmaaden er dum, fordi den vidner om manglende Klasseforelse, den er overflødig, fordi Arbejderpressen bladmæssig set staar fuldt paa Højde med den kapitalistiske Presse, og den er skadelig, fordi den kun betyder, at vi udleverer vort fornemste Værge til dem, der kun vil gøre os ondt.

Vi maa bort fra denne Meningsløshed. Vor egen Presse maa ind i alle Hjem, maa læses af Hustru og Børn og af den Ungdom, som nu paa saa mange Maader høster Frugten af de gamles Slid i Arbejderbevægelsens Tjeneste. Støt ikke den Presse, der lyver om dig, men styrk den socialdemokratiske Presse, som imødegaar de andre Blades Felttog imod Arbejderne. Der er Haab om fornyet Fremgang for os, naar vi samler os og bruger vore Vaaben.

Fradrag i Skatteindtægt.

Som bekendt kan der ved Udregningen af skattepligtig Indtægt fradrages, hvad man har betalt i Kontingent til de forskellige Arter af Forsikring — Sygeforsikring, Arbejdsløshedsforsikring, Livsforsikring m. v.

Fradraget for Forbundskontingentets Vedkommende har været omstridt, og der har i en Sag, rejst af Arbejdsgivere, været afsagt en Højesteretsdom. Denne Dom virker dog ikke udtømmende for alle Forhold, og det eneste sikre er Skattedirektoratets Hævdelse af, at der kan fradrages 1/5 for Forbundskontingentets Vedkommende.

I Arbejdsløshedskasse-Kontingent er der for Aaret 1927 betalt dels i ordinært og dels i ekstrapaalignet Kontingent	Kr. 117,65
I Forbundskontingent (Smedeforbundet) er i 1927 (med ordinært Kontingent Kr. 2,25) betalt Kr. 67,60, 1/5 heraf = ...	Kr. 13,52
Altsaa tilsammen i Fradrag...	Kr. 131,17

Er det ordinære Kontingent lavere end Kr. 2,25 (der svarer til et samlet Ugekontingent paa Kr. 4,00) og til Eks. Kr. 2,10 (svarende til et samlet Kontingent paa Kr. 3,85) bliver Fradraget Kr. 1,56 mindre, nemlig 1/5 af Kr. 7,80 (52 × 15 Øre).

— — —

For Metaltrykkernes Vedkommende kan der i Selvangivelsen for 1927 for Arbejdsløshedsforsikring fradrages Kr. 143,30 og paa arbejdende Uger 90 Øre ekstra. I de 90 Øre er beregnet 40 Øre til Syge- og Understøttelsesfond og 20 pCt. af det faglige Kontingent.

Lidt Værkstedsteknik.

Bearbejdning af cylindriske Tandhjul.

(Fortsat.)

Ved Bearbejdning af store cylindriske Tandhjul, hvor der sjældent er Tale om Massefabrikation, er Metoderne ofte baserede paa Anvendelse af forholdsvis simpelt Værktøj. Enten bruges Façonfræsere med fastkilede Skær, eller Tænderne høvles efter Skabelon, som vist paa Fig. 1. Der bruges et Sidestaal A. Staalholder

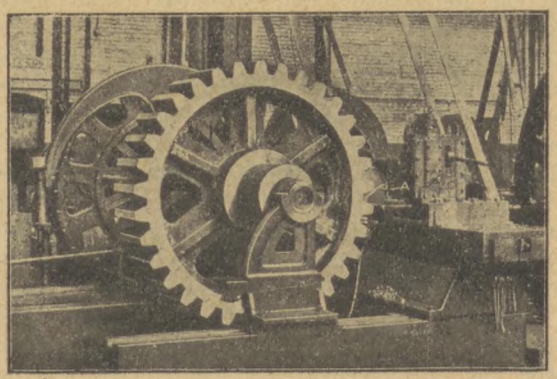

Fig. 1.

slæden styres efter Tandkurven ved Hjælp af Tappen B, der føres paa en Skabelon C. Først skruppes alle Tændernes ene Side, derefter vendes Skabelonen, og Tændernes anden Side skruppes. Til sidst slethøvles til det færdige Maal.

Afvalsemetoden.

Princippet i Afvalsemetoden illustreres bedst ved at tænke sig et Tandhjul med korrekt Tandform rulle omkring en rund Skive af Ler eller andet plastisk Materiale paa en saadan Maade, at Tænderne trykkes ned i Skivens Omkreds. Tandhjulet vil derved paa Skiven tildanne Tænder, som har korrekt Indgreb med Hjulets Tænder. Tænker man sig nu det formgivende Tandhjul — samtidig med sin rullende Bevægelse — tildelt en frem- og tilbagegaaende Bevægelse i Aksens Retning, og tillige at Tænderne er hærdede og forsynede med Friskær, vil et saadant Værktøj kunne bruges til at udhøvle Tandmellemrummene paa et glat Hjul af blødt Staal eller andet Metal.

I Stedet for at lade det skærende Hjul rulle omkring et faststaaende Arbejdsstykke, kan man faa samme Virkning frem ved at lade baade Arbejdsstykke og Værktøj være fast lejrede, naar Hjulene ved Hjælp af en særlig Udveksling tvinges til at dreje sig med Hastigheder, der faar de to Hjul til at løbe i korrekt Indgreb med hinanden.

At Afvalsemetoden er saa anvendelig skyldes særlig, at den anvendte Evolventfortanding giver »Fælleshjul«. Derved forstaas, at naar to Hjul af forskellig Tandantal begge løber i rigtig Indgreb med et tredie Hjul, vil de

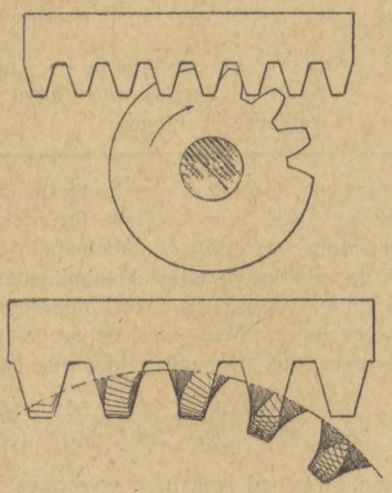

Fig. 2.

ogsaa løbe i rigtig Indgreb med hinanden. — Dette gør det altsaa muligt at bruge som Værktøj et Hjul med et hvilket som helst Tandantal, ligegyldigt hvor mange Tænder der er i det Hjul, der skal bearbejdes. Det forlanges kun, at Modulen er den samme, og at Indgrebsvinklen er den samme. Dette gælder altsaa ogsaa, naar man som Værktøj bruger en Tandstang, idet en Tandstang kan betragtes som et Tandhjul med uendelig stort Tandantal. *Da Tandstangens korrekte Tandkurve er en ret Linie, har man her et Middel til ved Hjælp af et Værktøj med retliniet Skær paa teoretisk korrekt Maade at bearbejde Tandhjul med hvilket som helst Tandantal.* Da et Værktøj med retliniet Skær er simpelt at fremstille og let at kontrollere Nøjagtigheden af, har Afvalsemetoden med Tandstangsprofilet som Udgangspunkt faaet en fremherskende Betydning for moderne Bearbejdningsmetoder for cylindriske Tandhjul. Princippet bruges paa tre forskellige Maader i Maskiner til Bearbejdning af cylindriske Tandhjul.

1. Høvlemaskiner eller Shapingmaskiner, der arbejder med et eller flere Staal, der repræsenterer en Del af en Tandstang. Fig. 2 illustrerer, hvorledes et saadant Værktøj kan frembringe et Tandhjul. Efter dette System arbejder bl. a. Maskiner af *Bilgrams* og *Sunderlands* Konstruktioner.

2. Stikkemaskiner, hvis Værktøj er et tandhjulsformet Stikkestaal. Tildannelsen af Værktøjets Tandkurver er udført paa en Specialslibemaskine, hvor en Slibeskives retlinede Side — repræsenterende en Tandstang — »afvalser« den korrekte Tandkurve paa det hærdede Stikkehjul. Efter dette System arbejder bl. a. *Fellows* Maskiner.

3. *Bearbejdning med snekkeformet Fræser.* Anvendeligheden af en Snekke til Bearbejdning af cylindriske Tandhjul begrundes paa, at Profilet af Snekkens Gænger samtidig kan danne Profilet af en Tandstang, og at Snekkens Omdrejning vil fremkalde en Forskydning af omtalte Tandstangsprofil i Snekkeaksens Retning. Snekkeaksens Vinkel med Hjulets Plan skal være lig Stigningsvinklen af Snekkens Midterskruelinie.

Naar Snekken er tildannet som en Fræser, og denne under sin Omdrejning arbejder sig ind i Hjulemnet samtidig med, at dette tvinges til at dreje sig med den rigtige Indgrebshastighed i Forhold til Snekkens fremadskridende Tandstangsprofil, bearbejdes alle Hjulets Tænder samtidig, idet man begynder foroven og giver Fræseren en langsom Tilspænding nedefter, indtil Fræseren har arbejdet sig igennem Tændernes fulde Bredde.

Hvis Snekkens Gængeprofil er retliniet, vil det virksomme Tandstangsprofil, paa Grund af Snekkens Skrueform, ikke blive nøjagtig retliniet, hvilket jo kræves for at faa »afvalset« den rette Evolventfortanding; men da Fejlen er meget ringe, bruger man som oftest Fræsere med retliniet Gængeprofil. Fræseren bagdrejes som Regel.

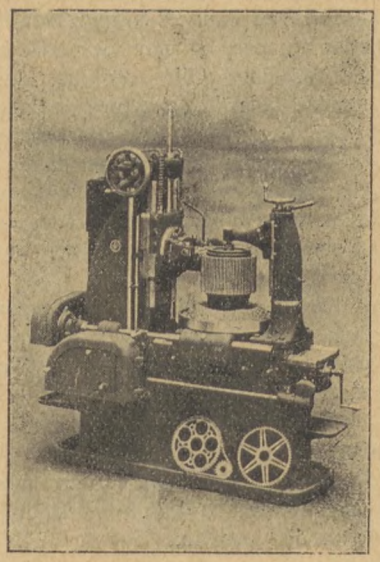

Fig. 3.

Fig. 3 viser en Fræsemaskine af Fabrikat *Pfauter*, der arbejder efter det nævnte System. *E. B.*

Hærdning.

Hærdning er en hel Videnskab for sig selv og kræver af Udøverne i dette Fag en stor Erfaring og Nøjagtighed. Her skal kun berøres de mest almindelige Regler og Betragtninger for Hærdning, som enhver bør vide; og har man endelig med Specialstaal at gøre, foreskriver Leverandøren som Regel i hvert enkelt Tilfælde, hvorledes Staalet skal behandles ved Hærdning.

Hærdningens Udførelse falder i tre Dele, Opvarmning til Hærdningstemperaturen, Afkølingen og Anløbningen med den paafølgende Afkøling.

Opvarmningen sker for mindre Værksteder i en almindelig Smedeesse, hvor man da skønner erfaringsmæssig, hvornaar Staalet har den rette Opvarmning. Denne Hærdemetode kan udføres godt af den erfarne Mand, men helt god bliver den aldrig, hvor der er Tale om fine Værktøjer og Dele til Massefabrikation, og endelig kan Staalet optage Urenheder, navnlig Svovl, hvis der varmes med Stenkul, ligesom Blæseluften vil ilte Overfladen. Ved rationelle Hærdeanlæg benytter man nu specielle Ovne, der ophedes enten ved Gas, Olie eller Elektricitet. Ved disse Ovne kan man holde Temperaturen konstant over lange Tidsrum.

Afkølingen spiller en lige saa vigtig Rolle som Opvarmningen. Det gælder om at faa det varme Staal afkølet saa hurtigt og ensartet som muligt, idet den hurtige Afkøling giver størst Haardhed, medens Ensartetheden er nødvendig for at undgaa Spændinger i den hærdede Genstand. I Regelen bruger man Vand til Afkøling, og blødt Vand er bedst. Det bør ikke være iskoldt, da man i saa Fald ganske vist faar den største Haardhed, men samtidig er udsat for Hærderevner i Materialet. En Temperatur paa ca. 20° C. vil som Regel være mest passende; er Vandets Varmegrad 40—50° C., bliver Haardheden ringere, og man faar omtrent samme Resultat som ved Afkøling i Olie eller Tran, hvor Materialet bliver mindre haardt og skørt, hvilket skyldes Oliens svagere Afkølingsevne. Bringes det varme Staal ned i Vandet, vil der straks danne sig en Kappe af Damp omkring det og forsinker derved Afkølingen. Staalet bør derfor ikke stikkes dybere ned i Vandet end nødvendig, for at Dampblærerne let kan slippe bort, og det bør bevæges frem og tilbage i Vandet. Ved Hærdning af større Genstande kan det blive nødvendigt at sprøjte Vandet paa dem med Brusere. Den anvendte Vandmængde bør være tilstrækkelig stor, saa at Vandet ikke opvarmes ret meget. Kogende Vand hærder overhovedet ikke.

Hvis man vil have stor Haardhed, kan man sætte Kogsalt eller Svovlsyre til Hærdevandet, idet disse Stoffer dels forhøjer Kogepunktet og dels letter Dampblærernes Undvigen. File hærdes saaledes i Saltvand. Hvis Vandet derimod indeholder Sæbe eller Soda, forringes Hærdeevnen, fordi der danner sig Skum paa Overfladen, saa Dampblærerne vanskeligere kan slippe bort. Hvis man ønsker en svagere Hærdning, kan man i Stedet for Vand bruge Olie. Den største Haardhed opnaas ved Petroleum, derefter Glycerin, tyndtflydende Mineralolie, tyktflydende Plante- og Dyreolier og mindst Haardhed ved Tælle. Et Olielag oven paa Vandet virker i samme Retning, idet man derved faar mindre Haardhed end ved Hærdning i rent Vand, men større Haardhed end ved Hærdning i Olie.

Anløbning foretages næsten altid efter Hærdningen og kan udføres mer eller mindre under Hensyntagen til Materialets Beskaffenhed og den Haardhed, som kræves af et Stykke, f. Eks. Værktøj.

I det følgende er angivet den almindeligst brugte Anløbning for forskellige Værktøjer.

Ved ca. 220° (lysegult)	Gravørværktøj — Hammerbaner — Smaa Drejestaal — Papirindustriknive — Høvlestaal — Træskærerværktøj.
Ved ca. 240° (mørkegult)	Fræsere — Dørslag — Bor — Penneknive — Snitbakker- og Tappe — Rivaler.
Ved ca. 260° (rødbrun)	Spiralbor — Træbor.
Ved ca. 275° (purpurrødt)	Notjærn for Staal — Økser.
Ved ca. 285° (violet)	Notjærn for Støbejærn — Træsave — Naale — Rundsave for Metal — Skruetrækkere — Fjedre.

Anløbningen kan foretages paa forskellig Maade og er en Rutinesag. Ved rationel Drift foretrækker man imidlertid at anløbe i særlige Anløbsbade, der holdes opvarmede til den aldeles nøjagtige Anløbningstemperatur. Badene kan enten være Olie- eller Metallegeringer, i Regelen Blylegeringer. Man kan enten benytte Tin- eller Blylegeringer, idet en saadan Legering med:

	10	20	30	40	50	60 pCt. Tin
smelter ved	300°	275°	255°	230°	210°	165°

Et saadant Metalbad maa ikke opvarmes stærkere, end at der stadig er en tynd Skorpe af usmeltet Metal langs Karrets Kanter.

Smaagenstande, navnlig Fjedre, anløbes undertiden ved »Afbrænding«; man dypper Genstanden i Olie eller smeltet Tælle og varmer den over Essen, indtil Olien eller Tællen brænder, hvorefter den afkøles i Vand.

Indsætning.

Indsætning er en Proces, der tilsigter at forøge Kulstofprocenten i Overfladen af en Staalgenstand, uden at dennes Indre forandres i kemisk eller mekanisk Henseende. Man opnaar derved at kunne give et Emne, der er fremstillet af blødt, sejgt og uhærdelig Materiale en hærdet Overflade, der er meget modstandsdygtig mod Slid. Metoden anvendes en Del til Værktøj (Opspændingsværktøj) og i Automobilindustrien. Til Trods for nøje Undersøgelser er Forholdene ved Processen ikke helt opklarede, og det synes som om, at rent Kulstof meget vanskeligt opløses, medens det gaar lettere, naar Kullet er tilstede som Forbindelser, og navnlig synes kvælstofholdige Kulstofforbindelser at give den hurtigste Indsætning. Man har derfor anvendt en Mængde organiske Stoffer til Indsætning, saasom Læderaffald, Bladkul, Majs, Benkul o. m. a.; men da deres Sammensætning er meget variabel, og de som Følge deraf giver meget forskellige Resultater fra Gang til Gang, gaar man i rationelt drevne Virksomheder mere og mere over til at bruge uorganiske Forbindelser dertil. Man faar saaledes udmærkede Resultater ved Brugen af en Blanding af 40 pCt. Baryumkarbonat og 60 pCt. Trækul. Ved den høje Temperatur i Indsætningskasserne vil Baryumkarbonatet sammen med Luftens Kvælstof og Trækullet danne

Baryumcyanid, der virker stærkt cementerende paa Jærnet. Man maa aldrig samtidig »indsætte« Staalgenstande af forskellig Sammensætning, da flere Sorter af Staal hæmmer, medens andre fremskynder Indsætning.

Ved Indsætningen ønsker man dels at opnaa en tilstrækkelig høj Kulstofprocent i de ydre Lag, i Regelen 0,85 pCt. samt en tilstrækkelig dyb Indtrængning af Kulstoffet varierende fra 0,5 til 2,5 mm. De forskellige Dybder af Indsætning opnaas ved dertil passende Varmegrad og Tiden; ved Massefabrikation maa man omhyggeligt overvaage disse Faktorers rette Forhold.

Fremgangmaaden ved Indsætning er følgende: Genstandene pakkes ned i staalstøbte Kasser eller svære Pladejærnskasser og pakkes godt med det føromtalte Indsætningsmiddel, er det ikke omhyggelig udført vil der fremkomme bløde Pletter i Overfladen af Genstandene. Ved Nedpakningen maa man ligeledes tage Hensyn til, at Genstandene skal udsættes for høj Temperatur i Ovnen i flere Timer, de kan derfor undergaa Deformationer foraarsaget af deres egen Vægt eller ovenfor liggende Deles Tyngde, saa man maa passe paa at faa den for Genstanden bedst egnede Stilling, f. Eks. Tandhjul maa ikke stilles lodret men, lægges fladt ned o. s. v. Hvis en Genstand ikke skal indsættes paa hele Overfladen, kan den Del, der ikke skal indsættes, omvikles med meget blødt (kulstoffattigt) Jærntraad eller Baandjærn. Dette vil da beskytte det underliggende Materiale, idet det selv indsættes. Traaden eller Baandjærnet maa naturligvis være tykkere end den Dybde, hvortil Indsætningen skal trænge ind. En anden Metode er, at man forkobrer eller fornikler de Steder, der ikke skal indsættes.

Indsætningskasserne sættes ind i Ovnen, som er den almindelige Hærdeovn. Indsætningens Varighed afhænger af den Dybde, som ønskes, og den Temperatur, som man arbejder med. Temperaturen, der kontrolleres ved elektriske Pyrometre, maa overholdes meget nøje; thi Variationer af 25° kan paavirke Resultatet i høj Grad. Temperaturen i Ovnen bør helst være 850° eller 1000° (se nedenstaaende Tabel for Dybde, Tid og Varmegrad). Indsætningsmaterialet skal have en Tykkelse af ca. 50 mm omkring Genstandene.

Indsætnings-dybde i mm	Varighed i Timer ved 850°	Varighed i Timer ved 1000°
0,5	2½	½
0,8	4	1
1,0	6	2
1,2	8	3
1,5	—	4
2,0	—	6
2,5	—	8

Naar Indsætningen er endt, udtages Kasserne og henstilles til Afkøling paa Gulvet. De bør ikke aabnes, før Temperaturen er sunket til ca 400°—450°.

Regenerering og Hærdning.

Under Indsætningsprocessen bliver Staalet overhedet og derfor skørt, hvorfor det er nødvendigt at underkaste det en Regenereringsproces.

Naar Indsætningstemperaturen har været 1000°, afkøles Stykkerne efter Indsætningen langsomt til 600° eller lavere, hvorefter de opvarmes til 1025° og afkøles i Vand. Derved vil Stykkerne regenereres, og de underkastes derefter en fornyet Hærdning ved Opvarmning til 750° med paafølgende Afkøling i Vand.

Den første Hærdning giver nemlig ikke Maximum af Haardhed, fordi Temperaturen er for høj.

Naar Temperaturen ved Indsætningen har været under 900°, kan man nøjes med at lade Stykkerne afkøles til 600°, som ovenfor omtalt, og derefter hærde dem ved 750° i Vand.

Den første Regel kan anvendes i alle Tilfælde og giver altid sikre Resultater, men er noget mere omstændelig end den sidste. Ved Masseproduktion vil det være fordelagtigt at bruge et »Bad« til Opvarmningen. Et saadant kan fremstilles ved Smeltning af en Blanding af 2 Dele Klorbaryum og 1 Del Klorkalium, der kan bruges til Temperaturer mellem 670°—1000°, samt smeltet Klorbarium, der kan bruges til Temperaturer mellem 1000°—1300°. Da begge disse Bade virker lidt afkullende paa Staalet, bør man tilsætte 3—4 pCt. Ferrocyankalium for at modvirke dette. Opvarmningen bør ikke vare længere end 20 Min. og foretages i Hærdeovnen.

Indsætningen af enkelte Stykker kan selvfølgelig foretages med simplere Midler end foran beskrevet, naar det f. Eks. gælder en Reparation o. lign. Man kan i saa Fald pakke Stykket ned i en Jærnkasse eller et Rør, der fyldes med Indsætningsmidlet og derefter opvarmes i Essen til lys Rødglødhede. Indsætningsmidlet kan være det samme som foran beskrevet, eller, hvad der hyppigt bruges, Ferrocyankalium (gult Blodludsalt), der almindeligt benævnes Kali. Det virker meget hurtigt, men det er tilbøjeligt til at give for stor Kulholdighed i de yderste Lag.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Hillerød. Foranlediget ved Krav fra Jærnindustriens Sammenslutnings Side afholdtes der 12. Januar et Mæglingsmøde hos Fabrikant Nordsten.

Samtlige Akkordpriser, saavel for Haand- som Maskinformeri, var opsagte og udløbne 1. November f. A. Umiddelbart før og efter Aarsskiftet havde den gennemsnitlige Timefortjeneste i Akkord i Henhold til Afdelingens Undersøgelse vist sig at være henholdsvis 156 Øre for Haandformere og 125 Øre for Maskinformere.

Firmaet, der krævede Reduktioner, bestred Berettigelsen af at lægge de foran nævnte Tal til Grund for Bedømmelse af Fortjenesten og henviste mellem andet til, at 5 Haandformere i 1927 gennemsnitlig havde tjent 172 Øre. Maskinformerne talte man ikke om.

Da der ikke ved Mæglingsmødet kunde opnaas noget afsluttende Resultat, bl. a. fordi Hr. Nordsten mente, at en passende Gennemsnitsfortjeneste for Haandformerne

burde være ca. 145 Øre og for Maskinformerne ca. 125, men iøvrigt pegede paa, at nogen egentlig lokal Forhandling ikke havde fundet Sted (hvilket selvsagt maa være hans egen Skyld, da det var ham, der havde opsagt, men ikke har krævet nogen detailleret Forhandling), henvistes Sagen til lokal Forhandling, fordi Fabrikanten mellem andet oplyste, at det var hans Hensigt at indføre visse Lempelser og Forbedringer ved Maskinformeriet. Ordnes Sagen ikke paa den Maade, vil den være at behandle videre ved Timandsmøde.

Firmaet har iøvrigt pr. 1. Januar skiftet Støbemester, idet forhenværende 2. Mester paa De forenede Jærnstøberier i Næstved, Frandsen, fra nævnte Dato har overtaget Pladsen paa Hr. Nordstens Fabrik. Hans Forhandlingsevner kan nu komme til at bestaa sin Prøve.

København. Paa A/S Burmeister & Wains Staalstøberi afholdtes der den 14. Januar et Mæglingsmøde paa Krav fra Forbundet.

Klagerne var, at Gods til Støberiets eget Brug, hvorfor der ikke udbetaltes Bonus, men kun Timeløn, tog for stærkt Opsving og dermed indvirkede paa Fortjenesten i nedadgaaende Retning, at der ved Maanedsregnskabernes Afslutning henlaa formeget urenset Gods, som først regnedes med paa et senere Tidspunkt, hvilket for det første medfører, at Folkene maa vente paa deres Overskud, men for det andet ogsaa kan betyde, at Folk, der har været med til at udføre dette Arbejde, er afskediget, naar Overskudsudbetalingen sker, og altsaa ikke kommer i Betragtning, samt at Bestemmelserne om ikke Udbetaling for Vraggods, der skal støbes om, var strengere for Medlemmerne her end f. Eks. i Jærnstøberiet.

I disse 3 Spørgsmaal kom der til at foreligge et Forslag fra Forbundets Repræsentanter, som Firmaets tilstedeværende Repræsentanter ikke kunde tiltræde, men vilde forelægge for Direktøren, hvorefter der igen skal forhandles med Tillidsmanden.

Bringes Sagen ikke til Afslutning paa den Maade, skal der senere tages Stilling til den.

Endelig havde en paa Aktieselskabets Støberi paa Strandgade-Værftet ansat Støberiingeniør Jens Hansen kaldt Staalstøberiet for et Hvile- og Rekonvalescenthjem for vore derværende Medlemmer. Det oplystes, at han havde modtaget en Reprimande for sine Udtalelser, hvilket han ved en Tilkaldelse ikke afkræftede, og dermed sluttede denne Sag.

Odense. Paa den Sag, der i forrige Fagblad er omtalt, fra A/S M. P. Allerups Eftf. vedrørende Deltagelse i Sandkastning af Haandformerne, der arbejder i Akkord, og hvorpaa et resultatløst Mæglingsmøde havde været afholdt den 30. November, er der den 28. December afholdt Timandsmøde, som imidlertid ogsaa forløb uden Resultat, idet Parterne ikke kunde forlade sine indtagne Standpunkter.

Hos Jærnstøber A. Birn, Vesterbros Jærnstøberi, Odense, er der paa Begæring af Forbundet afholdt et Mæglingsmøde den 16. December. Hr. Birn har gennem Aarene vist en sygelig Tilbøjelighed til at skille sig af med sine Tillidsmænd, og i et Tilfælde, som forefaldt i November 1924, blev der ogsaa rejst organisationsmæssig Klage derover. Sagen forfulgtes imidlertid ikke tilende, da Vedkommende fik Arbejde andet Steds og ikke ønskede at have yderligere Spektakler med Hr. Birn.

I et andet Tilfælde, hvor en Tillidsmand ogsaa blev afskediget, og hvor der ogsaa havde været Grund til at gøre en Protest gældende, skete der heller intet, da Vedkommende ønskede at forlade Odense, og i et tredie Tilfælde havde Hr. Birn for saa vidt ogsaa Heldet med sig, da han afskedigede en Tillidsmand, idet han forsikrede, at kun Arbejdsmangel var Aarsagen, og at Vedkommende snart skulde komme i Arbejde igen.

Langt om længe, efter at Hr. Birn først havde antaget andre, blev denne Mand igenantaget, og da Kollegerne foreslog ham til Tillidsmand, vægrede han sig, fordi han havde nøje Kendskab til Jærnstøber Birn, men omsider lod han sig dog vælge, og saavel denne Gang som den forrige Gang, Manden valgtes, gjorde hverken Jærnstøberen eller Jærnindustriens Sammenslutning Indvendinger mod hans Valg.

Nu er han igen afskediget paa Grund af Arbejdsmangel, i alle Tilfælde efter Hr. Birns Udsagn, men Afdelingen har ønsket at faa sat en Stopper for denne Fabrikants Virksomhed paa dette Omraade, og Forbundet har selvsagt ment at maatte være følgagtig.

Saaledes foranlediget har der 16. December været afholdt Mæglingsmøde og 28. December Timandsmøde paa denne Sag, men Resultatet var i begge Tilfælde negativt.

Forbundet har nu foreslaaet Jærnindustriens Sammenslutning at faa Sagen afgjort ved faglig Voldgift, ikke alene for selve den foreliggende Sags Skyld, men ogsaa for at faa Klarhed over, om Beskyttelsesparagraffen for Tillidsmænd har den overenskomstmæssige Betydning, som den bør have.

Naar Voldgiftskendelsen foreligger, skal Sagen blive nærmere belyst her i Fagbladet.

Rønne. Paa Bornholms Maskinfabrik har det set overmaade daarligt ud med Hensyn til Arbejdets Omfang. Ikke desto mindre har Firmaet arbejdet med fuld Tid, men for kort Tid siden blev Lageret saa stort, at man ikke turde fortsætte dermed. Da der samtidig kom til at foreligge et Tilbud fra Fabrikken paa en større Leverance til Centralvarmeanlæg, men de Priser, Fabrikken kunde faa for denne Leverance, var af den Beskaffenhed, at den kun kunde modtages, hvis der kunde ske en Lønreduktion, indlededes der en Forhandling herom med det Resultat, at vore der beskæftigede Medlemmer gik med til en Reduktion paa 10 pCt., fremfor at komme til at tilbringe Vinteren i Arbejdsløshedens Mørke.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. I Anledning af Uenighed hos Fabrikant Heidemann, Hjørring, om Mindstebetalingen ved Timelønsarbejde afholdtes Mægling den 1. December. Fabrikanten indgik paa, da Mindstelønnen ifølge Overenskomsten maatte være 96 Øre, at efterbetale 2 Arbejdere det for lidt udbetalte, medens en tredie Mand kun fik Halvdelen deraf under Hensyn til, at han selv havde tilbudt sig til en lavere Løn.

Den 20. December afholdtes Mæglingsmøde hos Firmaet Otto Plantener, Hellerup, i Anledning af en Klage over, at Firmaet nægtede at udlevere specificerede Akkordregnskaber. Sagen sluttedes, idet Hr. Plantener indrømmede, at han i det foreliggende Tilfælde, som Følge af Indskrænkning i Firmaets Kontorhold, ikke havde overholdt Tidsfristen for Udlevering af Akkordregnskabet, men var klar over Montørens Rettigheder paa dette Omraade.

Paa samme Møde behandledes et Par Uoverensstemmelser vedrørende A/S »Vølund«, nemlig: 1) Betaling for Trykprøve af en Rørledning, og 2) Betaling for 69,1 m Kondensledning af 32 mm Blyrør. Sagen sluttede med, at Aktieselskabet til fuld Afgørelse af samtlige Uoverensstemmelser indgik paa at betale ialt Kr. 65,00.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 16. December behandledes følgende Sager:

1) Klage over, at Kastrup Maskinfabrik ensidig reducerer de faste Akkordpriser. — Sagen sluttedes med, at Firmaet indgik paa at genantage en afskediget Svejser, som havde nægtet at udføre et Arbejde til de af Firmaet reducerede Priser. Iøvrigt enedes man om snarest muligt at optage Forhandling om de opsagte Akkordpriser.

2) Uoverensstemmelse om Betalingen for forskellige Arbejder hos Ingeniør Otto Drachmann, København, nemlig:

a. Krav om Betaling af et Tillæg paa 25 Øre pr. Time ved et Timelønsarbejde, hvilket en Montør mener at have faaet Løfte om. Ingeniør Drachmann indgik paa at udbetale Montøren et Beløb af 55 Kr. til fuld Afgørelse af Sagen.

b. Krav om Udbetaling af 10 Kr. til en Montør, der mener at have faaet Løfte om en garanteret Betaling af Kr. 2,50 for et Arbejde. Ingeniør Drachmann indgik paa at betale vedkommende Montør det nævnte Beløb.

c. Krav om Betaling for $1^1/_2$ Times Ventetid for 2 Montører, der havde maattet vente paa Lønudbetaling. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Den 20. December behandledes paa Timandsmøde en Klage over, at Stemmerne paa Odense Staalskibsværft den 21. November f. A. uvarslet havde nedlagt Arbejdet. Sagen sluttedes med, at Stemmerne indgik paa at betale en Bod paa Kr. 300,00 at fordele paa de enkelte Stemmere i Henhold til den Tid, de har deltaget i Arbejdsstandsningen.

Endelig er der den 5. Januar afholdt Timandsmøde til Behandlingen af nedennævnte Sager:

1) Klage over, at A/S Dansk Rekylriffel-Syndikat, København, nægter at udbetale nogle i Akkord staaende Arbejdere Akkordsummens hele Paalydende ved deres Afskedigelse. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

2) Strid hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, om Vægtberegningen ved Skibsbyggernes Akkorder og om Forstaaelsen af Aftalen af 19. April 1927 vedrørende Reduktion for Lokning ved Lokkebord. Angaaende Vægtberegningen opnaaedes ikke Enighed, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling, medens Sagen vedrørende Lokkebordet sluttedes med de faldne Udtalelser.

3) Klage over, at Firmaet Thomas B. Thrige, Odense, egenmægtig reducerer Akkordpriserne i Drejerværkstedet, og at Firmaet har opsagt Tillidsmand Jeppesen, samt Krav fra Firmaet om Erstatning for en af Drejerne iværksat uvarslet Arbejdsstandsning. Enighed opnaaedes ikke i nogle af Spørgsmaalene, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
10. Horsens Træskoringefabrik.
11. Knudsens Automobilværksted, Herning.

Hammerbo Maskinfabrik, Roskilde. Medlemmerne anmodes om, indtil anden Meddelelse foreligger, ikke at søge Arbejde paa ovennævnte Fabrik.

Installatør Knudsen, Kongensgade 7, Ringsted, har nægtet at betale et af vore Medlemmer et tilgodehavende Overskud paa Kr. 183,02, hvorfor vedkommende Installatør er blokeret, indtil han har betalt, hvad han er skyldig.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har ført Forhandlinger med Sydfyenske Dampskibsselskab angaaende Forlængelse af den gældende Overenskomst, men paa Grund af Selskabets urimelige Krav har intet Resultat kunnet opnaas, hvorimod dette har opsagt Overenskomsten til 1. Marts 1928 samtidig med, at samtlige Maskinmestre har faaet deres Opsigelse til samme Dato. Efter denne hensynsløse Adfærd har Maskinmestrenes Forening blokeret Selskabet for Tilgang.

Maskinmestrenes Forening har ligeledes blokeret Nordfalsters Elektricitetsværk, Orehoved, hvor en Maskinmester, der nægtede at indgaa paa en Lønreduktion af 25—30 pCt., er blevet opsagt til Fratrædelse 1. April d. A.

Hævet Blokade. Blokaden overfor Firmaet M. Traberg, Gothersgade 14, København, er hævet, da vort Medlem har faaet sit Tilgodehavende.

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Brønderslev Afdeling.

Lørdag den 3. December, Kl. 8, holdt Brønderslev Afdeling sin 23-aarige Stiftelsesfest. Formanden Halv. Thomsen bød de talrige Festdeltagere velkommen. En særlig Velkomst gjaldt Redaktøren for »Brønderslev Social-Demokrat«, Jac. Sørensen, med Frue, der efter Indbydelse deltog i Festen.

Da Sangen »Nu dages det Brødre« var sunget, talte Redaktør Jac. Sørensen og udtalte bl. a.: Smedenes Organisation har været og er den mest helstøbte i Fagforeningernes Rækker, der gaar støt fremad. Der gøres netop i denne Tid Forsøg paa Reduktion og Nedskæring i Levevilkaarene — og kun blandt dem, der er længere nede, end et retfærdigt Samfund kan forsvare —, men Fremmarchen lader sig ikke standse. Taleren sluttede med et velmotiveret Leve for Fødselsdagsbarnet. Maskinarbejder Dalbach holdt Tale for det svage Køn og udbragte et Leve for de raske Smedepiger, som vi umuligt kunde undvære.

I Dagens Anledning var der blevet forfattet en Sang for Damerne samt en Skæmtevise, der naturligvis begge vakte Bifald. Der oplæstes en Hilsen og Gratulation fra Flyvemekaniker Aage Jensen, København.

Til Slut oplæstes »Smedeavisen«, hvori fandtes nogle morsomme Artikler og Annoncer, og den vakte stormende Jubel. Saavel Avisen som Sangene var forfattede af lokale Kræfter. Den vellykkede Fest sluttedes i de smaa Timer.

Halv. Thomsen.

Et gunstigt Tilbud til vore Medlemmer.

Udbredelsen af social Litteratur er et virksomt Middel i Arbejderbevægelsens Kamp og opbyggende Arbejde, men Tiderne er vanskelige, og det er ikke let at afse

(Fortsættes Side 51.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
33630	Andersen, Emil Chr. Vejen	Nykøbing F.	20. 2.99	Nakskov	25. 2.21	Kbhvn. Afd. 15	3. 9.27
1552	— Olaf S. Laurits.	København	26. 1.80	Kbhvn. Afd.	1. 7.21	„ „ 13	10. 9.27
23172	— Poul Chr.	Dalby	10.11.91	„ „ 1	7. 4.16	Esbjerg	18.12.26
638	— Rejnhold Kragh	Bøjet	12. 1.04	„ „	6. 8.25	Nakskov	5. 3.27
39103	Andreasen, Anker Niels ...	Hadsten	17. 6.03	Aarhus	23. 9.24	Aarhus	4. 5.25
9495	Bjerre, Hans A. Elmstrøm	Rimsø	25. 4.06	—	30.11.26	—	11. 6.27
30884	Brask, Ove	Vester Egesborg	13. 8.06	Næstved	2. 3.25	Næstved	29. 1.27
18081	Bøge, Carl	Altona	23. 6.01	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	Kbhvn. Afd. 5	10. 9.27
17268	Christensen, Fr. C. R.	Kalundborg	18. 6.91	Kalundborg	5.11.10	Kalundborg	26. 3.27
38439	Christiansen, Ejner	Hersnap	30. 8.03	Kerteminde	3. 5.24	Odense	30. 7.27
37459	— Rasmus Chr....	Aarhus	19. 2.93	Odense	31.10.23	Esbjerg	11.12.26
27563	Christoffersen, Kai P. Chr. .	Nyborg	6. 4.00	Hillerød	15. 6.23	Kbhvn. Afd. 6	17. 9.27
2251	Clausen, Børge J. Vilh. .	København	4. 5.06	Kbhvn. Afd.	3.11.25	„ „ 15	27. 8.27
14324	Frimodt, Finn	—	1. 1.94	„ „	12. 4.27	„ „ 14	17. 9.27
201	Goth, Christian E. ...	—	8. 4.05	„ „	18. 8.25	„ „ 17	3. 9.27
35645	Gregersen, Harry Aa. N. ..	Odense	27. 2.04	Aarhus	5. 5.23	Silkeborg	7. 5.27
7208	Green, Christian Fr....	København	16. 1.88	Kbhvn. Afd.	7. 9.21	Kbhvn. Afd. 14	24. 9.27
23424	Hansen, Aage Chr.	—	9. 1.89	„ „	12. 6.25	„ „ 14	10. 9.27
15033	— Carl J. Claudi .	—	23. 5.00	„ „	12. 1.22	„ „ 12	27. 8.27
10598	— Hans Thurøe ..	Kalundborg	17. 1.03	Kalundborg	2. 5.21	Kalundborg	26. 3.27
23417	— Harald	Espergærde	30. 3.02	Kbhvn. Afd.	19. 8.27	Centralafd.	24. 9.27
5461	— Ove Fr.	Bogense	30. 1.06	„ „	19. 1.26	Kbhvn. Afd. 15	1.10.27
16843	Hamann, Vilhelm.....	Altona	15. 4.96	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	„ „ 5	24. 9.27
36369	Herling, Andreas B.	København	23. 9.01	Kbhvn. Afd.	7. 6.24	„ „ 12	3. 9.27
16096	Hertz, Leopold V.	—	12. 3.08	„ „	20. 6.27	„ „ 18	24. 9.27
5050	Hjørne, Henry V.	Flade	17. 1.99	Frederikshavn	9.10.25	„ „ 17	10. 9.27
668	Jensen, Alfred	København	4.12.03	Kbhvn. Afd.	8. 8.25	„ „ 2	17. 9.27
15395	— Arnold H. M...	—	24. 7.02	„ „	21. 3.25	„ „ 14	17. 9.27
15821	— Gerhard	—	17. 3.03	„ „	20. 5.27	„ „ 14	17. 9.27
12840	— Harry M.....	—	6. 9.06	„ „	4. 1.27	„ „ 2	3. 9.27
39922	— Jens Chr. K....	Sennels	15. 3.96	Thisted	26. 7.24	Thisted	20. 8.27
23163	— Leo	København	6. 3.04	Kbhvn. Afd.	26. 5.25	Kbhvn. Afd. 2	10. 9.27
13438	— Martin P.....	Hørsholm	31. 8.00	„ „	9. 4.20	„ „ 5	10. 9.27
22691	— Rasmus Chr....	Krymlinge	28. 6.05	Næstved	5.11.24	Næstved	26. 3.27
18115	— Thorkild H.....	København	7. 8.03	Kbhvn. Afd.	21. 9.27	Kbhvn. Afd. 14	24. 9.27
16416	Jørgensen, Alfred M.	Højby	15.10.02	„ „	25. 7.27	„ „ 11	1.10.27
37125	— Theodor.....	Uggerslev	21. 3 02	Odense	11. 8.23	Odense	26. 3.27
36517	Iversen, Anders P.	Viborg	16. 4.04	Kbhvn. Afd.	10. 8.23	Aarhus	31. 1.25
13688	Jacobsen, Orla.....	København	1.10.94	D.Elektr.Forb.	5.10.15	Kbhvn. Afd. 17	15. 1.27
37695	Jepsen, Truels	N. Vilstrup	11. 2.73	Kalundborg	14. 4.24	Kalundborg	20. 8.27
1130	Johansen, Martin J.	København	22. 7.94	Telefonst. Afd. 1	1. 6.18	Kbhvn. Afd. 13	20. 8.27
15326	— Svend Aage ...	Næstved	15. 9.99	Kbhvn. Afd.	24. 3.25	Næstved	26. 2.27
36796	Kaels, Martin F. Kai..	København	5. 9.05	„ „	25.10.23	Kbhvn. Afd. 2	10. 9.27
11038	Kjær, Ove Malling ...	Lyngby	20. 1.86	„ „	3. 9.26	„ „ 13	24. 9.27
30214	Knudsen, Chr. Valdemar.	Skoven pr. Jægerspris	3.12.07	Frederikssund	3. 5.27	Frederikssund	11. 6.27
1760	— Ernst P. Chr...	København	8. 9.06	Kbhvn. Afd.	26.10.25	Kbhvn. Afd. 2	3. 9.27
22663	Larsen, Jens Alfred	Geldsted	4. 2.04	Næstved	24. 1.25	Næstved	26. 3.27
6491	— Oluf Laurits ...	Ullerød	29.11.00	Hillerød	1. 5.20	Hillerød	9. 7.27
30772	Lohse, Hans	Sandby	8. 9.99	Nakskov	4. 3.19	Nakskov	11. 6.27
20181	Lund, Knud Oluf	København	20. 9.93	Kbhvn. Afd. 1	10.10.12	Kbhvn. Afd. 12	10. 9.27
20052	Madsen, Alfred A. F.	—	13. 9.89	„ „ 1	27. 8.12	„ „ 11	10. 9.27
10870	Mammen, Jakob L. Chr...	Hvorslev	1. 8.79	Randers	10.10.98	„ „ 13	24. 9.27
22153	Meyer, Charles V.	Køge	2.12.91	Horsens	14. 2.16	„ „ 14	1.10.27
24883	Mærsk, Chr. Christensen	Harboøre	29. 1.92	Aarhus	20.11.26	Aarhus	6. 8.27
36539	Møller, Christian E.	Næstved	27. 6.97	Kbhvn. Afd.	18. 8.23	Kbhvn. Afd. 3	24. 9.27
2110	Nelson, Hans	Frederiksberg	26.12.05	„ „	1. 8.25	„ „ 18	24. 9.27
31060	Nielsen, John Hilding...	København	15. 5.99	„ „ 1	24. 2.19	„ „ 13	17. 9.27
11089	— Niels Carl.....	—	12.12.85	„ „	19.12.24	„ „ 6	24. 9.27
30567	— Niels Peter....	Ballerup	14. 8.84	Frederikssund	18. 3.19	Frederikssund	9. 4.27
37040	— Svend A. V....	Skanderborg	16. 1.04	Fredericia	1. 5.23	Fredericia	2. 4.27
24994	Nehrkorn, Johannes H. ...	Klus v. Flensborg	24.12.03	D. Arbm. Forb.	4. 5.27	Aabenraa	24. 9.27
11026	Olsen, Einer Carl C..	København	4. 5.02	Kbhvn. Afd.	29. 6.26	Kbhvn. Afd. 14	3. 9.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
11429	Olsen, Hermann H. ...	Jyderup	2. 5.06	Kbhvn. Afd.	5.10.26	Kbhvn. Afd. 17	10. 9.27
13630	Ohlsson, Svend E.	Stockholm	12. 1.00	„ „	5. 3.27	„ „ 13	24. 9.27
2709	Petersen, Anker K.	Randers	9. 9.05	Aarhus	19. 5.25	Thisted	13. 8.27
24715	— Hans Chr.	Kverndrup	21.11.74	—	10.12.16	Aarhus	11. 6.27
16836	— Johannes	Altona	30.12.00	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	Kbhvn. Afd. 5	10. 9.27
554	— Kaj Leonhard..	København	30. 5.95	Kbhvn. Afd.	14. 7.25	„ „ 2	24. 9.27
15281	— Olaf N. Dehn..	—	1. 1.08	„ „	7. 5.27	„ „ 11	3. 9.27
12604	— Poul Albert....	—	26. 1.07	„ „	4.12.26	„ „ 2	10. 9.27
35833	Poulsen, Niels Peter....	Frederikssund	27. 6.05	Frederikssund	3.11.23	Frederikssund	25. 6.27
37204	Pærremand, Niels J. A. A...	Græshave	16. 5.03	Nakskov	8. 7.23	Nakskov	26. 3.27
7170	— Vermund	—	11. 2.95	—	28. 9.15	—	28. 5.27
37450	Rasmussen, Jens Viggo	Randers	6. 8.04	Randers	8. 4.24	Randers	18. 6.27
38197	— Johannes	Næstelsø Sogn	22. 3.05	Næstved	6. 5.24	Næstved	30. 4.27
30224	— Kaj Chr. Ankerstj.	Nykøbing S.	8. 3.00	Hobro	1. 6.24	Hobro	5. 3.27
8217	— Niels Jørgen...	Bobjerg	8. 7.98	Ringe	27. 5.24	Ringe	30. 4.27
16847	Rieck, Max	Hamborg	18. 1.96	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	Kbhvn. Afd. 5	10. 9.27
39346	Rømer, Max Vilhelm...	København	17. 2.03	Kbhvn. Afd.	9. 5.24	„ „ 12	24. 9.27
15178	Sørensen, Axel	Everdrup	27. 2.02	Vejle	1.10.21	Fredericia	9. 4.27
21397	— Hans A. Brorson	Kjellerup	31. 8.04	Silkeborg	30 10.24	Silkeborg	2. 4.27
18857	Svendsen, Svend Aage ...	Hjørring	29.10.00	Nakskov	3. 4.26	Nakskov	24. 4.26
17245	Thomsen, Jens Peter.....	—	5. 5.90	Odder	5.11.10	Kbhvn. Afd. 18	19. 3.27
11724	Tonnesen, Søren Sofus ...	Tønder	30. 3.78	Helsingør	24. 9.27	Tønder	24. 9.27
34924	Trabjerg, Jens Chr.....	Veirum	17. 7.99	Landarb. Forb.	1. 2.19	Struer	12.12.25
18028	Werner, Albert.....	Pinneberg	10. 1.04	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	Kbhvn. Afd. 5	1.10.27
32009	Wilcke, Albert H. C....	Gaarden pr. Kiel	8. 3.94	D. Arbm. Forb.	6. 4.18	Aarhus	25. 6.27

Penge til Bøger, hvor megen Nytte og Oplysning man end kan hente af disse. Det vil derfor sikkert blive hilst med Glæde, at Socialdemokratisk Forbund i Forbindelse med Partiets Forlag »Fremad« har planlagt at udsende en Række Bogpakker i Vinterens Løb og tilbyde vort Forbunds Medlemmer disse Pakker til en Fortrinspris, der kun vil være det halve af Bøgernes i Forvejen meget lavt ansatte Bogladepriser. Der lægges ud med en »Gustav Bang«-Bogpakke som Nr. 1, indeholdende: Georgeismen, Den materialistiske Historieopfattelse, Husmanden og Socialismen, Arbejderklassens Liv og dens Kamp, I-II, indbundet, og Den socialistiske Fremtidsstat, hvis samlede Bogladepris er Kr. 6,00, men som vore Medlemmer ved at indsende den her i Bladet aftrykte Bestillingsseddel vil kunne faa for halv Pris.

Blot naar vi nævner nogle Kapitler af »Arbejderklassens Liv«, vil man se en Række Livslidelser oprullede, som enhver kender af Erfaring, men om hvis inderste Aarsager, og om hvis sociale Sammenhæng man her oplyses: Arbejdernes Ægteskaber og Børnedødelighed, Selvmordet som socialt Fænomen, Enkerne, Prostitutionen, Sygdom, Fattigdom, Herregaardenes Moralstatistik, Bolignød, Dyrtid, Overklassens og Arbejderklassens Forbrug.

Men trods Skildringen af disse sociale Lidelser er denne Bog dog en lys Bog, fordi den overalt viser, at disse Lidelser ikke er noget en Gang givet, som Arbejderne maa bøje sig for, men netop er det foranderlige, det, der ændrer sig ved Arbejdernes klassebevidste Kamp. Derfor ender ogsaa første Bind med det Svar, Arbejderne allerede under det kapitalistiske System har givet paa den sociale Undertrykkelse, med Kapitlet: Organisation. Og i det andet Bind, hvor Læseren føres gennem de sociale Kampe i Chicagos Kødfabrikker, i Wales' Kulgruber, i Italien, i Tunis og Ægypten, dér redegøres der ogsaa for alle de Strømninger i Tiden, som fører frem mod Socialismen, og Bogen ender med de løfterige Kapitler: Socialdemokratiet, Kulturens Bærer og Proletariatets Vækst, Socialismens Sejr.

Af de mange foreliggende Presseudtalelser skal vi kun anføre: »Arbejderne har her en Læse- og Lærebog, som de ikke kan ønske sig bedre« (»Soc.-Dem.«). »Den bedste Bog paa min Boghylde! Den, der fortæller om, hvad Slægterne har kæmpet, og hvad Slægterne skal naa« (A. C. Meyer). »Vi kan paa det varmeste anbefale dette fortræffelige Værk« (Landarbejderbladet). »....vil være et udmærket Rustkammer, hvor Arbejderen kan hente Vaaben i de kommende Tider« (»Bogbinderiarbejderen«). »....fortjener at finde Vej til ethvert dansk Arbejderhjem« (Snedkerforbundets Fagblad).

Naturligvis er det kun et begrænset Antal Bogpakker, der udbydes paa denne Maade, og vi kan derfor kun anbefale vore Medlemmer snarest at indsende Bestillingssedlen for at sikre sig en Bogpakke paa disse fordelagtige Betingelser. Paa en nem og billig Maade, uden store Udgifter paa én Gang, vil man efterhaanden kunne skabe sig et helt lille Social-Bibliotek alt eftersom Bogpakkerne udbydes.

Bestillingsseddel.

Socialdemokratiets Forlag „FREMAD“,
Frederiksborggade 33, Kbhvn. K.

Undertegnede ønsker som Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark 1 Bogpakke Nr. 1 (Bogladepris 6 Kr.) **til Fortrinspris Kr. 3,00.**

Beløbet følger hermed — ønskes opkrævet.

Navn .....

Adresse .....

Den internationale Højskole i Helsingør.

Den internationale Højskole i Helsingør har foruden Skolens faste Lærere (Peter Manniche, Poul Hansen, Mr. Percy Wait, England, og Fräulein Juliane Michal, Tyskland) sikret sig følgende Lærerkræfter i det nye Aar:

Professor E. C. Lindeman, forhen Professor ved North Carolina University og nu ved School of Social Work, New York, der vil holde Foredrag om Sociologi og Amerikansk Aandsliv.

Dr. Winkler fra Tyskland og Adjunkt Axel Prip, der vil holde Foredrag om Tysk Litteratur og Aandsliv og Sammenlignende Litteraturhistorie.

Lektor Bredsdorf og Frk. Elna Simonsen, der underviser i Engelsk ved Skolens Faglærerkursus.

De tre førstnævnte medvirker ved Skolens Sommerkursus fra 20. April til 10. Juli, *hvortil Ansøgning om Amtsunderstøttelse maa indgives inden 1. Januar,* i København senest een Maaned før Kursusets Begyndelse.

Ved Skolens Feriekursus fra 15. Juli til Slutningen af August medvirker:

Professor Bowman fra Columbia University og Spenser Miller, Sekretær ved de Amerikanske Arbejderes Oplysningsforbund.

Endelig har Mr. John. R. Barton, B. A. og B. D. Yale University, lovet at undervise et Aar ved Skolen, fra 1. November 1928, og Professor Paul Douglas fra Universitetet i Chikago en Del af Vintersemestret 1928. Begge disse underviser i Engelsk, Samfundslære og Nationaløkonomi.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 23148	Hansen,	Carl Valdemar	(Kbhvn. Afd.)
- 39207	Petersen,	Gunnar Emil	(—)
- 13919	Thomsen,	Knud Eli Herman	(—)
- 29037	Mortensen,	Søren Richardt	(Fr.værk -)
- 34089	Larsen,	Alfred	(Roskilde -)

Medlem Nr. 16789, Karl E. Andersson, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 12516	Frederiksen,	Henry
- 15713	Petersen,	Axel Th. Hans
- 12826	Sørensen,	Berendt Kring

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 31458	Christiansen,	Emil Edv. H. P.	2. 4.27
- 26643	Ernst,	Gustav H. R.	10. 3.23
- 12516	Frederiksen,	Henry	6. 8.27
- 33509	Holm,	Peter	4. 3.22
- 12571	Jensen,	Heinrich Th.	9. 7.27
- 14851	—	Richardt Caflen	9. 7.27
- 37117	Jørgensen,	Hans Laurits	27. 3.26
- 32261	Jeppesen,	Einar Viggo	19. 2.27
- 6894	Müller,	Max Poul	27. 3.26
- 15713	Petersen,	Axel Th. Hans	23. 7.27
- 27226	—	Carl F.	10. 9.21
- 23627	—	Carl Vigandt	13. 2.26
- 33875	—	Hans Chr.	9. 8.24
- 37684	—	Peter Naumann	3.10.25
- 5730	Richardt,	Sofus Gotthardt	9. 5.25
- 38795	Rosenius,	Richard Henry	20. 8.27
- 12826	Sørensen,	Berendt Kring	21. 5.27
- 36432	Stuhr,	Poul Thorvald	7. 7.23

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 3. Aarg., Nr. 12.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Kasserere.

Holstebro: N. A. Christensen, Ringkøbingvej 32.
København: Otto Jensen, Sognefjordsgade 5, St.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Formænd.

København: Helge Bjerring, Hillerødgade 167, Brønshøj.

Kasserere.

Fredericia: Kaj Hansen, St. Knudsborg.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Frederikssund: Maskinarb. N. J. Nielsen, Skolegade 2, St., th. Hverdage 5—6.
Præstø: Kassereren er flyttet til Adelgade 50.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 4 FEBRUAR 1928 14. Aarg.

Metalarbejder-Skandinavisme.

I det internationale Samarbejde, hvori de danske Metalarbejderorganisationer har deltaget, har Samarbejdet med de skandinaviske Broderorganisationer altid indtaget en Særstilling, præget af mere Intimitet og fastlagt i mere udførlige Aftaler, end Tilfældet har været med de andre udenlandske Broderorganisationer. Dette er jo kun naturligt, naar man tager i Betragtning den nære Samhørighed, som iøvrigt er tilstede mellem de skandinaviske Folk, og som ikke mindst er præget af, at vi gensidig saa nogenlunde forstaar hverandres Sprog. Det var da ogsaa kun kort Tid efter, at Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund var traadt i Virksomhed, hvilket skete den 1. Oktober 1888, at der i Christiania afholdtes en skandinavisk Arbejderkongres i Dagene den 14.—17. August 1890, i hvilken Smedeforbundets daværende Formand, F. Hurop, deltog. Forbundets Hovedledelse havde bemyndiget Hurop til at søge Samarbejde med Repræsentanterne for det norske og svenske Forbund for om muligt at skabe et skandinavisk eller internationalt Forbund. Der afholdtes da ogsaa et Møde af de skandinaviske Fagfæller, hvor man „under stor Begejstring gav sin Tilslutning til Tanken".

I 1891 afholdt Smedeforbundet Kongres i Odense, og ved denne Lejlighed havde man indbudt en Række udenlandske Forbund, af hvilke Tyskland, Sverige og Norge lod sig repræsentere, og der blev truffet den ikke uvigtige Beslutning, at man skulde virke for Afholdelse af en international Kongres samme Aar i Brüssel, og i Virkeligheden er denne Sammenkomst mellem Repræsentanter fra forskellige Lande den første Begyndelse til Dannelsen af Internationalt Metalarbejderforbund. Der blev nemlig samtidig indgaaet en gensidig Kontrakt, indeholdende Regler for Overflyttelse af Medlemmer fra det ene Forbund til det andet, Gensidighed ved Udbetaling af Rejsehjælp, gensidig Understøttelse under Konflikter samt Udveksling af Beretninger om Løn- og Arbejdsforhold. I de nærmest følgende Aar laa Samarbejdet med Udlandet saa temmelig stille, man havde hver for sig nok med at varetage de indre organisationsmæssige Spørgsmaal, men paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres i 1901 var der fremmødt et usædvanlig stort Antal udenlandske Repræsentanter, hvilket sikkert i nogen Maade skyldtes den Opmærksomhed, som vore Organisationer her i Landet havde vakt under de store Arbejdskampe, hvor man trods alt havde klaret sig godt og modtaget en betydelig Hjælp fra Udlandet. Umiddelbart efter denne Kongres afholdtes en Konference af de fremmødte Delegerede, hvor man nærmere udformede de tidligere trufne Aftaler vedrørende Gensidighed mellem Organisationerne. Hvad det skandinaviske Samarbejde angik, blev Ringen ikke endelig sammensvejst førend i 1904. Ganske vist blev der allerede i 1897 oprettet en Gensidighedsoverenskomst med Sverige, og den 1. April 1901 traadte Regler til Gensidighed mellem Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund i Kraft, men først i 1904 blev der aftalt en Gensidighedsoverenskomst mellem det svenske og norske Metalarbejderforbund Endelig i 1905 blev den første skandinaviske Overenskomst afsluttet mellem de svenske, norske

og danske Broderforbund. Denne Gensidighedsoverenskomst er gentagne Gange blevet revideret og senere tiltraadt af det finske Metalarbejderforbund. Den nugældende Gensidighedsoverenskomst mellem Svenska Metallindustriarbetareförbundet, Norsk Jern- og Metalarbeiderforbund, Finska Metallindustriarbetareförbundet og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund er dateret 12. December 1925. Jævnsides hermed har de skandinaviske Formere deres særlige Gensidighedsoverenskomst og iøvrigt et intimt Samarbejde, der manifesterer sig i det skandinaviske Formersekretariat, der jævnlig træder sammen, og bl. a. under opstaaende Konflikter fastsætter de Beløb, der skal ydes pr. Medlem til den eller de Broderorganisationer, som er i Kamp.

I den Gensidighedsoverenskomst, som Smedeforbundet er Medkontrahent af, er nøje fastsat de pligtmæssige økonomiske Ydelser under Konflikter, saaledes at der ikke af denne Aarsag behøver at finde Sammentræde Sted af Repræsentanter for de forskellige Organisationer ved Konflikters Opstaaen, men naturligvis er det iøvrigt nødvendigt, at der med ikke altfor lange Mellemrum finder Konferencer Sted til Redegørelse af Forholdene i de enkelte Lande og til Raadslagning om de fælles Interesser. Der har da ogsaa, saalænge som det skandinaviske Samarbejde har fundet Sted, ret regelmæssigt været afholdt Konferencer, og i Fortsættelse af disse fandt der en skandinavisk Metalarbejderkonference Sted i Dagene 3. og 4. Februar i Stockholm. I denne deltog for den svenske Metalarbejderorganisation Formanden, Fritjof Ekman, Viceformand Oskar Vesterlund, Sekretær Aksel Svensson, Hovedkasserer Knut Andre og Redaktør Carl Lund, fra Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund Formanden, Alfred Melgaard, og Hovedkasserer Arnt Aamodt, fra Finsk Metalarbejderforbund Formanden, Artturi Virta, og for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund Formanden, Johs. Kjærbøl, og Hovedkasserer A. Johansen.

Denne Konference fik sin næsten højtidelige Baggrund ved den nylig afsluttede Metalarbejderkonflikt i Finland, en Konflikt, der som meddelt i Fagbladet for Januar Maaned endte med en fuldkommen Sejr for vore finske Fagfæller. Lockouten varede i ikke mindre end 30 Uger, og de af vore finske Fagfæller, der forud for Lockouten var Deltagere i de Strejker, som gav Anledning til denne enestaaende langvarige Konflikt, var i Kamp i indtil 41 Uger.

Kampen har utvivlsomt paaført de finske Arbejdsgivere meget svære Tab og dertil en klar Belæring om de finske Arbejderes Enhed og Kampenergi, men Kampen har ogsaa befordret Arbejdernes Samhørighedsfølelse og tydelig paavist Nødvendigheden af international Solidaritet. Sejren markeres derved, at Arbejdsgiverne ikke alene maatte yde de oprindelig strejkende en Trediedel mere Lønforhøjelse, end Arbejdsgiverne inden Lockouten var indgaaet paa at give kun til en Del af Arbejderne, men dernæst ved, at de lockoutede erholdt almindelig Lønforhøjelse samtidig med, at Arbejdsgiverne maatte indgaa paa at genantage saavel de i Strejkerne som i Lockouten deltagende Arbejdere paa deres tidligere Arbejdspladser med Fortrinsret som gamle Arbejdere, uden at det tidligere Arbejdsforhold blev betragtet som brudt. Vor finske Broderorganisation har opgjort, at hvis man regner med Metalarbejdernes Middeltimeløn, har Arbejderne ved Konflikten tabt 32,461,248 Mark. Direkte er der til de konfliktede Metalarbejdere udbetalt 9,432,295 Mark, og i hvilken Grad det internationale Samarbejde har gjort sig gældende, ja, i Virkeligheden været afgørende for Konfliktens Resultat, fremgaar deraf, at der fra Udlandet er tilgaaet det finske Metalarbejderforbund 8,314,806 Mark, medens der i Finland udenfor Metalarbejderorganisationen er indsamlet 1,039,972 Mark. Det vil heraf ses, at de udenlandske Organisationer har udredet den langt overvejende Del af de Understøttelser, som er ydet de finske Metalarbejdere. Finsk Metalarbejderforbunds eget Bidrag til Konflikten gennem Ekstrakontingent af de arbejdende Medlemmer udgør noget over 1 Mill. Mark, der i Virkeligheden fremtræder som et økonomisk Overskud, idet de ude fra indkomne Bidrag praktisk talt dækker de Udgifter, der har været forbundet med at føre Konflikten. De udenlandske Bidrag fordeler sig iøvrigt saaledes:

Svenska Metallindustriarbetareförbundet	1,359,235	Mk.
Norsk Jern- og Metalarbeiderforbund.	919,808	„
Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund hvortil kommer 50,000 danske Kroner eller ca. ½ Mill. Mark, som Smedeforbundet har ydet de finske Kolleger som Laan.	1,155,092	„
Det russiske Metalarbejderforbund	4,489,599	„
Internationalt Metalarbejderforbund . .	418,888	„
Endvidere ved Indsamling blandt Finner i Canada og paa anden Maade . .	58,114	„
	8,400,736	Mk.

Det fremgaar heraf, at i Kraft af den skandinaviske Gensidighedsoverenskomst er langt over en Trediedel af de samlede Udgifter udredede af de skandinaviske

Lande. De russiske Metalarbejdere har ydet et Bidrag, der udgør op imod Halvdelen af Omkostningerne, og man maa vel gaa ud fra, at der ved denne Lejlighed fra russisk Side har gjort sig særlig stærke Anstrengelser gældende, hvor det drejede sig om en Metalarbejderorganisation, der ene af de 4 skandinaviske endnu er orienteret imod det russiske Paradis. Alligevel har Resultatet af Anstrengelserne ikke været særlig imponerende, naar henses til Antallet af Metalarbejdere i Rusland. I en Skrivelse af Juli 1927 til Smedeforbundet opgør det russiske Metalarbejderforbund selv Antallet af arbejdende Metalarbejdere for Aaret 1927 til 800,000, hvortil kommer de Arbejdsløse, saaledes at vi sikkert ingenlunde regner forkert ved at anslaa de russiske Metalarbejdere til henimod 1 Mill. Erindrer vi os samtidig, at Antallet af de skandinaviske Metalarbejdere, som har ydet Bidrag til den finske Konflikt, udgør ca. 120,000, har man en udmærket Maalestok for Forholdet mellem de kommunistiske Agitationsmidler og den obligatoriske i den skandinaviske Gensidighedsoverenskomst fastsatte Understøttelse.

Naar Internationalt Metalarbejderforbund kun har bidraget med et forholdsvis beskedent Beløb, skyldes det som anført i sidste Medlemsblad betydelige Understøttelsesaktioner overfor Metalarbejdere i Ungarn, Jugoslavien og Tjekoslovakiet, der ikke blot tilnærmelsesvis i samme Grad som vore finske Brødre har kunnet paaregne omfattende Understøttelser fra enkelte udenlandske Broderorganisationer.

Repræsentanterne for de skandinaviske Metalarbejderorganisationer kunde da med god Samvittighed og i Glæde over det sidste stolte Resultat af det skandinaviske Samarbejde træde sammen til Drøftelse af de forskellige Spørgsmaal, som Konferencen beskæftigede sig med. Her kan vi bl. a. nævne Spørgsmaalet om Udgivelse af det internationale Meddelelsesblad paa et skandinavisk Sprog. Der var Enighed om, at dette kunde være ønskeligt, uden at det dog kunde siges at være absolut nødvendigt, og man var enig om, at der maatte tages Hensyn til de dermed forbundne Udgifter, saaledes at hvis disse blev uforholdsmæssigt store, vilde man fortsat affinde sig med, at Meddelelsesbladet udgik paa Tysk, Engelsk og Fransk.

En ikke ringe Interesse knyttede sig til de norske Organisationsforhold, efter at den norske Landsorganisation havde besluttet ikke at tilslutte sig Amsterdam-Internationale, et Forhold, som maaske kunde faa Betydning for det fremtidige skandinaviske Samarbejde. Det er jo beklageligt, at de norske og finske Kammerater, som staar i saa intimt Samarbejde med de øvrige Metalarbejdere i Skandinavien, ikke tilhører Amsterdam-Internationale, men at der af denne Aarsag skulde finde et Brud i Samarbejdet Sted, kan der for nærværende ikke være Tale om. Det længst mulige vil vore norske og finske Kammerater være tilsluttet deres Landsorganisationer, den første Betingelse for at være internationalt organiserede, og først, hvis de enkelte Landsorganisationers Fremgangsmaade ikke kan forenes med det skandinaviske Samarbejde, vil det være Tid for vore norske og finske Kolleger at gøre op, til hvilken Side Samarbejde skal plejes. Vi vil oprigtigt haabe, at en saadan Dag ikke kommer, men at Fremtiden vil forme sig i stadig bedre Overensstemmelse med Karl Marx's stolte og manende Ord: Proletarer i alle Lande forener Eder. Det er jo højst sandsynligt, at den stadig ringere Udsigt, som de kommunistiske Ledere har til at faa gennemført „Verdensrevolutionen", vil medføre, at man i Stedet for fra den Side at nedrakke de til Amsterdam hørende internationale Organisationer og deres Ledere vilde indstille sig paa et Samarbejde, der — ladende Propaganda hos de medforbundne Broderorganisationer ude af Betragtning — ene skulde omfatte Metalarbejdernes indbyrdes Forhold. Om dette muligt, som antydet af Formanden for den norske Landsorganisation, Halvard Olsen, kunde baseres paa, at de russiske Arbejdere støttede Vesteuropas økonomisk under Konflikter, medens Gensidigheden laa i, at der ydedes de russiske Arbejdere Hjælp i deres Bestræbelser for at rejse Industrien, kan jo tages med i Overvejelserne ud fra det Synspunkt, at faglige Uoverensstemmelser med Arbejdsgiverne ikke kan opstaa i Rusland, hvor man har Revolutionen bag sig.

Selvfølgelig kom Konferencen ind paa at behandle de enkelte Landes Arbejdsforhold, som ingenlunde tegner sig lyse, selvom der er betydelige Afvigelser; dog synes Forholdene at tegne sig mørkest i Norge, medens de i Sverige præges af de verserende Konflikter i Grube- og Papirindustrien. Det svenske Metalarbejderforbund er iøvrigt i en rivende Vækst, der vistnok, naar alt tages i Betragtning, kan betegnes som lidt for hastig. Hvad der selvfølgelig i særlig Grad virker trykkende, er den omfattende Arbejdsløshed, som optræder over alt i Skandinavien, uanset Forskelligheder i Løn- og Arbejdsforholdene. Iøvrigt blev det meget stærkt betonet fra vore svenske Kollegers Side, at naar alt tages i Betragtning, ligger Løningerne i Sverige ingenlunde lavere end i Danmark. Dette gælder ikke mindst Skibsbygningsindustrien.

Endvidere beskæftigede Konferencen sig med forske-

lige interne organisationsmæssige Spørgsmaal, der alle behandledes med Saglighed og kammeratlig Forstaaelse, og givende Udtryk for, at de Traditioner, som gennem Aarene er blevet skabt, og som ikke mindst Smedeforbundets afdøde Formand, J. A. Hansen, var et saa fuldgyldigt Udtryk for, stadig gør sig gældende. I det internationale Samarbejde er de skandinaviske Metalarbejderorganisationers Samvirken et lysende Eksempel, et Udtryk for en virkelig Broderskabets Idé, der ikke alene giver sig Udslag i smukke Talemaader, i Hilsener og Resolutioner, men som paa haandfast og praktisk Maade virkeliggør et betydningsfuldt Stykke Skandinavisme.

National Union of Foundry Workers.

(Britisk Formerforbund.)

Overenskomsten med Arbejdsgiverne.

Det britiske Formerforbunds Overenskomst med det engelske Arbejdsgiverforbund indenfor Maskinindustrien, som det kalder sig, stammer i sin nuværende Form fra den 20. Maj 1922 og ligner i mangt og meget den tilsvarende danske Overenskomst. Imidlertid er den for omfattende til at kunne gengives i sin Helhed, men i Hovedtrækkene indeholder den følgende:

De gældende Regler for Behandling af faglig Strid tager først Sigte paa 4 Hovedspørgsmaal, nemlig:

1) Forandring af Lønningerne.
2) Forandring af Arbejdsvilkaar.
3) Forandring af den ordinære Arbejdstid.
4) Tillidsmænd og Driftskomiteer.

Hvis en Fabriksledelse vil bytte en Gruppe Arbejdere, der udfører noget bestemt Arbejde, om med en anden Gruppe Arbejdere indenfor Fabrikken, skal dette meddeles 10 Dage i Forvejen, og hvad Hensigten er med den paatænkte Ombytning. Føres derom Forhandling mellem Arbejderne eller Organisationerne, og disse ikke har bragt Afslutning indenfor den paabudte Tidsfrist, beslutter Arbejdsgiverne provisorisk, hvorledes Arbejdet skal foregaa, men det maa paa ingen Maade være prejuderende for de senere Forhandlinger.

Arbejdere, der saaledes ombyttes, skal saa vidt muligt gives andet Arbejde, der svarer til deres Kvalifikationer.

Andre Spørgsmaal vedrørende Arbejdet, der maatte give Anledning til Stridigheder, skal behandles efter de gældende »Bestemmelser for at undgaa Tvistigheder«, og medens Forhandlingerne foregaar, udføres Arbejdet efter Lederens Anordning.

Foretager en Arbejdsgiver Forandringer i Arbejdet, saaledes at der deraf opstaar Lønspørgsmaal, og de i den Anledning førte Forhandlinger giver Arbejderne Ret, har den trufne Ordning tilbagevirkende Kraft til den Dato, Spørgsmaalet optoges til Forhandling.

Klargøres det, at en lokal truffen Aftale er i Strid med Hovedoverenskomsten, skal denne Aftale straks ændres og bringes i Overensstemmelse med Hovedoverenskomsten.

Ingen af de foran nævnte Tilfælde maa ud over vanlig Praksis give Anledning til Afskedigelse af de enkelte Arbejdere.

Bestemmelser for at undgaa Tvistigheder.

Opstaar der Stridsspørgsmaal paa en Fabrik, skal man først gennem de direkte interesserede Arbejdere og Fabrikken søge Spørgsmaalet løst.

Opnaas ikke Enighed, behandles Sagen gennem en Repræsentation for Arbejderne og for Fabrikken, men denne Repræsentation tiltrædes af et Medlem fra hver af de to lokale Organisationer.

Kommer man heller ikke til Afslutning paa den Maade, skal Sagen forelægges en lokal Repræsentation, som er udset og valgt af de stedlige lokale Organisationer. Dermed er Sagen altsaa bragt udenfor Fabrikkens Porte og indenfor Organisationerne. En saadan »lokal Konference«, som den kaldes, skal træde i Virksomhed inden 7 Dage efter, at Sagen er anmeldt.

Endelig kan den sidste Instans behandle Sagen, hvis heller ikke den lokale Konference har bragt Afslutning, og denne Instans hedder »Centralkonferencen«. Denne Sammenslutning bestaar af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, altsaa af Repræsentanter for Arbejdernes og Arbejdsgivernes Forbund.

Saalænge disse Forhandlingsregler ikke er gennemgaaet, kan ingen Arbejdsnedlæggelse, partiel som mere omfattende, finde Sted.

Tillidsmænd og Driftskomité paa Arbejdspladserne.

Arbejdernes Tillidsmænd paa hver Fabrik skal udpeges af den stedlige Fagforening, der meddeler Firmaet, hvem den valgte er, der skal være Tillidsmand (Shop Stewards) paa hver Fabrik, naar Arbejdsgiveren tilhører sin Organisation.

Driftskomité skal findes paa hver Fabrik og kan højst bestaa af 14 Medlemmer, nemlig højst 7 Tillidsmænd, som er valgt af Fabrikkens Arbejdere, repræsenterende de paa Fabrikken beskæftigede Fag, og højst 7 Repræsentanter, valgt af og mellem Fabrikkens Ledere. Driftskomiteen vælges for et Tidsrum paa 12 Maaneder ad Gangen, men de kan genvælges.

Dagsordenen for Driftskomiteens Møder tilstilles dens Medlemmer mindst 3 Dage før Afholdelsen deraf, og har et Fag en Sag for, men ingen Repræsentant i Driftskomiteen, kan en Tillidsmand for dette Fag og til denne Sags Behandling indvælges.

Opgave og Virksomhed.

Tillidsmændenes og Driftskomiteernes Opgave er at virke for, at opstaaede Stridsspørgsmaal ikke medfører Konflikt. Der fastslaas derfor følgende:

a) Arbejdere, der ønsker en Sag behandlet, henvender sig først derom til deres Værkstedsformand.
b) Enes man ikke, forhandles Sagen med Fabrikschefen, første Mester, Tillidsmanden og en af de direkte af Sagen berørte Arbejdere.
c) Opnaas ikke Enighed efter b), sker næste Forhandling, naar en af Parterne kræver det, ved Forelæggelse for Driftskomiteen. Tilstede skal her være en Repræsentant for hver af de stedlige Organisationer. (Arbejdernes og Arbejdsgivernes.)
d) Spørgsmaal, der angaar mere end en Gren af Faget eller flere Værkstedsafdelinger, behandles af Driftskomiteen.
e) Først, naar ovennævnte Forhandlinger er ført uden Resultat, kan Sagen henvises til Behandling efter »Regler for Undgaaelse af Konflikt«.
f) Ingen Arbejdsnedlæggelse maa ske, før Forhandlingsreglerne er fulgt i hele deres Udstrækning.

Der følger derefter nogle Regler for Tillidsmændenes og Driftskomiteens Rettigheder og Pligter paa Arbejdspladsen; bl. a. siges der, at Ledelsen ikke maa nægte disse at aflægge Besøg i de Værkstedsafdelinger, hvor deres Funktion maatte kræve det, men at de paa den anden Side udenfor denne Funktion er underkastet de samme Regler som andre Arbejdere.

Endelig udtales, at begge Parter har at holde deres Organisationer underrettede om den udførte Virksomhed.

Med Hensyn til den foran omtalte Ombytning af Arbejdet fra en Gruppe Arbejdere til en anden Gruppe, gør Formerforbundet opmærksom paa, at de Spørgsmaal, der herom maatte opstaa, nærmest drejer sig om, naar Arbejdsgivere vil overføre Haandformeri til Udførelse paa Formemaskiner.

Akkordarbejde.

Arbejdsgivere har Ret til at kræve Arbejdet udført i Akkord, alt under Hensyn til Forholdene paa det enkelte Støberi. Uden Hensyn til, hvad der tjenes ved Akkord, er Timelønnen altid garanteret.

Tillæg for Overarbejde, Skifteholdsarbejde, Søn- og Helligdagsarbejde beregnes efter de gældende Lønninger for Dagarbejde.

Akkordpriser, Grundpriser og Præmier skal fastsættes ved Forhandling mellem den eller de, der skal udføre Arbejdet, og Arbejdsgiveren. Enes man ikke, træder en Delegation sammen til Forhandling. Denne bestaar af den eller de, som Arbejdet er tilbudt, og 2 Kolleger af samme Branche og fra samme Støberi samt en Repræsentation for Fabrikkens Ledelse.

Paa nyt Arbejde skal Prisen søges fastsat snarest muligt efter Paabegyndelsen, men dog saaledes, at der gives Tid til Overvejelse for begge Parter.

Fastsatte Akkordpriser kan ikke ændres, uden naar en af Parterne har forregnet sig ved Prisens Ansættelse, eller naar Forandring sker i Produktionsmaaden, men kan ikke have til Hensigt at reducere Lønningerne. Enes den eller de, der skal udføre et Arbejde, ikke om Pris i Henhold til ovenstaaende Regler, skal Arbejdet udføres, og Sagen behandles videre efter Reglerne mellem Organisationerne.

Al Ventetid, som ikke skyldes Arbejderen, betales med Timeløn og tilhørende Procenter, hvis det er Overtid o. l.

Intet Overskud maa henstaa længere end til førstkommende Lønningsdag.

Akkordpriser og Lønninger skal være saaledes, at en Middel-Arbejder kan tjene mindst $^1/_3$ mere, end hans Timeløn andrager, og i Tilfælde af Mangel paa Arbejde skal Arbejdstiden systematisk indskrænkes i Stedet for at afskedige.

Arbejde, som kasseres paa Grund af Fejl fra Arbejderens Side, betales indtil videre med Timeløn, og indtil en særlig dertil nedsat paritetisk Komité har behandlet Sagen og afgjort Betalingsspørgsmaalet.

Overtid.

Fuld ugentlig Arbejdstid skal være præsteret, før Overtidsprocenter udbetales. Dette gælder dog ikke, naar Fraværelse er sket med Tilladelse, naar Sygdom er Aarsagen, eller naar f. Eks. Vedkommende, der ellers er paa Daghold, har arbejdet Natten forud.

Overtid betales med 50 pCt. af Timelønnen indtil Midnat, derefter med 100 pCt.

Overtid fra Lørdag Midnat til Søndag Midnat betales med 100 pCt. Tillæg.

30 Timers Overarbejde i et Tidsrum af 4 Uger er Maximum.

I 2- og 3-Holds Drift er Tillægget til 2det Hold $33^1/_3$ pCt. af Timelønnen og til 3die Hold $66^2/_3$ pCt.

Den normale Arbejdstid er 47 Timer pr. Uge. Lørdag slutter Arbejdstiden ved Middag, og den øvrige ugentlige Arbejdstid fordeles ligeligt paa Ugens 5 andre Hverdage.

Endelig indeholder Overenskomsten yderligere en Del Bestemmelser i Detailspørgsmaal, men det vil fylde formeget her i Bladet at komme nærmere ind herpaa.

Man vil iøvrigt se et vist Slægtskab med de Forhandlingsregler, der findes her i Landet, om end de engelske maaske nok er noget mere omstændige end de danske, men hvad vi mangler herhjemme er absolut »Driftskomiteerne«.

A. N.

Skifteholdsarbejdet.

I Forliget af 4. April 1922, der afsluttede nævnte Aars Lockout, hedder det: »I de Organisationer, hvor der rejses Krav derom, optages Forhandling om Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift. Forsaavidt Forhandling herom ikke fører til noget Resultat, gaar Sagen til Hovedorganisationerne. Forsaavidt Enighed ej heller her opnaas, afgøres Sagen af et Nævn,

der bestaar af 3 af hver af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer samt Forligsinstitutionen. Nævnets Formand fungerer som Opmand.«

I Henhold hertil fremsattes der særlig fra Jærnindustriens Side Krav om Optagelse af Forhandlinger, som dog ikke førte til noget Resultat, hvorfor Spørgsmaalet henvistes til det anførte Nævn, der fik følgende Sammensætning: For De samvirkende Fagforbund: Vilh. Nygaard, J. A. Hansen og Martin Petersen, for Arbejdsgiverforeningen: Direktør Overgaard, Direktør Dorph Broager og Direktør Dalgas, som Formand Kontorchef Dalhoff.

Under 12. December 1922 afsagde dette Nævn en Kendelse, indeholdende de nu i Fælles Værkstedsregler optagne Bestemmelser om Vilkaarene for Etablering af 2- og 3-Holds Drift.

Imidlertid viste det sig snart, at Arbejdsgiverne fortolkede disse Bestemmelser paa en saadan Maade, at der opstod Strid derom, og dette gjaldt særligt Spørgsmaalet om, hvad der skulde betales, naar Arbejdsgiverne krævede Overarbejde udført i Tilslutning til Skifteholdsarbejde og her særlig Overarbejde efter 2. Holds Ophør. Da der ikke kunde opnaas Enighed om Betalingen for saadant Arbejde, foreslog Smedeforbundets daværende Formand, J. A. Hansen, at Spørgsmaalet vistes tilbage til Nævnet, som havde udarbejdet Skifteholdsreglerne, hvilket jo kun var naturligt, da dette Nævn vel maatte siges i særlig Grad at have Forudsætningen for at kunne bedømme de herhenhørende Forhold og vel ogsaa bedst maatte vide, hvad man havde tilsigtet med den trufne Afgørelse. Dette modsatte Arbejdsgiverne sig imidlertid meget energisk, idet de ønskede, at de opstaaede Stridsspørgsmaal skulde behandles ved faglig Voldgift. Arbejdsgiverne har en ejendommelig, men sikkert velbegrundet Kærlighed til faglig Voldgiftsret og deler jo i saa Henseende Sympati med vore saakaldte »radikale« Medlemmer, der jo ogsaa ofte føler sig tilfredsstillede ved at faa Spørgsmaalene henvist til Afgørelse i en saadan.

Det lykkedes altsaa ikke, medens J. A. Hansen levede, at faa Spørgsmaalet om Betalingen for Overarbejde paa Skiftehold afgjort. Efterhaanden trængte en saadan Afgørelse sig mere og mere paa, samtidig med at der ogsaa opstod anden Strid vedrørende Skifteholdsbestemmelserne, som det heller ikke lykkedes at bringe ud af Verden. Der blev ført mange og lange Forhandlinger, og fra Smedeforbundets Side yderligere gjort Forsøg paa at finde en Udvej til Afgørelse af disse Spørgsmaal, men enten lagde Jærnindustriens Sammenslutning sig i Vejen, eller ogsaa gjorde Arbejdsgiverforeningen det, og til syvende og sidst var der ingen anden Udvej, naar en Afgørelse skulde fremskaffes, end at lade Sagerne gaa til Paakendelse i en faglig Voldgift, til hvis Opmand Parterne enedes om at udnævne Landsdommer O. Haack.

Denne har da under 16. Januar afsagt en Række Kendelser, som igennem Cirkulære til Smedeforbundets Afdelinger er publiceret, men som vi anser det for rigtigst at gentage her i Fagbladet, saaledes at de enkelte Medlemmer faar Lejlighed til at gøre sig bekendt med dem.

1. Betaling for Arbejde paa skiftende Hold.

»Betalingen for Overarbejde paa skiftende Hold er for alle 3 Hold de i »Fælles Værkstedsregler«, § 2, fastsatte Tillæg, nemlig 25 pCt. af Timelønnen for den første Klokketime, 33⅓ pCt. for den anden, 50 pCt. for de to næste og derefter indtil den normale Arbejdstids Begyndelse 100 pCt. af Timelønnen.

Skiftetillægget for 2. Holds Arbejdere under saadant Overarbejde er 23 Øre pr. Time.

Der kan ikke kræves Skiftetillæg for den Del af 3. Holds Arbejdstid, der strækker sig udover Kl. 6 Morgen.

For Overarbejde, der præsteres af 3. Hold Søndag Morgen efter Kl. 6, betales der dels et Tillæg af 23 Øre pr. Time, dels Søndagstillægget 50 pCt. af Timelønnen for Tiden indtil Kl. 4 Eftm. og derefter 100 pCt.«

Kendelsen er ikke tilfredsstillende for os, der bl. a. efter andet Skift havde krævet 50 pCt. for de første 2 Timer og derefter 100 pCt., men til Gengæld er den næppe heller aldeles tilfredsstillende for Arbejdsgiverne, efter hvis Forslag der i Virkeligheden for Overarbejde efter 2. Skift foruden Overarbejdstillæg kun skulde betales et Skifteholdstiilæg paa 14 Øre, medens der nu skal betales 23 Øre.

2. Strid og Varselsbestemmelserne ved Antagelse af Arbejdere til Skifteholdsarbejde.

»Varslingsreglerne i »Fælles Værkstedsregler«s § 2 med Hensyn til Arbejde i skiftende Hold kan ikke antages at have Hensyn til ledig Arbejdskraft, der antages til Skiftearbejde. Hvis det formenes, at der herigennem sker Misbrug for at eludere Reglerne om Betalingen for Overarbejde, kan Forholdet paatales ad voldgiftsretlig Vej.«

Ifølge denne Kendelse er vore arbejdsløse Medlemmer altsaa pligtige til at tiltræde Arbejde i 2- eller 3-Skift uden at erholde noget Tillæg udover det engang fastsatte Skifteholdstillæg, og holdes altsaa udenfor de Varselsbestemmelser, som ellers er gældende for de paa Arbejdspladserne beskæftigede Medlemmer, der paabegynder Skifteholdsarbejde.

3. Forudsætter »Fælles Værkstedsregler,« at 3-Holdsskift tilendebringes indenfor et Tidsrum af 24 Timer?

Spørgsmaalet, der var opstaaet i en Sag fra A/S Burmeister & Wain, til hvis Arbejdstid de i Kendelsen anførte Klokkeslet har Relation, afgjordes af Opmanden gennem følgende Præmisser:

»Der er ikke oplyst nogen Gene for Arbejderne derved, at den sidste halve Time falder udenfor det Døgn, der gaar fra Kl. 7½ til Kl. 7½ Fm. Endvidere bemærkes, at i Præmisserne til Nævnskendelsen af 12. December 1922, hvorfra den citerede Passus er optaget i § 2, formuleres den under Referatet af de Bestemmelser, hvorom der er opnaaet Enighed i Nævnet, saaledes:

»at Arbejdere, hvis Arbejdstid paa et Hold som Følge af Skifteordningen bliver mindre end 8 Timer pr. Døgn, har Ret til Timeløn for den manglende Tid.«

Denne Formulering synes klart at vise, at den Situation, der tales om, er den, at en Holdarbejder ikke faar 8 Timers Arbejde i Døgnet, at der med andre Ord regnes med Arbejderens Døgn og ikke med Virksomhedens Arbejdsdøgn,«

medens Kendelsen lyder som følger:

»I det ovenomhandlede Tilfælde paahviler det Arbejderne paa 3. Hold at arbejde 8 Timer uden ekstra Vederlag.«

4. Er et hos A/S Burmeister & Wain i Kedelsmedien paa Christianshavn efter Tegning udført nyt Indsugningsrør til et gammelt Skib at betragte som nyt Arbejde eller Reparationsarbejde ved Bestemmelsen af Varslets Længde og Skifteholdsbetalingen indenfor de i »Fælles Værkstedsregler« fastsatte Frister.

Her drejede Striden sig om, hvorvidt et Stykke nyt Arbejde, udført i Værkstedet og efter Tegning, til Anbringelse i et gammelt Skib var at betragte som Reparationsarbejde eller som nyt Arbejde, idet der jo ved Varslingen til Skifteholdsarbejde skelnes mellem disse to Kategorier, ligesom der skal ydes dobbelt Skifteholdstillæg for Reparationsarbejde. Arbejderne havde i det paagældende Tilfælde paastaaet Arbejdet karakteriseret som Nybygningsarbejde, hvoraf fulgte Kravet om en længere Varslingsfrist, medens Firmaet fastholdt, at det var at betragte som Reparationsarbejde. Opmanden har her afsagt følgende Kendelse:

»Forarbejdelsen af det ovenomhandlede Indsugningsrør maa anses for et Reparationsarbejde, der kan kræves udført i Skifteholdsarbejde med et Varsel af 24 Timer og for hvilket der betales almindeligt Skifteholdstillæg.«

I det førnævnte Cirkulære har vi i Særdeleshed henvendt vore paa Skibsværfterne beskæftigede Medlemmers Opmærksomhed paa denne Kendelse, som vi ikke under Henvisning til den Kotume, der gennem Aarene paa Grundlag af »Fælles Værkstedsregler« er blevet skabt, kan anse for at være rigtig. Imidlertid maa vi bøje os for den, men sørge for, at den ikke af Arbejdsgiverne anvendes længere, end der er Berettigelse til og Rimelighed i, naar Hensyn tages til de særlige Forhold for Reparationsarbejde ved Værfterne og til den igennem Aarene eksisterende Praksis.

Vore Forventninger til disse Spørgsmaals Afgørelse ved juridisk Bistand var ingenlunde overdrevne, og vi maa tilstaa, at Kendelserne ikke animerer til at søge opstaaede Stridsspørgsmaal afgjort ved faglig Voldgift. Vore Medlemmer ved imidlertid nu, hvad de i saa Henseende har at rette sig efter, og det er da at haabe, at Tiden og Udviklingen maa raade Bod paa de Saar, som den nuværende vanskelige Tid bibringer os.

Enkeltmandsakkorder paa andet Skift.

En Opmandskendelse.

Under 25. Januar har Højesteretssagfører C. B. Henriques afsagt en Kendelse vedrørende Afskedigelse fra Enkeltmandsakkorder paa 2. Skift. Vi hidsætter Kendelsen in extenso:

I Anledning af en opstaaet Tvist mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund blev der efter Reglerne for Behandling af faglig Strid indenfor Jærnindustrien nedsat en faglig Voldgiftsret, i hvilken jeg blev Formand og Opmand, og da Voldgiftsrettens Medlemmer ikke har kunnet enes om en fælles Kendelse, vil Tvisten i Henhold til Reglerne nu være at afgøre af mig.

Tvisten er opstaaet derved, at A/S Dansk Rekylriffel-Syndikat har afskediget 4 Maskinarbejdere, ved Navn Bresendorff, Dechau, J. Andersen og H. Martinsen, som var beskæftigede som Enkelt-Akkordarbejdere med Fremstilling af Slagstifter, Rekylfjederstifter og Rekylforstærkere. For disse 4 Arbejderes Vedkommende gøres der nu Krav paa at erholde det Overskud, som de kunde have fortjent, hvis deres Arbejde var blevet fuldført, medens Rekylriffel-Syndikatet kun vil betale dem Overskudet for det forinden Afskedigelsen fuldførte Arbejde. Det drejer sig derfor om en Fortolkning af »Fælles Værkstedsregler«, disses § 6, hvorefter en Arbejder, der staar i Enkelt-Akkord, ikke maa afskediges af ham utilregnelige Grunde, medmindre tvingende Omstændigheder, f. Eks. Arbejdets Afbestilling eller en Arbejdsstandsning, foranlediger det. Faar han Afsked, har han Krav paa Udbetaling af den hele Akkordsum paa samtlige paabegyndte Akkorder.

Med Hensyn til de faktiske Omstændigheder har Riffel-Syndikatet oplyst, at man paa Grund af meget Arbejde foruden det sædvanlige Daghold havde oprettet et Nathold af ca. 100 Mand, men da Arbejdet blev indskrænket, ophævede man med 3 Dages Varsel dette Nathold og lod derefter Dagholdet udføre det videre Arbejde. Det er rigtigt, at de 4 nævnte Arbejdere i Modsætning til de andre Arbejdere havde faaet Akkordseddel paa et bestemt Stykkeantal, og at Stykkerne ikke var udførte; men der var ingen Mulighed for at lade disse Arbejdere udføre Stykkeantallet, da man ikke alene af den Grund kunde opretholde det kostbare Nathold, og man ikke vilde afskedige ældre Dagholdsarbejdere, hvad man havde været nødsaget til, da der ingen ledige Drejebænke var om Dagen. Rekylriffel-Syndikatet hævder derfor, at der foreligger »tvingende Omstændigheder« for Selskabet til Afskedigelse af Arbejderne uden Fuldførelse af Enkelt-Akkorden, saaledes at Arbejderne ikke kan gøre Krav paa det hele Overskud.

Fra Arbejdernes Side hævdes, *at* en Del af Natholdet fik Beskæftigelse paa Dagholdet, *at* de 4 Arbej-

deres Akkord i Virkeligheden blev gjort færdig af andre Arbejdere paa Dagholdet, og *at* det havde været muligt for Riffel-Syndikatet at lade disse Arbejder udføre af de 4 Arbejdere. De mener ikke, at der foreligger det, man kan kalde »tvingende Omstændigheder«, idet der kunde have været truffet Dispositioner paa den ene eller anden Maade, hvorved Arbejderne havde faaet fuldført deres Akkord.

Vedrørende Bestemmelsen i § 6 er der fra begge Sider Enighed om, at den skaber paa den ene Side en Garanti for Arbejderen for, at han ikke uden absolut nødvendige Grunde mister sin Ret til at fuldføre et Akkordarbejde, som han fra Begyndelsen har kunnet regne og jugere med, og paa den anden Side ligger der i § 6's øvrige Bestemmelser en Garanti for Arbejdsgiveren deri, at en Arbejder ikke uden videre kan opgive en Akkord midt under Arbejdet, naar den ikke tilfredsstiller ham. Hvad nærværende Punkt angaar: Arbejderens Ret, maa det erkendes, at § 6 udtaler sig meget stærkt til Garanti for Arbejderen, naar den kun tillader »tvingende Omstændigheder«, og der som Eksempler peges paa selve Arbejdets Afbestilling eller Arbejdsstandsning, godkendt af Arbejdsgiverorganisationens Hovedledelse.

Spørgsmaalet vil derfor her blive, om de fra Arbejdsgiver-Siden fremhævede Omstændigheder kan sammenstilles med de som »tvingende Omstændigheder« fremhævede Eksempler eller ej.

Sammenslutningen betragter en saadan Afskedigelse af et samlet Nathold som en virkelig Indskrænkning i Produktionen, der kan sammenstilles med en Lukning af en Afdeling paa en Fabrik. Det drejer sig her om en Art Forandring i hele Virksomheden, og under saadanne Forhold kan der ikke være Tale om en Fortsættelse for de enkelte Arbejderes Vedkommende, idet det vilde være økonomisk uforsvarligt for Virksomhedens Ledelse at tillade en Fortsættelse af paagældende Arbejde under saadanne Omstændigheder. Selv om man er enig i de fornævnte Garantiprincipper, maa dog altid Hovedbetragtningen være den, at det har Formodningen imod sig, at en Arbejder faar Vederlag for ikke udført Arbejde. I nærværende Tilfælde er der i Virkeligheden Tale om en Nedsættelse af Virksomhedens Produktion med ca. $^1/_4$, og det er derfor naturligt, at denne Indskrænkning maa bevirke Følger, ogsaa for Arbejderne. En saadan Nedsættelse af Fabrikationen, som kun Arbejdsgiveren er den raadige over, maa have samme Virkning, som hvis selve Arbejdet afbestiltes fra Kunden.

Det føjes særlig til med Hensyn til de konkrete Forhold, at en Opretholdelse af Natholdet, der maatte vare en ca. 8 Dage, vilde være ganske uforsvarlig i økonomisk Henseende, naar den i Virkeligheden kun skulde ske, for at disse Arbejdere skulde fuldføre deres Arbejde. Hvis man vilde lade de 4 Arbejdere fuldføre dette, maatte man afskedige 2 ældre Arbejdere, da man ikke havde nogen anden Drejebænk — disse stod maaske ogsaa midt i en Enkelt-Akkord —, og noget saadant maatte ogsaa anses for ganske uforsvarligt og urimeligt. Det maa derfor hævdes, at de »tvingende Omstændigheder«, som Værkstedsreglerne fordrer, har været til Stede, saaledes at Riffel-Syndikatets Standpunkt maa erkendes for det rigtige.

Forbundet hævder, at de Eksempler, som Værkstedsreglerne peger paa, slet ikke passer paa et Tilfælde som nærværende. De hævder, at Sammenligningen med Lukning af en Fabriksafdeling eller lignende ej heller passer, idet det Arbejde, som Natholdet ophørte med, jo paa sin Vis fuldførtes af Dagholdet. Dette optog dog en Del af Natholdet, og vel kunde der være Vanskeligheder ved at lade Natholdet fortsætte, for at de 4 Arbejdere kunde faa fuldført det akkorderede Stykketal, men det kunde lade sig gøre uden farlige økonomiske Konsekvenser. Man kunde have fundet en Form, hvorved de 4 Arbejdere kunde fuldføre Arbejdet; man peger paa, at Ordningen af Skifter kunde være foretaget paa en saadan Maade, at der blev Plads for de 4 Arbejdere.

Som forud angivet maa der ved Udtrykket »tvingende Omstændigheder« og ved de i Tilknytning dertil anførte Eksempler, som faktisk betyder en Umuliggørelse af Arbejdet, forstaas Tilfælde af en Art, der svarer til en Umuliggørelse. Vel maa det erkendes, at det ikke kan forstaas bogstaveligt, og at det ikke kan bestrides, at der ved Skønnet om, hvorvidt et Tilfælde falder ind under »tvingende Omstændigheder«, ogsaa maa tages Hensyn til — som af Sammenslutningen hævdet — økonomisk forsvarlige Forhold. Dette vilde i nærværende Tilfælde særligt være fremkommet, hvis Fabrikkens Økonomi havde foranlediget en Ophævelse af Natholdet, og alle de med det paagældende Arbejde beskæftigede endnu ikke havde fuldført deres Enkelt-Akkorder. Det vilde ikke kunne forlanges af en Fabrik, at den skulde være forpligtet til at handle saa økonomisk uforsvarligt, at den skulde være hindret i en Indskrænkning af Produktionen derved, at alle Arbejderne skulde have Betaling for det ikke fuldførte Arbejde. Her vilde en Sammenligning mellem en Lukning af en Fabriksafdeling være paa sin Plads.

Men da der i nærværende Tilfælde kun er Tale om Fuldførelse af et Arbejde for 4 Arbejderes Vedkommende, saa kan det ikke her betragtes som godtgjort fra Riffel-Syndikatets Side, at der ikke havde været Mulighed for enten at ordne sig med de 4 Arbejdere før Standsningen af Natholdet, eller paa en eller anden Maade at lade dem fuldføre Arbejdet. Det skal ikke bestrides, at der kan have været Vanskeligheder i saa Henseende, men naar man lægger Vægt paa Ordene »tvingende Omstændigheder«, saa kan i nærværende Tilfælde det økonomisk forsvarlige ikke sammenstilles med de Eksempler paa tvingende Omstændigheder, som Værkstedsreglerne anfører. Uden at man iøvrigt kan drage Konsekvenser fra nærværende Tilfælde, idet disse i høj Grad beror paa konkrete Forhold, vil Bevisbyrden i saadanne Tilfælde altid være paa Arbejdsgiverens Side, og jeg kan ikke i nærværende Tilfælde se, at den er opfyldt, saaledes at jeg tør sammenstille dette med »tvingende Omstændigheder«.

Jeg maa derfor afgøre Sagen saaledes, at de 4 Arbejdere har Krav paa Indtægten for hele Akkorden. Naar det under Sagen er omtalt, at 2 af Arbejderne har udført mindre Arbejde i de sidste Dage, hvor man vidste,

at Natholdet vilde blive opløst, saa foreligger dette Spørgsmaal ikke mig til Paakendelse; men hvis det oplyses, at saadant har fundet Sted, og det ikke kan undskyldes ved Materialvanskeligheder, vil hele Overskudet ikke tilfalde disse Arbejdere, idet det var deres Pligt at arbejde med samme Effektivitet som før, saaledes at de ikke skaffer sig en særlig Indtægt uden udført Arbejde. Dette maa imidlertid eventuelt afgøres af en faglig Voldgift.

Kendelse.

Arbejderne: Bresendorff, Dechau, J. Andersen og H. Martinsen har i Henhold til Værkstedsreglernes § 6 Ret til Betaling for den hele med dem afsluttede Akkord.

Opmandens Honorar, 100 Kr., betales af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark og af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, hver med Halvdelen.

København, den 25. Januar 1928.

C. B. Henriques.

Fra det københavnske Anvisningskontor.

Det er ikke Meningen for nærværende at skrive om Kontorets Virksomhed i Almindelighed. En saadan Redegørelse vil fremkomme i Centralorganisationens og Arbejdsløshedskassens Beretninger og i Fagbladet for April eller Maj Maaned.

Nogle enkelte Tal vil dog være nødvendige for at vise, hvorledes Arbejdsløshedssituationen er for Metalarbejderne i København.

Den 14. Februar var der ved Kontoret tilmeldt 3254 Arbejdsløse i alle Brancher. Den 9. Januar var Tallet 3435, medens der den 24. December var tilmeldt 3236.

Man vil deraf se, at Tallet paa de Arbejdsløse er næsten konstant. Vi plejer ellers almindeligvis at spore en betydelig Nedgang, naar vi kommer hen i Februar Maaned. I Aar synes det ikke at blive saaledes.

Ganske vist kommer de store Samlefabrikker »Ford« og »General Motors« i Gang igen netop i disse Dage, men om det vil betyde noget væsentligt for os, kan man ikke vide endnu. Det er jo forøvrigt ikke forbeholdt Smedene alene at udføre dette Arbejde, hvortil ogsaa anvendes ufaglærte Arbejdere.

Et Lyspunkt i de daarlige Beskæftigelsesforhold er Værfterne, der er saa nogenlunde beskæftigede, selv om det ogsaa paa disse kniber med at faa Arbejdet tilrettelagt, saaledes at det hele kan løbe nogenlunde regelmæssigt rundt. En Del af vore Folk maa af og til spadsere, indtil man kan faa Materialer og lignende frem. Alligevel maa vi være tilfredse med, at her er noget at bestille, ellers vilde Situationen forme sig endnu mere trøstesløs.

Rundt om paa vore gamle og forholdsvis store Virksomheder ser det for Tiden ikke saa godt ud. Der arbejdes en Del paa indskrænket Tid eller med et betydeligt nedsat Antal Arbejdere.

Paa et enkelt Værksted har Organisationen maattet tage Svendene ud paa Grund af Fabrikantens Pengemangel, han var ikke i Stand til at skaffe de nødvendige Penge til Udbetaling af Arbejdsløn. Der siges, at denne Virksomhed har Ordrer nok, men Bankernes Kreditindskrænkning medfører alligevel saadanne meningsløse Vanskeligheder. Man faar ogsaa et Billede af Stagnationen, naar man hører, at et Fag som Formerne har 93 Arbejdsløse i København.

Naar Formerne gaar ledige, betyder det uvægerligt Arbejdsløshed for Smedene. Der mangler derved Produktion af et af vore vigtigste Materialer at arbejde i, nemlig Støbegodset.

Anvisningskontoret er fuldt beskæftiget, men desværre ikke med at anvise synderlig mange af vore arbejdsløse Medlemmer.

Naturligvis gaar der hver Dag en Del Folk i Arbejde, men samtidig bliver andre ledige, saaledes at Antallet omtrent bliver det samme.

En naturlig Grund til, at Antallet af Anvisninger ikke er saa stort, er den, at naar der gaar mange ledige, søger disse rundt om paa alle Værkstederne og faar enten Job med det samme eller bliver skrevet op, saaledes at Virksomheden selv sender dem Besked, naar der er Arbejde. Er derimod Antallet af ledige kun ringe, er der et betydeligt større Arbejde for Kontoret med at finde de bedst kvalificerede Folk.

Vi forstaar udmærket, at vore Arbejdsløse af og til knurrer, men det er jo ikke Organisationen, der er Skyld i Miséren. Den skal søges helt andre Steder. Den skal søges hos den Regering og den Overklasse, hvis væsentligste Opgave synes at være at genere Arbejderklassen og specielt de Arbejdsløse saa meget som muligt.

Men ogsaa her maa vi trøste os med, at disse Folk ikke regerer evigt, saa vi har forhaabentlig bedre Tider i Vente.

C. C.

De amerikanske Samlefabrikker.

Det er maaske vore Medlemmer bekendt, at de amerikanske Automobil-Samlefabrikker i Europa udvider og udvikler sig i en stedse stigende Grad.

»Ford Motor-Company« var det første amerikanske Firma i Branchen, der i København i Efteraaret 1919 lagde ud under forholdsvis beskedne Former i en gammel, lav Fabriksbygning i Heimdalsgade 44 og med en Dagsproduktion, der gradvis steg til 20, 30, 40 og 48 Vogne i en 8-Timersdag. Senere steg Produktionen til 150 Vogne pr. Dag, og efter at Kompagniet for 5½ Aar siden flyttede ind i sin store, nye Fabrik i Sydhavnen, steg Kapaciteten til 500 Vogne pr. Dag ved Etablering af 3-Holdsdrift og beskæftigende 2400 Arbejdere. Fabrikken har dog som Regel kun været i Gang i 8 Timer daglig med en Arbejdsstyrke paa fra 800 til 1000 Mand og en Produktion af 100 til 200 Vogne pr. Dag. Iøvrigt

har Produktionen været meget uregelmæssig, og Arbejderantallet stærkt svingende.

Arbejdssystemet, »Ford-Systemet«, som man medbragte fra Detroit, var noget ganske nyt, idet Rationalisering og Bedriftsøkonomi var sat i Højsædet; Arbejdet blev bragt til Manden pr. rullende Baand, og han havde kun at staa stille paa samme Sted, tage sine Materialer fra Kasser paa Gulvet eller fra Transportører over sit Hoved, og Anvendelsen af elektriske eller pneumatisk drevne Boremaskiner eller Skruenøgler, der hang ned fra Loftet i Wirer, satte selvfølgelig Monteringstiden mægtigt ned. Iøvrigt havde Arbejderen kun at rappe sig mest muligt; evnede han ikke at præstere et vist Maal Arbejde, eller kunde han ikke følge med i det stærkt forcerede Tempo, blev han simpelthen afskediget. Ogsaa Aflønningsmetoden var en anden end sædvanlig; Arbejderne blev inddelt i 3 Lønningsklasser for mere eller mindre kvalificeret Arbejde, men grundet paa den udspecialiserede Arbejdsdeling kunde Kompagniet dog betale en Timeløn, der laa betydeligt over Gennemsnitsfortjenesten for vort Fag, nemlig Kr. 3,18.

I Oktober 1922 sluttedes den første kollektive Overenskomst mellem Kompagniet og 6 Fagforeninger, nemlig foruden Smedene: Arbejdsmændene, Vognmalerne, Snedkerne, Sadelmagerne og Blikkenslagerne. Men bestandig opstod der Stridsspørgsmaal med Firmaet, væsentlig paa Grund af den »Husorden« og de »Reglementer«, som kloge Hoveder i Detroit sad og udpønsede, og som skulde gælde hele Verden over, uanset om det var hvide, sorte, gule eller brune Mennesker, der arbejdede for den mægtige Mand, alt skulde standardiseres. Vi kan saaledes anføre, at Firmaet, medens det havde sin Virksomhed i Heimdalsgade, krævede af Arbejderne, at disse skulde være nummererede, idet de skulde bære store Tal paasyede eller paaheftede deres Arbejdstøj, saaledes at Ledelsen i ret stor Afstand kunde se, hvilket Nummer den paagældende Arbejder havde. Selvfølgelig nægtede Arbejderne at finde sig i et saadant Slavemærke, og Firmaet maatte opgive dette System for Nummerering. Ved Nytaar 1925 udstedte Ledelsen et Reglement, i Henhold til hvilket enhver Spiritusnydelse indenfor Virksomhedens Omraade, ogsaa i Marketenderiet, blev forbudt samtidig med, at det meddeltes Arbejderne, hvilke Drikkevarer de kunde erholde i Marketenderiet, og som de altsaa var tvungne til at nøjes med. Heller ikke dette vilde Arbejderne finde sig i, men foranledigede, at Organisationerne anlagde Sag ved Den faste Voldgiftsret, der underkendte Firmaets Fremgangsmaade. I det hele taget har Firmaet ikke været synderlig heldigt med Gennemførelsen af sine Husordener og Reglementer, og et Krav om fuld Erstatning for bortkommet Værktøj maatte den ligeledes frafalde. Endelig havde Firmaet paa et givet Tidspunkt fundet paa, at nogle Legitimationstegn, saakaldte Badge-Numre, for hvis Bortkomst Arbejderne var indgaaet paa at erlægge 5 Kr. i Erstatning, skulde sættes i Værdi til 20 Kr., men ogsaa dette Krav maatte man frafalde. Da de her forsøgte Foranstaltninger alle stammer fra Detroit i Amerika, faar man et lille Billede af de paradisiske Tilstande, som hersker i Fords store Virksomhed i Amerika.

I Oktober 1926 søgte Firmaet ved Opsigelse af Overenskomsten at frigøre sig for Betaling af Tillæggene for Overtid og Skiftehold, hvad ikke lykkedes; i Sommeren 1927 blev der pillet ved Anciennitetsbestemmelserne, og da dette heller ikke lykkedes, opsagde Firmaet igen Overenskomsten med den Motivering, at »vi ikke kan oprette ny Overenskomst, da principielle Synspunkter indenfor vor Organisation nu kræves opretholdt«.

De interesserede Forbund forsøgte saa Forhandling, dog uden Resultat, men gjorde Kompagniet opmærksom paa, at indtil der blev Enighed om en ny Overenskomst, betragtede man de gamle Løn- og Arbejdsvilkaar som fortsat gældende.

Det andet amerikanske Selskab, som har Samlefabrik i København, er »General Motors International A/S«, hvis Oprindelse kun gaar ca. en halv Snes Aar tilbage, og siden 1923 har opereret i Danmark. Denne Sammenslutning, hvis amerikanske Navn er »General Motors Corporation«, har et meget omfattende Virkeomraade, idet det, foruden at bestaa af en Del sammensluttede Automobilfabrikker (Chevrolet, Oldsmobile, Buick, Cadillac; alle gamle Fabrikker), ogsaa har Tilbehørsfabrikker (»Remy Electric Corporation« o. s. v.), samt laver Køleanlæg (»Frigidaire«) og giver sig af med Bankvirksomhed (»General Motors Acceptance Co.«), foruden at Virksomheden ejer egne Miner, Skove o. s. v. samt Transportmidler.

I den hedengangne »De danske Kabelfabrikker«s Bygning i Københavns Sydhavn begyndte man, ogsaa under ret beskedne Former, med Anlæggelse af et rullende Baand, »Conveyor«, og Kompressorer (til Luftværktøj) og arbejdede sig hurtigt op. Her fik man den 15. Januar 1924 en Overenskomst noget lignende »Ford«s, men til noget lavere Lønninger, saaledes at de 3 første Maaneder betaltes Kr. 1,75 pr. Time, de næste 4 Maaneder Kr. 2,00 og derefter Kr. 2,25. Disse Lønninger var »Standardlønninger«, d. v. s. alle paa Fabrikken beskæftigede Arbejdere aflønnedes derefter, uanset Branche.

Her opstod naturligvis ogsaa visse Divergenser, omend ikke saa skarpe som hos »Ford«; Arbejds- og Produktionssystemet er jo det samme, men Ledelsen noget mere elastisk, idet man forstod, at den danske Arbejder dels var mere selvstændig og dygtig til sit Arbejde, dels at man ikke skulde behandle ham som Hottentot eller Haleneger.

Ved en kortvarig Strejke paa 8 Dage i Februar Maaned 1925 ændredes Lønforholdene derhen, at de 2 første Lønsatser forsvandt og Begrebet »Standardlønnen«, indførtes, d. v. s., at en nyantagen Mand fik 2,25 Kr. pr. Time hele den Tid, han overhovedet beskæftigedes paa Fabrikken. Efter en Strejke i Februar 1926 forhøjedes Lønnen til 250 Øre.

Beskæftigelsesforholdene har været noget mere konstante her end paa den anden Samlefabrik. Man beskæftigede i 1924 ca. 4—500 Mand, dette steg gradvis (i Sæsonerne) til ca. 700, men i Foraaret 1927 blev der sat 2 Hold i Gang, hvilket medførte en Stigning i Arbejderantallet til mellem 12 og 1300 Mand, hvoraf godt 300 Smede og Maskinarbejdere. I denne travle Periode, fra Marts til Juni, kunde de 2 Hold, hvert paa 8 Timer, samle 200—220 Vogne ialt. Denne Udvidelse skyldtes,

at man nu var begyndt ogsaa at bygge »Buick«, »Oakland« og »Oldsmobile« paa Linien; de var tidligere komne samlede fra Amerika.

For »General Motors« Vedkommende ligger Forholdene saaledes, at den gamle Overenskomst af Firmaet blev opsagt sidst i Oktober 1927, og gennem en Række Forhandlinger er de 5 Fagforeninger, der kontraherer med Firmaet, naaet til en Overenskomst, der blev underskrevet den 6. Februar 1928 og er gældende for 1 Aar. Her har man bibeholdt baade Lønnen (Kr. 2,50 pr. Time) og de øvrige Arbejdsbetingelser samtidig med, at man paa enkelte Punkter har naaet visse smaa Forbedringer, alt i alt er Stillingen fuldtud holdt til Trods for Konkurrencen fra de nærliggende Samlefabrikker i Stockholm og Berlin, hvor Lønningerne ligger paa et betydeligt lavere Niveau.

Som før nævnt har »Ford Motor-Company« opsagt den bestaaende Overenskomst og meddelt, at Firmaet ikke længere føler sig bunden af dens Bestemmelser, medens Organisationerne til Gengæld har meddelt Firmaet, at de fortsat betragter de gamle Løn- og Arbejdsvilkaar som gældende. Da Kompagniet rimeligvis snart skal tage fat paa Virksomheden igen, efter at den har været standset siden August 1927 paa Grund af den ny Ford-Models Fremkomst, paalægges det alle Medlemmer, der faar tilbudt Arbejde fra »Ford Motor-Company«, eller søger Arbejde hos denne Virksomhed, forinden Arbejdstiltrædelsen at gøre sig bekendt med den bestaaende Overenskomst og kræve de i denne indeholdte Lønninger og Arbejdsforhold respekterede ved Arbejdstiltrædelsen. Alle fornødne Oplysninger i saa Henseende vil kunne erholdes ved Henvendelse til Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforenings Formand, Rich. Ludvigsen, Vestersøgade 2, 1. Sal, eller hos Centralafdelingens Sekretær, S. Munk, samme Sted.

R. L.

* * *

I Tilslutning til ovenstaaende kan vi meddele, at Eksekutivkomiteen for Internationalt Metalarbejderforbund afholdt Møde i Frankfurt a/M i Dagene 15. og 16. Januar, i hvilket Møde Smedeforbundets Formand som Skandinaviens Repræsentant i Eksekutivkomiteen deltog. Han benyttede her Lejligheden til gennem en historisk Udredning af Samlefabrikkernes Virksomhed i København samt gennem Oplysninger om Indholdet af de med Virksomhederne sluttede Overenskomster at henlede Eksekutivkomiteens Opmærksomhed paa dette Forhold. Spørgsmaalet er jo i Virkeligheden af international Interesse, idet Amerikanerne nu foruden en Fabrik i Manchester, der ligesom Hovedfabrikken i Detroit fabrikerer enkelte Dele til Automobiler, tillige har Samlefabrikker i København, Stockholm, Berlin og Amsterdam, og de respektive Arbejdere vil let under deres Bestræbelser for at opnaa de bedst mulige Løn- og Arbejdsforhold blive udsat for, at de amerikanske Selskaber benytter det ene Lands Arbejdere imod det andet, hvis ikke Lønningerne bliver saa nogenlunde ens. Det er i Virkeligheden kun naturligt, at disse rige amerikanske Virksomheder tvinges til at betale en ordentlig Løn; dels kræver de jo en Arbejdspræstation langt ud over det almindelige, dels er deres Produktion meget uensartet, saaledes at der ikke kan paaregnes en jævn Beskæftigelse hele Aaret rundt, og last not least er det uomtvisteligt, at de afgjort har Raad til at betale.

Fremdragelsen af dette Spørgsmaal i Eksekutivkomiteen vakte da ogsaa almindelig Interesse, og selv om ikke Spørgsmaalet har nogen afgørende Indflydelse f. Eks. paa den franske Automobilindustri, er den amerikanske Automobilfabrikation i al Almindelighed en Trusel for de franske Automobilfabrikker. De franske Metalarbejderes Repræsentant i Eksekutivkomiteen, H. Labe, oplyste saaledes, at den sidste nye Model af Ford-Vognen nu udbydes i Frankrig til en Pris, der ligger 8000 Francs lavere end den nyeste Model af Mærket »Renault«, og han saa med megen Bekymring paa Amerikanernes overlegne Konkurrenceevne.

Iøvrigt vilde Internationalt Metalarbejderforbunds Sekretær, Konrad Ilg, tage sig af Spørgsmaalet og eventuelt ved Rundskrivelse til de forskellige Landes Metalarbejderorganisationer henlede disses Opmærksomhed herpaa.

Ogsaa ved den skandinaviske Konference i Stockholm har Spørgsmaalet været fremme til Drøftelse, ligesom Hovedkontoret paa et tidligere Tidspunkt har korresponderet med Repræsentanter for de berlinske Metalarbejderorganisationer derom, og det er da at haabe, at det trods alle Vanskeligheder maa lykkes efterhaanden at faa et Samarbejde i Stand, saaledes at de forskellige Landes Metalarbejderorganisationer om nødvendigt kan optræde som en Enhed overfor de vældige kapitalstærke Automobilvirksomheder.

Stiftelsesfest.

Specialarbejderforbundets Københavns Afdeling holder 10 Aars Stiftelsesfest.

Lørdag den 28. Januar afholdt Specialarbejderforbundets københavnske Afdeling en smuk Festlighed i Anledning af Afdelingens og dermed i Virkeligheden Forbundets 10-aarige Bestaaen. Festen fandt Sted i Studenterforeningens smukke Lokaler i København og havde vundet stærk Tilslutning blandt Medlemmerne.

Specialarbejderforbundets Formand L. Møller, der samtidig er Formand for Afdelingen, bød den talrige Forsamling af Festdeltagere Velkommen og omtalte i korte Træk Forbundets Historie gennem de forløbne 10 Aar, idet han udtrykte sin Tilfredshed med det Samarbejde, som var ført med Centralorganisationen af Metalarbejdere i al Almindelighed og med Smedene i Særdeleshed. Formanden sluttede med at byde de indbudte Gæster med Damer Velkommen; disse var: Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, Johs. Kjærbøl, Sekretær i Centralorganisationen, Formand for Formerforbundet Arnold Nielsen, Hovedkasserer A. Johansen samt Bestyreren for Arbejdernes Marketenderi paa Refshaleøen, tidligere Medlem

af Smedeforbundets Hovedbestyrelse, Vilh. Sørensen. Endvidere var indbudt Formændene for Specialarbejderforbundets Afdelinger i Odense og Nakskov, d'Hrr. M. Thygesen og A. Hansen.

Der fandt derefter en udmærket Aftenunderholdning Sted, ved hvilken fremragende Kunstnere medvirkede, og paa et givet Tidspunkt blev Underholdningen afbrudt, for at Centralorganisationens Formand kunde faa Lejlighed til at hilse paa Festdeltagerne. I en lille Tale gjorde han opmærksom paa, at med Specialarbejderforbundets Dannelse den 15. Januar 1918 i Tilslutning til Centralorganisationen gaves der i Virkeligheden Udtryk for en demokratisk Ændring i Arbejdsforholdet paa de københavnske Skibsværfter. Forud for den Tid og blot tilbage til Tiden umiddelbart før Krigen var der i Virkeligheden et Svælg mellem de faglærte og de ufaglærte paa Arbejdspladsen. Fra sin egen Tid paa Skibsværfterne kunde Kjærbøl erindre Tilfælde, hvor faglærte Arbejdere ikke fandt det foreneligt med deres standsmæssige Værdighed at spise ved samme Bord som en ufaglært, og at der f. Eks. i Klubben skulde kunne finde Samarbejde Sted med Arbejdsmændene, eller at disses Repræsentanter skulde sidde som Medlemmer af Klubbestyrelserne, var dengang ganske utænkeligt. Nu var dette meningsløse Skel slettet, og ogsaa i økonomisk Henseende var Skellet forrykket, idet Specialarbejderne gennemgaaende har en Løn, der ligger meget nær opad Skibssmedenes, ja, i visse Tilfælde endda højere. Iøvrigt erindrede Kjærbøl om det Møde, der afholdtes i »Kæden«s lille Sal, hvor Specialarbejderforbundet blev dannet, og hvor Kjærbøl sammen med Centralorganisationens daværende Formand, Sekretær og Hovedkasserer samt Vilhelm Sørensen havde været til Stede. Han gjorde opmærksom paa, at Specialarbejderne ikke mindst skyldte Vilhelm Sørensen Tak for det Arbejde, han havde udført ved Dannelsen af deres Organisation, og Vilh. Sørensen havde en ikke ringe Andel i, at de to Mænd, som gennem de forløbne 10 Aar havde ledet Specialarbejderforbundet, nemlig Formand L. Møller og Hovedkasserer Knud Larsen, dengang blev valgt.

Efter at have takket for godt Samarbejde i de forløbne Aar udbragte Kjærbøl et kraftigt besvaret Leve for Specialarbejderforbundet.

Da Aftenunderholdningen var forbi, tog det traditionelle Bal sin Begyndelse og varede, til de smaa Timer havde indfundet sig. Hele Festen var præget af Glæde over Organisationens Virksomhed og Tilfredshed med de Resultater, den havde opnaaet.

Indførsel af støbte Rør fra Udlandet til Danmark i 1927.

Statistisk Departements Vareomsætningshæfte for December 1927 viser, at der fra Udlandet til Danmark er indført:

Støbte, ikke emaillerede Rør	9,911,900 kg
Støbte Rørdele	1,001,700 -
Ribberør og Radiatorer	4,749,200 -
Tilsammen...	15,662,800 kg

eller fordelt paa Former- og Støberiarbejderforbundets samtlige Medlemmer ca. 8700 kg Gods til hver at udføre, hvis det var udført her i Landet.

Genudførsel til Udlandet er 0,0 kg.

Skibsbygningen i Sovjet-Unionen.

1. Oktober d. A. vil der ialt være brugt ca. 100 Mill. Rubler til Nybygninger.

Ifølge Indberetning fra Generalkonsulatet i Leningrad er der i den derværende Presse i den sidste Tid fremkommet forskellige Artikler af ledende Mænd bl. a. indenfor Kommunikationskommissariatet vedrørende Skibsbygningen i Sovjet-Unionen, hvoraf fremgaar, at Regeringsflaaden i Tiden 1924—27 er blevet forøget med fire paa russiske Værfter færdigbyggede Skibe med en samlet Lasteevne af 14,200 Tons. Desforuden er der i samme Tidsrum købt ca. 10,600 Tons Tonnage i Udlandet.

I Forhold til det af det femaarige Skibsbygningsprogram (1924—1929) forudsete Antal (216 Skibe med ca. 815,500 Tons d. w.) er den færdigbyggede Tonnage saaledes ganske ubetydelig. Ifølge Programmet skulde i 1927—1928 Bygningen af 24 Skibe paabegyndes; men efter alt at dømme vil der alene blive paabegyndt 17.

I Løbet af de sidste tre Aar er der til Nybygninger udgivet ca. 41 Millioner Rubler; for det kommende Aar har man anvist et lignende Beløb. Desforuden er der til Bestillinger i Udlandet hidtil medgaaet ca. 10 Millioner Rubler. 1. Oktober 1928 vil der saaledes til Nybygninger ialt været udgivet henved 100 Millioner Rubler, medens Værdien af de hidtil færdigbyggede Skibe kun andrager ca. 6 Millioner Rubler. Hvis Bygningen af Skibe bliver ført videre i samme Tempo, vil der til Udførelsen af det femaarige Skibsbygningsprogram formentlig medgaa 10 Aar.

Som Aarsag til Forsinkelsen fremhæver man bl. a., at Unionens Værfter og Fabrikker endnu ikke er indstillet paa Bygning af Handelsskibe i større Stil, og at der medgaar for megen Tid til Projektering samt Behandling og Vedtagelse af Projekterne. Mangel paa Materialer og disses Fremskaffelse foraarsager ligeledes store Forsinkelser. Programmets Terminer for Paabegyndelsen af Nybygninger overholdes ikke, og i Løbet af det forløbne Aar er der saaledes kun paabegyndt Bygning af ca. 60 pCt. af det forudsete Antal Skibe.

Som Følge af dette langsomme Bygningstempo er Omkostningerne steget betydeligt; saaledes er alene i det forløbne Aar Udgifterne i Forhold til de stipulerede

steget med ca. 65 pCt., og Bygningsomkostningerne ligger derfor langt højere end, hvis Skibene var bleven bygget paa udenlandske Værfter.

Hertil kommer endvidere, at Kvaliteten af de udførte Arbejder ikke altid synes tilfredsstillende, hvad der kan tyde paa, at Unionens Skibsbygningsindustri endnu har visse Begyndelsesvanskeligheder at kæmpe med.

„En Montør ekskluderet af sin Fagforening, fordi han nægter at antage en beruset Rørlægger."

Under denne Overskrift læste man den 8. og 9. Februar i en Del Dagblade i København om en Sag, behandlet i Østre Landsrets 5. Afdeling, vedrørende et Medlem af Dansk- Smede og Maskinarbejderforbund, Rørlæggernes Fagforening, der var ekskluderet af Fagforeningen, dog ikke fordi han nægtede at antage en beruset Rørlægger, men fordi han beskyldte en arbejdsløs Kollega, der gennem Anvisningskontoret i København var anvist Arbejde for Petersen & Wraae, København, paa en Vejmaterialefabrik i Frederikssund — hvor ovennævnte Montør var Leder af Arbejdet — for at være beruset og derfor havde afvist ham.

Det kunde gennem adskillige Vidneudsagn dokumenteres, at denne Beskyldning var usand, hvorfor vi krævede en Undskyldning herfor, hvilket Hr. Montøren nægtede at give, og først da skete Eksklusionen.

Det er naturligvis saaledes, at der bør ydes vore Medlemmer Beskyttelse mod Kolleger som nævnte Montør, der i Kraft af, at han paa Vejmaterialefabrikken var Leder af Arbejdet, titulerede de fra Frederikssund Afdeling antagne Smede og Maskinarbejdere med »De«. Trods den Omstændighed, at han selv var Medlem af Forbundet, fortalte han paa Arbejdspladsen, at han var Mester for Petersen & Wraae, og fordi en Arbejdsløs, der tilhørte samme Afdeling som Montøren, og som iøvrigt ogsaa tituleres Montør, naar han har Arbejde, ved sin Henvendelse paa Fabrikken tiltalte Petersen med »Du« og dermed pillede ham ned af Piedestalen, blev Vedkommende beskyldt for Beruselse og derved udsat for at faa ødelagt sit Omdømme samt for skjult Forfølgelse.

Da Dokumentationen for Beskyldningens Urigtighed var ubestridelig, ekskluderedes Hr. Montøren, og han fandt sig da foranlediget til at rende til Sagfører og til Retten, hvad der synes at være bleven Mode hos den Slags Kolleger.

Men Dukkerten udeblev heller ikke, idet Hr. Montøren maatte afgive Undskyldning for sin Paastands Urigtighed, hvorefter vi indgik paa at tage ham til Medlem igen.

Men i visse Dagblade ser man da reklameagtige Overskrifter som Angreb paa Fagforeningerne, uden at disse Blade finder sig beføjet til, naar de erfarer Sagens virkelige Forhold, at benytte tilsvarende Typer til Overskrift, men i bedste Tilfælde sætter en lille halvvejs skjult Notits ind, saa man vanskeligt faar Øje paa den, idet disse Blade anser det for at være deres Opgave ved alle Lejligheder at foretage Angreb paa Fagorganisationerne. Og enkelte Medlemmer, i dette Tilfælde nævnte Montør, er da mod egen Interesse disse Blade behjælpelige.

Hr. Montøren kunde i dette Tilfælde have undgaaet Eksklusionen og dermed paafølgende Retssag ved, at han, efter at være gjort bekendt med Dokumentationen for sin Paastands Urigtighed, havde afgivet en Undskyldning. Nu maatte han alligevel i Landsretten afgive en saadan Erklæring, hvilken hermed vedføjes ordret fra Østre Landsrets 5. Afdelings Protokol:

Montør X
mod
Rørlæggernes Fagforening,
Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Afdeling 9.

For Sagsøgeren mødte Overretssagfører Hulegaard.
For Sagsøgte mødte Overretssagfører Jessen.

. . . . . .

Da saavidt var passeret, udtalte Sagsøgeren, Montør X, at han paa Grundlag af det i Dag oplyste maa erkende at have manglet Føje til at have udtalt, at vedkommende Medlem ved den i Sagen omhandlede Lejlighed var beruset, og han beklager følgelig at være fremkommet med den herudpaa gaaende Udtalelse.

Den sagsøgte Fagforening ved sin tilstedeværende Formand erklærer herefter, at den ikke vil have noget at indvende mod at genoptage Montør X som Medlem med sine gamle Rettigheder mod, at han betaler sit siden Exklusionen forfaldne Kontingent.

Sagens Omkostninger ophævedes.
De mødende begærede herefter Sagen hævet.
Retten hævede Sagen.

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Østre Landsrets Kontor, den 9. Februar 1928.

(Underskrift.)

Dette til Underretning.

For Rørlæggernes Fagforening,
D. S. & M. F. Afdeling 9.
Harry Rasmussen.

Lidt Værkstedsteknik.

Opmærkning og Udfældning af Pladejærnrør.

Efterhaanden som Autogensvejsningen bliver mere og mere almindelig paa Klejnsmedeværksteder og lignende Virksomheder, i Særdeleshed paa saadanne, hvor man ogsaa beskæftiges med Centralvarmeanlæg og selv fremstiller Røgrør eller Aftræksrør, sker det sikkert ofte,

at man skal fremstille Knærør, T-rør, Rørkryds eller andre Pladejærnskonstruktioner.

Skal man f. Eks. fremstille et Knæ- eller Vinkelrør af Pladejærn, udføres det mange Steder paa den Maade, at man først valser Røret og svejser Langsømmen, hvorefter man dypper det i et Kar Vand og hugger det over efter den vaade Linie, som Vandet har aftegnet paa Røret.

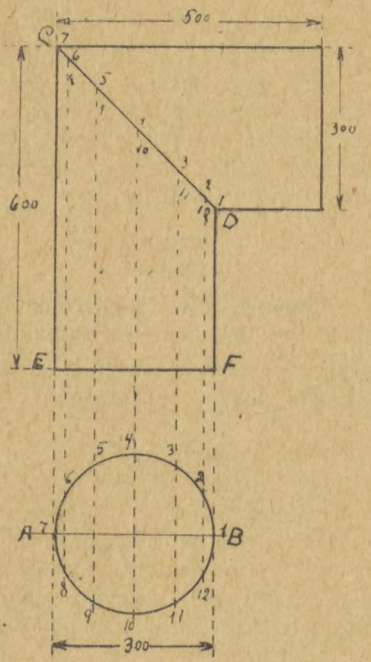

Fig. 1.

Denne Fremgangsmaade kan naturligvis være meget god, men er dog upraktisk, dersom Røret har en stor Diameter eller er meget langt, idet man ikke altid har et Kar, som er tilstrækkelig stort.

Man kan nu paa en let og praktisk Maade foretage en Udfældning af Pladestykket, før man valser og svejser.

Der skal f. Eks. fremstilles et cylindrisk Rør efter Fig. 1, 300 mm indvendig Diameter af 3 mm Plade. Nu maa man først udregne Omkredsen af Røret, hvilket sker efter følgende Formel:

Diameter gange $^{22}/_{7}$ eller Diameter gange 3,14.

Dog maa man altid passe at lægge den ene Pladetykkelse til Diameteren, naar det skal være indvendig Diameter, og trække den ene Pladetykkelse fra, naar det er udvendig Diameter. Hvis man ikke gør dette, vil Røret enten blive een Pladetykkelse for *lille* i første eller een Pladetykkelse for *stor* i sidste Tilfælde.

Ligeledes maa man næsten altid af rene praktiske Grunde yderligere lægge 1 à 2 mm til Diameteren, naar Maalet er indvendig, og trække 1 à 2 mm fra, naar Maalet er udvendig Diameter. Man er nemlig aldrig i Stand til at valse et Pladerør saa nøjagtig rundt, at det bliver en nøjagtig Cirkel, det vil altid blive mere eller mindre kantet, ligesom den Stuts eller det Hul, som Røret skal passe uden paa eller gaa ind i, heller aldrig vil være nøjagtig, men altid være lidt kantet. Ved at tillægge eller fratrække ovennævnte 1 à 2 mm, vil man altid være sikker paa, at Røret passer, selv om man derved gaar bort fra den teoretiske Formel.

Ifølge Fig. 1 skal man fremstille et Rør, 300 mm indvendig Diameter. Formlen bliver da:

Diameter + 1 Pladetykkelse + 1 mm gange 3,14 =
300 + 3 + 1 · 3,14 = 304 · 3,14 = 954,56.

Pladebredden til Rørets Omkreds skal altsaa være nøjagtig 954,56 mm, men af praktiske Hensyn kan man bortkaste Decimalen og forhøje det hele Tal til *955 mm.*

Nu maa man udføre den i Fig. 1 viste Konstruktion, dette kan man bedst gøre paa en Plade, et Stykke Krydsfinér eller lignende. Man tegner Vinkelrøret i naturlig Størrelse, og ved den ene Ende, her den nedadvendende, tegnes en Cirkel, nøjagtig Rørets Diameter. Denne Cirkel inddeles i et vilkaarligt lige Antal lige store Dele, i Figuren er foretaget 12 Inddelinger, idet Cirklens Radius naar Omkredsen 6 Gange rundt, hver af disse 6 Dele er igen delt i 2, saaledes at der bliver 12 Inddelinger.

For mindre Rør kan man nøjes med 6 eller 8, for større Rør skal man helst anvende 12 eller flere Inddelinger.

Man maa altid sørge for, at 2 af Inddelingerne kommer til at ligge i Punkterne A og B (Fig. 1). Man tegner derefter Linier, parallelt med Rørets Sider, fra alle Inddelingspunkterne i Cirklen (de punkterede Linier i Figuren) til Vinklens Halveringslinie C—D.

Er man naaet saa vidt, begynder den egentlige Opmærkning paa Pladestykket, som man ønsker at anvende. Se Fig. 2.

Ifølge Udregningen ved man, at Pladens Bredde til Rørets Omkreds skal være 955 mm, og Cirklen er ind-

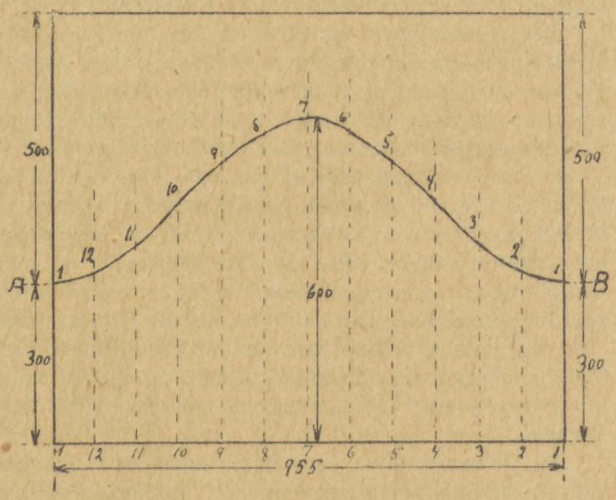

Fig. 2.

delt i 12 Dele, som Følge deraf maa man ogsaa dele 955 mm i 12 Dele (de punkterede Linier 1—12, Fig. 2).

Man maaler nu alle Højderne ved de punkterede Linier fra Linien E—F til Linien C—D, Fig. 1, og afsætter disse paa de punkterede Linier 1—12 i Fig. 2.

I Fig. 1 vil naturligvis Punkterne 2 og 12, 3 og 11 o. s. v. paa Grund af Projectionen falde sammen. Som Følge deraf maa Højderne 2 og 12, 3 og 11 o. s. v. være

henholdsvis de samme i Udfældningen (Fig. 2), saaledes at 2 er den samme som 12, og 3 er den samme som 11 og fremdeles.

Man tegner nu en Kurve A B gennem Punkterne 1—12—1 (Fig. 2) og afsætter den ene Rørendes Længde, altsaa 500 mm henholdsvis fra A og B, og har dermed Størrelsen af det Pladestykke, som skal bruges til hele Røret.

Derefter overhugger eller overskærer man Pladen efter Kurven A B, samt valser og svejser Røret paa sædvanlig Maade.

Dog maa man ved Svejsningen af Vinklen (Linien C—D, Fig. 1) altid sørge for, at Rørstykkerne, paa Grund af Spændinger, som opstaar ved Svejsningen, ligger noget »udad« Vinkel, altsaa skræve lidt videre end den Vinkel, som Røret i Virkeligheden skal have

Hvor meget denne »Skrævning« skal være kan ikke angives bestemt, thi Pladetykkelsen og Spænding i Pladen, før den svejses, vil altid have en vis Indvirkning, det bliver nærmest en »Følelsessag« hos Vedkommende, som kun erhverves gennem Øvelse og Erfaring.

Opmærkningen er den samme, om Røret skal have en ret, spids eller stump Vinkel.

Vil man nitte eller false Røret, maa man naturligvis udenfor Konstruktionen tillægge, hvad der medgaar til Overlæg eller Fals.

L. R.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! Husk straks efter Maanedens Udgang at indsende Lønskemaerne for Februar Maaned.

Aarhus. Paa A/S De forenede Jærnstøberier afholdtes 27. Januar et Mæglingsmøde paa Krav fra Firmaet om, at saavel Akkorderne som Timelønningerne reduceredes med 20 pCt., idet man gjorde gældende, at Formernes Timefortjeneste var 186 Øre, medens den gennemsnitlig for Provinsen var 154 Øre.

Der opnaaedes ikke Enighed udover, at Sagen henvistes til fornyet lokal Forhandling, og i denne skulde et Udvalg for Formerne deltage.

Denne lokale Forhandling medførte Enighed om, at Timelønsfortjenesten nedsattes til 175 Øre, samt at Akkordpriserne paa Beslag paa Støbejærnskedler, Kedelelementer og forskelligt dertil hørende, reduceredes med 10 pCt. paa Enkeltmandsakkorder. Endvidere paa løst Arbejde den samme Reduktion, men med det Forbehold, at hvor Afdraget maatte skønnes at være for stort, kan fri Forhandling foretages.

Saafremt Forbedringer foretages ved Kasser, Modeller og andet Værktøj, kan en Forhandling om yderligere Reduktion ske.

Ordningen træder i Kraft den 2. Februar, men kan opsiges i Løbet af 3 Maaneder med 1 Maaneds Varsel, saafremt Firmaet ikke skaffer Arbejde til 25 Formere.

Hillerød. Som omtalt i forrige Fagblad afholdtes 12. Januar et Mæglingsmøde hos Fabrikant Nordsten, der krævede Akkorderne reducerede, og da den ny lokale Forhandling, man enedes om, ikke bragte noget Resultat, behandledes Sagen ved Timandsmøde den 31. Januar. Da man heller ikke her opnaaede nogen Enighed, forbeholdt Firmaet sig at indføre Timeløn og har gjort Alvor af denne Trusel den 6. Februar og forlangt Arbejdet udført for den ansatte Timeløn.

En saadan Fremgangsmaade har Firmaet Medhold i ved den Kendelse, der er afsagt af Den faste Voldgiftsret i Sag Nr. 840.

Arbejderne behøver imidlertid ikke at finde sig heri, og der er derfor fra Forbundets Side den 6. Februar afgivet 1. Varsel om Strejke.

København. Hos A/S Burmeister & Wain, Jærnstøberiet, er der afholdt Mæglingsmøde den 31. Januar. I den gældende Bonusordning staar mellem andet følgende:

> »For hver fulde 20 Mand, hvormed Styrken forøges eller formindskes, aftager eller tiltager Grundproduktionstallet med 0,1 kg. Dog kan det ikke stige udover 18,5 kg, og dette Tal er baseret paa et Arbejderantal af 100.«

Paa Fortolkning heraf var opstaaet Uenighed, og da Mæglingen ikke kunde bringe nogen Forstaaelse tilstede, enedes man om — sikker paa, at et Timandsmøde heller ikke skaffede Enighed til Veje, og ligeledes sikker paa, hvis Sagen skulde til Voldgift, at den da vilde blive afgjort ved en Opmandskendelse — at springe disse 2 Stadier over og anmode Højesteretssagfører Henriques om at afgøre Sagen. Denne har paataget sig Hvervet.

Odense. Den i forrige Fagblad omtalte Sag vedrørende Afskedigelse af en Tillidsmand hos Jærnstøber Birn har faaet sin Afslutning ved et Forlig, der blev indgaaet, da den faglige Voldgiftsret den 21. Januar traadte sammen for at afgøre Sagen.

Hver af Parterne fastholdt sin principielle Opfattelse af Spørgsmaalet om Afskedigelsens Berettigelse.

Forliget bestaar i, at Jærnstøber Birn betaler den afskedigede Tillidsmand en Erstatning paa 100 Kr. Et Tilbud om, at Vedkommende, der er Haandformer, kunde blive genantaget som Maskinformer, blev ikke modtaget.

Vejle. I Fagbladene for November og December f. A. er omtalt nogle Forhandlinger, derunder Mæglings- og Timandsmøder paa Firmaets Krav om Reduktioner af Akkorderne ved to Haandpressemaskiner.

Efter Timandsmødet er Sagen gaaet i Orden ved genoptagne lokale Forhandlinger og paa følgende Maade:

Kasser, som ved de paagældende Maskiner i Akkord koster 20 Øre pr. Stk., bliver uforandrede i Prisen.

Kasser til 21 Øre reduceres med 1 Øre pr. Kasse, og Kasser, som koster fra 22 og til 35 Øre, reduceres med 2 Øre pr. Kasse. Alt i alt drejer det sig om ca. 35 Brædder.

Dernæst er 2 Serier Forplader nogle Gittere og enkelte andre Ting forhøjet med 10 pCt.

Af 2 Serier Formkasser skal den ene moderniseres og den anden fornyes. Dette gælder Fabriksafdeling A, og paa Fabrik B er 3 Akkordsatser forhøjet med 10 pCt. Endvidere er der opnaaet nogle Rettelser og Forbedringer ved Modeller.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 6. Januar afholdtes Mæglingsmøde hos A/S »Strømmen«, Randers, hvor vore Medlemmer havde krævet Betaling for Ventetid den 19. December, foranlediget ved Maskinskade. Ved Mæglingen toges Klagen tilbage, og Arbejderne akcepterede et Tilbud fra Firmaet om at betale 20 Kr. til fattige Børns Bespisning.

Hos samme Firma mægledes atter den 26. Januar i Anledning af følgende:

1) Strid om Akkordprisen for 6 Æltemaskiner, Model F. L. 50 kg., samt 6 Dækplader. — Man enedes om at fastsætte Akkordprisen til Kr. 29,12, for saa vidt mindst 6 Stk. sættes i Arbejde. Saafremt et færre Antal sættes i Arbejde, ydes et Tillæg, hvorom optages lokal Forhandling. I dette Tilfælde betaltes et Tillæg af ialt 20 Kr. under Hensyn til, at 4 Stk. er lavet enkeltvis og 2 Stk. samlet.

Akkordprisen for Dækpladerne fastsattes til Kr. 6,00.

2) Krav om Udbetaling af den fulde Akkordsum for nogle Enkelt-Akkorder, som 2 Maskinarbejdere ikke havde faaet Lejlighed til at gøre færdige. — Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling.

3) Strid om Betalingen for et Oliefyringsapparat. — Denne Sag bortfaldt, idet det oplystes, at Firmaet i det foreliggende Tilfælde havde betalt som af Forbundet krævet, nemlig i Henhold til Overenskomstens § 7, 2. Stk.

4) Klage over, at en Værkfører Nielsen under Trusel om Afsked ensidigt fastsætter Akkordpriser. — Sagen diskuteredes og sluttedes, idet der var Enighed om, at Værkføreren og Arbejderne bør tilstræbe det bedst mulige Samarbejde.

Den 14. Januar afholdtes Mægling vedrørende A S Andersen & Heegaards Ingeniørforretning, København, hvor der var opstaaet Strid om Betalingen for Smudspenge ved et Arbejde udført i »Politiken«s Hus. Firmaet tilbød at betale Smudstillæg for 90 Timer, og dette Tilbud modtog Arbejderne, hvormed Sagen sluttedes.

Den 17. Januar afholdtes Mægling paa Holeby Dieselmotorfabrik i Anledning af følgende:

1) Klage over en Mester N. P. Nielsens Optræden overfor Tillidsmanden.

2) Klage over, at Fabrikken ensidig fastsætter Akkordpriser, og

3) Klage fra Firmaet over Tillidsmandens Optræden.

Med Hensyn til 1) og 3) diskuteredes Sagen og sluttedes, idet begge Parter udtalte det ønskelige i, at det hidtidige gode Samarbejde mellem Fabrikkens Ledelse og Arbejderne vedblivende bestaar. 2) vistes tilbage til lokal Forhandling.

I Anledning af opstaaede Uoverensstemmelser mellem Firmaet J. Bang, København, og nogle Rørlæggere afholdtes Mægling den 27. Januar. Det drejede sig om følgende:

1) Klage over, at Firmaet nægter at betale Aftapningshaner efter Rørprislistens Afsnit A, Punkt 12, under Paaberaabelse af, at Hanerne er anbragt paa Ovnene i Stedet for paa selve Strengene.

2) Krav om Tillæg for Kravlearbejde.

3) Krav om Betaling for Afsætning af 4 T-Stykker.

4) Krav om Betaling for Opklodsning af 5 Ovne.

5) Krav om Betaling for Tilslutning til gammelt Anlæg.

Sagen sluttedes, idet Parterne enedes om, at der til fuld Afgørelse af Posterne 1), 2) og 5) betales et Beløb af 30 Kr., og til fuld Afgørelse af Posterne 3) og 4) betales Kr. 5,40.

Hos A S Andersen & Meyer, København, mægledes den 6. Februar i Anledning af Klage fra Arbejderne over, at

1) Firmaet nægter at give Akkord paa forskelligt Arbejde,

2) at Firmaet nægter at yde Overtidsbetaling i Henhold til Fælles Værkstedsregler,

3) at Firmaet forbyder en antagen Maskinarbejder at være Medlem af Fagorganisationen,

4) at Firmaet betaler Løn med Check, og

5) at Firmaet nægter at forhandle med Tillidsmanden.

Vedrørende 1) erklærede Firmaets Repræsentant, at man ikke havde nægtet at give Akkord, men tværtimod i høj Grad var interesseret i, at der indførtes Akkord i saa vid Udstrækning som muligt, hvortil vore Repræsentanter bemærkede, at det hidtil havde været ugørligt at træffe Aftale med Værkføreren om Akkord, men tog iøvrigt Firmaets Erklæring til Efterretning. 2) henvistes til Timandsmøde. Om 3) udtalte Firmaets Repræsentant, at man ikke vilde blande sig i den paagældende Mands Organisationsforhold, saalænge han beklædte sin nuværende Stilling. Vedrørende 4) oplyste Firmaets Repræsentant, at Udbetalingen pr. Check den 13. Januar kun var foranlediget ved et beklageligt Uheld, og man kunde ikke indgaa paa det stillede Krav om at yde Arbejderne Overtidsbetaling, fordi de maatte hæve deres Penge paa Trianglen. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling til eventuelt at føre Kravet til Timandsmøde. Endelig udtalte Firmaets Repræsentant vedrørende 5), at man ikke havde nægtet at forhandle med Tillidsmanden, og erklærede, at man i det hele taget indenfor Arbejdstiden altid vilde være villig til at drøfte Spørgsmaal, som vedrørte Lønforholdene i al Almindelighed, medens andre Spørgsmaal ønskedes henlagt til Drøftelse udenfor Arbejdstiden. Forbundets og Arbejdernes Repræsentanter maatte dog hævde, at ogsaa andre Spørgsmaal end de rent lønmæssige kunde kræve øjeblikkelig Forhandling, og henviste iøvrigt til den i Overenskomstens § 1, sidste Stk., omtalte maanedlige Konference.

Timandsmøder. Den 9. Februar er der afholdt Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Klage over, at Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Middelfart, for at undgaa at betale Overtids-

tillæg fastsætter en særlig Arbejdstid for 2 Maskinarbejdere. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Strid om Lønforholdene hos A/S Aarhus Oliefabrik. — Der opnaaedes Enighed om at arbejde videre paa de gamle Betingelser, idet Firmaets Repræsentant gav Tilsagn om, at Fabrikken vilde give Akkord i saa stor Udstrækning som muligt.

3) Strid hos Smedemester L. A. Petersen, København, om a) Aflønningen ved et udført Akkordarbejde og b) Betalingen for Timelønsarbejde. — Enighed opnaaedes ikke, men det besluttedes at lade Sagen forelægge en faglig Voldgift til Afgørelse.

4) Klage over, at A/S »Titan«, København, anvender kvindelig Arbejdskraft til Arbejde, der hidtil er udført af Smede og Maskinarbejdere. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Fred hos Thomas B. Thrige, Odense. Gennem flere Aar har Arbejdsforholdene hos Firmaet Ths. B. Thrige, Odense, formet sig yderst vanskelige for vore Medlemmer. Paa ret haardhændet Maade har Firmaets øverste Ledelse, bistaaet af Værkstedsfunktionærerne, idelig gjort Forsøg paa at forringe de ingenlunde gode Betalingsforhold, som er et Særkende for dette Firma. En meget lang Række Mæglings- og Timandsmøder kendetegner den stadig standende Strid, og Gang paa Gang har vore Medlemmer følt sig forurettede i en saadan Grad, at de har demonstreret ved at forlade Arbejdet.

I 1926 maatte vi varsle Strejke for at faa gennemført en rimelig Forhøjelse af de lave Timelønninger, og Billedet, der tegner sig af dette Firmas Fremgangsmaade, er trods det Tryk, vi i al Almindelighed er ude for fra Arbejdsgivernes Side, dog heldigvis ret enestaaende.

I December Maaned opstod der paany et aabent Stridsspørgsmaal, idet Firmaet uden videre reducerede en Akkordpris under Paaberaabelse af, at det paagældende Arbejde nu blev udført ved en arbejdsbesparende Maskine til Trods for, at Arbejdet havde været udført gentagne Gange ved samme Maskine til den i Priskuranten indeholdte Pris. Alligevel søgte Tillidsmanden at faa bragt Spørgsmaalet ud af Verden og indgik paa at lade Prisen reducere, men da han ikke kunde eller vilde saa langt ned, som Firmaet krævede, blev han, formentlig som Tak for sin Medvirkning, opsagt med 2 Maaneders Varsel. Den nye Overenskomst virkede for saa vidt her efter sin Hensigt, som Firmaet altsaa ikke kunde afskedige ham paa staaende Fod, i saa Tilfælde skulde han jo have haft 2 Maaneders Løn, og med den Sans for Penges Værdi, som Firmaets Ledelse altid har lagt for Dagen, vilde en saadan Fremgang være uforenelig med Firmaets Økonomi.

Fra Organisationens Side søgte man nu dels at faa en Ordning paa Akkordspørgsmaalet, dels at faa Tillidsmanden rehabiliteret ved Tilbagekaldelsen af Opsigelsen, uden at det dog lykkedes hverken ved Forhandling paa Mæglings- og Timandsmøde. Smedeforbundet saa da ingen anden Udvej end at varsle Arbejdsstandsning for det paagældende Arbejde. Endvidere ønskede Forbundet, at Lovligheden af Tillidsmandsopsigelsen blev prøvet ved en faglig Voldgift, hvortil dog Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning nægtede at medvirke, idet man indtog det ejendommelige Standpunkt, at en saadan Voldgift først skulde træde i Funktion, efter at Tillidsmanden var afgaaet fra Virksomheden. Da Forbundet ikke paa nogen Maade kunde tiltræde dette Standpunkt, var der ingen anden Udvej end at indklage Sammenslutningen paa Firmaets Vegne for Den faste Voldgiftsret.

Imidlertid protesterede Arbejdsgiverforeningen mod Lovligheden af den varslede Blokade, som dog ikke foreløbig havde Udsigt til at blive effektiv, da der ikke indenfor en overskuelig Fremtid var Udsigt til, at det paagældende Arbejde skulde udføres. Men selvfølgelig skulde vi ikke have Lov til som Nødværge overfor et hensynsløst Firma at varsle en Aktion paa det samme Tidspunkt, hvor Arbejdsgivere hver Dag uden Varsel og uden Forhandling ensidigt ændrer i bestaaende Løn- og Arbejdsforhold til Skade for vore Medlemmer. Da Smedeforbundet selvfølgelig ikke kunde tage Arbejdsgiverforeningens Protest til Følge, blev det indklaget for Den faste Voldgiftsret, hvor der den 8. Februar fandt et forberedende Møde Sted. Paa Opfordring af Retsformanden blev der optaget Forhandlinger mellem Parterne, hvorved det lykkedes at komme til Enighed om begge Spørgsmaal, saaledes at der fastsattes en Pris for det paagældende Arbejde, som Tillidsmanden kunde tiltræde, samtidig med at Firmaet tog Opsigelsen af Tillidsmanden tilbage.

Det blev iøvrigt ved denne Lejlighed fra Smedeforbundets Side præciseret, at man ingenlunde ønsker at faa opstaaende Sager afgjort af Den faste Voldgiftsret, men at man paa den anden Side heller ikke kan finde sig i, at rimelige Hensyn til vore Medlemmer og de Tillidsmænd, som paa Arbejdspladsen søger at fremme et roligt og godt Samarbejde, tilsidesættes. Direktør Ørnberg, der repræsenterede Firmaet, gav stærkt Udtryk for, at ogsaa han ønskede, at der kunde komme et godt Samarbejde i Stand mellem Firmaets Ledelse og dets Arbejdere, og hvis Direktørens Udtalelser er andet end Udslag af en øjeblikkelig Stemning, har vi maaske Lov til at haabe paa, at det nu er Slut med de stadige Trakasserier hos dette Firma. Vi er overbevist om, at vore Medlemmer, som beskæftiges paa denne Arbejdsplads, vil hilse en saadan Ændring med Tilfredshed, og hvis der herefter atter tilvejebringes fornuftige Arbejdsforhold hos Ths. B. Thrige i Odense, har Forløbet af de 2 sidste Sager jo haft sin Betydning.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.

(Fortsættes Side 71.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
39065	Andersen, Anders Carl J.	Roskilde	14. 5.04	Roskilde	3. 5.24	Roskilde	16. 7.27
9873	— Ejner	Randers	3.10.94	Randers	4.11.14	Centralafd.	1.10.27
27607	— Knud	Gamtofte Sogn	30. 5.00	Assens	15. 7.18	—	27. 8.27
36632	Aagaard, G. Chr. Schønb.	Masnedsund	17.10.05	Kbhvn. Afd.	2.10.23	—	22.10.27
38580	Albrechtsen, Jens Peter	Birkerød	17.12.75	„ „	25. 1.24	Kbhvn. Afd. 12	22.10.27
33676	Bladt, Christian	Beken	30. 7.94	Flensborg	24. 9.17	Sønderborg	23. 4.27
1217	Blakensteiner, Oluf S. Johs.	København	23 11.04	Kbhvn. Afd.	6.10.25	Kbhvn. Afd. 13	8.10.27
28300	Christensen, Christian Peter.	Aalbæk	31. 5.04	Hjørring	5. 5.25	Frederikshavn	6. 8.27
38191	— Oluf Martinus	Frederiksberg	12.12.04	Roskilde	31. 3.24	Roskilde	10. 9.27
7834	Frederiksen, Jacob Peter	København	8. 9.05	Kbhvn. Afd.	28.10.24	Kbhvn. Afd. 2	22.10.27
33355	Friis, Carsten Hansen	Møgeltønder	1. 8.05	Aabenraa	7.11.25	Tønder	8. 5.26
6639	— Oluf Johan	Aarhus	6. 3.81	Kbhvn. Afd. 1	13. 2.02	Centralafd.	27. 8.27
14781	Gram, Alfred E. O.	København	28.11.96	„ „	13. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	13. 8.27
10254	Hansen, Aage Kaj	Aarhus	3. 8.95	Aarhus	3. 9.27	Aarhus	3. 9.27
1528	— Edmund	Nyborg	25. 8.01	Thisted	1. 5.20	Nørresundby	24. 9.27
23967	— Holger	København	28. 8.94	Kbhvn. Afd.	17. 8.23	Kbhvn. Afd. 5	8.10.27
22834	— Juul Armand R.	Næstved	26.12.01	Ringsted	1.11.20	Roskilde	26. 3.27
23182	— Kaj P. Rolsted.	Sundby	17. 1.98	Kbhvn. Afd. 1	7. 4.16	Centralafd.	3. 9.27
11364	— Kai William	København	31.12.06	„ „	25. 9.26	Kbhvn. Afd. 15	29.10.27
17546	— Marius	Sindal	23. 6.88	Frederikshavn	27. 4.27	Frederikshavn	9. 7.27
35338	— Peter Andre	Argentina	29.10.02	Herning	2. 8.23	Herning	14. 5.27
32426	Herling, Albert Julius	Søllerød	26.12.61	Kbhvn. Afd. 7	10. 5.19	Kbhvn. Afd. 7	29.10.27
39720	Herms, Aksel Vilh. G.	Aarhus	18. 3.05	Aarhus	8. 7.24	Aarhus	3. 9.27
5343	Holvard, Aage	København	30. 5.94	Kbhvn. Afd.	4. 1.26	Kbhvn. Afd. 13	3. 9.27
37609	Jensen, Bernhard	Skørping	17. 4.04	Aalborg	7. 1.24	Nørresundby	14. 5.27
1811	— Georg Anton	København	28. 4.06	Kbhvn. Afd.	20.10.25	Kbhvn. Afd. 17	15.10.27
16536	— Henry Bøgeskov	Rønne	23.12.00	„ „	24. 8.27	„ „ 12	29.10.27
38721	— Johannes E.	Odense	25. 2.86	„ „	19. 3.24	„ „ 12	29.10.27
29376	— Oluf	Knardrup	22. 2.01	Roskilde	3. 1.25	Roskilde	3. 9.27
16460	— Rasmus Iver	S. Vissing	3. 1.70	Kbhvn. Afd.	5. 8.27	Kbhvn. Afd. 3	1.10.27
5022	Jørgensen, Henry	Flade Sogn	29. 4.06	Frederikshavn	18. 5.25	Frederikshavn	1. 1.27
16769	Jakobsen, Anders	Jyderup	6. 6.89	Kbhvn. Afd.	9. 9.27	Kbhvn. Afd. 14	22.10.27
7544	Jepsen, Jens Ingemann	Nørre Nebel	27. 2.05	Aarhus	24. 4.26	Varde	20. 8.27
30940	Jespersen, Aage Villy E.	Odense	23. 1.06	Odense	1. 4.25	Odense	27. 8.27
23091	Johansen, Aksel Vald.	København	20. 9.94	Kbhvn. Afd. 1	10. 3.16	Kbhvn. Afd. 10	15.10.27
23056	— Carl Vald.	—	30. 8.99	„ „	2. 3.21	„ „ 12	29.10.27
16637	Johnsen, Knud Ove L.	—	3. 5.87	„ „ 1	10.10.06	„ „ 6	22.10.27
18470	Jønsson, Hilding G. R.	Malmø	12. 4.88	Malmø	4. 4.27	„ „ 5	8.10.27
17540	Kildevang, Svend Aage	Frederikshavn	7. 6.07	Frederikshavn	7. 4.27	Frederikshavn	20. 8.27
6531	Knudsen, Niels Aksel V.	København	1.12.93	Odense	30.10.25	Køge	26. 2.27
7224	Kronenberg, Herman H.	Winterthur	19. 4.90	D. Elektr. Forb.	24. 8.20	Kbhvn. Afd. 12	19.11.27
38762	Kullberg, Gillbert Johs.	København	29. 8.04	Kbhvn. Afd.	4. 4.24	„ „ 15	29. 1.27
34936	Larsen, Aksel	Strøby	12. 1.03	Køge	1. 8.22	Aarhus	13. 8.27
23032	— Poul Bøje	Hellerup	25.12.05	Kbhvn. Afd.	18. 5.25	Kbhvn. Afd. 13	8.10.27
36491	— Svend Ove	København	19. 9.99	„ „	3. 8.23	Centralafd.	6. 8.27
5094	Levin, Kurt	—	22. 4.05	„ „	23. 2.23	Kbhvn. Afd. 11	27. 8.27
30585	Lindhardt, Niels Hartvig	Skjern	25. 1.06	Varde	1.11.25	Varde	12. 2.27
15735	Lorentzen, Olaf	København	18. 6.99	Kbhvn. Afd.	19. 5.27	Centralafd.	8.10.27
38029	— Thorvald	Struer	11. 3.06	Struer	1.11.25	Struer	17.12.27
24053	Madsen, Hans Søren I.	Lund pr. Rødvig	5. 2.98	Køge	9. 2.17	Frederikshavn	9. 4.27
18074	Malmkvist, Erik	Ystad	8.12.07	Sv. Metalarb. Forb.	25. 8.27	Kbhvn. Afd. 5	8.10.27
30361	Møller, August	Haderslev	16. 9.99	D. Arbm. Forb.	9. 8.24	Sønderborg	4. 6.27
4712	Nielsen, Aage K. K.	Randers	11.11.93	Randers	16. 1.14	Kbhvn. Afd. 14	22.10.27
14441	— Chr. Emanuel	København	11. 2.82	Kbhvn. Afd. 2	13. 4.01	Centralafd.	10. 9.27
18467	— Gøthe R. A.	Malmø	26. 3.89	Landskrona	2.11.18	Kbhvn. Afd. 5	8.10.27
22916	— Hugo	Skern	29. 7.06	Lemvig Klub	8. 6.25	Varde	5. 3.27
16678	— Knud G. B.	København	21.10.04	Kbhvn. Afd.	5. 9.27	Kbhvn. Afd. 15	8.10.27
16733	— Ludvig	Taastrup	13. 1.09	„ „	2. 9.27	„ „ 13	29.10.27
39771	— Niels Daugaard	Bredstrup	31. 8.04	Kerteminde	10. 5.24	Odense	19. 2.27
8514	Olsen, Anker Einer P.	København	17.12.04	Kbhvn. Afd.	7.11.24	Kbhvn. Afd. 17	8.10.27
1104	— Karl	—	14. 8.06	„ „	2.10.25	„ „ 2	8.10.27
37206	Petersen, Alfred Edv.	Nakskov	29. 1.04	Nakskov	8. 8.23	„ „ 5	22.10.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
27682	Petersen, Arvid F. Vald.	Helsingør	6. 7.84	Kalundborg	27. 5.20	Kbhvn. Afd. 5	21. 5.27
31722	— Axel C.	—	19.10.94	Helsingør	24.10.13	„ „ 9	8.10.27
18297	— Børge Lauritz.	København	4.12.05	Kbhvn. Afd.	2. 5.25	„ „ 15	15.10.27
1060	— Leif Edv. Em.	—	26.11.05	„ „	29. 9.25	„ „ 13	22.10.27
15870	— Peter	S. Vissing	3. 3.86	„ „	3. 6.27	„ „ 12	8.10.27
12721	— Preben V. Rex.	København	13. 7.06	„ „	7.12.26	„ „ 3	3. 9.27
39021	— Valdemar Im.	Kongsted	1. 3.03	Køge	1. 5.24	Køge	2. 7.27
12658	Plougmann, Svend Aage	Holstebro	17. 4.07	Kbhvn. Afd.	20.11.26	Kbhvn. Afd. 15	29.10.27
36287	Rasmussen, August	København	15.11.03	„ „	19. 4.23	„ „ 5	22.10.27
11664	— Frode	Fløstrup	2. 1.05	Kerteminde	21.12.25	Odense	25. 6.27
34918	Rohde, Johan Gustav.	Nykøbing S.	7.10.02	Odense	6. 7.22	Roskilde	20. 8.27
832	Rørvig, Louis Einar.	København	22.10.85	Kbhvn. Afd. 1	9.12.05	Centralafd.	10. 9.27
39995	Schlüter, Karl	Tønder	17.11.02	Tønder	29. 1.27	Tønder	12. 3.27
1081	Ulfeldt, Poul	København	30.11.00	Langesund, Norge	5. 7.19	Centralafd.	24. 9.27
27135	Vahle, Carl Otto	Aarhus	24. 3.02	Holbæk	4.12.24	Aarhus	24. 9.27
14188	Weiglin, Peter Julius	Odense	23. 2.07	Odense	3. 5.26	Odense	1. 5.26
34559	Wilken, Frithjof S. F.	København	21. 3.93	Kbhvn. Afd.	17. 2.23	Kbhvn. Afd. 12	15.10.27
14890	Ziersen, Kaj Emil	—	21. 4.98	„ „	14. 3.25	„ „ 2	27. 2.27

3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Carl Nielsens Cyklefabrikker, »København«, Ryesgade 112 og Østerbrogade 106, samt Filialudsalg Jagtvej 81, Vesterbrogade 86 og Valby Langgade 56.
7. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
8. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
9. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
10. Horsens Træskoringefabrik.
11. Knudsens Automobilværksted, Herning.
12. Installatør Knudsen, Kongensgade 7, Ringsted.
13. Smedemester Eriksen, Brønderslev.

Hammerbo Maskinfabrik, Roskilde. Medlemmerne anmodes om, indtil anden Meddelelse foreligger, ikke at søge Arbejde paa ovennævnte Fabrik.

Maskinmestrenes Forening. Som tidligere meddelt har denne Forening blokeret Nordfalsters Elektricitetsværk, Orehoved, hvor en Maskinmester, der ikke vilde indgaa paa en Lønreduktion af 25—30 pCt., var blevet opsagt til Fratrædelse 1. April d. A. Vi har nu modtaget Meddelelse om, at Bestyreren paa Vejleby Elektricitetsværk, Lolland, er blevet antaget som Bestyrer paa det blokerede Elektricitetsværk pr. 1. April. Hans Navn er Søren Nielsen, og han vil nu blive ekskluderet af Maskinistforeningen, hvoraf han er Medlem.

Den af samme Forening overfor Sydfynske Dampskibsselskab etablerede Blokade er hævet, efter at det er lykkedes at opnaa en for Maskinmestrene tilfredsstillende Ordning. Foreningen meddeler i Skrivelse af 28. Januar, at Resultatet af Konflikten er et Nederlag for Selskabet, og takker for den Støtte, vi har ydet dem under denne Arbejdsstrid.

Blokade. Da Firmaet M. C. Dreyer, Vesterbrogade 151, København, ikke har udbetalt sine Smede og Maskinarbejdere deres fortjente Løn, maa vore Medlemmer ikke tage Arbejde hos nævnte Firma, forinden der foreligger Meddelelse om, at Blokaden er hævet.

En Radiofabrik, der beskæftiger uorganiserede Folk.

Dansk Smede og Maskinarbejderforbund, Elektrikerforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund har fra den 22. December blokeret Ingeniørerne Olufson og Bangs Radiovarefabrik i Gimsing ved Struer. Fabrikken, der fremstiller Radioapparater og Eliminatorer til Apparaterne, har været i Virksomhed i nogen Tid, og den har i det væsentligste sin Afsætning her i Landet.

Fra de tre Fagorganisationers Side er der blevet gjort gentagne Forsøg paa at faa en Ordning i Stand med Fabrikkens Indehavere. Organisationerne har ønsket, at Firmaet skulde lønne deres Folk efter Overenskomsten, som er gældende med Jærnsammenslutningen, men dette har de to Ingeniører bestemt afvist. I Stedet har de tilstillet Smedeforbundet et »Overenskomstforslag«. Gennem dette kræver de gennemført en 9 Timers Arbejdsdag for Fabrikkens Folk. De fordrer, at Forbundet skal stille en Garanti paa 20,000 Kr. (!) til Raadighed, og disse Penge vil de have udbetalt i Tilfælde af, at uorganiseret Arbejdskraft paa Fabrikken paa en eller anden Maade forulæmpes, eller dersom der gøres Forsøg paa at faa en uorganiseret ind i Fagforeningen. Derudover er der stillet en Række forskellige andre Ændringer fil Overenskomsten med Jærnindustrien.

Da de to Ingeniører ikke har været at formaa til at afstaa fra deres horrible naragtige Krav, har Forbundene ikke haft anden Udvej end at blokere Fabrikken.

Efter hvad vi erfarer, beskæftiger Fabrikken godt en Snes uorganiserede til en ganske skandaløs Løn.

Vi vil imidlertid tro, at de Beløb, de to Fabrikanter paa den Maade nu sparer i Lønninger, vil vise sig at

være en meget daarlig Forretning. De gjorde klogere i snarest at naa til en Ordning med Fagene.

Men Blokaden er altsaa nu en Kendsgærning.

Automobilmekanikernes Uddannelse.

I Tiden fra 27. Februar til 24. Marts finder Teknologisk Instituts aarlige, store Automobilmekanikerkursus Sted, og enhver faguddannet Smed, Maskinarbejder eller Mekaniker kan deltage.

Kursuset er særlig tilrettelagt for Begyndere i Automobilfaget og vil bl. a. komme til at omfatte praktiske Værkstedsøvelser, Autogensvejsning og Hærdning samt Automobilets elektriske Indretning. Endvidere vil der daglig blive holdt Foredrag med Demonstrationer om Motorer og Automobilets øvrige Dele og Fag- og Materiallære.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

Bortkomne Bøger.

Medlemmerne af Raadvad Afdeling, Nr. 46008, William Christiansen, og Nr. 46394, Christian Peter Hansen, har mistet deres Bøger. Der var sidst betalt henholdsvis for Uge 37 og for Uge 44.

Bøgerne gøres herved ugyldige.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 38715	Behrendsen,	Christian	(Kbhvn. Afd.)
- 12901	Nielsen,	Johs. Alfr. H.	(—)
- 13930	Rasksen,	Poul Otto	(—)
- 37309	Jørgensen,	Holger H. Ørsted	(Nakskov -)
- 2909	Nielsson,	Gunnar	(— -)
- 39893	Vestergaard,	Laurits Larsen	(Odense -)
- 29451	Nielsen,	Laurits C. J.	(Slagelse -)
- 29330	Jensen,	Niels Christian	(Thisted -)

Medlem Nr. 23148, Carl Vald. Hansen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 8661 Bresson, William Godtfr. C.
- 13438 Jensen, Martin Peder.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 8355	Jacobsen,	Jens H. Styrk	28.12.12
- 16939	Nielsen,	Arnold Carl Vald.	8. 3.19
- 29642	—	Laurits Emil	12.10.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 12505	Andersen,	Chr. Jensenius	21. 3.25
- 28697	—	Jens	3. 7.26
- 11283	Adelson,	Isidor	8. 1.27
- 1136	Andreasen,	Leo Theophilius	22. 5.26
- 8661	Bresson,	William Godtfr. C.	14. 5.27
- 5654	Christensen,	Richard Harry	15. 5.26
- 33686	Clausen,	Anders	6. 8.27
- 31874	Clemmensen,	Carlo	4. 7.25
- 13769	Corneliussen,	Chr. Henry	23. 7.27
- 15496	Flindt,	Ivan Erik	28. 5.27
- 9856	Hansen,	Alfred	2. 8.24
- 10740	—	Heinrik Poul	9. 4.27
- 21877	Jensen,	Anker	20. 3.26
- 8064	—	Eigil	28. 5.27
- 36891	—	Frederik Ferd.	12. 1.24
- 7560	—	Georg Henrik	26. 3.27
- 13438	—	Martin Peder	10. 9.27
- 7973	Jørgensen,	Carl Niels S.	15. 4.22
- 13057	—	Henry Alfred	21. 6.24
- 7287	Jakobsen,	Holger Emilius	18.11.22
- 1130	Johansen,	Martin Julius	20. 8.27
- 16397	Klarlund,	Børge	20. 8.27
- 28573	Larsen,	Johannes	14. 8.26
- 38455	—	Ole Langevang	26. 2.27
- 20052	Madsen,	Alfred Anders F.	10. 9.27
- 13510	—	Laurits	3. 7.20
- 36429	Marum,	Hjalmar Andreas Fr.	18. 9.26
- 8753	Mogensen,	Henry Marius	7. 4.23
- 4750	Møller,	Thorvald	6.11.26
- 11089	Nielsen,	Niels Carl	24. 9.27
- 10176	—	Valdemar	7. 3.25
- 15264	Nørgaard,	Kaj Victor A.	31. 5.24
- 11026	Olsen,	Einer C. Curtsen	3. 9.27
- 30975	Otfeldt,	Harry Chr. P.	18. 2.22
- 11061	Petersen,	Evald Villy Peter	6. 6.25
- 29254	—	Jens Nygaard	6. 2.26
- 24450	Poulsen,	Martin Herman	1. 5.26
- 2325	Rasmussen,	Ludvig Agnar	9. 4.27
- 14412	Thomsen,	Einar	6. 3.26
- 17245	—	Jens Peter	19. 3.27
- 25421	—	Viggo H. Aage	18.11.22

Overskud. Til nedennævnte Medlemmer af D. S. & M. F. henligger Overskud paa A/S »Vølund«s Kontor.

Nr. 33934 Niels Chr. Petersen.
- 20060 Niels Westergaard Olsen.
- 5250 Carl Lauritz Andersen.
- 10167 Arthur Vilh. Nielsen.
- 4803 Goth Victor Fr. Madsen.
- 20854 Hans Jul. T. Larsen.

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 1.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 5 MARTS 1928 14. Aarg.

Retsforholdene paa Arbejdspladsen.

Da Forliget af 5. September 1899 blev indgaaet som Afslutning paa den store Lockout, blev dermed Grunden lagt til en Retsordning mellem de faglige Organisationer og Arbejdsgiverne, en Retsordning, som først gennem Den permanente Voldgiftsret og senere gennem Den faste Voldgiftsret fik sin Udformning. I 1902 aftaltes mellem Smedeforbundet og Sammenslutningen Regler for Behandling af faglig Strid indenfor Jærnindustrien, i hvis § 13 det hedder:

> „Forinden den i nærværende Regler fastslaaede Behandling af et mellem Organisationerne eller deres Medlemmer opstaaet Stridsspørgsmaal har fundet Sted, maa der ikke fra nogen af Siderne foranlediges Arbejdsstandsning af nogen Art (Blokade, Lockout eller Strejke)."

I 1910 godkendte Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund den saakaldte Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, i hvis § 6 det hedder:

> „Undertegnede Organisationer er enige om, at enhver Uenighed af faglig Karakter bør søges bilagt ved Mægling, eventuelt ved Voldgift efter nedenstaaende Regler."

Opstaar der altsaa en faglig Strid paa en Arbejdsplads, maa der ikke af nogen af Parterne bringes Magtmidler i Anvendelse for derved at gennemtvinge et Krav, altsaa tilvejebringe en Ændring i de bestaaende Løn- og Arbejdsforhold, men Spørgsmaalet skal behandles ad voldgiftsretlig Vej. Den voldgiftsretlige Behandling af de faglige Stridsspørgsmaal medfører retsligt set, at ingen af Parterne skal udnytte en øjeblikkelig Magtstilling til at gennemtvinge en ønsket Ændring i Arbejdsforholdene, uden at der har været Lejlighed til at gennemdiskutere og belyse Sagen i dens Enkeltheder. De i Septemberforligets Punkt 2 indeholdte Varselsregler maa ligeledes opfattes som en Foranstaltning, der tilsigter at levne Tid til rolig Overvejelse, saaledes at Arbejdsstandsning ikke fremtræder som Følge af en øjeblikkelig Stemning, ligesom Varselstiden jo sikkert er tænkt, og ogsaa stadig udnyttes af begge Parter, som en Frist, indenfor hvilken der endnu en Gang kan forhandles om Stridsspørgsmaalene.

Retningslinien i Den faste Voldgiftsrets Kendelser har da ogsaa været, at den ene Part ikke imod den anden Parts Ønske og ved Hjælp af Magtmidler uden videre søgte sine Krav gennemførte, Kravene skal underkastes voldgiftsretlig Behandling, og indtil denne er tilendebragt, bibeholdes Løn- og Arbejdsforhold, som de er, og aaben eller skjult Tvang maa ikke anvendes. Vi kan i denne Forbindelse erindre om Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 618, afsagt den 27. September 1922. Aktieselskabet Burmeister & Wains Direktør, Hr. Bondegaard, havde dengang krævet en Reduktion paa 10 pCt. af samtlige Akkordpriser, men saavel ved Mæglings- og Timandsmøde som ved en derefter stedfindende lokal Forhandling nægtede Arbej-

derne at imødekomme Firmaets Krav. Direktøren gav da Ordre til at standse noget Arbejde, hvorved 18 Plade- og Vinkelarbejdere, der var beskæftiget hermed, blev ledige. Firmaet vilde aabenbart ved denne Afskedigelse lægge et Pres paa Arbejderne, men i Præmisserne til Kendelsen udtaler Den faste Voldgiftsret:

> „Dette maa efter Rettens Opfattelse i den foreliggende Situation anses som eller ganske sidestilles med en ulovlig Lockout, uden at det kan komme i Betragtning i modsat Retning, at en formelig Boycotting ikke er foretaget."

Jovrigt idømtes Aktieselskabet Burmeister & Wain en Bod paa 3.000 Kr. samt Sagens Omkostninger. Denne Kendelse slaar altsaa fast, at der om opstaaende Krav fra en af Parterne skal forhandles, og hvis Forhandlingerne ikke fører til et Resultat, kan den paagældende Part ikke tage sig selv til Rette. Senere har Den faste Voldgiftsret efter vor Formening afsvækket dette rene og klare Standpunkt, nemlig med Kendelse af 9. Marts 1925 i Sag Nr. 840, der drejede sig om en af Aktieselskabet Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Middelfart, opsagt Værkstedsprisliste, i hvilken Firmaet ønskede indført Reduktioner. Ved et Timandsmøde opnaaedes der Enighed om en Regulering af Akkordsatserne, men Parterne var dog enige om, at det skulde være en midlertidig Ordning, idet det i Referatet fra Timandsmødet hedder:

> „De saaledes regulerede Priser ophører at være gældende uden særlig Opsigelse den 1. Februar 1925."

I Begyndelsen af 1925 indledede Selskabet Forhandlinger om en yderligere Reduktion af Akkordpriserne, uden at der ved voldgiftsretlig Behandling opnaaedes en Ordning, og Selskabet hævdede derefter med Støtte af Sammenslutningen, at dets Pligt til at betale efter Værkstedsprislisten var bortfaldet den 1. Februar. Striden drejede sig altsaa om, hvorvidt der kunde kræves Frigørelsesvarsler efter Septemberforligets Punkt 2, for at Værkstedsprislisten kunde træde ud af Kraft, og i Tilfælde af, at saadanne Frigørelsesvarsler ikke skulde kræves, hvorledes der skulde betales efter Priskurantens Bortfald.

Herom udtaler Retten i sine Præmisser til den omhandlede Kendelse:

> „En efter sit eget Indhold eller som Følge af lovlig Opsigelse udløbet Overenskomst har i og for sig intet Krav paa „Retsbeskyttelse". De af Den faste Voldgiftsret afsagte Kendelser, hvortil de Indklagede sigter, gaar da heller ikke ud paa at tillægge udløbne Overenskomster en særlig Retsbeskyttelse, men har en helt anden Karakter. Man kunde tænke sig, at Arbejdsgivere og Arbejdere fra først af havde indtaget det Standpunkt, at Arbejdet standsede i det Øjeblik, den almindelige Overenskomst udløb, medmindre man var kommet til Enighed om en ny Overenskomst eller dog havde truffet en eller anden udtrykkelig Aftale om Arbejdets midlertidige Fortsættelse. I Praksis har imidlertid Forholdet af nærliggende Grunde udviklet sig derhen, at Arbejdet trods Overenskomstens Udløb faktisk fortsættes uden særlig Aftale, medens man forhandler videre. Der regnes fra begge Sider med, at dette vil ske, og da nu Septemberforligets Punkt 2 kræver Frigørelsesvarsler til ensidig Standsning af Arbejdet, blev man nødt til at have en Regel for Arbejdsvilkaarene indtil Frigørelsesvarslernes Udløb, og denne Ordning kunde da kun findes derved, at man betragtede den udløbne almindelige Overenskomst som stiltiende opretholdt indtil videre.
>
> Der maa nu gives Klagerne (Arbejdsgiverne) Ret i, at hele denne Betragtningsmaade ikke passer paa Værkstedsprislisterne, hvis Akkordpriser fremtræder som noget, der fortrænger den i Overenskomsten vedtagne Timeløn, medens denne maa gælde i det Omfang, hvori der ikke foreligger særlige Akkordvedtagelser, og derfor ogsaa maa træde i Kraft, saa snart disse bortfalder.
>
> Derimod kan Retten ikke give Klagerne Medhold, naar disse videre vil hævde, at Arbejderne ifølge Overenskomsten maa være pligtige at vedblive at arbejde paa Timeløn, indtil Enighed om en ny Værkstedsprisliste opnaas. Det maa — og da ganske særlig, naar man holder sig de ovenfor omtalte Lønforhold paa Middelfart-Fabrikken for Øje — have al Formodning mod sig, at Arbejderne skulde være gaaet ind paa en Ordning, hvorefter de i hele den tilbageværende Del af en Overenskomstperiode vilde staa magtesløse overfor den betydelige Reduktion af Arbejdslønnen, som Arbejdsgiverne kunde fremkalde ved Opsigelse af en Værkstedsprisliste og deraf følgende Overgang til Timeløn. Noget saadant kan heller ikke bringes i Samklang med Overenskomstens § 6. Naar denne Paragraf i sit tredie Stykke med Hensyn til „Spørgsmaal om Forandringer" i Prislister af den heromhandlede Art, altsaa med Hensyn til Spørgsmaal, der ikke drejer sig om Forstaaelsen af en Over-

enskomst, men om en Interessekonflikt, giver Anvisning paa og kun giver Anvisning paa Anvendelse af Reglerne for Behandling af faglig Strid, maa dette forstaas saaledes, at naar Anvendelsen af disse Regler ender resultatløst, kan den Part, der ikke vil finde sig i, at et Arbejde, der hidtil er lønnet i Akkord, gaar over til Timeløn, søge dette sit Standpunkt gennemført ved — behørig varslet — Arbejdsstandsning.

Rettens Opfattelse er altsaa den, at en Værkstedsprisliste som den for Middelfart-Fabrikken foreliggende udløber eller bortfalder ved lovlig Opsigelse fra en af Siderne uden særlige Frigørelsesvarsler, og at det af den omfattende Arbejde efter dens Udløb indtil videre undergives Timeløn, men at det staar den af Parterne, der ikke er tilfreds hermed, frit for at søge dette Forhold ændret ved behørig varslet Arbejdsstandsning."

Efter vor Formening er der med denne Kendelse indført en Ulighed i Parternes retslige Stilling overfor hinanden, som er afvigende fra det Synspunkt, som fik sit Udtryk i den førnævnte Kendelse vedrørende Aktieselskabet Burmeister & Wain, og som efter vor Formening var det rigtige. Arbejdsgiverne er som Indehavere af Produktionsmidlerne og med den i Septemberforligets Punkt 4 givne „Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft" i Forvejen i Besiddelse af en betydelig stærkere Stilling end Arbejderne, selvom Septemberforligets Bestemmelser gennem Rettens Kendelser, paa Grund af de faglige Organisationers Styrke og Aarenes Praksis, er blevet noget modificerede.

Der er derfor ingen Anledning til yderligere at styrke Arbejdsgivernes Præferencestilling, som disse paa alle Maader søger at bevare og helst, saa langt som de nuværende Forhold tillader det, forsøger at udvide. Arbejdsgiverne kan paa mange Maader i Kraft af deres Driftsherrestilling og tilsyneladende uden at komme i Strid med de bestaaende Retsregler gennemføre Ændringer, som er imod Arbejdernes Ønsker. Det er jo her nok at pege paa den Magt, som endnu er Arbejdsgiverne tillagt gennem Retten til Antagelse og Afskedigelse, en Ret, der staar i omvendt Forhold til Arbejdernes Ret til at forlade Arbejdet, og som gennem den Række Kendelser, som Den faste Voldgiftsret har afsagt vedrørende uvarslet Arbejdsstandsning, har faaet en særlig Baggrund. Vi er derfor trods Anerkendelse af den Betydning, som den faglige Retspraksis her i Danmark har haft, af den Opfattelse, at der er langt igen, inden det retslige Forhold mellem Arbejdsgiver og Arbejder er bragt i Ligevægt, og Organisationerne maa derfor reagere imod enhver Forøgelse af Arbejdsgivernes Rettigheder og maa anse det for en meget væsentlig Opgave at skabe fuld retslig Ligestilling mellem Arbejdere og Arbejdsgivere som et Led i den Udvikling, der skal føre til den fulde Værkstedsparlamentarisme og Produktionsmidlernes Overgang til Samfundseje. At Arbejdsgiverne modarbejder saadanne Bestræbelser, trods alle smukke Talemaader fra Arbejdsgiverne selv, faar vi Gang paa Gang Bevis for, og Talen om Arbejderne som Medarbejdere og industrielt Samarbejde har i Virkeligheden ingen dybere Sangbund hos Arbejdsgiverne. Devisen er denne: Vi gør, hvad der passer os, og skulde det ikke passe Arbejderne, kan de jo klage. Sammenligner man dette Standpunkt med Arbejdsgivernes Stilling, naar Talen er om en uvarslet Standsning af Arbejdet, maaske fremkaldt af manglende Evne hos Arbejdsgiveren til at etablere og vedligeholde et fornuftigt Arbejdsforhold, saa er Arbejdsgivernes Standpunkt her: Vær saa god, optag først Arbejdet, saa kan vi tale om Sagen.

Vi er ikke Tilhængere af diktatoriske Fremgangsmaader, men skal Arbejderne, naar de ønsker Forandring i de bestaaende Forhold, gaa den voldgiftsretlige Vej, skal Arbejdsgiverne afgjort ogsaa. Her synes imidlertid ikke alene enkelte Arbejdsgivere, men ogsaa Arbejdsgiverforeningen, at være af en anden Opfattelse, og vi skal i saa Henseende henvise til en Sag, som De samvirkende Fagforbund nu paa Smedeforbundets Foranledning har bragt ind til Afgørelse i Den faste Voldgiftsret, og som drejer sig om følgende:

Hos Aktieselskabet Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Middelfart, har gennem de sidste 8 Aar 2 Mand i Vintermaanederne mødt 1 Time før normal Arbejdstids Begyndelse for at regulere Varmen i Værkstederne, til Arbejderne gav Møde paa Arbejdspladsen. Herfor har Virksomheden betalt et Tillæg af 100 pCt. i Overensstemmelse med Fælles Værkstedsregler, men pludselig fandt Kabelfabrikkens Ledelse paa, at nu skulde Tillægget ikke længere betales, og til Trods for, at Arbejderne protesterede derimod, blev det uden videre inddraget. For imidlertid at „imødekomme" Arbejderne, dekreterede Firmaet, at de 2 paagældende Medlemmer kunde slutte Arbejdet 1 Time før normal Arbejdstids Ophør, saaledes at Arbejdsdagen kun blev 8 Timer, og ved den voldgiftsretlige Behandling af Sagen og ved Forhandling i Arbejdsgiverforeningen, har Firmaet med Støtte af Arbejdsgiverorganisationerne

fastholdt sit Standpunkt og nægtet at indføre den gamle Ordning, indtil Sagen eventuelt er paadømt af Retten.

Nu er det for det første lidt ejendommeligt, at Firmaet, efter gennem 8 Aar at have fortolket Fælles Værkstedsregler paa samme Maade som vi, kommer i Tanker om, at denne Fortolkning ikke længere gælder, og endnu mere besynderligt er det, at Jærnindustriens Sammenslutning, som i en lignende Sag i 1922 har støttet Forbundets Krav om 100 pCt.s Tillæg for Tiden forud for den normale Arbejdstids Begyndelse, nu yder sin Støtte til ingenting at betale, men dertil kommer, at selv om Fælles Værkstedsregler ikke eksisterede, er det dog en Kendsgerning, at de paagældende Arbejdere gennem 8 Aar har oppebaaret en bestemt Løn, som man altsaa nu udenvidere inddrager. Man sørger altsaa ikke for at skaffe Retsgrundlag for den ønskede Ændring i Lønforholdet, nej, man iværksætter efter eget Forgodtbefindende og imod Arbejdernes Protest noget nyt, og saa kan Arbejderne jo klage, hvis de ikke vil finde sig deri. Hvis vi tænker os, at Forholdet var omvendt, at Arbejderne ikke havde oppebaaret et saadant Tillæg, men krævede den paagældende Time før normal Arbejdstids Begyndelse betalt med 100 pCt., og naar de ikke kunde faa Arbejdsgiverne til at gøre Indrømmelser, enten undlod at møde 1 Time før om Morgenen eller udenvidere forlod Arbejdspladsen 1 Time før normal Arbejdstids Ophør, vilde Arbejdsgiverne øjeblikkelig have krævet, at Arbejdet skulde fortsættes som hidtil, at Arbejderne kunde gaa den voldgiftsretlige Vej med deres Krav, og hvis de opretholdt det af dem etablerede Forhold, vilde der øjeblikkelig blive klaget til Den faste Voldgiftsret med Krav om Bod og Erstatning.

En saadan Ulighed med Hensyn til Retten til at bestemme over Løn- og Arbejdsvilkaar kan vi selvsagt ikke udenvidere finde os i. At Arbejdsgiverne er interesserede i „de fuldbyrdede Kendsgerninger", er forstaaeligt, men det er uforeneligt med et Retfærdighedsprincip, der først og fremmest maa være det afgørende i en Retsordning, som ganske vist er opstaaet paa Baggrund af de faglige Forhold i Slutningen af Halvfemserne, men som samtidig maa tage Udviklingen i Betragtning, og som, hvis den stiver den i Forvejen paa Grund af Forholdene stærkeste Part yderligere af, ikke alene vil skabe Misfornøjelse hos Arbejderne, men svække den Retsbevidsthed, som Retsordningen til Trods for alt gennem Aarene har skabt.

Erhvervssituationen indenfor Jærn- og Metalindustrien i Tyskland.

Aaret 1927 kan for Tysklands Vedkommende i sit Forløb betragtes som et Højspændingsaar. Ingen havde ventet den Udvikling, som er foregaaet i dette Aar. Hverken de Begivenheder, som i Aarets Løb stadig gav Anledning til Advarsler imod Overvurdering af Situationen, eller foruroligende Tegn i Verdensøkonomien har formaaet at afbryde den gunstige Udvikling af den tyske Erhvervssituation, som i den sidste Trediedel af 1926 tog sin Begyndelse og varede ved til Slutningen af Aaret 1927.

For Arbejderne i Almindelighed, og Metalarbejderne i Særdeleshed, var det glædelige Resultat, som dette Aar kan opvise, at Antallet af de Arbejdere, som ved Aarets Begyndelse var arbejdsløse, svandt med omtrent $^4/_5$. Først i de 2 sidste Maaneder af Aaret er de Arbejdsløses Tal igen steget paa Grund af Afskedigelse af Arbejdskraft i forskellige Sæsonindustrier, særlig i Bygningsindustrien og Landbruget. Hvorvidt andre Erhvervsgrene gennem de Arbejdsløses svækkede Købeevne vil komme til at lide herved, kan endnu ikke overses. Dette maa dog antages med Henblik paa den Omstændighed, at den gode Erhvervssituation i Hovedsagen er opbygget paa det indenlandske Marked. Alt i alt har Arbejderne dog kun mærket lidt til Aaret 1927's Velsignelser. For mange var det et Aar i Haab og Forventning, men blev et Aar med Skuffelse. Rigtignok lykkedes det Organisationerne, efter at de bedre Erhvervsforhold var indtraadt, at gennemføre højere Lønninger samt opnaa en Udligning for de stigende Ernæringsomkostninger og den i Aarets Løb 2 Gange forhøjede Husleje; men de mødsommeligt tilkæmpede Lønforhøjelser blev gennem en yderligere Fordyrelse af Livsfornødenhederne igen illusoriske. Saa meget bedre var Aaret for dem, der udnyttede Arbejdskraften, og for alle Medlemmer af Statsøkonomien, der paa en eller anden Maade lever af Arbejdet. Handel og Industri kan smilende opstille sin Aarsbalance, og Aktieselskaberne fordeler rigelige Dividender. 1927 var et fedt Aar for Kapitalisterne. Arbejdsgiverne vil dog ikke indrømme dette. Det har ingen Ende med Klagerne over Skatternes utaalelige Tryk, og stadig lyder Slagordet, at Tyskland kun har en Mængdekonjunktur og ikke en Priskonjunktur. Aktieselskabernes Balancer taler dog trods de deri indeholdte Tilsløringer et andet Sprog.

Paa den industrielle Intensitets Omraade er der opnaaet et vældigt Fremskridt i det forløbne Aar. Næppe en Industri er blevet skaanet for Sammenslutningsbevægelsen. I Jærn- Metal- og Maskinindustrien, i den elektriske Industri, i Træ- og Tekstilindustrien, i den kemiske og keramiske Industri, i Levneds- og Nydelsesmiddelindustrien, i Bygge- og Transporterhverv, overalt var der Bestræbelser til Stede for gennem Sammenslutning at opnaa Kræfter til forhøjet Stødkraft og for at

hidføre en Stigning i Avancerne. I Aarets anden Halvdel er denne Sammenslutningsbevægelse bleven formindsket, frem for alt i Raastofindustrien, dels fordi de bedste Muligheder er udnyttet, dels fordi Ønsket om Selvstændighed for de enkelte Virksomheder med Konjunkturstigningen fik en bedre Baggrund, og sluttelig, fordi mange Kredse indenfor Industrien og Bankverdenen er blevet noget skuffet af Sammenslutningernes finansielle Resultat. Nye opdukkende Sammenslutningsplaner blev fra finansiel Side mere og mere kritisk og omhyggelig overvejet, end Tilfældet havde været ved en Del af de tidligere foretagne Sammenslutninger.

Jærn- og Staalproduktionen kan i 1927 opvise nogle Rekorder. I hver Maaned blev Gennemsnitsproduktionen fra Tiden før Krigen oversteget, og Værkerne var undertiden ikke i Stand til at tilfredsstille Fordringerne efter Jærn-, Staal- og Valseværkprodukter. Den første Impuls kom fra Bjergværksdriften, der ved Hjælp af Avancerne fra den engelske Forretning moderniserede sine Anlæg. Dertil kom den tekniske og organisatoriske Forandring i de fleste Erhvervsgrene, et ifølge Forbedringen af det internationale Fragtmarked af de store Rederier iværksat omfangsrigt Nybygningsprogram samt Rigsbanens Nybygningsprogram, som gav Jærnværkerne en stærk Afsætning af Materiale til Bygninger.

Maskinbygningen kunde først henimod Aarets anden Halvdel opvise bedre Forhold. Hele Aaret igennem var den elektrotekniske Industri flot beskæftiget. Den nuværende Situation er følgende:

Sværjærnsindustrien.

Den ved Stilheden paa Byggemarkedet bevirkede Formindskelse af Ordrerne er til Dels blevet udlignet ved Waggonindustriens og Værfternes forøgede Behov. Efter den sidste Beretning fra Staalværksforbundet er Værkerne »endnu i nogen Tid godt beskæftiget«. Arbejdskonflikterne og Arbejdsgivernes Trusler om at ligge stille har selvfølgelig fremkaldt stor Uro i Industrien. Jærnhandlerne har dels af Frygt, dels af Spekulationsgrunde (i Forventning om en Prisstigning) afgivet store Ordrer; Staalværksforbundet har derimod en Tid spærret for Salget af Valsejærn og opfordret Salgsforbundene til at paalægge sig en vidtgaaende Begrænsning med Hensyn til Udførslen af Valsefabrikata. En objektiv Bedømmelse og Undersøgelse af den virkelige Beskæftigelsesgrad er derfor vanskelig at foretage. Rørværkerne kan spore Konkurrencen fra amerikanske og engelske Firmaer. Blikvalseværkerne melder om en Beskæftigelsesgrad, der er højere end den i 1927. Blikhandelen paa Udlandet lider under Konkurrencen fra de belgiske og franske Værker.

Maskinindustrien.

I dette Erhverv har Kuldeperioden for enkelte Branchers Vedkommende medført en Standsning i Beskæftigelsen. Foreningen af tyske Maskinbygnings-Anstalter meldte i Begyndelsen af December, at indenfor Landbrugsmaskinindustrien maatte der ske en Ændring, for at den kunde tilpasse sig de forandrede Forhold. Værktøjsmaskinindustrien for Specialmaskiner er endnu rigeligt beskæftiget, medens Firmaerne indenfor den almindelige Værktøjsmaskinbygning fastslaar en betydelig Nedgang i Tilgangen af Ordrer. Situationen i Tekstilindustrien er en lignende. I Papirmaskinbygningen var Situationen god, men Bedømmelserne af Fremtidsudsigterne afviger dog fra hinanden. Ogsaa vedrørende Bygningen af andre Maskiner var Tilgangen af Ordrer tilfredsstillende; her mener man at turde betegne Beskæftigelsen som sikret i de nærmeste Maaneder. Apparatindustrien melder tilstrækkelig Beskæftigelse i nogen Tid.

Jærn- og Staalvareindustrien.

I de til Byggeindustrien hørende Erhverv, som Laase- og Beslagindustrien, Økse-, Hammer- og Hakkeindustrien samt Ovnindustrien, er Beskæftigelsesgraden stærkt formindsket, dog har enkelte Værker allerede ret livlig Beskæftigelse for Foraaret. I Solinger-Staalvareindustrien indtræder der altid efter Juleforretningens Slutning en død Tid.

Skibsbygning.

Den nuværende Ordrebestand med deraf følgende Beskæftigelse i Skibsbygningen kan betegnes som gunstig. Skibsfarten har i Aarets Løb udviklet sig gunstigt, og de store Byggeprogrammer kunde gennemføres uden Konflikter. Den tyske Handelsflaade kan ansættes til i Aaret 1927 at være forøget med 300.000 Tons = 3,7 Millioner Bruttoregistertons, og en yderligere Forhøjelse paa 100.000 Tons forventes i 1928. Paa Grund af denne Udvikling er de tyske Rederiers Evne til Optagelse af nyttebringende Tonnage dog temmelig udtømt, saaledes at Byggeprogrammerne ikke kan føres videre i det hidtidige Omfang.

Karteller og Syndikater.

Den i længere Tid tilstræbte Dannelse af et *Hængelaasesyndikat* (Panserlaase) fandt Sted den 1. September 1927. Næsten alle de paagældende tyske Firmaer deltager heri (18). Kontraktbestemmelserne forudser en Udligningskasse paa samme Maade som indenfor Raastaalsamfundet. Overskrider Omsætningen det enkelte Medlems Kvota (denne er fastsat efter Vægtmængder), skal Syndikatsmedlemmet betale 5 pCt. af det overskydende Beløb til Forbundskassen, af hvilken der kan udbetales Godtgørelser for eventuel Mindreproduktion. Indlandsafsætningen andrager kun 15 pCt. af Fabrikationen, for denne bliver Priserne nærmest uforandrede, for Udlandet er der vedtaget en Prisforhøjelse.

I Lüttich kom i Midten af Oktober et *internationalt Maskintraadkartel* i Stand. Kartellets Hovedformaal er den gensidige Garanti for Territorialbeskyttelse, d. v. s. Landsgrupperne forpligter sig til ikke mere at trænge ind paa Naboens Omraade.

I *Cykleindustrien* var der den 3. Oktober i Frankfurt a/M en Sammenkomst af Fabrikanter og Grossister. Det blev enstemmigt vedtaget at grunde en international Komité til Varetagelse af Cyklebranchens Interesser. I Komiteen er følgende Lande repræsenteret: Schweiz, Belgien, Tyskland, England og Holland.

Det *internationale Valsetraadkartel,* hvis Dannelse blev anmeldt allerede i Juli 1927, er med Kontrakt af 18. November 1927 traadt ud i Livet med tilbagevirkende Kraft til Oktober 1927 og med Gyldighed til Slutningen af 1931. Fordelingen af Produktionen stiller sig som følger: Tyskland 57 pCt., Belgien 14 pCt., Frankrig 23 pCt. og Luxemburg 6 pCt. Overskridelser straffes med 5 sh. pr. Ton.

Til det internationale Rørforbund har for nærværende følgende 4 polske Værker sluttet sig: Bismarckhütte, Königs- und Laurahütte, Huta Bankowa og Sosnowiece.

Hængselforbundet med Sæde i Essen traadte i Kraft 1. December 1927. Det drejer sig om en Prisoverenskomst for Indlandet og det kontinentale Udland. 21 Firmaer deltager. American Stanley Works, som for længere Tid siden optog Firmaet Carl vom Bruck, har sluttet sig til Forbundet. Hængselforbundet har sammen med Hængelaaseforbundet en fælles Ledelse.

Et *Skrue-* og *Møtrikforbund* er blevet grundet i Düsseldorf den 12. December 1927. Der er endnu ikke fastsat noget Tidspunkt for, hvornaar Forbundet optager sin Virksomhed. Ca. 40 Værker tilhører det nye Syndikat. Den nuværende Skrue-Sammenslutning forbliver i Virksomhed indtil det nye Forbunds Ikrafttræden.

Arbejdsforholdene i Jærn-, Staal- og Metalindustrien.

Metalarbejderforbundets Statistik over Arbejdsforholdene i Jærn- og Metalindustrien omfattede i Begyndelsen af December 36.494 Virksomheder med 1,98 Millioner Arbejdere. Af disse var 96,5 pCt. fuldt beskæftigede (Maaneden forud 96,8 pCt.) og 2,7 pCt. paa kortere Tid (Maaneden forud 2,3 pCt.). Resten er Strejkende o. s. v. Regnet efter Maaneden forud er der altsaa ikke indtraadt nogen væsentlig Forandring i Arbejdsforholdene. Det samlede Antal Arbejdsløse er ikke fastsat. I Fagforbundene var Antallet som følger:

Helt Arbejdsløse:

	I November	Procent		
	Tilsammen	Nov.	Okt.	Sept.
Kobbersmede.....	165	2,6	2,9	3,8
Maskinister.....	2.202	4,7	4,1	4,5
Metalarbejdere ...	29.743	3,8	4,0	4,4

Paa forkortet Tid:

	I November	Procent		
	Tilsammen	Nov.	Okt.	Sept.
Kobbersmede.....	38	0,6	0,6	0,7
Maskinister.....	548	1,2	1,4	1,4
Metalarbejdere ...	17.685	2,3	1,9	2,2

I Kobbersmede- og Metalarbejderforbundet er der indtraadt en Tilbagegang i Antallet af Arbejdsløse. Antallet af Arbejdere paa forkortet Tid er blevet forøget i Metalarbejderforbundet. I Almindelighed kan der ikke siges at være indtraadt nogen Forskydning i Arbejdsløsheden.

En mærkelig Fremgangsmaade.

Som det vil være de fleste af Forbundets Medlemmer bekendt, har der allerede fra Aarhundredets Begyndelse eksisteret en Prisliste for Udførelse af Centralvarmearbejde, som har været afsluttet mellem Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og vort Forbund. Endvidere har der fra omtrent samme Tidspunkt eksisteret en Prisliste for Udførelse af Gas-, Vand- og Sanitetsarbejde, afsluttet mellem Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og Blikkenslagerlauget paa den ene Side og Blikkenslagernes Fagforening og Gas- og Vandarbejdernes Fagforening paa den anden Side, men da der som Regel arbejdedes efter begge Prislister af Medlemmer fra saavel disse to Fagforeninger som vort Forbund, førte dette paa et ret tidligt Tidspunkt til et Samarbejde, saaledes at alle herhenhørende Forhandlinger saavel om Fornyelse som om Ændringer i disse Prislister og eventuelle Stridsspørgsmaal mellem Arbejdsgivere og Arbejdere behandledes af et Udvalg (Rørudvalget), der bestod af 6—8 Mand, hvoraf ovennævnte Arbejdsgiverorganisationer valgte Halvparten og Arbejderorganisationerne Halvparten.

I 1921 sloges de to Prislister sammen til een under Navn af »Rørprislisten af 1921«, indeholdende Priser paa alt herhenhørende Arbejde, og i denne Skikkelse er den senere udvidet og fornyet i 1924 og 1927, og den er nu forbindende for Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning, Københavns Blikkenslagerlaug og Gas- og Vandmesterforeningen for København og Omegn paa den ene Side samt for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Blikkenslager-Fagforeningen af 1873 og Gas- og Vandarbejdernes Fagforening af 1875 paa den anden Side og gældende for alt Arbejde, der omfattes af Rørprislisten og udføres for Medlemmer af disse Arbejdsgiverorganisationer, hvor end i Landet de udføres. Men efterhaanden har denne Prisliste vundet Hævd for en Del af Landets Arbejdsgivere udenfor København; den er saaledes ved Forhandling mellem Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning og vort Forbund gjort obligatorisk for Gas- og Vandmesterforeningen i Odense, og endvidere er der lokalt truffet Aftaler mellem vore Afdelinger og Arbejdsgivere i andre Dele af Provinsen om, at den ogsaa der benyttes som Betaling for herhenhørende Arbejde. Den Tanke laa da nær at søge denne saakaldte københavnske Rørprisliste gennemført for hele Landet, og det siger sig selv, at det maatte være af Værdi saavel for Arbejdsgiverne som Arbejderne at have en saadan fælles Rørprisliste, saaledes at der aldrig var Tvivl om, hvorledes et Røranlæg skulde kalkuleres eller betales, uanset Arbejdsstedets Beliggenhed, idet dette Arbejde jo adskiller sig fra Værkstedsarbejdet derved, at det som oftest udføres paa Steder, som ligger langt fra Mesterens og Værkstedets Hjemsted, og ikke mindst med Hensyn til Betalingen for Vej- og Kostpenge er det af Betydning, at disse er saa ensartede som muligt.

Til Trods for, at det saaledes er indlysende, at der er mange Fordele ved en saadan landsomfattende Rør-

prisliste, hvilket der ved alle Forhandlinger mellem de kontraherende Parter har været Enighed om, saa har det dog hidtil ikke været muligt at gennemføre Tanken, og Bestræbelserne fra vort Forbunds Side er da gaaet ud paa at søge Spørgsmaalet løst By for By, og navnlig er der gjort en hel Række Forsøg for Aarhus' Vedkommende. I denne By gjaldt gennem en Aarrække en særlig Prisliste for det herhenhørende Arbejde. Aarhus Afdeling tog da allerede omkring 1921 paa Foranledning af de Medlemmer, der beskæftiges ved Rørarbejde, Initiativet til at søge Københavns Prisliste gennemført ogsaa for Aarhus derved, at man anmodede Forbundet om paa sædvanlig Maade gennem voldgiftsretlig Behandling at rejse Kravet for den stedlige Gas- og Vandmesterforening, hvilken var Medlem af Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning. Imidlertid rejste Gas- og Vandmestrene og Blikkenslagermestrene en fanatisk Modstand herimod, idet man vel vilde gaa med til at betale Centralvarmearbejde efter Københavns Prisliste, men for alt andet Arbejde henholdt man sig til en Landsoverenskomst mellem Centralforeningerne af Kobbersmede- og Blikkenslagermestre i henholdsvis Jylland og Østifterne og Blikkenslagerforbundet i Danmark, og de Medlemmer af Aarhus Gas- og Vandmesterforening, som tillige var Klejnsmedemestre, henviste ved Forhandlingerne stadig til, at de ikke separat kunde indgaa paa Afdelingens Krav, under Henvisning til, at de i Blikkenslagernes Prisliste indeholdte Priser for Gas-, Vand- og Sanitetsarbejde var væsentlig lavere, og at de derfor ogsaa maatte have Ret til at betale efter denne, da de i modsat Fald ikke vilde være i Stand til at erholde saadanne Arbejder. Efter flere forgæves Forsøg skred vort Forbund i Efteraaret 1927 til at varsle Strejke overfor Aarhus Gas- og Vandmesterforening, og ved de som Følge heraf optagne Forhandlinger med Bistand af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening henstilledes det til vort Forbund at frafalde Kravet paa daværende Tidspunkt, idet man gjorde opmærksom paa, at Landsoverenskomsten mellem Blikkenslagerforbundet og dets modstaaende Arbejdsgiverorganisationer stadig var gældende, og at det derfor vilde være ugørligt under en saadan Overenskomstperiode at binde en Del af Sammenslutningens Medlemmer til at betale efter en Prisliste med højere Priser. For saa vidt Forbundet vilde tage denne Henstilling til Følge, vilde Arbejdsgiverforeningen paa et Tidspunkt, hvor begge Priskuranter var opsagt, ved en Forhandling mellem alle interesserede Parter medvirke til en ensartet Ordning i saa stort Omfang som muligt, men i alt Fald for Aarhus' Vedkommende, og de Vanskeligheder, hvorpaa vi fra vort Forbunds Side pegede, nemlig at det hidtil havde vist sig ugørligt at faa Centralforeningen i Tale, tilbød Arbejdsgiverforeningen at ville være med til at overvinde derved, at man vilde sørge for at faa en Forhandling i Stand, omfattende alle Parter.

I Forstaaelse med Aarhus Afdeling gik vort Forbund derefter med til at tage Strejkevarslet tilbage, og vi indgik paa foreløbig at tiltræde den hidtil anvendte Fremgangsmaade, at Centralvarmearbejde aflønnes efter Københavns Rørprisliste og Gas- og Vandarbejde efter Blikkenslagerforbundets Prisliste, og samtidig fastsatte man en Minimalløn for Timelønsarbejde. Da vi bragte i Erfaring, at Blikkenslagerforbundet i afvigte Efteraar opsagde sine Landsprislister, opsagdes fra vor Side ogsaa den i Arbejdsgiverforeningen sluttede Aftale, og Banen syntes nu fri med Hensyn til at opnaa en tilfredsstillende Ordning, saa meget mere som Blikkenslagerforbundet fra vort Forbunds Side blev gjort bekendt med de førte Forhandlinger. Der blev endogsaa med Blikkenslagerforbundet truffet Aftale om en fælles Optræden ved de kommende Forhandlinger, ligesom der fra vor Side i rette Tid og paa behørig Maade blev tilskrevet Arbejdsgiverforeningen i Overensstemmelse med den trufne Aftale og med Anmodning om Etablering af en saadan fælles Forhandling. Imidlertid formede Sagen sig ganske anderledes. Paa et vist Tidspunkt i Begyndelsen af indeværende Aar kom det os for Øre, at der var aftalt Forhandling mellem Blikkenslagerforbundet og Centralforeningerne med Bistand af Arbejdsgiverforeningen. Vi henvendte os da paany til Arbejdsgiverforeningen og erindrede om det tidligere Tilsagn, og denne maatte nu erkende, at man overhovedet ikke saa sig i Stand til at gennemføre en fælles Forhandling, idet Centralforeningerne overfor Arbejdsgiverforeningen erklærede ikke at ville forhandle med vort Forbund, og paa Trods af Arbejdsgiverforeningens klare Tilsagn var vi derfor ude af Stand til at faa den lovede Forhandling etableret.

Imidlertid er der endnu en Faktor, som nok kunde have ændret dette Forhold, nemlig Blikkenslagerforbundet, som ligeledes havde givet sit Tilsagn om at medvirke, og som efter eget Sigende har en Kongresvedtagelse om at skulle søge Københavns Prisliste gennemført for hele Landet, og endvidere en Kongresvedtagelse, som paalægger Forbundet at søge den hidtidige Regulering i Henhold til Pristallet ophævet, saaledes som det allerede er sket med Københavns Rørprisliste af 1927, og til Gennemførelse heraf havde det vel ikke været ganske uden Betydning for Blikkenslagerforbundet at have Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Støtte. Naar dertil kommer som allerede nævnt ovenfor Tilsagnet fra Arbejdsgiverforeningen, skulde man synes, at der havde været al mulig Lejlighed til at staa fast paa Kravet om en fælles Forhandling, hvilket ikke mindst havde været en Fordel for Blikkenslagerforbundets Medlemmer. Imidlertid sluttede Blikkenslagerforbundet efter en Forhandling i Arbejdsgiverforeningen ganske roligt paa de hidtil gældende Betingelser og forlængede den gældende Prisliste med Bibeholdelse af Pristallet, og en Situation, saa gunstig som ingensinde før til Opnaaelse af en ensartet Prisliste for hele Landet, var dermed forspildt, og Udsigten til Gennemførelse heraf dermed rykket ud i det uvisse.

Hvad Grunden hertil er, er ikke nemt at se, thi vi vægrer os ved at tro, at Blikkenslagerforbundet udfra det Synspunkt, at deres Landsprisliste er lavere end vor, har regnet med, at Centralforeningerne som Følge deraf vilde have en Chance for ved kommende Licitationer at faa saadant Arbejde og derigennem opnaa en Præference med Hensyn til Beskæftigelse for Blikkenslagerforbundets Medlemmer, en Præference, der dog er ret problematisk, idet de gode Blikkenslagere i en travl Periode kan

komme ud for at kalkulere deres Priser efter den lavere Blikkenslagerprisliste, men komme til at antage Medlemmer af vort Forbund til at udføre det og derfor honorere det højere Krav fra disse om Betaling efter Københavns Prisliste, eller ogsaa i visse Tilfælde at blive udsat for at betale herhenhørende Arbejde med Timeløn, hvad der vistnok i mange Tilfælde vil betyde, at Arbejdet bliver endnu dyrere.

Det skete er imidlertid en passende Illustration til de Udtalelser, som for Tiden høres over alt, gaaende ud paa Nødvendigheden af Samling af Arbejderne og Samarbejde paa alle Omraader, hvor dette er muligt, og det viser sig, at naar saadanne Udtalelser fremsættes fra Talerstole og lignende Steder, faar de i Reglen Tilslutning, men naar de skal praktiseres, saa mangler Interessen, og det er endvidere et nyt Bevis paa den Tilbøjelighed til Decentralisation, som vore hjemlige Fagorganisationer har. I Sverige f. Eks. har man en saadan landsomfattende Prisliste, ligesom man ogsaa i Tyskland distriktsvis har Prislister paa alt herhenhørende Arbejde. Skuffelsen over Blikkenslagernes Fremgangsmaade parres dog fra vor Side med Bevidstheden om, at vi i hvert Fald paa loyal Vis til alle Sider har gjort, hvad vi har kunnet, for at opnaa en tidssvarende og ensartet Ordning for hele Landet paa samme Maade, som det allerede gennem en Aarrække har vist sig at kunne praktiseres i København til lige Gavn for Medlemmer af Gas- og Vandarbejdernes og Blikkenslagernes Fagforening og vort Forbunds Medlemmer, og mon ikke Blikkenslagerforbundets Medlemmer i Provinsen vil føle sig lidt utilpas, naar de erfarer, hvorledes deres egne Tillidsmænd trods al mulig Støtte fra anden Side har behandlet deres Interesser?

Lidt Værkstedsteknik.

Ulykkestilfælde ved Brug af Autogensvejseapparat.

Dagspressen bekendtgjorde den 8. Februar om en »Iltflaskeeksplosion« hos en Mekaniker i Aarhus. Da Sagen utvivlsomt har Interesse for alle, der benytter Autogensvejseapparater, skal der her gives en nærmere Redegørelse for Sagen.

Ved en Undersøgelse foretaget paa Stedet, Dagen efter Ulykken, konstateredes det, at der ikke var sket nogen Eksplosion af Iltflasken, men derimod en Gennembrænding af Iltreduktionsventilen. Iltflasken tog ingen Skade. Ulykken var forsaavidt farlig nok, som Mekanikeren blev stærkt forbrændt i Ansigtet. Forbrændingen af en saadan Ventil sker i et Øjeblik under Udsendelse af voldsomme Flammer.

Aarsagen til disse Gennembrændinger af Iltreduktionsventiler er i de fleste Tilfælde den, at der lukkes for pludseligt op for Hovedhanen paa Iltflasken; derved strømmer Ilten med stor Hastighed mod et lille Ebonitventilsæde, der sidder i Reduktionsventilen mellem Højtryks- og Lavtrykskammeret. Den derved fremkaldte Kompression af Luften foran Ventilsædet kan foranledige en saa stærk Opvarmning af Eboniten, at denne bryder i Brand, og Forbrændingen forplanter sig videre til Gummimembranen og Metaldelene.

En anden Aarsag kan være, at man ved ufagmæssig Adskillelse eller Reparation af Reduktionsventilen har efterladt Olie eller Fedtstof inde i Ventilen. Ogsaa dette kan bevirke en Antændelse af de ovennævnte Dele i Reduktionsventilen.

Den i Aarhus gennembrændte Ventil adskiller sig fra de almindelig brugte ved at være fremstillet dels af en Metallegering (antagelig et »Ersatsmetal« fra Krigstiden) og dels af Jærn. Som bekendt lader Jærn sig let gennemskære af en Iltstraale, hvorfor dette maaske har medvirket til det store Omfang, Branden har antaget.

Af disse Grunde henstilles det til alle, der har med Iltflasker at gøre, at tage følgende Forholdsregler til Forhindring af Ulykker ved saadanne Gennembrændinger:

1) Luk langsomt op for Flaskeventilen.
2) Staa saavidt mulig ikke lige foran Reduktionsventilen, naar der lukkes op.
3) Smør aldrig de forskellige Dele i Reduktionsventilen med Olie eller Fedtstof, undtagen Reguleringsskruen og Afspærringsskruen, som ikke kommer i direkte Berøring med Ilt; dog maa disse Skruer heller ikke smøres med Olie, men med Talg eller Grafit
4) Erstat aldrig itubrudte Dele (Omløbermøtrik m. m.) paa Reduktionsventilen med nye Dele af Jærn, da disse Dele lettere lader sig gennemskære af Iltstraalen.

C. C.

Danske Spiralbor.

Spiralboret er uden Tvivl et af de mest benyttede Værktøjer indenfor den metalforarbejdende Industri, og selv i et Land som Danmark, hvor Industrien — med al Respekt for dens initiativrige Arbejde — dog ikke i Omfang kan sammenlignes med de store udenlandske Industricentrer, bruges der et langt større Antal Spiralbor aarligt, end man almindeligvis antager.

Det er derfor et ret stort Beløb, som hidtil er anvendt til Indkøb af udenlandske Spiralbor. Med saa megen desto større Tilfredshed maa man herefter hilse den Kendsgerning, at vi nu her i Landet selv kan fremstille vore Spiralbor og derved paa et nyt Felt skabe Arbejde for danske Hænder. — Fabrikken, der fremstiller det nye danske Spiralbor, er for ca. et Aar siden blevet oprettet her i København, og det kan i denne Forbindelse anføres, at de Specialmaskiner, der anvendes til Fabrikationen, er konstrueret og fremstillet her i Landet og saaledes ogsaa dansk Arbejde. — De første Maaneder var man udelukkende beskæftiget med Prøvning af Maskinerne, Udprøvning af Materialet, Boreforsøg etc., saaledes at man først for kort Tid siden kunde bringe de første Spiralbor paa Markedet. — Til Fabrikationen af Borene benyttes et med dette Formaal for Øje særlig

legeret Specialstaal, som i Praksis faktisk har vist sig som det bedste, man endnu har opnaaet paa dette Omraade.

Om Virksomheden selv kan siges, at denne paa nærværende Tidspunkt ganske naturligt ikke har naaet nogen imponerende Størrelse, men den besidder uomtvisteligt — hvad der ikke er alle nye Virksomheder beskaaret — overordentlig gode Udviklingsmuligheder. Enhver indenlandsk Virksomhed burde derfor støtte denne nye danske Industrigren og derigennem medvirke til dens fortsatte Fremgang, saaledes at den paa bedste Basis kan optage Konkurrencen med de udenlandske Fabrikater — ikke alene her i Landet, men om muligt ogsaa paa Verdens-Markedet.

Vedrørende det nye Bors Kvalitet kan tilføjes, at saaledes som det i mangfoldige Tilfælde, hvor vi her i Landet har optaget Fabrikationen af en hidtil importeret Artikel, er passeret, konstateredes det ogsaa her, at Kvaliteten af det nye, danske Fabrikat i enhver Henseende stod paa Højde med de paa Markedet værende udenlandske Fabrikater, — ja, i adskillige Tilfælde viste sig disse overlegne. — For Eksempel blev der for kort Tid siden af De danske Statsbaner foretaget Forsøg med disse Spiralbor, og det viste sig, at Borene stod fuldt paa Højde med alle tidligere anvendte, hvilket resulterede i, at De danske Statsbaner bestilte 475 Dusin danske Spiralbor, og samtlige udenlandske Fabrikater derved blev udkonkurrerede.

Eneforhandlingen af disse Spiralbor ligger — efter hvad der meddeles os — i Hænderne paa det kendte og ansete Værktøjsmaskinfirma Schuchardt & Schütte, København, men man vil sikkert i Løbet af ganske kort Tid kunne købe disse hos enhver Forhandler over hele Landet.

Sluttelig skal vi henlede Opmærksomheden paa, at ethvert Bor, der udgaar fra Fabrikken, er mærket med nedenstaaende Varemærke, der er særligt indregistreret for denne Artikel:

og man saaledes ved at paase, at dette Mærke forefindes paa eventuelt købte Bor, derigennem alene har Garanti for, at Boret faktisk er *dansk* Fabrikat.

Formning efter Skablon.

Formning efter Skablon er af nærliggende Grunde ikke saa almindelig anvendt som Formning efter Model. Hvor det drejer sig om et større Antal ens Godsstykker, vil man selvfølgelig altid anvende Model. Derimod kan man ofte med Fordel anvende Skablonformning, naar det drejer sig om Godsstykker, der kun skal fremstilles en eller nogle ganske faa Gange, og hvortil Anskaffelse af en meget kostbar Model vil fordyre Arbejdet betydeligt. Selvfølgelig stiller denne Formemetode sig dyrere end Formning efter Model, men til Gengæld sparer man som anført en Del Modeludgifter; desuden bliver Godsstykkerne i Reglen mere nøjagtige, end hvis de var formede efter Model, fordi denne jo har Tilbøjelighed til at kaste sig, hvilket i Forbindelse med »Løsslagning« og Udtagning af Modellen af Formen — hvis dette Arbejde da ikke foregaar paa Maskine — bevirker smaa Forandringer i denne.

I Almindelighed kræves større faglig Dygtighed og Omtanke ved Formning efter Skablon saavel i Sand, Masse som i Ler end ved Fremstilling af Forme efter fuld Model. Tillige fordrer Skablonering af mere komplicerede Godsstykker, at Formeren forstaar at arbejde efter en Arbejdstegning.

Naar man i et Støberi til daglig taler om Skablonering af et Godsstykke, tænker man i Almindelighed paa den Formemetode, der anvendes til Fremstilling af cylindriske Godsstykker, ved Hjælp af Skrabebrædder anbragt paa en Arm, der roterer om eller sammen med en dertil indrettet Spindel, men i Virkeligheden omfatter denne Formemetode ogsaa adskillige andre Maader at fremstille Forme paa uden Anvendelse af fuld Model. I det følgende skal gives nogle Eksempler efter den førstnævnte Skabloneringsmaade.

Til Skablonering af cylindriske Godsstykker hører foruden de nødvendige Skrabebrædder, der ogsaa kaldes »Skabloner«, tillige et Skabloneringsapparat. Til hvert Godsstykke, der skal formes, maa der fremstilles særlige Skabloner, og deres specielle Indretning vil blive nærmere omtalt under Beskrivelsen af de forskellige Eksempler.

Et Skabloneringsapparat bestaar af en i et Spor faststaaende Spindel (se Fig. 1 a), der er forsynet med

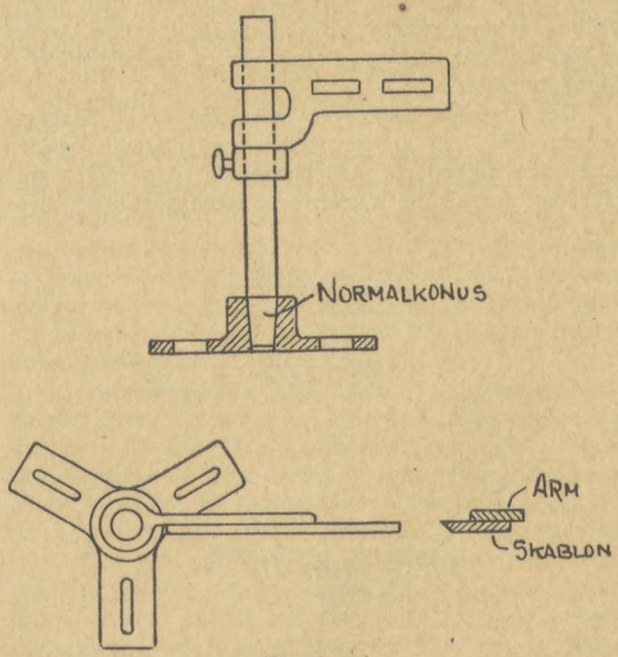

Fig. 1 a.

en drejelig Arm, hvorpaa Skrabebrædtet kan befæstes paa en saadan Maade, at det kan bevæges i en Kreds omkring Spindelen. Denne maa staa absolut lodret og

ubevægelig fast i Sporet, og den maa paa en nem og bekvem Maade hurtig kunne fjernes og igen anbringes paa Plads, af hvilken Grund den i Reglen i den øverste Ende er forsynet med Gevind, til en Øjebolt, ved Hjælp af hvilken Spindelen kan løftes af Kranen. Den nederste Ende er drejet svagt konisk og tilpasset i et tilsvarende Spor, der er forsynet med Spændebolte til Anbringelse paa et eller andet dertil bestemt fast Underlag. Er Spindelenden og Boringen i Sporet tilpasset paa Drejebænk

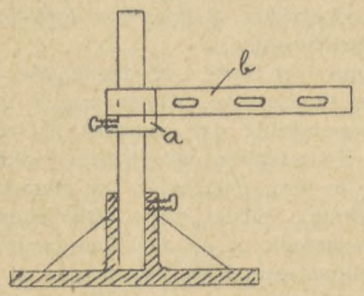

Fig. 1 b.

efter samme Normalkonus, f. Eks. Morsekonus, sidder Spindelen urokkelig fast, uden at man har Vanskelighed ved igen at fjerne den. Er Spindelen meget lang, bør dens øverste Ende være styret ved et Halsleje anbragt paa en Arm med Støttestivere ind til en eller anden Mur. Spindelens Diameter varierer i Reglen fra 50—75 mm, mest anvendt er dog 50 mm. Skablonarmen, hvorpaa Skrabebrædderne fastspændes, er forsynet med et til Spindelen nøjagtig passende Nav og kan bevæges omkring denne uden at »sløre«. En Stopring med Spændeskrue holder Armen i den ønskede Højdestilling. Armen er forsynet med aflange Boltehuller til Fastspænding af Skrabebrædder.

Den ovenfor beskrevne Indretning af et Skablonapparat (Fig. 1 a) er den bedste og solideste, og den giver den nøjagtigste Arbejdsmetode, dog finder man ofte paa forskellige Støberier Skablonapparater, hvor

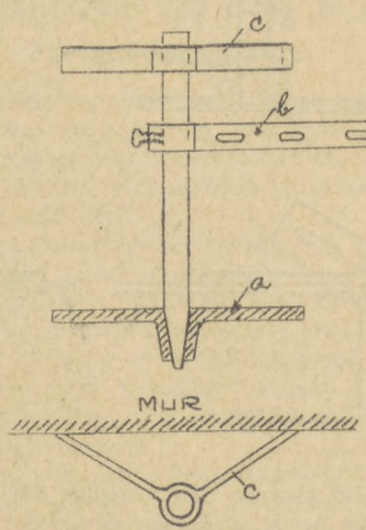

Fig. 2.

Spindelen ikke er konisk i den Ende, der er fastgjort til Sporet, men cylindrisk, den fastholdes da som vist i Fig. 1 b af en Spændeskrue. Andre hyppigt forekommende Skablonapparater (Fig. 2) har ikke Spindel fast i Sporet, som de foran beskrevne, men Spindelen kan bevæges i Sporet, af hvilken Grund dens Konus maa være temmelig stejl. Armen til Skrabebrædtet er da fastspændt paa Spindelen med en Spændeskrue, saaledes at man kan stille den i den ønskede Højdestilling. Da Sporet ved disse Skabloneringsapparater ret hurtigt slides op, er det i Reglen udstøbt med Hvidtmetal, som let kan fornyes. Er Spindelen ved disse Skabloneringsapparater saa lang, at den i den ene Ende maa styres ved

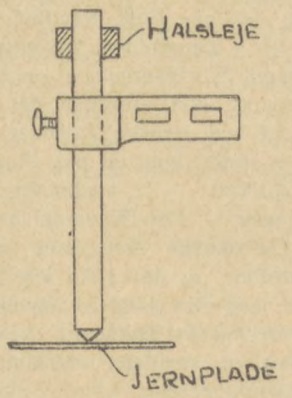

Fig. 2 a.

Hjælp af et Halsleje, kan man til Styr i Sporet nøjes med en ganske kort, stejl Konus, der paa samme Maade som en Pinol drejer rundt i en dertil passende Forsænkning i en Jærnplade (Fig. 2 a).

Skablonering af en Ring.

Ved Skablonering i vaad Sand af en Form til en Ring af Udseende som vist i Fig. 3, kræves et Spærmaal a og et Skrabebrædt b. Ringen tænkes formet i Gulvet og forsynet med Overpart. Sporet graves ned i Gulvet og stødes saa fast op, at Spindelen kommer til at staa urokkelig fast og nøjagtig lodret (»staa i Lod«), dog er dette sidste ikke strengt nødvendigt, naar Ringen som her støbes med Overpart, men det er absolut nødvendigt, dersom den skal støbes uden, fordi Formens Overkant ellers ikke bliver vandret. Er Spindelen anbragt i den anførte Stilling, sættes Armen paa; Skrabebrædtet spændes paa denne og rettes ind efter det dertil hørende Spærmaal, idet Brædtet først er mærket op efter de aflange Huller, der findes i Armen, og de dertil svarende Huller til Spændeboltene i dette er borede. Ved Fastspænding af Skrabebrædtet paa Armen maa man sørge for, at den skærende Kant af Skablonen kommer til at sidde i radial Retning fra Spindelens Centrum, hvorfor Armen i Forhold til dens Nav er forsat med Skrabebrædtets Tykkelse (se Fig. 1a).

Ved Opstilling af Skablonen begaar mange Formere ofte den Fejl, at de ikke prøver, om Armen eller Spindelen »gaar ret« (d. v. s. fri for »Slag« eller »Slør«), idet den drejes rundt, men kun nøjes med at sætte Spær-

maalet »i Hak« om Spindelen og rette Skrabebrædtet ind herefter. En saadan mangelfuld Opstilling af Skablonen kan give meget unøjagtigt Gods, idet Ringen bliver for stor og ucylindrisk.

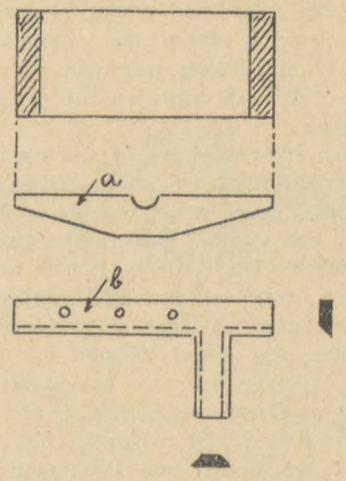

Fig. 3.

For at fremstille et nogenlunde nøjagtigt Stykke Støbegods, uanset om Armen eller Spindelen gaar bestemt eller ikke, bør man ved Opstilling af Skablonen benytte følgende Fremgangsmaade: Skrabebrædtet spændes løst paa Armen, og vinkelret paa denne sætter man Spærmaalet »i Hak« om Spindelen, som vist i Fig. 4. Ved Hjælp af to Spidser, f. Eks. Formstifter, der fastgøres i Lerklumper, markeres Spærmaalets yderste Spids i Højde med Skablonens øverste og nederste Kant, Fig. 4, a og b, hvorefter Armen eller Spindelen drejes,

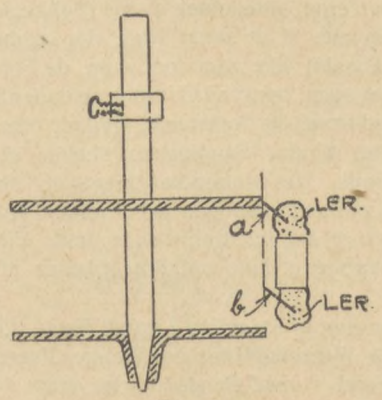

Fig. 4.

saa Skrabebrædtet kommer ud for de to Spidser, paa Fig. mærket med a og b, og rettes ind herefter. De to Spidser vil da angive Ringens største udvendige Maal. Selv om Armen eller Spindelen slaar temmelig meget, kan man ved at anvende denne Fremgangsmaade faa nogenlunde nøjagtigt Gods.

Med det fastspændte Skrabebrædt opmærkes Ringens Størrelse paa Gulvet, som graves op noget bredere og dybere, end den ønskede Form skal være. Hullet fyldes derpaa igen, idet det gradvis fyldes og stødes op med sigtet Modelsand. Formen maa ikke stødes for haardt op, da den i saa Fald under Skabloneringen let kan have Tilbøjelighed til at blive haardere end tilladeligt. Naar Hullet er fuldt, skrabes Gulvet plant af; dette gøres lettest ved at trække det af med et lige Skrabebrædt anbragt paa en Skablonarm.

Derefter pudses den plane Flade og paaføres Skillesand, Ringens Diameter mærkes op, Overparten sættes paa, Støbetappene anbringes og Overparten stødes op paa sædvanlig Maade, til Styr for Overparten anvendes Pæle, der rammes ned i Gulvet ved Hjørnerne af denne. Overparten kan nu løftes af, og selve Skabloneringen paabegyndes, idet man sætter Armen med Skrabebrædtet paa Spindelen og gradvis sænker den samtidig med, at man trækker den rundt med Skærekanten imod sig; dette bliver man ved med, indtil Skablonen har naaet den plane Flade og dermed er i Bund. Armen med Skrabebrædtet løftes af, og Formen afpudses og gøres klar til Støbning paa sædvanlig Maade.

Inden Skabloneringen paabegyndes, bør man i en Afstand af ca. 30 mm fra Ringens udvendige og indvendige Sider stikke rigelig Luft og sørge for, at denne under Støbningen let kan gaa bort.

Skablonering af Svinghjul.

Svinghjul, hvis Størrelse er en saadan, at fuld Model vil blive meget kostbar at fremstille og ubekvem at opbevare, skablonformes næsten altid, desuden kaster Modellerne sig og giver derved, som før antydet, unøjagtige Godsstykker.

Til Skablonering af et Svinghjul i vaad Sand, som vist i Fig. 5 kræves foruden Spindel, Spor og Arm, et Spærmaal a, en Skablon for Overparten b, en for Underparten c, en for Armene d med tilhørende Skrabebrædt (»Ko«) e, samt en Model for Nav f, der er delt efter C-D.

I dette Tilfælde her formes Svinghjulet i Gulvet; man graver da først et Hul ca. 150 mm større i Diameter end Hjulet og i Midten af dette Hul graves Sporet ned — i Reglen fastspændt paa en eller anden Formkasseoverpart — og stødes fast, saaledes at Spindelen staar lodret. Armen sættes paa Spindelen og Skablonen b spændes paa efter Spærmaalet, idet den tidligere nævnte nøjagtige Opretning iagttages (se Fig. 4).

Dersom Svinghjulet skal deles i to halve efter Støbningen, eller Navet for at undgaa Spændinger ønskes delt, maa Modeller til dette være forsynet med Anviser til Sprængkærner. For at kunne sætte Navmodellen ned over Spindelen er der i Midten af denne lavet et Hul 50 mm Ø, tillige er Modellen delt i Armens Midtlinie C-D. Efter at man har fjernet Armen med den paaspændte Skablon, sættes den underste Halvdel af Modellen. d. v. s. den af Halvdelene, der er forsynet med Hullerne til Modelstyrene, ned over Spindelen og Navet passes til i Højden, saaledes at Svinghjulets Overkant kommer lige med Gulvets. Er Navets Diameter temmelig stor, maa man ikke forsømme at lægge et Lag Luftkul under dette, saaledes at der mindst er Plads til 100 mm Sand mellem Modellen og Luftkullene. Ligeledes maa

der ogsaa lægges et luftførende Lag under Svinghjulets Bane (se Fig. 5). Ved meget store Nav vil man for at spare Modeludgifter i Reglen ogsaa skablonere disse.

Efter at disse Forarbejder er færdige, kan den gradvise Opstampning af Underparten begynde, idet man maa sørge for at lægge Modelsand paa de Steder, hvor Arme, Nav og Bane kommer. Naar Hullet er stampet op til det halve Navs Overkant, støbes jævnt til med Klapstøder, og Skillefladen A-B skrabes af med Skablonen. Under Opstampningen af Underparten ude ved

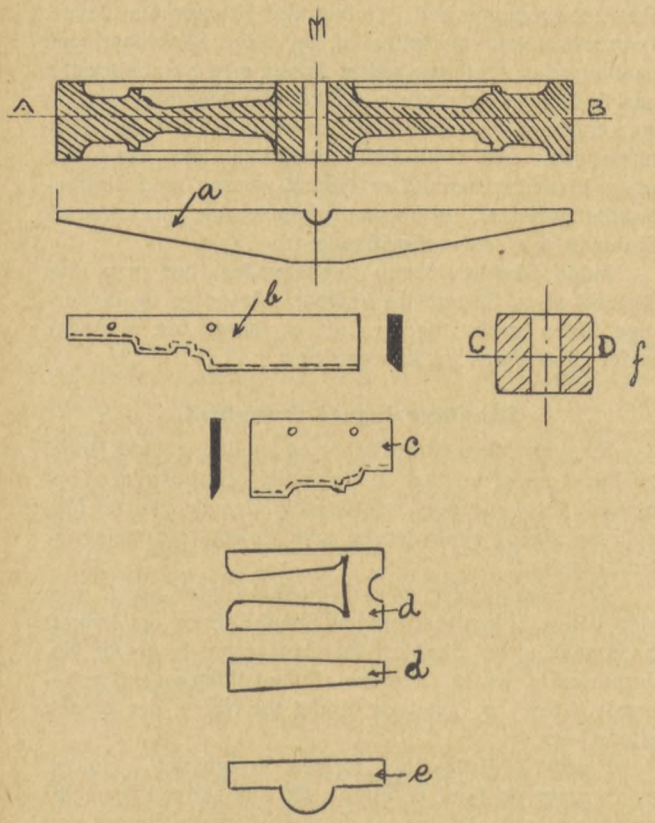

Fig. 5.

Svinghjulbanens Omkreds kan man lette Opstampningen ved at sætte en bøjet Plade eller lignende op og støde Modelsandet op derimod, saaledes at man paa denne Maade danner det raa Omrids af Banen, og man støder saa meget Sand op, at Skablonen overalt har et lille Lag at skrabe af. Skabloneringen af Svinghjulets Bane foregaar derefter ved, at Formeren med venstre Haand i stødvise raske Tag trækker Skablonen imod sig, medens han med højre Haand pisker Huller og Ujævnheder fulde af Modelsand. Naar Formen er glat og jævn uden Huller, pudses den af og Skillesandet paaføres; for at dette kan hænge paa Formens stejle Side, vandes disse en Gang over, hvorefter man med Haanden gnider Skillesandet paa. Skablonen trækkes derefter en Gang højre om, det resterende Skillesand tages op, og Armen med Skablonen tages af Spindelen. Skal Hjulet have seks eller otte Arme, maa man først inddele Banen i seks eller otte Dele, inden Armene mærkes op efter Skablonen d, hvilket sker ved at lægge denne efter Mærkerne, der angiver Inddelingen, og i Skillesandet ridse Konturerne af Armene. Den øverste Halvdel af Navet sættes over Spindelen, og Formen er nu færdig til Opstødning af Overparten; dette udføres som ved fuld Model; dog maa man paase, at der ikke sættes Hager, hvor Armene senere skal skrabes ud. Hjulet støbes med to Støbetappe oven paa Navet; er Navet delt, gør man bedst i at sætte en Tap paa hver Side af Sprængkærnerne.

Overparten styres af Pæle, der er rammet ned ved Hjørnerne. Er Overparten stødt op, luftes den ned til Bane og Arme samt ned om Navet og kan derefter løftes af og vendes; den vil da i Skillesandet vise et tydeligt Aftryk af Armene. Disse Aftryk bruges som Styr for Armskablonen. Armene skrabes ud ved Hjælp af Skrabebrædtet e, der føres paa langs af Skablonen, indtil alt Sand er skrabet bort. Efter at man har pudset efter med Værktøj, kan der tages fat paa næste Arm. Paa den Maade gøres Overparten færdig, og til Slut afbørstes Skillesandet paa de Steder af Formen, der danner Gods. Formen beskyttes bedst mod Paabrænding ved med Haanden at paagnide et Lag god Grafit iblandet Hermedium.

Efter at Underparten med en Luftprikker er luftet godt helt ned til Luftkullene, skrues Underpartskablonen c paa Brædtet b, og Skabloneringen af Underparten kan paabegyndes, idet man, medens man trækker Skablonen rundt, gradvis sænker den, indtil den er i Bund. Derefter skrabes Armene op paa samme Maade som ved Overparten, og Navet tages op, hvorefter Formen gøres færdig og pudses af. Undertiden kan man til Anviser for Navkærner anvende Hullerne, som den fjernede Spindel har efterladt i Formen. Skal Kærnen i saa Tilfælde være tykkere end Spindelen, maa man sørge for, at Kærneanviserne bibeholder denne Tykkelse.

Støbetappene til et svært Hjul, der støbes i vaadt Sand, maa absolut ikke være for tynde, da Formen ellers fyldes for langsomt, hvorved Overparten under Støbningen let bliver indtørret og forbrændt, hvilket har til Følge, at større eller mindre Sandklatter skaller af og giver vragstøbt Gods. Det samme kan meget let ske, dersom Stigtappene under Støbningen ikke holdes ordentlig lukkede, og den af det indstrømmende Jærn sammenpressede og opvarmede Luft uhindret blæser ud igennem disse.

Skablonering af Svinghjul i tørret Form. Ofte tillader et Svinghjuls Størrelse eller vanskelige Façon ikke, at det skabloneres i vaad Sand, hvorfor man udfører det i tørret Form; det anvendte Formmateriale er da Masse eller Ler.

Et Svinghjul, som vist i Fig. 6, med bred Bane og Tandkrans til Tørning af Maskinen egner sig ikke til Skablonering i vaad Sand, men derimod i Ler; hertil kræves en udvendig Skablon a og indvendig b, en Navmodel, en Armmodel i Kærnekasse c, Kærnekasse til Tandrække samt Modeller for Sprængklodser. Findes der i Støberiet Plader til at sætte om Formen til dens Indstampning, kan Formen udføres oven paa Gulvet, hvilket er bekvemmere, end hvor saadanne ikke findes,

og Formningen derfor maa foretages i Gulvet i et dertil passende Hul eller Støbegrube. Sporet graves ned i Midten af Hullet; under Navet lægges et Lag Luftkul; Skablonen b mærkes op paa samme Maade som tidligere omtalt og spændes fast; Navet lægges om Spindelen

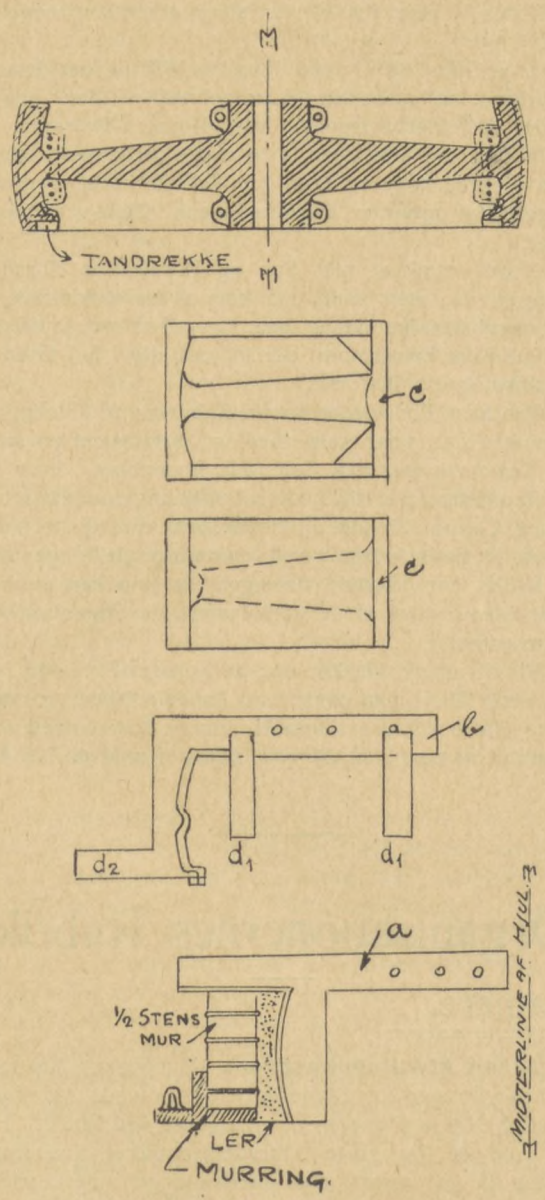

Fig. 6.

og stilles i den rigtige Højde, hvorpaa Formen støbes op under dette. Skablonen b sættes paa og sænkes, til den hviler paa Oversiden af Navet. Brædtet, der bærer Skablonen, maa være forsynet med Skrabebrædder, der dels markerer Undersiden af Kærnerne, som omslutter Armene og dels danner den plane Flade, der skal være Anlæg for den Del af Formen, som danner det Ydre af Banen paa Svinghjulet, se Fig. 6 d, 1 og d 2.

For at give Kærnerne, der danner Svinghjulets Arme passende Underlag i Formen, murer man et saadant af alm. Mursten med Ler som Bindemiddel dels inde ved Navet og dels ude ved Kransen og i den Højde, som Skrabebrædderne d angiver. For at Svinghjulet kan trække sig under Afkølingen, bør man mure med brede Fuger.

Er Armene meget lange, bør man tillige anbringe et Underlag under Midten af disse. Efter Opmuringen trækkes disse Underlag af med Ler ved Hjælp af Skablonen og faar Lov til at staa at trække 1 å 2 Dage, indtil Armkærnerne er færdige. Under Opmuringen maa man sørge for, som ved alt Murerarbejde, at der altid er et Lag Ler af mindst 25 mm Tykkelse imellem Skablonen og Murstenene.

Armkærnerne støbes op i Masse i Kærnekasserne og forsynes paa hver Side af Armen med et støbt Kærnejærn; er Armen meget lang, kan den deles paa langs, hvorved man bedre kan komme til at sværte den.

Efter at være tørret en Nat i Tørreovn kan Kærnerne sværtes og sættes paa Plads i Formen. Ved dette Arbejde maa man nøje følge den Inddeling, der angiver Armenes Antal i Svinghjulet. Efter at man har fjernet Skrabebrædderne d 1 og d 2, tilmures Mellemrummene mellem Armkærnerne dels ude ved Banen og dels inde ved Navet, saaledes at Midterpartiet imellem Kærnerne forbliver fri.

Er Murværket naaet op til den af Skablonen angivne Højde, paasættes Ler, som gnides godt ind i Fugerne og skrabes raat af. Herefter lader man Fugtigheden fra Leret trække lidt ind i Stenene, inden man igen gnider noget tyndere Ler paa og lader det atter trække, for endelig tilsidst at paaføre et Lag sigtet Ler.

Imellem disse Operationer stilles Skablonen op til Skablonering af det Ydre af Hjulbanen, hertil anvendes en anden Spindel og Spor. Man trækker en plan Flade op af Størrelse som den udvendige Del af Formen. Denne skal tjene til Anlæg for Murringen — vist Fig. 6 — en Støbejærnsring, der skal bære Murværket til Formen for Hjulbanen, der skabloneres med Skablon a, Fig. 6. Ringen mures med en halv Stens Mur og paaføres Ler paa samme Maade som ved Inderkransen. Til Overpart til Svinghjulets Bane anvendes en støbt Dækplade, der er planeret med et Lag Ler, jævnt paaført med en Skablon. Overparten for Navet kan støbes op i en almindelig Formkasse. Paa Navet anbringes Støbetappene. Efter at Overparten er færdig, skilles Navet ad og afpudses; staar en transportabel Tørreovn til Raadighed, kan man dække Banen med Plader og tørre Formen ved at blæse varm Luft ind i denne. Dækpladerne maa da tørres i Tørreovn. Naar Formen er tør, vaskes eventuelle Revner til med en vaad Klud eller noget Blaar og Formen sværtes. Den tørres nu atter for derefter til Slut at samles. Man gør bedst i at spænde Armkærnerne en Gang paa Midten, idet de holdes paa Plads i den ene Ende af Dækpladen og i den anden af Overparten, der dækker Navet.

Er Formen samlet og anbragt i Grube eller i en Krans af Indstampeplader, fyldes Rummene mellem Armene med Formsand, som støbes fast op. Ligeledes maa Yderringen sikres mod at sprænges af Støbetrykket; dette sker ved at stampe Formsand meget fast omkring dens Murværk. Paa Banen ud for Sprængkærnerne

anbringes to Stigtappe, der ikke bygges højere op end ca. 100 mm over Navets øverste Endeflade; det overflødige Sojærn kan derved let løbe af i dertil gravede Render, og Støbetrykket bliver ikke større end højst nødvendigt.

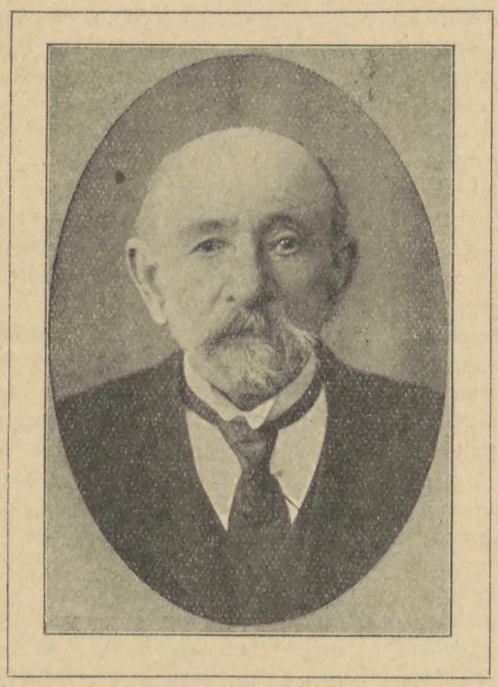
Navoverpart og Dækplader sikres mod Støbetrykket ved Hjælp af Vægtlodder.

Da Navet paa det i Fig. 6 viste Hjul er svært i Forhold til Banen, maa man, saasnart Jærnet er stivnet, fjerne Overparten over Navet og stikke Kærnen ud i dette for derved at fremskynde Afkølingen og undgaa Støbespændinger.

A. H.

Horsens-Petersen fylder 90 Aar.

Den 11. Marts 1838 fødtes Horsens-Petersen i Nærheden af Odense, og det vil heraf forstaas, at hans nom de guerre ikke har Adresse til hans Fødested, men

derimod til den Tid, i hvilken han arbejdede i Horsens, og hvorfra han paa Grund af Forfølgelser fra Arbejdsgivernes Side maatte fortrække.

Hans Petersen, som hans Døbenavn lyder, er som bekendt efter Anciennitet Forbundets ældste Medlem, idet han er indmeldt den 7. Maj 1876, og han kunde saaledes i 1926 fejre sit 50 Aars Jubilæum i Organisationen, ved hvilken Lejlighed vi gav ham en lille Omtale i Fagbladet.

Horsens-Petersens Arbejde for Organisationen faldt i Trængselsaarene fra 1876 gennem 80-erne og 90-erne, og han er i Virkeligheden, kan man sige, som et Afsnit af selve Organisationens Historie. Trods alle Trængsler, trods Forfølgelserne fra Arbejdsgiverside, bevarede han altid en lys Tro paa Organisationens Betydning, og den Dag i Dag fryder han sig over de Resultater, der er opnaaet, og som for ham ved Sammenligning med Arbejdernes Vilkaar for 50 Aar siden staar som noget af et Eventyr.

Efter Pios og Geleffs Flugt i 1877 og det dermed i Forbindelse staaende Sammenbrud af den begyndende Arbejderbevægelse var Horsens-Petersen en af de faa, der bevarede Troen paa Arbejderbevægelsens Genrejsning, og som gav Udtryk herfor ved omhyggeligt at opbevare Fagforeningens Effekter til bedre Tider.

Noget svækket paa Syn og Hørelse er Horsens-Petersen nu; men trods sin høje Alder aandsfrisk, og ved regelmæssige Besøg paa Hovedkontoret opfrisker han sit Livs Erindringer, der jo samtidig i høj Grad er Organisationens Historie.

Paa hans Fødselsdag havde Københavns Afdeling 17, af hvilken han staar som Medlem, arrangeret en smuk lille Sammenkomst paa Café »Ny Rosenborg«, hvor der var Repræsentanter til Stede for Afdelingen, Metalarbejdernes Centralafdeling og Forbundet. Fra de to sidstnævnte fik Fødselsdagsbarnet overrakt nogle Pengegaver, for hvilke han takkede bevæget, ligesom han gennem Taler blev hyldet af de tilstedeværende Organisationsrepræsentanter.

Vi vil udtale Ønsket om, at Horsens-Petersen i sit Livs sene Aften maa bevare sin Aandsfriskhed og stadig kunne glæde sig over Organisationens Virksomhed, idet vi iøvrigt ønsker ham alt godt paa Vej mod de 100 Aar.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Afdød Afdelingskasserer. Mangeaarig Kasserer i Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Afdeling i Hillerød, Niels Petersen, er afgaaet ved Døden. Han har med et Par korte Afbrydelser været Kasserer i næsten 25 Aar og nød som saadan megen Anerkendelse blandt Kollegerne. Hovedkassereren var til Stede ved hans Bisættelse og bragte ved Graven Forbundets Tak for hans mangeaarige gode og solide Arbejde.

L. C.

Forbundsrevisor. Under Forbundsrevisor P. Hessners Sygdom har Forretningsudvalgsmedlem Ole Hansen vikarieret for ham, men da Hessners Sygdom endte med Døden, blev Stillingen en anden. Da der ikke fandtes nogen Revisor-Suppleanter valgt, har Hovedbestyrelsen henvendt sig til Københavns Afdelings Kasserer, Otto Jensen, med Anmodning til ham om at overtage Hvervet som Forbundsrevisor indtil Kongressen

næste Aar. Jensen har indvilget heri og er saaledes indtil videre Revisor i Forbundet.

Aalborg. Paa Buaas' Mejerimaskinfabrikker har 5 i ren Timeløn arbejdende Formere faaet denne forhøjet med 6 Øre hver, hvilket iøvrigt ogsaa i høj Grad tiltrængtes, men Direktøren har ved denne som ved tidligere Lejligheder fulgt en af ham selv opfundet Fremgangsmaade. Han giver nemlig Tillæget som et »personligt Tillæg«, som han vil have Lov til at afdrage igen, hvis Fabrikken skulde komme i den Situation ikke at kunne betale det mere, og han har ogsaa 2 Gange tidligere ved Leverancer til Rusland afdraget saadanne tidligere givne »personlige Tillæg«. Vilde Formerne ikke have Tillæget paa denne Maade, kunde de overhovedet intet faa.

At et saadant Forbehold ikke kan have nogen større Betydning ses bedst af, at de 2 ovennævnte Afdrag alt ialt har andraget ca. 100 Kr., noget som Fabrikken naturligvis hverken staar eller falder med, men der kommer vel andre Tider, hvor Direktøren vænnes til andre Tanker om Løntillæg.

Aarhus. Statsbanerne har som bekendt et Metalstøberi i Aarhus og et i København. Hvert Sted beskæftiges 4—5 Formere. I Januar Maaned har der fundet en Forhandling Sted om Lønændringer, og til denne har Forbundet ingen Adgang, idet de forhandlende skal være Folk, der staar i Banernes Arbejde.

Efter hvad der meddeles fra Aarhus, er Forhandlingerne sluttet med en Lønreduktion paa ca. 8 pCt., og antageligt er det samme Tilfældet i København, hvorfra der imidlertid indtil nu ikke foreligger nogen Meddelelse.

Brønderslev. I denne By findes et Firma ved Navn Brdr. Andersen og en Støbemester ved Navn Niels Barslund, tidligere kendt som Jærnstøber og tilhørende Indre Mission. Dette sidstnævnte Forhold kunde for saa vidt være Forbundet uvedkommende, hvis det ikke var Hr. Barslunds Kristenkærlighed, der har dikteret ham hans Stilling til nedennævnte Sag.

Det skal først bemærkes, at han som tidligere Ejer af det andet Støberi i Brønderslev har drevet det til at have 8 Lærlinge, hvoraf ingen opnaaede at blive Svend. Hans nuværende Firma beskæftiger gennemsnitlig 3—4 Formere, og efter at dette i Løbet af et Par Maaneder havde antaget 2 Lærlinge til de 2, der i Forvejen fandtes paa Støberiet, altsaa 4 ialt, fandt Formerne Anledning til — og med Tanken henvendt paa Barslunds forrige Virksomhed — at spørge om, hvad Meningen var. Svaret var, at de unge Mennesker skulde dygtiggøres for at blive nyttige Borgere i Samfundet, men da Formerne ikke kunde anerkende det, fik de den Besked, at de kunde gaa, hvis de ikke syntes om at være der. Lærlingene skulde blive paa Pladsen. Formerne benyttede sig af Lejligheden, og et Par af dem kom straks i Arbejde paa det andet Støberi.

Der har mellem Forbundet, Firmaet og Afdelingen i den Anledning været ført en Del Korrespondance. Endskønt Forbundet har tilbudt, at Firmaet kunde faa Lov til at beholde den ene af de sidst antagne Lærlinge paa Betingelse af, at man, naar den ældste blev Svend, ikke maatte holde mere end 2 Lærlinge, har Firmaet ikke fundet nogen Anledning til at svare.

Man fristes til at tro, at der er noget sandt om, at Firmaet i og for sig er glad ved at være af med Formerne, thi det skal have faaet en Ordre paa noget Støbegods, som det senere viste sig umuligt at levere til den Pris, det var taget til, og saa er det jo ogsaa en Maade at komme uden om Sagen paa. I alle Tilfælde er Ordren gaaet til et andet Støberi.

Hr. Barslund har antageligt »smidt Frakken« og klarer sig ved Hjælp af sine Lærlinge, paa hvis Vegne man næsten maa ønske, at det maa gaa dem som de foran nævnte 8, thi Formere af nævneværdig Betydning opnaar de næppe at blive ved at staa i Lære paa den Virksomhed.

Frederikshavn. I denne By er nylig oprettet et lille, nyt Støberi af en Fabrikant ved Navn Tversted. Der beskæftiges 2 à 3 Mand, og det er muligvis det store Indhug i Formernes Antal i Frederikshavn, der har foranlediget Direktør Houmøller paa den anden Fabrik til at avertere efter Formerlærlinge og andet Steds i samme Blad oplyse, at der i det sidste Aars Tid ikke har været nogen nævneværdig Arbejdsløshed i Formerfaget, og at Læretiden almindeligvis ikke er over 4 Aar.

Det har derefter været nødvendigt for Forbundet i den stedlige Socialdemokrat at meddele, at Arbejdsløsheden i Faget har været 11 pCt. i 1925, 30 pCt. i 1926, 24 pCt. i 1927, samt at de Arbejdsløses Antal den 9. Marts 1928 var 338, hvilket er ca. 18 pCt., og at mindst 75 pCt. af Lærlingene maa staa 5 Aar i Lære.

Forhaabentlig vil denne Bemærkning gyde koldt Vand i Blodet paa de Arbejdere i Frederikshavn, der muligvis havde tænkt sig at betro Direktør Houmøller deres Børn.

Hillerød. I den Sag, som i de sidste 2 Fagblade er omtalt fra P. Nordsten, og hvor Varsel om Strejke var afsendt, fordi Fabrikken havde afskaffet Akkorderne og indført Timeløn, afholdtes der den 20. Februar et Møde under Hovedorganisationernes Medvirken.

Fabrikant Nordsten stod stejlt paa først at ville have 15 pCt., men gik senere ned til en Reduktion paa 10 pCt.

Sagen sluttedes med, at Akkorderne reduceredes med 5 pCt., dog med Undtagelse af Sideplader til Tærskeværker, nogle trepartede Drev og en Del af Godset til Hakkelsesmaskiner. For den Tid, der er arbejdet i Timeløn, skal der opgøres efter de ny Akkordpriser.

København. I den i forrige Fagblad omtalte Sag vedrørende Forstaaelse af Bonusordningen i A/S Burmeister & Wains Jærnstøberi paa Teglholmen, som skulde afgøres af Højesteretssagfører Henriques, foreligger som Resultat, at Aktieselskabet gives Medhold i sin Opfattelse.

Højesteretssagføreren siger mellem andet: Forbundets Fortolkning vil under en Opgangsperiode for en

Styrke paa 255 Mand give et Grundproduktionstal af 17,8, medens det samme Antal Mand, naar der er sket Indskrænkning, vil give 17,7, og træffer derfor den Afgørelse, at samme Arbejdsstyrke til enhver Tid giver samme Grundproduktionstal.

Den 7. Marts er der afholdt Mæglingsmøde hos A/S Burmeister & Wain, Strandgade-Værftet, paa Klage over, at Klubbens Næstformand var afskediget, og Klage over den Maade, hvorpaa en Støberiingeniør optraadte overfor Tillidsmanden. Man meddelte, at vedkommende Former var antaget i Arbejde i Støberiet paa Teglholmen. Man holdt naturligvis ikke af at erkende, at den vedkommende Støberiingeniør havde været for langt ude.

Sagen sluttede i og for sig uden positivt Resultat ud over det, at vedkommende Former var antaget paa det andet Støberi.

I Fagbladet for Januar er omtalt et den 14. Januar afholdt Mæglingsmøde hos A/S Burmeister & Wain i Staalstøberiet. Sagen overgik til ny lokal Forhandling, og hvis der ikke paa den Maade blev Enighed, vilde Sagen være at behandle videre ved Timandsmøde. Dette skete den 22. Februar.

Sagen sluttede her med følgende: Gods, som ikke er renset i den Maaned, i hvilken det er støbt, kan henligge for 10 Dage, men ikke med over 10 Tons. Overskydende ikke renset Gods skal skønsmæssigt beregnes og indgaa i Bonusordningen. Tillidsmanden skal have Vægtseddel udleveret samtidig med Renseren.

Slag til Svinghjul sættes i Grundproduktion op fra 25 til 28 kg pr. Time og Mand, mod at Gods, der kasseres efter, at det har forladt Støberiet paa Teglholmen, ikke kan medregnes som Vraggods, samt at Gods til Støberiets eget Brug, som ikke direkte bruges af Formerne, skal der udbetales Bonus for.

Den 16. Februar er der afholdt Mæglingsmøde hos A/S Burmeister & Wains Metalstøberi. Skalaen i den gældende Bonusordning sluttede med en Merproduktion paa 35 pCt., hvilket flere Gange var oversteget, og Firmaet havde da simpelt hen forlænget Skalaen.

I December 1927 og Januar 1928 var der en større Merproduktion end 35 pCt., men Firmaet havde skønsmæssigt ansat, hvad Tillæg Bonusoverskudet skulde have.

Da Enighed ikke opnaaedes, blev Sagen viderebehandlet ved Timandsmøde den 22. Februar, og her enedes man om en Skala, hvor Merproduktionen slutter med 55 pCt., som giver 75 Øre i Overskud pr. Time og Mand. Længere kan den ikke gaa.

Vedrørende December og Januar betaler Aktieselskabet en Erstatning paa 566 Kr.

Nykøbing F. Paa Fabrikken »Guldborg« fik man i Begyndelsen af Februar saa travlt, at Formerne forlangtes til at arbejde 2 Timer over dagligt for et Tidsrum, der antagelig vilde vare i 2 Maaneder. De modsatte sig dette, og efter Korrespondance med Forbundet tilbød de at ville arbejde over en Time daglig i en Uge, men dermed maatte det være forbi med Overarbejdet.

Firmaet syntes ikke om denne Ordning, thi Kasser, Tørreovne, Kraner o. s. v. tillod ikke Antagelse af mere Arbejdskraft.

Efter yderligere Forhandling standsede Overarbejdet efter en Uges Forløb og med Antagelse af 2 Formere.

Skanderborg. Herfra er i Begyndelsen af Marts Maaned meddelt, at Firmaet Blom & Søn har standset hele Virksomheden, afskediget alle Arbejderne og opsagt Funktionærerne.

Vejle. I Fortsættelse af Meddelelserne vedrørende A/S Hess, der fandtes i Fagbladet for December f. A., skal meddeles, at senere optagne lokale Forhandlinger har bragt Sagen i alle Tilfælde til en foreløbig Afslutning.

Ved de 2 Haandpressemaskiner er der sket nogle Reduktioner paa 1 å 2 Øre pr. Kasse, men dog ikke for de lavest betalte Kasser.

Til Gengæld er der saavel paa Støberi A som B sket en Del Materialeforbedringer, blandt andet en hel Serie ny Kasser.

* * *

Formerforbundet har modtaget nedenstaaende Digt med Anmodning om Optagelse (frit oversat):

En lille Former rejste
med Ekstrapost fra Holbæks Land.
Hans Agt det var at vise
Alverden, hvad han kan.

Han kom til Tegelholmen,
hvor at der store Forme gror.
Men mellem alle Forme
ham tyktes ingen stor.

Han gav sig til at forme,
som om at han var splittergal,
og Følgen den er bleven,
han er Underkorporal.

Men det er kun om Natten,
han denne store Stilling bær',
thi bedst i Mulm og Mørke,
han føre kan sin Hær.

Thi saa kan ingen se ham,
naar en Rekrut — ja, kun en Dreng,
ham en paa Pelsen stikker,
før han gaar hjem i Seng.

Ved Midnatstid han spejder
ud i Kanalens klare Vand.
Han søger dér et Billed'
af Verdens største Mand.

Metaltrykkere.

Obs! Medlemmerne gøres herved bekendt med Arbejdsløshedskassens § 17, Stk. a:

Alt skyldigt Medlemsbidrag skal være betalt senest Fredag den 30. Marts.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Sønderborg Afdeling og Byraadet, dersteds, er indgaaet Overenskomst vedrørende Lønningerne for det paa Pontonbroen beskæftigede Personale, som arbejder i Skiftehold. Lønnen er fastsat til 124 Øre pr. Time ved en ugentlig Arbejdstid af 48 Timer. Iøvrigt gælder Overenskomsten af 21. November 1927 mellem Kommunen og vor Afdeling.

Københavns Afdeling 11 har indgaaet ny Overenskomst med A/S Københavns Bryggerier og Malterier, »Hafnia«, angaaende Løn- og Arbejdsforhold, gældende til 1. Maj 1930, til hvilken Tid den kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Københavns Afdeling 14 har afsluttet Overenskomst med Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Alle Timelønninger og Prislisteakkorder reduceres med 3 pCt., medens der indføres et Akkordafsavnstillæg paa 3 Øre pr. Time til Arbejdere, der ikke har Akkord. Lønregulering efter Pristallet bortfalder. Overenskomsten udløber tidligst 1. April 1930.

Mæglingsmøder. Den 17. Februar afholdtes Mægling hos A/S Burmeister & Wain, Søndre Værft, i Anledning af Strid om Betalingen for Nitning af Dæk paa Bygning Nr. 187. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er senere henlagt.

Atter den 20. Februar afholdtes Mægling paa Søndre Værft, idet der var opstaaet Strid om Betalingen for Montering af Dampkedler til Bygning Nr. 184. Man enedes om at afgøre Sagen med en Betaling af 25 Kr.

Den 2. Marts er der afholdt Mæglingsmøde paa Maskinfabrikken »Exford«, København, hvor vore Medlemmer havde klaget over Timelønningerne og Akkordpriserne, og hvor der var Strid om en Værkførers Stilling. Ved Mæglingen erklærede Firmaets Repræsentant, at han overholdt Overenskomstens Bestemmelser vedrørende Minimalsatserne, og vilde ved Akkordarbejde medvirke til saadanne Priser, at Gennemsnitsfortjenesten for Timeløn og Akkord bliver ca. 120 Øre. Med Hensyn til Værkføreren erklærede Fabrikanten, at denne var optaget i Firmaet, og Meddelelse herom var tilgaaet Firmaregistret.

Hos A/S »Vølund«, København, er der afholdt Mægling den 8. Marts paa Strid om Opgørelse af en Rørakkord. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling.

Den 14. Marts afholdtes Mægling paa Frederikshavns Flydedok og Skibsværft i Anledning af en fra Nitterne fremsat Klage over, at Værftet ikke vil betale Nitningen af 2 Master som Reparationsarbejde. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen vil nu blive nærmere undersøgt og eventuelt viderebehandlet.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 21. Februar behandledes forskellige Stridsspørgsmaal fra Odense Staalskibsværft. Man enedes om følgende:

For Færdiggørelse af Tanke aftales fremtidig i hvert enkelt Tilfælde for den sidste Dels Vedkommende en særskilt Pris pr. Tank.

For horizontale Knæer mod Langskibsskodder gives for Anskruning etc. et Tillæg af Kr. 2,75 pr. Knæ.

Hjørnevinkler i Midter- og Sidetanke for Tværskibsskod til Langskibsskod betales efter Skodpris med et Tillæg af Kr. 2,10 pr. 100 Nagler, hvor der er dobbelte Vinkler (3 eller 4 Lag).

Stilladstillæg for Skodder: Værftet gaar med til at bibeholde de 8 pCt. for de fremtidige Skibe, da Priskuranten er opsagt, og der vil blive Lejlighed til at ændre dette ved senere Forhandlinger.

Værftet vil for U-Jærnsspanter betale et Tillæg af Kr. 1,75 pr. Spantefag.

Den 28. Februar afholdtes Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Klage over, at A/S Andersen & Meyer, Lyngbyvej, København, betaler Løn med Check. — Firmaet lovede at bestræbe sig for, at Lønudbetalingen fremtidig foregaar paa normal Maade, og i nærværende Tilfælde betales ialt 25 Kr. til de paagældende Medlemmer for Tidsspilde.

2) Klage over, at A/S »Vølund«, København, søger systematisk at trykke faste Akkordpriser, herunder Afskedigelse af et af vore Medlemmer. — Firmaets Repræsentant udtalte, at Afskedigelsen af den omhandlede Mand ikke stod i Forbindelse med den mellem Værkføreren og ham førte Forhandling om nye Akkordpriser, og lovede at have Spørgsmaalet om Arbejderens Genantagelse i Erindring, saa snart Firmaet skønnede at have Brug for hans Arbejdskraft.

3) Strid om en ny Lønordning paa Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Valseværket, København. Sagen vistes tilbage til fornyet lokal Forhandling, og her er man enedes om at fastsætte Grundlønnen til 112 Øre, gældende for alle efter 3 Maaneders Anciennitet, plus et Akkordafsavnstillæg paa 35 Øre pr. Time. For nyantagne er Grundlønnen de første 3 Maaneder 104 Øre pr. Time plus 35 Øre i Akkordafsavnstillæg.

Endvidere er der den 6. Marts afholdt et Timandsmøde, hvor der behandledes et Krav fra A/S Frederikshavns Jærnstøberi og Maskinfabrik om Reduktion af saavel Timelønningerne som Akkordpriserne. Under Forbehold af, at Arbejderne tiltraadte Ordningen, enedes man om følgende:

Alle Akkordpriser reduceres med 10 pCt., alle Timelønninger over 121 Øre reduceres med 5 pCt., dog saaledes, at de ved Reduktionen ikke bringes længere ned end til 121 Øre. Reduktionen skal tages paa Akkordafsavnstillæget. Ordningen gælder til 1. Oktober 1928, dog saaledes, at Ordrer, der er indgaaet til Firmaet inden nævnte Dato, udføres til reducerede Priser. Aftalen udløber 1. Oktober, hvis der ikke opnaas Enighed om at forlænge den. Firmaet er indforstaaet med, at det gamle Prisgrundlag paany træder i Kraft, hvis der ikke opnaas Enighed ved de Forhandlinger, der skal optages senest 10. September. Ved et Møde den 14. Marts har Arbejderne tiltraadt Ordningen, og Sagen er dermed i Orden.

Den 15. Marts behandledes følgende Sager paa Timandsmøde:

1) Klage fra A/S Burmeister & Wain over, at Maskinarbejderne ved en Klubbeslutning har vedtaget at udligne Overarbejde ved Skiftehold ved tilsvarende Forsømmelse af den normale Arbejdstid. Man enedes om, at Klubbeslutningen tilbagekaldes, idet Firmaet gav Tilsagn om at ville indskrænke Overarbejde paa Skiftehold det mest mulige.

2) Klage fra Maskinarbejderne hos Burmeister & Wain, Christianshavn, over Underdirektør Holms Stilling med Hensyn til Udstedelse af Passérsedler samt Klage over, at han ved Trusel om Afsked forbyder Fællestillidsmanden i Arbejdstiden at konferere med Tillidsmændene i de forskellige Afdelinger. — Sagen diskuteredes og sluttedes med de faldne Udtalelser.

Rørudvalgsmøde. Ved et Møde den 21. Februar behandledes følgende Spørgsmaal:

1) Klage over, at Firmaerne O. Sivertsen, Otto Plantener og Andreasen & Henningsen, København, nægter at udlevere specificeret Akkordregnskab. — Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

2) Strid hos Firmaet Storm Hansen & Co., København, om a) Betaling for Boring af Huller i Beton, b) om Betalingen af en Hane paa Ekspansionsbeholderen. Med Hensyn til a) enedes man om en Tilføjelse til Bestemmelserne i Rørprislistens Afsnit A, Punkt 2, og med Hensyn til b) enedes man om, at naar den ved Ekspansionsbeholderen anbragte Hane erstattes af et Reguleringsrings T-Stykke, er sidstnævntes Anbringelse ligeledes indbefattet i Prisen for Ekspansionsbeholderens Montering.

3) Uenighed hos A/S Andersen & Heegaard, København, om Betalingen for Paasætning af Kappen paa en opretstaaende Kedel. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig at fremdrage Sagen ved et nyt Rørudvalgsmøde.

4) Strid hos Albrechtsen & Madsen, København, om Akkordprisen for Opstilling af runde Premier Kedler paa Fod og Betalingen for Kapper og Røgaftræk paa Kedler. Heller ikke her opnaaedes Enighed, og vi har ogsaa for denne Sags Vedkommende forbeholdt os at rejse den paany ved et Rørudvalgsmøde.

Endvidere behandledes paa samme Rørudvalgsmøde en Strid mellem G. Strømann og Gas- og Vandarbejdernes Fagforening af 1875 om, hvorvidt Firmaet er berettiget til at lade de i Rørprislisten omhandlede støbte Vandledninger i Jord udføre ved andre Arbejdere end dem, der er Medlemmer af Organisationer, som har underskrevet Rørprislisten. Enighed opnaaedes ikke.

Lønforhøjelse. Paa Maglekilde Maskinfabrik, Roskilde, har 2 Mand faaet Lønnen forhøjet fra 113 til 118 Øre. Antagelseslønnen for Svende, der har været udlært 1 Aar, er 115 Øre, som efter en Maaneds Arbejde skal forhøjes til 118 Øre.

Hævede Blokader. Blokaden overfor Carl Nielsens Cyklefabrikker, København, er nu hævet, idet der mellem Københavns Afdeling 14 og Firmaet er indgaaet Overenskomst, hvori fastsættes, at Firmaet kun maa beskæftige Medlemmer af vort Forbund. Timelønnen er fastsat til 144 Øre, dog kan Firmaets Udlærlinge det første Aar efter Læretiden aflønnes med 125 Øre pr. Time. Overenskomst og Prisliste kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Januar, dog tidligst til 1. Januar 1930.

Sagen vedrørende Installatør Knudsen, Ringsted, har været behandlet i en faglig Voldgift, hvorved der opnaaedes et for vort Medlem akceptabelt Forlig, og Blokaden er derefter hævet.

Endelig er Forholdene paa Hammerbo Maskinfabrik, Roskilde, bragt i Orden, idet vore Medlemmer har faaet deres Tilgodehavende.

Den 22. December f. A. iværksattes Blokade overfor Radiofirmaet Bang & Olufsen, Gemsing pr. Struer. Grunden hertil var den, at Firmaet beskæftigede en Del uorganiserede Folk til Timelønninger, der laa langt under, hvad der betales af andre lignende Virksomheder indenfor Jærnindustrien, og at Firmaet trods gentagne Henvendelser fra Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund ikke ønskede at optage Forhandlinger om Løn- og Arbejdsforhold.

Efter at Konflikten havde varet i ca. 2½ Maaned, henvendte Firmaet sig skriftligt til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og meddelte, at man nu kunde tænke sig at afslutte en Overenskomst med os, hvortil vi svarede, at vi var villige til at deltage i en saadan Forhandling, som ogsaa fandt Sted paa Firmaets Kontor i Struer. Firmaet indgik paa kun at beskæftige organiserede Folk, ligesom man enedes om, at de mellem Jærnindustrien og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk Elektrikerforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund gældende Overenskomster ogsaa er gældende for Firmaet Bang & Olufsen. De strejkende Arbejdere genantoges, og Konflikten afblæstes fra og med Fredag den 16. Marts.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester M. Smidt, Askov ved Vejen, Jylland.
3. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
4. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
5. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
6. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
7. Fabrikant Bjerre, Nyborg.

8. Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers.
9. Horsens Træskoringefabrik.
10. Knudsens Automobilværksted, Herning.
11. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
12. M. C. Dreyer, Vesterbrogade 151, København.

Blokade. Københavns Afdeling 14 har blokeret Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup, som skylder et af vore Medlemmer Kr. 112,56.

Maskinmestrenes Forening. Som tidligere meddelt har denne Forening blokeret Nordfalsters Elektricitetsværk, Orehoved, hvor en Maskinmester, der ikke vilde indgaa paa en Lønreduktion af 25—30 pCt., var blevet opsagt til Fratrædelse 1. April d. A. Bestyreren paa Vejleby Elektricitetsværk, Lolland, er blevet antaget som Bestyrer paa det blokerede Elektrictietsværk pr. 1. April. Hans Navn er Søren Nielsen, og han vil nu blive ekskluderet af Maskinistforeningen, hvoraf han er Medlem.

Stiftelsesfester i D. S. & M. F.

25 Aars Jubilæum i Holeby Afdeling.

Lørdag den 10. Marts fejrede Holeby Afdeling sin 25-aarige Bestaaen ved en smuk Festlighed paa Hotellet i Holeby. Festen havde vundet stor Tilslutning hos Medlemmerne, saaledes at den talte over 100 Deltagere. De arbejdsløse Medlemmer var særlig indbudt, og den overvejende Del af disse havde efterkommet Indbydelsen.

Kl. 6 om Aftenen tog Deltagerne Plads om de festligt smykkede Borde, og Afdelingens Formand, Marker Andersen, bød Velkommen, idet han rettede en særlig Velkomsthilsen til Forbundets Formand, Johs. Kjærbøl, og den stedlige Fællesorganisations Formand, Adolf Jørgensen og Hustru. Andersen gav en Oversigt over Afdelingens Virksomhed i de forløbne Aar og pegede paa de Resultater, som gennem Organisationen var opnaaet. Kjærbøl bragte en Hilsen og Lykønskning fra Forbundets Hovedledelse. Han gjorde opmærksom paa, at Holeby Afdeling var dannet faa Aar efter, at Lockouten i 1899 var afsluttet og der paa Grundlag af Septemberforliget, de kollektive Overenskomster, Voldgiftsreglerne, Den permanente Voldgiftsrets Virksomhed m. m. var indledet en ny Æra i den danske Fagbevægelses Historie. Det var hans Opfattelse, at vi nu stod ved Indledningen til et nyt Afsnit, der vilde blive præget af den moderne Industrialisme, der særlig havde givet sig Udtryk i Amerika og Tyskland og som i sig i Virkeligheden rummede mægtige Muligheder for positiv Fremgang for Arbejderklassen, naar kun denne forstod gennem Organisation at holde sammen og afbalancere den koncentrerede Kapitalisme. Den Arbejdsløshed, som vi desværre stadig maa notere herhjemme, er i høj Grad et Udslag af den danske Industris Mangel paa Rationalisering, og dens Driftsmaader er ofte noget gammeldags i Forhold til Udlandets moderne Industri. Det er i saa Henseende en Meningsløshed, at det danske Landbrug i overvejende Grad anvender udenlandske Maskiner, naar der dog herhjemme ved Koncentration af Landbrugsindustrien og Standardisering af dens Produkter vilde være Mulighed for god og lønnende Beskæftigelse til mange Arbejdere og — i Modsætning til nu — et passende Overskud af Bedriften. Iøvrigt pegede Kjærbøl paa det manglende Samarbejde indenfor den danske Fagbevægelse, der i Modsætning til det politiske Parti og trods vor høje Organisationsprocent ikke udnyttede de Muligheder, som vilde være til Stede, hvis en virkelig faglig Centralisation var gennemført. Til Slut takkede han Afdelingen og dens Ledelse for godt Samarbejde og for den Indsats, som var ydet til Fordel for de af Forbundets Medlemmer, der igennem Aarene havde søgt deres Erhverv i Holeby, og udbragte et Leve for Jubilaren, hvilket blev besvaret med rungende Hurra.

Efter at en Sang var afsunget, fik Formanden for Fællesorganisationen, Adolf Jørgensen, Ordet. Han bragte Hilsen og Lykønskning fra Fællesorganisationen og takkede Smedene for godt Samarbejde i de 15 Aar, Fællesorganisationen havde bestaaet. Han betonede Nødvendigheden af Samarbejde mellem de faglige og politiske Organisationer, idet han særlig pegede paa Pressens Betydning og manede til altid at støtte Arbejdernes Talerør, den socialdemokratiske Presse. Jørgensen sluttede med at udtale Haabet om, at Smedenes og Maskinarbejdernes Organisation maatte have Held og Lykke i Fremtiden og altid bevare et ubrydeligt Sammenhold blandt sine Medlemmer, og udbragte et Leve for Arbejdernes Sammenhold.

Talerne fulgte nu Slag i Slag og ind imellem blev sunget Sange, af hvilke en, som paa gemytlig Maade behandlede enkelte af Afdelingens prominente Medlemmer, vakte almindelig Jubel. Af Talerne kan vi nævne Aksel Lund, der talte for Veteranerne, Peter Larsen, som omtalte Organisationsarbejdet for 40 Aar siden, Carl Hildebrandt, Afdelingens første Formand, der omtalte sin Glæde over den Vækst, der havde været i Organisationsarbejdet, og bl. a. kom ind paa Historien med gamle Fabrikant Christoffersen i 1904. Efter 10 Dages Forløb sendte Fabrikanten Bud til Afdelingsformanden og bad ham om telegrafisk at tilkalde J. A. Hansen. Han havde hurtigt lært at respektere Arbejdernes Sammenhold. Endvidere talte Ernst Clausen, Alfred Christiansen, Olaf Petersen og Laur. Petersen, og der oplæstes forskellige Lykønskningstelegrammer fra Afdelingerne i Maribo, Nakskov og Sakskøbing samt Malernes Fagforening og Fællesorganisationen i Maribo.

Efter at Bordet var hævet, ryddedes Salen, og Dansen gik lystigt til Midnat, da den blev afbrudt af en Pause, i hvilken Afdelingen bød paa et Glas Punsch, da det nu var dens egentlige Fødselsdag, idet den er stiftet den 11. Marts. Senere fortsattes Dansen, og da Forbundets Formand Søndag Formiddag tog fra Holeby, var der endnu enkelte Festdeltagere tilbage paa Hotellet, ligesom andre vendte tilbage for i Fællesskab at fordybe sig i Mindet om en virkelig smuk og højtidelig Jubilæumsfest.

Stiftelsesfest i Odder Afdeling.

Lørdag den 10. Marts afholdt Afdelingen i Odder sin 23-aarige Stiftelsesfest.

Festen blev holdt i Centralhotellets smukke Festsal, hvor Afdelingens Medlemmer med Damer samledes om det festligt dækkede Bord. Her bød Afdelingens Formand, J. Overgaard, Velkommen og gav Ordet til Forbundets Sekretær, Vilh. Christensen, der efter Indbydelse var kommet til Stede.

Vilh. Christensen takkede for Indbydelsen og overbragte en Hilsen fra Forbundets Forretningsudvalg. Han omtalte de faglige Organisationers Stilling, saaledes som den er nu, og saaledes som den var, da Afdelingen for 23 Aar siden stiftedes, og at vi nu staar midt i en Krise, hvor mange af vore Kolleger har været arbejdsløse i aarevis, saaledes at vore arbejdende Kolleger har maattet paatage sig store økonomiske Byrder for at komme de arbejdsløse Kammerater til Hjælp, saa det er muligt for disse at holde den værste Nød bort fra Hjemmene. Vilh. Christensen udtalte, at vi før har været ude for en lige saa vanskelig Situation som nu, men ved trofast at holde sammen om Organisationen er vi kommet igennem, og det skal ogsaa nok lykkes denne Gang, blot vi bevarer Kammeratskabet og Sammenholdet. Vilh. Christensen sluttede med at takke for det gode Samarbejde, der altid havde bestaaet mellem Odder Afdeling og Forbundets Hovedledelse, og udbragte et Leve for, at dette ogsaa maatte være Tilfældet i Fremtiden.

Der blev derefter afsunget en i Dagens Anledning forfattet Sang, hvorefter Formanden i nogle velvalgte Ord takkede Forbundets Sekretær, fordi han var kommet til Stede. Nu hævedes Bordet, og Salen ryddedes, saaledes at Dansen kunde begynde, og det blev sent, før man skiltes efter at have tilbragt nogle Timer i kammeratligt Samvær.

Lønstatistik.

I Overensstemmelse med Hovedledelsens Beslutning er der som bekendt nu i Provinsafdelingerne paabegyndt Indsamling af Lønskemaer 4 Gange om Aaret for derigennem at faa udarbejdet en bedre Statistik, end Tilfældet hidtil har været, ikke mindst derved, at den hyppigere Bearbejdning fremskaffer et mere korrekt Billede af Lønningerne, end naar disse fremgaar af en enkelt Bearbejdning i Løbet af et Aar. Lønskemaerne indsamles i Februar, Maj, August og November, og medens de indsamlede Skemaer for November forlængst er bearbejdede og Resultatet udsendt til Afdelingerne, er Hovedkontoret i fuld Gang med Bearbejdelsen af det i Februar Maaned indkomne Materiale. Dette har været mindre end i November Maaned, og selv om det her maa tages i Betragtning, at Arbejdsløsheden paa det Tidspunkt, da Indsamlingen fandt Sted, har været noget større, er det et for ringe Antal Lønskemaer, der indkommer, idet kun mellem 60 og 70 pCt. af de arbejdende Medlemmer har udfyldt Skemaer. Vi erkender, at der i Begyndelsen kan være nogle Vanskeligheder ved Etableringen af en saadan regelmæssig Statistik-Optagelse, men paa den anden Side er Statistikkens Nødvendighed saa uomtvistelig, at Medlemmerne i egen Interesse bør bidrage til, at Materialet bliver det fyldigst mulige. Iøvrigt kan vi henvise til Forbundslovenes § 20, i hvilken det hedder:

> »Medlemmerne er pligtige til at udfylde de til statistisk Brug for Afdelingen eller Forbundet udgivne Lønskemaer eller Lister.
>
> Saafremt et Medlem af en Klub, eventuelt Klubben selv, nægter at udføre dette Arbejde eller afgiver urigtige Oplysninger, kan Afdelingsbestyrelsen inddrage de gennem Klubben givne Rettigheder, derunder Retten til Kontingentbetaling i Klubben. Saafremt dette ikke hjælper, kan Sagen forelægges Afdelingens Generalforsamling til Behandling efter nærværende Lovs § 12 c, hvilket ogsaa kan ske i Tilfælde, hvor førstnævnte Fremgangsmaade ikke lader sig anvende.«

Vi vil imidlertid gaa ud fra, at det ikke skal blive nødvendigt at bringe Paragrafen i Anvendelse, men at Medlemmerne i egen velforstaaede Interesse vil bistaa ved Lønskemaernes Udfyldning, saa meget mere, som der ved disses Indsamling og videre Bearbejdning udføres et ikke ringe Arbejde af Afdelingernes Tillidsmænd, som sikkert bedst vil føle sig paaskønnet derved, at ethvert arbejdende Medlem afgiver sit Lønskema. Parolen maa altsaa ved de fremtidige Opgivelser af Lønskemaer være:

Hver eneste arbejdende Kollega afleverer uden Undtagelse et rigtigt udfyldt Lønskema.

Fr. Vedsø:

Danmarks Industri.

Som Led i Oplysningsarbejdet fremkommer der stadig en Del Litteratur, der kan give vore Medlemmer forøget Indsigt paa Livets forskellige Omraader, og i de senere Aar er der bl. a. med Støtte af Arbejdernes Oplysningsforbund udgivet en Del Bøger og Pjecer, der særlig bør paakalde Arbejdernes Interesser, herunder ikke mindst vedrørende Bedriftsraadsspørgsmaalet, der jo for Tiden er stærkt fremme, særlig indenfor de tekniske Fag. Smedeforbundet har forlængst indset den Betydning, det har, at vore Medlemmer gennem Undervisning paa Arbejderskoler, ved Studiekredsarbejde, Foredrag og lignende, dygtiggøres til at kunne løse de Opgaver, som Bedriftsraadsspørgsmaalets Gennemførelse en skønne Dag vil give dem. Vi kan bl. a. her henvise til det Bedriftsraadskursus, som i September 1927 afholdtes paa Esbjerg Arbejderhøjskole, ligesom Smede-

forbundets Hovedledelse har besluttet ogsaa i Aar at lade afholde et tilsvarende Kursus.

En af Lærerne paa dette Kursus var Maskinmester Fr. Vedsø, der særlig behandlede Industriens Problemer, og Vedsø har nu udgivet en Bog, betitlet Danmarks Industri, som vi meget indtrængende vil anbefale alle vore Medlemmer at læse. Bogen behandler nogle af vort Lands Hovedindustrier paa en overordentlig letfattelig og interessant Maade, og ikke mindst gennem de Afsnit, der vedrører Jærnindustrien, mærker man Vedsøs Oprindelse fra Smedefaget. Skulde vi have noget at indvende imod Bogen, skulde det være dette, at de Problemer, som den behandler, er saa omfattende, at der ikke levnes Plads til en tilstrækkelig udtømmende Udredning, men da Vedsø for hvert Afsnit henviser til sine Kildeskrifter, og da hans Behandling af Stoffet i Virkeligheden virker som en Opfordring til at fordybe sig nærmere i det, virker Bogen i høj Grad som en Vækker af Lysten til for Alvor at sætte sig ind i Industriens store og indviklede Problemer. Til Forstaaelse af Krigstidens vilde Dispositioner indenfor Industrien har Vedsø i Bogen givet en lille, overordentlig interessant Analyse af A/S Nielsen & Winther.

En af Vedsøs gamle Elever, Formanden for Københavns Afdeling 11, S. A. Svendsen, der med megen Glæde har læst Bogen, har bedt os om at anbefale den, ikke mindst til Brug ved Studiekredsarbejdet rundt i vore Afdelinger, og vi kan ganske slutte os hertil, idet vi dog vil anbefale vore Medlemmer hver for sig at erhverve den. Naar Hensyn tages til dens Indhold, er det en billig Bog, den koster i enkelt Eksemplar 4 Kr., men ved Køb af mindst 20 Stk. er Prisen 3 Kr. pr. Stk. Bogen er udgivet gennem Nyt socialt Bibliotek, Martins Forlag, og kan erholdes gennem Partiboghandelen »Fremad«, Frederiksborggade 33, København K.

Den næste Bogpakke.

Socialdemokratisk Forbunds Tanke om i disse sløje Tider at lette Adgangen til at anskaffe sig et lille socialt Bibliotek til en meget billig Penge er faldet i god Jord.

Af Bogpakke Nr. 1, der indeholdt en Serie af Gustav Bangs Skrifter, er nu kun ganske faa Eksemplarer tilbage, saa hvis man vil være med fra første Færd, maa man skynde sig at indsende den her i Bladet tidligere trykte Bestillingsseddel.

Bogpakke Nr. 2, som tilbydes vore Medlemmer til Fortrinspris, omfatter følgende Skrifter: Engels: Socialismens Udvikling. — Grundlovssagens Historie. — Hurop: Rente og Ruin. — Karl Marx. Et Festskrift med Portræt. — Marx og Engels: Det kommunistiske Manifest. — Parvus: Verdensrevolutionen. — Skjoldbo: Socialismens Grundsætninger og Krav. — Socialdemokratiets Sangbog. — Stepnjak: Det underjordiske Rusland. Bogladeprisen er 6 Kr., men Bogpakken leveres vore Medlemmer til halv Pris.

Som man vil se, indeholder Samlingen to af de grundlæggende Skrifter for Socialdemokratiet, nemlig »Det kommunistiske Manifest« og »Socialismens Udvikling«, der burde være hver Mands Eje. Endvidere det interessante Festskrift i Anledning af Hundredaarsdagen for Karl Marx' Fødsel, hvori Mag. art. Nina Bang fortæller om Marx' Liv og Virke, hans Landflygtighed og fattige Kaar i London, og om Vennen Engels' højsindede Hjælp, medens Lærer Zoffmann og Lektor Bramsnæs kortfattet og klart redegør for Indholdet af Marx' Hovedværk: »Kapitalen«. Det er den eneste paa Dansk foreliggende samlede Skildring af vor store Læremesters Levnedsløb, og med Rette skrev Pressen ved Udgivelsen: »Enhver Arbejder bør eje denne Bog og kende Manden, der ofrede Arbejderklassen hele sit Liv«.

Ogsaa de øvrige Skrifter har almen Interesse, saaledes giver Grundlovssagens Historie en god og klar Oversigt over Grundloven fra 1849 op til 1915, som det burde være enhver politisk Interesserets Pligt at kende. Skjoldbos lille præmierede Skrift trækker de klare Linier op for, hvad Socialdemokratiet er og vil, ligesom Hurops »Rente og Ruin« belyser hele det usunde Forhold, der er en Frugt af det kapitalistiske System: Børssvindelen, Kuponklipperiet, Prioritet og Jordrente, Kreditsystemet o. s. v. Hvor aktuelt Skriftet er den Dag i Dag ses bedst af dette Citat: »Det er en komplet Misforstaaelse, at lav Arbejdsløn er en national Gevinst, thi i saa Fald maatte De forenede Stater være et Elendighedens Land og det polske Galizien et Paradis. Med lav Løn følger Elendighed, med høj Løn Velvære. Med lav Løn Kredit, med høj Løn kontant Betaling. Det kan selv de mest konservative Ordkløvere ikke bestride«.

Vi kan kun paa det varmeste anbefale vore Medlemmer at benytte sig af denne gunstige Lejlighed til at anskaffe sig et godt og billigt socialt Bibliotek, men da der sikkert vil blive mindst lige saa stor Efterspørgsel efter denne Bogpakke som efter den første, tilraades det snarest at indsende nedenstaaende Bestillingsseddel, der giver Ret til at faa Bogpakken for 3 Kr.

Bestillingsseddel.

Socialdemokratiets Forlag „FREMAD“,
Frederiksborggade 33, Kbhvn. K.

Undertegnede ønsker som Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark 1 Bogpakke Nr. 2 (Bogladepris 6 Kr.) **til Fortrinspris Kr. 3,00.**

Beløbet følger hermed — ønskes opkrævet.

Navn .....

Adresse .....

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
1463	Andersen, Gudmar B. I.	København	18. 2.07	Kbhvn. Afd.	7.11.25	Kbhvn. Afd. 3	26.11.26
16349	Aakesen, Aage Einar	—	17.12.92	„ „	18. 8.27	„ „ 14	19.11.27
13627	Agenskov, Bruno F. A. R.	—	5. 6.05	„ „	22. 9.27	„ „ 15	26.11.27
16153	Berntsen, Arne	Borøen, Norge	13. 4.92	„ „	27. 6.27	„ „ 12	12.11.27
16116	Børgesen, Ove	København	22.10.05	„ „	6. 4.25	„ „ 12	12.11.27
15846	Christensen, Adolf Theod.	Slagelse	4. 4.84	„ „	25. 5.27	„ „ 12	19.11.27
20202	— Hans Axel	Ringsted	25. 8.86	„ „	7.11.27	„ „ 15	26.11.27
30293	— Jens Peter	Sevel	22.12.06	Skive	9. 5.27	Skive	3. 9.27
15746	— Svend Aage	København	28.10.05	Kbhvn. Afd.	28. 3.25	Kbhvn. Afd. 14	5.11.27
17316	Christiansen, Hans Oluf	Nørre Vedby	11. 9.06	Slagelse	1. 5.27	Slagelse	7. 5.27
28648	Hansen, Carl Chr. B.	Simmendrup	6. 6.93	Haslev	23. 8.25	Haslev	26. 2.27
7394	— Hans Helge	København	14.12.05	Kbhvn. Afd.	25.10.24	Kbhvn. Afd. 13	12.11.27
460	— Martin Poul	—	3. 7.86	„ „ 1	16.11.05	„ „ 17	26.11.27
9378	Hegner, Axel Vald.	—	16. 9.84	Hillerød	26. 7.27	Hillerød	17. 9.27
13182	Henningsen, Johannes	Norre pr. Rødby	29. 6.80	Kbhvn. Afd.	23. 2.23	Kbhvn. Afd. 15	19.11.27
18099	Henriksen, Ejnar J.	København	30. 7.02	„ „	17.10.21	„ „ 14	19.11.27
17662	— Erik	Holbæk	6. 5.01	Holbæk	31.12.21	„ „ 11	26.11.27
23493	— Henry G. S.	København	6. 3.06	Kbhvn. Afd.	21. 5.25	„ „ 2	26.11.27
39780	Hønnicke, Ludvig	Haderslev	1.10.05	Holstebro	4. 2.26	„ „ 5	12.11.27
10232	Jensen, Aage	Butrup Rigstrup	24. 6.02	Holbæk	2.11.20	Holbæk	2. 4.27
5500	— Alfred	København	19. 2.98	Kbhvn. Afd. 1	30. 6.17	—	11. 6.27
5427	— Axel Georg	—	27. 2.87	„ „	12. 1.26	Kbhvn. Afd. 12	5.11.27
32504	— Kristian Bredahl	Lemvig	31. 1.00	Skive	2.11.19	Skive	13. 8.27
1545	— Kristian M.	København	15. 3.94	Kbhvn. Afd.	7. 7.27	Kbhvn. Afd. 5	12.11.27
17831	— E. K. J.	Silkeborg	11.11.97	Holstebro	1.11.16	Holstebro	24.10.25
20197	— Knud	København	16. 4.00	Kbhvn. Afd.	7.11.27	Kbhvn. Afd. 13	12.11.27
15980	— Oluf Lauritz	—	8. 4.02	„ „	2. 6.27	„ „ 12	19.11.27
38293	— Thorvald	Taaning	23. 5.01	Skive	15.10.24	Skive	7. 5.27
23011	Iversen, Poul Vald.	Lynge pr. Sorø	13. 5.06	Kbhvn. Afd.	16. 5.25	Kbhvn. Afd. 12	5.11.27
8311	Jarlhelt, Willy A. M.	Restrup	18.10.05	„ „	8. 5.26	„ „ 14	5.11.27
8957	Kjeldsen, Valdemar	Herløv	27. 1.91	„ „	22.11.24	„ „ 8	8.10.27
8341	Klæbel, Herbert	København	5.11.06	„ „	8. 5.26	„ „ 13	5.11.27
13945	Koefoed, Jakob Gerhard.	Paisley, Skotland	12. 9.05	„ „	6. 4.27	„ „ 15	5.11.27
9359	Larsen, Ludvig Arnold.	Saltrup	2. 4.07	Hillerød	18. 2.27	Hillerød	3. 9.27
36077	— Martin Knud	København	31. 3.04	Kbhvn. Afd.	11. 5.23	Kbhvn. Afd. 11	5.11.27
1425	Lange, Carl Emanuel	—	30. 6.06	„ „	6.11.25	„ „ 18	5.11.27
23322	Laudrup, Kaj Andreas	—	20. 3.04	„ „	13. 6.25	„ „ 14	5.11.27
38959	Lindgreen, Axel	Ø. Førubo Gävleborglen	9.11.97	Mjølby Afd. 201	14. 4.24	„ „ 14	26.11.27
10398	Maerker, John Axel	København	2.12.02	Kbhvn. Afd.	4.10.21	„ „ 12	29.10.27
7914	Møller, Carl H. Schach.	Helsingør	9. 4.03	„ „	29.10.24	Middelfart	2.10.26
35674	Nielsen, Gunnar	Rørby	9. 6.04	Holbæk	8. 5.23	Holbæk	30. 7.27
39140	— Johannes P.	Højrup	28. 4.04	D. Arbm. Forb.	22. 2.24	Helsingør	8.10.27
3884	— Markus Vilh.	Krogsbølle	2. 6.05	Slagelse	2. 5.26	Slagelse	26. 3.27
28091	— Torben A. Bjørn	Ferslev	3. 3.06	Ringsted	4. 5.25	Kbhvn. Afd. 14	5.11.27
16657	Nygaard, Henry H. Ib	København	12. 5.05	Kbhvn. Afd.	16. 4.25	„ „ 13	26.11.27
16442	Olsen, Carl Chr.	Hellerup	26.12.02	„ „	2. 8.27	„ „ 14	12.11.27
17798	— Johan Peter	Ejsing	15. 3.82	Holstebro	1.12.22	Holstebro	20. 8.27
18325	— Viggo A. Sofus	København	30.11.05	Kbhvn. Afd.	4. 5.25	Kbhvn. Afd. 12	29.10.27
15145	Ottesen, G. A.	Errindlev	15. 8.83	Skive	24. 7.06	Holstebro	13. 8.27
8261	Petersen, August	København	28. 2.07	Kbhvn. Afd.	7. 5.26	Kbhvn. Afd. 14	5.11.27
38910	— Willy S. Harry	—	28. 6.04	„ „	24. 4.24	„ „ 15	29.10.27
19791	Poulsen, Chr. Fr. Andr.	Lemvig	8. 5.91	Holstebro	27. 1.12	Holstebro	25. 9.26
2151	Preisler, Gunnar	København	27. 2.04	Kbhvn. Afd.	15. 8.25	Kbhvn. Afd. 8	5.11.27
12830	Rasmussen, Viggo M.	—	2. 7.07	„ „	3. 1.27	„ „ 17	12.11.27
33026	Sørensen, Carl	Hillerød	21. 4.02	Hillerød	14. 4.21	Hillerød	9. 4.27
6912	— Ferdinand	Skive	4. 8.06	Holstebro	1.11.25	Holstebro	25. 6.27
35266	— Frederik C. Chr.	København	9.10.78	Nakskov	4.11.22	Kbhvn. Afd. 12	12.11.27
37336	— Svend Aage	Skive	25. 4.03	Holstebro	1.11.23	Holstebro	23. 4.27
13724	Schultz, Johan	København	28. 2.98	Kbhvn. Afd.	12. 3.27	Kbhvn. Afd. 14	12.11.27
21285	Schøller, Jørgen	—	20.11.86	Kiel	15.12.12	„ „ 5	19.11.27
39980	Schøler, Robert v. E.	Frederiksberg	16. 6.05	Slagelse	25. 7.24	„ „ 14	26.11.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
15068	Segebrecht, Kai	København	2. 1.03	D.Elektr.Forb.	20.10.23	Kbhvn. Afd. 12	26.11.27
19066	Skovgaard, Laurits N. P. ..	Vestermarie	14. 6.04	Rønne	9. 1.27	Rønne	16. 7.27
16772	Thoms, Peter.....	St. Peter (Hamborg)	28. 2.83	Kbhvn. Afd.	9. 9.27	Kbhvn. Afd. 5	12.11.27
24271	Thomsen, Alex	Aalborg	2. 3.00	Aalborg	8. 8.19	Aalborg	20. 2.26
16152	Ulrich, Georg N. B....	København	6. 8.05	Kbhvn. Afd.	27. 6.27	Kbhvn. Afd. 15	2. 7.27
28148	Westh, Laurits Peter ..	Svaneke	14. 1.78	Rønne	9. 2.18	Rønne	13. 8.27

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Hørsholm: Johs. Christiansen, Gasværksvej 1.
Slagelse: A. Petersen, Slotsgade 43, 2.

Kasserere.

Horsens: J. Clausen, Fredensgade 11, 1. Træffes Kl. 5—6.
Langaa: A. Petersen, Fredebo.
Middelfart: Anton Jensen, Østre Stationsvej 8.
Sønderborg: J. Christiansen, Bagmos.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Marstal: Formand og Kasserer, Smed H. Christensen, Ommel.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 47163 for H. A. Nielsen er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 41. Bogen gøres herved ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 12674	Keller,	Gustav	(Kbhvn. Afd.)
- 11535	Petersen,	Richard Eivind	(—)
- 8524	Rasmussen,	Laurits Erhard	(—)
- 12896	Thiedecke,	Helmuth	(—)
- 37295	Olsen,	Georg Richard	(Holstebro Afd.)
- 21124	Jungersted,	Lars Julius	(Maribo Afd.)
- 30579	Andersen,	J. H.	(Nakskov Afd.)
- 24243	Schlüter,	Ernst	(—)
- 28661	Svendsen,	Rasmus	(—)
- 22497	Nielsen,	Carl Chr.	(Odense Afd.)
- 27915	—	Edmund	(—)

Medlem Nr. 39207, Gunnar Petersen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 15033 Hansen, Carl Jens Claudi
- 32426 Herling, Albert Julius
- 1060 Petersen, Leif E. E.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 15902	Nielsen,	Carl O.....	5. 6.15
- 7046	—	Johannes Alfred	6. 4.18
- 5420	Petersen,	Knud From	11. 6.10
- 25998	Sørensen,	Søren Chr. Tage.....	2. 2.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 3919	Andresen,	Chr. Georg	15.10.21
- 20476	Andreasen,	Poul G. B.	11.11.22
- 26577	Christensen,	Richard	7. 6.24
- 3541	Christiansen,	Ole Chr.	28. 3.25
- 2490	Fischer,	Peter.....	2. 7.27
- 15033	Hansen,	Carl Jens C.....	27. 8.27
- 35011	—	Chr. Vestergaard	14.11.25
- 32426	Herling,	Albert Julius.....	29.10.27
- 5050	Hjørne,	Henry Valdemar	10. 9.27
- 12840	Jensen,	Harry Michael	3. 9.27
- 23163	—	Leo	10. 9.27
- 32046	—	Olfert Peter	20. 3.26
- 26943	Jørgensen,	Robert Vilhelm	2.10.26
- 30948	Jacobsen,	Søren	27. 3.20

			Sidst betalt
Nr. 16637	Johnsen,	Knud Ove Laur.	22.10.27
- 14009	Justesen,	Jakob Just	12. 8.22
- 30164	Larsen,	Heinrich Chr.	22. 7.22
- 38625	Nielsen,	Axel Edvard	24. 7.26
- 3836	—	Harry	1. 5.26
- 33772	—	Niels Chr.	15. 8.25
- 31722	Petersen,	Axel C.	8.10.27
- 1060	—	Leif Edv. E.	22.10.27
- 4242	Richter,	Gustav A. L. V.	12. 2.27
- 18911	Schou,	Søren Sørensen	9. 7.27
- 11308	Sunason,	H. B.	12.11.21
- 26914	Søndervang,	Svend Chr. E.	25. 6.27
- 23881	Thygesen,	Willy	24. 9.21
- 14890	Ziersen,	Kaj Emil	27. 2.27

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 2.

Medlemmernes Bopæl 31. Marts.

Som det vil være bekendt for Medlemmerne, skal der hvert Aar pr. 31. Marts afgives en Medlemsfortegnelse til Staten over Arbejdsløshedskassens Medlemmer med Angivelse af Opholdskommune den 31. Marts, og af denne Fortegnelses Nøjagtighed er Kommunernes Tilskud til Arbejdsløshedskassen afhængig.

En fejlagtig Angivelse eller en Udeladelse betyder Tab af Kommunetilskud for et Medlem, og dette andrager navnlig i Aar et betydeligt Beløb.

Hovedkontoret og Afdelingskassererne har i de sidste Aar haft meget Besvær med at efterspore Adresser fra de foregaaende Aar, da Kommunerne og navnlig Landkommunerne rask væk nægter at betale, naar vi senere ikke kan fremskaffe bestemt Adresse paa Medlemmerne.

I Henhold til senest gennemførte Regler skal Medlemslisterne ydermere tilstilles de Kommuner, der indenfor en vis Frist fremsætter Krav derom.

Saavel Kasserere som Medlemmer maa derfor drage Omsorg for, at Afdelingerne kommer i Besiddelse af ikke alene den *Kommunes* Navn, hvor Medlemmet har Ophold den 31. Marts, men ogsaa nøjagtig betegnet Adresse. For Landkommuners Vedkommende, der bestaar af flere Sogne, maa ogsaa *Sognets* Navn, samt eventuel særlig *Stedbetegnelse* eller Navn paa Ejendommen, Medlemmet bor i, angives.

Medlemmerne maa selv indgive dette til Afdelingskassereren, da det ikke i alle Tilfælde kan lykkes denne at komme i Forbindelse med de enkelte Medlemmer inden 31. Marts.

Send en lille Seddel med Nummer, Navn og fuldstændig Adresse- og Kommuneangivelse pr. 31. Marts til Afdelingskontoret.

Kommunetilskuddet for et Medlem andrager ca. $^1/_6$ af Medlemskontingentet, og da dette i Regnskabsaaret 1927—28 har udgjort ca. 130 Kr., er det over 20 Kr., der tabes for hvert Medlem, for hvem der maa gives Afkald paa Kommunetilskud paa Grund af ufuldstændig Kommuneangivelse.

Bemærk Vedtægtens § 18, hvorefter Forsømmelser med Bopælsangivelse kan medføre *Tab af Understøttelsesret.*

Hovedkassereren.

Den internationale Højskole i Helsingør.

Den internationale Højskole i Helsingør har i Løbet af Vinteren foretaget store Udvidelser og bl. a. indrettet en ny Foredragssal, 11 nye Elevværelser og flere Badeværelser. Indvielsen af Foredragssalen, hvortil gamle Elever indbydes, finder Sted den 22. April.

Programmet for Sommerskolen, der varer fra 20. April til 10. Juli, er anlagt baade for Begyndere og Viderekomne i Sprog. Begyndere i Sprog faar Undervisning i Dansk, Regning, Samfundslære og Kulturhistorie og undervises baade af danske og indfødte Lærere i Engelsk og Tysk. De Viderekomne i Sprog faar foruden deres særskilte Undervisning i Sprog Lejlighed til at deltage i den Undervisning, der gives de udenlandske Elever, og som for en væsentlig Del bestaar i Foredrag og Studiekredse over internationale og sociale Emner.

Skolens faste Lærere er Englænderen Mr. Wait, Tyskeren Dr. Winkler, Danskeren Poul Hansen og Forstander Peter Manniche. Af udenlandske Lærerkræfter medvirker: Docent i Internationale Forhold ved Universitetet i London, Mr. Bailey, og Fru Gertrud Hermes, der er Leder af en Folkehøjskole i Sachsen, og som vil lede Studiekredse paa Tysk over Den aandelige Baggrund for den tyske Arbejderbevægelse.

Skemaer til Ansøgning om Understøttelse faas hos Arbejdernes Oplysningsforbund og Arbejdernes Fællesorganisation, Rosenørns Allé 12, København V., eller paa de respektive Fagforeningskontorer. I alle Tilfælde maa Ansøgning om Optagelse ske saa hurtigt som mulig til Forstander Peter Manniche, Helsingør.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 6 APRIL 1928 14 Aarg.

Til Majdemonstration.

Over Alverden klinger
begejstret Jubel idag.
Arbejdertogene svinger
med røde Faner og Flag
gennem den sløve, stirrende Masse,
frem til de aabne, sollyse Pladse.

Atter staar vi foran Majdagen, Verdens organiserede Arbejderes egne store Festdag, paa hvilken Hverdagens graa Vadmel faar et fint Islæt af Tusinder røde Faner, en Festdag præget af Arbejdshvile og Festglæde. Fra 1889 og indtil Verdenskrigens Afslutning var Dagen viet Kampen for Indførelse af 8-Timersdagen; siden er den viet Kampen for Opretholdelsen af Normalarbejdsdagen. Arbejderklassens Liv er stadig Kamp, først for at gennemføre sine Krav, og derefter for at fastholde det opnaaede. Modstanderne giver ikke frivilligt Afkald paa noget og er klar til, naar Lejligheden maatte tilbyde sig, atter at tage det afstaaede tilbage.

I Fredstraktaten af 28. Juni 1919 mellem Tyskland og de allierede Magter indeholdes i Artikel 13 en Del Bestemmelser om Oprettelse af en permanent Organisation til Fremme af international Regulering af Arbejdets Kaar, og det fremhæves, at det er paatrængende nødvendigt at drage Omsorg for en Regulering af Arbejdstiden, herunder Fastsættelse af en Maksimalarbejdsdag og -uge.

Jovrigt bestemtes det, at der skulde dannes en fast Arbejdsorganisation, bestaaende af to Led, en Generalkonference af Repræsentanter for Medlemmerne (d. v. s. de paagældende Stater) og et internationalt Arbejdsbureau.

Generalkonferencen skal afholdes saa ofte, det anses for nødvendigt, og mindst en Gang om Aaret. Paa Konferencen møder 4 Repræsentanter for hvert Land, 2 Regeringsdelegerede og 2 andre Delegerede, som skal repræsentere henholdsvis Arbejderne og Arbejdsgiverne i hver Stat; disse sidste Delegerede skal udpeges i Samraad med de faglige Organisationer, som i største Omfang repræsenterer Arbejderne og Arbejdsgiverne i vedkommende Land. Hver Delegeret kan være ledsaget af tekniske Raadgivere, og naar der skal behandles Spørgsmaal, som særlig angaar Kvinder, skal mindst en af de tekniske Raadgivere være en Kvinde.

I Fredstraktatens Overgangsbestemmelser blev Konferencens første Samling fastsat til at finde Sted i Oktober 1919 i Washington, og Punkt 1 paa Dagsordenen var: Gennemførelsen af Princippet om 8-Timersdagen og 48 Timers Uge.

I de almindelige Grundsætninger, som opsattes i Fredstraktatens Artikel 13, hed det:

„I Erkendelse af, at Lønarbejderens fysiske, moralske og intellektuelle Velvære fra et internationalt Standpunkt er af største Betydning, har de høje kontraherende Parter for at naa dette ophøjede Formaal oprettet det i første Afsnit nævnte og til Folkenes Forbund knyttede Organ (Konferencen og Arbejdsbureauet). De erkender, at Forskelligheder i Klimaet, Sæder og Sædvaner, i økonomiske Hensyn og industrielle Traditioner vanskeliggør den øjeblikkelige Indførelse af en

absolut Ensartethed i Arbejdsforholdene, men da de er overbevist om, at Arbejdet ikke bør betragtes udelukkende som en Handelsvare, formener de, at der kan findes Metoder og Principper til Reguleringen af Arbejdsforholdene, som alle industrielle Sammenslutninger burde anstrenge sig for at anvende, for saa vidt som de specielle Forhold, i hvilke de befinder sig, tillader det.

Blandt disse Metoder og Principper forekommer følgende de høje kontraherende Parter som værende af en særlig og paatrængende Betydning: 1) som ovennævnte ledende Princip siger, at Arbejdet ikke udelukkende bør betragtes som en Vare eller Handelsartikel. 2) Ret til at slutte sig sammen i alle Formaal, der ikke strider mod Loven, saavel for Arbejdsgiverne som for Arbejderne. 3) Udbetalingen til Arbejderne af en Løn, der sikrer dem en passende Levefod, saaledes som det forstaas i deres Tid og i deres Land. 4) Indførelse af 8-Timers Arbejdsdagen eller 48-Timers Arbejdsugen som et Maal, der skal naas overalt, hvor det endnu ikke er naaet. 5) Indførelse af en ugentlig 24 Timers Hvile, som om muligt skal indbefatte Søndagen. 6) Ophævelse af Børns Arbejde og Forpligtelse til i unge Mennesker af begge Køns Arbejde at indføre de nødvendige Indskrænkninger, saa at de kan fortsætte deres Uddannelse og sørge for deres legemlige Udvikling. 7) Princippet om lige Løn uden Hensyn til Køn for alle Arbejdere af lige Værd. 8) De i hvert Land med Hensyn til Arbejdsforholdene udstedte Forskrifter skal sikre alle de i Landet lovligt bosiddende Arbejdere en retfærdig økonomisk Behandling. 9) Hver Stat skal indrette en Inspektionstjeneste, i hvilken Kvinder skulde tage Del for at sikre Gennemførelsen af Loven og Forskrifterne for Arbejdernes Beskyttelse.

Uden at ville fastslaa disse Principper eller disse Metoder som fuldstændige eller endelige, mener de høje kontraherende Parter, at de er egnede til at danne en Ledetraad for Folkenes Forbunds Politik, og, dersom de vedtages af de industrielle Samfund, som er Medlemmer af Folkenes Forbund, og hvis de opretholdes helt og holdent i Praksis af dertil egnede Inspektionsmyndigheder, vil de være til stadig Velgerning for Lønarbejderne Verden over."

Paa Washington-Konferencen blev Konventionen om 8-Timersdagen vedtaget med 82 Stemmer mod 2. Det var Regeringerne og Arbejdsgiverne, som med Henblik paa Folkenes heltemodige Kamp for „Demokratiet" og „Folkenes Selvbestemmelsesret" følte sig forpligtet til en vis Gestus, thi stort andet er Konventionen om 8-Timersdagen til Dato ikke blevet. Ratificeringen, d. v. s. de enkelte Landes Tiltræden af Konventionen, er sket med bedrøvelig Langsomhed. Kun følgende Lande har tiltraadt: Belgien, Czekoslovakiet, Bulgarien, Chile, Grækenland, Indien og Rumænien. Under visse Betingelser har Østrig, Frankrig, Letland og Italien ratificeret.

I en Række Lande staar Spørgsmaalet om 8-Timersdagen ganske vist paa Dagsordenen, men med den Reaktion, som overalt gør sig gældende i det politiske Liv, skal man næppe vente sig synderlig meget Resultat. Det er da ogsaa betegnende, at den engelske Regeringsrepræsentant, Betterton, paa det sidste Møde i Arbejdsbureauets Forvaltningsraad afviste Ratificeringen for Englands Vedkommende og krævede, at Spørgsmaalet om Washington-Konventionens Revision blev sat paa Dagsordenen for næste Aars Arbejdskonference. At man hermed tilsigter et Attentat paa 8-Timersdagens Princip er hævet over enhver Tvivl. Den tyske Arbejderdelegerede Hermann Müller har da ogsaa udtalt, at den engelske Regerings Erklæring har tilintetgjort alle i de senere Aar udfoldede Bestræbelser til Gunst for et fredeligt Forhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere.

Her i Danmark forelagde Socialminister Borgbjerg i Rigsdagssamlingen 1924—25 en Række Lovforslag, som tilsigtede at give Regeringen Bemyndigelse til at ratificere en Del af de paa de internationale Arbejdskonferencer vedtagne Udkast til Konventioner, bl. a. Konventionen vedrørende 8-Timersdagen, men den samlede politiske Reaktion gik imod den socialdemokratiske Regerings Bestræbelser og forhindrede, at Forslaget blev ophøjet til Lov. Naar Modstanderne ikke ønsker 8-Timersdagen forankret i Lovgivningen, er det selvfølgeligt, fordi man haaber paa, at der skal blive Lejlighed til at sætte ind for at fratage Arbejderne dette kulturelle Gode, for hvis Opnaaelse der blev kæmpet gennem en Menneskealder.

Vi maa altsaa fortsat, indtil det lykkes at bryde den politiske Reaktions Modstand, leve paa Overenskomsternes Bestemmelser angaaende Arbejdstiden. Men der lures stadig fra Arbejdsgivernes Side paa at faa 8-Timersdagen ødelagt, og Arbejdstiden forlænget. I Aaret 1927 har 31 Numre af Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad behandlet „8-Timers-Arbejdsdagen ude og hjemme", og saa langt som til Bulgarien, Rumænien, Ungarn og Grækenland rækker Arbejdsgiver-

foreningens Argusøjne, naar det drejer sig om at finde Stof til Præparering af Arbejdsgivernes Uvilje mod 8-Timersdagen.

Vi er dog tilbøjelige til at tro, at danske Arbejdsgiveres Spekulation i Ødelæggelsen af 8-Timersdagen mere er dikteret af Lysten til paa alle Maader at forringe Arbejdernes Vilkaar end af Overbevisningen om, at en Forlængelse af Arbejdstiden vil gavne Samfundet i Almindelighed og Industrien i Særdeleshed. Thi det er jo en Kendsgerning, hvad ogsaa den enkelte Arbejdsgiver maa indrømme, at 8-Timersdagen har medført en Arbejdseffektivitet, som langt overstiger, hvad der præsteredes under den tidligere længere Arbejdstid, samtidig med, at 8-Timersdagen langt bedre end en længere Arbejdstid egner sig for Etableringen af en mere rationel Drift gennem Skiftehold. En Forlængelse af Arbejdstiden vil uvægerligt betyde en Sænkning af Arbejdseffektiviteten, en ringere Arbejdsydelse i den samme Tidsenhed og dermed en dyrere Drift for Arbejdsgiverne samt større Vanskeligheder ved Etablering af Flerholdsdrift. I Virkeligheden er en Forlængelse af Arbejdstiden i Modstrid med de rationelle Teorier, der nu lægges til Grund for den moderne Produktion, der fordrer en meget høj Arbejdspræstation af den enkelte Arbejder, og som snarere forudsætter en Forkortelse af Arbejdstiden end det modsatte.

Men selvfølgelig ligger der en Fare for Arbejdsgiverne i 8-Timersdagen, nemlig at der derved gives Arbejderne Tid til Dygtiggørelse. Hele den mægtige Oplysningsvirksomhed, som i de senere Aar er iværksat blandt Arbejderne, og som herhjemme har faaet sit Udtryk i Arbejdernes Oplysningsforbund, er jo netop kommet i Stand paa Baggrund af 8-Timersdagen. Arbejderhøjskoler og Studiekredse trives som ingensinde før, og med den stigende Oplysning følger naturligt Krav fra Arbejdernes Side om større Hensyntagen til dem fra Arbejdsgivernes Side og om større Indflydelse paa Arbejdsforholdene. En forlænget Arbejdstid vilde virke sløvende paa Arbejdernes Oplysningstrang og hæmmende paa Udviklingen af Værkstedsparlamentarismen.

Forøvrigt er Arbejdsgivernes Spekulation i Forlængelse af Arbejdstiden haablos. Et Angreb paa 8-Timersdagen vil møde en kompakt Modstand hos en enig Arbejderklasse, der vil være klar til at kæmpe til det yderste for Bibeholdelse af 8-Timersdagen. Og Arbejdsgiverne har jo Erfaring for, at Arbejderne kan kæmpe et Stykke længere end Industrien kan taale. Intet vil i højere Grad være i Stand til at stille Arbejderne paa samme Kampfront end Angreb paa 8-Timersdagen. Vil vi derfor bidrage til at forhindre en saadan ødelæggende Kamp, saa lad os paa haandgribelig Maade vise Modstanderne ved i størst mulig Udstrækning at deltage i de forestaaende Majdemonstrationer, at vi ikke lader os 8-Timersdagen fravriste. Arbejderne bør ikke slaa sig til Taals med, at den er overenskomstmæssig fastlagt, de maa være klar over, at der lures paa en Lejlighed til at faa Arbejdstiden forlænget. Lad os derfor fratage Modstanderne af 8-Timersdagen Haabet om at kunne ødelægge denne ved alle Mand at møde til Majdemonstration.

Krisefonden.

Foranlediget ved de fra mange Sider rejste Spørgsmaal som Følge af Krisefondens Lukning for Udbetaling den 1. Marts skal i det efterfølgende gives en Redegørelse for saavel Krisefondens egen Virksomhed som Spørgsmaalenes Opstaaen i Almindelighed.

Krisefonds for Arbejdsløshedskasser er ikke noget nyt, idet der allerede i Tilslutning til den reviderede Arbejdsløshedslov af 8. April 1914 oprettedes Krisefonds indenfor de enkelte Arbejdsløshedskasser, til hvilke der henlagdes 5 pCt. af det ordinære Kontingent. Betingelserne for, at disse kunde træde i Virksomhed var, at Ledighedsprocenten skulde være 50 pCt. over en udregnet Gennemsnitsledighed, og at Ledigheden havde haft dette Omfang i hver af de 2 sidst forløbne Maaneder. Disse Krisefonds kom ikke til at virke med Udbetaling, dels fordi det varede for længe, inden de opnaaede at have den dertil fornødne Kapital, ligesom ogsaa de efterfølgende Aar ikke bød paa Arbejdsløshed af krisemæssigt Omfang. Desuden gennemførtes for Tidsrummet 1917—20 en ekstraordinær Lovgivning, der overflødiggjorde saadanne Krisefonds.

Med den Arbejdsløshedslov, der traadte i Kraft med Begyndelsen af Aaret 1922, ophævedes Krisefonden, og alle opsparede Beløb overførtes til Arbejdsløshedskassernes ordinære Beholdning, hvorimod Kasserne fremdeles indtil Lovrevisionen i Marts 1924 udredede 5 pCt. af det ordinære Kontingent, som indgik i den fra 1922 oprettede Arbejdsløshedsfond.

Arbejdsløshedsfondens Virksomhed med i Forening med Kommunerne at udrede ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse ophørte som bekendt den 1. Oktober 1927, og samtidig indførtes i Arbejdsløshedsloven Bestemmelsen om, at Kasserne kunde oprette Krisefonds, og til det indbetalte Kontingent — mindst 20 pCt. af det ordinære — erholde et Tilskud svarende til det, der ydes til Kassernes ordinære Kontingent. Foruden Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse gjorde kun 2 mindre Kasser Brug af Bestemmelsen, hovedsagelig fordi Arbejdsløshedskasserne ikke evnede at paatage sig den

forøgede Byrde, men i andre Tilfælde, fordi Kasserne foretrak at forøge de gældende Antal Understøttelsesdage pr. Aar. Hvad der navnlig hindrede Kasserne i at oprette Krisefonds var manglende Startkapital, idet det stod klart for alle, at skulde Oprettelsen af en Krisefond have nogen Betydning, maatte den kunne paabegynde sin Udbetaling straks ved Oprettelsen, og for vort Vedkommende kom man som bekendt udover Vanskelighederne derved, at de 4 respektive Forbund indskød en Sum af 20 Kr. pr. Medlem som Startkapital.

Om Nødvendigheden af paa daværende Tidspunkt at gaa til Oprettelse af en Krisefond kan der bagefter muligvis diskuteres ud fra den Kendsgerning, at de kommunale Understøttelses- og Arbejdsforanstaltninger i ret omfattende Grad har afbødet den ekstraordinære Understøttelses Bortfald, men paa daværende Tidspunkt kunde man bortset fra København og enkelte større Byer intet vide om Kommunernes Stilling, og der maatte regnes med, at et meget stort Antal af vore Arbejdsløse saavel i By- som Landkommuner vilde komme ud for at staa uden Understøttelse efter 1. Oktober, ligesom det fremdeles er en Kendsgerning, at et ikke ringe Antal af vore Arbejdsløse gennem Krisefonden har faaet en Understøttelse, som de ellers ikke vilde have kunnet oppebære, eller i hvert Fald en bedre Understøttelse end den, der i en stor Række af Kommuner er ydet de Arbejdsløse.

Det var naturligvis et Afbræk, at Fonden den 1. Marts maatte indstille sine Betalinger, fordi der manglede en Ubetydelighed i Ledighedsprocentens Størrelse, men den samme Vanskelighed var man ogsaa ude for med Hensyn til den ekstraordinære Understøttelse, der, som det vil erindres, standsedes for vort Fags Vedkommende i Tiden August 1924—Februar 1925, men der er den Forskel, at Reglerne for den ekstraordinære Understøttelse var mere bevægelige, medens Reglerne for Krisefonden fraset en vis Graduering er saa absolutte, at en Brøkdel af en Procent kan gøre Udslaget.

Betingelserne for den ekstraordinære Understøttelses Indtræden var, at et Fag i de 2 sidst forløbne Maaneder havde haft en Arbejdsløshed, der laa mindst 50 pCt. over Gennemsnittet af de sidste 14 Aar for den paagældende Maaned, dog saaledes, at man ved Gennemsnitsberegningen udskød de 2 Aar, der havde den højeste Procent, men dertil kommer, at Anerkendelse for ekstraordinær Arbejdsløshed kunde opnaas, selv om Arbejdsløsheden ikke havde det førnævnte Omfang, saafremt Arbejdsløsheden havde en saa lang Varighed, at en større Del af de Arbejdsløse havde opbrugt deres vedtægtsmæssige Understøttelse, og endelig kunde Udbetalingen af ekstraordinær Understøttelse opretholdes i indtil 2 Maaneder efter, at Ledighedsprocenten var gaaet ned under den fastsatte Grænse.

For Krisefondens Vedkommende sammendrages Gennemsnittet derimod for en Periode af 10 Aar, ligeledes med Udskydelsen af de to Aar, hvor Arbejdsløsheden er højest, men da Arbejdsløsheden i vort Fag, som forøvrigt i de fleste Fag, er forløbet paa den Maade, at Ledigheden har været størst i de senere Aar, hvorimod Ledighedsprocenten i Aarene 1914—18 var lavere, for et Par af Aarene endog særdeles lav, saa bliver Resultatet, at Gennemsnittet bliver højere, naar man holder sig til de sidste 10 Aar. Til dette Gennemsnit skal efter Loven, jfr. vor egen Krisefondsvedtægt § 1, lægges 70 pCt., hvis den gennemsnitlige Ledighed er 10 pCt. eller derunder, men Tillægget sænkes gradvist ned til 40, efterhaanden som Gennemsnitsprocenten stiger til 20, idet Tillægsprocenten falder med 3 for hver Gang, Gennemsnitsledigheden stiger med 1 pCt. Med denne Graduering er imidlertid ogsaa al Bevægelighed ophørt, og det udregnede Resultat vil blive bestemmende uden Hensyn til, om Differencen er større eller mindre. Saaledes var det ogsaa Tilfældet for vort Vedkommende i Februar Maaned, idet vi da havde 26 pCt. Arbejdsløse, men for at kunne opretholde Udbetalingen efter 1. Marts skulde have haft 27,4 pCt.

Vi skal nedenstaaende i Tal angive, hvorledes Arbejdsløshedskassens Ledighedsprocenter har stillet sig til de af Loven krævede Gennemsnitsprocenter og Tillæg henholdsvis for de sidste 12 Maaneder, den ekstraordinære Arbejdsløshed bestod, og for de 6 Maaneder, der er hengaaet siden Oprettelsen af Krisefond.

Ekstraordinær Arbejdsløshed.

Oktober 1926—September 1927.

(Oplysningerne er for Maaneden forud.)

	Gennemsnitsprocent for 14 Aar	Med Tillæg af 50 pCt.	Virkelig Ledighedsprocent i Maaneden
September	7,6	11,4	28,7
Oktober	8,2	12,3	29,2
November	9,5	14,2	30,5
December	12,0	18,1	33,2
Januar	13,6	20,4	35,1
Februar	13,8	20,7	32,1
Marts	13,1	19,7	27,8
April	10,5	15,6	34,8
Maj	9,5	14,3	24,5
Juni	9,6	14,4	23,1
Juli	8,9	13,4	21,9
August	9,1	13,7	21,2

Oktober 1927—Marts 1928.

(Tallene for September haves ikke.)

	Gennemsnitsprocent for 10 Aar	Tillæg 40—70 pCt.	Tilsammen	Virkelig Ledighedsprocent i Maaneden
Oktober	12,27	64 pCt.	20,12	21,2
November	14,01	58 -	22,13	23,0
December	16,80	52 -	25,53	25,5
Januar	18,80	46 -	27,45	27,6
Februar	19,17	43 -	27,41	26,0
Marts	18,29	46 -	26,70	24,1

Tager man Hensyn til, at Gennemsnitsprocenten, som udkrævedes i Marts 1927, var 13,1 pCt., medens der for April 1927 kun krævedes 10,5 pCt., vil der, uanset at Beregningen nu foregaar for et kortere Aaremaal, være en Mulighed for, at Kassen opfylder Betingelserne med Hensyn til April Maaned, og hvis det samme gør

sig gældende for Maj Maaned, vil Krisefondens Udbetalingsvirksomhed altsaa paany aabnes den 1. Juni, men denne Mulighed beror naturligvis paa, at Arbejdsløsheden ikke foretager større Svingninger nedefter. Om Ønskeligheden af det sidste er der vel iøvrigt ingen Tvivl, selv om Virkningen heraf skulde være, at Krisefonden ikke foreløbig kommer til at genoptage sin Udbetalingsvirksomhed.

Ved Rigsdagssamlingens Slutning forelagde Indenrigsministeren 3 Lovforslag, hvoraf det mest indgribende var Forslaget om Ændring i Hjælpekasseloven og gik ud paa at sætte Bom for Kommunernes eller rettere Hjælpekassernes Bestræbelser for at komme de Arbejdsløse til Hjælp, idet der fastsattes meget snævre Grænser for, hvad Hjælpekasserne maatte foretage sig i den Retning. Det andet Forslag, hvis økonomiske Rækkevidde ikke var af større Virkning, var et Tilskud fra Arbejdsløshedsfonden til særlig haardt anspændte Hjælpekasser for Aaret 1927—28, og det tredie Forslag omhandlede Udlaan af Arbejdsløshedsfonden til visse Arbejdsløshedskasser, d. v. s. saadanne, som vilde oprette Krisefonds. Laanet skulde udgøre 15 Kr. pr. Medlem, saasnart det paagældende Fag selv havde tilvejebragt andre 15 Kr., hvilket skulde ske indenfor en Tidsfrist af 30 Uger.

Det førstnævnte Forslag om Hjælpekasseloven naaede ikke at blive færdigbehandlet i Rigsdagen, medens de 2 sidstnævnte Forslag under Behandlingen sammenfattedes i et Forslag, der gennemførtes paa en af Rigsdagssamlingens sidste Dage, efter at der var opnaaet forskellige Forbedringer, bl. a. den, at af de 15 Kr., som Fonden skulde udrede, skulde de 10 Kr. være et Tilskud, der ikke skulde tilbagebetales, og de 5 Kr. et Laan, der var rentefrit i en Aarrække.

Iøvrigt afgav Indenrigsministeren under Lovbehandlingen bindende Tilsagn om ved næste Rigsdagssamlings Begyndelse at forelægge Forslag om Ændring i de Regler, hvorefter Krisefondens Udbetalinger kan træde i Kraft.

Arbejdsløshedskasserne skal i den nærmeste Tid drøfte Stillingen til Oprettelse af Krisefonds under de nu forandrede Forhold. For vor Kasses Vedkommende er Stillingen formentlig den, at vi i Kraft af, at vi har haft den i den nye Lov krævede Beholdning, maa kunne faa tilsvarende Tilskud og eventuelt Laan som de Kasser, der nu vil oprette Krisefonds, selv om Forholdet er det, at vi i Øjeblikket ikke har en saa stor Beholdning.

Forholdet stiller sig iøvrigt saaledes, at Fonden begyndte sin Virksomhed med en Startkapital paa 562.000 Kr. Kontingentindtægten for de første 6 Maaneder, der endnu ikke er helt opgjort, vil andrage ca. 370.000 Kr. eller sammenlagt med Startkapitalen 932.000 Kr. Udbetalingen har i de 5 Maaneder, den er foregaaet, udgjort

for Oktober Maaned	.....	145.981 Kr.
- November —	.....	155.078 -
- December —	.....	141.008 -
- Januar —	.....	100.408 -
- Februar —	.....	108.780 -
Tilsammen...		651.255 Kr.

hvorefter der pr. 31. Marts vil blive en Beholdning paa knapt 300.000 Kr. Hertil maa man lægge Kontingentet for de 6 Sommermaaneder anslaaet til 370.000 Kr. plus de offentlige Tilskud, 35 pCt. af det i Halvaaret Oktober—April indgaaende Kontingent eller ca. 130.000 Kr. De offentlige Tilskud vil, specielt for Kommunetilskudenes Vedkommende, først fremkomme senere paa Aaret, men det er Midler, som er indvundne i Tilslutning til det foregaaende Aar, og der kan i givet Fald skaffes Udvej for at kunne disponere over dem. Fra den saaledes fremkomne Sum paa ca. 800.000 Kr. maa imidlertid drages, hvad der eventuelt for Maanederne Juni, Juli, August og September kan blive udbetalt, men mere end 300.000 Kr. vil dette næppe kunne dreje sig om, eftersom en stor Del af de Arbejdsløse har faaet deres fulde Krisefondsunderstøttelse og ikke før 1. Oktober vil blive berettiget dertil paany.

Vi kan altsaa under heldige Forhold regne med at faa ½ Mill. Kr. disponibel pr. 1. Oktober og kan yderligere i hvert Fald for første Halvaars Kontingents Vedkommende paaregne et Tilskud fra Arbejdsløshedsfonden i Henhold til de i selve Arbejdsløshedsloven værende Bestemmelser samt dertil det forsinkede Starttilskud efter den ved Rigsdagssamlingens Slutning i Aar vedtagne Lov.

Som det ogsaa vil fremgaa af en anden Artikel her i Bladet, vil der i den tilstundende Sommer blive rig Anledning til økonomiske Overvejelser.

Arbejdsløshedskassens Ekstrakontingent.

Som Medlemmerne vil erindre, begyndte Arbejdsløshedskassen sit Regnskabsaar for 1927—28 med et Ekstrakontingent paa Kr. 1,50 pr. Uge, hvilket Ekstrakontingent fordeltes paa Kassens samtlige Medlemmer uden Hensyn til, om de var arbejdende eller arbejdsløse, men ved Siden af havde man saa den Ordning med de respektive Fagforbund, at disse udredede Ekstrakontingentet for de arbejdsløse og syge Medlemmer m. v. Naar man fulgte denne Fremgangsmaade, var det fordi det ensartede Kontingent for det første betød en stor Besparelse i Arbejdet ved Udregningen af Kommunetilskud til Kassen, en Lettelse, der kom baade Arbejdsløshedskassen, Direktoratet og Kommunerne tilgode, men samtidig kunde Ekstrakontingentet sættes lavere, naar der beregnedes for alle Medlemmer, end hvis det kun havde været paalignet arbejdende Medlemmer alene, saaledes som Fremgangsmaaden var i tidligere Perioder, hvor der var Paaligning af Ekstrakontingent. Skulde den gamle Form have været anvendt, vilde Ekstrakontingentet paa daværende Tidspunkt i Stedet for Kr. 1,50 være blevet Kr. 2,00, og det er saaledes de arbejdende Medlemmer, der har faaet Lettelsen, ved at Paaligningen omfatter alle Medlemmer, og ved at man har ladet For-

bundskassen undgælde for de Arbejdsløses og syges Fritagelse for Ekstrakontingent. Senere hen kom den særlige Paaligning i Anledning af Krisefondens Opretelse, hvorved det samlede Ekstrakontingent forhøjedes til Kr. 1,75 pr. Uge, men saaledes at Arbejdsløshedskassens Andel nedsattes til Kr. 1,25, medens der til Krisefonden maatte overføres 50 Øre pr. Uge. Da man ogsaa med Hensyn til det udvidede Ekstrakontingent fulgte samme Fremgangsmaade med at lade Forbundene betale for de arbejdsløse og syge m. v., blev Forholdet det, at der i stærkere Grad lagdes Beslag paa Kampfondens Midler. Man havde ved Ekstrakontingentets Begyndelse regnet med — i hvert Fald for den store Gruppe, Smede og Maskinarbejdernes Vedkommende —, at Forbundet til Dækning af de Arbejdsløses Kontingent kunde bruge de løbende Indtægter, altsaa den Del af Forbundskontingentet, der Uge for Uge indgaar i Reservefonden, saaledes at den Kapital, der var i Behold, forblev urørt, men dette har ikke kunnet holde Stik, dels fordi Forbundet har maattet anvende mere til Dækning af Ekstrakontingent end de løbende Indtægter, hvilket navnlig har gjort sig gældende siden 1. Oktober, da Ekstrakontingentet blev forhøjet, og dels blev der som bekendt til Start af Krisefonden udlaant et Beløb paa 20 Kr. pr. Medlem. Den Omstændighed, at Forringelsen af Kampfonden er blevet større end paaregnet, vil ganske afgjort medføre, at der i Sommerens Løb maa ske Overvejelser med Hensyn til at skaffe Dækning for en Del af det forbrugte og til Udligning for den efterfølgende Tid, saafremt Tallet paa Arbejdsløse stadig vil kræve et lige saa stort Tilskud fra Forbundenes Side.

Ved Ekstrakontingentets Paaligning beregnede man, at der for Regnskabsaaret 1927—28 skulde tilvejebringes noget over 2 Mill. Kr. udover de ordinære Indtægter, for at Arbejdsløshedskassen skulde kunne klare Udgifterne til den vedtægtsmæssige Understøttelse, og man var paa det Tidspunkt, da Beregningen foretoges, af den Opfattelse, at det foregaaende Regnskabsaar 1926—27 vilde slutte med en Balance uden nogen videre Beholdning, saaledes at Regnskabsaaret 1927—28 vilde begynde paa bar Bund og ogsaa ende paa bar Bund, forudsat at Arbejdsløsheden holdt sig. Der skete dog det, at Arbejdsløshedskassen sluttede Regnskabsaaret 1926—27 med en Formue paa knapt ½ Mill. Kr., hvoraf dog kun ca. Kr. 300.000,00 var disponibel Beholdning, medens det øvrige dels henstod hos Afdelingerne som Forskud eller forefandtes som Obligationsandel, der ikke var belaant. Paa en Tid, hvor Udbetalingen af Understøttelse i en enkelt Maaned kan gaa op over ½ Mill. Kr., betyder en disponibel Beholdning paa Kr. 300.000,00 imidlertid ingen som helst Sikkerhed for Opfyldelsen af Arbejdsløshedskassens Forpligtelser overfor de Arbejdsløse, idet en forholdsvis ringe Stigning meget hurtigt kan bringe en saadan Beholdning ud af Verden. Imidlertid bragte Sommeren 1927 alligevel det økonomiske Resultat, at man turde nedsætte Ekstrakontingentet med 25 Øre, der som før nævnt overførtes til Krisefonden, og Haab om, at man alligevel klarede Vinteren igennem. Dette har ogsaa vist sig at være Tilfældet, og Regnskabsaaret vil formentlig slutte med en Formue, der er en Del større end ved det foregaaende Aars Udgang, muligvis endda henimod det dobbelte, men selv dette betyder ikke nogen Sikkerhed, saalænge Forholdet stadigvæk er det, at der skal bruges 1½ å 2 Mill. Kr. mere i Løbet af 1 Aar, end de ordinære Indtægter andrager. Ganske vist vil det kommende Aar medføre, at Kassen faar Stats- og Kommunetilskud af Ekstrakontingentet, og hvis man havde haft de tidligere Former for Stats- og Kommunetilskud, der tilsammen androg ca. 62 pCt. af Kontingentet, vilde der ad den Vej kunne indvindes en væsentlig Kontingentlettelse for Medlemmerne, men nu da Velsignelserne af den Madsen Mygdalske Regerings Lovgivningsarbejde ogsaa begynder at vise sine Virkninger for Kassernes vedtægtsmæssige Forhold, eller ved at vi næppe kan paaregne samlet offentligt Tilskud af mere end 35 pCt., saa betyder den Omstændighed, at vi ogsaa faar offentligt Tilskud af Ekstrakontingent, ikke stort mere, end at vi kan tage de samme Tilskud hjem, som vi tidligere havde uden Ekstrakontingent. Der skal altsaa ogsaa for indeværende Aar regnes med Tilvejebringelse af Ekstrakontingent for Arbejdsløshedskassen paa i hvert Fald 1½ Mill. Kr., og ved Siden heraf staar hele Krisefondsspørgsmaalet stadigvæk som et stort Eksperiment, paa hvis økonomiske Udfald vi maa have vor Opmærksomhed henvendt.

Om selve Krisefondens Virksomhed findes der andet Steds i Medlemsbladet en Udredning, og der skal derfor blot her paapeges, at det Budget, hvormed Krisefonden var startet, var af den Beskaffenhed, at det maatte paaregnes, at saavel den overførte Startkapital paa ca. Kr. 550.000,00 som det paalignede Kontingent 50 Øre pr. Medlem vilde være brugt, ligesom der eventuelt paa Forhaand vilde være disponeret over de offentlige Tilskud, saaledes at man pr. 1. Oktober vilde have staaet overfor en tilsvarende Kraftanstrengelse for at holde Fonden igang, som Tilfældet var ved dens Oprettelse.

Noget bedre har Forholdet artet sig, idet Udgiften har været ringere end forventet, hvortil saa kommer, at Fonden pr. 1. Marts maatte standse sine Udbetalinger, fordi Arbejdsløshedskassen med Hensyn til Arbejdsløsheden ikke opfyldte de i Loven fastsatte Betingelser. Selv om det imidlertid har stillet sig gunstigere end forventet, er Resultatet dog langt fra saadan, at Krisefonden alene ved Medlemskontingentet og det offentlige Tilskud vil kunne klare sig, hvis Arbejdsløsheden holder sig paa den nuværende Størrelse, og hvis Fonden skal stilles overfor at holde Udbetalingerne gaaende i 12 Maaneder.

Under disse Omstændigheder var der selvsagt ingen Tale om, at det Ekstrakontingent, der for Tiden betales, kunde nedsættes pr. 1. April i Aar, og der er sikkert heller ikke mange af vore Medlemmer, der har regnet med den Mulighed, men vi har dog ment, at det var rigtigt overfor Medlemmerne at gøre Rede for, hvorledes Forholdene havde udviklet sig, og i hvert Fald i store Træk begrunde Nødvendigheden af Ekstrakontingentets Opretholdelse. Skulde Sommeren til Trods for alle daarlige Varsler blive bedre, og der derigennem tilvejebringes en større Reserve for Arbejdsløshedskassen, kan der blive Anledning til mod Sommerens

Slutning at tage under Overvejelse, om Ekstrakontingentet til selve Arbejdsløshedskassen kan indskrænkes noget, men paa den anden Side skal saa samtidig Forbundenes økonomiske Evner tages med i Overvejelserne set under Hensyn til, at Overenskomsterne i Jærnindustrien udløber til 1. Februar næste Aar.

Direktør Overgaard og Arbejdslønnen.

Atter har det danske Folk, Gud ved for hvilken Gang, faaet at vide, at den danske Arbejdsløn er for høj, og at det er den, som er Skyld i, at den danske Industri ikke kan konkurrere med Udlandet. Det er A/S Burmeister & Wains Direktør, Chr. Overgaard, der i sin Egenskab af Formand for Industriraadet ved Industriforeningens og Industriraadets Generalforsamling den 29. Marts holdt en Tale, i hvilken Regeringen hyldes, Ministeriet Stauning kritiseres, og Fagforeningerne gøres medansvarlige for det høje Prisniveau herhjemme. Af Direktør Overgaards Udtalelser hidsætter vi nogle af de mest karakteristiske:

»En Del af det nødvendige Deflationsarbejde blev udført forrige Rigsdagssamling, og vi skylder Regeringen en uforbeholden Anerkendelse af det, der da blev udrettet . . . . . .

Til den største Skade for Erhvervslivet forsømte Ministeriet Stauning dette Arbejde, der var en nødvendig Konsekvens af Kronestigningen . . . . . .

Fagforeningerne har imidlertid ogsaa deres store Andel i Ansvaret for det skæbnesvangre Misforhold mellem Pris- og Omkostningsniveauet her i Danmark og i det med os konkurrerende Udland.

I Foraaret 1925 var den danske mandlige Arbejders Gennemsnitsfortjeneste 108 Guldøre pr. Arbejdstime, og i Dag tjener han 135 Guldøre i Timen. Det nytter ikke, at man heroverfor fremhæver, at en Arbejder ikke faar mere for 135 Guldøre i Dag, end han i Foraaret 1925 fik for 108 Guldøre, der den Gang var 162 Papirøre.

I Konkurrencen med Udlandet er det nemlig Lønudgifternes virkelige Størrelse, der bestemmer Udfaldet af Kappestriden, og jeg ser intet Sted noget Moment, der kan bevirke, at den danske Industri i Dag kan betale 30 pCt. mere i Arbejdsløn end for 3 Aar siden. Følgerne af, at et saadant Lønniveau kræves opretholdt, viser sig i Arbejdsløshedsstatistikken. I Begyndelsen af Marts Maaned 1925 var der 44.000 Arbejdsløse, og paa samme Tidspunkt i Aar var Tallet 72.000. Tager man de enkelte Industrifag, bliver Forskellen endnu tydeligere. Af Smede og Maskinarbejdere er der nu 6500 Arbejdsløse mod for 3 Aar siden 3500, for Tekstilarbejdere er Arbejdsløshedstallet i Dag 2000 og var den Gang 1000, og for Skotøjsarbejderne er Arbejdsløsheden nu 1100 mod i Marts 1925 kun 300, af Skræddere og Syersker er tilmeldt som Arbejdsløse 2100, og den Gang var Tallet kun 500.

Det forekommer mig at være ganske umuligt at benægte Sammenhængen mellem disse to Ting: Stigningen i Guldlønnen og Stigningen i Arbejdsløsheden. Det er Aarsag og Virkning, vi her staar overfor, og det nytter lidet at begræde Virkningen, naar vi ikke vil bekæmpe Aarsagen. Jeg vil derfor atter stille Fagforeningerne overfor det Ansvar, de paatager sig ved at fastholde et Arbejdslønniveau, der for Tider vil berøve Titusinder af Arbejdere enhver Mulighed for varig Beskæftigelse. En Lønpolitik som denne er til den største Skade for det arbejdende Samfund . . . .

Vi Industridrivende har derfor ogsaa gjort, hvad vi kunde, for at sætte det mest mulige Arbejde i Gang, og der er i mange Tilfælde bragt betydelige Ofre for at forhindre Ordrene i at gaa til Udlandet . . . .«

Direktør Overgaards Tale er en eneste Tilslutning til den politiske Sammenrotning paa Rigsdagen, et ensidigt og tendentiøst Udfald mod Arbejdernes politiske og faglige Bevægelse og et Forsøg paa at stille Arbejdsgiverne som saadanne i Relief.

Anerkendelsen af den nuværende Regerings »Deflationsarbejde« staar i et løjerligt Misforhold til de Udtalelser, som, naar saadanne anses for hensigtsmæssige, fremkommer fra Direktør Overgaard om Arbejderne som Medarbejdere i Virksomheden og som værende i samme Baad som Arbejdsgiverne. Saavidt os bekendt har Venstre-Regeringen ikke i noget Tilfælde fæstet Opmærksomheden paa de høje Direktør- og Funktionærgager eller Honorarerne til Bestyrelsesmedlemmerne i Aktieselskaberne, men maaske Balancen efter Direktør Overgaards Mening er blevet tilvejebragt, da Regeringen, efter at have mishandlet de sociale Love, skænkede Formuebesidderne 13 Millioner Kr. ved at nedsætte Formueskatten.

Hvad Angrebet paa Ministeriet Stauning angaar, maa vi nøjes med at sætte den nuværende Regerings negative Erhvervspolitik ved Siden af den socialdemokratiske Regerings, der bl. a. var markeret ved et Forslag til »Lov om Foranstaltninger til Opretholdelse af Arbejdet i kriseramte Virksomheder«, et Forslag, der var præget af Forstaaelse af Industriens Vanskeligheder og af ærlige Bestræbelser for at bidrage til deres Afhjælpning, men som, saavidt vi husker, ikke i fremragende Grad fik Direktør Overgaards Støtte.

Men hvad vi i Særdeleshed ved denne Lejlighed vil beskæftige os med, er Angrebet paa Fagforeningernes Lønpolitik og Paastanden om, at Stigningen i Guldlønnen har Stigning i Arbejdsløsheden til Følge. Spørgsmaalet om Guldlønnens Indflydelse paa Arbejdsløsheden har i Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad for 9. Marts været behandlet paa Grundlag af nogle Beregninger, som 2 engelske Økonomer har foretaget, og hvis Resultat skulde vise,

at stigende Guldløn medfører stigende Arbejdsløshed, og formodentlig er det herfra, at Direktør Overgaard er blevet inspireret til at fremkomme med sine Udtalelser vedrørende de danske Lønninger. Arbejdsgiverforeningens Artikel er paa virkningsfuld Maade imødegaaet af »Social-Demokraten«s faglige Medarbejder i De samvirkende Fagforbunds Meddelelsesblad for 17. Marts, og idet vi iøvrigt henviser til Artiklen »Det syge Europa« andet Steds i Bladet, citerer vi de mest karakteristiske Udtalelser, som den faglige Medarbejder er fremkommet med til Imødegaaelse af »Arbejdsgiveren«s Paastande:

»Der er først og fremmest Verdenskrigen! Dens vanvittige Ødelæggelse af Arbejdsværdier, Produktionsmidler og store Landomraader, dens Gældsbyrde, der har medført, at hele Evropa er »sat paa Laanekontoret i Wall-Street« for blanke Dollars, som blev brugt til at ødelægge Produktionen med i Stedet for at ophjælpe den. Verdensfredens Oprettelse af Smaastater ved Sønderdeling og dermed ogsaa Ødelæggelse af store, naturligt sammenhørende produktionskraftige Landomraader, Oprettelse af en Række kunstige Toldmure for at skaffe Afdrag paa Krigsgælden, Industrialiseringen af de oversøiske Lande, hvor de pantsættende Kapitalister ved blodig Udbytning af den farvede Befolkning søger at tilvende sig Profit paa Evropas Bekostning, hvorved Markedet gaar tabt for Evropas Produktion.

Disse Forhold har mere end andet præget Kurverne (de af de engelske Økonomer fastlagte).

Hertil nogle enkelte specielt danske Fænomener, som har medført meget stor Arbejdsløshed. Vi tænker her — undskyld at vi tillader os at konkurrere med »Arbejdsgiveren« paa dette Omraade, men vi gør det — altsaa vi tænker her paa Milliontabene ved Valutaspekulationer, Milliontabene paa de Varebeholdninger, der skulde danne Lageret i »Østersøens Stabelplads«, den stoppede Udvandrings aarligt hjemmeblivende 7 à 8000 Mand, Landmandsbankaffæren og saa fremdeles.

Dersom vor ærede Modpart tror, at disse Fakta ikke øver Inflydelse paa Arbejdsløshedens Omfang, beklager vi det, fordi vi er af den absolute Opfattelse, at disse Ting netop i høj Grad har været med til at trække de Kurver, som »Arbejdsgiveren« optrykker. I hvert Fald har de været med til at danne vore Tanker, naar vi skulde besvare Arbejdsgivernes Spørgsmaal om vor Løns Højde, og til at vi ikke tror, at denne Løns Reduktion vil kunne afbøde disse Forhold, men kun kaste os ud i en haabløs Kamp med Sulten.

Der er yderligere Ting i »Arbejdsgiveren«s Artikel, som bringer os til fremdeles at staa fast ved vor Form for Tankevirksomhed.

For det første den Omstændighed, at de optrykte Kurver fra de 6 Aar, hvor vi Gang paa Gang har modtaget Lønreduktioner af betydeligt Omfang, ikke et eneste Sted viser, at disse Lønreduktioner har bragt Arbejdsløshedens Kurve ned under Arbejdslønskurven. Det kan være, at en Nationaløkonom kan give en Lægmand som denne Artikels Forfatter en Udredning af disse Kurvers Natur; men som Kurverne løber, viser de blot, at Arbejdsløsheden, ogsaa naar Lønnen gaar ned, beholder sit Forspring over Lønkurven, og desuden kan Kurverne ogsaa vise det modsatte, at Lønnen gaar ned, naar Arbejdsløsheden er stor, fordi Arbejdsgiverne, naar dette er Tilfældet, sætter deres velsignelsesrige Indflydelse paa dette Felt i Virksomhed.

For det andet, da nu Læresætningen om Løn og Arbejdsløshed er engelsk, hvorfor da ikke nævne Minestrejken? Det giver ikke stor Tiltro til den engelske Økonoms eller »Arbejdsgiveren«s Objektivitet, at man ikke meddeler noget om det Resultat, Lønnedskæringen i denne Sag medførte.

Det skyldes maaske, at den gik i den modsatte Retning. Før Minestrejken brød ud, fandtes ca. 300.000 arbejdsløse Minearbejdere. Antallet paa de i Gruberne beskæftigede var Januar 1926: 1.099.694, Februar 1926: 1.107.526 og Marts 1926: 1.111.912. Man lovede Minearbejderne, »at de ved en Lønreduktion og en Arbejdstidsforlængelse skulde opnaa at komme i Arbejde allesammen«.

Tallene efter Konflikten, endda god Tid efter, saa Lønnedsættelsen og Arbejdstidsforlængelsen har faaet Tid at virke, viser, at der i August 1927 beskæftigedes 984.528, i September 1927: 982.555 og i Oktober 1927: 983.103 Minearbejdere. Arbejdsløshedskurven er gaaet op med 200.000 Mand, trods Lønnen er faldet saa kolossalt, at der for 8 Timers haardt Slid tjenes under 5 sh (4 Kr. 60 Øre) pr. Dag.

Endelig sætter vor Tankevirksomhed særdeles effektivt ind, naar vi ser, at vor ærede Modpart altid skjuler sine Kort, medens vore i Forvejen ligger aabenlyst fremme. Vi mindes Frederik den 8.-Affæren — at mindes er ogsaa Tankevirksomhed. Vi tænker, at denne Spillen med skjulte Kort, denne Hemmeligholdelse af egne Fortjenester, naar man skal diskutere vore Lønforhold, har et Formaal, og dette Formaal — tænker vi — er at holde os i Uvidenhed om, hvor høj denne Fortjeneste i Virkeligheden er, at den er høj, ved vi særdeles godt.

Om Begrebet Guldløn tænker vi kun dette ene, at vi altid faar vor Løn i Papir. Hjemmemarkedet, hvor vi skal købe, hvad vi skal bruge, kender ingen Guldkrone, men en Papirkrone paa omkring 60 Øre, medens Guldværdien faar Betydning, naar vor ærede Modpart køber Raastoffer og betaler dem paa Udlandets Børser.

Vi kender vor ærede Modparts Evne til at tolke sine Synspunkter og gøre det paa besnærende »videnskabelig« Maade! Vi kender ogsaa Manglen paa Vilje til at dokumentere Kravenes Nødvendighed, og navnlig kender vi Manglen paa Evne til at garantere os Arbejdsløshedens Udryddelse, dersom Lønnen beskæres.

Derfor vil det gøre langt mere Indtryk paa os, om man i Stedet for videnskabelige Kurver og udenlandske Professorer præsenterede os for et godt dansk: »Her er Papirerne. Det har vi tjent, og vi maa

længere ned med Lønnen, saa vi kan tjene saa og saa meget mere, saa Import ikke kan betale sig fremfor Produktion. Vi garanterer saa for, at de Arbejdsløse alle kommer i Arbejde.«

Vi kan fuldkommen give de ovenanførte Udtalelser vor Tilslutning, idet vi stærkt vil hævde, at Arbejdslønnen skal staa i passende Forhold til Prisniveauet, med andre Ord, at Lønnen maa være afpasset efter Pengenes Købekraft i Danmark. Arbejdernes økonomiske Basis rummer ikke i samme Grad som andre Klassers en Margin, indenfor hvilken Indtægten kan stige eller falde, uden at det mærkes i den daglige Livsførelse. Iøvrigt skal vi gentage, hvad vi tidligere i nærværende Blad har gjort opmærksom paa, bl. a. i Bladet for Februar Maaned i Fjor, at de danske Arbejdslønninger er sunket mere, end Pristallet er gaaet ned.

I Januar Kvartal 1921 var Gennemsnitslønnen for voksne Arbejdere i Danmark 200 Øre i Timen, i Juli 1927 var den 129 Øre, den er altsaa dalet med 35,5 pCt., medens Pristallet er dalet fra 264 til 176 eller 33,3 pCt. For adskillige Fags Vedkommende er Reduktionen i Forhold til Pristallet endda større. Vi kan saaledes anføre, at Smede og Maskinarbejderne er gaaet ned fra 252,1 Øre i November—December 1920 til 157,1 Øre i Oktober Kvartal 1927, altsaa med 37,7 pCt., eller 4,4 pCt. mere end Pristallet er dalet. Naar derfor Prisniveauet er for højt i Forhold til Kronepariteten og til Udlandets Prisniveauer, maa det være paa andre Steder end Arbejdslønnen, at der skal sættes ind.

Da Verdenskrigen medførte den kolossale Stigning i Priserne paa Livsfornødenhederne, var det umuligt for Fagforeningerne at formaa Arbejdsgiverne til at yde Dækning for Dyrtidens Stigning, til Trods for Industriens afgjorte Evne hertil, og først i 1919 eller mere end 4 Aar efter Verdenskrigens Udbrud opnaaedes Dækning. Arbejdsgivernes Program er altsaa: Bagefter med Lønnen, naar Priserne stiger, og foran med Reduktionerne, naar Prisniveauet skal ned.

Det er Arbejderne ganske ligegyldigt, om de faar udbetalt Lønnen i Guldører eller Papirører, naar blot den staar i Forhold til Pengenes Købeevne, og naar derfor Direktør Overgaard henviser til Konkurrencen med Udlandet, maa Arbejderne have Lov til at paapege den større Købeevne, som Udlandets Penge har indenfor vedkommende Lands Grænser, og som markeres af Pristallene, der i Sverige er 171, i England 164 og i Tyskland 151 mod 176 her. Det maa i denne Forbindelse heller ikke glemmes, hvad den faglige Medarbejder i sin Artikel ogsaa har gjort opmærksom paa, at den danske Krones Stigning fra 66,11 pr. 1. Januar 1924 til Pariteten har medført en betydelig større Købekraft for Industrien ved Indkøb af Raamaterialer og Halvfabrikata fra Udlandet. Vi undlader heller ikke at pege paa, at i Udlandet er Lønningerne i jævn Stigning, og i 1927 er bl. a. Lønningerne i Tyskland steget med ca. 8 pCt. Men dertil kommer, at næppe i noget andet Land er Akkordsystemet saa udbredt som i Danmark, specielt indenfor Jærnindustrien, og hvilken Betydning Akkordsystemet har for Industrien fremgaar jo deraf, at da man i England indenfor Værftsindustrien i stor Udstrækning afskaffede Akkorderne, viste det sig, at Skibsbygningsindustrien var ude af Stand til at konkurrere med Tyskland, og man har atter maattet sætte ind for at genindføre Akkord i størst mulige Udstrækning. Det er ogsaa en Kendsgerning, at da den tyske Mark brød sammen, og de tyske Arbejdsgivere benyttede Lejligheden til at øve et rent ud forbryderisk Tryk paa de tyske Lønninger, gik ogsaa Arbejdstempoet ned, saa det ganske svækkede den tyske Industris Konkurrenceevne. Det er iøvrigt karakteristisk for Regeringens og Arbejdsgivernes Teorier om, at nedsat Løn ogsaa vil sænke Prisniveauet, at siden Tjenestemændene fik deres betydelige Lønreduktioner, har Pristallet praktisk talt ligget fast.

I den danske Jærnindustri udføres mellem 60 og 70 pCt. af Arbejdet i Akkord, og i den Del af denne Industri, som særlig konkurrerer med Udlandet, er Akkordprocenten betydelig større. Vi vurderer den næppe for højt, naar vi anfører mellem 80 og 90 pCt. Naar vi saa husker, hvad vi ogsaa gjorde Rede for i Fagbladet for Februar Maaned 1927, at f. Eks. Smede og Maskinarbejdernes Akkorder er reduceret med ca. 50 pCt., medens Fortjenesten er gaaet ned med 37,7 pCt., saa er det indlysende, at en væsentlig Del af Forskellen mellem Akkordprisernes Nedgang og Fortjenestens betydelige mindre Sænkning, som dog er større end Pristallets, er fremkommen gennem en større Arbejdseffektivitet, som Udlandet med et mindre gennemført Akkordsystem afgjort ikke kan opvise Magen til. Skal der derfor finde en retfærdig Sammenligning Sted mellem danske og udenlandske Lønninger, maa det ske ved at tage i Betragtning: Pengenes Købeevne i de respektive Lande, d. v. s. at man maa fæste sig ved Pristallene, samt hvilket Kvantum Arbejde, der udføres i samme Tidsenhed for det samme Antal Guldører.

Endvidere bør Direktør Overgaard fæste sin Opmærksomhed paa Handelsavancen og henlede den af ham saa uforbeholdent anerkendte Regerings Opmærksomhed paa denne, som afgjort bidrager til at opretholde det høje Prisniveau og derved bl. a. forringer Arbejdslønnens Købekraft. Medens Konkurrencen mellem Handelens Udøvere ikke virker ødelæggende for dem selv, antagelig i Kraft af en vis Enighed om, at de skal leve godt paa Forbrugernes Bekostning, saa mangler Industriens Udøvere ofte en saadan gensidig kollegial Hensyntagen. Det er jo en Kendsgerning, at f. Eks. Jærnindustriens Virksomheder i høj Grad plagierer hinandens Produkter og hensynsløst skruer Priserne ned for hinanden paa en Maade, som simpelthen maa betegnes som Smudskonkurrence paa en Tid, hvor der hverken her hjemme eller i Udlandet er tilstrækkeligt Arbejde at erholde, hvilket Forhold ikke afhjælpes af en nedsat Arbejdsløn. Samtidig prædiker Bankerne Kreditindskrænkning og unddrager ofte gode Virksomheder den nødvendige Kapital, medens de stiller Kapital til Raadighed for tvivlsomme Virksomheder, der kun af Bankernes Frygt for, at Tabet bliver for stort, hvis de gaar nedenom og hjem, holdes oppe paa Basis af Smudskonkurrence og Tilbudsgivning, der intet har med sund Forretning at gøre. At Kapitalens Muligheder for at

tjene Penge i Danmark dog ikke er saa helt ringe, fremgaar af den Omstændighed, at udenlandsk Kapital i ikke ringe Grad sætter ind paa forskellige Omraader, og Billedet, der danner sig for os, bliver da dette, at den danske Kapital og den raadende Politik mangler det fornødne Initiativ overfor en Industri, hvis Opgave det er i stedse stigende Grad at beskæftige Landbrugets Overskudsbefolkning.

Men lad os nævne et Eksempel. Vi er Verdens førende Landbrugsland, men Maskinerne, som den danske Bonde bruger, er udenlandske, og dog kan enhver Købstad i Danmark prale med en saakaldt »Landbrugsmaskinfabrik«. I 1914 indførtes for 5.549.000 Kr. Landbrugsmaskiner, i 1925 — man lægge Mærke til, at det er Aaret med Overgaards smaa Guldører — indførtes for 7.432.000 Kr., og i 1926 for 4.107.000 Kr. Tænk, hvis disse »Landbrugsmaskinfabrikker« blev slaaet sammen til nogle enkelte større virkelige Fabrikker med standardiserede Typer paa Maskiner og Reservedele, mon der saa ikke var Mulighed for at erobre det danske Marked og samtidig skaffe rimeligt Udbytte til Kapitalen og Løn til Arbejderne?

Indenfor den danske Metalindustri fandtes i 1925 14.328 Virksomheder, beskæftigende 61.807 egentlige Industriarbejdere. Naar vi nu erindrer os, at Krupp i Essen alene beskæftiger ca. 100.000 Personer, og at i Udlandet er enkelte Virksomheder med et Antal Arbejdere, svarende til hele den danske Metalindustri, ingenlunde Sjældenheder, saa turde maaske ogsaa den danske Industris Trængsler i højere Grad tilskrives manglende Centralisation end for høje Arbejdslønninger.

Til Slut skal vi hidsætte nogle Tal, der viser, at Arbejdsløsheden ikke er et for Danmark sjældent Fænomen. I Tyskland, hvor 1927 kunde opvise en mægtig Stigning i Beskæftigelsesforholdene, Beskæftigelse, som dog i overvejende Grad drejede sig om Forsyning af det tyske Hjemmemarked, var der ved Udgangen af Januar ved de offentlige Anvisningskontorer tilmeldt 1.670.395 mandlige og 341.817 kvindelige arbejdssøgende Personer. I England var ved Udgangen af Februar Maaned 1.139.000 eller 10,4 pCt. Ledige. I Norge anslaar Arbejdsløshedsmyndighederne det samlede Antal Arbejdsløse til ca. 50.000. I Sverige var i Slutningen af Januar 37.135 eller 14,2 pCt. af de organiserede Arbejdere ledige, og i Rusland findes der ifølge officielle Oplysninger for Tiden rundt 2 Mill. Arbejdsløse.

Det maa jo være indlysende for enhver, at de ringe Beskæftigelsesforhold i de os omgivende Lande, som de her anførte Tal giver Udtryk for, selvfølgelig øver deres Virkning paa Beskæftigelsesforholdene i et lille Land som vort, og disse Virkninger kan ikke, trods nok saa mange Nationaløkonomers Paastande derom eller trods nok saa mange fagforeningsfjendtlige Taler fra Direktør Overgaards Side, bortelimineres ved en Sænkning af Arbejdslønnen.

Det syge Evropa.

Af *Albert Witte* (Kiel).

Man havde knyttet store Forhaabninger om Bedring til Aaret 1927. Men Dag gik efter Dag og Maaned efter Maaned. Der indlededes internationale Forhandlinger imellem de forskelligste økonomiske Grupper. Der afsluttedes nye Toldtraktater. I Maj Maaned sendte den økonomiske Konference i Geneve sit Manifest ud i Verden. Og trods alt dette har Situationen i Evropa næppe bedret sig i væsentlig Grad. England trækker stadig rundt med sin store Hær af Arbejdsløse. Italien søger at skaffe Bedring ved lavere Lønninger og en Statssubventionspolitik. I de skandinaviske Lande hersker der vedblivende en økonomisk Depression. Kun ud fra den tyske Økonomis Synspunkt kan der tales om en Konjunktur. Men den tyske Konjunktur er i Hovedsagen en indenlandsk Konjunktur. Den blev stikkende indenfor det tyske økonomiske Omraades Grænser, den fik ikke noget Incitament fra Udlandet, og den kom heller ikke til at virke inciterende paa Udlandet. Denne Konjunkturperiode var i Stand til at afsætte et Vareoverskud til Udlandet. Men skønt $1^1/_2$ Millioner Arbejdsløse i Tiden fra April til September gik over i det produktive Arbejde, var man ikke i Stand til at forøge den tyske Udførsel med 100 Millioner Mark om Maaneden.

Denne Tilstand i Evropa synes ikke at være af midlertidig Art, men at være varig. Den økonomiske Depression i Evropa har antaget en kronisk Karakter. Hvoraf kommer det? Hvilke Kræfter er det, der gør sig gældende?

For det første: Det kapitalistiske økonomiske System arbejder i sig selv med store Gnidningstab. Alle Forsøg paa at ophæve disse ved en ensartet Økonomi er strandede. De fortsættes stadig. Kartelpolitik, Kredit- og Rigsbankpolitik, Konjunkturforskning benyttes som Metoder til Hidførelse af en planmæssig Økonomi. Men man gør klogt i ikke at stille alt for store Forventninger til disse Forholdsregler. En virkelig alvorlig Ophævelse af den anarkiske Tilstand i vor Økonomi forudsætter netop Ophævelsen af det kapitalistiske økonomiske System.

Men Vanskelighederne ved Evropas nuværende økonomiske Stilling lader sig ikke fyldestgørende forklare ved den i vort økonomiske System liggende Spænding. Der er *andre* Aarsager, der maa medtages, hvis man vil forstaa Stillingen til Bunds. Lad os her kort antyde nogle af disse andre Aarsager.

For Evropas Økonomi er *Krigen Vendepunktet.* Krigen har jo ikke blot krævet Menneskeliv, ødelagt Landomraader, tilintetgjort Materialier af den forskelligste Art, men den har tillige skabt sideløbende Forhold, hvis Virkninger maa anslaas meget højere end Tab af Materiel og Landomraade under Krigen.

Lige straks efter Krigen var det økonomiske Verdensbillede et Billede af stærke Rystelser og Ødelæggelser. Der skulde mange Aar til, inden dette blev nogenlunde udlignet. Endnu i Aaret 1927, altsaa 9 Aar efter Krigens Slutning, maatte f. Eks. i en Række Lande,

saaledes i Frankrig, Belgien, Italien og Polen, den rystede Valuta stabiliseres. Derved blev store Vanskeligheder for den internationale Vareudveksling bragt ud af Verden. Men langt mere ondartet er de Følger for Evropa, der resulterer af Forandringen i Evropas Økonomi indenfor Verdensøkonomiens Rammer.

Under Krigen forandredes Evropas Funktion i Verdensøkonomien i en vældig Grad. Som *Sælger* gled Evropa næsten fuldstændig ud af Markedet. Hele dets Produktion maatte omlægges og beregnes paa Krigsførelsen. Som Følge deraf blev de udenlandske Markeder enten ikke tilfredsstillede, eller de maatte selv skabe sig en Produktion. Begge Dele skete og førte til nye Resultater.

Thi paa den anden Side af den økonomiske Virksomhed, paa *Købersiden*, var Evropa i denne Tid blevet Verdens største Kunde. Næsten alt kunde dengang sælges i Evropa. Denne Situation skabte et Drivhusklima, der fremfor alt kom de unge Industrilande til Gode. Saaledes gik det til, at ikke-evropæiske Lande, fremfor alt de Forenede Stater, sikrede sig en stærk Overmagtsstilling, hvis Konkurrence gør sig føleligt gældende i de evropæiske Lande. Lad os klargøre os denne Forskydning i Verdensøkonomien ved nogle Tal:

Guldbeholdningen i Verden beløb sig i Aaret 1913 til godt 41 Milliarder Mark. Deraf faldt 24,2 Milliarder paa Evropa, 7,9 Milliarder paa de Forenede Stater. Over Halvdelen af Verdens samlede Guldbeholdning fandtes i Evropas Eje; i Sammenligning med de Forenede Stater var Evropas Guldbeholdning næsten 3 Gange saa stor som hines. Efter Krigen (i 1926) er Forholdet følgende: Evropa 14,6 Milliarder, de Forenede Stater 18,9 Milliarder. Evropas Guldbeholdning er altsaa blevet formindsket med 10 Milliarder, Amerikas derimod forøget med 11 Milliarder. Centret for Pengemarkederne er blevet flyttet fra Evropa til Amerika.

Den *amerikanske Kapitalanbringelse* i Evropa beløb sig i *1913* til *0,2* Milliarder Mark, men i *1926 til 1927*, bortset fra den regulerede politiske Gæld, til *57,2* Milliarder Mark. Og den amerikanske Kapitals Tilstrømning til Evropa synes aldeles ikke at være afsluttet. Endnu i fjerde Kvartal af 1927 var efter det amerikanske Handelsministeriums Meddelelse det samlede Beløb af nye Anlægslaan godt *1,2 Milliarder* Mark.

Krigens og Efterkrigstidens Balance viser med al mulig Tydelighed, at Evropa fra at være *Kreditorland er blevet til et Debitorland.* I Aaret 1913 havde vi i oversøiske Lande et Nettotilgodehavende paa 100 Milliarder Mark; nu har vi en Nettogæld paa 30 Milliarder Mark.

Begunstiget af Krigen begyndte under Krigen og efter denne Kolonilandene at træde stærkere frem. »Omorienteringen efter Raastofbasis«, som Renner kalder det, fremtræder stadig stærkere. Dermed sigtes til Tendensen til at foretage Bearbejdelsen af Raastofferne ved selve Raastofkilden. Det fører til Oprettelsen af Tekstilfabrikker i Indien, Kina, Japan, Anlæg til Forarbejdelse af Huder i Argentina o. s. v. Denne Konkurrence, navnlig i Tekstilindustrien, mærker fremfor alt England. Men at ville udlede en alvorlig Fare for Evropas Økonomi deraf er fejlagtigt. Industrilande, fremfor alt de opbyggende, har altid været større Købere paa Verdensmarkedet end Agrarlande.

Forøvrigt er der i de sidste Aar begyndt en Modbevægelse, som man kan betegne som Frigørelsen fra de naturlige Raastofkilder. Vore Dages kemiske Storindustri har skabt en Række kunstige Raastoffer, der i større eller mindre Grad gør det muligt for alle Lande selv at overtage denne Produktion. Her skal blot mindes om Produktionen af kunstigt Kvælstof, Kunstsilke, Kunstbenzin og det nyeste kemiske Storprodukt, kunstig Gummi.

Denne Ændring indenfor Verdensøkonomiens Rammer har skabt Vanskeligheder for den evropæiske Økonomi. Men det vilde være taabeligt at søge Forstyrrelserne udelukkende i disse. Der kommer andre til.

Saaledes har *Brogetheden i det evropæiske Landkort* faaet en betydelig Forøgelse. I Modstrid med Tendensen til statligt og økonomisk Samarbejde, der ligger i Tiden, og som baner Vejen for et *Enhedsforbund af den evropæiske Økonomi*, er Antallet af Stater tiltaget. Derved forhindres et godt Resultat af den sunde evropæiske Arbejdsdeling. Urentable Industrier holdes oppe ved Tolden. Derved frembringes der en kvælende Luft, der skal redde den Enkelte, men som er yderst skadelig for Helheden.

Et andet Forhold: *Befolkningstætheden* i Evropa er tiltaget. Det tyske økonomiske Omraade maa paa et mindre Omraade skaffe Arbejde til flere Mennesker end i 1913. Paa lignende Maade gaar det i andre Stater, navnlig i Italien. Ved Indskrænkningen af Udvandringen forhindres disse Mennesker i at bosætte sig i andre Lande.

Endvidere har et Antal Lande endnu ikke genoptaget de normale økonomiske Forbindelser. Her skal nævnes Sovjetrusland og Balkanlandene. Alt dette er Momenter (til hvilke der yderligere kommer en Række andre), som viser, *at de nuværende økonomiske Forhold i Evropa er meget afvigende fra Førkrigstidens Forhold* saavel i Forhold til den øvrige Verdensøkonomi som til de indre evropæiske Konstellationer. Det er det, Evropa lider under.

Skal den evropæiske Krise ophæves, saa maa der tages fat i Evropa selv. *Ophævelsen af Toldskrankerne, Forbedringen af Arbejderstandens Købeevne* og dermed Tilvejebringelsen af en større Købekraft, det er de Veje, der fører til et gunstigt Resultat.

Lidt Værkstedsteknik.

Opspændingsværktøjer af Aluminiumsgods.

Som Materiale for Borekasser, Fræsekasser o. l. har man hidtil oftest brugt Støbejærn. I den nyere Tid gaar man mere over til at fremstille saadanne Værktøjer

af Aluminiumsstøbegods. Dette Metal er ganske vist noget dyrere end Støbejærn, men det betaler sig dog i mange Tilfælde at bruge det til større Værktøjer, der skal flyttes eller vendes ofte under Brugen. Selv om Godset paa Grund af Aluminiums ringe Brudstyrke maa gøres noget tykkere end tilsvarende Del i Støbejærn, faar man et Værktøj, der er betydelig lettere at haandtere, og dette Hensyn maa gaa forud for det mere underordnede Hensyn til Værktøjets Anskaffelsespris.

Bruges Opspændingsværktøjer af Aluminiumsgods, maa dog Knaster, Fødder og andre Anlægsflader, der udsættes for Slid, som Regel udføres af Staal. Selvfølgelig maa ogsaa alle Borebøsninger udføres i Staal og hærdes.

E. B.

Undersøgelse af Revner i Støbegods.

Opstaar der en Revne i et Stykke Støbegods, f. Eks. i et Maskinstativ, vil Revnen efterhaanden brede sig paa Grund af Paavirkningerne under Maskinens Gang, hvis man ikke tager sine Forholdsregler derimod. Undertiden kan Skaden delvis udbedres ved at bore et Hul for Enden af Revnen og paa en eller anden Maade forstærke det knækkede Parti; men som Regel maa Reparationen foretages ved en Autogensvejsning.

Hvad enten man bruger den ene eller den anden Metode, er det nødvendigt at vide, hvor langt Revnen strækker sig. Dette er imidlertid ikke altid let at se, da Revnen godt kan gaa længere, end det er synligt for det blotte Øje.

Man kan undersøge Sagen nærmere ved at væde Godsets Overflade med Petroleum. Efter et Par Minutters Forløb aftørrer man Godset fuldstændigt og kridter det over. Olien, som er trængt ind i Revnen, har opløst noget Kridt og angiver tydelig, hvor langt Revnen strækker sig.

E. B.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. I Fagbladet for Februar Maaned er omtalt en paa De forenede Jærnstøberier truffet Lønordning, som traadte i Kraft den 2. Februar, og som bl. a. gik ud paa, at Aktieselskabet skulde skaffe Arbejde til mindst 25 Formere. Skete dette ikke, kunde Overenskomsten i Løbet af 3 Maaneder opsiges med 1 Maaneds Varsel.

Da Firmaet ikke har overholdt denne Ordning, idet man kun beskæftiger 14 Mand, har Klubben opsagt.

København. Den 3. Marts meddelte denne Afdeling, at man paa 2 Virksomheder i København havde antaget et yngre Menneske til Oplæring i Kernemageri, noget der ikke tidligere var kendt.

Noget saadant er imidlertid ikke ukendt i Udlandet og er f. Eks. ret almindeligt i Sverige og Tyskland, og nogen juridisk Ret til at forbyde Arbejdsgiverne denne Uddannelse har Forbundet naturligvis ikke.

Imidlertid afholdt det staaende Lærlingeudvalg Møde den 31. Marts, og her blev Spørgsmaalet behandlet, da man nok kunde lide at kende, om det skulde være Forsøg paa billig Arbejdskraft.

Fabrikanterne erkendte, at dersom der kom et Lærlingeforhold frem, der medførte Oprettelse af Lærekontrakt, havde man naturligvis Forpligtelser til en forsvarlig Uddannelse, men hvis der ikke var Tale om noget saadant, kunde man ikke se, at Sagen vedkom Forbundet.

Da der ikke i de nævnte 2 Tilfælde er Tale om almindelige Lærlingelønninger, maa Tiden ses an med, hvorledes Udviklingen bliver paa dette Omraade.

Odense. Hos A/S Brandt & Co. har man skiftet baade Direktør og Støbemester, og medens Forholdet tidligere var, at man i mange Tilfælde ikke strengt kunde forlange 1. Klasses Arbejde, fordi Priserne var for smaa, og hvormed Firmaet delvis var indforstaaet, og hvor det tillige var saadan, at der overhovedet aldrig blev fornyet Materiel, er der nu sket det, at den ny Ledelse forlanger 1. Klasses Arbejde for at kunne være ved Siden af de konkurrerende Firmaer.

Da dette selvsagt ikke lader sig gøre, er der begæret Mægling afholdt.

Ribe. Paa A/S Ribe Jærnstøberi drives den Trafik, at man stadig væk oplærer ny Folk i Maskinformeriet, medens man lader tidligere uddannede gaa ledige.

Om det er Direktøren eller Støbemesteren, der er Sjælen i dette Foretagende, er ikke let at sige, men givet er det, at Hensigten kun er én, nemlig at faa Fortjenesten reduceret, som naturligvis noget lettere kan ske, naar Folkene er forholdsvis ny i Faget.

Da der baade i Ribe og iøvrigt ogsaa andre Steder er ledige Maskinformere nok, og da det ikke kan være Meningen, at Fabrikken skal uddanne Halvdelen af Ribes Indbyggere til Maskinformere uden at have Brug for dem, vil Forbundet forsøge at sætte en Stopper for dette Forhold, og der er i den Anledning begæret Mægling.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomst. Med De bornholmske Jærnbaner, Rønne, er der afsluttet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Mindstelønnen er fra 1. April 116 Øre pr. Time; Arbejde udenfor Rønne betales med et Tillæg af 10 Øre pr. Arbejdstime. Overenskomsten gælder, til den med 2 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Mæglingsmøder. Den 23. Marts afholdtes Mæglingsmøde hos Skrivemaskinefirmaet L. Kristensen, Raadhusplads 75, København (»Remington«), paa Krav om Forhøjelse af Mekanikernes Timelønninger. Kravet henvistes til lokal Forhandling, hvor der er opnaaet Enighed om Forhøjelser, der betyder ca. Kr. 2,88 pr. Uge for hver af 9 Mand, medens 1 Mand har faaet en ugentlig Forhøjelse af Kr. 5,89.

Paa Klage fra Maskinarbejderne over, at de ikke kunde faa udleveret Akkordsedler ved Arbejdets Paabegyndelse, afholdtes Mægling hos Burmeister & Wain, Refshaleøen, den 27. Marts. Firmaets Repræsentanter gav Tilsagn om, at den paa Christianshavn anvendte Fremgangsmaade med Hensyn til Akkordsedlers Udstedelse og Udlevering ogsaa skulde blive bragt i Anvendelse paa Refshaleøen, og hermed sluttedes Sagen.

Hos A/S Nakskov Skibsværft afholdtes Mægling den 30. Marts i Anledning af 1) Klage over, at Værftet nedsætter Lønnen for en Arbejder, der er flyttet fra Grovsmedien til Klejnsmedien og tilbage igen, samt 2) Klage fra Maskinarbejderne over, at Værftet nedsætter Tillægget for Reparationsarbejde fra gennemsnitlig 70 pCt. til 60 pCt.

I Henhold til de paa Mødet fremkomne Oplysninger sluttedes den første Sag, medens Værftet og Arbejderne

med Hensyn til 2) var enige om, at Maskinarbejder om Bord i størst mulig Udstrækning skal udføres til forud aftalte Akkordpriser. Hvor Værftets Ledelse skønner, at Arbejdet ikke kan sættes i Akkord, vil det blive udført som hidtil, idet Værftet erklærede ikke at have til Hensigt at trykke Gennemsnitsfortjenesten, men maatte forbeholde sig, at Fortjenesten i hvert enkelt Tilfælde svarede til det præsterede Arbejde.

Hos A/S C. M. Hess, Vejle, mægledes den 3. April paa Klage over, at Firmaet lader en Fyrbøder udføre Lokning og Klipning af Vinduesstænger, som er en Del af Akkorden paa Beslag af Vinduer. Firmaet udtalte, at det ikke havde til Hensigt at lade den omhandlede Fyrbøder udelukkende udføre Smedearbejde i den Tid, han har til Raadighed udenfor Pasningen af Kedlen, men at man mest muligt vilde bestræbe sig for at finde andet Arbejde til ham. Iøvrigt vilde han, naar Pasning af Kedlen hørte op, blive beskæftiget i Renseriet eller lignende. Under disse Omstændigheder sluttedes Sagen.

Samtidig var der klaget over, at Firmaet lader en uorganiseret Mand uddanne sig i Værkstederne, hvor han staar Side om Side med Forbundets Medlemmer. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser, idet Firmaet erklærede, at den paagældende Mand kun under Værkførerens Ledelse skulde have den Uddannelse, som krævedes, for at han kunde afhjælpe øjeblikkelige Reparationer paa Stedet, naar han, der skulde beskæftiges i Firmaets Handelsafdeling, blev stillet overfor saadanne.

Timandsmøde. Den 27. Marts er der afholdt Timandsmøde til Behandling af 2 Sager, nemlig:

1) Strid hos A/S Rohrbach Metal Aeroplan Co., København, om Betalingen for forskellige Arbejder. — Sagen sluttede med, at Firmaet til fuld Afgørelse udbetalte Kr. 17,50.

2) Strid hos Firmaet F. L. Smidth & Co., Valby, om Betalingen ved et af Firmaet etableret Skiftehold. — Man enedes om at afgøre Sagen derhen, at der til de paagældende Skifteholdsarbejdere udbetales et Beløb, svarende til Differencen mellem de alt udbetalte Skifteholdstillæg og Overtidsbetalingen for eet Døgn. Denne Ordning er uden Præcedens for fremtidig opstaaende Tilfælde.

Rørudvalgsmøde. Paa et Rørudvalgsmøde den 30. Marts enedes man om et Tillæg til Rørprislistens Afsnit C., Punkt 25 a, saalydende:

Naar Støbejærnskedler *leveres samlede,* men uden paasat Kappe og eventuelt uden paasat Røgaftræk, betales:

1) For Paasætning af Kappen paa runde National-, Premier-, runde Lollar-, Narag- og lign. Kedler, pr. Kedel indtil og med 3 m² Hedeflade	Kr. 2,00
For Paasætning af Røgaftrækket, pr. Stk.	- 1,00
2) For Paasætning af Kappen paa Kedler over 3 indtil og med 10 m² Hedeflade betales pr. Kedel	- 3,38
For Paasætning af Røgaftrækket	- 2,00
3) For Paasætning af Kappen paa Kedler over 10 m² Hedeflade betales pr. Kedel	- 8,00
For Paasætning af Røgaftrækket	- 3,38

Faglig Voldgift. Et af vore Medlemmer, Knud Larsen, havde for Firmaet L. A. Petersen, København, udført et Varmeanlæg i Overlægeboligen ved Næstved Amtssygehus og mente herpaa at have et Overskud af ca. 200 Kr., ligesom Larsen havde udført forskellige Arbejder, der ikke kunde udføres efter Prislisten, hvorfor han havde aftalt med Firmaet, at han skulde have et Tillæg til Timelønnen, og havde her regnet med samme Procent som paa Akkordarbejdet. Han havde dog ikke faaet noget bestemt Tilsagn i saa Henseende af Mesteren, som havde udtalt, at herom blev man nok enige. Imidlertid blev Arbejdet færdigt den 19. November, og da Larsen en Maaned efter endnu ikke havde faaet sit Tilgodehavende, klagedes til Sammenslutningen med Begæring om voldgiftsretlig Behandling. Mægling afholdtes den 10. Januar, men her opnaaedes ikke Enighed, da Firmaet bestred at have givet Tilsagn om Tillæg til Timelønnen for det Arbejde, der ikke var udført i Akkord. Ved Timandsmødet den 11. Februar opnaaedes heller ingen Ordning, og man enedes da om at lade Sagen afgøre af en faglig Voldgift. Ved et Møde i denne den 26. Marts forligtes Sagen saaledes, at Firmaet betaler Montør Larsen et Beløb paa Kr. 106,50 som Tilgodehavende paa Akkordarbejdet, samt yderligere et Beløb paa Kr. 293,45.

Faneindvielse i Smedeforbundets Nakskov Afdeling.

Lørdag den 31. Marts afholdt Nakskov Afdeling sin aarligt tilbagevendende Grovfilefest i Forbindelse med Afsløring af Afdelingens nye Fane.

Festen afholdtes i Forsamlingsbygningens Festsal og havde fundet større Tilslutning end nogensinde tidligere. Da Afdelingens Formand, Marius Nielsen, aabnede Festen og paa Bestyrelsens Vegne bød Velkommen, var Festsalen og de tilstødende Lokaler fyldt til sidste Plads.

Formanden gav Ordet til Forbundets Sekretær, Vilh. Christensen, der overbragte en Hilsen fra Forbundets Hovedledelse og gav en Oversigt over de faglige Organisationers Stilling fra den Tid, da Nakskov Afdeling stiftedes for 34 Aar siden, og omtalte de vanskelige Forhold, hvorunder vore faglige Organisationer dengang maatte arbejde i Sammenligning med Nutiden, hvor vi staar som den ene og ligestillede Part, naar der tales om vore Arbejdsforhold. Nakskov Afdeling var i de 34 Aar, den havde bestaaet, vokset til en af Forbundets største Afdelinger, og Christensen udtalte Haabet om, at det gode Samarbejde, der altid havde bestaaet mellem Forbundets Hovedledelse og Nakskov Afdeling, maatte fortsættes. Han sluttede med at udbringe et Leve for Nakskov Afdeling.

Efter at Formanden havde oplæst nogle Lykønskningstelegrammer, og nogle i Dagens Anledning skrevne Sange var sunget, afslørede Vilh. Christensen Afdelingens nye Fane. Han bad Smedene i Nakskov værne om den saavel i Medgangs- som i Modgangstider og sluttede med at udbringe et Leve for den.

Derefter havde forskellige af Afdelingens Tillidsmænd Ordet, og Laurits Jensen takkede den unge Dame, som havde udført det smukke Broderiarbejde paa den nye Fane.

Social-Demokratens Repræsentant, Journalist Grove, fortalte nogle gemytlige Historier om den stærke Smed og takkede dem for deres altid loyale Samarbejde, ogsaa naar det gjaldt det politiske Arbejde og vor Presses Udbredelse.

Efter at der paa Scenen var spillet et Par underholdende Smaastykker, begyndte Ballet, og det blev sent, før man skiltes, efter at have tilbragt nogle Timer ved en smuk og stemningsfuld Fest.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
38517	Andersen, Chr. Ingv. V. V.	København	7. 8.03	Kbhvn. Afd.	3. 1.24	Kbhvn. Afd. 3	17.12.27
20408	— Chr. Jensenius.	—	31.12.90	„ „	6.12.27	„ „ 2	17.12.27
39236	— Eduard L. M...	Frederiksberg	3.12.95	Nykøbing F.	21. 3.25	Nykøbing F.	16. 4.27
8986	— Gustav.....	Altona	14. 3.97	Tysk Metalarb. Forb.	10. 1.15	Kbhvn. Afd. 17	17.12.27
26927	Alexandersen, Niels Einer..	Nakskov	7. 9.06	Nakskov	5. 1.25	Nakskov	27. 3.26
8319	Antonsen, Adolf Andreas .	København	14. 9.89	Kbhvn. Afd.	10. 5.26	Kbhvn. Afd. 14	17.12.27
3637	Augustinus, Olof Marinus ..	Odense	25. 3.07	Odense	3. 6.25	Odense	12. 2.27
15822	Christensen, Anders Vilh. ...	København	22. 7.07	Kbhvn. Afd.	20. 5.27	Kbhvn. Afd. 5	10.12.27
36114	— Carl Aage.....	—	8. 9.95	„ „	27. 6.24	„ „ 6	10.12.27
20649	— Jens R. Aarenstrup	Odense	30. 2.08	Odense	1. 5.27	„ „ 14	24.12.27
20933	— Knud Verner...	Korsør	20.11.03	Korsør	1.11.24	Korsør	16. 7.27
1112	— Poul E. Berg ..	København	25. 9.98	Kbhvn. Afd.	2.10.27	Centralafd.	24.12.27
19673	Clausen, Gunnar.....	Aunslev	14. 9.07	Odense	4. 2.27	Odense	16. 4.27
33614	Edlefsen, Edvard Blohm .	Baardesø	4.10.00	—	14. 3.21	—	30. 7.27
7982	Emerik, Børge J. Vinther	København	22. 3.07	Kbhvn. Afd.	20. 4.26	Kbhvn. Afd. 17	17.12.27
16100	Frederiksen, Alfred L.....	—	22. 4.07	„ „	21. 6.27	„ „ 17	3.12.27
12516	— Henry.....	—	18. 8.91	„ „ 1	10. 5.13	„ „ 14	17.12.27
38560	Frimodt, Viktor S. A. E..	Frederiksberg	27. 6.01	„ „	2.11.21	„ „ 13	17.12.27
17601	Goldbeck, Ludvig Th.....	Hunseby	8. 8.91	Maribo	7. 5.10	Saxkøbing	2.10.26
11275	Grønsund, Axel Vilh. H. ..	København	20. 3.07	Kbhvn. Afd.	3.11.26	Kbhvn. Afd. 17	27. 8.27
11174	Hansen, Carl Henry	—	10. 5.06	„ „	22.10.26	„ „ 13	3.12.27
31766	— Holger Vald. Em.	V. Aaby	28. 5.99	Svendborg	4. 5.19	Korsør	7. 5.27
16451	— Marius F. V. E..	København	19. 6.86	Kbhvn. Afd. 3	15. 3.13	Kbhvn. Afd. 5	10.12.27
3559	— Niels.....	Køng Sogn	7. 8.03	Odense	13. 5.25	Odense	23. 4.27
17401	— Peter Boisen ..	Middelfart	25. 5.06	—	8. 9.26	—	28. 5.27
26420	— Peter E. Werner	Vejlø	6. 6.97	Kbhvn. Afd.	20. 1.23	Kbhvn. Afd. 17	3.12.27
22199	— Svend Otto....	Orup	26. 3.98	Sorø	1. 5.16	Nakskov	28. 5.27
35077	— Tycho.....	Gundsømagle	15. 4.03	Nykøbing F.	8.11.22	Nykøbing F.	30. 7.27
26725	Henriksen, Hans Henrik...	Bursø	16. 7.06	Saxkøbing	9.11.24	Saxkøbing	7. 5.27
17598	— Kaj Ingemann..	Baader	18. 9.07	Frederikshavn	8. 6.27	Odense	5.11.27
15728	Høyer, Joh. Fr. Wulff .	Helsingør	12. 2.98	Helsingør	18. 4.17	Nakskov	1.10.27
21877	Jensen, Anker.....	Karleby	30. 5.05	Aarhus	8.11.24	Aarhus	20. 3.26
4515	— Ditlev.....	Særslev	6. 7.80	Odense	1. 2.08	Odense	30. 4.27
5743	— Jens Chr.....	Mausing	13. 3.80	Kbhvn. Afd. 1	5. 3.18	Kbhvn. Afd. 12	24.12.27
35507	— Lars Peter.....	Øster Ulslev	31. 3.98	Maribo	2. 1.23	Saxkøbing	8. 1.27
3339	— Laurits.....	Viborg	5. 3.91	Viborg	3. 2.12	Viborg	30. 4.27
39233	— Niels Chr. M...	Sproved, Møen	9. 3.05	Nykøbing F.	2.11.24	Nykøbing F.	30. 4.27
28421	— Osvald Evind..	Viborg	22. 9.07	Viborg	1. 2.26	Viborg	20. 8.27
22517	— Svend R. Chr. Lund	Odense	30.10.06	Odense	5.11.24	Odense	3.10.27
14186	Jørgensen, Carl Gustin....	Ugerslev	21. 5.02	—	12. 5.24	—	11.12.26
5805	— Carl Vilhelm...	Frøbjerg	21. 3.02	Kbhvn. Afd.	26. 9.24	—	13. 8.27
34018	Jakobsen, Carl Olof.....	Padesøbjerg	10. 3.01	Odense	3.11.21	Centralafd.	20. 8.27
14892	— Kjartan.....	København	7. 1.08	Kbhvn. Afd.	25. 4.27	Kbhvn. Afd. 18	5.11.27
39715	— Marius.....	Bjerre	2. 5.01	Aarhus	17. 6.24	Horsens	12. 2.27
23370	Jepsen, Alfred Chr. H..	Sundbyerne	30. 1.05	Kbhvn. Afd.	11. 6.25	Kbhvn. Afd. 17	17.12.27
7387	Johansen, Theodor Chr...	Lønholt	14.10.90	D. Arbm. Forb.	28. 6.13	„ „ 14	24.12.27
33321	Kessler, Alphons E.....	Ulkebøl	3. 4.06	Sønderborg	9. 5.26	Sønderborg	26.11.27
10096	Klokker, Harald Vald....	Kerteminde	16. 6.05	Svendborg	9. 7.26	Odense	26. 3.27
35068	Knudsen, Knud Hansen ..	Elsborg	21. 9.02	Silkeborg	3.11.22	Silkeborg	21. 5.27
28229	Kock, Peter Rasmussen	Aarhus	31.10.92	—	6. 2.25	—	21. 5.27
1062	Larsen, Carl Chr. M. ..	Sundby	23.12.92	Kbhvn. Afd. 1	3. 9.15	Kbhvn. Afd. 12	10.12.27
19120	— Hans Aage	Munkeby	6. 6.08	Odense	8.11.26	Odense	23. 4.27
16990	— Herm. S. Keller	København	25. 9.01	Kbhvn. Afd.	23.10.20	Kbhvn. Afd. 17	17.12.27
37734	— Martin.....	Egense	17. 2.01	Svendborg	20.11.23	Odense	4. 6.27
37356	— Niels Johs.....	Odense	29.11.04	Odense	24. 8.23	—	2. 4.27
22849	Madsen, Frank Peter ...	Middelfart	4.10.00	Horsens	15.11.24	Horsens	16. 4.27
5797	Mass, Albert.....	København	1. 7.89	Kbhvn. Afd.	5. 2.26	Kbhvn. Afd. 12	31.12.27
37836	Nielsen, Arnold Chr.....	Hvilbjerg	29. 4.02	Horsens	9. 4.24	Horsens	27. 3.26
19661	— Frederik V.....	Aarhus	9. 2.96	Odense	22. 6.23	Odense	1.10.27
39583	— Harald Chr.....	Orø	25. 4.05	Kbhvn. Afd.	7. 7.24	Korsør	17.12.27
4650	— Niels Chr.....	Horsens	2.10.00	Horsens	6.11.20	Horsens	17. 9.27
20597	Olsen, Henrik	Boeslunde	26. 7.88	Korsør	10.10.12	Korsør	11. 6.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
3510	Olsen, Herman Sofus .	Frederikshavn	26. 9.00	Frederikshavn	6.12.19	Frederikshavn	14. 5.27
38164	— Johannes	Særslev Sogn	24. 1.01	Odense	20. 3.24	Odense	9. 7.27
15223	— Knud	Helsingør	26.10.96	Kbhvn. Afd. 3	28.10.16	Kbhvn. Afd. 7	10.12.27
39237	— Olaf H. Chr....	Nysted	24.10.86	Nykøbing F.	20. 3.25	Nykøbing F.	16. 4.27
37940	— Oluf Johs.....	Kettinge	30. 9.90	—	9.12.23	—	2. 4.27
17709	Petersen, Arnold Johs....	Grænge	28. 6.98	Holeby	25. 7.22	Holeby	5.11.27
34706	— Christian	Ullerslev	25. 3.97	Odense	10. 5.22	Odense	26. 3.27
4068	— Christian Lund.	Horsens	9. 5.89	Horsens	25. 9.26	Horsens	11. 6.27
24391	— Hakon K. J.....	København	29.11.06	Randers	3.10.25	Odense	15.10.27
35483	— Harry Johs. B..	Nakskov	2.12.02	Skanderborg	8. 2.23	Nakskov	5. 9.25
6539	— Jørgen Chr.....	Odense	16. 7.06	Odense	25.10.25	Odense	25.12.26
36355	— Kaj Emil	København	18. 8.03	Kbhvn. Afd.	9. 6.23	Kbhvn. Afd. 18	24.12.27
11389	— Peter Martin...	Rørvig	6. 6.66	„ „	12. 5.20	„ „ 12	27. 8.27
13738	Poulsen, Alfred Em.	København	24. 1.08	„ „	12. 3.27	„ „ 14	24.12.27
33742	— Poul Georg....	Ørslevvester	18. 6.03	Sorø	3. 6.22	Roskilde	3. 9.27
37830	Rasmussen, Georg Buch ...	København	22. 3.05	Horsens	3. 5.24	Horsens	2. 7.27
22251	— Laurits Em. F..	Broholm	19. 1.80	Odense	8. 6.27	Odense	11. 6.27
4833	— Robert Deleuran	København	9. 7.95	Kbhvn. Afd.	30. 8.22	Kbhvn. Afd. 14	17.12.27
37983	— Sigurd.....	Midskov	14. 3.06	Odense	6. 3.24	Odense	17. 9.27
28219	Raun, Thorvald Chr. .	Horne	7. 5.06	Faaborg	6.11.25	Faaborg	24. 9.27
3454	Ravn, Albert Oluf	Roskilde	13. 6.00	Nykøbing F.	16.10.19	Nykøbing F.	2. 4.27
10631	Sørensen, Danker.....	Dybvad	3. 2.07	Odense	6.11.25	Odense	12. 3.27
17178	— Harry	Vormark	31. 7.06	—	6. 9.26	—	2. 4.27
21174	Schou, Jørgen P.....	Vejle	26. 8.79	—	10. 5.13	—	10. 7.26
29877	Smith, G. L. V. O.....	Skelskør	19.11.70	Korsør	16. 8.18	Korsør	24.12.27
15318	Schreiber, Kurt E. Hans ..	København	20. 4.08	Kbhvn. Afd.	9. 5.27	Kbhvn. Afd. 17	17.12.27
29232	Thisted, Arnold J.....	Ørum	19.12.04	Viborg	1. 5.26	Viborg	3. 9.27
29083	Thomsen, Mourits O.	Jerslev	22. 9.01	Brønderslev	14. 8.26	Brønderslev	28. 1.28
30180	Tvede, Chr. Møller....	København	9. 3.70	Kbhvn. Afd. 1	20. 1.19	Kbhvn. Afd. 11	19.11.27
33395	Winkler, Arthur.....	Dresden	13. 2.74	Aabenraa	4. 3.27	Sønderborg	3. 9.27
39841	Volke, Johannes	Viborg	2. 5.05	Viborg	1.12.24	Viborg	10. 9.27
30360	Ørting, Hans Vilh.....	Nykøbing F.	8. 2.03	Nykøbing F.	7. 5.27	Nykøbing F.	16. 7.27

Stiftelsesfest i Skive.

Lørdag den 24. Marts afholdt Smedeforbundets Skive Afdeling sin 35-aarige Stiftelsesfest. Festen begyndte Kl. 7 i Haandværkerforeningens Selskabslokaler og indledes med, at Afdelingens Medlemmer med Damer i et Antal af over Hundrede Personer, hvilket vil sige langt den overvejende Del af Afdelingens Medlemmer, gik til Bords, hvor Formanden, K. J. Andersen, bød Velkommen og udtalte sin Glæde over den store Deltagelse, der vidnede om Interesse for Fagforeningen og dens Virksomhed. Han dvælede ved nogle af de Perioder i Afdelingens Tilværelse, hvor det havde været nødvendigt at sætte ind for at hævde Medlemmernes Interesser, hvilket igen havde givet det Resultat, der bedst maaltes ved en Sammenligning mellem Arbejderklassens Kaar nu og den Gang, Afdelingen stiftedes.

Et specielt Velkommen bød Formanden de 2 gamle Kolleger, Jens Mogensen og Jens Sund, der som Medlemmer igennem alle 35 Aar havde gjort hele Felttoget med, samt til Gæsterne, Journalist Künnel, Formanden for Fællesorganisationen, Typograf V. Madsen, og som Repræsentant for vort Forbund P. Andersen.

Ved Bordet herskede en festlig Stemning, der stimuleredes af forskellige Sange, forfattede i Dagens Anledning.

Endvidere uddeltes en Avis, i hvilken de Medlemmer, der havde gjort sig fortjent dertil, helligedes en særlig Omtale.

Festtalen holdtes af P. Andersen, der gjorde Rede for Forholdene indenfor Organisationen i de forløbne 35 Aar, altsaa fra det Tidspunkt, hvor vi levede paa Odense-Programmet, og til vi nu staar med fuldstændige Aftaler udformet i Overenskomst, Fælles Værkstedsregler og Regler for Behandling af faglig Strid. Endvidere en Omtale af de tre store Konflikter siden 1920 og den Lære man maa drage deraf. Taleren sluttede med et motiveret Leve for Skive Afdeling.

Derefter talte Typograf Madsen for Samarbejdet imellem de øvrige Fag og Smedene i Skive, hvilket han betegnede for værende det bedste, og han bragte derfor en Hilsen fra Fællesorganisationen.

Journalist Künnel talte for Damerne og udbragte et Leve for disse.

Endelig overbragte Afdelingens Næstformand, Carl Petersen, der tillige er Formand for den stedlige Lærlingeklub, en Hilsen fra denne.

Efter at Bordet var hævet, tog Dansen sin Begyndelse, og det gik Slag i Slag; naar Musikerne blev for trætte, tog Formanden fat og løste dem af, til de atter kunde haandtere Fiolen.

Senere paa Natten var der Kaffebord, hvorom man samledes holdvis, og da Ophavsmanden til disse Linier ved 3-Tiden forlod Festen, fortsattes denne uden Tegn paa, at Deltagerne trættedes, og saaledes, at det tydeligt fremgik, at vore Medlemmer i Skive følte at have tilbragt en Aften i fornøjeligt Samvær paa en Maade, som bl. a. ogsaa vilde være af agitatorisk Virkning i den kommende Tid.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkomne Bøger.

Medlemsbog Nr. 47004 for Jørgen Andreasen er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 51.

Medlemsbog Nr. 47628 for Bernhardt Løvgreen er bortkommen.

Ovennævnte Bøger gøres herved ugyldige.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 5302	Bjarnøe,	Kaj Benjamin M.	(Kbhvn. Afd.)
- 24109	Christensen,	Kaj Vilhelm	(—)
- 15735	Lorentzen,	Olaf	(—)
- 5838	Petersen,	Frederik Viggo	(—)
- 23457	Støvring,	Hakon Thorkild E.	(—)
- 3131	Petersen,	Anders Chr.	(Aalborg Afd.)
- 37672	Arngrimsen,	Carl Martinus	(Hillerød -)
- 37358	Holmelund,	Jens J. Nielsen	(Vordingb. -)

Medlem Nr. 8524, Laur. E. Rasmussen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 11364 Hansen, Kaj William.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 5772	Christensen,	Kaj	15. 8.08
- 7381	Hansen,	Jørgen Lindegaard	5. 9.08
- 13886	Jensen,	Jens Einar Louis	15. 4.05
- 796	Keise,	Friedrich	15.11.19

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 34320	Andersen,	Oskar Marinus	5. 7.24
- 4938	—	Ovind Holger O.	25. 6.27
- 37565	Christensen,	Arthur Gerhard	6.12.24
- 1735	Eriksen,	Hans Chr.	21. 1.22
- 8530	Gustafsen,	Holger	16. 4.27
Nr. 10254	Hansen,	Aage Kaj	3. 9.27
- 28140	—	Alfred Juhl	26. 3.21
- 2358	—	Erik Wienecke	18.12.26
- 11364	—	Kaj William	29.10.27
- 460	—	Martin Poul	26.11.27
- 18099	Henriksen,	Einar Jesper	19.11.27
- 27280	Hullevad,	Orla Edvard	3. 3.23
- 668	Jensen,	Alfred	17. 9.27
- 16536	—	Henry Bøgeskov	29.10.27
- 32201	—	Niels Bernhard	9. 4.21
- 3946	—	Peter Oskar Emil	10. 4.26
- 1102	Jessen,	Jørgen	27. 3.26
- 13945	Koefoed,	Jacob Gerhard	5.11.27
- 22777	Kolding,	Chr. Pedersen	23. 1.26
- 23322	Laudrup,	Kaj Andreas	5.11.27
- 15735	Lorentzen,	Olaf	8.10.27
- 2710	Mattesen,	Jens Alfred	2. 7.27
- 22153	Meyer,	Charles Viggo	1.10.27
- 22079	Pedersen,	Rasmus	21.10.22
- 38083	—	Svend Aage	12. 9.25
- 8596	Reimann,	Axel Theodor	5. 4.24
- 11351	Ryaa,	Niels C. O. Nielsen	30. 7.27
- 21285	Schøller,	Jørgen	19.11.27
- 12972	Stensholm,	Hugo Edv. Vald.	2. 7.27

Overskud henligger hos F. L. Smidth & Co., Valby, til følgende Medlemmer:

Drejer E. Jakobsen, Drejer Erik Nilsen og Skruestikarbejder Ingtofte.

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 3.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Odense: L. Rasmussen, Søndergade 26—28, St. th.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Lemvig (Klub): Maskinarbejder Chr. Hestbech, Storegade 16. Ingen Udbetaling.

Maribo: (Midlertidig Kasserer) Maskinarbejder Thorkild Christensen, Skimmingegade 50. $6^1/_2$—$7^1/_2$.

Skanderborg: Smed H. L. Albrechtsen, Skanderupgade 4, 1. $5^1/_2$—$6^1/_2$.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 7 MAJ 1928 14. Aarg.

Landsorganisationens Generalforsamling.

Skal vi karakterisere De samvirkende Fagforbunds ordinære Generalforsamling, der afholdtes i Dagene 8., 9. og 10. Maj i København, vil vi gøre det med, at det var en Generalforsamling, der vidste, hvad den vilde. I de senere Aar har De samvirkende Fagforbunds øverste, kompetente Forsamling ikke været præget af saa megen Fasthed og af saa stor Enighed, som Tilfældet var denne Gang. Ganske vist stod Spørgsmaalet om Organisationernes Grænseforhold paa Dagsordenen, og ofte har disse Spørgsmaal affødt mere Bitterhed, end de egentlig berettigede til; men paa denne Generalforsamling fremgik det tydeligt, at der var god Vilje til at søge at komme hinanden i Møde, og saaledes bør det ogsaa være. Dels bør disse Spørgsmaal kunne afgøres lidenskabsløst og under fornødent Hensyn til, hvad Ret og Billighed kræver, dels er Tiden ikke inde til mellemorganisationsmæssige Opgør, og endelig maa det ikke forglemmes, at hvis Fagorganisationerne fortsat skal udnytte de tilstedeværende Muligheder for at fremskaffe de bedst mulige Løn- og Arbejdsvilkaar, er det nødvendigt, at de enkelte Organisationer indretter sig efter den tekniske og økonomiske Udvikling, saaledes at den fagforeningsmæssige Struktur nøje afpasses efter de næsten revolutionerende Forandringer, der foregaar i Industrien, paa Samfærdselsomraadet og indenfor det kapitalistiske System.

For vort Vedkommende var vi direkte interesseret i Forløbet af Behandlingen af disse Grænsespørgsmaal derved, at der var opstaaet en Strid mellem Smedeforbundet og Kommunalt Arbejderforbund om Retten til at organisere nogle under Frederiksberg Kommune tjenestemandsansatte Smede og Maskinarbejdere, men det skal her erkendes, at selv om Kommunalt Arbejderforbunds Stilling ikke endeligt har ordnet Spørgsmaalet, og selv om vi ikke paa nogen Maade kan tiltræde de Principper, som Kommunalt Arbejderforbund i Øjeblikket gør sig til Talsmand for, saa har dog dette Forbund under Henvisning til Tidens Vanskeligheder bøjet af, og det er vort Haab, at det, naar til sin Tid Forhandlingerne om vore Organisationsgrænser atter skal optages, da vil kunne lykkes at komme til en Ordning, saaledes at det betyder Samarbejde i Stedet for Slagsmaal om Medlemmerne. Vi for vort Vedkommende vil fortsat lade vore Organisationers Grænser afgøre af, i hvilken Grad vi indenfor disse er i Stand til at skaffe de Arbejdere, hvis Løn- og Arbejdsforhold vi mener, det er vor Opgave at varetage, bedre Arbejdsbetingelser, end hvis Grænserne flyttes. Vi vil til enhver Tid værge os imod, at man vil svække vore Organisationer ved at fratage os de Medlemmer, som skal være Støttetropper under Arbejdsløshedskriser og i vore Arbejdskampe, ikke alene fordi man derigennem forringer Metalindustriens Arbejdsvilkaar, men fordi en saadan Forringelse indirekte vil indvirke paa andre Organisationers, ogsaa paa Tjenestemændenes. Forhaabentlig vil det i stedse stigende Grad gaa op for de under Stat og Kommuner beskæftigede Arbejdere og Funktionærer, at deres Livsvilkaar i stadig højere Grad baseres paa den Standard, som det er muligt at opnaa i den private Industri.

Jovrigt var De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling præget af et levende Ønske om at faa samlet de flest mulige Fagorganisationer indenfor Samvirksomheden, uden at man dog derfor vilde give Afkald paa de Grundprincipper, som maa være raadende ved en organisk Opbygning af den danske Fagbevægelse. Der var da ogsaa fuldkommen Enighed om, at ligesom Forudsætningen for Medlemsskab i De samvirkende Fagforbund maa være, at de enkelte Fag organiserer sig indenfor en enkelt Organisation og ikke opdeler sig i flere, saaledes maa de internationale Forbindelser knyttes over De samvirkende Fagforbund, d. v. s. forudsætte Medlemsskab i disse. Det er i saa Henseende en komplet Meningsloshed, at en Række Organisationer, deriblandt enkelte ret diminutive, i Kraft af deres Medlemsskab i den paagældende Fag-Internationale er i Stand til at give Pokker i Samarbejdet med de øvrige Organisationer indenfor Landets Grænser, og derved ofte rummer en Fare for Brud paa den ensartede Linie, som ikke mindst Tiden kræver, at den danske Fagbevægelse bør optræde paa.

Det var da ogsaa i Kraft af en bristende Logik, at der paa Generalforsamlingen blev fremsat Forslag om at kræve af den internationale faglige Central i Amsterdam, at den skulde tage Initiativet til Indkaldelse af en Konference med Ruslands røde faglige Internationale, for, som det hedder, at tilvejebringe faglig international Enhed. Sekretær Hans Jacobsen, der i et solidt Indlæg imødegik det stillede Forslag, havde da ogsaa fuldkommen Ret, naar han udtalte, at det sikkert ude i Verden vilde vække Forundring, naar den danske Fagbevægelse, som organisationsmæssigt set ikke kan paaberaabe sig det gennemforte Samarbejde, vil optræde som Agitator for international faglig Enhed. Ikke mindst ved dette Spørgsmaals Behandling gav Generalforsamlingen Udtryk for Fasthed og klar Forstaaelse, idet den ikke ønskede Diskussion om dette Spørgsmaal og med kun 15 Stemmer imod vedtog at forkaste det fremsatte Forslag. Dermed har De samvirkende Fagforbunds øverste Myndighed paa afgjort og eklatant Maade afvist Forsøget paa at skabe et Makkerskab med den røde faglige Internationale. I dennes Love hedder det bl. a.:

> „Den røde faglige Internationales Opgave er uforsonlig Kamp mod det internationale Arbejdsbureau i Geneve og mod den faglige Central i Amsterdam, der er et Værn for de arbejderfjendske, reaktionære Regeringers Bestaaen" . . . . .
>
> „Optagelse i den røde faglige Internationale kan kun finde Sted, naar alt internationalt Samkvem med Amsterdam-Internationale afbrydes".

Det vilde sikkert blive en noget ejendommelig Konference, hvis en saadan kom i Stand, saalænge de ekstreme kommunistiske Teorier sidder i Højsædet i Moskva, og som bl. a. vedrørende Amsterdam-Internationale har faaet deres Karakteristik gennem følgende Udtalelse af Formanden for de russiske samvirkende Fagforbund, Losowsky:

> „Amsterdam-Internationale og den røde faglige Internationale er overfor hinanden som Ild og Vand og lader sig ikke forene. Vejen til Enhed gaar kun gennem Amsterdam-Internationales Tilintetgørelse under den kommunistiske Internationales Førerskab".

Jovrigt maa det vel opfattes som et Tegn paa Kommunismens absolutte Uformuenhed herhjemme, at det ikke var Kommunisterne, der fremsatte det omhandlede Forslag paa Generalforsamlingen, men en god, velmenende Fagforeningsrepræsentant, der dog her optræder som et typisk Udtryk for den berømte, danske Gæstfrihed.

Der er da ogsaa nok saa megen Realitet i de Bestræbelser, der efter Repræsentantskabsmødet i Fjor og gennem det saakaldte Samlingsudvalg har været udfoldet for atter at faa gjort De samvirkende Fagforbund til det virkelig centrale Udtryk for den danske Fagbevægelse og særlig faa retableret Samarbejdet med den store Gruppe af ufaglærte, ikke mindst for disses egen Skyld. Ganske vist aabner den industrielle Udvikling, der har fundet sit Slagord i Rationaliseringen, forøgede Muligheder for den ufaglærte Arbejdskraft paa Bekostning af den faglærte, men hvis det ikke fra de ufaglærtes Side drejer sig om blot at erobre Arbejdet uden Hensyn til, hvilken Løn der opnaas, skal det nok i det lange Løb vise sig, at Samarbejdet mellem faglærte og ufaglærte saavel som mellem Privatindustriens Arbejdere og de i offentlige Virksomheder beskæftigede er en afgjort Nødvendighed. Naar man kender Aarsagen til Dansk Arbejdsmandsforbunds Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund, vilde det vel have været for meget at forlange, at Samlingsudvalget i Løbet af det Aars Tid, i hvilket det har virket, skulde kunne faa det adskilte forenet, og hertil er jo ogsaa Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres nødvendig. Men det er vort Haab, at med de Beslutninger, som De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling traf, vil denne kunne danne Baggrund

for, at Arbejdsmændenes Kongres til Efteraaret vil kunne imødekomme Ønsket fra De samvirkende Fagforbund om Samarbejde. Jovrigt er Samlingsudvalget bemyndiget til at fortsætte sit Arbejde, og vi ved, at alle Bestræbelser, som vil være egnede for at naa det ønskede Maal: Den størst mulige Samling af de danske Fagorganisationer, vil blive iværksatte af Udvalget i den Tid, der kommer.

Generalforsamlingen var jo imødeset med en vis Spænding, fordi De samvirkende Fagforbunds Formand, Carl F. Madsen, efter 24½ Aars Arbejde indenfor Fagforbundene, deraf 19 Aar som Formand, ønskede at træde tilbage, og der derfor skulde vælges en ny. Som bekendt blev det den hidtidige Næstformand, Vilhelm Nygaard, der sattes i Spidsen for Samvirksomheden, og dermed gav Generalforsamlingen tilkende, at den ikke ønskede de Principper, som hidtil har været raadende i De samvirkende Fagforbunds øverste Ledelse, ændrede.

Den kommende Tid vil dog kræve baade Initiativ og positivt Arbejde, hvis De samvirkende Fagforbund skal kunne hævde sig og drage de flest mulige Organisationer ind i Samarbejdet. Med aarvaagent Øje maa Fagforbundene følge Udviklingen, og den nye Formand vil ikke komme til at mangle Opgaver. Samvirksomheden skal ikke alene manifestere sig i et fælles Sekretariat eller som Konsulent i Fagforeningsspørgsmaal og kan ikke som regulerende Faktor nøjes med at folde sig ud i de store Situationer, i hvilke forøvrigt den nye Formand med sin sunde Sans og sit lyse Humor sikkert vil være Mand for at hugge en Knude over. De samvirkende Fagforbund maa i den kommende Tid for de enkelte Organisationer være det mærkbare inciterende Fællesorgan, den opmærksomme medregulerende Faktor, det fælles Initiativ, den samlende og ordnende Myndighed. Udviklingen af Værkstedsparlamentarismen henimod Indførelse af den fulde Medindflydelse fra Arbejdernes Side paa Bedrifternes Ledelse staar paa Dagsordenen sammen med Løsningen af Feriespørgsmaalet og Gennemførelsen af en Lovgivning, der tager fornødent Hensyn til den arbejdende Klasse, men ikke mindst vil De samvirkende Fagforbund i de kommende Aar faa en stor Opgave at løse ved at bringe Samarbejdet mellem Organisationerne og disses Omraader i Overensstemmelse med, hvad Tiden kræver, hvis den danske Fagbevægelse fortsat skal kunne løfte sin store historiske Opgave.

Vore Lokomotivmænds Kongres.

Lørdag den 28. April afholdt Dansk Lokomotivmandsforbund sin aarlige Kongres paa »Sønderborghus« i Sønderborg. Der var fremmødt ca. 70 Delegerede fra Forbundets Afdelinger Landet over, foruden at der som Gæster var indbudt Lokomotivfører Mortensen, Esbjerg, som Repræsentant for Statsbanernes Lokomotivmænd, Lokomotivfører Rosén, Stockholm, som Repræsentant for de svenske Lokomotivmænd, Formanden for Smedeforbundets Sønderborg Afdeling, Anton Wilhelm, Redaktøren af den stedlige Social-Demokrat, M. Petersen, og endelig Centralorganisationens Formand og Sekretær, Johs. Kjærbøl og Arnold Nielsen, den sidste var dog forhindret i at komme til Stede.

Formanden, Lokomotivfører Brix, Aalborg, aabnede Kongressen og bød Gæsterne og de Delegerede Velkommen, idet han fastslog, at Samarbejdet med de Organisationer, hvis Repræsentanter var indbudt, havde været udmærket.

Centralorganisationens Formand bragte en Hilsen fra Centralledelsen, idet han takkede for godt Samarbejde i det forløbne Aar. Et Samarbejde, som har sin særlige, store Betydning i en Tid som den nuværende, hvor Organisationerne er ude for store Vanskeligheder, som har deres Oprindelse ikke alene i den hele økonomiske Depression, men ogsaa i den tekniske Revolution, som vi for Tiden er inde i, og som gør sig gældende saavel i Industrien som paa Samfærdselsmidlernes Omraade. De Rammer, indenfor hvilke Organisationerne var dannede, og som var afpassede efter en Tid, hvor Industrien og Samfærdselsmidlerne ikke havde opnaaet den Udvikling som nu, maatte i mange Tilfælde ændres, og hvis ikke Organisationerne gennem Samarbejde selv bidrog til at afpasse deres Omraade efter de ændrede Vilkaar, vilde der meget let kunne opstaa mellemorganisationsmæssige Gnidninger forbundet med en Svækkelse af Fagforeningernes Magtstilling. Som Industriens Struktur er ved at ændres og Kommunikationsmidlerne forenkles, saaledes at flere og flere kan betjene disse Midler, vil en tilsvarende Ændring i Organisationernes Opbygning vise sig at være nødvendig, og der maa bl. a. søges skabt et mere intimt Samarbejde mellem faglærte og ufaglærte, mellem Tjenestemænd i offentlige Virksomheder og Privatindustriens Arbejdere.

Anton Wilhelm bragte en Hilsen fra Smedene og Maskinarbejderne i Sønderborg og ønskede Kongressen Held og Lykke med Arbejdet, hvorefter Lokomotivfører Mortensen bragte en Hilsen fra Kollegerne ved Statsbanerne, idet han udtalte en Tak for Samarbejdet med Privatbanelokomotivmændene. Mortensen kom iøvrigt ind paa nogle Betragtninger vedrørende selve Lokomotivtjenesten, idet han pegede paa, at den Nimbus, der tidligere havde staaet om Mændene paa Damphestene, ikke længere var til Stede; for Nutidens Ungdom var Lokomotivet allerede en forældet Indretning, nu drejer Interessen sig i høj Grad om mere moderne Befordringsmidler, herunder ikke mindst Flyvemaskinerne.

Rosén, Stockholm, bragte en Hilsen fra de svenske Kolleger, idet han gav en Redegørelse for Spørgsmaalet enmandsbetjente Lokomotiver, hvilket Spørgsmaal for Tiden er stærkt aktuelt i Sverige som i Danmark.

Efter Gæsternes Hilsningstaler konstituerede Kongressen sig med Lokomotivfører Bjerre, Aalborg, og Lokomotivfyrbøder Jensen, Maribo, som Dirigenter samt med Lokomotivførerne Ebsen, Maribo, Østergaard, Aalborg, og Forbundets Næstformand, Sørensen, Aalborg, som Sekretærer.

Formanden aflagde derefter Beretning for det forløbne Aar, idet han først mindedes de i Aarets Løb afdøde Medlemmer, og fastslog, at der var udført et omfangsrigt Arbejde, ikke mindst affødt af de Bestræbelser, der stadig udfoldedes fra Privatbaneledelsernes Side, paa at forringe Tjenestemændenes Vilkaar. Ved Beretningsaarets Begyndelse bestod Lokomotivmandsforbundet af 528 Medlemmer og ved dets Slutning af 515. Formanden oplyste videre, at Forbundet stod overfor Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund. (Indmeldelsen er forøvrigt blevet definitiv, saaledes at Forbundets Repræsentanter deltog i den nys afsluttede Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund.)

Af Beretningen fremgik det iøvrigt, at Privatbanernes Lokomotivmænd har søgt Samarbejde med Privatbanernes Kontorforening og Funktionærforening, fordi det har vist sig, at det manglende Samarbejde mellem Privatbanernes Funktionærorganisationer i visse Tilfælde har bragt disse i vanskelige Situationer. En Sag, som særlig havde paakaldt sig Opmærksomheden, var Forhøjelsen af Pensionsbidraget fra 3 til 5 pCt., hvilket i Virkeligheden betød en Lønreduktion, og Forbundet havde da ogsaa foranlediget, at der var rejst Sag ved Retten overfor Sydfynske Jærnbaner for at faa underkendt Berettigelsen af den saaledes anvendte Fremgangsmaade. Desværre var Sagen tabt saavel ved Underretten som ved Landsretten, men der var nu ansøgt om Ministeriets Sanktion til Sagens Videreførelse til Højesteret, og der var nogen Mulighed for, at Ministeriet ikke vilde forhindre dette.

Med den stedse stigende Indførelse af Motorvogne, er Spørgsmaalet om Betjeningen af disse ogsaa blevet aktuelt, men Formanden gjorde her opmærksom paa, at det bedste Middel til at sikre Lokomotivmændene Føringen af disse Vogne var Dygtiggørelse, saaledes af Banerne saa deres Interesse i at anvende Lokomotivmændene i størst mulig Udstrækning ved Betjeningen. Iøvrigt udtalte Formanden, at Organisationen med alle til Raadighed staaende Midler vilde bekæmpe Bestræbelserne for at gøre Lokomotiverne enmandsbetjente, hvilket ikke alene vilde betyde en Indskrænkning af Lokomotivmændenes Adgang til at opnaa Beskæftigelse, men som i høj Grad ogsaa rummede et Usikkerhedsmoment for det rejsende Publikum.

Naar det iøvrigt kneb for mange af Privatbanerne at gennemføre en rentabel Drift, skyldtes dette i høj Grad den irrationelle Maade, paa hvilken de danske Privatbaner drives, og som ikke mindst giver sig Udslag i, at de enkelte Baner ofte og uden Hensyn til Banens Størrelse ledes af Driftsbestyrere, der oppebærer uforholdsmæssige Lønninger, og hvor i mange Tilfælde flere Baner tilsammen udmærket godt kunde nøjes med en enkelt Driftsbestyrer. Brix fastslog, at skulde der foretages Reduktioner, som betød noget, maatte man begynde fra oven, og at der i Virkeligheden ikke var noget rimeligt Forhold i Bestræbelserne for at lade Lokomotiverne betjene af en enkelt Mand, samtidig med, at der er Driftsbestyrere, som oppebærer indtil 30.000 Kr. om Aaret. Med en Tak til Medarbejderne for det Arbejde, der var udført i det forløbne Aar, sluttede Brix sin meget udførlige Beretning.

Der udspandt sig derefter en meget indgaaende Diskussion, der resulterede i, at Beretningen enstemmigt godkendtes. Det samme var Tilfældet med det aflagte Regnskab, ligesom de Beslutninger, der iøvrigt blev truffet, gav Udtryk for, at Dansk Lokomotivmandsforbunds Ledelse er i nøje Kontakt med Forbundets Medlemmer. Dette blev da ogsaa bekræftet ved Valgene, der saavel for Formand som for Hovedkasserer, Næstformand og Hovedbestyrelsens øvrige Medlemmer var Genvalg.

Kongressens Forløb var et fuldgyldigt Udtryk for, at Privatbanernes Lokomotivmænd er i Besiddelse af god Fagforeningskultur, og at deres Organisation gennem Samarbejde, til alle de Sider, hvor det er muligt, søger at forøge deres organisationsmæssige Styrke, og de danner i saa Henseende en god Kontrast til de Fagorganisationer, der mener, at det er formaalstjenligt at staa paa egne Ben.

Arbejderferier.

Af Underarkivar *Oluf Bertolt.*

Lidt udvidet Gengivelse af et Foredrag paa Hindsgavl den 5. Juli 1927.

Det er meget godt, naar Jeppe Aakjær i en af sine Sange belærer os:

Slider Byen, danske Mand, alt for stærkt din Trøje,
tag et Maal af Danmarks Land fra dets egne Høje!

Men Problemet er blot her, som overfor Kogebøgernes rundhaandede Anvisninger paa Smør og Fløde, hvor »man tager« det fra. Der er ingen Tvivl om, at der er Tusinder, paa hvem Byen slider ret eftertrykkeligt. Jo mere Byerne vokser, og det vil igen sige, jo mere vore Erhverv industrialiseres og koncentreres, jo mere specialiseret Arbejdet bliver, jo mere enerverende Arbejdstempoet bliver, desto ønskeligere, rimeligere, ja nødvendigere bliver det at skaffe Bybefolkningen, og da i særlig Grad Arbejderne, Lejlighed til at komme ud, bort fra Arbejdets Trædemølle, ud i Naturens Friskhed, ud at tage Maal af Danmarks Land fra dets egne Høje.

Naar Fællesraadet for Folkeopdragelse fra dets Oprettelse blandt andre Opgaver har sat sig den at arbejde hen til at skaffe »rigeligere og lettere Adgang for Storbyens Mennesker til Friluftsliv«, saa staar det i naturlig Forbindelse hermed, ligger saa at sige i Forlængelse heraf, at man ogsaa ønsker at bidrage til Feriespørgsmaalets Løsning,

dels derved at man gerne vil hjælpe dem, der *har* Ferie, til den bedst mulige Anvendelse af Ferien, og *dels* ved at være med i Arbejdet paa at rejse og styrke den Anskuelse i den offentlige Bevidsthed, at Feriekravet er berettiget og bør imødekommes i den størst mulige Udstrækning. Endnu er det nemlig kun et Faatal af de egentlige Lønarbejdere, der har opnaaet Ferie, men Kravet rejses atter og atter fra den samlede Arbejderklasse, og hver Gang med fornyet Styrke.

Og det er i og for sig ganske naturligt. Igennem mange Aar har Arbejderne kæmpet for at faa den *daglige* Arbejdstid nedsat saa meget, at der indenfor Døgnets 24 Timer ogsaa blev Plads og Tid til at leve Livet som Mennesker; Feriespørgsmaalet er et Spørgsmaal om Fordelingen af den *aarlige* Arbejdstid og Fritid, saaledes at det bliver muligt for de arbejdende i endnu højere Grad at tage Del i Kulturens Goder, at nyde Naturens Skønheder, til Berigelse og Oplivelse for Sjæl og Krop. Feriekravet er et kulturelt Krav blandt Arbejderbevægelsens andre Kulturkrav. Selve Ferie-Institutionen er jo ikke ny; det nye er blot, at man nu finder, Ferien ikke vedblivende bør være et Privilegium forbeholdt visse Klasser af Befolkningen. Tidligst har vel de højere Embedsmænd, Aandsarbejderne i det Offentliges Tjeneste, faaet gennemført en aarlig Ferie. Og Ræsonnementet har været det, at deres Arbejdsevne vilde forringes, om der ikke blev tilstaaet dem Tid til Hvile og Rekreation. Efterhaanden har saa de demokratiske Strømninger — støttet af simpel Logik — gjort Ferien almindelig for alle offentlige Tjenestemænd. Hvis det nemlig maa anses for gavnligt og formaalstjenligt, at de »højere« Tjenestemænd faar Ferie, hvorfor skulde det saa ikke ogsaa være det for de »lavere«? Hos os er alle Statstjenestemænd, der har et halvt Aars Ansættelse, sikret en aarlig Ferie med Løn ifølge Loven af 12. September 1919.

Ud over Kommunerne, koncessionerede Virksomheder og Arbejdernes egne kooperative Foretagender, hvor Ferieprincippet i Almindelighed er anerkendt, har det saa smaat vundet Hævd ogsaa i det private Erhvervsliv. Men, som vi skal se, ikke i nær den Udstrækning hos os som i en Del andre Lande.

En stor Hindring for Feriens Almindeliggørelse vilde være fjernet, hvis de private Arbejdsgivere blot vilde indse og forstaa, at Arbejdsudbyttet ikke forøges eller aftager i samme Grad, som Arbejdstiden forlænges eller forkortes. Ganske det samme Synspunkt kan man anlægge overfor Feriespørgsmaalet som overfor Spørgsmaalet om en Forkortelse af Arbejdsdagen. Og ingen har vel i saa Henseende truffet Sømmet paa Hovedet som Lord Macauley i hans Tale i Parlamentet 1846, da han som Forsvar for Titimersdagens Indførelse bl. a. udtalte:

»Modstandernes Grunde fører os uimodstaaeligt til den Slutning, at dersom Søndagen ikke var blevet betragtet som Hviledag i de sidste 300 Aar, vilde vi Englændere have været et rigere og højere civiliseret Folk, end vi nu er, og at navnlig Arbejderklassen vilde have staaet sig langt bedre end nu. Men tror noget Medlem af Huset for Alvor, at det vilde have været Tilfældet?

Jeg for min Del nærer ikke den ringeste Tvivl om, at dersom vi og vore Forfædre havde arbejdet lige saa stærkt om Søndagene som om Hverdagene i de sidste 3 Aarhundreder, vilde vi i dette Øjeblik have været et fattigere og mindre civiliseret Folk, end vi er, at der vilde have været produceret mindre, end der er, og at en anden Nation end vor nu vilde have forsynet Verden med Bomuldsstoffer, Klæde og Knivsmedearbejde.

Naturligvis vil jeg ikke dermed sige, at en Mand ikke producerer mere i en Uge, naar han arbejder 7 Dage i den, end naar han kun arbejder 6. Men jeg tvivler stærkt om, at han ved Slutningen af et Aar med 7 Dages Arbejde i Ugen vilde have produceret mere, end om han kun havde arbejdet 6, og jeg tror fuldt og fast, at han efter 20 Aars Forløb vilde have produceret *meget mindre* med 7 Dages Arbejde i Ugen end ved 6.«

Macauleys Synspunkt sejrede. Og i det hele synes man i England at se med den klareste Forstaaelse paa Komplekset: Arbejdstid — Fritid — Produktivitet. Paa Overgangen mellem Kirkens Helligdage, der oprindelig først og fremmest var *Hvile*dage, og Ferien staar de Søgnehviledage, som man har nogle faa af i de fleste Lande, men flest i England. Derfra er udgaaet Skikken at holde *week-end*. Og dér har man indført de saakaldte *Bank Holidays*, hvis Antal er vokset i Aarenes Løb. Der ligger i disse Fridages Eksistens en Anerkendelse af, at alle Arbejdere trænger til Hviledage ud over Søndagene, og, nærmere bestemt, til en Hvileperiode, der strækker sig ud over en enkelt Dag.

* * *

Nu er det imidlertid næppe logiske Ræsonnementer eller filosofiske Betragtninger, der har forskaffet Arbejderne i en Række Lande en aarlig Ferie. Det skyldes snarere de Forskydninger i Magtforholdet mellem Samfundsklasserne, som fandt Sted under og efter den store Krig. Ganske som Indførelsen af 8-Timers Arbejdsdagen. Kravet om Normalarbejdsdagen har staaet paa Dagsordenen siden Slutningen af 1880-erne. Først i Aarene 1918—19 blev det i større Udstrækning opfyldt. Knyttet sammen med dette Krav har Feriekravet været, dog først kommen til senere, og i de bevægede Aar ved Krigens Afslutning fik Arbejderne mange Steder baade den daglige og den aarlige Arbejdstid begrænset, og den vundne Position blev fæstnet dels i Overenskomster med Arbejdsgiverne og dels i Staternes Lovgivning. Det sidste var især Tilfældet i de ved Freden nyoprettede Stater eller i de Stater, hvor Arbejderklassen gennem Revolution kom i Besiddelse af Regeringsmagten.

Almindelige Ferielove, d. v. s. Love, der foreskriver en aarlig Ferie for praktisk talt alle Lønarbejdere, findes i 7 Lande, nemlig Brasilien, Czekoslovakiet, Finland, Letland, Polen, Rusland og Østrig. Desuden har man i yderligere 10—12 Lande mere *specielle Ferielove*, d. v. s. Love med Feriebestemmelser for visse Kategorier af Arbejdere, kvindelige Lønarbejdere, Arbejdere i sundhedsfarlige Erhverv el. lign. Herunder kommer Danmark med Loven om Retsforholdet mellem Husbond og Medhjælpere af 6. Maj 1921, hvori § 20 fastslaar, at en Medhjælper, et Tyende i gammel Stil, har Krav paa 3 eller

6 Dages Ferie, eftersom han eller hun er fæstet for et halvt eller helt Aar. Paragraffen omfatter kun tjenende Personer under 18 Aar. Ser man paa denne Lovgivning som Helhed — hvad der f. Eks. kan ske i de Lovserier, der udgives af det internationale Arbejdsbureau — vil man finde, at der ikke er Tale om noget ensartet Lovkompleks, men snarere om et Lovværk, der er under Fremvækst, under Dannelse. Der sker ikke sjældent Forandringer, ældre Bestemmelser ændres, nye kommer til, men ingen Steder trækkes Fronten tilbage. Nu er Lovfæstelsen af et eller andet Forhold som Regel kun et Udtryk for, at det allerede forud er følt som Ret i den almindelige Bevidsthed. Og saa længe Ferien ikke ad sædvanemæssig eller overenskomstmæssig Vej har vundet mere Indpas hos os, vil Lovgivningsvejen — hvad de voksne Arbejderes Ferie angaar — næppe være den, der fører os til Maalet. Noget andet er Forholdet med de mindreaarige. Her mener jeg, der er sket en alvorlig Forsømmelse, idet vor Lærlingelov ikke giver Lærlingene Ret til Ferie. De kommer ud af Skolen, hvor de hvert Aar har haft deres herlige Sommerferie, og gaar ind i et Læreforhold, hvor de kan risikere 4—5 Aar i Træk at være stængt inde i Værksted eller Fabrik uden en eneste sammenhængende Orlov udover Søn- og Helligdage. Ligeledes maa det forbavse, at den nye Lov om Børns og unge Menneskers Arbejde af 18. April 1925 ikke indeholder et Ord om Sommerferie. Det bør der sættes et Arbejde ind paa at faa ændret. Lige saavel som Tyendet bør Lærlinge og andre unge Arbejdere ved Loven være sikret en aarlig Ferie til Forfriskning og Fornyelse.

Selv om altsaa Arbejderne i en Række Lande har faaet Retten til Ferie fastslaaet ved Lov, vil jeg tro, at disse dog kun udgør en mindre Part af alle de Arbejdere, der har opnaaet Ferie. Baade i de Lande, der har Ferielove, og i dem, der ikke har, er det sikkert gennem faglig Aktion, gennem kollektive Overenskomster, Ferien er vunden og sikret for de fleste Arbejdere. Saa meget mener man kan oplyses, at af omkring 47 Millioner Lønarbejdere i Evropa har de 19 Millioner eller ca. 40 pCt. Ferie med Løn, enten sikret ved Lov, ved faglig Overenskomst eller ved Skik og Brug. I Holland har saaledes ca. 15,000 Tekstilarbejdere en aarlig Ferie med Løn blot i Kraft af »Alderstidshævd«. Det samme er Tilfældet for mange Tusinde Arbejdere i Svejts. Og hos os gælder det samme vel for en stor Del af Handels- og Kontormedhjælperne. Det internationale Arbejdsbureau i Genéve har gjort Spørgsmaalet til Genstand for en Undersøgelse, hvis detaljerede Resultater kan studeres i Bureauets Tidsskrift *International Labour Review* for Januar 1925 og December 1926. Det viser sig, at overenskomstmæssig Ferie er mest hyppig indenfor de grafiske Fag og indenfor Næringsmiddel- og Beklædningsindustrien. En Sammenligning mellem Danmark og de andre Lande, hvis Ferieforhold ligger oplyst, falder ikke ud til vor Fordel. I Tyskland f. Eks. findes der Feriebestemmelser i 87 pCt. af alle Arbejdsoverenskomster, og de sikrer Ferie for 93 pCt. af alle de omfattede Arbejdere. Af de skandinaviske Lande har som nævnt Finland en almindelig Ferielov, og i Norge og Sverige har mange Fag overenskomstmæssig Ferie, som ikke har opnaaet det hos os. Saaledes hele Jærnindustrien, der i vore Nabolande yder sine Arbejdere Ferie med Løn, mens Smede og Maskinarbejderne hos os kun har opnaaet Ret til at tage 4 Dages Ferie *uden Løn.*

Om Omfanget af Arbejderferierne hos os foreligger der to Opgørelser, den ene offentliggjort i Tillæget til *De samvirkende Fagforbunds Beretning fra 1. April 1918 til 31. Marts 1919;* den omfatter kun de Fag, der da var tilsluttet De samvirkende Fagforbund. Den anden, der er foretaget i 1926, staar trykt i *Lommebog for Arbejdere 1927* og omfatter alle organiserede Arbejdere. Den sidste Undersøgelse oplyser, at indenfor de eksisterende 83 Fagorganisationer optræder der kun Ferie i de 55, og her omfatter Ferien endda kun 40 pCt. af Medlemmerne. Af alle organiserede Arbejdere har kun 34 pCt. Ferie, og heri er medregnet 16,000 Tjenestemænd og ligestillede, der enten direkte eller indirekte har lovmæssig Ferie. Af Lønarbejderne i det private Erhvervsliv har kun ca. 30 pCt. Ferie, og hvis man fordeler samtlige Feriedage paa samtlige danske Arbejdere, bliver der kun 2,7 til hver. Det giver vel den bedste Maalestok for, hvor langt der er igen, før hver Lønarbejder faar en virkelig Ferie i Lighed med den Ferie, Embedsmænd og højere Funktionærer har kunnet glæde sig ved i en Aarrække.

(Fortsættes.)

Vilkaarligheden bremses.

I Fagbladet for Marts Maaned underkastede vi Retsforholdene paa Arbejdspladsen nogle Betragtninger, idet vi gjorde gældende, at der hos Arbejdsgiverne var en stigende Tendens til at skabe en Ulighed i Parternes Retsstilling derved, at man i stedse stigende Grad uden Tilslutning fra Arbejdernes Side ændrede i Arbejdsforholdene, idet man henviste til, at Arbejderne, hvis de ikke var tilfredse med de trufne Dispositioner, kunde klage. Vi har altid gjort os til Talsmand for, at der ikke fra nogen af Siderne uden Tilslutning fra Modparten eller gennem den Ret, som erhverves ved voldgiftsretlig Behandling, burde kunne ske Ændringer i de bestaaende Arbejdsvilkaar, og der er saa meget mindre Grund til at affinde sig med Arbejdsgivernes Fremgangsmaade, som disse i Forvejen gennem Septemberforligets Bestemmelser har en Præference, der, saalænge disse Bestemmelser er gældende, i sig selv medfører en Ulighed i Retsforholdet til Ugunst for Arbejderne.

Vi henledte i den paagældende Artikel i Fagbladet for Marts Maaned samtidig Opmærksomheden paa en Sag, der var opstaaet hos Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart, og som var typisk for Arbejdsgivernes Tendenser til at udvide deres Dispositionsret. I Fortrøstningen om, at Den faste Voldgiftsret ikke her kunde følge Arbejdsgiverne, indankede vi Sagen for Retten, der den 9. Maj har afsagt en Kendelse, som vi hidsætter in extenso, og af hvilken det iøvrigt vil fremgaa, hvad den omhandlede Sag drejer sig om:

Hos A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart har gennem en længere Aarrække 2 Arbejdere — hver en Uge ad Gangen — i Vintermaanederne mødt 1 Time før normal Arbejdstids Begyndelse for at regulere Varmen, saaledes at de paabudte Varmegrader var tilvejebragt i Værkstederne, naar Arbejderne gav Møde paa Arbejdspladsen. For denne Time har Virksomheden betalt et Tillæg af 100 pCt.

Fra 4. Januar 1928 har Fabrikkerne imidlertid ændret denne Ordning derhen, at de paagældende Arbejdere som Ækvivalent for, at de møder 1 Time før de andre, ophører med Arbejdet paa Fabrikken 1 Time før normal Arbejdstids Slutning, hvorefter Virksomheden under Henvisning til, at deres Arbejdstid saaledes kun er 8 Timer daglig, har afskaffet Ydelsen af noget Tillæg for Arbejdsydelsen i Timen før den normale Arbejdstids Begyndelse.

Under nærværende Sag har derefter De samvirkende Fagforbund i Danmark paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Vegne indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien og denne Sammenslutnings Medlem A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart for Brud paa en bestaaende Lønordning og paa de mellem Organisationerne gældende »Fælles Værkstedsregler« og paastaaet de Indklagede herfor idømt en Bod, der tillige skal dække den de to Arbejdere unddragne Betaling for Overarbejde.

De Indklagede har nedlagt Paastand om Frifindelse og om, at det foreliggende Spørgsmaal henvistes til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Til Støtte for Paastanden henviser Klagerne til, at »Fælles Værkstedsregler« i § 1 bestemmer, at der paa hver Arbejdsplads skal være fastsat en normal Arbejdstid, som skal ligge indenfor Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Em., og i § 2, at der for Arbejde, der fordres udført udenfor den fastsatte normale Arbejdstid, skal gives nærmere bestemte Tillæg for Overarbejde. Klagerne hævder, at dette sidste Krav maa opfyldes for de 2 Arbejdere, der begynder deres Arbejde 1 Time før Virksomhedens normale Arbejdstids Begyndelse, og at Kravet ikke kan bringes til Ophør derved, at Virksomheden ensidig forkorter Længden af deres Arbejdstid ved at lade dem ophøre 1 Time før de andre Arbejdere, samt at dette særlig ikke kan gøres overfor en mangeaarig Kutyme, hvorefter Morgentimens Arbejde vederlægges med det omhandlede Tillæg.

De Indklagede gør heroverfor gældende, *at* Arbejdsgiveren er berettiget til at indføre forskellig normal Arbejdstid for forskellige Grupper af Arbejdere indenfor Virksomheden, *at* dette er sket her, idet de 2 Arbejdere har faaet anvist en normal Arbejdstid, der begynder 1 Time før og ender 1 Time før den for de andre Arbejdere gældende, *at* der derfor her ikke er Tale om Overarbejde eller om Arbejde, der fordres udført udenfor normal Arbejdstid, og *at* der som Følge deraf ikke kan blive Spørgsmaal om Krav paa Betaling for Overarbejde. I alt Fald kan der efter de Indklagedes Formening ikke blive Spørgsmaal om Ansvar for Brud paa overenskomstmæssige Bestemmelser, men kun om Forstaaelsen af saadanne, hvorfor Tvistens Afgørelse maa henhøre under faglig Mægling og Voldgift.

Klagerne anfører overfor dette sidste, at de, saafremt Virksomheden havde indledet organisationsmæssig Forhandling om en Ordning, som den nu indførte, intet havde imod at lade Afgørelsen af, om en saadan Ordning havde overenskomstmæssig Hjemmel, afgøre ved faglig Voldgift. Da Virksomheden imidlertid ensidig har indført Ordningen, fastholder Klagerne, at der foreligger et Overenskomstbrud, der maa medføre Bod.

Efter de Retten forelagte Oplysninger maa det antages, at Virksomheden i November 1927 gennem en Funktionær lod Arbejderne vide, at man paatænkte en Omordning som den senere iværksatte, men at Arbejderne heroverfor gjorde Fordring paa at bibeholde Tillæget for Morgentimen og derefter fik Besked om, at det blev ved det gamle. Den 4. Januar 1928 meddelte Virksomheden derpaa Arbejderne, at den nye Ordning vilde blive indført fra den følgende Dag, og dette skete, uagtet Arbejderne udtalte, at Sagen maatte bringes ind for deres Fagorganisation.

Retten maa formene, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Overenskomsten og »Fælles Værkstedsregler« hjemler Arbejdsgiveren Ret til at træffe en saadan Ordning, hvorved Tillægsbetaling for Timen før den paa Virksomheden iøvrigt normale Arbejdstids Begyndelse bringes til Bortfald, maa afgøres ved faglig Voldgift under Hensyn til, at det her drejer sig om Forstaaelsen af gældende overenskomstmæssige Bestemmelser og Kutyme paa en bestemt Virksomhed; ved saadan faglig Voldgiftsret kan der da tillige træffes Bestemmelse om eventuel Efterbetaling til de paagældende Arbejdere, saafremt Klagernes Synspunkt maatte faa Medhold. Retten maa imidlertid holde for, at Virksomheden ikke har haft Føje til at træffe den omhandlede Ordning paa den Maade, som det er sket. I Overenskomstens Litr. E, § 1, er blandt andet fastsat, at ved Bestemmelsen af, hvorledes den normale Arbejdstid samt Spise- og Hvilepauser skal fordeles, skal Arbejderne høres, samt at dersom Arbejdsgiveren ikke ser sig i Stand til at imødekomme Arbejdernes Ønske, fastsætter han Arbejdstiden under Hensyn til Virksomhedens Tarv og kan iværksætte den med 10 Dages Varsel, indenfor hvilken Tid Arbejderne har Paataleret i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid for en Mangel paa Hensyntagen, der ikke er tilstrækkelig begrundet i Virksomhedens Tarv. I det foreliggende Tilfælde drejer det sig om Ordningen af et Led i Fabrikkens Drift af vedvarende Karakter og om en Ændring af et gennem en Aarrække bestaaende Lønningsforhold. Det af de Indklagede selv hævdede Standpunkt, nemlig at der her er Tale om Bestemmelse af en ændret normal Arbejdstid for en Del af Virksomhedens Arbejdere, maatte under disse Omstændigheder føre til, at Fabrikkerne efter Forhandlingen med Arbejderne, hvorved disse ikke uden videre gav deres Tilslutning til Ordningen, i hvert Fald burde have iværksat denne med det nævnte Varsel af 10 Dage i Stedet for, som sket, straks at sætte den i Kraft. For den herved skete Tilsidesættelse af en overenskomstmæssig Regel findes Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien paa

Virksomhedens Vegne at burde erlægge en De samvirkende Fagforbund tilfaldende Ordensbod, hvis Størrelse vil kunne bestemmes til 100 Kr. Sagens Omkostninger vil derhos være at paalægge de Indklagede med 300 Kr.

Kendelse:

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien bør paa A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfarts Vegne erlægge en De samvirkende Fagforbund tilfaldende Bod af 100 Kr.

Afgørelsen af, hvorvidt den af Aktieselskabet indførte ovenomhandlede Ordning er overenskomstmæssig hjemlet, henvises til Paakendelse ved faglig Voldgift.

Sagens Omkostninger betales af de Indklagede med 300 Kr.

Vi kan kun være tilfredse med, at Den faste Voldgiftsret med denne Kendelse er gaaet imod Arbejdsgivernes Bestræbelser paa at udvide deres i Forvejen alt for omfattende Driftsherrestilling, selv om vi er af den Opfattelse, at Retten ved Benyttelsen af Overenskomstens Afsnit E, § 1, er gaaet videre end Forudsætningen for de her nedlagte Bestemmelser kunde give Adgang til. Men i vore fortsatte Bestræbelser for at hævde det Princip, at der af en af Parterne kun kan ske Ændringer i bestaaende Løn- og Arbejdsforhold ved en gennem Forhandling opnaaet Enighed eller ved Retskendelse, vil den af Den faste Voldgiftsret her afsagte Kendelse dog være et betydeligt Støttepunkt.

Lidt Værkstedsteknik.

Lidt Værksteds-Geometri.

Et af de geometriske Problemer, som man hyppigst stilles overfor paa Maskinværkstedet, er at opmærke eller maale regulære Polygoner; herved forstaas Figurer som Firkanter, Femkanter, Sekskanter o. s. v., der kan »indskrives« i en Cirkel, og i hvilke alle Sider er lige lange. For lige at antyde, hvor udbredt Brugen af disse Figurer er, skal blot nævnes Eksempler som Opmærkning af Boltehuller i Flanger eller af Eger i et Hjul, Fremstilling af Møtriker, Kædehjul, Klokoblinger, Kardanled, Fræsere, Rivaler m. m.

Opgaverne løses i Praksis hovedsagelig efter 3 forskellige Metoder, nemlig:

1) Ved Hjælp af Delehovedet.
2) Ved Konstruktion med Passer og Lineal eller eventuelt Vinkelmaaler.
3) Ved Beregning af Maalene.

Her skal kun omtales den sidste Metode. Denne er ofte forsømt paa Værkstederne til Trods for, at den i mangfoldige Tilfælde fører hurtigst og nøjagtigst til Resultatet. Ved Hjælp af hosstaaende Tabel og en enkelt Multiplikation kan man straks faa fat i det nøjagtige

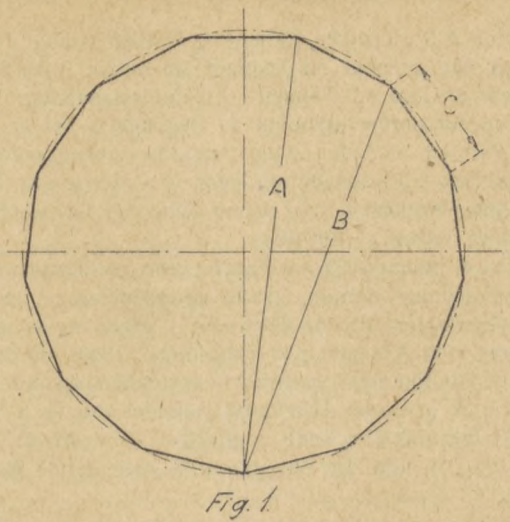

Fig. 1.

Maal, der skal bruges ved Opmærkningen. Tabellen giver de i Fig. 1 viste Maal paa Polygoner, der er indskrevne i en Cirkel med Diameter 1. Er Cirklen f. Eks. 150 mm, skal Tallene blot multipliceres med 150 for at give de rigtige Maal.

Antal Sider	Største Tværmaal	Korde	Polygonside
	A	B	C
3	—	—	0,8660
4	1,0000	—	0,7071
5	0,9511	—	0,5878
6	1,0000	0,8660	0,5000
7	0,9749	0,7818	0,4339
8	1,0000	0,9239	0,3827
9	0,9848	0,8660	0,3420
10	1,0000	0,9511	0,3090
11	0,9898	0,9096	0,2817
12	1,0000	0,9659	0,2588
13	0,9927	0,9350	0,2393
14	1,0000	0,9749	0,2225
15	0,9945	0,9511	0,2079
16	1,0000	0,9808	0,1951
17	0,9957	0,9618	0,1837
18	1,0000	0,9848	0,1736
19	0,9966	0,9694	0,1646
20	1,0000	0,9877	0,1564
21	0,9972	0,9749	0,1490
22	1,0000	0,9901	0,1423
23	0,9977	0,9791	0,1362
24	1,0000	0,9914	0,1305
25	0,9980	0,9823	0,1253
26	1,0000	0,9927	0,1205
27	0,9983	0,9848	0,1161
28	1,0000	0,9937	0,1120
29	0,9985	0,9868	0,1081
30	1,0000	0,9945	0,1045
31	0,9987	0,9885	0,1012
32	1,0000	0,9952	0,0980
33	0,9989	0,9898	0,0951
34	1,0000	0,9957	0,0923
35	0,9990	0,9910	0,0896
36	1,0000	0,9962	0,0872
37	0,9991	0,9919	0,0848
38	1,0000	0,9966	0,0826
39	0,9992	0,9927	0,0805
40	1,0000	0,9969	0,0785

Eksempel 1.

En Ring af udvendig Diameter 160 og indvendig Diameter 118 mm skal opmærkes til Boring af 5 Huller i Ringens Midterlinie og i indbyrdes lige stor Afstand (se Fig. 2).

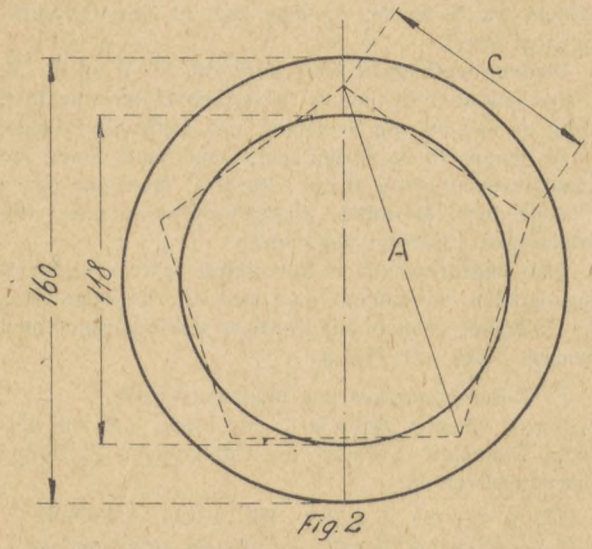

Fig. 2

Cirkeldiameteren bliver:

$$\frac{160 + 118}{2} = 139 \text{ mm.}$$

Vi gaar ud fra, at man paa Grund af Arbejdsstykkets Form ikke kan komme til at opridse Cirklen. Det første Punkt 1 opmærkes i Afstand 10,5 mm fra Kanten af Ringen, idet Ringens Bredde er $^1/_2$ (160 ÷ 118) = 21 mm.

Derefter findes Femkantsiden C af Tabellen paa følgende Maade:

$$C = 139 \times 0{,}5878 = 81{,}70 \text{ mm.}$$

Man kan nu opmærke de øvrige Punkter, idet de skal ligge 10,5 mm fra Ringens Kant. Nøjagtigheden kan kontrolleres, idet Korden A skal være 139 × 0,9511 = 132,20 mm.

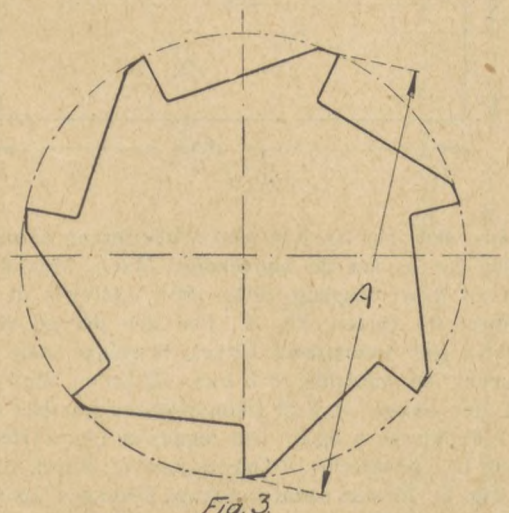

Fig. 3

Eksempel 2.

En Rival med 7 Skær skal slibes ned til en Huldiameter paa 49,5 mm. Diameteren kan kontrolleres ved at maale den største Korde A, idet denne i Henhold til Tabellen skal være:

$$49{,}5 \times 0{,}9749 = 48{,}26 \text{ mm.}$$

Ved de fleste Anvendelser behøver man ikke den store Nøjagtighed, som faas med 4 Decimaler. Man benytter da kun de 3 første Decimaler og forhøjer, saafremt den 5. Decimal er 5 eller derover.

E. B.

Opmærkning og Udfoldning af Pladerør.

Skal man opmærke et Vinkelrør af Pladejærn med 2 Knæ, kan man benytte følgende Fremgangsmaade:

Der skal f. Eks. fremstilles et Rør efter Fig. 1 af 3 mm Plade og 300 mm udvendig Diameter.

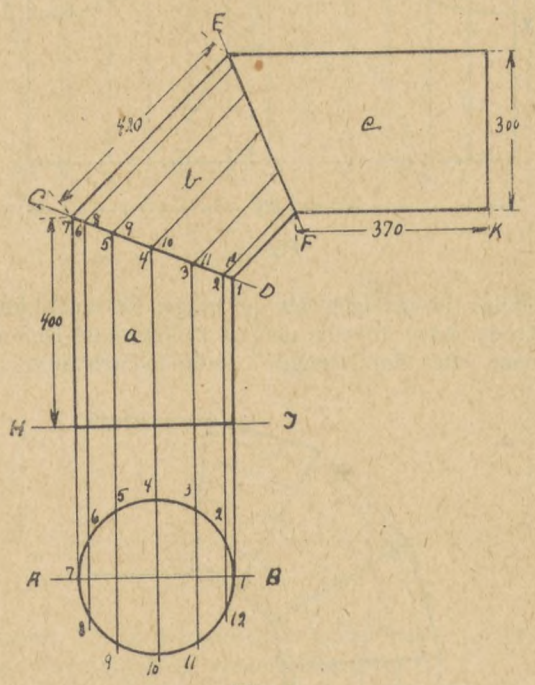

Fig. 1.

Ifølge Forklaringen i Februar-Fagbladet benyttes følgende Formel til Udregningen af Rørets Omkreds:

(Diameter ÷ 1 Pladetykkelse ÷ 1 mm) × 3,14 =
(300 ÷ 3 ÷ 1) × 3,14 = 296 × 3,14 = 929,44.

Altsaa, til Rørets Omkreds skal anvendes 929,44 mm, af praktiske Grunde bortkastes Decimalerne, og man nøjes med 929 mm.

Nu maa man, som forklaret i Februar-Fagbladet, tegne Røret i naturlig Størrelse og for en af Enderne tegne en Cirkel, der deles i f. Eks. 12 lige store Dele; stadig maa man passe, at 2 af Delepunkterne kommer til at ligge i Punkterne A—B (Cirklen Fig. 1) nøjagtig lodret under Rørets Sider. Der tegnes nu Linier fra Cirklens Delepunkter, parallelle med Rørets Sider, til

Linien C—D og derfra til E—F, stadig parallelt med Rørsiderne.

Paa Pladestykket, hvoraf man ønsker at fremstille Røret, foretages nu den egentlige Opmærkning.

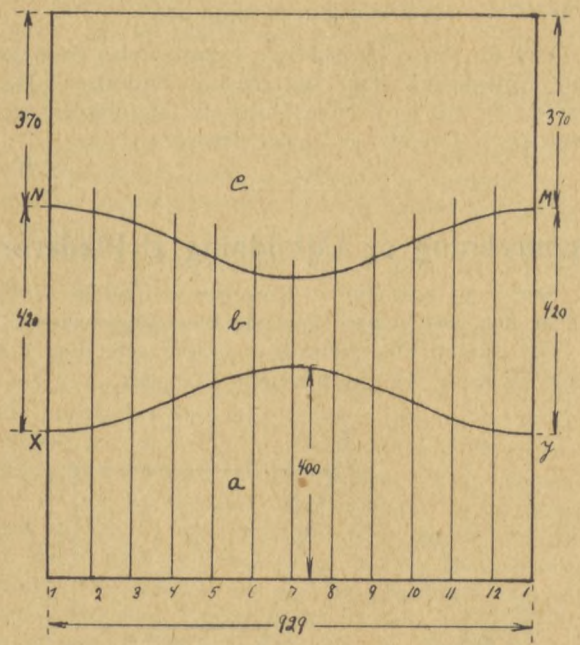

Fig. 2.

Ifølge Udregningen skal der bruges 929 mm til Rørets Omkreds, disse 929 mm deles i 12 lige store Dele (altsammen efter Forklaringen i Februar-Fagbladet), gennem disse 12 Punkter tegnes parallelle Linier, 1—12, Fig. 2, og alle Højderne fra Linien H—I til C—D, Fig. 1, afsættes nu paa tilsvarende Delelinier, 1—12—1, Fig. 2, og Kurven X—Y tegnes gennem de afsatte Punkter.

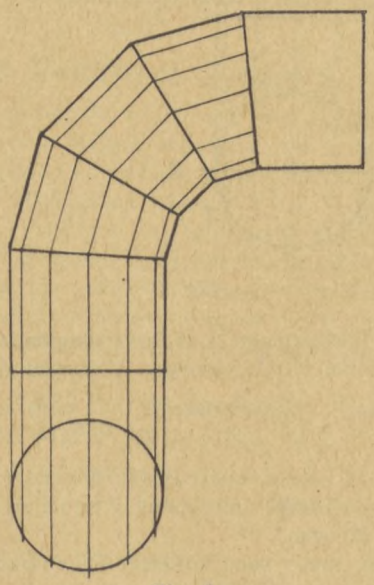

Fig. 3.

Ligeledes maales Afstanden fra Linien C—D til E—F, Fig. 1, og afsættes ud ad Delelinierne 1—12—1, Fig. 2, fra Kurven X—Y, og gennem de derved fremkomne Punkter tegnes Kurven N—M. Man afsætter nu den sidste Rørfligs indvendige Maal fra F—K, Fig. 1, henholdsvis fra N og M, og man har nu hele Opmærkningen af Røret.

Pladen overhugges efter Kurverne X—Y og N—M, og man har de 3 Stykker, a—b—c, hvoraf Røret bestaar, færdig til Valsning og Svejsning, paa sædvanlig Maade.

Af Hensyn til de Spændinger, som fremkommer ved Sammensvejsningerne af de 3 Rørdele, maa man passe at lægge dem lidt »udad« Vinkel ved Svejsningen. (Se Forklaringen i Februar-Fagbladet.)

Skal man fremstille et Rør med flere Knæ, er Fremgangsmaaden den samme, man maa blot forlænge Cirklens Delelinier gennem alle Knæene, stadig parallelt med Knæenes Sider. Se Fig. 3.

Et T-Rør opmærkes paa følgende Maade:

Fig. 4 viser et T-Rør af 3 mm Plade, 400 mm indvendig Diameter. Formlen for Udregningen af Rørets Omkreds bliver da:

$$(400 + 3 + 1) \times 3{,}14 = 404 \times 3{,}14 = 1268{,}56.$$

Som foran nævnt kan man bortkaste Decimalerne, og da Decimalbrøken er større end 0,5, forhøjer man Tallet til 1269 mm.

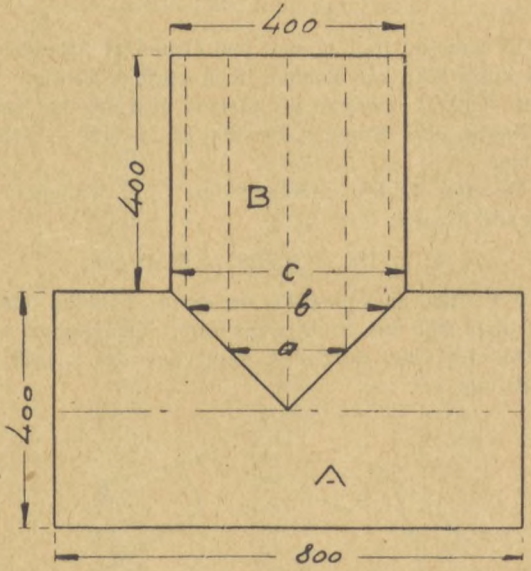

Fig. 4.

Man maa her ligesom med Vinkelrørene udføre en Tegning for at faa de nødvendige Maal. Man drejer Fig. 4 en kvart Omgang, altsaa 90°, saaledes at man ser Røret fra Enden, Fig. 5. Paa den derved af det vandrette Rør fremkomne Cirkel, foretager man, som før nævnt, en Inddeling i f. Eks. 12 Dele. Man maa ogsaa her paase, at 2 af Delepunkterne kommer til at ligge i Punkterne a og b. Der tegnes nu Linier (Højder) gennem Delepunkterne til Overkanten af Røret, Linien c—d, Fig. 5. Er man naaet saa langt, foretages Opmærkningen paa Pladestykket, som man ønsker at anvende.

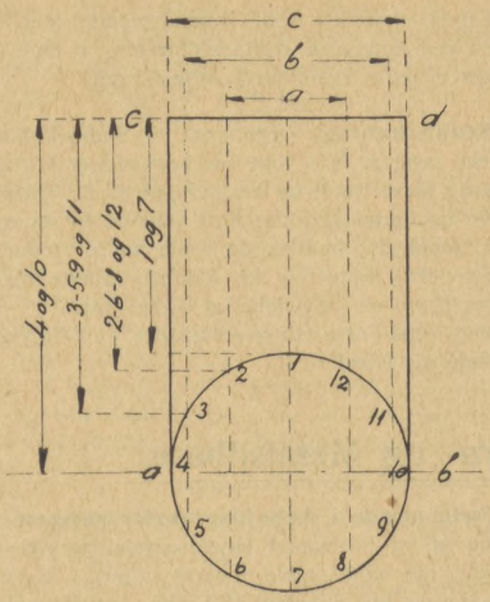

Fig. 5.

Efter den foretagne Udregning skal der bruges 1269 mm til Rørets Omkreds. Dette Maal deles i 12 lige store Dele: 1—12, Fig. 6. Man maaler nu alle de i Fig. 5 tegnede Højder fra den øverste halve Cirkelbue til Linien c—d. Disse Højder afsættes paa Delelinierne 1—12—1, Fig. 6.

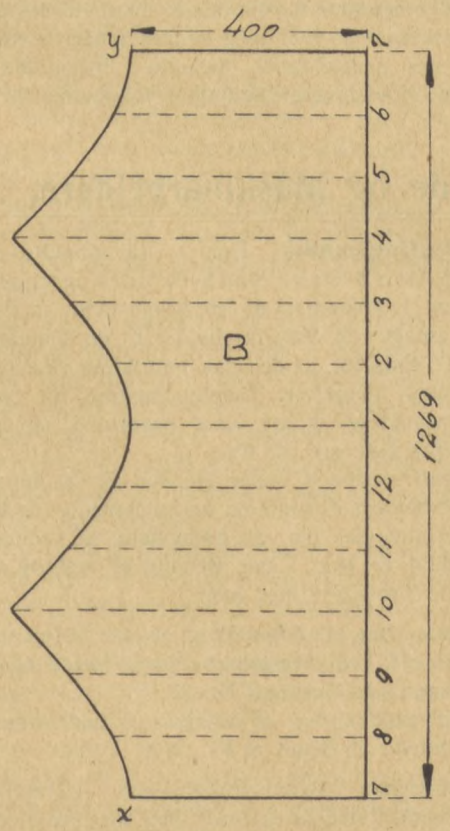

Fig. 6.

Nu maa man forstaa som Følge af, at Tegningen kun er det plane Billede af Røret (ikke det rumlige), og at Linien c—d, Fig. 5, i Virkeligheden er en Cirkel, som ses, om man kan sige, fra Kanten, og at denne Cirkel er tænkt lagt ned, saaledes at den dækker Cirklen af det vandrette Rørstykkes Ende, eller omvendt, hvis man tænker sig, at Cirklen med alle Delepunkterne er rejst op paa Kant ved Linien c—d, maa Delepunkternes Højdelinier falde sammen to og to, saaledes at Højdelinierne 11 og 9 falder sammen og bliver lige lange,

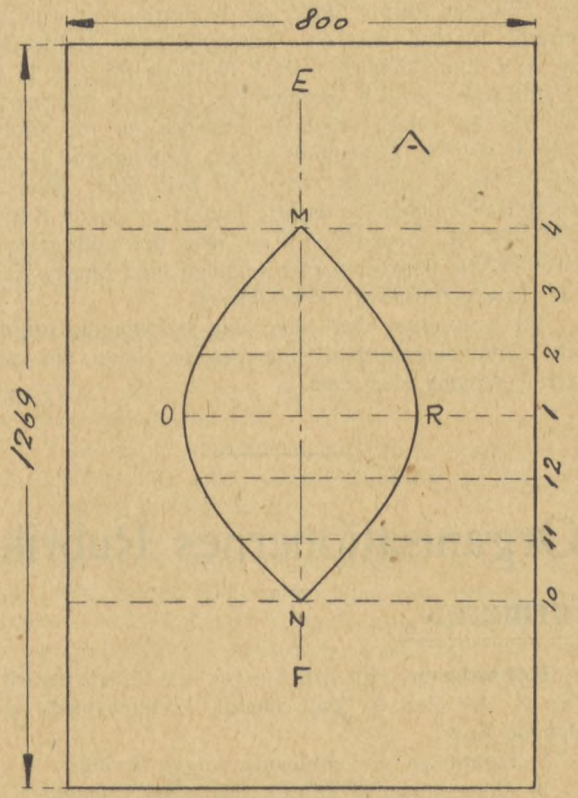

Fig. 7.

ligesom 12 og 8 naturligvis ogsaa falder sammen og bliver lige lange, og saadan fremdeles.

Da nu det lodretstaaende Rørstykke skal gribe ned om det vandrette Rør med en Flig paa hver Side, er det indlysende, at følgende Delepunkters Højdelinier maa blive lige lange: 1 og 7, 2—6—8 og 12, 3—5—9 og 11, 4 og 10. (Se Maallinierne til venstre Fig. 5 og Delelinierne Fig. 6.)

Naar nu alle Højderne er afsat paa Delelinierne, Fig. 6, tegner man Kurven X—Y, og man har Udfoldningen af det lodrette Rørstykke B færdig.

Paa det vandrette Rørstykke A skal der naturligvis være et Hul passende til det lodrette Rørs Diameter. Dette Hul opmærkes saaledes:

Først tegnes en Midterlinie E—F, Fig. 7. Vinkelret paa denne tegnes Delelinierne 1—2—3—4—10—11—12. Disse Delelinier spænder nøjagtig over Halvparten af Pladestykkets Længde, Fig. 6, thi det lodrette og vandrette Rør er lige store i Diameter, og som Følge deraf

maa det lodrette Rørs Flige spænde nøjagtig over det vandrette Rørs Diameter, altsaa den halve Cirkelbue, og da den halve Cirkelbue maa være det halve af Rørets Omkreds, maa Hullets Længde ogsaa være det halve af Pladestykkets Længde.

Nu kommer Hullets Bredde. Det maa naturligvis paa det bredeste Sted være lig med det lodrette Rørs Diameter (se Maallinierne c Fig. 4 og foroven Fig. 5), og den afsættes paa Delelinien 1 med det halve til hver Side af Midterlinien E—F, Fig. 7. De andre Bredder bliver selvfølgelig smallere, efterhaanden som de kommer ned paa Rørets Sider, og de maales ved den vinkelrette Afstand mellem Delepunkternes Højdelinier, Fig. 5, f. Eks. Afstanden fra 2 til 12 og fra 3 til 11 (se Maallinierne a og b foroven Fig. 5, og de tilsvarende paa Fig. 4). Disse Afstande afsættes nu fra Midterlinien E—F, Fig. 7, henholdsvis paa Delelinierne 2—3—4 og 10—11—12 med det halve til hver Side. Man har saa tilbage gennem de afsatte Punkter at tegne Kurven N—O—M—R. Denne Kurve vil, naar den udhugges, og Røret valses, passe nøjagtig sammen med Kurven X—Y i det færdig tilpassede Rørstykke B.

Vil man nitte eller false maa selvfølgelig, foruden det i Udfoldningen viste, tillægges det Plade, der medgaar til Nitning eller Fals.

L. R.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

København. Paa A/S De forenede Jærnstøberier er der den 9. Maj afholdt Mæglingsmøde paa følgende Krav:

1) Forhøjelse af Timelønnen for en Former.

2) Akkordtillæg af 15 pCt. paa nogle Elementer.

3) En garanteret Timeløn i Akkord paa Kr. 1,30 for nogle nyantagne Folk, der arbejdede ved Formemaskiner.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Sagen gaar derfor til Timandsmøde.

Odense. Paa den i sidste Fagblad omtalte Sag fra A/S Brandt & Co. er afholdt Timandsmøde den 2. Maj. Paa dette blev saavel fra Firmaets som fra Forbundets Side fremsat Forslag til Afslutning af Striden, uden at der dog opnaaedes Enighed om noget af disse Forslag.

Saavel Forbundet som vore Medlemmer maa naturligvis herefter forbeholde sig, at de bestaaende Priser kun gælder det for disse Priser sædvanligvis udførte Arbejde, og hvis man forlanger andet og mere Arbejde udført, maa Priserne forandres.

Ribe. Paa A/S Ribe Jærnstøberi har været afholdt saavel Mæglings- som Timandsmøde, henholdsvis 20. April og 2. Maj, paa Klage over, at Firmaet i Stedet for uddannede Maskinformere antager nye Folk til Oplæring.

Sagen sluttedes ved Timandsmødet, idet Firmaet lovede ved Antagelse af Maskinformere at tage rimeligt Hensyn til ledig kvalificeret Arbejdskraft.

Stubbekøbing. Støberiet i Stubbekøbing, der gennem længere Tid kun har beskæftiget 1 Mand, har pludselig faaet travlt og beskæftiger nu 6—7 Mand.

Da de Lønninger, der blev ydet de ny antagne, laa under, hvad der betales de fleste andre Steder, og da Støberiet ikke egner sig for Akkord, stillede vore Medlemmer Krav om Forhøjelse af Timelønnen.

Ved lokal Forhandling opnaaedes et Tillæg af 5 Øre pr. Time og Mand.

Jærn- og Metalslibere.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. I Anledning af, at Forbundet havde varslet Strejke paa alt Arbejde, der vilde blive fordret udført i Henhold til Priskuranten for Slibning af Cykle- og Motordele, afholdtes den 26. April et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Parterne enedes om følgende:

»Da Dansk Jærn- og Metalsliberforbund ikke ønsker det af Priskurant for Slibning af Cykle- og Motordele omfattede Arbejde udført i Akkord efter organisationsmæssig vedtaget Priskurant af Arbejdere paa Virksomheder hørende under Gørtlerlauget i København, enes Parterne om, at den for Virksomheder indenfor Gørtlerlauget i København gældende Priskurant af 1917 med senere Tillæg bortfalder, og at det paagældende Arbejde i Fremtiden udføres efter Hovedoverenskomstens Bestemmelser.«

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 2. Maj afholdtes Mægling hos A/S Den danske Mælkekondenseringsfabrik, Nakskov, i Anledning af en Klage over, at Fabrikken havde antaget en Maskinarbejder til en Timeløn af 125 Øre, til Trods for, at der paa Fabrikken eksisterede en Lønordning, hvorefter Timelønningerne for Smede og Maskinarbejdere skulde være ensartede, og de øvrige Arbejderes Løn var 142 Øre.

Sagen sluttedes under Hensyn til, at den paagældende Arbejders Ansættelse var midlertidig, og til Direktørens Udtalelser om, at Antagelsen af vedkommende Mand ikke er sket i den Hensigt at erstatte nogen af de gamle Arbejdere med ham.

Samme Dag afholdtes Mægling paa Odense Staalskibsværft, hvor Maskinarbejderne havde klaget over Afregningen paa Prøvetur Nr. 22.

Man enedes om, at Værftet til fuld Afgørelse af Sagen betalte et Beløb af Kr. 50.00.

Vedrørende Svovlsyrefabrikken »Limfjorden«, Nørre Sundby, mægledes den 5. Maj, da vore Medlemmer havde klaget over, at Fabrikken misligholdt et paa

et tidligere Mæglingsmøde givet Tilsagn om Akkord, idet det ikke var lykkedes at faa Akkord paa nogle Rørarme. Sagen sluttede med, at Firmaet fornyede Tilsagnet om, at man vedblivende vilde bestræbe sig for at give Akkord i saa stor Udstrækning som muligt.

Timandsmøder. Den 17. April afholdtes Timandsmøde til Behandling af en Sag vedrørende A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, nemlig Klage over, at Firmaet lader Arbejde, der hidtil har været udført i Akkord, overflytte til en ny Afdeling for der at udføres paa Timeløn. Sagen sluttedes, idet Direktøren udtalte, at det ikke ved Oprettelse af Præcisionsafdelingen tilsigtedes at komme bort fra Akkordarbejdet i Almindelighed, ligesom han lovede i en nær Fremtid at ville tage de paagældende Arbejderes Lønforhold op til Overvejelse.

Atter den 26. April afholdtes Timandsmøde og her behandledes følgende Sager:

1) Krav fra Reparatører og Svejsere hos A/S Burmeister & Wain, Teglholmen, om Løntillæg. — Man enedes om at vise Spørgsmaalet om Lønnen for Reparatørerne tilbage til lokal Forhandling, medens man for Svejsernes Vedkommende enedes om et Tillæg af 2 Øre pr. Mand og Time.

2) Krav fra de timelønnede Værktøjsarbejdere hos A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, om Løntillæg. — Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser, idet Underdirektør Holm gentog et Tilsagn om, i Tilfælde af at nogle Arbejderes Kvalifikationer gør en Lønforhøjelse rimelig, da at ville tage Spørgsmaalet op til velvillig Overvejelse.

3) Klage fra Arbejderne i Afdeling 8 hos A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, over Firmaets Fremgangsmaade med Hensyn til Akkordansættelse m. v. i Tilfælde, hvor der anvendes andet Værktøj end tidligere. — Sagen diskuteredes og sluttedes med de faldne Udtalelser, idet Firmaet erklærede sig villig til at optage en ny Forhandling om Akkordprisen for det nu udførte Arbejde (Pander).

4) Klage fra A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, over, at samtlige Arbejdere i Afdeling 8, med Undtagelse af Arbejderne i Revolverafdelingen, den 12. April havde standset Arbejdet fra Kl. 9 Form. til Kl. $2^{3}/_{4}$ Eftermiddag incl. $^{1}/_{2}$ Times Frokosttid samt Krav om Erstatning herfor. — Enighed opnaaedes ikke, og Firmaet forbeholdt sig at indbringe Klage og Erstatningskrav for Den faste Voldgiftsret.

5) Klage over, at Maskinfabrikken »Dano«, København, beskæftiger et i Forhold til Svendetallet uforholdsmæssigt stort Antal Lærlinge og Funktionærer. — Sagen diskuteredes, og Firmaet erklærede sig villig til, saafremt der udtaltes Ønske om Nedsættelse af et Udvalg til Undersøgelse af Lærlingenes Uddannelse, at medvirke til, at dette Udvalgs Arbejde kan foregaa saa tilfredsstillende som muligt.

Med Hensyn til de to Funktionærers Organisationsforhold opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig at føre Sagen videre.

6) Krav om Lønforhøjelse hos Firmaet H. C. Lunge & Søn, Sorø. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Lønforhøjelse. Paa Hobro Andelsslagteri har 2 Mand faaet Timelønnen forhøjet fra 117 til 125 Øre.

Voldgift. Maglekilde Maskinfabrik, Roskilde, havde afskediget en Mand, der stod i Enkeltakkord, og nægtet at betale det resterende Beløb, Kr. 248,00. Firmaet er ikke Medlem af Jærnindustriens Sammenslutning, hvorfor de med denne gældende Voldgiftsregler ikke kunde bringes i Anvendelse. Ved en Forhandling med Firmaet, hvori deltog en Repræsentant for Forbundet, opnaaedes ikke Enighed, idet Hr. Direktør Høyer paastod, at vedkommende Arbejder ikke var afskediget, men selv var gaaet. For at faa Sagen afgjort, enedes Parterne om at nedsætte en faglig Voldgift, og Sagfører Carl Skou, Roskilde, paatog sig Hvervet som Opmand i denne. Ved et Voldgiftsmøde den 20. April forligtes Sagen derved, at Fabrikant Høyer betalte Maskinarbejderen 100 Kr. til fuld Afgørelse af Mellemværendet.

Hævede Blokader. Blokaden overfor Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup, er hævet, efter at Mesteren har betalt vort Medlem det tilgodehavende Beløb.

Det samme er Tilfældet med Blokaden overfor Centralvarmeinstallatør J. A. Jensen, Randers, der ligeledes har betalt det skyldige Beløb.

Endelig er Blokaden overfor Smedemester A. Smidt, Askov ved Vejen, hvilken blev iværksat i Januar 1917, fordi denne Mester ikke vilde indgaa paa samme Overenskomst som de øvrige Smedemestre, hævet, da han ikke mere beskæftiger Arbejdere i vort Fag.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. M. C. Dreyer, Vesterbrogade 151, København.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
7347	Andersen, Aage Peter	Vinding	16.12.06	Kbhvn. Afd.	15. 4.26	Kbhvn. Afd. 17	28. 1.28
35746	— Johannes V. A.	Horsens	27. 4.02	Horsens	28. 5.23	Horsens	3. 9.27
14725	— Oscar F. V.	København	11.11.78	Kbhvn. Afd. 3	1. 2.13	Centralafd.	14. 1.28
29265	— Peder Oluf	Herning	12. 5.06	Kalundborg	3.11.26	Kalundborg	9. 4.27
6575	— Theodor C. Noak	Tøttrup	29.12 05	Hobro	9. 1.27	Hobro	30. 7.27
3069	Andreasen, Ejner	Nyborg	22. 9.01	Helsingør	3. 5.20	Helsingør	4. 4.26
33319	— Nikolai	Dybbøl	15. 9.07	Sønderborg	15. 5.26	Sønderborg	19.11.27
24622	— Svend A. S.	Auning	5.10.05	Randers	14. 8.25	Randers	19.11.27
37434	Andrén, Karl J. S.	Rævhede	20.11.02	—	6.11.23	—	27. 8.27
20882	Arnesen, Arne	Oslo	16. 4.95	Kbhvn. Afd.	10. 1.28	Kbhvn. Afd. 12	14. 1.28
10325	Bach, Laurits P. Bistrup	Aarhus	21. 4.00	D. Arbm. Forb.	26.12.24	Aarhus	26.11.27
4103	Bauer, Vilhelm	Fredericia	15. 8.80	Horsens	11.10.14	Horsens	10. 9.27
16856	Bierfreund, Otto	Potavern	10. 3.89	Tysk Metalarb. Forb.	29. 5.27	Kbhvn. Afd. 5	21. 1.28
18324	Bolt, Max G. Peter	København	15. 6.01	Kbhvn. Afd.	9.11.20	Centralafd.	14. 1.28
4554	Bonde, Doris	Aarhus	8. 5.92	D. Elektr. Forb.	8. 7.11	Aarhus	12.11.27
31042	Breitenstein, August V.	København	25. 3.00	Kbhvn. Afd. 1	15. 2.19	Centralafd.	26.11.27
20349	Brinks, Ernst Harry	Æbeltoft	9. 9.99	„ „	21. 7.22	Kbhvn. Afd. 14	10.12.27
16985	Burbulla, Edmund	Hamborg	12. 7.05	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	„ „ 5	21. 1.28
34962	Bøtkjær, Christian Fr.	Hvilsted	22.10.87	Odder	15. 9.22	„ Odder	4.12.26
16793	Christensen, Einar	København	6.12.87	Kbhvn. Afd.	10. 9.27	Kbhvn. Afd. 18	28. 1.28
29960	Carlsen, Jens Chr.	—	19. 9.03	Odense	16. 3.25	Odense	26.11.27
4081	Christiansen, Adolf M.	Horsens	4. 4.07	Horsens	9. 6.26	Horsens	8.10.27
34042	— Einer Joh.	Værslev	12. 4.04	Kalundborg	18. 4.22	Kalundborg	28. 5.27
37975	Christoffersen, Christoffer	Skydebjerg	3. 4.03	Odense	19. 2.24	Odense	12.11.27
7407	Clausen, Thorkild E.	København	2. 5.07	Helsingør	5. 3.27	Anvisningskt.	24. 9.27
13769	Corneliussen, Christian H.	—	12. 5.98	Kbhvn. Afd.	20. 1.28	Kbhvn. Afd. 2	21. 1.28
39540	Dam, Ole	Samsø	14.10.05	„ „	23. 6.24	Anvisningskt.	28. 5.27
38316	Danielsen, Kaj Marius	Havndal	25. 8.06	Randers	1.11.24	Randers	17.12.27
35071	Diedrichsen, Viggo	Gredsted	12. 6.97	Silkeborg	4. 1.23	Aarhus	29.10.27
15205	Dreyer, Niels P. M.	Bogø	15. 4.98	Kbhvn. Afd. 3	12.10.18	Stubbekøbing	10. 3.28
17659	Espensen, Otto Alfred	Aakirkeby	21.10.76	Aarhus	12. 2.10	Aarhus	26.11.27
107	Fick, Heinrich	Skovshoved	5.12.90	Kbhvn. Afd. 1	21. 2.13	Lyngby	3.12.27
37380	Filthuth, Ernst	Wilhelmshaven	3. 9.89	Herning	1. 9.24	Herning	22.10.27
37394	Foverskov, Svend	Odense	18. 9.01	D. Gørtler og Metalarb. F.	12. 6.23	Odense	29.10.27
22318	Frandsen, Thorvald J.	Roskilde	13. 4.01	Roskilde	16. 4.20	Kbhvn. Afd. 3	14. 1.28
26086	Frederiksen, Hans Chr.	København	23. 8.90	Kbhvn. Afd. 1	16.10.09	Centralafd.	31.12.27
37859	Hansen, Axel Møller	Nyborg	18. 2.06	Nyborg	1. 7.24	Odense	16. 4.27
26688	— Edvin	Aarhus	27. 3.87	D. Elektr. Forb.	23. 9.16	Aarhus	10.12.27
33307	— Hans	Fyenshav	25. 8.04	Sønderborg	8. 2.26	Sønderborg	2. 4.27
28656	— Hans Chr.	Fangel Sogn	27. 2.03	Odense	3. 7.25	Odense	19.11.27
30321	— Hans Chr.	Søby	31. 8.07	Assens	1. 3.27	Assens	24.12.27
32437	— Hans Iversen	Hygom	7.11.95	Horsens	2. 9.25	Horsens	1.10.27
35292	— Holger	Vissenbjerg	24.12.96	Vejle	3. 2.23	Kbhvn. Afd. 15	21. 1.28
32435	— Jens	Kjær Als	4. 8.00	Kiel	3.11.18	Sønderborg	21. 1.28
21340	— Peder	Hou	26. 4.02	Rudkøbing	1. 1.25	Rudkøbing	4.12.26
8866	— Paul Hans A.	København	1.10.05	Kbhvn. Afd.	20.11.24	Kbhvn. Afd. 15	21. 1.28
9373	Heintz, Frederik N.	Gilleleje	21. 1.07	Hillerød	4. 7.27	Hillerød	10.12.27
27057	Henriksen, Henrik	Sønderskov	12. 8.07	Assens	3. 1.28	Assens	7. 1.28
6558	Jensen, Aksel Aug.	Mygind	12. 5.04	Hobro	29. 4.26	Hobro	26.11.27
28813	— Carl Marius	Hejls	2. 6.05	Aarhus	4. 4.25	Kolding	2. 4.27
20459	— Frederik F.	Mannheim	16. 4.97	Kbhvn. Afd.	15.12.27	Kbhvn. Afd. 14	31.12.27
7654	— Gunnar K. A.	Aarhus	13. 6.06	Aarhus	4. 5.26	Aarhus	29.10.27
37071	— Henry A.	Lindholm	20. 5.07	Hobro	6.11.25	Hobro	5.11.27
12077	— Hjalmar	Hillerød	8. 1.02	Hillerød	3.11.22	Hillerød	8.10.27
10980	— Johannes	Vridsløselille	23. 6.02	Kbhvn. Afd.	27. 8.26	Kbhvn. Afd. 13	28. 1.28
32238	— Ove Albert	Horsens	10. 3.01	Horsens	15. 4.19	Horsens	27. 8.27
39733	— Sigurd N. S.	Aarhus	25. 8.04	Aarhus	26. 8.24	Aarhus	26.11.27
9883	Jørgensen, Anders	Jebjerg	4. 4.87	Randers	9. 7.17	Randers	24.12.27
2367	— Carl Fr.	København	15.11.57	Kbhvn. Afd. 1	21. 6.09	Kbhvn. Afd. 8	31.12.27
29363	— Ernst	Tølløse	15. 7.03	„ „	8. 4.22	Lyngby	2. 4.27
17127	Jacobsen, Dines Chr.	Svendborg	6. 3.07	Kerteminde Kl.	1. 8.26	Odense	24. 9.27
2706	— Oskar Emil	Ryde	28.11.06	Aarhus	23. 5.25	Aarhus	19.11.27
14570	Johansen, Johan B.	Vejle	2. 9.06	Vejle	10.11.26	Vejle	9. 7.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
10758	Johansen, Peter R.	Gedser	23. 9.02	Aarhus	1.11.21	Centralafd.	26.11.27
21741	Johnsen, Frithjof Johs.	Aarhus	2. 5.05	—	4.11.24	Aarhus	26.11.27
3213	Jonassen, Orla S.	Horsens	12. 3.07	Horsens	2. 3.26	Horsens	27. 8.27
29154	Larsen, Albert E. Chr.	Ulsø-Olstrup	11. 2.06	Haslev	29. 4.26	Lyngby	10.12.27
37099	— Karl L. C.	Helsingør	23. 9.04	Helsingør	8. 4.24	—	7. 1.28
7887	— Chr.	Nykøbing M.	4. 9.96	D. Elektr. Forb.	17. 5.18	Aarhus	10.12.27
23666	— Lars G. Johs.	København	9. 8.98	Kbhvn. Afd.	20. 6.25	Kbhvn. Afd. 12	21. 1.28
35994	— Svend Aage	Lumby	12. 3.05	Odense	5. 6.23	Odense	26.11.27
20336	Landsvig, Jacob F. Th.	København	7. 8.01	Kbhvn. Afd.	24. 1.21	Centralafd.	14. 1.28
29892	Laursen, Heinrich R.	Randers	17. 6.05	Kolding	1. 4.25	Kolding	16. 4.27
920	Lund, Helmuth C. P. S.	København	1. 3.05	Kbhvn. Afd.	18. 7.24	Kbhvn. Afd. 2	22.10.27
33444	— Thyge S.	Kalvslund	8.10.99	Køge	12.12.20	Ribe	2. 4.27
2353	Lundin, Niels	Hvistofta	15.10.77	Kbhvn. Afd. 1	11.10.18	Kbhvn. Afd. 14	7. 1.28
6248	Madsen, Carl	Brande	26. 2.99	Kolding	23.11.25	Kolding	2. 4.27
27673	— Victor	Rudkøbing	8. 7.99	Rudkøbing	15.10.17	Rudkøbing	8. 1.27
28529	Marcussen, Ejnar	Hvejsel	4. 4.98	Kalundborg	29. 8.25	Vejle	24.12.27
7529	Mortensen, Edmund E.	Aarhus	17. 6.93	Aarhus	11. 4.14	Aarhus	15.10.27
29253	— Thorkild V.	København	11. 3.87	D. Arbm. Forb.	9.12.22	Kbhvn. Afd. 18	28. 1.28
2240	Møller, Georg	—	18. 5.06	Kbhvn. Afd.	2.11.25	„ „ 13	22.10.27
8771	Nielsen, Albert G.	—	1. 9.05	„ „	11. 6.26	„ „ 15	21. 1.28
8633	— Arild W. R.	—	15.11.00	„ „	1. 6.26	Centralafd.	17.12.27
11933	— Axel	Tingsted	15. 7.01	Nykøbing F.	7. 5.21	—	7. 1.28
30357	— Chr. M. Pilegaard	Pindstrup	9. 7.99	Randers	15.11.18	Randers	2. 7.27
24623	— Ejner	Skjoldelev	27. 3.84	—	25. 8.25	—	18. 6.27
32297	— Esrig	Lyngby	24. 6.97	Lyngby	7.10.27	Lyngby	15.10.27
33950	— Jens Borum	Hadsten	31. 8.02	Randers	17. 3.22	Randers	23. 7.27
8966	— Kaj Herman	København	25. 1.08	Kbhvn. Afd.	5. 7.26	Kbhvn. Afd. 14	24.12.27
7429	— Svend Aage	—	21. 1.91	„ „	1.11.27	Centralafd.	21. 1.28
34009	— Tage	Køge	19.10.03	Køge	1.11.21	Køge	11. 6.27
26978	— Theodor	Maribo	20.12.99	Stubbekøbing	13. 2.19	Odense	14. 1.28
13358	Olesen, Ole	Sleth	5.11.95	Roskilde	17.12.17	Aarhus	19.11.27
2190	Olsen, Chr.	Sorø	11. 1.70	Kbhvn. Afd. 1	21. 3.96	Kbhvn. Afd. 18	28. 1.28
38711	— Lars Peter	Kyndby Sogn	29. 4.86	„ „	21. 3.24	Lyngby	12.11.27
13637	Petersen, Axel Rich.	Snøde Sogn	5. 4.84	„ „ 1	12. 7.13	Rudkøbing	1.10.27
28830	— Carl	Benløse	22.12.06	Ringsted	7.11.25	Ringsted	26. 3.27
1798	— Frits W.	Hjortespring	13. 7.06	Kbhvn. Afd.	24.10.25	Kbhvn. Afd. 4	31.12.27
28893	— Hans Fr.	Masnedsund	25.10.08	Stubbekøbing	2.11.26	Stubbekøbing	5.11.27
30335	— Hans G. M. H.	Tønning	30.11.06	Odder	1. 5.27	Horsens	10.12.27
28766	— Harald B.	Eskebjerg	12. 4.05	Kalundborg	9. 3.26	Kalundborg	28. 1.28
38377	— Harald Ch.	Bederslev	30. 6.03	Sønderborg	15. 5.24	Sønderborg	5.11.27
35784	— Harald Emil	Børkop	27. 2.05	Vejle	3. 5.23	Vejle	16. 7.27
18724	— Holger	Ordrup	4. 6.08	Lyngby	7.11.27	Lyngby	17.12.27
9340	— Jens Peter	Askeby Møen	8. 3.00	Kbhvn. Afd.	29. 8.24	Kbhvn. Afd. 14	31.12.27
34939	— Johan	Karlby	16. 1.04	Hadsund-Assens	22. 6.25	Hobro	20. 8.27
14876	— Kaj Orla	København	20.10.01	Kbhvn. Afd.	14. 3.25	Kbhvn. Afd. 12	7. 1.28
15087	— Peter	Horsens	27. 6.01	„ „	6. 5.27	„ „ 14	31.12.27
24801	— Peder	Øster Tørslev	27.11.80	Randers	1. 5.25	Randers	17.12.27
9749	Pehrsson, Carl A.	Helsingør	20. 1.81	Helsingør	14. 5.27	Helsingør	10.12.27
13900	Persson, Georg V.	—	11. 6.95	Kbhvn. Afd.	2. 4.27	Kbhvn. Afd. 14	7. 1.28
9061	Poulsen, Ejner G.	Kalundborg	5. 4.08	Holbæk	10. 5.26	Holbæk	26. 2.27
9375	— Ernst	Vejby	18. 4.09	Hillerød	1.10.27	Hillerød	8.10.27
30344	Rasmussen, Viggo	Raklev	5.12.07	Kalundborg	4. 4.27	Kalundborg	6. 8.27
36382	Robrahn, Poul A. Johs.	København	15. 7.97	D. Arbm. Forb.	24. 6.21	Kbhvn. Afd. 14	14. 1.28
20318	Rosberg, Richard C.	—	2. 9.00	Kbhvn. Afd.	25.11.27	„ „ 13	31.12.27
37598	Rosenlund, Hans D.	Odense	23.10.99	Odense	13. 3.26	Odense	1.10.27
39973	Sørensen, Emil A.	Lille Næstved	28. 8.06	Næstved	5.11.25	Ringsted	16. 4.27
39848	— Svend Aage B.	Hørby	9. 4.07	Hobro	5.11.25	Hobro	26. 3.27
5510	Sarup, Niels P. Hermod	Nymølle	28. 2.89	Kbhvn. Afd. 1	20. 3.08	Kbhvn. Afd. 9	2. 7.27
4306	Schmidt, Peter Obling	Brøns	14. 8.07	Esbjerg	17. 4.26	Ribe	2. 4.27
28969	Schrøder, Erik Axel	Viborg	5. 7.07	Vejen	1. 4.26	Centralafd.	7. 1.28
37689	Svendsen, Svend Aage	Allinge	3. 5.04	Rønne	1. 4.24	Rønne	5.11.27
20879	Svenningsen, Benedickt	Vakkelaget	29.10.95	Kbhvn. Afd.	10. 1.28	Kbhvn. Afd. 12	14. 1.28
35644	— Jens Chr.	Løgten	2. 4.04	Aarhus	5. 5.23	Aarhus	24.12.27
24750	Thomsen, Arthur C.	Odense	30.12.05	Randers	3. 5.25	Randers	3. 9.27
35601	— Harry V. Chr.	Aarhus	16. 8.03	Aarhus	23. 3.23	Aarhus	22.10.27
14094	— Orla	Horsens	20. 9.76	Horsens	24. 2.22	Horsens	1.10.27
15220	Wahl, Erik Hilarius	København	24. 2.08	Kbhvn. Afd.	6. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	7. 1.28
5513	Vesterby, Christian Th.	Løvel	20. 8.91	„ „	21.11.27	Centralafd.	21. 1.28
28650	Westermann, A. Willy E.	København	14. 3.07	Haslev	3.11.25	Haslev	11. 6.27

Faneindvielse i Formernes Afdeling i Varde.

Den 1. Maj indviede Formernes Fagforening i Varde en ny, smuk, rød Silkefane.

Ved Faneindvielsen var tilstede alle Afdelingens 22 Medlemmer med Damer, samt Repræsentanter for den stedlige Fællesorganisation og socialdemokratiske Presse.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne var mødt Hovedkasserer Ludv. Christensen, der holdt Talen for Fanen og foretog Afsløringen.

Iøvrigt holdtes der Taler af Afdelingens Formand, A. Madsen, af Fællesorganisationens Formand, Olesen-Nielsen, og af Redaktør Bech. En særlig Tak rettede Former R. Erdmann til Afdelingens Kasserer, E. Iversen, der i særlig Grad har lagt sig i Selen for at skaffe Afdelingen den smukke Fane.

Efter Afsløringen marcheredes, med Musik i Spidsen, under den nye Fane til Torvet, hvorfra man deltog i den almindelige Majdemonstration.

De københavnske Bladbude.

Fra de københavnske Bladbudes Organisation har vi modtaget følgende med Anmodning om Optagelse:

Til de organiserede Arbejdere.

Vi retter herved en Henstilling til de ærede Læsere og Holdere af »Social-Demokraten« om at bestille Bladet hos Budene. Som Motivering for denne vor Anmodning tjener, at vi mener vort Erhverv truet ved den os fra Bladforhandlerne paaførte Konkurrence. Bladene er gennem Aarene blevet udbragt af Kvinder, og mange Enker og enligtstillede Kvinder har herved haft deres Erhverv. Naar dertil yderligere kommer, at Abonnementsprisen paa Bladet er 60 Øre pr. Uge, mens Prisen hos Bladforhandlerne er 70 Øre, bidrager det ogsaa til at støtte vor Anmodning.

Vi har altid følt det som vor Pligt ved at staa tilknyttet vor Organisation at støtte Arbejderklassen, og vi haaber, at denne vor Anmodning ikke skal være forgæves.

Altsaa: Bestil Bladet hos de organiserede Bude.

Bladbudenes Organisation,
Københavns Afdl. 3 under Kvindeligt Arbejderforbund,
Bodil Thomsen.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 10482	Poulsen,	Johannes	(Kbhvn. Afd.)
- 30953	Kottal,	Otto	(Maribo -)
- 3354	Hansen,	Hans Wilhelm	(Nakskov -)
- 18858	Rasmussen,	Johannes	(— -)
- 28275	Poulsen,	Oluf Emil	(Odense -)
- 17441	Skovstrøm,	Bernt Petersen	(— -)
- 30904	Henriksen,	Hans Adolf I.	(Roskilde -)

Medlem Nr. 22497, Carl Chr. Nielsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 20649	Christensen,	Jens Rudolf Aa.
- 17598	Henriksen,	Kaj Ingemann
- 24391	Petersen,	Hakon K. Jacoby

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 32616	Larsen,	Jens Gerhard	7. 2.20
- 3369	Nielsen,	Peter Adam	8.12.17
- 30158	Petersen,	Dines Ernst Orla	6. 9.19

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 23172	Andersen,	Poul Christian	18.12.26
- 28330	Adamsen,	Ole Christian	30. 7.21
- 12065	Christensen,	Holger	6. 6.25
- 29248	—	Jens Christian	2. 7.27
- 20649	—	Jens Rudolf Aa.	24.12.27
- 1112	—	Poul Einer Berg	24.12.27
- 26662	Conradsen,	Joh. Anton Sofus	27. 3.26
- 17285	Due,	Poul Thomsen	2.12.22
- 8790	Find,	Niels Henrik	17. 7.26
- 33189	Hansen,	Anders	28. 5.21
- 10636	—	Ernst	10. 4.26
- 17598	Henriksen,	Kaj Ingemann	5.11.27
- 5496	Herreborg,	Adolf Fritz	23. 4.21
- 29574	Jensen,	Aage Vilhelm	12. 5.23
- 39922	—	Jens Chr. Knudsen	20. 8.27
- 21536	Ingversen,	Valdemar	23. 6.23
- 5398	Jeppesen,	Hans Peter	29. 5.26
- 23370	Jepsen,	Alfred Chr. Herm.	17.12.27
- 28387	—	Carl Christian	31.10.25
- 7387	Johansen,	Theodor Christian	24.12.27
- 12495	Kugelmann,	Aksel Henry	22
- 27858	Larsen,	Kaj Harry Sigfred	26. 3.27
- 1425	Lange,	Carl Emanuel	5.11.27
- 10398	Maerker,	John Axel	29.10.27
- 13846	Mogensen,	Carl Johan	12. 6.20
- 39051	Møller,	Kaj Espegren	9. 8.24
- 13854	Nielsen,	Christian Peter	16. 7.27
- 14643	—	Erik	29.12.23
- 1104	Olsen,	Carl	8.10.27
- 24391	Petersen,	Hakon K. Jakoby	15.10.27
- 38910	—	Willy Sig. Harry	29.10.27
- 13738	Poulsen,	Alfred Emanuel	24.12.27
- 17175	Røddik,	Kalmar	24. 4.26
- 8016	Tømming,	Svend Aa. Marius	3. 7.26
- 652	Wenning,	Kaj Arne	3. 4.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 4.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG MASKINARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 8 JUNI 1928 14. Aarg.

A. Johansen fejrer 25 Aars Jubilæum.

1903 - 28. Juni - 1928.

Søndag den 28. Juni 1903 valgte Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres daværende Formand og Kasserer for Smedenes Afdeling i Helsingør og Formand for Fællesorganisationen samme Sted, A. Johansen, til Hovedkasserer for Forbundet efter Valdemar Olsen, der i April samme Aar var blevet valgt til Sekretær i De samvirkende Fagforbund. A. Johansen havde ved sin Virksomhed i Helsingør, der ikke alene faldt indenfor Fagbevægelsen, men som ogsaa omfattede den politiske Agitation, henledt Opmærksomheden paa sig paa en saadan Maade, at det var naturligt, at den daværende Kongres, naar den skulde besætte den meget ansvarsfulde Post som Hovedkasserer, valgte ham, og intet Valg kunde være mere lykkeligt, thi ingen kunde med større Ansvarsfølelse og med større Dygtighed have bestridt dette Hverv gennem de forløbne 25 Aar. — Naar Smedeforbundet gennem Aarene altid har hørt til de i økonomisk Henseende bedst stillede Organisationer, skyldes det ikke mindst Johansens kloge Tilrettelæggelse og Administration af Forbundets finansielle Basis, og sammen med J. A. Hansen har han i høj Grad bidraget til at skabe Respekt for vor Organisation, ikke alene blandt vort Fags Udøvere, men ogsaa hos vore Modstandere, Arbejdsgiverne, og indenfor vort Samfund som saadant.

Men Johansens største Fortjeneste ligger vel alligevel ubestridt indenfor Arbejdsløshedskassen, der den 1. Januar 1908 blev statsanerkendt, og hvor han ikke mindst i de overordentlig vanskelige Tider under og efter Krigen har udrettet et Arbejde, som er enestaaende paa dette Omraade, og som har vundet den største Anerkendelse indenfor den danske Arbejdsløshedsforsikring og hos de Myndigheder, som i første Række har haft med

denne at gøre. Det er derfor kun selvfølgeligt, at Johansen blev Medlem af Arbejdsløshedsnævnet fra dets Oprettelse i 1908, og indenfor dette saavel som indenfor de i de senere Aar i Henhold til den ændrede Arbejdsløshedslovgivning oprettede Nævn har de danske Arbejdere i A. Johansen haft en overordentlig dygtig og indsigtsfuld Repræsentant, der aldrig gaar paa Akkord med det, som han opfatter som det rigtige, og som kun bøjer sig, naar han kan se, at Modstandernes Magtmidler er for stærke. Næppe nogen anden Arbejderrepræsentant besidder den eminente Indsigt i danske Arbejdsløshedsforsikringsproblemer, som Tilfældet er med Johansen, og fra ingen Side tør man bestride hans Autoritet paa dette Omraade. Under de i Aarene efter Krigen paa Rigsdagen førte vanskelige Forhandlinger, naar Revision af Arbejdsløshedsloven stod paa Dagsordenen, har Johansen ydet et Arbejde, som kun de, der har haft Lejlighed til at overvære saadanne Forhandlinger, det være sig med Ministre, Rigsdagsmænd eller Statens Embedsmænd, eller de, som selv er nøje inde i disse i høj Grad indviklede Problemer, fuldt ud kan vurdere.

I det hele taget har Johansen udfoldet en Virksomhed paa det sociale Omraade, som ikke overgaas af nogen anden indenfor den danske Arbejderbevægelse, og som har bevirket, at han siden 1913 har været Medlem af Arbejderforsikringsraadet, samtidig med, at han siden August 1906, som Formand for Smede og Maskinarbejdernes Sygekasse, „Smede- og Maskinarbejderforeningen af 1862", har været en fremragende Repræsentant for den danske Sygekassebevægelse og siden 1926 Formand for De samvirkende Sygekasser i København.

Det er et Særkende for ham, at han altid har haft Lyst og Interesse for at mildne de haarde Virkninger, som Arbejdsløshed, Sygdom og Tilskadekomst fik for Arbejderne, og blandt dem, der gennem maalbevidst Arbejde har søgt at faa Samfundet til at afbøde Virkningerne af de Lidelser, som Arbejderne uforskyldt kom ud for, vil Johansen blive nævnt i forreste Række. Det er dog ikke saaledes, at han i dette Arbejde blot har ladet en utøjlet Medfølelse raade eller gjort sig til Talsmand for sentimental Blødsødenhed. Altid er hans Arbejde for de daarligst stillede indenfor Arbejderklassen baaret frem af en skarp og klar Logik, parret med Fasthed overfor dem, der ikke forstaar, at med givne Rettigheder følger ogsaa Pligter. Johansen gaar i saa Henseende heller ikke paa Akkord, naar det drejer sig om uholdbare Paastande eller saadanne Krav, som han ifølge sin stærke Retfærdighedssans anser for at være urimelige.

Det var da sikkert ogsaa denne dybe, sociale Forstaaelse, denne enestaaende Indsigt i Sociallovgivningen, parret med hans Retfærdighedssans, der bevirkede, at Regeringen ved Nedsættelse af 2 Kommissioner i Anledning af Jærnbaneulykkerne ved Bramminge og ved Vigerslev valgte Johansen som Medlem af disse.

At Arbejderbevægelsens forskellige Grene Tid efter anden har benyttet sig af Johansens Indsigt og Dygtighed og tildelt ham forskellige Hverv, noterer vi kun for en Fuldstændigheds Skyld.

Vi kan ogsaa anføre, at Johansen ved de mellem de skandinaviske Metalarbejderorganisationer stedfundne Forhandlinger om gensidig Støtte paa fremragende Maade har bidraget til, at den nuværende Gensidighedsoverenskomst i internationale Kredse betragtes som et Mønster.

Johansen har egentlig aldrig været nogen omstridt Mand, dertil er Dommen over ham for enstemmig, og af dem, der er kommet i nærmere Berøring med ham og har samarbejdet med ham, er han afholdt for sit lyse Humør og sin retlinede, kammeratlige Fremfærd. Selv om han med en Stædighed, der i Øjeblikket kan virke irriterende, og med en Paagaaenhed, der næsten kan føles generende, forfægter sine Synspunkter, maa man dog altid bagefter erkende, at „Smeden" alligevel har Ret, og man er altid klar over, at personlig Fordel eller snævrere, egoistiske Formaal aldrig ligger bag hans til Tider noget haandfaste Argumentation.

Og Johansen er ikke alene de store Problemers Mand; intet Spørgsmaal er ham egentlig for lille, naar han kan medvirke til at løse det, og den, der skriver disse Linier, og som har haft Lejlighed til at drøfte Spørgsmaal med ham af vidtrækkende Betydning eller kun vedrørende en lille Fejl i et Medlems Understøttelsesforhold, kan bevidne, at begge Spørgsmaal blev lige grundig analyserede, for at der kunde træffes den Afgørelse, der netop var den rigtige. Det er ofte ubegribeligt, at han med den Grundighed, hvormed han fordyber sig i stort som i smaat, kan overkomme alt, hvad han har paataget sig, men det er tillige et Bevis for hans kolossale Arbejdsydelse.

Med sine 59 Aar, som han bærer med ungdommelig Verve, staar A. Johansen i sin fulde Arbejdskraft, uvækket af de mange Aars brydsomme Slid i Arbejderbevægelsens Tjeneste. Smedene kan være stolte af at have fostret en saadan Repræsentant, og sammen med de øvrige centraliserede Metalarbejdere kan de kun glæde sig over Udsigten til, at han endnu i mange Aar vil kunne varetage deres Interesser.

J. K.

Ogsaa Gabriel Christensen jubilerer.

25 Aar som Hovedrevisor.

Samme Dag, som A. Johansen i 1903 valgtes til Hovedkasserer, valgte Kongressen Kassereren for Grovsmedenes Fagforening i København, Gabriel Christensen, til Hovedrevisor, hvilket Hverv han med Pligttroskab og Dygtighed har bestridt gennem de forløbne 25 Aar. Gabriel Christensen er det ældste Medlem indenfor Forbundets og Arbejdsløshedskassens Hovedrevision og tillige en af vore ældste Afdelingskasserere, idet han har været Indehaver af dette Hverv siden 1898, og hans personlige Egenskaber kan paa mange Maader sammenlignes med Hovedkassererens, hvis Regnskaber det har været hans Opgave at kontrollere gennem de mange Aar.

Hans fremtrædende Karaktertræk er en usvigelig Troskab mod vore gamle Organisationsideer, og naar han støder paa Meninger, som er i Strid med disse, eller paa Bestræbelser for at svække den Organisation og den Bevægelse, som han har tjent gennem de mange Aar, tager han altid paa den ham egne Maade kraftigt til Genmæle derimod.

Naar Gabriel Christensen diskuterer Organisationsspørgsmaal, gør han det med en karakteristisk Ro, men man mærker, at der under den rolige Overflade gaar en dyb Understrøm af Kærlighed til den Bevægelse, hvis Maal for ham er en Religion. Uforfærdet giver han Udtryk for, hvad han mener, der er det rigtige, og lægger en Tro paa Fremtiden for Dagen, som kun kan aftvinge Respekt.

Ogsaa i Gabriel Christensen er der noget af det gode, gamle Smedestof, og ingen, der ser ham, i Særdeleshed i Diskussion, faar den Opfattelse, at han har 58 Aar paa Bagen.

Organisationen er Gabriel Christensen Tak skyldig for det betydningsfulde Arbejde, han har udrettet gennem de mange Aar, et Arbejde, der i Kraft af sin Natur foregaar i det stille, men ogsaa svarer til hans Karakter. Han har aldrig forsøgt at trænge sig frem, men været tilfreds i Bevidstheden om, at ogsaa han havde en ansvarsfuld Gerning indenfor Organisationen, en Gerning, som der er Udsigt til, at han vil kunne røgte endnu i mange Aar.

Vigtige Beslutninger i Internationalt Metalarbejderforbund.

Den 28. Maj 1928 og følgende Dage afholdt Internationalt Metalarbejderforbunds Eksekutivkomité og Centralkomité Møder i London. Paa Dagsordenen stod en Række vigtige Spørgsmaal, og der vedtoges bl. a. følgende Beslutninger:

Til et Forslag om Afslutning af en Gensidighedsoverenskomst sluttede sig næsten alle tilhørende Forbund undtagen det britiske. Dette betyder et vældigt Skridt fremad med Hensyn til den gensidige Støtte under alvorlige Kampe.

Centralkomiteen tog Stilling til de faglige Sekretariaters Forhold til det Internationale Fagforbund og godkendte de herom i Paris tagne Beslutninger. Efter en indgaaende Forhandling vedtoges det med Hensyn til Understøttelse af den italienske Landsorganisation at yde denne en aarlig Understøttelse af 3000 Schweizerfrancs i to Aar. De gennemførte Hjælpeaktioner, bl. a. til Fordel for vore finske Kolleger i 1927, toges til Efterretning, og Afregningen godkendtes. Endvidere blev der afgivet Beretning om de afsluttede og de verserende Bevægelser og Storkampe, navnlig i Tyskland, Østrig og den czekoslovakiske Republik. Beretningen fra Propaganda-Sekretær, Kollega Klein, om hans Virksomhed i Højovnsomraadet i Lothringen toges til Efterretning.

Venskabsforbundet med Metalarbejder-Organisationerne i Nordamerika fandt Tilslutning og toges til Efterretning. Med Tilfredshed blev det fastslaaet, at der paa begge Sider bestaar en Bestræbelse for at knytte Baandene imellem de nordamerikanske og de evropæiske Metalarbejdere stadig fastere.

I Ædelmetalindustrien har Internationalt Metalarbejderforbund foretaget omfattende Undersøgelser, hvorved det er konstateret, at Arbejdsbetingelserne for Guld- og Sølvarbejderne lader meget tilbage at ønske. Det vedtoges i Aaret 1929 i Forbindelse med et af Eksekutivkomiteens Møder at sammenkalde en særlig Fagkonference af Guld- og Sølvarbejdere.

Forbundet har endvidere foretaget statistiske Undersøgelser vedrørende de i Evropa oprettede amerikanske Automobilfabrikker; det blev konstateret, at der er betydelig Forskel paa Løn- og Arbejdsbetingelserne. Landsorganisationerne blev opfordret til i denne Forbindelse at foretage yderligere Skridt til Forbedring af de daarlige Løn- og Arbejdsvilkaar, som er raadende paa de fleste af de amerikanske Samlerfabrikker i Evropa.

Der førtes en længere Debat vedrørende Gennemførelsen af en Undersøgelse i Skibsbygningsindustrien og eventuelt i Sværjærns- og Højovnsindustrien. Nogle Landsorganisationer, bl. a. Danmark og Sverrig, forelagde paa dette Møde omfattende Beretninger om Arbejds- og Lønforholdene i Skibsindustrien i disse Lande. Det vedtoges at opfordre Landsorganisationerne til at udarbejde lignende Beretninger om Løn- og Arbejdsbetingelserne som allerede sket af nogle Organisationer.

Centralkomiteen beskæftigede sig indgaaende med Spørgsmaalet om Oprettelsen af en international Organisation af Maskinister og Fyrbødere. Det overdroges til en særlig Kommission, i hvilken de væsentligst interesserede Organisationer er repræsenterede, at afgive Beretning om dette Spørgsmaal til Efteraaret. Spørgsmaalet om Udvidelse af Forbundssekretariatet, som er bragt paa Bane af det hollandske Metalarbejderforbund, blev henvist til Eksekutivkomiteen til nærmere Prøvelse. Efter Forslag af de skandinaviske Delegerede vedtoges der en Resolution, i hvilken det — i Anledning af Diskussionen om et Gensidighedsforhold imellem de norske og de russiske Fagorganisationer — i Overensstemmelse

med de allerede tidligere af Jærn-Internationale og Amsterdam-Internationale vedtagne Beslutninger vedtoges, at ingen Fagorganisation maa tilhøre baade den russiske og Amsterdam-Internationale.

Centralkomiteen beskæftigede sig ligeledes med Vandringsspørgsmaalet og godkendte ved en Resolution en Beretning herom. Landsorganisationerne opfordres til snarest muligt at udarbejde supplerende Beretninger herom. Endvidere vedtoges enstemmigt den britiske Organisations Forslag om Ottetimersdagen. Forslaget har følgende Ordlyd:

»Det internationale Metalarbejderforbunds Centralkomité, som repræsenterer 2,500,000 organiserede Metalarbejdere, tager med alvorlig Ængstelse til Efterretning Oplysningerne om den Stilling, som de forskellige Regeringer indtager imod Ratifikation af Washington-Overenskomsten. Den udtaler en Beklagelse af det fremsatte Forslag om en Revision af Overenskomstens Bestemmelser, og af Hensyn til den bydende Nødvendighed af Anvendelsen af de i Overenskomsten indeholdte Grundsætninger opfordrer den alle organiserede Metalarbejdere i alle Lande til at slutte sig til en fælles Protest imod Udsættelsen af Ratificeringen af Overenskomsten og anmoder dem indtrængende om straks i deres respektive Lande at arbejde for, at Overenskomsten ratificeres af deres Regeringer.«

Efter at Centralkomiteens Forhandlinger var afsluttet, afholdtes der et af den britiske Afdeling indkaldt Møde af Medlemmer af Centralkomiteen og en Del Bestyrelsesmedlemmer fra britiske Metalarbejderforbund, som ikke hører til Internationalt Metalarbejderforbund. Flere Delegerede deltog i den alvorlige og saglige Forhandling. Mødet vedtog enstemmigt en Resolution, hvori Nødvendigheden af *en international Sammenslutning* betones, og de endnu ikke tilsluttede Organisationer opfordres til at slutte sig til det Internationale Metalarbejderforbund.

Norsk Formerforbunds 12. Kongres.

I Dagene 27.—30. Maj afholdt Norsk Formerforbund sin 12. Kongres i »Folkets Hus«, Oslo.

Foruden Hovedbestyrelsens 13 Medlemmer var 44 Repræsentanter for 31 Afdelinger fremmødt.

Som Gæster var Landsorganisationens Formand, Halvard Olsen, og Jærn- og Metalarbejderforbundets Formand, Alf. Melgaard, til Stede. Videre var saavel det svenske som det danske Formerforbund repræsenteret.

Efter at Oslo-Fagforeningens Sangkor havde afsunget nogle Numre, aabnede Forbundets Formand, Ludvig Johansen, Kongressen med nogle Velkomstord. Seks Aar var gaaet, siden Forbundets 11. Kongres afholdtes i Gjøvik. Det havde været Nedgangens og Kampens Aar, og der var Anledning til at takke de skandinaviske Broderforbund for den ydede Støtte. Han bad disses Formænd bringe en Hilsen og dybfølt Tak med hjem til deres Medlemmer. Det sker ved nærværende.

Det engelske Formerforbund var inviteret, men havde sendt Hilsen og Afbud.

Nyt var det, at Modelsnedkernes Fagforening i Oslo var repræsenteret, idet denne Fagforening nu tilhører Formerforbundet, og det er kun et Tidsspørgsmaal, naar de øvrige Modelsnedker-Fagforeninger i Landet tilslutter sig.

Efter at Gæsterne havde hilst paa Kongressen, valgtes Dirigent og Sekretærer.

Saavel Formandens Beretning for de forløbne 6 Aar som Regnskaberne for samme Tidsrum godkendtes enstemmigt efter et Par Timers Debat.

Kongressen gik derefter over til Behandling af et meget vigtigt Spørgsmaal, nemlig den fremtidige Organisationsform. Et Flertal af Hovedbestyrelsens Medlemmer (8) foreslog Sammenslutning med Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund, idet Kongressen skulde give sin principielle Tilslutning dertil. Naar dette var sket, skulde der af de to Forbund nedsættes en Komité, der skulde bringe Klarhed i alle Spørgsmaal, saavel økonomiske som organisatoriske, og eventuelle Lovændringer. Derefter skulde en Kongres fra hver af de to Forbund træde sammen til en konstituerende Kongres, der da foretog den endelige Afgørelse.

Et Mindretal (4 Hovedbestyrelsesmedlemmer) foreslog, at Forbundet opretholdes som et jævnsidig med Jærn- og Metalarbejderforbundet selvstændigt Forbund.

Iøvrigt havde enkelte Afdelinger ogsaa stillet Forslag i denne Sag, og Hovedorganisationen havde paa sin Kongres i 1923 vedtaget Omlægning af Forbundene til Industriforbund.

Det vedtoges, med 31 Stemmer mod 27, at Forbundet skal bestaa som hidtil, og tillige vedtoges et saalydende Forslag:

»Kongressen henstiller til Hovedorganisationen, at denne foranlediger udnævnt en Komité, bestaaende af Medlemmer af Jærn- og Metalarbejderforbundet samt Formerforbundet og tillige et Medlem af Hovedorganisationens Sekretariat.

Denne Komités Opgave er at udarbejde Regler for et fast Samarbejde mellem de to Forbund.«

Derefter holdt Hovedorganisationens Formand et indledende Foredrag om de internationale Forbindelser og om Beslutningen, der var taget paa den saakaldte »København-Konference«. Denne Konference var afholdt i København og havde bestaaet af Repræsentanter for de faglige Hovedorganisationer i Rusland, Finland og Norge. Der forelaa derfra et Forslag om økonomisk Gensidigheds-Overenskomst mellem Hovedorganisationerne i de 3 Lande. Ingen af de 3 Lande staar tilsluttet Amsterdam-Internationale, men Finland og Rusland tilhører Moskva-Internationale, medens den norske Organisation staar udenfor begge.

Hovedorganisationens Formand var imod, at Kongressen gav Forslaget sin Tilslutning, medens et Medlem af Hovedorganisationens Forretningsudvalg, E. Volan (ud-

præget Kommunist) kæmpede drabeligt for at faa Kongressen til at give Forslaget sin Tilslutning. Debatten var meget skarp, og en lang Række af Kongressens Medlemmer deltog deri.

Der stilledes følgende 3 Forslag:

1. »Efter at have hørt Redegørelsen fra Københavner-Konferencen er Kongressen enig i at godkende den foreliggende Gensidigheds-Overenskomst mellem Hovedorganisationerne i Norge, Finland og Sovjet-Unionen.«
2. »Da de sidste Fagkongresser har vedtaget at styrke og udvikle de skandinaviske Forbindelser, henstilles det til den kommende Hovedbestyrelse at bringe Klarhed over, hvilken Indflydelse Vedtagelsen af Forslaget vil indeholde overfor de eksisterende skandinaviske Forbindelser. Medfører Vedtagelsen Brud med de skandinaviske Broderforbund, kan Forslaget ikke vedtages.«
3. »Kongressen vedtager ikke at udtale sig om de internationale Forbindelser, da Sagen paa nærværende Tidspunkt ikke har været forelagt og drøftet i Afdelingerne.«

Forslag Nr. 3 vedtoges med 37 Stemmer mod 13, og derved bortfaldt Forslag Nr. 1 og 2.

Efter at Kongressen havde beskæftiget sig med Lovændringer, valgtes Hovedbestyrelse. Formand Ludvig Johansen og Hovedkasserer Emil Nyhus genvalgtes med Akklamation, medens Forretningsudvalgets 5 øvrige Pladser besattes med ny Folk. Provinshovedbestyrelsesmedlemmernes Antal, som hidtil har været 6, udvidedes til 8. Af de afgaaende genvalgtes 3, medens 5 nyvalgtes.

Næste Kongres afholdes i Oslo.

Alt i alt en Kongres, der bar Præget af, at saavel Forbundsledelsen som Afdelingsrepræsentanterne gik til deres Værk paa meget saglig og udtømmende Maade.

Lykke til de tagne Beslutninger.

A. N.

En ejendommelig Kendelse.

I sidste Nummer af Fagbladet gjorde vi vore Læsere bekendt med Den faste Voldgiftsrets Kendelse vedrørende et Arbejdstidsspørgsmaal paa Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Middelfart. Den faste Voldgiftsret afgjorde, som det vil erindres, ikke selve Spørgsmaalet om, hvorvidt de 2 omhandlede Medlemmer havde Krav paa det dem tidligere ydede Tillæg for at møde før den normale Arbejdstids Begyndelse om Morgenen, men dømte Arbejdsgiverne, fordi Virksomheden havde tilsidesat Overenskomstens Bestemmelser, idet selve Spørgsmaalet iøvrigt henvistes til Afgørelse af en faglig Voldgiftsret. En saadan blev derefter nedsat med Politimester Parker som Opmand, og under 5. ds. har han, da der ikke kunde opnaas Stemmeflerhed mellem Voldgiftsmændene, afsagt en Kendelse, som vi hidsætter i dens fulde Ordlyd:

Hos A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart har gennem en længere Aarrække 2 Arbejdere — hver en Uge ad Gangen — i Vintermaanederne mødt 1 Time før normal Arbejdstids Begyndelse for at regulere Varmen, saaledes at de paabudte Varmegrader var tilvejebragt i Værkstederne, naar Arbejderne gav Møde paa Arbejdspladsen. For denne Time har Virksomheden betalt et Tillæg af 100 pCt.

Fra den 4. Januar 1928 har Fabrikkerne imidlertid ændret denne Ordning derhen, at de paagældende Arbejdere som Ækvivalent for, at de møder 1 Time før de andre, ophører med Arbejdet paa Fabrikken 1 Time før normal Arbejdstids Slutning, hvorefter Virksomheden, under Henvisning til, at deres Arbejdstid saaledes kun er 8 Timer daglig, har afskaffet Ydelsen af noget Tillæg for Arbejdsydelsen i Timen før den normale Arbejdstids Begyndelse.

Under nærværende Sag har derefter Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund paastaaet Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustriens Medlem A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker i Middelfart kendt pligtig at betale de fornævnte 2 Maskinarbejdere 100 pCt.s Tillæg for Arbejdstimerne før Kl. 7½ Morgen.

De Indklagede har paastaaet Kabelfabrikken frifunden.

Til Støtte for Paastanden henviser Forbundet til, at »Fælles Værkstedsregler« i § 1 bestemmer, at der paa hver Arbejdsplads skal være fastsat en normal Arbejdstid, som skal ligge indenfor Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Em., og i § 2, at der for Arbejde, der fordres udført udenfor den fastsatte normale Arbejdstid, skal gives nærmere bestemte Tillæg for Overarbejde. Klagerne hævder, at dette sidste Krav maa opfyldes for de 2 Arbejdere, der begynder deres Arbejde 1 Time før Virksomhedens normale Arbejdstids Begyndelse, og at Kravet ikke kan bringes til Ophør derved, at Virksomheden ensidig forkorter Længden af deres Arbejdstid ved at lade dem ophøre 1 Time før de andre Arbejdere, samt at dette særlig ikke kan gøres overfor en mangeaarig Coutume, hvorefter Morgentimens Arbejde vederlægges med det omhandlede Tillæg.

Endvidere har Forbundet henvist til en Afgørelse ved Opmandskendelse i en noget lignende Sag og til, at Sammenslutningen i en lignende Sag er gaaet forligsmæssigt ind paa, at en Overtime vil være at aflønne med Nattillæg.

De Indklagede gør heroverfor gældende, *at* Arbejdsgiveren er berettiget til at indføre forskellig normal Arbejdstid for forskellige Grupper af Arbejdere indenfor Virksomheden, *at* dette er sket her, idet de 2 Arbejdere har faaet anvist en normal Arbejdstid, der begynder 1 Time før og ender 1 Time før den for de andre Arbejdere gældende, *at* der derfor ikke her er Tale om Overarbejde eller om Arbejde, der fordres udført udenfor normal Arbejdstid, og *at* der som Følge deraf ikke kan blive Spørgsmaal om Krav paa Betaling for Overarbejde.

Om Arbejdstid findes Reglerne i »Fælles Værkstedsregler« og Overenskomst af 16. December 1926, der begge fastslaar, at den normale Arbejdstids Længde er 8 Timer, som skal lægges indenfor Kl. 6 Morgen og 5 Aften. Paa Kabelfabrikken ligger Arbejdstiden normalt fra 7½ Morgen til 5 Em., og for saa vidt finder der for de 2 Arbejderes Vedkommende en Afvigelse Sted fra den normale Arbejdstid. Da imidlertid hverken »Fælles Værkstedsregler« eller Overenskomsten har nogen Bestemmelse om, at en bestemt normal Arbejdstid skal være gældende for *alle* Arbejdere og *alle Grupper* af Arbejdere — en Bestemmelse, som utvivlsomt vilde kunne medføre alvorlige Gener for en Virksomhed — og da navnlig Overenskomsten forudsætter, at »Normal Arbejdstid« under særlige Omstændigheder kan gøres til Genstand for Modificationer, naar Virksomhedens Tarv taler herfor, samt at da det maa antages, at den af Kabelfabrikken indførte Ordning ikke kan betragtes som en vilkaarlig Ordning, men har en reel Basis deri, at

det maa antages paakrævet, at Opvarmning af Lokalet sker, inden normal Arbejdstid begynder, findes den af Kabelfabrikken instituerede Ordning at have Hjemmel i »Fælles Værkstedsregler« og Overenskomsten.

Som Følge af det anførte, og idet bemærkes, at den Omstændighed, at Fabrikken i en Aarrække har aflønnet Morgentimerne med 100 pCt.s Tillæg i den Tro, at den har været forpligtet hertil, ikke kan være af afgørende Betydning, naar Sagen nu er rejst om Forstaaelse af Retsreglerne, at den paaberaabte Kendelse ikke angaar et Forhold, der ganske kan sidesættes med det her foreliggende, og at en forligsmæssig truffen Ordning ikke kan betragtes som Præcedens, naar den ikke selv angiver sig som saadan, vil Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning være at frifinde under nærværende Sag, dog saaledes at Fabrikken, da den har iværksat Arbejdstiden for de 2 oftomtalte Arbejdere uden at iagttage Overenskomstens Regel om 10 Dages Varsel, findes at burde betale de 2 Arbejdere ialt for 10 Arbejdstimer, idet disses Arbejdsfortjeneste, saafremt nævnte Varsel var givet, vilde have været 10 Arbejdstimer større.

Thi kendes:

Kabelfabrikken i Middelfart bør til 2 Arbejdere, hvis Arbejdstid er omlagt, betale ialt et Beløb, som udgør Betalingen for 10 Arbejdstimer.

Iøvrigt bør Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning for Tiltale af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fri at være.

Sagens Omkostninger — herunder Honorar til Opmanden for Møde og Kendelse, 150 Kr. — udredes af de fornævnte 2 Organisationer med Halvdelen af hver.

Frederiksberg, den 5. Juni 1928.

J. Parker.

Efter denne Kendelse er der altsaa givet Arbejdsgiverne en Ret til at iværksætte forskellige »normale« Arbejdstider for de paa en Virksomhed beskæftigede Arbejdere, idet en saadan forskudt Arbejdstid dog skal lægges indenfor det i Overenskomsten fastsatte Tidsrum, fra Kl. 6 Morgen til Kl. 5 Eftermiddag. Vi kan ikke være tilfreds med denne Afgørelse, der i Virkeligheden medfører, at Arbejdsgiverne kan etablere forskudt Arbejdstid blot for at undgaa at betale de i »Fælles Værkstedsregler« fastsatte Normer for Arbejde udenfor den normale Arbejdstid, ved hvilken maa forstaas den Arbejdstid, som er det normale for den paagældende Virksomhed.

Det er for os ubegribeligt, naar der i »Fælles Værkstedsregler«, Punkt 1, staar: »Den normale Arbejdstids Længde er 8 Timer, som skal lægges indenfor Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Eftermiddag«, og der i den gældende Overenskomst anføres: »Ved Bestemmelsen af, hvorledes den normale Arbejdstid samt Spise- og Hvilepauserne skal fordeles, skal Arbejderne høres«, hvorledes disse tydelige Bestemmelser, der rent sproglig vel kun kan læses som een normal Arbejdstid, kan danne Baggrund for, at der kan være flere »normale« Arbejdstider.

Naar der saa yderligere i Overenskomsten anføres: »I Tilfælde af Meningsforskel blandt Arbejderne indbyrdes, skal der hurtigst muligt foretages Afstemning af samtlige Arbejdere paa Arbejdsstedet, og det ved Afstemningen tilkendegivne Flertalsønske er Forbundets Medlemmer pligtige at slutte sig til«, saa synes det fuldkommen tilstrækkeligt deraf at fremgaa, sammenholdt med den anden citerede Bestemmelse fra Overenskomsten, at det drejer sig om, hvorledes den normale Arbejdstid skal lægges, d. v. s. herunder hvorledes Spise- og Hvilepauser skal fordeles, samt hvis der paa en Arbejdsplads, hvor der beskæftiges andre Fag end vort, er Flertal for en bestemt Arbejdstid, er vort Forbunds Medlemmer pligtige til at bøje sig derfor. I Relation hertil kan vi heller ikke se, at der er Baggrund for, saaledes som nævnt i denne Kendelse og i Den faste Voldgiftsrets Præmisser, at Arbejdsgiverne har Ret til med 10 Dages Varsel udenvidere at iværksætte de forskellige »normale« Arbejdstider. Vi vover at paastaa, at det aldrig har været Forudsætningen for den paagældende Bestemmelse i Overenskomsten, og at der, da den i sin Tid blev indført, hverken fra Arbejdsgivernes eller vor Organisations Repræsentanter har været tænkt paa Etableringen af Forhold som dem, der nu vil opstaa paa Grundlag af den afsagte Kendelse.

Arbejderferier.

Af Underarkivar *Oluf Bertolt.*

Lidt udvidet Gengivelse af et Foredrag paa Hindsgavl den 5. Juli 1927.

(Fortsat.)

Nu rejser der sig ogsaa en hel Del Problemer, naar der skal etableres en Ferieordning for *alle* en Virksomheds løse og faste, akkord- og timelønnede Arbejdere, som ikke eksisterer, hvor Ferien kun gælder de faste, maanedsgagerede eller aarslønnede Funktionærer eller Embedsmænd. Betingelserne for at faa Ferie, Lønberegningen i Ferietiden og en hel Del andre Forhold maa nøje fastslaas i Feriebestemmelserne, hvis ikke Ferieordningen skal give Anledning til Vilkaarligheder og Uret med deraf flydende Uro og Konflikter. Og disse Spørgsmaal er da ogsaa i stor Udstrækning berørt og forsøgt klarede i de fleste af de eksisterende Ferieordninger, enten de er fastlagt i Lovgivning eller i Overenskomster. Jeg skal kort omtale nogle af dem. Der er Spørgsmaalet om *Betingelsen* for at faa Ferie. Skal en Arbejdsgiver, som antager en Arbejder til 1. Juni og kun har Brug for ham en kort Periode, være pligtig til at tilstaa ham Ferie og betale ham Løn i Ferien, kort Tid efter, at Manden er antaget? Eller omvendt, har en Arbejder, der arbejder hele Aaret rundt, men blot paa skiftende Arbejdspladser, hos forskellige Arbejdsgivere, ikke lige saa rimeligt Krav paa en Ferie som hans Kammerat, der er saa heldig at arbejde hele Aaret paa samme Plads? Men hvilken af hans Arbejdsgivere skal da yde ham Ferielønnen? Eller hvor man fastslaar, at Arbejdsgiveren skal yde Ferie med Løn til de Arbejdere, der har været beskæftiget hos ham en vis Periode, risikerer man ikke dér, at Arbejdsgiveren frigør sig for sine Forpligtelser ved at afskedige Folkene, kort før denne Periode udløber og Forpligtelserne indtræder?

Som Hovedregel bestemmes det, at Arbejderen skal

have været beskæftiget en vis Periode hos en Arbejdsgiver, før han kan gøre Krav paa Ferie. Dette Tidsrum kan variere fra 4 Maaneder til et Par Aar. Ja, i visse svejtsiske Fag skal den være hele 5 Aar. Saadanne Bestemmelser er ensidig arbejdsgiver-beskyttende og vil berøve alle de Arbejdere, der skifter Arbejdsgiver, deres Ferie. Forskellige Ordninger findes dog ogsaa, hvorved Arbejderne bevarer deres Ferieret, hvis de blot har arbejdet i en vis Periode ved Faget overhovedet, i den samme Industri eller hos den samme Arbejdsgiverforenings Medlemmer. Der kan i disse Tilfælde være truffet Forsikringsforanstaltninger, hvorved Arbejdsgiverne indbetaler en vis Sum pr. Uge og pr. Arbejder til et Fond, hvoraf saa Ferielønningerne udredes. Det gælder eksempelvis den rhinsk-westphalske Jærnindustri, de hollandske Bagere, Byggefagene i Wien o. fl., og som vi skal se, er Ferieordningen i den danske Tobaksindustri indrettet efter lignende Principper.

Mindre effektive er de Ordninger, der gaar ud paa, at Arbejderen har Krav paa en halv eller hel Dags Ferie for f. Eks. hver Maaned, han arbejder hos en Arbejdsgiver, og ved sin Afskedigelse faar udbetalt et Beløb, der svarer til de opsparede Feriedage. Saadanne Bestemmelser har man baade i Udlandet og herhjemme. For de Arbejdere, der skifter Arbejdsplads flere Gange, medfører Ordningen som Regel blot, at de udover den sidste Ugeløn faar en Klatskilling, som gaar ind i det daglige Forbrug i den efterfølgende Arbejdsløshedsperiode. Men Ferie med Bortrejse til Fornøjelse og Oplivelse bliver der saa ikke noget af.

Hvad Lønspørgsmaalet angaar, er der iøvrigt det at bemærke, at for at Ferieretten overhovedet skal have nogen virkelig Værdi for Arbejderne, maa den betyde Ret til Ferie *uden Tab af Løn.* I de allerfleste Tilfælde er dette ogsaa direkte udtalt eller stiltiende underforstaaet. Dog findes der en Del Fag, i hvis Overenskomster det er fastslaaet, at Arbejderen har Ret til at holde fri et Antal Dage paa egen Bekostning, uden at Arbejdsgiveren i den Anledning maa tage Forholdsregler eller afskedige ham. Det gælder f. Eks. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Overenskomst med Jærn- og Metalindustriens Arbejdsgivere (af 16. December 1926), hvori det hedder: (Afsnit F, § 1.) »Naar en Arbejder ønsker en aarlig Ferie paa indtil 4 paa hinanden følgende Arbejdsdage, skal Arbejdsgiveren under passende Hensyn til Virksomhedens Tarv imødekomme et saadant Ønske, saaledes at vedkommende Arbejders Plads staar ham aaben efter endt Ferie.« Træindustriens Arbejdere har i Foraaret 1927 faaet en lignende Ordning gennemført.

Naar saadanne Bestemmelser er indført i Overenskomster, er det fra Arbejdernes Side sikkert ogsaa blot betragtet som et første Skridt paa Vejen frem mod Anerkendelsen af Retten til Ferie *med* Løn.

* * *

Men selv hvor denne Anerkendelse er vunden, rejser der sig en hel Række Spørgsmaal vedrørende *Lønnens Størrelse, Beregningsmaaden* o. s. v. Skal Ferielønnen blot beregnes efter den normale Timeløn eller Minimalløn, eller skal der tages Hensyn til Overarbejdsbetaling, Akkordtillæg, Bonus etc.? Og hvordan for Arbejdere, der er beskæftiget paa indskrænket Arbejdstid? Og *naar* skal Ferielønnen udbetales?

Disse Knuder løses som Regel ved Bestemmelser om, at Ferielønnen skal udgøre Gennemsnitslønnen for et Antal forudgaaende Perioder af Feriens Længde, f. Eks. Uger.

Det Spørgsmaal har ogsaa været rejst, om ikke Arbejderen egentlig burde have en særlig Ferieydelse *udover* den normale Løn, da Feriens rette Anvendelse i Reglen vil kræve særlige Udgifter. Og enkelte Steder har man indført dette. Bagerne i Wien, Bryggeriarbejderne i Holland, gifte Tobaksarbejdere i Holland faar saaledes et Tillæg udover Normallønnen i Ferietiden. Hustyende i Østrig har Ret til dobbelt Løn i Ferietiden, nemlig som Erstatning for den »fri Station«. I Sovjet-Rusland gælder det for alle Arbejdere og i Spanien for Sømænd, at de udover Lønnen faar delvis Rejsepenge til det Sted, hvor de vil tilbringe Ferien.

Feriens Længde er naturligvis ogsaa fastsat i de forskellige Love og Overenskomster. Den varierer meget stærkt og er i flere Tilfælde sat i Forhold til den Periode, Arbejderen har været beskæftiget hos Arbejdsgiveren. I adskillige af Ferielovene er der fastsat længere Ferier for unge Arbejdere end for ældre, længere for Funktionærer, »Aandsarbejdere«, end for Haandens Arbejdere. Ligeledes vil Arbejdere i sundhedsfarlige Erhverv som Regel have Ret til særlig rundelig Ferie. De tyske Typografer tager i deres Overenskomst Hensyn til Byens Størrelse. I Byer under 25,000 Indb. har de Ret til Ferie op til 10 Dage, men i Byer over 25,000 Indb. til 12 Dages Ferie.

Der er endvidere Spørgsmaal om *Feriens Enhed,* om den skal ydes og nydes i Sammenhæng eller kan aftages i Rater, og Spørgsmaalet om *Feriens Placering* paa Kalenderen. I store Bedrifter kunde det jo nok volde Vanskeligheder, om alle Arbejderne skulde have Ferie paa een Gang, og man ikke var i Stand til helt at lukke.

De svejtsiske Bryggeriarbejdere har som saa mange andre Ret til en Sommerferie, men de maa ikke faa den i Juni, Juli eller August! Man mindes Aakjærs kostelige Historie: »Da Hyrdedrengen skulde i Skoven«. Stafen Ajlgaard er rasende over, at han skal give Afkald paa Tjenestedrengen en Dag midt i den travleste Sommertid, for at han kan drage paa Skovtur med Skolen. Et mærkeligt Paafund af Læreren. »Det var endda hvad det var, om det havde været en — æh — Vinterdag, a vil sige.«

Hos os kan Bryggerier og Sodavandsfabrikker godt faa deres Bryg præsteret og endda give Arbejderne Sommerferie om Sommeren.

Endelig er der Spørgsmaalet: *Feriens Anvendelse.* Det skulde man ved første Øjekast synes maatte være en særdeles privat Sag. Og Hovedsynspunktet maa da ogsaa være det, at i Ferietiden kan Folk gøre og lade, som de vil, og som de finder mest Fornøjelse ved. Men da Hovedmotiveringen for Ferien er den, at Arbejderen, der slider Dag ud og Dag ind, *trænger til* en aarlig sammenhængende *Hviletid og Rekreationstid,* for at han kan opret-

holde sin Livskraft og Arbejdsevne, kan man i og for sig ikke finde det urimeligt, om der i Ferieordningerne — lovmæssige eller overenskomstmæssige — søges truffet visse Garantier for, at Ferien ogsaa anvendes efter sit Formaal: *Hvile* og *Rekreation*. I Ferielovene kan saadanne Klausuler være indført af rent samfundsmæssige Grunde, og i Overenskomsterne desuden under Hensyn til, at Misbrug fra enkeltes Side kan bringe Ferieretten i Fare for et større Antal. Baade Love og Overenskomster indeholder derfor ofte Forbud imod at frafalde Ferien mod Erstatning i Penge, Forbud imod at arbejde for Løn i Ferien o. lign., i visse Tilfælde under Straf af Fortabelse af Løn eller øjeblikkelig Afskedigelse. Der findes dog Love, der udtrykkelig tillader Arbejderen at tage betalt Arbejde i Ferien, men de er sjældne Undtagelser.

Udover det her nævnte kan der opstaa Spørgsmaal om, i hvilken Grad Ferieretten paavirkes af Strejker, Lockouter,*) Sygdomstilfælde m. m. Og herom indeholder en Del Ferieordninger ogsaa bestemte Regler, som det her vil føre for vidt at gaa ind paa.

(Fortsættes.)

Lidt Værkstedsteknik.

Svejseflammens Indstilling.

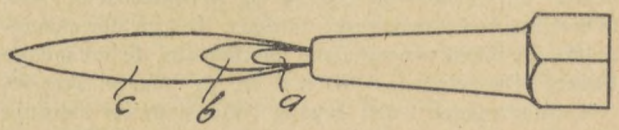
Den øvede Autogensvejser er altid klar over, hvor vigtigt det er at have Svejseflammen rigtigt indstillet, derimod ser man ofte den mindre dygtige Svejser staa ganske ubekymret overfor, om hans Svejseflamme stadig har den rigtige Indstilling.

Jærn opvarmet til Glødhede forbinder sig begærligt med Luftens Ilt, hvilket bevirker en Forbrænding af Jærnet. Ved Autogensvejsning, hvor der jo tilføres ren Ilt, maa man passe nøje paa, at Flammen er indstillet saaledes, at der er Acetylen nok til at gaa i Forbindelse med Ilten; er den det, gaar Ilten hellere i Forbindelse med Gassen end med Jærnet; men der maa heller ikke være for meget Gas i Flammen, fordi Overskud af Gas gaar i Forbindelse med Jærnet og forandrer Jærnets kemiske Beskaffenhed, d. v. s. tilfører Kulstof.

Den saakaldte *almindelige Indstilling* kan man let faa, naar der ved Tændingen af Brænderen begyndes med en Flamme, der er sammensat af 3 uensartede Dele, som vist i hosstaaende Figur. Den hvide Flammekærne (a) omgives af en anden Flamme (b), hvilket er Tegn paa, at der er Overskud af Acetylen i Flammen. I den ydre Flamme (c) forbrænder Kulilte til Kulsyre, og saafremt denne Del af Flammen træffer det glødende Svejsested, vil de ved Forbrændingen af Gassen dannede Vanddampe spaltes og Metallet iltes, idet Kulilten nu ikke længere er til Stede i tilstrækkelig Mængde til at modvirke Iltningen; derfor maa Spidsen af Flammekærnen (a) aldrig fjernes for langt fra Svejsematerialet.

Naar man nu har indstillet Flammen som vist i Figuren, trækkes ved Hjælp af Gashanen paa Svejsebrænderen eller Reguleringsskruen paa Gasreduktionsventilen den mellemste Flamme (b) tilbage, saa dens Spids naar den indre Flammekærnes Spids. Dermed er det rigtige Blandingsforhold opnaaet.

For at Svejseflammen skal kunne brænde jævnt og roligt umiddelbart foran Brænderens Mundstykke, maa Blandingen af Forbrændingsprodukterne tilføres Mundstykket med passende Hastighed.

Saafremt Udstrømningshastigheden er *mindre* end Forbrændingshastigheden af Blandingen, vil Flammen stadig knalde tilbage, og hvis Hastigheden er *større* end Forbrændingshastigheden, vil Flammen blive haard.

Svejseflammen bør være saa blød og saa lang som mulig.

Den almindelige Flammeindstilling benyttes til Svejsning af Smedejærn, Støbejærn, Bly og Aluminium.

Skal man svejse Kobber, Messing eller Bronce, maa Svejseflammen indstilles efter Materialets Legering, d. v. s. Flammen indstilles som almindelig til Smedejærn og prøves paa Materialet; naar dette saa flyder, kan man straks se, om Flammen har den rigtige Indstilling.

Hvis det flydende Materiale bliver »grynet«, trækkes Gassen lidt tilbage, indtil Materialet flyder blankt. Naar dette sker, er det rigtige Blandingsforhold til Stede.

Altsaa, ved Svejsning af Kobber, Messing og Bronce skal der *som Regel* være lidt Overskud af Ilt i Flammen.

Ved Svejsning af Nikkel og Staal er det rigtigt at have lidt Overskud af Gas i Flammen.

C. C.

Syntetisk Formsand.

Ved Ingeniør *Jens Hansen*, B. & W.

Med indhentet velvillig Tilladelse gengiver vi her efter Dansk Støbemesterforbunds Organ nedenstaaende Artikel, idet bemærkes, at denne er i to Afsnit, og at Afsnit II vil følge i Bladet for Juli:

Naar jeg har gengivet efterfølgende 2 Artikler saa udførligt, er det, fordi jeg mener, de handler om en Sag, der har Interesse for ethvert Støberi. Syntetisk Formsand er et kunstigt sammensat Formsand i Modsætning til det naturlige Formsand, der anvendes, som det kommer til Støberiet fra Sandlejet.

Under min Studierejse i Amerika havde jeg Lejlighed til at høre Foredrag om dette Spørgsmaal, og ved et Besøg hos den bekendte Støberiekspert Dr. Richard Moldenke (naar jeg betegner ham som »den amerikanske Frederik Krogh«, turde vel yderligere Præsentation være overflødig) udtalte han, at et af de vigtigste Problemer

*) Om Spørgsmaalet Ferierettens Bevarelse, uanset Strejke og Lockout, har Den faste Voldgiftsret udtalt sig i Kendelse Nr. 385 af 1. Sept. 1920 i en Sag mellem Keramisk Forbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor den keramiske Industri.

i Støberiet var, hvorledes man skulde undgaa at køre sit gamle Sand paa Lossepladsen, man maatte finde et syntetisk Formsand, hvilket Problem han selv arbejdede ihærdigt med.

Naar man betænker, at Sandforbruget — og her gælder det kun Nysand — andrager:

for Metalstøberier ca. 13 pCt. af den produc. Godsm.
- Blødstøberier - 18 - —
- Jærnstøberier - 30 - —
- Staalstøberier - 69 - —

vil man forstaa, hvilke Værdier der her er Tale om.

Selv om man, som den ene af Forfatterne anser for nødvendigt, maatte anskaffe et specielt Sandanlæg med Tørreovn og Vindsigte, vilde der spares betydelige Beløb, idet et saadant Anlæg vilde kunne indtjene sig i Løbet af nogle faa Aar. Men for begge Metoders Vedkommende ligger der ikke alene en Besparelse i Transportomkostninger af nyt og gammelt Sand, men ogsaa og ikke mindst en Besparelse ved en Forringelse af Vragprocenten, som Følge af et mere luftigt, ildfast og bedre bindende Formsand.

I. Syntetisk Formsand.

Efter et Foredrag, holdt af F. C. Schreiber, Leder af »General Electric Compagni's« Tempergods og Metalstøberier, Erie, Pa, ved de amerikanske Støberimænds Kongres i Chikago 1927.

I Løbet af de sidste fem Aar er der gjort et betydningsfuldt Arbejde for at undersøge Formsandets Anvendelighed i Støberierne, man er bleven klar over, at mange Vanskeligheder og Gaader fra det daglige Støberiliv kan henføres til Sandets Blanding og dets Struktur.

Formsand har, allerede siden det første Stykke Gods støbtes i Sand og op til vor Tid, givet Anledning til talrige Besværligheder. Der har fundet en enorm Forødelse af Sand Sted, grundet paa manglende Kendskab til Tilsætningsmaterialerne. Forrige Generations Formere lavede godt Arbejde, men de havde ogsaa god Tid til at tage sig af deres Sand, heri bestod jo ligefrem en stor Del af deres Arbejde. Produktionen var lille, Sandet var billigt, og der beregnedes god Tid til at blande det; men som Aarene gik, og Tiderne forandrede sig, steg ogsaa Produktionen, Formerne havde kun daarlig Tid til at beskæftige sig med Sandet, og Resultatet blev, at Sandtilberedningen blev overgivet andre Afdelinger.

I de senere Aar er det bleven overladt uerfarne Arbejdere at blande og tilberede Sandet, saa det blev anvendeligt som Formsand. Mange Tusinde Kroner er kastet bort paa Grund af daarligt Formsand. Gode, intelligente Formere og Lærlinge er afskedigede som »Brokmagere«, hvor man i Virkeligheden skulde søge Fejlen i Formsandet. Af et nyt Sand, fuldt af organiske Bestanddele, maa man ikke vente sig noget godt Støbegods.

Det vilde være utænkeligt at føde vore Kedler med ufiltreret Vand, og Forholdet er noget lignende med Formsand i Støberiet. Sand fra de naturlige Sandlag kan sammenlignes med ufiltreret Vand, og er udueligt til Støberibrug, før det er behandlet rigtigt.

Efter aarelange Forsøg og mange Fejltagelser er Forfatteren kommen til den Overbevisning, at alt Formsand bør behandles, førend det anvendes. Formsand, som det forekommer i Naturen, er fyldt med fremmede Bestanddele og flammedannende Elementer, der i Fald de ikke fjernes før Formsandets Anvendelse, vil give Anledning til Luftblære, Skylning, Blæsning, Revner, Klatter o. s. v., o. s. v.

Et stort Tab for Støberiet er ubrugeligt Formsand, som kastes paa Lossepladsen til en Pris af 7,50 Kr. pr. Ton for at faa det ud af Støberiet; sammen med Sandet gaar ogsaa Jærn med ud af ikke ringe Værdi. Værdien af disse Materialier, som nu gaar bort som Affald, kan realiseres ved at lade dem gaa gennem et dertil indrettet Anlæg, da brugt Sand er et Stof fri for alle fremmede Bestanddele. Det fremkomne Produkt vil, hvad enten det gælder stort eller smaat Arbejde, forudsat at det behandles rigtigt, være et bedre Sand end det nye Sand. Nogle Støberier plejer at tage det gamle udbrændte Sand ind i Støberiet igen uden først at rense det, dette bør ikke finde Sted, da Støvet i Sandet vil forringe Formsandets »Luftighed«, og et mindre luftigt Formsand vil være medvirkende til en højere Vragprocent.

Tag det udbrændte Formsand, som hænger ved Godset ved Udslagningen, gammelt Kærnesand, Anvisere o. s. v. og lad dette Materiale undergaa en Renselsesproces. Er det muligt at faa noget bedre Grundmateriale til sit Formsand end gammelt Kærnesand med dets fuldkomne runde Sandkorn, der forhindrer, at Sandet ved Stampning bliver for tæt, og derved giver en luftig Form? Findes der et renere Formsand end dette med dets høje Kiselsyreindhold?

Dette Sand kastedes tidligere paa Lossepladsen. Tag dette værdifulde Sand, rens det og bland det med gammelt Formsand og lav enhver Slags Sand til mellemstort, let eller svært Gods. Det vil give et Formsand, som en Former kan stole paa, og som tillige vil nedsætte Vragstøbningerne i Støberiet til et Minimum.

I de sidste $2^1/_2$ Aar har Forfatteren udelukkende anvendt »tilberedt« Formsand i Tempergodsstøberiet i Erie, Pa., og Resultaterne har været fuldt ud tilfredsstillende. Tabene er sunkne under Forventning. Formerne er tilfredse, og naar Formerne er tilfredse, er det halve af Slaget vundet. Godsets Overflade og Udseende i det hele taget er bleven bedre, samtidig med at Formebetingelserne som Helhed har undergaaet en Forbedring.

Behandlingen af Kærnesandet, saa det bliver egnet til Formsand, er meget simpel. Sandet skal have en ensartet Kornstørrelse, og Kornene bør være runde (Flod- eller Strandsand). Sandet kan først anvendes til Kærner, og efter Støbning og Udslagning samles alt Kærneaffald, kasserede Kærner, Opfejning fra Gange i Kærnemageri etc., dette lader man gaa gennem en Tromleovn, der er opvarmet saa tilpas, at Olien brændes bort, og alt Vand forsvinder fra de enkelte Sandkorn, saa at Overfladen er ren uden at være glat, hvorved Lervandet vil binde lettere. Varmen bør være saa stærk, at Kærnerne falder sammen, uden at det er nødvendigt at anvende en Male-

eller Knuseproces, da en Malning ødelæger de runde Sandkorn, d. v. s. gør dem skarpe, hvad der er skadeligt for ethvert godt Formsand.

Alt Sandet skal sigtes i tør Tilstand, Affaldet tages fra, og alt Støv fjernes ved Hjælp af Luft inden Blandingen. For at blande Sandet rigtigt, anvender man en stor Blandemaskine, som kan fordele Leret ligeligt over hvert enkelt Sandkorn uden at ødelægge Sandkornenes Struktur.

For at finde det rigtige Ler til Bindemiddel maa man nøje studere dette Spørgsmaal, thi af Leret afhænger hele Processens Succes.

Først og fremmest bør anvendes et Ler af meget ildfast Beskaffenhed og indeholdende over 60 pCt. Bindemiddel. Godt Formsand beror ikke alene paa Lerets bindende Indhold, men ogsaa paa, hvorledes dette Indhold forholder sig under forskellige Varmepaavirkninger. Leret skal pulveriseres til en Finhed af, hvad der svarer til 40 Masker paa en Tomme eller endnu finere, og røres ud i Vand, denne Blanding maa være meget omhyggelig, saa den giver en ensartet og jævn Lervælling.

Tørt Ler bør aldrig sættes til Sandbunken, da det er umuligt at fordele det jævnt over denne, saa at hvert Sandkorn dækkes af den tilstrækkelige Mængde, uden at der dannes Lerkugler eller Leransamlinger, som er til megen Skade.

Forfatteren havde i længere Tid haft Vanskeligheder med at holde Sandet fugtigt nok; naar Formene stod for længe aabne, havde Formerne Vanskeligheder; Sandet vilde ikke staa for Værktøjet. Denne Vanskelighed overvandtes ved Tilsætning af lidt Glycerin i Lervællingen; en saadan Tilsætning vil holde Sandet fugtigt i Timer eller Dage, alt efter det tilsatte Beløb.

Blandingen maa foretages med stor Omhu, men bør ikke fortsættes længere end absolut nødvendigt; der tilsættes saa meget Stenkul, at det danner en let Røg, naar det flydende Jærn kommer i Berøring med det, hvad der giver et let renseligt og et glat Støbegods. Lidt Mel sættes først til Sandet som Bindemiddel, og der males i to Minutter, saa tilsættes Ler-Glycerin-Vællingen, hvorefter der males eller blandes i tre Minutter; til Slut sigtes Sandet for at gøre det »let og luftigt«. Dette Sand skal anvendes til hele Formen; det er fejlagtigt at anvende et tyndt Lag Modelsand for derefter at fylde Formen med gammelt Sand fuldt af Støv, der vil forhindre Gassen i at undslippe.

Et Formsand som foran beskrevet kan anvendes til alt Slags Arbejde og vil give Godset et smukt og glat Udseende.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Brønderslev. I Fagbladet for Marts er omtalt en Sag fra Firmaet Brdr. Andersen i denne By. Det drejede sig i Korthed om, at Firmaet fylder Støberiet med Lærlinge, og da Formerne paatalte dette, fik Tillidsmanden den Besked, at han var afskediget, og hvis de 2 andre Formere var utilfredse, kunde de gaa, og det benyttede de sig af.

Siden har der fra Forbundets Side været gjort et Par Forsøg paa at faa Sagerne ordnet, men Firmaet stiller sig afvisende, og der har ingen Formere arbejdet i Virksomheden siden.

Forbundet havde en Overenskomst med Firmaet, men denne udløb ganske af sig selv den 1. Februar 1927 og er ikke fornyet. I Sympati for Sagen tog Dansk Arbejdsmandsforbund 2 af sine Medlemmer ud af Arbejde.

Formentlig smittet af Kolindsund-Sagerne har Firmaet nu indklaget Arbejdsmandsforbundet og Formerforbundet for Den faste Voldgiftsret og vil have en Erstatning paa Kr. 7720,00.

Sagen har ikke været for Retten endnu.

Bælum. For Aar og Dag siden bekendtgjorde Forbundet ikke alene i Fagbladet, men ogsaa i Dagspressen, at ingen af vore Medlemmer kunde tage Arbejde — inden anden Meddelelse fremkom — hos Jærnstøber Nielsen i Bælum.

Aarsagen var, at han for lang Tid siden havde afskediget den ene Former, han kunde beskæftige, og nu var begyndt at lade uorganiserede Smede o. s. v. udføre Formerarbejdet.

I December 1923 underskrev tidligere Medlem Nr. 41303, Jens Thomsen Hald, en Erklæring om, at han som Kasserer for vor Esbjerg Afdeling, medens han oppebar fortsat Hjælp af Esbjerg Kommune, samtidig til sig selv paa bedragerisk Maade havde udbetalt vedtægtsmæssig Understøttelse for ialt 140 Kr., hvilket Beløb han erkendte at være Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse skyldig.

Paa den Maade undgik han Politiet, men samtidig forsvandt han, og senere har Forbundet intet hørt til ham, før nu fornylig en Underhaandsmeddelelse er blevet bekræftet om, at han i flere Maaneder har arbejdet som Former hos ovennævnte Jærnstøber i Bælum.

Han er ikke bange for at udtale sig om, at han ikke skal have noget med Forbundet at gøre efter den Behandling, dette har givet ham.

Behandlingen burde altsaa have været, at han i 1923 skulde være overgivet til Politiet som Bedrager, men da han nu ogsaa har sat Skruebrækkernavnet paa sig, maa han vel være saa meget i nedadgaaende Retning, som han kan komme.

En dansk Former som Skruebrækker er heldigvis et enestaaende Fænomen.

Frederikshavn. Hos A/S Brdr. Houmøller har der den 14. Maj været afholdt et Mæglingsmøde.

Firmaet havde i den senere Tid antaget ca. 10 Formere til en ringere Timeløn end den, der oppebæres af dem, der arbejder paa Fabrikken i Forvejen, og dette havde medført et Lønkrav.

Efter nogle lokale Forhandlinger enedes man om et samlet Timelønstillæg paa 22 Øre til Fabrikkens ældre Formere og 30 Øre til de nyantagne, alt at fordele efter Fabrikkens Skøn. Dermed skulde Sagen være ude af

Verden, men Dagen efter meddelte Direktøren, at alle 52 Øre vilde blive givet til de sidst antagne.

Herimod protesterede man, og dette gav Anledning til Mæglingsmødet, men Direktør Houmøller er en Mand, der skifter Standpunkter, thi ikke alene fastholdt han ved Mæglingen kun at ville give Forhøjelser til de sidst antagne, men indtog tillige det Standpunkt kun at ville give dem 30 Øre til Fordeling.

Timandsmøde afholdtes 1. Juni, og Firmaet indgik her paa at forhøje Timelønningerne med de ovennævnte 52 Øre, dog fraregnet de Tillæg, der kunde tilkomme et Par Formere, der er afgaaet fra Fabrikken, hvorefter Sagen sluttedes.

I samme By er for nogen Tid siden oprettet et lille Støberi af et Firma, der hedder Brdr. Tværsted. Støberiet siges at være saa stort som Soveværelset i en 2 Værelsers Lejlighed, og en kort Overgang har der arbejdet et Par Medlemmer i denne omfattende Virksomhed.

For Tiden findes der paa Fabrikken en uorganiseret Former, som hedder Ejner Sørensen, og som skal stamme fra Aarhus. Han kalder sig »Støbemester« og fortæller selv, at han oppebærer for denne Funktionærstilling en fast Ugeløn paa 55 Kr.

Som meddelt findes der nu ikke andre Formere end ham, men muligvis er det saadan, at Brdr. Tværsted, der er Maskinarbejdere, ogsaa øver sig i Formerkunsten.

Det er selvsagt, at ingen af vore Medlemmer — saalænge anden Meddelelse ikke fremkommer — kan tage Arbejde paa denne »Verdensvirksomhed«.

Det er beklageligt, at et Medlem, der staar i Arbejde hos A/S Houmøller, har ladet sig forlede til at gaa ud at hjælpe denne Virksomhed med at støbe om Natten, men forhaabentlig gentager han ikke dette Eksperiment.

Holbæk. Paa Frandsens Eftf.s Støberi førtes for nogen Tid siden Forhandlinger om Reduktion af Timelønningerne. Man standsede ved et Resultat, som ikke tilfredsstillede Firmaet, hvorfor dette forbeholdt sig inden længere Tid atter at vende tilbage til Spørgsmaalet.

Det er nu sket med det Resultat, at Timelønningerne — der arbejdes ikke i Akkord —, der var 176 Øre, fra 1. Maj er 172 Øre og fra 1. Oktober til 1. Februar 1929 er 171 Øre.

Kolding. Paa De danske Mejeriers Maskinfabrik er der afholdt Mæglingsmøde den 23. Maj. Mellem Firmaet og Formerne bestaar en Aftale om Vægtakkord for Polygonriste. Der var nu udført nogle Riste, som vel lignede noget i samme Retning, men vejede for lidt til, at de kunde udføres til samme Priser.

Man opnaaede ikke Enighed ved Mæglingen, og ved Timandsmødet den 1. Juni overvistes Sagen til fornyet lokal Behandling.

Videre havde Firmaet for længere Tid siden givet Tilsagn om at overveje Spørgsmaalet om Opstilling af en Kran i Kassegaarden, men der var intet sket.

Denne Sag var genoptaget, men Aktieselskabet erklærede, at Tiderne ikke nu var til en saadan Bekostning, men man vilde anlægge 2 nye Spor med dertil hørende Drejeskiver i Kassegaarden, hvilket vilde lette Adgangen til de store Formkasser. Dette Spørgsmaal sluttedes indtil videre hermed.

København. Hos A/S Burmeister & Wains Jærnstøberi er der 24. Maj afholdt Mæglingsmøde paa Uenighed om Ferietidens Fordeling. Der var krævet, at 20 Mand ad Gangen havde Ferie, fordelt paa et Tidsrum af 2 Maaneder. Aktieselskabet havde forlangt 10 Mand, og der vilde da gaa 4 Maaneder.

Man enedes om, at Ferierne fordeltes fra Pinse og indtil 1. September, hvilket vil sige ca. 3 Maaneder.

Hos samme Aktieselskab, men i Staalstøberiet er 11. Juni afholdt Mæglingsmøde. For 2 Stk. Slag til Svinghjul, som Firmaet paastod var vragstøbte, men ikke forevist Formerne, var der ikke udbetalt Bonus. Firmaet oplyste ved Mæglingen, at Overskudsbetaling nu var udskrevet.

Videre var 5 Formere lovet et Timelønstillæg, men kun 1 havde faaet det, og det var igen afdraget. Det oplystes ved Mæglingen, at det ikke var 1, men 2, der havde faaet Tillæget, og naar det igen var afdraget, var det en Fejl, der vilde blive rettet med tilbagevirkende Kraft. De 3 andre skulde have deres Timelønstillæg fra Mæglingsdagen.

Videre har der i Staalstøberiet udviklet sig en Sag, som skal have sin Afslutning paa ikke mindre end 2 Steder.

Efter et Fravær paa ca. 8 Maaneder genantoges en Former, der ved sin Afgang var Tillidsmand. Efter at have arbejdet i Staalstøberiet igen i 2½ Maaned, valgtes han til Tillidsmand, men saa snart Støberiledelsen erfarede om dette Valg, erklærede man, at man ikke vilde forhandle med ham i paakommende Tilfælde. Da Klubben fastholdt Gyldigheden af hans Valg, gik man paa Jagt efter Manden paa forskellig Maade, antagelig fordi man ikke var helt sikker paa, at det først indtagne Standpunkt, nemlig Overenskomstbestemmelsen om, at en Mand skal have arbejdet 1½ Aar paa Fabrikken for at være valgbar til Tillidsmand, kunde holde.

Firmaet gør nemlig gældende, at Overenskomsten maa læses saaledes, at han skal have arbejdet »de sidste« 1½ Aar paa Fabrikken for at være valgbar. Man greb til saadanne Midler, at Manden opholdt sig for længe paa W. C., passede ikke sit Kontrolur o. s. v., og man afskedigede ham, og det medførte en uvarslet Arbejdsstandsning, idet 67 Medlemmer standsede Arbejdet den 15. Maj, Kl. 10½ Formiddag.

Den 18. Maj behandledes Sagen ved et Møde mellem Hovedorganisationerne med det Resultat, at Arbejdet genoptoges den 19. Maj om Morgenen, ogsaa af den afskedigede Tillidsmand, men denne Side af Sagen, altsaa den uvarslede Arbejdsstandsning, har Arbejdsgiverforeningen, med Krav om Erstatning derfor, indgivet Klage over til Den faste Voldgiftsret, og den opgør sit Tab meget nøje til at være Kr. 5961,69. Man faar nu afvente, hvilket Resultat Retten kommer til.

Efter Arbejdets Genoptagelse fastholdt Firmaet imidlertid ikke at ville anerkende Vedkommende som Tillidsmand under den foran nævnte Begrundelse. Paa dette Spørgsmaal afholdtes der den 24. Maj et Mæglingsmøde og 1. Juni et Timandsmøde, altsammen uden afsluttende Resultat, udover at Spørgsmaalet skal afgøres ved faglig Voldgift, og Retten har holdt Møde, men da der ikke kunde blive noget Flertal for en Afgørelse, vil Sagen blive afgjort ved en Opmandskendelse. Da denne ikke er faldet endnu, kan man ikke udtale sig om, hvad Følgen vil blive, men afgøres Sagen saaledes, at Sammenslutningen faar Ret i, at en Mand for at vælges til Tillidsmand absolut det sidste forudgaaende $1^1/_2$ Aar skal have arbejdet paa den paagældende Fabrik, er der heri Stof til en Ændring i den bestaaende Overenskomst, naar den en Gang skal fornyes.

Paa den Sag fra De forenede Jærnstøberier, der er omtalt i sidste Fagblad, er der den 1. Juni afholdt Timandsmøde.

Et Krav om en Forhøjelse af en ren Timeløn paa 140 Øre ordnedes derhen, at den forhøjedes til 150 Øre underforstaaet med, at den i Løbet af et Par Maaneder skal stige til mindst 166 Øre.

Et Krav om Forhøjelse af Akkorderne paa nogle Elementer opnaaedes der ikke Enighed om, idet Sammenslutningen forlangte den almindelige Opsigelsesfrist for Akkorderne overholdt, medens man enedes om, at nyantagne Maskinformere skal aflønnes i indtil de første 3 Uger med 130 Øre, altsaa paa en Maade være denne Timebetaling garanteret, og det samme skal iøvrigt være gældende for Maskinformere, der flyttes fra Afløfte- til Vendemaskiner i samme Tidsrum.

Odder. Hos Jærnstøber Johs. Petersen afholdtes der den 22. Maj et Mæglingsmøde paa Klage over, at Firmaet ikke stillede den Arbejdsmandshjælp til Raadighed, som man havde afgivet Løfte om.

Heroverfor forsvarede Jærnstøberen sig med, at alt hvad der fandtes af Arbejdsmænd paa Fabrikken deltog i Udslagningen, og at han ikke kunde skaffe mere Hjælp, samt at Formerne selv maatte paase, at Arbejdsmændene ikke forsvandt, før Udslagningen var tilendebragt.

Videre klagedes over, at Overenskomstbestemmelsen: Gennemsnitsfortjenesten ÷ 20 pCt., naar Enighed om Akkord ikke kunde opnaas, bragtes for ofte i Anvendelse. Heroverfor erklærede Jærnstøberen kun at have anvendt den i 3 Tilfælde i den Tid, han havde drevet Støberiet, og at det Spørgsmaal, der havde givet Anledning til Sagens Rejsning, var en Leverance af noget Aluminiumsgods, der skulde formes paa Maskine, og det havde han taget til en Pris, der ikke tillod ham at betale mere end det, han havde tilbudt.

Han ønskede ikke Sagen ført videre frem, idet han erklærede, at han selv vilde forme og støbe det paagældende Arbejde, og saa maatte han i Fremtiden lade være med at tage mere af den Slags.

Odense. Hos A/S Brandt er der den 19. Maj afholdt et Mæglingsmøde. Aarsagen var paa den ene Side, at 5 Maskinformere havde forladt Arbejdet, hvorfor man krævede Erstatning. Paa den anden Side var Sagen, at Støbemesteren, medens Direktøren var bortrejst, havde indført en Ændring i en bestaaende Kutyme vedrørende Ekstrabetaling for et særligt Skifte ved nogle Formemaskiner. Det viste sig ved Mæglingen, at man var naaet til en Ordning, efter at Direktøren var hjemkommet, og denne stadfæstede man paa Mæglingen som gældende.

2 af de 5 Mand var gaaet i Arbejde igen, men til de 3 havde Fabrikken intet Arbejde med det samme.

I de 2 sidste Numre af Fagbladet er omtalt en Sag fra samme Fabrik vedrørende Ekstraarbejde ved Formemaskinerne, og der har været afholdt saavel Mæglings- som Timandsmøde derpaa, uden at Resultat var opnaaet. Man genoptog ved ovennævnte Mægling denne Sag og fik den afsluttet, idet Akkorderne ved store Afløftemaskiner, der var 100 ÷ 17 pCt., ændredes til at være 100 ÷ 13 pCt., en Timelønsforhøjelse paa omtrent 5 pCt., der skal være Erstatning for Ekstraarbejdet.

Videre havde forskellige Medlemmer — for alt udført Ekstraarbejde — Timeløn tilgode for $58^1/_2$ Time. Firmaet indgik paa at betale denne Timeløn. Dermed sluttede Sagen, idet Forbundet beklagede den skete Arbejdsstandsning, og Firmaet tog Erstatningskravet tilbage.

Sæby. Paa det derværende Støberi har der været ført Forhandlinger om Timelønsforhøjelse for 4 dér arbejdende Formere med det Resultat, at én Timeløn forhøjedes fra 132 til 140 Øre. En anden vilde Fabrikanten ikke forhøje, fordi vedkommende Former var svagelig, medens han overfor de to sidste, der ikke havde været saa længe i Arbejde, først vilde tage Standpunkt senere. Forbundet har imidlertid meddelt til Afdelingen, at det ikke kunde vare ret længe, før dette Standpunkt maa tages.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Den mellem Aarhus Afdeling og Aarhus Cykle- og Automobilindustriforening gældende Overenskomst er pr. 1. April fornyet til 31. Marts 1930. Lønningerne for de der beskæftigede Mekanikere er herefter gennemsnitlig 158 Øre pr. Time.

Samme Afdeling har den 23. Maj indgaaet Overenskomst med Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn om Løn- og Arbejdsforhold for de hos A/S Aarhus Kulkompagni og Kampmann, Møller & Herskind som Kranførere beskæftigede Medlemmer af Afdelingen. Overenskomsten træder dog først i Kraft den 1. August og kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør til samme Tidspunkt som Overenskomsten mellem nævnte Arbejdsgiverforening og Havnearbejderne, dog tidligst 15. April 1931.

Odense Afdeling har sluttet Overenskomst med Maskinfabrikken »Tuna«, Odense, vedrørende Betalingen for Rørarbejde.

Mæglingsmøder. Den 3. Maj blev der afholdt Mæglingsmøde paa Faaborg Jærnstøberi i Anledning af Krav om Akkord eller Tillæg til Timelønnen ved Ar-

bejdet paa en Gasbeholder. Enighed opnaaedes ikke, men inden Sagen naaede frem til Timandsmøde, blev der truffet Aftale om en Akkordpris paa 4300 Kr., hvortil kommer, at Fabrikanten skal bygge alt Stilladsarbejde, der er udenfor Akkorden.

Paa Kastrup Maskinfabrik afholdtes Mægling den 11. Maj paa Klage over, at Firmaet misligholdt Rørprislisten. Man enedes om at lade det have sit Forblivende med Hensyn til Betalingen af den allerede udførte Del af Arbejdet, medens der for Resten ydes en Ducør af ialt 250 Kr.

Paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne samt Klage fra Firmaet over en Klubbeslutning angaaende Overarbejde afholdtes Mægling hos A/S Viggo Jensen, København, den 23. Maj. Der opnaaedes ikke Enighed, men ved lokal Forhandling er Firmaet indgaaet paa at yde 2 Mand hver et Tillæg af 5 Øre, ligesom man med Hensyn til Overarbejdet har affundet sig med den hidtil gældende Praksis.

Ved et Mæglingsmøde den 22. Maj paa Aalborg Skibsværft paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne for Kedelsmede, ialt 40 Mand med gennemsnitlig 88,4 Øre pr. Time, indgik Værftet paa at give et Tillæg paa ialt 80 Øre pr. Time.

Hos Firmaet Riedel & Lindegaard, København, afholdtes et Mæglingsmøde den 30. Marts angaaende forskellige Uoverensstemmelser vedrørende Lønforholdene saavel ved Timelønsarbejde som ved Akkordarbejde. Der opnaaedes ikke Enighed paa Mødet, men Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, og denne er resulteret i en lokal Overenskomst om Betalingen.

Timandsmøder. Den 10. Maj afholdtes et Fælles-Timandsmøde vedrørende Arbejdstidens Lægning paa Frederiksberg Metalvarefabrik. Man enedes om at lægge Arbejdstiden i Sommermaanederne, 1. Juni—1. Oktober, fra Kl. 6½ Morgen til 3 Eftermiddag, men Arbejderne forbeholdt sig, naar Spørgsmaalet om ændret Arbejdstid kom frem i 1929, at tage Sagen op paany.

Vedrørende Arbejdstidens Lægning hos Aarhus Maskinfabrik, Bunde-Petersen, var der fastsat Timandsmøde til den 16. Maj, men dette resulterede kun i, at man tog til Efterretning en telegrafisk Meddelelse fra Firmaet om, at der var Enighed om Arbejdstiden. Det viste sig senere, at denne fortsat var som forlangt af Arbejderne.

Den 14. Juni behandledes 2 Sager paa Timandsmøde, nemlig:

1) Krav om Lønforhøjelse for 44 Mand hos A/S Møller & Jochumsen i Horsens. Firmaet fremsatte her det samme Tilbud som paa Mæglingsmødet: en Forhøjelse paa ialt 40 Øre, men da Arbejdernes Repræsentanter ikke kunde modtage dette, opnaaedes ikke Enighed, og der er nu afgivet 1. Varsel om Strejke.

2) Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 14 Mand paa Nykøbing F. Sukkerfabrik. Enighed opnaaedes heller ikke her, idet Fabrikken under Henvisning til, at Gennemsnittet for Januar Kvartal havde været 128,8 Øre, ikke kunde indgaa paa at give noget Tillæg.

Lønforhøjelser. Ved lokal Forhandling har 4 Mand paa Hjørring Privatbaner faaet Lønningerne forhøjet saaledes: 2 Mand fra 125 til 135 Øre, 1 Mand fra 96 til 110 Øre og 1 Mand fra 96 til 106 Øre.

Paa Radiatorfabrikken »Danar«, Hjørring, har 3 Mand faaet deres Lønninger forhøjet med henholdsvis 25, 29 og 29 Øre pr. Time, saaledes at de alle har 125 Øre.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.

Blokade. Aalborg Afdeling har med Forbundets Sanktion blokeret Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping, der skylder et af vore Medlemmer 39 Kr.

Blokaden af Automobilmekaniker A. Schmidts Virksomhed, Heggelunds Allé 6, Glostrup, er ikke — som meddelt i sidste Nummer af Bladet — sluttet, men fortsættes, da Firmaet endnu ikke har betalt det skyldige Beløb.

Konflikten hos M. C. Dreyer, Vesterbrogade 151, København, eksisterer ikke mere, da Virksomheden er erklæret konkurs.

Indenrigsministeren som stærk Mand.

Overfor Arbejderklassen mener den nuværende reaktionære Regering aabenbart at kunne tillade sig alt.

Efter Nedskæringen af de Arbejdsløse, de Gamle, de Syge og Invaliderne er i sidste Rigsdagssamling fulgt en Række andre Anslag mod Arbejderklassen.

Det brutaleste og farligste af de Anslag, som blev gennemført i sidste Rigsdagssamling, er

Det kommunale Valgretsrov.

Venstre og Konservative enedes om at forringe den kommunale Valglov i betydelig Grad. Den eneste Motivering er disse Partiers partipolitiske *Frygt for Socialdemokratiet.* De har aabenbart opgivet Haabet om at standse Arbejderklassens Parti i aaben og ærlig Kamp.

(Fortsættes Side 143.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
40000	Andersen, Agdur Maur....	Ystad	25. 4.02	Kbhvn. Afd.	1. 4.22	Kbhvn. Afd. 13	11. 2.28
393	— Christian Carl .	Marstal	11. 6.01	„ „	4. 7.25	Centralafd.	26.11.27
28460	— Jens Chr. John.	Taagerup	30. 3.07	Frederiksværk	9. 1.26	Frederiksværk	20. 8.27
12589	— Kaj Villy H. ...	København	4.10.07		7.12.26	Kbhvn. Afd. 15	25. 2.28
7448	Arp, Hans Louis P..	Mørdrup	21. 7.07	Helsingør	7. 5.27	Helsingør	7. 5.27
11071	Bak, Jens	Rye	4. 6.84	Kbhvn. Afd.	3. 9.26	Kbhvn. Afd. 17	25. 2.28
37444	Bonke, Ejner.....	Randers	9.10.04	Aarhus	2.10.27	Aarhus G.	4. 2.28
1516	Buemann, Carl Emil C. ..	Horsens	13.10.82	Kbhvn. Afd.	9.10.25	Kbhvn. Afd. 12	25. 2.28
22656	Christensen, Aage August...	Thisted	24. 8.90	Hjørring	15. 5.20	Thisted	3. 3.28
30217	— Gerhard Meulengr.	Flinterup	1. 2.03	Frederikssund	28. 2.27	Frederiksværk	5.11.27
28586	— Gunnar.....	Brønderslev	10. 3.99	Brønderslev	15.10.18	Aalborg	26. 3.27
39027	— Peter Thibutius	Fuirendal	14. 4.06	Køge	6. 5.24	Køge	24. 9.27
1355	Dam, Knud Johs. Peter	København	15. 4.00	Kbhvn. Afd. 2	24. 1.20	Kbhvn. Afd. 9	18. 2.28
2707	Darby, Anton Marius..	Lyngaa	2.12.84	Aarhus	20. 3.20	Aarhus	18. 2.28
23049	Fasel, Adolf.....	Zell am. M.	27. 1.01	Kbhvn. Afd.	31. 1.28	Kbhvn. Afd. 15	4. 2.28
3834	Frederiksen, Olav Vald.....	Finderup	10. 9.06	Slagelse	10.10.25	Slagelse	22.10.27
36957	Fredskov, Niels Martin...	Ebeltoft	7.12.03	Kbhvn. Afd.	2.12.23	Centralafd.	5.11.27
22477	Friis, Sofus Vald.....	Ærøskøbing	18.10.94	Odense	10. 4.14	Køge	14. 1.28
6313	Gregersen, Thomas Hansen	Heinsvig	26. 2.75	Esbjerg	14. 1.16	Esbjerg	22. 1.27
32381	Hansen, Aage Damgaard	Fløstrup	28. 5.06	Køge	17. 7.25	Køge	17. 9.27
16095	— Frode Viggo...	København	13.10.06	Kbhvn. Afd.	20. 6.27	Kbhvn. Afd. 15	11. 2.28
30618	— Gunnar Johs. ..	—	20. 6.00	„ „ 2	3. 1.19	„ „ 5	25. 2.28
34844	— Jens. A.....	Tuemose Søby Sogn	15.12.02	Helsingør	24. 6.22	Marstal	5. 2.27
8963	— Kaj S. Juul	Roskilde	24. 3.08	Kbhvn. Afd.	10. 7.26	Kbhvn. Afd. 14	11. 2.28
20539	— Ove Lindegaard	Rødby	17. 3.06	Rødby Havn	8. 5.25	Rødby Havn	11. 2.28
29121	— Rudolf E. Th. M.	Bakkebølle	13. 8.06	Vordingborg	26.12.26	Næstved	19. 2.27
26619	Hallum, Karl	Frøstrup pr. Lunde	24. 4.06	Varde	3.12.27	Varde	3.12.27
18488	Herberg, Victor Frederik	Moskva	12. 5.99	Kbhvn. Afd.	20.10.27	Kbhvn. Afd. 15	3.12.27
25171	Jensen, Albert Frode ..	København	28. 7.97	„ „ 1	12. 1.17	„ „ 11	27. 8.27
217	— Harald Oskar..	Eiby	3. 5.07	„ „	20. 8.25	„ „ 3	28. 1.28
30802	— Helmer.....	Tingsted Sogn	26. 9.00	Køge	23. 2.19	Køge	21. 5.27
11880	— Holger	Aarhus	6. 4.08	Aarhus	3. 5.27	Aarhus	19.11.27
29825	— Jens Carl.....	—	7. 7.98	—	5.10.18	—	11. 6.27
37753	— Poul Einer.....	Sorø	24.11.04	Sorø	14. 7.24	Sorø	3. 3.28
22394	Jørgensen, Karl Vald.....	Roskilde	3. 1.01	Roskilde	1. 5.20	Roskilde	7. 1.28
19566	— Christian S. ...	Bjerrelide	18. 5.93	Horsens	4. 4.13	Næstved	8.10.27
15626	— Fritz Viggo V. S.	Aarhus	21.10.06	Aarhus	1.11.27	Aarhus	5.11.27
2365	Jagd, Herlof A. Jepsen	—	2. 2.07	Kbhvn. Afd.	10.11.25	Kbhvn. Afd. 12	4. 2.28
1029	Jacobsen, Jens Vilhelm...	København	1. 9.90	„ „ 1	26. 9.19	„ „ 14	4. 2.28
9183	Johansen, Edvard Chr....	—	7. 4.82	Næstved	3. 2.08	„ „ 9	25. 2.28
12316	Jonsen, Knud Vald.....	S. Vium	23.11.02	Holstebro	9. 4.22	Aalborg	11. 6.27
2798	Knudsen, Peter Brandstrup	Aarhus	17. 2.97	Aarhus	18.10.27	Aarhus	11. 2.28
37568	— Poul	København	24.10.03	—	20.12.23	—	17.12.27
11080	Larsen, Lars P. Valentin	—	24. 6.81	Kbhvn. Afd. 1	13. 2.09	Centralafd.	10.12.27
17213	Lorentzen, Chr.....	Skive Landsogn	26. 4.78	Aarhus	6.11.15	Aarhus	29.10.27
33678	Madsen, Fritz Holm	Kirke Eskildstrup	4. 7.02	Roskilde	3. 9.27	Roskilde	7. 1.28
16154	— Helge Vald. Høyer	København	16. 3.08	Kbhvn. Afd.	28. 6.27	Kbhvn. Afd. 17	4. 2.28
39618	Nielsen, Anker Viggo...	Kolding	3.10.05	Kolding	28. 6.24	Kolding	28. 1.28
8527	— Børge	København	4. 4.07	Kbhvn. Afd.	22. 5.26	Kbhvn. Afd. 12	18. 2.28
20301	— Carl Aage	—	20. 6.01	„ „	17.11.27	„ „ 15	25. 2.28
4917	— Carl Vald.....	Viby	16. 9.93	Helsingør	25. 6.15	Aarhus	31.12.27
29826	— Dally Weinrich	Aarhus	12. 6.98	Aarhus	5.10.18	—	24.12.27
39002	— Ejner Joh. K. ..	Vindeby	19. 8.05	Nakskov	2. 6.24	Nakskov	15.10.27
10386	— Kaj Harry	Vejen	19. 8.05	Kbhvn. Afd.	9. 8.26	Frederiksværk	17.12.27
13553	— Niels Carl.....	København	14. 5.03	„ „	12. 2.27	Kbhvn. Afd. 13	11. 2.28
24105	— Niels Peter....	Højby Sogn	25. 3.86	„ „ 5	12. 8.16	„ „ 14	25. 2.28
15865	Nygaard, Laurits	Nordby Samsø	22. 6.85	Aarhus	28. 1.28	Aarhus	28. 1.28
21663	Olsen, Carl Peter.....	Faardrup	25. 6.93	Korsør	7. 6.14	Haslev	8.10.27
22011	— Hans Oluf.....	Soderup	20. 1.90	Roskilde	28. 8.15	Roskilde	21. 1.28
8894	Overgaard, Kaj Frode K...	København	24. 2.07	Kbhvn. Afd.	28. 6.26	Kbhvn. Afd. 2	25. 2.28
13171	Petersen, Axel Gunnar...	Menstrup	24.10.07	Næstved	6.10.26	Næstved	25. 2.28
1496	— Hugo Børge K.	København	3.10.03	Kbhvn. Afd.	30. 7.24	Kbhvn. Afd. 13	25. 2.28

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
30534	Petersen, Sigurd Peter V.	Nyborg	13.12.07	Fredericia	2. 9.27	Kbhvn. Afd. 5	11. 2.28
32268	Præstegaard, Lars	Aistrup Sogn	26. 6.05	Slagelse	9. 4.25	Aalborg	13. 8.27
38547	Rasmussen, Kaj Aage E....	Skibby	27. 6.04	Kbhvn. Afd.	11. 1.24	Kbhvn. Afd. 13	25. 2.27
2206	— Rasmus Johs...	Torp Mark	22. 3.95	„ „	12.11.26	„ „ 3	27. 8.27
1175	Randa, Cajus C. Broch	Aarhus	20. 2.93	„ „ 1	20. 9.15	„ „ 18	25. 2.28
11003	Rosenberg, Georg.....	København	7. 6.98	„ „	11.12.24	„ „ 15	11. 2.28
9147	Sørensen, Eigil L. B.....	Hammel	1.12.05	Aarhus	24. 7.26	Aarhus	4. 2.28
10783	— Rasmus Peter..	Aarhus	13. 8.02	—	4.11.21	—	11. 2.28
13357	— Svend Tage H..	—	14.12.07	—	10.12.27	—	14. 1.28
23071	Schäfer, Kaj H. Adolf...	København	25. 8.95	Kbhvn. Afd.	1. 2.28	Kbhvn. Afd. 14	4. 2.28
7822	Simonsen, Luis Holger ...	—	29.12.93	„ „	26.11.20	„ „ 5	4. 2.28
19065	Wiinholt, Chr. Peter.....	Tøjberg pr. Lystrup	20. 7.82	Aarhus	1. 4.11	Aarhus	4. 2.28
8706	Voite, Emil	Flensborg	22.12.07	Kbhvn. Afd.	9. 6.26	Kbhvn. Afd. 5	18. 2.28
34967	Værnskjold, Chr. E. Jensen.	Frederiksværk	8. 4.93	Frederiksværk	14.11.22	Køge	23. 7.27
	Specialarbejderforbundet.						
48204	Jørgensen, Gregers.....	Stige	17. 6.87	Odense	7. 3.27	Odense	15.10.27
48253	Nielsen, Oskar F.....	Hømb	7.11.07	—	8. 8.27	—	8.10.27
47643	Pedersen, Viggo Chr.	Fangel	24. 5.05	—	14. 1.28	—	14.10.27
Overført	Axelsen, Georg.....	Svendborg	13.10.07	D.Elektr.Forb. Svendborg	1.10.26	—	23. 7.27

Hvad gør man saa? Jo, man vedtager simpelthen at *tage Valgretten fra de fattigste, blot fordi de er fattige.* Hr. Kragh er vel ikke stærk Mand for ingen Ting.

Skattebestemmelserne er skærpet.

Den nye Valglov gaar ud paa, at man for at have Valgret til de kommunale Valg i *Marts 1929* skal have *betalt sin Skat fra* April Kvartal 1927 til Oktober Kvartal *1928* — begge Kvartaler medregnet. Hvor Skatten betales *kvartalsvis* betyder dette, at der skal betales *7 Kvartalers Skat* mod tidligere 4 Kvartaler.

I de Kommuner, hvor Skatten betales *halvaarsvis*, skal man have betalt fra Halvaaret April—September *1927* til Halvaaret April—September *1928* medregnet. Det vil sige et Halvaar mere end tidligere.

Desuden er Kommunernes Ret til at *eftergive Skat* i Tilfælde af Arbejdsløshed, Sygdom o. lign. indskrænket. Medens der tidligere kunde eftergives to Tredjedele af Skattebeløbet i særlige Tilfælde, kan der nu *kun eftergives en Tredjedel.*

Ved denne Vedtagelse har de to Partier hidtil naaet

Brutalitetens Højdepunkt.

Thi da Kommunerne i hele Aaret 1927—28 har administreret efter den gamle Lov i god Tro, vil det sige, at adskillige, som har faaet eftergivet Halvdelen eller maaske to Tredjedele, nu **pludselig er kommet i den alvorligste Fare for at miste deres kommunale Valgret** — ikke fordi de har forset sig eller handlet imod Landets Love, nej, tværtimod fordi de humane Kommuner har benyttet den hidtil gældende Lov paa lovlig og forstaaende Maade. Mage til Brutalitet skal man lede efter.

Arbejderne maa krydse Ekscellencernes Plan.

Overfor dette Forsøg paa at snigløbe de socialdemokratiske Flertal i Kommunerne og sikre sig Magten i de andre Kommuner, hvor der var Fare paa Færde, maa *Arbejderne rejse sig til sidste Mand.*

Det er for tidligt for Hr. Kragh at triumfere, blot Arbejderne forstaar Situationen. Og der bør ikke være en eneste fagorganiseret Arbejder, som ikke forstaar Betydningen af de kommunale Valg, efter at vi i disse Nedskæringsaar har set de socialdemokratiske Kommuner som *det beskyttende Bolværk mellem Regeringens Nedskæringsraseri og Arbejderhjemmene.*

Hvad kan der gøres?

Der er endnu 9 Maaneder til Valget i Marts 1929. Der er altsaa god Tid til at krydse Reaktionens smukke, egoistiske Planer. Foran os ligger Sommermaanederne, og skønt Arbejdsløsheden stadig er forfærdende stor — ca. 25,000 større end den officielle Statistik viser —, betyder Sommeren jo altid mere Arbejde.

Løsenet for alle Arbejdere maa derfor være dette: **Søg at indhente Skatterestancerne** i Løbet af de kommende 9 Maaneder, og benyt særlig Sommeren dertil, hvis I er saa heldige at faa Beskæftigelse.

Vi ved, at nogle Maaneders Arbejde ikke betyder Velstand. Vi ved, at der er Huller nok at fylde Fortjenesten i. Vi ved, at dette at indhente sine Skatterestancer vil betyde et Offer, der kan være tungt nok. *Men der er ingen anden Udvej,* hvis vi ikke vil se Reaktionens haardhændede Politik erobre ogsaa Kommunerne.

Lad os derfor bide Tænderne sammen som saa ofte før i Arbejderbevægelsens Historie.

Lad os vise Reaktionen, at Arbejderklassen ikke lader sig slaa ned.

Efterse Skatteblanketterne.

Kontroler, om der findes Restancer, og se at faa dem betalt.

Og de, der har faaet Skat *eftergivet* i flere Kvartaler, maa ved Henvendelse til Skattekontoret skaffe sig Klarhed over, *om Eftergivelsen er saa stor, at Valgretten er tabt.* Er dette Tilfældet,

kan Valgretten paany erhverves,

ved at man indbetaler det Beløb, som er eftergivet ud over den tilladte Tredjedel. Og saa maa Bestræbelserne selvfølgelig gaa ud herpaa.

Agitér for Skattens Betaling.

Agitér for Valgrettens Bevarelse.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 46080 for Aksel Edmund Hansen er anmeldt som tabt. Der var sidst betalt for Uge 53. Bogen gøres herved ugyldig, og der maa ikke modtages Kontingent eller udbetales Understøttelse paa denne Bog.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 49070 for Johan C. Røpke er anmeldt som tabt. Der var sidst betalt for Uge 5. Bogen gøres herved ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 2401	Carlsen,	Vilhelm Meyer	(Kbhvn. Afd.)
- 13792	Dethlefsen,	Carl Heinrich Bang	(—)
- 4818	Eriksen,	Hans Herman Johs.	(—)
- 8214	Nielsen,	Egon Julius	(—)
- 6136	Andersen,	Viggo Berg	(Aarhus Afd.)
- 4658	Mikkelsen,	Peter Johannes	(—)
- 10231	Nielsen,	Laurits Viggo	(Fredericia Afd.)
- 37901	Petersen,	Carl Valdemar	(Holbæk Afd.)

Medlem Nr. 37358, Jens J. N. Holmelund, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 1811	Jensen,	Georg Anton
- 2367	Jørgensen,	Carl Frederik
- 23011	Iversen,	Poul Vald.
- 7887	Larsen,	Chr.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 11027	Christensen,	Aage	17. 1.14
- 2188	—	Anders Christen	12.11.04
- 18303	Nielsen,	Hans	17. 6.11
- 25676	Sørensen,	Emil Hans Anton	8. 3.19

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 10152	Andersen,	Jens Viktor	9. 5.25
- 38963	Baasch,	Henning Edv. Fr.	14.11.25
- 15822	Christensen,	Anders Vilhelm	10.12.27

			Sidst betalt
Nr. 2251	Clausen,	Børge Jul. Vilh.	27. 8.27
- 1791	Dahlqvist,	J. L.	25.12.20
- 3446	Damsgaard,	Chr. P. Nielsen	14. 8.26
- 37632	Fodstad,	Laurits Oskar	23. 5.25
- 11348	Hansen,	Børge Verner	26. 3.27
- 16066	—	Carl Christian	13. 8.27
- 29751	—	Svend Aage	15. 4.22
- 36858	Haagensen,	Heinrich Carl Chr.	14. 5.27
- 1811	Jensen,	Georg Anton	15.10.27
- 5743	—	Jens Christian	24.12.27
- 35932	—	Svend Aage	28. 5.27
- 22517	—	Svend R. Chr. Lund	3.10.27
- 15723	—	Viggo Emil	10. 7.26
- 32005	Jørgensen,	Alfred Emil	26. 3.27
- 2367	—	Carl Frederik	31.12.27
- 38563	—	Hans	8. 3.24
- 6413	Iversen,	Ejler Christian	15. 5.26
- 23011	—	Poul Valdemar	5.11.27
- 36452	Johansen,	Carl Christian	5. 6.26
- 4381	Justesen,	Carl Arnold	17. 7.20
- 18710	Kofoed,	Aksel Knud	23. 1.26
- 14972	Kolbe,	Valdemar	11. 6.27
- 7887	Larsen,	Chr.	10.12.27
- 17165	—	Poul	14. 8.26
- 3286	—	Werner	8.10.21
- 30772	Lohse,	Hans	11. 6.27
- 20288	Madsen,	Emil M. Søborg	28. 3.25
- 27409	Mikkelsen,	Christian V.	27. 3.26
- 28451	Mortensen,	Harald Einer	19. 3.27
- 36539	Møller,	Christian Emil	24. 9.27
- 8028	Nielsen,	Anders Alstrup	10.12.21
- 26208	—	Chr.	29. 7.22
- 12824	—	Frode Storm	1. 1.27
- 8727	—	Orla E. Hvid	18. 6.27
- 20590	—	P. C. M.	19.12.25
- 7429	—	Svend Aage	21. 1.28
- 2709	Petersen,	Anker Christian	13. 8.27
- 18724	—	Holger	17.12.27
- 554	—	Kaj Leonhard	24. 9.27
- 9500	—	Marinus Jørgen	16. 7.27
- 12830	Rasmussen,	Viggo Martin	12.11.27
- 15318	Schreiber,	Kurt Erik Hans	17.12.27
- 6873	Wahl,	Einer Viggo	28. 5.27

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 5.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Fredericia: M. Berthelsen, Kongensstræde 41. Kontrol Hverdage 9½—10 Formiddag. Udbetaling Hverdage 7—7½. Telf. 746.

Nørresundby: Maskinarb. Leo A. Nielsen, Cementvej 23, Villa Maren. Hverdage 12¼—12¾ og 5—6. Ingen Udbetaling til Rejsende.

Rudkøbing: Kontortiden er 6½—7.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 9 JULI 1928 14. Aarg.

International Arbejdsgiversolidaritet.

Det er naturligt, at hvor Klassemodsætningerne mødes, hvor de modstridende Interesser törner sammen, og Meningerne skal udveksles, at man da gensidigt vælger de bedste Argumenter for sine Standpunkter, og det er forklarligt, at der i Forlængelsen heraf opstaar en Ensidighed, som kan være en Styrke, men ogsaa blive en Svaghed, hvis den forhindrer den nøgterne Vurdering, som dog til sidst er nødvendig, naar Afgørelserne skal træffes. Vi skal derfor ikke bebrejde vore Modstandere, at de i deres Argumentation er ensidig, selv om Arbejderne, som de daarligst stillede i Samfundet, vel havde Krav paa, at de besiddende Klasser viste den besiddelsesløse Arbejderstand et rimeligt Hensyn ved Bedømmelsen af dens Vilkaar.

Imidlertid nøjes man fra Regeringens, fra de politiske Modstanderpartiers og fra Arbejdsgivernes Side ikke med i Tale og Skrift at være ensidig, naar Talen er om Arbejderne og deres Organisationer, nej, man forvansker, tilslører Kendsgerninger og hykler Indignation, hvor i hvert Fald Tavshed vilde være mere paa sin Plads. Vi vilde endda finde os i dette, hvis det kun fandt Sted paa Møder, hvor Agitationen er det første Formaal, eller i Dagspressen, hvor et sensationstørstende Publikum kræver alt trukket op med en bred Pensel, og paa en Tid, hvor Læserne kræver Overdrivelser i Journalistikken. Men naar man nu ogsaa i Fagpressen, der vel maa være ensidig, men efter vor Formening ogsaa skulde være korrekt i Bedømmelsen af Forholdene, begynder at komme ud i journalistiske Overdrivelser, saa føler vi Trang til at pege derpaa og paavise det Hykleri, som ligger til Grund derfor, ikke mindst naar det drejer sig om det Retsgrundlag, som danske Arbejdsforhold endnu hviler paa, og som man efter vor Formening, hvis man fortsat vil bevare den danske Arbejders Retsbevidsthed, skal være varsom med at forrykke til Gunst for dem, der allerede har en Fortrinsstilling i Samfundet.

Vi sigter her til Arbejdsgiverforeningens Organ „Arbejdsgiveren", der i sit Nummer for 13. Juli behandler Den faste Voldgiftsrets Kendelse, i Henhold til hvilken Dansk Arbejdsmandsforbund „har haft en i al Fald stiltiende Bemyndigelse til at fremsende de omhandlede Blokadevarsler direkte til Arbejdsgiverforeningen" i Anledning af den finske Havnekonflikt. Vi har ikke Ret til at blande os i Dansk Arbejdsmandsforbunds Dispositioner i Anledning af denne Konflikt og skulde overhovedet ikke have beskæftiget os med den finske Blokade, hvis ikke „Arbejdsgiveren" havde benyttet Den faste Voldgiftsrets Kendelse til at fremkomme med nogle Udtalelser, som vi finder passende kunde have været sparede, men som tyder paa, at Arbejdsgiverforeningen vil forsøge at underbinde Arbejderklassens internationale Solidaritet. „Arbejdsgiveren" skriver bl. a.:

„Til Sagens virkelige Kerne, om Iværksættelsen af internationale Sympatiaktioner her i Landet overhovedet kan forliges med de vedtagne kollektive Overenskomster og da først og fremmest med Septemberforliget, har Kendelsen derimod ikke taget Stilling.

Nu er det rigtigt, at Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationerne ved Septemberforliget har anerkendt hinandens Ret til at dekretere Arbejdsstandsning, men herved har man naturligvis kun tænkt paa dem, der kunde forefalde ved Parternes Forhandlinger om deres indbyrdes Stridsspørgsmaal — de internationale Aktioner kendte man overhovedet ikke i 1899. Og fordi man anerkender, at Strejker og Lockouter ikke altid kan undgaas, naar Lønforholdene skal undergaa Forandringer — fordi man anerkender, at Arbejdsgiveren kan lukke sin Virksomhed, naar han ikke kan betale den Løn, der kræves, og at Arbejderen kan nedlægge Arbejdet, naar han finder Betalingen for ringe — er det ingenlunde givet, at Parterne har Ret til at varsle Arbejdsstandsning, naar Talen er om Stridsforhold i et helt andet Land.

Det, der er fastslaaet i Septemberforliget, er, at Parterne anerkender hinandens Ret til at anvende visse Kampmidler, naar de skal ordne deres indbyrdes Forhold.

Men ved en international Sympatiaktion standser man Arbejdet af Hensyn til Interesser, som ligger helt uden for Parternes Overenskomstforhold. Man søger i en udenlandsk Fagforenings Interesse at afskære visse Tilførsler til Landet — ofte af nødvendige Raastoffer —, man søger at hindre Eksporten af Varer til det paagældende Land, og derved skader man den, med hvem man staar i et overenskomstmæssigt Tillidsforhold.

Man skader sit Lands og sine Arbejdsgiveres Interesser for at støtte os aldeles uvedkommende Kammerater i Udlandet.

Iværksættelsen af en international Sympatiaktion er derfor et Brud paa den mellem Arbejdsgivere og Arbejdere indgaaede overenskomstmæssige Aftale, der ikke alene fastsætter Arbejdernes Rettigheder, men ogsaa deres Pligter. Og vi siger i fuldt Alvor til vore Arbejderorganisationer, at de her er inde paa en farlig Vej — en Vej, paa hvilken Arbejdsgiverforeningen ikke agter at følge dem, da saadanne internationale Gensidighedsaftaler rummer en betydelig Fare for den rolige og fredelige Udvikling af vort industrielle Liv, hvis Trivsel ikke i mindre Grad er i Arbejdernes end i Arbejdsgivernes Interesse."

Videre skriver „Arbejdsgiveren":

„Vor Mening om denne Sags Lovlighed skal vi ingenlunde skjule. Vi anser en Blokade som den foreliggende for stridende mod Septemberforliget og de indgaaede Overenskomster med Fagforeningerne.

Danske Arbejdsgivere har som nogle af de første i Verden og maaske i videre Udstrækning end i noget andet Land anerkendt Fagforeningerne som forhandlingsberettiget Modpart, og gennem gode og daarlige Tider har Arbejdsgiverforeningen fortsat denne Forhandlingspolitik og samtidig været medvirkende til at skabe et Retssystem, hvis Afgørelser Fagforeningerne sikkert sidst af alle ønsker at undvære.

Men hele dette System kræver som nødvendig Forudsætning, at man kan stole paa, at der er Fred, naar Organisationerne ved Forhandlingerne har løst Stridsspørgsmaalene. Saa maa Erhvervslivet ikke forulempes ved, at Udlandets Strejkebevægelser føres over vore Grænser, og dette gælder, hvad enten der er Tale om Lønkonflikter eller samfundsfjendtlige politiske Bevægelser.

Vi siger derfor ganske aabent til Fagforbundene, at de med Konflikter som den nuværende er ude i organisationsmæssig Ulovlighed, og vi mener ikke, at Dansk Arbejdsmandsforbund vil faa Lejlighed til i lang Tid at paaføre dansk Erhvervsliv Skade til Ære for de finske Kommunister."

Naar man nu kender Arbejdsgivernes internationale Samarbejde og deres Bestræbelser paa ad international Vej at sætte ind for deres Interesser, forekommer det os, at det er et stift Stykke, at de nu vil forhindre Arbejderklassens internationale Solidaritet. Ganske vist foregaar Arbejdsgivernes internationale Samarbejde paa en mindre iøjnefaldende Maade end Arbejdernes, men ingen tror vel for Alvor paa, at de fire nordiske Arbejdsgiverforeningers Kontor i Brüssel blot er et Fællesbureau uden Hensigter med Hensyn til den skandinaviske Arbejderklasse. Fremgangsmaaden er blot noget mere diskret, Midlerne, der anvendes, er ikke saa lette at faa Øje paa, og man reklamerer ikke med Arbejdsgivernes internationale Solidaritet. Arbejdsgiverne har jo Erfaring for, at den „diskrete Ekspedition" er mest formaalstjenlig for dem. Vi tænker her paa Konflikten i 1899, fra hvilken der bl. a. i J. Jensens og C. M. Olsens Bog om Fagbevægelsen berettes følgende:

„Den 29. Maj sendte „Arbejdsgiverforeningen"s Forretningsudvalg en Skrivelse til „Forretningsudvalget for de tyske Arbejdsgiverforbund i Bygningsfagene", hvori de anmodede om deres „værdifulde kollegiale Hjælp" ved ikke under Lockouten **„at tage nogen dansk Svend i Arbejde"**, og Brevet sluttede med den smukke Vending: „Altid rede til Gentjeneste sender vi forbindtligst vor kollegiale Hilsen". Brevet var underskrevet af Snedkermester Kaspar Rostrup, Næstformand i den danske „Arbejdsgiverforening", idet dennes Formand, N. Andersen,

umiddelbart efter Lockoutens Erklæring var rejst til Badestedet Ems, hvor han opholdt sig de første 6 Uger, Lockouten varede.

Lignende Skrivelser sendtes til Sverrig og Norge, og overalt blev der taget Beslutning om at udelukke de danske Arbejdere. I Forholdet til Tyskland vakte denne Opfordring til ikke at antage danske Arbejdere stærkt Misnøje i danske Kredse, fordi der netop i den samme Tid blev udvist en stor Del danske Statsborgere fra Slesvig.

Protesterne fra dansk Side imod disse Voldshandlinger fra Regeringspræsident Koller's Side maatte jo ogsaa faa et ligefrem latterligt Skær over sig, naar en Organisation, omfattende Flertallet af vort Lands Arbejdskøbere med dekorerede og betitlede Personer som Ledere, indtrængende opfordrede Tyskerne til at gøre danske Arbejdere brødløse. De danske Kapitalisters Mangel paa Patriotisme blev tilmed sat i en meget skærende Belysning derved, at de henvendte sig med Bøn om „kollegial Hjælp" hos de Folk, der i den tyske Rigsdag havde billiget Regeringspræsidentens umotiverede Udvisninger, medens Socialdemokratiet i den tyske Rigsdag ivrigt havde bekæmpet disse og saaledes fuldt ud stillet sig paa Danskernes Side.

Anmodningen om ikke at antage danske Arbejdere blev fulgt mange Steder, navnlig i Nordtyskland, samt i forskellige Byer i Sverrig og Norge. I disse to Lande var Organisationen af Arbejdskøbere heldigvis ikke meget stærk, og det samme var Tilfældet mange Steder i Tyskland, hvorfor det lykkedes et meget stort Antal af de udelukkede Arbejdere at finde Beskæftigelse i Udlandet. Takken herfor tilkommer i høj Grad de skandinaviske Foreninger i Tyskland og Schweitz, idet disse var meget virksomme baade for at skaffe Hjælp til deres Kammerater i Udlandet og for at skaffe de udelukkede Beskæftigelse."

Vi tror ikke paa, at Arbejdsgiverforeningens Moral siden 1899 har forbedret sig. Tværtimod stives den nu af som ingen Sinde tidligere fra politisk Side. Vi vil heller ikke gøre Forsøg paa at optræde som Moralist overfor Arbejdsgiverne; en saadan Opgave anser vi for haabløs. Men hvis man fra den Side nu ogsaa vil angribe den danske Arbejderklasses internationale Samarbejde, blot fordi tilfældige Forhold har medført en international Sympatitilkendegivelse, saa er Arbejdsgiverforeningen selv med til at undergrave den nuværende Retstilstand, hvad vi ikke ønsker skal ske.

Arbejderferier.

Af Underarkivar *Oluf Bertolt.*

Lidt udvidet Gengivelse af et Foredrag paa Hindsgavl den 5. Juli 1927.

(Sluttet.)

Vi har nu taget et Overblik over Feriespørgsmaalet, eller rettere Feriespørgsmaalene, med en vid Horisont.

Om Situationen her i Landet har jeg meddelt nogle faa Tal, og de viser, at vi paa dette Omraade staar tilbage for en hel Del andre Lande, som vi ellers i kulturel Henseende plejer at regne os paa Højde med.

De første Lønarbejdere i privat Erhverv, som fik Ferien gennemført som en anerkendt Ret hos os, var *Bryggeriarbejderne.* Paa Carlsberg havde allerede omkring Aarhundredskiftet de Arbejdere, som havde været ansat mindst et Aar, Ret til 5 Dages Sommerferie. I 1905 udvidedes Feriebestemmelsen til at omfatte en aarlig Ferie paa 3 Søgnedage for alle Bryggeriarbejdere; dog beholdt de, som havde 5 Dage fra tidligere Tid, denne Forret. Fra 1919 er Ferien udvidet til 6 Dage i dette Fag — alt med fuld Løn.

Slagteriarbejderne hører ogsaa til Pionererne. De fik saa tidligt som i 1906 3 Dages Ferie med Løn anerkendt i deres Overenskomst med Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening. Senere er Ferien forlænget til 4 og sidst til 6 Dage i Forbindelse med 2 Søndage. Senere har af Industrifagene *Bagere og Konditorer, Instrumentmagere, Keramikere, Korkskærere, Litografer, Skorstensfejere, Skraatobaksarbejdere, Sukker- og Chokoladevarearbejderne, Tobaksarbejderne* og *Typograferne* faaet generelle Ferieoverenskomster. Dertil kommer Medlemmerne af Hospitalsforbundet, Jærnbaneforbundet, Postforbundet, Skolebetjentenes Organisation, Telegrafarbejdernes Forbund, Funktionærforbundet, Handels- og Kontormedhjælperforbundet, Privatbanefunktionærernes Forbund og Sørestauratørforeningen, som alle er sikret Ferie enten ved Lov — som Tjenestemænd — eller ved Overenskomst.

Et Eksempel paa en god og effektiv Ferieordning er den, der er truffet i Hovedoverenskomsten mellem Tobaksarbejderforbundet i Danmark og Centralforeningen af danske Cigarfabrikanter. Dens § 17 lyder saaledes:

> »Der ydes Arbejderne en samlet Sommerferie paa 6 Dage liggende mellem 2 Søndage. For Arbejdere, der har været beskæftigede i samme Virksomhed hele Aaret (Aaret regnes fra Ferie til Ferie), udbetales en fuld Ugeløn, som for de akkordlønnede Arbejderes Vedkommende udregnes efter Gennemsnittet af de forudgaaende 6 fulde Ugers Arbejdsløn, dog medregnes ikke den sidste Uge før Feriens Begyndelse. For de ugelønnede Arbejderes Vedkommende, den for den enkelte Arbejder til enhver Tid gældende fulde Ugeløn, hvorved forstaas Ugelønnen uden Fradrag for forsømte Dage og uden Tillæg for Overarbejdstid.
>
> Til de i Aarets Løb antagne Arbejdere, som er beskæftigede i Virksomheden ved Feriens Begyn-

delse, udbetales som Ferieløn 2 pCt. af disses i Virksomheden i Aarets Løb fortjente Arbejdsløn. For Arbejdere, som afskediges, eller som selv ophører med Arbejdet i en Virksomhed inden Feriens Begyndelse, indsender Fabrikanten ved Arbejdets Ophør til Tobaksarbejderforbundet Meddelelse om Størrelsen af den af vedkommende Arbejder opsparede Ferieløn, dog beregnes der ikke Ferieløn af den fortjente Arbejdsløn, medmindre denne udgør mindst 20 Kr.; Fabrikanten indsender den 1. i hver Maaned Beløbet til Tobaksarbejderforbundet for de Arbejdere, der i den afvigte Maaned er ophørte med Arbejdet, samtidig indsendes til Forbundet Meddelelse om Navnene paa de Arbejdere, der i Maanedens Løb har ophørt med Arbejdet og Meddelelse om Størrelsen af de enkelte Arbejderes tilkomne Ferieløn.

Arbejdere, som bliver arbejdsløse ved midlertidige Lukninger af Fabrikkerne, eller som arbejder paa indskrænket Arbejdstid, eller som bliver syge, naar Sygdommen ikke varer udover 6 Uger, betragtes ikke som afskedigede, og udbetales der disse fuld Ugeløn, beregnet som ovenfor.

Ferien holdes i sidste fulde Uge i Juli.«

En Følge af denne Ordning er, at hele Tobaksindustrien ligger stille i denne Ferieuge. Alle Fabrikker lukker, alle Arbejdere drager bort, paa Fællesrejser til Hamburg, paa Feriekursus paa en Højskole, eller blot ud i Skoven eller Kolonihaven.

Foruden de her nævnte har naturligvis en Del andre Arbejdere Ferie. Saaledes de heldige indenfor andre Fag, som er beskæftigede ved Stats- og Kommuneinstitutioner, ved kooperative Foretagender, eller hos særlig forstaaende og humane private Arbejdsgivere. Men endnu er der 28 Organisationer med omkring 46,000 Medlemmer, hvor Ferie overhovedet ikke kendes, og i et stort Antal af Organisationerne, deriblandt nogle af de største som Arbejdsmandsforbundet, Smede- og Maskinarbejderforbundet, er det kun en forsvindende Procentdel af Medlemmerne, der opnaar Ferie.

Under Medbøren op gennem Krigsaarene fik flere Fag gennemført Feriekravet eller udvidet allerede bestaaende Feriebestemmelser. Og ved Krigens Slutning var Stemningen stærk for at foretage et større samlet Fremstød. I April 1919 blev det til den Ende paalagt De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg at undersøge, i hvor udstrakt Grad Ferie allerede var gennemført indenfor de tilsluttede Organisationer, og Generalforsamlingen vedtog en Resolution, hvori det hedder, »at Arbejdernes Krav om Sommerferie er fuldt berettiget, og man paalægger Forretningsudvalget at fremsætte Krav herom overfor Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, saaledes at en Ordning heraf kan indføres i Sommeren 1920«.

I De samvirkende Fagforbunds Forhandlinger med Arbejdsgiverne den paafølgende Vinter blev Feriespørgsmaalet ogsaa draget med ind. D. s. F. opstillede saaledes som en Betingelse for, at Centralorganisationen skulde anbefale de tilsluttede Organisationer at gaa med til en Forlængelse af deres Overenskomster, det Krav, at Arbejdsgiverforeningens Medlemmer forpligtede sig til at yde deres Arbejdere en Uges Sommerferie med fuld Løn.

Det var imidlertid ikke muligt paa dette Tidspunkt at opnaa nogen generel Ordning af Feriespørgsmaalet. 8-Timersdagen var gennemført i Maj 1919 og skulde fra Nytaar 1920 være traadt i Kraft i alle de medindbefattede Fag. Det gik Arbejdsgiverne med til, men saa heller ikke et Skridt længere. Og man kan sige, at under den paafølgende Nedgangstid har Arbejderne maattet vie alle deres Kræfter til Forsvaret for det en Gang vundne. Nye Fremskridt har Tiden ikke været inde til. Men man gav ikke Slip paa Tanken om en almindelig Sommerferie for alle Arbejdere. Indenfor De samvirkende Fagforbund gennemdrøftedes paa Grundlag af den stedfundne Undersøgelse en Ferieordning i Enkelthedér, og Overvejelserne resulterede i et Forslag til en Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund om Sommerferie. Forslaget er underskrevet af Forretningsudvalget den 26. Oktober 1920. Og da det i sine 7 Paragraffer rummer og formulerer de Krav, som Danmarks organiserede Arbejdere mener, der med Rimelighed kan stilles til en betryggende Ferieordning, gengives Forslaget her:

a. Enhver Arbejder, som har været ansat ved samme Bedrift i et sammenhængende Tidsrum af et halvt Aar, har Ret til en Ferie paa 6 Arbejdsdage i Forbindelse med 2 Søndage, og Arbejdere, som har været ansat i Bedriften i 2 Aar, har Ret til 14 Dages Ferie.

   Arbejderen maa godtgøre, at han i Kalenderaaret ikke tidligere har haft Ferie eller modtaget Feriegodtgørelse.

b. Ferien skal gives som Sommerferie i Tidsrummet 15. Maj—15. September. Er bedriftsmæssige Hensyn til Hinder herfor, bliver Tidsrummet for Ferien at fastsætte ved særskilt Overenskomst.

c. I Ferien skal Arbejderen have en Løn (Feriegodtgørelse), der fastsættes saaledes:
   1. Hvor der arbejdes paa fast Løn (Time-, Dag-, Uge- eller Maanedsløn), skal Feriegodtgørelsen svare til denne;
   2. Hvor der arbejdes paa Akkord, skal Feriegodtgørelsen svare til vedkommende Arbejders Gennemsnitsfortjeneste i de sidste 12 Uger før Feriens Indtræden.

   Feriegodtgørelsen udbetales Dagen før, Ferien begynder.

d. Bliver en Arbejder opsagt, før han har faaet Adgang til at benytte en optjent Ferie, tilkommer der ham en Feriegodtgørelse.

   Hvis en Arbejder deltager i en Fællesferie, før han har været 26 Uger i Virksomhedens Tjeneste, tilkommer der ham Feriegodtgørelse paa 26-Ugersdagen for hans Ansættelse i Bedriften, naar han godtgør, at han ikke tidligere i Kalenderaaret har haft Ferie eller har faaet Feriegodtgørelse.

e. Den sammenhængende effektive Tjenestetid skal ikke betragtes som afbrudt ved Arbejdsstandsning, som skyldes:

1. Lockouter eller Strejker.
2. En midlertidig Arbejdsstandsning paa Grund af driftsmæssige Aarsager.
3. Legitimeret Sygdomstilfælde, dog ikke udover 3 Maaneder.

Den Tid, i hvilken Standsningen eller Ledigheden varer, medregnes da ikke i Tjenestetiden.

f. I enkelte Bedrifter eller Brancher af en Bedrift, hvor en længere Ferie er indført, er der intet til Hinder for, at denne længere Ferie fastsættes overenskomstmæssig.

g. Foranstaaende Feriebestemmelser skal ikke være hindrende for, at der, hvor særlige Forhold (som sundhedsskadeligt eller særligt anstrengende Arbejde eller lignende) taler for det, gives enkelte Arbejdere længere Ferie.«

I de Aar, der er gaaet siden da, har som nævnt andre Ting trængt sig paa, ikke mindst har den store Arbejdsløshed ladet Spørgsmaalet: Hvorledes skaffe Arbejde? ældeles overskygge Spørgsmaalet: Hvorledes skaffe Ferie? Men Feriekravet har meldt sig ved de fleste Overenskomstforhandlinger og paa de store Kongresser. Smedene har saaledes paany krævet deres Ferie paa egen Regning forvandlet til en Ferie med Løn. Paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde i Maj 1927 var Feriespørgsmaalet ogsaa, til Dels paa Foranledning af Jærnindustriens og Træindustriens Arbejdere, sat paa Dagsordenen. Ikke fordi man egentlig mener Øjeblikket er inde nu til at rejse Kamp om Spørgsmaalet, men Forhandlingerne bør genoptages og en generel Ordning saa smaat forberedes. Repræsentantskabet udtalte i en Resolution som sin Opfattelse,

»at Kravet om en aarlig Sommerferie med fuld Løn, som i 1919 af De samvirkende Fagforbund overfor Arbejdsgiverforeningen krævet, er et socialt Gode og i større Grad et kulturelt end et økonomisk Krav.

I en Mængde Lande Verden over — ikke mindst i Skandinavien og i de store Industrilande — er lignende Krav forlængst gennemført, ikke alene ad de faglige Forhandlingers Vej, men ogsaa ved Lov.

Da de danske Fagorganisationer som Helhed taget paa dette Omraade er meget langt tilbage, paalægger Repræsentantskabet Forretningsudvalget, saa snart det maatte finde Tidspunktet belejligt dertil, at søge de i 1920 med Arbejdsgiverforeningen afbrudte Forhandlinger genoptagne for om muligt at naa til en generel Løsning heraf for de Fag, der ikke ad de faglige Forhandlingers Vej har kunnet faa gennemført det.

Lykkes det ikke at komme til en Ordning paa denne Maade, tilsiger Repræsentantskabet de Forbund, der derefter for sit Vedkommende maatte ønske at sætte noget ind paa Kravets Gennemførelse, sin kraftigste Medvirkning hertil.«

* * *

Her staar vi i Dag. Om Vejen fremad mod Indførelsen af Sommerferie med fuld Løn for alle Arbejdere skal gaa gennem spredte Forhandlinger med Arbejdsgiverne enkeltvis eller gennem fagvise Forhandlinger, eller Hovedorganisationerne skal kunne »finde hinanden« og enes om en generel Ferieoverenskomst i Lighed med Overenskomsten om 8-Timersdagen, ja, det kan der ikke siges noget bestemt om.

Men at vi vil naa frem dertil, det føler jeg mig overbevist om. Det er et simpelt Retfærdighedskrav, som vore Arbejdsgivere ikke i Længden kan sidde overhørig, efter at det rundt omkring i Verden i voksende Grad opfyldes. Mens den samfundsmæssige Værdi, der ligger i Feriespørgsmaalets Løsning, er aabenbar for alle — ingen tør vel benægte, at en »Folkeferie« frembyder Mulighed for en Højnelse af Kulturlivet, for Befordring af Folkesundheden, for Udfoldelse af Livsglæden, altsammen til Gavn for Folket som Helhed —, saa har i hvert Fald jeg ikke hørt, at Modstanden mod denne Reform har kunnet begrundes udfra noget som helst samfundsmæssigt Hensyn.

Før Normalarbejdsdagens Gennemførelse i Haandværk og Industri, ja, overfor ethvert Krav om Forkortelse af Arbejdstiden, var der ingen Ende paa de Betænkeligheder og Indvendinger, der fra Modstandernes Side blev fremført. Tiden har gjort dem alle til Skamme. Baade Paastanden om, at Arbejderne vilde tilbringe al den megen Fritid paa Værtshusene, og Paastanden om, at den kortere Arbejdsdag vilde blive til Ruin for Erhvervslivet.

Enhver saglig Undersøgelse er tværtimod resulteret i en Erkendelse af, at Arbejdstidsforkortelsen hidtil har været til Gevinst for alle Parter. Produktiviteten er forøget. Og naar den gennemsnitlige Levetid i den sidste Menneskealder er bleven forlænget med 14—15 Aar, og dermed Antallet af Menneskenes produktive Arbejdsaar forøget, saa hænger det ganske utvivlsomt nøje sammen med den gradvise Forkortelse af den gennemsnitlige daglige Arbejdstid.

Men det vil efter min Overbevisning gaa ganske paa samme Maade med Ferien. Fra de Lande, hvor Arbejderferier har været en fast Institution nu en Række Aar, foreligger der mig bekendt heller ikke noget om, at Ferien har været til Tab og Ødelæggelse for Industrien eller for nogen Erhvervsgren. Arbejderne har andre Steder, som her, maattet gaa med til Nedgang i Lønningerne, men Ferieretten er ikke bleven anfægtet, hvor den én Gang er anerkendt. Den er — som De samvirkendes Resolution udtrykker det — mere et kulturelt end et økonomisk Spørgsmaal.

Og netop derfor er der ikke noget til Hinder for, at man selv under de nuværende vanskelige økonomiske Forhold kan arbejde for og forberede dette Kulturspørgsmaals Løsning ogsaa hos os.

I Jubilæets Tegn.

Da Hovedkassereren paa sin Jubilæumsdag den 28. Juni mødte paa sit Kontor, fandt han dette festligt dekoreret og fyldt med herlige Blomster, sendt fra

Kontorpersonalet og de forskellige Organisationer og Institutioner, som han i sin mangeartede Virksomhed er kommet i Berøring med, og samtidig begyndte Telegrammerne at hobe sig op. Hovedkontorets Personale formelig kappedes om at faa Lov til at hilse paa og lykønske Kammeraten, Medarbejderen og Arbejdslederen A. Johansen, og det var øjensynligt, at Lykønskningerne ikke var udsprungne af en øjeblikkelig Feststemning, men udløste en Trang hos Personalet til ved denne Lejlighed at faa sagt Tak for mange Aars godt Samarbejde og i visse Tilfælde ogsaa personlig Bistand, naar en enkelt trængte til en hjælpende Haand i en eller anden Retning.

Efterhaanden strømmede ogsaa Personalet fra Bygningens øvrige Kontorer til, og sammen med de mødte Deputationer fyldte de snart Hovedkontorets Lokaler, hvortil en stadig Strøm af Blomsterdekorationer og Telegrammer gik. Kontorpersonalets Nestor, Niels Lundbye, overrakte paa Personalets Vegne Hovedkassereren et smukt Væguhr, idet Niels Lundbye gav Udtryk for Personalets Taknemmelighed overfor den afholdte Hovedkasserer. En Deputation med Sekretær Munk i Spidsen overrakte paa Metalarbejdernes Centralafdelings Vegne en smuk Vase af københavnsk Porcellain med dejlige Blomster. Som Oidfører for Centralorganisationens Ledelse overrakte Forbundsformand Arnold Nielsen paa de indenfor Kartellet staaende Organisationers Vegne et meget smukt Sølvskrivetøj, men iøvrigt vil det være ugørligt at nævne de enkelte, som ved denne Lejlighed ydede Johansen deres Hyldest. Vi skal blot anføre, at der foruden ovennævnte mødte Deputationer fra De samvirkende Fagforbund, Arbejdernes Fællesorganisation, De samvirkende Sygekasser i København, Maskinfabrikken »Aurora« og Arbejdernes Landsbank. Forbundets mangeaarige Bogtrykker, Kretzschmer, overrakte Jubilaren en pragtfuld Broncestatuette af Verdens første Smed, Tubal-Kain. Alle tolkede de i venlige Ord deres Sympati for Hovedkassereren, deres Respekt for det Arbejde, han havde udført, og frembar Tak, fordi han paa saa mange Maader havde gavnet Arbejderklassen. I bevægede Ord takkede Johansen for den Opmærksomhed, der var vist ham, idet han stærkt understregede, at det var ham, der stod i Taknemmelighedsgæld til Organisationen, som ikke havde bundet ham til en Kontorstol alene, men havde givet ham Lov til at virke paa de forskellige Felter paa en saadan Maade, at han følte Glæde ved Arbejdet, og han haabede, at han endnu i mange Aar maatte kunne fortsætte dette.

Den Hyldest, der blev vist Hovedkassereren, var præget af oprigtig Følelse og en Hjertelighed, som viste, at han ikke alene har vundet Anerkendelse for sit Arbejde, men ogsaa har erhvervet sig Venner paa alle Omraader. I denne Hyldest manglede kun Smedeforbundet, hvis Hovedbestyrelse havde planlagt en Festlighed til Lørdag den 30. Juni paa Langeliniepavillonen.

* * *

Det var Hensigten med denne Fest, som var arrangeret af et snævrere Festudvalg, at forme den paa en lignende Maade, som Tilfældet var, da J. A. Hansen fejrede sit 25 Aars Jubilæum som Forbundets Formand. Deltagelsen til Hovedkassererens Fest var dog blevet noget større, idet der var fremmødt 91 Repræsentanter for 68 Afdelinger sammen med Hovedbestyrelsen in pleno og hele Hovedkontorets Personale. Endvidere fremmødte som Gæster Hovedkassererne for det svenske og det norske Forbund, Knut André og Arnt Aamodt, Formanden for De samvirkende Fagforbund, Vilh. Nygaard, Det danske Socialdemokratis Formand, Th. Stauning, Redaktørerne Borgbjerg og Hans Nielsen, henholdsvis for »Social-Demokraten« og Provinspressen, Bestyrer Walther fra Maskinfabrikken »Aurora«, Formand Arnold Nielsen og Hovedkasserer Ludv. Christensen fra Dansk Former- og Støberiarbejderforbund, Formanden for Dansk Jærn- og Metalsliberforbund, Viktor Hansen, Formand L. Møller og Hovedkasserer Knud Larsen fra Specialarbejderforbundet, Formand E. Hulstrøm fra Dansk Metaltrykkerforbund, og Formand N. Th. Brix fra Dansk Lokomotivmandsforbund, Bogholder N. Jacobsen, Metalarbejdernes Centralafdeling, Hovedrevisorerne C. Wieberg og V. Boesen samt de tidligere Hovedbestyrelsesmedlemmer Segato, Vilh. Sørensen og Kirketerp. Ialt talte Festen saaledes 158 Deltagere.

Ved 7-Tiden gik man til Bords, saaledes at de 2 Jubilarer, Hovedkassereren og Hovedrevisor Gabriel Christensen, tog Plads ved Hovedbordet med Formanden imellem sig, hvorefter Hovedbestyrelsens Medlemmer og Gæsterne var placeret, idet iøvrigt Placeringen af Afdelingernes Repræsentanter var sket ved Lodtrækning.

Efter at Formanden havde budt Velkommen, og der senere var afsunget en smuk Sang, forfattet af V. Walther, holdt han en Tale for Jubilarerne, i hvilken han for Hovedkassererens Vedkommende gjorde opmærksom paa, at Valget den 28. Juni 1903 maatte betegnes som et lykkeligt Valg, dels fordi vi havde faaet en samvittighedsfuld og redelig Hovedkasserer, dels en indsigtsfuld Lovgiver og endelig en dygtig Leder af vor Arbejdsløshedskasse. Som Hovedkasserer var Johansen ligesom i sin øvrige Virksomhed tilpas afvejet, han var ikke Manden, der uden Hensyn til Formaalet sad paa Kassens Laag, han kunde overfor en mindre, men efter hans Mening unyttig Udgift, være yderst paaholdende, men samtidig lukke op for et langt større Beløb, naar dets Anvendelse tjente de organisationsmæssige Interesser og kunde bringe Smedeforbundet Anseelse og Autoritet. Formanden gjorde opmærksom paa, at Johansen i Virkeligheden havde tilpasset vore Love og Vedtægter paa en saadan Maade, at der var skabt Fasthed og Orden i vor Administration, at Organisationen, saa langt som den er i Stand til det, yder Medlemmerne de størst mulige Fordele, men at Lovene samtidig modarbejder Tendensen til at skaffe sig uberettigede Fordele paa Organisationens Bekostning. Endelig har Johansen været den dygtige, ja, eminente Leder af Arbejdsløshedskassen, hvad jo ogsaa har givet sig Udslag i, at han siden 1908 har siddet i Arbejdsløshedsnævnet og ubestridt indenfor Arbejdsløshedsforsikringen er den mest fremragende Arbejderrepræsentant i Danmark. Uden at komme ind paa Johansens øvrige Virksomhed takkede Formanden ham for den Trofasthed og Redelighed, hvormed han havde tjent sin Organisation gennem de mange Aar og overrakte ham paa samtlige

Afdelingers Vegne et Gavebrev, undertegnet af alle Hovedbestyrelsesmedlemmerne, og i Henhold til hvilket han bad Hovedkassereren modtage et Herreværelsesmøblement.

Formanden vendte sig derefter til den anden af Dagens Jubilarer, Gabriel Christensen, hvem han som Menneske i mangt og meget sammenlignede med Hovedkassereren, den samme Redelighed, samme Troskab imod Organisationen og mod vor Bevægelses Idealer, ogsaa i mange Henseender den samme gode Stædighed. En Hovedrevisors Gerning foregaar i det stille, og Gabriel Christensen var derfor ikke blevet saa almen kendt, som Tilfældet er med Hovedkassereren, men denne Virksomhed passede sikkert godt til Gabriel Christensens Karakter. Han har aldrig forsøgt at trænge sig frem, men været tilfreds med at kunne udrette en nyttig Gerning for sin Organisation, selv om dette skete inden Døre. Formanden takkede Christensen for hans Arbejde, og fordi han i hele sin Færd var et lysende Eksempel, ikke mindst for den nuværende Ungdom, og overrakte ham paa Smedeforbundets Vegne et Gulduhr og Guldkæde. Til Slut udbragte Formanden et Leve for de to Jubilarer.

Festdeltagerne afsang derefter en af Journalist Hans Laursen forfattet Sang.

I en smuk Tale udtrykte Hovedkassereren sin Taknemmelighed for den Opmærksomhed, der var vist ham, og som han mente ikke stod i Forhold til hans Fortjenester, idet han paany fremhævede, at det var ham, der stod i Taknemmelighedsgæld til Organisationen, at der ude omkring blandt Kammeraterne sikkert var mange, der lige saa godt og maaske bedre kunde have udført det samme Hverv, men at det havde været ham en Lykke og Glæde at virke i Organisationens Tjeneste, og han takkede, fordi denne havde givet ham Adgang til paa saa mange Omraader at pleje de Sager, som havde hans Interesse. Iøvrigt gjorde han opmærksom paa, at det jo var en let Sag at arbejde med en Organisation som Smedeforbundet i Ryggen, og han sluttede med at udbringe et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Gabriel Christensen takkede i en kort Tale for den ham viste Opmærksomhed, og fordi han havde faaet Lov til gennem de mange Aar at virke i Organisationens Tjeneste.

Man afsang derefter »En Faarnøjelig og oskyldig, skjemtsom Smædevise om Anners Johansen, poppelært i hele Oniværset kjendt som Bonnesmæden«, forfattet af V. Walther, hvilken gjorde megen Lykke.

Derefter talte Vilh. Nygaard paa De samvirkende Fagforbunds Vegne, Redaktør Borgbjerg for den socialdemokratiske Presse og for Socialdemokratisk Forbund, da Stauning havde maattet forlade Festen for at drage til Aalborg og krydse en Lanse med Pinstrup. Hovedkassererne Arnt Aamodt og Knut André takkede paa de skandinaviske Broderorganisationers Vegne for godt Samarbejde, Arnold Nielsen talte paa Kartelorganisationernes og Bestyrer Walther paa Kooperationens Vegne. Leonhard Hansen, Aarhus, bragte en speciel Hilsen fra Provinsen, og endelig talte S. Munk, Metalarbejdernes Centralafdeling.

Kl. 10½ hævedes Bordet, hvorefter man begav sig til Kaffebordene, hvor Talernes Række fortsattes, her talte bl. a. Johannes Hansen fra Fællesorganisationen i København og Hovedkassererens Forgænger i Embedet, Forretningsfører Vald. Olsen. Samværet formede sig efterhaanden som en veritabel Midnatskabaret, idet Formanden dirigerede de enkelte med sanglige, dramatiske og andre Evner, der betingede Optræden for et større Publikum, til at sætte Humør paa denne Fest, der vistnok uden Overdrivelse tør siges at have formet sig som en værdig Hyldest til de 2 Jubilarer, som en gemytlig og humørfyldt Sammenkomst, der stod i udmærket Samklang med Hovedkassererens lyse Gemyt, og som et virkeligt smukt Minde for samtlige Deltagere.

Tak!

En hjertelig Tak til alle Kolleger, Partifæller, Arbejdsfæller og Venner for den store — alt for store — Opmærksomhed, der vistes mig i Anledning af mit 25-aarige Jubilæum som Hovedkasserer.

Ved en saadan Lejlighed, hvor al Kritik holdes borte og hvor kun anerkendende Ord bringes frem, træder Jubilarens Billede frem i en saa forskønnet Form, at Pligten til at ligne dette Billede vilde lægge meget store Byrder paa den Paagældendes Skuldre, og jeg vil derfor nu, som ved Festen paa Langeliniepavillonen, gerne have Lov til at betone, at jeg i de 25 Aar kun har søgt efter bedste Evne at udfylde de mig overdragne Hverv, men at jeg er mig fuldt bevidst, at min Virksomhed har givet Grundlag for megen berettiget Kritik, ligesom jeg heller ikke tiltror mig Evnen til i de kommende Tider altid at kunne vælge det rigtige.

At min Virksomhed har været mangesidig, og at jeg har kunnet paatage mig dette, skylder jeg først og fremmest min faglige Organisation Tak for. Uden Tilslutning fra denne kunde jeg intet have paataget mig, men ved Siden heraf skylder jeg alle dem, hvem jeg i Organisationens, Partiets og andre Institutioners Arbejde er kommet i Berøring med, en Tak for forstaaende og godt Samarbejde, og ikke mindst en Tak til Arbejdsfællerne i det daglige Kontorarbejde for godt Kammeratskab i Arbejdet og dagligt Samliv.

Den store Fællesgave fra Afdelingerne, saavel som de øvrige Gaver og Sympatitilkendegivelser, vil jeg have Lov til at opfatte som et Udtryk for Tillid til min ærlige Villie til at udrette mit Arbejde paa bedst mulig Maade, og i denne Bevidsthed vil Jubilæumsdagens Begivenheder for stedse være mig en kær Erindring.

I Haab om, at den Tillid, som jeg tror at have nydt, ogsaa fremtidig maa blive mig til Del for det Arbejde, der betros mig, og i Troen paa, at fælles Pligtfølelse og kammeratligt Samarbejde altid maa være Grundvolden i vore Organisationer, imødeser jeg med god Fortrøstning de kommende Tiders Begivenheder og Arbejdet for vore fælles Interesser.

Endnu en Gang min hjerteligste Tak.

A. Johansen.

Dømt til at optage et slettet Medlem.

Den 20. Juni afsagde Østre Landsret Dom i en Sag, der var anlagt af et tidligere Medlem af Smedeforbundet, C. Ahlen. Vi hidsætter Dommen i dens fulde Ordlyd:

Sagsøgeren, C. Ahlen, er uddannet som Mekaniker og blev antagelig i 1900 eller 1901 efter udstaaet Læretid optaget som Medlem af Mekanikernes Organisation, Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening. Efter at han gennem flere Aar havde arbejdet som Kranfører, senest hos Alfred Christensen & Co., og været almindeligt Medlem af den omtalte Fagforening, fik han i 1910 saakaldet hvilende Medlemsret, en Stilling, hvormed der er forbundet mindre Kontingent, og som ifølge Foreningens Love kan gives Medlemmer, der kommer i saadanne Livsstillinger, at de er berettiget til at udmelde sig af Forbundet. I 1915 dannede Kranførerne en Forening, som væsentligst havde selskabelig Formaal. Sagsøgeren indmeldte sig i Foreningen, men meldte sig ud efter nogen Tids Forløb. I 1917 eller 1918 blev Kranførernes Forening optaget i Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening og ophørte derved at eksistere som selvstændig Forening. Paa Foranledning af Sagsøgerens Arbejdskammerater, der maatte betale fuldt Kontingent til Fagforeningen, forlangte denne, at Sagsøgerens Stilling som hvilende Medlem skulde ophøre, og at han skulde gaa over til at blive almindeligt Medlem. Der førtes i den følgende Tid en Række af Forhandlinger mellem Parterne, men da Sagsøgeren stadig afslog Fagforeningens Forlangende, blev han i Oktober 1920 slettet som Medlem af Fagforeningen paa Grund af Kontingentrestance. Sagsøgeren forlod kort efter Alfred Christensen & Co. og tog Plads som Overmontør hos en Fabrikant Frederiksen, der blandt andet havde en Del Arbejde for Alfred Christensen & Co. I Marts 1922 paabegyndte han selvstændig Forretning, men solgte Forretningen i 1927. Han lejede derefter Værksted hos en anden Mester, men ophørte kort efter at drive selvstændig Virksomhed og fik Tilsagn af sit gamle Firma, Alfred Christensen & Co., om en Stilling som Kranfører, hvis han kunde faa sit Forhold til Fagforeningen ordnet. Han henvendte sig derefter til Formanden for Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, der udtalte, at han skulde indsende en Begæring om at blive Medlem, men at han straks kunde gaa i Arbejde, naar han betalte sin Restance, som Formanden opgjorde til et Beløb af ca. 130 Kr. Sagsøgeren erklærede sig villig til at betale, hvad der forlangtes. Da Sagsøgeren derefter henvendte sig paa Arbejdspladsen, nægtede de andre Kranførere imidlertid at arbejde sammen med ham, og han maatte derfor opgive Arbejdet hos Alfred Christensen & Co. Da han derefter paany henvendte sig til Fagforeningen med Anmodning om at blive optaget som Medlem, svarede Foreningen ham, at hverken Afdelingsbestyrelsen eller Forbundets Hovedledelse kunde anbefale hans Begæring paa Grund af hans tidligere Forhold til Organisationen. Da Sagsøgeren senere henvendte sig til en Sagfører, og denne havde tilskrevet Fagforeningen, fik han det Svar, at Foreningens »Generalforsamling tiltræder Beslutningen om ikke at ville genoptage C. Ahlen og udtaler sin Misbilligelse af C. Ahlens tidligere ukammeratlige Adfærd overfor sine Kammerater i Kulhavnen saavel som overfor sin Organisation.«

Sagsøgeren har derefter anlagt nærværende Sag, under hvilken han har paastaaet Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, 11. Afdeling, dømt til at optage ham som Medlem.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundne og gør til Støtte herfor gældende, at de har været berettigede til at nægte at genoptage Sagsøgeren som Medlem, *dels* fordi han ved urigtige Foregivender har tilsneget sig den begunstigede Stilling at have hvilende Medlemsret, *dels* fordi han har vægret sig ved, da det forlangtes af ham, at gaa over til at blive almindeligt Medlem og derfor med Rette er bleven slettet paa Grund af Restancer med sit Kontingent, *dels* endelig fordi han under Lockouterne i 1921 og 1922 ved at tage Arbejde som Reparatør og Kranfører har gjort sig skyldig i ukollegial Optræden.

Overfor Sagsøgerens Benægtelse er det ikke godtgjort, at han har arbejdet under Lockouten i 1921, og om hans Arbejde under Lockouten i 1922 er det oplyst, at han, som dengang drev selvstændig Virksomhed, for egen Regning har paataget sig noget Reparationsarbejde hos Alfred Christensen & Co., derimod er der imod hans Benægtelse intet godtgjort om, at han under Lockouten har arbejdet som Kranfører.

Herefter maa det anses uberettiget, naar de Sagsøgte vil betragte ham som Strejkebryder.

Om den Maade, hvorpaa Sagsøgeren i sin Tid opnaaede hvilende Medlemsret, har han som Part forklaret, at en Mekaniker gjorde ham opmærksom paa, at han som Kranfører arbejdede uden for sit Fag og derfor kunde forlange at faa hvilende Medlemsret. Han henvendte sig til Fagforeningens Kasserer, til hvem han opgav, at han var Kranfører. Kassereren udtalte, at Fagforeningen ikke havde Kranførere blandt sine Medlemmer, men at man jo kunde kalde Sagsøgeren Smedemester. Med denne Benævnelse blev han derefter overført til at have hvilende Medlemsret.

Den daværende Kasserer har som Vidne forklaret, at han ikke erindrer at have haft nogen Samtale med Sagsøgeren, men det kan ikke være rigtigt, at han har sagt, at han ikke kendte noget til Stillingen som Kranfører, da man paa dette Tidspunkt havde flere Kranførere mellem Medlemmerne. Sammenhængen maa efter hans Formening være den, at Sagsøgeren har udtalt, at han var Smedemester, og at han med denne Begrundelse er gaaet over til at have hvilende Medlemsret.

Under de foreliggende Omstændigheder maa Retten nære Betænkeligheder ved at anse det for bevist, at Sagsøgeren ved at bibringe Fagforeningen urigtige Forestillinger om sin Stilling har opnaaet hvilende Medlemsret.

Der maa derimod gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren ikke i Kraft af sin Stilling som Kranfører har haft Ret til at forlange hvilende Medlemsret, i alt

Fald ikke, efter at Kranførernes Forening havde indmeldt sig i Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening. Han burde derfor, da det blev forlangt af ham, at han skulde indtræde som fuldt betalende Medlem, have efterkommet Fagforeningens Forlangende, og Fagforeningen har, da han vægrede sig herved, været berettiget til at slette ham paa Grund af Kontingentrestancer. Da han imidlertid har erklæret sig villig til nu at betale sin Gæld til Foreningen, findes Foreningen at være pligtig at genoptage ham som Medlem efter Foreningens Loves § 22. I Overensstemmelse hermed vil der være at give Dom. Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

De Sagsøgte, Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, 11. Afdeling, bør optage Sagsøgeren, C. Ahlen, som Medlem af Foreningen i Overensstemmelse med Foreningens Loves § 22. Sagens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Naar Dommen er gaaet Københavns Afdeling 11 imod, er det sikkert, fordi Retten ikke har fundet, at der var tilvejebragt tilstrækkeligt Bevis for, at Ahlen i sin Tid opnaaede hvilende Medlemsret under Angivelse af, at han var Smedemester. Ligeledes er Retten gaaet ud fra, at der ikke forelaa tilstrækkeligt Bevis for, at han har arbejdet som Strejkebryder under Lockouten, og Dommen maa sikkert ses i Belysning af, at Beviset paa disse 2 Punkter svigtede for Afdelingen.

Kongres i det hollandske Metalarbejderforbund.

I Dagene 11., 12. og 13. Juni afholdt »Det almindelige Nederlandske Metalarbejderforbund« Kongres i Utrecht, hvor en Række betydelige Spørgsmaal var til Behandling.

I Kongressen deltog foruden Forbundsstyrelsen og Gæster fra Tyskland, Svejts, Østrig, Belgien, Ungarn, Czekoslovakiet, Sverige, Norge og Danmark, 102 Delegerede, repræsenterende 75 Afdelinger.

Det hollandske Metalarbejderforbund har ganske særlige Forhold at arbejde under, det oplystes saaledes, at der i Holland var ca. 80,000 Metalarbejdere, og af disse var kun 45,000 organiserede, og det endda i 5 forskellige Forbund. Indtil 1926 var der endogsaa 6 Forbund. Det siger sig selv, at Arbejdet med at forbedre Arbejdsvilkaarene vanskeliggøres heraf.

Det fremgik dog af Beretningen, at Forbundet er i glædelig Fremgang. Medlemsantallet er saaledes i Løbet af 2 Aar steget fra 23,795 til 27,176 og omfatter nu 64 pCt. af de organiserede Metalarbejdere, medens det i 1921 kun omfattede 40 pCt. De øvrige Metalarbejderforbund er altsaa gaaet tilbage i samme Grad, og det største af disse, »Nederlandske Romersk Katholsk Metalarbejderforbund«, har kun 8830 Medlemmer.

Ogsaa med Hensyn til Beskæftigelsesgraden var Forholdene betydelig forbedret, idet de Arbejdsløses Antal siden 1924 var gaaet tilbage fra 24,5 pCt. til 6 pCt.

Kongressen og Hovedledelsen var da ogsaa enige om, at Tiden var inde til nye Fremstød, særlig med Hensyn til at søge den paa forrige Kongres tagne Beslutning om Gennemførelsen af en Landsoverenskomst, indeholdende Bestemmelser om Mindsteløn og Maksimal-Arbejdsuge. Hidtil var det kun lykkedes at oprette landsomfattende Aftaler for Centralvarmemontører, medens man havde en Del Lokalaftaler for Pladearbejdere, Elektrikere, Cyklefabrikker og Bygningssmede. En Resolution, der tog Sigte paa disse Forhold, vedtoges.

En anden Sag, der beskæftigede Kongressen indgaaende, var Lærlingespørgsmaalet. I Kongresperioden har en Kommission paa 7 Personer undersøgt Sagen, bl. a. ved at indhente Oplysninger fra England og Tyskland. Kommissionen forelagde for Kongressen Resultatet heraf i en længere Redegørelse, der derefter diskuteredes og resulterede i Vedtagelse af en af Hovedstyrelsen stillet Resolution, der henstillede til den hollandske Landsorganisation i Forbindelse med det socialdemokratiske Arbejderparti at søge skabt Lovhjemmel for en Ordning af Lærlingeuddannelsen.

En Resolution gaaende ud paa at proklamere Strejke ved indtrædende Krigsfare toges tilbage paa Foranledning af Hovedledelsen, der gjorde gældende, at Beslutninger af denne Art maatte Landsorganisationen eller Internationalt Metalarbejderforbund tage Stilling til.

Iøvrigt fremgik det af Formanden P. Danz' Aabningstale, at Hovedledelsen betragtede Krisetiden, der efter Krigen har hærget Arbejderklassen i Holland som i andre Lande, som til Dels overstaaet, og Vejen for nye Fremskridt aaben, og i Forbindelse hermed oplystes det, at Forbundets Kassebeholdning, bortset fra Arbejdsløshedskassens Midler, i Tiden fra 1. Januar 1926 til 1. Januar 1928 var steget fra Kr. 833,024,47 til Kr. 1,095,738,46, saaledes at Forbundet har den fornødne økonomiske Basis for Gennemførelsen af sine Krav.

Af selve Kongressen fik man det bedste Indtryk, de fattede Beslutninger toges, efter at Sagerne var diskuterede, i prisværdig Enighed, og forsaavidt den Bevægelse, som er paabegyndt i de senere Aar, nemlig at de hollandske Metalarbejdere i stigende Grad slutter sig til Det almindelige nederlandske Metalarbejderforbund, fortsættes med forstærket Fart, saa er der næppe Tvivl om, at det ogsaa lykkes at gennemføre disse Vedtagelser.

Den afgaaende Hovedledelse genvalgtes ved Akklamation, og med Afsyngelsen af »Internationale« sluttedes Kongressen, der havde behandlet et omfattende Arbejdsstof paa 3 Dage.

Lidt Værkstedsteknik.

Industrielle Ovne.

Brændselsarter og Fyringsmetoder.

Indenfor Storindustrien er man gaaet meget vidt med Specialiseringen af Ovnanlæg, hvorved opnaas store Besparelser af Materiale, Brændsel og menneskelig og maskinel Arbejdskraft. Indenfor den mindre Industri kan man sjældent gaa særlig vidt med Specialiseringen, fordi man da ikke kan opnaa, at det byggede Ovnanlæg bliver udnyttet fuldt ud.

Til Opvarmning af Ovnene har man til Raadighed mange forskellige Brændselsarter, som hver har sin karakteristiske Virkemaade, og hvis Priser er meget forskellige, hvorfor de hver har sit særlige Anvendelsesomraade, afhængig af Ovnens Arbejde og de stedlige Prisforhold.

De væsentligste Brændselsarter, der bruges i Ovnene, er Olie og fast Brændsel, saasom Kul, Koks, Tørv, Brænde etc., og desuden anvendes under særlige Forhold Belysningsgas, foruden at man i en Del Tilfælde anvender Elektriciteten til Varmekilde.

Her skal ganske kort omtales de karakteristiske Virkemaader for Olie og fast Brændsel.

Olie.

Man anvender specielle Brændere, som bringer Olien ind i Ovnens Forbrændingsrum i en saadan Tilstandsform, at den let og hurtigt antændes.

Den almindeligst anvendte Brændertype er den saakaldte *Forstøverbrænder*, hvor man ved Hjælp af Trykluft finfordeler Olien og puster den ind i Forbrændingsrummet, hvor den øjeblikkelig antændes paa Grund af den herskende høje Temperatur og den inderlige Berøring mellem Luften og de meget smaa Oliepartikler. Der sker derfor en meget hurtig Forbrænding, og man faar en ret kort Flamme, som til Gengæld er meget varm; tillige er Flammen gerne ret stærkt iltende, fordi man næsten altid har en Del Luft i Overskud.

Forstøverbrænderen findes i Handelen i mange forskellige Konstruktioner, men anses iøvrigt for at være tilstrækkelig kendt til, at en nærmere Omtale af de konstruktive Enkeltheder her kan forbigaas.

Til Forbrænding af 1 kg Olie bruges gerne ca. 15 m^3 Luft ved 1 Atm. Tryk, d. v. s. ved Blæserens Indsugningsaabning, men Blæsttrykket er meget forskelligt efter Brænderens Konstruktion, saaledes at man har nogle Brændere, som arbejder med et Lufttryk af 1500 mm Vandsøjle, og andre, som arbejder med betydelig lavere Tryk, f. Eks. 800, 200 eller 100 mm V. S.

Forstøverbrænderen er meget enkel og let at passe, og selve Ovnens Konstruktion er meget billig i Forhold til den Produktion, den kan præstere, og tillige har man den Fordel, at Ovnen meget hurtigt og med ringe Olieforbrug kan opvarmes fra kold Tilstand til Arbejdstemperatur, hvorfor dette System specielt anvendes paa Ovne, som gaar i afbrudt Drift, d. v s. som tidt skal tændes og slukkes. Men desværre er Anlægget af Blæseren et nødvendigt Tilbehør, hvortil kommer Oliebeholdere og Pumper med tilhørende Røranlæg og mange Gange tillige Olieforvarmere, saaledes at hele dette Tilbehør let bliver dyrere end selve Ovnen.

Udnyttelsen af Oliens Brændværdi er ret god, fordi Flammen udvikles i selve Ovnrummet eller i alt Fald ganske nær derved, men Udnyttelsen bliver dog alligevel ikke overvældende god, væsentligst fordi man ikke godt kan udnytte den Varme, som indeholdes i Forbrændingsprodukterne, naar de forlader Ovnrummet og altsaa endnu har Ovnrummets Temperatur. Røgens Spildevarme, som udgør en meget stor Del af Oliens Brændværdi, kan man søge at genvinde delvis ved at benytte den til Forvarmning af Forbrændingsluften, hvorved Varmen jo føres tilbage til Ovnrummet og saaledes nyttiggøres paany, men dette Princip, som anvendes med stor Fordel i andre Ovnsystemer, kan ikke direkte bruges ved Forstøverbrænderen, fordi en stærkt opvarmet Luft vilde ødelægge Brænderens metalliske Dele.

Der findes dog specielle Forstøverbrændere, hvor Olien forstøves med en ringe Mængde Luft (eller Damp), medens den største Del af Forbrændingsluften slet ikke kommer i Berøring med Brænderens metalliske Dele, men tilledes den allerede forstøvede og delvis antændte Olie inde i selve Ovnen, saaledes at man altsaa kan forvarme denne Del af Forbrændingsluften til høj Temperatur ved Hjælp af Røgens Spildevarme. Derved opnaas en bedre Varmeøkonomi, men til Gengæld bliver Ovnen dyrere og den fordrer længere Tid for at opvarmes fra kold Tilstand til Arbejdstempo.

En anden Art Oliebrænder virker ved *Forgasning af Olien.*

I smaa Ovne i afbrudt Drift bruges denne Metode uden Forvarmning af Luften, nemlig ved det saakaldte *Pottesystem*, hvor Luften maa have et Tryk af ca. 40—100 mm Vandsøjle, for at Brænderen kan virke ordentligt. Olien fordamper i Potten og i Tilledningsrøret, og Oliedampen antændes straks i den samtidig tilførte Luft, hvorefter Flammen slaar ind i Ovnrummet.

I større Ovne, og navnlig til kontinuerlig Drift, bruges stærkt forvarmet Forbrændingsluft uden kunstigt Tryk. Al Forbrændingsluften opvarmes til høj Temperatur (ca. 800 °) ved Hjælp af Røgens Spildevarme i den saakaldte »Recuperator«, hvorved altsaa en stor Del af den ellers tabte Varmemængde genvindes og nyttiggøres i Ovnrummet, saaledes at man opnaar en god Brændselsøkonomi.

Olien drypper ned i Forgasningsrummet, hvor den møder den varme Luftstrøm, som straks forgasser Olien og brænder den dannede Gas under Udvikling af en meget varm Flamme. Forbrændingsprodukterne (for Nemheds Skyld kaldet Røgen i nærværende Artikkel) ledes fra Ovnrummet ind i Recuperatoren og derfra til Skorstenen.

Faste Brændselsarter: Kul, Koks, Tørv, Brænde etc.

Disse kan brændes direkte paa en *simpel Rist*, og Flammen føres ind i Ovnrummet. For at faa en god Forbrænding maa Brændslet være jævnt fordelt i et ret

tyndt Lag paa Risten, og man maa altid bruge stort Luftoverskud. Det er klart, at der medgaar en stor Del af Brændslets Varmeindhold til at opvarme den overflødige Luftmængde til Flammens Temperatur, og derfor bliver denne Temperatur sjældent særlig høj, foruden at Brændslets Brændværdi kun bliver meget daarligt udnyttet.

Ovnens Konstruktion er billig, men paa Grund af den meget daarlige Nyttevirkning kan det daarligt betale sig at anvende dette simple Ristfyr, hvis Ovnen skal bruges nogenlunde kontinuerligt.

Derimod kan man opnaa en ganske fortrinlig Nyttevirkning af det faste Brændsel ved Anvendelse af *Generator og Recuperator.*

Generatoren er i Hovedsagen en Rist med et højt Lag Brændsel, hvor Brændslet omdannes til Generatorgas ved kemiske Reaktioner mellem den store Mængde glødende Brændsel og en ringe Mængde Luft. Den virksomme Bestanddel af Gassen er væsenligst Kulilte, en Gasart, som ved fuldstændig Forbrænding omdannes til Kulsyre.

Recuperatoren anvendes — som allerede antydet i det foregaaende — til at genvinde en Del af Røgens Spildevarme ved at overføre den til Forbrændingsluften, saaledes at denne Luft ankommer til Ovnens Brænder i stærkt ophedet Tilstand (600 °—1000 °).

Af Recuperatorer findes der mange forskellige Konstruktioner, som dog alle er baseret paa det samme Princip, nemlig kontinuerlig Varmeovergang fra den strømmende Røg til den strømmende Luft gennem faste Skillevægge. Recuperatoren bestaar derfor af 2 Kanalsystemer, som er adskilt fra hinanden ved tynde og dog solide og tætte Vægge, og det ene Kanalsystem gennemstrømmes af Røgen, medens Luften passerer gennem det andet.

For at opnaa den fulde Fordel af Systemet med Generator og Recuperator maa man helst indbygge Generatoren i selve Ovnens Murværk, saaledes at Gassen passerer direkte til Ovnens Brænder uden at være udsat for synderlig Afkøling, og ligeledes maa man helst indbygge Recuperatoren i selve Ovnens Murværk. I særlige Tilfælde kan man dog af praktiske Grunde være henvist til at bygge Recuperatoren uden for selve Ovnen, og i Storindustrien med mange Ovne i Drift samtidig kan det ofte være fordelagtigt at bygge store Centralgeneratoranlæg til Gasforsyning af alle Ovnene, men det almindeligste er dog at indbygge baade Generator og Recuperator i selve Ovnens Murværk.

Baade Gas og Luft ankommer til Ovnens Brænder i stærkt opvarmet Tilstand (600 °—1000 °), hvorved Forbrændingen let bliver fuldstændig, selv uden væsentligt Luftoverskud, og hvorved man let faar en meget varm Flamme, som dannes i selve Ovnrummet. Man opnaar ved dette System en meget økonomisk Fyring, navnlig ved Ovne i kontinuerlig Drift.

Desuden har man den Fordel, at man let kan varme Ovnen stærkt selv med betydeligt Underskud af Forbrændingsluft, saaledes at man efter Behag kan regulere Flammen til at være »reducerende«, »neutral« eller »iltende«. Den reducerende Flamme har selvfølgelig meget stor Betydning i Smedeovne og andre Ovne til Opvarmning af Metaller, fordi Iltning af Materialet undgaas.

Ovne af dette System er gerne dyrere i Anlæg end Ovne af de foran omtalte Systemer, men de bliver dog i mange Tilfælde langt de fordelagtigste paa Grund af deres udmærkede Varmeudnyttelse og prisbillige Brændsel.

J. R.

Syntetisk Formsand.

Ved Ingeniør *Jens Hansen*, B. & W.

II. Fornyelse af Bindemidlet i Formsand.

Efter et Foredrag, holdt for amerikanske Støberimænd, af T. F. Kiley, Assistent ved »Brown & Sharp« Compagnis Forsøgsafdeling, Providence, R. I.

For at bevare Formsand af en ensartet Beskaffenhed, var vi tidligere nødsaget til stadigvæk at tilsætte Nysand. For at gøre Plads for dette nødvendige Nysand, var vi tvungne til hver Dag at køre 4 Tons gammelt Sand paa Lossepladsen. Der anstilledes forskellige Forsøg for at skaffe Klarhed over: 1) hvordan kan det gamle Sand anvendes igen, 2) hvorledes kan vi bibringe Sandet i Støberiet tilstrækkelig Styrke (Bindekraft) uden væsentligt at nedsætte Luftigheden? Forsøgene gik ud paa at anvende et koncentreret bindende Stof, en Slags ildfast Ler, i Stedet for det sædvanlige Nysand, i hvilket »Bindemidlet« absolut ikke er den største Faktor.

Den første Slags Sand, der udtoges til Prøve, var Rensehussand, hidrørende fra det sværere Gods. Dette Sand sigtedes gennem en Nr. 6 Sigte (6 Masker pr. engl. Tomme) og maledes under en Tilsætning af 6 pCt. Ler 3—4 Minutter, fugtedes og sandpiskedes. Støbegodset formet i dette Sand var tilfredsstillende, dog var det noget mindre glat, end Godset lavet under de tidligere Betingelser, men dette kunde sikkert have været undgaaet ved at bruge en finere Sigte. Arbejdslønnen ved denne Behandlingsmaade var imidlertid for høj, saa Processen viste sig at være uøkonomisk; men dette første Forsøg viste dog Muligheden af at tilsætte Ler til Sandbunken.

Ved det andet Forsøg anvendtes Sand fra Oprømning i Støberigangene, altsaa rent Affald, der ellers gik paa Lossepladsen; dette Sand sigtedes gennem en Nr. 6 Sigte, maledes med en Tilsætning af 3 pCt. Ler, fugtedes og sandpiskedes, hvorefter det kastedes ud over en af Sandbunkerne i Storformeriet. Denne Sandbunke anvendtes i seks Dage uden yderligere Behandling, undtagen den sædvanlige »Vanden og Kasten«. Svind i Sandbunken nødvendiggjorde efter seks Dages Forløb en yderligere Tilsætning af samme Materiale. Støbegodset var i enhver Henseende ligesaa godt som det, der var fremstillet efter den gamle Metode. Sandet holdt godt sammen, og det syntes, som om det »holdt Livet længere«, end det vilde have gjort, hvis det ikke havde været behandlet som omtalt.

Modelsand lavedes af Sand fra Oprømning i Gangene i Storformeriet, det tilsattes 3 pCt. Ler og den sædvanlige Stenkulsmængde, hvorefter det maledes i 3 Minutter.

Dette Sand prøvedes først paa nogle faa Forme, men i Løbet af 2 Uger anvendtes det mere og mere, indtil vi til Slut udelukkende anvendte dette Materiale. Godset viste en Forbedring, det var ikke saa svært at rense, det viste færre Klatter end tidligere og mindre Blæsning, Skylning eller anden Fejl, som kan henføres til Sandet.

Disse heldige Forsøg gav Ideen til at forvandle Kærnesand eller magert Sand til Formsand. 91,5 pCt. Kærnesand og 8,5 pCt. Ler blandedes op og anvendtes til lettere Gods; Sandet var skyllet fra enkelte Steder i Formen, men ellers var Godsets Overflade pæn; en Tilsætning af 12 pCt. Ler vilde have været passende for at undgaa Skylning.

Modelsand af fint Kærnesand, 8½ pCt. Ler og den sædvanlige Mængde Stenkul gav ligesaa gode Resultater som det regulære Modelsand; ja, Godsets Overflade var endda glattere end med det gamle Modelsand, hvad der vel kan henføres til det fine Sand og til det ildfaste Materiale, nemlig Leret. Disse to Forsøg viste tydeligt, at en Fremstilling af Formsand bestaaende af et med Ler behandlet Kærnesand ikke alene er mulig, men ogsaa økonomisk.

Modelsand, der var lavet af grovt Kærnesand og 15 pCt. Ler, gav Godset en ru Overflade, og det fine Sand syntes at være for tæt for groft Gods, her gælder det om at finde det rigtige Forhold.

I det sidste Aarstid er alt Modelsand fremstillet af gammelt Sand, fejet sammen i Gangene i Storformeriet, behandlet med Ler, som her beskrevet; lignende Affaldssand fra Gangene i de andre Afdelinger blandes op med 5 pCt. Ler og tilsættes Sandbunkerne i Stedet for Nysand. Indtil nu er det saaledes behandlede Sand ligesaa godt at arbejde med, som ved de første Prøver. Formerne var til at begynde med mod det nye Sand og paastod, at det var sværere at blande op paa Grund af Lerindholdet, der gav Sandet ekstra Styrke; nu blandes Sandet mekanisk, saa Formernes Modstand er fjernet.

Som en Sag af særlig Interesse skal her nævnes, at W. M. Saunders, Formand for den af amerikanske Støberimænd nedsatte Komité til Sandundersøgelse, har udtaget Prøver fra Sandbunkerne i vort Storformeri samt i vor Afdeling for mindre Gods og under en længere Tidsperiode undersøgt disse Prøver for Fugtighed, Bindekraft og Luftighed. Disse Undersøgelser har vist, at Luftigheden ved en gennemsnitlig Fugtighed af 7,00 pCt. stadig tog til, begyndende ved 15,7, med et Slutresultat paa 25,8 efter at Sandet var bleven brugt daglig i 16 Dage.

Bindekraften, som blev undersøgt ved Hjælp af Compressions-Metoden, aftog hurtigt i Løbet af de første fem Dage, men forblev herefter konstant. Bunken begyndte med en Compressionsprøve paa 8 pounds, som faldt til 4,7 den femte Dag, for at være nede paa 3,6 pounds efter den sekstende Dag. Compressionsprøve paa to regulære Sandbunker fra Storformeriet, som daglig blandedes op med Nysand, viste 3,5 og 2,4 pounds; heraf vil ses, at de med Ler behandlede Bunker er de stærkeste.

Fugtigheden af det med Ler behandlede Sand fra Storformeriet var i Gennemsnit 7,00 pCt., medens det regulære Sands Fugtighed laa ved 7,25 pCt. Det mest hensigtsmæssige Vandindhold fandtes at være 7,5 pCt., saa her synes det regulære Formsand at have en lille Fordel. Prøverne fra Afdelingerne for lettere Gods faldt nøjagtigt sammen med ovennævnte. Paa Grund af naturligt Svind i Sandbunkerne tilsattes der i Forsøgsperioden ca. 800 kg lerbehandlet Sand.

Vi er ikke klar over Aarsagen til, at det med Ler behandlede Formsand tiltager i Luftighed, men vi er tilbøjelige til at give R. F. Doty Ret, naar han udtaler (Vol. XXX, Transactions of the American Foundrymens Association), at Grunden til den tiltagende Luftighed skyldes den stadige Tilsætning af Ler, der bevirker, at Sandkornene antager en rund Form; en Frygt for, at Sandkornene eventuelt saaledes vilde blive for store, er ubegrundet, thi hvergang Sandet behandles paa ny, vil de paaklæbede Lerlag skalle næsten fuldstændigt af, saa at de enkelte Korn saa nogenlunde vil bevare deres oprindelige Størrelse.

Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorganisation, D. S. B.

I Dagene 26.—28. Juni afholdt Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorganisation, D. S. B., sit ordinære Delegeretmøde i Vejle, hvortil var mødt ca. 30 Delegerede foruden Hovedbestyrelsen samt indbudte Gæster for de interesserede Forbund. Dansk Jærnbaneforbund var repræsenteret ved Ch. Petersen, Karetmagerforbundet ved Carlsen, Malerforbundet ved H. Rasmussen, Sadelmagerforbundet ved Clausen samt Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund ved Johs. Kjærbøl. Desuden var indbudt Repræsentanter for Smedene i Aarhus og Københavns Statsbaneværksteder, og Aarsagen hertil var, at et af Hovedpunkterne paa Dagsordenen var Behandling af nye Love for Fællesorganisationen, hvilke skulde bevirke, at Smedene paany meldte sig til Samarbejde efter at have staaet udenfor Fællesorganisationen i ca. 4 Aar.

Formanden, L. Hansen, aabnede Delegeretmødet og bød saavel de Delegerede som Gæsterne Velkommen og udtalte Haabet om et godt fremtidigt Samarbejde indenfor samtlige Organisationer ved Statsbanernes Værksteder og Remiser.

Efter at Forbundenes Repræsentanter havde hilst paa de Delegerede, aflagde Formanden Beretning om Virksomheden siden sidste Delegeretmøde, og efter en kort Diskussion godkendtes Beretningen enstemmigt.

Herefter paabegyndtes Diskussionen om de nye Love for Fællesorganisationen, hvilke var blevet til gennem et 11 Mands Udvalg, der var nedsat af Smedene og Fællesorganisationen, og som Udvalget enstemmigt var enedes om at anbefale. Ikke destomindre fremkaldte Forslaget Betænkeligheder fra de Delegeredes Side, fordi Smedene gennem de nye Love fastholdt deres Suverænitet med Hensyn til Forhandling om Løn- og

Arbejdsforhold, en Ret, som Smedene havde opnaaet under Ministeriet Stauning i 1926, og som de ikke ønskede at opgive, hvorimod man var villige til et Samarbejde, som gjaldt alle Fællesforhold. Der var da ogsaa enkelte af de Delegerede, som indsaa, at naar Smedene i sin Tid var udtraadt af Fællesorganisationen, fordi de var misfornøjede, maatte man være klar over, at der skulde noget nyt til, og det, der her burde være det bærende, var Samling.

Efter en længere Diskussion, hvorunder der bl. a. stilledes Ændringsforslag, maatte Smedene erklære, at man ikke var uvillige til at behandle disse, men maatte samtidig gøre opmærksom paa, at Lovene var behandlet og vedtaget paa deres Generalforsamlinger, hvorfor der kun kunde være Tale om Ændringer af redaktionel Art.

Derefter behandledes Ændringerne af 11 Mands Udvalget, saaledes at man paa Mødets tredie Dag kunde vedtage Lovene, som betyder Samling af samtlige faglige Organisationer indenfor Statsbanernes Værksteder og Remiser.

Fastsættelse af Lønninger og Valg af Tillidsmænd udgik derefter af Dagsordenen, da dette i Henhold til de nye Love skal foregaa paa Fællesgeneralforsamlinger i henholdsvis Aarhus og København, og disse finder Sted i Oktober Maaned.

Det er at haabe, at den Samling, som nu finder Sted, maa være til Gavn og Styrkelse for Statsbanernes timelønnede Arbejdere.

* * *

Af ovenstaaende Referat vil man se, at Statsbanernes Smede og Maskinarbejdere i nogle Aar har været udtraadt af den stedlige Fællesorganisation. Om en Del af Aarsagerne hertil skal jeg søge at give en kortfattet Forklaring.

Fra den første Tid, Statsbanernes timelønnede Arbejdere byggede deres Organisationer op, skete det i nøje Forbindelse med de faglige Hovedorganisationer i den private Industri, og denne Linie fulgte man i en Række Aar under Ledelse af Fællesorganisationens daværende Formand Kirketerp, som for Statsbanernes timelønnede Arbejdere har udført et stort og uegennyttigt Arbejde.

Indenfor Arbejdernes Kreds var der dog enkelte, der saavel skjult som aabenlyst arbejdede hen til Dannelse af en af Forbundene uafhængig Organisation, og herfra manglede det ikke paa malende Skildringer af, hvor dejlig en saadan Forening kunde virke, og hvilken Besparelse man vilde opnaa, hvis en saadan Gevækst kunde skabes, og saa kunde der maaske alligevel blive saa meget tilovers, at vi under en eventuel Konflikt som Velgørenhed kunde tilstille vore Standsfæller en lille Sum.

Naar saadanne Fantasibilleder rulles op paa et Statsværksted, vil de altid samle nogle Proselytter. Ogsaa indenfor Fællesorganisationen slog denne Tanke an, idet man paa et Delegeretmøde, som afholdtes i Aarhus i 1922, behandlede Spørgsmaalet om Oprettelse af en Organisation for Statsbanernes timelønnede Arbejdere, og Agitatorerne for en saadan Separatforening havde ikke ligget paa den lade Side, idet man her mønstrede 24 Stemmer for og kun 25 Stemmer imod, et Resultat, der vel nok i nogen Grad skyldtes, at man havde heftet en falsk Etikette med Navnet »Industriforbund« paa Forslaget samt skiltede med Ønsket om, at dette »Forbund« skulde søge Optagelse i De samvirkende Fagforbund.

At Separatisterne ved denne Afstemning fik Vind i Sejlene, siger sig selv, og de optog straks Agitationen i Fællesorganisationens Medlemsblad, men her greb Smedene ind, og paa en ekstra Generalforsamling i Juli 1923 blev der af Kirketerp, som var afgaaet som Fællesorganisationens Formand i 1918, stillet Forslag, der i klare Linier gav Anvisning paa de enkelte Organisationers Stilling indenfor Fællesorganisationen, saaledes at den Myndighed, Fællesorganisationens Ledelse havde paataget sig som eneste Organ for samtlige Organisationer, overgik til de enkelte Fag i Lighed med, hvad der er gældende paa alle andre Arbejdspladser med lokale Fagsammenslutninger.

Fællesorganisationen var imidlertid ikke enig i disse Synspunkter og vilde ikke tiltræde Forslaget, hvorefter Smedene i 1924 udmeldte sig, og et Forsøg, som I. A. Hansen samme Aar foretog for at reorganisere Fællesorganisationen og derved skabe et fornyet Samarbejde, prellede ogsaa af, vistnok fordi Fællesorganisationens Ledelse paa et givet Tidspunkt havde Følelsen af, at Statsbanernes Administration vilde nægte at forhandle med Smedene efter deres Udmeldelse, og ved dette Middel vilde man tvinge Smedene tilbage igen.

Takket være I. A. Hansen og Ministeriet Stauning naaede Smedene at faa deres Forhold med Hensyn til Forhandlingsretten ordnede; dette har Smedene været overordentlig tilfredse med og mener derved at være i Pagt med Udviklingen. Smedene har bevaret denne Ret, og samtidig føres Fællesorganisationen nu ind i et Spor, der forhaabentlig vil føre til et fordrageligt Samarbejde.

Fra Organisationens første Begyndelse er det en kendt Sag, at Modstand øger Sammenholdet, og dette gælder ikke mindst paa Statsbaneværkstederne. Smedene i Aarhus og København har ikke glemt den Kendsgerning, at Modstanden mod det, vi krævede som vor Ret, styrkede vort Sammenhold, og vi kom derved nærmere Maalet. Selv om der ikke indenfor vor Kreds er udelt Tilfredshed med vor Tilslutning til Fællesorganisationen, maa vi dog alle kunne samles om at løse de fælles Opgaver, der tjener vore Interesser.

J. P.

Overenskomstforhandlingerne ved Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner.

Efter mange Genvordigheder er det nu lykkedes at afslutte Forhandlingerne ved de omtalte Kommuner og forny Overenskomsterne til 1. April 1929. Overens-

komsterne, der blev opsagt i 1926 med Udløb til 1. April 1927, skulde selvsagt efter Forhandlingerne have været underskrevet og fornyet til 1. April 1928, men da det var umuligt at blive enige med Magistraten i København, standsede vi Forhandlingerne og meddelte Magistraten, at vi genoptog disse næste Aar, altsaa omkring den 1. April 1928.

Nu vil man naturligvis spørge: Hvad var den egentlige Aarsag til, at man ikke var i Stand til at afslutte en ny Overenskomst? Spørgsmaalet skal jeg straks besvare, og det gaar ud paa følgende:

1. Vi krævede Akkord ved de Institutioner, hvor dette ikke tidligere havde været indført.
2. Dernæst krævede vi Indførelse af værkstedstekniske Samraad samt Indførelse af en aarlig Ferie til løst antagne Arbejdere.
3. Desuden krævede vi at blive løst fra Pristallet ved Regulering af vore Lønninger, altsaa i nøje Kontakt med vor Kongresbeslutning.

Dette Forhandlingsgrundlag, der for enhver fornuftigseende skulde have den største Betingelse for at kunne realiseres, vakte dog en saadan Modstand, at jeg saa mig nødsaget til at anmode vort Forbunds Formand, Johs. Kjærbøl, om at medvirke til Gennemførelse af disse naturlige Krav. Desværre viste det sig, trods Kjærbøls energiske Indgriben, at være umuligt at komme tilrette med Magistraten, hvorfor vi som før nævnt standsede Forhandlingerne.

Nu er de altsaa i indeværende Sommer afsluttede og med det Resultat, at vi har opnaaet at gennemføre en aarlig Ferie paa 6 Arbejdsdage. Forslaget om de værkstedstekniske Samraad er henvist til Undersøgelse, medens vi har maattet resignere paa vore andre Krav i hvert Fald i denne Omgang.

Forslaget om Indførelse af værkstedstekniske Samraad og en aarlig Ferie blev fra Magistratens Side henvist til Forhandling mellem samtlige ved Kommunen kontraherende Organisationer. Men da det var Smedeforbundet, der havde rejst begge Krav, blev det ogsaa os, der maatte føre an i den kommende Kampagne, hvorfor vi ogsaa, bistaaet af de andre Organisationer, udarbejdede det Forslag til værkstedstekniske Samraad, som nu er udsendt til de forskellige Direktører under Kommunen, for at de kan faa Lejlighed til at tage Stilling dertil.

Hvad Ferien angaar, da er det et Krav, der siden 1922, da der indførtes et nyt Ferieregulativ, stadig har staaet paa Dagsordenen ved de afholdte Forhandlinger, thi Ferieregulativet af 1922 afskar senere antagne Retten til Ferie. Dette Misforhold har Organisationerne gennem Aarene stadig ført frem, men det blev afvist med forskellige Argumentationer, blandt andet dette, at Ferien skulde løses ved Indgaaelse af en ny Overenskomst. Med dette Krav in mente opsagde vi saa vore Overenskomster og stod paa denne Maade frit stillede, saaledes at vi var i Stand til at forhandle om Indførelse af Ferie; men da et saadant Krav naturligvis ogsaa skulde gælde for andre under Kommunen beskæftigede Lønarbejdere, var det selvsagt, at alle Organisationer deltog i Løsningen af dette Kulturgode, som altsaa nu er blevet en Kendsgerning, idet Borgerrepræsentationen i sit Møde den 28. Juni d. A. vedtog et af Magistraten udarbejdet Ferieregulativ, der gav Lønarbejdere, der har været beskæftiget i et Regnskabsaar, Ret til en aarlig Ferie paa 6 Arbejdsdage

Denne Ret til en aarlig Ferie, som Lønarbejderne ved Københavns Kommune nu har opnaaet, har bevirket, at Frederiksberg Kommune har indført den samme Ordning, ved Gentofte Kommune har vi længe haft en Ferieordning, der fuldt ud staar paa Højde med den her anførte, idet man der graduerer Ferien, saaledes at de løst ansatte Arbejdere efterhaanden kommer op paa det samme Antal Dage som de fast ansatte, nemlig 14 Dage, der er gældende i alle Kommuner.

Selv om vi altsaa ikke har opnaaet at gennemføre de Krav, vi havde opstillet som Forhandlingsgrundlag, saa tror jeg dog at kunne sige, at Gennemførelse af Feriekravet har vakt stor Tilfredshed og Glæde hos alle. Under Forhandlingerne har vi henvist til, at mange Arbejdsgivere i Privatindustrien giver deres Arbejdere Ferie, og vi haaber nu til Gengæld, at vore Kolleger i Privatindustrien under deres Kamp for at gennemføre Ferie, hvor det ikke allerede er indført, vil henvise til, at de omtalte Kommuner nu har indført Ferie for deres Arbejdere.

S. Thorlund.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Brønderslev. Den i forrige Nummer af Fagbladet omtalte Sag paa Krav om Erstatning for en mod Firmaet Brdr. Andersen efter dettes Formening ulovlig iværksat Blokade har nu været til Behandling i Den faste Voldgiftsret. Erstatningskravet var paa 7720 Kr. og skulde udredes af Formerforbundet og Arbejdsmandsforbundet in solidum.

Ved Retsmødet var man snart færdig med Arbejdsmandsforbundet, der overhovedet ikke havde og aldrig har haft Overenskomst med Firmaet.

Brødrene Andersen mente imidlertid, at det stillede sig anderledes for Formernes Vedkommende. Kort Tid efter, at Overenskomsten med Jærnindustriens Sammenslutning i 1925 var i Orden, enedes man skriftligt med Brødrene Andersen, der ikke er Medlem af Sammenslutningen, om, at samme Overenskomst skulde være gældende mellem dette Firma og Forbundet til 1. Februar 1927.

Arbejdsstandsningen og Blokaden var som bekendt fremkommet ved, at Firmaet forøgede sit Lærlingeantal i foruroligende Grad og havde drevet det til 4 Lærlinge til gennemsnitlig 4 Formere. De 2 sidstantagne var endnu ikke kontraktbundne, kunde afskediges, men det vilde Firmaet ikke, og Formerne gik altsaa, og det skete den 11. Januar.

Ved Sagens Behandling i Den faste Voldgiftsret gjorde Retsformanden Firmaet opmærksom paa, at Sagen

stod og faldt med, om man kunde sige, at Firmaet havde Overenskomst med Forbundet eller ikke. Firmaet mente, da 1. Februar 1927 var passeret, uden at nogen af Parterne havde opsagt eller foretaget sig noget andet, maatte Overenskomsten fortsat være gældende.

Forbundet hævdede, at der alene i dette, at der i Skrivelsen stod, at Overenskomsten med Firmaet gjaldt til 1. Februar 1927, var Bevis for, at den ikke gjaldt længere, men hertil kom yderligere, at Overenskomsten med Sammenslutningen var opsagt, udløbet, og en ny traadt i Kraft den nævnte Dato, og som Følge deraf var der ikke noget at henvise til.

Det kneb stærkt for Fabrikant Andersen at forstaa dette. Han vilde meget gerne have Dom i Sagen, og sikkert fordi han mente, at han som uorganiseret Arbejdsgiver ligesom Kolindsund-Bønderne kunde løbe til de civile Domstole og faa Erstatning. Da det ikke kunde lykkes for ham, hævdede han, at han ikke kunde skille sig af med nogen af Lærlingene, der nu alle 4 var paa Kontrakt.

Sagen sluttede med et Forlig om, at han faar Lov til at beholde alle 4 Lærlinge, men indtil de 3 ældste er udlært, kan Firmaet ikke antage flere Lærlinge, og kan saa endda kun gøre det, naar der har været forhandlet med Forbundet derom. Erstatningskravet maatte han naturligvis frafalde.

Hjørring. Hos A/S W. Brüel er 11. Juli afholdt Mæglingsmøde. De fleste af de bestaaende Akkordpriser udregnedes paa følgende Maade: Grundpris + 10 pCt. ÷ 12 pCt. ÷ 5 pCt. ÷ 4 pCt. Enkelte Akkordpriser er Nettopriser, og i enkelte andre Tilfælde er det ovennævnte Afdrag ogsaa mindre.

Da Fortjenesten var gaaet betydeligt ned, bl. a. fordi Firmaet i længere Tid har haft meget daarligt at bestille, hvilket imidlertid nu synes at bedre sig, var der stillet Krav om, at de sidstnævnte Afdrag paa ÷ 5 og 4 pCt. skulde bortfalde.

Man enedes om, at de Priser, der var Netto, forbliver uforandrede. I alle andre Tilfælde bortfalder først de sidste 4 pCt. af Afdraget, men for Stigerør og Bøjninger bortfalder der heller ikke mere. I alle andre Tilfælde bliver Forholdet altsaa, at 4 pCt. af Afdraget først bortfalder og dernæst bortfalder der af det følgende 5 pCt.s Afdrag de 2 pCt., saaledes at dette bliver til 3 pCt.

Paa dette Grundlag skal der udarbejdes en helt ny Prisliste, saaledes at alle Priserne bliver Netto.

Firmaet havde dernæst klaget over, at der var nægtet Overarbejde. Sagen var, at man havde en Del Gasværksrør i Ordre, hvortil Modellerne stadig skulde forandres. Trods det, var der alligevel ikke Arbejde til en Modelsnedker mere, og Sagen kunde heller ikke løses ved Antagelse af flere Formere, men Godset skulde leveres paa bestemt Tid. Til denne Leverance indgik Formerne paa at yde det strengt nødvendige Overarbejde, naar Aktieselskabet til Gengæld indskrænkede det til det mindst mulige.

Holstebro. Den 12. Juni afholdtes der hos Firmaet Vald. Birn & Brødre et Mæglingsmøde paa Forlangende af Firmaet. Hr. Birn skulde have indført helt nye Systemer.

Hvad han vedrørende Maskinformeriet altid har kæmpet for, nemlig, at der skulde være Grundpris pr. Kassestørrelse, og dertil præcise og bestemte Tillæg for, hvor vanskeligt Arbejdet var og for Ilægning af Kerner og Stifter, alt pr. Stk., duede nu ikke mere. Nu skulde alt udregnes i Minutter og Sekunder, og i den Anledning har der i den senere Tid løbet en yngre Ingeniør rundt i Støberiet med et Ur i Haanden. Endvidere skulde Haandformeriet reformeres. En skulde støde Kasser op, en anden tage Modeller op, en tredie gøre færdigt o. s. v. Den Sag gik selvfølgelig til Timandsmøde, som afholdtes den 21. Juni.

Her opnaaede Hr. Birn at faa understreget, at hvor han kunde indføre nye Metoder til Maskinerne og Enighed om Akkord ikke kunde opnaas, havde han Ret til at anvende Overenskomstens § 7, altsaa ÷ 20 pCt. fra Gennemsnitsfortjenesten, men Forbundet bemærkede hertil, at det selvsagt ikke blev i mange Tilfælde, Maskinformerne fandt sig i en saadan Forringelse af Fortjenesten og derfor vilde søge andre Steder hen.

Hvad Haandformeriet angik, havde Hr. Birn nu fundet ud af, at han ogsaa kunde bruge Arbejdsmænd til at støde op, og da Formerne næppe vil indgaa paa den Slags Kompagniskab, mente han, som et sidste Forslag, at Arbejdsmændene kunde lave alt Haandformerarbejde hvad naturligvis ikke lader sig gøre.

Antagelig forløber denne Sag, som saa mange tidligere hos dette Firma, at Fabrikanten opdager, at han ingen Vegne kan komme og derfor maa lade det blive ved det gamle, men det varer jo næppe længe, før han finder paa noget nyt. Han bemærkede nemlig ved Mæglingsmødet, at Fabrikant Vald. Birn aldrig havde sat sig noget for her i Livet uden at have gennemført det.

Det er der ikke mange Mennesker, der kan prale af, men Hr. Birn lider nu for Tiden af den Idé, at han er blevet en lille Ford.

Kolding. I Fagbladet for Juni er omtalt et Par Spørgsmaal paa De danske Mejeriers Maskinfabrik, der har været til Behandling ved Mæglingsmøde, og hvoraf det ene, Akkordpriser for Polygonrister, var overgaaet til ny lokal Forhandling.

Der findes paa Fabrikken Vægtakkord for saadanne, men Sagen var, at det var en ny Slags Rister, der var kommet til, og som i Forhold til Størrelsen bl. a. vejede mindre end dem, der var Akkord paa.

Man er nu enedes om Pris paa disse Rister med 10 Øre pr. kg paa Længde fra 15 til 24 Tommer og 8 Øre pr. kg for dem, der er mere end 24 Tommer, samt at der skal stilles mindst 6 Modeller til Raadighed ved Bestillingerne.

For det Parti, som var udført, og som havde givet Anledning til Sagens Rejsning, ydes en Efterbetaling paa 6 Kr.

København. I forrige Nummer af Fagbladet er en Tillidsmandssag fra A/S Burmeister & Wains Staalværk beskrevet. Denne havde haft en uvarslet Arbejdsstandsning til Følge, og den skal afgøres ved Den faste Voldgiftsret, idet der er rejst Krav om Erstatning, men Afgørelsen foreligger ikke endnu.

Den anden Side af Sagen er imidlertid afgjort ved en faglig Voldgiftsret. I begge disse Sager gør Forbundet omtrent det samme gældende, nemlig at det hele kun drejede sig om at blive af med den vedkommende Former som Tillidsmand, ligegyldig paa hvad Maade det kunde ske, og hvilke Midler man i saa Henseende har benyttet fra Aktieselskabets Side, vil kunne ses i næste Nummer af Fagbladet, naar Resultatet fra Den faste Voldgiftsret foreligger.

I den faglige Voldgiftsret, hvor Spørgsmaalet afgjordes ved en Opmandskendelse, har Rettens Formand indskrænket dette til at afgøre, om den gældende Overenskomst, naar der i denne staar, at en Tillidsmand skal have arbejdet paa den paagældende Arbejdsplads $1^1/_2$ Aar, skal læses saaledes, at det skal være de sidste $1^1/_2$, før han vælges. Han er kommen til det Resultat, at det som Regel maa være Forudsætningen, at den Paagældende paa Valgets Tidspunkt staar i et Arbejdsforhold, som har varet det i Overenskomsten nævnte Tidsrum af $1^1/_2$ Aar, og da nævnte Former, efter at have været Tillidsmand og iøvrigt arbejdet der i længere Tid, nu har været borte fra Fabrikken i 8 Maaneder, kan han ikke — efter at have arbejdet der paany i $2^1/_2$ Maaned — anses for at være valgbar som Tillidsmand.

Det er svært at forstaa denne Konklusion, men Retten har talt og derved er intet at gøre. Næste Akt maa foregaa ved de kommende Overenskomstforhandlinger, da der absolut tiltrænges en Ændring i Overenskomsten, efter at denne Kendelse er afsagt.

Sæby. I Fortsættelse af Meddelelserne herfra, som findes i sidst udsendte Fagblad, er meddelt, at de 2 Formere nu ogsaa har faaet hævet deres Timeløn fra 132 til 140 Øre og med tilbagevirkende Kraft til samme Dato, hvor Lønforholdet gik i Orden for den tredie i Sagen nævnte Former.

Varde. Den 13. Juni blev der paa Begæring af Forbundet afholdt et Mæglingsmøde paa Staalværket. For det første drejede det sig om, at der paa Formernes Foranledning var indrettet et Vaske- og Omklædningsrum med 23 Klædeskabe, men da det var færdigt, krævede Arbejdsmændene ogsaa Adgang dertil, og det indvilgede Bestyreren i. Svaret var, at Formerne bemægtigede sig Nøglerne til Skabene. Bestyreren mente, at naar der var gaaet nogen Tid, vilde Sagen gaa i Orden paa den Maade, at der vilde være Plads til alle dem, der vilde benytte det, men herom enedes man ikke.

Ved Timandsmødet den 21. Juni stillede man det Spørgsmaal i Bero, og det løser muligvis sig selv.

Et andet Spørgsmaal paa Mæglingsmødet var, at Formkasserne forfaldt i uhyggelig Grad, saaledes at man i mange Tilfælde arbejdede med elendigt Materiale, og at det endog udviklede sig til, at Formerne sendtes hjem, til der var støbt og slaaet ud, fordi der enten ikke var flere Kasser, eller fordi dem, der var til Rest, ikke var til at arbejde med.

Driftsbestyreren erklærede, at der Aaret forud var lavet en Del Kasser. Det erkendes, men det var ikke tilstrækkeligt, og iøvrigt var der i saa høj Grad Brug for dem, at de ikke var borede, ligesom der heller ikke var sat Styr i, men taget ganske raa i Brug, og i den Tilstand befandt de sig endnu. Det var imidlertid kun een Kassestørrelse, men de manglede mange andre, erklærede Formerne.

Fabrikken havde meget travlt for Tiden og kunde kun tilbyde, at der skulde blive lavet nye Kasser, efterhaanden som der kunde undværes Formere dertil, men overfor dette maatte Forbundet kræve, at naar Formerne skulde arbejde med umuligt Materiale, maatte Firmaet tage Risikoen eller ogsaa betale Timeløn, og naar Materialet manglede helt, og Formerne sendtes hjem, maatte de have Ventepenge.

Paa dette Grundlag opnaaedes der ingen Enighed paa Timandsmødet, og da kort Tid efter den Kompresser, der leverer Luft til de mekaniske Stødere, gik itu, og Formerne i den Anledning skrev Ventetid paa, strøg Bestyreren dette, og Svaret var, at Formerne standsede Arbejdet den 6. Juli.

En Klage herover behandledes mellem Hovedorganisationerne den 11. Juli med det Resultat, at Arbejdet genoptoges den 12. Juli. Derefter afholdtes der Mægling paa Spørgsmaalet den 13. Juli, hvor det viste sig, at den samlede Erstatningstid af Formerne var vurderet til 42 Timer. Luftværktøjet var istandsat, og Sagen sluttede med, at Fabrikken skal betale Halvdelen af Timeantallet, altsaa for 21 Timer.

Det viste sig endvidere, at Fabrikken i alle Tilfælde havde begyndt paa at støbe nye Kasser, og Forbundet betydede Bestyreren, at indtil han havde Materialet i den Orden, det skulde og burde være, maatte han være forberedt paa at holde sig »Fælles Værkstedsregler« efterrettelig og betale Ventepenge.

Hvad den uvarslede Arbejdsstandsning angaar, har Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at gøre Erstatningskrav gældende ved Den faste Voldgiftsret. Man faar nu se, om der gøres Alvor deraf.

Vejle. Den 12. Juli er der afholdt Mæglingsmøde hos A/S C. M. Hess. Det var et gammelt Spørgsmaal, der paany var fremme. Af og til kasseres der fra Drejerværkstedet en Del Kakkelovnsrammer, som skal poleres eller fornikles, fordi der er Slagger i dem, og Formerne afdrages den udbetalte Akkordpris.

Firmaet hævder hver Gang, at det er Formerne, der ikke er omhyggelige nok ved Skumning o. s. v., medens disse gør gældende — hvad der naturligvis er rigtigt —, at det er Urenheder i Jærnet, hvad ogsaa fremgaar af, at det fremkommer periodevis. Hvis Formerne hver Dag undlod at rense Skeen, og hvad dertil hører, vilde der naturligvis være Slagger i Godset hver Dag, men da de behandler Jærnet ens, er det givet, at det netop er fra selve Jærnet, det stammer.

Paa en eller anden Maade er man ved tidligere Tilfælde kommet ud derover ved delvis Betaling eller lignende, men der opnaaedes ikke Enighed ved Mæglingsmødet denne Gang, fordi man vil søge at faa fastsat noget bestemt paa dette Omraade. Sagen gaar altsaa til Timandsmøde.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Den mellem Aalborg Privatbaner og vort Forbund gældende Overenskomst, der var opsagt af Banerne, er pr. 16. Juni forlænget til 1. Juli 1930 med nogle mindre Reduktioner af de bestaaende Lønninger.

Mellem Københavns Afdeling 11 og Firmaet Ree & Bay, København, er indgaaet Overenskomst, hvorved den hos Firmaet beskæftigede Mand fik sin Ugeløn hævet fra 75 til 90 Kr., Overarbejdet bedre betalt, 1 Uges Sommerferie efter $^1/_2$ Aars Ansættelse, samt Løn under Sygdom.

Mæglingsmøder. Den 12. Maj afholdtes Mæglingsmøde paa A/S Det forenede Dampskibsselskab i Anledning af Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 58 Mand. Enighed opnaaedes ikke.

Den 13. Juni mægledes paa Odense Staalskibsværft i Anledning af et af Nitterne rejst Krav om en Tillægsbetaling til Akkorden for Nitning af Bundstokke i Maskinrummet. Sagen vistes tilbage til fornyet lokal Forhandling, og ved denne er der opnaaet en for Nitterne tilfredsstillende Ordning.

Paa et Krav om Forhøjelse af Timelønningerne afholdtes den 13. Juni Mæglingsmøde hos A/S M. P. Allerups Eftf., Odense. Man enedes om, at Firmaet forhøjer Timelønnen med ialt 33 Øre pr. Time for 11 Mand, hvis Timeløn er under 100 Øre pr. Time, samt at der gives Mestrene i Værkstederne Paabud om at give Akkord i størst mulig Udstrækning. Firmaet indgik endvidere paa at forandre en paa Timandsmødet den 24. November 1927 truffen Aftale om Tillæg til Timelønnen efter 9 Timers ugentligt Timelønsarbejde til 6 Timer pr. Uge.

Den 27. Juni mægledes hos A/S Frederiksberg Jærnstøberi og Maskinfabrik, København, angaaende Lønforholdene for 3 paa Frederiksberg Gasværk beskæftigede Maskinarbejdere. Man enedes om, at der udbetales 2 Maskinarbejdere hver 15 Kr. og 1 Maskinarbejder 5 Kr.; varer Arbejdet udover 8. Juli, udbetales 5 Øre mere pr. Time, indtil Arbejdet er færdigt.

Den 27. Juni afholdtes Mæglingsmøde overfor A/S Andersen & Heegaards Ingeniørforretning, København, i Anledning af, at Firmaet havde forskudt Arbejdstiden uden at ville betale derfor. Firmaet indgik paa at betale 33 Øre pr. Dag som Tillæg for forskudt Arbejdstid.

Den 27. Juni mægledes hos Ingeniør Otto Drachmann, København, paa Klage fra Firmaet over, at Rørlæggernes Fagforening lægger Firmaet Hindringer i Vejen for Erhvervelse af Arbejdskraft og forhindrer en Rørlægger i at arbejde i Akkord. Sagen sluttede med de faldne Udtalelser.

Timandsmøder. Den 25. Juni afholdtes Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Lønkrav overfor De danske Cicoriefabrikker, København. Enighed opnaaedes ikke. Et i Mæglingsreferatet omtalt Gratiale kan kun efter 3 Maaneders Varsel bortfalde.

2) Klage over nogle hos A/S Burmeister & Wain, Strandgadeværftet, foretagne Afdrag for bortkommet Værktøj. Værftet indgik paa at frafalde Krav om Erstatning i de anførte Tilfælde.

3) Klage over, at A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, afskediger Arbejdere i elektrisk Afdeling, fordi de ikke vil indgaa paa at reducere Akkordpriserne for Reparation af Trykmaalere. Enighed opnaaedes ikke, Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

4) a) Strid mellem A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, og Skibsbyggerne om Vægtberegningen af anvendte Materialer. Man enedes om at forny den til 1. Maj 1928 opsagte Priskurantsordning med følgende Tilføjelse: »Vægten, hvorefter der betales for de forskellige Arbejder, beregnes paa Tegnestuen som Nettovægt af de færdigbearbejdede Materialer uden Lokkehuller, idet der for disse foretages et Fradrag paa $2^1/_2$ pCt. i den beregnede Vægt. — De paa Tegningerne anførte Dimensioner lægges i alle Tilfælde til Grund for Tegnestuens Beregning af Akkordvægtene.«

b) Krav fra Skibsbyggerne overfor samme Firma om Betaling for Overlængde og Overbredde paa Plader. — Firmaet henviste til Bestemmelsen i Priskurantens Side 3, nederste Stykke, hvilket toges til Efterretning.

5) Klage fra A/S Nielsen & Winther, København, over ulovlig Arbejdsnedlæggelse paa Grundlovsdagen samt Krav om Erstatning herfor. — Enighed opnaaedes ikke, Sammenslutningen forbeholdt sig at fremme Klage og Erstatningskrav til Den faste Voldgiftsret.

6) Strid med A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Middelfart, om Afregning for Overarbejde, udført umiddelbart forud for den normale Arbejdstids Begyndelse. Sagen henvistes til Drøftelse af en større Repræsentation for Sammenslutningen og Smedeforbundet.

7) Lønkrav overfor Odense elektriske Sporvej. Enighed opnaaedes ikke, Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Den 21. Maj mægledes paa Klage over, at Smedemester F. T. Andersen, Jagtvej 219, København, ikke har aflønnet en Svend efter truffen Aftale. Enighed opnaaedes ikke, og senere er Sagen efter Afdelingens Anmodning henlagt.

Lønforhøjelser. I Aarhus er 4 ved Aarhus elektriske Sporvej arbejdende Mand kommet ind under den mellem Aarhus Afdeling og Kommunen bestaaende Overenskomst, hvorved Lønnen forhøjedes for 2 Mand fra 139 til 175,5 Øre, for andre 2 Mand fra 144 til 175,5 Øre pr. Time med tilbagevirkende Kraft til 1. April d. A.

Hos Automobilhandler Hinrichsen, Haderslev, har 3 Mand faaet Lønnen forhøjet med tilsammen 50 Øre. Gennemsnittet for de 6 dér beskæftigede steg derved fra 126,3 til 134,7 Øre.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
11964	Andersen, Henning Olaf ..	København	20. 7.07	Kbhvn. Afd.	16.10.26	Kbhvn. Afd. 17	10. 3.28
1122	— Poul Johan	—	2.11.05	„ „	2.10.25	„ „ 12	31. 3.28
15227	Aagesen, Kaj Julius H....	—	11. 4.08	„ „	6. 5.27	„ „ 14	31. 3.28
27500	Beck, Carl Frans H...	Fanø	7. 5.06	Esbjerg	1. 5.25	Esbjerg	2. 4.26
5961	— Chr. Johs. Christensen	København	2. 1.90	Kbhvn. Afd. 3	24. 4.09	Centralafd.	3. 3.28
1083	Bilboe, A. C. R. Christensen	—	3. 5.04	„ „	12. 5.24	Kbhvn. Afd. 12	3. 3.28
30240	Bitsch, Peter Christian	Uggelhusene	28. 7.87	Assens	10.12.26	Esbjerg	7. 1.28
17821	Black, Sigurd Andreas	Elberfeldt	23. 1.01	Kbhvn. Afd.	18.10.22	Kbhvn. Afd. 14	10. 3.28
18420	Christensen, Ferdinand A....	København	17. 7.80	„ „ 1	26. 8.16	„ „ 13	17. 3.28
12803	— Peter.....	Tylstrup	6. 5.94	„ „	19. 2.27	„ „ 17	4. 2.28
9407	— Thorvald	Engesvang	25. 4.93	Forsikrings. Forb.	1. 9.18	Aarhus	10. 3.28
16424	Carlsen, Poul Børge	København	19.10.07	Kbhvn. Afd.	28. 7.27	Kbhvn. Afd. 13	10. 3.28
32205	Carstensen, Peter.....	Kjær	25. 9.06	Sønderborg	17. 4.25	Sønderborg	31. 3.28
36988	Christiansen, Heinrich J. P..	København	28. 1.05	Kbhvn. Afd.	8. 5.23	Kbhvn. Afd. 5	10. 3.28
29699	— Henry Emil....	—	11.12.98	„ „ 1	5.10.18	Centralafd.	31. 3.28
39910	— Peter.....	Bisholdt	19. 9.97	Horsens	9. 8.24	Horsens	22. 5.26
18142	Falgren, Viggo	København	29. 4.07	Kbhvn. Afd.	16. 9.27	Kbhvn. Afd. 15	17. 3.28
23477	Flinch, Anders A. Fred.	—	17. 8.08	„ „	20. 3.28	„ „ 17	31. 3.28
16316	Grevy, Arnold L. James	—	29. 2.08	„ „	23. 8.27	„ „ 2	31. 3.28
18044	Hansen, Alfred Arnold..	—	11. 6.98	D. Elektr. Forb.	13.10.17	„ „ 12	17. 3.28
9634	— Carl Herman B.	—	5. 2.07	Kbhvn. Afd.	30. 7.26	„ „ 12	31. 3.28
227	— Christian Voigt	Vordingborg	30. 1.85	„ „	28. 6.19	„ „ 17	17. 3.28
30073	— Helmuth Viktor	København	14. 9.99	„ „ 1	7.12.18	„ „ 13	17. 3.28
26471	— Hugo A. Peter.	Gyrstinge	26. 8.90	„ „ 1	18. 6.18	„ „ 14	3. 3.28
2	— Jens H. Fisker.	Frederikssund	10. 1.05	„ „	26. 6.25	„ „ 14	3. 3.28
20270	— Kaj Aage.....	København	11. 5.05	„ „	11. 5.25	„ „ 17	3. 3.28
29027	— Niels Chr. Alfred	—	14. 6.05	Vordingborg	5. 5.26	„ „ 17	10. 3.28
16014	— Oskar A. Jens.	—	10. 9.97	Kbhvn. Afd.	8. 6.27	„ „ 4	24. 3.28
36486	— Poul Vilhelm...	Lyngby	25. 7.05	„ „	24. 7.23	„ „ 14	17. 3.28
915	— Svend Ervin H. R.	Taarbæk	30. 1.02	D. Arbm. Forb.	28. 5.23	„ „ 14	31. 3.28
20561	— Volmer Helge..	Bakkebølle	25.10.05	Vordingborg	31.10.25	Vordingborg	9. 7.27
2441	Hemicke, William	København	8. 1.82	Kbhvn. Afd. 1	21. 7.16	Kbhvn. Afd. 17	3. 3.28
13847	Højerslev, Hans Jacob L..	—	11. 3.07	„ „	5. 4.27	„ „ 17	24. 3.28
16185	Jensen, August Bilberg.	Hillerød	18.12.05	„ „	4. 4.25	„ „ 14	31. 3.28
36218	— Christian Alb...	København	31. 1.04	„ „	9. 4.23	„ „ 13	3. 3.28
17239	— Johannes C. P. Fr.	Svendborg	11. 8.74	Aarhus	17.11.15	Aarhus	10.12.27
2471	— Kaj Kjær F.....	København	5.10.05	Kbhvn. Afd.	8.10.24	Kbhvn. Afd. 2	10. 3.28
13603	— Oscar Emilius .	—	2. 3.83	„ „	16. 2.27	„ „ 9	17. 3.28
6480	— Otto	Hillerød	16. 4.06	Hillerød	5.11.25	Hillerød	28. 1.28
7632	Jørgensen, Anders Peter ..	Aarhus	16. 6.95	Aarhus	16. 4.14	Aarhus	4. 6.27
14514	— Poul Strange...	Hammel	12. 9.02	Kbhvn. Afd.	9. 9.22	Kbhvn. Afd. 12	31. 3.28
8137	Jakobsen, Otto Andreas..	København	28. 4.05	„ „	3.11.24	„ „ 14	31. 3.28
27508	Jessen, Sigfred Josias .	Esbjerg	8. 2.98	Esbjerg	9.10.16	Esbjerg	2. 4.26
12203	Johansen, Rasmus Peter..	Næstved	30. 4.77	Næstved	16. 2.99	Kbhvn. Afd. 12	31. 3.28
11063	Jønsson, Knud Louis....	Malmø	10.10.06	Kbhvn. Afd.	2. 9.26	„ „ 14	3. 3.28
7362	Kaffka, Willy	København	4.12.06	„ „	16. 4.26	„ „ 17	3. 3.28
16360	Knudsen, Erik.....	—	2. 3.06	„ „	9. 4.25	„ „ 14	3. 3.28
20176	— Knud.....	—	11. 6.02	„ „	4. 1.21	„ „ 14	31. 3.28
12948	Kreipke, Poul Johannes .	Aakirkeby	22. 8.06	„ „	10. 1.27	„ „ 12	24. 3.28
18222	Kruse, Erik.....	Frederiksberg	22.10.05	„ „	1. 5.25	„ „ 7	31. 3.28
19625	Kyed, Ejler Richardt..	Aarhus	22. 4.89	Aarhus	29. 3.16	Aarhus	12. 3.27
11267	Larsen, Christian Edv..	Stenløse	20. 8.00	Kbhvn. Afd.	8. 5.20	Kbhvn. Afd. 12	3. 3.28
21728	— Oscar Rudolf ..	Aarhus	25.10.05	Aarhus	4.11.24	Aarhus	10. 3.28
15356	Lange, Kaj Vilhelm....	København	1. 2.07	Kbhvn. Afd.	10. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	10. 3.28
171	Leth, Vibe	Aarhus	2. 8.06	„ „	7.10.24	„ „ 12	31. 3.28
20235	Lundt, Carl Enok	København	4. 7.00	„ „	24.11.23	„ „ 17	31. 3.28
18792	Magnussen, Hans H.....	—	30.12.99	„ „	16.11.22	„ „ 12	17. 3.28
38670	Malmborg, Karl M.....	—	4. 8.03	„ „	27. 2.24	„ „ 12	24. 3.28
29763	Michelsen, Edvard Einar ..	—	19. 7.99	„ „ 1	19.10.18	„ „ 12	31. 3.28
977	Murmann, Peter Chr.....	Tarm	22. 5.06	„ „	15. 9.25	„ „ 15	24. 3.28
22843	Nielsen, Carl Oscar	Aarhus	25.12.97	Viborg	1.11.16	Aarhus	4. 2.28
8297	— Erik.....	Aalborg	10. 3.06	Kbhvn. Afd.	10. 5.26	Kbhvn. Afd. 15	3.12.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
7110	Nielsen, Frode Vilh.	København	18. 7.03	Kbhvn. Afd.	26. 9.22	Kbhvn. Afd. 8	10. 3.28
35361	— Harald Chr.	Feldballe	19. 7.02	Randers	8. 1.23	Aarhus	25. 2.28
16317	— Helge Segel	København	24. 3.08	Kbhvn. Afd.	23. 8.27	Kbhvn. Afd. 13	25. 2.28
9648	— Ingvar N. I.	—	31. 1.07	„ „	28.10.26	„ „ 15	10. 3.28
4630	— Jens Marinus	Labring	20.10.94	Horsens	29. 5.15	„ „ 4	18. 2.28
8038	— Niels P. Jørgensen	Randers	1. 3.83	Kbhvn. Afd. 1	6. 2.20	„ „ 14	14. 1.28
16362	Nissen, Richard	Bagsværd	11. 2.07	„ „	22. 7.27	„ „ 14	10. 3.28
34754	Olsen, Aage Emry	Nysted	29. 7.02	Nykøbing F.	6. 5.22	„ „ 12	3. 9.27
12588	— Niels Carl Th.	København	7. 3.07	Kbhvn. Afd.	6.12.26	„ „ 14	31. 3.28
18357	— Poul Hans A.	—	10. 2.01	„ „	24.10.20	„ „ 13	3. 3.28
38813	Orland, Alex Em. Alb.	—	4. 9.98	„ „	12. 4.24	„ „ 18	24. 3.28
39133	Petersen, Arendt	Usserød	6. 8.04	Roskilde	6. 9.24	Hillerød	14. 1.28
9221	— Axel	Farringløse	3. 4.06	Hillerød	6.11.26	—	1. 1.27
16766	— Carl W. Aug.	København	25. 9.07	Kbhvn. Afd.	9. 9.27	Kbhvn. Afd. 9	24. 3.28
38722	— Charles Viggo	Holbæk	21. 8.89	„ „	18. 3.24	„ „ 13	31. 3.28
403	— Henry Em.	København	3. 8.85	Berlin	18. 3.17	„ „ 14	11. 2.28
3211	— Mads Jensen	Horsens	17. 1.86	D. Arbm. Forb.	1.11.17	Horsens	19. 5.23
10377	— Peter Joh. I. Vedel	København	5. 5.03	Kbhvn. Afd.	13. 8.26	Kbhvn. Afd. 13	24. 3.28
11535	— Richard E.	Svendborg	13. 4.06	Svendborg	2. 4.27	„ „ 5	3. 3.28
36209	Persson, Egon Ch. Emil.	København	24. 7.03	Kbhvn. Afd.	18. 1.28	„ „ 12	31. 3.28
15733	Poulsen, Oskar B.	Wien	11. 5.07	„ „	9. 5.27	„ „ 17	17. 3.28
24688	— Thorvald	Ørslev Vester	7.12.96	Ringsted	22.12.16	„ „ 15	31. 3.28
737	Priskorn, Charles	Odense	7.12.81	Kbhvn. Afd. 1	23.10.15	„ „ 13	24. 3.28
2030	Rasmussen, Hans H.	København	6. 8.03	„ „	27. 7.25	„ „ 12	3.12.27
32258	— Jens	Aarhus	11. 3.01	Odder	1. 5.19	Aarhus	18. 2.28
20864	— Johannes S.	København	14. 8.93	Kbhvn. Afd. 2	25.10.12	Kbhvn. Afd. 12	31. 3.28
5339	Sørensen, Holger	—	22. 8.06	„ „	10. 9.24	„ „ 5	10. 3.28
23074	Schvaner, Herman C.	—	10. 3.99	„ „	9. 5.25	„ „ 17	24. 3.28
22717	Schønheinz, Ernst	Aarhus	17. 2.96	Aarhus	22. 5.16	Aarhus	17. 3.28
36902	Stæhr, Georg	København	13. 3.05	Kbhvn. Afd.	17.11.23	Kbhvn. Afd. 14	31. 3.28
17245	Thomsen, Jens Peter	Hjørring	5. 5.90	Odder	5.11.10	„ „ 18	19.11.27
15782	— Johan R. G.	Frederikshavn	10. 8.99	Kbhvn. Afd.	15. 4.24	„ „ 11	10.12.27
36184	Vecht, Kaj Heinrich	Viborg	30. 9.99	„ „	6. 4.23	„ „ 15	31. 3.28
2239	Vendelskov, Hjalmar O.	København	15. 2.01	„ „ 1	10.10.19	„ „ 14	31. 3.28
23207	Wulff, Christian Vald.	Christianssted, St. Croix	2. 2.08	„ „	16. 3.28	„ „ 15	17. 3.28

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
11. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.

Blokader. Haderslev Afdeling har med Forbundets Sanktion blokeret Firmaet Haderslev Automobil Central, Indehaver V. Knudsen, der beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft. Tidligere beskæftigedes 1 organiseret Svend, men da denne krævede et Løfte om Lønforhøjelse indfriet, blev han afskediget. Betaling for Overarbejde er et ukendt Begreb for dette Firma, der iøvrigt erklærer intet at ville have med Organisationen at gøre.

Københavns Afdeling 13 har efter at have indhentet Forbundets Sanktion blokeret Firmaet C. Drenck, Nørre Allé 3, København, der afskediger Forbundets Medlemmer og i Stedet antager uorganiseret Arbejdskraft.

Endelig har Vejle Afdeling, ogsaa med Forbundets Sanktion, blokeret Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle, der skylder et af vore Medlemmer 1314 Kr., som han ikke er i Stand til at betale.

Karl Kautsky.

Som Nummer 3 i den Række af Bogpakker Socialdemokratisk Forbund i Forbindelse med Forlaget »Fremad« tilbyder vore Medlemmer til Fortrinspris foreligger nu en Pakke, indeholdende følgende Skrifter: »Social Reform og social Revolution«, »Demokrati eller Diktatur«, »Kommunisme og Terrorisme«, alle tre skrevet af Karl Marx ypperste Discipel: Karl Kautsky.

Kautsky staar ubestridt som den, der til størst Fuldkommenhed behersker den materialistiske Historie,

opfattet efter et Liv fuldt af uafbrudte Studier af den socialistiske Teori, direkte med Marx i hans sidste Aar og senere med Engels indtil hans Død. Han er en Sprogets Mester, der skriver med en lysende Klarhed, med skarp Satire og med den sande Humor, dertil med en Udredning af alle Spørgsmaalets Sider, uden nogensinde at forfalde til det trættende.

Ovennævnte Bøger ejer de allerbedste Sider af Kautskys Skrivemaade. Meget morsomt fortalte Oversætteren, at medens hans Maskinskriversker ellers ganske mekanisk afskriver, hvad han oversætter, saa viste de, da Kautskys Bøger blev oversat, en saadan Iver for at skrive, at den ene ikke vilde lade den anden komme til.

Disse Kautskys tre Bøger — de eneste, der forøvrigt er omplantet paa Dansk — vil være en højst værdifuld Forøgelse af enhver Bogsamling, der omfatter sociale Spørgsmaal.

Af de mange rosende Anmeldelser i Pressen skal vi blot citere een, der siger alt: »Vi beder Arbejderne læse disse Bøger ikke blot een, men mange Gange, de vil stadig blive berigede ved deres Tankers Dybde og Mangfoldighed.«

Nedenstaaende Bestillingsseddel giver vore Medlemmer Ret til at faa Bogpakken for 3 Kr., Bogladeprisen er 7 Kr. 15 Øre.

Bogpakkerne ekspederes i den Rækkefølge, Bestillingerne indgaar, og kun et begrænset Antal Pakker staar til Disposition.

Bestillingsseddel.

Socialdemokratiets Forlag „FREMAD“,
Frederiksborggade 33, Kbhvn. K.

Undertegnede ønsker som Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark 1 Bogpakke Nr. 3 (Bogladepris Kr. 7,15) **til Fortrinspris Kr. 3,00.**

Beløbet følger hermed — ønskes opkrævet.

Navn .....

Adresse .....

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Medlem Nr. 49070, Johan C. Røpke, har atter fundet sin Bog.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 20315	Andersen,	Sv. Aage Zimmermann	(Kbhvn. Afd.)
- 21225	Hansen,	Svend Aage	(—)
- 25970	Jensen,	Kaj Viktor Valdemar	(—)
- 45	Nielsen,	Poul Øxbech	(—)
- 26081	Olsen,	Rud. N. Jens Otto Axel	(—)
- 10482	Poulsen,	Johannes	(—)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 9633 Skov, Herbert.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 26051	Steffensen,	Chr. Fr. Vilh.	27.9.19

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 39065	Andersen,	Anders Carl Johs.	16. 7.27
- 29319	Andreasen,	Kaj Holger Axel	25.11.22
- 4103	Bauer,	Vilhelm	10. 9.27
- 20337	Bistrup,	Poul Thorv.	5. 5.23
- 15857	Christensen,	Chr. Hvilsom	13. 8.27
- 15502	Dahl,	Vilhelm E. Chr.	1. 4.22
- 23049	Fasel,	Adolf	4. 2.28
- 38277	Jensen,	Colling Godtfred	7. 2.26
- 20197	—	Knud	12.11.27
- 5876	—	Valdemar Chr.	24. 4.26
- 3698	Jacobsen,	Martin	26. 3.21
- 636	Jeppesen,	Richardt Elmer	17.10.25
- 30879	Larsen,	Thorvald	29. 5.20
- 8057	Lund,	Frederik Chr.	29. 5.26
- 191	Mikkelsen,	Carl Emil	4. 4.25
- 11933	Nielsen,	Axel	7. 1.28
- 11868	—	Erling Emil	25. 9.26
- 1137	Nyholm,	Thorkil Juul	30. 7.27
- 13358	Olesen,	Ole	19.11.27
- 39237	Olsen,	Olaf H. C. Lindegaard	16. 4.27
- 9320	Petersen,	P. G.	2. 6.23
- 25536	Rasmussen,	Orla Rud. Lund	18. 7.25
- 9633	Skov,	Herbert	26. 3.27
- 4138	Svendsen,	Peter	19. 1.24
- 8222	Werner,	Carl O. Ingebrecht ...	14. 7.23
- 5617	Willumsen,	Axel Willum	23. 9.22
- 8706	Voite,	Emil	18. 2.28
- 29933	Volfing,	Aage	25.12.26
- 16158	Work,	Søren Petersen	6. 2.26

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 6.

Rettelser til Adressefortegnelsen.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Middelfart: Kassererens Telf. Nr. er 166.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 10 AUGUST 1928 14. Aarg.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

1888 - 20. August - 1928.

Naar Tidens Vogn forekommer os hastigt kørende, er det vel fordi, at det Tidsrum, i hvilket vi ager med, er saa forholdsvis kort, og dog har Nutidens Mennesker trods Tidsinddelingens Uforanderlighed et langt indholdsrigere Liv end noget andet Slægtled, der har levet paa Jorden.

Den bildende Kunst var i Fortiden et Produkt af Kunstnerens Sans for Linier og Skønhed, frembragt ved møjsommeligt Arbejde og kun tilgængeligt for de faa, der levede paa Livets lyse Side; nu har Filmen gjort det muligt, at Billederne passerer i hurtig Rækkefølge, og Skønheden i Billedkunsten er blevet Allemands Eje. Paa samme Maade er selve Menneskelivet fra i overvejende Grad at være bundet til samme Plet paa Jorden med den snævre Horisont, som faldt sammen med Hjemegnens Grænser, blevet fyldt med hastigt vekslende Indtryk, hvori det ene Billede næppe har fæstnet sig, før det nye træder frem, og omfattende hele Verden.

Tekniken forbedres fra Dag til Dag. Afstandene forkortes gennem stadig Forøgelse af Hastigheden for Samfærdselsmidlerne og Efterretningsvæsenet, og uanede Perspektiver for den hele Menneskeheds Delagtiggørelse i Livets Goder aabner sig. Paa denne Baggrund af teknisk Revolution, epokegørende videnskabelige Opdagelser og forøgede Eksistensmuligheder for den store Menneskehed maa Arbejdernes Kamp for social Ligestilling, for kulturel Højnelse og for økonomisk Betryggelse ses, thi Kamp maatte Underklassen føre, intet blev givet den godvilligt af dem, der mente at have arvet Fortrinsret til alt, hvad der gør Livet lettere og lysere. Men ogsaa denne Kamp var præget af det hurtige Fremstød, og Pionererne kan nu næppe fatte, at det i mindre end to Menneskealdre lykkedes at komme saa langt. Ungdommen, for hvem Radio, Film og Flyvemaskiner er selvfølgelige, anser heldigvis ogsaa Arbejderbevægelsen som en Selvfølgelighed, selvom Medlemsskabet i Fagforeningen er præget af Tidens forsikringsmæssige Tendenser, men Ungdommen mangler ofte Sansen for at sammenligne med de Tiders Tilstand, der ligger forud for dens egen Tid, den Sammenligning, der forhøjer Glæden over de opnaaede Resultater.

Vort Forbund har nu passeret 40 Aarsdagen for dets Oprettelse. I Fagorganisationernes store Hær indtager Smedeforbundet en Plads, som danske Smede og Maskinarbejdere kan være stolte af; deres Livsvilkaar er nu i Sammenligning med, hvad Tilfældet var for 40 Aar siden, som Løvspringstid i Forhold til Vinterens Mørke. Men som Byger kan formørke en lys Foraarsdag, saaledes kaster Arbejdsløsheden sin mørke Skygge over Glæden ved det opnaaede Resultat. Men Foraaret bærer Bud om frodig Sommer, om Høst, hvor Menneskets Anstrengelser med genstridig Jord og Kamp for at overvinde Naturens Luner faar Løn gennem Jordens Udbytte, og paa samme Maade fremkalder det Arbejderbevægelsens Foraar, som vi nu staar i, Haabet om og Troen paa en Menneskehedens Sommer, der vil komme, trods al Modstand mod Ar-

bejderklassens Fremrykning, og som vil komme hurtigere end maaske ventet, fordi Mulighederne derfor stadig bliver større og større. Som Smedene gennem Aarene, der gik, vandt frem i forreste Række, saaledes vil de ogsaa fortsat kunne være blandt Arbejderarmeens Fortropper, om vi, lærende af Fortiden, holder sammen i den Tid, der staar for. Lad os da et Øjeblik standse, kaste Blikket tilbage og af Fortidens Historie hente Tro til Fremtiden. Saa ung er vor Bevægelse, at vi endnu har de gamle iblandt os. Lad os da lytte til dem, naar de fremdrager Minderne, og lad os love hinanden at fortsætte deres Værk.

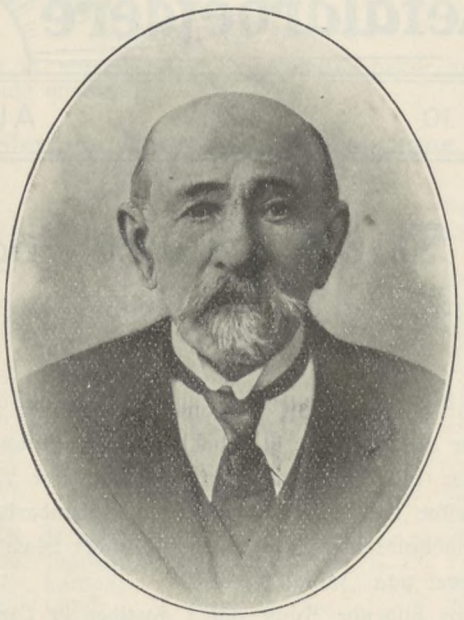
Gamle Minder.

Medlem Nr. 1.

I Anledning af Smedeforbundets 40-aarige Bestaaen har vi haft en Samtale med Forbundets ældste Medlem, Horsens-Petersen, der i det efterfølgende fortæller om sin Deltagelse i de første vanskelige Aar, da Spirerne til vor nuværende Organisation kom frem:

Jeg er født den 11. Marts 1838 i Tarup ved Odense. Min Fader, der var Bødker, flyttede i 1847 til Vejle, og $15^1/_2$ Aar gammel kom jeg i Smedelære i Jellinge. Efter udstaaet Læretid nedsatte jeg mig som Smedemester, men Krigen 1864 ødelagde min Virksomhed, og jeg maatte tage Arbejde som Svend hos Fabrikant Stallknecht i Horsens, hos hvem jeg med en Afbrydelse var i 6 Aar. Paa det Tidspunkt kom den socialistiske Arbejderbevægelse ogsaa til Horsens, hvor jeg blev grebet af dens Ideer. Efter bedste Evne optraadte jeg som Agitator og søgte at faa oprettet en Fagorganisation, hvad ogsaa lykkedes, idet en Kreds af Arbejdere dannede en Sektion af Internationale. Jeg selv blev Formand for Smedene og for den socialdemokratiske Arbejderforening. Imidlertid blev der ikke fra Arbejdsgivernes Side set med venlige Øjne paa Arbejdernes Bestræbelser for at danne et Værn imod Arbejdsgivernes Udbytning, og en skønne Dag meddelte Fabrikant Stallknecht, som iøvrigt ellers var en velmenende Mand, at han kunde ikke have en Arbejder i sin Tjeneste, hvis politiske Anskuelse ikke faldt sammen med hans, Stallknechts. Jeg blev saaledes arbejdsløs og bogstavelig talt jaget ud af Byen med Kone og 3 Børn og maatte rejse til København, hvortil jeg kom den 5. Maj 1876. 2 Dage efter meldte jeg mig ind i Organisationen og tog straks fat paa Fagforeningsarbejdet, saaledes at jeg 14 Dage efter min Ankomst blev indvalgt i Bestyrelsen for Smedene. Jeg var samtidig heldig at faa Arbejde hos Smedemester Høst.

Der oprandt nu nogle for den unge Arbejderbevægelse overmaade vanskelige Aar. Efter Pios og Geleffs Flugt til Amerika sygnede Arbejderbevægelsen hen, samtidig med at Politiet efterstræbte dem, der gjorde Forsøg paa at holde den i Live, og jeg kan saaledes som et lille Træk anføre, at Formanden for Smedene for at undgaa Politiets Efterstræbelser blev kaldt Forretningsfører. Til sidst var vi kun 3 tilbage af Smedenes Organisation, nemlig foruden mig Adam Petersen, der var Kasserer, og Johannes Brock, og vi opbevarede de faa Ejendele, som Foreningen havde besiddet, i Haab om, at der skulde komme en bedre Tid, hvor vi atter kunde arbejde for vore Ideer. Det kneb dog med at holde Modet oppe, men jeg nærede stadig Tro paa

HANS PETERSEN
Forbundets ældste Medlem.

Fremtiden, og denne Tro deltes i høj Grad af Adam Petersen, medens derimod Brock var ved at opgive det hele. Jeg erindrer en Dag, hvor vi talte om Sagen, og hvor Brock syntes at have paavirket Adam Petersen, saa ogsaa denne begyndte at vakle, saa gav jeg mig til at græde, og det var ligesom, at den Sorg, jeg gav Udtryk for, ruskede de 2 Kolleger op igen, og det viste sig da heldigvis ogsaa, at min Tro paa Fremtiden var rigtig.

Vi flyttede stadig rundt fra det ene Sted til det andet. Det første Lokale, jeg erindrer, at vi mødtes i, var Købmagergade 52, 1. Senere flyttede vi til Tømrerkroen, men ogsaa i Kommunekælderen havde vi en Overgang til Huse. Jeg erindrer et Møde, vi havde paa Købmagergade, som den daværende Formand for Fagforeningen, Smedemester Thomsen (han var virkelig Mester), havde indkaldt til, og hvor den fra Sylow-Kommissionen senere bekendte Opdager Valdemar Petersen sammen med 2 andre Opdagere, alle civile, mødte for at overvære Mødet. I dette deltog ogsaa den bekendte Saxo Wiegel, der dengang var Medarbejder ved »Social-Demokraten«, og han opfordrede Politiet til at gaa, hvad dette dog ikke fandt sig foranlediget til. Smedene vilde imidlertid ikke

holde Møde, saalænge Opdagerne var til Stede, men gik alle ud paa Trappen og stillede sig op i 2 Geledder, og da Valdemar Petersen med sine 2 Ledsagere vilde forlade Lokalet og saa Smedene opstillet, spurgte han, om det var Meningen, at man vilde overfalde Politiet. Jeg var klar over, at Situationen krævede en Udtalelse, og sagde, at hvis Politiet ikke overfaldt os, skulde vi nok lade det være i Fred. Saa forsvandt de 3 Opdagere, og Smedene gik ind og holdt deres Møde. Iøvrigt var der altid ved Møderne Betjente til Stede, undertiden civile, til andre Tider i Uniform. Jeg tilstaar, at naar endelig de skulde være der, kunde jeg bedst lide de uniformerede.

I 1878–79 havde vi en forfærdelig Arbejdsløshed, der ogsaa bidrog til at slaa Modet ned hos Arbejderne, og under vort Arbejde paa at samle disse blev vi ofte angrebet af Fagfællerne, ja, disse gjorde til Tider ligefrem Nar af os. Det var under en saadan Situation, at Adam Petersen og Brock var ved at opgive det hele.

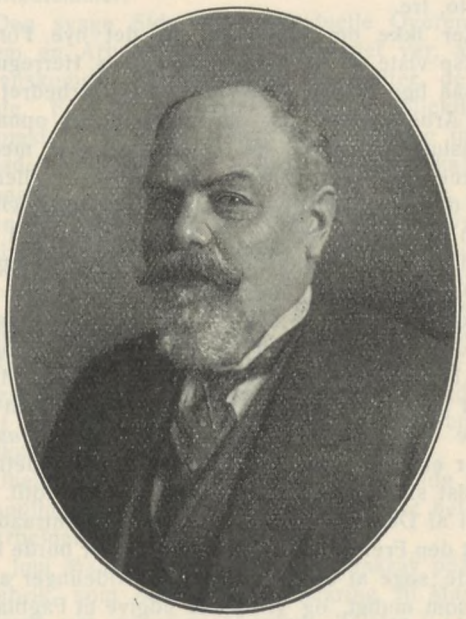
Jeg gik selv ledig i 14 Maaneder, vi havde ingen Understøttelse og fristede derfor en kummerlig Tilværelse. Jeg husker, at en Dag traf jeg Smedemester Høst paa Gaden, og han spurgte mig, om jeg stadigvæk gik ledig, hvortil jeg maatte svare, at det gjorde jeg desværre. Saa sagde han til mig, at jeg skulde gaa ud paa H. C. Ørstedsvej, til en Kaptajn Møller, jeg maatte ikke sige, at jeg kom fra Høst, men da jeg indfandt mig efter den opgivne Adresse, fik jeg 30 Kr., et efter Datidens Forhold stort Beløb. Selvom vi havde Arbejde, var Forholdene dog elendige; da jeg begyndte at arbejde hos Stallknecht i Horsens, var Arbejdstiden fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften. Senere fik vi den dog indskrænket til at være fra Kl. 6 til 6 med $^1/_2$ Times Frokost og 1 Times Middag, men ellers var det almindelige en Arbejdstid paa 11 Timer. Da jeg begyndte hos Stallknecht fik jeg 5 Mark om Dagen, altsaa ikke engang 8 Skilling i Timen, eller i Nutidens Penge 15 Øre. Senere fik jeg dog min Løn forhøjet til 6 Mark, og da jeg rejste fra Horsens, havde jeg 7 Mark og 8 Skilling om Dagen.

Imidlertid begyndte Tiderne atter at bedre sig. Hurup kom til, blev Formand for Smedene og satte Fart i Bevægelsen, der efterhaanden voksede sig stor, og naar jeg nu ser paa de opnaaede Resultater, forekommer det hele mig at være et Æventyr. Jeg har kun en Gang efter, at de første vanskelige Aar var overstaaet, haft en alvorlig Sorg, og det var, da man i 1919 forsøgte at splitte vor gode, gamle Smedeorganisation. Heldigvis lykkedes det ikke, thi kun gennem Enighed og Sammenhold kan Arbejderne fortsat vinde frem.

For 40 Aar siden.

Den 20. August 1888 samledes 8 Repræsentanter for 6 Smede- og Maskinarbejder-Organisationer i København, Helsingør, Aalborg, Randers og Aarhus for at drøfte Spørgsmaalet om en Sammenslutning af disse Organisationer til et Landsforbund, og ved den Lejlighed blev Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund dannet. Det er altsaa nu 40 Aar siden, og i den Anledning har Johs. Kjærbøl bedt mig om at skrive en Mindeartikel til Fagbladet.

For 40 Aar siden var Organisationerne set med Nutidens Øjne ikke meget værd. Men der var Grøde i Luften, som naar Foraaret bryder frem. I alle Fag sydede og gærede det. Vi, der allerede dengang var »skolede« Fagforeningsledere, mærkede, at vi havde Vinden paa

VALD. OLSEN

Født den 16. Maj 1862. — Forbundets Formand fra 20. August 1888 til Juli 1890. Konstitueret Formand fra 1. Oktober 1898 til 2. April 1899.

Ryggen. De »store« Arbejdskonflikter i Firserne var ikke gaaet sporløst hen over Hovedet paa Arbejderne. Vel var disse Konflikter endt med saakaldte »Nederlag« for Arbejderne, men de havde bidraget til at aabne Øjnene paa Arbejderklassen for dens Magtstilling i Samfundet og til at styrke Solidariteten. Skruebrækkeri var i den offentlige Mening bleven til en skamløs Gerning, og Kammeratskabsfølelsen udvikledes og gav gode Løfter for Fremtiden. — Vel var Mismodet fra den »tabte« Lockout i 1885 endnu ikke bortvejret, men det var tydeligt at mærke, at det havde fæstnet sig hos Smedene og Maskinarbejderne, at det var gennem Organisation, vi skulde forbedre vor Stilling, og kunde man blot finde en ny Form for Sammenslutningen, skulde det nok gaa fremad paany.

I andre Fag var man allerede begyndt paa den nye, udvidede Form for Fagsammenslutning, *Landsforbund,* og tilsyneladende med stort Held. — Hvorfor skulde vi, Smedene, ikke forsøge med det samme, maaske kunde vi derved komme ud af de Dødvande, vi var komne ind i efter Lockoutens Slutning. At der ogsaa ude i Landet var Stemning for Organisation, kunde vi se af de Smede-

og Maskinarbejder-Organisationer, der i de senere Aar var fremtryllede i forskellige Provinsbyer. Paa Helsingør-Foreningens Dannelse havde vi fra København ganske vist haft nogen Indflydelse, men Foreningerne i Aalborg, Aarhus og Randers var opstaaede uden Foranledning fra vor Side, og kunde der dannes Smede-Organisationer i disse Byer, maatte det ogsaa kunne lade sig gøre andre Steder.

Ved Delegeretmødet den 20. August 1888 viste der sig da ogsaa Enstemmighed for denne Opfattelse. At Forbundet skulde dannes, blev vi snart enige om. Det gik en, to, tre.

Heller ikke om Formaalet for det nye Forbunds Oprettelse viste der sig nogen Divergens, Herregud, det var jo saa lige til, Smedene skulde have forbedret deres Løn- og Arbejdsvilkaar, og det kunde vi kun opnaa ved Sammenslutning, altsaa, ind i Fagforeningen med alle Kollegerne først og fremmest. Saa skulde vi ellers nok fortælle d'Hrr. Arbejdsgivere, hvor David købte Øllet.

Men hvorledes skulde vi bære os ad med at faa vore Kolleger ind i Organisationen? Ja, dette Spørgsmaal optog Delegeretmødets meste Tid.

Naturligvis var alle enige om, at der skulde agiteres baade ved Møder, Mand og Mand imellem og ved skriftlig Paavirkning. Kort sagt, paa alle mulige Maader. Men det gjaldt om at finde nye Midler, dels til at samle Smedene i det nystiftede Forbund, dels til at *fastholde* dem, der en Gang var indmeldte. Og det var dette, der havde vist sig at være overordentlig svært hidtil.

Men af Delegeretmødets Diskussion fremtraadte lidt efter lidt den Fremgangsmaade, der herefter burde følges. Vi skulde søge at danne saa mange Afdelinger af Forbundet som muligt, og vi skulde udgive et Fagblad, der kunde være Bindeleddet mellem Forbundet og dets Medlemmer og mellem Afdelingerne indbyrdes. Et saadant Fagblad tillagde Delegeretmødet den største Betydning, hvad det da ogsaa har vist sig at have haft. Fagbladet skulde uddeles til alle Medlemmerne, og enhver, der havde noget paa Hjertet, skulde have Adgang til at fremsætte sine Meninger og Kritik heri. Det gjorde ikke noget, om vi derved kom lidt i Totterne paa hinanden engang imellem, sligt vilde kun vække Interessen for vore fælles Sager — og som sagt, det kom jo først og fremmest an paa at komme ud af de daværende Dødvande. Og i de første Par Aar, Fagbladet udkom, gik det da ogsaa ret livligt med Kritiken.

Jeg, der var Fagbladets første Redaktør og Forbunds-Formand, blev en Gang af en Randers-Kollega angrebet i den Grad, at jeg som Motto over mit Gensvar fandt Anledning til at citere Erik Bøghs bekendte Vers om, hvad en Redaktør maatte døje:

> Ved du en, der som en Struds
> alt kan sluge, alt fordøje,
> en, der selv i Søl og Smuds
> vove tør sin Trøje.
> En, der kan dyppes i Fjer og i Tjære,
> Galde og Sværte, ja hvad det skal være,
> og som derfor ej svigter Kulør
> — han er god som Redaktør.

Og saa tog jeg fat paa at forsvare mig, men jeg maa vel have gjort det lidt for kraftigt, thi den ærede Randers-Kollega kom aldrig igen, og det var i Grunden ikke Meningen, han maatte hellere end gerne have fortsat.

Men lidt efter lidt blev Fagbladet det, som det nu har været i de mange Aar, og som ogsaa var Meningen med det, et Organ til Oplysning om, hvad der sker indenfor Forbundet og blandt vore Fagfæller i andre Lande.

Det andet Middel, som Delegeretmødet i 1888 anbefalede som anvendeligt for at samle Smedene i Organisationen og fastholde dem, var Oprettelsen af en *Rejse- og Understøttelseskasse,* det som nu har udviklet sig til Arbejdsløshedskassen. Allerede den Gang havde den industrielle Udvikling begyndt at gøre Bekendtskab med sin tro Følgesvend, Arbejdsløsheden. Naturligvis langt fra, som vi nu kender den. Det var særligt de Unge, det gik ud over den Gang. I Provinserne og paa Landet udlærtes der en Mængde Lærlinge, som der slet ikke var Brug for derude, og saa maatte disse unge Mennesker paa Vandring til de større Byer, hvor de Tid efter anden fandt Beskæftigelse. Men de maatte »fægte«, det vil sige tigge, sig frem, fordi vi manglede de faglige Organisationer, der kunde tage sig af dem. Kunde man nu naa saa vidt at faa oprettet Afdelinger i alle Byer, saa de Unge, hvor de kom hen, havde et Tilholdssted, medens de søgte Arbejde, og derefter kunde faa Rejsepenge til den næste By, hvis de ikke fik Arbejde, saa de kunde blive fri for det forhadte Politiopsyn, som de rejsende Haandværkssvende den Gang var underkastet, kunde man komme saa vidt, at vi kunde tage vore unge, nylig udlærte Kolleger ved Haanden, hjælpe dem og støtte dem til de fik Beskæftigelse ved Faget, saa var Spillet vundet, thi saa maatte man ogsaa være i Stand til at fastholde dem i Organisationen, og det var dog Ungdommen, der bar Fremtiden i sig.

Og kunde man saa udvikle Rejse- og Understøttelseskassen saa vidt, at der kunde gives de gifte Medlemmer en mindre ugentlig Understøttelse i arbejdsløse Perioder, saa de kunde klare Grejerne til der blev »Tjans« paany, saa kunde vi have Haab om efterhaanden at samle Smedene og *beholde* dem i Organisationerne. Maaske kunde vi saa oven i Købet faa Haand i Hanke med Arbejds*anvisningen,* saa det blev Organisationerne, der bestemte, til hvilke Priser Arbejdsgiverne kunde erholde Arbejdskraften.

Ja, det var saadanne Tanker, der beskæftigede de 8 Delegerede den 20. August 1888, og vi skiltes efter at have givet hinanden Haanden paa at søge at virkeliggøre vore »Luftkasteller«.

Og nu er der altsaa gaaet 40 Aar siden da. De Frø, der blev lagt i Jorden den Gang, har spiret og baaret Frugt, nu har Smedene og Maskinarbejderne det Støttepunkt, som vi faa »Fantaster« kun drømte om i 1888, den mægtige Organisation, som kan gennemtvinge Arbejdernes Medbestemmelsesret over Arbejdsvilkaarene.

Til Lykke!

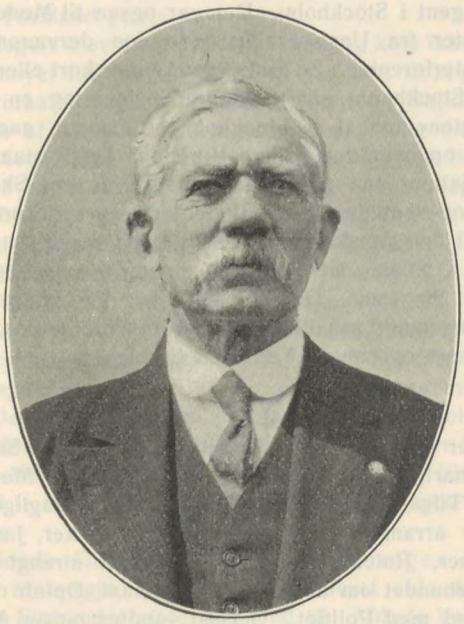
Vald. Olsen.

Fra Organisationens Ungdom.

Af *F. Hurup.*

Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening af 1873 blev som andre Fagforeninger haanet og hadet af Datidens reaktionære Presse og blev af Datidens selvgode Bedsteborgere betragtet som et uægte Barn af Tiden.

Arbejdsgiverne betragtede Fagforeningen som et Angreb paa Mesterens individuelle Ret til at bestemme

F. HURUP

Født den 18. November 1853. — Forbundets Formand fra Juli 1890 til 1. April 1892.

Arbejdstid og Timeløn, og Medlemmerne betragtedes som en Art misliebige Individer paa Værkstederne. Arbejderne selv savnede fuld Forstaaelse af Organisationens Nødvendighed, og de, som anerkendte Nytten, var betænkelige ved Udsigten til Afsked og Arbejdsløshed.

Den lange Arbejdstid, den lille Løn og den store Arbejdsløshed i 1877 og senere bidrog mere end noget andet til at stagnere Fagforeningens Virksomhed og Vækst.

Sluttelig var kun tre Medlemmer tilbage: Adam Petersen, Johannes Brock og Horsens-Petersen. Fagforeningens Kassebeholdning, et Par Hundrede Kroner, havde de anbragt i en af Københavns Sparebanker.

1882 begyndte Agitationen igen, og i Aarets Løb hvervedes 60—70 nye Medlemmer. I Aaret 1883 blev vedtaget nye Love, og Fagforeningen blev døbt om til Smede- og Maskinarbejdernes Forbund. For at komme i direkte Forbindelse med Arbejderne blev udsendt og omdelt paa Værkstederne et trykt Cirkulære, hvis væsentligste Argumenter var:

At Samarbejde og Organisation bragte højere Løn, og højere Løn bragte bedre Levebetingelser,

at Konkurrencen mellem Arbejderne indbyrdes holdt Arbejdslønnen nede paa et Minimum,

at Arbejdsgivernes Konkurrence tvang Priserne paa det færdige Arbejde ned til det mindst mulige, og dette igen virkede deprimerende paa Arbejdernes Løn, samt

at dette unaturlige Konkurrencesystem var ruinerende for begge Parter.

Cirkulæret sluttede med at indbyde alle Interesserede til et Møde i Rømersgades store Sal. Mødet var velbesøgt og en Succes — der indmeldtes den Aften 146 nye Medlemmer.

Den svage Side ved individuelle Overenskomster mellem en Arbejdsgiver og Forbundet var, at enkelte Overenskomster blev brudt faa Dage efter, de var indgaaede. Følgelig var Maalet at opnaa kollektive Overenskomster. Af den Aarsag blev Mestrene indbudt til et Møde, som afholdtes i et af Byens Selskabslokaler. Der mødte omkring et halvt Hundrede Mestre, og Stemningen var sympatetisk nok. En af Følgerne var, at der i Beslagsmedefaget blev indgaaet en Overenskomst, der satte Svendenes Minimalløn til 30 Øre pr. Time. Der blev ogsaa indgaaet en Del spredte Overenskomster, deriblandt med nogle enkelte Maskinværksteder.

Svendenes Lønbevægelse rejste ganske naturlig Spørgsmaalet om Organisation blandt Arbejdsgiverne, og et af Resultaterne var Dannelse af Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien.

Uheldigvis betød det hverken Samarbejde eller Underhandling med Forbundet, tværtimod, det betød Kamp om Arbejdernes Organisationsret.

I Juni Maaned 1885 rejstes et Lønkrav paa en Maskinfabrik, som beskæftigede omkring 70 Mand. Fordringerne var meget spagfærdige, 27 Øre i Timen som Minimalløn og en garanteret Priskurant for alt Akkordarbejde.

Denne Sag blev gjort til et Prøvenummer. Fabrikantforeningens Formand mødte paa Fabrikken, og Smede og Maskinarbejderne blev kaldt sammen. Efter en kort Forklaring blev spurgt, om de vilde frafalde Lønkravet og blive paa Fabrikken. Kun fire Mand var villige.

Det næste Skridt var, at 24 Fabrikker meddelte deres Arbejdere, at fra 14. Juli at regne vilde Arbejdere, der tilhørte Smede- og Maskinarbejdernes Forbund, blive udelukkede fra Fabrikkerne. Der blev sandsynligvis regnet med, at Udsigten til Arbejdsløshed vilde tvinge Arbejderne til at opgive baade Lønfordringer og Foreningsret.

Der findes dog ikke noget mere irriterende, selv for passive Naturer, end Forbud.

Ved et stuvende fuldt Møde i Rømersgades store Sal vedtoges enstemmigt at bibeholde de opstillede Fordringer, ogsaa overfor alle 24 Fabrikker. Resultatet var, at den 14. Juli stod alle 24 Maskinværksteder tomme.

1885 var det første provisoriske Regeringsaar. Den politiske Spænding var høj. Der var politiske Forbud overalt i Luften med Hensyn til at tale, skrive og tilhøre. De politiske Forbud ramte Liberale, Venstre, Socialdemokrater, Højskoler, kort sagt alt og alle, der var i Opposition til Provisoriet. Det delte Danmark i to store Klasser, hvoraf Frisindets var den største, og den allie-

rede sig med Forbundet i at bekæmpe Forbudet mod Smede og Maskinarbejdernes Foreningsret.

Da enhver Kamp koster Penge, og da Forbundets Kasse kun raadede over nogle faa Tusinde Kroner, og da der i hvert Fald for en Tid maatte regnes med en ugentlig Understøttelse af 15—16,000 Kr., saa organiseredes Indsamling af frivillige Bidrag baade i Danmark og i Udlandet. Kampen varede 18 Uger og kostede 224,000 Kr. Det kan synes en Bagatel i vor Tid — men i 1885 var det store Penge. Ingen af de stridende Parter høstede nogen økonomisk Fordel, kun Foreningsretten blev anerkendt.

Det var ikke den Gang som nu, at et Fællesudvalg ordnede Sagen, medens Publikum spændt ventede paa Resultatet. Der var ingen Fællesudvalg.

Fabrikanterne tænkte ikke paa at lade Fabrikkerne ligge stille, de søgte Arbejdskraft baade i Indlandet og i Udlandet, specielt i Sverige og Tyskland, saa det første Skridt, Forbundet foretog, var at forhindre Tilgang fra disse to Lande. Jeg, der den Gang var Forbundets Formand, blev sendt til Stockholm for derfra at vinde Allierede for vor Sag. Den eneste Forbindelse, vi paa den Tid havde i Sverige, var Malmøs Arbejdere, saa efter et Møde med dem skulde jeg den paafølgende Nat fortsætte med Hurtigtog til Stockholm.

I Malmø faldt bl. a. Talen paa, om Stockholmerne forstod Dansk nok til at følge mit indledende Foredrag ved et offentligt Arbejdermøde. En af de Tilstedeværende bemærkede: »Du kan faa Sørensen til at oversætte Foredraget. Sørensen rejste til Stockholm i Forgaars, og jeg har hans Adresse.«

Jeg var godt kendt med Sørensen, han var Stockholmer, intelligent og veltalende. Ideen var udmærket, og jeg fik Adressen. Jeg rejste fra Malmø ved Midnatstid og var i Stockholm den paafølgende Dag.

Jeg fandt Gaden og Husnumret efter Adressen — men det var en Brandstation, og ingen dér kendte Sørensen. Lidt skuffet vendte jeg samme Vej tilbage. Efter et Par Minutters Gang mødte jeg Sørensen paa Gaden. Sørensen var just arriveret til Stockholm pr. Dampskib. Sørejsen havde varet et Par Døgn, og det var Aarsagen til, at jeg kom først.

Vi besluttede at opsøge Hjalmar Branting, der da var Redaktør af Bladet »Tiden«. Branting var meget elskværdig og ydede uden Betænkning straks Assistance til, at jeg kunde blive kendt med enkelte af Stockholms Fagforeningsledere, fik Arbejderforeningens Lokale overladt til Mødet, og Mødet averteret og omtalt ogsaa i andre stockholmske Blade.

Nu var der blot Sproget tilbage. Vi blev da enige om, at jeg skrev alle Hovedpunkterne ned paa Dansk, der saa blev oversat paa Svensk og trykt i saa mange Eksemplarer, at hver Deltager i Mødet ved Indgangen fik et og i Ventetiden (til Mødet blev aabnet) kunde læse Beretningen igennem. »Tiden« kunde bruge den som Referat, og de øvrige Stockholmsblade hver faa et Eksemplar til deres Referater. Saaledes blev Talen refereret, før den blev holdt.

Der var fuldt Hus til Mødet. Sørensen slap, efter Forsamlingens Ønske, fri for Oversættelsen, men anbefalede kraftigt at støtte de danske Arbejdere. Det samme gjorde en Række andre Talere og sluttelig vedtoges at optage en Kollekt ved Mødet som Indledning til fortsat Støtte. Den første Skærv var paa 20 Kr. og ydet af en tilstedeværende svensk Rigsdagsmand. Rejseudgifterne havde for mig været 90 Kr., og da Mødets Resultat var opgjort, overrakte Branting mig 120 Kr. som Netto-Udbytte. Saa vidt jeg erindrer, kom der fra Stockholm ca. 12,000 Kr. i den Periode, Kampen varede.

Ved Mødet traf jeg den danske Smed Richter, der i sin Tid dannede Grovsmedeforeningen af 1873 som Modvægt mod Fagforeningen. Richter havde en Stilling som Agent i Stockholm. Der var ogsaa til Mødet nogle Studenter fra Upsala, tilhørende den derværende frie Studenterforening. En Midsommernat er kort eller rettere lys i Stockholm, saa Studenterne foreslog en Tur til »Udsigten« for at se Stockholm og Omegn, naar Solen tittede op over den østlige Horisont. Udsigtstaarnet var ikke aabent saa tidligt, saa vi satte os paa Skræntens Græs og ventede. En af Studenterne spurgte om Melodien til den danske Nationalsang. Jeg troede, han mente »Kong Kristian«, men nej, han mente den danske Oppositions Slagsang. Den Melodi var den internationale »Oh Susanne«, saa lidt efter laa Studenterne paa Ryggen i Græsset og sang: »Ned med Estrup«.

* * *

Der var i København omkring 1200 ledige Smede og Maskinarbejdere paa Grund af Lockouten. Men for at holde Tilgangen borte, blev der ved de daglige Kl. 10 Møder arrangeret Skiftevagt ved Fabrikker, Jærnbane-Stationer, Ruteskibe o. s. v. Der var strengt Paalæg fra Forbundet om at undgaa Slagsmaal, Opløb og Sammenstød med Politiet. Derved vandtes ogsaa Allierede blandt Søfolk og Jærnbanemænd. Der var aftalte Signaler med Vagten, t. Eks. tre oprakte Fingre, naar et Skib lagde til, betød tre »Arbejdsvillige« var med. De var som Regel let at kende og blev paa en nærliggende Beværtning trakteret med et Maaltid Mad, en Cigar og — en Returbillet.

En Tid blev forsøgt Import over Helsingborg—Helsingør, men Resultatet var ikke stort bedre. Der var Tilgang til Fabrikkerne, men der var ogsaa Afgang, og det opvejede omtrent hinanden. Politiet, selv om det var til Stede, holdt sig neutralt. For at undgaa Vagtens Paavirkning ved Fabriksportene oprettede enkelte en Art Hotel (Spise- og Logihus) paa Fabrikken, hvor de »Arbejdsvillige« sov, spiste, drak og morede sig efter Behag, men da Drikken sjælden var det bare Vand, vaagnede af og til Bersærkeraanden, saa den Forretning blev ogsaa i Længden uholdbar og bidrog sit til at bringe det magre Forlig.

* * *

Fabrikantforeningens Formand, Th. Hüttemeyer, hørte ikke til de daarligste Betalere. Han hørte til den gamle Skole, tænkte og talte som den, og var absolut utilgængelig for Forhandling eller Forlig.

Blandt Datidens Forretningsfolk i andre Brancher var der selvfølgelig Ønske om Stridens Afslutning, og

der blev gjort adskillige Forsøg paa Mægling. Blandt disse skal jeg referere en enkelt.

En Morgen kom en ældre, hvidhaaret Gentleman, Redaktør Riegels (»Landbovennen«), og anmodede mig om at gaa med til Hüttemeyer for et Mæglingsforsøg. Jeg var straks villig, men ytrede Tvivl om, at han vilde faa Glæde af Besøget.

Vi traf Hüttemeyer ene paa Kontoret i Nansensgade. Jeg præsenterede de to Herrer for hinanden, og Riegels begyndte diplomatisk paa sit Ærinde. Han kom ikke langt, før Hüttemeyer afbrød ham med:

»Det skal De ikke stikke Næsen i — det har De ingen Forstand paa!«

Riegels blev stum af Forbavselse og kom ikke videre. Hüttemeyer lod ikke Lejligheden gaa tabt til at give mig en Overhaling ogsaa, deriblandt hans og Datidens Opfattelse af Arbejder-Spørgsmaalet: »De taler om Retten til at leve, men vi skal konkurrere og kan ikke tage Hensyn til, hvad det koster at leve« — — »Hjerteløst, siger De! Det kommer ikke an paa Følelser, det kommer an paa Penge (slog sig paa Lommen). Her er Pengene, I har ingen, derfor vinder vi, og I taber.« Han fik Svar paa Tiltale, men Hüttemeyer gled saa over til Personligheder — fik en afkølende Paamindelse, gjorde en Undskyldning, og Mæglingen var forbi. Da vi kom udenfor, sagde Riegels: »Det var da en uforskammet Karl, men De havde Krammet paa ham.« Om Riegels mente »raat for usødet«, ved jeg ikke, men lidt efter fortsatte han: »Nu skal vi ha' en god Frokost.« Det fik vi, den var til 1 Krone pr. Kuvert, og det var en god Frokost i 1885.

Afdøde Gehejmeetatsraad C. F. Tietgen forsøgte ogsaa at mægle. Men han vilde først vide, hvad jeg troede, Forbundet vilde gaa med til. Afdøde Vekselerer Laurids Bing anmodede mig om at møde Tietgen i hans Kontor paa Børsen paa en nærmere bestemt Dag og Tid. Jeg skulde til Dørvogteren levere Bings Visitkort, saa Tietgen vidste, hvem Gæsten var (det var for at undgaa Avisreportage). Tietgen forklarede kort Hensigten og viste mig en Kladde af Henstillingen til Fabrikanterne, der i Korthed gik ud paa, at Striden skulde ophøre, Arbejdet genoptages, Fordringerne optages til Forhandling eller eventuelt henvises til Voldgift. Jeg ansaa det for givet, at Forbundet vilde tiltræde Forslaget. Dets videre Skæbne kender jeg ikke, kun ved jeg, at Fabrikantforeningen ikke akcepterede det, formodentlig fordi det anerkendte Forhandling og Foreningsret. Samtalen med Tietgen gled ind paa andre Omraader, og han fortalte, at han skulde hjem og arbejde paa et Toldlovforslag. Lidt efter bemærkede han: »De skulde ikke befatte Dem med Politik,« hvortil jeg bemærkede, at Toldlovforslag ogsaa var Politik. »Nej!« svarede Tietgen, »det er Forretning.« »Vel,« mente jeg, »saa kan Arbejderne ogsaa kalde Lønforbedringer Forretning.«

* * *

De Arbejdsvillige i 1885 var særlig beskyttede af Domstolene. En Smed traf en af Hüttemeyers Arbejdsvillige paa Gaden, greb ham i Ærmet og sagde: »Du skal lade være at arbejde, din Skruebrækker!« Der var ingen Slagsmaal eller Vold — men Smeden blev dømt til 30 Dages Fængsel. Smedens Hustru kom op til mig og bad mig om at skrive en Ansøgning om Benaadning til Kronprins Frederik (Frederik VIII). Jeg skrev Ansøgningen, som Hustruen afleverede ved en Audiens hos Kronprinsen, der dog beklagede, at han ingen Myndighed havde over Domstolene, men han gav Smedens Hustru 50 Kr. i Stedet for.

* * *

Til Slutning blot et Par Smaatræk om Ministrenes Stilling til Arbejderne, med den Forudbemærkning, at Ministrene ikke altid vidste, hvad underordnede Bestillingsmænd tiltog sig af Myndighed.

Der var paa Centralbaneværkstedet i Aarhus opslaaet et Reglement for Arbejdere, der indeholdt en Del meget meningsløse Bestemmelser. Fra Aarhus blev sendt mig nogle Eksemplarer af Reglementet med Anmodning om at klage til Indenrigsministeriet, hvorunder Statsbanerne den Gang sorterede.

Efter at have gaaet Reglementet igennem og noteret alle de Punkter, hvorover der blev klaget, og udarbejdet Motiveringer til hvert enkelt Punkt, begav jeg mig paa Vej til Indenrigsministeriet, som var installeret i den »Røde Bygning« lige overfor Børsen. Værelset, jeg kom ind i, var stort. Der stod et langt Bord. Ved Enden af Bordet sad en Mand. Paa Bordet laa en stor Stabel Breve, og ved Siden af Manden stod en stor Papirkurv. Da han hørte, hvad jeg vilde, bød han mig sidde ned. »Hans Ekscellence kommer snart,« forsikrede han.

Manden fortsatte sit Arbejde, aabnede et Brev, kiggede paa Indholdet og smed det i Papirkurven. De fleste gik samme Vej. Resten blev lagt tilside for Ministerens personlige Overvejelse. Lidt efter gik Døren op til Værelset bagved. Manden tog Brevene og gik derind. Straks efter meddelte han, at Ministeren ventede mig.

Greve Scheel var Indenrigsminister og Folketingsmand fra Roskilde. Han var en lille velnæret Mand med et forekommende Væsen. »Hvad vil De, De maa skynde Dem, jeg skal være i Tinget om fem Minutter,« og han tog en Blyant for at notere. Jeg trak mine Reglementer op af Lommen og svarede: »Her er et blankt Reglement, her er et understreget for de Punkter, der klages over, og her er et, der henviser til de nummererede Motiveringer, som her vedlægges.« »Jeg maa sige, De har Sagerne i Orden,« bemærkede Ministeren og satte sig ned. De fem Minutter blev til en lille Time. Kun i eet Spørgsmaal sporedes der lidt Tvivl efter at have gaaet det igennem: »Tror De ikke, det er nødvendigt at have strenge Regler overfor Arbejderne?« »Absolut ikke, strenge Regler skaber Misfornøjelse og Uro, fornuftige Regler skaber Tillid og Samarbejde — og de behøver heller ikke at slaas op.« »Maaske De har Ret,« svarede Ministeren, »Sagen skal blive undersøgt.«

Jeg erindrer ikke, hvad der blev af Reglementet — jeg hørte dog ingen Klager senere, saa kan hænde de paaklagede Punkter blev ændrede eller Reglementet taget ned.

Et andet Besøg var hos Marineminister Ravn. Aarsagen var: Ved Indgangen fra Kristianshavnssiden til

Holmen blev om Morgenen antaget Dagsarbejdere, naar der var Brug for dem, og Formanden, der besørgede det, spurgte de Arbejdssøgende, om de var Medlemmer af Smede- og Maskinarbejdernes Forbund, og hvis de svarede ja, blev de ikke antaget.

Marineminister Ravn var en Sømandstype, der af og til bedyrede sine Ord med en lille Ed.

Da han saa mig, udbrød han: »Saa det er Hurup, De ser s'gu ikke samfundsfarlig ud.«

Da jeg havde forklaret ham Formandens Spørgsmaal, siger Ravn: »Naa — gør han det? Ja, det skal der nok blive sat en Stopper for.«

»Saa har vi altsaa Ministerens Ord for, at Forbundets Medlemmer kan faa Arbejde paa Holmen i Lighed med alle andre?«

»Nej!« svarede Ravn, »det har jeg ikke sagt. Jeg har blot sagt, der bliver sat en Stopper for Spørgsmaalene, det er alt. Tænk Dem, om vi fik en Krig, og vi havde Torpedoværkstedet fyldt med Socialister, saa stod vi s'gu kønt i det.«

Marineministeren begyndte saa at forklare, hvad Socialisme var, men afbrød sig selv i Forklaringen med: »Jeg kan se paa Dem, at De tror mig ikke!« Saa trykkede vi hinandens Haand venskabeligt, og Audiensen var forbi.

Der var dog en Hemmelighed ved Torpedoværkstedet, som jeg ikke betroede Ministeren.

Niels Jakobsen, Gl. Kongevej 6, 1., var den Gang en ung Mand og arbejdede paa Torpedoværkstedet. Naar der var Brug for en Mand, spurgte Værkføreren Jakobsen, om han kendte en Mand, der passede for Pladsen, og Jakobsen skaffede beredvilligt den ønskede Mand fra Smede- og Maskinarbejdernes Forbund.

Faktum var, at Torpedoværkstedet var et af de Værksteder, hvor Forbundet den Gang var bedst repræsenteret.

Krigen kom heldigvis ikke. Men hvis Marineminister Ravns Frygt var blevet begrundet, saa havde Niels Jakobsen utvivlsomt haft Æren af at være en af de Medvirkende til, at Krigen kørte istaa.

* * *

Den lille Svækling, Fagforeningen fra 1873, blev til en Kæmpe og til noget stort i det lille Danmark. Traditionen tro bringes Kæmperne en Hyldest, naar de jubilerer.

H. P. Hansen fortæller.

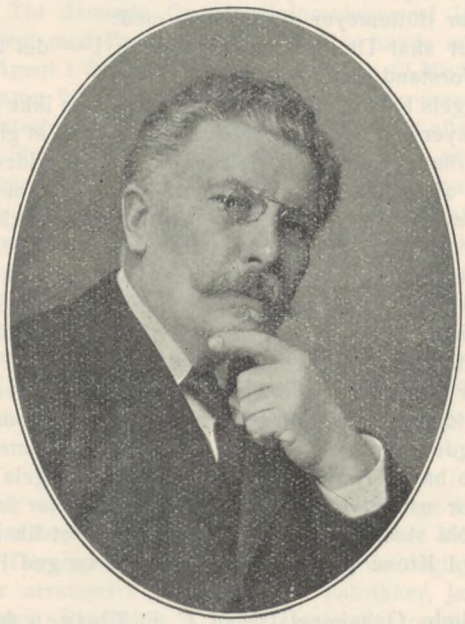
I Anledning af, at vort Forbund i August i Aar er 40 Aar gammelt, bad Kjærbøl mig til Fagbladet skrive:

»— lidt Historie om Forbundets Opstaaen og dets Virksomhed i de forløbne Aar, hvad ikke mindst vore unge Medlemmer sikkert vil have godt af at fordybe sig i.«

Det sidste er jeg enig med ham i; det første er en umulig Opgave *nu.*

Forbundets Historie (Opstaaen og Virksomhed) i Tiden indtil 1913 er nemlig skrevet af vor afdøde Ven, J. A. Hansen, i 25 Aars Jubilæumsskriftet efter en saa gennemført systematisk Metode og saa udtømmende, at en Eftergørelse eller et Supplement simpelthen er umuligt.

Skulde jeg nu til at skrive Realhistorie om vort Forbund, blev det kun til lidt Klimpren paa Strengene, Melodi blev der nok ikke i den Musik, men jeg skal forsøge, om jeg kan huske et eller andet, hidtil utrykt,

H. P. HANSEN

Født den 24. Juni 1864. — Forbundets Formand fra 1. April 1892 til 1. Oktober 1898.

lille Træk fra vort Forbunds første Tid, da vi, der nu snart er gamle, var unge.

Det første, som da paatrænger sig mig, er dette:

Du store Gud, hvor var vi fattige, men — hvor var vi glade i Arbejdet, og hvor var vi forhaabningsfulde! Altsaa: vi, der var unge, for de gamle, det var dem, der *direkte* havde været med i Ildlinien i 1885, de havde allerede faaet deres Knæk; de var at ligne ved 30-aarige Mænd, som allerede havde haft det første Anfald af den uhyggelige Syge, Tyskerne i de Aartier betegnede ved »Der Proletar-Kranckheit«.

Da Kjærbøl bad mig skrive »lidt Historie«, gik det, næsten pludseligt, op for mig, hvor langt min lille Gerning i vort Forbunds Historie egentlig ligger tilbage i Tiden. Det var den 1. April 36½ Aar siden, jeg valgtes til Formand, og bliver den 1. Oktober 30 Aar siden, jeg gik af som saadan; altsaa var de af vore nuværende Medlemmer, som er 44—45 Aar, ikke endnu den Gang komne i Lære, og vi skal helt op omkring de 50-aarige, for at nogen af dem kan huske, at der engang har været »en lille Djævel« i Spidsen for vor stolte Organisation. Ved at gøre mig dette klart, kan jeg bedre forstaa, at jeg nu i halve Timer ukendt kan gaa og staa imellem de arbejdsløse Kammerater paa Pladsen i Vestersøgade.

Jeg har nogle Gange *der* foretaget det Eksperiment at være »død Mand« imellem mine Forbundsfæller og har mærket, at jeg kan gaa bort uden at blive savnet. Det føles herligt at være kommen saa vidt, for der var en Gang, hvor jeg troede, om ikke just at Jorden vilde slaa Revne og Himlen falde ned, saa dog, at Smedeforbundet ikke godt kunde bestaa uden mig. Og det var ikke rart.

Og dog »— mer skønt at høre en Streng, som brister, end aldrig Buen at spænde«.

Jeg skrev ovenfor: Hvor *var* vi fattige!

Vi, det var baade Arbejderne og Forbundet.

Da jeg valgtes til Formand, arbejdede jeg paa Statsbaneværkstedet i København for 14 Kr. 20 Øre om Ugen. Og nu skal I unge Kammerater høre, hvorledes en saadan Ugeløn da forvaltedes: Husholdningspenge (til 2 Voksne og 1 Barn) 7 Kr., Husleje (af en 1 Værelses Lejlighed) 3 Kr., Møbelgæld 3 Kr., Øl paa Værkstedet 1 Kr., Fagforening, Sygekasse, Bladhold, Brændsel, Belysning, Klæder og Renlighed 20 (tyve) Øre ugentlig.

Var det umuligt?

Det synes saa!

Men det gik!

Og saadan levede den Gang i Tusindvis af Arbejdere, som med brændende Begejstring og heroiske Ofre bar *den* Sag frem, der nu er Verdens Løftestang!

I unge, som nu og da lader Jeres Fortvivlelse over Samfundsforholdene faa Afløb i Kritik af vort Forbund, I skulde vel ikke trænge til — for at komme paa bedre Tanker — at leve vore Vilkaar fra de Tider om igen?

Og vort Forbund — ja, det var lige saa fattigt.

Da jeg den 1. April 1892 overtog Nøglerne til Kassen — det var nær, at der kun var Kassen og Nøglerne —, da vor nu gamle Hurup, træt og mismodig næsten til Døden, gik sin Vej, var Forbundets hele Formue 286 Kr. 90 Øre, og dette Beløb var Rejse- og Understøttelseskassens, i Forbundets Kasse var Bunden fejet, men — den 4. April viste der sig en lille Lysning, thi da indbetalte Svendborg Afdeling Kontingent for Marts med 2 Kr. 88 Øre og Klejnsmedeforeningen Bidrag til Strejken i Hillerød med 8 Kr. 70 Øre. Og vi havde 14 strejkende Medlemmer i Hillerød, som ikke havde faaet Understøttelse i 3 Uger. De 2 Kr. 88 Øre + de 8 Kr. 70 Øre var at ligne ved Bibelens 5 Brød og 2 smaa Fisk, og med dem bespiste vi — ikke 5000, men dog — 14 Mand. I Bibelen hedder det, at »alle bleve mættede«, det samme tør jeg nu ikke tro om de 14 Kammerater i Hillerød, men hvis nogen af disse lever endnu, kan de jo fortælle, *hvor* mætte de blev.

Endnu et lille »kosteligt« Minde.

I August 1892 afholdtes i Malmø den 4. skandinaviske Fagforeningskongres. Hurup og jeg repræsenterede de danske Smede. Diæterne har nok været smaa — og jeg var tilmed næsten for subsistensløs at regne, »smidt ud« fra Statsbaneværkstedet i Juli Maaned, og »grint ud«, naar jeg derefter søgte Arbejde paa Københavns Grovsmedeværksteder —, i hvert Fald var Cigarerne i Malmø afskyeligt dyre, og lidt Mad skulde vi jo da ogsaa have et Par Gange om Dagen. Den første Dag spiste Hurup og jeg sammen med de andre Delegerede paa et pænt Sted, men forstod hurtigt, at der slog vore Penge ikke til. Vi søgte da og fandt et Spisehus, hvor Middagen kostede 35 Øre. Jeg erindrer ikke, hvordan Maden var, men derimod ganske tydeligt, at Kniv og Gaffel var lænket til Bordet. Det vil more vor gamle Kammerat Hurup at blive mindet herom, naar han læser dette.

Jeg benytter Lejligheden — der er sagt mig, at ogsaa han skriver en Artikel til dette Nummer af Fagbladet — til at sende ham en hjertelig Hilsen.

Jeg beder ogsaa de gamle, der endnu er tilbage fra Forbundets fattige Barndom, modtage et kammeratligt Haandtryk fra

Nummer femten.

I Erindring om J. A. Hansen.

Gennem mere end 27 Aar eller $^2/_3$ af den Tid, i hvilken Forbundet har bestaaet, var J. A. Hansen dets Formand og vilde den Dag i Dag have staaet i Spidsen

J. A. HANSEN

Født den 8. Oktober 1867. — Forbundets Formand fra 2. April 1899 til 8. Juli 1926.

for vor Organisation, hvis ikke Døden havde afbrudt hans Virksomhed. Det er ofte saaledes, at naar en Mand, der har været fremme i første Række, afgaar ved Døden, og hans Nekrolog skal skrives, bevirker Følelsen af det øjeblikkelige Tab overdrevne Sympatitilkendegivelser fra dem, som Vedkommende arbejdede sammen med, eller hvis Interesser han varetog, men efterhaanden som Tiden gaar, blegner Mindet, hvis ikke noget værre sker: at man ligefrem senere underkender Vedkommendes Betydning, i saa Henseende har Historien adskillige Tilfælde at opvise. Ganske vist er det kun 2 Aar siden,

J. A. Hansen døde, og Tidsrummet er vel derfor for kort til, at en Omvurdering af hans Arbejde allerede skulde have fundet Sted, men vi er for en Gangs Skyld sikre paa, at en saadan Omvurdering heller aldrig kommer, og snarere er det jo saadan, at efterhaanden som Tiden gaar, erkendes det i stedse stigende Grad, at J. A. Hansen særlig har gjort sig fortjent til det smukke Eftermæle, som blev ham til Del fra de danske Smede og Maskinarbejderes, fra Arbejderbevægelsens, fra Samfundets, ja, endog fra international Side i stor Udstrækning. Vi kan derfor ved denne Lejlighed med Tryghed gentage, hvad der blev udtalt paa Forbundets ekstraordinære Kongres den 14. August 1926, i den sikre Overbevisning, at disse Udtalelser fortsat vil være fuldkommen rigtige, hvor lang Tid der end gaar, naar J. A. Hansens Liv og Virksomhed skal bedømmes:

Med J A. Hansen er i Virkeligheden et Afsnit af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Historie afsluttet, det Afsnit, der begynder med Marts-Overenskomsten af 1900, den første kollektive Overenskomst, som i Virkeligheden betød Indførelsen af helt nye Principper, grundet paa Forhandling og Aftaler med vore Modstandere, Arbejdsgiverne. Megen Modstand og megen Kritik mødte J. A. Hansen ikke alene fra udenforstaaende Organisationer, men ogsaa fra egne Fagfæller, og kun en Personlighed som han, der ejede en usvigelig Tro paa sine Ideers Rigtighed, havde været i Stand til at gennemføre det, der efterhaanden viste sig at være det rigtige, som Tid efter anden efterfulgtes af de øvrige Organisationer, og som bragte de danske Smede og Maskinarbejdere vidt i Retning af relativt gode Løn- og Arbejdsforhold, hvilende paa den Værkstedsparlamentarisme, som Tillidsmandsinstitutionen repræsenterer, og som J. A. Hansen nu kæmpede for at udvide og konsolidere, saaledes at der skabtes Mulighed for en Aflastning af det meget Sprængstof, som ikke mindst i de senere Aar Gang paa Gang hober sig op mellem Arbejdere og Arbejdsgivere.

Samtidig med, at J. A. Hansen saaledes igennem Tiderne var Foregangsmanden, der stadig søgte og banede nye Veje, ad hvilke Arbejderbevægelsen fortsat kunde marchere frem, erhvervede han sig en Autoritet, som bidrog til at skabe Anseelse om vor Organisation, saaledes at Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund i Offentlighedens Øjne vel mere end nogen anden Organisation opnaaede en ikke ringe Autoritet. Det var under disse Forhold kun naturligt, at man ogsaa fra andre Grene af Arbejderbevægelsen, den politiske saavel som den kooperative, havde Bud efter J. A. Hansens store Arbejdskraft og hans efterhaanden erhvervede Indsigt i næsten alle de af Arbejderbevægelsen skabte Organer som ogsaa med Hensyn til de offentlige Samfundsfunktioner. Det var en Kendsgerning, at han ikke blot sad til Parade i de mange Forsamlinger, paa Møder og i Kommissioner, men at han overalt søgte paa sin grundige Maade at sætte sig ind i de foreliggende Problemer, og ofte var det saaledes, at hvor andre manglede Tro paa Sagens Nytte eller nærmest var lunkne overfor de Spørgsmaal, som J. A. Hansen fandt det nødvendigt at faa løst til Gavn for Arbejderklassen, der tog han paa sin kendte haandfaste Maade fat, overvandt alle Betænkeligheder og tvang de andre til at være med.

Det er ogsaa blevet fremhævet stærkt, at J. A. Hansen internationalt havde erhvervet sig en for en Repræsentant fra et lille Land som vort sjælden Position, og Undertegnede, der i 1924 sammen med ham deltog i den internationale Metalarbejderkongres i Wien saavel som i de østrigske Metalarbejderes Kongres og senere har haft Lejlighed til at mødes med Metalarbejderrepræsentanter i Udlandet, kan bevidne, at de største Landes Organisationsledere nærede en dyb Agtelse for J. A. Hansen, en Agtelse, som bl. a. kom til Orde paa Tysk Metalarbejderforbunds sidste Kongres i Bremen, hvor de tyske Metalarbejderes Førstemand, Robert Dissmann, i meget smukke og anerkendende Ord mindedes det Tab, som den internationale Metalarbejderbevægelse ogsaa havde lidt ved J. A. Hansens alt for tidlige Bortgang.

For mange stod J. A. Hansen sikkert som en noget overlegen og kølig Person, men for dem, der lærte ham at kende, var han et varmhjertet Menneske i Besiddelse af en ægte og dyb Kammeratskabsfølelse. Ærede Kongresdelegerede, der deltog i den sidste Kongres, erfarede jo J. A. Hansens kammeratlige Sindelag overfor sine gamle Arbejdskammerater i Skibssmedeforeningen til Trods for det Brud, der skete i 1918.

Man har sagt, at J. A. Hansen var moderat og konservativ, og hvis man dermed vil gøre gældende, at han ikke indlod sig paa Eksperimenter, og at han fastholdt de en Gang prøvede Metoder, indtil han var overbevist om, at andre kunde være mere nyttige for den Organisation, hvis Ve og Vel tidligt og silde laa ham paa Hjertet, saa er Betegnelsen rigtig, men han forbandt hermed en dyb kammeratlig Tankegang, der ikke mindst i Forholdet til Arbejdsgiverne kunde give sig saadanne Udslag, at de i Forbindelse med hans rolige overlegne Forhandlingsmaade kunde virke næsten overvældende.

J. A. Hansen var dertil Optimisten, der troede paa Arbejderbevægelsens fortsatte Fremgang, og naar der fra Modstanderhold fremførtes Teorier om, at Arbejderbevægelsen var ved at kulminere, saa afviste han saadanne Teorier paa den hvasse Maade, der var ham egen. Han udtalte ofte, naar han ikke i første Omgang var i Stand til at gennemføre, hvad han ønskede, at »den sunde Fornuft sejrer dog altid til sidst«. Han var en frygtløs Mand, og det var ikke altid behageligt for dem, der søgte at spænde Ben for de Fremgangsmaader, som han nu engang ansaa for de rette.

Saa længe Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund bestaar, vil J. A. Hansens lange Liv og Virke blive erindret med Anerkendelse, og naar den danske Fagbevægelses Historie fra Aarhundredskiftet skal skrives, vil J. A. Hansen komme til at staa som en af de bedste og stærkest personlighedsprægede Mænd, der gjorde en dyb Indsats for den danske fagorganiserede Arbejder i Almindelighed og for de danske Smede og Maskinarbejdere i Særdeleshed.

Johs. Kjærbøl.

Smedene — og os andre.

Der er vel ingen, der med »Smedene« forstaar andet end Jubilarerne, og hvad disse og deres indre Foreningsliv angaar, faar man sikkert tilstrækkelig Underretning gennem en anden Artikel i nærværende Blad.

»Os andre« er naturligvis dem, der populært kaldes »Kartelfæller«.

Nogen større Opgave end at sige til Lykke til Jubilarerne har Undertegnede egentlig ikke, og Artiklen

ARNOLD NIELSEN

Formand for Dansk Former- og Støberiarbejderforbund. Centralorganisationens Sekretær.

kunde derfor paa en Maade godt slutte her med et Punktum.

40 Aar er imidlertid en Post, et Tidsrum, i hvilket der sker en Del, og noget kommer frem i Erindringen, naar man begynder at tænke tilbage.

Da jeg havde opnaaet at blive en 13 Aars Knægt, vidste jeg nok nogenlunde, hvad en Smed var for en, men nogen særlig Anledning til at lægge Mærke til ham, havde jeg dog ikke.

Aaret 1885 indløb imidlertid og dermed ogsaa »Smedeskruen« i København, og saa gjorde Smedene sig bemærket paa forskellig ufordelagtig Maade. Først fandt disse ufornuftige Mennesker paa at ville have 27 Øre i Timen. De maa jo have troet, at Jærnfabrikanterne sad begravet i Guld, og de fik jo heller ikke denne svimlende Løn lige med det samme.

Nu er det ikke Meningen, at jeg vil være Historieskriver. Det er kun nogle Strøtanker, der kommer over mig, og som jeg drysser ud.

I 1885 var Smith & Mygind i København ikke Aktieselskab, og det laa heller ikke fornemt tilbagetrukket fra Hovedgaden (Nørrebrogade), som det nu gør. Nej — Maskinværkstedet var en gammel Rejsestald, der naaede omtrent helt ud til Rendestenen, i alle Tilfælde med den ene Ende af Bygningen, thi den holdt ikke engang Flugt med Gaderetningen. Der har vel en Gang været en Kro dér, og jeg tænker paa den Tid, da det var en Rejse ud paa Landet, naar man skulde til Assistens Kirkegaard, der som bekendt ligger paa den anden Side af Gaden.

I 1885 var Skruebrækkere ikke saadanne sjældne Individer som nu om Dage, og Smith & Mygind havde forstaaet at skaffe sig en Del af den Slags.

Selvfølgelig var der evig Halløj ved Fyraftenstid, naar Hr. Politiassistent Rantzaus knippelbevæbnede Svende skulde følge disse Samfundsstøtter hjem. Saa mødte de Strejkende op, og det var ikke dem alle, der fik Lov til at gaa lige hjem. En Del af dem kom til at lægge Vejen om ad Fælledvejens Politistation.

Hvem kan fortænke en 13 Aars Dreng i, at han pligtskyldigst gav Møde for at overvære Forestillingen og en Gang imellem ragede sig en Øretæve til af en Betjent, ledsaget med et Paabud om at skrubbe hjem til sin Mo'r?

Det var første Gang, Smedene satte mine Tanker i alvorlig Bevægelse. Senere har de gjort det mange Gange.

Ovennævnte Tildragelse gjorde mig saa interesseret i denne Fabrik, at jeg Aaret efter gav mig til at støtte den som Formerlærling.

Forannævnte Rejsestald var iøvrigt forsynet med støbte Jærnvinduer. De holdt for Smedenes Stenbombardementer. Det gjorde Ruderne imidlertid ikke, men de var jo heller ikke Formerarbejde.

Som alt sagt — senere har jeg haft Lejlighed til at følge Smedene paa nært Hold og iøvrigt gennem tykt og tyndt, og jeg tror, vi har marcheret godt sammen.

Hurup har jeg ikke kendt meget til, men jeg har kun hørt godt om ham. Vald. Olsen har jeg heller ikke kendt saa meget som Smed, men derimod paa anden Maade, og kun paa bedste Maade. H. P. havde jeg Fornøjelsen at lære nærmere at kende under Jærn-Lockouten i 1897. Han var vel nok en Gaa-paa-Mand, og endelig kom den til Tider miskendte J. A. Hansen. Jeg er ikke bange for her at udtale, at der næppe nogensinde var sagt et miskendende Ord om ham, hvis dem, der ikke altid var enig med ham, havde kendt ham, blot som jeg, der dog ikke stod ham allernærmest i Fagbevægelsen. Den Mand havde et Hjerte af Guld, men han hængte det ikke til Skue uden paa sin Frakke.

I danske Smede og Maskinarbejdere har gennem Aarene kun haft gode Mænd som Forbundsformænd, og det lille »Unikum«, der nu sidder paa Taburetten, skal ogsaa nok vise sig at være af den rette Slags.

Det gode Samarbejde mellem Industriens Arbejdere, der kom i saa god og fast Form i 1912, skylder vi først og fremmest afdøde J. A. Hansen en stor Tak for, og skønt han ikke kan høre det, lyder Takken alligevel ved Eders Jubilæum fra Slibere, Specialarbejdere, Metaltrykkere, Privatbanernes Lokomotivmænd og fra Formere og Støberiarbejdere. Vi kunde jo være mange flere i den Sammenslutning, men det kommer vel. Gørt-

lerne har jo været med, men de meldte sig ud. Det kan næppe have været for at opretholde bedre Lønninger end os andre, thi det har man jo ikke opnaaet. Det samme gælder iøvrigt Elektrikerne, som ogsaa meldte sig ud. De var »Bygningsarbejdere«, men deres Arbejdsgiveres Adresse er Nørrevoldgade 30. Guld- og Sølvarbejderne kan heller ikke henvise til deres Lønninger, men de er i alle Tilfælde ingen Steder løbet, for de har nemlig ikke været med. Respekt for det ædle Metal — men kommer Tid, kommer ogsaa Raad. Der skal Tid til alt, ogsaa til at lære Værdien af Samarbejdet, men vi, der samarbejder i »Kartellet«, har altsaa lært det, og den Lærdom beholder vi.

Der er mange gode Smede-Mænd, der burde nævnes her, men det faar jeg vel næppe Lov til for Chefredaktør »Johannes«. Lad mig alligevel hale nogle enkelte frem. Først Otto Smith, der døde altfor tidligt, Finansminister Anders, der lige er fyldt 25 Aar, Niels Jakob, Niels Lundbye, der nu er begyndt at dividere sin Alder med 2 for ikke at blive for gammel, Eders Hovedbestyrelse, saavel Københavnere som Provinsianere, og mange andre.

Alle skal de have Tak for Samarbejdet i Aarene, der svandt, og dermed lyder saa fra »os andre« det foran nævnte »Til Lykke«.

Arnold Nielsen.

Smedeforbundet gennem 40 Aar.

Den 20. August 1888 afholdtes det første Delegeretmøde for Smede og Maskinarbejdere i den gamle Forsamlingsbygning i Rømersgade 22 i København. Følgende Fagforeninger var repræsenterede:

Smede- og Maskinarbejdernes Forbund i København ved Valdemar Olsen, F. Hurup og N. P. Nielsen,
Klejnsmedesvendeforeningen i København ved Sofus Olsen,
Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening i Helsingør ved F. Weber,
Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening i Aalborg ved Harald Petersen,
Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening i Randers ved Charles Møller, og
Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening i Aarhus ved Elias Petersen.

Det var Valdemar Olsen, der dengang var Formand for Smede- og Maskinarbejdernes Forbund i København, som oprindelig hed Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening af 1873 og senere blev Københavns Afdeling 1, der fik den Tanke at benytte den Omstændighed, at der i Eftersommeren 1888 skulde afholdes en skandinavisk Fagforeningskongres, til at gøre Forsøg paa at danne et Smede- og Maskinarbejdernes Forbund for hele Landet. Dagsordenen for Delegeretmødet var: Sammenslutning af de alt bestaaende Foreninger i Smede- og Maskinarbejder-Faget til et saavidt muligt hele Landet omfattende Forbund, Oprettelsen af et Agitationsfond, Oprettelsen af et Fagblad og Oprettelsen af en Rejse- og Understøttelseskasse.

Man besluttede at oprette Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og de første Love for denne Organisation vedtoges. Agitations- og Administrations-Fondet skulde fremkomme ved, at hver Afdeling indbetalte 10 Øre pr. Medlem i Indskud og 10 Øre i maanedligt Kontingent. Endvidere at udgive et Fagblad fra 1. Oktober 1888, som skulde uddeles gratis til alle Medlemmer. Dannelse af en Rejse- og Understøttelseskasse udsattes, indtil Forbundet havde vist sig levedygtigt.

Forbundet startede med en Hovedbestyrelse paa 5 Medlemmer med den nuværende Leder af Arbejdernes Livsforsikringsselskab, Vald. Olsen, som Forretningsfører. Forbundet omfattede ved Starten 1008 Medlemmer, og dette Tal var efter et Aars Forløb forøget til 1010. Det gik i Begyndelsen langsomt med Tilgangen af Medlemmer, og omkring Midten af 90-erne blev der, ikke mindst ved Lockouterne i Aarhus 1895 og i Helsingør 1896, Tale om en virkelig Stigning, ligesom ogsaa den første landsomfattende Smedelockout i 1897 drev Medlemstallet noget op, saaledes at Forbundet i 1898 talte 6728 Medlemmer; i 1913 var Medlemstallet naaet til 12,204, medens Forbundet nu tæller 26,042.

Det er iøvrigt interessant at se, hvorledes man i det første Nummer af Forbundets Fagblad for Oktober 1888 omtaler Stemningen paa det første Delegeretmøde og de Synspunkter, der gjorde sig gældende ved Forbundets Stiftelse. Man skriver:

» . . . . Alle de Delegerede var enige om, at en Sammenslutning baade var nødvendig og tidssvarende, og dette Punkts Behandling var derfor det hurtigste at komme fra. Skønt de Delegerede tildels ikke kendte hinanden, skønt de havde hver sin Virkekreds og som Følge deraf forskellige Anskuelser og Synspunkter, behøvedes der dog ikke mange Ord. Da Formanden for Smede- og Maskinarbejdernes Forbund havde anbefalet Forslaget herom, var man med det samme færdig med det. Det blev straks enstemmigt vedtaget.

Hvorledes kan man forklare sig dette, at et saa vigtigt Spørgsmaal gaar igennem uden Diskussion?

Fordi at alle Fagforeninger i Smede- og Maskinfaget længe havde følt, at vi manglede en saadan Organisation, i Erkendelse af, at jo større Sammenslutning og Ensartethed, vi kunde opnaa, jo hurtigere kommer vi til Maalet.

Hidtil har vi virket hver for sig, og hver Forening har da tumlet med sine smaa Opgaver, som de bedst har kunnet, i rigtig Forstaaelse af, at de store ikke kunde magtes; nu virker vi som et samlet Hele, og herefter behøver vi ikke at lade de store Opgaver ligge; nu skal de nok komme frem.

Og der er nok at tage fat i.

Først maatte naturligvis Fagbladet komme. At have et Organ i en Organisation som vor er det samme som at have Samkvem med hinanden, igennem det taler vi med hinanden, meddeler hinanden, hvad vi anser for

rettest at foretage paa dette eller hint Tidspunkt, og gennem det oplyser vi vore Kolleger.

Og Fagbladet kommer ikke for at forsvinde igen efter en stakket Stund, det er intet Spekulationsblad; vor Redaktør behøver ikke som de fleste andre nyslaaede Redaktører med bankende Hjerte at vente paa en Abonnent, hver Gang Døren til Kontoret bliver aabnet, nej, ethvert Medlem er Abonnent; saa snart en Smed bliver Medlem af Organisationen, er han med det samme med til at udgive Fagbladet. Og han vil da ogsaa gøre sit til at faa det udbredt, at faa flere Medlemmer ind i Organisationen.

Den næste store Opgave, som Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund vil paatage sig, er Agitationen for Oprettelse af Foreninger i de Byer, hvor saadanne endnu ikke findes, og det vil ikke vare længe, forinden der bliver taget fat herpaa. Vil vi nu have Held med os paa dette Punkt?

Enhver, der har fulgt med Arbejderbevægelsen i Danmark i de senere Aar, vil svare ja.

Enhver vil vist have lagt Mærke til, at den ene Fagforening efter den anden er bleven oprettet derude i Provinserne; der er man nemlig ogsaa kommen i Tanker om, at der maa Fagforeninger til for at danne en Modvægt mod den frie Konkurrences Udskejelser, og det skulde dog være mærkeligt, hvis Smedene var sløjere til at varetage deres Interesser end andre Haandværkere. Det er de da heller ikke, og vi er overbeviste om, at der kun behøves en Opfordring og lidt Støtte fra Hovedbestyrelsen, for at der kan dukke Fagforeninger op i Provinserne, rede til sammen med os at tage Kampen op mod vore Modstandere.

Hvad vi manglede før for at kunne danne Foreninger i Provinserne, har vi nu: Et dansk Smede- og Maskinarbejderforbund med en Hovedbestyrelse og — et Fagblad.

Vi giver Hovedbestyrelsen for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund vore bedste Ønsker med paa Vejen og haaber, at vore Fagfæller overalt i Landet vil støtte den i sine Bestræbelser for at skaffe menneskeværdige Tilstande for Smedene og Maskinarbejderne.«

FORBUNDETS FØRSTE HOVEDBESTYRELSE

Sophus Olsen. *Vald. Olsen.* *Gustav Olsen.*
Jul. Christensen. *N. P. Nielsen.*

Til Belysning af, hvorledes Datidens Forhold formede sig for Fagets Udøvere, hidsætter vi følgende fra Forbundets Festskrift i Anledning af dets 25-aarige Bestaaen:

»De første Vanskeligheder, der opstod, var, som man vil bemærke, ikke alene at finde deri, at Forbundet som Institution naturligvis i nogen Grad manglede Penge og

Autoritet, men den næste og mindst lige saa store Vanskelighed var den at faa Medlemmerne til at forstaa, at Organisation betyder Orden i Tingene, og at man uden en maalbevidst og vel tilrettelagt Optræden kun arbejder sine Modstandere Spillet i Hænde. Paa den anden Side krævedes der heller ikke saa meget af Forbundet og Fagforeningerne i det hele taget som nu, og i Virkeligheden skete der kun det, at Arbejderne tabte Slaget der, hvor de ikke forstod med den nødvendige Begrænsning og Omtanke at støtte sig til de endnu meget svage Organisationer.

Man var endnu ikke kommet dertil at kunne slutte egentlige Overenskomster med Arbejdsgiverne. Arbejdsgiverne vægrede sig ofte ved at sætte deres Navn under paa de Forslag til Aftaler og Afgørelser, som Fagforeningerne fra Tid til anden fremlagde. Arbejdsgiverne betragtede det som ydmygende for dem, og deres Udtalelser gik næsten altid ud paa: »De kan vel tro os paa vort Æresord«, men disse Æresord var undertiden meget upaalidelige, og i Fagbladet for Marts 1889 offentliggjorde Hovedbestyrelsen derfor forskellige Arbejdsbetingelser for Organisationens Medlemmer, bl. a. proklamerede man en Mindsteløn paa 30 Øre pr. Time for Grovsmede i København, samt forskellige Ekstrabetalinger for Over- og Søndagsarbejde baade for disse og for Smede og Maskinarbejdere paa Maskinfabrikker og Klejnsmedeværksteder i København eller paa Frederiksberg. At fordre en Mindsteløn for de sidstnævnte følte man sig ikke stærk nok til, men derimod til at kræve Regler for Arbejdstidens og Spisetidens Længde: Arbejdstid fra Kl. 6 Morgen til 6 Aften med $1^1/_2$ Times Frokost og Middag. Endvidere Betaling for Over- og Søndagsarbejde, Udearbejde, Timelønnens Garanti ved Akkord, og man indskærpede alle Arbejdere, som kom til at arbejde de nævnte Steder, nøje at vaage over, at disse Bestemmelser blev overholdte.

Dette var altsaa Datidens Form for »Overenskomster«.

Som et Middel til at forbedre Medlemmernes Kaar og til at passe paa med Hensyn til Arbejdets Betaling i Akkord blev der nu stærkt slaaet til Lyd for Oprettelsen af Værkstedsklubber. Det var i Juni Maaned 1889, at en Kollega ved Navn Jørgen Jensen, som arbejdede hos Firmaet H. Rudolph Kofoed & Co. i Meinungsgade — Jørgen Jensen blev senere Værkfører hos Borch & Henriksen — fremsatte Tanken om Oprettelse af Værkstedsklubber, og det skulde ikke vare længe, før dette udmærkede Led i Organisationen bredte sig, stærkt hjælpende til at frembringe og bevare godt Kammeratskab mellem de enkelte Værksteders Arbejdere. At dette System ogsaa en Gang imellem kunde sætte sine vilde Skud, er vi ikke blinde for, men Forholdet formede sig ofte i de Tider paa Fabrikkerne som en hel »lille Belejringstilstand«, hvor det gjaldt om at føre de skarpeste Vaaben i Marken for at værne sig mod de enkelte Arbejdsgiveres vedholdende Overgreb og Chikanerier.«

Det var i det hele taget overordentlig vanskelige Tider for Arbejderne, og Fabrikanterne søgte paa alle Maader at komme den unge Fagbevægelse til Livs. Et Eksempel herpaa er det ogsaa, at efter at Socialistkongressen i Paris i 1889 havde vedtaget at opfordre til Demonstration for Gennemførelse af en Normalarbejdsdag hvert Aars 1. Maj, og De samvirkende Fagforeninger i 1890 sammen med Socialdemokratisk Forbund lod udgaa Parole om at fejre Dagen ved Demonstration, lod Direktøren for A/S Burmeister & Wain i Værkstederne opslaa Plakater, paa hvilke man kort og godt meddelte Arbejderne, at enhver, som ikke mødte paa Arbejde Torsdag den 1. Maj, var afskediget. Herom skriver J. A. Hansen i Festskriftet:

»Da Arbejderne saa disse Plakater, sagde de til hinanden indbyrdes: Er vi Straffefanger, eller har vi Lov til at betragte os som frie Arbejdere? — og der kom ikke en Mand paa Arbejde den 1. Maj. Selv Funktionærerne, der jo ogsaa for største Delen var udgaaede fra Arbejdernes Kreds, følte sig interesserede og hjalp til med at holde mulige svage Sjæle borte fra Arbejdspladsen.

Dagen derpaa havde vi Store Bededag, og Spændingen var stor med Hensyn til, hvad der vilde ske, naar Arbejderne den paafølgende Lørdag Morgen den 3. Maj efter Sædvane meldte sig til Arbejde. Der skete nu det, da Arbejdsfartøjerne, som bringer Arbejderne fra Toldboden og til Refshaleøen, lagde til ved Baadehavnen, at gamle Mester Kornerup traadte frem paa Bolværket og holdt en lille Tale af omtrent følgende Indhold:

»Ja, Folkens, jeg har faaet den Opgave af Direktionen at meddele Dem, at samtlige Arbejdere i Henhold til de skete Opslag paa Fabrikken er afskedigede, og nu kan De henvende Dem i Værkstederne og paa de Pladser, hvor De er vante til at faa Ugelønnen udbetalt. De vil da med det samme faa Deres Tilgodehavende.

Samtidig skal jeg imidlertid meddele Dem, at De allesammen er antagne fra paa Mandag Morgen . . .«

Resten af Kornerups Tale druknede i kraftige Hurraraab fra Arbejdernes Side, hvorpaa man steg i Land.«

Iøvrigt var 90-ernes Aar præget af idelige Kampe mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne, som stadig nægtede Arbejderne at have nogen Indflydelse paa Arbejdsforholdene, og vi kan saaledes anføre, at i Aaret 1891 betaltes ikke mindre end 10,870 Kr., en efter Datidens Forhold meget stor Sum, til Strejker og Lockouter.

Af Konflikterne kan vi anføre en Lockout hos N. I. Poulsen i Esbjerg i 1891, en Strejke hos Fabrikant P. Nielsen (Nordsten), Hillerød, i 1892, en Strejke i 1894 hos Chr. Andersen i Svendborg, der vakte megen Opmærksomhed, Strejke samme Aar paa De Smithske Jærnstøberier og Maskinfabrikker i Aalborg og Konflikten i Aarhus i 1895. Sidstnævnte var foranlediget af, at Smede og Maskinarbejderne hos Firmaet S. Frichs Eftf. anmodede om en Lønforhøjelse paa 2 Øre pr. Time samt om, at den mindste Timeløn maatte blive 28 Øre, men herpaa fik de et hovent Afslag, og den 29. Maj forelagde Firmaet Arbejderne en Arbejdskontrakt, paa hvilken det forlangte hver enkelts Underskrift, hvad Arbejderne nægtede. Dette førte til en almindelig Konflikt, hvorunder samtlige Smede og Maskinarbejdere, Arbejdsmænd og Snedkere hos Firmaet samt hos Caroc & Leth, H. P. Jensen & Co., Chr. Christensens Enke, L.

Andersen og E. Nielsen blev kastet paa Gaden. Konflikten havde adskillige interessante Faser, som Pladsen dog forhindrer os i at omtale nærmere, men Resultatet blev 2 Øres Tillæg til Timelønninger fra 25 Øre og nedefter, og 1½ Øre til Timelønninger paa 25 Øre og opefter. Den almindelige Timeløn paa Fabrikkerne i Aarhus var fra 23 til 26 Øre.

14—16 Kr., og Aarsagen til den efter Datidens Forhold store Smedelockout i 1885 var, at Drejerne paa Eickhoffs Fabrik i København stillede Fordring om 27 Øre som Minimumsløn. Af de Krav, der dengang stilledes, vil man iøvrigt faa det bedste Billede ved at læse det Program, som Forbundets første Kongres i Odense i 1891 opsatte:

KONGRESSEN I ODENSE 1891

Øverste Række (fra venstre til højre): *Soph. Olsen*, Kbhvn. *N. P. Nielsen*, Kbhvn. *Larsen*, Odense. *Søren Nielsen*, Odense. *C. Mortensen*, Klejnsmed, Kbhvn. *Mortensen*, Roskilde. *Eriksen*, Helsingør. *Nielsen*, Aarhus. *Nielsen*, Aalborg.
Mellemste Række: *Vald. Olsen*, Kbhvn. *F. Knudsen*, Klejnsmed, Kbhvn. *H. P. Hansen*, Kbhvn. Afd. 3. *Sørensen*, Vejle. *Chr. Sørensen*, Kbhvn. Afd. 1. *Chr. Poulsen*, Kbhvn. Afd. 4. *Jørgensen*, Slagelse. *Mohr*, Holbæk. *Petersen*, Odense. *Olsen*, Varde. *Jul. Christensen*, Kbhvn. Afd. 1.
Nederste Række: *Bech*, Fredericia. *Niels Larsen*, Kbhvn. Afd. 1. *Ole Hansen*, Aarhus. *Lundblad*, Norge. *F. Diedrich*, Hamburg. *F. Hurup*, Kbhvn. *F. C. Björckman*, Sverige. *Lindenstrøm*, Randers. *K. Jensen*, Viborg. *Chr. Rasmussen*, Helsingør. *William Weber*, Hillerød. *P. Andersen*, Horsens.

Det vil heraf ses, at Lønningerne var smaa, til Gengæld var Arbejdstiden lang. I 1872 arbejdede 30,9 pCt. af de danske Arbejdere over 11 Timer i Døgnet, og praktisk talt havde alle eller nøjagtigt opgjort 93,8 pCt. mere end 10 Timers Arbejdstid. I 1884 var Arbejdstiden dog gaaet saa meget ned, at 69,3 pCt. havde over 10 Timer, deraf igen 17,7 pCt. over 11 Timer. Endelig i 1899 havde 70,7 pCt. af de danske Arbejdere en Arbejdsdag paa 10 Timer, medens 15,53 pCt. havde over 10 Timer.

For Københavns Vedkommende angiver man, at de fleste af Beslagsmedene i 1884 havde en Ugeløn paa

»a) Fra 1. Juli 1891 træder efterhaanden følgende Regler i Kraft for alt Arbejde i Smede- og Maskinfaget overalt i hele Landet.

Hovedbestyrelsen bestemmer i Samraad med Afdelingerne Tidspunktet for Reglernes Gennemførelse.

b) Lønnen udbetales altid i rede Penge. Udbetalingen sker for en Uge ad Gangen og senest hver Fredag Aften Kl. 6.

c) Ved alt Akkordarbejde skal Timelønnen være garanteret, saaledes at Minimumsfortjenesten ved Akkordarbejdet ikke bliver mindre, end hvis Arbejdet blev udført for Dag- eller Timeløn.

d) Den regelmæssige Arbejdstid er 10 Timer daglig. (Kongressen maa for at undgaa Misforstaaelser erklære, at den fuldstændig sympatiserer med Indførelsen af en 8-Timers Arbejdsdag, men har af praktiske Hensyn i dette Tilfælde foretrukket den sukcessive Forkortelse af Arbejdstiden.)

e) Arbejde udover den ovenanførte Arbejdstid betales paa følgende Maade:

Arbejde paa Søgnedage betales de 3 første Timer udover den normale Arbejdstid med 1½ Times Løn for hver Times Arbejde.

Arbejde i de derpaa følgende Timer indtil den normale Arbejdstids Begyndelse næste Morgen betales med 2 Timers Løn for hver Times Arbejde.

Arbejde paa Søn- og Helligdage fra Kl. 6 Morgen til Kl. 4 Eftermiddag betales med 1½ Times Løn for hver Times Arbejde.

Arbejde paa Søn- og Helligdage fra Kl. 4 Eftermiddag til den paafølgende Dags normale Arbejdstids Begyndelse betales med 2 Timers Løn for hver Times Arbejde. Ved Akkordarbejde, der udføres i de i dette Punkt nævnte Tider, betales ekstra den ovenfor fastsatte Forhøjelse, uden delvis eller tilsvarende Afkortning i den akkorderede Pris ved den endelige Opgørelse. Ved akkorderet Pris forstaas enten Priskuranten eller den ved Arbejdets Paabegyndelse fastsatte Pris for Udførelsen, dog i alle Tilfælde med fornødent Hensyn til Bestemmelserne i Punkt c.

Det paalægges Afdelingerne og Medlemmerne at gøre alt for at undgaa al Slags Arbejde udover den normale Arbejdstid.

Arbejde udenfor Værkstedet, men dog i samme By, betales med 3 Øre mere pr. Time, for Arbejde om Bord i Skibe 5 Øre Timen. Arbejde ¼ Mil og derover udenfor Byen betales med 5 Øre mere pr. Time samt Kosten paa Arbejdsstedet eller denne betalt af Arbejdskøberen.

f) Et Medlem, der paa Hovedbestyrelsens og Afdelingens Opfordring forlader Arbejdet, støttes af Forbundet som Strejkende.

g) Ethvert Medlem er forpligtet til, under Fortabelse af sin Medlemsret, at overholde ovenstaaende Regler, hvor disse er gennemførte.

Tvivlspørgsmaal afgøres af Hovedbestyrelsen efter Afdelingens og paagældende Medlems Indberetning.

I Provinserne betales Svendene med mindst 27 Øre pr. Time og i København med mindst 30 Øre pr. Time.

Vi opfordrer Smede og Maskinarbejdere til overalt, hvor de faar Arbejde, og Lønnen bestemmes, da at holde fast ved ovennævnte Betingelser. For ældre og dygtigere Svende bør Lønnen være betydelig højere.«

Iøvrigt karakteriseres Datiden ved, at man kæmpede for Gennemførelse af Overenskomster med sine Arbejdsgivere og kæmpede for at faa Organisationsretten respekteret; det stadige Omkvæd var en Mindsteløn paa 30 Øre i Timen. Først henimod Slutningen af 90-erne begyndte der at vise sig Tegn paa en bedre Forstaaelse fra Arbejdsgivernes Side. Disse havde efterhaanden erfaret, at i det lange Løb var de evindelige Arbejdskampe ødelæggende for Industriens Muligheder, og i 1898 lykkedes det J. A. Hansen som Formand for Skibssmedeforeningen i København at faa aftalt en Overenskomst med Firmaet Burmeister & Wain, hvis Direktør, Kommandør Nielsen, ogsaa i de følgende Aar bidrog til at lede Samarbejdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere ind i de Baner, der karakteriseres ved de kollektive Overenskomster, og det var da ogsaa indenfor Jærnindustrien, at den første almindelige kollektive Overenskomst i Marts 1900 blev sluttet. Forinden man kom saa vidt, havde Arbejdsgiverforeningen dog gjort et sidste Forsøg paa at dæmme op imod Arbejdernes Organisationsbestræbelser og deres Kamp for bedre Arbejdsbetingelser gennem den store Lockout i 1899. Det var ikke alene det kollektive Omfang, der gjorde Martsoverenskomsten af 1900 bemærkelsesværdig, men ogsaa i høj Grad dens Indhold, der knæsatte Minimallønsprincippet; det vil forstaas, at dette blev betragtet som et umaadeligt Fremskridt, efter at man gennem 80-erne og 90-erne i høj Grad havde kæmpet for at faa dette Princip fastlagt. Overenskomsten legaliserede ligeledes Tillidsmandsinstitutionen, der siden da har haft en saa overordentlig Betydning for Samarbejdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Der kom nu en Række Aar, hvor den danske Industri konsoliderede sig, og som medførte en stadig Højnelse af Lønningerne og en Nedsættelse af Arbejdstiden.

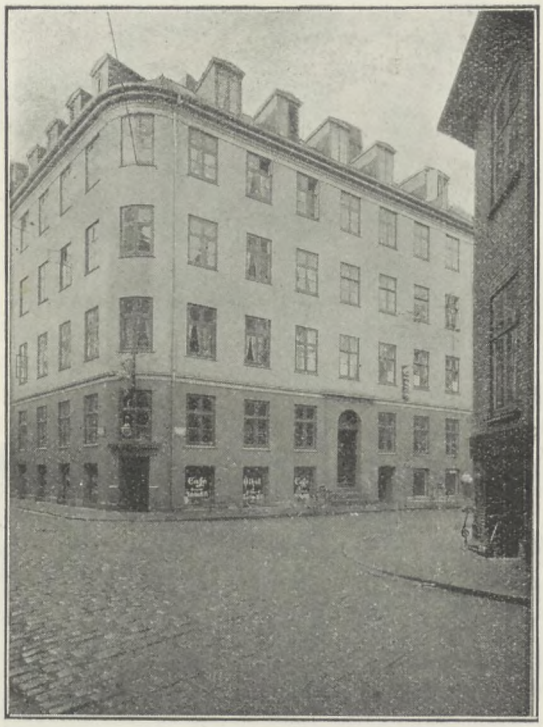
Fra 1. Februar 1904 forhøjedes Minimallønnen til 33 Øre, idet den dog for Udlærlinge blev fastsat til 31 Øre. I Oktober 1905 blev Arbejdstiden forkortet fra de hidtil gældende 10 Timer daglig til 9½ Time i Maanederne November, December, Januar og Februar, og den saaledes forkortede Arbejdstid traadte i Kraft fra 1. November 1906. Fra 1. November 1907 nedsattes Arbejdstiden i de nævnte Vintermaaneder til 9 Timer, Aaret forud var Minimallønnen forhøjet til 34 Øre pr. Time, og fra 1. Juni blev den yderligere forhøjet med 1 Øre til 35 Øre, medens den for Udlærlinge det første Aar blev 32 Øre. Der rejste sig dog baade udenfor og indenfor Smedenes Kreds en voldsom Kritik imod disse Overenskomster, og ikke mindst kritiserede man stærkt fra Arbejdsmændenes Side den saakaldte lave Minimalløn, og Kritiken fortsattes, da i Oktober 1910 Overenskomsten forlængedes til 1. Februar 1916.

Trods al Kritik fortsatte J. A. Hansen sit Arbejde med at føre sine Principper ud i Livet, og senere er disse jo blevet almindelig anerkendte og taget op af de fleste andre Organisationer, ja, endogsaa i Udlandet har man været opmærksom paa dem.

Fra 1. Februar 1911 blev Arbejdstiden i Maanederne Marts—Oktober forkortet med ½ Time og blev herefter 9½ Time, medens den fortsat var 9 Timer i Vintermaanederne. Fra samme Dato forhøjedes Minimallønnen til 37 Øre og fra 1. Februar 1914 til 38 Øre, medens den tilsvarende for Udlærlinge blev 33 og 34 Øre.

Saa indtraadte Verdenskrigen. Dyrtiden steg, og trods Industriens absolutte Evne til paa rimelig Maade at forhøje Lønningerne, var der store Vanskeligheder med at faa de nødvendige Tillæg, hvad der affødte adskillig Utilfredshed blandt Medlemmerne, og først i 1919 fik Smedene Dækning for Dyrtiden. I 1920 kulminerede

Højkonjunkturernes Lønninger med et Gennemsnitstal af 252,1 Øre. Hvad der herefter er sket, er i frisk Erindring og behandlet i Fagbladet paa en saadan Maade, at de allerfleste af vore Medlemmer vil have haft Adgang til at faa Klarhed derover. Det maa dog i denne Forbindelse

FORBUNDETS GAMLE ADMINISTRATIONSBYGNING
LARSLEJSTRÆDE 1

noteres, at den 17. Maj 1919 blev der afsluttet en Overenskomst mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen om Indførelse af 8-Timersdagen, og for Metalarbejdernes Vedkommende blev den en Kendsgerning fra 1. Oktober 1919.

Skulde vi iøvrigt fæstne os ved Begivenheder fra den svundne Tid, kan vi nævne, at den 6. April 1898 vedtog Hovedbestyrelsen med 7 Stemmer imod 2 at købe Hjørneejendommen af Sct. Pederstræde og Larslejstræde for en Sum af 60,500 Kr., og den overtoges den 15. April samme Aar. I Forvejen havde Forbundet haft Kontor i Sct. Pederstræde 45, men der var stadig Vanskeligheder med Husværten, der ikke kunde gøre sig fortrolig med at se de mange af vore Medlemmer, som havde Ærinde der. Da Købet fandt Sted, havde Smedeforbundet et Medlemstal paa mellem 5000 og 6000, men efterhaanden som Aarene gik, blev Lokalerne for smaa til den stadig voksende Administration, hvortil ogsaa bidrog Kartellets Dannelse i 1912. Paa Smedeforbundets Kongres i 1914 vedtog man en Resolution, i hvilken det hedder:

»Hovedbestyrelsen bemyndiges til, saafremt den Udvikling (her er Tale om Metalarbejderkartellet under Start) maatte kræve Forandring af Lokaleforholdene, at træffe de hertil fornødne Dispositioner, eventuelt i Forbindelse med de andre Metalarbejderorganisationer.«

Allerede nogle Maaneder efter toges der fat paa Undersøgelse af Muligheden for at købe et større Hus, men Overvejelserne resulterede i, at man ansaa det for i alle Henseender mest formaalstjenligt at bygge et nyt, saaledes at det blev Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, der kom til at staa som Ejer af den nye Bygning. Resultatet blev, at der købtes en Grund ved Sct. Jørgens Sø, hvor den nuværende Administrationsbygning opførtes. Grundstenen lagdes den 20. November 1915, og i Oktober 1916 toges Kontorerne i Brug. Det var et overmaade Held, at Beslutningen blev truffet paa dette Tidspunkt. Havde man udsat Opførelsen blot nogle Aar, vilde Bygningen have blevet betydelig dyrere, end Tilfældet blev, ligesom det stigende Medlemstal og den stadig større Administration vilde have beredt uovervindelige Vanskeligheder i den gamle Bygning. Vi tror, at selvom vort Medlemstal

CENTRALORGANISATIONENS ADMINISTRATIONSBYGNING
GL. KONGEVEJ 6

skulde stige ganske betydeligt, og i saa Henseende tænker vi paa Muligheden af, at Kartellet skulde komme til at omfatte flere Organisationer, vil vi sikkert i endnu en Aarrække have nødvendige Udvidelsesmuligheder for Administration og Kontorer.

Det kunde være fristende at komme nærmere ind paa Begivenhederne fra Krigens Begyndelse og til Dato, altsaa i Virkeligheden at fortsætte den Historieskrivning, som er nedlagt i Forbundets Festskrift i Anledning af dets 25-aarige Bestaaen i 1913. Det vil dog sikkert

af mange Grunde være rigtigst, at en saadan mere indgaaende Behandling af disse Aars Organisationsarbejde indenfor Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund udskydes til Forbundets 50-aarige Bestaaen. Vi har blot ved denne Lejlighed med faa Streger villet give en lille Skitse af de 40 Aar, der svandt, og i Særdeleshed af de overordentlig vanskelige Aar fra Forbundets Oprettelse indtil Aarhundredskiftet. Vi vil dermed ikke fastslaa, at der ikke fortsat er Vanskeligheder, disse maa vel endda i Øjeblikket betegnes som overmaade store, men det enkelte Medlems personlige Indsats kræves ikke længere i samme Grad, som Tilfældet var i Organisationens Ungdom — selv om vi stadig maa basere Organisationsarbejdet paa det enkelte Medlems Medvirken —, og derfor bør vi ved denne Lejlighed mindes dem, der personlig gjorde en Indsats for at skabe vor Organisation, og som ofte maatte bøde for denne Indsats med Tab af Arbejde og Forfølgelse af Arbejdsgiverne. Gennem Teknikens Forbedring, gennem Industriens rationelle Udnyttelse af Arbejdskraft og Maskiner skabes der nye Muligheder for Fremgang i Lønningerne og Forbedring af Arbejdsvilkaarene. Hvis vi i Enighed og Sammenhold vil indstille os paa at løse de Opgaver, som den kommende Tid vil stille til vore faglige Organisationer,

FORBUNDETS NUVÆRENDE HOVEDBESTYRELSE

Øverste Række (fra venstre til højre): *A. C. Rasmussen,* Nykøbing F. *M. Andersen,* Aalborg. *Chr. A. Johansen,* Randers. *Chr. Thomsen,* Vejle. *Aug. Topp,* Roskilde. *J. P. Nielsen,* Kbhvn. Afd. 7. *C. P. Christensen,* Holbæk. *N. C. Christensen,* Kbhvn. Afd. 2. *K. Schjøttz,* Kbhvn. Afd. 10. Mellemste Række: *O. Wolf,* Kbhvn. Afd 12. *J. V. Werner,* Odense. *P. Mortensen,* Haderslev. *R. N. Jessen,* Horsens. *H. P. Larsen.* Svendborg. *S. A. Svendsen,* Kbhvn. Afd. 11. *C. V. Nielsen,* Helsingør. *Th. Andersen,* Kbhvn. Afd. 4. *O. Hansen,* Kbhvn. Afd. 18. *R. Ludvigsen,* Kbhvn. Afd. 14. Nederste Række: *S. Thorlund,* Kbhvn. Afd. 6. *L. Hansen,* Aarhus. Sekretær *Vilh. Christensen.* Hovedkasserer *A. Johansen.* Formand *Johs. Kjærbøl.* Sekretær *P. Andersen. S. Munk,* Kbhvn. Afd. 13. *H. Rasmussen,* Kbhvn. Afd. 9.

vil vi ogsaa kunne imødese Fremtiden med Fortrøstning, trods al øjeblikkelig Reaktion og vanskelige Beskæftigelsesmuligheder.

I Stor-Smedien.

En af vore rejsende arbejdsløse Kolleger, Grovsmed Carl Winther Sørensen, har skrevet nedenstaaende Digt, som vi synes, vore Læsere skulde kende:

Det brænder og knitrer og oser og flammer,
og Røgen af Skorstenen staar.
Og Smeden han retter en Tang med sin Hammer,
og sammen i Kæben den slaar.
Saa prikker han Ilden lidt op omkring Staalet,
og retter den brede, men krogede Krop,
og vander de Kul, der er yderst i Baalet,
og smøger saa Ærmet lidt længere op.

Og Kranerne rasler, og Kæderne synger,
og Krogen i Stroppen har fat.
Det glødende Staal ud af Ilden den slynger,
og Smeden med Tangen ta'r fat.
Det halvmørke Værksted, med sodede Vægge,
bli'r lyst, som om Solen var kommet derind.
Og mens det gaar løs med at hive og trække,
bli'r Staalklodsen slynget paa Hammeren ind.

Det hvæser og spytter og ryger og piber,
og drønende Dampham'ren slaar.
Og spændt er hver Muskel, ja, hver lille Fiber
i Smeden, som foran den staar.
Den vældige Staalklods i Ansigtet brænder,
mens hvinende Stemplet, det falder til Slag.
Og Gnisterne flyver mod Arme og Hænder,
som drejer med Klodsen i hurtige Tag.

Og Smeden han vender og maaler og snakker
og kikker om Staalet fik Brag.
Saa renses af Hjælperen Ilden for Slagger,
og Kullet det lægges i Lag.
Saa tørrer med Ærmet han Sveden af Panden
og mærker med Mejslen det Staal, der skal bort.
Og afkøler Tangen lidt henne i Spanden
og varmer saa Klodsen, der atter er sort.

Saa brænder og knitrer og oser det atter,
og Røgen af Skorstenen staar.
Og Smeden og Hjælperen Planen nu fatter,
til næste Gang Varme de faar.
I Stor-Smedien er det nødvendigt i Tide
at vide, hvordan man vil klare hvert Greb.
Er Staalet først varmt, og vil Mejslen ej bide,
da nytter selv ikke de snedigste Kneb.

Vor svenske Broderorganisation har ogsaa bestaaet i 40 Aar.

Den 1. Juni kunde vor svenske Broderorganisation, Svenska Metallindustriarbetareförbundet, mindes sin 40-aarige Bestaaen, idet Organisationen blev dannet den 1. Juni 1888, altsaa kort forinden Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund blev til. Ogsaa vi har ønsket at

FRITJOF EKMAN
Formand for Svenska Metallindustriarbetareförbundet.

erindre herom og har gerne villet vise vore svenske Brødre den Opmærksomhed at omtale deres Organisation i dette Nummer af Fagbladet, der fremtræder i lidt mere festligt Udstyr end sædvanlig, selvom vor Jubilæumsartikel derved kommer noget post festum.

Ifølge vor svenske Broderorganisations Medlemsblad var i 1865 Antallet af Arbejdere i de mekaniske Værksteder og Støberier 4927. I 1885, da de første egentlige Fagforeninger blev dannet i Sverige, var Antallet steget til 13,114. Den industrielle Udvikling skred nu hastigt fremad, saaledes at 10 Aar senere beskæftigede den svenske Metalindustri et Arbejderantal af 26,212. Med den saaledes udvidede Industrialisering brød en hel ny Tid frem, Fagforeningsbevægelsens og Socialismens Tid, ogsaa for den svenske Metalindustris Vedkommende.

Det er nærmest fra Aarene 1884 og 1885, at de svenske Fagforeninger indenfor Metalindustrien stammer; der oprettedes saaledes Organisationer i Malmø, Gävle, Ystad, Helsingborg og Stockholm, og ved Slutningen af

Aaret 1887 fandtes 15 Fagforeninger, »mer eller mindre stabila«, indenfor Industrien.

Imidlertid blev det mere og mere nødvendigt, at der plejedes et fast Samarbejde mellem de enkelte Byer, og Tanken om et saadant synes først at være fremkommet i Malmø, hvor »Järnarbetarefackförening av 1884« kan betegnes som den første egentlige Fagforening indenfor den svenske Metalindustri. Kort efter sin Dannelse indsaa den Nødvendigheden af at komme i Forbindelse med andre Fagforeninger og søgte ogsaa at orientere sig mod Danmark. Spørgsmaalet om Samarbejdet blev imidlertid ogsaa aktuelt indenfor andre af de nystiftede Fagforeninger, og det blev Foreningerne i Stockholm, imellem hvilke der var et vist Samarbejde, der tog hele Spørgsmaalet op. Bestyrelsen for Jærnarbejdernes, Formernes, Blikkenslagernes og Pladearbejdernes samt Fyrbødernes Fagforeninger i Stockholm enedes ved et Møde den 21. Maj 1888 om at søge stiftet et Svensk Jærn- og Metalindustriarbejderforbund. Der var iøvrigt fra Medlemmerne i Helsingborg og Gävle givet Tilsagn om Tilslutning til et saadant Forbund. Den 28. Maj lod da de 4 stockholmske Fagforeninger et Møde afholde i den i den svenske Arbejderbevægelses Historie kendte Kafé »International«, Svartmangatan 11, hvor Forbundet konstitueredes, og hvor det besluttedes, at dette skulde begynde sin Virksomhed den 1. Juni samme Aar. Provinsafdelingerne havde bemyndiget Foreningerne i Stockholm til at foretage Valg af Forbundsledelse, som skulde fungere, indtil en Kongres kunde afholdes, og til Formand for Forbundet valgtes K. J. Karlsson.

I vor svenske Broderorganisations Medlemsblad siges det, at det er forstaaeligt, at det nystiftede Forbund ikke havde mange Finanser til at betale Udgifterne til Virksomheden med; der betaltes til Forbundet 2 Øre pr. Medlem pr. Maaned.

Man gik iøvrigt frem med stor Forsigtighed, og der anføres som Eksempel paa den Omsorg, som Styrelsen havde for Forbundets Anseelse, at ved det 2. Møde, man afholdt, refuserede man et af Formanden forfattet Opraab, der var beregnet til at spredes blandt Jærnarbejderne i Landet; man havde nemlig »Betænkeligheder ved den i Opraabet forekommende Satire«, og man »vilde ikke se Forbundet udsat for d'Hrr. Kronikørers Latterliggørelse«. Ved samme Lejlighed diskuterede man ogsaa Forbundets Adresse, som var »Social-Demokraten«s Ekspedition; man formodede, at dette »skulde have mindre god Virkning for Forbundet blandt Provinsbyernes Arbejdere, som gennem Pressen havde faaet Kendskab til Socialismens daarlige Sider, men ikke til de gode«.

I Aaret 1889 foretog Forbundets Formand, Karlsson, den første Agitationsrejse, hvor han besøgte 40 Byer. Resultatet blev nogle smaa Afdelinger, af hvilke en Del snart svandt hen. Den 31. August og 1. September 1889 afholdtes Forbundets 1. Kongres i Kafé »International«. Den bestod af 11 Repræsentanter for 7 Forbundsafdelinger, men til Trods for sin Lidenhed blev Kongressen af stor Betydning for den spirende Bevægelse blandt Jærnarbejderne. Forbundets økonomiske Muligheder var imidlertid yderst begrænsede, og særlig til Hinder for Virksomheden under den første Tid var det, at Forbundet savnede en ansat Tillidsmand. Dette Savn blev dog afhjulpet i 1890, da F. O. Björkman blev fast ansat. Forbundet voksede imidlertid, og nye Afdelinger blev tilsluttet, saaledes at Organisationen ved Kongressen i 1892 angaves at have 38 Afdelinger med omkring 2500 Medlemmer. Forbundet havde altsaa efter Starten i 1888 arbejdet sig langsomt, men sikkert op under meget opofrende Arbejde fra Banebryderne.

I 1893 og 1894 skilte Formerne samt Blikkenslagerne og Pladearbejderne sig ud og dannede egne Forbund. Derved forringedes Medlemstallet og førte til indre Stridigheder samt til, at Formandsposten ved Kongressen i 1893 inddroges, og Repræsentanten for Stockholms Kobbersmedefagforening, Ernst Blomberg, ansattes som »korresponderende Sekretær«.

Ved Kongressen i 1895 viste det sig dog atter nødvendigt at have en fast ansat Formand, og Ernst Blomberg var derefter Formand indtil sin alt for tidlige Død den 24. Marts 1911 og ledede med stor Dygtighed den stadig voksende svenske Metalarbejderorganisation. Blomberg blev ikke alene et Navn indenfor den svenske Fagbevægelse, men ogsaa internationalt blev han kendt og agtet, og gennem det Venskabsforhold, som opstod og bevaredes til hans Død mellem ham og Smedeforbundets Formand, J. A. Hansen, blev Blomberg almindelig kendt og agtet her i Danmark. Adskillige Afdelingsrepræsentanter, som har deltaget i de tidligere Kongresser, vil erindre Blomberg som en vindende Person, en fin kultiveret Mand.

Iøvrigt var Tiden fra 1896 til 1902 en Konsolideringens Tid for de svenske Metalarbejdere. I 1897 lykkedes det saaledes for første Gang at gennemføre Minimallønsbestemmelser ved et af Datidens største Værksteder, Helsingborgs mekaniske Værksted. Forbundet tilsluttede sig Metalarbejdernes Internationale, og Samarbejdet med Broderorganisationerne i Skandinavien tog faste Former. Paa Kongressen i 1897 valgtes en fastlønnet Forbundskasserer, og i 1902 var det nødvendigt at ansætte en Forbundssekretær, hvortil valgtes J. T. Johansson, der ogsaa blev en kendt Mand i Danmark. Aarene fra 1903 til 1908 betegnes som »de första store stridernas år«. Den svenske Arbejdsgiverforening indenfor Jærnindustrien, »Sverges Verkstadsförening«, dannedes i 1902, og i 1903 var den parat til sit første Fremstød. Anledningen var en mindre Konflikt paa et Værksted i Kristianstad, hvor Formerne var gaaet i Strejke. Værkstedsforeningen svarede med Lockout, der efterhaanden naaede at omfatte 78 Værksteder i 35 Byer. Vor svenske Broderorganisation havde her 5300 Medlemmer i Konflikt. Lockouten varede fra 29. Juni til 3. August og fik sin Interesse derved, at den sluttede med en Aftale, der blev Oprindelsen til Kollektivoverenskomsten: Verkstadsavtalet.

I 1905 kom de svenske Metalarbejdere ud for den anden store Værkstedskonflikt. Paa 23 Værksteder var der udbrudt Strejke, og den 10. Juni besvarede Arbejdsgiverne den med en Lockout, hvorunder Svensk Metalindustriarbejderforbund havde 7788 Medlemmer i Konflikt. Først hen i Oktober Maaned nedsattes efter Henstilling

fra Regeringshold en Underhandlingskomité. Mange og langvarige Underhandlinger blev ført og resulterede i et Forslag til Overenskomst, som Arbejderne gav deres Tilslutning ved Afstemning, og den 9. November blev Overenskomsten underskrevet. Dermed var Aftalesystemet skabt, men fuldt komplet blev Overenskomsten dog ikke før 1907, da de højere Minimallønninger, som skulde gælde for Arbejdere med 7 Aars Arbejde i Faget og 24 Aars Alder, blev fastsatte.

Disse store Stridigheder medførte en hastig Tilvækst af Forbundets Medlemstal og iøvrigt en stadig Stabilisering indadtil og udadtil. I 1904 sluttede de svenske Metalarbejdere sig til Landsorganisationen, og i 1907 udkom det første Nummer af Organisationens Medlemsblad, »Järnarbetaren«, som Ugeblad.

Aaret 1908 er bemærkelsesværdigt derved, at der den 20. Juni undertegnedes en Overenskomst med Jærnbrugene, hvis Arbejdere i 1906—07 havde tilsluttet sig Forbundet.

Imidlertid indtraadte en stærk Depression indenfor Industrien, som Arbejdsgiverne forsøgte at benytte sig af. Allerede i 1908 havde den ene Lockouttrusel afløst den anden, og Forholdene forværredes stadig mere. Hen paa Sommeren 1909 var Forbundet engageret i en Række Lockouter indenfor forskellige Arbejdsomraader og førte ogsaa selv en Del Konflikter, deriblandt en Strejke ved Munkfors' Jærnværk. Den svenske Arbejdsgiverforening, der ligesom Værkstedsforeningen var dannet i 1902, greb nu ind, begunstiget af den lave Konjunktur, for i et Slag at »bringe Rede og Ordning« paa Arbejdsmarkedet, og den 2. August iværksattes en Lockout, omfattende 80,000 Arbejdere. Kunde Arbejdsgiverforeningen ikke opnaa de Vilkaar, som den ønskede, skulde Lockouten udvides til at omfatte 163,000 Arbejdere. Arbejdernes Svar paa Udfordringen blev Storstrejken, som udbrød den 4. August, og vor svenske Broderorganisation deltog i Lockouten og Storstrejken med ialt 30,128 Medlemmer, praktisk talt alle Forbundets Medlemmer. Den 13. November maatte Arbejdsgiverforeningen kapitulere overfor Jærnbrugsarbejdernes Sammenhold og ophæve Lockouten. Sejren for det svenske Metalindustriarbejderforbund vandtes saaledes gennem Jærnbrugsarbejderne, som derved har skrevet et af de smukkeste Blade i den svenske Fagbevægelses Historie.

Virkningerne af den store Konflikt var dog mærkbare et Par Aar frem i Tiden. Nogle Tusinde Medlemmer maatte gaa arbejdsløse langt ind i 1910, og ved Slutningen af dette Aar var Medlemstallet sunket til 24,265. De daarlige Tider fortsattes ind i Aaret 1911, da det smaat begyndte at bedres. I 1912 blev Bedringen mere mærkbar, og Medlemstallet steg atter.

I 1913 var Medlemstallet steget til 26,000, og den samme Aar afholdte Kongres gav Tilslutning til Industriforbundsprincippet, der senere er blevet stærkt udviklet i Sverige og ikke mindst indenfor Metalindustrien. Saa kom Krigen og Højkonjunkturen, og Vilkaarene for de svenske Metalarbejdere formede sig paa lignende Maade som her i Danmark. Der maatte udfoldes en livlig Virksomhed for at faa Lønningerne til at følge Trit med den stigende Dyrtid. Samtidig steg Medlemstallet meget stærkt; ved Slutningen af Aaret 1918 androg det 63,013, og Forbundet omfattede 235 Afdelinger. I Aaret 1919 lovfæstedes 8-Timersdagen til Ikrafttræden 1. Januar 1920, idet Normalarbejdsdagen dog skulde gælde fra 1. Juli for Virksomheder med kontinuerlig Drift, blandt hvilke var Jærnbrugene. Efter at Højkonjunkturen havde kulmineret, maatte de svenske Organisationer paa samme Maade, som Tilfældet var her i Danmark, kæmpe for at imødegaa Arbejdsgivernes overdrevne Reduktionslyster, og de svenske Metalarbejdere maatte bl. a. føre omfattende Konflikter i 1920 og 1923.

1924 blev et Stabiliseringens og Generobringens Aar. Ingen større Konflikter verserede, og Medlemstallet forøgedes til 63,361. I 1925 maatte imidlertid de svenske Arbejdere ud i Lockout i et Antal af 130,000, hvoraf 32,000 var Metalarbejdere, skønt der for disses Vedkommende ved Aarskiftet var afsluttet ny Overenskomst. Konflikten, der udbrød den 16. Marts, blev dog ikke af lang Varighed, idet den sluttedes efter 2 Ugers Forløb. Resultatet blev ikke ubetydelige Forbedringer for de svenske Metalarbejdere, til Trods for, at Arbejdsgiverne havde modsat sig saadanne. Arbejdsgivernes Aktion mislykkedes altsaa fuldstændig. Iøvrigt betegnes 1925 som et godt Aar for de svenske Metalarbejdere, og ogsaa 1926 saavel som den derefter følgende Tid har været præget af Fred, selvom mindre Konflikter ikke har kunnet undgaas. Paa nuværende Tidspunkt tæller den svenske Metalarbejderorganisation over 84,000 Medlemmer, det højeste Tal, der nogensinde er noteret i Organisationens Historie.

Svenska Metallindustriarbetareförbundets nuværende Formand er Fritjof Ekman, en ung, dygtig og sympatisk Mand, som vi her i Danmark har lært at sætte overordentlig stor Pris paa, og som utvivlsomt har en stor Fremtid for sig indenfor den svenske Fagbevægelse. Organisationens Hovedkasserer, Knut Andrée, hører ogsaa til den yngre Generation og forestaar med Dygtighed og Paapasselighed Administrationen af den store Organisations Økonomi.

* * *

Vi hilser vor svenske Broderorganisation i Anledning af dens 40-aarige Bestaaen. Dens Størrelse og den Fasthed, hvormed den ledes, bevirker, at den er en betydelig Faktor, som vi maa regne med i det interskandinaviske Samarbejde. Vi takker vore svenske Kolleger for godt Samarbejde gennem de mange Aar, der er forløbet, og vi haaber paa fortsat Fremgang for dem. Deres og vore Interesser er sammenknyttede paa en saadan Maade, at Fremgang og Styrkelse af vor svenske Broderorganisation ogsaa vil skabe Baggrund for den Virksomhed, vi skal udfolde her i Danmark. Vi ønsker vor store Broder Held og Lykke med Fremtiden.

Den faste Voldgiftsret.

A/S Burmeister & Wain's Staalstøberi mod de dér arbejdende Medlemmer af Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

Kendelse af 18. Juli 1928.

I Begyndelsen af Marts d. A. fik Former Axel Jørgen Christensen Arbejde i A/S Burmeister & Wain's Staalstøberi, og et Par Maaneder efter valgtes han til Tillidsmand. Christensen havde tidligere arbejdet paa Staalstøberiet, men havde i Sommeren 1927 opgivet sit Arbejde dersteds; han havde da flere Gange, senest det sidste halve Aar før Fratrædelsen, været Tillidsmand. Meddelelsen om, at Christensen paany var valgt til Tillidsmand, ankom til Burmeister & Wain's Hovedkontor den 14. Maj, men da den paagældende Underdirektør den Dag var paa Prøvetur, blev Brevet ikke aabnet før Dagen efter. Samme Dag, Mandag den 14. Maj, blev det, efter hvad Klagerne har anbragt, konstateret, at Christensen uden Tilladelse opholdt sig paa W. C. fra Kl. 11,05 til Kl. 12, samt at han ligeledes i Arbejdstiden havde benyttet Telefonen uden indhentet Tilladelse. Følgen heraf var, at han af Mesteren fik Besked paa, at han maatte betragte sig som afskediget. Saavel før dette skete som bagefter gjorde Christensen opmærksom paa, at han af Kammeraterne var valgt til Tillidsmand, men efter hvad han hævder, blev der fra den paagældende Ingeniørs Side svaret, at man ikke vilde forhandle med ham. Fra Klagernes Side gøres det gældende, at man ikke kunde forhandle med Christensen, da man ikke havde modtaget nogen Meddelelse om Valget, og da man iøvrigt ikke kunde godkende et saadant Valg. Efter nogen Forhandling tilbød Værftet at tage Opsigelsen tilbage, imod at Christensen gav en Undskyldning til Mesteren. Om dette Spørgsmaal blev der afholdt Klubmøde om Aftenen, og her blev det vedtaget, at Christensen ikke skulde give nogen Undskyldning. Næste Dag, den 15. Maj, erklærede Christensen saa, at han maatte henholde sig til denne Beslutning, og han blev nu afskediget. Dette havde tilfølge, at 50 Formere og Kærnemagere uden Varsel nedlagde Arbejdet den 15. Maj, Kl. 10½, og at yderligere 14 Arbejdere udeblev fra Arbejdet paa 2. Skift og 2 Arbejdere fra Arbejdet paa 3. Skift. Arbejdsstandsningen vedvarede den 16. Maj; den 17. Maj var Helligdag, og den 18. Maj kom Sagen til Behandling paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen. Her enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages Lørdag Morgen, ogsaa for Christensens Vedkommende, idet han, efter hvad der maa antages, nu afgav den forlangte Undskyldning. Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig imidlertid at indbringe Klage over Arbejdsstandsningen for Den faste Voldgiftsret, og Arbejdsgiverforeningen har derefter for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark og A/S Burmeister & Wain's Maskin- og Skibsbyggeri under nærværende Sag indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Vegne og Forbundet igen solidarisk med de 66 strejkende Arbejdere og nedlagt Paastand paa, at den iværksatte Arbejdsstandsning kendes ulovlig, og at de 66 strejkende Arbejdere idømmes en alvorlig Bod, fastsat efter Rettens Skøn.

Klagerne gør gældende, at Arbejdsstandsningen har været ulovlig, dels som stridende mod Septemberforligets Pkt. 2, idet den var uvarslet, dels fordi den blev iværksat imod de gældende Regler for Behandling af faglig Strid. Dertil kommer, at Arbejdsstandsningen efter Klagernes Mening har været absolut grundløs. Christensen burde ikke have forladt sit Arbejde i det Omfang, som sket, uden at indhente Mesterens Tilladelse, og det mindste, man kunde forlange, var en Undskyldning fra hans Side. Det har ikke spillet nogen Rolle for Aktieselskabet, at Christensen var valgt til Tillidsmand, et Valg, der forøvrigt efter en den 16. Juni d. A. afsagt Opmandskendelse ikke har kunnet opretholdes. Arbejdet var standset i ca. 2½ Dag, og der er herved paaført Virksomheden et Tab, som under Sagen paa Grundlag af en Beregning over Generalomkostninger er opgjort til Kr. 5961,69.

De Indklagede procederer til Frifindelse. De vil vel ikke bestride, at Arbejdsstandsningen har været ulovlig, men de gør gældende, at den har været undskyldelig.

Der forelaa efter de Indklagedes Mening intet Grundlag for at afskedige Christensen. Han led den paagældende Dag af et Maveonde, men var iøvrigt ikke saa længe borte fra Arbejdet som paastaaet. Det er rigtigt, at han telefonerede til Forbundets Kontor for at spørge, om hans Valg var anmeldt, men han mente efter Skik og Brug at kunne gøre dette uden at spørge om Tilladelse. Arbejderne maatte i Aktieselskabets Fremfærd overfor Christensen se en iøvrigt ikke usædvanlig personlig Forfølgelse, fordi han var valgt til Tillidsmand, og herover har de følt sig brøstholdne.

At Arbejdsstandsningen som uvarslet og iværksat mod de gældende Regler for Behandling af faglig Strid har været ulovlig, er uomtvistet. Det er mod Klagernes Benægtelse ikke godtgjort, at den mod Christensen udviste Fremgangsmaade har nogen Forbindelse med hans Valg til Tillidsmand, og efter det foreliggende var det Kravet om, at Christensen skulde gøre en Undskyldning, der gav Anledning til Arbejdsstandsningen. Dette Krav skønnes imidlertid ikke at have været uberettiget. For den ovenomhandlede ulovlige Arbejdsstandsning findes de indklagede 66 Arbejdere til Klagerne at burde betale en Bod, der passende vil kunne sættes til 40 Kr. for hver. Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Kendelse:

Den ovenomhandlede Arbejdsstandning har været ulovlig. Til Klagerne betaler de 66 Arbejdere hver især 40 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! I Henhold til Lovene er det Tilrejsendes Pligt, inden de søger Arbejde at henvende sig til Afdelingens Tillidsmand.

Ved Forhandling mellem Forretningsudvalget og Formernes Fagforening, København, er man enedes om følgende:

Alle Tilrejsende skal, inden de søger Arbejde, henvende sig paa Forbundskontoret, Vestersøgade 2, 1., mellem Kl. 9—11 Formiddag, og forhøre om Arbejdsforholdene.

Uden at have gjort dette nytter det ikke at henvende sig paa Værkstederne om Arbejde, Geskænk eller lignende.

Arbejdsløse her i København har samme Pligt, saafremt de ikke foretrækker at henvende sig til Afdelingens Tillidsmand.

Bestyrelsen for
Formernes Fagforening i København
Herman Hansen,
Formand.

En Herre, man skal tage sig i Agt for. Vedkommende er Nr. 40678, Søren Peter Christensen, født 1884 i Holstebro, altsaa 44 Aar gammel, udlært i 1902 og sidste Gang indmeldt i 1916. Det har altsaa været nødvendigt for ham i en Alder af 32 Aar at indmelde sig paany.

Den 2. August afholdtes i Frederikssunds Afdeling et Møde, hvor Forbundsformanden var til Stede, og der gaves her følgende Oplysninger om Christensen:

Uden at meddele Fabrikken, at han forlod denne, uden at meddele noget til Afdelingen og uden at medtage sin Medlemsbog forsvandt han fra Byen den 20. Juli efterladende sig følgende Gæld:

Til Frederikssund Afdeling.....	Kr.	120,00
- Klubben.....	-	33,58
- Former Henningsen.....	-	10,00
- — P. Mortensen.....	-	6,50
For Logi hos en Maskinarbejder...	-	19,00
Til en derværende Arbejdsmand...	-	14,00
Ialt...	Kr.	203,08

Samtidig kunde man meddele, at det sikkert var galt med ham andre Steder paa lignende Omraader, og en Undersøgelse har vist, at han skylder 2 Kolleger i Brønderslev 50 Kr. Han opgav overfor dem, at hans Far var død, og at han skulde bruge disse Penge for at komme til Begravelse. Fra Kostpenge løb han ogsaa i denne By, men han anmeldtes til Politiet og maatte betale.

I Faaborg var en Kollega gaaet i Kaution for ham hos en Skrædder, og ved Afrejsen fortalte han, at han ikke skyldte noget til Skrædderen, hvilket var Løgn, idet paagældende kautionerende Former maatte betale 46 Kr. for ham, som det trods gentagne Henvendelser ikke har været muligt at faa. Dertil skylder han samme Afdeling 8 Kr., som er lagt ud for ham i Kontingent.

I Nyborg havde han ogsaa Gæld til Kollegerne, men det lykkedes dem i sidste Øjeblik at faa deres Penge. Derimod løb han fra en Gæld til Støbemesteren.

Fraregnet dette sidste andrager det andet altsaa tilsammen Kr. 307,08.

Det er egentlig underligt, at Christensen, som er temmelig godt kendt over hele Landet, har kunnet drive det saa vidt; men ovenstaaende maa da være et Advis for Afdelingerne og Medlemmerne om at tage sig i Agt for ham i Fremtiden, og skulde han dukke op noget Sted og med en Krønike søge at forklare noget andet om, hvorfor han ikke har sin Medlemsbog, ved man nu, hvordan Forholdet er.

Skulde han faa Arbejde noget Sted, hvad han i og for sig ikke fortjente at faa, bedes Meddelelse herom straks sendt til Forbundet.

Fredericia. Den 7. August er der afholdt Mæglingsmøde paa A/S E. Voss' Fabrikker. Denne Virksomhed er bl. a. i Lag med at reformere paa sit Grydeformeri og har i den Anledning indført en Censur over Godsets Udseende, som det til Tider nærmer sig det umulige at tilfredsstille, og følgelig foranlediger det en Del Kassationer, som Formerne ikke mener at skulle tage Skade for.

Naar man nu ved, at Akkorderne er smaa, og Firmaet tillige indfører den Reform, at der skal anvendes Finsigter, maa det ogsaa være naturligt, at der i den Anledning bliver krævet et Tillæg til Akkorderne; men det havde Firmaet ikke kunnet indse, heller ikke paa Mæglingen, ligesom man heller ikke kunde tænke sig at betale for mere kasseret Gods end det, man havde erstattet for. I Øjeblikket drejede dette Spørgsmaal sig om 16 Stk. ikke helt smaa Gryder. Foruden var der en Del andre Smaating, som ogsaa behandledes, men de før nævnte Hovedpunkter kunde man ikke opnaa Enighed om, og Sagen skal til Timandsmøde.

København. I Fortsættelse af Meddelelserne i sidste Fagblad om A/S Burmeister & Wains Staalstøberi henvises til den andet Sted her i Bladet optagne Kendelse fra Den faste Voldgiftsret i Erstatningsspørgsmaalet i den uvarslede Arbejdsstandsning.

Iøvrigt fik Sagen et Efterspil. Forespurgt derom erklærede Firmaet, at man vilde indkassere Boden, 40 Kr. pr. Mand, ved 4 Uger i Træk at afdrage 10 Kr. af hver Lønning. Formerne protesterede herimod, idet de ikke mente, at Aktieselskabet havde nogen Ret hertil, men derimod, hvad Inddrivningen angik, maatte gaa til Kongens Foged, naar Medlemmerne ikke godvilligt vilde betale.

En Forespørgsel hos en Jurist gav imidlertid til Resultat, at Aktieselskabet i Henhold til gældende Lovgivning vilde være berettiget dertil, endog til at afdrage hele Beløbet paa én Gang, naar de paagældende Arbejdere havde saa meget Løn tilgode.

Som en Protest nedsatte man Arbejdsydelsen ret stærkt, og det gav paany Anledning til Konferencer og Forhandlinger af forskellig Art, ikke mindst fordi Aktieselskabet afskedigede 13 Formere samt truede med at anlægge ny Erstatningssag ved Den faste Voldgiftsret med Krav om Godtgørelse for Obstruktionen.

For at undlade dette stillede Aktieselskabet følgende Betingelser:

Den afskedigede Former Axel Christensen kunde ikke genantages.

De 12 andre Afskedigede kunde genantages i Løbet af 2 Uger.

Boden skulde betales, men det kunde ske paa lempelige Vilkaar, som der kunde forhandles om.

Forelagt dette paa et Klubmøde vedtog Medlemmerne med 30 Stemmer mod 27 at akceptere de stillede Betingelser.

Forholdet er derefter stadigvæk, at ingen vil modtage Posten som Tillidsmand, hvilket bl. a. gav Aktieselskabet Anledning til ikke at udlevere Vægtsedlerne til Bonusordningen, naar der ikke akkurat var en Tillidsmand. Man indgik dog paa at udlevere dem til en anden, da Medlemmerne selvsagt maa have Kontrol med Lønregnskaberne, men samtidig fandt Firmaet ud af, at det heller ikke vil deltage i eventuelle Mæglingsmøder, undtagen der forud var ført lokale Forhandlinger, hvad man vel sagtens mente ikke kunde ske, naar der ingen Tillidsmand var. Ogsaa dette Standpunkt forlod man, thi der afholdtes i alle Tilfælde den 24. Juli et Mæglingsmøde paa Klage over, at Kontrolurene i Staalstøberiet ikke var i Orden, hvilket havde givet Aktieselskabet Anledning til at afdrage 12 Mand hver $^1/_4$ Times Løn. Paa Sagen fandt der en stor Diskussion Sted, og trods Firmaets Paastand om, at Urene var eftersete og i Orden, maatte Direktøren alligevel ved Selvsyn erkende, at Urene ikke var i Orden. Man indgik paa at efterbetale de afdragne Beløb, og Formerne erklærede sig naturligvis villige til at betjene Urene, naar de var blevet fuldstændig i Orden, men Firmaet maatte til Gengæld forlange, at der blev gjort Anmeldelse til f. Eks. Støbemesteren, hvis der senere skulde vise sig at være noget i Vejen.

Alt i alt synes det hele at ligge saaledes, at Aktieselskabet ligefrem gaar paa Jagt efter at gøre Bagatellerne til store Ting.

Den forannævnte Sag fra Den faste Voldgiftsret har bl. a. for W. C.-ernes Vedkommende givet Fabrikstilsynet Anledning til at paalægge Aktieselskabet at forøge Antallet af W. C.-erne.

Odense. Den 20. Juli afholdtes der hos A/S M. P. Allerups Eftf. og paa Maskinfabrikken »Phönix« et Mæglingsmøde.

Allerups Eftf. havde klaget over, at 9 Haandformere, der den 10. Juli ikke kunde opnaa en ønsket Frihed om Eftermiddagen, havde nedlagt Arbejdet ved Frokosttid.

Et lignende Tilfælde fandt Sted paa »Phönix« den

13. Juli, idet hele Besætningen, 18 Mand, ønskede Frihed om Eftermiddagen. Firmaet stillede sig afvisende, men de holdt fri alligevel.

Ved Mæglingen maatte Forbundet erklære, at hverken dette, Afdelingen eller Klubben hos Allerup kunde have noget Ansvar, da samtlige Maskinformere paa sidstnævnte Virksomhed var blevet i Arbejde, og vilde man derfor fastholde nogen Klage, maatte den adresseres alene til de vedkommende Medlemmer.

Disse fremførte forskelligt til deres Forsvar, men Firmaerne fastholdt at ville gøre Erstatningskrav gældende, og det samme gentog sig ved Timandsmødet den 3. August.

Den 7. August er der afholdt Mægling hos A/S H. Rasmussen & Co. Priskuranten var opsagt til at udløbe 1. Juli, og der var krævet Forhøjelse paa en Del af det daarligst betalte Arbejde. Til Gengæld havde Direktionen stillet Modforslag om en Reduktion paa ca. 10 pCt. af de hidtil gældende Priser.

Ved Mæglingen gjorde Firmaet gældende, at en gennemgaaende Forhøjelse af det Arbejde, som man i den Anledning havde trukket frem, kunde der overhovedet ikke være Tale om. Det vilde Konkurrencen o. s. v. ganske bestemt forbyde, men man enedes om at forelægge Formerne et Forslag om, at naar der af det omhandlede Arbejde kom Ting frem til Udførelse og med urimelig lave Priser, kunde der optages Forhandling derom, medens man ikke kunde indse, at den Del af det ældre Arbejde, som muligt slet ikke kom frem mere, skulde optages til Forhandling.

Slagelse. Fra denne Afdeling indgik der den 21. Juni Meddelelse om, at medens den mindste Timeløn dér i Byen hidindtil havde været 135 Øre, var en ny udlært fra Jærnstøberiet »Godthaab« blevet budt 125 Øre, og man føjede til, at den unge Mand i Forhold til sin Alder var en god Arbejder.

Ved Forhandling med Fabrikken ordnedes Sagen paa den Maade, at Timelønnen fra 6. Juli sattes til 130 Øre og fra 6. August til 135 Øre.

Vejle. I Fagbladet for Juli Maaned er omtalt et den 12. Juli hos A/S Hess afholdt resultatløst Mæglingsmøde.

Sagen er dernæst behandlet ved Timandsmøde den 3. August, men for saa vidt med samme Resultat, idet Firmaet vilde opretholde hidtil fulgt Praksis, medens Forbundet fastholdt, at det samme som gælder andre Steder, og som var konstateret gennem en Undersøgelse, nemlig at Gods, der har passeret Rensehuset og er godkendt der, ikke skal afdrages i Løn, selv om der viser sig Slagger deri under senere Bearbejdning.

Det er en mærkværdig Opfattelse, Direktør Hess har, og som han for saa vidt staar alene om, thi enhver, der har en Smule Støberiforstand, maa vide, at Slagger i Støbegods kan fremkomme, selv om Formerne er nok saa omsorgsfulde.

Det er muligt, at den Sag udvikler sig i en Retning, som Fabrikken ikke har tænkt, men saa er det i alle Tilfælde ikke Arbejdernes Skyld.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 11 og Schous Sæbefabrikker, København, er indgaaet ny Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold for de dér beskæftigede 9 Mand. Det lykkedes at komme bort fra Bestemmelsen om Lønnens Regulering i Henhold til Pristallet, og endvidere er man enedes om et Tillæg af 25 pCt. for Skifteholdsarbejde. Foruden den faste Ugeløn ydes Andel i Aarets Overskud.

Mellem Esbjerg Afdeling og en lokal Arbejdsgiverforening, »Jærn«, er indgaaet Overenskomst om Betalingen for Udførelse af Gas-, Vand- og Centralvarmeanlæg.

Mæglingsmøder. Den 13. Juli afholdtes Mægling hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, i Anledning af en Klage fra Maskinarbejderne over, at Firmaet nægter at yde Betaling for Vejtid i saadanne Tilfælde, hvor der ikke er Baad til Raadighed for de Arbejdere, som arbejder paa 2. Skift. Sagen sluttedes med, at Firmaets Repræsentanter gav Tilsagn om, at man ogsaa i Fremtiden vilde stille sig imødekommende med Hensyn til Baadtransport, men vilde samtidig tilkendegive, at man vilde ikke yde Vejtid i Tilfælde af en eventuel Standsning af Baadfarten.

Den 17. Juli afholdtes Mægling i Anledning af en Klage fra A/S Schouw & Co. over, at Københavns Afdeling 11 forhindrede Firmaet i at faa fornøden Arbejdskraft. Sagen forholder sig saaledes, at Afdelingen hævder at have en Aftale med Firmaet om en Antagelsesløn paa Kr. 76,00 pr. Uge, medens Firmaet kun vil betale Kr. 74,00. Begge Parter fastholdt deres Standpunkt, og Mæglingen sluttede derfor, uden at Enighed opnaaedes.

Ved en Mægling den 21. Juli paa Klage over, at A/S Citroën, København, indskrænker Sommerferien for Mekanikerne, enedes man om, at der for indeværende Aar gives 4 Dages Ferie med Løn til de Arbejdere, der har været ansat hos Firmaet før 1. Januar d. A. og siden har haft regelmæssigt Arbejde hos dette, og 3 Dages Ferie med Løn til de Arbejdere, der er antaget i Januar Kvartal d. A. og senere har haft regelmæssigt Arbejde hos Firmaet. Hermed bortfalder for Fremtiden Spørgsmaalet om Ferie med Løn.

I Anledning af et Lønkrav for 7 Mand afholdtes den 25 Juli Mægling paa De danske Mejeriers Maskinfabrik, København. Firmaets Repræsentant oplyste, at de paagældende Arbejdere ikke selv havde rejst Kravet, hvorefter Sammenslutningens Repræsentant maatte nægte at deltage i Mæglingsmøde vedrørende denne Sag, medens Forbundets Mæglingsmand ikke kunde erkende, at Forbundet som saadant ikke kunde rejse Sagen direkte overfor Sammenslutningen.

Den 31. Juli afholdtes Mægling hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, der havde foretaget Afdrag i 3 Arbejderes Løn for bortkommet Værktøj. Da de paagældende Arbejdere ikke havde haft Lejlighed til at fri sig for Ansvaret for det udleverede Værktøj, erklærede Værftet sig villigt til at tilbagebetale de omhandlede Beløb.

Timandsmøde. Den 12. Juli afholdtes et Timandsmøde, hvor følgende Sager var til Behandling:

1. Klage fra Nakskov Skibsværft over, at samtlige Skibsbyggere den 22. Juni har iværksat en uvarslet Arbejdsstandsning, og at Skibsbyggerne nægter at udføre Overarbejde samt Krav fra Skibsbyggerne om Forhøjelse af Timelønningerne. Værftet indgik paa, under Forudsætning af, at Arbejderne udfører paakrævet Overarbejde i fornødent Omfang, at yde et Tillæg paa ialt 75 Øre pr. Time, at fordele efter Værftets Skøn. Forsaavidt Arbejderne tiltraadte denne Ordning, vilde Sammenslutningen tage Klagen over den uvarslede Arbejdsstandsning tilbage, men forbeholdt sig at tage Sagen op igen, hvis Skibsbyggerne atter iværksatte uvarslet Arbejdsstandsning.

2. Klage fra Stemmerne paa Odense Staalskibsværft over, at Værftet forringer deres Fortjeneste ved ikke at ville yde Betaling for Stilladsbygning, og Krav om Ekstrabetaling for rundkantede Vinkler. — Sagen angaaende Stilladspengene vistes tilbage til lokal Forhandling, medens det andet Spørgsmaal bortfaldt.

Rørudvalgsmøde. Den 31. Juli er der afholdt Rørudvalgsmøde til Behandling af følgende Sager:

1. Strid hos Firmaet Albrectsen & Madsen, København, om Betalingen for Udførelse af Koldt- og Varmtvandsledninger til Haandvaske. — Der var nedsat en faglig Voldgiftsret, hvis Opmand, Direktør Poul Sørensen, den 5. Juli havde fremsat Forslag til Forlig, men da Forbundets Repræsentanter ikke kunde tiltræde dette, vedtog man at anmode Opmanden om at afsige Kendelse i Sagen.

2. Strid hos Firmaet Storm Hansen & Co., København, om Opgørelse for udført Arbejde i 37 Rækkehuse paa Duevej og 8 Rækkehuse paa Bernstorffsvej. — Man enedes om, at Firmaet til Afgørelse af samtlige Uoverensstemmelser betaler Rørlæggerne 80 Kr.

3. Strid hos A/S »Vølund«, København, om Betalingen for forskellige Arbejder udført paa Embedsmændenes Enkebolig, nemlig: a) Ekspansionsbøjninger og b) Plader paa Indskud og Pakning af Slutmuffer paa Bøsninger. — Med Hensyn til a) opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling, medens Spørgsmaalene under b) henvistes til fornyet lokal Forhandling.

Voldgiftskendelser. Den 10. Juli har Vandværksdirektør Poul Sørensen som Formand for en faglig Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag mellem Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og Smede og Maskinarbejdernes Fagforening, Afd. 11, angaaende Beretigelsen for Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, A/S Det danske Kulkompagni og A/S De forenede Kulimportører til at overflytte de i de paagældende Virksomheder som Kranførere beskæftigede Medlemmer af Afdeling 11 fra en Afdeling til en anden indenfor samme Virksomhed eller indenfor Virksomheder, med hvilke de arbejder sammen.

Det første Spørgsmaal blev afgjort af Voldgiftsretten, idet man enedes om, at Kranførere kan overflyttes fra en Afdeling til en anden indenfor samme Virksomhed, saaledes som Tilfældet hidtil har været indenfor A/S De forenede Kulimportører.

I det andet Spørgsmaal afsagde Opmanden Kendelse, gaaende ud paa, at de omhandlede Firmaer ikke har Berettigelse til at overflytte de paagældende Kranførere og Reparatører imod deres Vægring til andre Virksomheder, med hvilke de arbejder sammen.

Den 11. Juli har samme Direktør, Poul Sørensen, afsagt Kendelse i en Strid hos Gas- og Vandmester F. W. van Norde om Forstaaelse af, hvorvidt nogle støbte Jordledninger, som er nedlagt i Vejene paa Holmen, skal betales efter Rørprislistens Afsnit A, Punkt 7 a eller Punkt 7 c.

I Kendelsen giver Opmanden Arbejdsgiveren Ret, idet han dømmer, at de som Forsyningsledninger tjenende Ledninger i Vejene paa Holmen bliver som hidtil at betale efter Priskurantens Afsnit A, Punkt 7 a.

Lærlingeforholdene paa „Dano". Foranlediget af en Klage over, at Maskinfabrikken »Dano«, København, beskæftigede et uforholdsmæssig stort Antal Lærlinge, blev der i Henhold til Overenskomstens Afsnit C, § 2, nedsat et Udvalg, bestaaende af 2 Repræsentanter for Jærnindustriens Sammenslutning og 2 for vort Forbund, og under 17. Juli har dette Udvalg afgivet en Betænkning, gaaende ud paa, at Fabrikken anvender et i Forhold til Svendenes Tal uforholdsmæssig stort Antal Lærlinge, og at disses Antal bør indskrænkes i en saadan Grad, at det kommer til at svare til den Lærlingestyrke, som normalt er beskæftiget paa lignende Virksomheder.

For at raade Bod herpaa anser Udvalget det for hensigtsmæssigt, at Firmaet fremtidig antager et færre Antal Lærlinge til Erstatning for de udlærte, hvorved opnaas, at Lærlingestyrken efterhaanden forringes.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
11. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
12. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
13. Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Fra Finsk Metalindustriarbejderforbund har vi modtaget en Henvendelse, gaaende ud paa, at der hos danske Firmaer af Lojo Kalkverk i Sødra Finland er bestilt nogle Maskiner, Maskindele m. m., samt at nævnte finske Virksomhed har antaget danske Arbejdere. Imidlertid gøres opmærksom paa, at der paa Kalkværket er Strejke og Lockout, og som Følge deraf maa ingen Arbejder, saalænge Konflikten varer, tage Arbejde i den paagældende Virksomhed, da de saa vil være at betragte som Strejkebrydere. Vi maa derfor advare vore Medlemmer imod at modtage Tilbud om Arbejde paa Lojo Kalkverk i Sødra Finland, indtil der foreligger anden Meddelelse fra Organisationen.

Stiftelsesfest.

En storstilet Stiftelsesfest i Smedeforbundets Kolding-Afdeling.

Lørdag den 28. Juli fejrede Kolding Afdeling sin 35-aarige Bestaaen ved en Fest, der strakte sig over hele Dagen, idet vore Kolleger praktisk talt allesammen havde holdt fri fra Arbejdet.

Kl. 9½ Form. mødtes ca. 100 Kolleger paa Hotel »Fremad«, hvor Bordene stod dækkede med Smørrebrød, og hvor der, efter at Frokosten var indtaget, blev holdt et Fagmøde, der indledes af Forbundets Formand, som Afdelingen havde inviteret som sin Gæst. Efter at Fagmødet var sluttet, »demonstrerede« Kolding-Smedene, men paa ret moderne Vis, idet de i en Snes Biler kørte gennem Byen og ud i Omegnen, og overalt, hvor Biltoget kom frem, vakte det almindelig Opmærksomhed.

(Fortsættes Side 191.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
12406	Andersen, Reinhold	København	23.12.02	Kbhvn. Afd.	11. 5.26	Kbhvn. Afd. 13	29.10.27
29466	Baarsøe, Richardt Sophus	Baarse	23. 7.07	Viborg	1. 7.27	Viborg	29.10.27
39293	Bader, Chr. Frederik	Fredericia	30. 9.90	Fredericia	1. 4.25	Fredericia	26. 3.27
13995	Bressendorf, Fred. Vald. P.	Slagelse	9. 9.85	Kbhvn. Afd.	27. 2.25	Kbhvn. Afd. 17	7. 1.28
1424	Burman, Anker Walther.	København	18. 5.06	„ „	6.11.25	Fredericia	11. 2.28
14763	Burmann, Axel R.	Frederiksberg	18. 9.02	„ „	13.10.21	—	11. 2.28
5223	Børgesen, Helmuth Em. A.	København	20.11.04	„ „	6. 9.24	Kbhvn. Afd. 17	28. 4.28
37565	Christensen, Arthur Gerhard.	Aarhus	8. 1.05	Aarhus	3. 3.28	Aarhus	21. 4.28
15643	— Viggo Tolsgaard	Vemb	26.11.99	—	14. 1.22	—	24.12.27
771	Dønkjær, Ejner	København	3.11.06	Kbhvn. Afd.	17. 8.25	Kbhvn. Afd. 14	7. 4.28
14247	Edelsten, Hans P. R. Chr.	—	15. 5.98	„ „	19. 1.28	„ „ 12	28. 4.28
16027	Funk, Jens Holger	—	23. 1.08	„ „	23. 8.27	„ „ 15	14. 4.28
23276	Hansen, Carl Peter	—	30. 1.84	„ „	22. 2.28	„ „ 12	28. 4.28
11672	— Hans Marius	Haarslev	11.12.86	Odense	10. 1.20	Odense	31. 3.28
1047	— Jens Sofus Vilh.	København	9.11.01	Kbhvn. Afd.	29. 9.25	Kbhvn. Afd. 11	3. 3.28
28604	— Ove	Nakskov	15. 3.01	Nakskov	7. 9.25	Nakskov	23. 7.27
23961	Henriksen, Arthur Lauritz	Oslo	31. 3.78	Kbhvn. Afd.	23. 4.28	Kbhvn. Afd. 12	28. 4.28
11892	Hornbech, Hans Chr. Oscar	Horsens	18. 9.03	Aarhus	19.11.21	Aarhus	4. 2.28
15812	Høyer, Edmon	København	16. 5.05	Kbhvn. Afd.	28. 3.25	Kbhvn. Afd. 14	11. 2.28
82	Jensen, Edvin Seidelin	Hellerup	10. 9.05	„ „	6.10.24	„ „ 11	21. 4.28
14983	— Henry Olaf Ferd.	København	24. 5.87	„ „	14. 3.25	„ „ 13	21. 4.28
13905	— Otto	—	12.12.00	„ „	13. 8.20	„ „ 11	14. 4.28
1598	— Poul	—	29. 8.02	„ „	5. 5.23	„ „ 12	28. 4.28
38211	Jørgensen, Chr. Emil B.	Hjerm	20. 7.05	„ „	8.11.26	„ „ 11	21. 4.28
16212	— Helmer Aage G.	København	19. 7.07	„ „	11. 7.27	„ „ 12	7. 4.28
23727	— Johan Holger	Skovshoved	19. 5.97	„ „	14. 4.28	„ „ 12	14. 4.28
36562	— Per Johan	Aarhus	7. 4.03	„ „	24. 8.23	„ „ 15	21. 4.28
39674	— Valdemar	Give	27.10.02	Holbæk	22. 5.24	Holbæk	27. 8.27
1612	Jacobsen, Ernst Mads R.	København	13. 7.07	Kbhvn. Afd.	15.10.25	Kbhvn. Afd. 17	14. 4.28
36	Jeppesen, Hans Arthur	—	16. 9.99	„ „ 1	3. 9.19	„ „ 14	28. 4.28
20465	Johansen, Knud Gerhardt.	Flensborg	7.11.03	„ „	16. 5.25	„ „ 13	28. 4.28
39019	Justesen, Knud Aage	Østre Karleby	8. 9.02	Nakskov	13. 6.24	Nakskov	24. 9.27
14961	Kjeldsen, Kaj Aa. Nielsen	København	8. 1.02	Kbhvn. Afd.	14. 3.25	Kbhvn. Afd. 2	21. 4.28
9256	Lindor, Edvin Carl Johs.	—	20. 4.89	„ „	17. 7.26	„ „ 13	21. 4.28
20426	Lundgreen, Holger	Hobro	28. 9.05	„ „	3.12.27	„ „ 2	21. 4.28
1792	Madsen, Knud Theodor	København	22. 2.01	„ „	14. 3.28	„ „ 12	21. 4.28
8513	Malmstrøm, Erik Laurentius	—	9. 1.07	„ „	20. 5.26	„ „ 17	7. 4.28
23554	Mikkelsen, M. Mac Mahon	Frederiksberg	6. 2.96	„ „	23. 3.28	„ „ 15	28. 4.28
22427	Mortensen, Otto Emil	Odense	24.10.06	Odense	1.11.24	Odense	7. 8.26
5582	Nielsen, Aage	Aalsgaarde	5. 4.04	Kbhvn. Afd.	19. 9.24	Kbhvn. Afd. 12	14. 4.28
14704	— Frits Henrik Oscar	Oldenburg	15.12.07	„ „	19. 4.27	„ „ 18	17. 3.28
12780	— Ingo Stanley Spor	København	31. 5.07	„ „	15.12.26	„ „ 15	7. 4.28
8727	— Orla Emil Hvid	—	17.10.97	„ „	30. 9.27	„ „ 6	7. 4.28
7328	— Poul Ernst Fred.	—	22. 1.05	„ „	24.10.24	„ „ 13	28. 4.28
15047	— Robert Frederik	Gyrstinge	9. 7.06	„ „	4. 5.27	„ „ 2	7. 4.28
6868	— Thorkild Rich. Slott	København	20. 1.07	„ „	7. 4.26	„ „ 15	14. 4.28
8123	Nordberg, Carl Alfred	—	23. 5.04	„ „	4. 5.26	„ „ 4	28. 4.28
38688	Nyaa, Niels Henning K.	—	17.11.01	Chirurg. Instrum. Fagf.	16. 4.21	„ „ 13	28. 4.28
20647	Nyholm, Kai	Frederiksberg	17. 8.01	Kbhvn. Afd.	2. 7.26	„ „ 18	28. 4.28
17618	Olsen, Johs. Theodor	Ringsted	2. 8.04	Holbæk	7. 5.27	Holbæk	14. 1.28
14167	Petersen, Carl Frederik	Odense	4. 8.01	Odense	3. 4.20	Kbhvn. Afd. 17	28. 4.28
3283	— Julius	København	5. 1.05	Holbæk	10.11.25	Holbæk	31.12.27
7768	— Poul Marius	Skjelstrup, Maribo	1. 4.97	Maribo	10. 8.15	Kbhvn. Afd. 6	28. 4.28
23126	— Sv. Peter Meilby	Vordingborg	21. 2.06	Kbhvn. Afd.	6. 6.25	„ „ 17	21. 4.28
23802	Persson, Eibill Tell	København	29.12.08	„ „	18. 4.28	„ „ 13	21. 4.28
18696	Poulsen, Emil	Horsens	2. 5.91	Horsens	13.10.10	„ „ 11	21. 4.28
12518	Runge, Vald. Johan O.	Altona	26. 6.05	Kbhvn. Afd.	6.11.26	„ „ 3	21. 4.28
26610	Sørensen, Carl Chr.	Viborg	12. 3.02	Korsør	19. 9.27	Viborg	18. 2.28
10169	— Gunnar Victor T.	København	1. 4.07	Kbhvn. Afd.	6. 8.26	Kbhvn. Afd. 13	21. 4.28
23119	Schmidt, Erik	—	4. 5.06	„ „	3. 2.28	„ „ 14	14. 4.28
2049	— Niels Otto	Assens	14. 8.70	Tysk Metalarb. Forb.	1. 8.93	„ „ 13	28. 4.28

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
13858	Seidenfaden, Carl Ferd. L. .	København	17.10.93	Kbhvn. Afd.	7. 8.20	Kbhvn. Afd. 12	28. 4.28
23823	Svendsen, Børge Krogsgaard	—	28. 4.07	„ „	14. 4.28	„ „ 15	21. 4.28
34733	Thorsen, Holger Chr. ...	Skive	22. 7.03	Odense	30.11.22	Skive	3.12.27
5680	Thullbom, Charles Ingvald	Hillested	8. 5.07	Kbhvn. Afd.	13. 2.26	Kbhvn. Afd. 17	14. 4.28
9457	Winther, Peter Jensen...	Horsens	19.10.86	„ „ 1	27. 7.12	„ „ 15	7. 4.28
18157	Ziirsen, Aage Kai Levino	København	16.12.07	„ „	30. 9.27	„ „ 13	21. 4.28

Efter at være kommet tilbage til Byen igen, gik Medlemmerne med deres Damer ombord i en Damper og sejlede ud ad den vidunderlig smukke Kolding Fjord til Løverodde. Desværre skyllede Regnen ned og tog derved noget af Glansen af Turen, men efter at man i Pavillonen paa Løverodde havde indtaget Kaffen, klarede det op, og Sejlturen fortsattes til Fænøsund, hvorefter Deltagerne i straalende Sommervejr sejlede tilbage til Kolding. Under hele Turen underholdtes Selskabet af et Orkester. Der var nu tilstaaet Deltagerne et lille Pusterum, men Kl. 7 samledes de atter i et Antal af ca. 250 i Pavillonen i Marielund, hvor en splendid Middag blev indtaget.

Formanden, C. Gosmann, bød, da Deltagerne havde taget Plads ved de festligt smykkede Borde, velkommen og redegjorde i store Træk for Foreningens Virksomhed siden den 29. Juli 1893, da den oprettedes. Han oplyste, at der i 1888 og 1890 havde været gjort Forsøg paa at danne en Afdeling i Kolding, uden at det var lykkedes. Ved sin Stiftelse bestod Afdelingen af 15 Medlemmer, og dens første Formand var Stensgaard, men allerede den 5. August valgtes en ny Formand, nemlig Hegelund, samtidig med at Lorentzen, der var til Stede ved Festen, og som blev hyldet af Deltagerne, blev Kasserer. Ogsaa en anden gammel Kollega, P. Petersen, der ligeledes deltog i Festen, har været med fra Foreningens Stiftelse og blev ogsaa hyldet af Festdeltagerne.

Gosmann omtalte derpaa de 2 Ledere gennem ca. 25 Aar, nemlig Frands Sørensen og Therkild Hansen, som begge udrettede et meget stort Arbejde for Smedene i Kolding, hvad Kollegerne skylder dem en Tak for. Gosmann sluttede med at udbringe et Leve for Pionererne, for dem, der har stiftet Foreningen, og som i de første og vanskelige Aar udførte et Arbejde, som vi kun kan være glade for.

Forbundets Formand fik derefter Ordet og begyndte med at ønske Kollegerne til Lykke med Jubilæet samt bragte Kolding Afdeling en Tak for godt Samarbejde gennem de mange Aar, et Samarbejde, som fik sit særlige Udtryk gennem Frands Sørensens og Therkild Hansens Ledelse, og som er fortsat af deres Efterfølgere i Afdelingens Ledelse. Kjærbøl pegede paa den Forskel, der gjorde sig gældende i Synspunktet paa Organisationen mellem de ældre og de yngre; de ældre havde Erfaringerne og Minderne om en Tid, hvor Arbejderne var proletariserede, hvor Lønningerne var smaa og Arbejdstiden lang, og de kunde ved Sammenligning med Nutiden bedre vurdere de Fremskridt, der er sket, end Tilfældet er med Ungdommen, men denne bør fordybe sig i Organisationens Historie, lytte til de gamle, naar de fortæller om deres Trængsler og deres Vanskeligheder ved at faa Organisationen dannet. De unge bør vide, at det ofte var forbundet med Tab af Arbejde og med Forfølgelser fra Arbejdsgivernes Side, naar Datidens Arbejdere søgte at organisere sig. Kjærbøl omtalte Kampene gennem 80-erne og 90-erne, J. A. Hansens store banebrydende Arbejde ved Gennemførelse af de kollektive Overenskomster, idet han gjorde opmærksom paa, at den industrielle Udvikling i Virkeligheden indebar Muligheder for forøget Fremgang, bedre Lønninger og kortere Arbejdstid, naar vi kun indstillede os paa at udnytte Mulighederne og præge den kommende Udvikling. Han udtalte Haabet om, at Afdelingen fortsat som hidtil vil kunne tjene vore Kolding-Kollegers Interesser i Almindelighed, og sluttede med at udbringe et Leve for Kolding Afdeling.

Ved Bordet blev afsunget et Par gemytlige Sange, medens Hr. Skaaning Hansen oplæste muntre Historier i jysk Mundart. L. Gregersen, som har været Medlem af Foreningen i 25 Aar, fik overrakt Foreningens Æresnaal i Guld, og hans Hustru fik samtidig overrakt nydelige Blomster. Iøvrigt vekslede Talerne Slag i Slag. Gamle Hans Iversen, der havde været Medlem af Afdelingen i 34 Aar og deltaget i Organisationsarbejdet i København, mindedes i en Tale Datiden og specielt Smedelockouten i 1885. Den stedlige Social-Demokrats Redaktør, Folketingsmand Knud Hansen, talte om Pressens Betydning og benyttede Lejligheden til agitatorisk at minde om det forestaaende Landstingsvalg. De besiddende Klasser var kun i ringe Grad interesseret i Lovene, udover dem, der beskytter deres Værdier, medens Arbejderne i høj Grad var interesseret i, at de sociale Love fik en saadan Affattelse, at Samfundet gjorde sin Pligt overfor dem, der ramtes af Arbejdsløshed og Sygdom.

Til Festen var indløbet en Række Telegrammer: Fra Arbejdernes Fællesorganisation, den stedlige Lokomotivmandsforening, fra Frands Sørensen og Therkild Hansen, Socialdemokratisk Forbund og en Række Fagforeninger i Kolding.

Til Slut udbragte Afdelingsformanden et Leve for Forbundets Formand, idet han udtalte Haabet om, at denne maatte faa Held til at føre de kommende Overenskomstforhandlinger paa en saadan Maade, at det kunde blive til Gavn for Medlemmerne.

Efter at Bordet var hævet, blev Salen ryddet, og Ballet begyndte. Det blev afbrudt Kl. 12, da Afdelingens egentlige Fødselsdag oprandt, og i den lyse Sommernat afbrændtes nu et smukt Fyrværkeri. Smukke Raketter skød op imod den stjerneklædte Himmel og erindrede de Kolding-Borgere om, at Smedene fejrede deres Organisations 35-aarige Bestaaen paa en saadan Maade, at det tjente dem til den allerstørste Ære.

Vi kan ikke lade være med at komplimentere Ledelsen og Festudvalget for den udmærkede Maade, Festen var anlagt paa, og for den Præcision, med hvilken den gennemførtes til Glæde for samtlige Deltagere, blandt hvilke ogsaa var Afdelingens Arbejdsløse, der vederlagsfrit deltog fra Lørdag Morgen til Søndag Morgen, hvor Ballet ophørte.

Vi gratulerer Kolding Afdeling og ønsker den Held og Lykke med Fremtiden.

Borups Højskole lægger ud.

Tirsdag den 18. September, Kl. 8 Aften, afholdes et offentligt Møde i Højskolens Festsal, Frederiksholms Kanal 24, hvortil alle og enhver har gratis Adgang, og hvor Forstander Borup vil fremlægge Arbejdsplanen og besvare Forespørgsler.

Den 4. Oktober, Kl. 8, afholdes Skolens Aabningsmøde, hvortil alle, ogsaa udenfor Elevernes Kreds, har gratis Adgang. Dagen efter begynder Undervisningen.

Undervisningen omfatter danske Fag, fremmede Sprog, Bogholderi, Skrivning, Regning, Matematik, Porcelænsmaling og Gymnastik. Gennem Studiekreds, i Foredrag og Samtaleform, undervises der i sociale Fag, Naturkundskab, Sundhedslære, dansk Historie, Verdenshistorie, Kulturgeografi, Aandslivets Historie, Litteratur og Kunst.

I det forløbne Aar har Skolen været besøgt af 404 mandlige og kvindelige Elever, hvoraf nogle har haft det samlede Kursus, nogle enkelte Fag. 65 Arbejdsløse deltog i et 4 Maaneders Kursus med 5 daglige Timer, andre 60 i et 4 Maaneders Kursus med 4 ugentlige Timer.

Organiserede Arbejdere har følgende Moderation: For den samlede Undervisning betales — foruden 5 Kr. i Indmeldelsespenge — 15 Kr. maanedlig; tages enkelte Fag, betales for det første, med to ugentlige Timer, 4 Kr. pr. Maaned, med een Time 2½ Kr., de følgende efter nedadgaaende Skala. Indmeldelsen er bindende til Udgangen af April. Amtsunderstøttelse søges gennem Københavns Magistrat. Arbejdsløse gennem Arbejdsløshedsfonden.

Programmet udleveres gratis paa vort Kontor og i Kioskerne. Fra 1. September træffes Forstanderen Kl. 11—1 og 6—8 Frederiksholms Kanal 24. Kontorets Telefon Byen 4617.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 18127	Christensen,	Ehlert Harald Chr.	(Kbhvn. Afd.)
- 23245	Frederiksen,	Tage Villy Laurits	(— -)
- 1978	Lundstrøm,	Edmund Johannes	(— -)
- 26455	Thieme,	Ervin Aug. Julius	(— -)
- 1035	Uhlott,	Adolf Edmund G.	(— -)
- 2700	Larsen,	Holger	(Nakskov -)
- 27380	Jensen,	Jens	(Skive -)

Medlemmerne Nr. 20315, Svend Aage Z. Andersen, og Nr. 21225, Svend Aage Hansen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 24345	Grand,	Rasmus
- 18044	Hansen,	Alfred Arnold
- 9634	—	Carl Herm. Brenniche
- 18222	Kruse,	Erik
- 18792	Magnussen,	Hans Holstein
- 38670	Malmborg,	Carl Marinus

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

		Nyt Register.	Sidst betalt
Nr. 25602	Andersen,	Edvin Edgar	18. 9.26
- 22656	Christensen,	Aage August	3. 3.28
- 14719	—	Jens Peter	25. 3.22
- 4081	Christiansen,	Adolf Michael	8.10.27
- 18685	Frederiksen,	Hakon Edmund	5. 4.24
- 24345	Grand,	Rasmus	31.10.25
- 18044	Hansen,	Alfred Arnold	17. 3.28
- 9634	—	Carl Herm. Brenniche	31. 3.28
- 23417	—	Harald	24. 9.27
- 8218	Hendriksen,	Georg Axel	7. 7.23
- 14522	Holm,	Helge Kaj Ebert	20. 8.27
- 17831	Jensen,	E. K. I.	24.10.25
- 39444	—	Svend Due Angelo	4.12.26
- 8137	Jakobsen,	Otto Andreas	31. 3.28
- 37695	Jepsen,	Truels	20. 8.27
- 27508	Jessen,	Sigfred Josias	2. 4.26
- 2798	Knudsen,	Peter Brandstrup	11. 2.28
- 5788	Kotzebue,	Niels Peter Heinrich	13.11.26
- 12948	Kreipke,	Poul Johannes	24. 3.28
- 18222	Kruse,	Erik	31. 3.28
- 16822	Larsen,	Johannes Edvard	12. 2.27
- 8612	Leding,	Mons Olai	29. 5.26
- 20181	Lund,	Knud Oluf	10. 9.27
- 18792	Magnussen,	Hans Holstein	24. 3.28
- 38670	Malmborg,	Carl Marinus	24. 3.28
- 22689	Nielsen,	Niels Jørgen	26.12.25
- 394	Olsen,	Kaj Helmuth S. A.	30. 4.27
- 31145	—	Kaj Holm	25. 3.22
- 3690	Petersen,	A. Kr.	21. 1.22
- 33232	—	Jens	27. 3.26
- 71	—	Kaj Bernstorff	21. 8.20
- 30534	—	Sigurd Peter Vilh.	11. 2.28
- 36209	Persson,	Egon Charles Emil	31. 3.28
- 26158	Poulsen,	Albert Emil	30. 4.21
- 37450	Rasmussen,	Jens Viggo	18. 6.27
- 37983	—	Sigurd	17. 9.27
- 3454	Ravn,	Albert Oluf Jensen	2. 4.27
- 18189	Refstrup,	Poul	19.11.21
- 28969	Schrøder,	Erik Axel	7. 1.28
- 38850	Schæfer,	Knud William	14. 2.25
- 16749	Tank,	Poul Heinrich	14. 5.21
- 16889	Thorup,	C. J. P.	22. 4.22
- 36184	Vecht,	Kai Heinrich	31. 3.28
- 23819	Østerberg,	Heinrich Andr.	15. 7.22

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

			Sidst betalt
Nr. 46044	Petersen,	Chr.	30. 5.25

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 11 SEPTEMBER 1928 14. Aarg.

Men ræk mig, o Broder —

Den store Gestus har præget dansk Fagbevægelse i de senere Maaneder; en international Luftning er gaaet hen over en Fagbevægelse, der har overmaade svært ved at samvirke indenfor det snævre Omraade, som Danmarks Grænser angiver. Større og mindre faglige Organisationer plejer internationalt Samarbejde, men isolerer sig, naar det drejer sig om Samarbejde i Hjemlandet. De samvirkende Fagforbund tilhører en faglig Internationale, hvis organiske Opbygning er baseret paa de enkelte Landes faglige Centralorganisationer, men trods denne naturlige Forudsætning for internationalt fagligt Samarbejde mødes de udenlandske Organisationer, der tilhører det paagældende Lands Centralorganisation, i Samvirke med danske, som staar udenfor De samvirkende Fagforbund, og som i misforstaaet Opfattelse af Begrebet Frihed uden Hensyn til fælles Interesser med andre Fag og uden Hensyn til simpel Kammeratskabsfølelse ønsker at staa alene indenfor Hjemlandets Grænser. „Proletarer i alle Lande forener Eder" synes at have grebet Sindene mere end den jævne Linie: „Men ræk mig, o Broder, din barkede Haand", men det skal ogsaa indrømmes, at den første Sentens toner kraftigere end den sidste og maaske derfor lettere høres.

Metalarbejderne er Tilhængere af internationalt Samarbejde i størst mulig Udstrækning, deltager i saadant i omfattende Grad og lever i saa Henseende paa højt udviklede Traditioner, men vi har samtidig vort indenlandske Samarbejde i Orden, for saa vidt som vi samarbejder med alle, der har fælles Interesser med os, jog som vil være med. Men vi kunde ønske det hjemlige Samarbejde betydelig udvidet. Vi tror paa Formaalstjenligheden af fagligt Samarbejde i dets mest udvidede Betydning, og vi er klar over, at det saavel indenlandsk som udenlandsk ikke blot kan bestaa ved Hjælp af Kongresser og Sammenkomster, men at det maa give sig positive Udslag, hvis det skal opretholdes, da det i modsat Tilfælde kun bliver en Fiktion, og paa en saadan kan der kun leves et Stykke Tid. I vanskelige Tider under haarde Kampe med vore Arbejdsgivere har vi da ogsaa paa positiv Maade erfaret Nytten af internationalt Samarbejde og herigennem ikke mindst af det interskandinaviske, og vi har, naar Lejlighed gaves, og hvor Hjælp blev paakaldt fra Udlandet, altid været rede til en saadan. Vi vil i denne Forbindelse erindre om, at vi saa sent som i Fjor ydede vor Medvirkning til, at de finske Metalarbejdere gennemførte en Kamp med deres Arbejdsgivere, som varede i 30 Uger, ja, for dem, der deltog i de forberedende Skærmydsler, endda i 41 Uger. Vi ydede i Henhold til vor Gensidighedsoverenskomst til denne Kamp et Bidrag af ca. 115,000 danske Kroner samt et Laan paa 50,000 Kr.; de norske og svenske Metalarbejderorganisationer ydede forholdsmæssig lignende Beløb, og Kampens Resultat blev en uomtvistelig Sejr for vore finske Fagfæller og blev det netop i høj Grad paa Grund af den internationale Solidaritet. Men ogsaa paa anden Maade har vi under udenlandske Konfliktsituationer ydet vor Støtte, bl. a. derved, at vi har nægtet at udføre saadant Arbejde, som paa Grund

af Konflikt i det paagældende Land blev dirigeret til danske Virksomheder. Jovrigt er det vor Opfattelse, at danske Fagorganisationer, som staar i Samarbejde med udenlandske, hvis de ønsker udover de økonomiske Forpligtelser, som de har ifolge bestaaende Gensidighedsoverenskomster, at aktionere til Fordel for den paagældende udenlandske Broderorganisation, maa noje overveje, hvilke Midler der skal anvendes, og her tænker vi ikke alene paa, i hvilken Grad de vedkommende udenlandske Arbejdsgivere, som er i Konfliktsforhold, kan generes, men ogsaa paa Virkningerne af at indrage Hjemlandets Arbejdere direkte eller indirekte i den udenlandske Konflikt. En noje Afvejning af, i hvilken Grad udenlandske Arbejdere har Krav paa vor Støtte, med fornødent Hensyn til vore egne Forhold, maa der i hvert enkelt Tilfælde frit være Adgang til.

Imidlertid har Den faste Voldgiftsret i sin Kendelse vedrørende Arbejdsgiverforeningens Klage i Anledning af Dansk Arbejdsmandsforbunds Blokade af finske Skibe meget stærkt indskrænket denne Frihed, og efter vor Mening i Virkeligheden bygget Kendelsen paa forkerte Forudsætninger. Det er vor Opfattelse, at denne Kendelse mere er Udtryk for en Situationsbetragtning, end for en noje afvejet retslig Analyse. Den Mand, som har været den afgørende ved denne Domsafsigelse, er en højt anset Jurist, hvis Hæderlighed og Retfærdighedstrang er uangribelig, men de Virkninger, som Blokaden gennem den varslede Udvidelse vilde faa, har sikkert i høj Grad præget hans Synspunkt. Dertil kommer, at medens Forbindelsen mellem danske og udenlandske Arbejderorganisationer ligger blot, er det ulige sværere at faa Øje paa Arbejdsgivernes tilsvarende, og derfor hedder det ogsaa i Kendelsens Præmisser, at „de under Dansk Arbejdsgiverforening staaende Organisationer i alt væsentligt maa antages at være uden Indflydelse paa, hvorledes Kampen mellem de finske Arbejdsgivere og Arbejdere udvikler sig". Vi kan imidlertid oplyse, at danske Arbejdsgivere gennem den nordiske Arbejdsgiverunion har haft en endda ikke ringe Indflydelse paa den finske Havnekonflikt.

Det er saaledes en Kendsgerning, at den svenske Arbejdsgiverforenings Formand, von Sydow, der samtidig er Formand for den nordiske Arbejdsgiverunion, sammen med 2 andre Herrer i Begyndelsen af Juni Maaned rejste til Finland for at overtale de finske Stevedorer til at træde i Underhandling med de finske Havnearbejdere om en kollektiv Overenskomst, men hvad der er mest interessant er dette, at det lykkedes von Sydow at bryde de finske Arbejdsgiveres principielle Modstand mod Indgaaelse af kollektive Overenskomster. Imidlertid kunde Stevedorerne ikke selv indbyde til Forhandlingerne, men ønskede, at den finske Regering indbød til saadanne, og dette skete altsaa i Virkeligheden alene paa Grund af den interskandinaviske Arbejdsgiverorganisations Paavirkning.

Naar Forhandlingerne alligevel ikke kom i Stand mellem Stevedorerne og Transportarbejderne, skyldes det andre Faktorer, som bevirkede, at den finske Regering ikke følte sig foranlediget til at nedsætte nogen Mæglingskommission. Naar von Sydow har blandet sig i den finske Havnearbejderkonflikt, er det selvfølgelig, fordi han vidste, at han som Formand for den nordiske Arbejdsgiverunion kunde øve en Indflydelse; at han ikke gjorde det af Hensyn til de finske Transportarbejdere, er afgjort, men Aarsagen maa vel søges deri, at det svenske Transportarbejderforbund havde truet med at blokere finske Skibe. Det forekommer os, at vi derfor har Ret til at hævde, at den fornævnte Pasus i Den faste Voldgiftsrets Præmisser ikke er rigtig; det er i Virkeligheden de fortvivlede Organisationsforhold i Finland med mange Arbejdere, som endnu ikke er i Besiddelse af Organisationsforstaaelse, der bevirkede, at von Sydows Aktion ikke lykkedes.

Naar det videre i Den faste Voldgiftsrets Kendelse hedder: „Den alt iværksatte og senere varslede udvidede Blokade her i Landet ligger herefter udenfor de naturlige Forudsætninger for Septemberforliget", saa kan vi heller ikke anerkende dette som værende rigtigt, og vi har allerede i Fagbladet for Juli Maaned gjort opmærksom paa Samarbejdet mellem danske og tyske Arbejdsgivere under Lockouten i 1899, men dertil kommer, at alle, som i 1899 beskæftigede sig med Arbejderforhold, var bekendt med den forudgaaende Udvikling, under hvilken der, samtidig med at Fagorganisationerne dannedes indenfor Landets Grænser, opstod et stedse stigende Samarbejde med Udlandets Broderorganisationer. Det maa i denne Forbindelse være nok at erindre om den skandinaviske Arbejderkongres i Göteborg i 1886, der nærmest behandlede Spørgsmaal af faglig Karakter, samt om Kongressen i Paris i 1889, der især blev bekendt ved Vedtagelsen om Iværksættelse af Demonstrationer hvert Aars 1. Maj til Fordel for Gennemførelse af 8-Timersdagen. Jovrigt var de danske Fagorganisationer bl. a. repræsenteret ved den internationale Kongres i Brüssel i 1891, i Zürich i 1893 og i London i 1896. At dette stadig mere intime Samarbejde mellem Organisationerne i givet Fald maatte kunne give sig Udslag i andre internationale Støtteaktioner end netop de pengelige, maatte være

ganske indlysende, og det er derfor ikke i Overensstemmelse med den historiske Udvikling, naar det siges, at „en Blokade her i Landet ligger udenfor de naturlige Forudsætninger for Septemberforliget". Tværtimod er der i Virkeligheden i Septemberforligets Bestemmelse om, at „Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund erkende herved hinandens Berettigelse til henholdsvis at dekretere eller godkende Arbejdsstandsning", givet Parterne en ubegrænset Ret, der kun er beskaaret ved den efterfølgende Bestemmelse, der siger, at „dog maa ingen Lockout eller Strejke af nogen som helst Grund eller Omfang dekreteres eller godkendes af nogen af Parterne, forinden den er vedtaget med mindst $^3/_4$ af de afgivne Stemmer af den efter vedkommende Organisations Love dertil kompetente Forsamling". Det kan tilføjes, at de danske Fagorganisationer simpelthen ikke kan tage Konsekvensen af den afsagte Kendelse, mindre fordi, at de internationale Sympatiaktioner — markeret ved Standsning af Arbejde — ofte paakræves, end fordi den danske Fagbevægelse ikke kan finde sig i at skulle indtage en saadan Stilling til internationalt Samarbejde, at den danner en Undtagelse fra andre Landes Fagbevægelser. Vi erkender i saa Henseende, at Standsningen af Arbejdet i Hjemlandet til Fordel for Arbejdere i et andet Land ikke alene skal give Udtryk for international Solidaritet, men dens Hensigtsmæssighed i Retning af Fremme af de legitime Formaal, som det paagældende Lands Arbejdere maatte kæmpe for, maa overvejes samtidig med, at en nøje Vurdering af de Vanskeligheder, der paaføres danske Arbejdere ved en saadan Aktion, maa foretages.

Vi vil heller ikke undlade at pege paa, at det næppe kan være rigtigt, at store Kredse af danske Arbejdere udenfor det Fag, som iværksætter Sympatiaktionen, rammes af denne, samtidig med, at der som Tilfældet er i den finske Havnekonflikt af de finske Arbejdere som saadanne ikke iværksættes Støtteaktion udover rent økonomisk. Den fulde Gennemførelse af Støtteaktion til Fordel for udenlandske Broderorganisationer maa ogsaa forudsætte, at disse repræsenterer en Organisationsprocent, der formindsker Muligheden for Indgriben af ikke-organiserede, thi det vil jo være en komplet Meningsløshed, hvis danske Arbejdere standser danske Virksomheder til Fordel for udenlandske Klassefæller, og disses Arbejde saa blot udføres af uorganiserede, der i nogen Grad ophæver den paagældende Konflikt. Forholdet vil da blive dette, at medens udenlandske uorganiserede Arbejdere holder de paagældende Virksomheder delvis i Gang, vil tilsvarende danske Virksomheder i Kraft af vor Organisationsprocent ligge fuldkommen stille.

Det er nedslaaende, at Den faste Voldgiftsret i en given Situation har foretaget de moralske Overvejelser, der tilkom andre, og dermed er kommet udenfor den juridiske Basis, som Retten maa bygge paa. Til Gengæld maa Organisationerne selv skabe det Grundlag, som Fremtidens internationale Sympatiaktioner skal hvile paa, men har de senere Maaneders internationalt prægede Fagforeningspolitik aabnet Øjnene for, at ogsaa Udøvelsen af internationalt Samarbejde kan faa Virkninger for andre Organisationer end netop den, der i det givne Tilfælde plejer det, saa er der jo Mulighed for en øget Forstaaelse af Nødvendigheden ogsaa af Samarbejde mellem Fagorganisationerne indenfor Landets Grænser. Ejendommeligt er det da blot, at der skulde en Konflikt i et fremmed Land til for at aabenbare de Brøst, som dansk Fagbevægelse hidtil har lidt under.

Tysk Metalarbejderforbunds 18. ordinære Kongres.

I Karlsruhe i Baden afholdt vor store tyske Broderorganisation i Dagene 13.—18. August sin ordinære Kongres. Tysk Metalarbejderforbund afholder Kongres hvert andet Aar, og forrige Kongres fandt Sted i Bremen i 1926. Siden den Gang har der fundet en stærk Vækst Sted i Forbundets Medlemsantal, der ved Slutningen af 2. Kvartal 1926 var 601,528, hvilket Tal i Løbet af Aaret 1927 steg til 815,000, i 1. Kvartal 1928 til 869,000, og da Kongressen fandt Sted havde Forbundet 881,000 Medlemmer. Hovedledelsen haabede da ogsaa i en ikke alt for fjern Fremtid at kunne notere 1 Million Medlemmer i Tysk Metalarbejderforbund. Ganske vist har Medlemsantallet været betydeligt højere og androg i 1922 1,624,000, men i de følgende 3 Aar sank det ned til 600,000, dels paa Grund af den Broderstrid, som Kommunisterne i Tyskland bevirkede, dels paa Grund af Inflationen og det økonomiske Sammenbrud med deraf følgende Arbejdsløshed. Tysk Metalarbejderforbund har dog stadig været og vil fortsat i stigende Grad blive den absolut mest betydningsfulde Organisation indenfor det internationale Metalarbejderforbund, ikke blot paa Grund af det Antal Medlemmer, som den omfatter, men ogsaa fordi Virkningerne af dens Arbejde rækker langt ud over Tysklands Grænser, saaledes at de Løn- og Arbejdsvilkaar, som dette Forbund er i Stand til at oparbejde, øver sin absolutte Virkning paa Løn- og Arbejdsvilkaarene i det øvrige Europa. Ogsaa i Skandinavien er vi

ofte af vore Arbejdsgivere stillet overfor Henvisninger til Arbejdsforholdene i Tyskland, og givet er det, at jo bedre disse ved vor tyske Broderorganisations Arbejde bliver, jo bedre Baggrund er der for i de nordiske Lande at kunne forbedre Løn- og Arbejdsbetingelserne. Med det maalbevidste Arbejde, som Tysk Metalarbejderforbunds Ledelse udfører, og med den Fasthed, som prægede den nylig afholdte Kongres, nærer vi da heller ingen Tvivl om, at Forbundets Virksomhed vil betyde en stadig Stigning af de tyske Metalarbejderes Lønninger og en fortsat Forbedring af Arbejdsforholdene paa Arbejdspladsen, herunder ogsaa en stadig Udvikling af Arbejdernes Indflydelse paa Bedrifternes Ledelse.

Kongressen talte 264 Delegerede, og det er her i særlig Grad iøjnefaldende, at de enkelte Delegerede repræsenterer et Antal Medlemmer, der ligger langt ud over, hvad vi i Skandinavien er vant til at regne med. Foruden de Delegerede deltog Hovedbestyrelsen, Distriktslederne samt det Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer, hvis Opgave det er i Kongresperioden at behandle saadanne Spørgsmaal mellem Hovedledelsen paa den ene Side og Distrikterne og Afdelingerne paa den anden Side, som ikke paa anden Maade kan bringes ud af Verden, altsaa en Slags Mæglingsudvalg, der dog har en ret udstrakt Beføjelse til at træffe Afgørelse i saadanne opstaaende Stridigheder. Det har Ret til at prøve Revisionsberetningen og til selv at foretage Revision af Hovedkassen.

Som Kongressens Gæster var til Stede Statspræsident Rammele, Førsteborgmester i Karlsruhe G. Sauer, der er gammel Metalarbejder, samt Repræsentanter for de tyske samvirkende Fagforbund, for de tekniske Organisationer, for Tysk Værkmesterforbund og for Handels- og Kontormedhjælperne. Endvidere for Kobbersmedene, for Kedel- og Maskinpasserne og last not least Sekretæren i det internationale Metalarbejderforbund. Derudover var 13 udenlandske Broderorganisationer repræsenteret med 20 Repræsentanter, deriblandt 5 Skandinaver.

Kongressen præsterede et stærkt forceret Arbejde, hvad alene illustreres ved, at den ialt behandlede ca. 400 Forslag, der dog selvfølgelig først blev behandlede i Udvalg og derefter blev præsenteret for Kongressen som Kommissionsbetænkninger. De fleste af Forslagene vedrørte Tysk Metalarbejderforbunds Statutter, men et Par enkelte havde dog mere end almindelig Interesse og fremkaldte da ogsaa omfattende Diskussion, nemlig Spørgsmaalet om Flytning af Forbundets Hovedsæde fra Stuttgart til Berlin og Spørgsmaalet om Indførelse af Invalideunderstøttelse. Allerede paa Kongressen i Bremen var Spørgsmaalet om Hovedsædets Flytning fremme, men blev den Gang forkastet, idet der manglede et Par Stemmer i den $^2/_3$ Majoritet, som udkræves for Forslagets Vedtagelse. Naar Hovedledelsen i det hele taget ønskede at faa flyttet Sædet, skyldes det, at det for en Organisation som Tysk Metalarbejderforbund, hvis Virksomhed er nøje knyttet til den politiske og til de almindelige økonomiske Spørgsmaal, der ofte finder deres Afgørelse i Tysklands Hovedstad, er uhensigtsmæssigt og tidsspildende at have sit Hovedsæde i en By, der ligger saa langt borte fra Landets Hovedstad, som Tilfældet er med Stuttgart i Forhold til Berlin.

Det blev da ogsaa aabent sagt, da Tysk Metalarbejderforbunds fremragende Formand, Robert Dissmann, var død, at hans tidlige Bortgang bl. a. var fremkaldt af det rastløse Liv, som den fagforeningsmæssige Virksomhed i Stuttgart i Forbindelse med den politiske i Berlin affødte. Kongressen vedtog da ogsaa denne Gang med stor Majoritet at flytte Sædet, idet 201 stemte for og 62 imod.

Spørgsmaalet om Indførelse af en Invalideunderstøttelse var et Udslag af Bestræbelserne for at konsolidere Forbundet ved at skabe Mulighed for at fastholde det opnaaede Medlemsantal og derigennem i Virkeligheden ogsaa for forøget Fremgang. Dette Forslag blev da ogsaa vedtaget med stor Majoritet, selv om de tilstedeværende Kommunister stærkt gik derimod. De syntes i højere Grad at have til Opgave at splitte og forhindre Konsolidering fremfor at samle og skabe Mulighed for forøget Fremgang.

Ved Invalideunderstøttelsens Indførelse sikres der Tysk Metalarbejderforbunds Medlemmer paa Grundlag af et Kontingent, der højst andrager 30 Pf. pr. Uge, en ugentlig Understøttelse, naar Medlemmerne er uarbejdsdygtige. Understøttelsens Størrelse varierer fra 14 Mark til 40 Mark pr. Maaned.

Iøvrigt tog Kongressen meget stærkt Afstand fra de tilstedeværende Kommunisters Teorier og Arbejdsmaader. Forholdet var dette, at der ialt var 40 Kommunister paa Kongressen, af hvilke de 22 var valgt i Berlin, hvor Kommunisterne havde gennemført, at det udelukkende var deres Kandidater, der blev valgt, men dette var sket paa Baggrund af en saa hensynsløs, løgnagtig og gemen Agitation, at Mandatkommissionen foreslog at erklære de 22 plus enkelte andre Kommunisters Mandater for ugyldige. Sagen gik imidlertid tilbage til fornyet Overvejelse med det Resultat, at Kongressen udtalte en skarp Misbilligelse af den Maade, Kommunisterne var gaaet frem paa ved Valget af Delegerede til Kongressen, og Berliner-Repræsentanterne fik Besked paa, at de maatte betragte denne Afgørelse som en sidste Advarsel. Tillige gav Kongressen Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til, hvis Kommunisterne desuagtet ved kommende Valg til Kongres eller lignende Lejligheder gik frem paa samme Maade, at kassere Mandaterne og udskrive nye Valg. Kommunisternes Fremgangsmaade ved Valg af Delegerede til Kongressen faar iøvrigt sin ejendommelige Baggrund derved, at de paa Kongressen ønskede at faa behandlet et Spørgsmaal, der vedrørte Udelukkelse af en Del Medlemmer, der ved Anvendelse af de kommunistiske Metoder havde modarbejdet Organisationen. Man gjorde her gældende, at Medlemmernes politiske Overbevisning var Forbundet uvedkommende. Det samme Synspunkt var ikke særlig fremherskende, da det drejede sig om at faa valgt Kommunister som Repræsentanter paa Kongressen.

Iøvrigt knyttede den største Interesse sig til Beretningen om Virksomheden i den forløbne Kongresperiode, hvilken blev aflagt af Georg Reichel, som foruden at notere en stærk Vækst i Medlemsantallet, som vi foran

har gjort Rede for, gjorde opmærksom paa, at Tysk Metalarbejderforbund har anvendt 30½ Million Mark til Understøttelse af arbejdsløse Medlemmer, og han udtalte, at det var et Æresblad i Tysk Metalarbejderforbunds Historie, at dette trods den stærke finansielle Anspænding gennem sociale Understøttelser ogsaa havde været i Stand til at føre den faglige Kamp paa en saadan Maade, at det havde betydet bedre Løn- og Arbejdsbetingelser for Medlemmerne.

Iøvrigt vendte Georg Reichel sig stærkt imod de Medlemmer af Forbundet, som indmeldte sig i specielle Oppositionssammenslutninger, der dannes indenfor Forbundets Rammer, og som kun har til Opgave at nedbryde og undergrave Forbundets og dets Ledelses Arbejde. Han slog stærkt fast, at Kritikken maa øves indenfor selve Organisationen og ikke gennem underjordisk Arbejde. Forinden der kan være Mulighed for, at Arbejdstiden yderligere forkortes, f. Eks. til 45 Timer om Ugen, maa Washington-Konventionen ratificeres af den tyske Stat. Iøvrigt maa det være Organisationens Opgave med størst mulig Opmærksomhed at følge de økonomiske Bevægelser og herunder ikke mindst sætte ind som en naturlig Balance overfor den Koncentration, der finder Sted indenfor Industrien, ikke alene indenfor det enkelte Lands Grænser, men ogsaa Landene imellem.

I Tilslutning til Formandens Beretning vedtoges følgende Resolutioner:

Resolution vedrørende den sociale Politik.

Idet man gaar ud fra den Betragtning, at Beskyttelsen af den menneskelige Arbejdskraft mod det industrielle og faglige Arbejdes Farer er ensbetydende med en Forøgelse af hele Folkets Ydeevne paa alle Omraader af Samfundslivet, fremsætter det tyske Metalarbejderforbunds 18. Forbundsdag atter Kravet om en Videreudvikling af den sociale Lovgivning. Som særlig nødvendigt fremhæves:

1. Den hurtigst mulige Vedtagelse og Forbedring af Lovforslaget om Arbejderbeskyttelse. Indskrænkning af den daglige Arbejdstid til 8 Timer paa de 5 første Hverdage og til 5—6 Timer om Lørdagen; Ratifikation af Washington-Overenskomsten i alle Industrilande.
2. Videre Udvikling af Arbejdsretten og Tilvejebringelse af større Ensartethed af samme i Overensstemmelse med Artikel 157 i den tyske Rigsforfatning.
3. Tilvejebringelse af Ensartethed i den sociale Forsikring, Ophævelse af Erstatnings-, Lavs- og Bedriftssygekasser, Forhøjelse af Renterne i Invalideforsikringen og Nedsættelse af Aldersgrænsen til 60 Aar.
4. Tilstrækkelig Understøttelse af saadanne Arbejdsløse, som trods Arbejdsevne og Arbejdsvillighed endnu ikke har Krav paa Forsikringsstøtte af Arbejdsløshedsforsikringen, eller har opbrugt deres Understøttelse (Kriseforsorg).
5. Beskyttelse ved Lovgivningen for ældre Arbejdere imod Afskedigelse og Ret for saadanne til Genansættelse fremfor andre alt efter Driftsforholdene.
6. Ydelse af en Affindelsessum som Skadeserstatning til Arbejderne i Tilfælde af Driftsstandsning i Forhold til den Tid, i hvilken de har været beskæftigede.
7. Bedre Sikkerhed for Bedriftsrepræsentanternes Virksomhed, Oprettelse af Helheds-Bedriftsraad paa Grundlag af de nuværende Former for Foretagender (Koncerner, Truster), Udvidelse af Bedriftsraadsmedlemmernes Rettigheder i Tilsynsraad (Direktioner) og Forøgelse af Antallet af deres Repræsentanter.
8. Forbedring af Arbejder- og Ungdomsbeskyttelsen, snarlig Vedtagelse af en Lov om faglig Uddannelse under Hensyntagen til Fagforeningernes berettigede Krav.

Resolution om den økonomiske Politik.

Koncentrationen og Rationaliseringen af det økonomiske Liv skrider stadig frem som Følge af Kapitalismens lovmæssige Udvikling. Dermed skaber Kapitalismen yderligere Forudsætninger for sin Afløsning ved den socialistiske Fællesøkonomi. Koncentrationen af de økonomiske Kræfter og disses rationelle Anvendelse lader sig derfor ikke forkaste, men den sociale Side af dem kan paavirkes til Fordel for Arbejderne.

Med Koncentrationen af Kapitalen er der forbundet store Farer for Arbejderne og Funktionærerne og for Folket. Den hensynsløse Afskedigelse af ældre Arbejdere medfører, at disse gaar fuldstændig ud af Produktionsprocessen, og at de kastes ud i varig social Elendighed Selve Arbejdsløsheden tiltager, den udvikler sig mere og mere til en varig Tilstand i alle industrielle Lande.

Ophævelsen af Konkurrencen ved Oprettelsen af Karteller, Syndikater, Truster, Koncerner, Handelssammenslutninger, Told, Ind- og Udførselsforbud o. a. m. forhindrer trods Forøgelsen af de industrielle Ydelser den nødvendige Nedgang i Varepriserne. Den nødvendige Forøgelse af Markedernes Optagelsesevne ud over Befolkningstilvæksten hæmmes, og der skabes en stadig større Modsætning imellem Produktion og Afsætningsmuligheder.

Disse Tilstande kræver den alvorligste Opmærksomhed hos de organiserede Arbejdere i alle Lande, hos deres Forbund og hos de ledende økonomiske Embeder. Absolut nødvendig er en mere planmæssig Udvikling af Europas Økonomi til Styrkelse af dets Konkurrenceevne paa Verdensmarkedet. Ligeledes en Nyregulering og Formindskelse af Landenes fra Krigen stammende Gældsforpligtelser.

Ud fra disse Kendsgerninger kræver Metalarbejdernes 18. Forbundsdag følgende:

1. En ved Lov fastsat Forpligtelse for de store og monopolistiske økonomiske Foretagender til Offentliggørelse af Produktionsprisen for de af dem fabrikerede Varer. Udvidelse af denne Forpligtelse til Handelen med vigtige Forbrugsvarer.
2. Udvidelse af Rigsøkonomiministeriets Myndighed med Hensyn til Kartelforordningen. Skarpere Anvendelse af denne ved uberettigede Prisforhøjelser fra Sammenslutningers og Handelssammenslutningers

Side. Kontrol med Produktionsprisen ved Rigsøkonomiministeriet under Tilkaldelse af Repræsentanter for Fagforeningerne i vedkommende Industri.

3. Fortsat og energisk Paavirkning fra Rigsmyndighedernes Side paa andre Lande til Gennemførelse af en successiv Nedsættelse af Toldsatserne og disses fuldstændige Ophævelse paa et bestemt Tidspunkt i saa nær Fremtid som muligt.
4. Planmæssig og energisk Fremme af Boligbyggeriet under Anvendelse af hele Huslejeskatten til dette Formaal. Forholdsregler til Forebyggelse af Prisstigninger for Byggematerialer. Optagelse af yderligere og tilstrækkelige Laan i Udlandet til almennyttigt Boligbyggeri i Byerne.
5. Udvidet Tilkaldelse af Repræsentanter for Arbejderne til de internationale økonomiske Konferencer og til Forhandlingerne om Afslutning af Handelstraktater.
6. Optagelse af Repræsentanter for Arbejderne og Funktionærerne i Ledelsen af de store industrielle Foretagender efter Indstilling til Fagforeningerne.

Angaaende det internationale Samarbejde vedtoges følgende Resolution:

»Paa Grundlag af Overbevisningen om, at Arbejderklassens Frigørelse kun kan gennemføres ved internationalt Samarbejde, og at endvidere Udformningen af Arbejdernes sociale Stilling i høj Grad er afhængig af Styrken af deres økonomiske Organisationer, udtaler Forbundsdagen sin Glæde over den voksende Sammenslutning af Arbejderne i hele Verden i faglige Organisationer og disses systematiske Kamp for at tilkæmpe Arbejderklassen den politiske og økonomiske Magt. Den ser deri ikke blot en Garanti for Arbejderklassens sociale og kulturelle Fremgang, men tillige den sikreste Garanti for Verdensfreden.

Under Henblik paa Betydning af Metalindustrien for det internationale økonomiske Liv, som i stadig tiltagende Grad mekaniseres i alle sine Grene, og under Henblik paa den Magt, som Arbejdsgiverne i Jærn- og Metalindustrien har, og som er et Resultat af de nationale og internationale Truster og Karteller, er det en absolut Nødvendighed, at Metalarbejderorganisationerne i hvert enkelt Land bringes op til den højeste Styrke, og at der opnaas en Sammenslutning af disse Organisationer ikke blot i Europa, men i hele Verden i det Internationale Metalarbejder-Forbund til en mægtig Internationale. Alt andet maa underordne sig denne højeste Nødvendighed.

Forbundsdagen udtaler derfor den skarpeste Fordømmelse af de uhyrlige Forhaanelser og Bagvaskelser af Fagforeningerne fra den kommunistiske Fagforenings-Internationales Side og af dennes Opfordring til de kommunistiske Medlemmer, navnlig i Tyskland, Frankrig og England, til en Desorganisation af Fagforeningerne og til Brud paa Disciplinen. Forbundsdagen forventer, at de Medlemmer af det tyske Metalarbejderforbund, som i politisk Henseende hører til det kommunistiske Parti i Tyskland, ikke lader sig misbruge til en saadan for Forbundet og Arbejderne skadelig Handlemaade. Den forpligter Bestyrelsen til med alle lovlige Midler at skride ind imod ethvert Forsøg paa at virke i den af den kommunistiske Fagforenings-Internationale udtalte Retning.«

Som Bevis paa den Tilfredshed, hvormed Kongressen betragtede Forbundets Virksomhed i de forløbne 2 Aar, kan det noteres, at samtlige Medlemmer af Hovedbestyrelsen, der var paa Valg, genvalgtes, idet man ikke til Erstatning for afdøde Robert Dissmann valgte nogen ny 3. Formand. Forholdet er altsaa dette, at Tysk Metalarbejderforbund ledes af 2 Formænd, Georg Reichel og Alvin Brandes, ligesom der er 2 Hovedkasserere, K. Schott og E. Schäfer, bistaaet af en Række Sekretærer.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbunds Kongres.

I Dagene 2., 3. og 4. August 1928 afholdt Dansk Jærn- og Metalsliberforbund sin ordinære Kongres.

Formanden bød de Delegerede Velkommen og mindede om, at den 1. August 1903 stiftedes Dansk Jærn- og Metalsliberforbund, efter at det i nogle Aar havde været en Afdeling af Dansk Metalarbejderforbund, der foruden Sliberne bestod af Elektrikerne og Gørtlerne, men i 1903 opløstes dette Forbund, og de enkelte Organisationer dannede selvstændige Forbund, som indmeldtes i De samvirkende Fagforbund. Det er altsaa i disse Dage 25 Aar siden, Forbundet stiftedes, og naar man ser tilbage paa disse Aar, er der Grund til Tilfredshed. Forbundets Medlemmer staar stærkt og godt organiserede og har fulgt godt med i Kampen for mere Frihed og højere Løn. Forbundet har siden 1912 været tilsluttet Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, hvilket har været til stor Støtte i Kampen for bedre Livsvilkaar. Forbundet bestod ved Stiftelsen af 3 Afdelinger med ca. 75 Medlemmer, nu 10 Afdelinger med ca. 300 Medlemmer.

Efter Mandaternes Godkendelse aabnede Formanden Kongressen og erklærede den for beslutningsdygtig, hvorefter dens Præsidium valgtes. Til Dirigenter valgtes Chr. Schwabach, Horsens, og H. P. Nielsen, København, og til Sekretærer Forbundets Sekretær J. P. Weyen og J. Jartved, begge af København.

Formanden afgav Beretning om de forløbne 3 Aar siden sidste Kongres, omtalte Overenskomstsituationen og Lockouten i 1925, der varede ca. 11 Uger og kostede 63,000 Kr. Overenskomsten udløb igen til 1. Februar 1927, men den Gang fik man en Ordning uden Konflikt. Forbundet har endvidere frigjort sig for Priskuranten for Slibning af Cykle- og Motordele, hvis Priser i Aarenes Løb var blevet saa smaa, at man ikke kunde være tjent med den mere. En anden Sag var med »Macowerke« i Metmann, som havde antaget 4 danske Slibere til at oplære tyske Slibere efter dansk Mønster, men de af-

skedigedes efter 10 Dages Forløb, og da de var antaget for mindst 3 Maaneder, rejstes der retsligt Krav overfor Firmaet til at betale 3 Maaneders Løn. Hertil har det tyske Metalarbejderforbunds Afdeling i Metmann ydet Støtte. Sagen er endnu ikke afsluttet.

Efter en Omtale af forskellige andre Sager sluttede Formanden sin Beretning, som efter en indgaaende Diskussion godkendtes.

Regnskabet godkendtes ligeledes.

Hovedbestyrelsen havde stillet nogle Ændringer til Forbundslovene, nærmest for at gøre disse klarere og lettere forstaaelige, i væsentlig Grad Redaktionsændringer; disse vedtoges.

Fra Afdelingen i København var stillet Forslag om en Fællesbestyrelse for Forbundet og Københavns Afdeling samt om Valg af en Hovedkasserer. Det første Forslag forkastedes, medens det andet vedtoges.

Til Hovedkasserer valgtes J. Jartved, København.

I Strejkeunderstøttelse vedtoges at udbetale, som forhen, et til Arbejdsløshedsunderstøttelsen svarende Beløb plus 1 Kr. 50 Øre pr. Uge for hvert Barn.

Efter Fastsættelse af de faste Lønninger og andre Ydelser skred man til Valg af Hovedbestyrelse.

Til Formand genvalgtes Viktor Hansen, til Næstformand og Sekretær valgtes John Nordell, til Repræsentant valgtes J. P. Weyen, som ikke ønskede at forblive som Næstformand og Sekretær.

De øvrige 2 Medlemmer vælges henholdsvis af Afdelingen i København og i Raadvad.

Formanden sluttede herefter Kongressen og udtalte Ønsket om stadig Fremgang for Forbundet.

Viktor Hansen.

Arbejdsløshedskassens og Krisefondens Ekstrakontingent.

Som tidligere omtalt i en Artikel her i Fagbladet har Nedgangen i Arbejdsløsheden medført, at det er lykkedes at afslutte sidste Regnskabsaar med en Formuebeholdning, der var en Del større end Aaret i Forvejen, og den 31. Marts i Aar androg Kr. 1,139,543,12. Man gik den Gang ud fra, at saafremt det lykkedes at faa denne Formue bragt op i Sommerens Løb til en Sum af omkring 2 Mill. Kr., vilde der være Mulighed for en mindre Lempelse af Ekstrakontingentet, der for Arbejdsløshedskassens Vedkommende udgør Kr. 1,25 pr. Uge. Sideordnet hermed er der sket det, at Krisefonden, hvis Status ikke var synderlig god, idet der pr. 31. Marts 1928 var en Gæld paa Kr. 279,736,10, nu pr. 1. Januar vil kunne møde med en solid Status, hvilket er fremkommet gennem Overførelse af det fra Forbundene som Startkapital indskudte Beløb og i Forbindelse hermed Opnaaelse af det Laan og Tilskud, der kan faas i Henhold til den i Marts vedtagne Lov, samt endelig ved den Omstændighed, at Krisefonden paa Basis af de gældende umulige Regler har været standset i sine Udbetalinger siden 1. Marts. Krisefonden har nu en saadan Størrelse, at den vil være i Stand til at magte Udbetalingerne, selv om det nugældende Kontingent, 50 Øre pr. Medlem og Uge, nedsættes til det i Vedtægten fastsatte, nemlig 25 Øre pr. Uge. Det kan ikke nu angives, paa hvilket Tidspunkt Krisefonden kan begynde sine Udbetalinger, idet Arbejdsløsheden ikke efter de nugældende Regler er stor nok til, at Udbetalingerne kan komme igang, men under Forhandlingerne paa Rigsdagen om den førnævnte Lov om Laan og Tilskud til Krisefonds afgav Indenrigsministeren Løfte om at søge Reglerne for Krisefondsudbetalingen ændret, og ved Forhandling med Repræsentanter for Arbejdsløshedskasserne er der formuleret bestemte Ændringer, som Indenrigsministeren forventelig vil forelægge ved Rigsdagssamlingens Begyndelse. Saasnart de nye Regler bliver til Lov, er der ingen Tvivl om, at Arbejdsløsheden i sin nuværende Størrelse vil give Adgang til Udbetaling af Krisefondsunderstøttelse. Foruden de førnævnte Indtægter har Krisefonden endvidere Krav paa Andel i Arbejdsløshedsfondens Renter, og da der i det Vinterhalvaar, hvorom der er Tale, kun var 3 Kasser, der havde Krisefond, vil vi kunne paaregne et Rentetilskud paa omkring Kr. 90,000,00, hvortil saa endvidere kommer de direkte Stats- og Kommunetilskud for samme Halvaar, der antagelig vil indbringe ca. Kr. 100,000,00. Alt ialt kan der regnes med, at Krisefonden pr. 1. Januar 1929 vil have en Formue paa Kr. 1,350,000,00, hvorfra dog maa drages det Beløb, der kommer til Udbetaling, hvis Krisefonden faar Adgang til at paabegynde denne. Med en saadan Reserve vil Krisefonden i en overskuelig Tid være i Stand til at klare sine Forpligtelser, og Arbejdsløshedskassens Hovedledelse har derfor stillet Forslag om at nedsætte Ekstrakontingentet til Arbejdsløshedskassen med 50 Øre pr. Uge og til Krisefonden med 25 Øre eller en samlet Nedsættelse af 75 Øre, og at dette træder i Kraft fra første Uge i Oktober Maaned (Uge 28), hvorefter der fremtidig altsaa foruden det ordinære Kontingent til Arbejdsløshedskassen skal betales 75 Øre pr. Uge i Ekstrakontingent og 25 Øre til Krisefonden.

I Forbindelse med Overvejelserne om Nedsættelse af Arbejdsløshedskassens og Krisefondens Ekstrakontingenter har der som ogsaa antydet i den tidligere Artikel været drøftet i de faglige Organisationers Hovedledelser, i hvor høj Grad det var muligt at lade Lempelsen i Arbejdsløshedskassekontingentet komme Medlemmerne direkte tilgode, eller om Forholdet ikke kunde ordnes saaledes, at man nu søgte at skaffe Forbundenes Reservefonds nogen Dækning for de betydelige Udgifter, der er afholdt ved, at Forbundene har betalt Ekstrakontingent til Arbejdsløshedskassen for arbejdsløse og syge Medlemmer og i et vist Omfang Medlemmer med særdeles lav Indtægt, ligesom ogsaa Tilskud til Krisefondens Startkapital, Kr. 20,00 pr. Medlem, har nedbragt Forbundenes Reservefonds. Saafremt der kunde paaregnes Ro i Arbejdsforholdene en længere Tid, i hvert Fald 1 å $1^1/_2$ Aar, vilde Reservefonden muligvis uden Ekstrakontingent kunne konsolideres, idet Refunderingen til Arbejdsløshedskassen for de Arbejdsløse med fleres Ekstrakontingent nu bliver saa meget mindre, efter at

dette er nedsat, men med den fra 1. Februar opstaaende Overenskomstsituation maa man i hvert Fald regne med den Mulighed, at der kan opstaa Konflikt, og at dette ogsaa kan ske, selv om Konflikten ikke har sin Aarsag i vore egne Arbejdsforhold, og Hovedledelserne for de respektive Fagforbund har derfor ikke turdet undlade at paaligne Forbundenes Medlemmer et Ekstrakontingent, der træder i Kraft samtidig med, at Ekstrakontingentet for Arbejdsløshedskassen nedsættes. Hvormeget der paalignes de respektive Forbunds Medlemmer eller maaske rigtigere benævnt overføres af den hidtidige Paaligning fra Arbejdsløshedskassen til Forbundet, afhænger selvsagt af, hvorledes de enkelte Forbunds økonomiske Modstandsdygtighed er, og paa dette Omraade har der ikke kunnet følges nogen fælles Linie indenfor de 4 Forbund. Resultatet af Forbundsledelsernes Overvejelser vil blive tilstillet de respektive Afdelinger i den allernærmeste Tid, for saavidt dette ikke allerede er sket.

Den 11. internationale Arbejdskonference.

Lønproblemet under Debat.

Formanden for Dansk Skrædderforbund, Josef Andersson, der har deltaget i den 11. internationale Arbejdskonference i Genéve, har i Skræddernes Medlemsblad skrevet en Artikel om denne Konference, som vi mener kan have Interesse for vore Medlemmer, og som vi derfor hidsætter:

Den internationale Arbejdsorganisation, som blev oprettet i 1919 i Henhold til Bestemmelserne i Fredstraktaten om Nationernes Forbund, ledes af en Styrelse, bestaaende af 24 Medlemmer — nemlig 12 Regeringssamt 6 Arbejder- og 6 Arbejdsgiverrepræsentanter — samt en Konference, bestaaende af Repræsentanter for de tilsluttede Stater. Konferencerne, hvortil hver af de tilsluttede Lande kan sende 4 Repræsentanter — 2 for Regeringen og 1 henholdsvis for Arbejderne og Arbejdsgiverne — skal i Følge Statutterne for Den internationale Arbejdsorganisation træde sammen mindst 1 Gang aarlig.

Til dette Aars Konference, den 11. i Rækken, der som sædvanlig afholdtes i Genéve, var der mødt 136 Delegerede og 184 tekniske Raadgivere, repræsenterende 42 Stater.

Danmarks Delegation bestod af Regeringsrepræsentanterne: Departementschef R. Lassen, Formand for Delegationen, og Landstingsmand C. V. Bramsnæs, Raadgivere: Fuldmægtig i Sundhedsministeriet H. de Jonquières og Fabrikinspektør Fru K. Gloerfelt-Tarp, af Arbejdsgiverrepræsentanterne: H. C. Ørsted, Direktør for de nordiske Landes Arbejdsgiverforening, Bryssel, Raadgiver A. L. Østerberg, Fuldmægtig i Arbejdsgiverforeningen, samt af Arbejderrepræsentanterne: Næstformand i De samvirkende Fagforbund Hans Jacobsen, og Raadgiver, Formand i Dansk Skrædderforbund Josef Andersson.

Paa Dagsordenen stod følgende Punkter:

I. Spørgsmaalet om Metoder til Fastsættelse af Minimallønninger.
II. Forebyggelse af Ulykkestilfælde under Arbejdet.
III. Valg af Styrelsesraad.

I Grundsætningerne for Arbejdsorganisationen, der er nedlagt i Fredstraktatens Kapitel 13, er der bl. a. fastsat, at der skal virkes for Gennemførelse af en Løn, der sikrer Arbejderne en menneskeværdig Tilværelse, og i Henhold hertil havde den engelske Regering ønsket behandlet Spørgsmaalet om Metoder til Fastsættelse af Minimalløns-Satser i de Industrier — særlig Hjemmeindustrien — eller Dele af saadanne, i hvilke der ikke ved kollektive Aftaler eller paa anden Maade er truffet Overenskomst om en effektiv Lønregulering, eller i hvilke Lønningerne er usædvanlig lave.

Dette Spørgsmaal, der vel nok kan betragtes som det vigtigste paa Socialpolitikkens Omraade, var til Behandling første Gang paa Konferencen forrige Aar, hvor Meningerne var stærkt delte med Hensyn til Ønskeligheden af en statlig Indgriben i Lønforholdene. Repræsentanterne for en Del Lande — Tyskland, Holland, Østrig og Skandinavien — ønskede nemlig, at en eventuel Konvention paa dette Omraade skulde begrænses til Hjemmeindustrien, medens man fra England og de oversøiske Lande, hvor man i en Del Aar havde haft Minimallønslovgivning og gjort tilfredsstillende Erfaringer, vilde have Konventionen udstrakt til alle Industrier. Men der herskede fuldkommen Enighed om, at der maatte træffes Foranstaltninger, der hindrede Udbytningen af Arbejderne gennem lave og uanstændige Lønninger.

Drøftelserne sidste Aar resulterede i, at man lod Spørgsmaalet om, paa hvilket Omraade og i hvilket Omfang Metoderne til Fastsættelse af Mindstelønninger skulde anvendes, staa aabent.

Besvarelsen af det Spørgeskema, som Konferencen vedtog at udsende til Regeringerne, gav omtrent det samme Resultat.

En Gruppe af Lande var af den Anskuelse, at Fastsættelse af Mindstelønninger kun var nødvendigt for Hjemmearbejde; en anden Gruppe mente, at Statens Indgriben var paakrævet i alle Erhvervsgrene, hvor Arbejdet blev underbetalt, og endelig hævdede en tredie Gruppe, at vel var Gennemførelse af Mindstelønninger indenfor Hjemmearbejdet af størst Betydning, men vilde dog ikke modsætte sig, at det udstraktes ogsaa til andre Erhvervsgrene. Disse tre Opfattelser svarer til bestaaende Systemer i de forskellige Lande, og hvert Land anser deres System for det bedst anvendelige. Af de Regeringer, som havde besvaret Spørgeskemaet, havde 13 udtalt sig for Fastsættelse af Minimallønninger i Hjemmeindustrien. Arbejdsgiverne indtog i Aar, som i Fjor, en yderst kølig, nærmest fjendtlig Holdning til Spørgsmaalet, idet de principielt var Modstandere af enhver Lovgivning paa dette Felt og under alle Omstændigheder ønskede den begrænset til kun at omfatte de daarligst lønnede Arbejdere i Hjemmeindustrien.

Fra Arbejdernes Side var, som foran nævnt, Meningerne delte, idet man fra de engelsktalende og oversøiske Repræsentanters Side ansaa Minimallønslovgivningen som udmærket Middel til at hæve Arbejdernes Lønvilkaar, dette gjaldt særlig for Indien og Japan, hvor Arbejderne udbyttedes paa det skændigste og levede under ganske umenneskelige Forhold, derfor betragtede Arbejderrepræsentanterne fra disse Lande Fastsættelse af Mindstelønninger for Arbejderne i alle Industrier som en Livsfornødenhed. Men ogsaa i England, Kanada, Australien og de sydamerikanske Stater, hvor man i en Del Aar har haft Minimallønssystemet, ønskede man det bibeholdt og udviklet.

De tyske og østrigske Arbejderrepræsentanter forfægtede derimod den Anskuelse, at overalt, hvor der var Mulighed derfor, skulde Løn- og Arbejdsaftaler afsluttes paa Grundlag af frie Overenskomster mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, og kun i Nødstilfælde, hvor ingen anden Udvej fandtes, skulde man skride til Anvendelse af lovmæssige Foranstaltninger som Hjælpemiddel for at forhindre en Forarmelse af Arbejderne.

Det Udvalg, som Konferencen nedsatte til at behandle det af Arbejdsbureauet udarbejdede Udkast til en Konvention, hvoraf Undertegnede havde den Ære at være Medlem, maatte derfor bestræbe sig for at forme Konventions-Forslaget paa en saadan Maade, at det i det væsentlige tilfredsstillede de forskellige Gruppers Ønsker — med Undtagelse af Arbejdsgiverne, der efter Evne søgte at gøre Forslaget betydningsløst —, men Udvalgets Flertal var imidlertid enig om, at en Overenskomst, der intet forpligtede Staterne til, ikke alene vilde være uden Betydning, men desuden vilde virke nedbrydende paa Agtelsen for Arbejdsorganisationen.

Derfor resulterede Udvalgets Forhandlinger i et Forslag til Overenskomst, som forpligter de Stater, der ratificerer, til at oprette og opretholde bestaaende Institutioner til Fastsættelse af Lønninger indenfor de Erhvervsgrene, hvor Forudsætningerne for en effektiv Lønregulering ikke er til Stede paa Grund af manglende eller svage Organisationer, og hvor der bestaar særlig lave Lønninger. Men det staar enhver Stat frit selv at bestemme, indenfor hvilke Industrier eller Dele af saadanne de foreslaaede Metoder til Fastsættelse af Minimallønninger bør anvendes, og kan f. Eks. godt indskrænke sig til at anvende dem udelukkende indenfor Hjemmeindustrien, medens de Stater, som ønsker en mere udstrakt Anvendelse, har Adgang hertil.

Konventionen vedtoges med 76 Stemmer imod 21. For stemte alle Arbejder- og de fleste Regeringsrepræsentanter, medens Arbejdsgiverne, med Undtagelse af Holland og Italien, stemte imod.

Det viser sig efterhaanden, at Arbejdsgiverne ganske aabent søger at unddrage sig de Forpligtelser, som Fredstraktaten har paalagt dem, nemlig at medvirke til Gennemførelse af forbedrede Lønforhold for Arbejderne, thi ethvert Forslag, som betyder et Fremskridt for Arbejderne, bliver modarbejdet fra Arbejdsgivernes Side.

Overfor det andet Spørgsmaal, som var paa Dagsordenen, »Forebyggelse af Ulykkestilfælde under Arbejdet«, erklærede ganske vist Arbejdsgiverne under Generaldebatten, at de vilde yde deres Bidrag til et godt Samarbejde, men desuagtet gjorde de indenfor det paagældende Udvalg alt muligt for at forhindre, at det Spørgeskema, som nu skal udsendes vedrørende dette Spørgsmaal, blev affattet saaledes, at alle Forhold, som spiller ind under Ulykker, kunde blive klart belyst, og herunder særlig det Ansvar, som paahviler Arbejdsgiverne med Hensyn til at indrette og vedligeholde Beskyttelsesforanstaltninger paa Arbejdspladserne.

Det vedtoges at udsende to Spørgeskemaer; et vedrørende, hvad der fra Statens, Arbejdsgivernes og Arbejdernes Side kan og bør gøres til Forebyggelse af Ulykker under Arbejdet, og et, der specielt tager Sigte paa Arbejdet med Losning og Lastning af Skibe. Derimod blev Spørgsmaalet om Ulykkestilfælde i Forbindelse med Jærnbanedrift, som ogsaa var fremme til Drøftelse, herunder Spørgsmaalet om Indførelse af automatisk Kobling af Jærnbanevogne, henvist til nærmere Behandling indenfor den internationale Jærnbaneunion, der derefter skal afgive en Beretning desangaaende til det internationale Arbejdsbureau.

I Tilslutning til de saaledes trufne Vedtagelser vedtoges det at optage Spørgsmaalet om »Forebyggelse af Ulykkestilfælde under Arbejdet« til anden Behandling paa næste Aars Konference.

Til Medlemmer af Bestyrelsen, der i Aar var paa Omvalg, genvalgtes af Arbejdergruppen: Jouhaux, Frankrig, Müller, Tyskland, Moore, Canada, Poulton, England, og Thorberg, Sverige, samt nyvalgtes Mertens, Belgien, i Stedet for Oudegeest, Holland, som var fratraadt.

Konferencen afsluttedes Lørdag den 16. Juni med en udmærket Tale af Præsidenten, Argentineren Professor Carlos Saavedra Lamas, hvori han slog fast, at kun igennem Organisation og solidarisk Samarbejde mellem Folkene paa et demokratisk Grundlag kan der skabes bedre og retfærdigere Tilstande for den arbejdende Befolkning rundt om i Verden, og Tilvejebringelsen heraf er den internationale Arbejdsorganisations Opgave og Maal.

Josef Andersson.

Tilgang og Afgang af Medlemmer.

Gennem Smedeforbundets Medlemstal til de forskellige Tider vil Medlemmerne have Kendskab til en stadig Tilvækst til Forbundet, og denne har i Aarenes Løb varieret fra nogle faa Hundrede — 2 enkelte Aar Tilbagegang — til ca. 2200 for et enkelt Aar.

Den virkelige Tilvækst er dog langt større og andrager Tal varierende mellem ca. 2500 og (i 1920—21) 4237, men den større Tilgang afvejes af en Afgang, der ogsaa er meget betydelig, men dog saa meget mindre, at der som anført stadig har været en betydelig direkte Stigning i Medlemstallet.

Medens Tilgangen altid har været let at opgøre og grupperer sig indenfor 3 Grupper, nemlig Udlærlinge, tidligere Medlemmer genoptagne og tidligere Medlem-

mer overflyttede fra andre Fag, saa har Afgangen ikke fuldt ud været opklaret. Det samlede Afgangstal fremkom ved en Udregning, idet man lagde Tilgangen til det tidligere Medlemstal, og naar man herfra drog det sidst opgjorte Medlemstal, fremkom Tallet paa de afgaaede Medlemmer.

For at faa lidt Rede paa, hvor de afgaaede Medlemmer blev af, har Smede og Maskinarbejdernes Hovedkontor derfor for et enkelt Aar ladet foretage en Undersøgelse af dette Forhold, og selv om det naturligvis trods al Anstrengelse fra Afdelingskassereres og andre Tillidsmænds Side har været umuligt at faa opklaret samtlige Tilfælde, giver det opnaaede Resultat dog et nogenlunde klart Billede af Forholdene med de afgaaede Medlemmer. Man har maattet vælge et Aar, der var fuldt afsluttet, og da selve Undersøgelsen har varet et meget langt Stykke Tid, er det derfor Aaret 1926–27, der danner Grundlaget for Undersøgelsen. Afgangen for 1926—27 udgjorde 2310, hvoraf dog de 214 ikke kan regnes som afgaaede, men skyldes nogle ved Medlemslistens Udarbejdelse skete Forglemmelser i Afdelingerne. De resterende 2096 fordeler sig paa følgende Maade:

Døde	149
Udmeldte	556
Slettede	704
Overførte til andre Organisationer	315
Bortrejste	130
Midlertidigt frameldte	6
Udtraadte uden Afmeldelse	235
Ekskluderet	1
Tilsammen	2096

Den samlede Afgang i Forhold til Medlemstallet udgør for dette Aar 8,4 pCt., medens den Aaret forud havde udgjort 7,7 pCt. og for det sidst afsluttede Regnskabsaar 8,5 pCt.

Efterfølgende gives en Fremstilling af, hvorledes de i de enkelte Grupper anførte Antal fordeler sig med Hensyn til særlige Afgangsaarsager.

For de udmeldtes Vedkommende var Aarsagerne:

Pension	3
I Lære paany	2
Sygdom	1
Udvandring	91
Funktionærstilling	35
Sejler	94
Selvstændig Virksomhed	65
Ikke nærmere angivet anden Livsstilling	101
Uden Oplysning	164
Tilsammen	556

For de slettedes Vedkommende er anført følgende Grunde:

Formel Sletning, senere annulleret	11
I Lære paany	2
Afrejst til Udlandet	12
Arbejde udenfor Faget	35
Sejler	21
Ikke nærmere angivet anden Livsstilling	101
Ligegyldighed med Kontingentbetaling	101
I Fængsel	1
Uden Oplysning	420
Tilsammen	704

Overført til andre Organisationer:

Arbejdslederne	10
Arbejdsmændene	172
Blikkenslagerne	1
Bogtrykkerne	2
Bryggeriarbejderne	9
Elektrikerne	7
Handels- og Kontormedhjælperne	4
Kedel- og Maskinpasserne	18
Kommunale Arbejdere	6
Landarbejderne	7
Lokomotivmændene	9
Maskinisterne	1
Musikerne	1
Murarbejdsmændene	1
Mølleriarbejderne	1
Papirindustriarbejderne	2
Rebslagerne	1
Slagteriarbejderne	3
Specialarbejderne	1
Søfyrbøderne	32
Sømændene	3
Stenhuggerne	2
Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejderne	1
Svensk Metalarbejderforbund	14
Svensk Fyrbøder Union	1
Telefonarbejderne	1
Textilarbejderne	2
Tobaksarbejderne	1
Træindustriarbejderne	2
Tilsammen	315

Bortrejste:

For de angivne 130 Medlemmer er udstedt almindelig Afmeldelsesblanket til Udlandet, men Bøgerne for disse Medlemmer er ikke senere indgaaet til Hovedkontoret, og det vides derfor ikke, om de har tilsluttet sig Organisationen i Udlandet, eller om denne har undladt at fremsende Medlemsbøgerne.

Udtraadte uden Afmeldelse:

For denne Gruppe paa 235, der vel for Størstedelen egentlig hører hjemme under Gruppen Slettede Medlemmer, er det kun lykkedes at fremskaffe Oplysninger om nogle enkelte, hvoraf 5 arbejder udenfor Faget, 9 sejler og 4 er overgaaet til anden ikke nærmere angivet Livsstilling, medens der for de resterende 217 intet har kunnet oplyses om, hvad de foretager sig efter Udtrædelsen. 154 har dog afmeldt sig fra Afdelingen, men ikke senere tilmeldt sig noget andet Sted.

Det heromhandlede Aar hører altsaa til dem, hvor Tallene for Tilgang og Afgang er blandt de laveste, men der er ingen Tvivl om, at Billedet nogenlunde dækker Forholdet ogsaa for de Aars Vedkommende, hvor Af- og Tilgang har været paa det højeste. Hidtil har man med Hensyn til den større Afgang kun haft de nøgne Tal og af disse i Hovedsagen kun de slettede, og disse sidste udgør kun ca. en Trediedel af Afgangen. Gennem det med Afdelingernes Bistand fremskaffede Materiale er det nu lykkedes at faa et nogenlunde Overblik over Afgangsaarsagerne. Et fuldt nøjagtigt Resultat lader sig overhovedet ikke fremskaffe, naar henses til, at saa mange Medlemmer forsvinder uden at efterlade sig Spor, og ogsaa for dem, der forbliver paa Stedet, vil det specielt i større Afdelinger være forbundet med et meget stort Arbejde at holde Kontrol med, hvor de udtraadte bliver

af, naar de ikke selv giver Oplysning herom ved Udtrædelsen. Oversigten har da ogsaa kun kunnet tjene til at give et Billede af Forholdene og er ikke tænkt efterfulgt af en systematisk Fremgangsmaade for til Stadighed at frembringe tilsvarende Oplysninger.

Smedeforbundets andet Bedriftsraadskursus.

I Dagene 26. August til 1. September incl. afholdtes vort Forbunds andet Bedriftsraadskursus paa Esbjerg Arbejderhøjskole, og der var denne Gang 36 Deltagere imod 30 sidste Aar, idet man oprindelig gik ud fra, at 30 Deltagere var det Antal, som var overkommeligt for et Kursus.

Imidlertid anmeldtes der i Aar fra Afdelingerne ialt 39 Deltagere; af disse havde en været Elev i Fjor, en tog sin Anmeldelse tilbage paa Grund af Sygdom, og en anden paa Grund af Travlhed, som vanskeliggjorde Deltagelse. Tilbage var altsaa 36 Mand, og ved Velvilje fra Oplysningsforbundet og Lærerne blev det muligt at tage alle med.

Aabningen af Kursuset foregik iøvrigt paa samme Maade som i Fjor, idet Deltagerne, der var ankommet til Esbjerg i Løbet af Eftermiddagen den 26., samledes paa Skolen, hvor der spistes Middag Kl. 5½. Derefter samledes man i selve Salen, hvor Forbundets Næstformand, P. Andersen, bød Velkommen og gjorde Rede for Skolens Arbejde i den følgende Uge og Formaalet hermed.

Der holdtes korte Taler af Hr. Ib Kolbjørn om Oplysningsforbundets Arbejde, og af Skolens Forstander, Hr. Bomholdt, om Arbejderhøjskolens Virksomhed.

Efter at dette Aabningsmøde, der afsluttedes med Socialisternes March og et Leve for Smedeforbundet, var tilende, holdtes Friaften, og Deltagerne spredtes ud over Esbjerg, hvor de i Grupper blandede sig i det raske Folkeliv, der rører sig i den forholdsvis nye og smukke By, men særlig den store og moderne Havn vakte Interesse.

Mandag Morgen Kl. 8 tog Undervisningen sin Begyndelse og fortsattes Ugen igennem i Overensstemmelse med Programmet, der var det samme som i Fjor, nemlig:

1. Bedriftsraadsproblemer og Bedriftsraadslovgivning.
2. Bedriftsøkonomi.
3. Metalindustriens Produktions- og Kapitalforhold. Regnskabsbedømmelse.

Hertil kom dog i Aar som 4. Afsnit: »Tillidsmandssystemets Praksis og Muligheder«, ved P. Andersen.

Undervisningen paahørtes med samme udelte Interesse som i Fjor, og gennemgaaende udtalte Deltagerne deres Tilfredshed med Foredragene og med, at de paa denne Maade fik Anledning til ikke alene at høre, men ogsaa drøfte disse Problemer, der er af vital Interesse for Fagets Udøvere og for Tillidsmændene i Særdeleshed. Kursuset afsluttedes med en lille Festlighed paa Skolen; denne afholdtes Fredag Aften af Hensyn til, at Kursusdeltagerne umiddelbart efter Undervisningens Slutning om Lørdagen skulde med Togene for at naa hjem samme Aften, og ved denne Festlighed kunde P. Andersen udtale Tilfredshed overfor saavel Lærere som overfor Skolens Forstander med Hensyn til Undervisning og Forplejning, hvilke Udtalelser understøttedes af stærke Hør fra Deltagerne.

Ved Siden af Undervisningen blev der sørget for passende Underholdning om Aftenen, og ved at knibe paa Middagspausen blev der Tid til et Besøg paa Det forenede Dampskibsselskabs nye Motorskib i Englandsfarten, »Jylland«, hvilket beredvillig blev tilladt.

Endvidere blev der Fredag Eftermiddag foretaget en Udflugt til Fanø, denne særprægede Landsdel, som kun de færreste af Deltagerne havde haft Lejlighed til at besøge tidligere.

Endelig afholdtes Onsdag Aften i Byens nye Bibliothekssal et Foredrag af Fr. Vedsø med Lysbilleder af forskellige Egne i England, som denne havde besøgt. Til dette havde Medlemmer af Esbjerg Afdeling Adgang. Afdelingen havde, forøvrigt i Lighed med i Fjor, indbudt Kursusdeltagerne til bagefter at deltage i en Sammenkomst med Medlemmerne og deres Damer, hvor der serveredes Kaffe og andre Forfriskninger, og hvor man underholdt hinanden med Taler og Sang; navnlig en Sang om Smeden gjorde Lykke.

Alt i alt var der ved Afskeden Enighed om, at de Tillidsmænd, som havde været til Stede, havde tilbragt en Uge, hvor man baade havde faaet styrket Evnen til fortsat Arbejde i Forbundets Tjeneste, faaet Lejlighed til at uddybe sine Synspunkter samt den ikke uvæsentlige Realitet: at have lært hinanden at kende.

* * *

Samtidig med, at vi her har omtalt Forbundets eget Kursus, undlader vi ikke i Lighed med i Fjor at anbefale saadanne af Forbundets Medlemmer, som tænker paa at tage Vinterkursus paa en Højskole, at søge Esbjerg Arbejderhøjskole, hvor Undervisningen særlig er lagt til Rette for Fagforeningernes Medlemmer og Arbejderungdom i Almindelighed. Alle Oplysninger vedrørende Skolen faas ved Henvendelse til Skolens Forstander, Hr. Jul. Bomholdt.

Lærlingeorganisering.

Da Smedeforbundets Kongres i Juli 1923 vedtog med 117 Stemmer mod 102 at optage Lærlinge i Underafdelinger i Forbundet, var man vel nok klar over, at Opgaven og Sagen ikke vilde blive taget paa med blide Hænder fra de Afdelinger, som havde stemt imod. Men at Forholdet skulde blive saa grelt, som det er i Øjeblikket, havde jeg dog ikke ventet. Skylden herfor maa vel være at finde hos Bestyrelserne ude i Afdelingerne, der ikke til-

strækkelig tager sig af Lærlingene for at faa dem organiserede. Af Forbundets ca. 80 Afdelinger har kun 20 Afdelinger Lærlingene som Underafdelinger, og af ca. 6000 Lærlinge er kun 900 organiserede.

Jeg vil gerne gennem vort Medlemsblad appellere til Afdelingerne om at være behjælpelige med at faa den — efter min Formening — store Sag løst og søge alle Lærlingene organiserede, for derigennem at faa Lærlingespørgsmaalet løst tilfredsstillende. Det kan jo heller ikke være uden Interesse for Afdelingerne og Forbundet, at Lærlingene ved Læretidens Udløb er opdraget som gode Organisationsfolk. Intet vilde være bedre, end at vi fik Ungdommen under faglig og politisk Paavirkning. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Lærlingespørgsmaalet iøvrigt, da dette jo formentlig er kendt af alle vore Medlemmer, men man vil sikkert give mig Ret i, at her er meget at ændre. Ad den politiske Vej kan det sikkert vare længe, før der kan naas nogen Løsning, idet Lærlingespørgsmaalet jo ikke synes at have stor Interesse for Rigsdagen. Lærlingespørgsmaalet maa løses gennem Organisationen, men der maa en større Interesse til for at opnaa et Resultat.

Jeg vil gerne sige til Afdelingsbestyrelserne og til Hovedbestyrelsen: Interessér Eder noget mere for Lærlingebevægelsen, for hvad man forsømmer der, kommer man selv til senere at tage Skade for.

Jens Jensen, Aarhus Afdeling.

Lidt Værkstedsteknik.

Industrielle Ovne.

Varmeudnyttelsen.

Det er Ovnens Formaal at afgive en vis Varmemængde til de behandlede Genstande, enten det nu drejer sig om at opvarme disse Genstande til en vis Temperatur, eller det drejer sig om at tilvejebringe visse fysiske eller kemiske Forandringer, og den Varmemængde, som de behandlede Genstande saaledes optager, udgør den nyttiggjorte Varmemængde.

Gennem Brændslet tilfører man Ovnen en vis Varmeenergi, som i Almindelighed er meget større end den nyttiggjorte Varmemængde, fordi det er uundgaaeligt, at en stor Del af den tilførte Varmeenergi gaar tabt paa forskellig Maade.

Disse Tal fremkommer i det væsentligste ved:

1) ufuldstændig Forbrænding, 2) Udstraaling og Afledning af Varme fra Ovnen til det omgivende Rum (kaldet Udstraalingstabet) og 3) Bortførelse gennem Skorstenen af den Varmemængde, som Røgen indeholder (kaldet Skorstenstabet).

Naar Ovnen arbejder jævnt med samme Produktion og samme tilførte Brændselsmængde pr. Time, vil Tabene i de 3 Grupper indstille sig til ganske bestemte Værdier, og Ovnen er da i Ligevægt, idet den tilførte Varmemængde pr. Time er lig den afgivne.

I en saadan Ligevægtstilstand kan man med nogenlunde Nøjagtighed beregne Varmefordelingen paa de forskellige Grupper, og man finder da bestemte Forhold, som er karakteristiske for vedkommende Ovn, og som giver et tydeligt Udtryk for Ovnens termiske Nyttevirkning.

Man kan f. Eks. have følgende Varmefordeling:

Nyttevarme	20	pCt. af den tilførte Varme
Tab ved ufuldst. Forbrænd.	3	- - - - -
Udstraalingstab	35	- - - - -
Skorstenstab	42	- - - - -

Total afgiven Varme 100 pCt. af den tilførte Varme

Ved at forbedre Ovnens Konstruktion og Driftsmaade kan man søge at formindske Tabene og derved forøge Ovnens Varmeudnyttelse, saaledes at man kan faa udført samme Arbejde med mindre Brændselsforbrug, og Kendskabet til Varmefordelingen vil da hjælpe til at lægge Forbedringen paa rette Maade, saaledes at der vindes noget af Betydning.

I Almindelighed vil det vise sig, at naar man er naaet til et vist Punkt, kan man ikke forbedre Varmefordelingen noget væsentligt uden en uforholdsmæssig Forøgelse af Ovnens Anskaffelsespris eller uden at anvende et dyrere Brændsel, saaledes at den økonomiske Vinding vilde bortfalde til Trods for den forbedrede termiske Nyttevirkning.

Hvor langt det kan betale sig at gaa i hvert enkelt Tilfælde kommer ganske an paa Ovnens Anvendelsesmaade, saaledes at det i mange Tilfælde kan være god Økonomi at arbejde med en Ovn, som kun giver f. Eks. 3 pCt. Nyttevarme, medens det i andre Tilfælde kan være daarlig Økonomi at arbejde med en Ovn, som giver 30 pCt. Nyttevarme.

I en *almindelig Smedeesse* er Nyttevarmen kun ca. 3 pCt., medens ca. 97 pCt. af Kullenes Varme gaar tabt ved Udstraaling fra den aabne Ild og ved et stort Skorstenstab, idet baade Røg og store Mængder opvarmet Luft trækkes bort gennem Skorstenen. Er den daglige Produktion kun ringe, og drejer det sig mest om smaat Gods, kan det dog i mange Tilfælde udmærket betale sig at arbejde med en simpel Esse til Trods for den yderst daarlige termiske Nyttevirkning.

Hvis man derimod skal opvarme noget større Stykker, og hvis Essen skal være i stadig Brug hele Dagen igennem, kan det i Almindelighed betale sig at anbringe *løse Murbuer* over Esseilden, hvorved Varmetabene formindskes meget betydeligt, foruden at Ilden bliver mere jævn, saaledes at Godset hurtigere og lettere bliver ensartet opvarmet. Varmeudnyttelsen kan derved stige til ca. 6 pCt., hvilket altsaa vil sige, at man kun bruger halvt saa meget Brændsel, som hvis man havde udført samme Arbejde ved en aaben Esseild.

Hvis man kan forudse en nogenlunde ensartet daglig Produktion, vil det i Almindelighed kunne betale sig at bygge en egentlig Ovn, hvorved man yderligere formindsker Varmetabene meget betydeligt.

Ved en almindelig *Flammeovn uden Recuperator* kan man gøre Regning paa følgende Varmefordeling:

Nyttevarme	ca. 10	pCt.
Udstraalingstab	- 27	-
Skorstenstab	- 60	-
Resttab	- 3	-

Som det ses, er her Skorstenstabet endnu meget betydeligt, og det vil derfor næsten altid kunne betale sig at bygge Ovnen med *Halvgasgenerator og Recuperator*, hvorved en Del af Røgens Spildevarme bliver nyttiggjort til Opvarmning af Forbrændingsluften, og Varmefordelingen kan da blive omtrent følgende:

Nyttevarme	ca. 20	pCt.
Udstraalingstab	- 35	-
Skorstenstab	- 42	-
Resttab	- 3	-

Hvis Produktionen er af en saadan Art, at man kan udnytte Røgens Varme til Forvarmning af Godset, som f. Eks. i en *kontinuerlig »Stødovn«*, kan man yderligere forbedre Varmefordelingen til omtrent:

Nyttevarme	ca. 30	pCt.
Udstraalingsvarme	- 40	-
Skorstenstab	- 27	-
Resttab	- 3	-

Alle de ovenfor anførte Eksempler henfører sig til Smedeovne med Anvendelse af Kul eller andet fast Brændsel.

I mange Tilfælde kan det være fordelagtigt at anvende Olie til Brændsel, hvorved man opnaar en god termisk Nyttevirkning tillige med en renlig og bekvem Fyringsmaade, men til Gengæld er det maskinelle Anlæg ret kostbart, og Olien koster mere end Kul eller Koks pr. Varmeenhed.

I en Smedeovn med Oliefyr kan man have omtrent følgende Varmefordeling:

Nyttevarme	ca. 25	pCt.
Udstraalingsvarme	- 25	-
Skorstenstab	- 50	-

Yderligere maa det bemærkes, at i Forhold til Varmerummets Størrelse har en lille Ovn altid større ydre Overflade end en stor Ovn, og derfor vil en lille Ovn have forholdsvis større Udstraalingstab og deraf følgende mindre Nyttevarme end en stor Ovn, men da Tomgangsvarmen (d. v. s. den Varme, som bruges alene til at holde Ovnen paa Temperatur, uden at der produceres noget) er meget betydelig, kommer det først og fremmest an paa at udnytte Varmerummet fuldt ud til den størst mulige Produktion, for at man kan opnaa en god Nyttevirkning af Ovnen.

Man maa derfor passe paa ikke at bruge større Ovne end nødvendigt.

Hvis Ovnen skal gaa i afbrudt Drift, maa man tillige sørge for, at den hurtigt og med ringe Brændselsmængde kan opvarmes til Arbejdstemperatur. For at opnaa dette, bliver man ofte nødt til at nøjes med en noget ringere termisk Nyttevirkning, end man kunde faa ved en Ovn til kontinuerlig Drift, men til Gengæld bliver Ovnens Materialemængde i Reglen noget mindre, saaledes at den bliver billigere at bygge.

J. R.

Fremstilling af Stempelringe med Bajonetlaas til Automobil-Motorer.

Selv om det almindeligvis ikke betaler sig at fremstille et Faatal af Stempelringe, tvinges Mekanikeren dog undertiden dertil, hvorfor vi i det følgende skal give en kortfattet Vejledning i disses Fremstilling.

Vi gør dog opmærksom paa, at det er vanskeligt at opgive Dimensionsforhold, som anerkendes af alle, idet de Dimensioner, som de forskellige Fabrikker har fundet mest hensigtsmæssige, er ret forskellige.

Som Raaemne anvendes tæt og ikke for haardt Støbejærn med god Fjederkraft.

Emnet afdrejes udvendigt til følgende Maal:

Cylinderdiam. + (0,5 pCt. til sidste Spaan) + (Laasens Længde 0,32).

Laasens Længde regnes til 5 à 7 pCt. af Cylinderdiam.

Emnet udbores til:

Udv. Diameter ÷ 7,1 à 7,6 pCt.

Derefter plandrejes Emnet og Ringen stikkes af paa nøjagtig Bredde med et skarpt Stikkestaal. Som Maaleværktøj ved Afstikningen kan anvendes en lille Prøvedorn eller en Gaffellære.

Stempelringens Laas fremstilles lettest paa Fræsemaskine, men kan ogsaa af en øvet Skruestiksarbejder files, idet man spænder Ringen i en af 2 Stykker haardt Træ tildannet Filklo.

Efter at Laasen er færdig, maa Ringen gives den fornødne Spændekraft, hvilket lettest udføres paa en dertil konstrueret Valse. Har man imidlertid ikke en saadan, kan man hjælpe sig paa følgende Maade:

Ringen stilles paa en plan Flade, en Bænkambolt el. lign., og man hamrer den indvendige cylindriske Flade med et Stykke (ikke alt for skarpkantet) Staal, f. Eks. et Drejestaal, paa det Stykke, der ligger lige over for Laasen. En Gang imellem undersøger man, om Ringen i sammenspændt Tilstand er cirkelrund, og hamrer om fornødent paa den Del af Ringen, som viser den mindste Radius (stærkeste Krumning).

Hamringen fortsættes, indtil Ringen gaber ca. 10 pCt. af Cylinderdiameteren.

Som sidste Operation kommer Sletdrejningen eller Færdigslibning, idet man lodder Laasen sammen i næsten helt sammenspændt Tilstand (Laasen maa gabe 0,3 til 0,4 pCt. af Cylinderdiameteren), spænder Ringen mellem 2 paa en Drejedorn anbragte Flanger og afdrejer eller afsliber den til nøjagtig Cylinderdiameter.

C. H.

Standardisering.

Nye Tider — Nye Veje.

Begrebet Standard har i Virkeligheden været kendt og anvendt indenfor Maskinindustrien det meste af et Aarhundrede. Allerede i 1841 gennemførte Englænderen Joseph Whitworth en Form for Standardisering, da han fik udryddet alle de forskellige Slags Skruegevind, der benyttedes paa den Tid, og gennemførte sit »Whitworth-Gevind«. Andre Standards er kommet til siden. Normalprofiler for Jærnbjælker, Normal-Konuser, Rørfittings

og flere andre er Eksempler paa Standards, der er bleven saa uundværlige Hjælpemidler i det daglige Arbejde, at Brugen deraf er bleven en Vane, som vi sjældent skænker en Tanke.

Hvad er da Anledningen til det Postyr, der i de senere Aar bliver gjort til Ære for Standardiseringen, hvorfor har hvert Land nu faaet sin Standardiseringskommission, og med hvilken Berettigelse kan man — som i denne Artikels Overskrift — sætte Standardisering i Forbindelse med Ordet »nye Tider — nye Veje«?

Her kommer vi ind paa et Punkt, som slet ikke er gaaet rigtig ind i den almindelige Bevidsthed her i Landet. Standardisering sat i System anses nu i de førende Industrilande som et af Tidens virkningsfuldeste Midler til at forbedre, forøge og billiggøre Produktionen. Det har endog været udtalt, at ligesom Dampmaskinens Indførelse var det, der gav Stødet til det 19. Aarhundredes vældige industrielle Udvikling, saaledes vil Indførelsen af Standardisering blive Indledningen til en ny Epoke i Industriens Udviklingshistorie af hidtil uanede Dimensioner. Hvor meget Grundlag der er for en saadan Opfattelse, er det for tidligt at bedømme nu; men at Standardiseringsbevægelsen allerede har faaet en uhyre Udbredelse, faar man et Begreb om ved at høre, at Tyskland til Dato har indført ca. 3000 Standards, foruden at ca. 500 nye er under Udarbejdelse. Standardiseringen er pludselig gaaet over — fra at være en spredt ukontrolleret Tilegnelse af Normer, som Udviklingen tvang private Virksomheder eller Sammenslutninger til selv at udarbejde — til at blive en systematisk centraliseret Fastsættelse af Standards, hvor alle interesserede Parter samles om Arbejdet, saaledes at dette ikke bliver præget af ensidige eller lokale Hensyn. Standardiseringen vinder Indpas indenfor enhver Industri, den holder sig ikke alene til Dimensioner og Former for Raamaterialer, Værktøjer og Færdigvarer, men omfatter ogsaa tekniske Benævnelser, Tegningssignaturer, Materialekvaliteter, Prøvemetoder, Maalemetoder, Forskrifter vedrørende Maskiners Levering, Afprøvning, Betjening og Vedligeholdelse.

De direkte Fordele, der er forbundet med Standardisering, er særlig: Værktøjers og Maskindeles Ombyttelighed, rationelle Konstruktioner, Indskrænkning af det nødvendige Antal Værktøjer, reducerede Lagerbeholdninger, hurtig og let Fremskaffelse af Værktøjer og Reservedele, klare og entydige Arbejdsanvisninger, mindre Spild og Kassation som Følge af uensartet Materiale.

Indirekte har Standardiseringen den store Betydning, at den letter den internationale Samhandel og knytter Landene nærmere sammen ved erhvervsmæssige Interesser. Under Standardiseringsarbejdet lægges der jo megen Vægt paa den internationale Overensstemmelse.

Her i Landet er vi et langt Stykke tilbage med Standardiseringsarbejdet i Sammenligning med vore Nabolande Sverige og Norge. I 1926 blev der af Handelsministeriet paa Foranledning af Dansk Ingeniørforening og Industriraadet nedsat en dansk Standardiseringskommission, der fik til Opgave:

a) at virke for Standardisering indenfor Industri, Haandværk og teknisk Virksomhed,
b) at være Centralorganisation for andre Organisationer eller Udvalg, der arbejder for Standardisering indenfor Landet, samt
c) efter Prøvelse at godkende indkomne Forslag som »Dansk Standard« og virke for Anvendelsen af disse.

Kommissionen følger den ogsaa i Udlandet kendte Praksis, at den ikke selv tager Initiativet til, at et Standardiseringsarbejde paabegyndes, men afventer en Henvendelse herom fra en kompetent Organisation el. lign. Det maa i denne Forbindelse erindres, at Kommissionen — hvis Medlemmer er ulønnede — finansieres halvt af Staten og halvt af Industri, Haandværk og tekniske Foreninger.

Forretningsgangen er iøvrigt den, at Kommissionens Forretningsudvalg nedsætter et Standardiseringsudvalg, der udarbejder Standardforslag. Forretningsudvalget behandler Forslagene, sender dem til offentlig Kritik og til fornyet Behandling i Standardiseringsudvalget, hvorefter det endelige Forslag indstilles til Kommissionens Godkendelse og offentliggøres som »Dansk Standard«.

Som Resultat af Kommissionens Arbejde foreligger der allerede enkelte approberede Standards, og vi skal i de følgende Numre af nærværende Blad sætte os til Opgave at holde vore Læsere à jour med den Del af det danske Standardiseringsarbejde, som har særlig Interesse for Jærn- og Metalarbejderfagene.

E. B.

En Haandværkerbog.

Paa Teknologisk Instituts Forlag er udkommen en ny Bog, nemlig tredie Udgave af »*Smedebogen*« med Undertitel *Fagbog for Smede og Maskinarbejdere.* Denne Udgave har praktisk talt kun Hovedtitlen fælles med den forrige Udgave af Smedebogen, idet Stoffet er fuldstændig omarbejdet og nye Afsnit medtaget, Tiden og og Udviklingen har krævet det. Af nyt skal særlig fremhæves Afsnit om Presser og dertilhørende Stempler og Snit, Afsnit om Drejning, Fræsning, Slibning og Polering, tillige Afsnit om Pasning og Tolerance og Værkstedsgeometri — for Størstedelen Emner, som ikke hidtil har været behandlede i nogen dansk Fagbog for Haandværkere. Bogen indeholder iøvrigt Afsnit om Materiallære, Eksempler paa Smedearbejder, Varmebehandling af Staal, Autogensvejsning, Lodning, Transmissioner, Fabriksloven og Forebyggelse af Ulykkestilfælde og sidst, men ikke mindst, et meget indholdsrigt Udvalg af tekniske Tabeller, blandt disse skal særlig fremhæves de nye danske Standards. Indenfor de Omraader, hvor der endnu ingen dansk Standards er udkommen, er der som Grundlag for Tabelstoffet og for Afsnittene om gængse Handelsformer for Jærn og Staal særlig anvendt de indtil Dato udkomne tyske og svenske Standards.

Ligesom Tilfældet er med Institutets andre Fagbøger, indeholder Smedebogen ogsaa korte, men særdeles vigtige Afsnit om Bogføring og Kalkulation.

Bogen fylder 345 Sider og indeholder 212 Illustra-

tioner. Naar Prisen for en teknisk Bog af et saadant Omfang er sat saa lavt som 6 Kr., er det kun for at give saa mange Haandværkere og Teknikere som muligt Lejlighed til at anskaffe sig Bogen til Gavn og Glæde under Udøvelsen af deres Fag.

Elever paa Institutets Dag- eller Aftenskole kan erholde Bogen for en Pris af 5 Kr.

»Smedebogen« faas hos Boghandlerne, der, hvis den ikke haves paa Lager, skaffer den fra Forlaget.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. Støbemester Jens Hansen hos A/S Frichs, tidligere Afdelingsformand i Aarhus og Hovedbestyrelsesmedlem, har atter gjort sig bemærket paa en saadan Maade, at det deraf tydeligt fremgaar, at han har gjort op med sin Fortid.

Torsdag den 23. August om Formiddagen fandt han sig foranlediget til — med Arbejdsmangel som Grund — at afskedige Tillidsmanden. Formerne protesterede herimod, hvilket havde til Følge, at Tillidsmanden genantoges, men Støbemester Hansen maatte til Ordføreren for Protesten bemærke følgende:

Saa afskediger jeg en anden, og det bliver Dig.

Hertil er at bemærke, at Afdelingsformanden paa Grund af Arbejdsløshed har maattet forlade Byen, og at ovennævnte Ordfører var Afdelingens Næstformand, der fungerer som Formand.

Afskedigelsen blev dog ikke til noget samme Dag, men nævnte Former fik Assistance til det Arbejde, han havde i Ordre, bl. a. af Tillidsmanden, og næste Dag blev han afskediget. Det kunde ikke gaa af, uden at Mesteren skulde bemærke, at hvis han Dagen forud havde været vidende om, at omtalte fungerede som Afdelingsformand, var Tillidsmanden ikke blevet genantaget, for der er ingen — sagde Hr. Hansen — der skal bestemme, i hvilken Rækkefølge jeg skal afskedige mine Folk.

Ordene »jeg« og »mine Folk« taler tilstrækkeligt tydeligt om, i hvilke Højder Støbemester Hansen bevæger sig, men han har jo forstaaet at holde sig paa den rigtige Side, thi paa Grund af Arbejdsmangel kan man ikke forbyde ham at afskedige Folk.

Den gæve Støbemester maa vel spekulere paa at blive behandlet paa tilsvarende Maade, naar Tiderne bliver anderledes.

Fredericia. Paa den i forrige Fagblad omtalte Mæglingssag fra A/S E. Voss har der 29. August været afholdt Timandsmøde. Forinden dette var Betalingsspørgsmaalet om vragstøbte Gryder gaaet i Orden paa den Maade, at Firmaet betalte for Halvdelen.

Til Rest var Kravet om Ekstrabetaling, fordi der skulde bruges Finsigter. Firmaet vilde intet ekstra betale herfor, og Sagen gik i Orden paa den Maade, at der bliver anvendt grovere Sigter.

Helsingør. Paa det derværende Skibsværft afholdtes der den 18. August et Mæglingsmøde paa Foranledning af Værftet, der klagede over, at de derværende ledige Medlemmer nægtede at tage Arbejde, naar man ikke garanterede dem en Varighed af 3 Uger. Selvfølgelig havde Sagen en Baggrund, idet Aktieselskabet i nogle Tilfælde havde fundet paa at sende Bud efter Folk til faa Dages Arbejde, f. Eks. naar der kom en Havarist ind — ja, endog haft saa travlt, at de paagældende skulde møde om Middagen for at afskediges faa Dage efter.

Forbundet erkendte, at kollektiv Vægring overfor Arbejde under 3 Uger var uberettiget, medens Værftet paa sin Side skal bestræbe sig for at gøre Varigheden ved Nyantagelsen saa lang, som Forholdene tillader det.

Holstebro. I Fagbladet for Juli Maaned er omtalt, at Firmaet Vald. Birn paany var ved at reformere, og at det denne Gang skulde være efter amerikansk System. Da de Formere, der gaar ledige i Byen, bl. a. ogsaa én, der har lært hos Hr. Birn, ikke tilfredsstiller hans Krav med Hensyn til Dygtighed o. s. v., meddelte Hr. Birn fornylig, da han kom hjem fra en Rejse, at nu kom der en tysk Former, som nok skulde vise, hvormeget der kunde præsteres paa hans nyanskaffede Maskine.

Det er jo et Spørgsmaal, om han faar Held med sig, thi saalænge der gaar mindst 200 ledige her i Landet, der kan arbejde med Vidunderet, er det tvivlsomt, at Statspolitiet er Hr. Birn følgagtig med Hensyn til Indrejsetilladelse.

København. Den 9. Maj afholdtes der paa De forenede Jærnstøberier et Mæglingsmøde, og da Enighed ikke opnaaedes, behandledes Spørgsmaalet videre paa et Timandsmøde den 1. Juli.

Ved denne Lejlighed blev en Formers Timeløn forhøjet fra 140—150 Øre, og i Løbet af 2 Maaneder skulde den stige til 166 Øre. Maskinformerne garanteredes en Timeløn paa 130 Øre de første 3 Uger, de var i Arbejde hos Firmaet.

Et tredie Spørgsmaal, Krav om Forhøjelse af Akkordpriserne paa nogle Varmeelementer, fik ingen Afslutning, da Firmaet krævede den overenskomstmæssige 2 Maaneders Opsigelse af Akkorderne respekteret.

Ved lokal Forhandling er denne Sag senere sluttet, idet 4 Akkorder er forhøjet med tilsammen 178 Øre.

Odense. Den i forrige Fagblad omtalte Sag, hvorpaa resultatløst Mæglings- og Timandsmøde har været afholdt, og som drejede sig om at nogle Medlemmer paa »Phønix« og hos A/S Allerup uden Tilladelse havde holdt fri en halv Dag, har den 30. August været behandlet ved Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne.

Da Enighed ikke kunde opnaas, forbeholdt Arbejdsgiverforeningen sig at føre Sagen frem for Den faste Voldgiftsret.

Ribe. Paa A/S Ribe Jærnstøberi er der den 15. August afholdt et Mæglingsmøde, foranlediget ved, at

Firmaet paany har optaget Fabrikation af Kloakgods. Da den sidste Akkordrevision fandt Sted, beskæftigede Aktieselskabet sig ikke med den Slags Arbejde, og det var saaledes udgaaet af Priskuranten. Nu havde man anskaffet nye Modeller og krævede de gamle Priser respekterede.

Ved Mæglingen overgik Sagen til fornyet lokal Behandling, hvorved en tilfredsstillende Ordning opnaaedes. En Specifikation af denne her i Bladet vil ingen Betydning have, uden at man kender Enkelthederne ved Modellerne, og hvilken Klasse de sættes i o. s. v., thi det kender jo kun de paagældende Medlemmer alene.

Skanderborg. Hos Firmaet Blom & Søn, hvor tidligere Medlem N. Reher er blevet Støbemester, har Virksomheden i Støberiet i længere Tid været begrænset til, hvad han og Lærlingene kunde præstere. For en Tid siden antoges dog en Former, og medens det altid har været Skik, at der, naar der arbejdedes ved Formemaskinerne i Timeløn, betaltes de vedkommende — bl. a. ogsaa den nuværende Støbemester — 10 Øre pr. Time udover Timelønnen, kunde ovennævnte Former dog ikke faa dette Tillæg, og Spørgsmaalet kom frem mellem Organisationerne med det Resultat, at Formeren med tilbagevirkende Kraft fik Tillægget, men saa blev han ogsaa afskediget. Hr. Blom skal have udtalt sig om, at saa maatte han hellere købe Støbegodset andre Steder.

Vejle. Den i de sidste 2 Numre af Fagbladet beskrevne Sag fra A/S C. M. Hess, der drejede sig om Betaling af f. Eks. Kakkelovnsrammer, der kasseredes i Drejerværkstedet, fordi der var Slagger i Godset, lykkedes det som meddelt ikke at faa Afslutning paa hvorved Mæglings- eller Timandsmøde.

Spørgsmaalet er nu foreløbig ordnet gennem lokal Forhandling ved, at Firmaet betaler Halvdelen af Akkordprisen for saadant kasseret Gods, men Ordningen kan ogsaa kun være foreløbig, da Formerne selvsagt ikke vedblivende kan tage Skade for Fejl, de ingen Skyld har i.

Jærn- og Metalslibere.

Kontoret er aabent hver Dag fra Kl. 9—12, undtagen Lørdag, da det er aabent fra Kl. 9—2, desuden Fredag fra Kl. 5—7 Aften og Lørdag fra Kl. 4½—6½ Aften.

Forbundets Formand træffes hver Dag til ovennævnte Tider samt Tirsdag Aften fra Kl. 7—8 og Lørdag Aften fra Kl. 5—6.

Hovedkassereren træffes Tirsdag Aften fra Kl. 7—8.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Esbjerg Afdeling og Centralvarmeinstallatør Ludvig Mortensen, Esbjerg, er der den 15. August indgaaet Overenskomst vedrørende Betalingen for Vand-, Gas- og Sanitetsarbejde samt Centralvarmearbejde.

Mellem Københavns Afdeling 11 og Schønbergs Papirfabrik er der den 1. September indgaaet Overenskomst, gældende til 1. September 1929. Antagelseslønnen er fastsat til 70 Kr.; efter 3 Maaneders Beskæftigelse forhøjes Lønnen til 75 Kr. pr. Uge. Til Arbejdere med 1 Aars Anciennitet gives 4 Dages Ferie med Løn.

Mæglingsmøder. Den 9. August mægledes paa A/S Aalborg Skibsværft paa Krav om 1) Forhøjelse af Maskinarbejdernes Fortjeneste, 2) Indførelse af mere Akkordarbejde og 3) et højere Procenttillæg til Arbejde, som ikke kan sættes i Akkord. — Værftet erklærede sig villig til at give Akkord i saa stor Udstrækning som muligt, ligesom man vilde instruere Mestrene om i højere Grad end hidtil at være opmærksom paa Arbejdspræstationerne ved Fastsættelse af Akkordafsavnstillæg.

Samme Dag afholdtes Mægling paa A/S Pedershaab Cementindustri i Brønderslev, som havde klaget over, at Maskinarbejderne ved en Klubbeslutning havde vedtaget at nægte Udførelse af Overarbejde Fredag og Lørdag Aften. — Der var Enighed om, at en saadan Vedtagelse var i Strid med Overenskomsten, og at Firmaets Ledelse i Fremtiden forhandler med Tillidsmanden vedrørende Udførelse af Overarbejde.

I Anledning af Klage over Afskedigelse af Kedelsmedenes Tillidsmand hos M. P. Allerups Eftf., Odense, afholdtes Mægling den 13. August. Sagen sluttedes med, at Firmaet erklærede sig villig til at genantage Tillidsmanden, saa snart der skulde antages Folk i Kedelsmedien.

Den 21. August mægledes hos Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejsaktieselskab i Anledning af Lønkrav for 2 Medlemmer. — Ved Mæglingen oplystes, at de 2 Mand var de eneste af Selskabets 30—40 Arbejdere, der ikke var Medlemmer af Belysningsarbejdernes Fagforening, med hvilken en bestemt Lønordning var aftalt, og Selskabet kunde ikke træffe særlig Lønordning for de 2 Mands Vedkommende. Enighed opnaaedes ikke, men efter at Sagen har været behandlet af Forretningsudvalget, er det meddelt Sammenslutningen, at vi kan lade Sagen falde for nærværende, men ved Nyantagelser maa vore Medlemmer have Ret til at træffe Aftale om Lønningerne uafhængigt af Overenskomsten med Belysningsarbejderne.

Ved et Mæglingsmøde paa Odense Staalskibsværft den 5. September behandledes følgende Sager:

1) Krav fra Stemmerne om Efterbetaling for Stilladsbygning paa Nybygning Nr. 30. — Værftet tilbød at betale de paa Akkordsedlerne opførte Arbejdsmandstimer, som er fradraget Stemmernes Akkord, plus 10 Kr.

2) Krav om, at tilgodehavende Timeløn udbetales samtidig med, at Hjemsendelse eller Afskedigelse finder Sted. — Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Den 6. September afholdtes Mæglingsmøde hos Th. B. Thrige i Odense i Anledning af Klage over Afskedigelse af en Maskinarbejder og Krav om hans Genantagelse. Grunden til Afskedigelsen var den, at vedkommende Maskinarbejder havde været saa uheldig at sprænge et Bagleje paa en Fræsemaskine. Firmaets Direktør kunde ikke imødekomme vor Henstilling om at genantage

Manden, og vi maatte derfor forbeholde os at føre Sagen videre.

Den 8. September afholdtes Mæglingsmøde hos Smedemester Ole W. Olsen, København, i Anledning af Krav om Lønforhøjelse for de hos denne beskæftigede Medlemmer af Forbundet. Sagen sluttedes med, at Ugelønnen for 2 Mand forhøjedes fra 68 til 70 Kr. og for 1 Mand fra 70 til 72 Kr.

Timandsmøder. Den 9. August afholdtes Timandsmøde vedrørende forskellige Spørgsmaal hos A/S De forenede Jærnstøberier, Aarhus, nemlig:

1) Krav om Smudstillæg. — Man enedes om, at Fabrikken stiller Overtrækstøj til Raadighed for de Arbejdere, der beskæftiges ved særlig smudsigt Arbejde i Radiatormaskinstøberiet.

2) Krav om Ekstrabetaling ved Overarbejde. — Man enedes om, at Overarbejde, som kræves udført samme Dag, skal varskoes inden Middagspausen; i modsat Fald betales en Times ansat Timeløn. Herfra dog undtaget visse Reparationsarbejder, der ikke har kunnet forudses forinden Middagspausen.

3) Forhøjelse af Timelønnen. — Firmaet gav Tilsagn om at tilstræbe Akkord i størst mulig Udstrækning samt tilstræbe, at Akkordmængden blev tilsvarende af, hvad den var tidligere.

4) Krav om Omlægning af Arbejdstiden. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Den 24. August er følgende Sager behandlet paa Timandsmøde:

1) Krav om Betaling for Transport og Opbæring af Materialer hos Gas- og Vandmester N. M. Mogensen, Aarhus. — Efter Diskussion af Sagen fastsloges det, at den den 5. August d. A. afsagte Voldgiftskendelse i Sagen mellem Blikkenslagersvendene og Mestrene i Aarhus om Materialeopbæring skulde være afgørende for den foreliggende Sag.

2) Strid hos A/S »Vølund« om Betaling for en Del Rørarbejde paa Aarhus Elektricitetsværk. Man enedes om følgende: Samtlige Ledninger med Tryk under 25 kg, hvis Dimensioner er medtagne i Rørprislistens Afsnit A, Punkt 1, betales efter denne. Ledninger med Tryk over 25 kg med Dimensioner under 4" betales paa samme Maade. Alt andet Rørarbejde betales med samme Tillæg til Timelønnen, som er indtjent ved ovenstaaende Akkordarbejde. Endvidere indgik Firmaet paa at betale et samlet Beløb af ialt 200 Kr. Man enedes ligeledes om, at Rørlæggerne som Forskudsudbetaling ved Akkordarbejdet skulde have Akkordafsavnstillæget paa 15 Øre pr. Time udbetalt som Forskud sammen med Timelønnen paa 135 Øre. Denne Ordning gælder for hele den Tid, der har været arbejdet paa det paagældende Arbejde.

3) Strid hos Firmaet Albrectsen & Madsen, København, om Betaling for Udførelse af Koldt- og Varmtvandsledninger til Haandvaske. — Efter Diskussion af Sagen vedtoges det, at hver af Parterne skulde fremkomme med Forslag til Omredigering af Rørprislistens Afsnit A, Punkt 5, næstsidste Stykke.

4) Strid med Gas- og Vandmester N. Andersen, København, om, hvorvidt den i Rørprislistens Afsnit B, Punkt 23, nævnte Reduktion af 6 pCt. kan bringes i Anvendelse ved et Arbejde paa 127 Villaer i Grøndalsvænget. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

5) Klage over, at Blikkenslagermester William Jensen, Gentofte, nægter at betale Vejpenge efter Rørprislisten under Paaberaabelse af, at de paagældende Rørlæggere er antagne i København. — Man enedes om at fastslaa, at Arbejdere, som anvendes til Arbejder i København eller Frederiksberg Kommuner af et Gentofte-Firma — eller omvendt — i alle Tilfælde, selv om de er antagne paa Arbejdsstedet, skal oppebære 10 pCt. resp. 15 pCt. Tillæg, jfr. Rørprislistens Afsnit D, Punkt 37. I alle andre Tilfælde ved Arbejder udenfor Firmaets Hjemstedskommune tilfalder de i ovennævnte Afsnit omhandlede Tillæg kun de udsendte Arbejdere, men ikke saadanne, der er engagerede paa Arbejdspladsen.

Firmaet William Jensen, Gentofte, indgik herefter paa at betale de omhandlede 6 Rørlæggere 10 pCt. Vejpengetillæg for det omstridte Arbejde. Med Hensyn til Hr. Jensens fremtidige Arbejde, saafremt hans Forretning flyttes til Københavns Kommune, enedes man om, at de 10 pCt. Tillæg skulde gælde for hele den heromhandlede Centralvarmeakkord, medens alle andre Akkorder, som afgives efter, at Hr. Jensen er etableret i København, ikke faar Tillæget.

Endvidere er der afholdt Timandsmøde den 12. September, hvor følgende Sager behandledes:

1) Klage over, at A/S Andersen & Heegaard, København, ved et Arbejde paa Hotel »Phønix« ikke overholder den med Rørlæggerne trufne Aftale om et Tillæg af 30 pCt. — Enighed opnaaedes ikke, idet Firmaet ikke vilde betale de 30 pCt. for den Del af Arbejdet, der var udført før Aftalen blev truffet, men tilbød til fuld Afgørelse af Sagen at betale et Beløb paa Kr. 80,00, hvilket Tilbud ikke kunde modtages. Firmaet har dog senere forhøjet dette til Kr. 90,00, og Sagen er dermed sluttet.

2) Uenighed om Lønforholdene hos Fabrikant A. Lassen, Borups Allé 126. Uenigheden var opstaaet ved, at Firmaet vilde fradrage Maskinarbejderne et i Maj Maaned d. A. givet Tillæg til Lønningerne, som derved forhøjedes fra 146 til 160 Øre pr. Time, under Paaberaabelse af, at Tillægget kun var givet som en Lønakkord for et bestemt Stykke Arbejde. — Man enedes om, at Firmaet gav et Tillæg til Lønningerne, saaledes at disse forhøjedes fra 146 til 153 Øre pr. Time.

3) Krav fra Arbejderne hos Burmeister & Wain, Refshaleøen, om, at Firmaet etablerer Samaritervagt, naar der finder Overarbejde og Skifteholdsarbejde Sted. — Enighed opnaaedes ikke, idet Firmaet ikke vilde imødekomme det rejste Krav.

4) Krav fra Nitterne hos Burmeister & Wain, Refshaleøen, om Betaling for udført Ekstraarbejde paa Nybygning Nr. 551. — Enighed opnaaedes ikke, idet Firmaets Repræsentant fastholdt, at det foreliggende Tilfælde ikke berettigede Nitterne til nogen Ekstrabetaling.

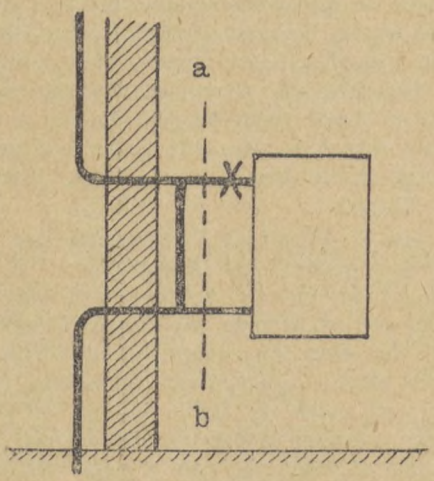
5) Strid hos Burmeister & Wain, Refshaleøen,

om Fradrag for Lokning af Dæk, Tanktop, Skodder og Tanksider, naar disse lokkes ved Lokkebord. — Enighed opnaaedes ikke. Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

6) Klage fra Burmeister & Wain over, at Arbejderne paa Strandgadeværftet har vedtaget et Overarbejdsreglement. — Sagen diskuteredes, og Forbundet nægtede at yde sin Medvirkning til, at Overarbejdsreglementet blev ophævet, hvorefter Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling.

Opmandskendelse i Sagen mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning for A/S »Vølund« angaaende Betalingen for Ekspansionsbøjninger.

I Embedsmændenes Enkebolig paa Amagerfælledvej er de lodrette Ledninger i det enstrengede Opvarmningssystem i hver Etage ført til og fra Ovnene som vist paa vedføjede Skitse i lodret Billede. Begge Parter

er enige om, at et af Formaalene med dette Arrangement er, at det skal tjene som Ekspansionsbøjning. Forbundet formener herefter, at Rørlæggerne maa have Krav paa at faa Arrangementets Udførelse og Anbringelse betalt efter Priskurantens Sats for Ekspansionsbøjninger paa lodrette Strenge (Afsnit C, Punkt 36, Pag. 56), medens Sammenslutningen hævder, at denne Betaling kun kan komme til Anvendelse, naar der anbringes en med fire 90 ° Bøjninger udført Ekspansionsbøjning, hvis eneste Formaal er at tjene Ekspansionen af Ledningerne, og at det her krævede Arbejde ikke gaar ud over, hvad Rørlæggeren maa være belavet paa at udføre af Hensyn til den forsvarlige Opstilling af Varmeovnene, ved hvilke der ofte af forskellige tekniske eller skønhedsmæssige Grunde maa udføres bøjede og særlig tildannede Forbindelsesrør af forskellig Længde. Begge Parter er enige om, at Bøjninger paa Rørene betingede ved Bygningskonstruktionen, f. Eks. uden om et Dørhul, en Murpille eller lignende, ikke kan betegnes som Ekspansionsbøjninger, selv om de har samme Virkning.

Opmanden formener ikke, at det her i Sagen omstridte Arrangement kan betragtes under ét som en Ovnforbindelse, men maa holde for, at den Del af Arrangementet, som ligger til venstre for Linien a—b paa Skitsen, maa betragtes som hørende til den lodrette Rørstreng.

Da nu den foretagne Udbøjning af Rørstrengen ikke er begrundet i Forhold, der kan føres tilbage til Bygningens Konstruktion eller Rummenes Benyttelse, men efter begge Parters Opfattelse skal tjene Ekspansionen, maa den efter Opmandens Skøn under de foreliggende Forhold være at betragte som en Ekspansionsbøjning, hvad Betalingen angaar, idet det, naar Organisationerne, som Rørprislisten udviser, er enige om, at der skal ydes særskilt Betaling for det Arbejde, som Anbringelsen af en Ekspansionsbøjning medfører, ikke kan være afgørende for Betalingen, om der alene kræves indbygget 4 Bøjninger, eller om der kræves indskudt et Stykke Rør mellem de to af disse.

Der vil herefter være at afsige følgende

Kendelse.

De omstridte Rørarrangementer i Embedsmændenes Enkebolig bliver at betale som Ekspansionsbøjninger. Sagens Omkostninger, herunder Salær til Opmanden 150 Kr., bliver at afholde med Halvdelen af hver af Parterne.

København, den 12. September 1928.

Poul Sørensen.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
11. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
12. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
13. Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Fra Finsk Metalindustriarbejderforbund har vi modtaget en Henvendelse, gaaende ud paa, at der hos danske Firmaer af Lojo Kalkverk i Sødra Finland er bestilt nogle Maskiner, Maskindele m. m., samt at nævnte fin-

ske Virksomhed har antaget danske Arbejdere. Imidlertid gøres opmærksom paa, at der paa Kalkværket er Strejke og Lockout, og som Følge deraf maa ingen Arbejder, saalænge Konflikten varer, tage Arbejde i den paagældende Virksomhed, da de saa vil være at betragte som Strejkebrydere. Vi maa derfor advare vore Medlemmer imod at modtage Tilbud om Arbejde paa Lojo Kalkverk i Sødra Finland, indtil der foreligger anden Meddelelse fra Organisationen.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Stiftelsesfester.

55-aarig Stiftelsesfest i Former- og Støberiarbejderforbundets Afdeling i København.

Lørdag den 8. September fejrede ovennævnte Forbunds Afdeling i København sin 55-aarige Fødselsdag ved en Fest i »Folkets Hus« paa Jagtvejen. 5—600 Deltagere (Medlemmer med deres Damer) var samlede i den store Sal, da Afdelingens Formand, Herman Hansen, i en kort, vel tilrettelagt Tale bød Velkommen.

Festen fejredes først ved en udmærket Aftenunderholdning. Ved denne medvirkede en Række gode Kunstnere og et udmærket Orkester. Tillige medvirkede Formernes Sangkor. Festtalen holdtes af Forbundets Formand.

Hvad der baade var glædeligt og interessant at se var, at Afdelingens gamle Medlemmer, der ikke mere taaler Fagets Strabadser, efter modtaget Indbydelse var mødt op med deres Damer og havde besat Salens forreste Rækker, som var dem forbeholdt.

Aftenunderholdningen faldt i saa høj Grad i Publikums Smag, at den varede en hel Time længere end beregnet, idet da capo-Numre maatte gives Slag i Slag.

Efter Underholdningens Afslutning samledes de gamle Medlemmer og deres Damer med Bestyrelsen ved et Kaffebord, ved hvilken Lejlighed Sangforeningen underholdt Gæsterne, ligesom »de Gamle« hædredes ved et Par Taler.

Derefter tog Dansen sin Begyndelse, og skønt det var Meningen at slutte Kl. 3, var Humøret paa det Tidspunkt saa udmærket, at Bestyrelsen ikke slap for at vedtage »en Time til«.

Alt ialt en Fest af saa gemytlig og kammeratlig Natur, at den sent vil gaa Deltagerne af Glemme.

For en Fuldstændigheds Skyld noteres, at de med Aftenunderholdningen og Ballet forbundne Udgifter afholdtes af Foreningens Kasse.

25 Aars Stiftelsesfest i Smedeforbundets Silkeborg Afdeling.

Samme Aften fejrede Smedene i Silkeborg deres Afdelings 25-aarige Bestaaen ved en smuk Festlighed i Haandværkerforeningens stilfulde Lokaler. Afdelingen er stiftet den 7. September 1903 og er egentlig den anden Fagforening, som Smedene i Silkeborg har, idet der allerede i 90-erne var dannet en Organisation for Smede og Maskinarbejdere, men den sygnede, i Særdeleshed under Lockouten i 1899, hen, saaledes at Smedene i Silkeborg kom til at staa som Klub under Aarhus Afdeling.

I Anledning af Jubilæet havde Afdelingen indbudt som Gæster Borgmester Esben-Petersen, Formanden for De samvirkende Fagforeninger i Silkeborg, Barber Hansen, samt den socialdemokratiske Presse, der var repræsenteret ved Redaktionssekretær Frandsen. Endvidere var Forbundets Formand indbudt.

Kl. 7 samledes Deltagerne i et Antal af ca. 250 i den smukke Teatersal og tog Plads ved de festligt pyntede Borde, paa hvilke Lynggуirlander og Lyngbuketter bragte Bud fra Silkeborgs skønne Omegn. Ved Bordet bød Afdelingsformand Emil Larsen Velkommen, idet han i korte Træk ridsede Afdelingens Historie op og mindede om den Virksomhed, der var udført gennem de forløbne 25 Aar.

Forbundets Formand bragte en Hilsen og Lykønskning fra Hovedledelsen, idet han takkede for det Arbejde, som Afdelingen havde udført gennem de svundne Aar, og føjede dertil en Tak for godt Samarbejde, idet han adresserede denne Tak til Afdelingens Formand. Han kom derefter ind paa nogle faglige Betragtninger, under hvilke han pegede paa den pessimistiske Stemning, som den langvarige og omfattende Arbejdsløshed havde fremkaldt blandt Arbejderne, en Stemning, som i høj Grad understøttedes af Modstandernes Agitation, og som det i Virkeligheden efterhaanden var nødvendigt at faa afløst af et lysere Syn og af en større Tiltro til Fremtiden. Iøvrigt var det Kjærbøls Opfattelse, at det nu gik saa smaat fremad med Beskæftigelsesgraden, og at der var Grund til at haabe, at de tunge Byrder, der hvilede paa de arbejdende Medlemmer paa Grund af den omfattende Arbejdsløshed, efterhaanden kunde lettes noget, ligesom han gav Udtryk for, at det maatte være vor Opgave ved den kommende Overenskomstsituation under al fornøden Hensyntagen til vore berettigede Interesser at bidrage til Fredens Bevarelse. Kjærbøl sluttede sine Udtalelser med et Leve for Silkeborg Afdeling.

Fællesorganisationens Formand, Barber Hansen, bragte Lykønskning fra De samvirkende Fagforeninger og overrakte paa disses Vegne Formanden for Silkeborg Afdeling en smuk Dirigentklokke af Sølv, paa hvis ene Side var indgraveret »Enighed gør stærk«, medens paa den anden Side Silkeborg Byvaaben var gengivet med Angivelse af, hvem der havde foræret Klokken.

Borgmester Esben-Petersen bragte ligeledes Foreningen sin Lykønskning og slog stærkt til Lyd for Sammenholdet samtidig med, at han gjorde opmærksom paa, at selvom det enkelte Medlem led haardt under Arbejdsløsheden, var det i Virkeligheden Hjemmet og ikke mindst Hustruen, der døjede mest under de Forhold, som den manglende Beskæftigelse fremkaldte.

Redaktionssekretær Frandsen bragte Hilsen og

Lykønskning fra Bladets Redaktion, medens Tillidsmand S. Møller, Silkeborg Maskinfabrik, med nogle velvalgte Ord overrakte Formanden en meget smuk Sølvplade til Afdelingens Fanestang. Pladen bærer følgende Inskription: »Fra Klub Nr. 1, Silkeborg Maskinfabrik. 1903 — 8.-9. — 1928.«

Under Festen indløb Lykønskningstelegrammer fra Formernes Afdeling i Silkeborg, og, hvad der vidnede om den Veneration, som tidligere Medlemmer bevarer overfor deres gamle Organisation, et Telegram fra Funktionærerne paa Silkeborg Maskinfabrik.

Emil Larsen takkede for al den Hyldest, som Afdelingen havde været Genstand for, medens Smed Ahle paa Festudvalgets Vegne ønskede, at samtlige Deltagere maatte tilbringe nogle Timer i behageligt Samvær.

Ved Fællesspisningen blev afsunget en Sang, og da Bordet var hævet, dansede Festdeltagerne til Kl. 12, hvorefter man samledes om Kaffebordene, og her blev afsunget en Slags Revysang paa ikke mindre end 52 Vers, i hvilke de enkelte Medlemmers smaa Skavanker blottedes, og deres Færden paa Arbejdspladsen og i Fritiden blev analyseret paa en munter og harmløs Maade. Sangen gjorde overordentlig Lykke, saa vidt vi kunde konstatere ogsaa hos dem, der maatte agere Skydeskive, og efter at dette Opgør var foretaget i animeret Stemning, fortsattes Dansen til den lyse Morgen.

Det var helt igennem en smuk og fornøjelig Fest, som fik sin særlige Baggrund derved, at Afdelingen gennem ret omfattende Bestillinger af Arbejde paa Silkeborg Maskinfabrik kan se den nærmeste Fremtid i Møde med nogenlunde Fortrøstning, hvad Beskæftigelsesmulighederne angaar.

Teknologisk Instituts Dagskole.

Der vil i Aarets Løb, hvis den fornødne Tilslutning naas, blive afholdt bl. a. følgende Kursus:

Kursus for Pladearbejdere.

(Fra 5. til 17. November 1928.)

Der vil blive indøvet Beklædning af et Par Førerpartier og Karrosserier. Der vil blive lagt Vægt paa, at dette Arbejde kan udføres med saa primitivt Værktøj som muligt, saaledes at der ikke fordres Anskaffelse af kostbare Apparater hjemme paa Værkstederne.

Betalingen for et saadant Kursus er *Kr. 75,00.*

Kursus for Smede og Maskinarbejdere.

(Fra 22. November til 22. December 1928.)

a. Den praktiske Undervisning er delt i 3 Afdelinger, nemlig:

1. For Grov- og Værktøjssmedning omfattende Fremstilling af forskellige Værktøjer, saasom Drejestaal og Høvlestaal, paaloddede eller helt af Hurtigstaal, forskellige Amboltværktøjer, Stanser og Sænker, Møllebiler og Stenbor, Svejsning og Forlægning af Værktøjsstaal samt Smedning af forskellige Vognbeslag og Automobilbeslag etc., hvor Brugen af de forskellige Maskinhamre indøves.

2. For Autogensvejsning og Klejnsmedearbejde omfattende Autogenskæring samt Svejsning af tynd og tyk Plade, Støbejærn, Kobber, Messing, Aluminium og Rør samt Udskæring af Rørbøjninger. Endvidere Fremstilling af forskellige Klejnsmedearbejder, f. Eks. Gelændere, Gitterdøre, Laase, Acetylengasværker, Pengeskrin, Hærdeovne etc.

3. For Drejning, Fræsning, Slibning m. m. omfattende Skæring af spidst og fladt Gevind (enkelt eller flerløbet), Skæring af Snekker, Anvendelse af forskellige Opspændinger ved Drejning og Udboring, Demonstration af Konusdrejning, Bagdrejning, Ovaldrejning, Fræsning og Cylinderslibning paa Drejebænk, endvidere Indøvelse i de nødvendige Beregninger for Universalfræsemaskinen, som almindelig Inddeling, Differentialinddeling, Spiralfræsning, Tandhjulsfræsning, Fremstilling af Fræsere, Rivaler, Klokoblinger og Tandstænger. Endvidere Slibning paa Værktøjsslibemaskine, f. Eks. Stempelbolte, Drejedorne, Maskinknive m. m.

Hver Deltager maa tydelig angive paa Indmeldelsesskemaet, *hvilken* af disse Afdelinger, han ønsker at deltage i, da han kun kan deltage i een af dem. For alle 3 Kursusafdelinger gives der desuden Øvelser ved Forbrændingsmotorer og Elektromotorer, Undervisning i Lodning og Hærdning samt Fabriksbesøg.

b. Den teoretiske Undervisning, der er fælles for alle Deltagerne i alle 3 Afdelinger, omfatter: Materiallære, Motorlære, Elektroteknik, Forretningslære, Bogføring og Kalkulation.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 110,00.*

Kursus for Varmesmede.

(Fra 4. Februar til 2. Marts 1929.)

Undervisningen er væsentligt anlagt paa at meddele de teoretiske Kundskaber, der er nødvendige for at

1) udarbejde et Prisoverslag til et Centralvarmeanlæg paa Grundlag af foreliggende Projekt,

2) lede dettes praktiske Udførelse samt

3) føre Tilsyn med og vedligeholde et Anlæg.

Betingelserne for Deltagelse er, at den Paagældende

1) er Svend indenfor et af Metalarbejderfagene,

2) har fleraarig praktisk Uddannelse som Rørlægger, Varmesmed el. lign. og

3) har gode Skolekundskaber i Dansk og Regning.

Undervisningen omfatter følgende Fag:

Fagfysik, Fagkemi, Brug af Regnestok, Forklaring af Varmeanlæg, herunder Kedler ogsaa Komfurkedler, Rør og Ovne, Forklaring af de Forhold, der er bestemmende for Anlægets Dimensioner, Maaleinstrumenter, Forstaaelse af Arbejdstegning (Diagrammer), Forstaaelse af Akkord-Prislisten, Opmaaling og Optælling af færdige Anlæg, Kalkulation af et Anlæg samt Bogføring.

Hertil slutter sig nogle praktiske Øvelser, nemlig i Montering af Kedler, Armatur og et mindre Varmtvandsanlæg, samt Prøvefyring i Praksis i en Række forskellige Kedler. Til Brug for Undervisningen ved dette Kursus disponerer Institutet dels over en righoldig Samling af Vægtavler, Armatur og Materialer, dels over et fuldstændigt Undervisnings-Kedelanlæg, bestaaende af 10 forskellige Kedeltyper.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 80,00.*

Deltagerne maa medbringe Arbejdstøj, Tegnebestik samt en Regnestok, der dog eventuelt kan fremskaffes ved Institutets Mellemkomst.

Kursus i Autogensvejsning.

(Fra 18. til 23. Februar 1929.)

a. *Den praktiske Undervisning:* Demonstrationer og Øvelser i Værkstederne.

b. *Den teoretiske Undervisning:* Materiallære og Svejsningens Teori.

Undervisningen omfatter Svejsning af Pladearbejde, Rørarbejde, Støbejærn, Kobber, Messing, Aluminium samt Autogenskæring.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 60,00.*

Kursus for Automobilmekanikere.

(Fra 28. Februar til 27. Marts 1929.)

I dette Kursus kan kun faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere deltage.

Undervisningen, der er tilrettelagt for Begyndere i Automobilfaget, vil hovedsagelig komme til at omfatte praktiske Øvelser i Reparation og Indstilling af Automobiler og Motorer samt Øvelser i Maskinværkstedet, i Autogensvejsning og Hærdning samt elektriske Installationer. Endvidere vil der daglig blive afholdt Foredrag om Motorer, Automobiler og Installationer samt over Fag- og Materiallære og om Automobillovgivning.

Undervisningen vil blive støttet af Fabriksbesøg. Antallet af Deltagere kan højst være 36.

Betalingen for dette Kursus er *Kr. 125,00.*

Forberedelseskursus til Haandværksprøven for Maskinister.

Haandværksprøven afholdes 4 Gange aarlig og begynder den første Hverdag efter henholdsvis 7. Februar, 21. Maj, 7. August og 7. November. I Tilslutning hertil afholdes der paa Teknologisk Institut 4 Forberedelseskursus, som begynder henholdsvis den første Hverdag efter 15. Januar, den første Hverdag i Maj, den første Hverdag efter 15. Juli og efter 15. Oktober. Hvert Kursus strækker sig over 3 Uger, og Undervisningen deles i 3 Grupper hver med en Uges Varighed. Den daglige Undervisningstid er 6 à 7 Timer, altsaa ca. 40 Timer ugentlig. Betalingen for et Kursus er *Kr. 40,00* ugentlig, der erlægges den første Mødedag.

Som Led i Undervisningen ved ethvert af disse Kursus vil der desuden i Institutets Bibliotekssal blive givet Kursusdeltagerne Vejledning i Brugen af Fagbøger og Fagtidsskrifter.

Undervisningen, hvori kun Mestre og Svende kan deltage, foregaar iøvrigt i Fagskolens Værksteder og Auditorier. Indmeldelse sker ved at udfylde og indsende et Indmeldelsesskema, der kan afhentes i nærmeste Haandværker- eller Industriforening eller faas ved Henvendelse til Teknologisk Instituts Hovedkontor, Hagemannsgade 2, København V., der ligeledes omgaaende besvarer alle Forespørgsler om Kursus.

Institutet forbeholder sig Ret til om fornødent at foretage Ændringer i ovenstaaende Kursusplaner.

Indmeldelsen maa indsendes senest 3 Uger forud for Kursus' Begyndelse.

Betalingen erlægges senest den Dag, Kursus begynder.

Deltagerne maa foruden de særlig angivne Værktøjer m. m. medbringe fornødent Arbejdstøj, Noteringsbøger samt en Hængelaas til Garderobeskab. Tegne- og Skriverekvisitter erholdes som Regel paa Skolen. Tegninger og Bogføringsmateriel betales af Eleverne, men leveres af Skolen.

En interessant Bogpakke.

Nummer 4 i Rækken af Bogpakker, der tilbydes vore Medlemmer til Fortrinspris, indeholder:

Leepa: *Jord og Arbejderspørgsmaal i Rusland,* der giver et interessant Indblik i det czaristiske Ruslands Tilstande for saavel By- som Landarbejderen. Her blot et lille Eksempel: En Arbejder og hans 3 Sønner arbejdede, Faderen ialt i 58 Aar, paa en og samme Fabrik, de omkom alle ved Ulykkestilfælde, og den gamle Enke faar som Understøttelse fra Fabrikken 1 Rubel 72 Kopek — om Aaret!

Palmstierna: »*Dyrtid og Truster*« behandler et Emne, som vi nu mere end nogensinde bør være interesseret i. Forfatteren viser ved klare Eksempler baade Aarsag og Virkning, men tillige Midlerne til at bekæmpe dette Problem og kommer til den Slutning, at Kampen med Dyrtiden falder sammen med Arbejderbevægelsens verdensomspændende Strid for økonomisk og social Frihed, for den Samfundsordning, hvorved Produktionen helt stilles i Arbejdets Tjeneste.

L. Rasmussen: »*Da vi fik Juni Grundloven*« giver en levende Skildring af Lovens Tilblivelse med Strejflys over Tilstandene under Enevælden, hvor saavel Herremanden som hans Ridefoged havde Ret til at prygle Husmændene og deres Koner under Hoveriarbejdet. Man tænke sig, at det ikke er 100 Aar siden, Forholdene artede sig saadan her hjemme! At vi dog er kommet et godt Stykke frem, ses af

Th. Stauning: »*Tilbageblik*«, der i knappe og klare Rids giver det danske Socialdemokratis Grundlæggelse og stadige Vækst gennem Aarene, til det staar som det største Parti med betydelige Resultater bag sig.

Th. Stauning: »*Arbejdets Invalider*« klarlægger Arbejderpartiets Syn paa Alderdoms- og Invalideforsorgen, og i

Th. Stauning: »*Parlamentarisme eller Diktatur*« imødegaas de senere Aars hyppige Anslag mod Folkestyret, og Skriftet er et værdifuldt Vaaben i Agitationen mod Privilegier og Overklassevælde.

K. K. Steincke: »*Generalstrejken*« skildrer levende de bevægede Paaskedage, det historiske, meget interessante Paaskekup.

K. K. Steincke: »*Kravet om Jord*« med sine værdifulde Betragtninger over Lehns og Stamhuses retslige Stilling.

K. K. Steincke: »*Moderat eller Radikal*«, hvori Forfatteren søger at udrede, hvorledes man her hjemme bør stille sig overfor Tidens gærende Uro, Splittelse og Revolutionstummel.

Endelig bringer Bogpakken det store Værk (over 500 Sider) af Professor Georg Fr. Nicolai: »*Krigens Biologi*«. Om denne verdensberømte Bog skriver Romain Rolland: »... det ejendommelige Værk, som er steget frem af disse Afgrundens Aar...«, og Ellen Key: »Nicolai er en af de faa, som Fremtiden vil hædre«. Forlaget »Fremad« opkøbte, da Bogen blev nedsat fra 15 Kr. til 3 Kr., Restoplaget for at kunne bevare denne gode Bog for Arbejderne til den billige Pris, og det har da ogsaa vist sig, at Bogen allerede nu udbydes i Antikvarkataloger til stigende Priser.

Denne righoldige Bogpakke, hvis Bogladepris i enkelt Salg er 6 Kr., kan af vore Medlemmer erhverves til Fortrinspris 3 Kr., naar nedenstaaende Bestillingsseddel indsendes.

Bestillingsseddel.

Socialdemokratiets Forlag „FREMAD“,

Frederiksborggade 33, Kbhvn. K.

Undertegnede ønsker som Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark 1 Bogpakke Nr. 4 (Bogladepris Kr. 6,00) **til Fortrinspris Kr. 3,00.**

Beløbet følger hermed — ønskes opkrævet.

Navn .....

Adresse .....

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
5597	Andersen, Alfred.....	Aarhus	29. 7.97	D.Elektr.Forb.	2. 1.17	Aarhus	31. 3.28
23480	— Carl Adolf.....	København	16. 5.05	Kbhvn. Afd.	9. 6.25	Kbhvn. Afd. 14	26. 5.28
24878	— Carl Hartvig...	Børglum	4. 9.08	Ringe	4.11.27	Ringe	24. 3.28
11064	— Georg.....	Hørup	14.12.06	Kbhvn. Afd.	3. 9.26	Kbhvn. Afd. 13	28. 4.28
26892	— Hans Chr.....	Nyraad	23. 4.08	Vordingborg	13.11.27	Vordingborg	31. 3.28
11808	— Niels Peter....	Vejle	12. 5.06	Vejle	1.11.25	Vejle	12. 5.28
34403	— S.E.Kjærsgaard	Kristrup	23. 3.02	Randers	20. 4.22	Køge	24. 3.28
11283	Adelson, Isidor.....	Christiansstad	14. 6.94	Kbhvn. Afd.	9.10.27	Kbhvn. Afd. 6	12. 5.28
6921	Albrechtsen, Anders.....	Rindum	29.12.07	Holstebro	1.11.26	Holstebro	26. 3.27
14582	Andreasen, Harry.....	Vejle	7. 3.06	Vejle	19. 4.27	Vejle	31. 3.28
38768	Arnild, Holger A.Kampmann	København	13.10.93	Kbhvn. Afd.	7. 4.24	Centralafd.	31. 3.28
9479	Berthelsen, Kaj Lykke.....	Aarhus	28. 5.07	Aarhus	2.11.26	Aarhus	7. 4.28
26738	Brandt, Johannes Harboe	Frederiksberg pr. Sorø	13. 2.09	Sorø	1.11.27	Ringsted	24. 3.28
35712	Brinck, Eduard.....	Aabenraa	15. 2.04	Sønderborg	9. 4.23	Sønderborg	21. 4.28
38334	Bundgaard, Henry Th.....	Herning	17. 5.05	Randers	1.10.24	Randers	3. 3.28
240	Christensen, Carl Hans.....	København	24. 2.06	Kbhvn. Afd.	21. 8.25	Helsingør	17. 3.28
11047	— Carlo Peter Thorv.	—	20. 8.06	„ „	1. 9.26	Kbhvn. Afd. 13	19. 5.28
18233	Christiansen, Gunnar A. O..	Viborg	12. 7.08	„ „	4.10.27	„ „ 14	7. 4.28
37991	Evers, Hans Emil J. ..	Hamborg	27. 9.98	Aabenraa	22. 3.24	Aabenraa	4. 6.27
16400	Fischer, Daniel.....	Klakring	11. 3.90	Amerika	14. 3.18	Centralafd.	19. 5.28
6047	Garde, Fritz Ch. Mazar de la	København	18. 6.79	Aalborg	24. 4.14	Kbhvn. Afd. 12	5. 5.28
38371	Hansen, Ejner Henrik ..	Uggerløse	28.12.04	Holbæk	8. 5.24	Holbæk	28. 4.28
30334	— Elis Fahrenholtz	Bryrup	29. 5.03	Odder	20. 5.27	Odder	25. 6.27
33368	— Knud.....	Løjt	7. 3.05	Aabenraa	3. 4.26	Aabenraa	31.12.27
8475	— Lars Peter	Aarløse	16. 2.72	Ringsted	21. 4.06	Kbhvn. Afd. 11	17.12.27
4034	— Marius.....	Randers	4. 3.77	Randers	18. 3.16	Randers	17. 9.27
2658	— Martin Bomholt	Ørby pr. Knebel	2. 8.06	Aarhus	5. 5.25	Aarhus	11. 2.28
704	— Nicolaj Robert.	København	5.12.04	Kbhvn. Afd.	12. 8.25	Centralafd.	21. 4.28
4188	— Robert Leo....	Aarhus	7. 9.05	Aarhus	3.10.25	Aarhus	14. 4.28
39672	— Søren Peter ...	Otting Sogn	27. 3.84	Skanderborg	12. 8.24	Randers	26. 5.28
23958	Hagstrøm, Emil.....	Sverige	23. 8.87	Kbhvn. Afd.	23. 4.28	Kbhvn. Afd. 12	28. 4.28
30904	Henriksen, Hans Ad. Joh. .	Roskilde	21. 4.95	Roskilde	1. 3.19	Roskilde	17. 3.28
27096	— Henry Leopold.	Kastrup Sogn	12. 6.08	Vordingborg	8. 4.28	Vordingborg	21. 4.28
23455	Hindsdal, Vald. Aage Fr..	København	26. 1.97	Kbhvn. Afd. 1	3. 6.16	Kbhvn. Afd. 11	12. 5.28
10318	Jensen, Albert Gustav Aage	Fakse	12. 3.07	Aarhus	2. 4.27	Vordingborg	5. 5.28
25401	— August Julius ..	Græsted	12. 8.90	Kbhvn. Afd. 1	28. 4.17	Kbhvn. Afd. 15	26. 5.28
38984	— Kaj Peter C. A.	Kallehave	5. 5.05	„ „	3. 5.24	„ „ 12	5. 5.28
3953	— Marius.....	Løsning	19. 4.03	Vejle	9. 9.25	Aarhus	19. 5.28
15512	— Olfert Peter ...	Helsingør	24.11.99	Helsingør	3. 3.28	Helsingør	31. 3.28
13985	— Oluf E. Skovgaard	Hvalsø	14. 4.08	Kbhvn. Afd.	8. 4.27	Kbhvn. Afd. 2	5. 5.28
36687	— Otto Peter.....	København	16. 8.04	„ „	13.10.23	Centralafd.	24. 3.28
15723	— Viggo Emil....	—	2. 9.02	„ „	11. 5.28	Kbhvn. Afd. 18	12. 5.28
14312	Iversen, Niels Ejner....	—	2.11.02	„ „	5. 9.22	„ „ 12	5. 5.28
31725	Jacobsen, Jens Peter.....	Snogbek	20. 3.04	Sønderborg	5. 3.25	Sønderborg	12. 5.28
1647	Jansen, Jens Martin ...	Dragør	18. 6.00	Kbhvn. Afd.	3.12.24	Kbhvn. Afd. 17	12. 5.28
16020	Jorsø, Emil Julius	København	2. 3.08	„ „	9. 6.27	„ „ 14	11. 2.28
13410	Kjærmos, Julius Vald. ...	—	26.11.84	„ „ 5	12.10.04	Centralafd.	31. 3.28
38355	Knuth, Henry.....	Usserød	16. 5.99	Hillerød	31. 5.24	Hillerød	25. 2.28
36684	Koch, Richardt C.W.Kühl	København	26. 8.04	Kbhvn. Afd.	12.10.23	Kbhvn. Afd. 13	5. 5.28
34700	Kofoed, Axel Jensen ...	Aaker	11. 7.03	Neksø	9. 5.22	„ „ 18	31.12.27
33685	Kryhlmand, Jørgen	Sundsmark	1. 5.01	Sønderborg	1. 8.21	Aabenraa	17. 3.28
1437	Köster, Carl Chr.....	København	17. 6.75	Kbhvn. Afd. 3	10. 7.15	Kbhvn. Afd. 3	5. 5.28
23204	Larsen, Carl Chr.....	—	4. 2.94	D.Elektr.Forb.	15. 3.13	„ „ 12	26. 5.28
36536	— German B. P. .	—	11. 4.03	Kbhvn. Afd.	17. 8.23	„ „ 4	12. 5.28
23966	— Hans P. Chr. ..	—	7. 8.01	„ „	17. 5.21	„ „ 12	5. 5.28
39760	Lorentzen, Frederik Vald..	Frederiksberg	25. 4.02	Odense	1. 6.24	„ „ 13	26. 5.28
4744	Lundum, Niels Chr.....	Tvede	22. 9.99	Randers	6. 2.20	Randers	31. 3.28
5204	Madsen, Alfred H. H.	København	15. 9.99	Kbhvn. Afd.	12.12.25	Kbhvn. Afd. 14	14. 4.28
428	— Gustav Emanuel	Hillerød	23. 8.92	„ „ 1	8. 8.13	Centralafd.	11. 2.28
1139	Michelsen, Einer Fr. J.....	Nibe	5.11.05	„ „	5.10.25	Kbhvn. Afd. 11	26. 5.28
35235	Mikkelsen, Chr. Ilsøe	Skanderup	25. 9.03	Hillerød	2. 5.23	„ „ 12	12. 5.28
21221	Mortensen, Hans.....	Grenaa	19. 5.93	Aarhus	1. 4.13	Holbæk	10. 9.27

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
26630	Møller, Hans Marinus .	Kalundborg	9.11.01	Roskilde	9.10.27	Roskilde	21. 4.28
38625	Nielsen, Axel Edv.	København	29.10.04	Kbhvn. Afd.	24. 2.28	Kbhvn. Afd. 12	25. 2.28
21723	— Charles From..	Aarhus	21. 6.05	Aarhus	4.11.24	Aarhus	31. 3.28
28000	— Hans	Matrup	2. 4.98	—	15.10.27	—	28. 4.28
21662	— Hans G. O.....	Korsør	26.12.94	Korsør	1. 5.14	Korsør	17.12.27
22846	— Magnus	Viborg	21. 7.98	Viborg	24.10.16	Randers	28. 1.28
662	— Niels V. F.....	Hannover	7. 9.05	Kbhvn. Afd.	16.10.24	Kbhvn. Afd. 15	28. 4.28
6858	— Poul	København	4. 1.06	„ „	3. 4.26	„ „ 12	19. 5.28
14662	— Svend.....	Hinnerup	10. 8.06	Aarhus	6. 9.27	Aarhus	31. 3.28
9870	— Vald. S.....	Strømmen	20. 4.96	Randers	6.11.14	Randers	2. 6.28
37759	Noesgaard, Svend.....	(Heeager) No	4.11.02	Holstebro	11. 7.25	Holstebro	27. 3.26
6631	Olesen, Jens Th. P.....	Lading	18.12.04	Aarhus	6. 3.26	Aarhus	28. 4.28
11026	Olsen, Einar C. C.....	København	4. 5.02	Kbhvn. Afd.	26. 1.28	Kbhvn. Afd. 14	26. 5.28
6959	— Thorvald	Esbjerg	24. 9.85	Esbjerg	4.11.04	Ringe	7. 1.28
7530	Petersen, Elvin P. Chr...	Aarhus	17. 3.06	Aarhus	10. 4.26	Aarhus	21. 1.28
38803	— Harry Chr. I. ..	København	19.12.99	Kbhvn. Afd.	15. 5.24	Centralafd.	31. 3.28
36963	— Harry Fr. Vilh..	—	2. 3.04	„ „	4. 7.22	Kbhvn. Afd. 5	17. 3.28
5317	— Kai G. Chr. ...	—	17. 8.03	„ „	4. 1.26	„ „ 12	5. 5.28
39475	— Svend Knud ...	—	9.11.04	„ „	2. 6.24	„ „ 14	21. 4.28
39700	Pihl, Niels P. A.....	Nyker, Bornholm	27. 7.06	Rønne	11.10.24	„ „ 12	12. 5.28
35739	Rasmussen, Axel G.	Ikast	25. 2.04	Silkeborg	4. 5.23	Aarhus	31. 3.28
19335	— Ernst.....	Helsingør	10. 4.98	Helsingør	5. 3.17	Helsingør	12. 5.28
28863	— Frederik N.....	Kallehave	14. 5.07	Vordingborg	30. 1.26	Vordingborg	31. 3.28
10336	— Lauritz V.....	Kasted	23. 3.88	Aarhus	24. 4.15	Aarhus	5. 5.28
26629	Sørensen, Hans Thorkild .	Roskilde	5. 9.08	Roskilde	1.11.27	Roskilde	28. 4.28
21052	— Otto Vald.....	Horsens	19.10.93	Kbhvn. Afd.	5. 9.24	Kbhvn. Afd. 12	26. 5.28
9961	— Søren Henrik ..	Løve	7. 6.91	„ „ 5	14. 2.14	„ „ 8	7. 4.28
29144	Smith, F. Chr. M.	Amerika	8. 4.08	Haslev	10. 5.26	Køge	18. 2.28
12624	Spies, Johan Anton...	Norge	11. 5.81	Kbhvn. Afd.	2. 6.20	Centralafd.	21. 1.28
36303	Stuhr, Vilhelm	København	27. 5.04	„ „	20. 4.23	Kbhvn. Afd. 14	19. 5.28
10340	Svendsen, Carl Peter.....	Kærby	16. 4.07	Aarhus G.	22. 4.27	Aarhus G.	10. 3.28
23894	Søfeldt, Poul	København	29. 6.07	Kbhvn. Afd.	24. 4.28	Kbhvn. Afd. 12	28. 4.28
24124	Vagnø, Oluf E. E.....	Aalborg	2. 4.01	„ „	17. 3.22	„ „ 17	5. 5.28
28125	Wedderkopp, Ludvig N.....	Struer	11.12.99	Ringkøbing	1. 5.18	Holstebro	27. 3.26
23597	Weiss, Rudolf.....	Mannheim	9. 2.99	Stuttgart	27. 9.26	Kbhvn. Afd. 11	12. 5.28
5346	Willumsen, Jens W. Alf ...	Egebjerg	20. 5.81	Oslo	26. 7.02	Centralafd.	19. 5.28
770	Winge, Marius J.....	Frederiksberg	5. 9.92	Kbhvn. Afd. 1	26.10.15	—	31. 3.28
	Specialarbejderforbundet.						
49056	Madsen, Jens O. F. L...	Nakskov	15. 3.86	D. Arbm. Forb.	2. 1.22	Nakskov	17. 3.28

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund.

Formænd.

Afdeling 1, København: Svend Hansen, Emdrupengvej 8, 1., Emdrup.
Afdeling 2, Raadvad: Lars Jønsson, Raadvad, Springforbi.
Afdeling 6, Fredericia: J. C. Olesen, Luthersvej 25.

Kasserere.

Afdeling 4, Lyngby: H. Mortensen, Raadvad, Springforbi.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Kasserere.

Fredericia: Kaj Hansen, Hjørnet af Haveplads og Nymarksvej.
København: K. J. Hansen, Blegdamsvej 128 B, 1.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Formænd.

Afdeling 4: Formandens Telf.-Nr. er nu: Ryvang 1570 x.

Kasserere.

Ringsted: Kassereren, Smed L. Fr. Larsen, er flyttet til Søndergade 35, St.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Slettede Medlemmer.

Nr. 153 Petersen, Knud Aage, slettet 17.8.28.
- 116 Sørensen, Adolf, slettet 23.8.28.

Specialarbejderforbundet.

Bortkomne Bøger.

Medlemsbog Nr. 47347 for Carl I. Mortensen er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 47.

Medlemsbog Nr. 47620 for Hans Chr. Larsen er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 53.

Medlemsbog Nr. 47349 for Svend Peter Olsen er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 18.

Ovennævnte Bøger gøres herved ugyldige.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 14725	Andersen,	Oskar Fredr. Vilh.	(Kbhvn. Afd.)
- 37681	Jessen,	Fritz Reichen	(—)
- 12875	Rasbro,	Noel Villy Richardt	(—)
- 14150	Lynggaard,	Jens Poulsen	(Aarhus Afd.)
- 24379	Sørensen,	Valdemar	(Fredericia -)
- 3747	Hessner,	Albert Thomas	(Fr.værk -)
- 7153	Knudsen,	Hans Peter Vald.	(Nakskov -)
- 22773	Justesen,	Anders	(Anvkt. Kbhvn.)

Medlem Nr. 27380, Jens Jensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 1612 Jakobsen, Ernst M. R.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.			Sidst betalt
Nr. 10249	Hansen,	Carl Martin	28 12.18
- 11354	Larsen,	Niels Christian	25. 4.08
- 2412	Sjøholm,	Oskar Juhl	1. 1.16

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 1463	Andersen,	Gudmar Børge I.	26.11.27
- 29772	—	Jens Ole	20.11.20
- 14725	—	Oskar Fr. Vilh.	14 1.28
- 10325	Bach,	Laur. P. Bistrup	26.11.27
- 4989	Bech,	Holger Georg	9. 8 24
- 850	Berg,	Niels Christian	19. 1.24
- 31042	Breitenstein,	August Victor	26.11.27
- 20757	Carlsen,	Carl Einer	12. 7.24
- 18466	Carstensen,	Henri Alb. K.	3.10.25
- 5143	Christiansen,	Johannes	5 5 23
- 24334	Clemmensen,	Jens	23. 7.21
- 12940	Davidsen,	Ivar Martin H.	19. 2 27
- 19305	Eering,	Bendix Nørgaard	21. 5.27
- 23424	Hansen,	Aage Chr.	10. 9.27
- 21732	—	Carl O. Tybring	25. 6.27
- 1528	—	Edmund	24. 9 27
- 17686	—	Emil H. Skovsø	24.10.25
- 217	—	L. E.	23. 6.23
- 28317	Jensen,	Frederik	30.12.22
- 28762	—	Jens Chr.	20. 5.22
- 11732	—	Niels Johs. Rob.	16. 1 26
- 25467	—	Ove Jac.	24. 7.20
- 34906	—	Viggo Jesper	26. 4.24
- 5805	Jørgensen,	Carl Vilhelm	13. 8.27
- 16212	—	Helmer Aa. Georg	7. 4.28
- 2365	Jagd,	Herlof Alb. J.	4. 2.28
- 1612	Jakobsen,	Ernst M. Rasm.	14. 4.28
- 3404	—	Hans Chr.	19. 6.26
- 7906	Janson,	Henry Herm.	14. 7.23
- 20465	Johansen,	Knud Gerh.	28. 4 28
- 2021	Larsen,	P. Martin	25. 6.27
- 10365	Madsen,	Erik	27.12.24
- 14257	—	Johan Chr.	5.11.21
- 8513	Malmstrøm,	Erik Laurentius	7. 4.28
- 5582	Nielsen,	Aage	14. 4.28
- 27511	—	Alfred	9. 1.26
- 8633	—	Arild W. Rosend.	17.12.27
- 1158	—	Carl Edv. M. V.	11. 3.22
- 4917	—	Carl Valdemar	31.12.27
- 2810	—	Chr.	26. 3.21
- 7110	—	Frode Vilhelm	10. 3.28
- 8727	—	Orla E. Hvid	7. 4 28
- 36254	Olsen,	Eigil Valdemar	17.10.25
- 15596	—	Ejner H. Høgh	18. 4.25
- 9221	Petersen,	Axel	1. 1.27
- 16622	—	Johs. Jens Fr.	10.11.23
- 36355	—	Kaj Emil	24 12.27
- 8119	—	Ove Arthur	21. 3.25
- 16443	—	P. L.	30.10 20
- 10377	—	Peter Joh. J. V.	24. 3 28
- 10182	—	Verner Harald	11.12.26
- 586	Poulsen,	Henry Alexander	16.10.26
- 33740	Rasmussen,	Axel H.	10. 7.26
- 29742	Reinbothe,	Kaj Heinr. Th.	8. 8.25
- 10783	Sørensen,	Rasmus Peter	11. 2.28
- 5714	Schmidt,	Henry Chr.	27. 2.26
- 2049	—	Niels Otto	28. 4.28
- 37013	Storm,	Vilhelm F.	21. 6 24
- 14094	Thomsen,	Orla	1.10.27
- 38512	Tullin,	Holger E. A.	2. 1.26
- 5900	Warghede,	Frantz	14. 1.22
- 32009	Wilcke,	Albert Hans C.	25. 6 27
- 19065	Wiinholt	Chr. Peter	4. 2.28

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 7—8.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Krøtzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 12 OKTOBER 1928 14. Aarg.

Er vore Haandværkslærlinges Uddannelse forsvarlig?

Den 17. September i Aar fandt der i „Socialvirke" i København en Diskussion Sted om Spørgsmaalet: „Er vore Haandværkslærlinges Uddannelse forsvarlig?" I Diskussionen deltog blandt andre ogsaa Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, som sammen med flere hævdede, at den Lærlingeuddannelse, der finder Sted i Danmark, i vid Udstrækning maa betegnes som værende uforsvarlig, medens de fremmødte Repræsentanter for Haandværket paastod, at den i Virkeligheden er god og bedre, end Tilfældet er i andre Lande. Vi er tilbøjelige til at tro, at hvor det kun gælder Haandværket, er Paastanden om, at Lærlingenes Uddannelse er forsvarlig, mere berettiget, end naar det drejer sig om den egentlige Industri, selv om der utvivlsomt findes en Mængde daarlige Læresteder indenfor Haandværkets Kreds, men da bl. a. for Metalindustriens Vedkommende den langt overvejende Del af Lærlingene uddannes i de egentlige industrielle Foretagender, kan Haandværkets Repræsentanter ikke blot med en Henvisning til Uddannelsen af Lærlinge i Haandværksfagene fastslaa, at den i al Almindelighed er forsvarlig. Iøvrigt skal vi ikke benægte, at der ogsaa findes adskillige industrielle Virksomheder, der maa betegnes som gode Læresteder.

Medens Diskussionen i „Socialvirke" var præget af en vis Saglighed, vel netop fordi det var Haandværkets Repræsentanter, der deltog i den, saa har „Danmarks Industri og Haandværk", Organ for Fællesrepræsentationen for Dansk Industri og Haandværk, kommenteret Diskussionen paa en saadan Maade, at vi synes det trænger til en Korrigering. Vi vil her allerførst erindre om, at det fra Arbejdernes Repræsentanters Side ved det paagældende Møde netop blev fremhævet, at den bedste Lærlingeuddannelse sikkert foregaar der, hvor de gamle haandværksmæssige Principper holdes i Hævd, kombineret med teoretisk Undervisning paa Teknisk Skole, og det er derfor ikke rigtigt, naar det paagældende Blad fremhæver, at ved Mødet „fremsattes der en Række yderst skarpe Angreb paa Haandværkets Lærlingeuddannelse". Angrebene var i Virkeligheden rettet imod Industriens Lærlingeuddannelse og imod de Virksomheder, der hverken kan betegnes som udøvende Haandværk eller Industri, f. Eks. Cykle- og Automobilreparationsværkstederne. Bladet skriver videre:

> „Haandværket kunde give et meget virkningsfuldt Svar paa disse idelige Angreb, som fremsættes Gang efter Gang paa den løseste Maade; det kunde sige: Godt, er Samfundet ikke tilfreds med den Maade, hvorpaa vi uddanner Landets unge, saa løs Sagen selv. Haandværksmestrene vilde derved frigøre sig for en meget trykkende Byrde; men Samfundet?"

Her synes vi, at man skulde tale saa sagte med Hensyn til den Haandværk og Industri paahvilende Byrde ved at have Lærlinge. Vi tror ikke paa, at det er den rene Filantropi, naar man i visse Tilfælde praktisk talt udelukkende driver sine Virksomheder ved Hjælp af unge Mennesker, som under Forudsætning af at skulle lære et Fag i Virkeligheden i mange Tilfælde kun bliver en Illusion fattigere. Vi tror, det

vilde blive overmaade svært for Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk at faa dens Medlemmer til at frigøre sig for den „trykkende Byrde", som Lærlingeholdet paastaas at være, og vi ønsker det ingenlunde. Vi ønsker i Virkeligheden blot, at Lærlingene faar en grundig og solid Uddannelse, og hører ikke til dem, der tror paa Formaalstjenligheden af ved Konfirmationstider at fraraade Tilgang af Lærlinge til Faget. Disse stadige Opraab er i Virkeligheden mere Udtryk for de fortvivlede Erhvervsforhold indenfor Fagene, og i mange Tilfælde møntet paa den Hensynsløshed, der vises fra Arbejdsgivernes Side ved Uddannelse af Lærlinge, end de er et virkningsfuldt Forsøg paa at forbedre Forholdene. Det er mere et Nødraab, end det er en Vejledning, thi Arbejderne skal jo have deres Børn anbragt, og hvad vilde Resultatet blive, hvis man kunde forhindre Tilgang ikke alene til de manuelle Fag, men ogsaa til de akademiske? Thi ogsaa disse og bl. a. Ingeniørerne fraraader jo „Tilgang til Faget". Men „Danmarks Haandværk og Industri" skriver videre:

„Men man kan være rolige: hvis ikke Staten ved at øge Byrderne for Haandværksmesteren tilsidst rent ud umuliggør det for ham at tage Lærlingeuddannelsen i sin Haand, svigter den danske Haandværksmester ikke sin Pligt, dertil er hans faglige Kærlighed for stor. Men Utak for sit Offer — thi et Offer er det allerede under de nuværende Forhold — skulde han nødigt have, og allermindst fra Skole- og Arbejderside, de to Parter, der fremfor nogen anden har Pligt til at gaa Haand i Haand med Haandværket, men fremfor nogen ogsaa svigter det. Thi det er netop Sagen, Haandværksmestrene faar ikke, hverken fra Arbejderne eller Skolerne, den Støtte, som man fra disse Sider skulde yde dem. Hvis vore Arbejdere og Skolemænd derfor finder, der er noget i Vejen med vor Lærlingeuddannelse, kan de gribe i deres egen Barm."

Vi ved ikke, hvad det er for en Støtte, som Haandværksmestrene paakalder fra Skolemændenes Side, her maa iøvrigt Skoleautoriteterne klare for sig, men naar det hævdes, at man ikke fra Arbejderside har ønsket at støtte en forsvarlig Lærlingeuddannelse, saa tilbageviser vi denne Paastand. Vi har netop Gang paa Gang ønsket at tale med vore Arbejdsgivere om Lærlingeforholdene, men bortset fra Formerforbundet, der nu gennem et nedsat Fællesudvalg tager de herhenhørende Spørgsmaal op, er vi altid blevet afvist med Henvisning til, at Lærlingespørgsmaalet ikke vedrørte de faglige Organisationer.

Ved Overenskomsten af Marts 1900 indføjedes ganske vist et Afsnit „Angaaende Lærlinge", som senere er ændret noget, men som aldrig har haft større Betydning, hvilket uden Tvivl skyldes den vage og forsigtige Form, som de paagældende Paragraffer er affattede i. I den nuværende Overenskomst lyder de som følger:

„§ 1.

Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne er enige om at anbefale, at Lærlingene, for saa vidt deres Fag tillader det, aflægger Svendeprøve inden Afslutningen af deres Læretid.

§ 2.

Fremkommer der til Arbejderorganisationen Klage over mangelfuld Uddannelse af Lærlinge i det af hver enkelt Lærling valgte specielle Fag, har vedkommende Arbejderorganisation Paataleret overfor Bestyrelsen for den paagældende Arbejdsgiverorganisation, som da er forpligtet til i Forening med den paagældende Arbejderorganisations Bestyrelse at undersøge Sagen og, for saa vidt Klagen viser sig berettiget og skyldes et i Forhold til Svendenes Tal uforholdsmæssigt stort Antal Lærlinge, efter Forhandling med vedkommende Arbejderorganisation at søge de paaklagede Forhold ordnede paa bedste Maade hos den paagældende Arbejdsgiver.

Anm. Begge Parter er enige om ikke at fastslaa bestemte Regler for Lærlingenes Antal i Forhold til Svendenes, idet man mener, at Bestemmelsen i denne Paragraf aabner Vej til at ramme Misbrug paa dette Omraade."

Vi har i den allersenest Tid, som ogsaa meddelt i Fagbladet, i et enkelt Tilfælde med Støtte i de ovenanførte Bestemmelser sat ind overfor en Arbejdsplads, som paa fuldkommen hensynsløs Maade baseredes paa „Lærlingeproduktion". Det lykkedes her at faa Trafikken hæmmet, idet selv Arbejdsgivernes Repræsentanter sikkert havde en Følelse af det umulige i at forsvare den af vedkommende Firma anvendte Fremgangsmaade. Naar derfor „Danmarks Haandværk og Industri" videre skriver, at „fra Arbejderside bør man dog med endnu større Forsigtighed kritisere Lærlingeuddannelsen, thi fra Fagforeningsside har man aldrig nogensinde vist nogen som helst Interesse for Lærlingeuddannelsen", saa er denne Udtalelse afgjort ikke

i Overensstemmelse med de faktiske Forhold. Netop fra Fagforeningsside ønsker vi en forsvarlig Lærlingeuddannelse og derigennem ogsaa en fornuftig Fornyelse af Faget; thi hvem er det, der efter Læretiden skal bære Byrderne ved, at de unge ofte paa Grund af mangelfuld Uddannelse ikke kan faa Arbejde, andre end de faglige Organisationer? Naar Arbejdsgiverne sender de unge Mennesker paa Gaden efter endt Læretid, for at der kan blive Plads til nye Lærlinge, hvem er det da, der maa opretholde deres Eksistens, ofte gennem flere Aar, andre end de faglige Organisationer? Hvad var vel derfor rimeligere, end at de faglige Organisationer fik Indflydelse paa Lærlingespørgsmaalet gennem en effektiv Paataleret overfor de Arbejdsgivere, som baserer deres Virksomheder paa de unge Menneskers Arbejdskraft, uden at føle det Ansvar, som de paatager sig ved hos den unge Mand at vække Forhaabningen om at blive faglært Arbejder, samtidig med, at Arbejdsgiverne i stadig stigende Grad og ofte uden at Nødvendigheden tvinger dertil, ja endog uden at det kan siges at være formaalstjenligt, ved Anvendelse af ufaglært og kvindelig Arbejdskraft forringer Muligheden for at beskæftige deres egne Udlærlinge?

„Danmarks Haandværk og Industri" kunde ogsaa have sparet sig Slutningen i den paagældende Artikel, hvor det hedder:

> „Nej, saalænge Arbejdernes Interesse for de Unge begrænser sig til Omsorgen for at gøre dem til gode Fagforeningsmedlemmer i Stedet for til dygtige, kundskabsrige Haandværkere, skal de tale saa sagte om manglende Ansvar overfor de Unge."

Forholdet er nemlig dette, at vi ønsker baade at gøre de Unge til gode Fagforeningsmedlemmer og til dygtige, kundskabsrige Haandværkere. Vi vil ikke mistænke Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri, der jo selv er et Udtryk for den i Øjeblikket fra visse Sider saa stærkt bekæmpede Organisationstanke, at den vil være imod, at Arbejderne organiserer sig, vi vil oven i Købet have Lov til at tro, at Fællesrepræsentationen vil kunne se en Fordel i Fagforeningens Eksistens, fordi det betyder Orden i Arbejdsforholdet, og hvis dette er rigtigt, kan Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri heller ikke være imod, at Arbejdernes Interesser gaar i Retning af at gøre de unge Mennesker „til gode Fagforeningsmedlemmer". Derimod er det altsaa et Fejlsyn, hvis man fra Arbejdsgivernes Side mener, at Arbejderne ikke er interesseret i og ikke ønsker at yde sin Medvirkning til, at Lærlingene kan blive „dygtige, kundskabsrige Haandværkere". Det er netop det, vi ønsker, og hvis Fællesrepræsentationen vil yde sin Medvirkning til, at de mange Hundrede Lærlinge, som findes omkring paa Værkstederne, virkelig faar en forsvarlig Uddannelse, saa vil vi være tilfredse, thi saa vil ogsaa Antallet af Lærlinge komme til at staa i et mere rimeligt Forhold til Fagenes Behov for Tilgang samtidig med, at det Udbytningsobjekt, de unge Mennesker i Øjeblikket er, og som i høj Grad skæmmer dansk Haandværk og Industri, forsvinder.

50,000 tyske Værftsarbejdere i Kamp.

Siden 1. Oktober hviler Arbejdet paa samtlige tyske Skibsværfter for saa vidt de tilhører den nordtyske Gruppe af Forbundet for tyske metalindustrielle Virksomheder. Konflikten omfatter ca. 50,000 Arbejdere, som har nedlagt Arbejdet, fordi deres Krav om højere Løn og en Forkortelse af Arbejdstiden ikke blev imødekommet af Arbejdsgiverne. I Henhold til de tyske Voldgiftsregler har der været forsøgt Mægling mellem Parterne, og en Voldgiftskendelse har været afsagt, men saavel Arbejdsgiverne som Arbejderne har nægtet at akceptere denne. Den borgerlige Presse har da krævet, at den socialdemokratiske Arbejdsminister Wissel skulde gøre Kendelsen bindende, hvad han ifølge tysk Lovgivning havde Ret til, men han har modsat sig Kravet, og Konflikten gaar altsaa nu sin Gang, uden at det for nærværende er muligt at overse, hvad Resultatet vil blive.

Den tyske Skibsbygningsindustri hviler efter Krigen paa et andet Grundlag end tidligere, idet den Indskrænkning af Orlogsmarinen, som Tyskland maatte underkaste sig ved Fredsslutningen, straks medførte en betydelig forringet Beskæftigelse, og de tyske Værfter maa nu saa godt som udelukkende basere deres Eksistens paa Bygning af Skibe til Handelsmarinen, hvortil kommer Reparationsarbejdet. Imidlertid har Gennemførelsen af den tyske Handelsflaades Nybygningsprogram gennem de sidste Par Aar bevirket, at den tyske Værftsindustri har haft gode Konjunkturer, og naar derfor Arbejdsgiverne hævder, at de er ude af Stand til at imødekomme Arbejdernes Krav, maa det opfattes som et Udslag af den almindelige Uvilje, der alle Vegne gør sig gældende hos Arbejdsgiverne mod at forbedre Løn- og Arbejdsvilkaarene. Det fremgaar da ogsaa af de offentliggjorte Regnskaber, at Værfterne ved Siden af at forøge deres Værdier har kunnet udbetale gode Dividender. Dette er saaledes Til-

fældet med Bremer-Vulkan og Deutsche Werft i Hamburg, der begge har givet 8 pCt. i Udbytte. Iøvrigt maa denne Kæmpekonflikt, der tegner til at blive en af de sværeste Kampe, de tyske Arbejdere gennem flere Aar har været ude i, ses i Fortsættelse af den økonomiske Rejsning, som ikke mindst indenfor de tyske Metalarbejdere har kendetegnet de senere Aar.

Paa Internationalt Metalarbejderforbunds Centralkomitémøde i London i Maj i Aar oplyste saaledes Tysk Metalarbejderforbunds Formand, Georg Reichel, at i det da forudliggende Aar havde ca. 600,000 Metalarbejdere været i Strejke, og Tysk Metalarbejderforbund havde udbetalt ca. 6½ Mill. Mark i Understøttelse. Det er ogsaa bemærkelsesværdigt, at de tyske Arbejdere fører disse vældige Kampe uden at paakalde Støtte fra udenlandske Kolleger, samtidig med at Tyskerne altid staar i forreste Række, naar Talen er om økonomisk Støtte til Kolleger i andre Lande. Vi maa med den allerstørste Opmærksomhed følge de tyske Metalarbejderes Bestræbelser for at forbedre deres Livsvilkaar, og med Hensyn til den nu standende Værftskonflikt er det selvfølgelig givet, at vi herhjemme maa passe paa, at intet konfliktsberørt Arbejde dirigeres fra de tyske Værfter til de danske. I alle Tilfælde, hvor der maatte opstaa Tvivl, paalægges det Afdelingerne at henvende sig til Smedeforbundets Hovedkontor og der erholde nærmere Underretning.

Rationaliseringen i Praksis.

Det er endnu ikke længe siden, at man ved Fagforeningskongresser og i Arbejderpressen drøftede det Spørgsmaal, hvad der skulde forstaas ved Rationaliseringsproblemet, og hvilke Følger dette System vilde have for Arbejderklassen. Vi er nu traadt ind i et nyt Stadium; mens de teoretiske Diskussioner endnu var i fuld Gang, er Rationaliseringen blevet virkeliggjort i Praksis og gennemført i et stort Antal Bedrifter i de fleste europæiske Lande. Det er saaledes indtil en vis Grad muligt at skabe sig et Overblik over, hvilken Indflydelse Rationaliseringen har udøvet saavel paa Arbejdsprocessen som paa Arbejderne selv.

To fornylig i Tyskland udkomne Skrifter: Den af de tyske Medhjælperorganisationers Landscentral — Allgemeiner Freier Angestelltenbund — udgivne Studie over Privatfunktionær- og Medhjælperbevægelsens Historie i Aarene 1925—1928, samt den af Tysk Metalarbejderforbund udgivne Aar- og Haandbog 1927, giver adskillige Oplysninger om de direkte praktiske Følger af Rationaliseringen. De to omtalte Skrifters Betydning forøges tilmed derved, at de genspejler to forskellige Sider af Rationaliseringsproblemet, idet den ene giver Oplysning om Rationaliseringens Følger for Ikke-Haandarbejdere, mens den anden behandler Industrien, hvor Betydningen af de nye tekniske Metoder utvivlsomt gør sig stærkest gældende.

I de Bedrifter i Tyskland, hvor Ikke-Haandarbejderne spiller en større Rolle, begyndte Rationaliseringen kort efter Inflationskrisen, altsaa omtrent i det andet Halvaar 1925. De noget overdrevne Forventninger om, at den nye Bedriftsorganisation før eller senere vilde gøre Medhjælpere og Funktionærer mer eller mindre overflødige, er i ingen Henseender opfyldte, selv om man i de senere Aar har kunnet notere en betydelig Nedgang i Funktionærernes og Medhjælpernes Antal, navnlig indenfor Handelen. (Ved Udgangen af 1927 fandtes der i Tyskland ialt 169,000 arbejdsløse Medhjælpere, heraf var den største Del, nemlig 127,117 Handelsmedhjælpere). Rationaliseringen er ingenlunde begrænset til Ændringer i selve Produktionstekniken, men udbreder sig ogsaa paa Varecirkulationens Omraade. Stedse kraftigere tilstræber man det Maal at forme Omsætningen saa rationel som muligt, »for gennem en uafbrudt Stigning i Vareomsætningen at muliggøre stedse større Prisnedsættelser«. Selv om denne Tendens aldeles ikke skyldes moralsk Ansvarsfølelse overfor Forbrugerne, og selv om alt, hvad der sker i saa Henseende, udelukkende dikteres af Profithensyn, saa kan det alligevel kun vække Tilfredshed, naar Prisnedsættelsesprincippet holder sit Indtog i Erhvervslivet.

Afa-Forbundets Publikation henleder Opmærksomheden paa den organisatoriske Rationalisering indenfor Brancherne, hvorved Bedrifternes Monopoltendenser uafbrudt styrkes. I Almindelighed betegnes Rationaliseringen som Bestræbelser for en mere intensiv Forøgelse af Arbejdsydelsen, hvorved der i forstærket Tempo kan iagttages en Tendens, som allerede gjorde sig gældende før Krigen. Kun er denne Tendens nu mere voldsom og omfatter hele Erhvervslivet.

For Funktionærerne og Medhjælperne former Rationaliseringen sig dog uden Tvivl endnu mere skæbnesvanger end for Haandens Arbejdere. Erfaringerne i de senere Aar har vist, at en over 40 Aar gammel Medhjælper i Tilfælde af Afsked ikke kan regne med et nyt Engagement. Denne Arbejdsgivernes sociale Hensynsløshed kommer særlig tydeligt til Udtryk i den tyske Psykolog Gieses Udtalelse om, at enhver Medhjælper over 40 Aar nu om Stunder maa regne med at »være død for sit Fag«. Paa den anden Side betragter Fagbevægelsen dog ingenlunde Rationaliseringen med dens øjeblikkelige uheldige Følger for Funktionærer og Medhjælpere som et Fænomen, den simpelt hen har at akceptere som en Art uafvendelig Skæbnetilskikkelse; den gennem Rationaliseringen tilvejebragte Situation er for den tværtimod en Ansporing til med alle Kræfter at virke for Forkortelse af Arbejdstiden, for den fri Lørdageftermiddag, for udvidet Arbejderbeskyttelse, Nedsættelse af Aldersgrænsen i Medhjælperforsikringen og Udbygning af Socialforsikringen.

Ogsaa i de Betragtninger, der anstilles i det tyske Metalarbejderforbunds Aar- og Haandbog, bliver der udtrykkeligt henvist til, at Rationaliseringen ikke er nogen ny Foreteelse, men at det hurtige Tempo, hvori den fuldbyrdes, indeholder alvorlige Farer for Arbejderne.

Betydningen af de tekniske og organisatoriske Omdannelser belyses bedst af de enkelte Eksempler, som

det før omtalte Skrift anfører angaaende Udviklingen i Maskinindustrien, Lokomotivfabrikationen, Automobil-, Cykle- og Symaskinefabrikker og i Formerfaget. Gennem Normering, Typisering og Specialisering i Maskinindustrien har Maskinfabrikkerne faaet et helt andet Udseende. Gennem Normeringen kan en Række Maskindele af samme Kvalitet leveres billigere fra Specialfabrikkerne, end Fremstillingen i den egne Fabrik vilde koste. De stigende Krav, der stilles til Værktøjsmaskinfabrikationen, fører til helt nye Konstruktioner. Paa Grund af de nye Arbejdsmetoder er den tyske Værktøjsmaskinindustri nu i Stand til at konkurrere med den amerikanske Industri. Takket være det tyske Lokomotivfabrikantforbunds Forenklingsbureaus aarelange Bestræbelser er det nu ved Lokomotivfabrikationen lykkedes at reducere Antallet »Typer« ved de tyske Jærnbaner fra 100 til 18. Endvidere fremhæves, at Udviklingen i 1927 ikke saa meget var præget af Produktionens Rationalisering som af »Brændselsenergiens rationelle Forandring i mekanisk Arbejde under den højeste Udnyttelse af Materialet«. Med Hensyn til Automobilindustrien anføres, at der i Stedet for Træ mere og mere anvendes Jærn og Aluminium. Ligesom ved Fordfabrikkerne udføres Arbejdet i de enkelte Afdelinger i en ganske bestemt Rækkefølge ved særlige Specialmaskiner. »Efter Færdigfabrikationen og Kontrollen vandrer de forskellige Dele ad den korteste Vej til Transportbaandet, hvor de forenes til et velformet Hele.«

En stærk Mekanisering kan endvidere konstateres i Cyklefabrikkerne, endskønt den fortsatte Bestaaen af en Række mindre Fabrikker i nogen Grad her vanskeliggør Normeringens Gennemførelse. For at fremskynde Gennemførelsen af dette Princip tilraader Metalarbejderforbundet sine Medlemmer ved Køb af Cykler at foretrække de normerede Produkter. Med Hensyn til Arbejdsprocessens Forandring i Formerfaget henvises til, at der grundet paa Rationaliseringen blev opnaaet højere Arbejdsydelser i 69 Bedrifter. Haand i Haand med denne øgede Arbejdsydelse gik ganske vist i en Række af disse Bedrifter en Nedsættelse af Akkordlønnen, saaledes at den øgede Arbejdsydelse ikke bragte Arbejderne nogen Fordel, men tværtimod Skade.

Hvad der i Begyndelsen af denne Artikel er konstateret med Hensyn til Medhjælperne, gælder ogsaa for Formerfaget, idet Rationaliseringens Gennemførelse har ført til Afskedigelse af Arbejdere i 40 af de ialt bestaaende 161 Bedrifter.

I sine Konklusioner anerkender det tyske Metalarbejderforbund den store Nytte af »en gennemført Organisation af hele Industrien paa Grundlag af de mest fordelagtige Maskin- og Menneskekræfter besparende Arbejdsmetoder i Samfundsøkonomiens Interesse«. De Fordele, der er knyttede til »det stigende Tempo«s System, tilfalder foreløbig ganske vist for Størstedelen Arbejdsgiverne, thi den øgede Arbejdsydelse har ikke medført en tilsvarende Stigning af Lønningerne, men her bliver det Organisationernes Opgave at sætte ind.

(I. F. C.)

Lidt Værkstedsteknik.

Danske Standards.

I Tilslutning til vor Artikel i September-Udgaven skal der i det følgende gøres Rede for de af Den danske Standardiseringskommission til Dato godkendte Standards. Disse er:

Normaldiametre ..... DS 1
Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker o. l., 6 × 19 .... DS 2_1
Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker o. l., 6 × 37 .... DS 2_2
Justeringstemperatur ..... DS 3

Tabel over Normaldiametre DS 1.

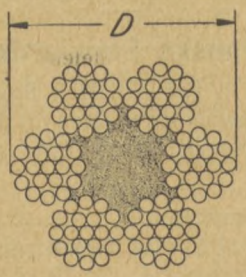
Maal: mm.

			52								
0.5		5.5	55		105	155					
		6		56 a)							
		7 6.5 b)									
0.8		8 7.5 b)	58								
		9 8.5 b)									
1		10 9.5 b)	60		110	160	210	260	310	360	410	460
		11 10.5 b)									
1.2		12 11.5 b)	62								
		13 12.5 b)									
	1.4 a)	14 13.5 b)		64 a)							
1.5		15 14.5 b)	65		115	165					
		16									
	1.7 a)	17									
1.8		18	68								
		19									
2		20	70		120	170	220	270	320	370	420	470
		21									
		22	72								
	2.3 a)	23									
		24									
2.5		25	75		125	175					
	2.6 a)	26		76 a)							
		27									
2.8		28	78								
3		30	80		130	180	230	280	330	380	430	480
		32	82								
		33 a)									
		34									
3.5		35	85		135	185					
		36									
		37 c)									
		38	88								
		39 a)									
4		40	90		140	190	240	290	340	390	440	490
		42	92								
		44									
4.5		45	95		145	195					
		46									
		47 c)									
		48	98								
5		50	100		150	200	250	300	350	400	450	500

a) Kun til metrisk Gevind. b) Kun til Finmekanik. c) Kun til Kuglelejer.

For Diametre over 100 mm bør eventuelle nødvendige Mellemværdier ende paa 2, 5 eller 8.

Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker o. l. DS 2, Bl. 1.

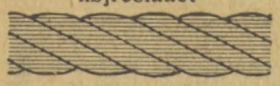

6 × 19 Traade
1 Hampehjerte

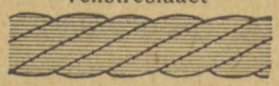
114 Traade
i 6 Dugter

Alm. Slaaning

højreslaaet

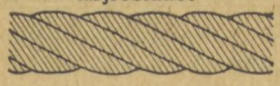

venstreslaaet

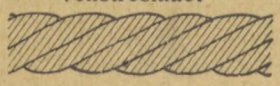

„Lang"s Slaaning

højreslaaet

venstreslaaet

Et Staaltov med Diameter 20 mm og 6 Dugter à 19 Traade betegnes:

Staaltov 20 mm, 6 × 19, DS 2, Bl. 1. [1])

Tov-diameter [2]) D mm	Traad-diameter mm	Traadenes samlede Tværsnits-areal mm²	Bereg. Brudstyrke i kg [3]) galvaniser. (Traaden forzinket) 130 kg/mm²	ugalvanis. (Traaden uforzinket) 180 kg/mm²	Omtrentlig Vægt [4]) kg/m
5	0,3	8,06	1 050	1 450	0,076
6,5	0,4	14,3	1 860	2 570	0,135
8	0,5	22,4	2 910	4 030	0,21
9,5	0,6	32,2	4 190	5 800	0,30
11	0,7	43,9	5 710	7 900	0,41
13	0,8	57,3	7 450	10 310	0,54
14	0,9	72,5	9 430	13 050	0,68
16	1,0	89,5	11 640	16 110	0,84
17	1,1	108,3	14 080	19 490	1,02
19	1,2	128,9	16 760	23 200	1,22
20	1,3	151,3	19 670	27 230	1,43
22	1,4	175,5	22 820	31 590	1,66
23	1,5	201,5	26 200	36 270	1,90
25	1,6	229,2	29 800	41 260	2,16
26	1,7	258,8	33 640	46 580	2,45
28	1,8	290,1	37 710	52 220	2,74
30	1,9	323,2	42 020	58 180	3,05
32	2,0	358,1	46 550	64 460	3,40

[1]) Tovene leveres med alm. Slaaning og højreslaaet, medmindre der forlanges med „Lang"s Slaaning eller venstreslaaet. Tove af Brudstyrke 130 kg/mm² leveres galvaniserede (Traaden forzinket). Tove af Brudstyrke 180 kg/mm² leveres ugalvaniserede (Traaden uforzinket).

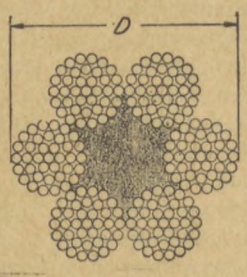
[2]) Tilladelig Afvigelse paa Tovets Diameter er ± 5 %.

[3]) Den i Tabellen anførte Brudstyrke er beregnet som Summen af samtlige Traades Brudstyrke. Tovets effektive Brudstyrke maa regnes at være lavere, almindeligvis ca. 10 %.

[4]) Tilladelig Afvigelse fra den angivne Vægt er ± 5 %.

[5]) De anførte Brudstyrker, henholdsvis 130 kg/mm² og 180 kg/mm², er Minimumsgrænsen; saafremt en bestemt Maksimumsgrænse ønskes, maa den opgives ved Bestillingen.

Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker o. l. DS 2, Bl. 2.

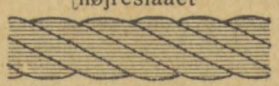

6 × 37 Traade
1 Hampehjerte

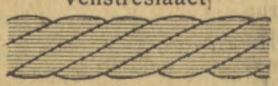
222 Traade
i 6 Dugter

Alm. Slaaning

højreslaaet

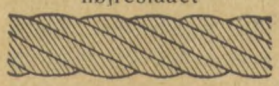

venstreslaaet

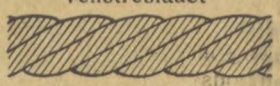

„Lang"s Slaaning

højreslaaet

venstreslaaet

Et Staaltov med Diameter 20 mm og 6 Dugter à 37 Traade betegnes:

Staaltov 20 mm, 6 × 37, DS 2, Bl. 2. [1])

Tov-diameter [2]) D mm	Traad-diameter mm	Traadenes samlede Tværsnits-areal mm²	Bereg. Brudstyrke i kg [3]) galvaniser. (Traaden forzinket) 130 kg/mm²	ugalvanis. (Traaden uforzinket) 180 kg/mm²	Omtrentlig Vægt [4]) kg/m
7	0,3	15,7	2 040	2 830	0,15
9	0,4	27,9	3 630	5 020	0,26
11	0,5	43,6	5 670	7 850	0,41
13	0,6	62,8	8 160	11 300	0,59
15	0,7	85,4	11 100	15 370	0,81
18	0,8	111,6	14 510	20 090	1,06
20	0,9	141,2	18 360	25 420	1,34
22	1,0	174,4	22 670	31 390	1,65
24	1,1	211,0	27 430	37 980	2,00
26	1,2	251,1	32 640	45 200	2,38
28	1,3	294,7	38 310	53 050	2,80
31	1,4	341,7	44 420	61 510	3,24
33	1,5	392,3	51 000	70 610	3,72
35	1,6	446,4	58 030	80 350	4,24
37	1,7	503,9	65 510	90 700	4,78
39	1,8	564,9	73 440	101 680	5 36
42	1,9	629,4	81 820	113 290	5,97
44	2,0	697,4	90 660	125 530	6,62

[1]) Tovene leveres med alm. Slaaning og højreslaaet, medmindre der forlanges med „Lang"s Slaaning eller venstreslaaet. Tove af Brudstyrke 130 kg/mm² leveres galvaniserede (Traaden forzinket). Tove af Brudstyrke 180 kg/mm² leveres ugalvaniserede (Traaden uforzinket).

[2]) Tilladelig Afvigelse paa Tovets Diameter er ± 5 %.

[3]) Den i Tabellen anførte Brudstyrke er beregnet som Summen af samtlige Traades Brudstyrke. Tovets effektive Brudstyrke maa regnes at være lavere, almindeligvis ca. 10 %.

[4]) Tilladelig Afvigelse fra den angivne Vægt er ± 5 %.

[5]) De anførte Brudstyrker, henholdsvis 130 kg/mm² og 180 kg/mm², er Minimumsgrænsen; saafremt en bestemt Maksimumsgrænse ønskes, maa den opgives ved Bestillingen.

Justeringstemperatur DS 3.

Justeringstemperaturen for teknisk Maaleværktøj og Arbejdsstykker fastsættes til

+ 20° C.

Justeringstemperaturen er den Temperatur, ved hvilken det tekniske Maaleværktøj og de Arbejdsstykker, der maales dermed, skal udvise de foreskrevne Maal.

Til Maaleværktøj bør anvendes et Materiale, der paa 1 m og ved en Temperaturstigning af 1° C. udvider sig 0,0115 mm. (Fortsættes.)

Formning efter Skabelon.

»Jærn- og Metalarbejderen« for Marts d. A. bragte Side 81 under Værkstedsteknik en Artikel angaaende Formning efter Skabelon. I denne Artikel gaves der paa Side 82, nederst 2. Spalte, en Anvisning paa, hvorledes man kan stille en Skabelon op, saaledes at den »gaar ret«, og man undgaar »Slagets« og »Stødets« Indflydelse paa Godsstykkets Form og Størrelse. Den her givne Anvisning synes at bekræfte min Formodning om, at mange Formere, og for den Sags Skyld ogsaa Støbemestre, kun kender denne ene Fremgangsmaade, der desværre kun kan give nogenlunde nøjagtige Resultater, hvilket jo ogsaa meget rigtigt er anført i Artiklen.

For nærmere at vise, at Fremgangsmaaden ikke giver nøjagtigt Gods, er der i det følgende givet en Fremstilling af, hvorledes Forholdene vil stille sig i det Tilfælde, Skabelonspindelen »slaar«. I Fig. 1 er vist et saadant

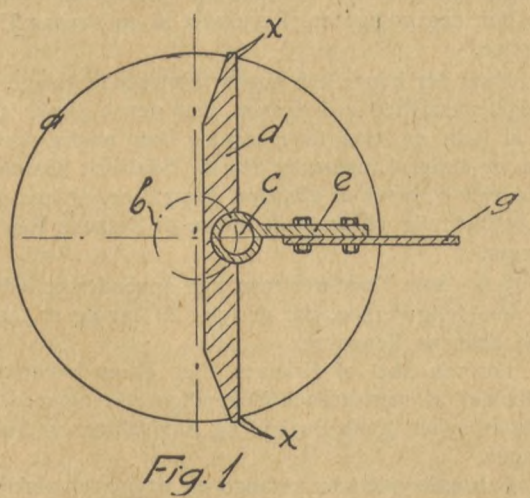

Fig. 1

Tilfælde — her er selvfølgelig tegnet et mere overdrevent Tilfælde, end man i Virkeligheden nogensinde vil have det i Praksis —, Cirklen a angiver den ønskede Omkreds af Godsstykket, c betegner en Spindel, der ved at drejes rundt i Sporet f »slaar«, hvorved dens Centrum i Skabelonens Højde vil komme til at beskrive en Cirkel b; d er Spærmaal, e Skabelon-Arm med paasat Skabelon g.

Ved at anbringe Spærmaalet, som vist i Fig. 1, vinkelret paa Skabelonen, vil de to Punkter, man har markeret, altid komme et Stykke (x) udenfor Cirklen a, altsaa udenfor den Omkreds Godsstykket skal have, og det er klart, jo mere Spindelen slaar, desto større bliver Stykket x, og det er ligeledes indlysende, at Fejlen bliver større, jo højere oppe paa Spindelen Skabelonen er anbragt; derfor vil Unøjagtigheden aldrig blive saa stor ved et Svinghjul som ved en lang Foring eller Tromle, der

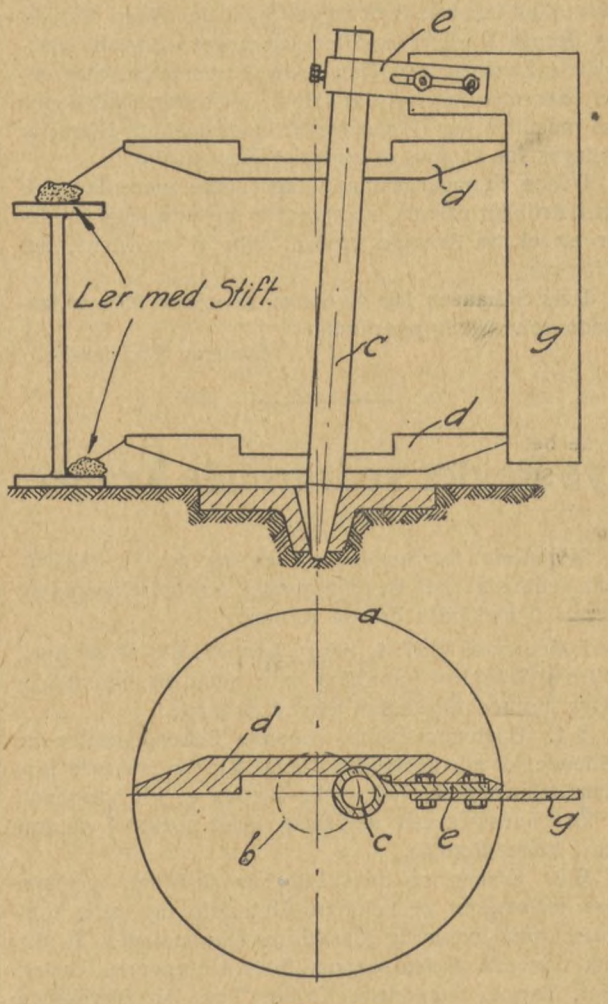

Fig. 2

let ved den nævnte Fremgangsmaade vil blive større i Diameter i den øverste Ende end i den nederste.

Ved derimod at anvende den i det følgende beskrevne Fremgangsmaade (Fig. 2), vil man altid kunne faa nøjagtigt Støbegods uden Hensyn til, om Spindelen slaar lidt eller meget. Da det i Virkeligheden kun drejer sig om at faa Spærmaalets Centrum til at ligge nøjagtig i Godsstykkets Centrum, maa man ved Udmaaling af Godset med Spærmaalet ikke tage Hensyn til Spindelens Centrum, hvorfor man, naar man har fastslaaet, hvor meget Spindelen slaar, gør Hakket i Spærmaalet mindst lige saa bredt som Slaget af Spindelen, saa Spærmaalet kan anbringes uafhængig af denne; dog bør man sørge for, at Hakkets Dybde under ingen Omstændigheder bliver større

end Spindelens Radius. For at prøve hvor meget Spindelen slaar, kan man, efter at have spændt Skabelonen fast paa Armen, efter et nogenlunde rigtigt Skøn paa sædvanlig Maade markere dens Stilling med en Stift, en foroven og en forneden, anbragt i en Klump Ler. Derefter drejer man Armen med den fastspændte Skabelon 180° i Forhold til Markeringsstiften og kan saa ved at maale med Spærmaalet fra Spidsen af Stiften til Skabelonens Kant fastslaa, hvor meget Spindelen slaar. Rykker man derpaa Markeringsstiften saa meget ind imod Godsstykkets Centrum, som Halvdelen af Spindelens Slag udgør, faar man fastlagt det Punkt, hvorefter Skabelonen skal indstilles, og Udmaaling af Godsstykkets Diameter foretages for at give et nøjagtigt Godsstykke.

Denne Fremgangsmaade tager ikke mere Tid end den i Artiklen nævnte, men sparer en for mange Bryderier og ekstra Arbejde med at slibe af en Kærne, der er for tyk.

Hvis Spindelen har Overstyr, er denne Fremgangsmaade selvfølgelig overflødig.

Emanuel Christensen.

Nye Regler vedrørende Kraner.

Ministeriet for Sundhedsvæsen har den 14. Juli udstedt nedenstaaende Bekendtgørelse om Indretningen og Brugen af mekanisk drevne Kraner:

I Medfør af § 17, 1. Stk., i Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. samt det Offentliges Tilsyn hermed fastsættes herved følgende:

§ 1. Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse er gældende for alle mekanisk drevne Kraner, hvorved forstaas Hejseværker, ved hvilke Byrden er frit hængende og kan bevæges ved mekanisk Kraft saavel i vandret som i lodret Retning.

§ 2. Kranen og dens Tilbehør skal helt igennem være forfærdiget af holdbart Materiale og være konstrueret paa forsvarlig Maade, navnlig saaledes, at alle dens bærende Dele, saasom Stel, Udlæggere, Aksler, Lejer, Tappe, Samledele, Kæder, Tove og Bærekroge har den fornødne Styrke til med rigelig Sikkerhed at kunne taale de Paavirkninger, for hvilke de er udsat.

Til Byrdens Ophejsning og Nedfiring maa der ved fremtidig leverede Kraner kun benyttes Staaltove eller saadanne Kæder (saasom Galls Kæde), ved hvilke Brist paa en enkelt Del af et Kædeled ikke medfører Brud paa hele Kæden.

Paa Dampkraner tillades dog som hidtil Anvendelse af kortleddet Krankæde, og denne skal være prøvet med den dobbelte maksimale Last, hvortil den anvendes, og den skal med passende Mellemrum — fastsat af Tilsynet under Hensyntagen til Kranens Benyttelsesgrad — efterses og udglødes.

Staaltovenes Materiale maa have en Brudstyrke, der ligger mellem 130 og 200 kg/mm² (jfr. Dansk Standard D S 2, Bl. I og II), og Tovene skal være saaledes dimensionerede, at Summen af Træk- og Bøjningspaavirkningerne ved Kranens største Belastning ikke overstiger 35 kg/mm².

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet fastsætter i de under § 6 omhandlede Anmeldelsesformularer nærmere Regler for Beregningen af Tove.

§ 3. Kranens største tilladelige Belastning skal være tydeligt angivet paa passende Steder af Kranen. Denne Belastning maa ikke overskrides.

Naar en Kran ikke har særlig Fører, skal den være forsynet med en Indretning, der automatisk standser Spillet, før Byrden har naaet sin højeste Stilling.

Enhver Kørekran skal være forsynet med Indretninger, der paa betryggende Maade standser Kranen i dens Yderstillinger, eller hvorved der automatisk og rettidig gives Kranføreren et Varselssignal, forinden Yderstillingerne er naaet.

Ved Kørevogn med Fører, hvor Akslerne roterer, maa der være truffet saadanne Foranstaltninger, at Nedstyrtning ikke kan finde Sted. Opgangen til Kranen skal, saa vidt muligt, være anbragt saaledes, at den kan overses fra Førerpladsen i alle Kranens Stillinger.

Iøvrigt kan Fabriktilsynet i særlige Tilfælde stille Krav om yderligere Sikringsdele (saasom Maksimalafbryder, Hastighedsregulator, Bærekrogssikringer o. l.), hvis saadanne skønnes fornødne.

§ 4. Kranen og alt dens Tilbehør skal vedligeholdes tilbørligt. Foruden de af Kranføreren regelmæssigt foretagne Eftersyn, kan Fabriktilsynet i de enkelte Tilfælde kræve, at Kranen med passende Mellemrum underkastes en gennemgribende Undersøgelse ved dens Leverandør eller en anden af Tilsynet anerkendt sagkyndig. Tilsynet kan forlange sig forelagt en Erklæring fra den sagkyndige om Resultatet af en saadan Undersøgelse.

Naar der bemærkes nogen faretruende Mangel eller Uregelmæssighed ved Kranen, maa denne straks sættes ud af Drift og maa ikke tages i Brug paany, forinden den er bragt i forsvarlig Stand. Saafremt Kranføreren ikke selv formaar at afhjælpe Manglerne, er han pligtig til uopholdelig at anmelde disse til Kranens Ejer eller Bruger.

§ 5. Som Kranfører maa kun anvendes en ædruelig og paalidelig Person, der er fyldt 20 Aar og er fortrolig med Kranens Betjening.

Føreren skal af Kranens Ejer gøres bekendt med Indholdet af nærværende Bekendtgørelse og med de af Fabriktilsynet givne Paabud og Anvisninger vedrørende Kranen.

Fabriktilsynet kan forlange en Kranfører afskediget, hvis han har vist Mangel paa Evner eller Paapasselighed.

§ 6. Forinden en ny eller ombygget Kran tages i Brug, skal Anmeldelse derom af dens Leverandør eller Reparatør tilstilles paagældende Fabrikinspektør. Formularer til Anmeldelse faas udleveret uden Vederlag hos Fabriktilsynet.

Enhver ny eller ombygget Kran skal — saavidt muligt inden den tages i Brug, senest 1 Maaned derefter — paa Leverandørens eller Reparatørens Foranstaltning underkastes en Belastningsprøve med mindst

1¼ Gange Kranens tilladelige Belastning. Under denne Prøve skal Kranen være anbragt i den for de bærende Dele og Stabiliteten ugunstigste Stilling. En Attest fra Leverandøren eller en af de i § 4 omhandlede anerkendte sagkyndige for, at Kranen har bestaaet Prøven, skal tilstilles paagældende Fabrikinspektør.

§ 7. Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet kan, hvor Omstændighederne maatte tale derfor — og navnlig ved bestaaende Anlæg — tilstaa Lempelser i eller Fritagelse for Opfyldelse af nærværende Bekendtgørelses Forskrifter.

De af Tilsynet stillede Krav eller trufne Afgørelser kan forelægges Sundhedsministeriet til Prøvelse (jfr. Fabriklovens § 39, 3. Stk.).

§ 8. Overtrædelser af denne Bekendtgørelses Bestemmelser straffes efter Fabriklovens § 42, jfr. § 44, med Bøder fra 4 til 400 Kr., medmindre de efter Lovgivningens almindelige Regler medfører strengere Straf.

Et Nødraab fra Skotøjsarbejderne.

Fra Dansk Skotøjsarbejderforbund har vi modtaget nedenstaaende med Anmodning om Optagelse:

Hvor forfærdelig Forholdene har udviklet sig for den danske Industri, belyser de Forhold, der raader i Skotøjsindustrien, hvor ikke mindre end 6 af de jævnt store Fabrikker i det sidste halve Aar har maattet likvidere, og flere andre har store Vanskeligheder ved at kunne fortsætte. Arbejderne maa ud i den trøstesløse Ørkenvandring, som det eneste, der levnes dem. — — Det er paa højeste Tid, at der gøres noget, og Arbejderne maa her optræde i Enighed og Fællesskab, for Arbejdsløsheden er bleven til et Onde, der berører os alle. Der er kun en Vej ud af Arbejdsløshedens Kvaler. *Støt dansk Arbejde, hvor Du kan!* Altfor kritik- og tankeløst handler de fleste Mennesker, naar de køber deres Forbrugsartikler og lader sig byde, hvad Mellemhandleren stikker ud og anbefaler mest varmt, fordi denne billige Spekulationsvare just giver ham den største Handelsavance.

Den Handlendes Interesse har vel sin Berettigelse indenfor Rimelighedens Grænser, men Arbejderne, som i de senere Aar ligefrem er mishandlede gennem dette, at der ikke var Brug for deres eneste Vare — deres Arbejdskraft —, var der ti Fold mere Grund til at skænke en Tanke, naar vi gør vore Indkøb. *Thi vi handler som Daarer,* hvis ikke vi som Mellemhandleren regner med, hvad der gavner os selv. Køber man dansk Fodtøj, saa giver det Arbejde til Skotøjsarbejderen, Garveren, Tekstilarbejderen og alle dem, der har med dette Produkt og dets Raavarer at gøre. — *De bliver i Besiddelse af Købeevne, og skal naturligvis tage samme Hensyn til »Dansk Arbejde«.* Derved vilde Arbejderklassen selv kunne løfte den Opgave, som Lovgivningsmagten og den nuværende Regering hidtil ikke har kunnet eller villet gøre noget ved. Om vi vedblivende lader os føre bag Lyset af dem, der taler saa godt for det, de helst vil sælge, og glemmer vore egne Interesser, saa fører det uvægerligt til vor egen Ruin. De skønne Idealer om Frikonkurrence maa vi ogsaa forstaa har ingen større Vægt under en Tid, hvor Karteller og Truster skyder op som Paddehatte, for at modvirke netop den for Kapitalen saa skadelige Frikonkurrence. Vi er nu en Gang vort eget lille Samfund og maa, hvis vi ikke vil lade os sluge af de større, i nogen Grad se paa: Hvad baader os selv bedst? før vi handler. Vi har en fuldtud moderne og velindrettet Skotøjsindustri, der kan fremstille de bedste og fuldtud moderne Varer, men Handelen ligefrem misrekommanderer vort eget Produkt, fordi f. Eks. Bata-Fabrikkerne i Czekoslovakiet gennem umenneskelige Arbejdsvilkaar er i Stand til at byde Mellemhandlerne en større Avance paa de Varer, man faar derfra. Ja, selv Tyskland, hvis egen Industri overgaar selve Amerika i rationel Drift, trykkes voldsomt af Bata-Fodtøjet.

Vi stilles da overfor de Spørgsmaal: Kan det være i vor egen Interesse at støtte de Forhold, som Diktatoren Bata opretholder overfor sine mange Arbejdere og derved bringe de danske Arbejdere ned paa en lignende social Levevis? Er det samfundsmæssig set forsvarligt, at Handelen har saa fuldkommen fri Ret til at sende saa mange Millioner Kroner ud af Landet for et Produkt, vi selv kunde frembringe og ogsaa optage Konkurrencen med paa ærlig Vis.

I 1927 købte man for 31 Mill. Kr. udenlandsk Fodtøj — eller noget nær Halvdelen af Forbruget her i Landet. Under normale Forhold var det dog kun omkring 16 pCt. af Forbruget, vi indførte. Vore Medlemmer havde sidste Aar 88 tabte Arbejdsdage pr. Medlem. Danmarks Handelsbalance udviste i Fjor et Underskud paa 53½ Mill. Kr., og for de første 7 Maaneder af i Aar opgjordes det forleden til 68½ Mill. Kr. Arbejdsløsheden og Uvirksomheden i Landets Industri betyder Tab i vor Samfundshusholdning paa flere Hundrede Millioner — noget nær svarende til, hvad Smøreksporten indbringer Landet.

Overfor disse Fakta maa i al Fald Arbejderklassen være agtpaagivende og ikke lade sig besnære af de dybsindige Talemaader, som det eneste fornødne: »Ned med Arbejdslønnen og frem til yderligere rationel Drift« osv. Det er den Mygdalske Politik, som kun tager Sigte paa at føre den danske Arbejder ned til samme elendige og retsløse Forhold, som hersker i de Lande, hvor Arbejderne ikke gennem deres Organisationer har kæmpet sig frem, som vi har gjort.

Handelens Frihed til at bestemme Arbejderklassens Skæbne er, som man ser, noget, der passer i den nuværende Regerings Politik, og derfor er det ikke til at faa Ørenlyd hos den for Industriens Interesser. Vor Selvopholdelsesdrift maa da søge andre Udveje; og da formener vi dog, det ligger saa snublende nær, at Arbejderklassen stiller sig solidarisk i dette for vor Eksistens saa vigtige Spørgsmaal: *At forlange danske Varer, hvor disse er at faa til rimelige Priser i Forhold til deres Værdi.* Og det tør vi svare for er Tilfældet for Fodtøjets Vedkommende. For det er jo saadan, at den, der køber billigt, køber i Virkeligheden altfor dyrt.

Arbejdere og Arbejderhustruer! Gør det til en Pligt at vise den Handlendes Reklame tilbage og forlang »Dansk Arbejde«, naar I gør Eders Indkøb; derved bidrager I paa effektiv Maade til at hjælpe vor egen Industri i Gang og føre den danske Arbejder ud af den frygtelige Arbejdsløshedsperiode, som har hærget vore Hjem altfor længe og i et Omfang, saa ikke en eneste har undgaaet at mærke Følgerne heraf.

Med solidarisk Hilsen

N. I. Larsen,
Dansk Skotøjsarbejderforbund.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Frederiksværk. Hos Firmaet Anker Heegaard har siden 1. Juli saavel Akkorder som Timelønninger fra Arbejdernes Side været opsagt og udløbet, og medens der for Timelønningernes Vedkommende ikke opnaaedes Enighed om nogen Forhøjelse, er man gennem en Revision af Akkordprislisten naaet til at faa denne fornyet.

At meddele om Resultaterne i Enkeltheder vil være for omfattende, men, som Afdelingen selv meddeler, er de opstillede Krav langt fra honoreret; Enighed er dog opnaaet om en Del, og de Forhøjelser, der er sket, er fra 4 til 9½ pCt.

Tillige har Fabrikkens Direktør stillet sig velvillig til Indrettelse af en Badeanstalt, saafremt han hos Aktieselskabets Bestyrelse kan opnaa Bevilling af de dertil fornødne Penge.

Holstebro. Fabrikant Vald. Birn fortsætter, som i sidste Fagblad meddelt, med at reformere. For Tiden findes 9 Medlemmer i Arbejde hos ham, og af disse har kun 4 Akkord. De øvrige vil enten ikke arbejde i Akkord for Hr. Birn, eller har ikke kunnet opnaa Enighed med ham om saadan.

Paa Krav fra Hr. Birn afholdtes der den 12. Oktober paany et Mæglingsmøde. Medens det tidligere ved Maskinformeri kun kunde være saaledes, at der skulde være Grundpriser paa alle Kassestørrelser, Tillæg for vanskeligt Arbejde og bestemte Tillæg pr. Stk. for Kerner, Stifter o. s. v., og det kun var muligt at arbejde efter et saadant System, duer dette nu slet ikke mere. Man skal vel arbejde i Akkord, men det skal ske efter en Tidsberegning. En Maskinformers Gennemsnitsfortjeneste udregnes, og hvor lang Tid han anvender til at forme en bestemt Kasse afkontrolleres af Fabrikanten eller en Ingeniør med et Væddeløbsur, og dermed er Prisen fastsat, og Vedkommende har saa kun fortsat Dagen igennem at holde denne Kadence. Dermed, siger Hr. Birn, er Retfærdigheden sket Fyldest. En Mand bruger 10 Minutter til en Kasse, en anden 15 til den samme Kasse, men ved Forskellen paa Gennemsnitsfortjenesten hos disse 2 er Spørgsmaalet om Tiden løst.

Det hele kan se meget tiltalende ud, men da Forholdet hidindtil har været, at det enten har været umuligt eller overmaade svært at blive enig med Hr. Birn om Akkordpriser, naar det drejer sig om saa og saa mange Øre pr. Kasse, vil det naturligvis blive lige saa svært at enes om, hvormange Minutter der skal anvendes til hver enkelt Kasse. Saaledes er der fornylig opstillet en ny Maskine, og medens Formerne hævder, at 100 Forme paa en 8-Timers Arbejdsdag er en pæn Præstation, hævder Hr. Birn, at der skal præsteres 160 Kasser. Enhver vil let kunne se, hvor svært det i et saadant Tilfælde vil være at enes om, hvad Tiden pr. Kasse skal være.

Fra Arbejdernes Side har man da ogsaa vedtaget, at man vil følge Hr. Birn i at afskaffe Grundpriserne og de ovennævnte bestemte Tillæg og ved Forhandlinger være med til at sætte Priser skønsmæssigt for hvert enkelt Maskinbrædt, og hvad man saaledes ikke enes om, maa selvsagt udføres i Timeløn.

Følgende Oplysninger kan ogsaa have sin Interesse for hvem, der er kendt med Formerarbejde. Naar løst Arbejde er vendt paa en Gibspart, forlanger Hr. Birn, at Underparten skal være saaledes, at den uden noget Efterarbejde er til at støde Overparten op paa, og Kanten om Modeller o. s. v. maa ikke eftergaas med Værktøj, men i alle Tilfælde besørges med en Støvekost. For vore Medlemmer trænger dette sidste næppe til nogen Forklaring.

København. Hos A/S Burmeister & Wain er der for Jærnstøberiernes Vedkommende i den senere Tid dels afholdt Møder med Repræsentanter for Klubberne, dels Mæglingsmøde, Timandsmøde o. s. v., og sluttelig Klubmøder.

I Korthed er Sagen den, at den paa det store Støberi paa Teglholmen gældende Bonusordning efter Aktieselskabets Formening gav for stort et Overskud, og man henviste til, at dette i Forbindelse med selve Timelønnen i Maanederne Juli og August havde givet en Gennemsnitsfortjeneste paa henholdsvis 208 og 217 Øre pr. Mand. Aarsagen hertil — erklærer Aktieselskabet — var, at Arbejdsstyrken nu i længere Tid havde været saa stor, at alle maatte anses for at være indarbejdede i Værkstedsforholdene, at Godset i en Del Tilfælde blev sværere, uden at Aktieselskabet fik mere for Maskinerne, idet disse blev solgt pr. Hestekraft, og endelig, at nogle store Bundrammer ikke mere skulde støbes i et samlet Hele, men i flere Stykker og boltes sammen, hvilket vil gøre Formerarbejdet lettere, og ovennævnte Forøgelse af Vægten vil ikke give Formerne mere Arbejde. Hertil kom, at Strandgade-Værftets Jærnstøberi, hvor der ligeledes arbejdedes med Bonusordning, ønskede Aktieselskabet ogsaa inddraget i Sagen, saaledes at Bonusordningen blev fælles for begge Støberier.

Bortset fra Muligheden af en Fællesordning vilde der i dette sidste ligge, at saavel Aktieselskabet som vore Medlemmer blev uinteresseret i, paa hvilket Støberi det svære eller det lettere Gods blev udført, idet dette ved Fællesbonusordningen tilnærmelsesvis blev uden Interesse for begge Parter.

Lange og trange var Forhandlingerne, men de resulterede dog i Indførelse af en ny Bonusordning, som er traadt i Kraft den 24. September, og medens Lærlingene paa Strandgade-Værftet hidindtil havde Andel i Overskudet efter den dagældende Ordning, er dette nu bortfaldet.

Fællesordningen hviler paa en normal Arbejdsstyrke paa 300 Medlemmer og med en Grundproduktion paa 19 kg Gods pr. Mand og Time, og dette giver et Overskud paa 25 Øre pr. Arbejdstime pr. Mand. For hvert kg til og med 22 kg Produktionen stiger, forhøjes Overskudet med 5 Øre pr. Time, hvilket altsaa vil sige, at en Produktion paa 22 kg pr. Mand og Time giver 40 Øre pr. Time i Overskud.

Fra 23 kg og til og med 29 kg stiger Overskudet

derimod kun med 2½ Øre pr. Time og Mand og slutter saaledes med et Timeoverskud paa 57,5 Øre, som uden Hensyn til, hvor stor Produktionen maatte blive, ikke stiger yderligere.

Tidligere stod i Vragordningen, at Gods kun skulde præsteres om uden Overskud, naar det var kasseret i Støberiet, men ikke udenfor dette. Der tilførtes den Ændring, at Gods, der maatte blive kasseret f. Eks. i Maskinværkstedet for Fejl, der ikke var opdaget i Støberiet, men som man ellers var enige om vilde have medført Kassation, naar det var opdaget i Støberiet, skal formes om uden Overskud.

Odense. Hos A/S Brandt & Co. er der 11. Oktober afholdt et Mæglingsmøde paa Grund af forskellige Uoverensstemmelser ved Formemaskinerne, alle fremkomne paa samme Maade som tidligere omtalt ved, at Aktieselskabet med sin ny Direktør og Støbemester vil indføre strengere Regler ved Maskinformeriet. Alt, hvad der tidligere kotumemæssigt har været givet en Smule Ekstrabetaling for, skal afskaffes, men Godset skal til Gengæld være finere, og Arbejderne skal i det hele taget køres i meget strenge Tøjler.

Sagen gaar til Timandsmøde.

Skanderborg. Den i Fagbladet for September omtalte Sag fra Blom & Søn er blevet løst paa en for saa vidt uventet Maade, idet man i Stedet for Timeløn er enedes om Akkordpriser, hvilket igen har bevirket, at 2 Mand er kommet i Arbejde.

Slagelse. Det i denne By godt kendte Rasmussens Jærnstøberi er for et Par Maaneder siden blevet lukket, og det er nok tvivlsomt, om det nogensinde aabnes mere.

Virksomheden er iøvrigt 100 Aar gammel, idet den er anlagt 1828, men med Støberi er det dog først drevet fra 1843.

Sønderborg. Paa det derværende Støberi, Firmaet Stein & Meyland, er Forholdene stadig væk, under Ejerens, en Ingeniør Jensen, og Støbemester Chr. Føghs Ledelse, lige fortvivlede.

Fabrikkens 2 Maskinformere er Medlemmer af Arbejdsmandsforbundet, og en tredie, der nu ikke er paa Fabrikken mere, fandt det foreneligt med sin Værdighed at udføre løst Arbejde. Det forbød Arbejdsmandsforbundet ham, men Støbemester Føgh, der selv er faglært Former, kunde ikke gøre derfor. Det var Fabrikkens Ejer, der havde forlangt det. Adam skød Skylden paa Eva, Eva paa Slangen o. s. v.

Af Haandformere beskæftiges der kun en ældre Mand, og han kan sikkert ikke indføre nogen Forandring i det bestaaende.

Som tidligere meddelt kan der næppe ske noget paa denne Fabrik, før der bliver noget at bestille og derved Brug for flere Haandformere, men kommer den Tid, skal den nok vise, at gemt er ikke glemt.

Varde. I Fagbladet for Juli Maaned d. A. er omtalt en Sag fra Varde Staalværk og Forløbet af samme. Sagen, der havde medført en uvarslet Arbejdsstandsning paa 3½ Dag, havde Arbejdsgiverne taget Forbehold overfor med Hensyn til at kræve Erstatning gennem Den faste Voldgiftsret.

Dette er nu sket, og den 28. September var Sagen for i Retten ved et forberedende Møde, hvor den afsluttedes ved et Forlig, idet hver af de 23 interesserede Medlemmer indgik paa at erlægge en Bod til Staalværket paa 22 Kr. pr. Mand.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Hos A/S Siemens-Schuckert, København, blev der den 23. Marts d. A. afholdt et Mæglingsmøde i Anledning af et Krav fra Firmaet om Reduktion af et Parti Kontrollere til Sporvogne, og man enedes om at henvise Spørgsmaalet til fornyet lokal Forhandling. Den paagældende Afdeling har nu meddelt, at Sagen kan betragtes som afsluttet, idet der forhandles om de enkelte Akkorder, efterhaanden som de kommer frem. Nogen generel Reduktion har ikke fundet Sted.

Hos Firmaet Højendahl & Co., København, mægledes den 6. Juli i Anledning af, at Firmaet nægtede at betale et Røranlæg efter Rørprislisten. Man enedes om en Ordning saaledes, at Firmaet og Montøren skulde opmaale den Del af Arbejdet, for hvilket der findes Priser i Rørprislisten, og vurdere den resterende Del af Arbejdet. Hvis Enighed ikke opnaaedes, forbeholdt Parterne sig deres Stilling. Afdelingen har nu meddelt, at Sagen er afsluttet, idet Arbejdet er opgjort efter Rørprislisten, hvorved Fortjenesten blev ca. 56 Øre mere pr. Time, end Firmaet havde tilbudt.

Ved et Mæglingsmøde den 17. September behandledes en hos Fabrikant C. B. Hoffmann, Esbjerg, opstaaet Strid om Betalingen for Nitning af 2 Pramme. Man enedes om, at der betales 5 Kr. pr. 100 ½" Nagler i Pram Nr. 2. Da den første Pram var omtrent færdignittet, tilbød Hoffmann at betale 4 Nittere hver et Gratiale paa 15 Kr., naar Prammen var færdig. Lærlingene fik hver 5 Kr.

Den 21. September afholdtes Mæglingsmøde hos A/S Ernst Voss i Fredericia angaaende Strid om Betalingen for et Gaskomfur. Firmaet kunde ikke anerkende Arbejdernes Ret til at forlange Akkord paa dette Arbejde, men vedstod et Tilbud om, efter at have forandret Konstruktionen, at ville optage Forhandling om Akkord paa Komfuret. Under Hensyn til de særlige Forhold indgik Firmaet paa at give den paagældende Arbejder en Dusør paa ialt 20 Kr. for de i Aar fremstillede Komfurer, og hermed sluttede Sagen.

Paa et Mæglingsmøde den 12. September hos Firmaet Laurits Knudsen, København, opnaaedes et Løntillæg paa 31 Øre at fordele til 11 Mand.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 20. September var følgende Sager til Behandling:

1) Lønkrav overfor A/S W. Brüel, Hjørring. — Sammenslutningens Repræsentanter beklagede, at Fir-

maet ikke havde ladet sig repræsentere ved Mødet. Forbundets Repræsentanter tog denne Meddelelse til Efterretning og forbeholdt sig deres Stilling. Der blev derefter varslet Strejke, men ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Oktober enedes man om, at der efter 8 Timers Timelønsarbejde i en Uge gives et Akkordafsavnstillæg paa 20 Øre pr. Time for de øvrige Timelønstimer i Ugen. Iøvrigt vilde Firmaet bestræbe sig for at indføre Akkord i størst mulig Udstrækning. Den varslede Strejke blev derefter aflyst.

2) Klage fra Odense Staalskibsværft over, at Stemmerne efter Klubbeslutning nægter at udføre Overarbejde, samt Krav om Erstatning herfor. — Enighed opnaaedes ikke.

3) Klage fra Odense Staalskibsværft over, at Maskinarbejderne den 1. September uvarslet har nedlagt Arbejdet, samt Krav om Erstatning herfor. Enighed opnaaedes ikke, og saavel i denne som i den ovenfor nævnte Sag forbeholdt Sammenslutningens Repræsentanter sig deres Stilling.

Den 2. Oktober behandledes følgende Sager paa Timandsmøde:

1) Krav fra Frederikshavns Jærnstøberi og Maskinfabrik om Nedsættelse af Lønningerne. — Man enedes om at vise Sagen tilbage til lokal Forhandling.

2) Krav om Lønforhøjelse overfor De forenede Papirfabrikker, Maglemølle, Dalum og Silkeborg. — Spørgsmaalet om et eventuelt mindre Tillæg til de lavest lønnede Arbejdere henvistes til lokal Forhandling.

3) Klage over, at A/S Smith, Mygind & Hüttemeyer, København, tilkalder Kedelsmedemesteren til at deltage i et Reparationsarbejde ved Præstø. — Sagen sluttede med følgende Udtalelse:

Uden at Firmaet kunde anerkende Grunden for den rejste Sag, erklærede det, at det ikke havde til Hensigt at lade Funktionærer i større Udstrækning udføre Arbejde, der normalt besørges af Fagets Arbejdere.

Opmandskendelse. Som meddelt i Fagbladet for September Maaned behandledes paa et Timandsmøde den 12. September en Strid hos A/S Burmeister & Wain om Fradrag for Lokning af Dæk, Tanktop, Skodder og Tanksider, naar disse lokkes ved Lokkebord. Da Enighed ikke opnaaedes, forlangte vi Sagen afgjort af en faglig Voldgiftsret, og Maskinchef Ove Munck blev Opmand for denne. Kendelse blev afsagt den 13. Oktober, og Opmanden giver Burmeister & Wain Ret til at foretage det forlangte Fradrag.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
11. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
12. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
13. Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle.
14. M. T. Madsens Bilreparationsværksted, Fredericia.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Fra Finsk Metalindustriarbejderforbund har vi modtaget en Henvendelse, gaaende ud paa, at der hos danske Firmaer af Lojo Kalkverk i Södra Finland er bestilt nogle Maskiner, Maskindele m. m., samt at nævnte finske Virksomhed har antaget danske Arbejdere. Imidlertid gøres opmærksom paa, at der paa Kalkværket er Strejke og Lockout, og som Følge deraf maa ingen Arbejder, saalænge Konflikten varer, tage Arbejde i den paagældende Virksomhed, da de saa vil være at betragte som Strejkebrydere. Vi maa derfor advare vore Medlemmer imod at modtage Tilbud om Arbejde paa Lojo Kalkverk i Södra Finland, indtil der foreligger anden Meddelelse fra Organisationen.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Stiftelsesfester.

Smedeforbundets Herning Afdeling.

Den 22. September fejrede Smedeforbundets Herning Afdeling sin 20-aarige Bestaaen ved en smuk Fest i Herning Haandværkerforening. Der var mødt mere end 100 Deltagere, der om Aftenen samledes omkring et festligt dækket Kaffebord, hvor Kasserer H. Lindholm bød velkommen, da Formanden, P. Schmidt, var forhindret i at være tilstede fra Festens Begyndelse Foruden Forbundets Formand deltog Redaktør Aksel Hansen og Fællesorganisationens Formand, Krohn-Jensen, i Festen.

Kjærbøl bragte Afdelingen en Lykønskning fra Forbundet, idet han betonede, at det var første Gang, han havde haft Lejlighed til at hilse paa Kollegerne i Herning, hvilket han var saa meget mere glad for, som han vidste, at Organisationsarbejdet her var præget af ganske særlige Vanskeligheder, som heldigvis ikke var tilstede i tilsvarende Grad i de fleste andre Afdelinger. Man havde i Herning ikke alene de naturlige Modstan-

dere, Arbejdsgiverne, at kæmpe imod, men ogsaa Fagfæller, som ejendommeligt nok saa deres Interesser varetagne ved at staa i Forbund sammen med de Arbejdsgivere, hvis Opgave det var at holde Løn- og Arbejdsvilkaarene paa et saa lavt Niveau som muligt. Kjærbøl takkede derfor Kollegerne i Herning, fordi de trods Vanskelighederne og trods de økonomiske Krav, som i de senere Aar var stillet til Medlemmerne, værnede om deres legitime Organisation. Han kunde nu glæde Kammeraterne med, at der var en Kontingentlettelse i Udsigt. Det var i det hele taget en Belastningsprøve, vor Organisation havde været ude for gennem den store Arbejdsløshed, men vi kunde med Glæde konstatere, at vor Organisation havde bestaaet Prøven, og forhaabentlig gik det nu jævnt og sikkert opad mod bedre Tider igen. Med Henblik paa, hvad vi havde været i Stand til at staa igennem rent organisationsmæssigt i de senere Aar, kunde vi med Fortrøstning se Fremtiden i Møde, naar vi indstillede os paa at tage de Opgaver op til Løsning, som den vældige industrielle Udvikling, der nu foregaar, stiller os. Vi vil ogsaa fortsat have Vanskeligheder, ikke mindst med Hensyn til Beskæftigelsesproblemet, der jo hænger nøje sammen med hele Industriens Modernisering, men kan vi bevare Enighed og Sammenhold blandt Arbejderne, vil der i selve den industrielle Udvikling ligge rige Muligheder for en fortsat Højnelse af Løn- og Arbejdsvilkaarene.

Kjærbøl sluttede med at udbringe et Leve for Herning Afdeling.

Kasserer Lindholm omtalte derefter Afdelingens Udvikling. Den begyndte som Klub under Holstebro Afdeling, men har i de forløbne 20 Aar udviklet sig til at omfatte ca. 100 Medlemmer. En Mand, der har udført et meget stort Arbejde indenfor Organisationen, er gamle Smed Kjær, for hvem Lindholm udbragte et Leve. Kjær takkede for den Hyldest, der blev ham til Del, og udtalte Ønsket om, at det stadig maa gaa godt for Organisationen.

Redaktør Aksel Hansen og Fællesorganisationens Formand, Krohn-Jensen, frembar begge i velformede Taler deres Lykønskning.

Paa et senere Tidspunkt kom Afdelingsformanden, Schmidt, tilstede og udtalte sin Glæde over, at saa mange Medlemmer var kommet til Festen. Der blev sunget en Del Sange, og Kjærbøl benyttede Lejligheden til at takke Schmidt for det Arbejde, som han sammen med Kasserer Lindholm har udført. Kjærbøl gjorde opmærksom paa, at Schmidt er kommet herop fra Tyskland, hvorfra vi kan hente god Lære med Hensyn til Organisationsspørgsmaal og ikke mindst med Hensyn til Organisationsdisciplin. Kjærbøl udtalte Haabet om, at Schmidt fortsat som hidtil maatte kunne gøre en Indsats for vor Organisation.

Med et Leve for Forbundet og dets Formand, udbragt af Kassereren, sluttede Kaffebordet, idet Deltagerne sang Internationale. Der blev derefter af et Skuespillerpar opført nogle Sketchs, der gjorde megen Lykke, hvorefter man dansede i et Par Timers Tid, og Festen var, som iøvrigt alle vore Fester indenfor Afdelingerne, præget af Glæde og godt Humør.

25 Aars Jubilæum i Klub 9, Smedeforbundets Odense Afdeling.

Den 6. Oktober fejrede Odense Afdelings Klub 9, der omfatter Kollegerne hos Firmaet Thomas B. Thrige, sit 25 Aars Jubilæum ved en meget stilfuld Fest i den nye Forsamlingsbygning i Odense. Til Festen var inviteret Afdelingsformand Werner med Frue, Fabrikant Thomas B. Thrige og dennes Direktør Chr. Ørnberg, Værkfører Kragh i dennes Egenskab af Formand for Værkstedsfunktionærerne, Forbundets Formand, Afdelingsformand Gosmann og Frue, Kolding, som var inviterede, da Gosmann tidligere har været Formand for Klubben i ca. 9 Aar, Formanden for Viklernes Klub, Rasmussen, og Klubformanden for Fabriksarbejdernes Klub, Christiansen, ligeledes med Damer, og alle havde efterkommet Indbydelsen. Kl. 7 samledes ikke mindre end ca. 200 Deltagere i den festligt dekorerede Sal i den nye Forsamlingsbygning, som Odense-Arbejderne kan være stolte af, og ved Bordet bød Klubbens Formand, Karl Frank, i velvalgte Ord velkommen, i Særdeleshed til Gæsterne.

Afdelingsformand Werner talte for Klubben, idet han redegjorde for dens historiske Oprindelse, og overrakte Klubben en pragtfuld Blomsterdekoration, medens Tillidsmand Frank talte for Firmaet Thomas B. Thrige. Saavel Fabrikant Thrige som Direktør Ørnberg havde Ordet, idet de udtrykte deres Glæde over at have faaet Lejlighed til at være sammen med Virksomhedens Arbejdere. Den sidstnævnte erkendte, at der en Overgang havde været visse Vanskeligheder med Hensyn til at faa Samarbejdet til at klappe, men det skyldtes, at Firmaet havde maattet omlægge sin Produktion særlig med Eksporten for Øje.

Kjærbøl manede til Samarbejde, idet han gjorde opmærksom paa, at selvom Lønnen maatte staa i Forhold til Virksomhedens Ydeevne, burde det ikke være Arbejdsgivernes fornemste Opgave at holde Lønnen saa langt nede som muligt; det maatte jo i Virkeligheden være en Glæde for en Arbejdsgiver at kunne skabe lykkelige Arbejderhjem. Iøvrigt var Thomas B. Thriges Virksomhed et Produkt af det Initiativ og den Dygtighed, som Arbejderne kun kan være tilfredse med, og han udtalte Haabet om, at Forholdene hos dette store Firma, hvis Udvikling i Virkeligheden er noget af et Eventyr, i stedse stigende Grad maatte blive præget af godt Samarbejde og Hensyntagen til Arbejdernes berettigede Interesser.

Værkfører Kragh overrakte paa Værkstedsfunktionærernes Vegne Klubformanden en stilfuld Dirigentklokke af Sølv.

Gosmann kom ind paa forskellige Forhold fra den Tid, han var Tillidsmand hos Firmaet, og Repræsentanterne for Viklerne og Fabriksarbejderne havde ligeledes Ordet. Endelig talte Karl Frank for de 4 øvrige Tillidsmænd, nemlig V. Jepsen for Drejerne, H. Jensen, Mekanikerne, Chr. Jensen, Værktøjsafdelingen og Smedien, og Nielsen paa Normalfabrikken.

Efter at Spisningen var endt, dansedes der til Kl.

(Fortsættes Side 231.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
21102	Andersen, Anders Peter ..	Ørbæk	3. 6.02	Odense	27. 4.28	Odense	2. 6.28
1269	— P. G.....	København	20.11.82	Kbhvn. Afd. 2	12.10.01	Centralafd.	12. 5.28
2540	— Richard Vilh. ..	Vejgaard	15.12.06	Aalborg	3. 7.25	Aalborg	18. 2.28
36961	Borgstrøm, Aksel	København	26. 9.87	Kbhvn. Afd.	8.12.23	Kbhvn. Afd. 15	30. 6.28
38155	Brandt, Hans F. H.	Vordingborg	15. 8.03	Odense	9. 4.24	Odense	31.12.27
22719	Christensen, Einer Emil	Borris	10. 4.03	Varde	2.10.20	Varde	31. 3.28
1413	— Hans Ditlev ...	Sundbyerne	12. 8.83	Kbhvn. Afd. 5	18.11.16	Kbhvn. Afd. 5	26. 5.28
23532	— Leif E. H.....	Frederiksberg	6. 2.08	„ „	30. 3.28	„ „ 15	30. 6.28
21801	Christiansen, Carl A. B.....	Aarhus	31. 7.05	Aarhus	4.11.24	Aarhus	31. 3.28
34757	Christoffersen, Carl Chr....	Frederiksberg	17.10.98	Nykøbing F.	13. 5.22	Odense	21. 4.28
21222	Dahl, Einer N. Chr...	Skive	5. 5.93	Aarhus	3. 5.13	Kbhvn. Afd. 12	9. 6.28
12638	Frederiksen, Olaf K.....	København	9. 5.06	Kbhvn. Afd.	27.11.26	„ „ 14	30. 6.28
9103	Græpel, Johan H. H. ...	Aarhus	22. 3.01	Aarhus	10. 2.21	Aarhus	19. 5.28
23648	Gustavsen, Holger	Malling	13. 4.96	Kbhvn. Afd.	4. 4.28	Kbhvn. Afd. 14	30. 6.28
5768	Hansen, Carl.....	Dyrlev	26. 3.91	„ „	25. 9.24	„ „ 9	9. 6.28
9346	— Carl Chr. V....	Nykøbing F.	16. 6.71	Nykøbing F.	17.10.14	Odense	12.11.27
7218	— Carl Emil V....	København	4.10.72	Kbhvn. Afd.	9. 9.21	Kbhvn. Afd. 11	30. 6.28
298	— Carlo S.....	Odense	2. 4.93	„ „	3. 9.25	„ „ 14	23. 6.28
26146	— Hans Erik.....	København	8. 8.03	„ „	6. 5.22	„ „ 14	2. 6.28
29866	— Johannes M....	Kongsted By	17. 1.96	Køge	5. 9.26	„ „ 11	2. 6.28
8941	— Niels Vilh.....	Gudum	6. 5.94	Kbhvn. Afd.	22.11.24	„ „ 14	23. 6.28
9288	— Oluf.....	Hjørlunde	17. 3.80	„ „ 3	2. 4.01	Centralafd.	18. 2.28
23806	Haugsdal, Fritz E.....	Bergen	20.12.00	„ „	19. 4.28	Kbhvn. Afd. 12	5. 5.28
10786	Hvolbye, Anders V. M. L.	Aarhus	30. 1.93	Aarhus	8. 5.12	Aarhus	14. 4.28
39775	Jensen, Axel Marius...	Odense	15.12.04	Odense	9. 5.24	Odense	26. 3.27
28120	— Einer H. L.....	Vejle	12. 8.04	—	8.11.24	—	26. 3.27
18619	— Ingemann.....	N. Jernløse	30.10.03	Hillerød	6.11.22	Kbhvn. Afd. 12	12. 5.28
36934	Jørgensen, Knud.....	København	11. 6.04	Kbhvn. Afd.	27.10.23	„ „ 2	16. 6.28
8469	— Niels H.....	Kastrup	20. 1.00	„ „	18. 5.26	„ „ 13	12. 5.28
9163	— Niels M.....	Galten	29. 4.01	Aarhus	8. 4.21	Aarhus	2. 6.28
1130	Johansen, Martin J.....	København	22. 7.94	Telefonstanden	1. 6.18	Kbhvn. Afd. 13	16. 6.28
13528	Johnsen, Jens Peter.....	—	20. 5.07	Kbhvn. Afd.	4. 2.27	„ „ 18	2. 6.28
31381	Kjærulf, Aage Hj.....	V. Tværsted	17. 6.94	„ „ 1	12. 5.19	Centralafd.	19. 5.28
14428	Knudsen, Einar Vald.....	København	28. 8.08		16. 4.27	Kbhvn. Afd. 2	16. 6.28
3597	— Svend Fr.	Odense	19.11.05	Odense	1. 5.25	Odense	26. 3.27
8412	— Villy H. O.	København	25. 9.05	Kbhvn. Afd.	6.11.24	Kbhvn. Afd. 13	31. 3.28
14972	Kolbe, Valdemar.....	—	1.12.00	„ „	4. 6.28	„ „ 3	30. 6.28
16846	Kossak, Friedrich	Kønigsberg	3. 4.84	Hamborg	21. 8.27	„ „ 5	23. 6.28
27230	Larsen, Bernhard P. A..	Nykøbing F.	21. 6.98	Nykøbing F.	3.11.17	„ „ 12	2. 6.28
31796	— Harald	Jebjerg	15. 9.98	Skive	8. 4.19	„ „ 4	9. 6.28
6131	Laursen, Ejnar S. J.....	Frederikshavn	23. 7.06	Aarhus	21.11.25	Aarhus	26. 5.28
9337	Lundahl, Ernst.....	Nykøbing F.	12. 4.95	Nykøbing F.	3. 9.14	Kbhvn. Afd. 12	30. 6.28
25592	Madsen, Kai Leonh.	København	27.11.02	Kbhvn. Afd.	22. 4.22	„ „ 12	30. 6.28
27529	— Otto Vald.....	—	15. 9.98	Odense	1.11.17	Odense	12. 2.27
2710	Mattesen, Jens Alfred....	Vejle	10.10.03	Aarhus	3. 3.28	Aarhus	31. 3.28
23835	Mikkelsen, Arild Chr.....	København	28. 2.97	Kbhvn. Afd.	15. 7.27	Kbhvn. Afd. 18	30. 6.28
39102	— Søren Peter ...	Sjelle pr. Skovby	9. 3.04	Aarhus	16. 9.24	Aarhus	7. 4.28
5734	Mortensen, Carl O. F.....	Frederiksberg	11.12.02	Kbhvn. Afd.	16. 6.22	Kbhvn. Afd. 14	9. 6.28
20188	Mårtensson, Gustaf	Finja förss	12. 2.99	Afdl. 88, Tyringe	8. 7.16	„ „ 17	2. 6.28
23127	Mowe, Mauritz	Norge	12. 3.99	Kbhvn. Afd.	4. 2.26	„ „ 12	14. 4.28
10050	Nielsen, Anders Henry .	St. Jørgens	29. 5.07	Svendborg	1. 5.26	Odense	21. 4.28
2562	— Arnold V. F....	Aalborg	25. 3.06	Aalborg	10. 8.25	Kbhvn. Afd. 13	23. 6.28
18852	— Ejnar Hjalmar .	Majbølle	8. 5.03	Nakskov	22. 5.27	Nakskov	7. 1.28
31083	— Frithjof Ø.....	København	13.11.99	Kbhvn. Afd. 1	3. 3.19	Kbhvn. Afd. 17	7. 4.28
34774	— Jens Daniel....	Bangsbostrand	28. 1.03	Frederikshavn	17. 7.22	Odense	21. 1.28
36339	— Kai Henry	Ordrup	22. 7.04	Kbhvn. Afd.	26. 4.23	Kbhvn. Afd. 13	30. 6.28
26798	— Orla Laur.....	København	19.10.99	„ „ 3	6. 4.18	„ „ 6	23. 6.28
35823	— Oskar.....	Hjørring	11. 2.04	Hjørring	4. 5.23	Odense	21. 1.28
18846	Olsen, Carl Otto.....	Halsted	4.12.08	Nakskov	8. 5.27	Nakskov	4. 2.28
39400	— Charles Th. J..	Rønne	16. 7.02	Kbhvn. Afd.	17. 5.24	Aarhus	5. 5.28
23223	Petersen, Albert Vill.....	København	21. 1.85	„ „ 1	14. 4.16	Kbhvn. Afd. 12	30. 6.28
23266	— Hans Tofte....	Frederiksberg	21. 9.02	„ „	9. 4.21	„ „ 9	2. 6.28

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
19844	Petersen, Leopold Oluf ..	København	3. 4.91	D. Arbm. Forb.	21. 8.20	Kbhvn. Afd. 18	25. 2.28
15037	— Niels Johs.	Løkken	30. 1.95	Kbhvn. Afd.	18. 3.25	„ „ 3	2. 6.28
16167	— Olaf Ferd.....	Frederiksberg	19. 2.94	„ „	1. 7.27	„ „ 8	23. 6.28
23593	— Richard.....	Esbjerg	13.12.04	„ „	4. 4.28	„ „ 12	2. 6.28
23198	— Robert Henry..	Ebeltoft	21. 8.01	„ „	4. 4.21	Centralafd.	31. 3.28
20777	— Sofus P. H.....	København	18. 7.81	„ „ 5	6.12.12	Kbhvn. Afd. 12	16. 6.28
5535	— William C. V. .	Engelstrup	18. 8.97	„ „	29. 1.26	„ „ 5	30. 6.28
11407	Persson, Per Chr. N. M.	København	18. 5.07	„ „	4.10.26	„ „ 2	23. 6.28
19765	Porse, Reinholdt Th...	Nykøbing F.	16. 9.92	Maribo	6.10.11	Odense	31.12.27
20224	Poulsen, Viggo H. E. ...	København	13.10.87	Kbhvn. Afd.	5.11.27	Kbhvn. Afd. 12	2. 6.28
15083	Rasmussen, Erhard M.....	—	8. 8.01	„ „	20. 3.25	„ „ 13	30. 6.28
18858	— Johannes	Maribo	8. 6.06	Nakskov	26. 3.26	Nakskov	28. 4.28
10485	— Johannes H. ...	Astrup pr. Malling	12.10.03	Aarhus	1. 5.27	Aarhus	21. 4.28
20527	— Svend Aage V..	Aarhus	22. 5.01	—	28. 6.24	—	12. 5.28
17384	Roenborg, Niels O. S.....	Hjerm	3. 8.95	—	13. 3.28	—	2. 6.28
39270	Sørensen, Carl Alfred....	Odense	21. 6.05	Odense	9.10.24	Odense	26. 3.27
12667	— Friedrich W....	Stuttgart	30. 9.07	Kbhvn. Afd.	15.11.26	Kbhvn. Afd. 18	2. 6.28
12657	— Hans Petri.....	Dragør	29. 6.94	„ „	8. 6.20	„ „ 12	30. 6.28
27065	— Johan	Bogense	25.10.91	Middelfart	8. 8.25	Middelfart	17.10.25
10387	— Svend Aage ...	København	19.12.06	Kbhvn. Afd.	14. 8.26	Kbhvn. Afd. 5	9. 6.28
34589	Schneekloth, H. Peter A.....	Skanderborg	27. 8.90	„ „	31. 3.23	„ „ 12	30. 6.28
21285	Schøller, Jørgen	København	20.11.86	Kiel	15.12.12	„ „ 5	9. 6.28
13904	Simonsen, Carl B. J. M...	—	17. 2.09	Kbhvn. Afd.	2. 4.27	„ „ 14	26. 5.28
23296	Specht, Holger Johan F.	—	25. 9.07	„ „	22. 2.28	„ „ 13	30. 6.28
13899	Stage, Algot V. E. N..	—	7.12.92	„ „	7. 4.27	„ „ 13	9. 6.28
38301	Svane, Chr. M. F.....	Randers	22. 9.03	Randers	3. 5.24	„ „ 12	16. 6.28
20652	Wollesen, Richard.....	Graasten	22. 7.05	Odense	26. 3.28	Odense	21. 4.28

12, hvorefter der var fælles Kaffebord samt Optræden af Thomas B. Thriges »elektriske« Mandolin-Orkester og Optræden af forskellige talentfulde Kolleger. Der holdtes paany en Række Taler, bl. a. af Tillidsmand Jepsen og Gosmann. Efter at Kaffebordet var hævet, dansede man videre til den lyse Morgen.

Det er vor Opfattelse, at denne smukke Festlighed, til hvis Afholdelse Firmaet havde ydet en Sum Penge, ikke alene har bidraget til at styrke Sammenholdet blandt vore Medlemmer hos Firmaet, men ogsaa gennem Nærværelsen af Firmaets Indehaver og Direktør vil bidrage til et fremtidigt godt Samarbejde mellem Arbejderne og Ledelsen.

Vinterskolen

paa Den internationale Højskole i Helsingør.

2. November—30. Marts.

Baade for Begyndere og Viderekomne i Sprog.

Undervisningen paa Den internationale Højskole tilrettelægges baade for Begyndere og Viderekomne i Sprog.

For Begyndere lægges Hovedvægten paa Opøvelse af Sprogfærdighed i Engelsk eller Tysk eller begge Sprog og paa Undervisning i Dansk, Regning, Bogføring og — for dem, der ønsker det — Tegning. Der er eet dagligt Foredrag og en daglig Studiekreds paa Dansk over Samfundsforhold og Aandslivets Historie.

For Viderekomne er Tyngdepunktet i den daglige Undervisning Foredrag paa Engelsk om internationale Forhold med efterfølgende Diskussion, Foredrag paa Tysk om Aandslivets Historie i de moderne Kulturlande, samt Studiekredse paa Dansk, Engelsk og Tysk over sociale Forhold.

Som Lærere medvirker Mr. Percy Wait, England, Mrs. og Mr. Barton, B. A., Amerika, Dr. Winkler, Tyskland, Frk. Thomsen, Poul Hansen, Magister Novrup og Forstander cand. mag. Peter Manniche samt Gæstelærere fra Helsingør.

Program med udførlige Oplysninger faas ved Henvendelse til Forstander Manniche, Helsingør.

Der kan søges Amtsunderstøttelse. Ansøgninger, der indgives senest een Maaned før Vinterskolens Begyndelse, kan tages i Betragtning, saafremt Midler dertil haves. Ansøgningsskemaer faas paa Kommunekontoret — i København i Magistratens første Afdeling.

Til Tegnekursus kan søges Understøttelse gennem Handelsministeriet. Blanketter faas hos Forstander Manniche.

Arbejdsløse kan søge om Understøttelse gennem Arbejdsdirektoratet i Oktober Maaned.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 4980	Borgstrøm,	Albert Viktor	(Kbhvn. Afd.)
- 478	Jensen,	Knud Hjalmar	(—)
- 3394	Sørensen,	Hans Peter	(Aalborg Afd.)
- 10287	Olesen,	Carl Johan	(Helsingør Afd.)
- 12401	Christensen,	Herman Sigfred	(Nakskov Afd.)
- 27365	Henriksen,	Ole Kristian	(Skive Afd.)

Medlem Nr. 26455, Thieme, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 13985	Jensen,	Oluf Eigil Sk.
- 13905	—	Otto
- 23204	Larsen,	Carl Christian
- 1792	Madsen,	Knud Theodor
- 14662	Nielsen,	Svend

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 23025	Hagerup,	Gunder	26.10.18
- 26801	Jensen,	Cornelius Peter C.	12 7 19
- 21894	Larsen,	Axel	14. 2.20

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 11964	Andersen,	Henning Olaf	10. 3.28
- 28671	Asmussen,	Edvard	26. 9.25
- 39910	Christiansen,	Peter	22. 5.26
- 2707	Darby,	Anton Marius	18. 2.28
- 4589	Hansen,	Johannes Albert	12.11.21
- 16014	—	Oskar Anders Jens	24. 3.28
- 9398	Henriksen,	Hother Juul	23. 2.24
- 10980	Jensen,	Johannes	28. 1.28
- 17239	—	Johs. Chr. P. Fr.	10.12.27
- 13985	—	Oluf E. Skovgaard	5. 5.28
- 13905	—	Otto	14. 4.28
- 21330	—	Otto	14. 5.21
- 9883	Jørgensen,	Anders	24.12.27
- 11563	—	Oluf	27. 2.26
- 9183	Johansen,	Edvard Chr.	25. 2.28
- 16380	Køhler,	Otto Lauritzen	13. 8.27
- 23204	Larsen,	Carl Christian	26. 5.28
- 22811	Lind,	Edmund Charles	29. 4.22
- 38029	Lorentzen,	Thorvald	17.12.27
- 1792	Madsen,	Knud Theodor	21. 4.28
- 18287	—	Mads Peter	11. 6.21
Nr. 23894	Malling,	Poul Edgar	7. 4.23
- 19794	Nielsen,	Carl Gustav Adolf	14. 3.25
- 16317	—	Helge Segel	25. 2.28
- 12780	—	Ingo Stanley Spor	7. 4.28
- 9648	—	Ingvar Niels Jonas	10. 3.28
- 10802	—	Rasmus M.	7. 4.23
- 14662	—	Svend	31. 3.28
- 39362	Olsen,	Hans Frederik	24. 4.26
- 38813	Orland,	Alex. Em. Alb.	24. 3.28
- 6248	Petersen,	Carl Johan	26. 3.21
- 4068	—	Chr. Lund	11. 6.27
- 9130	—	Chr. Marius	26. 2.21
- 8642	—	Edvard Knud	26. 3.27
- 10816	—	P.	7. 1.22
- 7768	—	Poul Marius	28. 4.28
- 23802	Persson,	Eibill Tell	21. 4.28
- 3267	Roed,	Jens Christian	27. 3.26
- 29600	Rolund,	S. K. A.	5. 5.23
- 23473	Rønholt,	Charles	6.10.23
- 33316	Schmidt,	Peter	17.11.23
- 32612	Storm,	Hans Jørgen	2. 7.21
- 24124	Vagnø,	Oluf Erik Emil	5. 5 28
- 18157	Ziirsen,	Aage Kaj L.	21. 4.28

Overskud. Til følgende Medlemmer henligger Overskud hos F. L. Smidth & Co., Valby:

Pladearbejder	Nr.	64	C. Knap
—	-	94	Johs. Jensen
—	-	100	Willy Larsen
Drejere	-	256	Gydesen
—	-	235	Henningsen
—	-	234	O. Dønvang
Skruestikarb.	-	102	Kjeldsen
—	-	107	Bock
—	-	104	Poul Hansen
—	-	145	M. Jacobsen
—	-	132	L. Andersen
Smed	-	216	A. Petersen

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 9.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Formænd.

Kalundborg: Fra 1. November er Formandens og Kassererens Adresse, Strandboulevarden, ændret til Kystvejen 14.

Nyborg: Formanden, Rasmus Hansen, er flyttet til Provst Hjortsvej 36.

Roskilde: Formanden, Aug. Topp, er flyttet til Rughaven 35, Stuen.

Kasserere.

Hobro: Kassereren, Maskinarb. N. P. Nielsen, er flyttet til Skibsgade 17.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Krøtzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 1 NOVEMBER 1928 15. Aarg.

Overenskomsten forlænget til 1931.

Til Trods for, at vi havde Grund til at paaregne, at det vilde blive forholdsvis let at komme i Forhandling med vor Modpart, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark, om Fornyelse af Centralorganisationens Overenskomster inden Opsigelsesterminen, 1. November, viste det sig, at der opstod betydelige Vanskeligheder herfor. Vi skal ikke nu, da disse er overstaaede, komme nærmere ind paa Karakteren af dem, men blot notere, at endnu den 30. Oktober sent paa Eftermiddagen havde vi ikke haft nogen Forhandling, og at Sammenslutningen nægtede at forskyde Opsigelsesfristen saaledes, at der blev Tid dertil inden eventuel Opsigelse fandt Sted, og for alle Tilfældes Skyld blev Hovedbestyrelserne telegrafisk sammenkaldt for at træffe Beslutning.

Imidlertid opnaaedes der mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsgiverforeningen Natten mellem den 30. og 31. Oktober Enighed om en Aftale, der formodentlig er alle vore Læsere bekendt gennem Dagspressen, og i Henhold til hvilken Opsigelsesterminerne for de Overenskomster, der kunde opsiges til Udløb 1. Februar, ændredes fra 1. November til 23. November, og som forudsatte, at der kunde forhandles om saadanne Overenskomster, i hvilke der af en af Parterne ønskedes Ændringer.

I Overensstemmelse hermed paabegyndte Repræsentanter for Kartellet og Jærnindustriens Sammenslutning Forhandlinger den 7. November, hvilke den 8. November om Morgenen efter 17 Timers Forløb endte med Enighed om et Forslag til Forlængelse af Overenskomsterne, som i Ugen 12.—17. November har været til Urafstemning og er blevet tiltraadt af vore Medlemmer.

For Formerforbundets Vedkommende bevirkede den ringe Deltagelse i Urafstemningen, som iøvrigt var fælles for alle Kartellets Organisationer, at Hovedbestyrelsen maatte afgøre Spørgsmaalet, hvilket ikke bragte nogen Ændring, da der var Majoritet for Forslaget ved Afstemningen blandt Formerne. Det hedder i saa Henseende i Formerforbundets Love:

> „Saafremt der ikke ved Urafstemning om en Sag er et Flertal af Forbundets Medlemmer, der har stemt for eller imod det forelagte Spørgsmaal, træffer Hovedbestyrelsen Afgørelse i Sagen."

De Ændringer, Overenskomsterne dermed fra 1. Februar bliver underkastede, er ingenlunde af dybtgaaende Natur, selvom de alle indeholder smaa Fremskridt for vore Medlemmer. Vi vil her særlig hefte os ved, at vi har faaet den gennem Aarene paa de store Arbejdspladser anvendte Fællestillidsmand legaliseret, at Tillidsmændene faar Adgang til, naar der iværksættes Flerskifte, at udvælge en Stedfortræder til at tage sig af Sagerne paa det Skift, i hvilket Tillidsmanden ikke er Deltager, samt det nye Stykke, der skal tilføjes Anmærkningen i Overenskomstens § 8:

> „Iøvrigt tilstræbes det at regulere Overarbejdet ved, at der værkstedsvis aftales Overarbejdsregler."

Men hvad der ved Siden af disse smaa Fremskridt har sin store Betydning er, at vi nu har vore Overenskomstforhold med Jærnindustriens Sammenslutning i Orden indtil 1. Februar 1931, og naar det har været muligt for vore Medlemmer at affinde sig med de ringe Forbedringer, der er sket, er det sikkert i Haab om, at det Bidrag, som Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark ved Krav om en 2-aarig Overenskomst har ydet til Arbejdsfredens Bevarelse, vil øge Arbejdsmulighederne og dermed give større Beskæftigelse for vore Medlemmer, gennem hvilken Manglerne af de Fremskridt, som vi ønskede gennemført, opvejes. Slaar denne Forudsætning om øget Beskæftigelse til, er der ingen Tvivl om, at vi lige saa vel som i tidligere Perioder vil være i Stand til at udnytte de bedre Konjunkturer. Spørgsmaalet om Arbejdsfortjenesten indenfor Jærnindustrien har altid i højere Grad været afhængig af, i hvilket Omfang vi kunde udnytte en Overenskomst, end af de Vilkaar, vi kunde opnaa ved Indgaaelse af en saadan.

Iøvrigt maa vi gaa ud fra, at Overenskomstforslagets sidste Punkt:

> „Der er Enighed om at nedsætte et Fællesudvalg til nærmere Drøftelse af Spørgsmaalet om Lærlingenes Uddannelse samt Spørgsmaalet om Indførelse af Industriforbund,"

vil medføre et saadant Resultat, at det bliver i Overensstemmelse med de Krav, som vi i Kraft af den industrielle Udvikling mener bør opfyldes. Vi er ikke Tilhængere af de Fremgangsmaader, som har til Hensigt paa kunstig Maade at indskrænke Adgangen til Faget, men vi kan paa den anden Side heller ikke roligt finde os i, at Industrien i stor Udstrækning baserer sin Virksomhed paa Lærlinge uden at give disse en forsvarlig Uddannelse. Vi kan ikke som Organisation være tjent med at have Pligt til at optage en Mængde Udlærlinge, der i Kraft af en mangelfuld Uddannelse har Vanskelighed ved at opnaa Beskæftigelse i Faget, paa samme Tid som Mulighederne for i Almindelighed at faa vore Medlemmer beskæftigede forringes gennem de ufaglærtes Indgriben paa vore Omraader, fordi disse arbejder billigere. Det er endvidere vor Opfattelse, at med den Udvikling, som Industrien er inde i, og som har faaet sit Udtryk i Ordet Rationalisering, vil det være nødvendigt for dansk Fagbevægelse at tage Organisationsformerne op til Overvejelse. Organisationer, der er dannede efter mere haandværksmæssige Linier, vil komme til kort og i alt Fald ikke fuldtud kunne udnytte de Muligheder, der ligger i den for Danmarks Vedkommende iøvrigt dybtgaaende Organisering, hvis ikke de ændres i Overensstemmelse med Tidens Krav. Skulde vi end ikke i første Omgang for Centralorganisationens Vedkommende opnaa, hvad vi maatte ønske, vil den Omstændighed, at vi har rejst Spørgsmaalene overfor vore Arbejdsgivere, og at disse har erklæret sig villige til at tale med os derom, for vort Vedkommende betyde, at de ikke tages af Dagsordenen, før vi har faaet den Indflydelse paa disse Forhold, som vi anser for nødvendig, hvis ikke vi skal afskæres fra at præge den kommende Udvikling.

Det er ofte blevet hævdet fra Modstanderhold, at Fagorganisationerne ensidig saa paa deres Medlemmers Interesser uden at tage Hensyn til Industriens Bæreevne, Konkurrenceforhold eller andre Vanskeligheder, som man maaske nok til Tider fra Arbejdsgiverside sætter lovligt meget i Transparent. Vi mener, at vi med dette Forslags Gennemførelse for vort Vedkommende har bevist, at vi ogsaa tager Hensyn til den Industri, i hvilken vore Medlemmer og forhaabentligt i øget Grad skal tjene deres Brød. Med Tiltrædelsen af dette Forslag har vi resigneret, ikke mindst med Hensyn til Forhøjelse af vore lave Minimallønninger og Mindstebetalinger, men ogsaa med Hensyn til det Krav, der i stigende Grad bæres frem fra hele den danske Fagbevægelse, nemlig Sommerferiespørgsmaalet.

Til Gengæld er det indlysende, at naar Industrien efterhaanden atter kommer ind i gode Konjunkturer, vil dens økonomiske Stilling forbedres, og den vil dermed paadrage sig en uafviselig Pligt til at stille sig paa lige Fod med Industrien i store Dele af Udlandet med Hensyn til at give sine Arbejdere en Sommerferie med Løn.

Voldgiftsretsvæsenet i Tyskland.

Af *Clemens Nörpel.*
Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund, Berlin.

For at kunne forstaa det tyske Voldgiftsrets- og Mæglingsvæsen, er det nødvendigt at give en kort Fremstilling af Fagforeningernes Stilling i den tyske Lovgivning. De tyske Arbejderes og Funktionærers Grundrettigheder er garanterede i Rigets Forfatning. Paragraf 157 siger: »Arbejdskraften staar under Rigets særlige Beskyttelse. Riget indfører en ensartet Arbejdsret«. Paragraf 159 lyder som følger: »Foreningsfriheden til Bevarelse og Fremme af Arbejds- og Erhvervsbetingelserne er garanteret for enhver og for alle Fag. Alle

Aftaler og Forholdsregler, som søger at indskrænke eller hindre denne Frihed, er retsstridige«. Sluttelig indeholder Paragraf 165, Afsnit 1, tillige følgende Bestemmelse: »De modstaaende Organisationer og deres Overenskomster anerkendes«.

Dette betyder: 1) at Arbejdsretten ikke er de enkelte Landes, men Rigets Sag, 2) at Foreningsretten hverken kan underkastes en strafretslig eller civilretslig Indskrænkning, og 3) at Fagforeningerne og de af disse afsluttede Overenskomster er forfatningsmæssig anerkendte.

For Tysklands Vedkommende medfører dette, at Fagforeningerne er *Arbejderklassens* Repræsentation. Vi har den *kollektive* Arbejdsret. Den *individuelle* Arbejdsret træder heroverfor langt tilbage.

Disse Rettigheder er meget vidtgaaende. Selv under en Belejringstilstand er de ikke underkastet nogen Indskrænkning. Paa legal Maade kan disse Rettigheder kun indskrænkes derigennem, at Rigets Forfatning ændres paa tilsvarende Maade. Hertil kræves dog totredjedels Flertal paa Rigsdagen, men alene paa Grund af Arbejderpartiets Styrke vil dette aldrig være tilstede. Paa disse Grundrettigheder er saa Fagforeningernes særlige Rettigheder opbyggede, som i Tyskland har faaet tildelt vigtige Funktioner i alle arbejdsretslige Love.

Tarifretten er ordnet gennem Forordningen af 23. December 1918, som har Lovkraft. Ifølge denne Forordnings § 1 har paa Arbejdernes Side kun økonomiske Foreninger Ret til at afslutte Overenskomster. De saaledes afsluttede Overenskomster har umiddelbar og uforanderlig Virkning. Dette betyder, at de Bestemmelser i en Overenskomst, som vedrører det personlige Arbejdsforhold, med Afslutning af en Overenskomst uden videre, altsaa ogsaa uden Særaftale mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne, indgaar i eventuelt bestaaende personlige Arbejdskontrakter og er bestemmende for det personlige Arbejdsforhold. Alle Aftaler vedrørende det personlige Arbejdsforhold, som forudsætter en Forringelse af de tarifmæssige Bestemmelser, er uden Retskraft. I deres Sted træder uforanderlig de tilsvarende Bestemmelser i Overenskomsterne. Forordningens § 2 tillader Overførelse af de i en Overenskomst fastsatte Arbejdsbetingelser paa de Arbejdsgivere og Arbejdere, som ikke tilhører et af de overenskomstsluttende Forbund. Dette kalder man *Almengyldighedserklæring* (Allgemeinverbindlicherklärung). Denne skal udstedes, naar vedkommende Overenskomster har faaet afgørende Betydning for Udformningen af Fagets Arbejdsbetingelser i Tarifomraadet.

I Tyskland gives der nu forskellige Veje, ad hvilke man kan komme til en Overenskomst. Den i første Linie givne Vej er den *frivillige* Afslutning af en Overenskomst mellem Fagforeninger og Arbejdsgiverforeninger. Det lykkes selvfølgelig ikke altid at naa til en Forstaaelse herom. Den strander paa Modstanden fra den ene Parts Side, i Reglen paa Arbejdsgiverforeningernes. Saadan Modstand kan overvindes gennem Arbejdskonflikter (Strejke eller Lockout).

Det er naturligvis ikke altid muligt at udkæmpe saadanne Konflikter, fordi en Fagorganisations Kampevne kan være svækket grundet paa ugunstige økonomiske Forhold. Paa den anden Side maa Staten varetage Offentlighedens Interesser og maa saavidt mulig forsøge at forhindre Konflikter.

Voldgiftsvæsenet tjener i Tyskland dette Formaal. Dette er lovligt ordnet gennem Forordning af 30. Oktober 1923. Ifølge § 3 skal Forligsinstanserne yde deres Medvirkning til Afslutning af Overenskomster mellem de økonomiske Foreninger. Ifølge § 6 kan paa Forslag af en Part, som har vedtaget den af Voldgiftsretten afsagte Voldgiftskendelse, mens den anden Part har forkastet Kendelsen, Forligsinstitutionen erklære Voldgiftskendelsen for bindende (Verbindlicherklärung), naar den i Voldgiftskendelsen trufne Ordning maa anses for ret og billig, tager tilbørligt Hensyn til begge Parters Interesser og dens Gennemførelse maa anses for paakrævet af økonomiske og sociale Grunde. Naar begge Parter har forkastet Voldgiftskendelsen, resp. naar ingen Part stiller Forslag om at erklære Kendelsen for bindende, kan Myndighederne gøre det, naar de offentlige Interesser fordrer dette. Gennem en saadan Erklæring bliver den afsagte Voldgiftskendelse til en Overenskomst, der har samme Retsvirkning som en frivilligt afsluttet Overenskomst. En Voldgiftskendelse, der paa denne Maade er blevet til en Overenskomst, kalder man i Tyskland en *Tvangsoverenskomst.*

Man maa nu meget strengt holde en Almengyldighedserklæring og en bindende Voldgiftskendelse ude fra hinanden. Almengyldighedserklæringen er en Del af *Tarifretten.* En allerede *bestaaende* Overenskomst kan ved at erklæres for almindelig bindende udvides til de *uorganiserede* Arbejdsgivere og *uorganiserede* Arbejdere indenfor samme Fag. Denne Institution er tilvejebragt for at forhindre Smudskonkurrence. Almengyldighedserklæringen er i Tyskland ikke mere Genstand for Meningsforskelligheder mellem Fagforeningerne og Arbejdsgiverforeningerne. Tværtimod har denne Praksis, der er i saavel Arbejdsgiverforeningernes som i Fagforeningernes Interesse, fundet ubestridt Anerkendelse.

Derimod er »Verbindlicherklärung« en Del af Voldgiftsretsvæsenet. En Voldgiftskendelse, der i og for sig endnu ikke har nogen som helst Virkning, bliver, naar den erklæres for bindende, til en Overenskomst, til en saakaldt *Tvangsoverenskomst.*

I Modsætning til de Overenskomster, der erklæres for almindeligt bindende, og som er ubestridte, er Tvangsoverenskomsterne stærkt omstridte, i første Linie af Arbejdsgiverne, som i alle de Tilfælde, hvor Fagforeningerne ikke kan tvinge dem gennem Kamp til at indgaa Overenskomster, forsøger at forhindre Afslutningen af saadanne, men ogsaa af selve Fagforeningerne, som gennem en saadan bindende Voldgiftskendelse under visse Omstændigheder bliver forhindret i at gennemføre en Kamp.

Herved maa dog iagttages følgende: Da Staten i Øjeblikket ikke har noget som helst strafretsligt Middel til at skride ind mod Arbejdskonflikter, har den kun den Udvej ved Hjælp af Voldgiftsretsvæsenet at optræde som *Tvangsmægler* mellem de modstaaende Parter. Enhver afsluttet Overenskomst binder de kontraherende

Parter. De maa under Overenskomstens Gyldighedstid ikke gennemføre nogen Art Kamphandlinger mod denne, i modsat Fald begaar de Overenskomstbrud og gør sig civilretslig skadeserstatningspligtige. Paa denne Maade bliver Fagforeningerne gennem Tvangskendelserne under visse Omstændigheder hæmmet i deres Strejkefrihed. I Tilfælde af Strejker mod en Tvangstarif kan Arbejdsgiverforeningen ved Retten søge Fagforeningen til Betaling af Skadeserstatning.

Derimod er det i Tyskland en ubestridt Retsopfattelse, at den enkelte Arbejdsgiver og den enkelte Arbejder aldrig kan begaa Tarifbrud. Trods en bestaaende Overenskomst kan altsaa Arbejdsgiver og Arbejder gennemføre en Arbejdskonflikt. Bestaar derimod en Overenskomst, er det ikke muligt for de paagældende Arbejdsgiverforeninger og Fagforeninger at gennemføre saadanne Arbejdskampe, fordi de ellers vilde gøre sig skyldige i Brud paa Overenskomsten og dermed vilde være skadeserstatningspligtige.

Det skal gerne indrømmes, at denne Retsstilling er overordentlig vanskelig, og at der kan bestaa Uklarhed herover, navnlig i Udlandet. Det er dog umuligt i en kort Afhandling ganske tydeligt at klarlægge denne Retsstilling. Vi maa derfor nøjes med disse enkelte Antydninger. For imidlertid at udelukke enhver Misforstaaelse maa endnu henvises til, at den Paastand, at Myndighederne ved Hjælp af Voldgiftsretterne ensidig tager Stilling mod Arbejderinteresserne, ikke vilde være til at bevise. Vanskeligheden ligger tværtimod i selve Materien.

I Voldgiftsretsvæsenet har de statlige Instanser mod hinanden at afveje de offentlige Interesser, Erhvervslivets Interesser og Arbejdskraftens Interesser. Dette er ikke let, men i Reglen højst vanskeligt. I og for sig har Fagforeningerne, naar Organisationerne har den tilstrækkelige Styrke, og naar den økonomiske Situation er gunstig, ogsaa i Tyskland Mulighed for at gennemføre deres videregaaende Fordringer gennem Strejke. Det Problem, hvorom i Øjeblikket Striden navnlig staar i Tyskland, ligger kun deri, hvor vidt Forligsinstansernes Initiativ skal gaa, om de skal gribe mere eller mindre kraftigt ind, eller om de mere eller mindre skal holde sig tilbage saalænge, indtil Parterne *selv* paakalder Forligsinstansernes Medvirkning.

I højere Grad end vidtløftige Fremstillinger kan maaske Tal bevise Voldgiftsretsvæsenets Betydning. Efter den officielle Statistik er i 1924 Voldgiftsretterne traadt i Virksomhed i 18,500 Tilfælde. Resultatet var 11,800 frivillige Overenskomster og 829 Tvangsoverenskomster. I 1925 har Retterne været virksomme i 13,500 Tilfælde. Resultatet var 8400 frivillige Overenskomster og 707 Tvangsoverenskomster.

Af de Overenskomster, som kom i Stand gennem Voldgiftsretterne, udgør Tvangsoverenskomsterne saaledes kun 5 pCt. Herved maa der ganske vist tages Hensyn til, at Tusinder af frivillige Overenskomster sikkert ikke vilde være blevet afsluttede, saafremt Voldgiftsretten ikke havde Mulighed for gennem sine bindende Kendelser at skabe Tvangsoverenskomster. Denne Kendsgerning har for de modstaaende Parter været Anledning til at søge at naa en Forstaaelse eller frivilligt at tiltræde en af Voldgiftsretten afsagt Kendelse.

Repræsentantskabet i den faglige Landsorganisation i Tyskland har i sit Møde den 24. og 25. November 1927 paany taget principiel Stilling til Tvangsoverenskomsterne. Den følgende Udtalelse er gengivet efter den officielle Beretning i den tyske Landsorganisations Pressemeddelelse Nr. 45 af 26. November 1927:

»I Diskussionen blev Spørgsmaalet om Tvangstarifer indgaaende drøftet. Herved kom ogsaa alle de Betænkeligheder frem, som taler imod den af Arbejdsgiverne meget hyppigt fordrede Afskaffelse af Retten til at afsige Tvangskendelser, d. v. s. Statens Ret til i hele Erhvervslivets Interesse at gribe ind ved Arbejdskonflikter. Arbejdsgivernes stærke Propaganda mod bindende Overenskomster, mod Tvangstarifsystemet, er i og for sig et tydeligt Bevis for, at de tilstræber disses Afskaffelse for i det hele taget at blive fri for Overenskomster og for at gaa over til at afslutte Bedriftsoverenskomster med »deres« Arbejdere. En Afskaffelse af Tvangsoverenskomsterne kommer derfor ikke i Betragtning, men de maa ikke blive til en Regel, de maa være en Undtagelse, deres Angang til Misbrug maa begrænses. Især betegnede Talerne Tvangstarifernes lange Varighed som et Misbrug af den Voldgiftsretten forlenede Ret.

Imidlertid bør man ikke overse, at Tvangsoverenskomsten under Omstændigheder kan virke som en Tvangsopdragelse af Arbejdsgiverne til Kollektivisme. Arbejdsgivernes »Overenskomst-Beredvillighed« bestaar formodentlig for mange Industriers og mange Kategoriers Vedkommende kun saalænge, indtil deres Kamp mod Tvangsoverenskomsterne har ført til det ønskede Resultat. Det vilde derfor ikke være til at forsvare uden videre at understøtte Arbejdsgiverne i denne Kamp, hvis Maal er at frakende Staten enhver Ret til at gribe ind ved økonomiske Konflikter, altsaa tildele den en Art Natvægterrolle. Det ligger paa Linie med Fagforeningernes almindelige erhvervsorganisatoriske Maal at styrke, men ikke at svække Statens Stilling overfor Erhvervene. Men selvfølgelig har Fagforeningerne en ikke mindre stærk Interesse i, at Organisationernes Handlefrihed ikke unødigt indskrænkes. Fagforeningerne kan og vil ikke give Afkald paa, af egen Kraft og under eget Ansvar at forsøge at afslutte Overenskomster med Arbejdsgiverne og søge at forskaffe Kollektivismen Hævd gennem deres Organisations Magt. Fagforeningernes Magt, Udbygning af deres Organisationer er Kollektivismens sunde Grundlag. Den er Forudsætningen for, at Statens Indgriben gennem Tvangskendelser ikke bliver undergivet en Udvikling, som begrænser Organisationernes Frihed. Tvangstariferne kan praktisk fuldkommen afskaffes, naar Arbejdsgiverne ligesom Fagforeningerne er villige til at afslutte Overenskomster paa Frivillighedens Grundlag. De tyske Fagforeninger er for deres Vedkommende rede til at forrette det fornødne Oplysningsarbejde i saa Henseende. En Ændring af den lovlige Ordning af Voldgiftsretsvæsenet vil saa ikke mere være paakrævet.«

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Den 17. November afholdtes det aarlige Møde, som Direktøren i Henhold til Loven skal afholde med Repræsentanter for Kasserne.

Af den af Direktøren her aflagte Beretning skal kortelig hidsættes følgende:

Den 31. Marts 1928 var de statsanerkendte Kassers Antal 69 mod 68 Aaret forud. Selv om der er kommet en Kasse til med 344 Medlemmer, er det samlede Medlemstal dalet med 2251, idet der ovennævnte Dato ialt var 271,786 Medlemmer. Den 31. Marts 1927 var Tallet 274,037.

Nedgangen tilskrev Direktøren de daarlige Tider, men i den efterfølgende Diskussion pegedes der paa, om ikke den senere udkommende officielle Beretning burde henvise til, at man sikkert kunde finde en bestemt medvirkende Aarsag til Nedgangen i Ophævelsen af den ekstraordinære Arbejdsløshedslov den 1. Oktober 1927. Kun 3 Kasser havde magtet den økonomiske Opgave at oprette Krisefonds og dermed var det givet, da de kommunale Hjælpekasser ogsaa i stort Omfang svigtede, at mange var drevet over paa Fattigvæsenet og dermed var udelukket fra at være Medlem af Kasserne, hvortil iøvrigt kom, at selv om de kunde have været Medlemmer, havde de alligevel været afskaaret derfra, naar de ikke kunde betale deres Kontingent.

Direktøren mente dog, at det nærmest virkede overraskende, naar Kasserne trods de daarlige Tider havde kunnet holde sammen paa Medlemmerne, som sket var.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse fremviser alene en Nedgang i Medlemstallet paa 3521.

Kassernes samlede Indtægt har i Aaret 1927—28 ialt været 30,432,288 Kr., hvilket er 7,4 Million Kroner mere end Aaret forud.

Til Forklaring heraf tjener f. Eks., at medens Ekstrakontingentet i 1926—27 var ca. 2,186,000 Kr., var det i 1927—28 ca. 6,676,000 Kr., altsaa nærved 4,5 Millioner Kroner mere. Det ordinære Kontingent har tilsammen været 14,336,425 Kr., hvilket er ca. 2 Millioner Kroner mere end Aaret forud.

Det gennemsnitlige Kontingent pr. Medlem er derfor ogsaa steget fra 53 Kr. for Aaret 1926—27 til 77 Kr. pr. Medlem i 1927—28.

Altsammen Tal, der peger paa, hvor stor Arbejdsløsheden har været, og hvor stærkt Kassernes og Medlemmernes økonomiske Bæreevne har været belastet.

Statstilskudet har andraget	5,093,629 Kr.
Kommunetilskudet har andraget	3,571,544 -
Tilsammen...	8,665,173 Kr.

mod 7,619,346 Kr. forrige Regnskabsaar.

Hvad Udgifterne angaar, er disse ialt 29,989,703 Kr., og heraf andrager den udbetalte Understøttelse 28,134,018 Kr. eller lige saa meget som forrige Regnskabsaar og 3¼ Million mere end i 1925—26.

Den udbetalte gennemsnitlige Understøttelse pr. Medlem er omtrent den samme som forrige Aar, nemlig 103 Kr.

Som foran meddelt havde indtil 1. April kun 3 Kasser, herunder Metalarbejdernes, magtet at oprette Krisefonds, og tænke paa Oprettelse ved Hjælp af Ekstrakontingent har ikke været muligt, da Medlemmerne var tilstrækkeligt belastede i Forvejen, hvortil oven i Købet kom, at adskillige Kasser har maattet optage Laan. Kun 7006 Medlemmer har faaet Kriseunderstøttelse for ialt 315,979 Dage med 689,539 Kr.

Nogle Kasser valgte i Stedet for at imødegaa Krisen ved at forlænge Understøttelsesdagenes Antal, ialt 18 Kasser, hvoraf de 9 bibeholdt de gældende Understøttelsessatser, medens 9 andre nedsatte Satserne.

47 Kasser med 195,514 Medlemmer evnede slet intet i nævnte Henseende.

Den 31. Marts 1928 havde Kasserne tilsammen en Beholdning paa 10,052,558 Kr., men en Gæld paa 8,005,349 Kr. Den samlede Formue er saaledes kun 2,047,209 Kr.

Vedrørende Understøttelsesforhold skal meddeles følgende:

Antal understøttede Medlemmer	148,702
Samtlige understøttede Dage	9,282,489
Understøttede Dage pr. understøttet Medlem	62
Samtlige ledige Dage	17,702,191
Samtlige ledige Dage pr. Medlem	65
Samtlige understøttede Dage pr. Medlem	34

Af de ledige Dage har ca. 45 pCt. været understøttede.

I Tilslutning til denne Beretning gav Direktøren forskellige andre Oplysninger dels vedrørende Understøttelsesforhold, dels vedrørende en Kommunerne paalagt Meddelelsespligt om Tilstillelse af Aldersrente til Arbejdsløshedskassemedlemmer og endelig vedrørende en Forhandling, som Direktoratet og Repræsentanter for Nævnet havde ført med Forsorgsudvalget om løsladte Fangers Stilling til Arbejdsløshedskasserne.

Efter Beretningen fulgte en Diskussion, hvorunder der bl. a. rejstes Spørgsmaal om en Ordning af Kassernes Restgæld til Staten, dels om Muligheden af Oprettelsen af flere Krisefonds. I det første Spørgsmaal nedsattes et Udvalg til at forhandle med Regering og Rigsdag, og vedrørende Kassernes Stilling til Krisefonds vedtoges enstemmigt en Udtalelse med Tilslutning til de af Socialdemokratiet forelagte Forslag paa Rigsdagen.

Som Stedfortræder for afdøde Hovedkasserer Alfr. Christiansen valgtes Maler Alfr. Larsen til Medlem af Nævnet.

Arbejdsløshedskassens Krisefond.

Som det vil erindres, maatte Arbejdsløshedskassens Krisefond lukke for Udbetaling den 1. Marts i Aar, fordi Arbejdsløshedsprocenten var for lav til at opfylde de

Krav, som den reviderede Arbejdsløshedslov (Nedskæringsloven) stillede. Under Forhandlingerne paa Rigsdagen i Foraaret om Tilskud og Laan til Krisefondene erklærede Indenrigsministeren sig villig til at medvirke til en Ændring i de førnævnte Regler, hvilket dog først kunde ske, naar Rigsdagen nu i Efteraaret traadte sammen.

Imellem et af Arbejdsløshedskasserne nedsat Udvalg, Direktoratet og Ministeriet har der i Sommerens Løb været forhandlet om andre Regler, og Resultatet heraf, der var i Overensstemmelse med Kassernes Ønsker, blev forelagt Rigsdagen et Par Uger efter dens Sammentræden, men skønt der var Enighed mellem alle Partierne om det paagældende Forslags Indhold, lykkedes det dog først den 7. November at faa Forslaget færdigbehandlet, idet Landstinget paa denne Dag ved 3 efter hinanden følgende Behandlinger vedtog Loven, som derefter blev stadfæstet den 9. November.

I Forvejen havde Arbejdsløshedskassens Hovedledelse tilrettelagt alt til *Udbetalingens Paabegyndelse*, og denne blev derefter sat i Kraft *fra og med Lørdag den 10. November*.

Angaaende de enkelte Medlemmers Berettigelse til Krisefondsunderstøttelse gælder i Hovedsagen de samme Regler som for den vedtægtsmæssige Understøttelse, saaledes at det kun er indenfor en Ramme af 12 paa hinanden følgende Maaneder, at der er Adgang til 70 Dages Krisefondsunderstøttelse. De Medlemmer, der i Fjor har oppebaaret deres 70 Dages Krisefondsunderstøttelse, kan derfor ikke i Aar oppebære denne, før de efterhaanden har passeret Udbetalingsterminerne i Fjor.

Det er ligeledes en gældende Hovedregel, at Medlemmerne ikke maa faa Krisefondsunderstøttelse paa et Tidspunkt, hvor Retten til vedtægtsmæssig Understøttelse er indtraadt, idet Udbetalingen af Kriseunderstøttelse da maa afbrydes (selv om det er midt i en Uge), indtil den vedtægtsmæssige Understøttelse atter er udløbet.

Det er ogsaa en Regel, at Medlemmer, der er udelukkede fra vedtægtsmæssig Understøttelse, f. Eks. fordi de ikke opfylder Vedtægtens § 8 d, heller ikke kan faa Krisefondsunderstøttelse, hvorimod et Medlem, der har opbrugt sit 4-aarige Maksimum af vedtægtsmæssig Understøttelse, i første Omgang derefter vil kunne oppebære Krisefondsunderstøttelse.

Som det iøvrigt vil fremgaa af Krisefondens Vedtægt, ydes Understøttelsen pr. Dag med to Trediedele af vedtægtsmæssig Understøttelses Størrelse, saaledes at Familieforsørgere faar henholdsvis Kr. 2,65, 2,30 og 2,15, eftersom de har været Medlemmer i over 8 Aar, i 3—8 Aar eller under 3 Aar, og paa samme Maade faar Ikke-Forsørgere henholdsvis Kr. 2,00, 2,00 og 1,80.

Fraset Udlærlinge, der er indmeldte senest 10 Dage efter Læretidens Udløb, skal et Medlem for at faa Krisefondsunderstøttelse have været Medlem 1 Aar og betalt 52 Ugers Kontingent.

Formerlærlinge og de tekniske Skoler.

Udvalget, der er nedsat af Formerforbundet, Støbemesterforbundet og Foreningen af danske Jærnstøberier til Behandling særligt af Spørgsmaal vedrørende Formerlærlinges Undervisning i de tekniske Skoler, har holdt Møde den 9. Oktober d. A.

Foruden Udvalgets Medlemmer, d'Hrr. Ludvig Christensen, H. B. Heineke, Fr. Krebs, Arnold Nielsen og A. Bull Schmidt, var Direktør Carl Hansen, Holbæk, efter Indbydelse til Stede.

Direktør Carl Hansen oplyste, at han i Aar paany havde haft Spørgsmaalet om Formerlærlingenes Undervisning fremme paa de tekniske Skolers Stiftsmøde, og i Tilslutning hertil havde han efter Aftale med Fabrikant Heineke haft en Konference med Inspektør Frode Andersen om Muligheden for atter i Aar at faa oprettet et Kursus for de Lærere, der underviste Formerlærlinge. Desværre havde det vist sig, at der ikke var nogle Midler til Raadighed for et saadant Kursus, men det var lovet fra Statstilsynets Side, at man vilde foranledige, at et Kursus blev afholdt i 1929. Han rejste derefter Spørgsmaalet om, hvad der i Øjeblikket kunde gøres i Retning af at forbedre Undervisningen, og mente, at man skulde søge at fremskaffe flere — særligt elementære — Formerfagtegninger. Endvidere mente han, at Formerlærlingene i Provinsen langt tidligere end nu maatte kunne begynde paa Fagundervisningen.

Herom førtes der en længere Diskussion, og

Direktør Carl Hansen oplyste, at den forberedende Tegning i Provinsskolerne i Almindelighed varede 2 Vinterhalvaar, idet der samtidig undervistes i Dansk og Regning.

Der var indenfor Udvalget Enighed om, at Formerlærlingene ligesaa vel som alle øvrige Lærlinge maatte begynde med forberedende Tegning, men man mente dog, at det i Almindelighed maatte være muligt at lade dem begynde saa smaat med Fagundervisning allerede efter et Vinterhalvaars Undervisning, og

Direktør Carl Hansen mente endda, at de kunde begynde dermed allerede efter 3 Maaneders Forløb.

Man drøftede endvidere Spørgsmaalet om Muligheden af at samle Eleverne fra flere Byer — f. Eks. en Gang om Ugen — til Undervisning i Fagteknik.

Fabrikant H. B. Heineke nævnte herunder Muligheden af, at man f. Eks. i Odense kunde samle alle Formerlærlingene fra hele Fyen, hvorved man muligvis kunde blive i Stand til at gennemføre 2 Formerfagklasser, hvad der naturligvis vilde have stor Betydning for Undervisningen.

Støbemester A. Bull Schmidt udtalte i Anledning af, at man til Stadighed fremhævede Vanskelighederne ved at skaffe tilstrækkeligt kvalificerede Lærerkræfter, at man efter hans Mening i for ringe Grad havde benyttet sig af Tilbudet om at lade Støbemestrene yde Bistand ved Undervisningen. Det var givet, at Flertallet af Lærerne ikke kunde have større Kendskab til Former-

faget, og han ansaa det for i høj Grad paakrævet, at de i Fjor paabegyndte Kursus blev fortsat.

Formerforbundets Repræsentanter i Udvalget udtalte, at man indenfor Forbundet havde tilvejebragt Midler til Anvendelse til en bedre Uddannelse for Formerlærlinge, og at man gerne vilde stille et Beløb til Raadighed indenfor rimelige Grænser.

Støbemester Bull Schmidt meddelte, at ogsaa Støbemesterforbundet havde bevilget Midler til dette Øjemed.

Fabrikant H. B. Heineke takkede for disse Tilsagn.

Man vedtog derefter at tilvejebringe noget mere Undervisningsmateriel for Formerlærlinge og derefter saa snart som muligt søge at faa en Forhandling i Stand med Statens Tilsynsførende med Undervisningen for at søge at opnaa saadanne Forbedringer i Undervisningsforholdene, som paa nærværende Tidspunkt maatte være gennemførlige.

Mislykket Spekulation

i Kommunalt Arbejderforbunds lavere Kontingent.

Udskrift af Østre Landsrets Dombog for IV. Afdeling.

Aar 1928, den 15. November, blev afsagt følgende Dom i Sagen IV. Nr. 286/1928: Maskinarbejder Victor Albert Hansen mod Den kommunale Haandværkerorganisation.

Under 18. Maj 1927 meddeltes der Victor Albert Hansen Ansættelse som Maskinarbejder ved Gasværket under Frederiksberg Kommune fra den 1. Juni s. A. at regne. Hansen, der tidligere havde været Medlem af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Afdeling 6, henvendte sig derefter til Den kommunale Haandværkerorganisation og blev den 1. August 1927 optaget som Medlem i denne. Efter derom truffen Aftale mellem Den kommunale Haandværkerorganisation og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Afdeling 6 blev Hansen imidlertid den 30. Juni 1928 tilbageført til denne Afdeling, mod hvilken Tilbageføring han protesterede i Skrivelse af s. D., hvorefter han fra Forbundet modtog en Skrivelse af 15. Juli s. A., i hvilken han under Henvisning til den skete Omflytning anmodes om at holde sit Medlemsskab i Orden til Afdeling 6 og at indbetale sit Kontingent.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren, fornævnte Hansen, paastaaet de Sagsøgte, Den kommunale Haandværkerorganisation, tilpligtet at anerkende ham som Medlem.

Til Støtte for sin Paastand har Hansen anbragt, at Den kommunale Haandværkerorganisations Formaal og Opgave ifølge dens Love er »at samle alle kommunalt ansatte Haandværkere« og »ved alle de Midler, der staar til dens Raadighed, at søge Medlemmernes Løn- og Arbejdsforhold forbedrede og at sikre dem i deres Stillinger«. Sagsøgeren anser derfor denne Organisation for den Forening, i hvilken han naturligt hører hjemme, og da han efter sin Fremstilling ogsaa har retlig Interesse i at være Medlem af Organisationen, der varetager de kommunalt ansatte Arbejderes specielle Interesser, og hvis Kontingent er væsentligt lavere,*) hævder han ogsaa at have et retligt Krav paa at være Medlem, i hvilken Henseende han særligt ogsaa henviser til, at han var optaget som Medlem og derfor ikke vilkaarligt kan slettes som Medlem.

Den sagsøgte Organisation har paastaaet sig frifunden. Den har til Støtte herfor henvist til, at det i det foreliggende Tilfælde ikke drejer sig om en Beslutning, der har noget som helst personligt Hensyn til Sagsøgeren, der ikke udelukkes fra Medlemsforhold til en Fagforening og derfor ikke heller unddrages fagforeningsmæssig Beskyttelse. Forholdet er — hævder de Sagsøgte — det, at den Bestemmelse, der ligger til Grund for Tilbageføringen, bunder i rent organisatoriske Hensyn og er et rent indre Foreningsanliggende, og Sagsøgeren maa som alle Medlemmer bøje sig for Beslutninger, der er lovligt vedtagne i de Organisationer, hvorfra han er kommen, og hvori han er indmeldt.

Det fremgaar af Sagen, at Den kommunale Haandværkerorganisation er en Afdeling under Dansk Kommunalarbejderforbund, der ifølge sine Loves § 1 staar som Led i og er underkastet Lovene for De samvirkende Fagforbund i Danmark, af hvilke ogsaa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund er en Afdeling. Det hedder derhos i Kommunalarbejderforbundets Loves § 10, at »handler en Afdeling i Strid med disse Love, eller nægter den at efterkomme en i et Forbundsanliggende lovlig vedtagen Beslutning, kan den af Hovedbestyrelsen ekskluderes af Forbundet.« Det hedder endvidere i en den 24. April 1928 dateret Skrivelse fra Dansk Kommunalarbejderforbund til »Det af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg nedsatte Underudvalg, vedrørende offentlig ansattes Organisationsforhold« blandt andet følgende:

»I Besvarelse af den fra det ærede Udvalg ved et Møde den 13. ds. modtagne Henstilling til vort Forbund om indtil De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 1931 kun at give saadanne kommunalt beskæftigede Optagelse, hvis Arbejde i strengeste Forstand er Funktionærgerning, ønsker vi ved nærværende at gøre følgende Bemærkninger:

.....

Udfra disse Motiver har vort Forbunds Hovedbestyrelse i sit Møde den 21. ds. vedtaget følgende Beslutning vedrørende de foreliggende Stridsspørgsmaal:

Hovedbestyrelsen paalægger Forretningsudvalget

.....

at meddele Grænseudvalget, at vi under Hensyn til Arbejdsløshedskrisen og de af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund under Forhandlingerne i Grænseudvalget paapegede Konsekvenser for de faste Smede ved Statens Værksteder indtil videre frafalder Kravet paa de tjenestemandslønnede Smede paa Frederiksberg

*) Udhævet af Red.

Gasværk uden dermed at opgive vort principielle Krav paa disse Tjenestemænd.

Da vort Forbund ikke optager enkelte Medlemmer af en Gruppe, opfordrer Hovedbestyrelsen i Konsekvens heraf Haandværkernes Organisation til at tilbageflytte de 2 tjenestemandslønnede Smede, der i Henhold til hidtil gældende og lovfæstet Praksis har fundet Optagelse i denne Afdeling.«

Endelig vedtoges paa en i Maj 1928 indenfor De samvirkende Fagforbund afholdt Generalforsamling, hvor fornævnte Skrivelse blev oplæst, en saalydende Resolution:

»Generalforsamlingen tager Dansk Kommunalarbejderforbunds Skrivelse af 24. April d. A. til Efterretning og udtaler sin Anerkendelse af de i Skrivelsen givne Løfter, dog maa Spørgsmaalet om Arbejdsløshedskrisens Omfang og dennes Indvirkning paa de her omhandlede Grænseforhold afgøres ved Forhandling mellem Dansk Kommunalarbejderforbund og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.«

Efter det saaledes oplyste skønnes det foreliggende Stridsspørgsmaal at være af indre organisationsmæssig Natur, og da Sagsøgeren maa være underkastet de af de vedkommende kompetente Organisationer paa formelt lovlig Maade i saa Henseende trufne Beslutninger, vil hans Paastand ikke kunne tages til Følge. Den sagsøgte Organisation vil derfor være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren vil have at godtgøre den Sagens Omkostninger med 75 Kr.

Thi kendes for Ret:

De Sagsøgte, Den kommunale Haandværkerorganisation, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Maskinarbejder Victor Albert Hansen, i nærværende Sag fri at være, og bør Sagsøgeren betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 75 Kr. inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Intet Stempelforbehold.
Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Østre Landsrets Kontor, den 16. November 1928.

(sign.) *Dael Jensen.*

(sign.) *Oldenburg.*

Statsbanerne reducerer Lønnen.

Det vil erindres, at Statsbanerne som et Led i Regeringens Nedskæringsbestræbelser den 1. September i Fjor afskedigede 50 Ekstrahaandværkere i Værksteder og Remiser, medens man gav 65 fastansatte Haandværkere og 57 ligeledes fastansatte Arbejdsmænd deres Opsigelse; det lykkedes dog ved en den 5. November 1927 med Statsbaneledelsen truffen Aftale at faa Opsigelsen af de fastansatte tilbagekaldt.

Imidlertid blev en Del af de saaledes afskedigede Smede og Maskinarbejdere omkring Midten af Maj Maaned i Aar genantagne til Arbejde i Statsbanernes Remiser, og vi modtog i Forbindelse dermed fra en Del af vore Afdelinger, hvis Medlemmer det drejede sig om, Klage over, at Statsbanerne ved Genantagelsen gav de paagældende Ekstrahaandværkere en lavere Løn end den, de havde oppebaaret ved deres Afskedigelse fra Statsbanerne i 1927.

Dette var jo et ganske urimeligt Forhold, hvortil kom, at de nye lavere Lønninger, som man bød vore Medlemmer, var uensartede, hvorved man forflygtigede den hidtil værende Ordning, i Henhold til hvilken Lønnen for Statsbanernes Haandværkere er ens over hele Landet. Fra Smedeforbundets Side blev der straks taget fat paa Sagen, og dels gennem en Række Forhandlinger og dels ved Hjælp af Korrespondance med Statsbanernes Ledelse gjordes Forsøg paa at faa Forholdet rettet, saaledes at Statsbanerne respekterede de engang aftalte Lønninger, hvad der var saa meget mere Grund til, som de paagældende Medlemmer kun var antagne paa midlertidigt Arbejde.

En Overgang syntes vi at have Haab om at opnaa en Ordning, men det viste sig imidlertid, at Statsbanerne fastholdt uensartede Lønninger i de forskellige Byer, hvad vore Afdelinger meget stærkt modsatte sig, da man frygtede for, at der dermed vilde ske Brud paa den hidtidige Ordning med ensartede Lønninger ogsaa for de øvrige af Statsbanernes Smede og Maskinarbejdere.

Da Statsbaneledelsen hermed har søgt at ignorere Organisationens Standpunkt, maa vi meget indstændigt henstille til vore Medlemmer, der søger eller faar tilbudt Arbejde i Statsbanernes Remiser, at de, forinden Arbejdet tiltrædes, henvender sig til den paagældende lokale Afdeling, og skulde Statsbanerne fortsat fastholde det engang indtagne Standpunkt, hvilket i Praksis medfører, at vore Medlemmer er uden Indflydelse paa de Lønvilkaar, under hvilke de skal arbejde, maa vi betragte os som værende i Konfliktsforhold til Statsbanerne med deraf følgende Ret for vore Medlemmer til at nægte at gaa i Arbejde paa de af Banernes Ledelse ensidig fastsatte Lønbetingelser.

Lidt Værkstedsteknik.

Danske Standards.

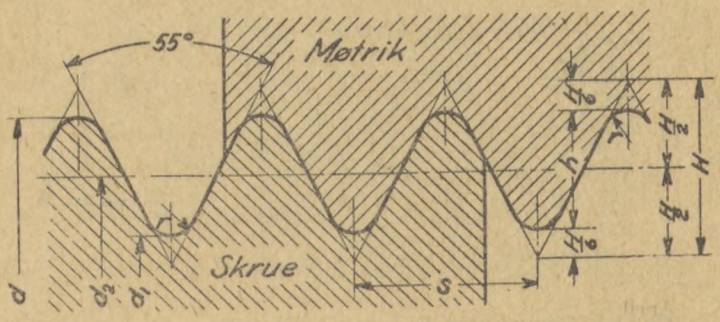
Foruden de i forrige Nummer af »Jærn- og Metalarbejderen« nævnte *vedtagne* Standards foreligger en Række offentliggjorte *Forslag* til dansk Standard, af hvilke vi kun skal medtage saadanne Forslag, hvis Udarbejdelse er saa langt fremskredet, at deres Vedtagelse i Hovedsagen maa anses for sikret. Som de første blandt disse skal der omstaaende (Siderne 9, 10 og 11) gengives Forslagene til »Danske Standards« for Whitworth-Gevind, metrisk Gevind og Whitworth-Rørgevind.

Whitworth-Gevind.

1/4"—6".

$$s = \frac{25{,}40095}{n}$$

$$r = 0{,}13733 \cdot s$$

$$H = 0{,}96049 \cdot s$$

$$h = 0{,}64033 \cdot s$$

Whitworth-Gevind med Diameter f. Eks. 2" betegnes:
2" WG.

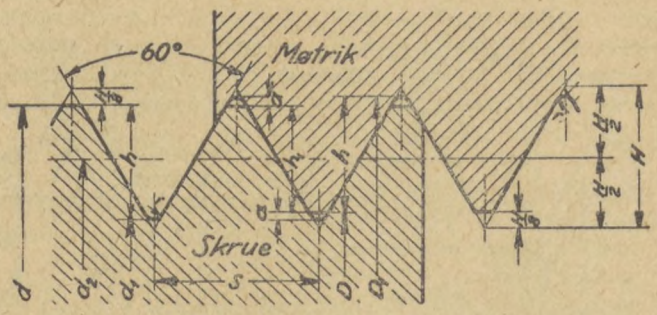
Diameter d		Kærne- diameter d_1	areal	Antal Gevind pr. eng. Tom.	Stigning s	Runding r	Flanke- diameter d_2	Højde h	Diameter d
eng. Tom.	mm	mm	mm²	n	mm	mm	mm	mm	eng. Tom.
* 1/4"	6,350	4,724	18	20	1,270	0,174	5,537	0,813	* 1/4"
* 5/16"	7,938	6,131	30	18	1,411	0,194	7,034	0,904	* 5/16"
* 3/8"	9,525	7,492	44	16	1,588	0,218	8,509	1,017	* 3/8"
* 7/16"	11,113	8,789	61	14	1,814	0,249	9,951	1,162	* 7/16"
1/2"	12,700	9,990	78	12	2,117	0,291	11,345	1,355	1/2"
5/8"	15,876	12,918	131	11	2,309	0,317	14,397	1,479	5/8"
3/4"	19,051	15,798	196	10	2,540	0,349	17,424	1,627	3/4"
7/8"	22,226	18,611	272	9	2,822	0,388	20,419	1,807	7/8"
1"	25,401	21,335	358	8	3,175	0,436	23,368	2,033	1"
1 1/8"	28,576	23,929	450	7	3,629	0,498	26,253	2,324	1 1/8"
1 1/4"	31,751	27,104	577	7	3,629	0,498	29,428	2,324	1 1/4"
* 1 3/8"	34,926	29,505	684	6	4,233	0,581	32,215	2,711	* 1 3/8"
1 1/2"	38,101	32,680	839	6	4,233	0,581	35,391	2,711	1 1/2"
* 1 5/8"	41,277	34,771	950	5	5,080	0,698	38,024	3,253	* 1 5/8"
1 3/4"	44,452	37,946	1131	5	5,080	0,698	41,199	3,253	1 3/4"
* 1 7/8"	47,627	40,398	1282	4 1/2	5,645	0,775	44,012	3,614	* 1 7/8"
2"	50,802	43,573	1491	4 1/2	5,645	0,775	47,187	3,614	2"
* 2 1/4"	57,152	49,020	1887	4	6,350	0,872	53,086	4,066	* 2 1/4"
2 1/2"	63,502	55,370	2408	4	6,350	0,872	59,436	4,066	2 1/2"
* 2 3/4"	69,853	60,558	2880	3 1/2	7,257	0,997	65,205	4,647	* 2 3/4"
3"	76,203	66,909	3516	3 1/2	7,257	0,997	71,556	4,647	3"
* 3 1/4"	82,553	72,544	4133	3 1/4	7,816	1,073	77,548	5,005	* 3 1/4"
3 1/2"	88,903	78,894	4889	3 1/4	7,816	1,073	83,899	5,005	3 1/2"
* 3 3/4"	95,254	84,410	5596	3	8,467	1,163	89,832	5,422	* 3 3/4"
4"	101,604	90,760	6470	3	8,467	1,163	96,182	5,422	4"
* 4 1/4"	107,954	96,639	7335	2 7/8	8,835	1,213	102,297	5,657	* 4 1/4"
4 1/2"	114,304	102,990	8331	2 7/8	8,835	1,213	108,647	5,657	4 1/2"
* 4 3/4"	120,655	108,825	9301	2 3/4	9,237	1,268	114,740	5,915	* 4 3/4"
5"	127,005	115,176	10419	2 3/4	9,237	1,268	121,090	5,915	5"
* 5 1/4"	133,355	120,963	11492	2 5/8	9,677	1,329	127,159	6,196	* 5 1/4"
5 1/2"	139,705	127,313	12730	2 5/8	9,677	1,329	133,509	6,196	5 1/2"
* 5 3/4"	146,055	133,043	13902	2 1/2	10,160	1,395	139,549	6,506	* 5 3/4"
6"	152,406	139,394	15261	2 1/2	10,160	1,395	145,900	6,506	6"

I nogle Landes Standards anbefales det at undgaa de med * mærkede Diametre.

Metrisk Gevind.

6—80 mm.

$a = 0{,}045 \cdot s$
$r = 0{,}0633 \cdot s$

$H = 0{,}8660 \cdot s$
$h = 0{,}6945 \cdot s$
$h_1 = 0{,}6495 \cdot s$

Metrisk Gevind med Diameter f. Eks. 20 mm betegnes:
20 MG.

Skrue			Stigning	Rundning	Flanke-diameter	Højde	Højde	Møtrik		Skrue-diameter
Diameter d	Kærne-diameter d_1	areal	s	r	d_2	h	h_1	Diameter D	Diameter D_1	d
mm	mm	mm²	mm	mm	mm	mm	mm	mm	mm	mm
6	4,610	17	1	0,06	5,350	0,695	0,650	4,700	6,090	6
* 7	5,610	25	1	0,06	6,350	0,695	0,650	5,700	7,090	* 7
8	6,264	31	1,25	0,08	7,188	0,868	0,812	6,376	8,112	8
* 9	7,264	41	1,25	0,08	8,188	0,868	0,812	7,376	9,112	* 9
10	7,916	49	1,5	0,09	9,026	1,042	0,974	8,052	10,136	10
* 11	8,916	62	1,5	0,09	10,026	1,042	0,974	9,052	11,136	* 11
12	9,570	72	1,75	0,11	10,863	1,215	1,137	9,726	12,156	12
* 14	11,222	99	2	0,13	12,701	1,389	1,299	11,402	14,180	* 14
16	13,222	137	2	0,13	14,701	1,389	1,299	13,402	16,180	16
* 18	14,528	166	2,5	0,16	16,376	1,736	1,624	14,752	18,224	* 18
20	16,528	215	2,5	0,16	18,376	1,736	1,624	16,752	20,224	20
* 22	18,528	270	2,5	0,16	20,376	1,736	1,624	18,752	22,224	* 22
24	19,832	309	3	0,19	22,051	2,084	1,949	20,102	24,270	24
* 27	22,832	409	3	0,19	25,051	2,084	1,949	23,102	27,270	* 27
30	25,138	496	3,5	0,22	27,727	2,431	2,273	25,454	30,316	30
* 33	28,138	622	3,5	0,22	30,727	2,431	2,273	28,454	33,316	* 33
36	30,444	728	4	0,25	33,402	2,778	2,598	30,804	36,360	36
* 39	33,444	879	4	0,25	36,402	2,778	2,598	33,804	39,360	* 39
42	35,750	1004	4,5	0,28	39,077	3,125	2,923	36,154	42,404	42
* 45	38,750	1179	4,5	0,28	42,077	3,125	2,923	39,154	45,404	* 45
48	41,054	1323	5	0,32	44,752	3,473	3,248	41,504	48,450	48
* 52	45,054	1594	5	0,32	48,752	3,473	3,248	45,504	52,450	* 52
56	48,360	1837	5,5	0,35	52,428	3,820	3,572	48.856	56,496	56
* 60	52,360	2153	5,5	0,35	56,428	3,820	3,572	52,856	60,496	* 60
64	55,666	2434	6	0,38	60,103	4,167	3,897	56,206	64,540	64
* 68	59,666	2796	6	0,38	64,103	4,167	3,897	60,206	68,540	* 68
72	63,666	3183	6	0,38	68,103	4,167	3,897	64,206	72,540	72
* 76	67,666	3596	6	0,38	72,103	4,167	3,897	68,206	76,540	* 76
80	71,666	4034	6	0,38	76,103	4,167	3,897	72,206	80,540	80

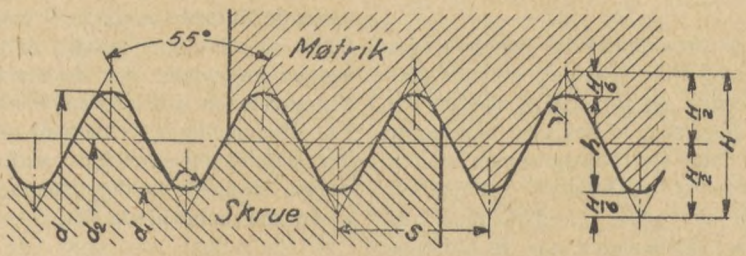
I nogle Landes Standards anbefales det at undgaa de med * mærkede Diametre.

Whitworth-Rørgevind.

1/8"—18".

$$s = \frac{25{,}40095}{n}$$

$$r = 0{,}13733 \cdot s$$

$$H = 0{,}96049 \cdot s$$

$$h = 0{,}64033 \cdot s$$

Whitworth-Rørgevind med Diameter f. Eks. 2" betegnes:
2" RG.

Nominel Diameter eng. Tom.	Diameter d mm	Kærne-diameter d_1 mm	Antal Gevind pr. eng. Tom. n	Stigning s mm	Rundning r mm	Flanke-diameter d_2 mm	Højde h mm	Nominel Diameter eng. Tom.
1/8"	9,729	8,567	28	0,907	0,125	9,148	0,581	1/8"
1/4"	13,158	11,446	19	1,337	0,184	12,302	0,856	1/4"
3/8"	16,663	14,951	19	1,337	0,184	15,807	0,856	3/8"
1/2"	20,956	18,632	14	1,814	0,249	19,794	1,162	1/2"
+ * 5/8"	22,912	20,588	14	1,814	0,249	21,750	1,162	+ * 5/8"
3/4"	26,442	24,119	14	1,814	0,249	25,281	1,162	3/4"
+ * 7/8"	30,202	27,878	14	1,814	0,249	29,040	1,162	+ * 7/8"
1"	33,250	30,293	11	2,309	0,317	31,771	1,479	1"
+ * 1 1/8"	37,898	34,941	11	2,309	0,317	36,420	1,479	+ * 1 1/8"
1 1/4"	41,912	38,954	11	2,309	0,317	40,433	1,479	1 1/4"
+ * 1 3/8"	44,325	41,367	11	2,309	0,317	42,846	1,479	+ * 1 3/8"
1 1/2"	47,805	44,847	11	2,309	0,317	46,326	1,479	1 1/2"
+ * 1 5/8"	52,885	49,928	11	2,309	0,317	51,406	1,479	+ * 1 5/8"
+ * 1 3/4"	53,748	50,791	11	2,309	0,317	52,270	1,479	+ * 1 3/4"
2"	59,616	56,659	11	2,309	0,317	58,137	1,479	2"
+ * 2 1/4"	65,712	62,755	11	2,309	0,317	64,234	1,479	+ * 2 1/4"
+ * 2 3/8"	69,400	66,443	11	2,309	0,317	67,921	1,479	+ * 2 3/8"
2 1/2"	75,187	72,230	11	2,309	0,317	73,708	1,479	2 1/2"
+ * 2 3/4"	81,537	78,580	11	2,309	0,317	80,058	1,479	+ * 2 3/4"
3"	87,887	84,930	11	2,309	0,317	86,409	1,479	3"
+ * 3 1/4"	93,984	91,026	11	2,309	0,317	92,505	1,479	+ * 3 1/4"
3 1/2"	100,334	97,376	11	2,309	0,317	98,855	1,479	3 1/2"
+ * 3 3/4"	106,684	103,727	11	2,309	0,317	105,205	1,479	+ * 3 3/4"
4"	113,034	110,077	11	2,309	0,317	111,556	1,479	4"
* 4 1/2"	125,735	122,777	11	2,309	0,317	124,256	1,479	* 4 1/2"
5"	138,435	135,478	11	2,309	0,317	136,957	1,479	5"
* 5 1/2"	151,136	148,178	11	2,309	0,317	149,657	1,479	* 5 1/2"
6"	163,836	160,879	11	2,309	0,317	162,357	1,479	6"
+ 7"	189,237	185,984	10	2,540	0,349	187,611	1,627	+ 7"
+ 8"	214,638	211,385	10	2,540	0,349	213,012	1,627	+ 8"
+ 9"	240,039	236,786	10	2,540	0,349	238,412	1,627	+ 9"
+ 10"	265,440	262,187	10	2,540	0,349	263,813	1,627	+ 10"
+ 11"	290,841	286,775	8	3,175	0,436	288,808	2,033	+ 11"
+ 12"	316,242	312,176	8	3,175	0,436	314,209	2,033	+ 12"
+ 13"	347,485	343,419	8	3,175	0,436	345,452	2,033	+ 13"
+ 14"	372,886	368,820	8	3,175	0,436	370,853	2,033	+ 14"
+ 15"	398,287	394,221	8	3,175	0,436	396,254	2,033	+ 15"
+ 16"	423,688	419,622	8	3,175	0,436	421,655	2,033	+ 16"
+ 17"	449,089	445,023	8	3,175	0,436	447,056	2,033	+ 17"
+ 18"	474,490	470,424	8	3,175	0,436	472,457	2,033	+ 18"

I nogle Landes Standards anbefales det at undgaa de med * mærkede Diametre.
Til de med + mærkede Diametre findes i Almindelighed ikke Rør og Fittings i Handelen.

Et Forlig i Den faste Voldgiftsret.

I de senere Aar er Arbejdsgiverne blevet meget sensible overfor Standsninger af Arbejdet, selvom saadanne er ganske kortvarige og for Virksomheden ret betydningsløse, og den Sag, som vi her skal omtale, er et særlig karakteristisk Udslag af Arbejdsgivernes Renden til Den faste Voldgiftsret for at faa Dom over Arbejderne.

Lørdag den 2. Juni henvendte Tillidsmanden hos A/S Nielsen & Winther, København, sig til Driftsingeniøren med Forespørgsel, om der skulde arbejdes Grundlovsdagen, og dette var i Overensstemmelse med tidligere anvendt Fremgangsmaade, idet der ikke hos Firmaet har været nogen Regel med Hensyn til Arbejde paa Grundlovsdagen. Nogle Gange har Virksomheden udenvidere lukket, medens man til andre Tider har forhandlet med Arbejderne herom, men paa Tillidsmandens Forespørgsel i det her omhandlede Tilfælde svarede Driftsingeniøren, at han skulde undersøge nærmere, hvorvidt Firmaet ønskede at holde Virksomheden i Gang den halve Dag eller ej. Ved en paa Tillidsmandens Foranledning foretagen Afstemning blandt Arbejderne viste det sig, at kun 12 af de 59, som det drejede sig om, havde stemt for at møde paa Arbejde Grundlovsdagen, og da Driftsingeniøren meddelte Tillidsmanden, at der skulde arbejdes om Formiddagen, gjorde denne opmærksom paa, at man ikke kunde vente, at der kom ret mange paa Arbejde, og spurgte om, hvorledes Firmaet vilde forholde sig overfor dem, der udeblev. Hertil svarede Driftsingeniøren, at man vilde betragte saadanne Tilfælde som almindelige Forsømmelser og nævnte intet om, at Firmaet vilde lade saadanne Udeblivelser have Følger for de paagældende.

Imidlertid havde Klubben paa Tillidsmandens Foranledning taget Vedtagelsen tilbage, hvorom Driftsingeniøren fik Underretning, idet Tillidsmanden dog bemærkede, at han ikke kunde garantere for, hvor mange der vilde møde til Arbejde. Resultatet blev, at der kun mødte en Mand, og Firmaet rejste da straks Klage over uberettiget kollektiv Standsning af Arbejdet og krævede Erstatning for de i Forbindelse hermed paastaaede Tab.

Da Arbejdernes Repræsentanter saavel ved Mæglingssom Timandsmøde nægtede at imødekomme Firmaets Krav om Erstatning, gik Sagen til Den faste Voldgiftsret og blev behandlet i et forberedende Møde den 2. November, hvor Parterne forligtes saaledes:

> »De samvirkende Fagforbund erkendte paa de Indklagedes Vegne, at Arbejdsstandsningen havde været ulovlig og tilbød paa de Indklagedes Vegne som Erstatning for det A/S Nielsen & Winther forvoldte Tab at betale en Bod paa 130 Kr.«

Vi er ingenlunde Tilhængere af overenskomststridige Arbejdsstandsninger og har ofte nok, naar saadanne har fundet Sted, paatalt dette og indskærpet vore Medlemmer, at de paa samme Maade, som vi kræver af Arbejdsgiverne, maa overholde indgaaede Overenskomster og Aftaler, men naar Arbejdsgiverne som i nærværende Tilfælde kommer ud i rene Petitesser, finder vi det urimeligt. I det indgaaede Forlig ligger der ganske vist en Anerkendelse af det retsligt ulovlige i den i nærværende Tilfælde anvendte Fremgangsmaade, men ingenlunde moralsk Tilslutning. Arbejdsgiverne er ikke lige saa nøjeregnende, naar de ser deres Interesse i at lukke Virksomheden, f. Eks. Paaskelørdag eller ved Nytaarstid ved Henvisning til »Statusopgørelse« og lignende, og den Velvilje og gensidige Imødekommenhed, der skulde præge Arbejdsforholdet, fremmes ingenlunde ved Sager af den heromhandlede Art.

„Et sandfærdigt Indblik!!“

I Fagbladet for Marts d. A. gjorde vi Rede for de Bestræbelser, der i de senere Aar er udfoldet for at faa den for København gældende Rørprisliste til ogsaa at gælde for Provinsen. Vi pegede endvidere paa, at Muligheden herfor havde været til Stede paa det Tidspunkt i 1927, hvor saavel Blikkenslagerforbundet som Smedeforbundet havde opsagt de gældende Prislister, idet Arbejdsgiverforeningen under en Forhandling om dette Spørgsmaal havde givet Tilsagn om at medvirke, hvad Blikkenslagerforbundet var gjort bekendt med, og det, vi bebrejdede Blikkenslagerforbundet, var, at der var forpasset en Lejlighed, som maaske ikke saa snart kom igen, til at skabe ensartede Betingelser for Udførelsen af Rørarbejde over hele Landet.

I Blikkenslagerforbundets Medlemsblad for 3. Juli d. A. aftrykkes vor Artikel, til hvilken Forbundets Formand, Lythjohan, under Overskriften: *Et Svar til ovenstaaende,* gør nogle Bemærkninger.

Disse begynder med, at naar Blikkenslagerforbundet har ønsket at svare, er det for, at Blikkenslagerforbundets Medlemmer skal faa »et sandfærdigt Indblik i Sagen«.

Nogen Imødegaaelse af vor Artikel eller Bestridelse af det af os fremførte finder dog ikke Sted, hvad der heller ikke er muligt, og naar Blikkenslagerforbundet frabeder sig vort Overformynderskab, er dette fuldstændig ved Siden af. Det, der er sket, er, at vi har tilbudt Samarbejde paa et Omraade, hvor det havde været til Gavn for begge Parter.

Blikkenslagerforbundet skriver, at ganske vist har det fælles Prisliste med os i København, men det vedkommer slet ikke Provinsen, og føjer saa til: »Det mærkelige er, at Smedene jo ikke i det ganske Land har kunnet gennemføre en Rørprisliste«, og senere hen i Artiklen skrives: »Hvorfor i Alverden har dette store Forbund ikke slaaet i Bordet og taget en Strejke paa dette Spørgsmaal«.

Hertil er nu at svare, at paa samme Maade, som Blikkenslagerforbundet har en Prisliste for København og en anden, ca. 20 pCt. lavere, for Provinsen, kunde vi vistnok have faaet en landsomfattende Aftale for flere Aar siden, men en saadan Ordning er navnlig for Rørarbejde, der udføres saaledes, at f. Eks. et Firma i Vejle

lige saa godt tager Arbejde i København som omvendt, meningsløs, og med Hensyn til at slaa i Bordet, saa har vi gjort det og derved opnaaet, at baade Arbejdsgiverforeningen og Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning havde tilsagt sin Medvirkning. Det, der manglede, og det, som var Hindringen for ensartede Priser, var Centralforeningerne af Kobbersmede- og Blikkenslagermestre i henholdsvis Jylland og Østifterne, med hvem vi ingen Forbindelse har, og det var her, Blikkenslagerforbundet skulde have støttet os. Var dette sket, saa kunde Centralforeningerne, efter det af Arbejdsgiverforeningen givne Tilsagn, ikke have vægret sig ved at tage en Forhandling. Men her svigtede Blikkenslagerforbundet totalt, for vi vægrer os ved at tænke paa den Mulighed, at Meningen var den, at medens vi eventuelt tog en Konflikt paa Gennemførelsen af Københavns Rørprisliste i Provinsen, saa kunde Blikkenslagerne, Mestre og Svende, hugge alt herhenhørende Arbejde i Kraft af de lavere Priser.

Der har saaledes ikke været Tale om, at Blikkenslagerforbundet skulde løbe nogen Risiko eller løbe Panden imod nogen Mur, det skulde — dets egen Kongresvedtagelse salig Ihukommelse — blot have været lidt mindre forhippet paa at ødelægge den Situation, som var lagt til Rette.

En Bemærkning om, at det aldrig kunde tænke sig at gennemføre en Ordning for Aarhus alene, vil vi lade staa ved sin Værdi. Vi kan ikke se, hvad det kan skade i Randers, at man gennemfører Københavns Rørprisliste i Aarhus, hvis ikke man kan naa længere i første Omgang, tværtimod, Muligheden for at føre Ordningen videre i næste Omgang bliver efter vor Mening større, naar der først aabnes for Provinsen. Saa vidt os bekendt har Blikkenslagerne i Odense ikke følt sig generet af at arbejde efter Københavns Prisliste til Trods for, at deres Kolleger i det øvrige Land ikke har kunnet gøre det samme.

Vi maa derfor tage bestemt Afstand fra Paastanden om, at vi vil være »Overformynder« for nogen, vi har kun ment, at ogsaa Blikkenslagerforbundet var interesseret i et Samarbejde i Provinsen paa samme Maade, som det allerede i en Aarrække har fundet Sted i København.

At vort Forbund kan medvirke hertil paa fornuftig Maade og med fornødent Hensyn til alle Sider, er det bestaaende Kartel et tydeligt Vidnesbyrd om.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Giv Agt! *Odense Afdeling* har paa given Foranledning anmodet om at faa optaget her i Fagbladet under Henvisning til Forbundslovenes § 3, at det er forbudt at søge og tage Arbejde uden først at henvende sig til Afdelingens Kasserer.

Forbundsledelsen maa i høj Grad beklage, at det stadigt skal være nødvendigt saa fra en og saa fra en anden Afdeling paa denne Maade at henlede Medlemmernes Opmærksomhed paa ovennævnte Lovparagraf. Vi ved intet bedre Raad end det, der tidligere er givet, nemlig: Tag i alle Tilfælde, hvor det er muligt, Medlemsbogen fra Vedkommende og indsend den sammen med en Rapport til Forbundets Kontor. Er Medlemsbogen ikke til at faa fat i, men man paa anden Maade kan oplyse, hvem Vedkommende er, saa vil Forbundet i Fremtiden i alle Tilfælde, hvor det paavises, at Lovparagraffen er overtraadt, tage lige saa haardt paa de paagældende Medlemmer, som Loven tillader, og iøvrigt paa Kongressen i 1929 søge strengere Bestemmelser indført paa dette Omraade. De Medlemmer, der overholder Lovene, kan en saadan Skærpelse ikke genere, og Meningen er jo ogsaa kun, at det er dem, der gaar udenom, der skal rammes.

Indført Støbegods. I Aaret 1928 er der i de første 8 Maaneder (Januar—August) i Henhold til Statistisk Departements Meddelelser her til Landet indført:

Rør, Fittings, Radiatorer og Ribberør	12,625,700 kg
Andet Støbegods	563,100 -
Ialt...	13,188,800 kg

13 Millioner, 188 Tusind og 800 Kilogram Gods, der for det mestes Vedkommende burde være udført her i Landet.

Til Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds ca. 1900 Medlemmer kunde der altsaa være blevet ca. 7000 kg Arbejde til hver.

Arbejdstidens Længde. Den Undersøgelse, der blev foretaget i Begyndelsen af Oktober d. A., kom til at omfatte 101 Støberier, paa hvilke 1544 Medlemmer var beskæftiget.

Af disse arbejder kun 23 paa indskrænket Tid, medens de øvrige 1521 Medlemmer arbejder normalt 8 Timer pr. Dag.

Lærlingeforholdet. Den foretagne Undersøgelse af Lærlingeforholdet, hvis Resultat med Cirkulære Nr. 17, den 1. November, udsendtes til Afdelingerne, giver Anledning til et Par Efterbemærkninger.

Kolding Afdeling har saaledes meddelt, at dens første Meddelelse om, at Læretiden var 5 Aar, ikke passede, idet den kun er 4½ Aar.

Københavns Afdeling gør for A/S Burmeister & Wain gældende, at alle Lærlinge antages til Jærnstøberiet, og kun en kortere Tid af Læretiden tilbringer de i henholdsvis Metalstøberiet og Staalstøberiet, hvilket naturligvis kun kan være til Gavn for de unge Mennesker.

Holstebro. I Fortsættelse af Oplysningerne vedrørende Vald. Birns Fabrik i de sidste 2 udkomne Numre af Fagbladet kan meddeles, at der den 24. Oktober er afholdt Timandsmøde paa de foreliggende Spørgsmaal. Hr. Birns Forsøg hjemme paa Fabrikken siden Mæglingsmødet den 12. Oktober havde ikke bragt Sagen ind i det Spor, han ønskede, hvorfor den som nævnt behandledes videre i Timandsudvalget.

Her fik Sagen i alle Tilfælde en foreløbig Afgørelse, idet man forsøgsvis ved Formemaskinerne skal prøve at ansætte Priser beregnet efter anvendt Formetid pr. Kasse, hvortil kommer Tillæg for Støbning og Udslagning og Betaling for Spildetid. Medens det tidligere var saaledes, at Birn enten selv eller gennem sin Ingeniør vilde afkontrollere Tiden, skal begge Parter nu kontrollere uafhængig af hinanden, ligesom der, hvad Birn ikke tidligere har villet være med til, skal betales 140 Øre i Timen, naar Enighed ikke opnaas, og den samme Timebetaling skal ydes i den Tid, der prøves. Prøvetiden

er ansat til 1 Maaned, og viser det sig, at Systemet ikke kan gennemføres, vender man tilbage til de Forhold, der var gældende, da Timandsmødet afholdtes.

København. Den 1. November afholdtes et Fællesmæglingsmøde hos A/S Burmeister & Wain i Anledning af, at der paa Værkstederne i Overgaden var opstaaet et Forhold med 2 uorganiserede Maskinarbejdere, væsentligst fordi de ikke vilde respektere de gældende Overarbejdsregler, hvilket havde udviklet sig til, at samtlige Arbejdere — 794 Mand — havde forladt Fabrikken i tilsammen 2715 Timer for at holde Møde vedrørende dette Forhold. Standsningen skete ved 11-Tiden om Formiddagen, og Arbejdet genoptoges ved den Tid om Eftermiddagen, da 2det Skift skulde paa Arbejde.

Herfor krævede Firmaet en samlet Erstatning paa 9806 Kr. Der opnaaedes ingen Enighed, og Sammenslutningen forbeholdt sig at føre Sagen videre.

Odense. I Fagbladet for forrige Maaned er omtalt et hos A/S Brandt & Co. den 11. Oktober afholdt Mæglingsmøde, som imidlertid intet Resultat gav.

24. Oktober er de foreliggende Spørgsmaal behandlet ved Timandsmøde med det Resultat, at i et Spørgsmaal skal Firmaet betale den vedkommende Former 2 Kr. 70 Øre, i et andet betale Formeren 8 Kr., og i det tredie betale 2 Skiftninger ved en Maskine med 1 Kr.

Dette er kortelig fortalt kun, hvad der i saadanne Spørgsmaal tidligere har været Kotume paa Fabrikken, men som meddelt i Oktober-Bladet skulde den ny Direktør og den ny Støbemester til at indføre nye Skikke og selvfølgelig ikke til Fordel for vore Medlemmer.

Som Betingelse for Sagens Afslutning paa denne Maade kræver Firmaet, at forekommende Mangler ved Materiel og eventuelt Mangel paa Arbejdsmandshjælp skal meddeles Støbemesteren, før de kan rejse Krav om Efterbetaling, medens Forholdene tidligere har været f. Eks., at Maskinformerne ved Modelskifte kunde hjælpe hinanden og faa Ektrabetaling derfor, naar en Arbejdsmand ikke var ved Haanden, ligesom de tidligere selv havde kunnet sende f. Eks. et Brædt til Reparation. Det kan man altsaa ikke nu, thi Hr. Støbemesteren skal have Opsigt med alt. Om det bliver bedre er et Tvivlsspørgsmaal, men det bliver nok dyrere.

Slagelse. Paa Jærnstøberiet »Godthaab« har der været rejst lokal Klage, fordi der arbejdes for meget over. samt været stillet Krav om Timelønstillæg.

Resultatet er blevet, at der nu kun arbejdes 8 Timer daglig, samt at af de 3 paa Fabrikken beskæftigede Medlemmer har 2 hver faaet et Timelønstillæg paa 5 Øre, medens Fabrikken ikke vil yde den tredie noget Tillæg.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomst. Mellem Firmaet E. Wittenborg, Odense, og vor derværende Afdeling er der den 1. Oktober indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Med denne Overenskomst ophævedes en overfor Firmaet iværksat Arbejdsstandsning, som havde varet i 11 Dage.

Mæglingsmøder. Den 3. Oktober afholdtes Mæglingsmøde hos Firmaet Otzen & Thorstensen, København, i Anledning af Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 4 hos Firmaet beskæftigede Maskinarbejdere. Sagen sluttedes med, at Firmaet indgik paa at forhøje Lønningerne med ialt 30 Øre pr. Time at fordele efter Firmaets Skøn.

Hos Firmaerne Jensen & Olsen, Carl B. Hoffmann og Christoffersen & Larsen i Esbjerg mægledes den 5. Oktober paa Krav om Forhøjelse af Lønningerne. Man enedes om, at Firmaet Jensen & Olsen giver et Tillæg paa 92 Øre at fordele efter Firmaets Skøn paa 23 Mand, Firmaet Carl B. Hoffmann giver 145 Øre at fordele paa 29 Mand, medens Lønkravet overfor Christoffersen & Larsen bortfaldt, idet Firmaet gav Tilsagn om at ville give Akkord i størst mulig Udstrækning. Fra Forbundets Side er det en Forudsætning, at de øvrige Firmaer ligeledes tilstræber Akkord i saa stor Udstrækning som muligt.

Ved samme Mægling behandledes et Krav om Indførelse af Akkord paa Pladearbejdet i en for Firmaet Carl B. Hoffmann udført Pram. Denne Sag sluttedes med de faldne Udtalelser.

Den 13. Oktober afholdtes Mæglingsmøde som Fortsættelse af Mæglingsmødet den 13. Juni hos A/S Brandt, Odense. Der opnaaedes Enighed om en ny Priskurant i Stedet for den af Arbejderne opsagte, og Sagen var hermed afsluttet.

I Anledning af Strid om Betalingen for forskudt Arbejdstid afholdtes Mægling hos A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, København, den 18. Oktober. Efter nogen Diskussion enedes man om, at Arbejdet i det foreliggende Tilfælde betales med Halvdelen af de for Overarbejde fastsatte Tillæg i Overensstemmelse med den paa Timandsmødet den 29. Januar 1926 trufne Beslutning i en lignende Sag paa Kabelfabrikken i Middelfart.

Den 30. Oktober afholdtes Mægling hos A/S Pedershaab Cementindustri i Brønderslev i Anledning af, at Firmaet ønskede at komme bort fra den paa Mæglingsmødet den 9. August d. A trufne Aftale om Fremgangsmaaden ved Tilsigelse til Overarbejde. Det oplystes, at Fabrikant Nielsen sen. havde holdt et Møde med Arbejderne og udtalt Ønsket om at komme bort fra Aftalen paa Mæglingsmødet, og Arbejderne havde vedtaget at imødekomme dette Ønske, idet de henstillede til Firmaet at indskrænke Overarbejdet mest muligt, og Sagen sluttede hermed.

Paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne mægledes hos Firmaet A. Hakonsen i Aarhus den 31. Oktober. Der var i Tiden siden Mæglingens Indkaldelse givet 2 Mand et Tillæg paa 10 Øre hver.

Ved Mæglingen enedes man yderligere om at forhøje Lønningerne med ialt 22 Øre at fordele efter Firmaets Skøn.

Timandsmøder. Den 1. November afholdtes Timandsmøde til Behandling af et Krav fra Nitterne hos Burmeister & Wain, Refshaleøen, om et Ekstratillæg til Akkorden for Nitning af Dæk paa Bygning Nr. 552. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Den 13. November behandledes følgende Sager paa Timandsmøde:

1) Lønkrav overfor Smedemester Laurits Hansen Frederiksberg Allé 49, København. — Firmaet indgik paa at give 2 Mand hver 8 Øres Tillæg og 2 Mand hver 10 Øres Tillæg, og hermed sluttedes Sagen.

2) Lønkrav overfor Firmaet J. W. Unmack, Emdrup. — Enighed opnaaedes ikke.

3) Krav overfor A/S Dansk Sojakagefabrik, København, om:

a) Forhøjelse af Grundlønnen og Antagelseslønnen.

b) Varskotime for Overarbejde udover 1 Time, naar dette ikke er varslet inden Middag.

c) Smudstillæg for Arbejde paa Siloerne, Presse- og Mølleanlæg, Varmepander, Kondensatorer og ved Tranbaade, og

d) Erstatning for Udgifterne ved den overenskomstmæssige aarlige Ferie.

Kravene drøftedes, men det lykkedes ikke at opnaa Enighed.

4) Strid om, hvorvidt en Maskinmester hos Firmaet Munksgaard-Nielsen i Randers er Formand i Septemberforligets Forstand. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

5) Lønkrav overfor Hans Jessens Maskinbyggeri, Vejle. — Sagen sluttedes, idet Firmaet indgik paa at betale et Smudstillæg af 5 Øre pr. Time ved Reparationsarbejde paa Kulkraner og Kagebrækkere samt at yde et Løntillæg af ialt 70 Øre pr. Time at fordele efter Firmaets Skøn til 14 Mand. Tillidsmanden skal dog have Adgang til at se Fordelingslisten. Endvidere lovede Firmaet at yde sin Medvirkning til, at Fabrikkens Arbejde saa vidt muligt udføres i Akkord.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
11. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
12. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
13. Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle.
14. M. T. Madsens Bilreparationsværksted, Fredericia.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Laasefabrikken „Oval“, Godthaabsvej 88, Indehaver J. Hjort, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Hr. Hjort har ikke været til at formaa til at betale mere end 90 Øre som Begyndelsestimeløn, ligesom Fabrikken foretrækker uorganiseret Arbejdskraft.

Jubilæer og Fester.

Faneindvielse i Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Vejle Afdeling.

Lørdag den 17. November afholdtes i Vejle Afdeling Faneindvielse. I Festen deltog som Repræsentant for Forbundet Hovedkassereren. Endvidere Fællesorganisationens Formand og Redaktøren for den stedlige Socialdemokrat.

En meget stor Part af Afdelingens Medlemmer med Damer var kommet tilstede. Ved Kaffebordet bød Afdelingens Formand, E. Sørensen, velkommen og gav Ordet til Hovedkassereren, der talte for den nye Fane og foretog Afsløringen af den.

Redaktør Holger Larsen talte paa Partiets Vegne og manede til kraftig Agitation for de kommende kommunale Valg.

Fællesorganisationens Formand, Bressendorf, ønskede til Lykke med den nye Fane og fortsat godt Samarbejde mellem alle Arbejdere i Vejle By.

En af Afdelingens Veteraner som Afdelingsformand og Tillidsmand, Thule Jensen, fortalte under stor Opmærksomhed om nogle af sine Erindringer fra Organisationens Barndom og fra den Tid, hvor den gamle Fane for 30 Aar siden blev indviet. Efter at Kaffebordet var sluttet, fortsattes Festen endnu et Par Timer, og Deltagerne gik hjem et smukt Minde rigere.

40-aarig Stiftelsesfest i Smedeforbundets Odense Afdeling.

Lørdag den 3. November afholdt Odense Afdeling sin 40-aarige Stiftelsesfest i den af Arbejderpartiet nyopførte Forsamlingsbygning, og det viste sig, at denne faktisk knapt kunde rumme vore Odense Kolleger, naar disse stævner til Fest.

Om Eftermiddagen nedlagde Bestyrelsen en Krans paa Afdelingens mangeaarige Kasserer, Rasmus Hansens Grav. Festen aabnedes Kl. 8 om Aftenen ved, at Orkestret med en ildnende Kampsang straks skabte den rette Stemning iblandt de ca. to Tusinde Smede med deres Damer.

Formanden, J. V. Werner, bød Velkommen og mindedes i spredte Træk fra de forløbne 40 Aar Organisationsarbejdet i Afdelingen. Han bragte en særlig Hilsen til de indbudte Gæster, deriblandt Afdelingens Jubilarer. Disse sidste, ialt 6, der i det forløbne Aar havde erhvervet sig 25-aarigt Medlemsskab, modtog hver et indrammet Diplom, hvorpaa staar:

Glæd Dig ved Arbejdet med Hammer og Tang,
saa bliver Dagen og Vejen ej lang.

Idet Werner overrakte Jubilarerne Diplomet, holdt han en lille Tale til hver. Deres Damer modtog hver en Buket Roser.

Werner hyldede endvidere Afdelingens ældste lokale Medlem, Rasmus Hansen, der har været Medlem i 38 Aar.

Et kraftigt Leve for Jubilarerne afsluttede denne Del af Festen.

Sangkoret »Vulkan« tog derefter Scenen i Besiddelse og sang en Række Sange, som Forsamlingen kvitterede for ved at applaudere Sangerne stærkt.

Festtalen holdtes af Smedeforbundets Næstformand, P. Andersen, der sammen med Sekretær Vilh. Christensen repræsenterede Forbundet, og som i store Træk slog vor Organisations faglige Data fast, samt omtalte, hvad der i saa Henseende specielt havde Adresse til Odense. Han sluttede med under Henvisning til de Bestræbelser, der fra mange Sider gøres for at trykke Arbejderne tilbage, at mane til ubrydeligt Sammenhold, og udbragte et Leve for Odense Afdeling.

Formanden for De samvirkende Fagforeninger i Odense, Anton Andersen, bragte en Hilsen fra de andre Fag i Odense og en Tak for Samarbejdet, specielt en Tak til Werner for hans Indsats til Gavn herfor.

Efter at den alvorligere Del af Festen var overstaaet, gik Tæppet op, og nogle engagerede Skuespillere sørgede i den følgende Time for at sætte Tilhørernes Lattermuskler i Bevægelse med Udførelsen af nogle Sketsch og Smaastykker.

Efter Underholdningen samledes Bestyrelsen, Jubilarerne og Gæsterne ved et fælles Kaffebord, hvor der holdtes en Række Taler for Organisationen, Faget og dets Udøvere. Særlig blev Formanden, Vilh. Werner, og hans af alle Odense-Smede kendte og skattede Hustru hyldet.

Imidlertid gik Dansen over det ganske Forsamlingshus; der dansedes i 3 Sale, som var smykket paa forskellig Maade, og først da den graa Novemberdag gryede, skiltes Kollegerne i Bevidstheden om at have afsluttet en fornøjelig Aften og en stilfuld Fest.

Stiftelsesfest i Smedeforbundets Nykøbing F. Afdeling.

Lørdag den 3. November fejrede Afdelingen i Nykøbing F. sin 35-aarige Bestaaen ved en smuk Festlighed paa Hotel »Valdemar«. Festen havde vundet meget stor Tilslutning, idet Deltagernes Antal var 180, og blandt disse var som Gæster Formanden for den stedlige Fællesorganisation, Cigarmager J. S. Jensen, Journalist Jørgensen for den lokale Social-Demokrat, Formanden for Nakskov Afdeling, Marius Nielsen, Formanden for Stiftsorganisationen, Arthur Olsen, alle med Damer, samt Forbundets Formand, Johs. Kjærbøl.

Allerede Kl. 5 tog Festen sin Begyndelse, idet Deltagerne samledes i Hotel »Valdemar«s overordentlig smukt pyntede Sal til en splendid Middag. Afdelingens Formand, H. P. Hansen, bød her Festdeltagerne Velkommen, idet han pegede paa de store Forandringer, der gennem de forløbne 35 Aar var foregaaet til Gavn for Arbejderklassen, specielt Smede og Maskinarbejderne. Han erindrede om de Gamle, som i de vanskelige Tider havde ført Organisationen frem, idet han nævnte Afdelingens tidligere mangeaarige Formand, Frandsen, der, trods sine 77 Aar, deltog sammen med sin Hustru med Liv og Lyst i Festen. Afdelingens Formand nævnte endvidere Herman Nielsen, Aksel Rasmussen, der er Medlem af Smedeforbundets Hovedbestyrelse, Kasserer Jens Hansen, Anders Jørgensen og Jeppesen. Han betonede, at egentlig burde flere nævnes, og med et Leve for Organisationen sluttede han sin Indledningstale.

Efter at man havde sunget en Sang, tog Forbundets Formand Ordet og henvendte en Tak til Afdelingen for godt Samarbejde gennem de forløbne Aar. Kjærbøl pegede paa den stærke Vækst i Organisationen og de Resultater, der var opnaaet, og som paa Baggrund af den forholdsvis korte Tid, i hvilken Fagorganisationerne havde bestaaet, maatte forekomme de ældre, der havde deltaget i de første Kampe, som et Eventyr. Han kom ind paa den Udvikling, der for Tiden foregaar i Industrien, idet han betonede, at Arbejderne maatte ikke nøjes med at lade Arbejdsgiverne om at lede og præge den, Arbejderne maatte her gøre en positiv Indsats ved i stedse stigende Grad at skaffe sig Medindflydelse paa Arbejdspladserne. — Kjærbøl sluttede med at rette en Tak til Frandsen og de øvrige gamle Kolleger for det Arbejde, de havde udrettet, samt med et Leve for Afdelingen.

Fællesorganisationens Formand, J. S. Jensen, bragte Afdelingen en hjertelig Lykønskning, idet han fremhævede den Fasthed, der altid havde præget Smedenes Organisation.

Formanden for Nakskov Afdeling, Marius Nielsen, ønskede ogsaa til Lykke og overrakte Formanden en pragtfuld Blomsterkurv, medens gamle Frandsen mindedes Fortiden og J. A. Hansen, idet han opfordrede de Unge til at affinde sig med de jævne og rolige Fremskridt og holde Takten.

Journalist Jørgensen bragte en Hilsen fra den stedlige socialdemokratiske Presse og udbragte et Leve for Solidariteten og Sammenholdet indenfor Smede og Maskinarbejdernes Fagforening.

A. Olsen, Maribo, og Aksel Rasmussen havde ligeledes Ordet, og mellem de mange Taler blev der sunget en Række morsomme Sange, der vakte almindeligt Bifald. Først henved 9-Tiden kunde Formanden ønske velbekomme, hvorefter Dansen tog sin Begyndelse og varede til hen paa Morgenstunden. En smuk og stilfuld Fest, der tjente Arrangørerne til megen Ære, var afholdt, og den vil sikkert i lange Tider staa som et smukt Minde for Deltagerne og bidrage til Styrkelse af Kammeratskabet mellem Smede og Maskinarbejderne i Nykøbing F.

Rørprislisten jubilerer, og Smedeforbundets Afdeling 9 fylder 10 Aar.

Lørdag den 17. November afholdt Rørlæggernes Fagforening Fest i Etablissementet »Rossini« i Valby. Der var for Foreningen en dobbelt Anledning til at feste, idet det i Aar er 25 Aar siden, at den første Rørprisliste blev underskrevet af Forbundet og Sammenslutningen, og samtidig er det 10 Aar siden, at Foreningen blev stiftet.

Hvad Rørprislisten angaar, blev den til efter en Del Forarbejde af en Fællesklub indenfor Branchens Udøvere. Denne Fællesklub startedes den 2. September 1899 og fik Navnet *Centralvarmearbejdernes Fælleskub*, og man gik straks i Gang med Forsøg paa at faa indført ensartede Priser, idet man hidtil havde haft forskellige Priser hos de forskellige Firmaer, og i en Del Tilfælde forskellige Arbejdstider. Hos enkelte Firmaer fik en Del af Svendene fast Løn, medens andre, der ikke kunde opnaa det samme, maatte klare sig som de bedst kunde. Disse Tilstande var naturligvis uholdbare, hvorfor man enedes om at starte Klubben.

Man gik straks i Gang med at udarbejde et Forslag til en Prisliste, som fremsendtes til Arbejdsgiverne, uden at disse dog vilde godkende det, og man gik da den Vej at faa det indført efterhaanden hos de forskellige Firmaer ved at optage lokal Forhandling derom, og efter at dette var lykkedes i en Del Tilfælde, indgik Sammenslutningen paa den første Prisliste, der blev underskrevet til at gælde fra 1. September 1903.

Denne Prisliste gjaldt uforandret indtil 1. Februar 1908, da man fik et Supplement, efter at man gennem hele 1907 havde forhandlet om dette, og der skete da ingen Forandringer, førend man i 1913 atter ændrede Prislisten, dels i Henhold til Krav, der var affødt af Fagets Udvikling, og dels fordi man gik over fra Fod- til Metermaal.

Denne Prisliste gjaldt da til Februar 1919, men da Priserne paa Livsfornødenheder efter Verdenskrigens Udbrud i August 1914 hurtigt steg, fik man efter gentagne Krav fra Fagets Udøvere i Perioden til Februar 1919 følgende Procent-Tillæg til Prislisten:

Fra 1. Januar 1917 til 31. Juli 1917 12 pCt. for alle Priser, som er selvstændige for Centralvarmeprislisten, medens Priser, der er fælles med Gas- og Vandprislisten, ingen Forhøjelse fik. Fra 1. August 1917 til 30. September 1917 15 pCt., og fra 1. Oktober 1917 til 1. Januar 1918 20 pCt., men med samme Klausul, som ovenfor nævnt.

Fra 1. Januar til 1. Juli 1918 er Tillægget 25 pCt. for Prislistens selvstændige Priser, medens man da fik et Tillæg af 5 pCt. for de Priser, der er fælles med Gas- og Vandprislisten. Denne Ordning fornyedes senere til at gælde til 1. September 1918, hvorefter Tillægget fastsattes til 25 pCt. for alle Priser i Prislisten og gjaldt da til 1. Februar 1919.

I Februar 1919 ændrede man atter Prislisten i Henhold til Udviklingen i Faget, og samtidig fik vi yderligere et Tillæg, idet man tog Priserne 1913 = Grundpris 100, plus Tillægget 25 pCt. = 125, og gav dette et Tillæg af 20 pCt., og derved var Priserne 1913 forhøjet med 50 pCt., men de var nu omformet til Grundpriser.

Imidlertid rejstes der atter Krav fra vor Side, og i August 1919 fik vi et Tillæg til Prislisten af 1919 paa 15 pCt., og ved Dyrtidsordningen af 29. Oktober 1919 forhøjedes Tillægget til 40 pCt.

I August 1920 enedes man om en Del Tilføjelser til Prislisten, idet Faget var i fortsat Udvikling, og man stadig udvidede Prislisten i Henhold hertil, og samtidig forlængedes Prislisten til Februar 1921, hvor man atter omformede den og bl. a. samarbejdede den med Gas- og Vandprislisten, den saakaldte »grønne Prisliste«, samtidig med, at man omlagde Priserne, d. v. s. at man af Grundprisen plus de 40 pCt. gjorde $^2/_3$ til Grundpris og $^1/_3$ til Dyrtidstillæg, saaledes at vi havde et Tillæg til Rørprislisten paa 50 pCt. Vi havde dermed naaet Toppen, thi fra nu af fik vi Reguleringer i Henhold til Statens Pristal, indtil vi med Prislisten af 1927 var frigjort for Pristallet samtidig med, at de 50 pCt. atter var os frataget i den mellemliggende Periode.

Harry Rasmussen.

25 Aars Jubilæum.

Den indenfor Smede og Maskinarbejdere kendte Sygehjælpekasse »Dania« fejrer den 9. December 1928 sit 25 Aars Jubilæum.

Kassen blev oprettet af Kolleger paa B. & W.'s Centrifugeværksted i 1903 og optog fra Begyndelsen kun de Kolleger, der havde arbejdet paa dette Værksted. Senere, da Centrifugeværkstedet blev nedlagt, i 1910, kunde enhver Smed og Maskinarbejder blive optaget, og da Metalarbejder-Kartellet blev dannet, blev Kassens Omraade udvidet til ogsaa at omfatte dettes Medlemmer, bosiddende i København.

Den Betydning, Kassen har haft for sine Medlemmer, ser man ved, at den i de forløbne Aar har udbetalt 210,000 Kr. i Understøttelse og 7000 Kr. i Begravelseshjælp og endog klarede sig godt igennem de store Spansksyge-Epidemier i 1918 og i 1921—22.

Nikolaj Jørgensen har været Formand uafbrudt i de 25 Aar og fejrer saaledes Jubilæum sammen med Kassen.

Dens første Kasserer og Medstifter var Wahlstrøm, der efter et stort Arbejde for Kassen trak sig tilbage i 1923 og afløstes af den nuværende Kasserer, Chr. Fogelstrøm, Refsnæsgade 38, 1., N., hvor alle nye Indmeldelser modtages.

Vi ønsker »Dania« til Lykke med de 25 Aar og haaber, at den fremdeles maa virke til Gavn for vore Medlemmer.

Stakkels Ekscellencer!

Hvad for noget — vil Læserne maaske sige — begynder Fagbladet nu at »stakle« Nedskæringsministrene?

De har da sandelig ikke fortjent det — det vil Medlemmerne være klar over. De har ført den mest brutale Overklassepolitik, som nogensinde har været ført i Danmark, ja, maaske noget Sted i Verden. De har gjort de rige rigere og de fattige fattigere. De har end ikke undset sig for at gaa endnu et Skridt, idet de siger: Men fordi I er blevet fattigere i Kraft af vor Politik, *skal I ogsaa miste jeres borgerlige Rettigheder*, bl. a. *Valgretten!*

(Fortsættes Side 19.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
33186	Andersen, Andreas Erik ..	Over Aastrup	19. 9.09	Haderslev	15. 4.28	Haderslev	21. 4.28
29057	— Gunnar.....	Allindelille	12.11.07	Sorø	3. 6.26	Sorø	16. 6.28
2625	— Julius	Aarhus	15. 7.94	Aarhus	8. 4.14	Aarhus	31. 3.28
17202	— Ludvig Vilhelm	—	18. 2.02	—	1. 4.22	—	6. 8.27
14932	— Mathias	Snogbæk	28. 6.99	Kbhvn. Afd.	13. 6.25	Kbhvn. Afd. 13	7. 7.28
24709	Albech, Anton K. Hansen	Nørager	28.11.05	Randers	1. 5.25	Randers	25. 2.28
36418	Arthury, Axel Wied.....	København	12. 8.03	Kbhvn. Afd.	22.11.24	Kbhvn. Afd. 13	14. 7.28
33328	Bojsen, Thomas	Løgumkloster	20.12.06	Sønderborg	2.11.26	Sønderborg	14. 4.28
29166	Brandberg, Erhardt Steen..	Roskilde	15. 3.06	Køge	8. 5.26	Roskilde	28. 4.28
37377	Christensen, Kristian Rasmus	Langtved	10. 6.02	Roskilde	2.11.23	—	28. 1.28
36994	— Kaj	København	24. 5.92	Kbhvn. Afd.	15.12.23	Kbhvn. Afd. 2	28. 7.28
1514	— Kaj Erland	—	23. 9.05	„ „	9.10.25	„ „ 14	7. 7.28
35101	Christiansen, H. P. G. Borgen	Aarhus	7. 3.03	Aarhus	3.11.22	Aarhus	31. 3.28
9390	Ferdinandsen, Julius Lauritz	Gilleleje	2. 4.98	Hillerød	10. 5.16	Centralafd.	14. 4.28
8790	Find, Niels Henrik...	Charlottenlund	18. 7.06	Roskilde	15. 4.28	Kbhvn. Afd. 12	21. 7.28
29872	Frederiksen, Jens Ove	Faxe	10.10.07	Køge	5.11.26	„ „ 14	28. 7.28
14238	Hansen, Georg Vilhelm.	Skørping	28. 5.79	Kbhvn. Afd.	4. 3.25	„ „ 14	28. 7.28
23417	— Harald	Espergærde	30. 3.02	„ „	19. 7.28	Centralafd.	21. 7.28
33387	— Jens	Broager	5. 7.05	Aabenraa	15. 2.27	Sønderborg	2. 6.28
38975	— Kaj Robert	København	29.10.05	Kbhvn. Afd.	2. 5.24	Kbhvn. Afd. 13	28. 7.28
15028	— Leo Preben ...	—	16.10.05	„ „	3. 5.27	„ „ 2	28. 7.28
39315	Holst, Hans Albert .	—	4. 9.05	„ „	6. 5.24	„ „ 17	28. 7.28
25487	Jensen, Aage Chr.....	—	23. 3.97	„ „ 1	5. 5.17	„ „ 18	16. 6.28
36866	— Arne Kaus.....	Toxværd	22. 5.04	„ „	9.11.23	„ „ 13	14. 7.28
8368	Jørgensen, Louis Georg...	København	28.11.01	„ „ 1	10. 2.20	„ „ 12	21. 7.28
5623	— Svend A. G....	Ballerup	24. 3.06	„ „	5. 2.26	„ „ 11	28. 4.28
34416	Junge, Søren	Randers	28. 1.03	Randers	4.11.22	Randers	18. 2.28
33033	Kjærulf, Niels Chr.....	København	17.11.89	Frederiksværk	1. 9.20	Kbhvn. Afd. 14	21. 7.28
39706	Kofoed, Hjalmar Chr. ..	Aaker Sogn, Bornh.	5. 4.01	Rønne	4. 1.25	Rønne	18. 2.28
9385	Larsen, Ejnar.....	Tibirke	31. 8.05	Hillerød	1.10.27	Hillerød	12. 5.28
29161	— Lauritz Vilhelm	Ebbeskov	1. 3.08	Køge	6. 5.26	Køge	14. 7.28
12347	Lenchler, Sofus Viggo ...	København	13. 6.85	Kbhvn. Afd.	17. 7.28	Kbhvn. Afd. 11	21. 7.28
25649	Malling, Kaj Erik.....	—	15.12.02	„ „	22. 4.22	„ „ 9	21. 7.28
17641	Nielsen, Aage.....	Tudse	22. 5.02	Holbæk	12.11.21	Holbæk	17.12.27
12364	— Godtfred Oluf..	Kidserup	8. 7.07	Roskilde	1. 5.26	Roskilde	14. 7.28
30091	— Knud Martin A.	København	13. 5.99	Kbhvn. Afd. 1	13.12.18	Kbhvn. Afd. 13	19. 5.28
33565	— Niels A. M.....	Saxild	3. 4.02	Aalborg	17. 3.23	Hovedkont.	23
31638	— Niels Chr.....	Ydby	25. 2.03	Herning	7. 2.26	Kbhvn. Afd. 17	28. 7.28
16467	— Svend Børge...	København	1. 2.08	Kbhvn. Afd.	6. 8.27	„ „ 14	14. 7.28
21042	— Theodor Trier.	Sejrø	19. 7.03	Kalundborg	31.10.24	Kalundborg	19. 5.28
10809	Nörring, Anker V.....	Randers	15. 6.02	Randers	2.10.20	Randers	25. 6.27
32137	Olsen, Henry H. P.....	Soderup	14. 2.06	Roskilde	2. 5.25	Roskilde	7. 4.28
23874	— Olav	Tønsberg	27. 8.96	Kbhvn. Afd.	23. 4.28	Kbhvn. Afd. 12	14. 7.28
34432	— Victor E. Bruun	Aarhus	7.10.04	Struer	5.11.23	Aarhus	31.12.27
3640	Petersen, Peter.....	Vang	20. 5.64	Odense	13.10.19	Nyborg	14. 4.28
20014	— Poul Thorskov.	Hellerup	18. 8.07	Kbhvn. Afd.	9.11.27	Kbhvn. Afd. 11	14. 7.28
11302	Porsbøl, Ejnar V. O.....	København	27. 5.85	„ „	10. 5.20	„ „ 18	21. 7.28
27035	Rasmussen, Gunnar.....	Skaade	16. 9.96	Fredericia	4. 9.28	Hovedkont.	
12355	Reuber, Vilh. Frederik..	Freiburg	30. 9.07	Roskilde	16. 7.27	Roskilde	28. 4.28
32962	Sørensen, J. A. S. Broberg	Hoby, Hobro	16.11.01	Hobro	1. 5.20	Hobro	31. 3.28
27324	Schou, Johannes	Sandvig	13.12.05	Rønne	17. 3.28	Rønne	7. 4.28
37962	Schultz, Chr.....	Marstal	4. 6.05	Sønderborg	1. 4.24	Sønderborg	14. 4.28
12385	Steen, Ivar Peter	Nørager	7. 5.07	Roskilde	6.11.26	Roskilde	14. 4.28
26692	Stjernholm, Aage Johs.	Hvilsted	17. 3.04	Skanderborg	10. 1.25	Skanderborg	31. 3.28
29367	Stæhr, Johs. Thomsen	Rudkøbing	18. 6.00	Rudkøbing	1. 2.19	Rudkøbing	7. 5.27
5732	Theisen, Theis Andreas.	Aarhus	4.11.98	Kbhvn. Afd.	23. 2.26	Kbhvn. Afd. 13	26. 5.28
1333	Wanell, Jens Peter.....	København	18. 4.06	„ „	10.10.25	„ „ 13	14. 7.28
16646	Zackrau, Numa Heinrich.	—	30. 4.99	„ „	13. 1.27	„ „ 11	28. 7.28
16895	Zimmer, Evald	Demmenen	4. 8.91	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	„ „ 5	30. 6.28

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Specialarbejderforbundet.						
49151	Balslev, Carl.....	Nykøbing F.	24.11.69	D. Arbm. Forb.	1. 2.24	Rødby Havn	5. 5.28
49104	Petersen, Adelhardt W...	København	22. 4.00	„ „	12.10.18	Nakskov	7. 7.28
48296	— Lars Peter.....	Spjellerup	16.10.93	Landarb. Forb.	1. 2.28	—	1. 9.28

Det er jo netop Brutalitetens Højdepunkt hos Venstre og Konservative. De har

søgt at berøve os den kommunale Valgret!

De har skærpet Skattebestemmelserne og Reglerne for Eftergivelse af Skat, og de har drevet deres Hensynsløshed saa vidt, at de har givet Loven *tilbagevirkende Kraft*, saaledes at den Mand, der i Henhold til den gamle Lov havde Valgretten i Behold, *nu er blevet berøvet den!*

At de Konservative jubler, det er der intet at sige til. Men at det oh saa »demokratiske« Venstre er gaaet med hertil — det kan nok foranledige os til at sige: »Stakkels Ekscellencer!« Hvad andet betyder denne »Genistreg« nemlig, end at de to Partier har *opgivet Haabet* om at se deres Politik sejre paa *ærlig* Manér?

Vil vi lade os overrumple?

Det er Spørgsmaalet, som enhver Arbejder maa besvare. At Svaret fra os alle bliver et afgjort Nej — derom er ingen Tvivl. At alle, der blot kan røre en Finger, vil møde frem til de kommunale Valg og sætte *sit Kryds ved Socialdemokratiet* — ja, det er en given Sag. Men for at man kan være med til det i Marts Maaned, maa man netop i denne Tid *sikre sig Valgretten.*

Skattebetalingen maa være i Orden!

Det kan være vanskeligt nok for adskillige, men den, der ikke frivilligt vil *udlevere sig selv og sin Familie* til Venstres og Højres kommunale Naade — og hvem vil det? — han maa se at faa Skatten betalt!

I Kommuner, hvor Skatten betales *kvartalsvis*, skal alle Kvartaler fra April Kvartal *1927* til Oktober Kvartal *1928* (begge disse Kvartaler medregnet) være betalt inden Valglisternes Berigtigelse.

I Kommuner, hvor Skatten betales *halvaarsvis*, skal man have betalt for Halvaaret April—Oktober *1927* til Halvaaret April—Oktober *1928* (begge disse Halvaar medregnet).

I *København* skal alle Rater fra Juli-Raten 1927 indtil Januar-Raten **1929** (begge Rater medregnet) være betalt.

Valgretten tabt?

De Vælgere, der skylder Skat for noget af de paagældende Kvartaler, Halvaar eller Rater har *tabt Valgretten!*

Det samme gælder de Vælgere, der har faaet *eftergivet* en Del af deres Skat, dersom det eftergivne Beløb udgør *mere end en Trediedel af den samlede paalignede Kommuneskat* for de to Skatteaar 1927—28 og 1928—29.

Se derfor efter, om disse Forhold er i Orden og søg ellers Udveje for at faa det manglende Beløb betalt. Da leverer vi i Marts Maaned vore Modstandere et saadant Valgslag, at vi paany kan sige:

Stakkels Ekscellencer!

En flot Afslutning.

Som den sidste i Rækken af Bogpakker, der af Socialdemokratisk Forbund i Forbindelse med Forlaget »Fremad« har været tilbudt vore Medlemmer til Fortrinspris, foreligger nu Nummer 5, der bringer intet mindre end vort Partis store Jubilæumsskrift:

Det danske Socialdemokratis Historie, 1871—1921,

ca. 700 Sider i stort Format med ca. 700 Illustrationer.

Nogen Anbefaling for dette i dansk Litteratur enestaaende Værk behøves ikke, det er selvsagt, at enhver Fag- og Partifælle gerne vil have dette statelige og højst interessante Værk i Eje, og naar det nu tilbydes vore Medlemmer til halv Pris, kan vi kun anbefale snarest at indsende omstaaende Bestillingsseddel, der vil blive ekspederet i den Rækkefølge, den indkommer.

Har man Værket i Forvejen, bør man alligevel ikke lade det gunstige Tilbud gaa fra sig, men benytte sig af det til for Eksempel Jule- eller Nytaarsgave til Slægt eller Venner, som ikke har det.

Vort Partis stolte Vækst fra en ussel lille Skare forfulgte Mænd til nu, hvor det allerede én Gang, der sikkert ikke vil blive den eneste, har haft Regeringens Tøjler i sin Haand, er som en spændende Roman og giver et stort Stykke dansk Kulturhistorie, som det ofte vil være i høj Grad belærende at fordybe sig i.

Bogladeprisen er uforandret 20 Kr., men Værket leveres vore Medlemmer til Fortrinspris 10 Kr., dog maa Bestillingssedlen indsendes som Legitimation, da denne Fortrinspris udelukkende gælder vore fagorgani-

serede Medlemmer, og det kan forudses, at det til Raadighed stillede Oplag daarligt vil strække til Efterspørgselen.

Bestillingsseddel.

Socialdemokratiets Forlag „FREMAD“,
Frederiksborggade 33, Kbhvn. K.

Undertegnede ønsker som Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark 1 Bogpakke Nr. 5 (Bogladepris 20 Kr.) **til Fortrinspris 10 Kr.**

Beløbet følger hermed — ønskes opkrævet.

Navn .....

Adresse .....

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkomne Bøger.

Medlemsbog Nr. 47101 for Ole Peter Christensen i København er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 19.

Medlemsbog Nr. 47603 for Georg Jensen i Nakskov er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 24.

Ovennævnte Bøger gøres herved ugyldige.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 9979	Lindgren, Axel Holger	(Kbhvn. Afd.)
- 26384	Nielsen, Anton Viggo Anders	(— -)
- 5251	Rahm, Anders	(— -)
- 24379	Sørensen, Valdemar	(Fredericia -)
- 30566	Henriksen, Helmuth Adner	(Nakskov -)
- 26668	Larsen, Alfred Bernhardt	(— -)
- 17752	Flink, Einar Albert	(Odense -)
- 12161	Christensen, Leo	(Skanderborg -)
- 38258	Haugaard, Thomas Hansen	(Slagelse -)

Medlem Nr. 18127, Ehlert Harald Christensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 6131	Laursen,	Ejner S. J.
- 38547	Rasmussen,	Kaj Aage E.
- 12657	Sørensen,	Hans Petri
- 21285	Schøller,	Jørgen

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 23554	Hansen,	Harry	27. 3.20
- 13040	Ishøj,	A. H.	27.10.06
- 8105	Lassen,	Aage Frederik	17.10.08
- 26076	Nielsen,	Ludolph Joachim	11. 5.18
- 11480	Schneider,	Carl Ludvig	9. 7.04

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 40000	Andersen,	Agdur Maur	11. 2.28
- 29520	Andreasen,	Svend Aage R. J.	29. 7.22
- 1083	Bilboe,	Axel Chr. R. C.	3. 3.28
- 36961	Borgstrøm,	Aksel	30. 6.28
- 35587	Christiansen,	Laurits	5. 2.27
- 27367	Christoffersen,	Johs. Geert	9. 4.27
- 39350	Ernst,	Vilhelm Frederik	7. 5.27
- 7208	Green,	Christian Frederik	24. 9.27
- 2658	Hansen,	Martin Bomholt	11. 2.28
- 17890	—	Willy J. Brenøe	8. 5.26
- 16685	Henriksen,	Hans Alfr. B.	20. 3.26
- 4515	Jensen,	Ditlev	30. 4.27
- 28194	—	Hans M. Juul	4. 6.21
- 15512	—	Olfert Peter	31. 3.28
- 12663	Ingvorsen,	Peter Chr.	14. 2.25
- 39104	Jacobsen,	Anker Vilhelm	14. 5.27
- 6131	Laursen,	Ejner S. J.	26. 5.28
- 19929	Lorentzen,	Aage	7. 6.24
- 8447	Martinsen,	Chr. Otto	25. 9.20
- 35178	Mortensen,	Jens Laurids	2. 2.24
- 28866	Møller,	Holger Aa. Holland	19. 6.26
- 8771	Nielsen,	Albert Georg	21. 1.28
- 29826	—	Dally Weinreich	24.12.27
- 35674	—	Gunnar	30. 7.27
- 21233	—	Hans P.	3. 3.23
- 32101	—	Jens K. Nordahl	28. 8.26
- 10386	—	Kaj Harry	17.12.27
- 3540	Normann,	Jakob Nielsen	19. 7.24
- 17231	Olesen,	Søren	27. 2.26
- 1296	Opstrup,	Max August	2. 4.27
- 3886	Petersen,	Anders Hede	4. 6.27
- 17709	—	Arnold Johs.	5.11.27
- 36324	—	Ernst Edvin A.	8. 5.26
- 14876	—	Kaj Orla	7. 1.28
- 15870	—	Peter	8.10.27
- 35792	—	Svend Tage	5. 3.27
- 20224	Poulsen,	Viggo Hans E.	2. 6.28
- 16537	Rasmussen,	Aage Alfred S.	29. 1.27
- 15083	—	Erhardt M. R.	30. 6.28
- 38547	—	Kaj Aage E.	25. 2.27
- 12657	Sørensen,	Hans Petri	30. 6.28
- 21285	Schøller,	Jørgen	9. 6.28
- 13128	Seider,	Frederik Christian	16. 4.27
- 11075	Simonsen,	Carl Hans Peter	11. 3.22
- 23296	Specht,	Holger J. Faber	30. 6.28

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 10.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Krøtzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 2 DECEMBER 1928 15. Aarg.

Bjergtinderne gløder.

„1927 blev Aaret, i hvilket Bjergtinderne begyndte at gløde, medens Krisens Skygge endnu laa tæt over Dalene." Saaledes indledes den af Industriforeningen i København udgivne danske Industriberetning for Aaret 1927 og maa altsaa opfattes som den danske Industris Bedømmelse af sin Stilling ved Udgangen af nævnte Aar, der „for den historiske Oversigt vil blive staaende som et udpræget Kriseaar, men for den Industri, der gennemlevede det, blev det Aaret, hvor den økonomiske Morgendæmring tegnede sig paa Himlen." Et saa poetisk formet Syn paa Produktionsforholdene i Danmark fra Repræsentanterne for den Industri, der saa vist ikke i de senere Aar har været præget af Lyssyn eller Optimisme, maa uvilkaarlig ogsaa hos Arbejderne stemme Sindet lysere og styrke Haabet om, at vi har passeret det økonomiske Vinter-Solhverv. Vi har længe nok hørt om de uoverstigelige Vanskeligheder, som dansk Industri var kommet i, specielt paa Grund af Fagorganisationernes Opretholdelse af „de høje Lønninger", og danske Industriledere har i udstrakt Grad bidraget til, at der ogsaa hos Offentligheden udviklede sig et pessimistisk Synspunkt med Hensyn til Muligheden for vor Industris Trivsel. Det er da glædeligt, at Industrien nu i højstemte Vendinger giver Udtryk for sin Optimisme, og det Aar, der nu lakker mod sin Afslutning, viser, at denne Optimisme har været berettiget, idet Beskæftigelsesforholdene ganske vist langsomt, men dog forholdsvis jævnt, har forbedret sig, hvilket ikke mindst afspejler sig i de officielle Tal paa Arbejdsløsheden.

Solen er altsaa ikke kommet saa højt paa Himlen endnu, at den kan skinne ned i Dalene til en Arbejderbefolkning, som gennem en Aarrække har maattet døje ondt paa Grund af den hærgende Arbejdsløshed, og for hvem Lidelserne bliver stadig større, jo længere Adgangen til Beskæftigelse er spærret, men den „Alpeglød", som Industriberetningen altsaa allerede ved Udgangen af 1927 kunde øjne, er dog blevet saa meget mere synlig, at ogsaa den arbejdende Befolkning maa blive opmærksom paa den. Paa et Tidspunkt i Fjor, der svarer til det, hvor disse Linier skrives, var Antallet af indregistrerede Arbejdsløse i Danmark 66,391, medens det nu er 50,875. Ganske vist giver disse Tal ikke længere Udtryk for det virkelige Forhold, efter at Regeringen som sin Støtte til „Erhvervslivets Ophjælpning" paa en Tid, hvor der paa Grund af den økonomiske Krises Langvarighed netop var Anledning til at gaa den modsatte Vej, har frataget Tusinder af Arbejdsløse deres Understøttelse, hvorfor mange af disse gled ud af Arbejdsløshedskasserne og i hvert Fald ikke lader sig kontrollere, men der er dog ingen Tvivl om, at selv om de officielle Arbejdsløshedstal nu hvilede paa det samme Grundlag som tidligere, vilde det ikke angive en Ledighed af saa stort Omfang, som Tilfældet har været i foregaaende Aar. For Centralorganisationens Vedkommende er de Tal, der svarer til førnævnte, 7395 og 6016, og da man sikkert her i større Udstrækning end i adskillige andre Fag, og bl. a. paa Grund af vor Krisefonds Oprettelse, kan regne med praktisk talt at kontrollere alle

Ledige indenfor Fagene, viser det sig, at der er en ikke ubetydelig Bedring, som vi har Haab om vil fortsættes. Dette Haab grunder vi, foruden paa Industriberetningens noget lysere Syn paa Erhvervssituationen, tillige paa forskellige andre Forhold. I gamle Dage hed det, at „naar Bonden har Penge, har vi allesammen Penge". Denne gamle Sentens har vel næppe samme Betydning nu som tidligere, men utvivlsomt er det dog, at den gode Høst, som det danske Landbrug, trods en med Hensyn til Vejrliget daarlig Sommer, har haft, spiller en meget stor Rolle i vort økonomiske Liv, en Rolle, som ikke bliver mindre paa Baggrund af, at der efter det landøkonomiske Bedriftsbureaus Udregninger i Regnskabsaaret 1927—28 har været et større Nettoudbytte af Landbrugskapitalen end i 1926—27. Dertil kommer, at den industrielle Optimisme har givet sig positive Udslag, bl. a. i A/S Burmeister & Wains Aktieudvidelse fra 23 til 30 Mill. Kr., medens der er givet Selskabets Ledelse Bemyndigelse til yderligere at udvide med 5 Mill. Kr. Denne efter danske Forhold store Kapitaludvidelse maa ses som et Udslag af den Tiltro til Fremtiden, der er til Stede hos Ledelsen for denne vor største industrielle Virksomhed.

For Selskabets Arbejdere maa det haabes, at Kapitaludvidelsen staar i Forhold til Selskabets Fremtidsmuligheder, thi hvis en skønne Dag Burmeister & Wains Produktion og dermed Selskabets Evne til at skaffe den nødvendige Forrentning af Aktiekapitalen ikke længere er tilstrækkelig, saa bliver der næppe Tale om fra Ledelsens Side, at Aktiekapitalen er blevet for stor, men snarere det sædvanlige, at det er de høje Lønninger, der er i Vejen for en udbyttegivende Drift.

Et andet Foretagende, der arbejder med Verdensmarkedet for Øje, nemlig det verdenskendte Firma F. L. Smidth & Co., har foretaget en Kapitaludvidelse derigennem, at det har indbudt til Tegning af 3 Mill. Kroner Aktier, hvortil kommer, at en Række af vore industrielle Foretagender synes dels at have erhvervet sig og dels fæstnet sin i Forvejen opnaaede Position paa Verdensmarkedet. Dette gælder saaledes f. Eks. Thomas B. Thrige i Odense samt en Række af vore mindre Specialfabrikker indenfor Metalbranchen.

Endvidere synes vor Skibsbygningsindustri i Almindelighed endnu at kunne skaffe de nødvendige Ordrer ind til fuld Beskæftigelse af Værfterne, og denne Industri har jo ikke alene Betydning derved, at den direkte beskæftiger et relativt stort Antal Arbejdere, men ogsaa derigennem, at den indirekte giver Arbejde til en Del andre Virksomheder ved Udførelse af elektriske Installationer, Inventar og lignende. Dertil kommer de Muligheder, der vil ligge i en Rekonstruktion af den danske Metalindustri, f. Eks. med Hensyn til Udførelse af Landbrugsmaskiner og Redskaber, paa hvilke Omraader Produktionen i mange Tilfælde er anlagt efter de mere haandværksmæssige og smaaindustrielle Linier, men hvor et Samarbejde mellem Kapital og Teknik sikkert vil kunne skabe endog store Beskæftigelsesmuligheder i et Land, der stadig betegnes som det førende paa Landbrugets Omraade.

Ogsaa Privatbankens Rekonstruktion, som har givet Anledning til, at Smaa-Aktionærerne har følt deres Interesser tilsidesatte af Storkapitalen, maa, bortset fra Aarsagen til de Vanskeligheder, der medførte Rekonstruktionen, og den Maade, som den er gennemført paa, opfattes som Udtryk for et optimistisk Syn med Hensyn til vore Erhvervsmuligheder. Vor Skibsfart, som ogsaa over sin Indflydelse paa Industriens Forhold herhjemme, synes ligeledes efterhaanden at arbejde sig ud af de Vanskeligheder, som Krigstidens vilde Spekulation og rovgridske Aktionærer paa mange Omraader skabte for den. Det østasiatiske Kompagni staar stadig i Blomstring, og vort store Rhederi, Det forenede Dampskibsselskab, synes nu under en haandfast og klog Ledelse atter at være konsolideret, hvilket gav sig Udtryk i Selskabets sidste Regnskabsopgørelse.

Naar dertil kommer, at de tyske Arbejdere gennem de vældige Kampe, som for Tiden føres, efterhaanden faar højnet deres Løn- og Arbejdsvilkaar og dermed bortelimineret en Forskel paa danske og tyske Arbejdsforhold, som der ofte i overdreven Grad af vore Arbejdsgivere har været henvist til, samtidig med, at den svenske Fagbevægelse i stigende Grad konsoliderer sig gennem en stedse mere dybtgaaende Organisering og Centralisation, saa tror vi at kunne tilslutte os Industriberetningens lysere Syn paa det industrielle Erhvervsliv herhjemme.

Aarets største Højtid staar nu for Døren med al den Stemning, som griber Sindene, uanset religiøs Opfattelse. Den giver sig allerede Udslag i, at man paa sædvanlig Maade i Kredse, der ellers ikke ofrer Arbejderklassens Ve og Vel en Tanke, er præget af Velgørenhedsforanstaltninger, medens Modstanderpressen atter igen for en kort Stund har faaet Øjnene aabnet for de Arbejdsløses Lidelser. Vi har Erfaring for, at disse Stemninger, naar Julehøjtiden er forbi, er bortvejrede som Dug for Solen. Vi har altid set paa dem som Udslag af en Arbejderklassen til daglig fjendtlig Overklasses Forsøg paa at døve sin daarlige

Samvittighed. Vi har altid uden Hensyn til øjeblikkelig opstaaende velvillige Følelser fra den Kant maattet regne med vor egen Styrke i Kraft af Sammenhold og Kammeratskabsfølelse, som jo ikke mindst har givet sig Udslag i den lange Række Aar, hvor store Dele af Arbejderne maatte gaa paa Gaden paa Grund af manglende Beskæftigelse, og hvis triste Tilværelse blev gjort yderligere slet gennem Regeringens og de politiske Modstanderpartiers negative Stilling til Industriens Vanskeligheder og deres til Gengæld saa meget mere positive Indsats med Hensyn til at forsømme Pligten overfor de Arbejdsløse.

Naar vi da denne Gang med større Glæde end ellers ser Julen i Møde, er det fordi, at der nu staar større Realiteter end øjeblikkelige, forlorne Sympatitilkendegivelser for Arbejderklassen bagved, nemlig det Budskab, at der nu er Udsigt til en Forbedring af Arbejderklassens bedste Livsbasis: Forøget Beskæftigelse. Lad det saa end gaa langsomt fremad; den langsomme Vækst er ofte den, der holder bedst. Naar blot Linien stadig viser opad, vil de glødende Tinder, som Industriens Fællesorgan ved Udgangen af 1927 kunde øjne, blive til Solskin for den arbejdende Befolkning, og i Haabet herom ønsker vi vore Læsere en

Glædelig Jul!

„Nye" faglige Retningslinier.

Den hastige Udvikling, der præger Nutidens tekniske og økonomiske Omraader, spores ogsaa i Sproget, der nydannes og forøges med Ord, som ved deres Opkomst er ganske fremmede for den store Masse, men som i Løbet af forbavsende kort Tid fæstner sig i Bevidstheden og anvendes, som om de havde mangeaarig Hævd. Hvorlænge er det mon siden, at Ordet Rationalisering trængte igennem? Kun nogle ganske faa Aar, og nu har allerede et nyt fæstnet sig til Trods for, at det næppe er et Aar gammelt, nemlig »Mondismen«. Egentlig betegner det førstnævnte Ord jo kun rationel Drift, men det er ligesom, at dette Begreb, der dog har været kendt lige saa længe, som der har været Industri, er trukket kraftigere op gennem Ordet Rationalisering, og dermed giver Udtryk for den til det alleryderste gennemførte rationelle Drift, teknisk og økonomisk, der er Nutidens Særkende, og i højere Grad vil blive Fremtidens.

Paa samme Maade er »Mondismen« — afledt af Navnet paa Ophavsmanden til de nye Ideer vedrørende Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver i England — blevet en Slags Fællesbetegnelse for Bestræbelser, der gaar i Retning af at formindske de sociale Krige, men ligesom Rationaliseringen kun er et mere koncentreret Udtryk for den stadig stigende rationelle Driftsform, saaledes er Mondismen et Udtryk for de mere omfattende og paa større Omraader sigtende Bestræbelser for at skabe bedre Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Det er lige saa fejlagtigt at betegne Arbejdernes Tilslutning til disse Bestræbelser som en ny Retning indenfor Fagbevægelsen, som det er at ville betegne Rationaliseringen som et nyt og hidtil ukendt Begreb i den industrielle Virksomhed. Det er vor Opfattelse, at det altid har været Fagbevægelsens Opgave gennem Forhandling at faa ryddet opstaaende Stridsspørgsmaal med Arbejdsgiverne af Vejen og dens Bestræbelse at opnaa en Ligestilling med Arbejdsgiverne i Spørgsmaalet om de Vilkaar, under hvilke Arbejdet skulde udføres. Det er ikke manglende Forstaaelse hos Fagorganisationerne af de herhenhørende Problemer, der er Aarsag til Arbejdskampene, men det er den haardnakkede Modstand, der altid fra Arbejdsgivernes Side er ydet imod at gøre Indrømmelser, som har givet sig Udslag i den sociale Ufred, men ligesom Krig mellem Landene afføder en vis Reaktion, der ytrer sig som en stærk Uvilje imod Krigen og afsætter sig i Bestræbelser for at undgaa den, saaledes er det interessant at iagttage, at de store sociale Krige, de omfattende Arbejdskampe, altid følges af Reflektioner over, hvad der nu kan gøres for fremtidig at undgaa saadanne eller i hvert Fald at formindske deres Antal og Omfang. Den engelske Industrileder Sir Mond, nu Lord Melchetts Bestræbelser for at tilvejebringe en større social Fred, er sikkert et Udslag af en vis idealistisk Stræben, der har faaet sin særlige Baggrund i den store engelske Minearbejderkonflikt i 1926. Paa samme Maade maa sikkert den svenske Socialminister Lübecks Bestræbelser ses paa Baggrund af den omfattende Grovarbejderkonflikt i Sverige i Aar.

I Danmark er det de omfattende Arbejdskampe i 1921, 1922 og særlig i 1925, der har bevirket, at Spørgsmaalet om »social Fred« er sat paa Dagsordenen i den offentlige Diskussion, men samtidig er der, ikke mindst fra Landbo-Side og gennem den siddende Regering, fremsat en meget stærk Kritik af de faglige Organisationers Virksomhed, en Kritik, der er øvet overfor saavel Arbejdsgivernes som overfor Arbejdernes Organisationer, og medens man fra den svenske Regerings Side har sat ind for at tilvejebringe en Tilnærmelse mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, er den danske Regerings Overvejelser resulteret i det berygtede Forslag til Lov om Arbejds- og Erhvervsfrihed. Medens man altsaa i Sverige forsøger at udbygge Fagorganisationernes Indflydelse, gaar man fra de danske politiske Magthaveres Side den modsatte Vej, vel egentlig af Frygt for den Udviklingslinie, som tegner sig for den danske Fagbevægelse. Her er Forholdet jo nemlig dette, at med Hensyn til organisationsmæssig Ligestilling, til almindelig Anerkendelse af Fagorganisationerne og til organisationsmæssigt Samarbejde mellem disse og Arbejdsgivernes Organisationer har Danmark hidtil været betydelig længere fremme end de fleste andre Lande. Aarsagen hertil maa sikkert søges i, at vi i Danmark paa et tidligt Tidspunkt, nemlig allerede i 1899, fik det store faglige Opgør, paa Baggrund af hvilket Arbejds-

forholdene legaliseredes gennem Septemberforiget, der fik sin Udformning ved Den permanente og senere Den faste Voldgiftsrets Kendelser, og paa Baggrund af hvilket de kollektive Overenskomster og Fagenes Voldgiftsregler opstod.

Hertil kommer, at de danske Fagorganisationer gennem den dybtgaaende Organisering har besiddet en Styrke, som Udlandets ofte endog meget mangelfulde faglige Organisering har savnet, og endelig kan det vel heller ikke lades ude af Betragtning, at Modsætningsforholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere ikke i Danmark har været saa stort som i andre Lande, hvor Industrien, baseret paa Landenes naturlige Hjælpemidler og uden det haandværksmæssige Præg, som i høj Grad karakteriserer den danske, har været de svage Fagorganisationer langt overlegen.

Ser vi paa de Opgaver, som de engelske Fagforeningers Generalraad sammen med de engelske Arbejdsgivere under Ledelse af Sir Mond har stillet til Løsning, vil man se, at det i ikke ringe Grad drejer sig om saadanne, som den danske Fagbevægelse har sat sig, i visse Tilfælde i Forbindelse med den politiske, og som i ikke ringe Udstrækning er løst. For blot at tage det første Emne, som man i England er enig om i det fremtidige Samarbejde skal optages til Drøftelse, nemlig Fagforeningernes Anerkendelse, saa er dette som ovenfor anført forlængst sket. Naar alligevel de engelske og svenske sociale Fredsbestræbelser har vakt saa megen Opmærksomhed ogsaa hos os, skyldes det sikkert, at de paagældende Landes Meddelelsesmidler har sat disse Bestræbelser i Relief paa Baggrund af de større Modsætninger mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, der præger disse Landes Arbejdsforhold, og medens man nu saa stærkt fæstner sin Opmærksomhed ved Bestræbelserne for at nærme de modstaaende Organisationer til hinanden, saa synes man at glemme, hvor Ondets Rod findes, nemlig i Arbejdsgivernes enevældige Herredømme paa Arbejdspladsen.

Det er i saa Henseende ejendommeligt, at i Amerika er Tendensen til at give Arbejderne Indflydelse indenfor Virksomhederne større end til at affinde sig med de faglige Organisationer, men dette har sikkert sin Forklaring deri, at Fagbevægelsen i Amerika er meget svag, og derfor har vanskeligt ved at hævde sig, samtidig med, at de amerikanske Arbejdsgivere ser deres Fordel i ved Oprettelse af en vis Arbejderrepræsentation indenfor Virksomhederne at bibringe Arbejderne Illusion om Medbestemmelsesret.

I Tyskland er Organisationerne for saa vidt i Orden, som de gennem deres Medlemsantal øver en meget stærk Indflydelse paa Arbejdsforholdene, men medens det ved Lovgivningsmagtens Hjælp har været muligt her at gennemføre et meget udviklet Samarbejde paa Værkstederne, har det haft sine Vanskeligheder rent organisationsmæssigt at faa Arbejdsgiverne i Tale, men muligt er det, at paa samme Maade, som den store engelske Minekonflikt skabte Baggrund for sociale Fredsbestræbelser, vil man ogsaa i Tyskland, naar de vældige Kampe, der nu føres, er tilende, tage Spørgsmaalet om social Fred op til Drøftelse.

I Sverige vil man afgjort efterhaanden komme ind paa begge Dele, baade Samarbejde mellem Organisationerne og den rent værkstedsmæssige Indflydelse. Den svenske Fagbevægelse er i en saadan Vækst, og dens Koncentration saa stærk, at det i det lange Løb vil være umuligt for de svenske Arbejdsgivere at hindre den faglige Udvikling.

I Danmark er Forholdet dette, at de danske Fagorganisationer er fuldt anerkendte, ikke alene af Arbejdsgiverne, men af Stat og Kommuner. Deres Basis er Septemberforliget, og deres daglige organisationsmæssige Samarbejde med Arbejdsgiverne er fastlagt gennem Overenskomster og Voldgiftsregler; Samfundet har gennem Forligsmandsinstitutionen ydet sin Medvirkning ved Interessestridigheders Bilæggelse, uden at denne er retslig forbindende for Parterne. Den paritetiske Sammensætning af Arbejdere og Arbejdsgivere i Udvalg og Kommissioner, i Voldgiftsretter og Nævn, er i Danmark mere udviklet end noget andet Sted, og i saa Henseende er vi forud for de fleste andre Lande i Verden, men den anden Side af Spørgsmaalet, det værkstedsmæssige Samarbejde, kræver endnu sin Løsning. Septemberforligets Stk. 4, hvori det hedder:

> »Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft anerkendes, eventuelt støttes af Arbejdernes Hovedorganisation«,

er ikke længere tidssvarende, og enten maa ved en Revision af Forliget denne Bestemmelse sammen med andre udgaa eller ændres, eller ogsaa maa Udviklingen presses frem uden om den nævnte Bestemmelse. Tillidsmandssystemets Indførelse ved Martsoverenskomsten af 1900 mellem Smedeforbundet og Jærnindustriens Sammenslutning var et betydeligt Fremskridt og har gennem Aarene dannet Fundamentet for Jærnindustriens faglige Organisationer i Danmark. Gennem dette er Værkstedernes Arbejdere opdragne til Forstaaelse af Fagorganisationernes Opgaver og til Forhandling med Arbejdsgiverne om de paa Værkstederne opstaaende faglige Spørgsmaal. Danske Fagorganisationer har her en Fordel, som ikke noget Land har haft tilsvarende, et Fundament, paa hvilket den videre Udvikling kan bygges op, en Udvikling, som man bl. a. indenfor Jærnindustrien gennem de i de senere Aar indgaaede Overenskomster har søgt at fremme, men alle Bestræbelser i Ind- og Udland, være sig i Retning af at skabe Organisationerne større Indflydelse eller at udvikle det værkstedsmæssige Samarbejde det mest mulige, maa ikke forventes at føre til varig social Fred; saalænge Privatkapitalen ejer Produktionsmidlerne, vil der være et Modsætningsforhold mellem Arbejder og Arbejdsgiver, der kun kan neutraliseres gennem stærke og økonomisk funderede faglige Organisationer. De Forhandlinger, der føres i England og Sverige, er jo kun komne i Stand, fordi Samfundet og Arbejdsgiverne har mærket Styrken af de faglige Organisationer under de sociale Kampe, og Tyskland er for Tiden et typisk Billede paa Fagbevægelsens Slagkraft. Staar der ikke bag ved Arbejdernes Forhandlere stærke Organisationer, opnaas der intet; Arbejdsgiverne bøjer sig kun for Magten,

og naar denne ikke i tilstrækkelig Grad danner Baggrund for Forhandlingerne, vil disse ikke give noget Resultat. Klassekampen er ikke etableret af Arbejderne, den er paaført denne af deres Modstandere, og hvor ejendommeligt det end lyder, skabes under Privatkapitalens Besiddelse af Produktionsmidlerne den bedste sociale Fred kun ved Hjælp af de mest kampdygtige Fagorganisationer.

Der er derfor intet nyt i de engelske og de svenske Fredsbestræbelser, de er i Virkeligheden kun et Udtryk for den vældige Magtstilling, som Fagorganisationerne har opnaaet, en Magtstilling, som Arbejderne skal gøre sig klart, men som de ikke skal misbruge. Var denne Styrke ikke til Stede i Fagbevægelsen, sad næppe Sir Mond og Ben Turner og talte fredeligt sammen, saa lidt som den svenske Socialminister havde fundet sig foranlediget til at tage Spørgsmaalet om »social Fred« op. Det er derfor ikke en ny Retning, der tegner sig indenfor Fagbevægelsen, men kun en Fortsættelse af den Linie, som den hidtil har fulgt. Forholdet har altid været dette, at hvor Arbejdsgiverne erklærer sig villige til at forhandle med Arbejderne, var disse til at tale med, og derfor er »Mondismen« kun et Tegn paa, at Arbejdsgiverne i stigende Grad maa anerkende Fagorganisationernes Styrke og dermed et Løfte til Arbejderne om, at ved fortsat Sammenhold, ved fortsat Styrkelse af de faglige Organisationer vil det være muligt at føre Udviklingen frem til Gavn for Underklassen, og her i Danmark i Særdeleshed markeret ved en stedse stigende Indflydelse indenfor Virksomhederne henimod den fulde Ligestilling med Arbejdsgiverne paa Arbejdspladsen.

De store tyske Metalarbejderkonflikter.

I Fagbladet for Oktober Maaned omtalte vi den store tyske Værftskonflikt, der udbrød den 1. Oktober, og blev angivet at omfatte 50,000 Værftsarbejdere. Senere er Tallet ansat til at være 60,000. Straks ved Konfliktens Udbrud regnede man med, at den vilde blive langvarig, hvad ogsaa har vist sig at være Tilfældet, idet den verserer endnu. Vi gjorde samtidig opmærksom paa, at den maatte ses som et Led i den vældige faglige Kamp, som den tyske Arbejderklasse, specielt de tyske Metalarbejdere, har iværksat for at forbedre deres Løn og Arbejdsbetingelser. Vi oplyste ogsaa, at Tysk Metalarbejderforbunds Formand paa Internationalt Metalarbejderforbunds Centralkomitémøde i London i Maj i Aar havde meddelt, at Forbundet i det forudgaaende Aar havde haft ca. 600,000 Medlemmer i Konflikt.

Disse vældige Arbejdskampe fik deres Fortsættelse i en Kamp, der udbrød den 1. November mellem Metalarbejderne i Westphalen og Arbejdsgiverne indenfor Sværjærnsindustrien, omfattende mellem 200,000 og 250,000 Arbejdere, og er vel en af de største Arbejdskampe, som den sidste Menneskealder har oplevet. Ogsaa her drejede Kampen sig om en Forbedring af Lønvilkaarene, og i Henhold til de tyske Voldgiftsregler, for hvilke der blev gjort udførligt Rede i Fagbladet for November Maaned, afsagde Voldgiftsretten en Kendelse, i Henhold til hvilken Arbejderne fik en Forhøjelse af Timelønnen paa mellem 2 og 5 Pf. Arbejderne tiltraadte Kendelsen, skønt den ikke gav dem, hvad de havde krævet, medens Arbejdsgiverne forkastede den, men efter langvarige Forhandlinger i Rigsarbejdsministeriet, erklærede den socialdemokratiske Arbejdsminister Wissel Kendelsen for bindende. Man havde herefter ventet, at Arbejdsgiverne havde tiltraadt Voldgiftskendelsen, men dette skete ikke, idet Arbejdsgiverne paastod, at den var ugyldig, og at det var uretmæssigt, at den var blevet erklæret for bindende. I Virkeligheden antog Arbejdsgivernes Stilling derved Karakteren af et Forsøg paa at løbe det tyske Voldgiftsretsvæsen over Ende, hvorved Kampen fik et betydeligt videre Perspektiv. Imidlertid indbragte Arbejdsgiverne Spørgsmaalet om Voldgiftsdommens Gyldighed for Arbejdsretten i Duisburg, som kom til det Resultat, at Erklæringen om, at Voldgiftskendelsen var bindende, var ugyldig, og Arbejdsretten havde dermed tilsluttet sig Arbejdsgivernes Standpunkt. Kendelsen lød saaledes:

> »Det fastslaas, at der ikke bestaar en Tarifoverenskomst paa Grundlag af den under 26. Oktober afsagte Voldgiftskendelse.«

Det maa her erindres, at det var paa Grundlag af Arbejdsrettens Afgørelse, at Arbejdsgiverne den 1. November iværksatte den omfattende Lockout.

Arbejdsrettens Kendelse blev derpaa appelleret til Landsarbejdsretten, der den 24. November afsagde en Kendelse, gaaende ud paa, at Arbejdsrettens Afgørelse om, at Voldgiftskendelsen i den westphalske Metalarbejdskonflikt var ugyldig, var ophævet, og Voldgiftsdommen kendtes for gyldig. Imidlertid havde hele Konflikten faaet et storpolitisk Præg, og en Overgang truede den med Regeringskrise, idet Socialdemokratiet og Centrumspartiet paa et givet Tidspunkt stillede Forslag om, at de udelukkede Metalarbejdere i Westphalen skulde have udbetalt Arbejdsløshedsunderstøttelse paa Statens Regning. Dette Forslag mødte imidlertid Modstand hos Folkepartiets Repræsentant i Regeringen, Økonomiminister Curtius, der truede med at gaa, hvis Forslaget blev vedtaget. Hans Standpunkt var, at Understøttelse skulde tildeles de uorganiserede, der blev angivet at andrage ca. 100,000 af de udelukkede, hvorimod de organiserede Arbejdere kun skulde have Forskellen mellem deres ordinære Understøttelse og den af Regeringen bevilgede. I et Kabinetsmøde Lørdag den 17. November enedes man imidlertid om et Kompromis, hvorefter det tyske Rige stillede 20 Mill. Guldmark til Disposition for de Kommuner i Westphalen, hvis Arbejdere var ramt af Lockouten, og dette Forslag kom samme Dag til Behandling i Rigsdagen, hvor det efter en kort Diskussion blev vedtaget med overvældende Flertal, idet kun Kommunister og de mest reaktionære Nationalister stemte imod.

Den 26. November forsøgte Overpræsident Bergmann i Duisburg at mægle mellem Parterne, men uden at det førte til noget Resultat, hvorefter Rigskansler Hermann Müller den 29. November i et Ministermøde foreslog, at Rigsregeringen greb ind i Konflikten, der efterhaanden kunde blive skæbnesvanger for hele det økonomiske Liv i Tyskland. Resultatet blev, at Ministeriet enedes om at indkalde Repræsentanter for Arbejdsgiverne og de lockoutede Metalarbejdere til et Forhandlingsmøde i Berlin under Forsæde af Rigskansleren og under Medvirkning af Økonomiministeren og Arbejdsministeren. Regeringens Forslag gik ud paa at udnævne en ny Voldgiftsdommer, og til dette Hverv udpegede man den socialdemokratiske Indenrigsminister Severing. Efter flere Timers Forhandling mellem Regeringens og Arbejdsgivernes Repræsentanter indgik disse paa Regeringens Forslag, altsaa at underkaste sig en ny Kendelse, afsagt af Indenrigsministeren. I en derefter følgende Forhandling med Arbejdernes Repræsentanter gik de kristelige og saakaldte demokratiske Fagforeninger ind paa Forslaget, medens Repræsentanter for de socialdemokratiske Fagforeninger forbeholdt sig først at tale med Tillidsmændene i Westphalen. Disse Forhandlinger fandt Sted den 2. December, men der viste sig en meget stærk Opposition imod at gaa ind paa Regeringens Forslag, der dog efter et daglangt Møde tiltraadtes med 27 Stemmer imod 14. I Tilslutning hertil vedtog Metalarbejdernes Repræsentanter en Resolution, hvori det hedder, at man udelukkende i Tillid til den af Regeringen udnævnte Mæglingsmand, Indenrigsminister Severing, godkendte Forslaget.

Efter at saaledes begge Parter havde erklæret at ville underkaste sig den Afgørelse, som Indenrigsministeren maatte træffe, er Arbejdet atter blevet genoptaget, idet dog visse tekniske Vanskeligheder var i Vejen for, at Arbejdet straks kunde blive optaget i fuldt Omfang. Man regnede med, at der kun kunde komme 75 pCt. af de konfliktede Arbejdere i Arbejde straks.

Med Hensyn til selve Afgørelsen foreligger der, da disse Linier skrives, ikke noget.

Vort ungarske Broderforbund jubilerer.

Centralforbundet af Smede og Metalarbejdere i Ungarn afholdt den 28., 29. og 30. Oktober sin 12. Generalforsamling i Budapest. Særlig Betydning fik denne Forbundsdag ved, at Ungarsk Metalarbejderforbund fejrede 25 Aarsdagen for sin Bestaaen og samme Dag indviede sit nye Hjem.

Forbundet blev efter haarde Kampe stiftet i Aaret 1903. Siden den Tid er det gentagne Gange af Myndighederne, det vil sige Regeringen, blevet ophævet, og samtidig er ogsaa største Delen af de lokale Grupper blevet opløst. Grunden hertil var den, at Regeringen altid har fundet Socialdemokratiets Fagforeninger for stærke, og derfor med sine Forfølgelser vilde bekæmpe Arbejderklassen. Men disse Beregninger viste sig at være fejlagtige, thi den stadige Forfølgelse styrkede Arbejdernes Beslutsomhed, og saaledes blev Metalarbejderforbundet stærkere Dag for Dag.

Forbundets Historie er en mægtig fortsat Udvikling. Siden dets Oprettelse er Medlemstallet stadig vokset jævnt, undtagen i Revolutionsaarene, i hvilke Medlemstallet blev fordoblet. Lægger man de indbetalte Medlemskontingenter til Grund, var Medlemstallet ved Slutningen af Aaret 1927 18,573; dersom vi medregner de Arbejdsløse og de, som ikke er i Stand til at betale Kontingent, samt de, der har faaet Udsættelse med Betalingen af deres Kontingent, saa beløber Antallet af Medlemmer sig til ca. 25,000.

Bemærkelsesværdige er de store Svingninger, der viser sig i Af- og Tilgang af Medlemmer. Som Følge af den maalbevidste Agitation indmeldte i Aaret 1927 10,276 nye Medlemmer sig i Forbundet, men samtidig udgik 11,134 af forskellige Grunde. Denne Omstændighed har tvunget Forbundet til at udarbejde et Vejledningsprogram, som lader haabe, at disse Svingninger for Fremtiden bliver mindre.

Forbundet har siden sin Oprettelse udbetalt 2,354,925 Pengø, en Pengø = 58 Øre, i Understøttelser, men heri er ikke medregnet Strejkeunderstøttelser og Understøttelser til uretmæssig bortviste Arbejdere, der langt overstiger ovennævnte Beløb. Navnlig de sidste Aar har for Forbundet medført store Belastninger, thi den store Arbejdsløshed og forskellige store Kampe har slugt kæmpemæssige Summer.

Før Krigen blev der i nogle Fabrikker afsluttet Kollektivoverenskomster, men efter Krigens Slutning har den styrkede Kapitalisme vægret sig ved at afslutte nogen saadan.

Regeringens socialpolitiske Virksomhed er saa ringe, at den kan betragtes som ganske betydningsløs. De Arbejdsløse faar ingen Støtte af Staten, og den store Opgave at støtte de Arbejdsløse hviler saaledes helt og holdent paa Forbundet. Denne Omstændighed har haft til Følge, at Arbejdslønningerne under de nuværende slette Forhold bliver stadig ringere. For Tiden tjener den ungarske Arbejder næppe nok 62 pCt. af Førkrigslønnen. Sammenligner man Lønnens Købeevne med Priserne, er Resultatet endnu langt sørgeligere. Arbejdskamre, Voldgiftsret og Bedriftsraad findes overhovedet slet ikke i Ungarn, og saaledes bliver Lønnen ene og alene afhængig af Medlemmernes personlige Kræfter, Indflydelse og Selvbevidsthed. Dette udnytter Arbejdsgiverne da ogsaa til deres Fordel, og er der noget mindre Arbejde paa en Fabrik, saa afskediger man Arbejderne og antager derefter igen de samme, men til nedsat Løn. Saaledes smuldrer de hist og her noget forhøjede Lønninger igen bort.

Ungarns Arbejds- og Velfærdsminister er en Gejstlig, men det betyder ikke, at han, gennemtrængt af hellige Følelser, arbejder for Arbejderklassens Vel. Ministeren

overlader Kampen imellem Kapital og Arbejde til de to Parters egne Kræfter, og derfor ender den naturligvis næsten altid med Arbejdsgivernes Sejr.

Ogsaa med Hensyn til Arbejdernes Forsamlingsfrihed er der endnu langt tilbage. De ungarske Fagforeninger staar under Myndighedernes Kontrol, og deres Møder og Konferencer kontrolleres af Politiet. Under saadanne Omstændigheder er det i Virkeligheden beundringsværdigt, at den ungarske Jærn- og Metalarbejder-Bevægelse overhovedet endnu kan holde sig oppe, og at den tilmed er i Besiddelse af Udviklingsmulighed.

Generalforsamlingen blev afholdt i det nye Hjem. Vi kan trygt paastaa, at der i Europa kun findes faa saadanne Arbejderhjem. De ungarske Metalarbejderes Offervillighed, der har muliggjort Opførelsen af en saa monumental Bygning, er beundringsværdig.

Paa Generalforsamlingen var de udenlandske Broderforbund repræsenteret i meget store Antal, dertil kom, at ogsaa det internationale Metalarbejderforbunds Centralkomité denne Gang holdt sit Møde i Budapest.

Generalforsamlingen begyndte med Jubilæumsfesten, der foruden af de talrige indbudte Gæster ogsaa overværedes af dem, der sammen med Forbundet fejrede deres 25 Aars Jubilæum som Medlem af det. Disse Kammerater var Pionererne for den ungarske Jærnarbejderbevægelse, og i første Række er det deres Arbejde, der har medført, at Forbundet nu var i Stand til at fejre denne store Dag i sit eget moderne Hjem.

Paa Dagsordenen for Generalforsamlingen stod meget vigtige Punkter, af hvilke Arbejderne i første Række berøres af den Beslutning, der vedrører Sværjærnindustrien. I Sværjærnsbedriften arbejdes der nemlig den Dag i Dag, ved Siden af, at man har 8-Timersdagen, 10, 12, ja endog 14 Timer. Generalforsamlingen vedtog en Beslutning, der skal umuliggøre den alt for lange Arbejdstid. Endvidere vedtog Generalforsamlingen, at der ogsaa paa det socialpolitiske Omraade skal tilvejebringes, hvad der tjener til at gøre Tilværelsen lettere.

Generalforsamlingen beskæftigede sig med Spørgsmaalet om Indførelsen af Alderdoms- og Invalideunderstøttelse, hvilket Spørgsmaal er meget aktuelt, da den officielle Invalideunderstøttelse næppe nok sikrer Arbejderne en Almisse. Samtidig vedtog Generalforsamlingen at udvide Understøttelsen af Enker og forældreløse, og for de ugiftes Vedkommende ogsaa til disses Forældre.

En overordentlig vigtig Beslutning tog Generalforsamlingen, idet den i Anledning af Jubilæet vedtog en saakaldt Amnesti for alle de Medlemmer, der som Følge af de daarlige Konjunkturer er i Restance med deres Medlemskontingent. Det blev vedtaget, at disse Medlemmer med Bibeholdelse af deres Rettigheder kan afdrage deres Restancer med 10 à 20 Heller om Ugen.

Under Henvisning til disse Beslutninger kan vore ungarske Kolleger hævde, at deres Kongres har udrettet et godt Arbejde, og at Arbejderne ogsaa i international Henseende vil mærke Virkningen af disse Beslutninger.

Fradrag i Skatteindtægt.

I Lighed med tidligere Aar gives nedenstaaende en Udregning af det Kontingent, der i 1928 er betalt til Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse, og som paa samme Maade som Sygeforsikring, Livsforsikring o. l. kan fradrages i Indtægten ved Udregningen af den skattepligtige Indtægt.

For Forbunds- og Afdelingskontingentets Vedkommende er der nu fastsat den Regel, at der kan fradrages $^3/_4$ af Aarets Kontingent i Skatteindtægten.

I Arbejdsløshedskassekontingent (indbefattet Krisefonden) er der for Aaret 1928 betalt i samlet fuldt Kontingent	Kr. 131,40
I Forbunds- og Afdelingskontingent (Smedeforbundet) er for Aaret 1928 betalt Kr. 70,60, $^3/_4$ heraf = ...	- 52,95
Altsaa samlet Fradrag	Kr. 184,35

Det anførte Forbunds- og Afdelingskontingent er udregnet efter et samlet ugentligt Kontingent af 4 Kr. i de første 40 Uger og 3 Kr. 50 Øre i de sidste 12 Uger af Aaret 1928. Har Kontingentet for nogens Vedkommende været højere eller lavere end anført, maa Differencen (÷ en Fjerdedel) lægges til eller fradrages i de Kr. 184,35.

Pas paa!

Arbejdere, hvis Skat fradrages i Lønnen, risikerer at miste Valgretten.

I Henhold til bestaaende Lov har Skattevæsenet Ret og Pligt til at faa *ikke rettidig betalt Skat* af ugifte Personer indkasseret gennem Arbejdsgiveren. Desuden kan Skattevæsenet ved Lønudpantning opkræve Skatten hos gifte Skatteydere.

Derved er adskillige, særlig ugifte Arbejdere, kommet ind i den Fremgangsmaade at lade deres Skat afdrage paa denne Maade.

Dette rummer imidlertid den store Fare, at de paagældende mister Valgretten til de forestaaende kommunale Valg, idet de er *bagud* med Betalingen af Skatten. Denne indgaar nemlig først til Skattevæsenet, naar det *fulde* Beløb er afdraget, og derved risikerer alle disse Medborgere at *blive slettet af Valglisten som Skatterestanter* ved Valglisternes endelige Berigtigelse.

Derfor bør enhver Arbejder — ugift eller gift — sørge for at faa betalt sin Skat **direkte til Skattevæsenet** inden den fastsatte Frist (i København den 20. i Maaneden). Først da er man sikker paa at *bevare Valgretten.*

Hvilken Skat skal være betalt for at sikre Valgretten?

Vi gør endnu en Gang vore Fagfæller opmærksom paa, at man for at have Valgret til By- og Sogneraads-

valgene og Hjælpekassevalgene i Marts Maaned skal have betalt følgende:

I **København** skal være betalt alle Rater fra Juli-Raten **1927** til og med Januar-Raten 1929, der skal betales senest den 20. Januar 1929.

I Kommuner, hvor Skatten betales **kvartalsvis**, skal de *syv* Kvartaler fra April Kvartal 1927 til og med Oktober Kvartal 1928 være betalt.

I Kommuner, hvor Skatten skal betales **halvaarsvis**, skal følgende tre Halvaar være betalt: April—September 1927, Oktober 1927—Marts 1928 og April—September 1928.

Man har Lov til at faa eftergivet en Tredjedel af den *samlede* paalignede Skat for de to Skatteaar 1927—28 og 1928—29, men har nogen faaet eftergivet *mere end en Tredjedel, er Valgretten tabt* — dersom den Paagældende ikke snarest faar efterbetalt saa meget, at der kun er eftergivet en Tredjedel ialt.

Husk, at Arbejderpartiet *mister 2 Stemmer* for hver gift Arbejder, der slettes som Skatterestant, idet *ogsaa Hustruen* mister Valgretten.

Gør derfor en Kraftanstrengelse for at faa saadanne Eftergivelser og andre Restancer bragt ud af Verden.

Lidt Værkstedsteknik.

Gevindtabellerne.

Fra en enkelt Side er der indløbet en alvorlig Kritik af Gevindtabellerne, der i November-Udgaven af dette Blad blev bekendtgjort som Standardiseringskommissionens Forslag til »Danske Standards«. En Maskinarbejder paa en større dansk Fabrik havde opdaget, at de opgivne Maal paa et Rørgevind, han skulde skære, ikke stemte med Fabrikkens Rørgevindtabel, og det angives, at paagældende Arbejde vilde være spoleret, hvis han havde rettet sig efter Fagbladets Tabel. Ved nærmere Undersøgelse viste der sig at være følgende Uoverensstemmelser til Stede:

$1^5/_8$", $1^3/_4$", $2^1/_2$", $2^3/_4$", 3" og $3^1/_2$" var ca. 1 mm for tykke, $3^3/_4$" var 2 mm og 4" 3 mm for tykke. I de større Dimensioner var Maalene indtil 3 mm tyndere i Fagbladets Tabel.

I Anledning af denne Klage skal det herved meddeles, at den i Bladet offentliggjorte Rørgevindtabel er i nøje Overensstemmelse med det engelske Whitworth-Rørgevind (BSP). Dette Gevind er foruden i England tillige godkendt som Standard i følgende Lande: Tyskland, Sverige, Finland, Holland, Italien, Schweiz og Østrig. Dog er der enkelte Uoverensstemmelser om, hvorvidt Størrelserne $1^1/_8$", $1^3/_8$", $1^5/_8$" og $2^3/_8$" skal medtages.

Naar der ikke destomindre er fremsat den ovennævnte Klage, maa dette skyldes, at paagældende Fabriks Tabeller ikke stemmer med de internationale.

Under Standardiseringsudvalgets Arbejde med paagældende Tabeller, har det ogsaa vist sig, at enkelte Fabrikker her i Landet benyttede sig af Rørgevindtabeller, der netop afveg fra de internationale i de ovennævnte Dimensioner. Man ved ikke, hvorledes denne Fejl har indsneget sig, idet den ikke kan forklares ved nogen tidligere anvendt Praksis fra Udlandet.

Vi skal altsaa herved fastslaa, at Fagbladets offentliggjorte Tabeller giver de rigtige Maal, der utvivlsomt inden længe vil blive godkendt som Standard her i Landet.

Ikke desto mindre takker vi for den indkomne Klage; den vil i hvert Fald gøre den Nytte, at Fagbladets Læsere vil være opmærksomme paa, at der kan være Uoverensstemmelse mellem tidligere Gevindtabeller og de kommende danske Standards. Saalænge disse ikke er endelig godkendte, bør man altsaa ikke lade dem gribe forstyrrende ind i Brugen af endnu bestaaende Fabrikstabeller.

Industrielle Ovne.

Skorstenstabet.

Som det fremgaar af den foregaaende Artikel i Fagbladet for September udgørSkorstenstabet i Almindelighed en meget væsentlig Del af det samlede Varmetab, og det fremkommer ved, at en Del af den tilførte Varmemængde bortledes gennem Skorstenen:

1) dels i Form af endnu varme Forbrændingsprodukter blandet med den ligesaa varme Overskudsluft, og

2) dels i Form af brændbare Gasarter, som det ikke er lykkedes at faa forbrændt i Ovnen.

Det er klart, at første Del af dette Tab staar i direkte Forhold til den Temperatur, hvormed Røgen forlader Ovnen. Det maa dertil bemærkes, at hvor man arbejder med naturligt Skorstenstræk, maa man have en vis Temperatur paa Røgen, for at Trækvirkningen kan fremkomme, og desuden kan man ikke i selve Ovnen nyttiggøre Røgens Varme under en vis Temperatur, som retter sig efter, hvad Ovnen skal præstere.

Denne første Del af Skorstenstabet kan man altsaa aldrig helt bortskaffe, den vil altid være af en meget betydelig Størrelse, selv om man kan gøre meget for at formindske den.

Med Hensyn til anden Del af Tabet, fremkommet ved, at Skorstensrøgen indeholder uforbrændte brændbare Gasarter, kan man derimod i Korthed sige, at dette Tab i Almindelighed baade kan og bør helt undgaas eller i alt Fald begrænses til en meget lille Størrelse, for hvis dette ikke sker, vil det sige, at Ovnen — paa Grund af daarlig Konstruktion eller daarlig Pasning — lader store Dele af det tilførte Brændsel gaa ganske unyttet bort, og der kan i saa Fald aldrig blive Tale om en god Varmeudnyttelse. For at undgaa dette Tab af uforbrændte Gasarter, bliver man dog i Almindelighed nødt til at anvende et vist Overskud af Luft ved Fyringen. Derved kommer Røgen til at indeholde en Del Ilt, som man ikke har kunnet udnytte til Forbrænding, og med denne Iltmængde følger en ca. 4 Gange saa stor Kvælstofmængde, ifølge den atmosfæriske Lufts Sammensætning: ca. 21 pCt. Ilt + ca. 79 pCt. Kvælstof, Argon etc.

Al denne Overskudsluft bliver opvarmet til Flammens Temperatur og optager derved en hel Del af den udviklede Varme, saaledes at Flammens Temperatur bliver lavere, end den vilde være blevet, hvis man kunde have fremskaffet fuldstændig Forbrænding uden Overskud af Luft, og denne Nedsættelse af Flammetemperaturen betyder i de fleste Tilfælde et Tab, dels fordi Flammens Evne til Varmeafgivelse aftager med aftagende Temperatur, og dels fordi man meget ofte netop har Brug for meget høje Temperaturer. Dernæst vil Overskudsluften forøge Røgmængden og derved bortføre en betydelig Varmemængde, idet den forlader Ovnen ved Røgens Temperatur. Ved Hjælp af Overskudsluft kan man altsaa faa anden Del af Skorstenstabet til helt at forsvinde, men til Gengæld maa man finde sig i, at derved første Del af Skorstenstabet bliver noget forøget.

Det maa dog lige nævnes, at der gives Tilfælde, hvor man netop ønsker at arbejde med reducerende Flamme, d. v. s. Flamme med Underskud af Ilt, og man maa i saa Fald finde sig i, at lidt uforbrændt Gas gaar bort med Røgen.

Alle disse Forhold angaaende Røgens Temperatur og dens Indhold af Overskudsluft og uforbrændte Gasarter har meget stor Betydning for Ovnens Økonomi, og der skal derfor nedenfor gives lidt nærmere Oplysning derom.

Røgens Temperatur.

Den Varmemængde, som 1 kg Røg indeholder, er meget nær proportional med Røgens Temperatur, saaledes at f. Eks. 1 kg ved 1000° indeholder meget nær 5 Gange saa meget Varme som ved 200°.

For at faa Røgen til at afgive Varme til et Emne, maa Røgens Temperatur altid være noget højere end dette Emnes Temperatur, og jo større Temperaturforskellen er, des hurtigere kan Varmeafgivelsen foregaa, saaledes at det altsaa er lettest at udnytte Varme, som findes ved høj Temperatur.

Kun hvis man har Betingelser for at udnytte Røgens Varme til Opvarmning af Emner til forholdsvis lav Temperatur, kan man opnaa at udnytte den store Del af Røgens Varme, som findes ved middelhøj og lav Temperatur. Har man udnyttet denne Varme, vil Røgen gaa i Skorstenen ved lav Temperatur, og første Del af Skorstenstabet bliver derfor kun lille.

I Ovne, som arbejder ved forholdsvis lav Temperatur, f. Eks. Galvaniseringsovne, bliver Røgen allerede i selve Ovnrummet afkølet til saa lav Temperatur, at det sjældent kan betale sig at foretage noget yderligere for at udnytte den Varme, som endnu findes i Røgen, idet den forlader Ovnrummet. I saadanne Ovne vil første Del af Skorstenstabet af sig selv holde sig ret lavt, men paa den anden Side vil det ret kolde Ovnrum let bevirke, at Forbrændingen bliver ufuldstændig, saaledes at man er udsat for at lide et stort Skorstenstab paa Grund af uforbrændte Gasarter i Røgen.

I Ovne, som arbejder med høj Temperatur, f. Eks. Smedeovne, maa Røgen forlade selve Ovnrummet ved høj Temperatur, ca. 1200° eller mere, og hvis man lader denne Røg gaa direkte i Skorstenen, vil første Del af Skorstenstabet blive uforholdsmæssig stort (som det fremgaar af foregaaende Artikel), og man vil derfor ved saadanne Ovne i Reglen staa sig ved at drage Omsorg for at udnytte en Del af Røgens Spildevarme, inden man lader den gaa i Skorstenen. Hvor meget dette kan betyde skønnes af et lille Eksempel: Det antages, at Røgen forlader selve Ovnrummet ved 1200°, umiddelbart derefter udnyttes Røgens Varme lige til dens Temperatur bliver 600°, og først derefter lader man den gaa i Skorstenen. Bortset fra Udstraalingstab har man da udnyttet Halvdelen af Røgens Varme, og første Del af Skorstenstabet bliver følgelig reduceret til det halve.

Man har mange Metoder til Udnyttelse af Røgens Spildevarme, f. Eks. Forvarmning af Ovnens egen Forbrændingsluft, Forvarmning af Gods eller Fremstilling af Damp eller varmt Vand, men i Øjeblikket tillader Pladsen ikke at omtale dette nærmere. Kun skal det lige nævnes, at den mest nærliggende Metode er at anvende en Del af Røgens Spildevarme til Forvarmning af Ovnens egen Forbrændingsluft, hvorved man tillige opnaar, at Forbrændingen lettere bliver fuldstændig, saaledes at man lettere undgaar de brandbare Gasarter i Røgen, og man vil derfor paa denne Maade formindske baade første og anden Del af Skorstenstabet. Hvis man i ovenstaaende Eksempel har brugt Halvdelen af Røgens Spildevarme til Forvarmning af Forbrændingsluften, vil man altsaa i Virkeligheden opnaa, at det samlede Skorstenstab bliver formindsket til mindre end Halvdelen.

Røgens Sammensætning.

Ved de almindeligt anvendte Brændselsarter bestaar de brændbare Bestanddele af Kulstof og Brint i forskellige kemiske Sammensætninger, og ved fuldstændig Forbrænding dannes der derfor Kulsyre (CO_2) og Vanddamp (H_2O), og disse Stoffer maa altsaa findes i Røgen. Hvis der er sket ufuldstændig Forbrænding, indeholder Røgen tillige Kulilte (CO), Brint (H) eller Kulbrinter, som alle er brændbare Gasarter.

Dernæst indeholder Røgen store Mængder af Kvælstof (N), som er tilført med Forbrændingsluften, og som ikke tager aktiv Del i Forbrændingen, men kun deltager i Temperatursvingningen, d. v. s. Opvarmning til Flammens Temperatur og derpaa følgende Afkøling sammen med Røgen. Er der til Fyringen anvendt Overskud af Luft, vil Røgen tillige indeholde noget fri Ilt (O), som ikke er blevet udnyttet til Forbrænding.

Ved Maalingen af Røgens procentvise Sammensætning, kan man bedømme, om Fyringen foregaar paa rigtig og økonomisk Maade, og det er i denne Forbindelse navnlig af Betydning at kontrollere det procentvise Indhold af Kulsyre (CO_2) og Kulilte (CO), hvilket ved store Anlæg, dog navnlig ved Kedelanlæg, meget ofte foretages med automatiske selvregistrerende Instrumenter, saaledes at man til Stadighed kan overse, hvorledes Fyringen er foretaget.

Ved fuldstændig Forbrænding af rent Kulstof i ren Ilt, vil der af en Liter Ilt (O) dannes 1 Liter Kulsyre (CO_2), og da Atmosfæren indeholder ca. 21 pCt. Ilt, vil man altsaa ved fuldstændig Forbrænding af rent Kulstof i atmosfærisk Luft faa en Røg, som indeholder ca. 21 pCt. Kulsyre efter Rumfang. Ved fuldstændig Forbræn-

ding af almindelige Stenkul vil den teoretisk nødvendige Luftmængde være ca. 10 kg Luft til 1 kg Kul, og Røgen vil indeholde ca. 18 pCt. Kulsyre efter Rumfang, d. v. s. 18 Liter Kulsyre i 100 Liter Røg. Saa stor en Kulsyreproent kan man dog ikke naa i Praksis uden samtidig at faa en høj Kulilteprocent og det dermed følgende store Skorstenstab, d. v. s. man kan ikke foretage økonomisk Fyring uden at anvende Overskud af Forbrændingsluft.

Efterhaanden som Luftoverskudet stiger, vil naturligvis Røgens Kulsyreprocent falde, og da første Del af Skorstenstabet staar i direkte Forhold til det anvendte Luftoverskud, vil det let forstaas, at man skal stræbe henimod at have en Røg med saa høj Kulsyreprocent som muligt uden samtidig at indeholde Kulilte.

Det viser sig nu i Praksis, at med Røg, som er fri for Kulilte, kan man meget sjældent opnaa et Kulsyreindhold paa mere end 15 à 16 pCt., hvilket svarer til et Luftoverskud paa 25—30 pCt, og i mange Tilfælde maa man nøjes med betydelig lavere Kulsyreprocent, d. v. s. man maa anvende endnu større Luftoverskud. Ved 50 pCt. Luftoverskud faar man ca. 13 pCt. Kulsyre og ved 100 pCt. Luftoverskud ca. 9 à 10 pCt. Kulsyre.

Dette sidste Forhold finder man meget hyppigt ved Fyring med Kul paa almindelig Rist, og i mange Tilfælde finder man endda værre Forhold, som altsaa foraarsager betydelige Skorstenstab.

For at kunne formindske Luftoverskudet maa man sørge for, at Forbrændingsluften bliver godt blandet med de brændbare Stoffer, og da en saadan Blanding lettere foregaar med gasformigt eller forstøvet Brændsel end med Brændsel i større Stykker, vil det forstaas, at man ved Fyring med Generatorgas, forstøvet Olie eller Kulstøv kan nøjes med et mindre Luftoverskud end ved Fyring med større Brændselsstykker direkte paa en Rist.

Ved Generatorgasfyring anvendes i det væsentligste det samme Brændsel som ved almindelig Ristfyring, men da Forbrændingen er delt i 2 Afsnit, idet man først forgasser Brændslet i Generatoren under Anvendelse af Underskud af Luft og derefter brænder den dannede Gas i Ovnen, vil man ved denne Fyringsmetode kunne nøjes med meget ringe Luftoverskud og dermed formindske den Del af Skorstenstabet, der afhænger heraf.

J. R.

Anker Heegaards Fabrikker.

100 Aar.

I længst forsvunden Tid troede ingen dansk Husmoder paa en Madgrydes Ufejlbarlighed, hvis ikke den var støbt og emailleret hos Anker Heegaard, og Visheden for, at Gryden var ægte, fik man gennem det store F med Krone over, som fandtes uden paa Gryden.

Det var den Gang. Nu emaillerer man paa enhver Fabrik, som har Anvendelse derfor; men æres den, som æres bør: Firmaet Anker Heegaard var det første her i Landet, der kunde emaillere Støbegods.

I Aaret 1828 fik Isenkræmmer i København, Mathias Anker Heegaard, Bevilling til at drive et Jærnstøberi paa Nørrebro i København for »at tilvirke støbte Gryder og Kakkelovne samt andre Ting af støbt Jærn«.

Virksomheden tog sin Begyndelse den 24. November 1828, og Støberiet var beliggende paa den Grund, der nu hedder Blaagaards Plads; denne Grund solgtes i 1898 til Københavns Kommune, hvorefter man byggede et nyt Støberi i Hillerødgade. De derværende Fabriksbygninger solgtes i 1913 til Maskinfabrikken »Aurora«, og den Del af Virksomheden, der havde været drevet i København, overdroges til Virksomheden i Frederiksværk.

Indtil 1. Januar 1858 var Støberiet i Frederiksværk Statsejendom, men fra dette Tidspunkt overtog Familien Anker Heegaard Fabrikken og udvidede den betydeligt, bl. a. anlagde Anker Heegaard en Havn i Frederiksværk, og den ejes endnu den Dag i Dag af Firmaet.

Forannævnte Mathias Anker Heegaard døde 1837, og Virksomheden overgik til hans 2 Sønner, August og Anker, men førstnævnte udgik af Kompagniskabet i 1847, og Anker Heegaard blev Eneejer. I 1884 overdroges Virksomheden til hans 2 Sønner, Louis og M. A. Heegaard, og Svigersønnen Bjørn Stephensen. Efter de 2 Brødre Heegaards Død, som indtraf henholdsvis 1910 og 1914, overtoges Virksomheden af Louis Heegaards Søn, H. Anker Heegaard, og af en Svigersøn, Holger S. Dahl.

I 1918 sammensluttedes Virksomheden med A/S L. Lange & Co. i Svendborg, men disse Virksomheder skiltes i 1927.

Efter denne Adskillelse havde Firmaet ret store økonomiske Vanskeligheder, men det lykkedes dog at faa rejst fornøden Kapital til at faa drevet Virksomheden videre, og siden den Tid arbejder Fabrikken sammen med A/S De forenede Jærnstøberier.

Ovennævnte H. S. Dahl er administrerende Direktør, Direktøren paa Fabrikken hedder P. K. Nielsen og er en Mand, der er gaaet alle Grader igennem, nemlig fra Former til Støbemester, til Støberiingeniør, Medejer af Sønderborg Jærnstøberi og altsaa nu Direktør paa Frederiksværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Giv Agt! *Odense Afdeling* har paa given Foranledning anmodet om at faa optaget her i Fagbladet under Henvisning til Forbundslovenes § 3, at det er forbudt at søge og tage Arbejde uden først at henvende sig til Afdelingens Kasserer.

Forbundsledelsen maa i høj Grad beklage, at det stadigt skal være nødvendigt saa fra en og saa fra en anden Afdeling paa denne Maade at henlede Medlemmernes Opmærksomhed paa ovennævnte Lovparagraf. Vi ved intet bedre Raad end det, der tidligere er givet, nemlig: Tag i alle Tilfælde, hvor det er muligt, Medlemsbogen fra Vedkommende og indsend den sammen med en Rapport til Forbundets Kontor. Er Medlemsbogen ikke til at faa fat i, men man paa anden Maade

kan oplyse, hvem Vedkommende er, saa vil Forbundet i Fremtiden i alle Tilfælde, hvor det paavises, at Lovparagraffen er overtraadt, tage lige saa haardt paa de paagældende Medlemmer, som Loven tillader, og iøvrigt paa Kongressen i 1929 søge strengere Bestemmelser indført paa dette Omraade. De Medlemmer, der overholder Lovene, kan en saadan Skærpelse ikke genere, og Meningen er jo ogsaa kun, at det er dem, der gaar udenom, der skal rammes.

Overenskomstforholdene i Sverige og Norge. Svensk Formerforbunds Overenskomst udløber 1. Januar 1929, og den er — for at udelukke al Tvivl — opsagt af begge Parter. Forbundet kræver Minimallønningerne forhøjet, at faa Sommerferien til at omfatte 6 Dage, samt en Del andre Krav. Arbejdsgiverne kræver Minimallønningerne nedsat med indtil 11 Øre pr. Time.

Et Forhandlingsudvalg for de respektive Arbejderorganisationer i Jærnindustrien har ført nogle langvarige Forhandlinger, uden at disse har givet noget Resultat. Efter en Standsning var det saa Meningen, at disse Forhandlinger skulde genoptages den 6. December, men hvad disse har ført til, foreligger der endnu ikke Meddelelse om. Vi skal derfor vende tilbage til Sagen i næste Fagblad.

I Norge har man i Henhold til Pristallet faaet 2 Reduktioner i Løbet af 1928, nemlig en i Januar paa 3,48 pCt. og en i August paa 1,03 pCt. Overenskomsten udløber til 1. Februar 1929, men Forhandlinger om Fornyelse er ikke paabegyndt endnu.

Med Hensyn til Fornyelse af den danske Overenskomst udtaler begge Forbund, at selv om der ingen mærkbare Forbedringer er sket, maa det i disse vanskelige Tider ogsaa have sin Betydning, at Formindskelse af Løn- og Arbejdsforhold kan undgaas.

Glostrup. Den 6. December afholdtes der paa Glostrup Jærn- og Metalstøberi et Mæglingsmøde, foranlediget ved et Krav fra Fabrikken om, at alle Akkordpriser reduceredes med 10 pCt. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen behandledes videre ved Timandsmøde den 12. December.

For 2 Firmaer, som Støberiet leverer Gods til, og som antageligt udfylder Arbejde til 2 à 3 Mand, reduceredes Akkordpriserne, for det ene af de nævnte Firmaers Vedkommende med 3 pCt. og for det andet med 4 pCt. Dermed sluttede Sagen.

Holstebro. I de 3 sidste Fagblade har en Sag fra Birn været omtalt, og ved et Timandsmøde den 24. Oktober enedes man om at prøve Fastsættelse af Akkorderne ved Formemaskinerne efter Tidsberegning. Forsøget skulde gælde en Maaned, og hvis Vejen ikke var farbar, skulde man fortsætte efter det hidtil gældende System. Hr. Birn har iøvrigt — som saa ofte før, efter at have lavet stor Staahej ud af en Sag, opgivet at gøre yderligere ved den — ogsaa i dette Tilfælde ladet fem være lige, idet han slet ikke i denne Prøvemaaned har forsøgt Indførelse af Akkorder efter det nye System.

Da vore Medlemmer derefter vilde gaa tilbage til det gamle System for at konstatere, at Prøvetiden var omme, vaagnede Hr. Birn igen op til Daad med det Resultat, at Formerne tog sig en Fridag, og saa maatte Birn selvfølgelig klage til Sammenslutningen over baade det ene og det andet, og denne lod pligtskyldig Klagen gaa videre til Forbundet.

Ingen af Parterne har imidlertid senere ladet høre fra sig, og der er næsten Grund til at tro, at baade Sammenslutningen og vore Medlemmer tilnærmelsesvis vil blæse Hr. Birn et langt Stykke.

Han fortjener iøvrigt heller ikke bedre.

Kolding. Den 30. November var Kolding Afdeling 30 Aar gammel, og i den Anledning afholdt Afdelingen den 24. November Stiftelsesfest i »Alhambra«.

København. Den 3. December er hos A/S Burmeister & Wain paa Krav fra Forbundet afholdt et Mæglingsmøde paa Strandgade-Værftet. Aarsagen hertil var, at Firmaet vilde antage Kernemagere, der havde været beskæftigede i andre af Aktieselskabets Støberier, men ikke vilde give dem den her oppebaarne Timeløn.

Mæglingsmødet gav officielt intet Resultat, men der er nogen Grund til at tro, at Firmaet tager sig saa meget af den rejste Sag, at man — om end man ikke vil give dem den paa den anden Virksomhed oppebaarne Timeløn — finder en gylden Middelvej og giver de paagældende Anledning til at arbejde deres Timeløn i Vejret.

Den i forrige Fagblad omtalte 3—4 Timers Arbejdsstandsning, som havde fundet Sted i Virksomhederne paa Christianshavn, og om hvilken der den 1. November havde været afholdt Mæglingsmøde, er behandlet ved Fælles-Timandsmøde den 30. November.

Da hverken Forbundene eller Værkstedsrepræsentanterne kunde indgaa paa at betale nogen Erstatning, opnaaedes der ingen Enighed, og Firmaet forbeholdt sig sin videre Stilling.

Odense. Med Undtagelse af Firmaet A. Birn har Timelønningerne, saavel de ved Akkord ansatte som de rene Timelønninger, været opsagt over hele Byen, og der har været ført lokale Forhandlinger om en Forhøjelse deraf.

Hos A/S M. P. Allerups Eftf. blev Timelønnen for 3 Haandformere forhøjet med gennemsnitlig 13 Øre, for 26 Maskinformere med gennemsnitlig 9,6 Øre og for 2 Kernemagere med 5 Øre i Gennemsnit.

For Modelformernes Vedkommende paa denne Fabrik og for de øvrige Virksomheders Vedkommende gav den lokale Forhandling intet Resultat, og Mæglingsmøde er i den Anledning begæret.

Den i tidligere Blade omtalte Sag, som drejede sig om, at Haandformerne hos A/S M. P. Allerups Eftf. og samtlige Medlemmer paa Maskinfabrikken »Phønix« uden Tilladelse havde holdt fri en halv Dag, og hvortil kom, at Medlemmerne paa »Phønix« senere uden Fabrikantens Tilladelse, da han var bortrejst, havde holdt fri en Dag til Nøddetur, hvilket iøvrigt er almindeligt paa alle Støberier i Odense, har nu været til Behandling ved Den faste Voldgiftsret.

Der er ikke faldet Dom i Sagen, idet der fremkom et Forligstilbud, som de paagældende Medlemmer skal tage Stilling til hjemme i Odense.

Resultatet deraf foreligger ikke endnu.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Ved en Mægling hos Raun Byberg, Esbjerg, forhøjedes Timelønnen for 1 Mand fra 96 til 100 Øre og for 1 Mand fra 115 til 125 Øre.

Den 23. November mægledes paa Nakskov Skibsværft i Anledning af en Klage over, at Værftet inddrager Godtgørelse for Arbejdernes Deltagelse i værkstedstekniske Samraad. — Værftet erklærede sig villig til at forholde sig paa samme Maade, som Tilfældet var paa tilsvarende Virksomheder, men hævdede, at det skyldtes en Misforstaaelse, at der var ydet Betaling for Samraadene.

Samtidig mægledes paa Klage fra Værftet over Arbejdsstandsning iværksat af Skibsbyggerne den 26. Oktober og 20. November og af Nitterne den 16. November. Med Hensyn til Nitterne opnaaedes Enighed, idet disse indgik paa at betale Værftet Kr. 97,00. Derimod opnaaedes ikke Enighed for Skibsbyggernes Vedkommende.

Paa Strid om Opgørelsen af et Centralvarmeanlæg, udført for Firmaet A. Schandorff, København, afholdtes

Mægling den 24. November, og Sagen sluttedes med, at der udbetaltes Kr. 140,00 til fuld Afgørelse af den opstaaede Strid.

Hos Firmaet Riedel & Lindegaard, København, afholdtes Mægling den 27. November i Anledning af 1) Klage over, at Firmaet ved 2 Arbejder nægter at betale Udearbejdspenge, 2) Strid om Lønforholdene for Værkstedsarbejdere, der undtagelsesvis udfører Rørarbejder, og 3) Klage over Firmaets Optræden overfor Tillidsmanden.

Med Hensyn til det første Spørgsmaal erklærede Firmaet sig indforstaaet med i Fremtiden at holde Vej- og Udearbejdspenge udenfor Akkordaftaler. For 2 Mands Vedkommende frafaldt Forbundet Kravet, men forbeholdt sig for 2 andres Vedkommende at føre det videre til Timandsmøde. Det andet Spørgmaal sluttedes med de faldne Udtalelser, og angaaende det tredie erklærede Parterne, at det var deres Ønske at arbejde sammen i Fordragelighed.

Den 6. December afholdtes Mægling hos A/S Aalborg Skibsværft i Anledning af en Klage fra dette over, at Nitterne nægtede at arbejde efter Priskuranten ved Nitning af et Dæk paa et Tankskib. Man enedes om, at Poop-Dækket (incl. Vinkler) paa Nybygning Nr. 37 nittes paa Timeløn, idet Værftet gav Tilsagn om, at der paa dette Arbejde anvendes mindst 5 Nittesjak.

Endvidere behandledes følgende Spørgsmaal:

1) Tillæg for Ekstraarbejde ved Bygning af en Gasbeholder.
2) Tillæg for Plader med Overbredde,
3) Fradrag for Lokning paa Lokkebord og
4) Udfyldning af Akkordsedlerne.

ad 1) Akkorden for Beholderen var fastsat til Kr. 24.500,00; i denne Sum var dog undtaget visse Arbejder, Transport o. l., og Skibsbyggerne forlangte et Tillæg af Kr. 650,00 Sagen forligtes ved, at Værftet tilbød til fuld Afgørelse at betale Kr. 575,00.

ad 2) Om dette Spørgsmaal opnaaedes ikke Enighed, idet hver af Parterne fastholdt deres Standpunkt med Hensyn til Forstaaelsen af Bestemmelsen i Prislisten for Skibsbygningsarbejde.

ad 3) Værftet havde, efter at Lokkebordet har været i Brug i længere Tid, fradraget Kr. 4,30 pr. Ton, medens Skibsbyggerne kun ville gaa med til et Fradrag paa Kr. 2,90. Enighed opnaaedes ikke.

ad 4) Værftets Direktør lovede at stille sig velvillig med Hensyn til en mere specificeret Udfyldning af Akkordsedlerne, og Sjakføreren skal have dem til Gennemsyn, forinden de gaar til Udbetaling.

Samme Dag mægledes hos Buaas' Mejerimaskinfabrikker, Aalborg, i Anledning af 1) Krav fra Arbejderne om, at nogle personlige Tillæg indgaar i Timelønningerne, og 2) Krav fra Firmaet om, at et Beløb paa Kr. 2196,03, som fejlagtigt er udbetalt Smede og Maskinarbejderne, tilbagebetales.

Begge Spørgsmaal diskuteredes under eet, hvorefter der opnaaedes Enighed om, at de hidtil betalte personlige Tillæg paa ialt 245 Øre pr. Time indgaar i de paagældende Arbejderes Grundlønninger, idet Tillægene dog reduceres med 20 pCt. Hermed sluttedes Sagen.

Timandsmøder. Den 30. November afholdtes Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Klage fra Odense Staalskibsværft over, at Maskinarbejderne i Henhold til kollektiv Beslutning nægter at udføre Overarbejde udover 6 Timer pr. Mand pr. Uge. — Sagen diskuteredes, men Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningens Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

2) Strid hos A/S Helsingør Jærnskibs- og Maskinbyggeri om Anvendelse af Arbejdsmænd ved Nittearbejde. — Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser, idet Direktøren erklærede, at det ikke var Værftets Hensigt ved den skete Opsigelse af Aftalen af 8. Juni 1916 at fortrænge de faglærte Nittere ved Antagelse af ufaglært Arbejdskraft.

3) Strid hos Firmaet J. W. Unmack, Emdrup, om Akkordpriserne for Vinduer af nye Typer. — Det vedtoges at vise Sagen tilbage til lokal Forhandling paa Basis af det under Mødet oplyste, og ved denne Forhandling lykkedes det at opnaa Enighed om Priserne.

4) Klage over, at Aarhus Pengeskabsfabrik ved H. M. Jæger har afskediget Tillidsmand S. Ingemann Sørensen. — Sagen diskuteredes, men Enighed opnaaedes ikke, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

Samme Dag afholdtes et Fællestimandsmøde sammen med Formere og Kobbersmede i Anledning af en Klage fra A S Burmeister & Wain, Christianshavn, over, at samtlige Arbejdere i Værkstederne den 23. Oktober havde iværksat uvarslet Arbejdsstandsning. — Enighed opnaaedes ikke, og Firmaets og Sammenslutningens Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Angaaende den mellem A/S Dansk Sojakagefabrik, København, og vort Forbund verserende Strid afholdtes den 10. December et Fællesmøde, hvor man enedes om følgende:

A/S Dansk Sojakagefabrik udleverer et Sæt Overtrækstøj aarlig pr. Mand for Smede, beskæftiget ved Presserne i Sipresseanlæg og Etagepresseanlæg, Kondensatorer i Ekstraktionsanlæg, Siloer i Etagepresseanlæg og Ekstraktionsanlæg og ved Tranbaade.

For Arbejde i Siloer samt — saalænge den interimistiske Pumpeledning anvendes — ved Tranbaade betales et ekstra Smudstillæg af 4 Øre pr. Time.

Den varslede Strejke aflyses.

Rørudvalgsmøde. Paa et Rørudvalgsmøde den 26. November behandledes en Sag vedrørende Strid hos A/S C. Christensen & Co., Hillerød, om Betalingen for et Varmeanlæg, udført paa Hotel »Leidersdorff« i Hillerød. — Man enedes om, at Arbejde udført i Kælderetagens Kulrum og Kedelrum, i hele Trapperummet samt i 2 gamle Pigeværelser betales med 10 pCt.s Tillæg, som nævnt i Rørprislisten. For hele den øvrige Del af Bygningen — med Undtagelse af 2. Etages Gæsteværelser — betales intet Tillæg. Om der skal betales Tillæg eller ej for nævnte 2. Sals Gæsteværelser med dertil hørende Ledninger afgøres ved Forhandling mellem Parterne paa Grundlag af den førte Diskussion.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.

6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
11. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
12. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
13. Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle.
14. M. T. Madsens Bilreparationsværksted, Fredericia.
15. Laasefabrikken »Oval«, Godthaabsvej 88, København.

Krabbesholm Sanatorium, Skive, beskæftiger en Maskinarbejder som Fyrbøder og betaler herfor 70 Kr. pr. Maaned plus Kost og Logi. Da det ikke har været muligt at faa hævet denne Løn, har Afdelingen med Sanktion af Forbundet blokeret Arbejdet. Nævnte Medlem, Nr. 34426, Carl Nyboe Pedersen, har dog, trods Blokaden, ikke fundet sig foranlediget til at forlade den »vellønnede« Plads, og er derfor som Blokadebryder blevet ekskluderet af Afdelingen.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Stiftelsesfest.

45 Aars Jubilæum i Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Aarhus Afdeling.

Lørdag den 1. December fejrede Aarhus Afdeling sit 45-aarige Jubilæum.

Aarhus Afdeling er en af dem, der i Forhold til Medlemstallet i særlig Grad har været hærget af Arbejdsløsheden, og det er ikke smaa Summer, Kollegerne i Aarhus gennem de senere Aar har ofret paa Understøttelse til deres Arbejdsløse.

I Konsekvens heraf havde Afdelingen besluttet vel at fejre Jubilæet, men fejre det under beskedne Former, fordi man agtede at glæde de Arbejdsløse med en Understøttelse til den kommende Jul, en Beslutning man bør tage Hatten af for.

Om Aftenen Kl. 8 samledes de fleste af Afdelingens Medlemmer med deres Damer i Arbejdernes Forsamlingsbygning, hvor et Bal straks tog sin Begyndelse. Kl. 10 samledes man ved et fælles Kaffebord, og her præsiderede Afdelingsformanden, Th. Petersen, som med det samme, han bød Velkommen, erindrede om de daarlige Tider, men alligevel haabede paa en god Fest. Han mindedes de gamle Dage og Fagforeningens Veteraner og nævnede de bortgangne W. G. Mathiesen og P. Magnussen samt den endnu levende G. Mith.

Forbundets Formand, der var indbudt, holdt derefter den egentlige Festtale, og efter at Ordet var givet frit, havde adskillige af Afdelingens Medlemmer Ordet.

Til Festen var affattet en Art Revyvise, og denne saavel som en Sang for Damerne gjorde fortjent Lykke.

Medens Kaffen blev nydt, underholdt en Komiker Forsamlingen, og ogsaa hans Præstationer blev modtaget med stærkt Bifald. Derefter fortsattes Ballet, som det var Meningen skulde slutte Kl. 2, men Bestyrelsen slap ikke for »1 Time til«, og da den var forbi, »splejsede« Deltagerne til endnu en Time.

Festen forløb paa bedste Maade, og trods Arbejdsløsheden o. s. v. stod Humøret højt hos samtlige Deltagere, der alle var enige om, da de skiltes, at have tilbragt en yderst fornøjelig Aften sammen.

Til Festen indløb der Telegrammer fra Afdelingerne i Aalborg, Frederiksværk, Fredericia, Horsens, København, Middelfart, Nykøbing J., Odense og Vejle, samt fra Afdelingens tidligere Formand Fr. Larsen, der for Tiden arbejder i København.

Kursus for Arbejdsløse paa Den intern. Højskole i Helsingør.

Fra 5. Januar til 30. Marts.

Fra 5. Januar kan Den internationale Højskole optage ca. 20 Elever, som er villige til at bo i lejede Værelser udenfor Skolen.

Begyndere i Engelsk og Tysk undervises i Hold for sig, samt i Dansk, Regning, Tegning, Bogføring, Fysik, Samfundslære, Historie og Geografi. Viderekomne i Engelsk og Tysk faar desuden Lejlighed til at høre daglige Foredrag paa disse Sprog af indfødte Lærere om internationale og sociale Forhold samt engelsk og tysk Literatur- og Kulturhistorie.

Alle Eleverne faar to eller tre Timers Øvelse i Konversation hver Uge med de udenlandske Elever.

I Samraad med Forstanderen vælger Eleverne de Fag, i hvilke de ønsker Undervisning, og de inddeles paa Hold efter Standpunkt.

Betalingen er 90 Kroner om Maaneden for Kost, Logi og Undervisning. Arbejdsløse kan gennem Arbejdsløshedsfonden opnaa Understøttelse under Opholdet paa Skolen, naar de indsender Ansøgning til Arbejdsdirektoratet, Amaliegade 25, København K., gennem deres Fagforening. Forstander Manniche, Helsingør, besvarer Forespørgsler og modtager Indmeldelser.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
13871	Andersen, Carl Otto E....	København	3.10.85	Kbhvn. Afd.	17. 2.25	Kbhvn. Afd. 14	1. 9.28
25074	Akselsen, Henry Chr. Carl	—	17. 1.94	D. Gørtler og Metalarb. F.	4. 7.25	„ „ 14	11. 8.28
12854	Binzer, August Ludvig.	—	9.10.05	Kbhvn. Afd.	5. 1.27	„ „ 13	4. 8.28
26897	Boesen, Johannes	Hesselø	2. 8.05	Nakskov	20. 4.25	„ „ 15	25. 8.28
16336	Christensen, Frederik Ludv..	Staurby	2. 5.86	Kbhvn. Afd. 1	17.10.14	„ „ 12	25. 8.28
8029	Christiansen, Villy Einar ...	København	2. 3.06	„ „	21. 4.26	„ „ 17	9. 6.28
37265	Diederichsen, Arved E. K V.	Gredsted	7. 6.96	Silkeborg	16. 8.23	Aarhus	14. 7.28
25547	Dombrowsky, Louis Benior	København	20. 3.06	Kbhvn. Afd.	20. 8.28	Kbhvn. Afd. 12	25. 8.28
6682	Ernst, Peter Johannes.	Helsingør	18.10.08	Helsingør	2.10.26	Helsingør	9. 6.28
15496	Flindt, Ivan Erik.....	København	30. 5.04	Kbhvn. Afd.	21. 1.28	Kbhvn. Afd. 11	4. 8.28
17243	Fosborg, Christian J.....	Aarhus	4. 9.90	Aarhus	17.11.15	Aarhus	23. 6.28
5944	Frederiksen, Peter E. S.....	Vesterborg	29.12.03	Maribo	3. 4.27	Maribo	10. 3.28
5880	Frey, Elith	København	26. 3.04	Kbhvn. Afd.	26. 9.24	Kbhvn. Afd. 13	12. 5.28
16919	Gabriel, Hans	Königshütte	30. 9.09	Tysk Metalarb. Forb.	21. 8.27	„ „ 5	11. 8.28
25275	Gjellerup, Mogens	København	7. 5.06	Kbhvn. Afd.	7. 7.28	„ „ 15	25. 8.28
18687	Gjørtler, Peter Greisen .	Dragør	8.12.00	„ „	4.11.22	„ „ 5	25. 8.28
10254	Hansen, Aage Kaj.....	Aarhus	3. 8.95	Aarhus	2. 3.28	Aarhus	12. 5.28
22028	— Andreas M.....	Klixbøll	18. 5.77	Stuttgart	15. 5.14	Rødby Havn	5. 5.28
8558	— Hans Chr.....	Nykøbing M.	2. 9.06	Kbhvn. Afd.	10.11.24	Kbhvn. Afd. 3	3. 3.28
32007	— Svend Aage ...	Aarhus	23. 1.99	Aarhus	5. 5.19	Aarhus	21. 4.28
11402	Heerwagen, Einar.....	København	8. 9.07	Kbhvn. Afd.	4.10.26	Kbhvn. Afd. 5	16. 6.28
14434	Hertz, Frode B. Carl .	—	11. 4.07	„ „	16. 4.27	„ „ 13	1. 9.28
7794	Jensen, Hans Knud	Everdrup	4. 6.08	Maribo	6. 1.28	Maribo	21. 4.28
28797	— Jens O. Alfred.	Slagelse	28. 3.99	Slagelse	3. 5.18	Kbhvn. Afd. 12	25. 8.28
28184	— Jens Rasmus ..	Kagstrup pr. Skelby	20. 8.79	Vordingborg	25. 8.28	Vordingborg	22. 9.28
18084	— Johannes Victor	Løgtved	16. 3.06	Kbhvn. Afd.	17. 9.27	Kbhvn. Afd. 17	25. 8.28
21897	— Kaj Edv. Vald..	Aarhus	8. 7.06	Aarhus	19. 5.28	Aarhus	28. 7.28
23153	— Kaj Julius S....	København	19. 2.97	Kbhvn. Afd. 1	3. 4.16	Kbhvn. Afd. 2	4. 8.28
3481	— Svend Ove	Nykøbing F.	12. 7.07	Nykøbing F.	10.11.25	Nykøbing F.	14. 7.28
24774	Ising, Peter Andresen	Ullerup	8.11.08	Aabenraa	9.11.27	Aabenraa	28. 4.28
10173	Jakobsen, Henrik R.....	København	20. 1.07	Kbhvn. Afd.	7. 8.26	Kbhvn. Afd. 14	4. 8.28
16861	Johansen, Aage O. L.....	—	5. 4.93	„ „ 1	25.10.12	„ „ 9	11. 8.28
23766	Kløve, Svend	—	19. 7.01	„ „	7. 5.21	„ „ 2	21. 4.28
20468	Koppel, Søren Rasmussen	Enslev pr. Grenaa	31. 7.92	Slagelse	1.11.12	Aarhus	21. 7.28
1026	Larsen, Lars J.....	Gundsømagle	15. 8.75	Odense	16.12.95	Maribo	26. 3.27
11298	— Svend Chr.....	Søndervinge	12. 9.73	Kbhvn. Afd.	23. 6.22	Kbhvn. Afd. 4	4. 8.28
13733	— Svend Rudolph.	København	2.12.06	„ „	12. 3.27	„ „ 13	4. 8.28
9175	Leenø, Niels.....	Malling	7.11.88	Aarhus	13. 3.12	Aarhus	11. 8.28
23167	Lindberg, Folke Anthon ..	København	13.12.05	Kbhvn. Afd.	22. 5.25	Kbhvn. Afd. 14	4. 8.28
25271	Lund, Frederik Chr...	—	4. 3.76	„ „	23. 6.28	„ „ 17	25. 8.28
16030	Madsen, Svend Aage ...	—	3. 5.07	„ „	10. 6.27	„ „ 12	4. 8.28
20902	— Thorvald	Vejle	31. 7.99	Vejle	6.12.24	Aarhus	11. 8.28
22153	Meyer, Charles Viggo .	Køge	2.12.91	Kbhvn. Afd.	30. 3.28	Kbhvn. Afd. 14	7. 7.28
29456	Milwertz, Peter Bondgaard	Randers	23. 5.98	Viborg	1. 5.27	Herning	28. 7.28
9408	Mogensen, Poul Wm.....	Aarhus	20. 5.07	Aarhus	19.10.26	Aarhus	7. 7.28
29389	Mortensen, Knud Arne	Rønne	4. 3.07	Sorø	1.11.26	Næstved	19. 5.28
14899	Nielsen, Alfred Chr.....	København	18.10.02	Kbhvn. Afd.	18.10.21	Kbhvn. Afd. 5	18. 8.28
6408	— Carl Chr.....	Kirke Saaby	26. 9.98	Roskilde	24. 9.19	Roskilde	26.11.27
18446	— Hjalmar A.	København	3.11.05	Kbhvn. Afd.	4. 5.25	Kbhvn. Afd. 2	19. 5.28
1091	— Lorry Th.....	—	14. 3.94	„ „ 1	19. 9.19	„ „ 13	1. 9.28
4700	— Svend Chr.....	Viborg	23. 5.06	Aarhus	7.11.25	Aarhus	16. 6.28
23704	— Søren L.....	Sillerup	2. 4.89	Berlin	20. 2.16	Kbhvn. Afd. 17	7. 7.28
37171	Ohms, Thomas Chr. ..	Esbjerg	25. 5.04	Aarhus	27.10.23	Aarhus	14. 7.28
24035	Olsen, Hans Peter....	Nr. Esterbølle	9. 3.76	Kbhvn. Afd.	18. 3.24	Kbhvn. Afd. 11	7. 7.28
8401	Ovesen, Justinus N.....	Fredericia	23. 7.86	„ „	11. 5 26	„ „ 13	25. 8.28
9218	Petersen, Aage G. C.....	København	6.12.06	Hillerød	8.10.26	Helsingør	28. 7.28
39136	— Carl P. Chr....	St. Jørgensbjerg	19. 9.06	Roskilde	3.10.24	Roskilde	26.11.27
18306	— Søren B. Ph. L. K.	Frederiksberg	4.12.07	Kbhvn. Afd.	6.10.27	Kbhvn. Afd. 12	18. 8.28
25049	Pihl, Holger A. E....	København	18. 6.05	„ „	12. 5.28	„ „ 14	16. 6.28
1268	Poulsen, Aage Georg ...	—	14. 8.06	„ „	7.10.25	„ „ 5	24. 3.28
30341	Rasmussen, Fritz M.....	Køge	21.11.05	Roskilde	7. 2.25	Roskilde	4. 2.28
10526	Radtleff, Alfred Chr.....	Korsør	31. 5.02	Kbhvn. Afd.	6.10.22	Kbhvn. Afd. 4	10. 3.28

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
10273	Sørensen, Carl Chr.....	Aarhus	17. 2.93	Aarhus	25. 4.12	Aarhus	7. 7.28
13887	— Ingolf Chr.	København	22.10.95	Kbhvn. Afd.	4. 1.26	Kbhvn. Afd. 12	31. 3.28
20684	Simonsen, Poul M.....	Kollerup pr. Jellinge	23. 9.00	Skanderborg	26. 9.19	Aarhus	4. 8.28
28770	Skouv, Emil J.....	Saxkøbing	28. 9.83	Holeby	9.10.18	Rødby Havn	17. 3.28
23100	Stannow, Jørgen Chr.....	København	12. 4.07	Kbhvn. Afd.	26. 1.28	Kbhvn. Afd. 15	25. 8.28
12972	Stensholm, Hugo E. V.....	Thorshavn	3. 2.08	„ „	23. 3.28	„ „ 15	18. 8.28
11917	Svendsen, Regnar T.....	Eskildstrup	4.10.06	Nykøbing F.	17. 7.26	„ „ 17	18. 8.28
16563	Thomsen, Svend Otto	København	14.11.05	Kbhvn. Afd.	14. 4 25	„ „ 13	28. 7.28
25341	Uttrup, Kaj H. Th.....	Aalborg	15. 7.92	„ „	13. 7.28	„ „ 18	11. 8.28
13853	Vadum, Svend O. B....	Frederiksberg	26.12.06	„ „	30. 3.27	„ „ 13	14. 7.28
8668	Zachau, Vilhelm J.....	Helsingør	29. 1.07	„ „	2. 6.26	„ „ 12	1. 9.28

Lommebog for Arbejdere 1929.

En uundværlig Opslagsbog, en aldrig svigtende Raadgiver.

Blandt de mange Lommebøger, der nu dukker frem i Boghandlernes Vinduer, er der kun een, der er *Lommebog for Arbejdere*. Dens 16. Aargang *1929* slaar alle Konkurrenter af Marken ved sit rige Indhold og sin billige Pris.

Denne lille Lommebog kunde passende hedde: Spørg mig om alt! I dens Opslagsstof vil man finde Oplysninger om Organisationer og Institutioner, deres Adresser, Telefonnumre og Kontortider. Eksempelvis skal nævnes: Magistrat og Borgerrepræsentation, Arbejdsdirektoratet, Den faste Voldgiftsret, Forligsmandsinstitutionen, De samvirkende Fagforbund, Arbejdsgiverforeningen, Arbejderforsikrings-Raadet, Arbejds- og Fabrikstilsynet, Lønningsraadet o. s. v. Dertil kommer Fortegnelser over Oplysningsinstitutioner, Partiskoler, Højskoler, Teknologisk Institut, Husassistenternes Fagskole o. s. v. Bibliotekers Udlaanstider o. s. v. Lommebogens Adressefortegnelse omfatter samtlige Fagforbund i Danmark, samtlige Fællesorganisationer, Fagforeninger i København, Vælgerforeninger, Sygekasser, Kooperative Virksomheder o. fl.

Om hvorledes man skal forholde sig, hvilke Papirer, hvilke Kontorer man skal have fat i ved Daab, Vaccination, Konfirmation, Vielse, Begravelse o. s. v., finder man Oplysninger i en Afdeling fra Vuggen til Graven. At Bogen giver Besked om Posttaksterne, om Pristallet, om Aldersrente-Tabeller for Land og By og den Slags Spørgsmaal, nævnes kun for Fuldstændighedens Skyld. Foruden alt dette Opslagsstof og Kalenderen rummer Lommebogen hvert Aar nogle særlige Afhandlinger, særlig af Interesse for Arbejdere. I den foreliggende Udgave saaledes en Artikel om Vilkaarene for Parcelbyggeriet med Redegørelse for alt, hvad den har at iagttage, der paatænker at bygge et lille Hus paa egen Grund. Attester, der skal fremskaffes, Kontorer, der skal forhandles med o. s. v. Endvidere en statistisk Oversigt over Landstingsvalget og dets Resultater og en kort Indførelse i Studiet af Fagbevægelsen og dens Problemer. Og endelig en Artikel om Valgteknikken ved de kommunale Valg i 1929. Saaledes ogsaa vedrørende Udregninger ved Listeforbund og ved personlige Stemmer. Som man ser er Lommebog for Arbejdere ikke blot en nyttig Bog, det er en uundværlig Bog for hver den, der følger Bevægelserne i Samfundslivet og gerne vil have Svaret ved Haanden paa alle de Spørgsmaal, der kan opstaa Dag for Dag, og at dette er gaaet op for mange Tusinder, viser den Hastighed, hvormed det store Oplag gerne rives bort hvert Aar.

Teknologisk Instituts Aftenskole 1928—29.

Kursus i Værkstedsorganisation.

Som en af Grundene til, at den danske Industri har vanskeligt ved at hævde sig i Konkurrencen med Udlandet, angives ofte, at vi er bagefter i Henseende til indre Organisation af vore industrielle Virksomheder.

Sikkert er det, at Haandværkerkonsultationen ofte modtager Forespørgsler om, hvor man finder en Mand, der er kendt med »Kortsystemer«, saaledes som de bruges paa de større Fabrikker.

De Funktionærer, der har med Fabrikkens Drift at gøre, saasom Driftsassistenter, Værkstedsbogførere, Tidsskrivere, Lager- og Værktøjsforvaltere m. m., udtages som Regel blandt de faglærte Haandværkere, og de faar altsaa ingen anden Uddannelse end den, som Fabrikken kan give dem.

For at raade Bod herpaa har Teknologisk Instituts Aftenskole i de senere Aar arrangeret Kursus i Værkstedsorganisation for Funktionærer indenfor Jærnindustrien, og der har vist sig en ganske god Interesse for denne Undervisning.

Aftenskolen vil derfor gerne begynde et nyt Kursus efter Nytaar, saafremt der skulde vise sig fornøden Tilslutning hertil. Undervisningen vil da kunne begynde Onsdag den 16. Januar og slutte Fredag den 22. Marts med 2 Aftener à 2 Timer ugentlig Undervisning, og Betalingen for et Kursus er 25,00 Kr.

Forbrændings- og Dieselmotorer.

Pasning af mindre stationære Motoranlæg kræver vel ikke nogen særlig faglig Uddannelse, men den, der møder med Kendskab til Motorernes Indretning og Virke-

maade og ved praktiske Øvelser under erfaren Faglærers Vejledning har faaet Erfaring i Fejlfinding og Betjening, vil have Betingelser for at kunne passe saadanne Motorer paa en god og økonomisk Maade.

Med dette Formaal for Øje afholder Teknologisk Institut hvert Aar et Aftenkursus, og da Fagskolen raader over en større Samling af de almindelig benyttede Forbrændings- og Dieselmotorer, vil der her være gode Betingelser for at opnaa et godt Resultat af Undervisningen, der vil foregaa 2 Aftener à 2 Timer ugentlig og begynde Tirsdag den 8. Januar Kl. 7½.

Indmeldelse til ovennævnte Kursus sker ved Henvendelse til Aftenskolens Kontor, Hagemannsgade 2, 2. Telefon om Dagen Central 8760, om Aftenen (Lørdag undtagen) Central 50734.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 47499 for Lars Valdemar Larsen i København er bortkommen. Der var sidst betalt for Uge 27.

Bogen gøres herved ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 38723	Hansen,	Hans V.	(Kbhvn. Afd.)
- 34288	—	Lars Chr. Herman	(—)
- 10033	Christiansen,	Niels Knud	(Odense Afd.)

Medlem Nr. 38258, Thomas Hansen Haugaard, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 14704 Nielsen, Frits
- 49151 Balslev, Carl (Specialarbejderforb.)

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 7500	Nielsen,	Alfred Chr.	24. 4.20

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 1514	Andersen,	Louis Rudolf L.	9. 7.21
- 37200	—	Viggo	13.10.23
- 18420	Christensen,	Ferdinand Alexius	17. 3.28
- 12284	la Cour,	Johannes	29. 3.24
- 5768	Hansen,	Carl	9. 6.28
- 14026	—	Johannes	1. 5.26
- 31845	—	Peter Chr.	2. 6.23
- 38984	Jensen,	Kaj Peter C. A.	5. 5.28
- 19913	—	Peter Harald	28. 3.25
- 2500	Kreipke,	Eigil Johs. V.	11. 6.27
- 20426	Lundgren,	Holger	21. 4.28
- 27529	Madsen,	Otto Valdemar	12. 2.27
- 25649	Malling,	Kaj Erik	21. 7.28
- 14704	Nielsen,	Frits Henrik O.	17. 3.28
- 3631	—	Harald Frimodt	26. 6.26
- 7496	—	Niels Adolf	30.12.22
- 11026	Olsen,	Einer Carl C.	26. 5.28
- 22011	—	Hans Oluf	21. 1.28
- 38711	—	Lars Peter	12.11.27
- 7822	Simonsen,	Louis Holger	4. 2.28
- 2470	Svendsen,	Edmund N. I.	6. 8.27
- 1333	Wanell,	Jens Peter Eiler	14. 7.28
- 23597	Weiss,	Rudolf	12. 5 28
- 228	Villadsen,	Villads Peter	17. 3.23

Specialarbejderforbundet.

Nr. 49151	Balslev,	Carl	5. 5.28

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 11.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Metaltrykkerforbund.

Formænd.

Fredericia: Johs. Frederiksen, Fyensgade 68, 2.

Kasserere.

Fredericia: Kaj Hansen, Hjørnet af Haveplads og Nymarksvej.

København: Carl Hansen, Blegdamsvej 128 B, 1.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Maribo: Maskinarb. S. A. Truelsen, Søndergade 22. 6½—7½.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 3 JANUAR 1929 15. Aarg.

Samarbejde med Reservation.

Vi er tilbøjelige til at tro, at naar den Del af Samfundet, som ikke tilhører Arbejdernes og Arbejdsgivernes Kredse, skal bedømme Samarbejdet mellem de to Parter, vil Resultatet i Reglen blive, at det fastslaas, at Arbejderne er den Part, der vanskeliggør Samarbejdet, medens Arbejdsgiveren mere staar som en Garant for Freden og i det hele som den, der ved sin regulerende Virksomhed i Virkeligheden tjener Samfundets Interesser.

Det er vel forstaaeligt, at et saadant Synspunkt er blevet anlagt paa Arbejderne og deres Organisationer; det var jo som Regel altid herfra, at Kravene rejstes, og naar ikke Modparten imødekom dem, søgte man ved de Midler, der staar til Raadighed for Fagorganisationen, at gennemføre dem. Men det glemmes, at Arbejdsgiverne, selv om der var nok saa megen Rimelighed deri og tilstrækkelig Mulighed derfor, almindeligvis ikke gav Arbejderne mere, end hvad disse kunde tilkæmpe sig, og naar det lykkedes uden Kamp at faa Arbejdsgiverne til at vise Imødekommenhed, skyldtes det i Virkeligheden kun, at der bag Kravene stod stærke og handlekraftige Organisationer. Den sociale Kamp blev derfor et Middel for Arbejderne, paatvunget dem af en Modpart, der almindeligvis ikke strakte sig længere, end han var nødt til. I Virkeligheden ønsker Arbejderne ikke Kampen, men til enhver Tid at kunne opnaa rimelige Livsvilkaar ved Forhandling med Arbejdsgiveren i Overensstemmelse med, hvad Virksomhedens Udbytte kan tilstede. Fra Fagbevægelsens Barndom har Kravet om Forhandling og Voldgift altid været stærkt fremme, og den Værksteds-parlamentarisme, der har faaet sin videste Udformning i Metalindustrien, er i Virkeligheden Udtryk for Arbejdernes Vilje til Samarbejde; uden Arbejdernes Krav derom og deres Indsats derfor var vi ikke naaet saa vidt. Presset af den offentlige Mening, der ogsaa anser Samarbejdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver for at være den bedste Fremgangsmaade til Indskrænkning af Arbejdskonflikterne, har Arbejdsgiverne tilsyneladende stillet sig ret velvilligt til Tanken om Værkstedsparlamentarismen og dermed bibragt Offentligheden det Indtryk, at de ligeledes ansaa Samarbejdet paa Værkstederne for et Gode. Vi har altid været klar over, at denne tilsyneladende Vilje til Samarbejde kun kom frem i Skrift og Tale for at opretholde den Fiktion, at Arbejdsgiverne var det fredselskende Moment i Arbejdsforholdet; samtidig har man fra Arbejdsgiverside ofte peget paa, at det, der skabte Disharmoni i Arbejdsforholdet i fremtrædende Grad var den Mistro til Arbejdsgiverne, som Arbejderne og deres Organisationer stadig nærede, og som efter Arbejdsgivernes Formening var ganske ubegrundet. Saa sent som i en Nytaars-Enquete i „Berlingske Tidende" udtaler Arbejdsgiverforeningens Formand vedrørende Arbejdssituationen i det forløbne Aar:

> „Organisationerne havde at trækkes med det sædvanlige Kvantum mindre Konflikter, Strejker og Overenskomstbesværligheder — af den Art, der karakteristisk udtrykker Arbejderorganisationernes ubegrundede Mistro til Arbejdsgiverne."

Og i en Enquete i „Nationaltidende" siger Hr. Langkjær videre under Henvisning til „vort gode og prøvede Tillidsmandssystem":

„Det skal dog ikke skjules, at bag den tilfredsstillende Form — hvis Værdi jeg iøvrigt anerkender — skjuler sig jævnligt en større Mistænksomhed, end godt er. Det skorter paa det rette Tjenersind overfor Samfundet.

Det er kun naturligt, at den enkelte Arbejder, der staar overfor sin Arbejdsgiver, ønsker at tilforhandle sig de bedst mulige Levekaar, og Arbejdsgiveren vil naturligvis ogsaa gerne have en rundelig Margin til Sikring mod sin store Risiko.

Men disse Bestræbelser maa begrænses og underkastes de økonomiske Love; de maa og skal respektere de Grænser, der sættes af Hensynet til den udenlandske Konkurrence og Hensynet til det almindelige Samfundsvel. Det er her, Mistænksomheden har ført til Forsyndelser, og de fleste af disse Forsyndelser er paa Arbejdernes Side."

Vi skal ikke benægte, at der har kunnet konstateres Tilfælde, hvor Arbejderne og deres Organisationer har vist Illoyalitet overfor deres Modstandere, men da en saadan som Regel vil blive konstateret af Arbejdsgiverne, vil den meget hurtig medføre Repressalier og dermed i Virkeligheden tvinge de paagældende Arbejdere og deres Organisationer til at ændre Fremgangsmaade, hvis de fortsat ønsker at kunne forhandle med Modparten. Derimod kan Arbejdsgivernes Illoyalitet ofte være overmaade vanskelig at faa konstateret, fordi Arbejdsgiveren her har det store Forspring, der ligger i hans tekniske Indsigt, hans nøje Kendskab til Virksomhedens Drift og økonomiske Muligheder, som Arbejderne er udelukkede fra at kunne bedømme fuldt ud paa Grund af den Stilling, de endnu indtager i Arbejdsforholdet. Alligevel har Arbejderne Gang paa Gang konstateret Arbejdsgivernes Mangel paa Ærlighed under Forhandlinger, og at den enkelte Arbejdsgiver i Forsvaret for sine engang erhvervede Rettigheder eller for at opnaa Imødekommenhed hos Arbejderne fremsætter urigtige Oplysninger og bevidst forkerte Paastande. Vi skal til Eksempel anføre et Par Tilfælde:

En Arbejdsgiver kalder en Dag Tillidsmanden til sig og forklarer ham, at Virksomheden muligvis vil kunne faa Leverancen til en Kommune, hvis Arbejderne vil indgaa paa en Reduktion af deres Akkorder. Tillidsmanden sætter sig i Forbindelse med sin Organisation, der undersøger Forholdet og faar konstateret, at paa det Tidspunkt, hvor Kravet fremsattes, har Arbejdsgiveren faaet den omhandlede Leverance overdraget, endda til en Pris, der er lidt højere end den, som et andet Firma, der havde faaet en lignende Leverance, vilde udføre Arbejdet for og uden at kræve Reduktion af Lønnen hos sine Arbejdere.

Eller naar en Direktør forklarer, at Aarsagen til manglende Beskæftigelse i Virksomheden er den, at et nærmere angivet udenlandsk Firma paa Grund af dets Arbejderes Velvillighed med Hensyn til Lønreduktioner erholder Arbejdet, og det saa ved Undersøgelse fra Organisationens Side viser sig, at den paagældende udenlandske Virksomhed nok har stillet Krav om Reduktioner, men faaet bestemt Afslag derpaa, samtidig med, at den paa Grund af sin Beliggenhed og sin Indretning slet ikke kan paatage sig saadant Arbejde, om hvilket der var Tale i den danske Virksomhed.

Vi kunde let fortsætte med flere Eksempler, men skal afstaa derfra, da de her nævnte, som altsaa ingenlunde er enestaaende, maa være tilstrækkelige som Bevis for, at Arbejdernes og deres Organisationers Mistænksomhed overfor Arbejdsgiverne ofte er begrundet. Vi nærer da heller ingen Tvivl om, at naar Arbejdsgiverne saa stærkt modsætter sig en virkelig Gennemførelse af Samarbejdet paa Arbejdspladsen, er det ikke alene af Frygt for, at denne Værksteds-parlamentarisme skal hæmme Virksomheden i dens Dispositioner og skabe Vanskeligheder for dens Konkurrenceevne, men i meget høj Grad, fordi det derved vil blive umuliggjort eller i hvert Fald betydeligt sværere under Forhandlingerne paa Arbejdspladsen og mellem Organisationerne at kunne underbygge Stillingen med urigtige Oplysninger, samtidig med, at et virkeligt Samarbejde ogsaa vilde modvirke Arbejdsgivernes Tendens til stadig uden Arbejdernes Tiltrædelse deraf og ofte uden at have Retsgrundlag derfor at ændre i bestaaende Forhold til Skade for Arbejderne.

Det Tillidsmandssystem, som nu gennem en Aarrække har bestaaet indenfor Metalindustrien og i de senere Aar er blevet noget udbygget, er i saa Henseende ingenlunde betryggende, men til Trods herfor er det dog ikke muligt at faa en tilsvarende Ordning indført i andre Fag. Arbejdsgiverne søger ogsaa her at bibringe Offentligheden et forkert Indtryk af de virkelige Forhold. I den fornævnte Enquete i „Nationaltidende" udtaler Arbejdsgiverforeningens Formand:

„Men selv Arbejdskampe af samme Art og Udstrækning*) vil antagelig fremkalde mindre af

*) Konflikten i 1925. Red.s Anmærkning.

den her antydede Reaktion i Danmark end i de fleste fremmede Lande — ikke paa Grund af noget særlig ejendommeligt Temperament hos os, men som Følge af, at vort hele Forhandlingssystem Arbejdere og Arbejdsgivere imellem er saa højt udviklet og skolet hos begge Parter.

Vort gode og prøvede Tillidsmandssystem behøver jeg blot at nævne i denne Forbindelse."

Enhver, der ikke kender Forholdene nærmere, maa jo heraf faa det Indtryk, at Tillidsmandssystemet er almindeligt indenfor den danske Industri, men i Typograffaget, som Arbejdsgiverforeningens ærede Formand staar meget nær, er det endnu ikke lykkedes at faa Tillidsmandssystemet legaliseret, og trods Forhandlinger, som nylig har fundet Sted indenfor Beklædningsindustrien, er det heller ikke lykkedes Skræddерfaget at faa indført Tillidsmandssystemet, ja, selv et Fag som Snedkerne har først nu opnaaet Tilsagn om, at der skal forhandles om en saadan Ordning. Henvisningen til „vort gode og prøvede Tillidsmandssystem" er altsaa af Hr. Langkjær gjort alt for almen, og samtidig maa det staa klart, af hvad Art Arbejdsgivernes Bidrag til Samarbejdet paa Arbejdspladserne er. At Arbejdsgiverforeningen i det hele taget stiller sig meget køligt til en Harmonisering af Arbejdsforholdet fremgaar ogsaa tilstrækkeligt af en Artikel i „Arbejdsgiveren" for 28. December i Fjor.

Artiklen, der bærer Overskriften: „Alt for stor Harmoni", er inspireret af et Foredrag, som den svenske Professor Eli Heckscher for nylig har holdt om „Harmoni mellem Arbejdere og Arbejdsgivere", og i hvilket han advarer mod en fuldstændig Harmoni mellem Parterne. En saadan vilde efter Professorens Mening indebære en alt for stor Risiko for de øvrige Grupper indenfor Samfundet. Den fuldstændige Harmoni vilde føre til Arbejdskraftens Monopolisering og til det almindelige Arbejdsmarkeds Sprængning.

„Arbejdsgiveren" føjer til disse Teorier følgende Bemærkninger:

„. . . at naar disse Harmoniseringstanker bliver taget op til en mere grundig Overvejelse og Drøftelse end den, der hidtil sædvanligvis har fundet Sted, saa vil man vistnok ogsaa her i Landet komme til det Resultat, at den Spænding efter saa mange forskellige Linier, der findes indenfor det moderne Samfund mellem Befolkningsgrupper og Interesser, ikke alene er der i Kraft af en uafvigelig Nødvendighed, men ogsaa i sig selv indeholder Goder, som Samfundet ikke kan undvære — og altsaa heller ikke staar i Fare for at miste.

Dermed være ikke sagt, at vi skulde mangle Sympati for de Bestræbelser, der Tid efter anden og navnlig, naar det sker paa de rette Tider og under de rette Vilkaar, sker for at indskrænke Arbejdskampenes Mængde og gøre dem saa lidet ødelæggende som muligt for Samfundet og for Deltagerne i dem."

Man skulde jo nærmest efter disse Udtalelser faa den Opfattelse, at der mellem Arbejdere og Arbejdsgivere bestod en entente cordiale, som truede det øvrige Samfund gennem en videre Udvikling mod det intime Forhold mellem Parterne. Og saa er Forholdet dog dette, at selv om der har fundet en stærk Udvikling Sted med Hensyn til Udbygningen af det mellemorganisationsmæssige Samarbejde, saa er dette sket paa Grundlag af den bestaaende Arbejdsrets, Den faste Voldgiftsrets Kendelser, der igen hviler paa Septemberforliget, hvis Tilvejebringelse i 1899 kostede 4 Maaneders faglig Kamp.

Ganske vist opnaaedes der ved den lange Række Overenskomstforhandlinger, som har fundet Sted siden Aarhundredskiftet, Forbedringer i Lønforholdene og Forkortelse af Arbejdstiden, men disse var næppe opnaaede, hvis ikke der bag Arbejdernes Forhandlere havde staaet stærke Kamporganisationer, der i givet Fald kunde sætte Magt bag Kravene.

Men paa det Omraade, hvor det faglige Konfliktsstof opstaar, hvorfra den Spænding stammer, som Arbejdsgiverforeningen altsaa synes at være interesseret i at vedligeholde, nemlig Arbejdspladsen, er der ikke i det store og hele sket nævneværdige Forandringer, siden Tillidsmandssystemet legaliseredes indenfor Jærnindustrien med Overenskomsten af Marts 1900. Det har, som nævnt, indtil den Dag i Dag ikke været muligt at faa dette ingenlunde revolutionerende System indført i flere store Fag udenfor Jærnindustrien, langt mindre faa gennemført en virkelig Udvikling deraf, svarende til den stigende Oplysning blandt Arbejderne og til den Magtstilling, som deres Organisationer har opnaaet.

Der er altsaa langt igen, inden vi nærmer os den Grænse, paa hvis anden Side den fuldstændige Harmoni mellem Arbejdere og Arbejdsgivere skimtes, og som Arbejdsgiverforeningen af „samfundsmæssige Hensyn" vil modsætte sig. I „Arbejdsgiveren"s uforbeholdne Tilslutning til den svenske Professors Teorier

kan der da kun ligge Ønsket om at modvirke alle Bestræbelser, som paa Grundlag af Værkstedsparlamentarismens Udvikling kan føre til et bedre Samarbejde end det nuværende.

Vi frygter ikke for Gennemførelse af den fuldstændige Harmoni mellem Arbejdere og Arbejdsgivere alene af den Grund, at saa længe Produktionsmidlerne er i Privatkapitalens Eje, vil den afgjort være en Utopi, men selv om den kunde etableres, vilde der saamænd ikke ske det stakkels Samfund, som Arbejdsgiverne altsaa vil beskytte, noget ondt.

Men hvordan er det forøvrigt med de moderne Kapitalsammenslutninger, Truster og Karteller, der repræsenterer den mest gennemførte „kapitalistiske Harmoni"? Er det af Hensyn til Samfundet, de gennemføres? Eller tager Arbejdsgiverforeningen ogsaa Afstand herfra? Vi tror det næppe. Det er derimod vor Overbevisning, at et virkeligt Samarbejde med Indflydelse for Arbejderne paa Bedrifternes Ledelse vilde være en naturlig Modvægt mod den koncentrerede Kapital, hvis eneste Formaal, uden Hensyn til Samfundsinteresser, er Profit. Vi maa da haabe, at den Opinion for et bedre Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, der i stigende Grad synes at gøre sig gældende, ogsaa maa kunne øve Indflydelse i politisk Henseende, saaledes at der derigennem kan ydes Støtte til Fagbevægelsens fortsatte Bestræbelser for at indskrænke den sociale Konflikt mest muligt.

Fred i det skandinaviske Metal.

I September Maaned i Fjor besluttede Svenska Metallindustriarbetareförbundet og Svenska Gjutareförbundet (Formerne) at opsige de mellem Sveriges Verkstadsförening og Forbundene bestaaende Overenskomster til Udløb den 31. December, og man tilstillede Arbejdsgiverne et Forslag til ny Overenskomst, indeholdende forskellige Krav om Forbedringer. Arbejdsgiverne svarede med ogsaa for deres Vedkommende at sige op og fremsatte forskellige Modkrav, bl. a. gaaende ud paa Gennemførelse af lavere Minimallønninger. Først den 21. November kom Parterne i Forhandling under Ledelse af Landshøvding Elmquist, og i Forhandlingerne deltog foruden forannævnte ogsaa Repræsentanter for de svenske Grovarbejdere.

Arbejdsgiverne havde nu nærmere udformet deres Forslag, og de Krav, som de derigennem fremsatte, og som gennem de svenske Medlemsblade blev offentliggjort, vakte stærk Uvilje blandt Arbejderne. Forhandlingerne fortsattes imidlertid med et Par korte Afbrydelser, indtil man naaede den 12. December, da Elmquist overgav Parterne et Mæglingsforslag, paa hvilket der skulde afgives Svar den 21. December. For Arbejdernes Vedkommende gik Forslaget til Urafstemning med Anbefaling fra Forhandlingsudvalget og Forbundsledelserne, idet der kunde henvises til forskellige Forbedringer, som Forslaget indeholdt, og som det vilde være klogere at akceptere fremfor at kaste sig ud i en aaben Strid, om hvis Resultat man ikke kunde dømme, men som i alle Tilfælde vilde koste store Ofre. Urafstemningen viste Tilslutning til disse Synspunkter, idet 73 pCt. af de i Afstemningen deltagende Medlemmer stemte for Godkendelse af Forslaget, medens 27 pCt. stemte imod. Imidlertid var Tilslutningen fra Arbejdernes Side ikke ganske betingelsesløs, idet der fra forskellige Hold fremsattes Ønsker om Forbedringer og Tydeliggørelse af visse Detailler i Overenskomsterne, hvilket meddeltes Mæglingsmanden; bl. a. krævedes det, at Overenskomsternes Lønbestemmelser ikke skulde gælde for Rørlæggere, Automobilreparatører samt General Motors Værksted i Stockholm.

Ogsaa de svenske Arbejdsgivere, der behandlede Forslaget ved et Delegeretmøde, havde forskellige Indvendinger at gøre derimod, bl. a. vedrørende Minimallønsparagraffen. De Underhandlinger, som var en Følge af disse Reservationer, blev ret langvarige og frembød mere end et kritisk Moment; først Kl. 3 om Morgenen den 22. December opnaaedes der endelig Enighed, og Forslaget havde nu faaet en saadan Affattelse, at Arbejdernes Forhandlere ansaa sig for forpligtet til at godkende det. Forhandlingerne resulterede altsaa i Enighed, og Overenskomsterne undertegnedes.

Vore svenske Brødreforbund gør opmærksom paa, at de fleste Ændringer i Overenskomsterne er af mere formel Natur, men disse har ikke mindst Betydning ved Behandling af opstaaende Stridsspørgsmaal med de svenske Arbejdsgivere. De positive Forbedringer, som Forslaget medfører, er, at Overenskomsterne kommer til at indeholde Minimallønninger for 18- og 19-aarige mandlige Arbejdere, samt at saadanne Arbejdere, som i Reglen ikke har Akkord, skal oppebære en Timeløn, der mindst overstiger Minimallønningerne med 10 Øre pr. Time. Endvidere er der sket Forbedringer med Hensyn til Sommerferieparagraffen og vedrørende Arbejde udenfor Værkstederne. Ligeledes maa en Bestemmelse om Erstatning ved særlig smudsigt Arbejde tillægges ret stor Betydning. Almindelige generelle Forhøjelser af Lønningerne er ikke opnaaet, men samtlige Ændringer er til Fordel for Arbejderne, og Verkstadsföreningen har ikke faaet noget af sine Krav imødekommet. Overenskomsterne gælder indtil 31. December 1930, omfattende ca. 50,000 Arbejdere, og i en Artikel i det svenske Metalarbejderforbunds Medlemsblad vedrørende Overenskomstfornyelsen hedder det i Slutningen:

»Overenskomstsituationen er forløbet i relativ Ro uden andet Rabalder end det lille, som de kommunistisk interesserede var i Stand til, og det har jo været uden Betydning. De af Overenskomsten

berørte Medlemmer har i største Udstrækning vist deres Underhandlere og Forbundsledelserne fuld Tillid.«

* * *

I December Maaned optoges Underhandlinger mellem de norske Metalarbejdere og deres modstaaende Arbejdsgivere i Anledning af, at Voldgiftsdommen af 21. Maj 1927 var opsagt, og disse Underhandlinger førte til, at Parterne enedes om et Forslag til Overenskomster, der skulde træde i Stedet for Voldgiftsdommen. Forslaget udsendtes til Urafstemning med Anbefaling af Jærn- og Metalarbejderforbundets Styrelse og Repræsentantskab, medens Formerforbundets Ledelse uden Anbefaling overlod Sagen til Medlemmernes Afgørelse, og det blev godkendt med meget stor Majoritet. De nye Overenskomster gaar i Hovedsagen ud paa Forlængelse af de Bestemmelser, som fandtes i Voldgiftsdommen, men med de redaktionelle Forandringer, som nødvendiggjordes derved, at det nu ikke længere er en Voldgiftsdom, men en Overenskomst, der er Tale om. Tidligere bestaaende Minimallønninger er afrundede opad til nærmeste hele Ører, hvorved Minimallønnen for faglærte andrager 102 Øre og for ufaglærte 90 Øre. Voldgiftsdommen gælder indtil 31. Marts, men fra 1. April træder de nu indgaaede Overenskomster i Kraft og er gyldige indtil 31. Marts 1931.

Hvis en Sammenligning mellem Leveomkostningerne ved Overenskomstens Indgaaelse og de i 1930 bestaaende viser nogen Forandring, kan Parterne — Arbejderne i Tilfælde af Stigning og Arbejdsgiverne i Tilfælde af Sænkning — kræve en Forhandling, tilsigtende tilsvarende Ændring i Lønningerne. Skulde der ved saadanne eventuelle Forhandlinger ikke opnaas Enighed, kan den af Parterne, som har stillet Krav, opsige Overenskomsten med en Maaneds Varsel.

Med disse Overenskomstindgaaelser har de norske Metalarbejdere frigjort sig for de Voldgiftsdomme, der har vakt saa megen Utilfredshed indenfor den norske Fagforeningsbevægelse.

For Norsk Jærn- og Metalarbejderforbunds Vedkommende omfatter den nye Overenskomst 98 Virksomheder, som gennem de Mekaniske Værksteders Landsforening er tilsluttet den norske Arbejdsgiverforening, hvortil kommer 14 Virksomheder, som er direkte tilsluttet Arbejdsgiverforeningen. Disse Virksomheder beskæftiger ca. 9000 Mand. Desuden findes ca. 40 mindre Virksomheder, som staar udenfor Arbejdsgiverforeningen, men som har undertegnet Voldgiftsdommen, og ved disse Virksomheder, der tilsammen beskæftiger ca. 4000 Mand, skal Voldgiftsdommen nu opsiges, og der skal gøres Forsøg paa Oprettelse af Overenskomst. Formerforbundet har ligeledes opsagt løbende Overenskomster med 12 Virksomheder, som staar udenfor Jærnindustriens Arbejdsgiverorganisation.

Nogen almindelig Forbedring af Lønforholdene eller Overenskomstens øvrige Bestemmelser var det ikke muligt at faa Arbejdsgiverne til at indgaa paa, og naar de norske Metalarbejdere til Trods derfor har tiltraadt Overenskomstforslaget, er det sikkert i Forventning om, at den derved skabte Arbejdsfred vil betyde en forøget Beskæftigelse, ikke mindst indenfor den norske Skibsbygningsindustri.

* * *

Som man ser, har Overenskomstsituationerne i Sverige og Norge for Metalindustriens Vedkommende formet sig paa lignende Maade som her i Danmark, og vi lykønsker vore skandinaviske Brødre til, at det er lykkedes at undgaa ødelæggende Arbejdskampe. Dette gælder ikke mindst de norske Metalarbejdere, der under kommunistisk Paavirkning i de senere Aar regelmæssigt har været ude for omfattende Arbejdskampe, som ikke alene har udmarvet Organisationerne, men som i høj Grad har bidraget til at ødelægge Beskæftigelsesmulighederne, hvad ikke mindst den norske Skibsbygningsindustri er et eklatant Bevis paa.

I 1927 førte som bekendt vore finske Kolleger en enestaaende lang og bitter Kamp mod deres Arbejdsgivere med det Resultat, at der opnaaedes ganske betydelige Forbedringer af deres Arbejdsvilkaar. Det maa i saa Henseende erindres, at disse ligger væsentlig anderledes og er ringere end i de øvrige skandinaviske Lande. Paa Baggrund af den positive Sejr, som vore finske Kolleger vandt, har vi Grund til at tro, at man ikke der foreløbig kommer ud for faglige Komplikationer. Hvis dette er rigtigt, betyder det, at der er etableret Fred i den nærmeste Fremtid indenfor den skandinaviske Metalindustri, og vi haaber paa, at dette vil betyde forøget Beskæftigelse, Styrkelse af de enkelte Landes Organisationer og Befæstelse af det Samarbejde, der gennem en Aarrække har været et Mønster for de øvrige internationalt organiserede Metalarbejdere i Europa.

De store tyske Metalarbejderkonflikter afsluttede.

I Fagbladet for December Maaned redegjorde vi for den vældige Arbejdskamp mellem Metalarbejderne i Westphalen og Arbejdsgiverne i Sværjærnsindustrien samt den store tyske Værftskonflikt. Det drejede sig i Særdeleshed om en Forhøjelse af Lønningerne og en Forkortelse af Arbejdstiden.

Med Hensyn til den første Konflikt var Forholdet dette, at begge Parter, efter at det tyske Voldgiftsretsvæsens forskellige Instanser havde været i Virksomhed i fuld Udstrækning, uden at der derved var blevet bragt en Ende paa Konflikten, var indgaaet paa at underkaste sig den Afgørelse, som den socialdemokratiske Indenrigsminister Severing maatte træffe. Paa Grundlag heraf hævede Arbejdsgiverne den etablerede Storlockout, og umiddelbart før Jul afsagde Severing en Kendelse, der gik ud paa, at indtil 31. December 1928 skulde de Lønsatser gælde, som blev fastsat ved Voldgiftsdommen

af 27. Oktober, men fra 1. Januar 1929 træder nye Bestemmelser i Kraft, og disse karakteriseres ved, at Lønningerne forhøjes samtidig med, at en Nedsættelse af Arbejdstiden finder Sted. Den Severing'ske Kendelse kan ikke opsiges før 1. August 1930.

Vi skal ikke komme nærmere ind paa Kendelsens Enkeltheder, da der ved Bedømmelsen af disse maa forudsættes et detailleret Kendskab til de herhenhørende Forhold, som Bladets Plads ikke tillader at gøre Rede for, men vi skal til Belysning af den Modtagelse, som Kendelsen har faaet hos Arbejderne, hidsætte en Resolution, som en Forsamling af Repræsentanter for de tyske Metalarbejdere i Ruhrgebetet, hvilken den 23. December beskæftigede sig med Indenrigsministerens Afgørelse, vedtog:

»Den økonomiske Kamp i den rhinsk-westphalske Jærn- og Staalindustri er ved Rigsindenrigsministeriets Afgørelse af 21. December bragt til Afslutning. Kongressen udtaler sin Tilfredshed med de i Voldgiftskendelsen fastsatte Lønforhøjelser, Akkordsikringen og Forkortelsen af Arbejdstiden, skønt der *ikke er taget Hensyn til en hel Række af Arbejdernes berettigede Fordringer.* Det er Fremtidens Opgave at arbejde videre for alle disse Spørgsmaal. Arbejdsgivernes Lockout- og Standsningsraseri har lidt et grundigt Nederlag. For de uorganiserede Arbejdere bør Arbejdsgivernes Fremgangsmaade være en Advarsel; at tilhøre Fagforeningerne er et Livsspørgsmaal for dem. Kongressen retter derfor paany en Opfordring til alle Uorganiserede om at træde ind i de frie Fagforeninger. Den sidste Kamp har i en ganske særlig Grad vist, at kun stærke Organisationer er i Stand til at yde virksom Modstand imod de stærkt organiserede Arbejdsgivere. Af Rigsregeringen forlanger Kongressen, at den skal gøre alt for at *hindre yderligere Prisstigninger,* at den skal udøve en skarp Kontrol med *Kartellerne og Syndikaterne,* og at den skal træffe energiske Forholdsregler til *Tilvejebringelsen af Statskontrol* indenfor Jærnindustrien.«

* * *

Med Hensyn til Værftskonflikten var denne jo særlig karakteristisk ved sin Langvarighed, idet den strakte sig over mere end et Fjerdingaar. Som vi allerede i Fagbladet for Oktober Maaned meddelte, blev der, forinden Konflikten etableredes, i Henhold til de tyske Voldgiftsregler forsøgt Mægling mellem Parterne, og en Voldgiftskendelse blev afsagt, men saavel Arbejdsgiverne som Arbejderne nægtede at akceptere den. Kort før Jul blev der gjort Forsøg paa at faa denne Kamp, der ligesom den anden tyske Metalarbejderkonflikt var præget af en beundringsværdig Ro og usvækket Sammenhold mellem Arbejderne, bragt til Afslutning, og den 21. December afsagdes en ny Voldgiftskendelse, i Henhold til hvilken Arbejdstiden blev forkortet og de lave Lønninger hævet. For Arbejdernes Vedkommende blev Stillingen til Voldgiftskendelsen afgjort gennem en Urafstemning med det Resultat, at 90 pCt. stemte imod, idet Arbejderne var af den Opfattelse, at Voldgiftskendelsen ikke gav de Forbedringer, som de havde rimeligt Krav paa. Ogsaa Arbejdsgiverne forkastede Kendelsen, men nu lod Rigsarbejdsministeriet begge Parter indkalde til en Forhandling i Berlin den 2. Januar, hvilken Forhandling dog forløb resultatløs, hvorefter Ministeren erklærede Voldgiftskendelsen for bindende. Værftsarbejdernes Repræsentanter har den 4. Januar i Bremen beskæftiget sig med den derved opstaaede Situation og vedtaget at bøje sig for den saaledes paatvungne Afgørelse samtidig med, at de i følgende Resolution fremsatte deres Synspunkter herpaa:

»At Voldgiftskendelsen er blevet erklæret for forbindende, bringer *ved Tvang* Kampen paa Skibsværfterne til en utilfredsstillende Afslutning. Det er umiskendeligt, at Voldgiftskendelsen medfører nævneværdige Forbedringer i Arbejdstiden og med Hensyn til Betalingen for Ferie. Men den er utilfredsstillende med Hensyn til Lønspørgsmaalet. Under Hensyntagen til alle Omstændigheder og til den Kendsgerning, at en væsentlig Del af Arbejdsgivergruppen allerede for lang Tid siden var villig til at gøre bemærkelsesværdige Indrømmelser, havde Værftsarbejderne ventet mere.

Denne tvangsmæssige Afslutning af Kampen er ikke egnet til at skabe Tilfredshed i Værftsbedrifterne, og det saa meget mindre, som den nuværende Gyldighedsfrist for lang Tid fremad ikke tillader nogen Ændring i Tariffen.

Værftsarbejderne er solidarisk og energisk traadt i Skranken for deres berettigede Fordringer. Dette Sammenhold og denne Energi vil efter Arbejdets Genoptagelse gøre sig endnu mere gældende ved Forbedring af Mulighederne for Fortjeneste. Denne Bestræbelse vil kunne føre til saa meget større Resultater, naar de Værftsarbejdere, som endnu staar udenfor Organisationen, men som er blevet belært af Erfaringerne i den lange Kamp, fuldtalligt tilføres Forbundet.«

Tysk Metalarbejderforbunds Medlemsblad sluttede Omtalen af denne Konflikt med følgende Ord:

»Som det udtales i Resolutionen, er denne i mere end en Henseende beundringsværdige Strejke blevet afsluttet *ved Tvang.* Vore Værftskollegers kendte og saa tit prøvede Disciplin garanterer for, at de lige saa sluttet vil vende tilbage til Bedrifterne, som de forlod dem, og som de har udholdt de tre Maaneder.

I denne lange Kampens og Savnets Tid har utallige Forbundskolleger spørgende og beundrende rettet deres Blik mod Vandkanten. Paa Spørgsmaalet kom altid det glædelige og opmuntrende Svar: *De staar fast!* Og der fremkom intet, absolut intet, der kunde vække Tvivl om Rigtigheden af dette Svar. De Titusinder af Værftskolleger stod ubrydeligt fast. Vi udtaler overfor dem vor Højagtelse og vor Beundring for deres glimrende Eksempel paa Troskab mod deres Fagforbund og mod

Socialismen. Deres prægtige Handlekraft vil sikkert ogsaa indhente det, som det denne Gang ikke lykkedes dem at opnaa.«

* * *

Ogsaa vi maa beundre vore tyske Brødres vældige Indsats for at tilbageerobre, hvad en hensynsløs Overklasse under den tyske Inflation fratog Arbejderne. Den Disciplin, som altid har kendetegnet Tyskerne, har ikke mindst gjort sig gældende under de i de senere Aar stedfundne omfattende Arbejdskampe, der ikke alene har Betydning som Bevis for Arbejderklassens Magt, naar den staar enig, men hvis Resultater rækker udover Tysklands Grænser og fjerner bl. a. her i Skandinavien den Baggrund, paa hvilken Arbejdsgiverne ofte har henvist til de lave Lønninger og længere Arbejdstid for dermed at forringe de engang opnaaede Arbejdsvilkaar.

Vi har tidligere peget paa, at ikke mindst den store Ruhrkonflikt var et Forsøg fra Arbejdsgivernes Side paa at rende det tyske Voldgiftsretsvæsen over Ende, og det er da i saa Henseende interessant at erfare den tyske Landsorganisations Stilling hertil, idet vi iøvrigt vedrørende dette Spørgsmaal henviser til vor Artikel i Fagbladet for November, »Voldgiftsretsvæsenet i Tyskland«. Det hedder i saa Henseende i den internationale faglige Centrals Pressemeddelelser:

Efter at Problemet om de bindende Voldgiftskendelser er blevet belyst fra alle Sider i Forbindelse med den nu afsluttede Storkonflikt i den tyske Jærnindustri i Nordvesttyskland, er det paa Grundlag af de officielle Oplysninger i den tyske Landsorganisations Aarbog interessant at rekapitulere Udviklingen med Hensyn til Antallet af de afsagte bindende Voldgiftskendelser og de tyske Fagforeningers principielle Stilling til Spørgsmaalet om den faglige Voldgift. Naar man betænker, at det med Henblik paa Udformningen af Forholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere og den principielle Indstilling overfor de bindende Voldgiftskendelser er overordentlig vigtigt, at alle Stridsspørgsmaal og Fordringer afgøres ad fredelig Vej, er det interessant at se, i hvilken Grad og hvorfor Antallet af de bindende Voldgiftskendelser er sunket i de senere Aar. Det offentlige Voldgiftsvæsens Udvikling (angaaende det overenskomstmæssige Voldgiftsvæsen foreligger der ingen talmæssige Oplysninger) fremgaar af følgende Tal: Det samlede Antal Voldgiftssager var i 1924 18,500, i 1925 13,418 og i 1926 5043. I 1924 blev 839 Voldgiftskendelser erklæret for bindende, 1925 707 og i 1926 315 Kendelser.

Landsorganisationens Aarbog knytter følgende Bemærkninger hertil:

»Talmæssigt set har man saaledes i langt mindre Udstrækning paakaldt Voldgiftsinstansernes Medvirkning. Denne Udvikling er i første Linie betinget af Gennemførelsen af en stabil Valuta og den hermed forbundne længere Løbetid for Overenskomsterne. Sammenholdt med det store Antal Tilfælde, hvor Stridsspørgsmaalene blev forelagt for en Voldgiftsret, spiller den bindende Voldgiftskendelse talmæssigt set næsten ingen Rolle. Men den bindende Voldgiftskendelses Betydning fremgaar ikke blot af dens talmæssige Forhold til det samlede Antal Voldgiftskendelser, men principielt af den Kendsgerning, at dette Tvangsmiddel til Bilæggelse af Arbejdskonflikter i det hele taget bestaar. Desuden giver den officielle Statistik ingen Oplysninger om, hvormange Virksomheder og hvormange Arbejdere og Funktionærer, der omfattes af de gennem en bindende Voldgiftskendelse opstaaede Overenskomster. Som bekendt har de saakaldte Tvangsoverenskomster den samme Retsvirkning som de frivilligt afsluttede Overenskomster. De betyder altsaa for Overenskomstparterne ligeledes den saakaldte Fredspligt og Overholdelsespligt, altsaa en civilretslig Indskrænkning af Strejkeretten.

Den tyske Landsorganisations 10. Repræsentantskabsmøde den 24. og 25. November 1927 tog principiel Stilling til Tvangsoverenskomsten. Man afstod dog dengang fra at tage en bestemt Afgørelse, idet Mødet konstaterede, at Forhandlingerne havde vist, at alle Forbund var enige om at virke hen til at begrænse de bindende Voldgiftskendelsers Virkninger. Meningerne er kun delte med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt og i hvilken Form denne Begrænsning er nødvendig, fordi Forholdene her ligger forskelligt for de enkelte Forbund. Fagforeningerne var under Hensyn til de offentlige Interesser altid rede til at paalægge sig visse Indskrænkninger i Anvendelse af de faglige Magtmidler. Gennem sin Drøftelse har Repræsentantskabet givet Udtryk for, at det vilde være en Idealtilstand, dersom Fagforeningerne af egen Magt kunde opdrage Arbejdsgiverne til Afslutning af Overenskomster. Man kunde imidlertid heller ikke nægte at give Staten en Mulighed for at gribe ind i Lønkonflikter og erklære afsagte Voldgiftskendelser for bindende. Men det er ogsaa paa Tide, at Myndighedernes Beføjelser paa dette Omraade begrænses.«

En Dom ved Vestre Landsret.

Den 22. November i Fjor afsagde Vestre Landsret en Dom, som et tidligere Medlem af Smedeforbundet, ved Navn H. P. Simonsen, havde anlagt mod Smedeforbundets Horsens Afdeling.

Vi hidsætter Dommen in extenso:

Efter Oktober Flyttedag 1926 paabegyndte Sagsøgeren, Hans Peter Simonsen af Horsens, der i 1920 havde taget Borgerskab som Købmand og drevet Købmandsforretning, en ny Forretning af samme Art i en ham tilhørende Ejendom i nævnte Købstad. Sagsøgeren, der er faglært Smed, arbejdede indtil 1923 i Faget, men ophørte da dermed og udmeldte sig af de Sagsøgte, Smede- og Maskinarbejdernes Fagforbund af Horsens. I 1927 indmeldte han sig paany i Forbundet, og den 19. Maj s. A. blev han af Indehaveren af Horsens Træskoringefabrik

forespurgt, om han vilde have Smedearbejde paa Fabrikken, paa hvilken der da var beskæftiget to Mænd, af hvilke den ene, Mekaniker Sørensen, hvad Sagsøgeren var vidende om, havde et uordnet Mellemværende med de Sagsøgte angaaende en Kontingentrestance. Sagsøgeren, der var paa det rene med, at han som Medlem af Fagforbundet ikke kunde arbejde sammen med Mekaniker Sørensen, henvendte sig den 20. s. M. om Formiddagen til de Sagsøgte for at blive slettet som Medlem. Han forhandlede bl. a. med den Sagsøgtes Formand, og under Forhandlingerne blev det omtalt, at Sagsøgeren ønskede sig udmeldt for at faa Arbejde paa Træskoringefabrikken, og de Sagsøgte nægtede at slette ham som Medlem. Sagsøgeren tog imidlertid samme Dags Eftermiddag Arbejde paa Træskoringefabrikken, hvor Mekaniker Sørensen stadig arbejdede, medens den anden Arbejder efter Ordre fra de Sagsøgte ophørte med Arbejdet. Samme Dag, den 20., fandtes i Dagbladet »Horsens Socialdemokrat« under Rubrikken faglige Meddelelser en saalydende Opsats:

> »*Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening.*
>
> Ingen af vore Medlemmer maa søge eller paabegynde Arbejde hos Horsens Træskoringefabrik, Smedegade 78, da der arbejdes med uorganiseret Arbejdskraft,«

og denne gentoges i Bladet den 21. og 30. s. M. samt den 1. og 2. Juni. Sagsøgeren vedblev med sit Arbejde paa Fabrikken, og i Bladet for den 27. Juni s. A. fandtes Meddelelsen paany med følgende Tilføjelse:

> »Under den af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Horsens Afdeling, etablerede Blokade overfor Horsens Træskoringefabrik har et Medlem, Nr. 3217, Hans Peter Simonsen, ikke undladt at optage det saaledes blokerede Arbejde, hvilket har haft til Følge, at nævnte Medlem er ekskluderet af Forbundet,«

og idet Sagsøgeren har anbragt, at den sidstnævnte Meddelelse, der indeholder hans Navn, er retsstridig overfor ham og har skadet ham i hans Næring som Købmand, har han under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet dels at undlade fortsat Offentliggørelse af den nævnte Meddelelse, særlig i Bladet »Horsens Socialdemokrat«, dels at betale ham en Erstatning af 3000 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 7. Maj 1928, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at den paagældende Meddelelse, der alene er rettet til Forbundets Medlemmer, og som kun angiver Sagsøgerens Navn og Foreningsnummer, ikke kan anses for retsstridig, saa meget mere som dens Indhold helt igennem er rigtigt, idet der var etableret Blokade overfor Træskoringefabrikken, da Sagsøgeren paabegyndte sit Arbejde der, og Sagsøgeren var bleven ekskluderet af Forbundet med Hjemmel i **§ 12 a i dettes Love.**

Den ved Meddelelsen skete Offentliggørelse af Sagsøgerens Navn og Foreningsnummer, hvorved Sagsøgeren er utvetydigt identificeret, findes imidlertid som gaaende ud over, hvad der er hjemlet ved faglige Formaal, at maatte anses for retsstridig overfor Sagsøgeren, og de Sagsøgte, der flere Gange har gentaget Meddelelsen i »Horsens Socialdemokrat«, vil derfor være at tilpligte at undlade Offentliggørelsen, saaledes som af Sagsøgeren paastaaet.

Hvad Erstatningen angaar, har de Sagsøgte bestridt, at Sagsøgeren har lidt noget som helst Tab ved Meddelelsen. Sagsøgeren har nu vel hævdet, at Meddelelsen har skadet ham, idet hans Omsætning er blevet forringet ved, at adskillige Kunder paa Grund af Meddelelsen er ophørt med at handle hos ham. Efter hvad der er oplyst, kan det nu imidlertid ikke anses godtgjort, at Meddelelsen har haft nogen Indflydelse paa Sagsøgerens Omsætning, og der vil følgelig ikke kunne tillægges ham nogen Erstatning, hvorfor de Sagsøgte forsaavidt vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale efter Reglerne for beneficerede Sager og derunder de nedennævnte Salærer og Godtgørelser for Udlæg til de for Sagsøgeren henholdsvis under Domsforhandlingen og under Sagens Forberedelse beskikkede Sagførere.

Stempelovertrædelse foreligger ikke.

Thi kendes for Ret:

De Sagsøgte, Smede- og Maskinarbejdernes Fagforbund af Horsens, bør undlade fortsat Offentliggørelse, særlig i Bladet »Horsens Socialdemokrat«, af den omhandlede Meddelelse, der indeholder Navnet paa Sagsøgeren, Hans Peter Simonsen, og hans Medlemsnummer. Iøvrigt bør de Sagsøgte for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være.

Til det Offentlige betaler de Sagsøgte de Retsgebyrer, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde forbruges, for saa vidt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren, samt til den for Sagsøgeren under Domsforhandlingen beskikkede Sagfører, Overretssagfører Jørgensen i Salær 120 Kr. og i Godtgørelse for Udlæg 60 Kr., og til den under Sagens Forberedelse beskikkede Sagfører, Overretssagfører Grüner, det denne tillagte Salær 80 Kr. og den tillagte Godtgørelse for Udlæg 11 Kr. 50 Øre.

Domstol og Blokadebryder.

Naar man ser hen over den Række af Domme, der i de senere Aar er blevet afsagte af Domstolene i arbejdsretlige Forhold, maa det vække Forundring, at det politiske Bagstræb ikke føler sig tilfredsstillet hermed, uden at der skal specielt lovgives paa det heromhandlede

Omraade, saaledes som det er Regeringens Hensigt med sit Forslag til Lov om Arbejds- og Erhvervsfrihed!! I saa Henseende danner den Dom, som Vestre Landsret har afsagt vedrørende Smedeforbundets Horsens Afdeling, ingen Undtagelse. Afdelingen har set sig nødsaget til at etablere Blokade overfor en Virksomhed, fordi den beskæftigede uorganiseret Arbejdskraft, Blokaden er ikke ulovlig, hvad heller ikke dens Offentliggørelse i Pressen er, thi i Loven om Den faste Voldgiftsret, § 5, er saadan Offentliggørelse anerkendt, idet det hedder:

»Naar en Strejke eller Lockout ikke er retsstridig, er den blotte offentlige Meddelelse om dens Varsling eller Ikrafttræden heller ikke retsstridig.«

Denne Anerkendelse er saa meget mere bemærkelsesværdig, som det forinden Oprettelsen af Den permanente Voldgiftsret var en af Domstolene fastslaaet Retsbetragtning, at Omtale i Bladene af Konflikter var retsstridig. Det vilde være naturligt i denne Forbindelse ogsaa at opfatte det som lovligt at offentliggøre Navnene paa Personer, der optræder som Blokadebrydere, naar en saadan Offentliggørelse ikke ledsages af ærekrænkende Omtale eller indeholder Oplysninger, der kan være til Skade for den Paagældende i al Almindelighed, men dette synes altsaa ikke at være Tilfældet, selv om Sagen som her er af en særlig grel Karakter. Det maa jo i det omhandlede Tilfælde erindres, at den Paagældende, som optog Arbejdet paa den blokerede Virksomhed, var fuldt vidende om Blokaden, han stod som Medlem af den Organisation, der har etableret den, og da han var klar over, at dette Medlemsskab forhindrede ham i at modtage det tilbudte Arbejde paa Virksomheden, var han fræk nok til at kræve sig udmeldt. Og alt dette maa ses paa Baggrund af, af han er Ejendomsbesidder og driver Købmandsforretning, vel oven i Købet for en stor Del med Kunder fra Arbejderklassen, hvis Interesser han alligevel ikke undser ser sig for at snigløbe.

Naar det saa endda havde været konstateret, at den skete Offentliggørelse af hans Navn havde haft til Følge, at han havde lidt Tab i sin Købmandsforretning, vilde vi, paa Baggrund af Kolindsunddommene, have kunnet forstaa Rettens Stilling, men da det, som det hedder i Dommens Præmisser, »ikke anses godtgjort, at Meddelelsen har haft nogen Indflydelse paa Sagsøgerens Omsætning, og der vil følgelig ikke kunne tillægges ham nogen Erstatning«, saa forstaar vi ærlig talt ikke Begrundelsen for den afsagte Dom. Ganske vist hedder det ogsaa i Præmisserne, »at den ved Meddelelsen skete Offentliggørelse af Sagsøgerens Navn og Foreningsnummer, hvorved Sagsøgeren er utvetydig identificeret, findes imidlertid som gaaende ud over, hvad der er hjemlet ved faglige Formaal«, men hvis det ikke er et legitimt fagligt Formaal i Forbindelse med en lovlig Konflikt at søge at holde Blokadebrydere ude, saa tilstaar vi, at de lovlige Grænser for de faglige Formaal efterhaanden bliver noget snævre.

Man mærker Hensigten og bliver forstemt.

International Udveksling af unge Haandværkere.

Under denne Overskrift har »Danmarks Haandværk og Industri«, der er Organ for Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk, under Henvisning til en paa den 4. nordiske Haandværkskonference i Stockholm vedtagen Resolution, slaaet til Lyd for Udveksling bl. a. af Svende mellem Landene, og da dette Spørgsmaal sikkert kan paaregne almindelig Interesse paa en Tid, hvor det praktisk talt er umuligt for unge Haandværkere at komme til Udlandet og dygtiggøre sig, hidsætter vi den paagældende Artikel, idet vi er af den Opfattelse, at alle gode Kræfter bør forenes for at tilvejebringe Muligheden af det Samkvem mellem de forskellige Landes Arbejdere, som Krigen satte en Stopper for:

»Paa den sidste nordiske Haandværkskonference i Stockholm i Fjor blev der, som det vil huskes, vedtaget følgende Resolution:

Den fjerde nordiske Haandværkskonference udtaler Ønskeligheden af en livligere Udveksling af Svende mellem de forskellige Lande og i Særdeleshed, at der tilvejebringes Mulighed for Stipendiater fra et Land og til at søge Arbejde i et andet Land med videre Uddannelse for Øje, og Konferencen overdrager Nordisk Haandværksraad at søge Spørgsmaalet fuldt belyst samt — forinden saadan Udveksling kan gennemføres i den ønskelige Udstrækning — at ofre særlig Opmærksomhed paa Udveksling af Svende mellem de nordiske Lande.

Der skal ikke lægges Skjul paa, at denne Resolution ikke hidtil har givet overvældende store Resultater. Nogen generel Ordning løber man jo ikke til at faa indført i en Haandevending, og i de ganske faa Enkelttilfælde, der har foreligget, og hvor man har søgt at faa en og anden Stipendiat anbragt paa dansk eller andet Lands Værksted, er Bestræbelserne bleven mødt med en vis forstaaelig Modvilje mod at aabne Arbejdsmarkedet for fremmed Arbejdskraft, saa længe Landet selv vrimler med Arbejdsløse.

Sagen er imidlertid for stor og betydningsfuld til, at den bør opgives ved den første Modstand, og derfor har man ogsaa i hvert Fald fra dansk Side stadig haft den under Ventilation.

Nu kommer der fra Udlandet en interessant Meddelelse, der ikke blot viser, at det samme Spørgsmaal er brændende ogsaa andet Steds, men tillige, at man der er videre fremme i Retning af at naa en tilfredsstillende Ordning.

I Begyndelsen af 1928 blev der saaledes truffet en Overenskomst mellem det franske og det engelske Arbejdsministerium om Lettelser i Indvandringsbestemmelserne for Volontører og Lærlinge, som rejser til det andet Land for at uddanne sig i Sprog eller et bestemt Fag. Højst 500 Arbejdere om Aaret fra hvert af Landene

gives Tilladelse til Indvandring, og den skal i Almindelighed gælde et Tidsrum af 1 Aar, eller i Undtagelsestilfælde 18 Maaneder. For Volontører indenfor Bankvirksomhed og for Lærlinge indenfor Hotel-, Restaurations- og Frisørfaget gælder særskilte Bestemmelser, ligesaa for Sygeplejersker. Desuden er der truffet Overenskomst om særskilte Lettelser for engelske Foretagender i Frankrig eller franske i England, som ansætter Personer af egen Nationalitet, Ansættelse af Artister, Musikere og kvindelig Hushjælp.

I Frankrig træffes for Tiden Foranstaltninger til at udstrække Udvekslingen af Volontører og Lærlinge til andre europæiske Lande. Forhandlinger foregaar i denne Anledning med Tyskland.

Mon ikke den Ordning, som her ganske kort er skitseret, skulde kunne tjene som Grundlag for nye Forhandlinger om Sagen herhjemme.

I saadanne Forhandlinger burde maaske medtages Fagforbundene, ligesom de sikkert burde optages i alle de nordiske Lande samtidigt. Erfaringerne har jo vist, at uden en strengt gennemført Gensidighed kommer man ikke frem. Men sikres en saadan Gensidighed kan heller intet Lands økonomiske Interesser krænkes derved.

Hvad Myndighedernes Stilling iøvrigt angaar, har det sikkert den allerstørste Betydning, at det nu kan paavises, hvor brændende Spørgsmaalet er ogsaa i andre Lande. Tiden er derfor sikkert nu inde til at rejse Sagen paany.«

De samvirkende Fagforbund.

Martin Olsen.

Den 28. April 1926 døde De samvirkende Fagforbunds tidligere Formand, Martin Olsen, 73 Aar gammel. Han havde været Formand fra 1903 til 1909.

Hovedorganisationens sidst afholdte Generalforsamling besluttede at sætte en Mindesten paa hans Grav paa Vestre Kirkegaard i København, og Søndag den 13. Januar fandt Afsløringen Sted.

En større Forsamling af ledende Partifæller havde indfundet sig, da Formanden, Vilh. Nygaard, i en varmtfølt Tale mindedes den afdøde fødte Arbejderfører, der fra sin tidligste Ungdom havde staaet i Arbejderpartiets Tjeneste, først i sit eget Fag, bl. a. som Snedkerforbundets Forretningsfører, og derefter fra De samvirkende Fagforbunds Oprettelse i 1898 som Sekretær, indtil han blev Formand. »Jeg takker i Dag«, sagde Nygaard, »for hans betydelige Indsats i Arbejderbevægelsen«, og han overleverede derefter Mindestenen til den tilstedeværende Familie.

Herefter talte Snedkerforbundets nuværende Formand og Formanden for den socialdemokratiske Forening i Københavns 8. Kreds, som den afdøde med stor Dygtighed i en længere Aarrække havde repræsenteret i Folketinget, til han i 1918 blev tingvalgt Landstingsmand — hvad han var til sin Død.

Derefter takkede paa Familiens Vegne den afdødes Søn, Ingeniør Svend Olsen.

I Sandhed — under den Sten hviler en Mand, der med Dygtighed havde viet sit Liv i fuldeste Maal for Arbejdernes Frigørelse.

A. N.

Lidt Værkstedsteknik.

Drejning af Kugleskaale.

Drejning af halvrunde Kugleskaale vil altid volde Vanskelighed, hvis ikke specielle Værktøjer haves. Et saadant Stykke Værktøj er vist i Fig. 1. Dette Værktøj, der er let at fremstille og derfor billigt, bestaar som vist af en gaffelformet Holder, der ved en gennemgaaende Bolt bærer en rund Kniv. Holderen er udfræset ca. 1 mm over Knivtykkelsen, og Kniven skal kunne sløre i alle Retninger, derved bringes Kniven til at være selvcentrerende. Bruges Kniven fastspændt uden Slør, vil den straks springe. Kniven drejes af Støbestaal, hærdes paa sædvanlig Maade, hvorefter den slibes til Størrelse.

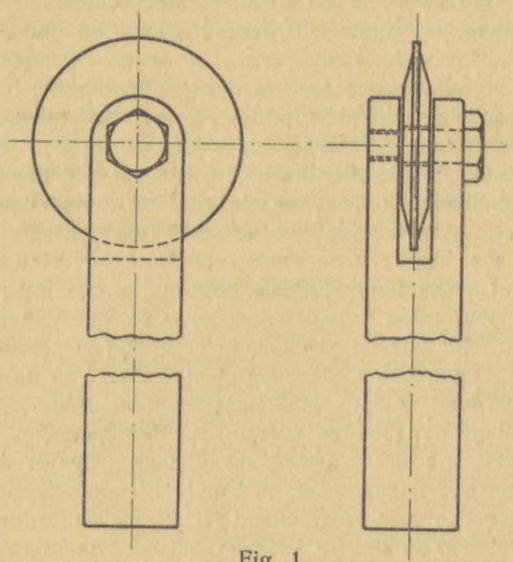

Fig. 1.

Drejningen af Kugleskaalen foregaar paa følgende Maade: Først uddybes Arbejdsstykket saa nær Knivens Runding som muligt og i Centrum til fuld Dybde, da Kniven i Centrum ikke kan tage Spaan paa Grund af sin Tykkelse. Efter Uddybningen anbringes Knivholderen i Staalholderen paa samme Maade som et Spidsbor, og Tilspændingen foregaar med Haanden under Tilførelse af rigeligt Smøremiddel (helst Soda- eller Sæbevand).

Kugleskaale, fremstillet med ovennævnte Kniv, vil være som polerede, og som Regel er Efterpudsning ikke nødvendig. Paa Grund af Knivens Form vil Skaalen i Bunden faa en Flade, hvis Diameter svarer til Knivrandens Tykkelse, men da denne Tykkelse ikke maa overstige 2 mm, er dette som Regel betydningsløst.

Mindste og største Diameter, fremstillet med saadanne Knive, var 30 og 75 mm, og største Antal Kugleskaale, en enkelt Kniv holdt til, var 65 Stk., 50 mm i Diameter og Materiale S. M.-Staal 0,35.

C. T.

Hurtig Fremstilling af enkelte Tandhjul.

Det sker undertiden, at et Gevindhjul til en Drejebænk eller et Vekselhjul til andre Værktøjsmaskiner ødelægges og skal fornyes omgaaende. Kan man i saadanne Tilfælde ikke fremskaffe et Reservehjul fra Lager, og man ikke har Tid til at fremstille Model, og vente til Støbegodset fremkommer, kan man hjælpe sig ud over Vanskeligheden efter nedennævnte Metode, der med Held har været praktiseret i mange Tilfælde. Efter denne Metode sparer man ogsaa Støbemodellen, der sandsynligvis kun skulde bruges en eneste Gang.

Navet til det nye Tandhjul fremstilles af en Staalskive (en Stopring eller lignende).

Egerne faas hurtigt og let ved at opvarme et almindeligt Gasrør, trykke det ovalt efter Ønske og save Egerne af paa passende Længde.

Kransen bukkes af et almindeligt Stykke Fladjærn til en rigelig dimensioneret Ring, som derefter autogensvejses i Samlingen, udbores paa Drejebænk og uddrejes eventuelt efter samme Profil som den gamle Tandkrans.

Egerne svejses symmetrisk paa Navet og afdrejes paa Længde, idet man som Regel sætter Navet paa en gammel Drejedorn. Samtidig retter man Egerne for eventuelle Sidekastninger ved at bøje dem med f. Eks. en kraftig svensk Nøgle.

Naar de to Dele kan gaa let sammen, hæftes Egerne ved Hjælp af Svejseflammen til Kransen og autogensvejses omhyggeligt. For at forhindre, at Kransen under den senere Afdrejning og Fræsning bliver urund, maa de ved Svejsningen opstaaede Spændinger fjernes ved en grundig Udglødning.

C. H.

Trækstemplet.

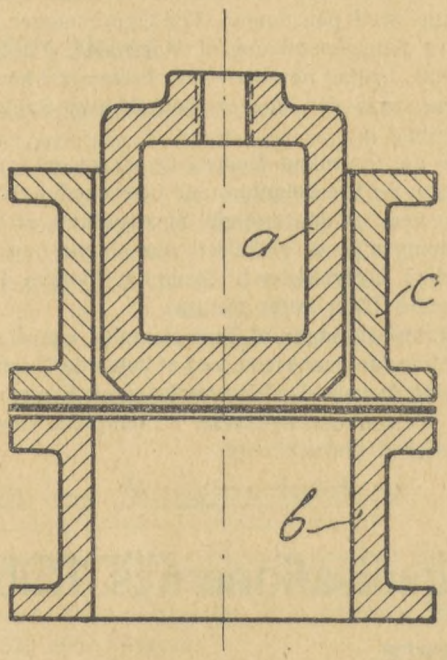
Dette kan kun anvendes i den dobbeltvirkende Trækpresse. Det bestaar af 3 Dele: Overstempel, Understempel samt Tilholder. Se hosstaaende Fig. a—b—c.

Trækstemplet fremstilles som bekendt i mangfoldige Typer, egnede hver til sit Brug, og som Regel kræves en hel Serie Trækstempler til Fremstilling af dybe Kar eller Gryder fra den lige Plade. Vi vil derfor begynde med at beskrive det Stempel, som under daglig Tale kaldes for 1. Træk, og som optrækker »Platinen«, den flade Bund, som man begynder med, til Emnets givne Form, det være sig rund, oval, firkantet o. s. v.

Ved Fremstillingen af et saadant Stempel maa man allerførst paa Basis af det opgivne Emne foretage en Sandsynlighedsberegning for at udfinde den nødvendige Bundstørrelse, hvorfra man skal gaa ud.

Som Rettesnor for Beregningen kan man benytte, at Udgangsmaterialet tilnærmelsesvis skal have *samme Fladeindhold som den Genstand, der skal fremstilles,* naturligvis forøget med det Areal, som er nødvendigt til Renskæring af Kanten.

Optrækning er altsaa ikke, som mange tror, alene en strækkende Bearbejdning. Pladen bliver paa nogle Steder strakt og paa andre Steder stukket, saaledes at Tykkelsen bliver henholdsvis forringet og forøget paa de forskellige Steder; men Middeltykkelsen bliver omtrent som ved Udgangsmaterialet. Efter Beregningen af Bundens Størrelse kommer Bestemmelsen af en passende Fordeling af de enkelte Træk, hvilket til Tider kan være ret indviklet, da det kommer an paa Emnets Form, og her spiller Materialets Strækning og Stukning

ind; men den erfarne Stempelmager gør sine Sammenligninger med forud udførte Arbejder og naar til et skønsmæssigt Resultat. Lad os f. Eks. sige, at Emnet skal være cylinderformet 100 × 300 mm, og at Bundens Diameter skal være 365 mm; hvor stor, eller rettere sagt hvor lille Diameter kan man da optrække i denne Bund. Erfaringen viser, at man maa nøjes med $^2/_3$ af Bundens Diameter; det vil i dette Tilfælde sige ca. 245 mm. Understemplet udbores altsaa til 245 mm, udvendig holdes en Diameter = Bundstørrelsen for at danne Styr for Pladekanten under Formgivningen.

Stemplet fremstilles af Støbejærn. Understemplets plant afdrejede Overside forløber over i Udboringen ved en Runding — Radius = 3 à 4 mm —. Denne Runding blankpoleres særlig, da det er over denne, at Trækket foregaar. Rundingen maa Tid efter anden efterpudses, da Støbejærnets Porøsitet fremkalder Ujævnheder, der let kan danne »Trækriller«. Disse bliver ved Brugen dybere og dybere. Overstemplet tilpasses efter Understemplets Boring ÷ Tykkelsen af det anvendte Materiale. Overstemplets Underkant drejes konisk af under en Vinkel paa 45°, saa at Bundens Diameter bliver = Diameter af næste »Træk«.

Tilholderen er af samme udvendige Diameter som Understemplet og udbores, saa Overstemplet glider let igennem. Den indvendige Kant holdes skarp, da Tilholderen ogsaa virker som Aftrækker for det optrukne Emne, der gerne sætter sig fast om Overstemplet. I dette sidste borer man de sædvanlige Luftkanaler for Luftens frie Passage.

Det tilraades, hvor Stemplet benyttes i Trækpresse med bevægeligt Bord (se »Smedebogen« Udg. 1928, Side 154) at gøre rigelig Plads til Materialet mellem Over- og Understempel, da Bordet ellers bliver hængende paa Overstemplet for derefter at dumpe ned med hele sin tunge Vægt paa Excentrikakslen, hvilket kan foraarsage Brud paa denne. Ved Oppresningen foregaar nemlig en Sammenstukning af Materialet, der fortykker sig opefter, hvilket bevirker, at Overstemplet kan komme i Klemme, hvis der ikke er tilstrækkeligt Spillerum for Pladen.

Paa det optrukne Emnes Overkant vil man altid kunne paavise fire bølgeformede Ujævnheder, som fremkommer ved, at Materialets Strækbarhed er større i Valseretningen end vinkelret paa denne, og skyldes altsaa ikke Ujævnheder i Stemplet, hvilken Paastand man somme Tider hører fremsat.

Ved Fremstillingen af Trækstempler kan der opnaas en Del Materialebesparelse ved at hulstøbe Overstemplet og ved at forsyne Understemplet med Flanger (se Figuren). 30 mm Godstykkelse i Stemplets Vægge er i Almindelighed tilstrækkeligt.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Giv Agt! *Odense Afdeling* har paa given Foranledning anmodet om at faa optaget her i Fagbladet under Henvisning til Forbundslovenes § 3, at det er forbudt at søge og tage Arbejde uden først at henvende sig til Afdelingens Kasserer.

Forbundsledelsen maa i høj Grad beklage, at det stadigt skal være nødvendigt saa fra en og saa fra en anden Afdeling paa denne Maade at henlede Medlemmernes Opmærksomhed paa ovennævnte Lovparagraf. Vi ved intet bedre Raad end det, der tidligere er givet, nemlig: Tag i alle Tilfælde, hvor det er muligt, Medlemsbogen fra Vedkommende og indsend den sammen med en Rapport til Forbundets Kontor. Er Medlemsbogen ikke til at faa fat i, men man paa anden Maade kan oplyse, hvem Vedkommende er, saa vil Forbundet i Fremtiden i alle Tilfælde, hvor det paavises, at Lovparagraffen er overtraadt, tage lige saa haardt paa de paagældende Medlemmer, som Loven tillader, og iøvrigt paa Kongressen i Aar søge strengere Bestemmelser indført paa dette Omraade. De Medlemmer, der overholder Lovene, kan en saadan Skærpelse ikke genere, og Meningen er jo ogsaa kun, at det er dem, der gaar udenom, der skal rammes.

Esbjerg. Den 8. Januar afholdtes der hos Firmaet Jensen & Olsen og Firmaet C. B. Hoffmann et Mæglingsmøde paa Krav om Timelønsforhøjelse. Mæglingen varede ganske kort Tid og var uden Resultat. Jensen & Olsen beskæftiger 4 Formere og C. B. Hoffmann 1 Former, men sidstnævnte Arbejdsgiver har naturligvis foruden den ene Mand en Støbemester og en Lærling. Han er altsaa saa godt forsynet, at hvis han giver Støbemesteren 8 Timers Overarbejde pr. Dag, kan han godt undvære Formeren, og det behøver vel ikke at tilføjes, at vedkommende Støbemester selvfølgelig i sin daglige Dont udfører Arbejde for en Former. Hvad skulde han iøvrigt ellers bestille?

Fabrikant Hoffmann er ikke til at tage Fejl af. Hver Gang, der overfor ham rejses Lønkrav, er Svaret, at de vedkommende bare kan gaa deres Vej, og ved Mæglingsmødet var Hr. Hoffmann denne Gang mere elskværdig end sædvanlig, idet han føjede til, at hvis det ikke gik stærkt nok, kunde det være, at han kom Formeren i Forkøbet og afskedigede ham.

Det andet Firma havde, da Kravet fremsattes for de 4 Mand, svaret, at Formerne hellere maatte gøre det den Tjeneste at gaa deres Vej. Dette Ønske fastholdt man dog ikke paa Mæglingsmødet, men Lønforhøjelse kunde der ikke være Tale om. Det var billigere at købe Godset paa andre Støberier.

Til hele ovennævnte Fremstilling mangler nu kun at oplyse, at Timelønnen var 139 Øre og krævedes forhøjet til 145 Øre. Sagen gaar naturligvis til Timandsmøde.

Helsingør. Paa det derværende Skibsværft er det en gammel Sag, at vore der beskæftigede Medlemmer generes af Os og Røg fra Tørreovnen og andre Steder. En Gang lagde man en Rytter paa Taget, men den svarede slet ikke til Hensigten, og den maatte lukkes igen.

For ca. et halvt Aar siden var Kravet om bedre Ventilationsforhold atter fremme, og der skulde da sættes nogle Vinduer i, der kunde aabnes paa et Sted oven over Tørreovnen. Det er nu fornylig forsøgt med omtrentlig Garanti for, at det heller ikke duer.

Da vore Medlemmer den 22. December Kl. 8 om Morgenen kom paa Arbejde, fandt de Støberiet fyldt med Cindersgas (den kendte blaa Taage), saaledes at der ikke var til at aande. Aarsagen var, at man havde brugt Støberiets Tørreovn til Opvarmning af en Cylinder, i hvilken Smede og Maskinarbejdere skulde indsætte en Foring.

Støbemesteren kendte intet andet Raad end at aabne alle Porte, Døre og Vinduer, men da det var en Vintermorgen, og Støberiet ligger omtrent ude i Søen, kunde vore Medlemmer ikke akceptere dette elskværdige Tilbud, hvorfor de meddelte, at de var at finde i Marketenderiet, naar Forholdet var rettet saaledes af, at der kunde arbejdes.

Kl. 9 lykkedes det at faa fat i Fabrikkens Maskinchef, som, selv om han ikke erkendte det med rene Ord, nok kunde se, at Situationen ikke var videre gunstig, og det var endda en Time senere, end Udluftningen begyndte. Lidt senere fik Aktieselskabets Direktør

Besked om Sagen, men han kunde selvfølgelig ikke forstaa, at der var noget i Vejen, og maatte bestemt afvise Kravet om at yde Erstatning.

Saaledes foranlediget afholdtes der den 9. Januar Mæglingsmøde paa Sagen, og der foresloges at anbringe to roterende Ventilatorer i Støberiet. Direktøren vilde dog selv nærmere studere Virkningen af de forannævnte Vinduer, og man gik med hertil, og viser det sig, at de ikke svarer til Hensigten, har man i alle Tilfælde forstaaet Direktøren saaledes, at Ventilatorerne bliver anbragt.

Hermed sluttede foreløbig den Side af Sagen, men en samlet Erstatning paa 40 Kr. kunde der ikke være Tale om, thi Direktøren havde fundet ud af, af der var foretaget en Demonstration, som Aktieselskabet burde have Erstatning for.

Man faar nu se, hvad Timandsmødet bringer, men iøvrigt er der jo endnu noget her i Landet, der hedder Fabrikstilsynet.

Odense. I den i forrige Fagblad omtalte Sag om Timelønningerne i Odense, med Undtagelse af Firmaet A. Birn og de for Akkordarbejderne ansatte Timelønninger hos A/S M. P. Allerups Eftf., som var ordnet ved lokal Forhandling, har det bebudede Mæglingsmøde været afholdt den 19. December f. A.

Der fremkom et Tilbud, som var saa lille, at det ikke kunde akcepteres, og Sagen skal derfor behandles ved Timandsmøde den 23. Januar.

Ligeledes er i forrige Fagblad omtalt de 2 Erstatningssager, som Firmaet Allerup og Maskinfabrikken »Phønix« havde indbragt Klage over for Den faste Voldgiftsret.

Det i nævnte Fagblad stillede Forligsforslag, der fremsattes af Retsformanden, gik ud paa, at de Medlemmer, der hos Allerup havde holdt fri en halv Dag uden Tilladelse, og Medlemmerne fra »Phønix«, der havde holdt fri en halv Dag og dernæst en hel Dag, ogsaa uden Tilladelse skulde betale en Bod paa henholdsvis 10 og 15 Kr. pr. Mand, er akcepteret af de paagældende Medlemmer, og Sagen er dermed sluttet.

En Dom i Sagen havde kun medført en Bod, der var større, og dertil Sagsomkostninger.

Sønderborg. Som tidligere meddelt her i Bladet har Forholdene hos Firmaet Stein & Meyland i længere Tid ikke været, som de burde.

Støbemester Chr. Føgh har i den senere Tid holdt det hele gaaende med en ældre Former og 2 Maskinformere, begge Medlemmer af Arbejdsmandsforbundet.

Den ene af disse er faglært Former, men var ledig og fik Arbejde paa Fabrikken som Arbejdsmand og var nu avanceret til Maskinformer.

Der skete saa det for Fabrikken uheldige, at ovennævnte gamle Former blev syg, og helt uden faglært Arbejdskraft kunde man ikke være, og ved en Forhandling, der fandt Sted den 9. Januar, hvor Forbundets Formand var tilstede, fik man debatteret de uheldige Forhold og med det Resultat, at en af de i Sønderborg værende ledige Formere antoges.

I Spørgsmaalet om, hvor Maskinformerne bør staa organiseret, erklærede Firmaet, at det var en Sag, det ikke kunde blande sig i, hvilket ogsaa er ret forstaaeligt. Tiden vil nu vise, om de Paagældende kan finde deres rette Plads, specielt maa man da antage, at den Mand, der er faglært, maa have Forstaaelsen deraf, men man kan uden Skade føje til, at Fabrikanten og Støbemesteren godt kunde give en Haandsrækning ved at erklære overfor de vedkommende, at man nu vilde have Ro paa Fabrikken, hvilket bl. a. kunde ske ved, at de 2 overmelder sig til Formerforbundet, hvor de rettelig hører hjemme.

Metaltrykkere.

Opmærksomheden henledes herved paa, at der ved Selvangivelsen til Skattevæsenet om Indtægten for Aaret 1928 kan fradrages følgende:

For de Uger, der er betalt Kr. 7,00 i Kontingent, fradrages for Arbejdsløshedsforsikring Kr. 5,00, for Syge- og Understøttelsesfond 40 Øre og 75 pCt. af det øvrige Kontingent, Kr. 1,20, ialt Kr. 6,60 pr. Uge.

For de Uger, der er betalt Kr. 6,00 i Kontingent, fradrages 1 Kr. mindre i Arbejdsløshedsforsikring, altsaa ialt Kr. 5,60 pr. Uge.

For Arbejdsløshedsmærker kan der fradrages det hele.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Med nedennævnte Firmaer har Københavns Afdeling 11 truffet Aftale om Forlængelse af gældende Overenskomster, hvis Udløbstid var 1. Februar 1929 eller tidligere:

The American Tobacco Co.,	forlænget til	$^1/_{10}$ 1929.
Augustinus' Tobaksfabrikker,	—	- $^1/_{12}$ 1929.
Brdr. Brauns Tobaksfabrikker,	—	- $^1/_{12}$ 1929.
Mælkeriet »Enigheden«,	—	- $^1/_8$ 1929.
Magasin du Nord,	—	- $^{15}/_2$ 1930.
A/S C. Schous Fabrikker,	—	- $^1/_9$ 1930.
Levers Sæbefabrikker, Glostrup,	—	- $^1/_8$ 1930.

Vedrørende Schous Fabrikker opnaaedes tillige Enighed om at stryge Bestemmelsen om Lønningernes Regulering i Henhold til Pristallet.

Mæglingsmøder. Den 10. December afholdtes Mægling hos Firmaet F. L. Smidth & Co. i Valby paa Krav fra Firmaets elektriske Svejsere om Udlevering af Skødskind. Det rejste Krav kunde ikke imødekommes, hvorfor Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling, men der er senere truffet Aftale med den paagældende Afdeling om at betragte Sagen som afsluttet.

Ved et Mæglingsmøde den 17. December hos Firmaet Christiansen & Andersen, Brønshøj, behandledes en opstaaet Strid om Betalingen for Udførelse af en Rørovn. Firmaet erklærede at ville betale den omhandlede Rørovn efter Rørprislistens Punkt 1, som af Svendene forlangt, og hermed sluttedes Sagen.

Hos Firmaet Andreasen & Henningsen, København, mægledes den 17. December paa forskellige Uoverensstemmelser, nemlig:

1) Klage over, at Firmaet ved et Rørledningsarbejde paa Henriques & Løwengreens Fabrikker nægter at betale Overtidsprocenter.

2) Strid om Betalingen for et Rørarbejde, udført i Brorsons Allé 20.

3) Strid om Betalingen for et Garageanlæg.

Om 1) og 2) opnaaedes Enighed, idet Firmaet til fuld Afgørelse betaler 10 Kr. I Spørgsmaal 3) opnaaedes ikke Enighed, hvorfor Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Den 18. December afholdtes Mæglingsmøde hos A/S J. S. Hess & Søn, Middelfart, i Anledning af Klage over, at en hos Firmaet ansat Maskinpasser forpligtes til ikke at være Medlem af Fagforeningen eller undlade at beskæftige sig med andet end at passe Driftmaskinen. Sagen sluttedes, idet Direktøren gav Tilsagn om, at den omhandlede Maskinpasser kun vilde blive anvendt til Pasning af Kraftmaskinen, Motorer og Lysanlæg samt Reparationer herved.

Ved et Mæglingsmøde den 20. December behandledes en Klage over, at en hos Smedemester Baasch, Valby, beskæftiget Formand holdes udenfor Fagorganisationen. Efter nogen Diskussion enedes man om at udsætte Sagens endelige Behandling til 1. Juli 1929.

Hos Smedemester Viggo Larsen, København, havde vore der beskæftigede 3 Medlemmer rejst Krav om Tillæg til Lønningerne, der var henholdsvis 72, 72 og 48 Kr. pr. Uge. Da det ved lokal Forhandling kun var lykkedes at faa den ene Mands Løn forhøjet fra 72 til 76 Kr. pr. Uge, behandledes Sagen paa et Mæglingsmøde den 20. December, dog uden Resultat.

Efter Mæglingsmødet forhøjede Mesteren Lønnen for de andre 2 Mand, saaledes at den ene fik 3 Kr. mere (fra 72 til 75 Kr.) og den anden 5 Kr. (fra 48 til 53 Kr.) pr. Uge. Ved en fornyet Forhandling mellem Smedemesteren og Formanden for Grovsmedenes Fagforening indgik førstnævnte dog paa at forhøje Ugelønnen, saaledes at de 2 Mand nu har 76 Kr. pr. Uge. Fra 1. Marts forhøjes disse Lønninger til 78 Kr. og fra 1. April til 80 Kr. Den tredie Mand beholder sin Løn 53 Kr. til 1. Marts, hvorefter der optages ny Forhandling om denne.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 12. December behandledes følgende Sager vedrørende Nakskov Skibsværft:

1) Klage fra Værftet over, at Skibsbyggerne den 26. Oktober 1928 trods Værftets Indsigelse afholdt Klubmøde i Arbejdstiden. Sagen sluttedes med, at de paagældende Arbejdere betalte en Erstatning paa 128 Kr.

2) Klage fra Værftet over, at samtlige Skibsbyggere den 20. November standsede Arbejdet Kl. 9 Formiddag, og de øvrige af Forbundets Medlemmer standsede Arbejdet samme Dag Kl. 1. — Enighed opnaaedes ikke, idet Værftet opretholdt sit paa Mæglingsmødet fremsatte Erstatningskrav paa Kr. 5804,38; Sammenslutningens Repræsentanter forbeholdt sig at føre Sagen videre.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Smedemester Eriksen, Brønderslev.
10. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
11. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
12. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
13. Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle.
14. Laasefabrikken »Oval«, Godthaabsvej 88, København.
15. Krabbesholm Sanatorium, Skive.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Haderslev. Da B. Jensens Maskinværksted, Haderslev, skylder 4 af vore Medlemmer forskellige Beløb i fortjent Arbejdsløn, som det ikke har været muligt at faa betalt, har vore Medlemmer forladt Arbejdet, og Værkstedet er med Forbundets Sanktion blokeret, indtil en Ordning er truffet.

Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Cyklefabrikant Chr. Mikkelsen, Horsens, har overfor Arbejdslederne stillet saadanne Krav om Lønreduktioner, at disse ikke har kunnet indgaa derpaa, hvorefter de har faaet deres Opsigelse til Fratrædelse 1. Marts 1929.

Ved en Forhandling, som ovennævnte Forening har haft med Chr. Mikkelsen, opnaaedes ikke Enighed, og Pladserne vil derefter blive blokerede for Tilgang. Da det forudsættes, at Chr. Mikkelsen vil forsøge at skaffe sig andre og billigere Arbejdsledere til disse Stillinger, anmodes vore Medlemmer om ikke at reflektere paa Tilbud om Ansættelse hos dette Firma.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
14725	Andersen, Oscar Fr. Vilh..	København	11.11.78	Kbhvn. Afd. 3	1. 2.13	Centralafd.	21. 7.28
30667	— Thorkild Asger I.	Holte	18. 9.06	Helsingør	4. 4.25	Lyngby	31. 3.28
12365	Andreasen, Anders	St. Jørgensbjerg	1. 6 06	Roskilde	3. 4.26	Roskilde	1. 9.28
30179	Berlitz, Harald	København	21. 5 83	Kbhvn. Afd. 1	20. 1.19	Kbhvn. Afd. 15	4. 2.28
8846	Bjørkman, Otto	Johannesburg	6. 2.07	„ „	21. 7.26	Centralafd.	15. 9.28
26693	Bregenborg, C. G.....	København	17. 4.91	Roskilde	15. 6.17	Roskilde	17. 3.28
25589	Brynildsen, Brynild	Horten	6. 1.01	Kbhvn. Afd.	17. 8 28	Kbhvn. Afd. 12	1. 9.28
30283	Christensen, Jens Hedegaard	Hjeding	15. 9.05	Varde	8. 1.27	Varde	31. 3.28
20940	— Otto	Frederiksberg	4.10.93	Kbhvn. Afd. 4	18 10.12	Kbhvn. Afd. 4	22. 9.28
35270	Christiansen, Hans Henry ..	Nakskov	9.10.03	Nakskov	5. 1.23	Frederikshavn	18. 2.28
25694	Clemmensen, Jens Peter ..	Skive	27. 4.94	Kbhvn. Afd.	25. 8.28	Kbhvn. Afd. 9	29. 9.28
29283	Fütterer, Oskar Ingvard .	Kolding	13. 7.99	Kolding	1.11.18	„ „ 12	8. 9.28
23424	Hansen, Aage Chr.....	København	9. 1.89	Kbhvn. Afd.	12. 6.25	„ „ 12	1. 9.28
21649	— Georg.....	—	22. 2.06	Frederiksværk	9.11.24	Frederiksværk	14. 4.28
28462	— Laurits Albert .	Lynæs	9. 3.07	—	8. 3.26	—	2. 6.28
20255	— Otto Alfred	København	13. 8.08	Kbhvn. Afd.	15.11.27	Kbhvn. Afd. 2	15. 9.28
13561	— Robert	—	19. 5 08	„ „	22. 2.27	„ „ 15	29. 9 28
25114	Hendrichsen, Ally.....	—	22. 5.01	„ „	8. 6 28	„ „ 13	22. 9.28
14522	Holm, Helge Kaj Ebert	—	24. 1.07	„ „	14. 7.28	„ „ 14	22. 9.28
549	Huusfeldt, Johannes V. ...	—	31. 3.93	„ „ 1	9. 7.13	„ „ 13	15. 9.28
24720	Jensen, Frederik Anders	Aarhus	11. 1.06	Randers	1. 5.25	Odense	7. 4.28
25222	— Otto Børge	København	23. 6.08	Kbhvn. Afd.	11. 6.28	Kbhvn. Afd. 14	29. 9.28
23328	Jørgensen, Axel Emil	Hagested	12.11.96	„ „	16. 2.24	„ „ 14	29. 9.28
18734	Jakobsen, Poul Børge J...	Hellerup	3. 1.08	Lyngby	29. 7.27	Lyngby	28. 4.28
23370	Jepsen, Alfred Chr. H..	Sundbyerne	30. 1.05	Kbhvn. Afd.	11. 6.25	Kbhvn. Afd. 17	29. 9.28
1102	Jessen, Jørgen.....	Skodsbøl	30. 9.00	„ „	7. 4.28	„ „ 12	25. 8.28
19841	Johansen, Charles B. L...	København	26.12.94	„ „	15. 1.23	Centralafd.	21. 7.28
28388	Johannsen, Johannes	Bedsted	15. 8.04	Haderslev	1. 1.26	Tønder	5.11.27
9997	Johansen, Kay Arvid	København	24. 5.05	Kbhvn. Afd.	3.12.24	Centralafd.	18. 8.28
12086	Larsen, Hans Peter B. .	Hillerød	20. 8.85	Hillerød	10.11.04	Hillerød	19. 5.28
25509	— Otto Kock.....	Rudkøbing	7.12.96	Kbhvn. Afd.	2. 8.28	Centralafd.	8. 9.28
25816	Leidecker, Frederik Gotlieb	København	2. 1.09	„ „	10. 9.28	Kbhvn. Afd. 18	15. 9.28
29398	Lindhardt, Niels Chr.....	Kibæk	5.12.01	Varde	1. 3.25	Varde	8.10.27
17704	Lund, Axel	Nakskov	10.12.81	Holeby	1. 5.10	Holeby	22. 9.28
12403	Madsen, Einar Alfred O.	København	8.12.98	Kbhvn. Afd. 2	11. 5.18	Kbhvn. Afd. 2	29. 9.28
14212	— Frits Dyrlund ..	Sorø	20. 9.02	„ „	26.10.21	„ „ 13	29. 9 28
23854	Nielsen, Anker	Grindsted	4. 6.05	„ „	18. 5.25	„ „ 13	15. 9.28
37534	— Axel Vilh.....	Stenlille	6. 2.05	Holbæk	3.11.23	Sorø	13.10.28
39343	— Christian Erland	Strølille	30. 3.05	Kbhvn. Afd.	9. 5.24	Kbhvn. Afd. 17	1. 9.28
7248	— Frederik Flørnæs	Aarhus	24. 8.84	„ „ 3	26. 3.10	„ „ 11	22. 9.28
25623	— Henning Vilhelm	København	16. 2.09	„ „	9. 8.28	„ „ 2	1. 9.28
14797	— Peter Støver...	Slagelse	20. 2.03	„ „	15.10.21	„ „ 15	22. 9.28
11114	Nicolaisen, Harry Viggo ...	Hørsholm	16. 2.07	„ „	18.10.26	„ „ 14	29. 9 28
24908	Nørgaard, Aage Jensen...	Thisted	14. 3 08	Viborg	1. 5.28	Frederiksværk	14. 7.28
11325	Olsen, Axel Lund.....	Lyngby	21. 6 84	Kbhvn. Afd. 1	29. 6.06	Kbhvn. Afd. 17	29. 9.28
23093	— Christian	Munkebjergby	15. 8.78	„ „ 1	4. 8.17	„ „ 12	24.12.27
27566	Petersen, Jens Carl.....	Skjern	13. 6.02	Varde	21. 4.28	Varde	28. 4.28
36355	— Kaj Emil	København	18. 8.03	Kbhvn. Afd.	18. 8.28	Kbhvn. Afd. 18	15. 9.28
17526	— Niels Donbæk .	Bangsbostrand	17. 3.07	Frederikshavn	4.11.26	Frederikshavn	11. 2.28
33681	— Ole	Helsingør	26. 2.02	Roskilde	19. 2.21	Roskilde	16. 6.28
693	— Poul Axel R....	København	28. 4.93	Kbhvn. Afd. 1	12. 8.19	Centralafd.	22. 9.28
38196	— Robert Herman	Baarse	16.11.05	Næstved	9. 5.24	Assens	25. 2.28
38564	Philipsen, A.....	København	16. 6.90	D. Elektr. Forb.	16.11.15	Kbhvn. Afd. 12	29. 9.28
20780	Rasmussen, Holger Th.	St. Magleby	6. 6.07	Kbhvn. Afd.	9. 1.28	„ „ 3	8. 9.28
20934	— Sigurd	Midskov	14. 3 06	Odense	7. 7.28	Odense	21. 7.28
4314	Schmidt, Axel Johannes .	København	6. 2.06	Esbjerg	10. 4.26	Centralafd.	1. 9.28
25438	Sjøholm, Oskar Juel	Taastrup	19. 1.98	Kbhvn. Afd.	27. 7.28	Kbhvn. Afd. 14	29. 9.28
29909	Skrydstrup, Johannes	Løgumkloster	10. 1.08	Tønder	3.10.26	Tønder	26. 5.28
12421	Tronier, Niels Christian.	Humlebæk	7. 8.07	Kbhvn. Afd.	8.11.26	Kbhvn. Afd. 2	29. 9.28
22080	Vollertsen, Henning P. M..	Vellev	4. 7.72	Assens	11. 1.16	Assens	24. 3.28
25462	Østergaard, Gunnar H. N...	København	25. 8.97	Kbhvn. Afd.	2. 8.28	Kbhvn. Afd. 12	8. 9.28
38360	— Peter Holger...	Slagslunde	1. 4.81	Hillerød	24. 5.24	Hillerød	18. 8.28

Teknologisk Institut.

Kursus for Gas- og Vandmestre

som Forberedelse til Københavns Magistrats og Teknologisk Instituts Gas- og Vandmesterprøver.
3 Aftener ugentlig.

Undervisningen omfatter Fag- og Materiallære, Tegning med Kalkulation og Øvelser i Fejlfinding paa et Gasanlæg samt Skitseringsøvelser enkelte Aftener. Undervisningen den sidste Maaned — antagelig August — vil omfatte Repetition af det tidligere lærte, og i dette Kursus vil ogsaa tidligere Elever kunne deltage. Kursuset staar kun aabent for Mestre og Svende indenfor Metalarbejderfaget.

Undervisningen begynder Mandag den 4. Februar 1929 og strækker sig over 6 Maaneder.

Betalingen for hele Kursuset er *Kr. 150,00,* Repetitionskursuset alene koster *Kr. 30,00.*

Til Støtte for Undervisningen benyttes bl. a. Teknologisk Instituts Haandbog for Blikkenslagere og Gas- og Vandmestre, der faas paa Skolen. De ved Undervisningen fornødne Tegninger faas ligeledes paa Skolen, medens Tegnerekvisiter og Noteringsbøger maa medbringes af Deltagerne.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 39477	Hansen,	Eigil Michael	(Kbhvn. Afd.)
- 25357	Larsen,	Oscar Svend A.	(— -)
- 2325	Rasmussen,	Ludvig Agner	(— -)
- 32335	Larsen,	Hans Peter Sigfred	(Køge -)
- 27890	Simesen,	Harry	(Nakskov -)
- 9898	Thomsen,	Jesper	(Vejle -)

Medlem Nr. 34288, Lars Chr. H. Hansen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 26897 Boesen, Johannes.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 26897	Boesen,	Johannes	25. 8.28
- 9407	Christensen,	Thorvald	10. 3.28
- 10254	Hansen,	Aage Kaj	12. 5.28
- 12063	—	Alfred Vilhelm	4. 2.22
- 38433	—	Erik Viktor	7.11.25
- 11672	—	Hans Marius	31. 3.28
- 18084	Jensen,	Johannes Viktor	25. 8.28
- 3953	—	Marius	19. 5.28
- 27006	Jacobsen,	Viggo Tychsen	23. 7.27
- 13528	Johnsen,	Jens Peter	2. 6.28
- 4687	Nielsen,	Carl Chr.	2. 7.27
- 32297	—	Esrig	15.10.27
- 6868	—	Thorkild R. S.	14. 4.28
- 23223	Petersen,	Albert William	30. 6.28
- 5481	—	Halfdan Vald	9. 9.22
- 18306	—	Søren Børge P. L. K.	18. 8 28
- 17178	Sørensen,	Harry	2. 4.27
- 13357	—	Svend Tage H.	14. 1.28
- 12624	Spies,	Johan Anton	21. 1.28
- 13853	Vadum,	Svend O. B.	14. 7.28

Specialarbejderforbundet.

Nr. 47643	Petersen,	Viggo Chr.	15.10.27

Uafhentede Penge. Til efternævnte Medlemmer, der i sin Tid arbejdede paa Københavns Flydedok, Søndre Værft, henligger hos Undertegnede et Beløb af Kr. 9,50 pr. Medlem, som jeg herved anmoder de Paagældende om snarest muligt at afhente.

Medlem Nr. 5160, C. E. Jacobsen, 6058, Ludvig K. Jensen, 7241, Viggo P. Hansen, 9241, Carl Gøth, 10399, C. Jensen, 11252, S. Aa. Christiansen, 15412, Christian Larsen, 15516, V. G. Schrader, 15770, Johannes Glüch, 15951, A. Nielsen, 17513, Svend Nielsen, 21572, Peter Rasmussen, 23339, Angelo Taarnager, 25490, Hugo O. Petersen, 27677, Marius Juhler, 29165, A. R. Larson, og 38912, Johannes Jensen.

Metalarbejdernes Centralafdeling,
S. Munk.

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 4. Aarg., Nr. 12.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Maribo: P. Sonne, Torvegade 10.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 4 FEBRUAR 1929 15. Aarg.

Septemberforliget.

Naar Septemberforliget i snart 30 Aar har kunnet holde som Grundlov for de organiserede Arbejdere og Arbejdsgivere i Danmark, er det et Bevis for et næsten genialt Fremsyn hos de Arbejder- og Arbejdsgiverrepræsentanter, som i 1899 skrev det, men det havde næppe staaet saa uanfægtet, som Tilfældet er, hvis ikke det havde faaet sin Udformning gennem Den permanente Voldgiftsrets og senere Den faste Voldgiftsrets Kendelser. Var det blevet overladt til Hovedorganisationerne selv at fortolke Forliget efter almindelig voldgiftsretslig Fremgangsmaade, var det næppe gaaet saa glat med at bevare det i dets oprindelige Affattelse; det havde da sikkert i Dag set anderledes ud, og maaske havde Striden om Forstaaelsen af dets Indhold affødt Arbejdskampe, der var blevet særlig bitre, fordi det drejede sig om de grundlæggende Bestemmelser i Arbejdsforholdet. Hvem ved, om Statens Indgriben heri ikke havde været langt mere omfattende og dybtgaaende, end Tilfældet er nu, hvis ikke der havde bestaaet en Arbejdsret, uafhængig af Organisationerne, legaliseret af Staten og med Adgang for Arbejder- og Arbejdsgiversynspunkter til at gøre sig gældende gennem de læge Dommere. Septemberforligets Fædre viste ikke alene Fremsyn ved den Maade, hvorpaa de skrev Forliget, men ogsaa ved Dannelsen af det Organ, som skulde værne om det. Men Arbejdsrettens Felt var begrænset af Organisationernes Omraade, og udenfor disses Grænser kunde de borgerlige Retters Bistand paakaldes. Resultaterne kender vi bl. a. fra Kolindsund- og Esbjerg-Dommene. Det er Svagheden ved Den faste Voldgiftsret, at den som Arbejdsret i væsentlig Grad er baseret paa de faglige Hovedorganisationers Omraader — de nuværende eller de, som de har haft — men ikke er obligatorisk Domstol i alle Retsstridigheder mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Havde dette været Tilfældet, er det ikke sandsynligt, at Rigsdagen var kommet til at beskæftige sig med et Forslag til „Lov om Værn for Arbejds- og Erhvervsfrihed". Ved Bedømmelsen af Septemberforliget er der Anledning til at gøre sig dette klart, men det har iøvrigt været karakteristisk for den Kritik, som Forliget gennem Aarene, i Særdeleshed fra Arbejdernes Side, har været ude for, at den ikke hvilede paa noget dybtgaaende Kendskab til Forliget eller dets Forudsætninger. Bortset fra de yderliggaaende Elementer, der brugte Forliget som en Slags Trylleformular, ved Hjælp af hvilken Arbejderne skulde bringes under den radikale Hypnose, saa var det nærmest en instinktiv Følelse af, at Septemberforliget bandt Arbejdernes Aktionsevne, som fremkaldte Kritikken, men man manglede Forudsætningen for at kunne se, eller maaske man glemte det, at ogsaa Modparten, Arbejdsgiverne, var bundne af Forligets Bestemmelser, selvom det skal erkendes, at Arbejdsgiverne gennem den dem tilsikrede uindskrænkede Antagelses- og Afskedigelsesret og deres indbyrdes Samarbejde baade kunde tage saadanne Repressalier overfor Arbejderne og i Hemmelighed etablere den Boycot, som i Aabenhed vilde have været i Strid med Forliget.

Efterhaanden, som Tiden skred frem, og de store

Omvæltninger i Arbejdsforholdet ude i Europa fandt Sted, var det givet, at Septemberforliget ikke paa alle Punkter kunde vedblive at være i Overensstemmelse med Tidens Krav, og paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i 1919 blev der da ogsaa nedsat et Udvalg til at beskæftige sig hermed, og der blev givet de enkelte Organisationer Adgang til at fremkomme med deres Ønsker om Ændringer, ligesom der blev givet Adgang til at udtale sig om, hvorvidt man ønskede Septemberforliget opsagt eller ikke. Man besluttede imidlertid at undlade Opsigelse af Forliget, men udarbejdede Forslag til en Revision deraf og bragte det i Overensstemmelse med et Forslag, der var udarbejdet angaaende Arbejdernes Andel i Virksomhedernes Ledelse og Kontrol med disse.

Ved Paaske-Forliget, der afsluttede Generalstrejkesituationen i 1920, maatte Arbejdsgiverforeningen indgaa paa at forhandle om Spørgsmaalet om Arbejdernes Andel i Ledelsen af Virksomhederne og Kontrollen af disses Drift, men det var jo ikke med synderlig Glæde, at Arbejdsgiverne var gaaet med hertil, og Arbejdsgiverforeningen udsendte da ogsaa umiddelbart efter, at Paaske-Forliget var indgaaet, en Instruks til sine Medlemmer, hvori man søgte at bortforklare Forligets Bestemmelser, for derefter at trække Forhandlingerne i Langdrag. Med den indtrædende Depression traadte andre Spørgsmaal stærkere frem i Forgrunden, og Muligheden for Gennemførelse af en Revision af Septemberforliget svækkedes. Arbejdsgiverne synes for deres Vedkommende ikke at nære større Ønsker om en Revision, man synes der at være tilfreds med Septemberforligets Bestemmelser, hvilket bl. a. fremgaar af „Arbejdsgiveren" for 15. Februar d. A., og dette kan jo tyde paa, at de føler deres retslige Interesser i Arbejdsforholdet tilstrækkelig varetaget i den Affattelse, som Forliget nu engang har. Men da Kravene fra Arbejderside om Deltagelse i Bedrifternes Ledelse stadig er voksende, og da disse Krav's Gennemførelse vanskeliggøres af Septemberforligets Bestemmelser, er den nøje Afbalancering mellem Parternes Interesser under Hensyntagen til den organisationsmæssige Udvikling og Forholdene paa Arbejdspladsen, der i 1899 var Septemberforligets Karaktertræk og dets Styrke, ikke længere til Stede.

I Fjor Sommer afsagde Den faste Voldgiftsret en Kendelse i Sagen vedrørende Dansk Arbejdsmandsforbunds Finlands-Blokade, og denne Kendelse vakte ny Diskussion om Septemberforliget, specielt med Hensyn til Arbejdernes internationale Forpligtelser. Kendelsen maatte ifølge Arbejdernes Opfattelse anses for at være i Uoverensstemmelse med Septemberforligets Bestemmelser om Hovedorganisationernes ubetingede Ret til at dekretere Arbejdsstandsning, men dels er det fra juridisk Side hævdet, at Kendelsen kun afgjorde det da foreliggende Tilfælde, og dels vil den ikke kunne forhindre danske Fagorganisationer i at opfylde deres legitime internationale Forpligtelser, lige saa lidt som Forliget kunde forhindre Beslutningen om Generalstrejke i 1920. Det maa her komme an paa Omstændighederne, men under alle Forhold kræver et saadant omfattende organisatorisk Opbud ganske særlige Forudsætninger, i national Henseende at det drejer sig om en Sag eller Situation, hvis Løsning alle organiserede Arbejdere er interesserede i, og som kun et Nederlag og ikke retslige Bestemmelser kan hindre; i international Henseende, at det fremmede Lands Arbejdere, for hvis Interesser der sættes ind, ogsaa støttes gennem en samlet Aktion af deres organiserede Klassefæller i det paagældende Land, samtidig med, at det maa være en Forudsætning, at de øvrige Landes Arbejdere deltager. Hensynet til Hjemlandets Arbejdere som Helhed maa ogsaa her komme i Betragtning.

Naar Talen derfor er om Septemberforligets Revision, er vi af den Opfattelse, at Bestemmelserne vedrørende Retten til at dekretere eller godkende Arbejdsstandsning ikke kommer i første Række, selv om et eller andet kan trænge til en Modernisering her. Den aabne Kamp er jo alligevel som Princip ikke den, der løser det industrielle Problem, eller skaber de Værdier, som Arbejderklassen ønsker at blive delagtig i. Ved Overvejelsen af Kampmetoderne maa det jo ogsaa tages i Betragtning, i hvilken Grad de Virksomheder rammes, af hvis Bestaaen Arbejdernes Eksistens er afhængig. Men Septemberforligets store Brøst, der, efterhaanden som Tiden skrider frem, vil blive mere og mere aabenbar, er, at det tilsikrer Arbejdsgiverne det absolutte Eneherredømme paa Arbejdspladsen paa en Tid, hvor Kravet til den enkelte Arbejders Ydeevne presses op, hvor den rationelle Drift rammer Arbejderklassen haardt gennem den Ledighed, som den skaber, og hvor efterhaanden Industridrift ikke længere blot er en privatkapitalistisk Foreteelse, men et Samfundsproblem. Til Industriens rolige Udvikling, til Forebyggelse af Arbejdskampene, til Sikring af den størst mulige Arbejdsfred er det nødvendigt, at den Aabenhed, som Septemberforliget i 1899 skabte mellem Organisationerne, ogsaa føres ind paa Arbejdspladsen i det daglige Samarbejde mellem Arbejder og Arbejdsgiver.

Beskæftigelse — Produktion, Handel og Transport

— er Betingelsen for Fagbevægelsens Virksomhed, og derfor vil denne ogsaa være afhængig af de Former, under hvilke Beskæftigelsen foregaar, og af den Udvikling, som præger den, og Fagbevægelsen maa kræve Adgang til at indrette sine Metoder og de Midler, som den bringer i Anvendelse for at løse sine Opgaver, herefter. Men samtidig præges Fagbevægelsens Virksomhed af den Stilling, som Arbejdsgiverne og deres Organisationer indtager ved Løsningen af de industrielle Problemer, og skal Septemberforliget bibeholdes, er det nødvendigt, at Arbejdsgiverne medvirker til saadanne Ændringer, som Tiden kræver, eller at der udenom Forliget træffes saadanne Aftaler, at de neutraliserer dettes Bestemmelser, der er i Strid med Udviklingen.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres har fornylig stillet sig paa det Standpunkt at ville bevare Forliget, men have det revideret i Overensstemmelse med Tidens Krav og i Samarbejde med De samvirkende Fagforbund. Om dette Ønske om Samarbejde er affødt af Usikkerheden med Hensyn til Arbejdsmandsforbundets Opsigelse af Forliget, eller om den er udsprunget af Følelsen af, at naar det gælder de grundlæggende Bestemmelser for Arbejdsforholdet, er Interesserne fælles for alle Arbejdere, faglærte som ufaglærte, ved vi ikke; men det havde dog maaske været rigtigst, forinden Kongressen fik Spørgsmaalet om Septemberforligets Revision til Behandling, at der var plejet Samraad med De samvirkende Fagforbund, der som nævnt allerede i 1919 tog hele dette Spørgsmaal op og udarbejdede Forslag til en Revision. Men alligevel er det en Skæbnens Ironi, at det gennem Tiderne indenfor Arbejderbevægelsen saa omstridte og forkætrede Septemberforlig omtrent 30 Aar efter dets Tilblivelse er i Stand til at markere Samhørigheden indenfor en Fagbevægelse, hvori denne Følelse almindeligvis ikke er den mest fremtrædende. Der maa jo alligevel i dette Dokument være Værdier, som man ikke ønsker kastet overbord, og kunde Kravet om dets Revision eller Supplering bidrage til, at den danske Fagbevægelse samlede sig om Opgaven, saa er det jo muligt, at dette Forlig endnu en Gang kunde faa Virkninger, der er af Betydning for Udviklingen af det fremtidige Arbejdsforhold og for Fagbevægelsens Samhørighed.

En tabt Tillidsmandssag.

Den 10. Februar har Landsdommer Olaf Haack som Opmand i en faglig Voldgiftsret, nedsat i Anledning af Fællestillidsmand Rasmus Hansens Afskedigelse fra A/S »Titan«, København, afsagt følgende Kendelse:

I den mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund gældende Overenskomst hedder det i § 2 om de af Arbejderne valgte Tillidsmænd bl. a.:

> »En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og Arbejdsgiveren er pligtig til at give ham 2 Maaneders Varsel. Er Afskedigelsen begrundet i Arbejdsmangel, bortfalder Varselspligten.«

Under nærværende Sag, der i Mangel af Stemmeflerhed mellem Voldgiftsdommerne for en Afgørelse skal paakendes af underskrevne Opmand, har Forbundet under Henvisning til denne Bestemmelse og under Anbringende af, at A/S »Titan« den 16. Januar d. A. uden tvingende Aarsager har afskediget Maskinarbejder Rasmus Hansen, der var Tillidsmand, nedlagt Paastand om, at Aktieselskabet tilpligtes at genantage ham og anerkende ham fortsat som Tillidsmand samt betale ham Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste i Tiden fra den 16. Januar d. A.

Sammenslutningen har heroverfor paastaaet Aktieselskabet frifundet. —

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Rasmus Hansen har arbejdet hos Aktieselskabet i en lang Aarrække og været Tillidsmand i 4½ Aar for en Afdeling, der rummer 52 Arbejdere. Han var derhos Formand for de af Smede og Maskinarbejderne hos Aktieselskabet dannede Fællesklubber og optraadte i denne Egenskab som en Slags Fællestillidsmand. Virksomheden har flere Gange været utilfreds med hans Optræden, som man fandt anmassende og indblandende, men Uoverensstemmelserne er blevet jævnede. I 1927 konstaterede Virksomheden ved at tage Tid paa ham, at han i en længere Periode havde forsømt en ret betydelig Del af Arbejdstiden ved Konferencer og Samtaler med andre Arbejdere paa Værkstederne, og man var da betænkt paa at afskedige ham, men nøjedes dog med at advare ham med Fremtiden for Øje. Særlig har Virksomheden besværet sig over, at han lagde Hindringer i Vejen for, at Virksomheden kunde faa præsteret Overarbejde i det Omfang, man ansaa for paakrævet, specielt forelaa der Klage over hans Forhold i saa Henseende med Hensyn til Arbejdet paa en Kran, der ved Juletid 1928 skulde være færdig til ganske bestemt Tid for at komme med et Skib til Grønland. I de sidste ca. 5 Aar har han paa Værkstederne været beskæftiget med visse Arbejder i Centrifugeafdelingen, hvor der foruden ham var beskæftiget ialt 13 Mand. Under Henvisning til, at der i denne Afdeling var Arbejdsmangel, blev han den 16. Januar d. A. »hjemsendt«, i samme Afdeling var forud en anden Ar-

bejder hjemsendt, i Dagene fra den 16. til den 19. hjemsendtes yderligere 3. Hansen spurgte, hvornaar han kunde komme i Arbejde igen, men da Ledelsen intet kunde sige herom, henvendte han sig til Forbundet. Fra dettes Side blev der underhaanden rettet tilsvarende Forespørgsel til Selskabets Direktør, hvilket førte til en Konference mellem denne og Medlemmer af Forbundets Ledelse. Udfaldet blev, at Virksomheden, der ved Hjemsendelsen havde tænkt sig atter at antage Hansen, naar der blev Arbejde for ham, nu bestemte sig til ikke at tage ham paany, da man frygtede for, at hans Optræden vilde blive endnu mere anmassende, naar han blev antaget efter sket Intervention til Fordel for ham fra Forbundets Side.

Forbundet bestrider, at Hansens Optræden har været en saadan, at der kan have foreligget tvingende Aarsager for at afskedige ham, og bestrider, at der var en saadan Mangel paa Arbejde, at han af den Grund kunde afskediges, idet man kunde have anvendt ham i Kranafdelingen eller en anden Afdeling paa Fabrikken. Særlig henviser Forbundet til, at den førnævnte Kran blev rettidig færdig, og at Hansens Optræden overfor Fabrikkens Krav om forøget Overarbejde kun betyder Opfyldelsen af Pligter overfor hans Arbejdskammerater, der paahviler ham som Formand for Fællesklubberne, hvis Bestemmelser i saa Henseende er i alt Fald stiltiende godkendt af Virksomheden gennem den daglige Praksis dersteds. Endelig anfører Forbundet, at hvis Hansen maatte have forset sig i sin Egenskab af Fællestillidsmand, kan dette ikke give Føje til at afskedige ham som Arbejder og Tillidsmand for sin egen Afdeling. —

I et Arbejdsforhold som det foreliggende, hvor der lige saa lidt for Tillidsmænd som for de andre Arbejdere gælder Opsigelsesvarsler, idet enhver Arbejder kan gaa naar som helst, er »Hjemsendelse« ensbetydende med Afskedigelse. Hvis »Hjemsendelsen« har været berettiget, kan Opmanden ikke se rettere end, at de foran citerede Bestemmelser om Tillidsmandens Beskyttelse ikke giver ham mere end andre noget Retskrav paa Genantagelse, omend det er naturligt og venteligt, at en Virksomhed i Almindelighed vil genantage en paa Grund af Arbejdsmangel afskediget Arbejder. I det foreliggende Tilfælde angiver Aktieselskabet, at Hjemsendelsen skyldtes Arbejdsmangel, og hvis dette Anbringende maa skønnes rigtigt, ses det ikke, at Forbundets Paastand er beføjet, da ifølge Bestemmelsen en Tillidsmand kan afskediges uden Varsel paa Grund af Arbejdsmangel. Herved maa dog bemærkes, at Arbejdsmanglen maa være virkelig, ikke blot et Paaskud, og at den ikke maa være kunstig fremkaldt med det Formaal at skaffe sig af med en Tillidsmand, f. Eks. ved uden driftsmæssig Grund at indskrænke den normale Produktion i det nævnte Øjemed. At dette sidste skulde være Tilfældet her, er end ikke fra nogen Side gjort gældende. Hvad angaar Spørgsmaalet om Arbejdsmanglens Virkelighed bemærkes, at efter de for Voldgiftsretten af Fabrikkens Ledelse afgivne Forklaringer, maa der gaas ud fra, at der paa det omhandlede Tidspunkt ikke var mere Arbejde af den Slags, hvormed Hansen var beskæftiget i Centrifuge-Afdelingen. Det kan ikke ses, at Hansen i sin Egenskab af Tillidsmand havde Krav paa at overføres til Arbejde i en anden Afdeling, maaske med den Følge, at man saa maatte »hjemsende« en af Arbejderne dersteds.

Idet Afskedigelsen saaledes skønnes at have været tilstrækkelig begrundet i Arbejdsmangel, og idet der, som fornævnt, ikke ses at haves noget Retskrav paa Genantagelse, saa meget mindre som de foreliggende Oplysninger i alt Fald tyder paa, at Virksomheden har haft nogen Føje til at være utilfreds med Hansens Optræden, vil Frifindelsespaastanden være at tage til Følge. Opmandshonoraret, Kr. 150,00, vil efter Aftale være at udrede med Halvdelen af hver af Parterne.

Herefter kendes:

A/S »Titan« frifindes i denne Sag.

Den 10. Februar 1929. *Olaf Haack.*

Vi skulde ikke have kommenteret denne Kendelse, hvis den havde afgjort det Spørgsmaal, som var Kernen i Sagen, nemlig om Rasmus Hansen i sin Virksomhed som Fællestillidsmand eller Tillidsmand for sin Klub havde overtraadt Grænsen for sine Rettigheder eller undladt at opfylde sine Forpligtelser. Men dette har Opmanden ganske ladet ude af Betragtning og har givet Firmaet Ret under Henvisning til, at Rasmus Hansen er afskediget paa Grund af Arbejdsmangel. Vi skal ikke bestride, at der kan være Grundlag for at skønne, at der paa det Tidspunkt, da Hansen hjemsendtes, var Arbejdsmangel, men naar Firmaets Ledelse under Sagens Behandling udtrykkelig betonede, at hvis der ikke var sket Henvendelse fra Organisationens Side, vilde Hansen forlængst have været i Arbejde igen, saa betyder denne Kendelse et afgjort Brud med en mangeaarig Kotume indenfor Faget.

I Følge denne har nemlig »Hjemsendelse« ikke betydet Afsked. Hjemsendelse betød, at saa snart der atter blev Arbejde i Virksomheden, var de hjemsendte Arbejdere sikre paa at blive delagtige i dette, og vi kender mangfoldige Eksempler paa, at Arbejdsgivere ved at nøjes med at hjemsende Folk og ikke afskedige netop gjorde Regning paa at faa deres gamle Arbejdere tilbage, naar Arbejdet skulde genoptages. Hjemsendelse har været markeret ved, at vedkommende Arbejdere vedblev at »staa i Nummer« hos Arbejdsgiveren og ikke afleverede deres Værktøj, ligesom der er Virksomheder, hvor den tilgodehavende Løn ved Hjemsendelse ikke udbetales førend den følgende Lønningsdag, hvis Hjemsendelsen ikke sker paa denne Dag.

Hjemsendelse tjener ikke mindst i gode Tider Arbejdsgiverens Interesse i at beholde sine gamle Arbejdere og under daarlige Beskæftigelsesforhold Arbejdernes Interesse i at kunne paaregne Arbejde paa deres gamle Arbejdsplads, saa snart saadant tilvejebringes igen.

Men dette Brud paa gammel Kotume, som Kendelsen altsaa betyder, aabner samtidig Adgang for Arbejdsgiverne til at omgaa Overenskomst-Bestemmelsen om Tillidsmandens Beskyttelse. Der kan under Henvisning til manglende Materiale eller andre for Arbejderne ukontrolable Grunde etableres Hjemsendelse og dermed

Afskedigelse af Tillidsmanden. I saa Henseende vil det næppe være nok, at Opmanden i sine Præmisser anfører: »Herved maa dog bemærkes, at Arbejdsmanglen maa være virkelig, ikke blot et Paaskud, og at den ikke maa være kunstig fremkaldt med det Formaal at skaffe sig af med en Tillidsmand, f. Eks. ved uden driftsmæssig Grund at indskrænke den normale Produktion i det nævnte Øjemed.«

Vi skal ingenlunde paastaa, at Antallet af Tillidsmandssager gennem Aarene har været foruroligende stort, naar Hensyn tages til, at Kartellet har ca. 700 Tillidsmænd ud over hele Landet, men vi har Erfaring for, hvor lidt der i givet Tilfælde skal til, for at en Tillidsmand paadrager sig en sensibel Arbejdsgivers Uvilje. Rasmus Hansens Afskedigelse fandt Sted, inden den nuværende Overenskomst traadte i Kraft den 1. Februar; han var derfor i sin Egenskab af Fællestillidsmand uden den Beskyttelse, som den nuværende Overenskomst indeholder. Det er vel heller ikke usandsynligt, blev i hvert Fald ikke modsagt fra Modpartens Side under Sagens Behandling, at man har skyndt sig med at iværksætte Afskedigelsen, inden den nuværende Overenskomst traadte i Kraft. Vi maa da haabe, at de udvidede Beskyttelsesbestemmelser og de Tilsagn, der er givet fra Sammenslutningens Ledelses Side om, at denne vil medvirke til en virkelig effektiv Beskyttelse af Tillidsmanden, vil kunne medføre, at de Konsekvenser, som denne Kendelse kan føre til, udebliver. Til Gengæld er vi sikre paa, at Tillidsmændene ved en korrekt Optræden vil understrege det Ansvar, som de i Kraft af Beskyttelsen har overfor den Virksomhed, i hvilken de arbejder, og overfor det System for Værkstedsparlamentarisme, der gennem en stadig Udvikling skal fuldkommengøres, men som desværre kun Jærnindustrien endnu har Æren af at pleje.

Amerikansk Formerkongres.

Internationalt Formerforbund for Nordamerika har i Tiden fra 24. September til 9. Oktober 1928 afholdt Kongres i Montreal i Kanada. Ca. 300 Delegerede fra de Forenede Stater og Kanada deltog.

Noget af det vigtigste, Kongressen foretog sig, var at manifestere sin Forstaaelse af den Udvikling, Forbundet nødvendigvis maa være med i.

Det drejer sig her om de Tusinder af ikke-faglærte Formere og Støbere, der for Størstedelen er uorganiserede. Der bestaar nok en saakaldt »Støberimedhjælperorganisation«, men den betyder meget lidt og har ingen nævneværdig Indflydelse paa sine Medlemmers Arbejdsforhold og slet ingen, hvis den skal sidestilles med Betydningen af de faglærte Formeres Organisation.

Kongressen forstod derfor, at der maatte en Ændring til i den rigtige Retning, og den begrundede dette med, at Formere og Støberiarbejdere havde fælles Interesser og derfor burde være organiserede sammen. Hovedbestyrelsen fik derfor til Opgave at udarbejde Regler, hvorefter en Sammenslutning kunde ske.

En anden vigtig Beslutning var Vedtagelse af en Resolution, der stræber mod Samarbejde og Sammenslutning af alle amerikanske Metalarbejderorganisationer. Resolutionens Vedtagelse betyder i alt Fald, selv om det vil tage Tid at fuldbyrde, hvad den indeholder, at man er forudseende.

Den vedtagne Resolution, der skal overgives til Amerikas samvirkende Fagforbund, lyder i Oversættelse som følger:

»Arbejdsgiverne i Industrien i hele Amerika har forstaaet at samle sig i en stærk Organisation, der ikke giver Rum for separate Handlinger eller Faneflugt, og hertil kommer, at den har forstaaet at faa Regering, Lovgivningsmagt og Presse til at være sig følgagtig i Angrebene paa Arbejdernes Organisationer.

Samme Arbejdsgiverorganisation fører enkeltvis en haardnakket Kamp mod de enkelte Arbejderorganisationer og paatvinger paa den Maade disse Kamp.

Naar hertil føjes, at der i de forskellige enkeltstaaende Fagorganisationer ogsaa kan findes indbyrdes Uenighed svækkes Modstandsevnen, og Fagforeningerne gaar fra Nederlag til Nederlag med tilhørende Tab af Medlemmerne. Følgen er, at Leve- og Arbejdsbetingelser bliver elendige, og den eneste Løsning af denne forkerte Udvikling og Forstaaelse er at danne en Enhedsfront indenfor hver Industri og tilslutte sig den. Derfor beslutter Kongressen:

At Forbundets Ledelse snarest foretager indledende Skridt til en saadan Sammenslutning med de andre Metalarbejderorganisationer, der ønsker Sammenslutning.«

Forbundets finansielle Stilling er trods alle de Angreb, det har været udsat for fra de organiserede Arbejdsgiveres Side, stærkere end nogensinde før.

Formanden, der iøvrigt paa amerikansk hedder Præsidenten, Michael J. Keough, og samtlige øvrige Tjenestemænd i Forbundet genvalgtes enstemmigt.

A. N.

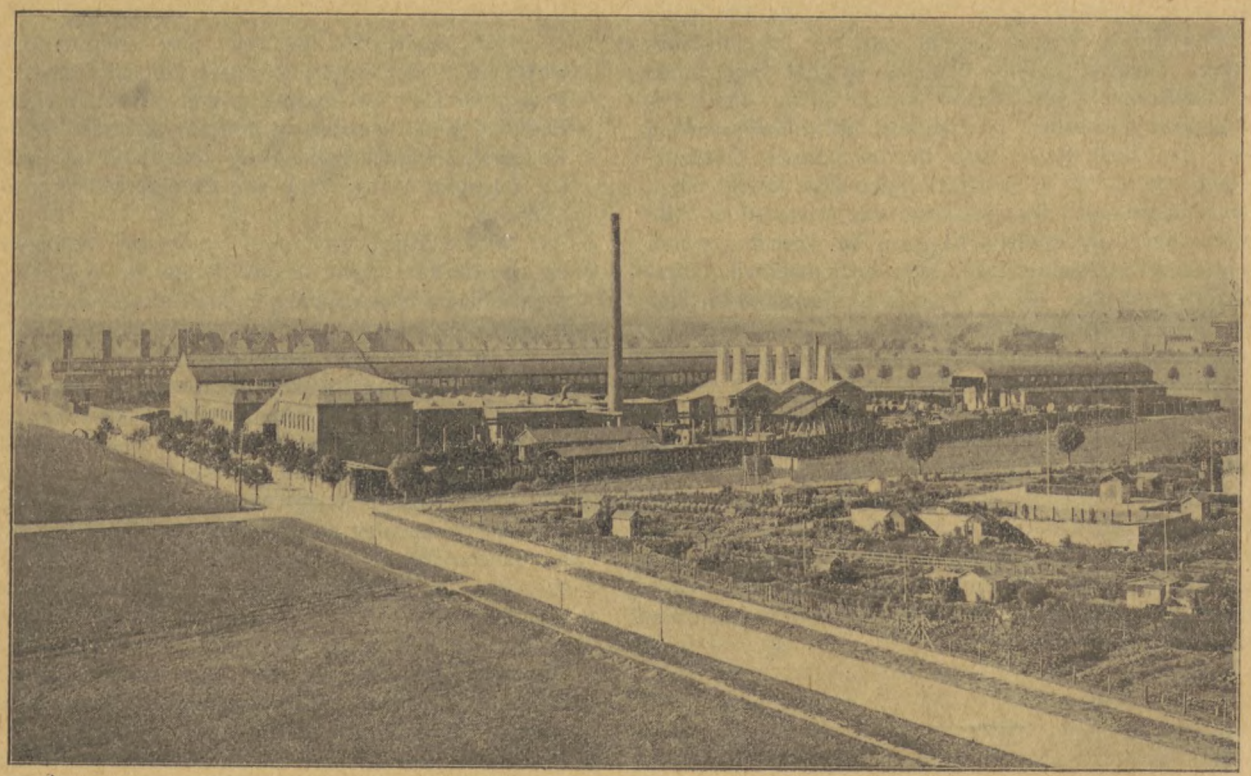
Vore Virksomheder.

Da det sikkert vil have Interesse for vore Medlemmer at gøre sig bekendt med den Historie, der knytter sig til vore større Virksomheder, vil vi efterhaanden i store Træk her i Fagbladet fortælle om deres Oprindelse og Udvikling gennem Aarene. Vi har den Opfattelse, at vore Medlemmer ofte mangler Kendskab hertil, og da det dog er naturligt, at et saadant erhverves, vil vi for-

søge paa efterhaanden at give en Skildring, specielt af de ældre Virksomheder og dem, der har haft Betydning for Udviklingen af Jærnindustrien i Danmark.

F. L. Smidth & Co.

En særlig Stilling blandt vore Maskinfabrikker indtager Firmaet F. L. Smidth & Co., thi medens de fleste, særlig blandt de ældre Virksomheder indenfor Jærn- og Metalindustrien, er oprettet med det Formaal at drive maskinindustriel Virksomhed, saa er Oprindelsen til Firmaet F. L. Smidth & Co. nærmest et Slags teknisk Bureau, en konsulerende Ingeniørvirksomhed, støttet paa de Erfaringer, som Firmaets Grundlægger, Verner Frederik Læssøe Smidth, havde indsamlet under sit Arbejde i Tyskland og hos H. Rudolph Koefoed i København.

F. L. Smidth fødtes den 28. Maj 1850 i Kerteminde, stod i Lære hos Maskinfabrikant A. F. Berg i Randers i 4½ Aar og søgte derefter videre Uddannelse. Han arbejdede først som Svend og besøgte derpaa i ½ Aar den polytekniske Læreanstalt, for derefter i 1873 at rejse til Tykland, hvor han opholdt sig i 1½ Aar. Efter Hjemkomsten til Danmark fik Smidth Ansættelse som Konstruktør hos H. R. Koefoed, der paa dette Tidspunkt navnlig beskæftigede sig med Fremstilling af Mølleri-maskiner, og her fratraadte han i 1882 for at danne et selvstændigt Ingeniørforetagende. Smidth havde egentlig i Forhold til den Indsats, han har ydet i dansk Industri, en ret beskeden Uddannelse, men han var i Besiddelse af en klar Forstand, betydelig praktisk Dygtighed, stor Energi og en overordentlig Flid.

Det var under beskedne Forhold, at F. L. Smidth startede sin Virksomhed. Han havde paa et vist Tidspunkt vundet 2000 Kr. i Lotteriet, ved forsigtige Dispositioner var denne Kapital vokset til 4000 Kr., og denne Sum var Firmaets Startkapital. Mere er der aldrig, før Firmaet i 1925 blev omdannet til Aktieselskab, sat ind i Virksomheden udover den Kapital, som den selv har indtjent.

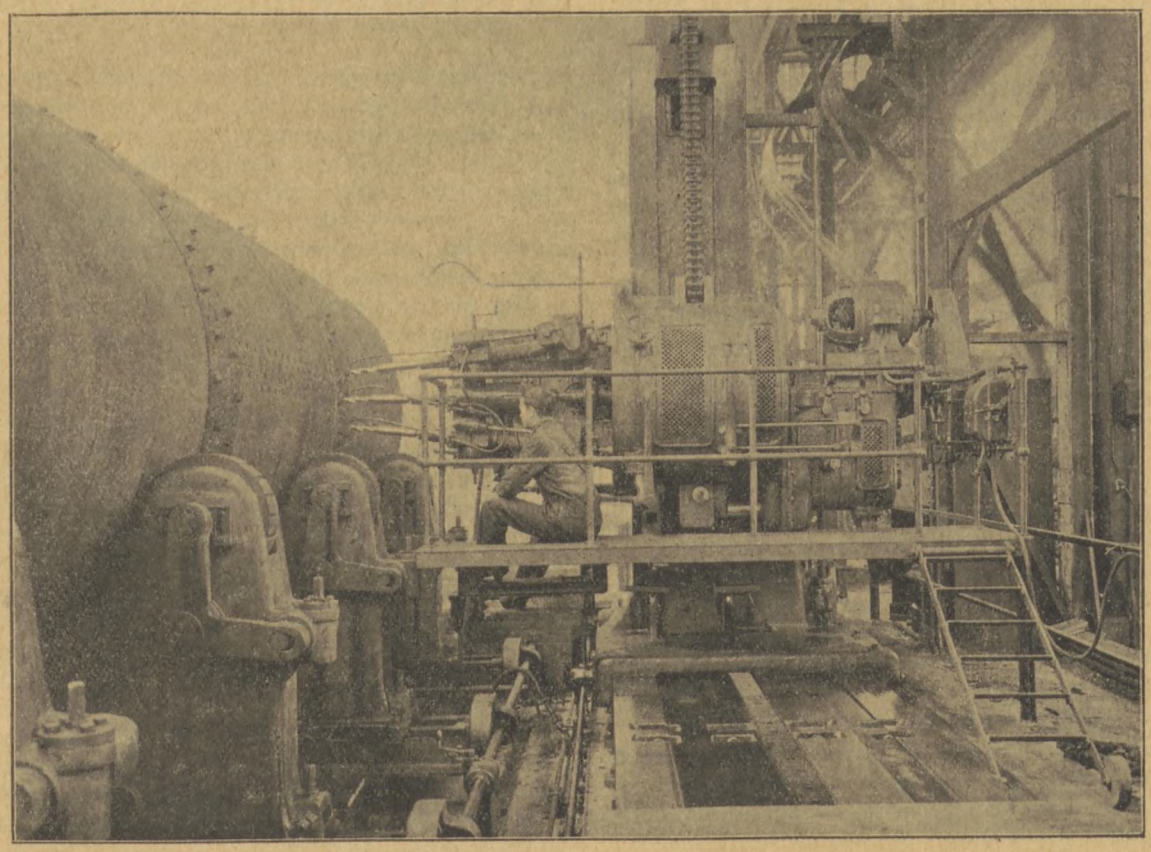
Smidths Uddannelse henviste ham egentlig til Maskinindustrien som Grundlag for hans Virksomhed, men hans Kendskab til denne Industri i Danmark gjorde ham det klart, at det fremfor alt gjaldt om ikke straks fra Begyndelsen at blive bundet til en saadan Virksomhed, dels vilde det kræve en betydelig Kapital, og dels vilde man let blive begrænset til at søge Afsætning indenfor det ringe Omraade, som vort Land frembyder. Derfor gjaldt det for F. L. Smidth først og fremmest om at lægge Hovedvægten paa Ingeniørarbejdet som det, hvorfra Udviklingen maatte komme, medens Maskinfabrikationen maatte være det sekundære, som ikke straks burde lægge Beslag paa Kræfter, Kapital og Arbejde. Disse Opgaver søgte Smidth indenfor Teglværksindustrien, som han gennem sin Konstruktørvirksomhed havde nogen Berøring med, og herfra gled Virksomheden efterhaanden over til Cementindustrien, indenfor hvilken Firmaet kom til at indtage en afgjort førende Stilling, skabt, foruden af F. L. Smidth, af Ingeniør Poul Larsen, der i 1884 knyttedes til Virksomheden, og cand. polyt. E. Alex. Foss,

der traadte til i 1885. Poul Larsen er født den 21. Marts 1859 i Flensborg, havde afsluttet sin Uddannelse samtidig med, at F. L. Smidth etablerede sig, og havde opholdt sig et Par Aar i Skotland.

Foss var født den 1. Oktober 1858 i Viborg, havde studeret sammen med Poul Larsen og en Tid været knyttet til Teglværksindustrien, saaledes at han paa heldig Maade supplerede den mere maskintekniske Erfaring, som F. L. Smidth og Poul Larsen sad inde med. Disse 3 Mennesker var hver for sig betydelige Mænd, der har bevirket, at Firmaet fra en beskeden Begyndelse er vokset op til praktisk talt at faa hele Verden i Tale.

Imidlertid er det ikke Cementindustriens Historie, her skal skrives; udover at fastslaa, at det er denne, der er Grundlaget for Maskinfabrikken i Valby, skal vi blot som en Illustration til Firmaets Virksomhed anføre, at i Oktober 1928 beskæftigede det alene her i København 89 polytekniske Kandidater, 146 Maskinkonstruktører, der tilsammen med det øvrige Personale paa Hovedkontoret udgjorde 399 Personer. Ialt udgør Firmaets samlede Funktionærstab 568 Personer, hvoraf 98 er beskæftiget i Amerika. Det samlede Antal Konstruktører i alle Afdelinger udgør ikke mindre end 189.

Indtil 1898 lod Firmaet de af det konstruerede Maskiner fremstille paa forskellige Fabrikker i Ind- og Udland, men nævnte Aar købte det »Lyshøjgaard« i Valby og anlagde her en Maskinfabrik. Det bebyggede Areal var til at begynde med 1100 Kvadratmeter, og der beskæftigedes det første Aar gennemgaaende 30 Mand og fremstilledes Maskiner til en samlet Vægt af 200 Tons. I Aarenes Løb er der Gang paa Gang sket Udvidelser. I 1908 købte Firmaet et Støberi i Trekronergade, hvilket dog snart viste sig at være for lille for den hastigt voksende Virksomhed. Det blev derfor nødvendigt at bygge et nyt og mere moderne ved Siden af Fabrikken, og dette blev taget i Brug i 1913. Maskinfabrikkens Udvikling illustreres bedst ved at nævne, at

den nu spænder over et Areal paa ca. 65,000 Kvadratmeter, ca. 12 Tdr. Land eller dobbelt saa stor som Kongens Nytorv. Heraf er 17,000 Kvadratmeter bebygget, og der beskæftiges nu 450 Svende, Lærlinge og Arbejdsmænd og ca. 50 Funktionærer; i det forløbne Aar er der fremstillet Maskiner til en samlet Vægt af 5000 Tons.

Virksomhedens Kundekreds spænder forlængst over hele Jorden, og Maskiner, der benyttes i Cement- og Teglværksindustrien, og som er fremstillet paa F. L. Smidth & Co s Fabrikker i Valby, arbejder saa at sige overalt paa Kloden. Det er dog kun en mindre Del af de af Selskabet solgte Maskiner, der fremstilles i Valby. Krigen og dens Eftervirkninger har medført, at Firmaet har skaffet sig Maskinfabrikker rundt om i Verden, og i en Række Lande udføres de F. L. Smidth'ske Maskiner i Henhold til Firmaets Konstruktioner og Tegninger og bidrager derved til at sprede Kendskab og Tillid til

dansk Foretagsomhed. Vi skal her anføre en Del af de Lande, i hvilke F. L. Smidth & Co. virker. I Tyskland vandt de af Firmaet konstruerede Rørmøller tidligt Indpas i Cementindustrien. I England, der er Portland-Cementindustriens Vugge, ejer Firmaet en Cementfabrik i Nærheden af London og staar i intimt Samarbejde med den engelske Cementindustri baade teknisk og økonomisk. Et meget stort Antal af de moderne Cementfabrikker i England er blevet anlagt under Firmaets Ledelse og med Anvendelse af de Fabrikationsmetoder, som det har udviklet. Langt den største Del af de moderne Cementfabrikker i Østrig, Ungarn, Czekoslovakiet og Rumænien er anlagt af Firmaet F. L. Smidth. I Rusland er ligeledes anlagt et stort Antal Cementfabrikker; Krigen afbrød Forbindelsen her, men Forholdene synes nu atter at trække sig i Lave, og fornylig har den russiske Sovjet-Regering overdraget Firmaet Udførelse af en større Cementfabrik ved Tiflis i Georgien. I Polen, i Frankrig, hvor Firmaet har sit eget Kontor i Paris, og i Belgien er ligeledes store Anlæg udført af Firmaet. I Spanien og Italien har Virksomheden, navnlig efter Krigen, udfoldet sig stærkt, og i de Forenede Stater begyndte Firmaet allerede at arbejde i 1893. Firmaet har i New York et Hovedkontor. Med næsten alle oversøiske Lande er det lykkedes Firmaet at komme i Kontakt. Dette gælder saaledes Cementfabrikker i Australien, i Siam, paa Sumatra, Sydafrika, i Sydamerikas forskellige Stater, i Kina og i Japan. Det er Ingeniørarbejdet, som her har været det absolut afgørende, men efterhaanden har man knyttet Cementindustrien og Maskinindustrien sammen i et nøje Samarbejde. En meget stor Del af Maskinarbejdet er udført i andre Lande, saasom Belgien, Frankrig, Østrig, Polen, Sverige og Tyskland samt de Forenede Stater, men en meget betydelig Mængde Arbejde har dog kunnet føres tilbage til den danske Maskinindustri og ydet denne en væsentlig Støtte. Firmaet ejer iøvrigt Maskinfabrikker i Tyskland og i de Forenede Stater.

Naar det er lykkedes at drive denne Virksomhed saa vidt i Løbet af et forholdsvis kort Aaremaal, er Grunden vel nok, at det var de 3 rigtige Mænd, der i 1885 sluttede sig sammen, og som ved paa udmærket Maade at supplere hinanden kunde opnaa de store Resultater. F. L. Smidth døde allerede i 1899, inden Maskinfabrikken i Valby endnu rigtig var kommet i Gang. I 1925 døde Alex. Foss, der navnlig i sin Egenskab af Formand for Industriraadet og paa andre Omraader under Krigen udførte et meget stort Arbejde i Bestræbelserne for at sikre Danmark de nødvendige Forsyninger. For Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning var han Formand i Aarene 1904—1912 og var i det hele taget en meget fremtrædende Mand indenfor Dansk Arbejdsgiverforening. Tilbage af Triumviratet er altsaa nu kun Ingeniør Poul Larsen. Ledelsen af Maskinfabrikken i Valby var fra dens Oprettelse og indtil 1924 overdraget Ingeniør V. Villumsen. Siden dennes Fratræden leder for Maskinfabrikkens Vedkommende Ingeniør C. E. Carlsen og for Støberiets Vedkommende Ingeniør Ochsner Virksomheden. I det sidste Aar har Maskinfabrikken været godt beskæftiget, og en Stab af dygtige Arbejdere har været knyttet til den gennem en Aarrække, ligesom et meget stort Antal danske Montører ved Monteringen af de mægtige Anlæg rundt omkring i Verden har bidraget til at skabe Firmaets Renommé.

Billederne viser Fabrikken i Valby 1922 i Fugleperspektiv samt dens sidste store Nyanskaffelse, en Kedelboremaskine, som vejer 60 Tons og borer 3 Huller ad Gangen.

En lille dansk Industri standset.

I Fagbladet for Marts Maaned 1925 skrev I. A. Hansen en Artikel: »En lille dansk Industri i Fare«. Det var den Fileindustri, som Skandinavisk Filefabrik havde søgt oparbejdet ved en ikke ringe økonomisk Indsats af Virksomhedens daværende Indehaver, Grosserer Segelcke, som I. A. Hansen slog til Lyd for, at vore Medlemmer skulde støtte ved at medvirke til Brugen af danske File i Stedet for udenlandske.

Der var saa meget mere Grund hertil, som det ved Prøver havde vist sig, at de danske File stod fuldt paa Højde med de i Udlandet fabrikerede.

Trods et ihærdigt Arbejde og personlige økonomiske Ofre fra den daværende Indehavers Side og Støtte fra Staten gennem Laan, lykkedes det ikke at bringe Produktionen op paa det nødvendige Omfang for at blive rentabel. Da saa Grosserer Segelcke døde for et Par Aar siden, øgedes Vanskelighederne for Virksomheden, der nu er gaaet i Likvidation.

Selv om Virksomheden ikke hørte til de større — den beskæftigede vel gennemgaaende 30 à 35 Arbejdere —, saa er det trist, at den har maattet opgive Ævred, ikke fordi dens Produkter laa under i Konkurrencen paa Grund af ringere Kvalitet, men udelukkende fordi en Mængde Virksomheder, der selv har været trykket af Industrikrisen, foretrak udenlandske File for danske. Ganske vist var disse i mange Tilfælde dyrere, men en Kendsgerning er det, at amerikanske og engelske Fabrikker solgte deres File her i Danmark til Priser, der laa 32—60 pCt. lavere end de tilsvarende File solgtes for i Amerika og England, altsaa rene Dumpingpriser.

Heroverfor har hverken økonomisk Indsats fra Ledelsens Side eller den Medvirkning, som Arbejderne har ydet for at holde Virksomheden oppe, kunnet hjælpe; Handelsinteresser og Spekulation i Dumpingpriser fra Virksomheder, der selv kæmper mod udenlandsk Dumping, har været for stærke, og i Landsforeningen Dansk Arbejdes Medlemsblad for 15. Januar findes følgende Nekrolog over Skandinavisk Filefabrik:

»Efter en mangeaarig udholdende Kamp har Filefabrikken i København maattet gaa i Likvidation.

Grunden hertil er ikke at søge i Kvaliteten, for de danske File stod fuldt ud paa Højde med de udenlandske. Men Grunden er den samme for Filefabrikken som for saa mange andre Specialvirksomheder herhjemme. Hjemmemarkedet svigtede den danske Produktion.

Fabrikationens Tal er egentlig heller ikke noget talende Bevis for Nødvendigheden af Fabrikkens Lukning. Begyndelsen i 1905 var ringe nok, men var dog i 1913 naaet op paa en aarlig Produktion af 12,000 File. I 1919 naaede man 79,000 File, men var i 1921 og 22 kommet ned paa 3000 aarlig. Saa kom en Opgang paa 26,000 i 1923, stadig stigende med større eller mindre Sving gennem Aarene til 1928, hvor det aarlige Antal var 110,000 File. Denne stærke Opgang i de seneste Aar betinges rimeligvis af, at en af Landets største Maskinfabrikker for et Par Aar siden lod foretage en meget paalidelig Prøve af alle de bedste File, der fandtes paa Markedet. Den danske Fil vandt Prisen.

Naar det alligevel har været nødvendigt at standse Fabrikationen, skyldes det de pekuniære Vanskeligheder, som Fabrikken kom ind i i Aarenes Løb. Fabrikken har aldrig været oppe paa fuld Beskæftigelse, saaledes at den kunde betale sig. Aar for Aar har der maattet spædes Penge til. Staten og den forrige Ejers Dødsbo er Hovedkreditorer, og selv med fuld Fabrikation vil Gælden ikke kunne forrentes paa tilfredsstillende Maade. Om Likvidation paa nærværende Tidspunkt bliver mere tilfredsstillende, er der nogen Uenighed om, men en Kendsgerning er det, at naar de hjemlige Købere svigter, vil fuld Fabrikation være en Umulighed og Statens Penge være ude at svømme paa Chancernes Flod. En anden Løsning end Likvidation synes derfor i Øjeblikket at være udelukket.

Og hermed er sat Punktum i et Kapitel i Bogen om de danske Virksomheder, der ved Flid og Udholdenhed har arbejdet sig kvalitetsmæssigt op paa Side med Udlandet, men maa give op alligevel, fordi de danske Købere svigter.«

Lidt Værkstedsteknik.

Udfoldning af et Skorstensoptræk.

Et ofte forekommende Pladearbejde er Kanalstykker, der har til Formaal at danne Overgangen fra et rektangulært til et rundt Tværsnit. Den simpleste Maade at forme saadanne Overgangsstykker paa er at sammensætte Væggen af lutter plane Flader og udfoldelige Flader, f. Eks. Kegleflader.

I Fig. 1 er vist et Skorstensoptræk i lodret og vandret Projektion. Optrækket er sammensat af de 4 Stykker trekantede plane Flader, A, B, C, D, og de 4 Stk. Kegleflader, E, F, G og H. Da Skorstenens Midterlinie her ligger centralt i Forhold til den firkantede Grundflade, er de enkelte Afsnit indbyrdes symmetriske, hvorfor det kun er nødvendigt at konstruere Udfoldningen af den ene Fjerdedel af Optrækket, f. Eks. Stykket a—b—c—d—e.

Først tegnes den retvinklede Trekant e—a—b. Sand Længde af Trekantsiden a—b kan ses i den lodrette Projektion. Hvis Maalet ikke er opgivet her, kan det findes ved at afsætte Stykket e—f = Højden fra d til c. Trekantsiden g—f er da sand Længde af Siden a—b (= a'—b'). Derefter inddeles Cirkelbuen b—c i f. Eks. 5 lige store Dele ved Delepunkterne 1, 2, 3 og 4. Man finder sand Længde af den skraa Linie fra e til 1 ved at slaa en Cirkelbue med e som Centrum og e—1 som Radius. Fra Skæringspunktet h mellem denne Cirkelbue og Linien d—e trækkes en Linie til Punktet f. f—h er

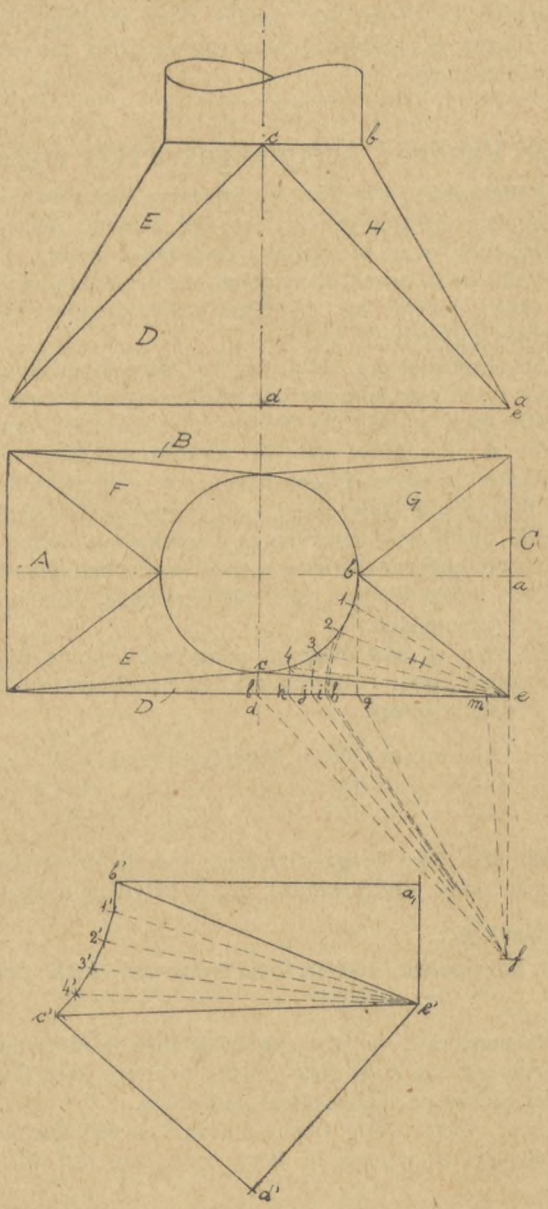

Fig. 1.

da den ønskede Længde, som bruges til Afsætning af Punktet 1' i Udfoldning. Med e' som Centrum og f—h som Radius tegnes en Cirkelbue. Hvor denne skærer en Cirkel med b' som Centrum og b—1 som Radius, har vi Punkt 1'. Paa lignende Maade findes efterhaanden Punkterne 2', 3', 4' og c' ved at benytte sig af, at deres Afstand fra e' skal være henholdsvis f—i, f—j, f—k og f—l, medens den indbyrdes Afstand er lig Inddelingerne paa Cirklen. Til Slut finder man sand Længde af den skraa Linie d—c ved at afsætte den vandrette Projektion

af d—c fra e til m. Længden f—m er da den søgte Længde, der i Udfoldningen giver Punkt d', idet Siden e'—d' er lig Stykket e—d.

Udfoldningen af den ene Fjerdedel af Optrækket bliver altsaa Figuren a'—b'—c'—d'—e'. Pladen skal have skarpe Bøjninger efter Linierne e'—b' og e'—c', medens Trekanten e'—b'—c' skal rundes efter en Kegleflade. Skal Pladen samles ved Nitning, gives Tillæg for overlappede Sømme.

E. B.

Naar Vandet i Acetylengasværket fryser.

I Vintertiden, hvor Frosten er streng, hører man ofte Beklagelser fra Autogensvejsere, der benytter Acetylen fra Gasværk, over, at Vandet i Gasværket fryser.

Dette er jo ogsaa ubehageligt, da det altid giver en Del ekstra Arbejde og i høj Grad sinker det produktive Arbejdes Udførelse.

Spørgsmaalet om, hvad man kan gøre for at hindre Vandet i at fryse, kommer derfor atter og atter frem.

Man kan jo, hvis det er et mindre Gasværk, tappe Vandet af hver Aften, men det forslaar dog ikke, hvis Gasværket ogsaa om Dagen kommer til at henstaa længere Tid uden at blive brugt, og det giver en Del ekstra Arbejde baade ved Tømning og Paafyldning; derfor er det unægtelig betydelig lettere, hvis Vandet kan iblandes en eller anden Vædske eller et Kemikalie, som nedsætter Frysepunktet.

Glycerin er som bekendt udmærket til dette Brug. Frysepunktet staar i Afhængighed til Blandingsforholdet som nedenfor anført:

4,9 Gr. Glyc. opløst i 100 Gr. Vand fryser ved ÷ 1° Cels.
22 - — — - 100 - — — - ÷ 4,7° —
48 - — — - 100 - — — - ÷ 11° —

Vil man ikke bruge Glycerin, som jo er ret dyr, kan man bruge *Kalciumklorid,* der er betydelig billigere.

Eksempler:

5 Gr. Kalc. opløst i 100 Gr. Vand fryser ved ÷ 2,6° Cels.
10 - — — - 100 - — — - ÷ 5° —

Kalciumklorid er tilbøjelig til at angribe Materialet i Gasværket, saa hvis dette Middel benyttes, maa Gasværket renses og males oftere end ellers.

Husk: Optø aldrig frosne Gasværker ved Hjælp af Blæselampe eller gloende Jærn, men *kun med varmt Vand.*

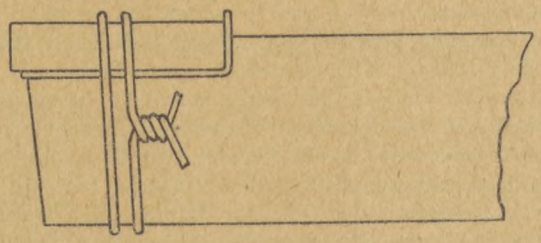
C. C.

Lodning af Hurtigstaal paa Drejestaal.

I Skaftet af almindeligt Kulstofstaal laves en Forsænkning svarende til Størrelsen af Hurtigstaalet, der skal paaloddes. Hurtigstaalet tilpasses i Form, saaledes at det anbragt i Forsænkningen rager lidt ud over Kanten foran og paa Siderne. De modsvarende Flader maa ligge godt an mod hinanden. Hurtigstaalets Underside slibes ren for Glødskal.

Et Stykke tynd Kobberplade (ca. 0,3 mm) bøjes i Vinkel, saa det svarer til Loddefladens Form. Den opadvendte Ende maa godt rage lidt over, som vist paa hosstaaende Figur. Derved iagttager man lettere det Øjeblik, da Kobberet begynder at flyde.

Naar Staalet og Kobberpladen er anbragt paa Plads og sikret ved Omvikling med et Stykke blødt Jærntraad, fugter man Kanterne og drypper Borax (pulveriseret hel Borax) langs hele Loddefladen, hvorefter Staalet gives en foreløbig Opvarmning, saaledes at Boraxen kvælder ud og hænger fast.

Staalet opvarmes derefter enten i en Hærdeovn eller paa Essen i en Trækulsild, der er omgivet af nogle ildfaste Sten.

Staalet opvarmes til ca. 12—1300°, d. v. s. til den Temperatur, som fordres til Hærdning af det anvendte Hurtigstaal.

Da Kobberet allerede smelter ved ca. 1080°, er det da forlængst smeltet, og paa Grund af Flussmidlet udbreder det sig godt over hele Fladen mellem de 2 Stykker Staal, medens det ved den tilstedeværende høje Temperatur legerer sig godt med Staalet til begge Sider, saaledes at man kan opnaa en meget stærk Lodning.

Naar den angivne rette Temperatur er naaet, tages Staalet ud af Ilden, og man giver det et let Hammerslag eller Tryk for at drive Hurtigstaalet godt ned i Sædet og uddrive alt overflødigt Kobber.

Derefter dyppes Staalet i Hærdebadet, enten Tran, Rapsolie eller Tælle.

J. R.

Støbegods-Indførsel i 1928.

I Henhold til Statistisk Departements Efterretninger ses det, at der i Aaret 1928 er indført i Danmark:

Støbte Rør og Rørdele	11,115,200 kg
Radiatorer og Ribberør	6,955,600 -
ialt ..	18,070,800 kg

Fordelt paa Former- og Støberiarbejderforbundets Medlemmer kunde der, hvis det var støbt her i Landet, have været ca. 9225 kg Gods til hver at udføre.

Foruden dette er der naturligvis indført andet Støbegods, ikke mindst det, der indgaar som en Del i de indførte Maskiner, hvorfra der naturligvis maa trækkes det, der paa samme Maade gaar til Udlandet.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Sverige. Hovedkasserer K. J. Weijser. Adskillige af vore Medlemmer, der sendes til Kongres, vil muligvis erindre, at de har været sammen med det svenske Formerforbunds Hovedkasserer K. J. Weijser.

Efter i en lang Aarrække at have været Medlem af sit Forbunds Hovedbestyrelse valgtes han i 1918 til Hovedkasserer, hvilken Stilling han paa tilfredsstillende Maade har beklædt indtil for ganske nylig. Weijser har paa Grund af tiltagende Sygdom maattet nedlægge sit Hverv. Forbundet skal have Kongres i den kommende Sommer, og indtil den Tid varetager Forbundets Sekretær, Sven Ekström, med fornøden Assistance Kassererposten.

Her i Bladet er det muligvis sidste Gang, vi kommer til at beskæftige os med Weijser, men lad det saa staa som et Minde om ham, at han fra sin Ungdom var Arbejderpartiet en tro Mand, et hjertevindende godt Menneske og en. prægtig Kammerat.

Esbjerg. I Sagen vedrørende Esbjerg, der er omtalt i forrige Nummer af Fagbladet, er der sket det, at Timandsmødet, der afholdtes 23. Januar, intet Resultat gav, hvorfor der den 24. Januar blev afgivet Varsel om Strejke for de 5 Mand, det drejede sig om, 4 hos Jensen & Olsen og 1 hos Carl B. Hoffmann. Da andet Varsel var afsendt, som fastslog Arbejdsstandsningens Iværksættelse til den 9. Februar, blev der den 8. Februar afholdt et Møde under Hovedorganisationernes Medvirken, hvor Sagen sluttede med et magert Forlig, idet de 5 Timelønninger, det drejede sig om, blev forhøjet fra 139 til 142 Øre med Virkning fra Mæglingsdagen, altsaa 8. Januar.

Vi skriver med Vilje her et magert Forlig, og Esbjerg-Fabrikanterne kan glæde sig til ikke at være glemte, naar det atter grønnes i Danmark.

Faaborg. Foranlediget af, at den paa Faaborg Jærnstøberi gældende Prisliste var opsagt og udløbet, i hvilken Anledning der var stillet Krav om Forhøjelse, afholdtes der den 15. Januar et Mæglingsmøde. Det viste sig, at den Opgørelse, der var foretaget henholdsvis af Formerne og af Fabrikanten, ikke stemte overens, idet Fabrikantens Opgørelse, som var støttet paa Lønningsbøgerne, viste en større Fortjeneste end Formernes Opgørelse.

Sagen overgik til ny lokal Forhandling og skulde være tilendebragt inden 1. Februar. Hvis Enighed ikke opnaaedes, skulde Timandsmøde afholdes.

Sagen er foreløbig sluttet, idet man mener at have opnaaet et Resultat i den rigtige Retning, men viser dette sig ikke at være Tilfældet, skal Sagen genoptages og behandles ved Timandsmøde.

Helsingør. I Fortsættelse af den fra A/S Helsingør Jærnskibs- og Maskinbyggeri i forrige Fagblad omtalte Sag kan meddeles, at Timandsmødet i og for sig heller ikke bragte nogen Afslutning paa Sagen. Direktøren vilde velvilligst »overveje« Indsættelse af en roterende Ventilator og saa iøvrigt i søvnløse Nattetimer beskæftige sin trætte Hjerne med sine Løfter om bedre sanitære Forhold for vore Medlemmer.

Løfter paa Evigheden betyder som bekendt ikke meget, og som Følge deraf sendte Forbundet en Klageskrivelse til Direktoratet for Fabrikstilsynet, hvilken er resulteret i, at Smelteovnen skal indelukkes i et særskilt fra Støberiet afskildret Rum, og at der skal indsættes en roterende Ventilator i Støberiet. Disse Foranstaltninger skal være i Orden i Løbet af 2 Maaneder.

Hvad Erstatningsspørgsmaalet til Formerne angaar, har Direktøren ikke skiftet Standpunkt, og der vil derfor være Anledning til at faa det Spørgsmaal afgjort ved en faglig Voldgift.

København. Foranlediget ved, at Timelønningerne for de Medlemmer, der er beskæftigede paa A/S Burmeister & Wains Metalstøberi, laa en Del under, hvad Gennemsnittet var for de øvrige af Aktieselskabets Støberiafdelinger, blev der den 26. Januar afholdt et Mæglingsmøde.

Firmaet beviste ved den Lejlighed, at hvad der manglede i Gennemsnittet for Timelønningerne, var indtjent ved Bonus, saaledes at den samlede Fortjeneste laa nogenlunde ens for alle Støberiafdelinger.

Under disse Omstændigheder blev Sagen stillet i Bero.

Odense. Efter at der til Forbundet var indgaaet Klage over Misbrug af Overenskomstbestemmelsen, der siger, at naar Enighed om Akkord ikke kan opnaas, betales Arbejdet med Gennemsnitsfortjenesten ÷ 20 pCt., blev der den 24. Januar begæret Mæglingsmøde afholdt paa Maskinfabrikken »Phønix«.

Man enedes om en lokal Ordning paa Sagen, saaledes at Mæglingen ikke blev afholdt, men der er Anledning til at sige til Medlemmerne, at nævnte Bestemmelse er en »Undtagelsesbestemmelse«, og at man maa være paa Vagt overfor, at den ikke bliver en »gylden Regel«, som Arbejdsgiverne viser Tendenser til at ville gøre den til.

Paa den Sag, som angaar de timelønnede Medlemmer i Odense, og som er omtalt i forrige Nummer af Fagbladet, er der den 23. Januar afholdt Timandsmøde. Arbejdsgiverne gentog her det Tilbud, som man ikke kunde akceptere paa Mæglingsmødet, og Mødet forløb derfor uden Resultat. Senere har man lokalt forsøgt at faa Sagen ud af Verden, og i Øjeblikket ser det ud til, at dette kan lade sig gøre, hvorfor det endelige Resultat af Sagen skal fremkomme i næste Nummer af Fagbladet.

Hos A/S Brandt & Co. er der den 16. Januar afholdt Mægling i Anledning af, at Akkordpriserne var opsagt og krævet forhøjet.

Direktøren henviste til, at Formemaskinerne nu var istandsat, at man stadig støbte ny Kasser, at der var Opgang i Fortjenesten, og at man ikke kunde se det endelige Resultat endnu af de materielle Forbedringer, man tidligere var enedes om skulde ske.

Mæglingsmødet henviste derfor Sagen til ny lokal Forhandling, hvoraf Resultatet skulde foreligge inden 1. Februar, og hvis dette ikke bliver af afsluttende Natur, maatte Sagen være at genoptage ved Timandsmøde.

Under disse Forhandlinger har vore vedkommende Medlemmer reduceret deres Krav stærkt, og fra Aktieselskabets Side er der fremsat et Tilbud, der imidlertid betyder saa lidt, at det er ganske uacceptabelt. Sagen er derfor begæret optaget ved Timandsmøde, og Resultatet maa eventuelt blive, at Akkordarbejde afskaffes paa denne Fabrik.

Varde. Paa Varde Staalværk, hvis Driftsleder selv er faglært Former, har der i lang Tid været følelig Mangel paa Kassemateriel. Langt om længe skred man dog til at anskaffe nye Kasser, men faa dem borede, sat Styr i o. s. v., havde man ikke Tid til, og Krammet var saa daarligt, at vore Medlemmer maatte styre ved Hjælp af de bekendte Kridtstreger.

For at faa en Afslutning paa Sagen har vi maattet true med et nyt Mæglingsmøde, og Staalværket er virkelig derefter gaaet i Gang med at bringe de nye Kasser i Stand, hvad de skulde have været for et helt Aar siden.

Vi indrømmer, at det er lidt svært at forstaa, hvad vi skrev ovenfor, at Driftslederen er faglært Former, men det er sandt, at han er det.

En Kernemager har samme Sted faaet sin Timeløn hævet med 3 Øre.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Overenskomsterne med Det danske Medicinal- & Kemikalie Kompagni og De danske Kapselfabrikker er forlænget til 1. April 1930 uden Ændringer, og Overenskomsten med Alfred Olsens Oliefirma er forlænget, ligeledes uden Ændringer, til 1. Maj 1931.

2 Overenskomster med Kastrup Glasværker er forlængede til 1. April 1931. Tillidsmandsinstitutionen er blevet anerkendt, der er fastsat bestemte Regler for Over- og Søndagsarbejde samt Fridage, og 2 Mand fik Ugelønnen hævet med 2 Kr.

Endvidere er Overenskomsterne med Københavns Frihavn, Kulhavnen og Bunkerkuldepotet forlængede til 15. April 1931 med nogle faa Ændringer, og Overenskomsten med Petersen & Albeck er forlænget til 1. April 1930 og har faaet enkelte Tillæg forhøjede.

Ovennævnte Overenskomster er alle indgaaede med Københavns Afdeling 11.

Mæglingsmøder. Vedrørende Lønkrav afholdtes Mægling den 16. Januar hos 6 Grovsmedemestre i København. Resultatet blev, at 7 Svende fik Lønnen forhøjet fra gennemsnitlig 139,7 til 144,6 Øre.

Den 22. Januar afholdtes Mægling paa en mellem Firmaet G. Strømann, Charlottenlund, og nogle Rørlæggere opstaaet Strid om en Akkordopgørelse paa Arbejder paa Vagtelvej og Egernvej. Firmaet betalte 15 Kr. til Afgørelse af Sagen.

Samme Dag mægledes paa en Strid hos A/S »Vølund«, København om 1) Betalingen for nogle paa Amagerbro Skole udførte Arbejder, der ikke omfattes af Rørprislisten, og 2) Betaling for Opstilling af Pladejærnsradiatorer. Den første Sag sluttedes med, at Firmaet betalte 31 Kr. til fuld Afgørelse, medens den anden henvistes til Rørudvalget.

I Anledning af, at De forenede Jærnstøberier, Aarhus, havde opsagt den hidtil gældende Respittid til at bortfalde fra 1. Februar, afholdtes Mægling den 24. Januar. Man enedes om at forlænge Opsigelsesfristen til den 15. April d. A.

Paa Klage fra Sammenslutningen over, at Gas- og Vandmestrene Lyberg og Carl Nielsen, Aarhus, forhindredes i at faa fornøden Arbejdskraft, afholdtes Mægling den 24. Januar. Sagen sluttedes, idet Forbundets Repræsentanter erklærede, at der ikke vilde blive lagt de paagældende Mestre nogen Hindring i Vejen for at faa den fornødne Arbejdskraft.

Samme Dag afholdtes Mægling hos Firmaet M. H. Jæger i Aarhus, hvor vore Medlemmer havde klaget over, at Firmaet ikke overholdt en paa Mæglingsmødet den 15. November truffen Aftale vedrørende Akkordprisen paa Pengeskabe, ligesom der var opstaaet Strid om Akkordprisen for Boxdøre. — Der fastsloges en Ordning til nærmere Forklaring af Aftalen paa det ovennævnte Mæglingsmøde, og Striden om Betalingen for Boxdørene henvistes til lokal Forhandling. Opnaas ikke Enighed herom, forbeholdt Forbundet sig at føre Sagen videre.

Den 25. Januar mægledes paa Lønkrav paa Varde Staalværk. Man enedes om at forhøje Lønnen for 3 Drejere ved Boremøllerne til 116 Øre pr. Mand pr. Time, og 6 Maskinarbejdere fik 20 Øre til Fordeling. Driftsbestyreren gav desuden Tilsagn om at give Akkord paa Drejearbejdet, saa snart Forholdene tillader det.

Vedrørende en opstaaet Strid hos Firmaet Monies & Andersen, København, om Betaling for et Arbejde, udført paa Politistationen Frederikssundsvej 41, afholdtes Mægling den 4. Februar. Efter nogen Diskussion af Sagen fastsloges det, at Omsamlingen af de omstridte Ovne vilde være at betale i Henhold til Rørprislistens Afsnit C, Punkt 24 a, hvilket betyder, at Rørlæggernes Krav gennemførtes.

Endelig er der den 11. Februar afholdt Mægling hos A/S Burmeister & Wain i Anledning af Klage over mangelfuld Opvarmning af Maskinværkstedet paa Refshaleøen og Krav om Erstatning for derved foraarsaget Tab af Arbejdsløn samt Krav om Genantagelse af 2 afskedigede Maskinarbejdere. Paa samme Møde behandledes en af Sammenslutningen paa Firmaets Vegne fremsat Klage over, at 22 Maskinarbejdere i Maskinværkstedet paa Refshaleøen den 17. Januar afholdt Klubmøde i Arbejdstiden.

Efter en indgaaende Diskussion af samtlige Spørgsmaal sluttedes Sagen, idet Firmaet gav Tilsagn om, saa snart Forholdene tillod det, at ville genantage de to omhandlede Arbejdere.

Timandsmøder. Den 12. Januar afholdtes Timandsmøde til Behandling af Klage over Tillidsmand Rasmussens Afskedigelse fra De forenede Jærnstøberier, Aarhus. Firmaet erklærede sig villig til at genantage Rasmussen, idet denne erkendte sin Pligt til at give Firmaet Meddelelse, naar han ikke var i Stand til at møde paa Arbejdspladsen, ligesom Rasmussen var indforstaaet med, at Benyttelsen af den Arbejderne tilstaaede Respittid ikke maatte overdrives. I Tilfælde af, at Rasmussen ikke holder sig dette efterretteligt, forbeholdt Firmaet sig sin Stilling, ligesom Forbundet forbeholdt sig at kræve Erstatning for den skete Afskedigelse, hvis Sagen rejses paany.

Den 29. Januar afholdtes atter Timandsmøde, og her behandledes følgende Sager:

1) Klage over, at A/S »Titan«, København, har hjemsendt Tillidsmand Rasmus Hansen. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet krævede derefter Spørgsmaalet henvist til Afgørelse ved faglig Voldgift. Resultatet heraf omtales andet Steds i Bladet.

2) Krav overfor A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Middelfart, om Lønforhøjelse for 5 Værktøjsmagere og 1 Drejer. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

3) Klage over, at Firmaet Riedel & Lindegaard, København, ved et Arbejde paa Kløvermarksvej nægter at betale Vej- og Udearbejdspenge. Sagen forligtes ved, at Firmaet til fuld Afgørelse udbetaler den paagældende Akkordindehaver en rund Sum paa 35 Kr.

4) Lønkrav fra Skibsbyggerne paa Helsingør Skibsværft. — Denne Sag vistes tilbage til lokal Forhandling.

Rørudvalgsmøde. Dette afholdtes den 22. Januar og havde følgende Sager til Behandling:

1) Strid om Betalingen for et Garageanlæg, udført for Firmaet Andreasen & Henningsen, København. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Strid hos Gas- og Vandmester Olaf Peitzsch, Odense, om Betalingen for at adskille og samle Støbejærnskedler med 26 m² Hedeflade. — Til fuld Afgørelse af Sagen betalte Firmaet Montørerne ialt 180 Kr.

3) Strid hos Gas- og Vandmester Linde, Odense, om Betalingen for Opstilling af Kedler. Firmaet indgik paa for Kedelelementer med 2,5 m² Hedeflade at betale 62 Kr., medens der ikke opnaaedes Enighed om Betalingen for Dampkedler uden Overkedel.

4) Strid hos A/S H. Rasmussen & Co., Odense, om Betalingen for visse Arbejder ved Opstilling af Radiatorer og Varmekomfur. Der var underhaanden opnaaet Enighed om, at Monteringen pr. Radiator betales med 135 Øre. Derimod henvistes Priser for Opstilling af Varmekomfur paany til lokal Forhandling.

5) Strid hos Storm Hansen & Co., København, om Betalingen for Transport af Radiatorer og Krav om Betaling af 50 Øre pr. Stk. for Opsætningen af Flangerør-

bærere. — Det første Spørgsmaal henvistes til lokal Forhandling, og vedrørende Flangerørbærerne indgik Firmaet paa at betale de 50 Øre, men krævede sig refunderet 68 Øre, som formentlig uberettiget var udbetalt Rørlæggerne pr. Stk. for Paaskruningen af Bruser. Rørudvalget kom dog til det Resultat, at Rørlæggerne havde Ret til de 68 Øre pr. Bruser.

Hævet Blokade. Vejle Afdeling blokerede i Juni Maaned 1928 Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle, der skyldte et af vore Medlemmer 1314 Kr. i Arbejdsløn. I September s. A. opnaaedes et Forlig, i Henhold til hvilket Smedemester Hansen skulde betale vort Medlem 1000 Kr., hvoraf 500 Kr. skulde betales i Løbet af 3 Maaneder, og de resterende 500 Kr. betales i Rater paa 40 Kr. pr. Maaned. Blokaden skulde opretholdes, indtil de første 500 Kr. var betalt, og da dette nu er sket, er Blokaden hævet. Afdelingen har dog forbeholdt sig at iværksætte den igen, saafremt Mesteren ikke punktlig overholder den øvrige Del af Forliget.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
10. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
11. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
12. B. Jensens Maskinværksted, Haderslev.
13. Laasefabrikken »Oval«, Godthaabsvej 88, København.
14. Krabbesholm Sanatorium, Skive.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Cyklefabrikant Chr. Mikkelsen, Horsens, har overfor Arbejdslederne stillet saadanne Krav om Lønreduktioner, at disse ikke har kunnet indgaa derpaa, hvorefter de har faaet deres Opsigelse til Fratrædelse 1. Marts 1929.

Ved en Forhandling, som ovennævnte Forening har haft med Chr. Mikkelsen, opnaaedes ikke Enighed, og Pladserne vil derefter blive blokerede for Tilgang. Da det forudsættes, at Chr. Mikkelsen vil forsøge at skaffe sig andre og billigere Arbejdsledere til disse Stillinger, anmodes vore Medlemmer om ikke at reflektere paa Tilbud om Ansættelse hos dette Firma.

Vore Medlemmer og de kommunale Valg.

Giv Reaktionen Svar paa Tiltale.

Hvornaar der bliver Folketingsvalg, ved ingen. Men vi ved, at Venstre og Konservative det længst mulige vil søge at undgaa den *Dommedag*, som det første Folketingsvalg *skal* blive for disse Partier.

Men allerede nu i Begyndelsen af Marts *kan* og *bør* vore Medlemmer, ved at give *Socialdemokratiet* en vældig Sejr ved de kommunale Valg, vise Hr. Madsen-Mygdal, hvordan Vinden blæser.

Nogen Diskussion blandt *Arbejdere* om Betydningen af de kommunale Valg kan der ikke blive. Enhver, der vil bruge sine Øjne og Øren, maa kunne forstaa, hvad det drejer sig om. De behøver blot at lægge Mærke til, at

Overklassen forstaar, hvad det gælder!

I de Kommuner, hvor de reaktionære Partier regerer, udnytter de Magten til Fordel for deres egne Interesser ved Skatteligningen, samtidig med at de spinker og sparer overfor de Gamle og overfor de Arbejdsløse, ligesom de ganske særlig i Landkommunerne *trykker Lønnen* ved Kommunens Arbejde ned paa ganske uanstændige Lavmaal. Ja, i adskillige Landkommuner har man endog drevet det saa vidt, at man sætter det som en *Betingelse* for at blive delagtig 4 Dage om Ugen i det kommunale Nødhjælpsarbejde, at de Paagældende *gaar paa Omgangsarbejde hos Bønderne* de andre to Dage til Lønninger, som *Sogneraadet* fastsætter, selvfølgelig langt under de overenskomstmæssige Lønninger — med andre Ord en Slags moderne *Hoveriarbejde!*

Kan man faa et klarere Vidnesbyrd om Betydningen af, hvem der har Magten i Kommunerne?

Slaa Angrebet tilbage.

De Kommuner, hvor *Socialdemokratiet* regerer, er en Torn i Øjet paa den nuværende politiske Reaktion. Disse Kommuner har nemlig været *Bølgebrydere* overfor Reaktionens Anslag. Gennem Kommunalbestyrelser og Hjælpekasser har de værnet de Arbejdsløse, som det var *Reaktionens* skønne Plan at gøre til Løntrykkere eller jage paa Fattigvæsenet.

Nu vil Reaktionen søge at erobre saa mange af de socialdemokratiske Kommuner som muligt.

(Fortsættes Side 67.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
27757	Andersen, Axel Ingvor....	Benløse	5. 2.07	Ringsted	12. 5.28	Ringsted	26. 5.28
8601	— Boris Ch. H....	København	3. 5.98	Kbhvn. Afd.	2. 4.26	Kbhvn. Afd. 2	13.10.28
21926	— Christian	Gjelsted	7. 9.02	Assens	4. 5.22	Assens	31. 3.28
25834	Abrahamsen, Frederik Alf. .	Sandefjord	15. 5.83	Kbhvn. Afd.	28. 9.28	Kbhvn. Afd. 12	6.10.28
29681	Arnesen, Carl Henning ..	København	4. 1.99	„ „ 1	2.10.18	„ „ 14	12. 5.28
20627	Bach, Selmer Johs. S.	Ramme	10. 9.06	Lemvig Kl.	26.10.25	Holstebro	26. 5.28
11037	Bertelsen, Carl P. Vilh. N.	København	3. 4.07	Kbhvn. Afd.	2. 9.26	Kbhvn. Afd. 2	20.10.28
7475	Bjerg, Carl Aage Chr.	Hou	4.10.05	Lemvig Kl.	3. 4.28	Holstebro	26. 5.28
33196	Boisen, Viggo Nielsen .	Kolding	7. 2.06	Haderslev	15. 7.28	Haderslev	22. 9.28
5079	Brieghel, Charles V. J. ..	København	15. 4.95	Kbhvn. Afd. 3	10.10.14	Kbhvn. Afd. 6	20.10.28
30570	Buk, Niels Jørgen...	Vindeby	7. 8.77	Nakskov	26. 2.28	Nakskov	14. 7.28
29415	Christensen, Chr. Sigurd....	Thisted	24.11.07	Thisted	1.11.26	Thisted	1. 9.28
37920	— Thorvald	Ring pr. Lundby	31. 3.91	Holbæk	10. 4.24	Holbæk	26. 5.28
26672	Clausen, Mads	Elsmark	21.10.05	Silkeborg	1. 2.28	Silkeborg	14. 4.28
28367	Ditlev, Richard Em....	Randers	3. 8.96	Randers	9. 3.18	Kbhvn. Afd. 4	6.10.28
30688	Eriksen, Jakobi.....	Svendborg	18. 3.00	Svendborg	2. 5.19	Odense	19. 5.28
5084	Flindt, Wilfred	Køge	28.11.87	Kbhvn. Afd.	4.12.25	Kbhvn. Afd. 12	6.10.28
13237	Folkmann, Hans Aage	Rønne	3. 6.07	Rønne	8. 5.26	Rønne	26. 5.28
34871	Friis, Viggo	Flensborg	1.11.04	Rudkøbing	1.11.23	Rudkøbing	24. 3.28
20991	Franken, Alfons.....	Siegburg	17. 1.03	Odense	24. 9.28	Odense	29. 9.28
20663	Gommesen, Hans Peter....	Kerteminde	20. 3.06	Kerteminde Kl.	20. 4.28	—	23. 6.28
20719	Hansen, Chr. Vestergaard	Flade	26. 2.04	Odense	1. 2.28	—	11. 8.28
37531	— Einar Gudme ..	Hundie	2. 3.05	Holbæk	6.10.23	Holbæk	27. 8.27
29075	— Einar Martin...	Nordrup	9. 9.06	Ringsted	19. 4.26	Ringsted	9. 6.28
10636	— Ernst.....	Odense	17. 9.06	Odense	21. 3.28	Odense	31. 3.28
30621	— Holger W. T...	København	3. 7.04	Helsingør	18. 4.25	Kbhvn. Afd. 15	13.10.28
14520	— Johs. Anker ...	—	30.10.96	Kbhvn. Afd. 7	6.11.15	„ „ 13	20.10.28
20727	— Ludvig	V. Kærby	26. 5.07	Kerteminde Kl.	3. 3.28	Odense	7. 7.28
13226	— Nelius Martin..	Rønne	11. 6.04	Rønne	23. 1.26	Rønne	23. 6.28
38951	Henriksen, Svend Aage ...	København	1. 4.05	Kbhvn. Afd.	1. 5.24	Kbhvn. Afd. 12	6.10.28
1709	Holm, Knud Edgar F..	—	10. 6.03	„ „	5. 8.21	„ „ 18	20.10.28
5133	Hüller, Carl Joachim ..	—	2. 4.05	„ „	3. 9.24	„ „ 11	27.10.28
20343	Jensen, Eyvind Hans H.	—	23.11.06	„ „	19.11.27	„ „ 15	13.10.28
4428	— Laurits Peter ..	Kjelstrupskov	22.10.88	Ringe	18.10.13	„ „ 13	13.10.28
29292	— Verner	Korsør	15. 8.05	Korsør	1. 4.25	Korsør	21. 4.28
15482	Jørgensen, Bruno	København	3. 5.05	Kbhvn. Afd.	12. 6.28	Kbhvn. Afd. 18	13.10.28
27505	— Bruno	Hillerød	14.12.98	Helsingør	6.12.17	„ „ 14	8. 9.28
6545	— Carl Otto.....	Odense	15. 7.06	Odense	1.11.25	Odense	31. 3.28
11106	Jakobsen, Angelo Bernh. .	Ring	26. 5.00	Kbhvn. Afd.	4. 5.20	Kbhvn. Afd. 4	6.10.28
824	— Hjalmar Lindholm	Nykøbing F.	23. 1.85	„ „	31. 8.28	„ „ 11	22. 9.28
33270	Jepsen, Jens Holger ...	Flensborg	30. 3.00	Haderslev	29.12.18	Haderslev	13.10.28
9054	Jerslund, Sofus Marius ..	S. Jernløse	3.10.98	Holbæk	11. 5.20	Holbæk	14. 4.28
33138	Jessen, Nicolai	Paddeborg	4.12.02	Haderslev	19. 6.26	Haderslev	21. 7.28
13545	Knudsen, Jørgen A. Chr..	Finland	10. 9.98	Kbhvn. Afd.	7. 2.27	Odense	14. 7.28
25203	— Oskar Einer ...	København	18. 6.90	„ „	3. 7.28	Kbhvn. Afd. 9	13.10.28
5278	Larsen, Balthasar Chr..	Frederiksberg	20. 4.89	„ „ 1	16. 5.08	„ „ 10	6.10.28
12887	— Christian	København	19. 8.85	„ „ 1	19. 5.06	„ „ 12	13.10.28
7165	— Emanuel.....	Maribo	10. 4.91	Nakskov	3. 5.09	Nakskov	31. 3.28
20348	— Evald Umberto	København	7. 7.92	Kbhvn. Afd. 1	2. 5.11	Kbhvn. Afd. 4	20.10.28
8314	— Johs. Otto	Udstolpe	18.12.92	Holeby	1. 7.13	„ „ 5	13.10.28
22014	— Reinert.....	St. Jørgensbjerg	10. 4.97	Roskilde	10. 7.15	Ringsted	25. 8.28
28664	— Svend Frede ..	Svendborg	13. 3.00	Svendborg	18. 5.18	Nakskov	21. 7.28
6355	Low, Hans Carl	Esbjerg	29. 5.02	Esbjerg	2. 6.22	Esbjerg	25. 2.28
21747	Lux, August	Harrislev	19. 3.96	Kbhvn. Afd.	4. 7.21	Kbhvn. Afd. 5	20.10.28
1294	Madsen, Chr. Antonius..	København	3. 7.88	„ „ 2	4. 5.07	„ „ 11	6.10.28
27088	Mathiesen, Hans Chr.....	Ragebøl	20. 8.08	Sønderborg	9. 5.28	Sønderborg	20.10.28
33127	Meyhoff, Philip L.....	Brøns	7.12.06	Haderslev	21. 3.26	Haderslev	7. 4.28
24034	Mortensen, Martin	København	26. 7.91	Odense	8. 9.16	Odense	31. 3.28
16001	Mouritzen, Vilh. Holger ...	—	23. 9.07	Kbhvn. Afd.	11. 6.27	Kbhvn. Afd. 5	27.10.28
23659	Münniche, Poul Michael ..	—	31. 1.09	„ „	7. 4.28	„ „ 14	6.10.28
33757	Nielsen, Alf Vestergaard	Korsør	9. 3.03	Korsør	1. 5.22	Ringsted	14. 4.28
28750	— Axel	Gørlev	16. 6.97	D. Arbm. Forb.	18.12.17	Holbæk	28. 4.28

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
4811	Nielsen, Chr. Peter.....	København	16. 9.89	Kbhvn. Afd. 3	11. 4.08	Centralafd.	1. 9.28
26617	— Harry P. Arn...	Rudkøbing	18. 9.99	Korsør	5. 3.28	Korsør	11. 8.28
39094	— Jens August ...	Gedved	25. 4.05	Fredericia	8. 9.24	Fredericia	10. 9.27
26341	— Jens Bonde....	Karup	20. 1.98	Randers	14. 6.23	Korsør	14. 7.28
18512	— Niels Chr.....	Døjringe	10. 4.03	Slagelse	1. 2.28	Slagelse	12. 5.28
11655	— Niels Julius....	Aarslev	20. 7.06	Odense	9.11.25	Ringe	14. 7.28
11675	— Niels Mikkelsen	Nors	16. 7.80	—	12. 2.26	Odense	18. 8.28
25678	— Orla E. Hvid ..	København	17.10.97	Kbhvn. Afd.	7. 9.28	Kbhvn. Afd. 6	15. 9.28
2455	— Rasmus Alex ..	—	7.10.05	„ „	20.10.24	„ „ 15	27.10.28
28273	— Verner Ch.....	Korsør	4. 7.05	Korsør	5. 7.25	Korsør	5. 5.28
28402	Nissen, Niels Peter....	Aarø	22. 4.06	Haderslev	23. 8.25	Kbhvn. Afd. 14	19. 5.28
16117	Nordbøge, Octavius	København	11.11.95	Kbhvn. Afd. 1	18. 8.16	„ „ 10	13.10.28
25141	Nymann, Leon Kaj Chr..	—	1. 3.09	„ „	9. 6.28	„ „ 14	20.10.28
13800	Olsen, Søren Peter ...	Øhm	10. 3.93	„ „	16. 2.25	„ „ 11	6.10.28
38813	Orland, Alex Em. A....	København	4. 9.98	„ „	19.10.28	„ „ 8	20.10.28
29200	Petersen, Aage Herman..	Ørslev	6. 7.97	Ringsted	22. 1.27	Ringsted	23. 6.28
27669	— Axel Hans.....	Taarbæk	26. 2.93	Roskilde	17. 4.23	Roskilde	22. 9.28
16899	— Carl Bror.....	Holbæk	1. 5.06	Kbhvn. Afd.	21. 4.25	Kbhvn. Afd. 17	27.10.28
24839	— Ernst Ditlev ...	Ringsted	20.11.02	Ringsted	11. 4.28	Ringsted	21. 7.28
4411	— Hans Jørgen ...	Flensborg	24. 4.05	Odense	16. 6.25	Odense	5. 5.28
8745	— Kaj Villy	København	17. 4.08	Kbhvn. Afd.	9. 6.26	Holbæk	19. 5.28
30212	— Niels Viggo ...	Herslev	17. 8.99	Nakskov	13. 1.25	Odense	9.10.26
25183	— Orla Emanuel..	København	21. 3.08	Kbhvn. Afd.	28. 6.28	Kbhvn. Afd. 12	1. 9.28
7926	— Orla Hugo.....	—	24. 6.06	„ „	17. 4.26	„ „ 2	13.10.28
15545	— Otto Chr. A....	Helsingør	28. 3.00	Helsingør	15.10.27	Helsingør	22. 9.28
11078	— Poul Henrik V.	Slagelse	25. 1.06	Kbhvn. Afd.	8. 9.26	Kbhvn. Afd. 12	20.10.28
18210	— Thomas Peter G.	København	28. 7.01	„ „	5.11.20	„ „ 11	6.10.28
12149	Poulsen, Niels Ingvor...	—	9. 5.07	„ „	9.11.26	„ „ 2	27.10.28
31022	Rasmussen, Julius Carl	Frankfurt a. M.	31. 7.92	„ „ 1	7. 2.19	Centralafd.	16. 6.28
34217	— Niels Peter....	Paarup	17.12.01	Odense	2. 5.22	Odense	31. 3.28
306	— William Ernst .	Sundbyøster	8. 9.78	Kbhvn. Afd.	2.10.25	Kbhvn. Afd. 18	20.10.28
2086	Reitz, Carl Ludvig ...	København	16.11.05	„ „	19.11.27	„ „ 18	29. 9.28
39292	Sørensen, Aage Villy.....	Hadsten	15. 8.04	Fredericia	2.11.24	Fredericia	7. 4.28
36603	— Kaj Anders....	København	9.12.04	Kbhvn. Afd.	21. 9.23	Kbhvn. Afd. 2	6.10.28
3790	— Ove Arn. A....	Skindbjerg	7. 8.94	Silkeborg	1. 3.26	Silkeborg	3. 3.28
17556	Schjunk, Otto Peter.....	Sæby	26. 2.00	Frederikshavn	15. 1.27	Frederikshavn	30. 6.28
31338	Truelsen, Frederik Ferd..	København	16.12.99	Kbhvn. Afd. 1	26. 4.19	Kbhvn. Afd. 11	22. 9.28
13586	Thunøe, Valther.....	Ballerup	13. 2.01	„ „	18. 2.27	„ „ 15	27.10.28
39776	Tøth, Joh. H. C.....	Harboøre	18. 6.04	Holstebro	2. 9.25	Holstebro	14. 7.28
25391	Warghede, Frantz Arn.....	Fjelsted	16.10.90	Kbhvn, Afd.	16. 7.28	Kbhvn. Afd. 13	20.10.28
34185	Voss, Carl P. Chr....	Spodsbjerg	13. 5.86	Haslev	8. 1.22	Haslev	5. 7.24
	Specialarbejderforbundet.						
47684	Hansen, Hans Marino ..	Snejbjerg	10. 7.07	Odense	20. 5.28	Odense	26. 5.28
47696	Jensen, Henry Johs. G..	Odense	6. 5.05	—	14. 7.28	—	18. 8.28
47683	Larsen, Niels Martin...	Samsø	29. 5.99	—	6. 5.28	—	12. 5.28
48904	Nielsen, Nicolaj.....	Husby	4. 6.76	D. Arbm. Forb.	16. 2.23	—	14. 4.28
47653	Willumsen, Christian	Stige	16. 5.98	Odense	1. 3.28	—	12. 5.28

Skulde noget saadant lykkes, da vil ikke alene de Arbejdsløse, men alle Arbejdere og andre Smaakaarsfolk *komme til at betale derfor* i klingende Mønt og ved Forringelse af de erhvervede sociale og kulturelle Goder!

Thi saa skal Nedskæringen føres til Bunds, og da vil vi se

Fortidens skumle Fattiggaarde

rejse sig paany, saaledes som Begyndelsen allerede er gjort i det nordvestlige Jylland.

Lad os være enige om at rejse os alle som én mod dette.

Lad os møde i Masser som aldrig før.

Lad ingen Arbejder eller Arbejderhustru, som har Stemmeretten i Behold, faa Lov til at blive hjemme paa Valgdagen.

Lad det blive forstaaet af alle Arbejdere, at det er lige saa *dadelværdigt* og lige saa *skæbnesvangert* at svigte Kammeraterne paa en *Valgdag* — som det er at svigte i en *faglig* Kamp.

Med Tusinder af nye Stemmer for *Socialdemokratiet* skal vi slaa Reaktionen og værne vore Hjem.

Frem for Socialdemokratiet.

En Repræsentant!

Forskellige Højreblade, deriblandt »Berlingske Tidende«, bragte midt i Januar Maaned en Fortegnelse med Navnene paa Antisocialisternes nye Kandidater til de forestaaende Borgerrepræsentantvalg. Det fremgik heraf, at Liste C omtrent har den samme Rollebesætning, som man kender fra tidligere Valg; men foruden Grossererne og Direktørerne er der denne Gang placeret et Par smaa Seværdigheder i Form af en Hofdame og en »Maskinist«. Medens Hofdamen ikke interesserer os, vil vi kigge lidt nærmere paa »Maskinisten« og begynde med at citere de smukke Ord, »Berlingske« skriver:

„Maskinist Osvald Meyer.

En velset og erfaren Repræsentant for den arbejdende Klasse er Maskinist Osvald Meyer. Han har gennem en lang Aarrække udført et ikke ringe og meget paaskønnet Arbejde i det politiske Liv baade ved de kommunale og politiske Valg og var bl. a. ved sidste Folketingsvalg konservativ Kandidat i Københavns 13. Kreds. Hans Samleven med og Forstaaelse af de brede Befolkningslags Krav og Interesser har skabt ham en god Position i Middelstandskredse."

Manden er identisk med en Maskinarbejder Meyer, som arbejder paa Statsbanernes Centralværksted i København. I Anledning af Valget kaldes han for Maskinist, det skyldes vel sagtens Hensynet til Hofdamen. Det vilde være en slem Blamage, hvis hun skulde optræde sammen med en almindelig Maskinarbejder. Naar »Berlingske« skriver, at Meyer er »en velset og erfaren Repræsentant for den arbejdende Klasse«, kommer den uforvarende til at lave Grin med Borgerskabet. Meyers Repræsentantvirksomhed indskrænker sig til, at han for nogle Aar siden paa eget Initiativ forsøgte at optræde som Repræsentant for sine Medarbejdere. Disse frabad sig hurtigt hans selvbestaltede Virksomhed og belærte ham samtidig om ikke oftere at repræsentere andre end sig selv. Det kan saaledes ikke være herfra, Meyer har modtaget de anerkendende Ord som Repræsentant. »Berlingske« taler om »Meyers Samleven med og Forstaaelse af de brede Befolkningslags Krav.« Med de brede Befolkningslags Krav er vel ment Grosserernes, Direktørernes og Hofdamens Krav om Nedskæring af Arbejderne. Man forstaar godt, at »Maskinist« Meyer har en god Position i Middelstandskredse, naar han kan lade sig bruge til den Slags Arbejde; men Arbejderne i København skal nok vurdere baade ham og Hofdamen, naar Valgdagen kommer.

(Efter »Værkstedstidende«.)

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 39334	Christensen,	Poul V. Jul.	(Kbhvn. Afd.)
- 15483	Jørgensen,	Julius Frølund	(— -)
- 1661	Svendsen,	Evald Rob. Chr.	(— -)
- 13518	Søby,	Frode Vald.	(— -)
- 9463	Petersen,	Ingvald Ejner	(Aarhus -)
- 19455	Schildheuer,	Vilhelm	(Helsingør Afd.)
- 12202	Jensen,	Hans	(Middelfart -)
- 12940	Davidsen,	Ivar Martin	(Odense Afd.)
- 21548	Ferdinandsen,	Rudolf	(Anvisningskt.)

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 17792	Madsen,	Elias	30. 6.17
- 5990	Nielsen,	Niels Erik S.	29. 5.16

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 22440	Andersen,	Asger Svend Alb.	20. 5.22
- 15094	Adamsen,	Carl Henry	13. 8.27
- 3176f	Brænder,	Zola	3. 7.20
- 24956	Christensen,	Anders	4.12.26
- 23532	—	Leif Erhard H.	30. 6.28
- 25694	Clemmensen,	Jens	29. 9.28
- 17243	Fosborg,	Christian J.	23. 6.28
- 27600	Hansen,	Christian	16. 4.21
- 15372	—	Hans Chr.	2.10.26
- 16260	Hallengreen,	Otto Stub	30. 7.27
- 17662	Henriksen,	Erik	26.11.27
- 30143	Jensen,	Algot Sv. Aage	13. 3.26
- 23328	Jørgensen,	Axel Emil	29. 9.28
- 5623	—	Svend Arne G.	28. 4.28
- 36	Jeppesen,	Hans Arthur	28. 4.28
- 31729	Jepsen,	Evald	17. 7.20
- 14961	Kjeldsen,	Kaj Aage N.	21. 4.28
- 18075	Kreutzkampf,	Aage Sigurd	16. 4.27
- 16990	Larsen,	Herman Soph. K.	17.12.27
- 12347	Lenchler,	Sofus Viggo	21. 7.28
- 6685	Møller,	Kaj Schiøttz	24. 5.24
- 25623	Nielsen,	Henning Vilhelm	1. 9.28
- 16733	—	Ludvig	29.10.27
- 36350	—	Svend Carl O.	26. 2.27
- 8894	Overgaard,	Kaj Frode K.	25. 2.28
- 36355	Petersen,	Kaj Emil	15. 9.28
- 693	—	Poul A. Robert	22. 9.28
- 23126	—	Svend P. Mejlby	21. 4.28
- 31428	—	Thorkild V. A. C.	19. 2.21
- 11302	Porsbøl,	Einer Vilh. O.	21. 7.28
- 1009	Rasmussen,	Kaj Aage	3. 9.21
- 16918	Raun,	Georg Mich. N.	26. 3.27
- 7637	Ree,	Vald. Har. Th.	15. 8.25
- 38921	Sørensen,	Einer Henry	15.11.24
- 124	—	Fritz Johs.	27. 2.26
- 21052	—	Otto Vald.	26. 5.28
- 12006	Svendsen,	Jens Chr.	25. 9.20
- 37692	Wibe,	Harry	30.10.26
- 25462	Østergaard,	Gunnar H. N.	8. 9.28

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 5. Aarg., Nr. 1.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 5 MARTS 1929 15. Aarg.

„Den haarde tyske Konkurrence".

Under den i de senere Aar stadig førte Diskussion om Arbejdslønningerne har vi stærkt hævdet, at disse ingenlunde kunde siges at ligge paa et Niveau, der forhindrede Produktionen i at komme i Gang, og naar desuagtet vi fortsat kan notere en omfattende Arbejdsløshed, har denne i Almindelighed intet med Lønningerne at gøre. Arbejdsløsheden er et Produkt af en Række Faktorer, skabt af Verdenskrigen og den efterfølgende Depression, hvis Afhjælpning maa ske ved en Udvikling fra Smaaindustri til Storproduktion, og det har da ogsaa vist sig, at indenfor den Del af den danske Industri, hvor Koncentration, Specialisering og rationel Drift har gjort sig gældende, har det været muligt at faa Hjulene i Gang. Den danske Skibsbygningsindustri, der jo i aller egentligste Forstand er ude for international Konkurrence, er i saa Henseende et lysende Eksempel og afkræfter ganske Teorien om de høje Lønningers Hindring for en Løsning af Beskæftigelsesproblemet. I international Konkurrence har de danske Skibsværfter tilført Landet for mange Millioner Kroner Arbejde paa en Tid, hvor en ikke ringe Del af de øvrige industrielle Virksomheder bogstavelig talt aad hinanden op. Kastede en Virksomhed sig over Fremstillingen af en Specialartikel, var man sikker paa, at nogle andre straks tog den samme Produktion op og udbød Produktet til lavere Priser, der ikke kunde give rentabel Drift, og saa ellers iøvrigt, naar de økonomiske Vanskeligheder kom, gav Arbejdslønnen Skylden for Miseren, og paa mange Maader har Banker, Stat og Kommuner understøttet denne for Virksomhederne selv og i nationaløkonomisk Henseende ødelæggende Fremgangsmaade.

Vi erindrer i saa Henseende en lille Historie, der passerede i en Landkommune paa Fyen, hvor man vilde anskaffe en Vejtromle og derfor henvendte sig til 4 forskellige Fabrikker med Anmodning om at faa en Tromle demonstreret. Resultatet blev, at Kommunen ved Demonstration af de 4 forskellige Tromler fik behandlet en Del af sine Veje gratis. Det er jo indlysende, at den Slags Eksperimenter ikke i det lange Løb kan bæres af smaa, kapitalfattige og indbyrdes haardt konkurrerende Virksomheder. Der er for os ingen Tvivl om, at den danske Industris Fremtid ikke er afhængig af Arbejdslønnen, men derimod af Modernisering. Vi har fornylig gennem et Brev fra Tysk Metalarbejderforbund faaet et Bevis paa, hvorledes dansk Industri, naar den indretter sig rationelt, er i Stand til at konkurrere paa Verdensmarkedet. Brevet er saalydende:

Hr. Johs. Kjærbøl, København.

Ærede Kollega! Vor Afdelingsledelse i Kiel beder os om Oplysning i følgende Sag:

Den største Virksomhed i Kiel er Deutsche Werke. Det er den Virksomhed, som efter Revolutionen ved Fagforeningernes Pres blev dannet af den tidligere kejserlige Marines Virksomheder, og trods alle Forsøg paa at udlevere den til Privatkapitalen er den endnu i Dag 100 pCt. Statsvirksomhed. Virksomheden har efter Krigen

maattet omlægge sin Produktion, og dette er lykkedes udmærket. Virksomheden arbejdede en lang Tid med bedre Resultater end Privatindustrien. Dermed paadrog den sig Privatkapitalens Fjendskab, derunder ogsaa Rhedernes, og disse boykottede Deutsche Werkes Værftsafdeling. Reparationsvirksomhed eksisterer næppe for Kiel, det meste gaar til Hamburg og Bremen. Deutsche Werke maa søge Arbejde for sin Værftsvirksomhed ude paa Verdensmarkedet. Derved støder man, efter Direktionens Paastand, paa de størst tænkelige Besværligheder angaaende Prisen. I de sidste Uger har Deutsche Werke givet Tilbud paa Nybygning af 2 Fragtskibe hver paa 10.000 Tons Lasteevne, og her forlangte Deutsche Werke 243.000 £ til 256.000 £ pr. Skib, medens de engelske Værfter forlangte 192.000 til 220.000 og de skandinaviske Værfter 174.000 £. Da Deutsche Werke hører til de bedst indrettede Værfter, staar vort Bedriftsraad og vore Medlemmer paa Deutsche Werke aldeles uforstaaende overfor et saa billigt Tilbud, saa meget mere som Lønningerne i Skandinavien (København) og England ikke ligger under de tyske Lønninger. For om muligt at kunne berigtige en eventuel fejlagtig Fremstilling fra Direktionens Side overfor vort Arbejderraad, beder vi Eder oplyse:

1. Hvorledes er Forholdet ved det københavnske Værft
   a) mellem de sociale Byrder, som Virksomheden bærer, og Lønsummen.
   b) mellem den Skat, som Virksomheden skal yde, og den gennemsnitlige Lønsum.
2. Yder Staten direkte eller indirekte Hjælp til Skibsbygningen.

Vi vil være meget taknemmelige for hurtige Oplysninger og er gerne parat til Gentjeneste.

Med bedste Hilsen

(sign.) **Brandes.**

Brevet er jo overmaade interessant og viser, at ikke alene er den danske Skibsbygningsindustri i Stand til at konkurrere med de tyske Værfter, men ogsaa med Værfterne i Skibsbygningens egentlige Hjemland, England. Vi kunde ikke efter Modtagelsen af Brevet nægte os den Fornøjelse at forelægge det for Direktøren for A/S Burmeister & Wain, Hr. Overgaard, der var saa meget mere overrasket, som Deutsche Werke havde været den haardeste Konkurrent til de danske Værfter, men Direktøren lagde iøvrigt ikke Skjul paa, at naar den danske Skibsbygningsindustri indtager en saa smuk Position, som Tilfældet er, skyldes det i væsentlig Grad Koncentration af Maskinbygningen, idet denne praktisk talt er fælles for samtlige danske Skibsværfter. Vi har her et Bevis for Nytten af Koncentration, og set i Forbindelse med, at A/S Burmeister & Wain nu direkte beskæftiger ca. 7000 Arbejdere imod 4000 i 1922, foruden de mange, der indirekte beskæftiges gennem Firmaets Afkastning, giver det et Fingerpeg om, hvad en lignende Koncentration indenfor den øvrige Industri vilde betyde for Beskæftigelsesspørgsmaalet. Samtidig er Skibsbygningsindustrien et Bevis for, hvad fornuftige Statsforanstaltninger kan betyde ved Industriens Ophjælpning, idet der ikke er Tvivl om, at den Støtte, som Staten gennem Eksportkredit yder denne Industri, ogsaa har bidraget til at skaffe Arbejde her til Landet. Denne Eksportkredit begyndte med, at Handelsministeren i Finansaaret 1922-23 paa Finansloven ved en Tekstanmærkning erholdt Bemyndigelse til i Henhold til nærmere fastsatte Regler, der skulde godkendes af Finansudvalget, at yde Støtte til Eksporten af danske Industriartikler ved Tilsagn om Deltagelse i Tab ved Udsendelse af Konsignationslagre og Meddelelse af Garanti for Eksportørers Veksler. Denne Støtte er senere udvidet til ogsaa at kunne ydes i Form af Statsgaranti for Laan til Indkøb af Raamaterialer. De Beløb, der i saa Henseende har været stillet til Raadighed, har været forskellige, men Princippet er fortsat det samme.

Iøvrigt kan vi med Henblik paa de i Tysk Metalarbejderforbunds Skrivelse rettede Forespørgsler oplyse, at A/S Burmeister & Wain i Aaret 1928 udbetalte Kr. 22.190.700,00 i Arbejdsløn, og Aktieselskabets Regnskab viser, at det til Ulykkes-, Invalide-, Arbejdsløsheds- og Ansvarsforsikring har udbetalt Kr. 238.364,79, hvilket vil sige, at de sociale Byrder andrager ca. 1,1 pCt. af den udbetalte Arbejdsløn. Skatter og Afgifter figurerer med et Beløb af Kr. 261.054,45, hvilket udgør ca. 1,2 pCt. af Arbejdslønnen. Ogsaa disse Tal er overmaade interessante at notere sig paa en Tid, hvor der fra Modstanderhold agiteres med, at de sociale Byrder og høje Skatter ogsaa bidrager til at hindre Industriens Fremgang. Iøvrigt er der ingen Tvivl om, at Danmark har udmærkede Betingelser for at oparbejde en saadan Industri, at den kan afbalancere Landbrugets svigtende Beskæftigelsesmuligheder og give Arbejde til Landets Overskudsbefolkning. Tilstedeværelsen af dygtige Haandværkere, der allerede for en Menneskealder siden var velsete,

naar de søgte Arbejde ude omkring i Verden, en dygtig Ingeniørstand, der i stadig stigende Grad gør sig gældende i andre Lande, hvor store Anlæg skal udføres, vil i fornuftigt Samarbejde, naar ellers det offentlige og Bankvæsenet paa rimelig Maade medvirker, kunne give den danske Industri en anerkendt Stilling tilsvarende den, som vort Landbrug hidtil har kunnet glæde sig over, men som efterhaanden synes at gaa dette Erhvervs Repræsentanter til Hovedet. Vi er forøvrigt komne til Kundskab om, at Deutsche Werke havde paataget sig Bygning af 2 store Skibe til Norge, men da Dieselmotorerne, som Værftet selv havde udført, skulde prøves, viste det sig, at de ikke var i Stand til at udvikle de Hestekræfter, som i Henhold til den indgaaede Kontrakt krævedes, hvorfor den paagældende norske Rheder har nægtet at modtage Skibene, hvilket for Værftet næsten har' været en Katastrofe. Naar vi sammenligner dette med den Sikkerhed og Maalbevidsthed, hvormed Dieselmotorindustrien her i Landet er blevet udviklet, har vi kun Grund til at være tilfredse med dette Bevis paa dansk Industris høje Stade.

I Bestræbelserne for at udnytte vore industrielle Muligheder vil de danske Arbejdere være med, ikke gennem Lønsænkning og Forringelse af Arbejdsvilkaarene, men i et fornuftigt Samarbejde med Industriens Ledere, naar disse kan frigøre sig for det unaturlige og for Arbejderne og Industrien som saadan afgjort fjendske agrariske Overformynderi.

Rationaliseringens sociale Problem.

Af *Sigfrid Hansson* i »Fackförenings-Rörelsen«.

Hvad menes med Rationalisering? — Nogle Definitioner.

Paa det økonomiske og industrielle Omraade er *Rationalisering* blevet Dagens Løsen. Det er ikke blot i det af Krigen hjemsøgte og økonomisk overanstrengte Europa, at man har stillet sine Forhaabninger til Muligheden for bedre at udnytte de tekniske, mekaniske og organisatoriske Hjælpemidler, ogsaa i det relativt velordnede Dollar-Land anstrenger man sig til det yderste for at fuldende et allerede højt udviklet Produktionsapparat. Man maa ikke forestille sig, at dette sker alene for Fornøjelsens Skyld. Naturligvis gør ogsaa paa dette Omraade i nogen Maade den Konkurrenceaand sig gældende, som i saa høj Grad præger vor sportsmæssige Tid, men de afgørende Faktorer er ganske bestemt af en helt anden Slags. Profitbegæret er en af dem, en anden er Folkenes Selvopholdelsesdrift. De sociale Behovs Varetagelse forudsætter vældige økonomiske Ressourcer, og disse forudsætter en bestandig øget Produktion og et livligt Handelsudbytte paa et stedse mere udvidet Marked. Man kan, saaledes som Kommunisterne plejer at gøre, kalde dette for et kapitalistisk Ræsonnement, men man kan nok ikke bestride, at det forholder sig omtrent saaledes. Forresten har man ikke engang i det »socialistiske« Sovjetrusland kunnet undgaa alvorligt at befatte sig med dette Problem. For ikke længe siden meddeltes, at man ovre i Sovjetrusland havde fundet sig nødsaget til at paakalde højeste økonomiske Raads Opmærksomhed paa Nødvendigheden af en Forbedring af den russiske Industris tekniske Udrustning og Nødvendigheden af, at »Arbejdsomkostningernes Andel i Produktionsværdien formindskedes.« Højeste økonomiske Raad bør, hed det, forbedre Arbejdets Organisation indenfor de forskellige Foretagender. Det bør nedbringe Arbejdsstyrken til det Niveau, som det virkelige Behov og Produktionsprogrammet kræver. Det bør afpasse Reglerne for Produktionen efter de Forbedringer, som gennemføres med Hensyn til Organisation og Rationalisering m. m.

Hvad menes med Rationalisering? Udtrykket er jo temmelig nyt, og nogen rigtig klar Opfattelse af Betydningen af det har man nok i Almindelighed ikke. At det kommer af Ordet rationelt, som betyder forstandsmæssigt — overensstemmende med Fornuften — ved man vel, men hvad lægger man i Begrebet Rationalisering med Tanke paa de nu foregaaende Bestræbelser indenfor Næringslivet?

I sin Tale ved Arbejdsfredskonferencen forklarede Socialministeren (den svenske), at Rationalisering betyder »alt som kan fremme en hensigtsmæssig Produktion og Fordeling, Koncentrering, Mekanisering, Standardisering, alle mere eller mindre nødvendige Foranstaltninger for at styrke Foretagendernes Konkurrencedygtighed og betrygge deres Bestaaen som nyttige Led i Samfundsarbejdet.« Kommerceraad Axel E. Enstrøm har i en anden Forbindelse fremholdt, at Betydningen af Begrebet Rationalisering egentlig ikke er noget nyt: »Det omfatter alle Bestræbelser for at gøre Brugsgenstandene billigere og deres Kvalitet bedre samt Forøgelse af Produktionen.« Det nye ligger, siger han, i Intensivering og en større systematisk Maalbevidsthed i Udførelsen. En anden Ekspert paa dette Omraade, Civilingeniør Olof Kärnekull, har paaberaabt sig den bekendte amerikanske Foregangsmand med Hensyn til videnskabelig Arbejdsledelse, Doktor Frederick W. Taylor, som advarede imod Forveksling af Begrebet Rationalisering med de almindelige Bestræbelser for planmæssigt at ordne den fabriksmæssige Produktion for at gøre Produktionsprocesserne billigere. Det saakaldte Taylorsystem — Tidsstudier, Funktionærer, forbedret Akkordsystem m. m. — er ikke Rationalisering i Ordets dybere Betydning, har dette Systems Ophavsmand forklaret og tilføjet: »Man kan ikke gennemføre Industriens Rationalisering, førend Spørgsmaalet om Forstaaelse mellem Arbejds-

givere og Arbejdere har faaet en Løsning.« Selv henviser Kärnekull til de i England gjorte Forsøg paa at ordne Samarbejdet mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne, hvilke har vakt megen Opmærksomhed (Mondkonferencen). Rationalisering rummer saaledes, tilføjer han, Samhørighed og Samarbejde mellem Folkeklasserne, men kender ikke til Begrebet Klassevelfærd.

Medens Kommerceraad Enström efter alt at dømme har lagt Hovedvægten paa de rent forretningsmæssige Synspunkter, har Taylor og Kärnekull tydeligt ogsaa villet understrege de sociale. Naar alt kommer til alt, maa man vel ogsaa tilskrive de sidstnævnte den største Betydning, hvilket sikkert Flertallet af dem, som er traadt i Breschen for Rationaliseringsbestræbelserne i Egenskab af Fabrikanter eller Arbejdsledere, ikke fuldt ud har været opmærksom paa. »Den grundlæggende Tanke er,« siger imidlertid Kärnekull, »— rent økonomisk — at forøge det økonomiske Udbytte af al Slags menneskelig Virksomhed. Midlerne hertil kan variere. Det er min Opfattelse, at man ikke kan angive nogen særlig Metode, til hvilken Rationaliseringsarbejdet er bundet. Denne Arbejdsform maa være ubunden af Metoder, da disse maa varieres efter økonomiske Krav, som hver Tidsperiode stiller.« Som passende Midler til Driftens Rationalisering bruger man at anbefale Standardisering, Planlæggelse af Arbejdet, Materialkontrol, Baandtransport, Markedsundersøgelser, Budgetkontrol m. m. Hvor ofte hører man ikke udtalt den Opfattelse, siger Kärnekull, at et Industriforetagende, som har indført en bestemt Metode, er et rationelt drevet Foretagende. Og alligevel kan Foretagendet set fra et driftsøkonomisk Synspunkt være alt andet end fornuftig organiseret. »Et rationelt ordnet Anlæg er saaledes ikke nødvendigvis det samme som et teknisk moderne udrustet Anlæg, eller et med moderne Transportmetoder forsynet Anlæg, eller et med moderne Bogføringsmaskiner udrustet Anlæg; et rationelt ordnet Anlæg er kun det, som for Fremstilling af et vist Produkt giver det bedste økonomiske Udbytte med mindst mulig Kapitalanbringelse. Rationalisering erkender saaledes ingen anden Maalestok end den rent økonomiske.«

Selvom Rationaliseringen først og fremmest maa være de enkelte Foretagenders Sag, saa siger det sig selv, at den i høj Grad angaar hele Samfundet, ja, den er i videste Forstand et internationalt Problem. At det ogsaa betragtes saaledes, fremgaar deraf, at den økonomiske Verdenskonference i Geneve i 1927 skænkede den stor Opmærksomhed. Der henførte man under Betegnelsen Rationalisering »alle de Foranstaltninger, der indgaar som Led i Bestræbelserne for at faa en billigere og mere effektiv Produktion gennem systematisk og paa videnskabelige Forsøg grundet Organisation af Produktionsprocessens Stadier samt gennem Standardisering.« I en af de Resolutioner, hvori denne Konference nedlagde Resultaterne af sine Raadslagninger, hedder det, at ved Rationalisering forstaas »de tekniske og organisatoriske Metoder, som har til Hensigt at nedbringe al unødig Forbrug af Arbejde og Materiale til et Minimum.« Rationaliseringen omfatter »Arbejdets videnskabelige Organisation, Standardisering af Materiale og Produkter og Forenkling af Fabrikationsmetoderne, saavelsom Forbedringer i Transport- og Afsætningssystemet.« Videre hedder det i Resolutionen:

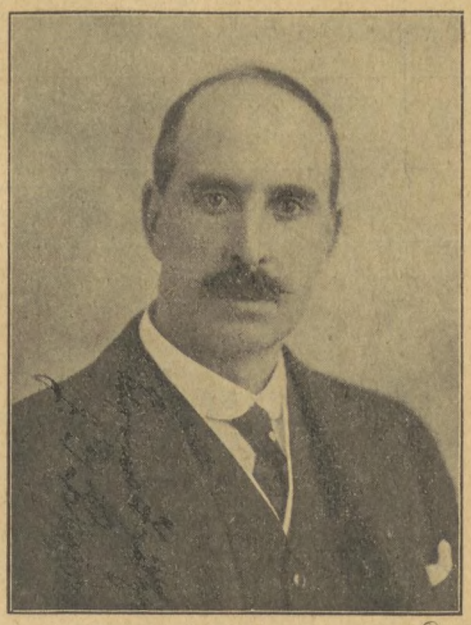
> »Konferencen mener, at en rationel Anordning af Produktion og Distribution udgør et af de fornemste Midler til at forhøje Afkastningen, forbedre Arbejdsforholdene og nedbringe Produktionsomkostningerne.
>
> Ifølge Konferencens Opfattelse tilsigter en saadan Rationalisering samtidig
>
> 1) at vinde et Maksimum af Effektivitet i Arbejdet med et Minimum af Anstrengelse;
> 2) gennem Nedbringelse af Antallet af Typer, da et stort Antal Typer ikke byder øjensynlige Fordele, at lette Konstruktionen, Tilvirkningen, Anvendelsen og Udbyttet af Serieartikler;
> 3) undgaa Sløseri med Raastoffer og Kraft;
> 4) forenkle Varefordelingen;
> 5) undgaa unødvendig Transport, tyngende Omkostninger og unødige Mellemmænd ved Fordelingen.«

Betydningen af Begrebet Rationalisering turde anses for at være kommet bedst til Udtryk i den Definition, som den økonomiske Verdenskonference har givet det. Hvis man ved Rationalisering forstaar »tekniske og organisatoriske Metoder, som har til Hensigt at nedbringe al unødig Forbrug af Arbejde og Materiale til et Minimum«, kan der ikke gøres Indvendinger derimod. At forsøge paa at tilvejebringe en saadan Ordning indenfor Næringslivet maa vel anses for at være i høj Grad prisværdigt. Ingen kan med Rimelighed have noget imod Bestræbelser for at undgaa Sløseri med Arbejdskraft og Materialer. Det var i alt Fald ufornuftigt at have det. Men det kommer naturligvis an paa, hvorledes og i hvilken Hensigt en saadan Rationalisering gennemføres. Man behøver ikke at være belemret med en alt for stærk Mistænksomhed for at drage i Tvivl, at Foretagenderne i Almindelighed ikke anlægger altruistiske Synspunkter paa dette vigtige Problem. For de fleste gælder det vel frem for alt om at pleje ganske krasse og ensidige privatkapitalistiske Interesser. Der gives naturligvis Undtagelser, særlig blandt dem, der beklæder de vigtigste Poster i vort industrielle Liv, men vi frygter for, at de ikke er mange. Og vi tror tilmed at have god Grund til at mistænke Flertallet af Foretagendernes Medarbejdere for manglende Interesse for den dybere Betydning af Rationaliseringsproblemet. For dem er Løsningen af de tekniske, mekaniske og organisatoriske Spørgsmaal Hovedsagen. Hvem der siden høster Frugterne af deres Besvær interesserer dem antageligt ganske lidt, blot de faar den Erstatning for deres Arbejde, som de mener sig berettigede til at gøre Krav paa. Fra Arbejdernes og Samfundets Synspunkt bør det derfor være saa meget mere magtpaaliggende, at man sørger for, at ogsaa de sociale Synspunkter kommer i Betragtning. Her har fremfor alle Fagforeningerne store Interesser at varetage. Hensigten med denne og efterfølgende Artikler er ogsaa at fæstne Opmærksomheden paa denne Side af Sagen.

(Fortsættes.)

De engelske Maskinarbejderes Formand træder tilbage.

Med Overraskelse og Beklagelse har vi modtaget Meddelelsen om, at vort engelske Broderforbunds Formand, J. T. Brownlie, i en Alder af 65 Aar har taget sin Afsked med Pension. J. T. Brownlie, der siden 1920 har været Medlem af det internationale Metalarbejderforbunds øverste Ledelse, har gentagne Gange besøgt vore Kongresser, og vi kender ham herfra som en dygtig og interesseret Organisationsmand, hvis Arbejdskraft

var af stor Betydning for den Organisation, som han nu efter et mangeaarigt Arbejde i den øverste Ledelse forlader, for under mindre opslidende Former at kunne nyde sit Otium.

J. T. Brownlie, der er født i Port Glasgow i Skotland, kom som ung til London, hvor han fik Arbejde paa Wolwich Tøjhus, et af Jordens største Etablissementer for Fremstilling af Krigsmateriel. Igennem 10 Aar, fra 1900 til 1910, var Brownlie Formand for Arbejdernes Oplysningsudvalg paa denne Virksomhed og fik herved Interesse for paa egen Haand at studere Nationaløkonomi og Samfundskundskab. Da han var fortræffelig journalistisk begavet, var det muligt for ham at frugtbargøre sine Studier i Maskinarbejdernes Fagblad, og netop gennem sin journalistiske Virksomhed blev han velbekendt blandt sine Fagfæller. Samtidig blev Brownlie kendt i videre Kredse indenfor den engelske Arbejderbevægelse, idet han var Agitator for »Det uafhængige Arbejderparti« (I. L. P.), til hvis første Medlemmer han hørte. I 1910 blev Brownlie opstillet til Parlamentet, og han hørte til en af de første Arbejderkandidater, der kom direkte fra Værkstedet til Valgtribunen, idet han arbejdede paa Værkstedet, indtil Valget tog sin Begyndelse, og vendte atter tilbage dertil.

I 1913 blev Brownlie valgt til Formand for det engelske Maskinarbejderforbunds Hovedbestyrelse, og under Krigen spillede han en stor Rolle som Medlem af forskellige parlamentariske Kommissioner, hvor han fik Lejlighed til at vise sin store Dygtighed som skarpsindig og beslutsom Forhandler. Ved Hjælp af disse fortrinlige Egenskaber lykkedes det ham ogsaa ved de Forhandlinger, som han i 1917 førte om en 47-Timers Arbejdsuge for Maskin- og Skibsbygningsindustrien, at opnaa en fuldkommen Sejr for Arbejderne.

Brownlie kastede sig derefter ud i Arbejdet for i Stedet for de forskellige Metalarbejderorganisationer at danne det nu bestaaende forenede Metalarbejderforbund, hvilket lykkedes i 1920.

Brownlie har derefter ledet dette Forbund igennem en Tid fuld af næsten uovervindelige Besværligheder, idet Sammenslutningen næppe var fuldendt, før de daarlige Tider med den store Arbejdsløshed indtraf, og indtil nu, da tydelige Tegn til en Bedring paa dette Omraade viser sig.

Brownlie maatte i de sidste Aar af sin Virksomhed som Fagforbundsleder ganske lægge sin politiske Virksomhed paa Hylden, men nu da han, endnu i sin fulde Kraft, træder ind i Pensionisternes Række, vil han sikkert faa rig Anledning til med al sin Energi at fortsætte sit Arbejde paa dette Omraade, idet man maa antage, at Brownlies Tilbagetræden kun er en Følge af, at han har naaet den pensionsberettigede Alder, og ikke er Bevis for, at han har kæmpet sin sidste Kamp og vil lægge Vaabnene til Side.

Arbejde, Arbejdsløn og Arbejdsløshed

i de Forenede Stater, Nordamerika.

Af *F. Hurup.*

De Forenede Stater har i Tidernes Løb været hjemsøgt af lange Arbejdsløshedsperioder, hvis Virkninger især hærgede Landbrugerne, Arbejderne og Middelstanden. De Forenede Stater har omfattende Statistik vedrørende næsten alt undtagen Omfanget af Arbejdsløsheden. Fremtrædende Mænd i Nationen beskæftiger sig med Problemets Løsning; men deres Tal beror mest paa individuelle Gisninger, og deres Anskuelser er farvet af deres Sympati for eller Antipati mod de Arbejdsløse. Tallene, anvendt i Debatterne for 1928, varierer mellem $1^1/_2$ og 8 Millioner Arbejdsløse.

Det sidste Tal er anslaaet af de Forenede Staters Arbejdsminister James J. Davis og ledsaget af en Udtalelse om, at den fortsatte Arbejdsløshed i Løbet af nogle Aar vil ruinere Staternes Velstand, og at Midlet derimod er en Indskrænkning af Arbejdstidens Længde for at afbalancere Tilbud og Efterspørgsel. Den samme Opfattelse næres ogsaa af en Del Storindustridrivende,

bl. a. af Henry Ford, der har indskrænket Arbejdstidens Længde i sine Detroitfabrikker for at give Plads for 30,000 Arbejdere, der ellers vilde være ledige. Antagelsen skete med 1000 Arbejdere pr. Dag i 30 paa hinanden følgende Arbejdsdage.

Argumentet er det, at Arbejdsløsheden forringer Købeevnen, og forringet Købeevne er en Hemsko paa Industriens Omsætning.

De Forenede Stater anses for den rigeste Nation i Verden, men Nationalrigdom er et meget elastisk Begreb sammenlignet med Klassers og Individers Andel i Rigdommen, og som Maalestok for Arbejdsløshed er den aldeles ubrugelig. Statistikken angiver Nationalrigdommen i 1850—70 til gennemsnitlig 7135 Millioner Dollars, 1880 43,642 Millioner, 1890 55,037 Millioner, 1900 88,517 Millioner, 1912 186,299 Millioner og 1922 til 320,803 Millioner Dollars. Deraf repræsenterede ca. 65 pCt. Ejendomsværdier. Som Sammenligning kan anføres, at Staternes Beholdning af Guld og Sølv, møntet og umøntet, var ansat til 4278 Millioner Dollars eller til $1^1/_3$ pCt. af Nationalformuen. Cirkulation af Penge pr. Individ var 1890 22 Dollars 82 Cents og 1927 40 Dollars 58 Cents, hvis Købeevne dog var betydelig mindre end Beløbet nævnt for 1890.

Arbejdslønnen er nu betydelig højere end i 1890, men til Gengæld er Stigningen af Livsfornødenhedernes Priser endnu større, og Arbejdsløsheden forholdsvis langt større, selv om ikke oplyst ved Tal i Statistikken.

Statistikken giver Oplysninger om de Forenede Staters Jærn-, Staal- og Metalindustri (se Tabellen).

Lønforøgelsen 1914—1919 var en naturlig Følge af Verdenskrigen, der ogsaa medførte en procentvis endnu større Stigning i Priserne paa alle Livsfornødenheder. Verdenskrigen havde ogsaa andre Virkninger, der bør nævnes i denne Forbindelse.

Statistikken for de 5 nævnte Brancher oplyser, at Arbejdsløn, Materialer og andre til Drifterne hørende Udgifter i *1914* beløb sig i samlet Sum til 6738 Millioner Dollars, dertil føjedes som Driftsejernes Udbytte 2194 Millioner Dollars, svarende til ca. *33,3 pCt.* af Produktionsomkostningerne (se Forskellen senere nævnt for 1923).

I et paafølgende Aar, 1917, kom de Forenede Stater med i Verdenskrigen. Arbejdsløn, Materialer og Driftsudgifter vedblev at stige og dertil Indkomstskatter efter stigende Skala. Arbejdsstyrken var forøget med ca. *75 pCt.* over *1914* og ophævede næsten al Arbejdsløshed i Metalindustrien.

I 1921 meldte Arbejdsløsheden sig igen, men Lønnen holdt sig paa 1919-Skalaen (anført i Statistikken). Hvad der ikke ændredes var *Dyrtid og Skatter,* det har vi endnu.

I *1923* var den samlede Produktionsværdi i de 5 Brancher steget fra 6738 Millioner i 1914 til *21,044 Millioner* i 1923, men da den forhøjede Indkomstskat ogsaa skulde udredes af *Driftsejerne,* saa blev deres Tillæg til Produktionsomkostningerne *9206 Millioner Dollars* svarende til ca. *43,7 pCt.* Det vil sige, 10,4 pCt. blev ved forhøjede Varepriser indirekte paalignet Publikum (Vareforbrugerne). Med andre Ord, Befolkningens brede

	Aar	Antal Virksomheder	Mekaniske Hjælpemidler Hestes Kraft	Gennemsnitligt Antal af Lønarbejdere	Udbetalte Lønninger Dollars	Gennemsnits *Aarslon* Dollars
A. Jærn og Staal (undtagen Maskiner)	1914	6,331	4,587,816	618,349	421,988,000	668
	1919	7,621	6,430,002	858,571	1,244,405,000	1,449
	1923	6,358	7,202,426	892,650	1,324,588,000	1,448
B. Metalindustri (undtagen Jærn og Staal)	1914	9,708	549,326	238,246	153,956,000	644
	1919	10,346	951,770	304,195	358,638,000	1,179
	1923	7,433	1,618,655	296,911	394,024,000	1,327
C. Maskineri (undtagen Transportmidler)	1914	13,457	1,266,608	618,737	412,406,000	666
	1919	14,821	2,060,325	998,484	1,240,487,000	1,242
	1923	12,147	2,300,443	907,707	1,253,743,000	1,381
D. Fabrikation af Transportmidler paa Land, Sø og i Luften	1914	7,818	602,459	312,562	230,615,000	735
	1919	6,768	1,453,804	858,582	1,253,015,000	1,459
	1923	3,873	1,624,468	606,328	963,939,000	1,590
E. Jærnbaneværksteder, blot for Reparation og Vedligeholdelse	1914	2,011	478,893	365,902	253,150,000	692
	1919	2,368	644,875	515,709	726,691,000	1,409
	1923	2,348	806,435	523,430	772,968,000	1,477

Lag maatte baade bære Krigens Strabadser og betale for Krigens Ødelæggelser.

Det vil ogsaa ses af den anførte Statistik, at den *mekaniske Hjælpekraft* i de 5 Brancher i 1914 var lig 3,48 Hestes Kraft pr. Arbejder, og at den i 1923 er forøget til 4,20 Hestes Kraft pr. Arbejder. Den mekaniske Hjælpekraft er vokset ustandselig siden den Tid og specielt Udviklingen af Elektricitet som Drivkraft i de nordvestlige Stater af Amerika, hvis Bjergfloder og Vandfald i uberegnelig Mængde vil forøge Udviklingen af Elektricitet.

Da Forbruget ikke kan holde Trit med den forøgede Produktion eller rettere Produktionsevne, saa følger deraf, at Arbejdsløsheden vil vokse, hvis ikke ekstraordinære Forholdsregler indføres.

De Forenede Stater har ogsaa mindre begavede, men mere »overlegne« Mennesker, som tror, at Arbejdsløshed er en Følge af Individets Mangel paa Evne og Lyst til at foretage sig noget nyttigt. Symptomerne findes som Regel der, hvor Besiddelsen af jordisk Gods gør baade Arbejdsevne og Arbejdslyst overflødig. Men deres Argumenter, om de fortjener den Betegning, ignoreres som Regel i offentlig Debat om Befolkningens Levevilkaar.

Metalarbejderforbundene i Amerika.

Hvorledes stiller de sig til Jærn-Internationale?

I det Amerikanske Fagforbund (American Federation of Labour) er efter dets Statistik for 1928 sammensluttet 2,896,000 Arbejdere, der fordeler sig paa 107 Landsforbund. Heraf falder paa de 21 Metalarbejderforbund 433,700 eller knapt 15 pCt. Disse 433,700 organiserede Metalarbejdere fordeler sig paa følgende Maade:

Forbund	Medlemmer 1927	1928
Elektrikere	142,000	142,000
Maskinsmede	72,300	74,500
Rørlæggere	45,000	45,000
Maskinister	30,200	32,000
Formere	26,500	23,200
Blikkenslagere	25,000	25,000
Jærnkonstruktører	21,300	20,700
Skibsbyggere og Kedelsmede	14,800	17,100
Fyrbødere	8,300	8,300
Modelsnedkere	7,000	7,000
Metalpolerere	6,000	6,000
Fabriksmede	5,000	5,000
Støberiarbejdere	3,500	3,500
Tekniske Tegnere	1,900	1,900
Ovnsættere	1,000	1,000
Elevatorbyggere	10,200	10,200
Staalværksarbejdere	9,900	9,000
Beslagsmede	1,200	900
Guldarbejdere	600	900
Traadvævere	400	400
Gravører	100	100
Ialt...	432,200	433,700

Medlemstallene er taget fra Fagforbundets Aarsberetning; de gengiver Tallene for de *betalende* Medlemmer. I Virkeligheden er Tallet noget højere, fordi der til Forbundskassen kun betales Medlemskontingent for de Medlemmer, der hverken er arbejdsløse, syge eller strejker.

Som man vil se, er Antallet af Medlemmer i Metalarbejderforbundene næsten det samme i 1927 og i 1928, det er kun forøget med 1500, og denne ringe Tilvækst er sket i en Tid, hvor Forretningsforholdene er ret gode. Paafaldende er navnlig det ringe Medlemsantal i Staalværksindustrien, hvis Forbund kun tæller 9000 Medlemmer. I Automobilindustrien staar det ikke bedre til, selv om dette ikke viser sig saa tydeligt i Medlemstallene. Automobilarbejderne tilhører hovedsagelig Maskinsmedenes Forbund. Dette har kun faa Medlemmer i de store Automobilfabrikker. Skylden herfor er absolut ikke Maskinarbejderforbundets. For et Par Aar siden blev der i Automobilindustrien indledet en landsomfattende Agitation og — hvad vi har kunnet overbevise os om — ved gribende Agitationsskrifter blev alt muligt forsøgt, men det førte ikke til noget Resultat. Det er gaaet de organiserede Metalarbejdere, som det er gaaet de andre Fag: De kan ikke faa fat i Arbejderne i Storindustrien eller i de store Bedrifter, hvilket bevises ved det lave Tal for organiserede Arbejdere ved Staalværkerne, Tekstilarbejdere, Automobilarbejdere og andre Grupper. At anføre Grundene herfor vilde kræve for megen Plads.

Af de 21 Metalarbejderforbund hører de første 15 til det amerikanske Fagforbunds Metalarbejder-Kartel. Hvert Aar, naar dettes Kongres træder sammen, møder ogsaa Repræsentanterne for de Kartellet tilsluttede Forbund for at forhandle om deres Fællesanliggender. Dette var Tilfældet i November Maaned 1928 i New Orleans. I Protokollen for Kartelrepræsentanternes flere Dages Møde er der ikke meget af Interesse for de evropæiske Metalarbejdere. Kun en Ting fortjener at omtales her, nemlig Kartellets Stilling til *Jærn-Internationale*.

Som bekendt hører kun Maskinsmedenes Forbund til vor Internationale, og mellem det amerikanske Formerforbund og de fleste evropæiske Metalarbejderforbund bestaar der en Overenskomst, som bl. a. tilsikrer disses Medlemmer gratis Optagelse. De andre amerikanske Forbund holder sig borte fra Jærn-Internationale. Nu, i New Orleans, behandledes atter Spørgsmaalet om Tilslutningen til Internationale. I Aarsberetningen fra Kartellets Præsident hedder det, at der allerede paa Konferencen i Los Angelos i 1927 blev forhandlet om denne Tilslutning, efter at John Coefield havde aflagt Beretning fra Jærn-Internationales Kongres i Paris. Spørgsmaalet om Tilslutning blev derefter henvist til Kartellets Bestyrelse til nærmere Overvejelse. I Kartelbestyrelsens næste Møde var man kommet til den Beslutning, »at Tilslutningen paa det nuværende Tidspunkt ikke var tilraadelig«, og at Kartellets Sekretær, John Frey, skulde meddele Internationale denne Beslutning og Grundene herfor.

I Kartelpræsidentens Aarsberetning følger derefter det Brev, som John Frey den 20. Marts 1928 skrev til Internationales Sekretær, Konrad Ilg i Bern. Det hedder deri, at den ugunstige økonomiske Situation, eller rettere de amerikanske Forbunds slette finansielle Stilling, og dernæst Arbejdsgivernes voldsomme Angreb paa Fagforeningerne foreløbig forhindrede en Tilslutning. Men der skulde opretholdes det allervenskabeligste Forhold til Internationale, fordi der endnu var meget at udrette paa den gensidige Oplysnings og Opmuntrings Omraade.

Efter denne Skrivelse fulgte Ilgs Svar af 2. April 1928. I sit over to trykte Spalter lange Brev beskæftiger Ilg sig med de amerikanske Kollegers Motiver, søger at vise det grundløse i deres Frygt for, at deres Selvstændighed skulde kunne lide ved en Tilslutning til Internationale, og fastslaar dernæst, at de finansielle Ofre ved en Tilslutning til Internationale ogsaa har deres betydelige Fordele for de amerikanske Fagforeninger. Alt dette gør, det maa man indrømme, Kollega Ilg paa en klog og overbevisende Maade, hvorved der, hvad der ikke er uvigtigt, tages fornødent Hensyn til Egenarten ved den amerikanske Fagforeningsbevægelse eller

rettere ved dens førende Folk. Saaledes er der ved denne Brevveksling naaet det ene, at ogsaa derovre er Ønsket om at forblive i kollegialt Samkvem, indtil Forholdene og Tankesættet er blevet mere modent til den faktiske Sammenslutning, blevet mere levende. For mange paa denne Side af den store Dam vil dette maaske synes kun at være lidt, men det er i alt Fald alt, hvad der under de amerikanske Forholds nuværende Stilling overhovedet kunde naas.

Fritz Kummer.

Under Domstolenes Tryk.

Der er vel næppe noget Lovforslag, der i højere Grad er blevet modtaget med Protest og Uvilje fra saa store Dele af Befolkningen og fra Kredse, der til daglig gensidig har overmaade svært ved at mødes i fælles Synspunkter, end det af Regeringen forelagte og af Folketinget vedtagne Forslag til Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden, kaldet Tugthusloven. De samvirkende Fagforbund, Arbejdsgiverforeningen, Haandværkets og Industriens Mænd, Den faste Voldgiftsret, Politikere af alle Afskygninger har protesteret imod dette Lovforslag, som værende ikke alene overflødigt, men skadeligt, og kun bidragende til, hvis det ophøjes til Lov, at skabe Vilkaarlighed paa Omraader, hvor der ikke mindst ved Den permanente og senere Den faste Voldgiftsrets Virksomhed gennem snart 30 Aar er skabt Retningslinier for og Fasthed i de faglige Retstilstande. Lovforslaget forekommer saa meget mere upaakrævet, som man endnu ikke har glemt de meningsløst haarde Kolindsunddomme eller den overmaade vidtgaaende Beskyttelse for de illegitime faglige Interesser, der ligger i den Dom, som Landsretten afsagde den 3. Juni 1927 i Sagen mellem De samvirkende Fagforbund og nogle udenforstaaende Organisationer paa den ene Side og de kristelige Mestre i Esbjerg paa den anden Side. Naar desuagtet Regeringen ganske ignorerer alle Forestillinger og stædigt fastholder, at Lovforslaget skal gennemføres, selvom det med de Ændringer, det har undergaaet under Behandlingen paa Rigsdagen, snarere er blevet endnu mere uklart og meningsløst, maa der ligge en bestemt Hensigt, en Tendens bag ved. Der hævdes ganske vist, at Forslaget, om det ophøjes til Lov, ikke vil faa Virkninger paa de Omraader, der nu engang hører under Den faste Voldgiftsret, men vi er ingenlunde sikre herpaa, og vil man endelig lovgive med Henblik paa de faglige Organisationers Virksomhed, havde det naturlige været at udvide Den faste Voldgiftsrets Omraade med Hensyn til at behandle opstaaende Retsstridigheder. Det havde været en naturligere Konsekvens af Kolindsunddommene og Esbjergdommen fremtidig at lade den Slags Sager være unddraget de borgerlige Domstole, men dette har Venstre-Regeringen altsaa ikke villet, og med de ejendommelige politiske Forhold, der for Tiden raader paa Grund af den fælles Frygt for Arbejderklassens Fremgang, er der desværre Sandsynlighed for, at Loven bliver vedtaget af Rigsdagen. Vi har set det Særsyn, at Rigsdagsmænd, tilhørende Arbejdsgiverkredse, til Trods for Arbejdsgiverforeningens meget energiske Protest mod Lovforslaget, har maattet bøje sig for Regeringens brutale Vilje. Tugthusloven er jo et af Regeringens Programpunkter, gennemføres den ikke, risikerer man, at Venstre-Regeringen gaar sin Vej, og staaende overfor Valget mellem at miste Regeringen eller at medvirke til Gennemførelse af denne Lov, der utvivlsomt ogsaa vil ramme Haandværkerorganisationerne haardt, vælger man alligevel det sidste i Haabet om derved at kunne hindre Arbejderklassens Fremdrift. Men selvom saaledes den politiske Partidisciplin kan holdes, er der ingen Tvivl om, at Lovens Gennemførelse vil faa det til at knage i mere end een af Arbejdsgivernes Organisationer, og det er i saa Henseende interessant at se, at Formanden for Østifternes samvirkende Smedemesterforeninger i et aabent Brev retter en voldsom Kritik imod Folketingsmand, Smed J. C. A. Larsen, der ved Tugthuslovens 1. Behandling stemte imod, men da Lovforslaget kom til 3. Behandling havde været under Partitrykket og trods aaben udtalt Enighed med Smedemesterforeningernes Formand alligevel stemte for Loven. Det hedder i det aabne Brev bl. a.:

»Du (Folketingsmand Larsen) talte vor Sag saa djærvt og storslaaet, som kun en gammel Haandværker, som selv har haft Skoen paa og ved, hvor den trykker, kan gøre; men Ak og Ve, han var der med Knaldepisken. Paa 2 Minutter slog Du en Kolbøtte — og stemte for Loven, vel nok, efter dine egne Ord, enestaaende i den danske Rigsdag. Hvis Du var Medlem af den Forening, jeg tilhører, vilde jeg gøre alt for at faa Dig smidt ud; nu kan Helsingør og Omegn gøre, hvad den finder for rigtigt. Har han med Knaldepisken ikke fundet et passende Suleben til Dig at gnave, for der findes vel næppe en Haandværker i Frederiksborg Amt, der vil stemme paa Dig til næste Valg.

Men skulde Du komme til at mangle Plads, saa har Pinstrup sikkert Brug for nogle Kuske til sine forskellige Kvaksalvere, baade som Læger og Smede. Til Pinstruptypen har jeg en halv Svingel, der passende kunde anvendes, hvis en saadan satte Foden indenfor mine Døre; saadanne er vel nok de, der har gjort mest Forsøg paa at gøre os alle Fortræd. Pinstrup er vel ogsaa Skyld i, at Du, J. C. A. Larsen, staar saadan overfor dine Kolleger i dette Øjeblik . . . .

Vallø, i Februar. *Niels Petersen.*«

Den gamle Smed taler tilstrækkelig tydeligt. Tonen er ikke til at tage Fejl af, og Indignationen er ægte nok, men naar den desværre saa lidt som al anden Protest, der er fremkommen, ikke vil øve sin Virkning paa Madsen Mygdals Regering, er Aarsagen vel den simple, at Regeringen, der nu i alle Tilfælde kan se en Ende paa sit Regimente, vil benytte Lejligheden til ogsaa paa det faglige Omraade at yde det betrængte Landbrug en Haandsrækning. Bønderne skal ikke ud for det samme, som Industriens Arbejdsgivere maatte affinde sig med, nemlig gennem en dybtgaaende Organisering

af Arbejderne at maatte yde disse taalelige Løn- og Arbejdsbetingelser. Det skal forhindres, at den fattige Landarbejder faar forbedret sine usle Arbejdsbetingelser, som Landets saakaldte bærende Erhverv byder ham. Ifølge Landarbejderforbundets Overenskomst er Lønnen for almindelige Landbrugsarbejdere Kr. 4,70 pr. Dag i Sommermaanederne og Kr. 4 20 i Vintermaanederne paa egen Kost, men her drejer det sig altsaa om organiserede Arbejdere, og det er en Kendsgerning, at for de uorganiserede ligger Lønnen i mange Tilfælde betydeligt herunder. Det er disse Lønninger, som Bønderne ikke engang vil bibeholde, men søge yderligt trykkede derved, at Rejsningen af Landarbejderne skal forhindres, et smukt Formaal for et Erhverv, i hvilket en stigende Rentabilitet er en Kendsgerning, og som ved Siden af at byde disse usle Lønninger ikke kan beskæftige sin Overskudsbefolkning.

For Metalarbejdernes Vedkommende har vi gentagne Gange i den senere Tid her i Fagbladet kunnet gøre vore Læsere bekendt med afsagte Domme, der tilfulde beviser Overflødigheden af en ny Lovgivning paa det heromhandlede Omraade, Domme, der i Virkeligheden i en meningsløs Grad yder Beskyttelse for de enkelte Personer, for hvem Kammeratskabstanken er fremmed, og som ikke undser sig for at gøre Rakkertjeneste for uorganiserede Arbejdsgivere eller bryde Arbejdernes Sammenhold.

Fornylig har to af Smedeforbundets Afdelinger været udsat for at lide Dom, i Henhold til hvilken ekskluderede Medlemmer skal genoptages, og vi kan ikke noksom indskærpe vore Afdelinger at være forsigtige med Anvendelse af Eksklusionsparagraffen, da vi ikke kan være tjent med Gang paa Gang at skulle have daarlige Kolleger rehabiliteret af de borgerlige Domstole. Selvfølgelig skal der ikke være ubegrænsede Muligheder for saadanne Individer, og der er jo ogsaa andre Midler at anvende end saadanne, ved hvilke vore Afdelinger kommer i Konflikt med de borgerlige Retter. Det maa være vor Opgave, saa langt som det er muligt, selv at holde Justits uden Juristernes Medvirkning, og det er saa meget lettere, da der jo som Helhed intet er i Vejen med Sammenholdet og Kammeratskabet blandt vore Medlemmer. Paa den anden Side skal vi ogsaa være forsigtige, at ikke vi kommer ud i Overgreb, thi saadanne skæmmer vort Organisationsarbejde, giver Vaaben til Modstanderne og er menneskelig set forkastelige. Træffer vi selv den fornuftige Grænse for vort Organisationsarbejde indadtil som udadtil, kan vi med Sindsro se Fremtiden i Møde trods Tugthuslov og reaktionære Dommere.

To Ekskluderede render til Domstolene.

Vi hidsætter her in extenso den andet Sted i Bladet omtalte Dom, der er overgaaet Smedeforbundets Københavns Afdeling 12 i Anledning af, at Afdelingen har ekskluderet 2 Medlemmer.

Udskrift af Østre Landsrets Dombog for IV Afdeling.

Aar 1929, den 12. Marts, blev afsagt følgende Dom i Sagen IV, Nr. 44/1929: Maskinarbejderne Peter Tage Bloch Madsen og Evald Villy Peter Petersen mod Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund, Afdeling 12.

Maskinarbejderne Peter Tage Bloch Madsen og Evald Villy Peter Petersen har begge i længere Tid, for sidstnævntes Vedkommende dog med Afbrydelser, arbejdet paa A/S Burmeister & Wains Reparationsværksted for Automobiler og Motorbaade. Den 23. Oktober 1928 maatte de fratræde paa Grund af, at Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund, Afdeling 12, paa sin ordinære Generalforsamling den 17. Oktober 1928 havde vedtaget at ekskludere dem af Fagforeningen under Henvisning til, at de skulde have gjort sig skyldig i ukollegialt Forhold, idet de i de sidste 6 Maaneder havde haft gennemsnitligt 4½ Time og 3½ Time ugentligt Overarbejde uden at efterkomme vedkommende Værksteds Tillidsmands Forlangende om at udligne Overarbejdstiden ved tilsvarende Forsømmelser i den ordinære 8 Timers Arbejdstid overensstemmende med de af Smedenes Fællesklub i Oktober 1927 vedtagne Overarbejdsregler.

Idet Sagsøgerne gør gældende, at Eksklusionen har umuliggjort det for dem at faa Arbejde andet Steds, har de under nærværende Sag, i hvilken der er meddelt dem fri Proces, under Henvisning til, at Eksklusionen har været uberettiget, paastaaet Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund, Afdeling 12, tilpligtet at genoptage dem som Medlemmer med deres tidligere Rettigheder samt udrede en Erstatning af 80 Kr. ugentlig til hver fra den 23. Oktober 1928 indtil Genoptagelse finder Sted.

De Sagsøgte, Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund, Afdeling 12, har paastaaet sig frifundet.

Til nærmere Begrundelse af deres Paastand har Sagsøgerne anført, at de har været villige til at efterkomme Tillidsmandens Paabud under Forudsætning af, at de kunde forlade Værkstedet uden at befrygte en Afskedigelse, men Værkstedsformanden har efter Ordre fra Selskabets Ledelse nægtet at give dem Passerseddel, der er nødvendig for at kunne forlade Værkstedet i Arbejdstiden, idet han ikke kunde anerkende den af Tillidsmanden givne Motivering til at forlade Arbejdet som berettiget.

De har yderligere anført, at de tidligere nævnte særlig vedtagne Overarbejdsregler er i Strid med de i Overenskomst mellem Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark i Februar 1927 §§ 5 og 8 indeholdte Regler.

De Sagsøgte har til Begrundelse af deres Paastand henvist til, at Eksklusionen er sket med Rette i Følge Bestemmelserne i Love for Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund m. m. af 1. Oktober 1926 § 12 c. om at ethvert Medlem, der handler uhæderligt, ukollegialt eller i Strid med bestaaende Regler tagne af Arbejderne til Beskyttelse og Fremme af deres Interesser, kan ekskluderes paa enhver Generalforsamling med en Majoritet af ⅔ af de afgivne Stemmer, idet Bestemmelserne om

8 Timers Arbejdsdagen og de af Arbejderne vedtagne Overarbejdsregler er Regler af fundamental Betydning for Arbejdernes Interesser, der ifølge Forbundslovene § 1 bl. a. er at afskaffe alt Søndags-, Over- og Natarbejde, som ikke er absolut nødvendigt. De anfører derhos yderligere, at Klublovene paa dette Punkt kun indeholder gamle siden 1907 almindelig kendte og anvendte Regler og at ifølge de almindelige ovenfor nævnte Forbundslove af 1. Oktober 1926 §§ 6 og 7 skal et Medlem, der mener sig forurettet, anmelde dette til Værkstedets Tillidsmand, der saa skal foretage det fornødne for at skaffe Klageren hans Ret. Eksklusionen er derhos først sket efter mange forgæves Forsøg fra Forbundets Side paa at faa Sagsøgerne til at følge de sædvanlige Overarbejdsregler, i hvilket Tilfælde Forbundet fuldt ud skulde vide at beskytte deres Rettigheder. De Sagsøgte har endelig benægtet, at Sagsøgerne har lidt noget Tab.

Under Sagen er afgivet Forklaringer af Sagsøgerne og forskellige Vidneforklaringer, hvorhos der er afgivet en skriftlig Erklæring fra Direktør Overgaard i A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri. Efter denne vilde Sagsøgerne ikke have kunnet opnaa Passerseddel hos Mesteren i Automobilværkstedet med den Motivering, at de skulde udligne Overarbejdstid. Efter det oplyste maa det derhos antages, at Forbundets Formand har givet Sagsøgerne Anvisning paa, hvis Passerseddel nægtedes, da at gaa til Tillidsmanden, saaledes at Spørgsmaalet, saafremt Tillidsmanden ikke kunde skaffe Sagsøgerne Passerseddel, blev en Sag mellem Forbundet og Fabrikken. Sagsøgerne henvendte sig til Tillidsmanden, der imidlertid ikke kunde bringe Forholdet i Orden.

Yderligere maa det antages godtgjort, at Forbundet efter Vedtagelse paa Klubmøde nogle Dage efter Eksklusionen har ordnet Sagsøgernes Overførelse til en anden Værkstedsafdeling, hvor Sagsøgerne ikke havde Lejlighed til Overarbejde, men at Sagsøgerne ikke ønskede at modtage Aktieselskabets Tilbud herom, idet de ikke mente, at Arbejdet der vilde kunne blive varigt paa Grund af Forbundets Stilling til dem.

Retten maa opfatte den fornævnte Erklæring fra Direktør Overgaard derhen, at Aktieselskabet ikke anerkender Klublovens Bestemmelser om Overarbejdstimer, og at Selskabets Ledelse har givet Ordre til at nægte at give Passerseddel i et Tilfælde som det her foreliggende. Det maa dernæst antages, at Sagsøgerne, hvis de i Stedet for at udligne deres Overarbejdstimer havde valgt at nægte at udføre Overarbejde, vilde have udsat sig for at blive afskediget. At Sagsøgerne under disse Omstændigheder efter de førte Forhandlinger ikke har turdet nægte at fortsætte med Overarbejdet, kan ikke bebrejdes dem som et saadant Brud paa de Pligter, som maatte paahvile dem som Medlemmer af vedkommende Fagforening, at de Sagsøgte har været berettiget til at bringe Reglerne i Lovenes § 12 c. til Anvendelse.

Sagsøgernes Paastand om deres Genoptagelse vil derfor være at tage til Følge.

Da som foran nævnt A/S Burmeister & Wain paa de Sagsøgtes Foranledning har tilbudt Sagsøgerne, efter at de var ekskluderede, at overflytte dem til en Afdeling, hvor deres Ugeløn maa antages at have været den samme som paa Reparationsværkstedet, og Sagsøgerne har afslaaet dette Tilbud, samt da det ikke er godtgjort, at de Sagsøgte kun har foranlediget dette Tilbud fremsat for at faa Sagsøgerne over paa en Afdeling, hvor de kom til at arbejde sammen med mange organiserede Arbejdere, og hvorfor der derfor var let Adgang til at tvinge dem bort fra Fabrikken, vil der ikke kunne tilkendes Sagsøgerne nogen Erstatning.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale efter Reglerne om beneficerede Sager paa den nedenanførte Maade.

Thi kendes for Ret:

De Sagsøgte, Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund, Afdeling 12, bør genoptage Sagsøgerne, Maskinarbejderne Peter Tage Bloch Madsen og Evald Willy Peter Petersen, som Medlemmer af deres Afdeling med deres tidligere Rettigheder, men bør iøvrigt for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være.

De Sagsøgte bør derhos til det offentlige betale de Retsafgifter, der skulde være erlagt, og det Stempelpapir, der skulde være forbrugt, saafremt Sagen ikke for Sagsøgernes Vedkommende havde været beneficeret, og i Salær til Overretssagfører V. Byrdal betale 150 Kr. og 7 Kr. 50 Øre for hafte Udlæg.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Vore Virksomheder.

A/S Burmeister & Wains Maskin- & Skibsbyggeri.

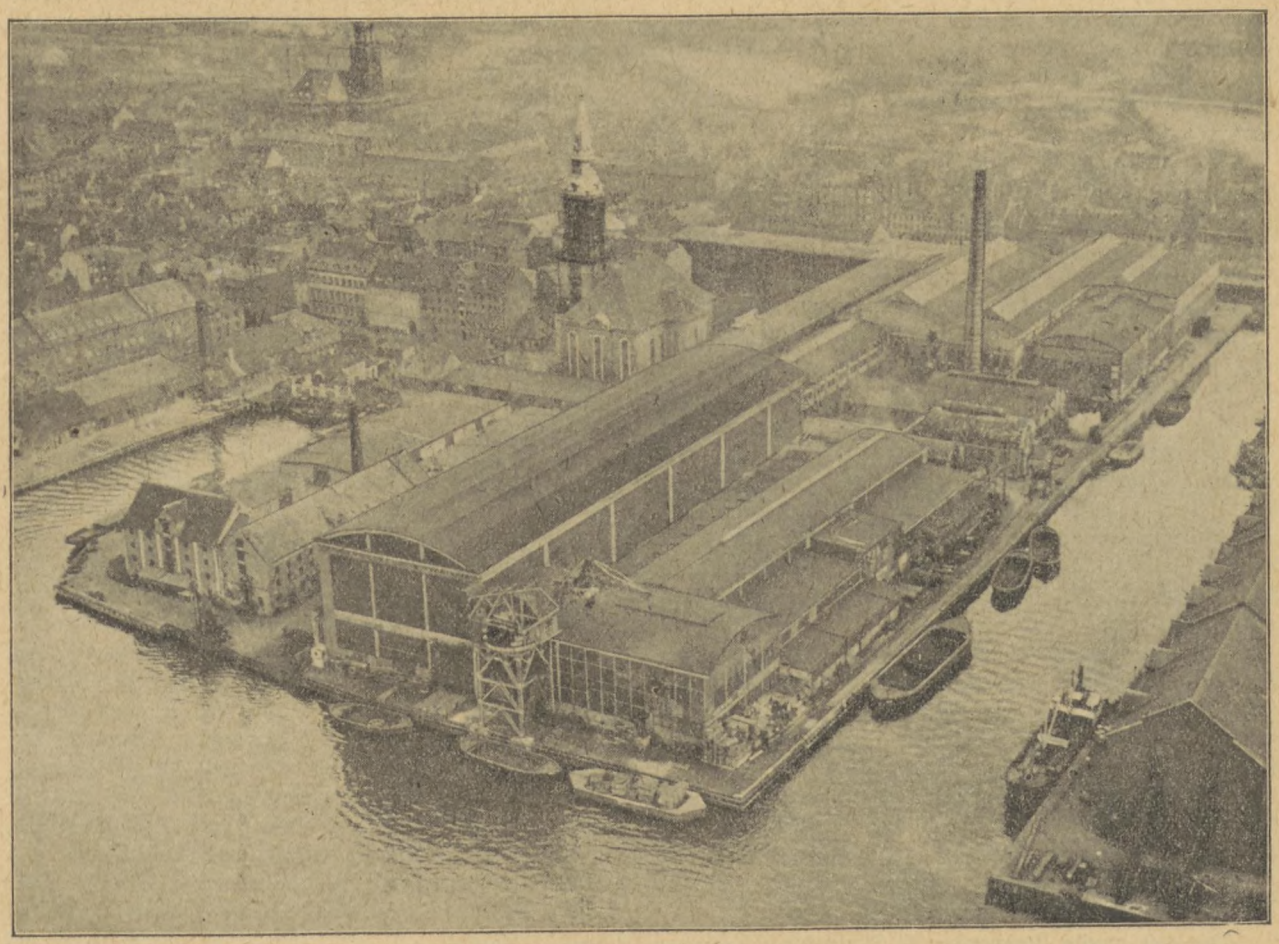
Burmeister & Wain er Danmarks største industrielle Foretagende og kan føre sin Oprindelse helt tilbage til den 18. Februar 1843, da Hans Heinrich Baumgarten efter derom indgiven Ansøgning fik kongelig Bevilling til at oprette et Maskinværksted. Med et rentefrit Laan paa 500 Rdl. af det Reiersenske Fond indrettede han i København et lille Værksted i et Baghus, Købmagergade 5, nuværende Nr. 46, og hermed var Spiren lagt til den Virksomhed, som i Dag arbejder med en Aktiekapital paa 30 Millioner Kr.

Bemærkelsesværdigt er det, at denne Mand endda ikke havde lært Faget, idet han efter sine Forældres Død 17 Aar gammel kom i Lære hos en Ligkistesnedker i Hamborg. Efter 4½ Aars Læretid og med udpræget Lyst til videre Uddannelse rejste Baumgarten til Danmark, hvor han hos en Maskinbygger Frederik Schiøtt og senere i Berlin og Lübeck uddannede sig for derpaa

atter at vende tilbage til Danmark og afslutte Uddannelsen.

De første Aar i Virksomhedens Historie præges af Kampen for at holde den oven Vande, da der stadig mangler Kapital, og efterhaanden, som der overdrages den mere Arbejde, kommer Manglen af den nødvendige Plads ogsaa til. Virksomheden flyttedes da til Møntergade og havde nu en Arbejdsstyrke paa ca. 30 Mand. Med ukuelig Energi udførte Baumgarten i disse Aar en Del Værktøjer og mekaniske Arbejder, som han selv konstruerede.

Virksomheden voksede vedvarende, hvoraf ogsaa fulgte den stadige Trang til ny Kapital, men denne skaffedes omsider tilveje derved, at Baumgarten formaaede den unge Polytekniker Carl Christian Burmeister til at gaa i Kompagni med sig og indskyde 4000 Rdl. i Forretningen. Dette Kompagniskab blev til stor Gavn for Virksomheden, idet Burmeister var en intelligent og grundig uddannet Mand, der foruden sin Uddannelse paa Polyteknisk Læreanstalt i en Alder af kun 25 Aar havde gennemgaaet en 4-aarig Uddannelse i Udlandet, hvor han havde lært de største Etablissementer i Berlin, Wien og Paris at kende, og saaledes var fuldtud egnet til at gøre en betydelig Indsats for den Virksomhed, han nu traadte ind i. Allerede samme Aar, som Interessentskabet stiftedes, nemlig den 20. Juli 1846, flyttede dette, der nu beskæftigede 60 Arbejdere, til den saakaldte Kjærulfske Have paa Christianshavn, hvilken erhvervedes for 12.000 Rdl. Her indrettedes Værksteder, til hvilke indkøbtes større Værktøjsmaskiner, og man anlagde et Jærnstøberi. I de derefter følgende Aar udfoldedes en stedse stigende og meget alsidig Virksomhed ved Fremstilling af Dampmaskiner, Varme-

Maskinfabrikken paa Christianshavn.

apparater, Bogtrykpresser, en hydraulisk Presse til 600.000 Punds Tryk, Farve- og Barkmøller og endelig i 1849 den første Dampmaskine paa 16 HK. Samme Aar erholdt Firmaet af det Reiersenske Fond 600 Rdl. til Anskaffelse af en Fræsemaskine, der kunde skære Tandhjul.

Det gik nu Slag i Slag med Bygning af Dampmaskiner. Nr. 2 var paa 40 HK og den 3. paa 70 HK, og overalt høstede Firmaet Ros og Anerkendelse for sit Arbejde, og det udvidede stadig ved Køb af de omkringliggende Grunde.

I 1851 indrettedes paa den saakaldte Engelskmandens Plads 3 Beddinger, og det første Skib, der byggedes, var et Trædampskib til Postetaten, hvilket leveredes i 1854. Dette dannede Indledningen til en Række om-

fattende Bestillinger i de kommende Aar til Marinen, Orlogsværftet og Postvæsenet, deriblandt en Maskine paa 400 HK, der kostede 200.000 Rdl., til Skruefregatten »Jylland«.

Ialt havde Firmaet til 1866 udført Dampmaskiner paa tilsammen 2660 HK og til Marinen, Postetaten og private 32 Skibe med tilsammen 1756 HK.

I 1857 ansattes 2 franske Skibsbyggere, Lallemand og van Acker, der igennem Aarene i høj Grad prægede det egentlige Skibsbyggeri, og Virksomheden maatte efterhaanden udvides ved Køb af en Række Ejendomme, saaledes at den i 1861 androg omtrent 1 Tdr. Land og beskæftigede 450 Arbejdere med 6 Værkførere. I Tegnestuen beskæftigedes 6 à 8 Mand og ca. 30 i Modelværkstedet.

Ved Udgangen af dette Aar trak Baumgarten sig tilbage og bosatte sig i Lyngby, hædret og anerkendt af sin Samtid. Fra 1862 til 1865 var Burmeister Eneejer af den efter Datidens Forhold betydelige Virksomhed, men i sidstnævnte Aar optog han William Wain i Firmaet, til hvilket han, der var Underdirektør paa Orlogsværftet, havde et ret godt Kendskab, idet han havde udført Tegninger til en Række af de Bestillinger, der var leverede til Orlogsværftet gennem en Aarrække. Efter at være tiltraadt den 11. Maj 1865 anmeldtes Firmaet under Navnet Burmeister & Wain. William Wain, der paa dette Tidspunkt var 46 Aar, var født i Bolton ved Manchester. Allerede 12 Aar gammel mistede han sin Fader, og en ældre Broder tog sig af hans Uddannelse, der forløb paa den Maade, som var almindelig for Lærlinge dengang. Hans mekaniske Snilde medførte, at han allerede i en Alder af nogle og tyve Aar var Værkfører i en ret stor Virksomhed i London. Da denne imidlertid pludselig maatte standse, stod Wain uden Beskæftigelse, og da den senere Direktør for Orlogsværftet, N. E. Tuxen, samtidig var i England for muligvis at finde en Mand til at gøre Tjeneste i Postvæsenets Skibe, førte Tilfældet de 2 Mænd sammen, hvilket blev bestemmende for Wains Skæbne, idet han kun 25 Aar gammel knyttedes til Orlogsværftet, ved hvilket han var ansat, indtil han medvirkede ved Dannelsen af Firmaet Burmeister & Wain.

Der var stadig Betingelser til Stede for Udvidelser af dette Firma, idet der var Opsving saavel paa Industriens som Handelens Omraade, og efterhaanden naaede Virksomheden et saadant Omfang, at det krævede Erhvervelse af de omkringliggende Ejendomme, og dette i Forbindelse med Anskaffelse af større Værktøjer, Beddinger m. m. nødvendiggjorde saa store Kapitaler, at de 2 Indehavere ikke magtede det, hvorfor de besluttede at følge Tietgens Raad om at omdanne Virksomheden til et Aktieselskab. Dette skete den 1. Januar 1872 under Navn af Aktieselskabet Burmeister & Wain, der blev et Led i de store Foretagender, der som Det forenede Dampskibsselskab, Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise, Store Nordiske Telegrafselskab, St. Croix Sukkerfabrikker og Tuborgbryggeriet alle dannedes under Tietgens Ledelse, og i det danske Erhvervsliv betegnede Overgangen fra Smaavirksomheder og Haandværk til virkelig Storindustri.

Aktieselskabet købte Interessentskabet Burmeister & Wains Ejendomme med Maskiner, Inventar o. s. v. for en Købesum af 907.250 Rdl., der udredes paa den Maade, at Selskabet overtog de i Ejendommene staaende Prioriteter paa 82.250 Rdl. samt en Gæld til Statskassen paa 110.000 Rdl. De to Indehavere udbetaltes 215.000 Rdl. kontant og 500.000 Rdl. i Aktier.

Aktiekapitalen sattes til 3 Millioner Rdl., nemlig 3000 Aktier paa 1000 Rdl. hver, hvoraf dog kun 2000 udstedtes straks. Som Formand for Selskabet valgtes C. F. Tietgen, og det nye Aktieselskab høstede megen Nytte af hans Fremsyn og Held.

Det havde længe staaet Ledelsen klart, at der maatte foretages en Udvidelse af Skibsværftet, og efter indgaaende Forhandlinger erhvervede Selskabet af Havnevæsenet de store Arealer paa Refshaleøen, hvor der var Plads til de nødvendige Udvidelser, og som muliggjorde Bygning af langt større Skibe end hidtil. Derude byggedes senere Kejseryachten »Standart«, den russiske Krydser »Bojarin« og til Det østasiatiske Kompagni »Annam«, der var paa 5709 Tons, og som sammen med en Række store Dampfærger og andre Skibe bidrog til at bære Firmaets Renommé udover Verden.

Efterhaanden sker der betydelige Ændringer i Ledelsen.

William Wain døde i 1882 og erstattedes af den skotske Ingeniør David Halley, der blev Direktør i 1887 og Enedirektør i 1890, da Etatsraad Burmeister traadte tilbage paa Grund af Alder. Den lykkelige Tid, der hidtil havde præget Virksomheden, blev efterhaanden afløst af haarde Konkurrencekampe, og da Halley pludselig døde i 1895, virkede det fuldstændig katastrofalt for Selskabet, idet Halley ikke havde uddannet Mænd til at forestaa Arbejdet, men havde ledet hele Virksomheden omtrent udelukkende støttet paa sit eget personlige Arbejde og glimrende Hukommelse. Samtidig var Selskabet rent teknisk set anspændt til det yderste, idet det havde paataget sig Bygningen af den russiske Kejseryacht »Standart«, der paa Grund af sin Størrelse, store Fart og tilsvarende mægtige Maskineri samt den gennemførte luksuriøse Udstyrelse var et Arbejde, der i lange Tider kom til at staa som det ypperste, Selskabet havde præsteret, og først senere er blevet overfløjet bl. a. ved Bygning af Motorskibene.

Efter Opfordring af den daværende Formand for Selskabets Bestyrelse, G. A. Hagemann, overtog Orlogsværftets tekniske Direktør, Kommandør K. C. Nielsen, efter Halleys Død Ledelsen som Aktieselskabets administrerende Direktør, medens Ivar Knudsen ansattes som Maskindirektør og Martin Dessau som merkantil Direktør i 1897.

Forinden vi forlader dette Tidsafsnit, skal vi gøre opmærksom paa, at Firmaet i 1880 inddrog en ny Produktion under sin Virksomhed, nemlig Fabrikationen af Centrifuger, der efterhaanden afsattes i betydeligt Omfang saavel i Ud- som Indland. Senere gik dog Produktionen tilbage for sluttelig i 1909 at blive overdraget til Aktiebolaget »Separator« i Stockholm.

Under den i 1895 og 1897 tiltraadte nye Ledelse fuldførtes et stort Oprydnings- og Fornyelsesarbejde.

Skibsværftet paa Refshaleøen udvidedes betydeligt, bl. a. byggedes en Tørdok, og i 1906 anskaffedes en Flydedok med en Løfteevne af 11,500 Tons. Ogsaa Maskinværkstederne paa Christianshavn udvidedes og forbedredes væsentligt. De talrige rundt i Værkstedet anbragte Driftsdampmaskiner, der krævede uforholdsmæssig mange Kul og megen Pasning, erstattedes med et Centralanlæg og elektrisk Kraftoverføring, der byggedes et nyt lyst og rummeligt Støberi, og Grovsmedien moderniseredes fuldstændigt. Da Tyskland satte Priserne paa Raamaterialer betydeligt i Vejret, førte dette til, at Firmaet byggede sin egen Siemens-Martin Staalovn, baseret paa Benyttelsen af Staalaffald, saaledes at det blev uafhængigt med Hensyn til Fremstilling af stort Smedegods, idet der altid kunde faas tilstrækkeligt Staalaffald fra Indlandet, og der oparbejdedes paa Basis af Staalværket og Grovsmedien baade en betydelig Eksport og en fortræffelig Forsyning af Landets øvrige Maskinfabrikker.

Den nye Ledelse fik ogsaa stor Betydning i Forholdet til Arbejderne og deres Organisationer, der nu var blevet stærke nok til at gøre sig gældende, og ikke mindst Kommandør Nielsen formaaede med sin smidige og dygtige Forhandlingsevne at træffe saadanne Aftaler om Løn- og Arbejdsforhold, saa han holdt Firmaet udenfor de Konflikter, som Jærnindustrien var saa rig paa i 90-erne, ligesom hans Indsats var betydelig ved Indgaaelse af den første kollektive Overenskomst mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Jærnindustriens Fabrikanter.

For Ivar Knudsens Vedkommende er hans Indsats knyttet sammen med Dieselmotorerne, der efterhaanden har skabt Burmeister & Wain et Verdensry. Takket være Direktør Knudsens Fremsyn købte Selskabet af Maskinfabrikken Augsburg i Nürnberg de Patenter, der var Resultatet af en Gennemarbejdning af Ingeniør Rudolf Diesels Ideer, som nævnte Fabrik havde givet en praktisk og brugelig Form. Den første Dieselmotor, Firmaet Burmeister & Wain byggede, var en 20 HK Forsøgsmaskine, men det viste sig hurtigt, at Konstruktionen endnu ikke var saa fuldkommen, at Maskinen var praktisk anvendelig. Fabrikationen gik derfor i Staa indtil 1902—03. Dertil kom, at Benyttelse af Brændselsolie endnu ikke i økonomisk Henseende kunde konkurrere med Dampmaskinen.

(Fortsættes.)

Skibsværftet paa Refshaleøen.

Rejseindtryk fra Amerika.

Af Støberi-Ingeniør *Jens Hansen* hos
A/S Burmeister & Wain.

I.

Snap-Flasken.

Her vil jeg begynde med at omtale Formning i »Snap-Flaske« eller »Bollekasse«. Denne Metode anvendes i alle amerikanske Støberier, fra de mindste

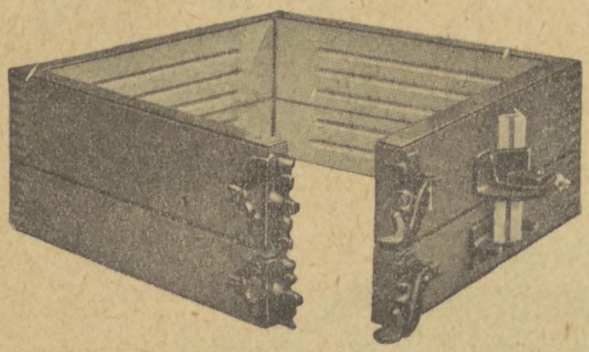

Fig. 1.

Støberier, hvor der kun beskæftiges et Par Mand, til de største Støberier for Masseproduktion. »Snap-Flaske« bruges til Formning efter løs Model, falsk Part eller Patent-Brædt, til Haandformning, til Haandtrykkemaskiner til pneumatiske (Lufttryk) Trykkemaskiner eller pneumatiske Trykke-Rystemaskiner, og det er, som alle europæiske Støberimænd enstemmigt udtalte, kolossale Produktioner, der fremstilles med dette simple Værktøj. At »Bollekasser« ikke er ukendt her i Landet, ved jeg ganske vist, men jeg er ikke i Tvivl om, at bliver Sagen grebet an paa den rigtige Maade, d. v. s. at man anskaffer de hertil egnede uhyre enkle amerikanske Forme-

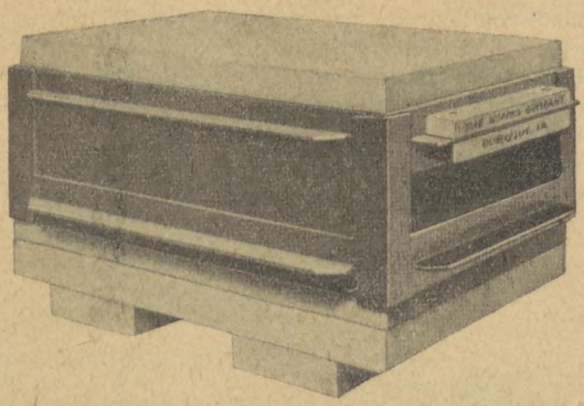

Fig. 2.

maskiner, vil de for smaat Arbejdes Vedkommende faa en langt større Udbredelse, hvorfor en indgaaende Beskrivelse af Formning med en saadan »Snap-Flaske« maaske vil være paa sin Plads.

Fig. 1 viser Formkassen til at »hægte op« i det ene Hjørne med Hængsler i det modsatte Hjørne. Endvidere hører der en Presseplade til og en Bundplade af Træ eller Jærn.

Fig. 2 er »Støbejakken«, der sættes ned om Sandbollen, for at Formen ikke skal »gi' sig« under Støbningen.

Patentbrædderne er som Regel af Aluminium eller af afhøvlet Staalplade, 4—5 mm tykke. Falske Parter

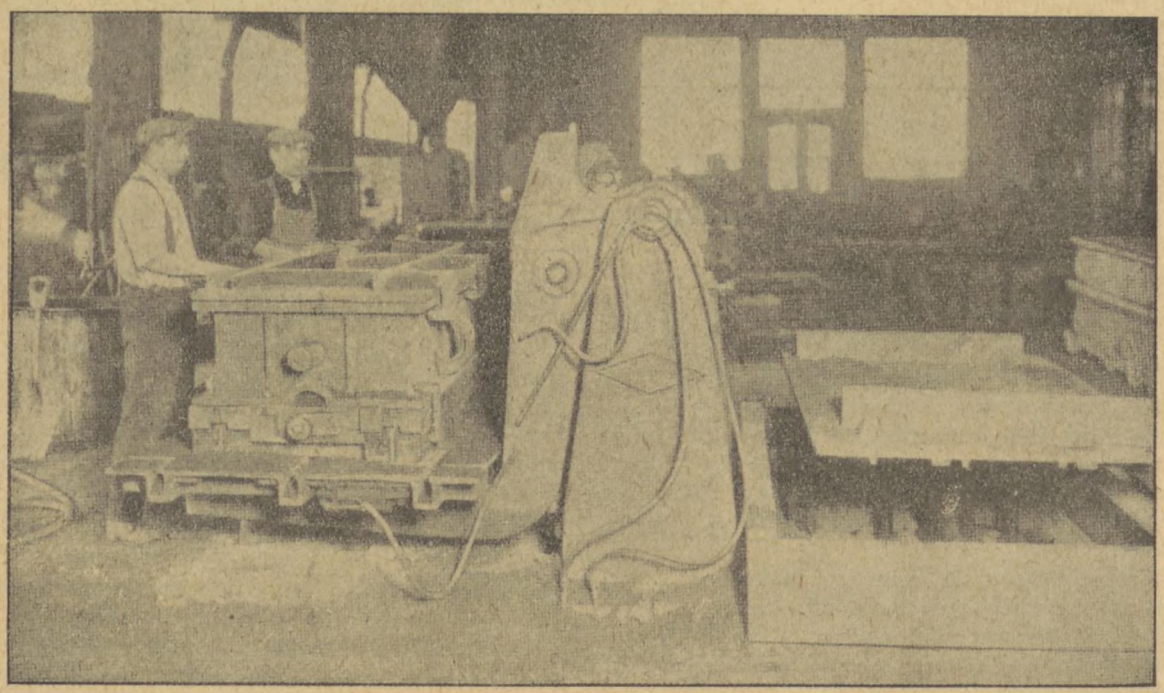

Fig. 3.

stødes op i Oliesand, eller hvad der er endnu bedre, i en »Modelmasse«, der behandles fuldstændigt som Formsand og i Løbet af ganske kort Tid hærder, saa den kan holde til flere Tusinde Afstøbninger. (American Equipment, Pattern Mounting Compound).

Naar der er klar til Støbning, anbringes »Støbejakken« over Formen. Det er nødvendigt at have saa mange Jakker, som man kan støbe Forme af een Ske. Ved meget let Arbejde er det ofte unødvendigt at anvende »Støbejakker«. At vægte Formen er altid nødvendigt.

Efter at en Ske er støbt af, staar Formene kun, lige til Jærnet har sat sig, hvorefter »Jakker« og »Vægte« flyttes til Formene, der gøres klar til næste Ske.

Formning i »Bollekasser« har en stor Fremtid for sig, det være sig ved Haand- som Maskinformning, og man maa ikke tro, at det kun er det mindste Gods, der støbes eller rettere formes i disse Kasser, nej, der benyttes ofte Kassestørrelser paa 15 × 30 Tommer.

Haandpressemaskiner, som er meget enkle, er meget hurtigt arbejdende Maskiner. Jeg har set, at med plant Arbejde laver een Mand 200 Kasser 12" × 20" paa 9½ Time, med Arbejde, der fordrer Indlæg af Kærner, ca. 120 af samme Kassestørrelse. Naturligvis anvendes der ogsaa almindelige Jærnformkasser til disse Maskiner, specielt hvor der er Tale om Transportbaand.

»Roll-over« eller Vendemaskiner. Disse anvendes i udstrakt Grad til mellemstort Arbejde, og der findes naturligvis et Utal af Fabrikater, hvoraf følgende skal omtales:

Fig. 3 viser en saadan »Roll-over« (Milwaukee Foundry Co.); Billedet viser Underparten rystet op, klar til at »svinge over«; naar Underparten er kommet paa Plads paa Planen (til højre paa Billedet), løsnes Kramperne, der holder Formkassen til Modelbrædtet, Planen med Formkassen gaar ned, medens Planen med Modelbrædt samtidig svinger tilbage i Stilling. Man vil lægge Mærke til, at der oven paa Formkassen ligger en Jærnplade; Amerikanerne anvender nemlig yderst sjældent Lister i Underparten, men kramper i Stedet for en Plade fast paa Kassen; de holder paa, at det er mere sikkert end at sætte Kasserne af paa »Bed«, Parten kan holdes lavere end ved en Part med Lister, og Kasserne er meget lettere at slaa ud.

Transportable »Roll-over« for mindre Kasser findes ogsaa.

I det følgende skal gives et Eksempel paa den Produktion, der kan opnaas med disse Maskiner.

»Roll-over« Maskiner af Osborns Fabrikat af ældre Type, hvorpaa der formes Lejer til Elektromotorer i ca. 500 mm Ø Kasser, ca. 300 + 200 høje; 4 Mand laver paa 9 Timer 80 Forme (Overpart og Underpart), de kramper Kasserne, sætter »Soer« paa og støber selv. Modelbrædtet skiftes 4 Gange om Dagen, hvad der tager ca. 10 Minutter hver Gang.

Mindre Ryste-Presse Maskiner er ofte bygget saaledes, at de »skræver over« Sandbunken og kan køres frem over denne, efterhaanden som Sandet bruges; Formeren har da ikke nødig at bære sine Kasser den lange Vej, men sætter dem stadigt af lige ved Maskinen. Produktionen skulde med disse Maskiner ligge fra 10—20 pCt. højere end med de stationære.

»Roll-over« Maskinerne anvendes ogsaa meget i Kærnemageriet og er meget hurtige og lette at betjene.

At det ikke blot er ved mindre Gods, at baade Form og Kærne rystes op paa Maskine, saa jeg et meget

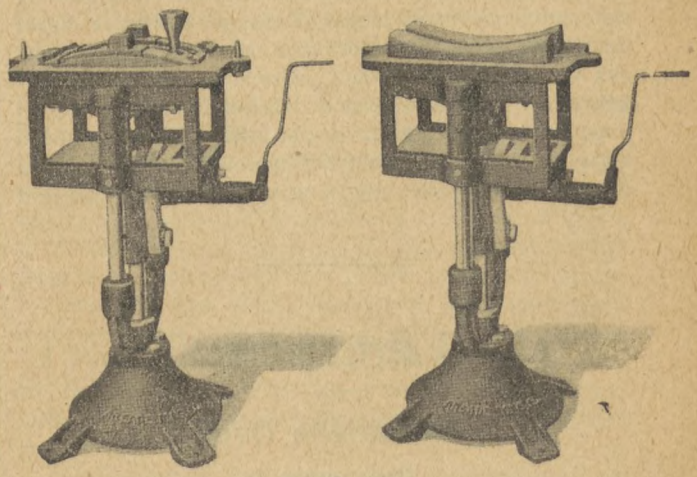

Fig. 4.

smukt Eksempel paa. Det drejer sig om et hult Stativ, som formedes i en Kasse paa ca. 2 × 1 × 1 m. Underpart og Overpart rystes op paa en plan Rystemaskine med »Afstrygeplade«, hvorimod Kærnen rystes op paa en »Roll-over«. Naar Kærnen er rystet op, anbringes Underparten oven paa Kærnekassen og krampes fast, Maskinen »ruller over«, Kramperne spændes af, Kærnekassen løftes fra, og Formen er klar til at sætte af paa Gulvet.

Maskiner med Afstryge- og Gennemtræksplade anvendes overordentlig meget, men naturligvis kun naar det drejer sig om store Produktioner.

Fig. 4 viser Gennemtræksmaskiner til Formning af Bremseklodser. Paa saadanne 2 Maskiner laver 2 Mand 230 Forme paa 9 Timer med Indlægning af Ameringer, Kærner og Kokiller. Kassestørrelsen var 460 × 290 ×

Fig. 5.

230 mm. Formen stødes op med Haanden, Formerne »kramper« og støber selv. Hvor der findes Sandsilo over Maskinerne, og Formene sættes af paa Transportbaand, laver 2 Mand 350 Forme om Dagen paa disse Maskiner.

Formkasser til Maskinformning er af Støbejærn, Blødstøbegods eller staalstøbte, navnlig blødstøbte og staalstøbte anbefales meget, Kasserne kan være meget lettere, de slaas ikke i Stykker og revner ikke saa let paa Grund af den stadige Opvarmning som Støbejærnskasser. De bedste Kasser til Maskinformning er dog af presset Staalplade, de er meget lette, stærke og aldeles nøjagtige, hvad der jo betyder overordentlig meget, naar det gælder Præcision. Fig. 5 viser saadanne Formkasser.

Lidt Værkstedsteknik.

Industrielle Ovne.

Generatorgas.

Alle faste Brændselsarter kan forgasses i en passende indrettet Generator, idet de ved en ufuldstændig Forbrænding omdannes til brændbare Gasarter.

Denne Forgasning beror først og fremmest paa, at Brændslets Kulstof er i Stand til at danne 2 Iltforbindelser, en lavere, som kaldes Kulilte (CO) eller »Kulos« og en højere, som kaldes Kulsyre (CO_2). I Generatoren sørger man derfor ganske simpelt for at lede Forbrændingen paa en saadan Maade, at Kulstoffet kun iltes til Kulilte (CO), og denne Kuliltegas kan derefter brænde videre til Kulsyre (CO_2), paa det Sted man ønsker det, naar blot man tilfører ny Forbrændingsluft, saakaldt »Sekundærluft«, og Temperaturen er over Antændelsespunktet.

Forbrændingen af Kulstof til Kulilte fremkommer, naar det glødende Brændsel gennemtrænges af en forholdsvis ringe Luftmængde, saaledes at det glødende Kulstof er i stor Overvægt overfor Luftens Ilt. Alle de glødende Kulstof-Atomer er meget begærlige efter at forbinde sig med noget Ilt; de vil helst have 2 Ilt-Atomer hver, men da de er alt for mange om at dele de faa Ilt-Atomer, maa de nøjes med at faa 1 Ilt-Atom hver, og hvis et Kulstof-Atom et Øjeblik har faaet 2 Ilt-Atomer, vil et andet glødende Kulstof-Atom straks kaste sig over det og tage det ene Ilt-Atom fra det, saaledes at de faar hver 1 Ilt-Atom.

Forbrændingen af Kulstof til Kulilte udvikler stor Varme, saaledes at Brændslet af sig selv holder sig glødende, og Kulilteudviklingen vil derfor stadig fortsættes, saalænge der er et passende Forhold mellem den Brændselsmængde, der findes paa Risten, og den Luftmængde, man lader trænge op derigennem jævnt fordelt over hele Brændselslaget. For at faa en konstant Gasudvikling maa man derfor med regelmæssige Mellemrum tilføre frisk Brændsel til Erstatning af det bortbrændte, og man maa ligeledes fjerne den dannede Aske og Slagger fra Risten samt ved passende Indgreb sørge for at Brændslet ligger løst uden sammenbrændte Kager, saaledes at Luften til Stadighed kan trænge jævnt igennem over det hele. De fleste Brændselsarter indeholder en hel Del Kulbrinteforbindelser, som destillerer bort, naar Brændslet i Generatoren opvarmes, ved at komme i Nærheden af Varmezonen og ved at gennemtrænges nedefra af de meget varme Gasarter.

Disse Kulbrinter er i sig selv brændbare, idet de kan brænde til Kulsyre + Vanddamp under Udvikling af stor Varmemængde, og de bidrager derfor til at forhøje Generatorgassens Brændværdi, men alligevel kan en Del af dem tit volde stor Fortræd, idet de er saa tungtflygtige, at de afsætter sig som Tjære, hvis Gassen afkøles ved at ledes gennem Kanaler fra Generator til Ovn; deres Brændværdi gaar derved tabt, foruden at de nødvendiggør en hyppig og besværlig Rensning af Gaskanalerne.

En Del af Kulbrinterne spaltes i Varmen i Kulstof og fri Brint, hvorfor Generatorgassen ogsaa i Almindelighed indeholder nogle Procent fri Brint, som har stor Brændværdi.

Generatorgassen er derfor en Blanding af følgende Luftarter: Kulilte (CO), Kulbrinter (CH_4 etc.), Brint (H), Kvælstof (N) foruden en ringe Mængde Kulsyre (CO_2), og kun de 3 første er brændbare.

Hvis Brændslet bestod af rent Kulstof, og Forgasningen foregik paa ideel Maade, vilde Gassen kun indeholde Kulilte (CO) og Kvælstof (N), og Blandingsforholdet vilde være 34,7 pCt. CO og 65,3 pCt. N efter Rumfang.

Ved Anvendelse af velegnede Stenkul kan man i Almindelighed faa en Generatorgas af følgende Sammensætning efter Rumfang: 23 à 28 pCt. Kulilte (CO) + 5 à 10 pCt. Brint (H) + 2 à 10 pCt. Kulbrinter + 55 à 65 pCt. Kvælstof (N) + 1 à 6 pCt. Kulsyre (CO_2), og desuden noget Vanddamp, hvis Kullene er fugtige. En saadan Gas har gerne en Brændværdi af ca. 1000 Cal. pr. m^3 ved 0^0, og den anvendte Luftmængde er ca. 4 m^3 Luft til 1 kg Kul.

Gassens Sammensætning varierer med Kullenes Beskaffenhed, og desuden afhænger den af Generatorens Drift.

Hvis man brænder Koks faar man et noget højere Kulilteindhold, men næsten ingen Brint og Kulbrinte, og denne Gas vil derfor ikke afsætte hverken Sod eller Tjære ved Afkøling i Gaskanalerne.

Hvor meget Brændsel man kan forgasse i Timen pr. m^2 Generatortværsnit afhænger i høj Grad af Brændslets Beskaffenhed. Et velegnet Generatorbrændsel maa ikke bage stærkt sammen i Varmen, det maa ikke indeholde for meget Aske, og denne Aske maa helst ikke smelte ved den herskende Temperatur, da der derved dannes store sammenhængende Slaggeklumper, som forhindrer Luftens fri Passage, og som kan være meget vanskelige at fjerne fra Risten.

Med normale Stenkul med under 10 pCt. Aske, kan man forgasse ca. 40 à 50 kg i Timen pr. m^2 Generatortværsnit, og hvis man blæser under Risten, kan man naa op til 100 kg.

Jo mere en Generator forceres, des højere bliver

Temperaturen i Varmezonen, og des mere vil Asken være udsat for at smelte og derved danne store Slaggeklumper, hvilket atter bevirker, at Luftens Gennemgang bliver ujævn, saaledes at der enkelte Steder trænger store Luftmængder igennem og andre Steder slet ingen, og Gassen bliver derfor mindre god, idet den kommer til at indeholde noget mere Kulsyre og noget mindre Kulilte end ved normal Drift. Dette kan man bøde paa ved at blæse noget Vanddamp under Risten sammen med Luften. Naar Vanddampen kommer i Berøring med de glødende Kul, spaltes den i fri Ilt og Brint under stor Varmeoptagelse, hvorved Temperaturen i Varmezonen bliver noget lavere, saaledes at Asken ikke smelter saa stærkt, og samtidig faar Gassen forøget Brændværdi paa Grund af det større Indhold af fri Brint.

Til store Anlæg anvender man tit Generatorcentraler med mekaniske Anordninger til Paafyldning af Brændsel og til Rensning af Risten (f. Eks. Drejerist), saaledes at der kun bruges lidt menneskelig Arbejdskraft til at udvikle meget store Gasmængder, men til Gengæld har man den Ulempe, at Gassen maa føres gennem lange Kanaler hen til de forskellige Ovne, hvor den skal bruges; som ovenfor nævnt maa da disse Kanaler meget ofte renses for den afsatte Tjære (undtagen hvis Generatoren gaar med Koks), eller ogsaa maa man rense Gassen med en Vanddusch, inden den føres ind i Kanalerne. I begge Tilfælde er Gassen kold eller næsten kold, naar den kommer til Ovnen, og desuden har den noget lavere Brændværdi, fordi den har mistet Tjæren, men til Gengæld er den blevet næsten helt fri for Vanddamp. Skal denne Gas bruges til Udvikling af høj Temperatur i en Ovn, maa den forvarmes, f. Eks. ved en »Regenerator«, lige inden den kommer til Ovnens Brænder.

Ved mindre Anlæg er det mere fordelagtigt at indbygge en Generator i hver Ovn, saaledes at Gassen passerer direkte igennem en ganske kort Kanal fra Generatoren til Brænderen. Gassen bevarer derved al den Varme, den indeholder ved den høje Temperatur, hvormed den forlader Generatorbrændslet, og desuden vil Tjæren ingen Vanskelighed forvolde, fordi den stadig er luftformig, og dens fulde Brændværdi bliver derved tillige udnyttet i Ovnen.

Til en saadan lille indbygget Generator kan man anvende en almindelig Planrist med Brændselslag paa 30 à 50 cm, eller man kan anvende en »Trapperist« bestaaende af trappeformigt anordnede Plader, hvorved man meget let kan fjerne Aske og Slagger fra Risten uden Fare for, at uforbrændt Kul falder med igennem. Ved en Trapperist skal Brændslet ligge i et jævnt Lag med Overfladen skraanende parallelt med Trappens Hældning, saaledes at der er lige højt Brændselslag (30 à 50 cm) over alle Ristpladerne. Meget ofte ser man, at en Trapperist bliver fyret fejlagtigt, idet Brændslets Overflade lægges vandret; derved bliver Brændselshøjden meget mindre paa de øverste Ristplader end paa de nederste, og Følgen er, at næsten al Luften gaar gennem den ringe Mængde Brændsel, som findes paa de øverste Ristplader, medens den øvrige Del af Brændslet bliver ganske upaavirket, saaledes at Generatoren kommer til at virke som en meget mindre Generator, der er stærkt forceret, og følgelig bliver Gassen daarlig.

Paa en Trapperist plejer man at lade en tynd Vandstraale dryppe ned paa øverste Ristplade; dette Vand fordamper og bevirker (svarende til Dampstraale), at Slaggen bliver løsere og lettere at fjerne fra Risten, foruden at Gassen faar større Brintindhold og dermed højere Brændværdi. Jo mere Generatoren er forceret, des mere nyttig eller nødvendig er Vandstraalen paa Risten.

For at faa konstant Gasudvikling maa det friske Brændsel tilføres med regelmæssige Mellemrum og i smaa Mængder ad Gangen, saaledes at Brændslet efter hver Paafyring stadig naar til samme Højde. I Reglen vil det være passende at paafyre 2 à 3 Gange i Timen, og jo mere rigelig Generatorens Dimensioner er, des længere Mellemrum kan man tillade mellem Fyringerne.

Desuden maa Risten renses for Aske og Slagger med regelmæssige Mellemrum, i Reglen 3, 2 eller 1 Gang i 24 Timer ved kontinuerlig Drift. Hvis Generatoren er stærkt forceret, og hvis man anvender stærkt slaggeholdigt Brændsel, kan man blive nødt til at rense Risten noget hyppigere.

Arbejdet med Vedligeholdelsen af Generatoren afhænger i overordentlig høj Grad af Brændslets Egenskaber, og navnlig ved forceret Drift er det nødvendigt eller i alt Fald fordelagtigt at vælge det bedst egnede Brændsel. De bedst egnede Stenkulsarter er i Almindelighed skotske, polske eller »Saar«-Kul af Kategorien lang Flamme med under 10 pCt. Aske, ca. 25-35 pCt. Destillationsgas og en Brændværdi paa ca. 7000 Cal. pr. kg. Disse Kul har i Reglen et mat sort Udseende med enkelte svagt glinsende Striber.

J. R.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

København. Allerede i Fagbladet for November f. A. blev omtalt et Fællesmæglingsmøde, der havde fundet Sted hos A/S Burmeister & Wain, foranlediget ved, at 794 Mand havde forladt Maskinfabrikken paa Christianshavn en 3—4 Timer, heraf 13 Formere fra Metalstøberiet. Mæglingen afholdtes 1. November, og 30. November var der afholdt Timandsmøde, men ingen af Forbundene eller Klubberne vilde betale nogen Erstatning, og fra Arbejdsgiverside forbeholdt man sig sin Stilling.

Derefter dukkede Sagen først frem igen den 27. Februar i Aar, idet der den Dag afholdtes et Møde under Hovedorganisationernes Medvirken, hvor Resultatet blev det samme, og herefter er det Arbejdsgivernes Hensigt at indbringe Sagen med Krav om Erstatning for Den faste Voldgiftsret.

Den 20. Februar er der afholdt et Mæglingsmøde hos A/S Burmeister & Wain, Strandgade-Værftet. Aarsagen var den, at da Formerne Mandag den 11. Februar kom paa Arbejde, var Varmeapparatet i Uorden, og Materialet derfor frosset, saaledes at der ikke kunde arbejdes, og da en Henstilling til Støbemesteren om

at sætte nogle aabne Fyr frem ikke blev fulgt, forlod man Arbejdet.

Da andet Hold kom paa Arbejde, fandt disse heller ikke, at der var tilstrækkelig varmt i Støberiet, og gik deres Vej, medens Direktionen har fastholdt, at der var tilstrækkelig Varme.

Aktieselskabet vilde ikke betale Erstatning for tabt Arbejdstid, men fandt tværtimod ud af, at der havde været etableret en ulovlig Arbejdsstandsning. Sagen gaar nu til Timandsmøde.

Odense. Under Afsnittet om denne Afdeling i Organisationernes Rubrik i Fagbladet for Februar er bl. a. ogsaa omtalt en Sag, som angik de timelønnede Medlemmer i Odense. Man mente den Gang, at der var Mulighed for — skønt Mæglings- og Timandsmøde havde været resultatløse —, at Sagen kunde ordnes lokalt.

Det er nu sket ved, at samtlige rene Timelønninger er forhøjet med 3 Øre pr. Time og Mand.

Det drejede sig om følgende Virksomheder:

A/S Allerups Eftf., A/S Brandt & Co., A/S H. Rasmussen & Co. og Maskinfabrikken »Phønix«.

Derimod var A. Birns Jærnstøberi ikke inddraget i Sagen.

Jærn- og Metalslibere.

„Maco-werke". Omkring Midten af September 1927 modtog vi fra Hr. Fabrikant Hugo Jensen Anmodning om at skaffe 4 Skeslibere til at rejse til en Skefabrik »Maco-werke« i Mettmann i Tyskland for at lære de tyske Slibere at slibe Skeer efter dansk Metode. Den 19. September 1927 afrejste saa 4 danske Slibere til Mettmann for efter Aftale mellem Sliberne og det tyske Firmas Repræsentanter, d'Hrr. Fabrikant Hugo Jensen og Repræsentant R. Grees, at tiltræde Arbejdet paa »Maco-werke«. Foruden en mundtlig Aftale, som det vil føre for vidt at omtale i Enkeltheder, fandtes ogsaa en skriftlig Aftale, saalydende:

»Vi undertegnede Metalslibere erklærer os (hver for sig) herved villige til at rejse til »Maco-werke«, Mettmann, og arbejde paa følgende Betingelser: Rejsegodtgørelse, Tur og Retur. Opsigelsesfrist fra vor Side 3 (tre) Maaneder (hver for sig). Løn pr. Uge Rm. 65/— plus 20 pCt. Senere eventuel Adgang til Akkord.

Fra »Maco-werke« er oplyst, at Gennemsnitsfortjenesten for dygtige Metalslibere er ca. 65/— Rm. pr. Uge.

København, 17. September 1927.

Underskrifter.«

Efter 10 Dages Ophold blev de afskedigede med den Begrundelse, at Opholdstilladelse ikke kunde gives længere. I den Anledning henvendte vi os til det tyske Metalarbejderforbund med Anmodning om at skaffe os oplyst, om dette var rigtigt, da Firmaet var indgaaet paa at skaffe den fornødne Opholdstilladelse. Vi modtog det Svar, at dette ikke passede, og at der kun manglede en Attest herhjemme fra for at faa Opholdstilladelsen, men at Sliberne godt kunde blive i Tyskland, til den Sag var bragt i Orden. Vi forespurgte derefter det tyske Forbunds Afdeling i Mettmann, om den mente, man kunde vinde en Sag, anlagt mod Firmaet for utidig Afskedigelse af de 4 Slibere, med Krav om Løn for 3 Maaneder, og om den vilde føre en saadan Sag for vore 4 Medlemmer. Det tyske Forbund stillede sig velvilligt hertil, og Sagen anlagdes og førtes af Hr. Max Herbrig, Formand for Afdelingen i Mettmann.

Sagen gik sin Gang for Arbejderretten i Elberfeldt, som i Marts 1928 forlangte en Afhøring af Vidner her i København, og denne foretoges i Sø- og Handelsretten den 28. Marts 1928, men de her afhørte Vidner syntes ikke i nogen Grad at afkræfte Klagernes Forklaringer.

I første Instans vandt Klagerne ogsaa Sagen og fik tilkendt Løn for 3 Maaneder, ialt Rm. 3496,00, men de Indklagede forbeholdt sig Ret til at appellere Dommen.

Ved den endelige Dom den 31. Oktober 1928 blev Underrettens Dom forandret i ugunstig Retning for vore Medlemmer, i Stedet for 3 Maaneders Erstatning tilkendtes de kun Erstatning for 14 Dage i Henhold til almindelig Kotume i den Slags Sager; der skulde gives 14 Dages Opsigelse, Overenskomsten om de 3 Maaneders Opsigelse kunde ikke tages til Følge, da Retten ikke opfattede Udtrykket »hver for sig« som gældende begge Parter, men kun Sliberne.

Vi vandt altsaa Sagen, men fik som Resultat kun 2 Ugers Erstatning, hvilket vel nok skyldtes den mangelfulde Udstedelse af den skriftlige Overenskomst.

Metaltrykkere.

Obs! Medlemmerne gøres herved opmærksomme paa Arbejdsløshedskassens § 17, Stk. A, hvorefter alt skyldigt Medlemsbidrag skal være betalt inden 31. Marts.

Overtidsbetaling. Hos A/S C. Schultz Metalvarefabrik, Ryesgade 60, har følgende Medlemmer:

Nr. 10, Hans Jensen,
- 74, Svend Aage Jensen
- 60, Niels Jensen,

i et længere Tidsrum arbejdet over uden at kræve den Overtidsbetaling, de ifølge vor Overenskomst skal have. Det for lidt udbetalte vil nu af Organisationen blive krævet efterbetalt, og Medlemmerne skal i næste Nummer af Fagbladet blive gjort bekendt med Sagens Forløb.

Det er jo beklageligt, at der med den Arbejdsløshed, vi har i vort Fag, hvor det mere end nogensinde gælder om at begrænse Overarbejdet, findes Medlemmer, som ikke undser sig for at arbejde under de af Fagforeningen gennem Aarene med store Ofre opnaaede Fordele, men disse Medlemmer skulde gøre sig klart, hvilken ubodelig Skade de gør for vore hos andre Firmaer beskæftigede Medlemmer og vore Arbejdsløse ved at støtte den usunde Konkurrence det er at spekulere i billig Arbejdskraft. Det er en i højeste Grad ukollegial Handling, som paa det skarpeste vil blive fordømt og faa den Foragt, den fortjener.

Det synes jo desværre at være saaledes, at der er en Del Medlemmer, som ikke undser sig for at omgaa vore Love, naar de bare har en øjeblikkelig Fordel derved, men det maa hvert Medlem gøre sig klart, at det ikke kan tillades enkelte Medlemmer at tilegne sig personlige Fordele, naar de derved er i Strid med vore Loves Bestemmelser og de fælles Interesser i sin Helhed.

Ledelsen vil derfor henstille til Medlemmer, som har Kendskab til Forhold, der er i Strid med vort Forbunds Opgave, da at indberette dette til deres Afdeling, saaledes at vi kan opnaa den nødvendige Respekt for vore Love til Gavn for vor Forening og dens Medlemmer.

E. Hulstrøm.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 28. December 1928 afholdtes et Mæglingsmøde hos A/S Glud & Marstrands Fabrikker, Kapelvej, København, i Anledning af en Klage over, at 2 af Firmaets Funktionærer deltog i Arbejdet. Ved Mødet erklærede Firmaets Repræsentant,

at det ikke var Hensigten, at Funktionærerne skulde deltage i Arbejdet, og vi besluttede da at se Tiden lidt an, men forbeholdt os vor endelige Stilling til Sagen. Den paagældende Afdeling har nu meddelt, at Sagen kan betragtes som afsluttet.

Ved et Mæglingsmøde paa Holeby Dieselmotorfabrik den 14. Januar vistes et Krav fra Firmaet om Reduktion af Bænkarbejdernes Akkordpriser tilbage til lokal Forhandling sammen med et af Arbejderne paa selve Mæglingen rejst Krav om et Tillæg til Dagløntimerne. Den 28. Februar har Afdelingen meddelt, at der er opnaaet Enighed om følgende:

280 Akkorder paa B. & W.-Maskiner er reduceret med gennemsnitlig 9 pCt. 30 Mand fik 100 Øre til Fordeling paa Grundtimelønnen. Opmærkere, Værktøjsarbejdere og Montører fik 99 Øre og 2 Slibere fik 20 Øres Tillæg, ligesom der blev givet bestemt Tilsagn om Akkord paa Reparationsarbejdet.

Den 22. Februar afholdtes et Mæglingsmøde hos A/S Burmeister & Wain, København, hvor følgende Sager behandledes.

1) Klage over, at Firmaet under Trusel om Afsked ensidig dikterer nye Akkordpriser.

2) Krav fra Arbejderne i Opstillingsværkstedet om Betaling af $^3/_4$ Times Ventetid, foraarsaget ved Udbrænding af Bly i Lokalerne.

Begge Sager sluttedes med de faldne Udtalelser, idet Firmaets Repræsentant gav Tilsagn om, at der vilde blive truffet alle fornødne Sikkerhedsforanstaltninger i saadanne Tilfælde, hvor Anvendelse af aabent Lys eller Ild blev nødvendig i Opstillings- og Prøvelokalerne.

Hos A/S De forenede Jærnstøberier i Næstved afholdtes Mæglingsmøde den 27. Februar paa Strid om Spørgsmaalet garanteret Timeløn ved Akkordarbejde og Klage over de hygiejniske Forhold i Vaske- og Omklædningsrum. Med Hensyn til det første Spørgsmaal bestred Sammenslutningens og Firmaets Repræsentanter, at Timelønnen var garanteret ved Akkordarbejde, men hvis Underskud paa et Arbejde skyldtes selve Akkordprisen eller Vanskeligheder ved Arbejdets Udførelse, vilde man søge Forholdet afhjulpet, idet man som hidtil vilde tage skyldigt Hensyn til Arbejderne. Endvidere gav Firmaet Tilsagn om, saa snart Vejrforholdene tillod det, at paabegynde Indretning af Bade-, Vaske- og Omklædningsrum, hvorefter begge Spørgsmaal betragtedes som afsluttede.

Iøvrigt havde Smedeforbundet forud i en Skrivelse til Sammenslutningen præciseret, at naar Arbejderne gør deres Skyldighed, maa Timelønnen være garanteret ved Akkordarbejde.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 23. Februar behandledes følgende Sager:

1) Klage fra Medlemmer hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, over Beliggenheden af nogle nyindrettede Omklædningsrum. Enighed opnaaedes ikke, og paa Forslag af Forbundets Repræsentanter henvistes Spørgsmaalet til Afgørelse ved en faglig Voldgiftsret.

2) Klage fra A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, over, at Skibsbyggerne i Henhold til en Klubbeslutning nægter at udføre Overarbejde. — Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningens Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling til Sagen.

3) Strid hos A/S Atlas, København, om Fastsættelse af en ensartet Procentsats for Nedsættelse af Akkorderne. — Sagen drøftedes, og man enedes om at optage lokale Forhandlinger om saadanne Akkordpriser, som Parterne mener tiltrænger Regulering. Firmaet tog den skete Opsigelse af Akkordpriserne tilbage, men opsagde samtidig den gældende Praksis med Hensyn til Afregning i saadanne Tilfælde, hvor Enighed om Akkord ikke opnaas, til Ophør 1. Maj. Forbundets Repræsentanter hævdede, at denne Opsigelse ikke medfører, at Firmaet efter 1. Maj kan anvende Overenskomstens § 7, 2. Stk., som almindelig Afregning i saadanne Tilfælde, hvor Arbejdet ikke udføres i Akkord.

„Tugthusloven" vedtaget.

Da vi erfarede, at Landstinget havde vedtaget »Tugthusloven«, var Trykningen af nærværende Blad saa vidt fremme, at vor Artikel »Under Domstolenes Tryk« ikke kunde ændres. Den vilde selvfølgelig have faaet en anden Form, hvis den var blevet skrevet efter Lovens Vedtagelse.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
10. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
11. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
12. B. Jensens Maskinværksted, Haderslev.
13. Laasefabrikken »Oval«, Godthaabsvej 88, København.
14. Krabbesholm Sanatorium, Skive.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Cyklefabrikant Chr. Mikkelsen, Horsens, har overfor Arbejdslederne stillet saadanne Krav om Lønreduktioner, at disse ikke har kunnet indgaa derpaa, hvorefter de har faaet deres Opsigelse til Fratrædelse 1. Marts 1929.

Ved en Forhandling, som ovennævnte Forening har haft med Chr. Mikkelsen, opnaaedes ikke Enighed, og

Pladserne vil derefter blive blokerede for Tilgang. Da det forudsættes, at Chr. Mikkelsen vil forsøge at skaffe sig andre og billigere Arbejdsledere til disse Stillinger, anmodes vore Medlemmer om ikke at reflektere paa Tilbud om Ansættelse hos dette Firma.

Stiftelsesfester.

40 Aars Jubilæum i Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Odense Afdeling.

Den Forsamling paa 38 Formere, der den 16. Marts 1889 traadte sammen i et lille Lokale i Kongensgade i Odense for at stifte Formernes Fagforening, havde næppe tænkt sig, at denne Fagforenings Start kunde medføre, at en Forsamling paa 264 Personer Lørdag den 16. Marts 1929 mødtes i Arbejdernes nye store Forsamlingsbygning i Odense for at fejre Foreningens 40-aarige Bestaaen, og at dette skulde være Udslag af den Gerning, de den Gang foretog.

Arbejdernes Forsamlingsbygning i Odense har i mange Aar ikke været det, som den skulde være, fordi Midlerne nu engang ikke havde tilladt det, men man maa sige, at efter den foretagne nye Udvidelse og Tilbygning er den nu noget af det bedste, Arbejderne her i Landet er i Besiddelse af paa dette Omraade.

Alle de gamle ikke ved Faget mere arbejdende Medlemmer i Odense var inviteret med samt Forbundsformanden, Forretningsføreren for »Fyns Socialdemokrat«, Formanden for Fællesorganisationen i Odense, medens Smede- og Maskinarbejderforbundets Afdeling i Odense havde ladet sig repræsentere ved Næstformanden paa Grund af Formandens Bortrejse, og alle var saa godt som uden Undtagelse mødt med Damer. Selv Specialarbejderforbundets Formand, L. Møller, der i Anledning af Mæglingsmøder opholdt sig i Odense, kunde ikke blive fri for at deltage, og det var en imponerende Forsamling, der Kl. 6 om Aftenen satte sig til det festligt dækkede Bord i den store Sal, hvor Afdelingsformanden, Laurits Rasmussen, præsiderede, og ved hans Side sad det eneste Medlem, Jacob Hansen, der havde uafbrudt Medlemsskab i de svundne 40 Aar.

Det skal straks siges, at baade Mad, Opdækning og Servering var til al Ære saavel for Værten som for hans Tjenere.

Efter at Afdelingens Formand i en kort Tale havde budt Velkommen og skitseret, hvordan man havde tænkt sig, at Festen skulde forløbe, og man derefter var naaet et Stykke ind i Festmaaltidet, holdt Forbundets Formand den egentlige Festtale, i hvilken han sammenlignede Fortiden med Nutiden og manede til fortsat Sammenhold.

Derefter holdt Forretningsføreren for »Fyns Socialdemokrat« en agitatorisk Tale for Pressen, Formanden for Fællesorganisationen holdt en Takketale for Formernes altid loyale Samarbejde og Smede og Maskinarbejdernes Næstformand en Tale for det gode Kammeratskabsforhold, der altid havde hersket mellem Formernes og Smedenes Organisationer. Ogsaa L. Møller fra Specialarbejderforbundet holdt en Takketale for Samarbejdet indenfor Metalarbejderorganisationerne.

Videre talte forannævnte Jacob Hansen om »svundne Dage«, og hertil kom en Række forskellige andre Talere.

Ved Bordet blev 3 Sange afsunget, først og fremmest naturligvis Formernes Honnør-March, dernæst Carl Grans Organisationssang og saa Sangen om »den lille Flok«, der var taget ud af vor egen Jubilæumskantate.

Efter Festmaaltidets Afslutning tog Dansen sin Begyndelse i en tilstødende Sal. Formerne regerede paa 1. Sal over hele Bygningen, og der var saaledes Albuerum nok, og Orkestret var tilstrækkelig stort til at kunne deles. Hvor man kom, var der Dans, Musik og Sang, Liv og glade Dage. Det forstaar man sikkert, naar man hører, at dem paa 77 Aar dansede med, saa det peb efter.

Klokken godt 12 samledes man ved et Kaffebord, hvor 2 Lejlighedssange blev afsunget, den ene om »Sand-Kunstnerliv«, den anden for Damerne, ligesom ved denne Lejlighed en Skuespiller og en Skuespillerinde fra Odense Folketeater underholdt Forsamlingen.

Derefter fortsattes Ballet, og da den, som skriver disse Linier, Kl. 5 om Morgenen bød god Nat og Tak, var der ikke særlige Tegn til, at de tilbageværende, selv om naturligvis en Del af de ældre var gaaet hjem, var særlig stemte for at bryde op. Tværtimod hørte man alle Vegne: »Hvad saa — det er jo Søndag i Morgen.«

En ualmindelig smuk og sjælden Fest var det. Ikke en Mislyd hørtes, og det var absolut ingen billig Historie for Odense Afdeling.

Medlemmerne maa sikkert paa førstkommende Generalforsamling, hvor Kassereren skal redegøre for, hvad Festen har kostet, vente, at han møder op med et strengt og et surt Ansigt, men forhaabentlig er det ogsaa det eneste sure Ansigt, som Festen har efterladt.

Der indløb Hilsningstelegrammer fra Smede og Maskinarbejderne i Odense, Specialarbejderforbundet i Odense, Jærn- og Metalsliberne i Odense, De samvirkende Fagforeninger i Odense, Former Iversen, Varde (gammel Odense-Mand), samt fra Afdelingerne i Aalborg, Aarhus, Frederiksværk, Faaborg, Helsingør, Middelfart, Nykøbing J., Randers, Svendborg og Vejle.

Smedeforbundets Ringsted Afdeling.

Lørdag den 16. Marts afholdt Ringsted Afdeling en Festlighed paa Hotel »Børsen« i Anledning af, at Afdelingen den 18. Marts havde bestaaet i 35 Aar.

Til Festen, i hvilken Afdelingens Arbejdsløse deltog som Gæster, var endvidere indbudt Borgmester og Redaktør af den stedlige Social-Demokrat, H. K. Hækkerup, med Frue samt Forbundets Formand.

Under Fællesspisningen bød Formanden for Ringsted Afdeling, L. P. Petersen, Velkommen, idet han kort trak Linierne op for Afdelingens Historie; oprindelig havde den kun talt 6 à 7 Medlemmer, men ved et maal-

bevidst Arbejde var Antallet af Medlemmer nu steget til 80 til Trods for, at der ikke i Ringsted findes større jærnindustrielle Virksomheder udover Ringsted Jærnstøberi og Maskinfabrikken »Godthaab«, men Afdelingen havde i høj Grad sat ind for at organisere ude omkring i Oplandet, hvilket ogsaa var lykkedes. Desværre var et ret stort Antal af Afdelingens Medlemmer ramt af Arbejdsløshed, de Arbejdsløses Antal udgjorde for Tiden ca. 30.

Forbundets Formand bragte Afdelingen en Tak for dens Indsats gennem Aarene i godt Samarbejde med Forbundets Hovedledelse, og efter at have trukket Linierne for Fagbevægelsens Historie op i Almindelighed, betonede han, at ligesom nu Vinteren var ved at rinde i Grøft og i Grav, saaledes havde vi Lov til at tro, at i hvert Fald den værste Tid var overstaaet med Hensyn til Nedskæringer og Arbejdsløshed. De nylig tilendebragte Kommunevalg lovede godt for Arbejderpartiets politiske Fremgang og dets Erobring af den politiske Magt, og trods alle Vanskeligheder var der ogsaa rent industrielt en Bedring at spore. Ganske vist kunde vi ikke paaregne en fuldkommen Løsning af Beskæftigelsesproblemet foreløbig, idet de stadige Bestræbelser for at rationalisere Industrien i saa Henseende vil medføre betydelige Vanskeligheder for Arbejderklassen. I selve Rationaliseringsprincippet laa dog til Trods for alt de Muligheder, som rigtigt udnyttet af Arbejderne og de faglige Organisationer vilde betyde forøget Fremgang for den arbejdende Befolkning. Forbundets Formand sluttede med at motivere et Leve for Ringsted Afdeling.

Borgmester Hækkerup bragte Smedene i Ringsted en Tak for det Sammenhold, som de altid havde udvist. Han betonede, at Smedenes Organisation var haard og seig som selve det Materiale, Fagets Udøvere arbejdede i, og maatte betragtes som en af de stærkeste indenfor Fagbevægelsen. Han takkede for den Støtte, som de altid havde været for Socialdemokratiet og udbragte et Leve for Arbejderklassen i Almindelighed.

Den obligate humoristiske Sang med Finter til de af Afdelingens Medlemmer, der havde gjort sig særlig bemærket, blev afsunget, og efter at Bordet var hævet, svang de Ringsted Smede deres Damer med Liv og Lyst. Ved 1-Tiden samledes Festdeltagerne omkring Kaffebordene, hvor man sang en Sang, hvis Karakter er givet ved første Vers, som vi her citerer:

Naar Fløjten har pebet og Dagen begyndt,
og Ilden i Esserne ryger,
saa smeder vi Jærnet til baade tykt og tyndt,
til Hverdagens Gerning saa vel som til Pynt,
saa det runger og Gnisterne fyger.

Derefter fortsattes Festen til hen paa de smaa Timer, og i det hele var den et Udtryk for det Sammenhold og det Kammeratskab, der er Særkendet for vore Medlemmer udover hele Landet til Trods for de mange Vanskeligheder, som de daarlige Tider i Forbindelse med Magthavernes hensynsløse Fremgangsmaade har beredt Arbejderne.

Smedeforbundets Odder Afdeling.

Lørdag den 9. Marts afholdt Afdelingen i Odder sin 24-aarige Stiftelsesfest. Denne havde, naar Hensyn tages til, at Arbejdsløsheden her rammer særlig haardt, idet Arbejdsløshedsprocenten nærmer sig de 50, vundet stor Tilslutning.

Festen tog sin Begyndelse Kl. 7 med, at Medlemmerne gik til Bords, hvor Formanden, J. Overgaard, bød Velkommen. Ved Bordet sang Forsamlingen en i Dagens Anledning skreven Sang, og Forbundets Næstformand, P. Andersen, bragte en Hilsen fra Forbundsledelsen samt holdt Festtalen, hvori han i store Træk belyste den faglige Situation, saadan som den formede sig i Øjeblikket, samt dvælede ved de første Begivenheder, der havde knyttet sig til Odder Afdelings Oprettelse. Ved denne havde navnlig daværende Formand for Aarhus Afdeling, F. F. Samuelsen, medvirket, og Dannelsen af Afdelingen havde betydet en ikke ringe økonomisk Højnelse af Arbejdsvilkaarene for Smede og Maskinarbejderne i Odder.

Efter Bordet tog Dansen sin Begyndelse i Centralhotellets Festsal, der var særlig kønt udsmykket, og hertil var indbudt et betydeligt Antal Medlemmer med Damer af andre Organisationer.

Efter et Par Timers Dans samledes alle tilstedeværende omkring en Række Kaffeborde. Ogsaa her blev holdt nogle Taler, der indlededes af Formanden med et Velkommen til de indbudte. Endvidere blev afsunget en Sang til Ære for Damerne.

Et Medlem af Privatbanefunktionærernes Forbund takkede paa de indbudtes Vegne, fordi der var givet Medlemmer af andre Organisationer Adgang til Festen, og for Samarbejdet i Almindelighed. Taleren priste ogsaa Smedeforbundet og dets Maade at tage Tingene paa, selv om han til Tider fandt denne noget haardhændet.

P. Andersen kvitterede paa Forbundets Vegne for Talen med at gøre Rede for Nødvendigheden af vor Arbejdsmetode og erindrede om, at Jærnindustriens Arbejdsgivere altid havde hørt til de mest haardhændede.

Efter Kaffebordet toges paany fat paa Dansen med Liv og Lyst indtil Kl. 3, hvor man skiltes i Bevidstheden om at have tilbragt en behagelig og fornøjelig Aften i hinandens Selskab.

Smedeforbundets Sønderborg Afdeling.

Den 8. Marts afholdt Smede og Maskinarbejdernes Fagforening i Sønderborg Stiftelsesfest i Fagforeningshuset og havde samlet et meget stort Antal af Afdelingens Medlemmer med Damer.

Afdelingens Formand, Anthon Wilhelm, bød de fremmødte Kolleger og de mange indbudte Gæster Velkommen og gav en historisk Oversigt over Afdelingens skiftende Forhold siden den 1. September 1905, da den første Afdeling af Smede og Maskinarbejdere stiftedes i Sønderborg med et Medlemstal af 16, som derefter steg stærkt, indtil Verdenskrigens Udbrud, da de fleste af Afdelingens Medlemmer blev indkaldt som Militære;

(Fortsættes Side 91.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
31621	Andersen, Knud Frode A.	København	21.10.05	Herning	3. 4.26	Herning	31. 3.28
5804	Berglund, Herman E. E.	Brøndbyøster	3. 4.06	Kbhvn. Afd.	8. 3.26	Kbhvn. Afd. 12	3.11.28
23726	Blangsted, Viktor J. C. P.	Roskilde	26.11.07	„ „	11. 4.28	„ „ 14	25. 8.28
18420	Christensen, Ferdinand A.	København	17. 7.80	„ „ 1	26. 8.16	„ „ 13	10.11.28
10794	— Ludvig	Aarhus	25. 1.76	Helsingør	18. 9.94	„ „ 4	10.11.28
1112	— Poul E. Berg	København	25. 9.98	Kbhvn. Afd.	2.10.27	„ „ 9	3.11.28
22603	— Robert E. G.	Middelfart	3.12.97	Middelfart	29. 4.16	„ „ 12	10.11.28
14761	Christoffersen, Knud Peter	Hjortespring	23. 9.02	Kbhvn. Afd.	16. 4.27	„ „ 12	10.11.28
30828	Engsig, Anker H.	Aarhus	29. 3.99	Aarhus	5. 2.19	Aarhus	15. 9.28
9080	Frederiksen, Arnold B.	Holbæk	15. 5.07	Holbæk	8. 7.26	Køge	10.11.28
33930	— Christian A.	Tølløse	27. 1.99	Roskilde	26. 1.22	Roskilde	31. 3.28
23191	Frost, Volmer N. S. Nissen	København	16. 2.08	Kbhvn. Afd.	18. 9.28	Kbhvn. Afd. 14	17.11.28
257	Geisler, Olaf	—	15. 7.05	„ „	23. 8.28	„ „ 12	24.11.28
20125	Gerhard, Johannes C.	—	18. 6.93	„ „ 1	18.10.12	Centralafd.	10.11.28
12812	Guldager, Holger O. C. A.	—	16. 9.04	„ „	5. 2.27	Kbhvn. Afd. 18	17.11.28
30229	Hansen, Erik Henry	Helsingør	28. 1.97	Helsingør	15. 5.16	Kalundborg	31. 3.28
2238	— Johan Edvard	København	18. 9.06	Kbhvn. Afd.	2.11.25	Centralafd.	30. 6.28
31226	— Knud Helmer	—	26. 3.95	„ „	13.10.28	Kbhvn. Afd. 12	24.11.28
12778	— Louis Christian	—	12. 3.03	„ „	28. 4.23	„ „ 17	3.11.28
30227	— Poul Thorkild	Gaabense	20. 6.09	Stubbekøbing	21. 3.28	Stubbekøbing	12. 5.28
10007	— Svend Aage J. P.	Svendborg	15. 8.07	Svendborg	29.11.25	Svendborg	19. 5.28
20799	Holm, Adolf Schmidt	København	28. 6.00	Kbhvn. Afd.	9. 1.28	Kbhvn. Afd. 4	28. 7.28
35089	Jensen, Amund L.	Korsør	19. 9.03	Helsingør	1. 4.23	„ „ 17	3.11.28
6068	— Chr.	Rosted	7. 2.92	Kalundborg	13. 7.12	Kalundborg	2.10.26
34941	— Jens Stegger	Udbyovre	20. 8.03	Hadsund-Assens	2. 6.23	Hadsund-Assens	21. 4.28
36538	— Knud Folmer	Hillerød	23. 2.04	Kbhvn. Afd.	18. 8.23	Kbhvn. Afd. 13	3.11.28
15221	— Knud John	Odder	26. 9.90	Aarhus	2. 4.27	Aarhus	15. 9.28
26996	Jørgensen, Villy Johannes	Nørre Vedby	30. 7.08	Stubbekøbing	5. 5.28	Stubbekøbing	22. 9.28
28887	Jacobsen, Holger Emil	Stubbekøbing	10.11.06	—	30. 4.26	—	9. 6.28
31560	Larsen, Aage Johannes	Raklev	3. 6.96	Kalundborg	28. 5.19	Kalundborg	5.11.27
32530	— Bendt Martin	Hillerød	12. 3.87	Hillerød	30. 5.19	Sorø	13.10.28
25628	— Ejler Steen	Horsens	27. 7.00	Kbhvn. Afd.	25. 8.28	Kbhvn. Afd. 12	17.11.28
32039	— Otto	Raklev	25. 9.04	Lyngby	18. 4.25	Kalundborg	31. 3.28
7237	Madsen, Carl Julius	København	4. 7.05	Kbhvn. Afd.	19. 2.25	Kbhvn. Afd. 12	17.11.28
38670	Malmborg, Carl Marinus	—	4. 8.03	„ „	27. 2.24	„ „ 12	3.11.28
21070	Matzen, Andreas	Harrisleefeld	23. 1.80	Emden	20.10.18	Kalundborg	8.10.27
39453	Nielsen, Aage	Esbjerg	24. 7.02	D. Elektr. Forb.	2. 1.23	Kbhvn. Afd. 5	3.11.28
12898	— Andreas R. F.	København	26 10.81	Kbhvn. Afd.	8. 6.27	„ „ 2	3.11.28
31627	— Ejnar	Voer Ladegaard	22. 9.06	Herning	5.11.25	Herning	23. 6.28
35497	— Martin N. A.	Strøby	8. 6.03	Køge	3. 5.23	Køge	5. 5.28
31252	— Orla Helge	København	7. 9.09	Kbhvn. Afd.	13.10.28	Kbhvn. Afd. 13	10.11.28
31440	Pedersen, Martin N.	Dronninglund	19. 1.04	„ „	5.11.28	„ „ 17	24.11.28
18939	— Tage Henry	Aarhus	11. 4.09	Aarhus	10. 4.28	Aarhus	25. 8.28
20156	Rasmussen, Kurth H.	København	23. 5.08	Kbhvn. Afd.	4.11.27	Kbhvn. Afd. 14	3.11.28
7128	Ranch, Arthur	Hadsund	12. 2.08	Hadsund-Assens	28. 8.28	Hadsund-Assens	1. 9.28
18267	Rønnow, Richard Fr. Jul.	København	15. 8.91	Kbhvn. Afd. 1	2.10.11	Kbhvn. Afd. 11	3.11.28
11067	Sørensen, Einer Chr. M.	Randers	4.12.88	„ „ 1	23. 1.09	„ „ 12	17.11.28
25107	— Hans A. Emil	Aalborg	4. 7.82	„ „	8. 6.28	„ „ 12	15. 9.28
10561	Svinth, Christian G.	Timring	28. 4.01	Skanderborg	14. 7.26	Herning	23. 6.28
18937	Thomsen, Eigil Villy	Aarhus	7. 9.09	Aarhus	14. 4.28	Aarhus	25. 8.28
19065	Wiinholt, Chr. Peter	Tøjbjerg pr. Lystrup	20. 7.82	—	4. 8.28	—	18. 8.28
18157	Ziirsen, Aage Kaj L.	København	16.12.07	Kbhvn. Afd.	17. 9.28	Kbhvn. Afd. 13	24.11.28

i 1916 var der kun 2 Medlemmer tilbage, og i 1917 opløstes Afdelingen. Den stiftedes dog atter i 1918, og i 1920 efter Sønderjyllands Genforening med Danmark kom Afdelingen ind under Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Anthon Wilhelm omtalte de vanskelige Forhold, som Afdelingen arbejder under, idet over 50 pCt. af Medlemmerne var arbejdsløse.

Forbundets Sekretær, Vilh. Christensen, overbragte en Hilsen fra Forbundets Hovedledelse og omtalte Organisationens Arbejde i al Almindelighed og særlig de sidste 10 Aars vanskelige Forhold, der i Forbindelse med Arbejdsgivernes Lockouter i 1921, 1922 og 1925 og den store Arbejdsløshed havde virket særlig haardt paa vore sønderjydske Kolleger, idet næsten al Industri indenfor vort Fag var stagneret. Han omtalte den arbejderfjendske Politik, som Ministeriet Madsen Mygdal havde ført, siden det havde overtaget Regeringsmagten, og sluttede med at udtale Haabet om, at Arbejderne maatte forstaa, at hvis vi skal overvinde disse for Arbejderne vanskelige Tider, er Enighed og Sammenhold indenfor vore faglige Organisationer det bedste Middel hertil. Et Leve for Smede og Maskinarbejdernes Sønderborg Afdeling.

Fra Metalarbejdernes Organisation i Flensborg var mødt en Deputation paa 4 Mand med Afdelingsformanden Keihler i Spidsen. Han overbragte en Hilsen fra Kollegerne i Flensborg og udtalte, at da de i 1920 maatte skilles fra Kollegerne i Sønderborg, var det ikke med Glæde, de saa mange af deres gamle Forbundsfæller gaa bort fra Tysk Metalarbejderforbund, men ved at blive tilsluttet Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, havde disse fortsat arbejdet for den fælles Sag. Keihler sluttede med at udbringe et Leve for Arbejdernes faglige Internationale.

Ved det festlig dækkede Kaffebord holdt Borgmester Jacobsen en vittig Tale om Smedene i gamle Dage og takkede Smedene, fordi de havde forstaaet at holde fast ved deres Organisation.

En lang Række Talere fra de andre faglige Organisationer havde Ordet for at overbringe Smedene deres Lykønskning, ligesom der var indløbet en Række Lykønskningstelegrammer. Endvidere modtog Afdelingen efter tysk Skik nogle smukt forarbejdede Sølvplader med Inskription til at slaa paa Fanestangen.

Ind mellem Talerne var der en udmærket Underholdning, bestaaende af Koncert og Sang, og nogle i Dagens Anledning forfattede Sange blev afsunget og gjorde fortjent Lykke.

Efter at Formanden havde sluttet denne Del af Festen, tog Dansen sin Begyndelse, og først sent sluttede man af, efter at have tilbragt en smuk Aften sammen ved en Fest, som Sønderborg Afdeling havde Glæde og Fornøjelse af.

Boghandelen „Fremad".

Til Konfirmationen

kan det ofte være vanskeligt nok at hitte paa, hvad man skal glæde Konfirmanden med, men vi anbefaler vore Medlemmer at aflægge vor egen Bog- og Kunsthandel »Fremad«, Frederiksborggade 33, et Besøg, og den Vanskelighed vil let være overvunden. Her findes nemlig en righoldig Samling af alt det, en Konfirmand kan ønske sig. For den læselystne et Udvalg af den bedste Litteratur i smukt indbundne Eksemplarer, for den, der ønsker andet end Bøger, forefindes et rigt Udvalg i Guld, Sølv, Plet, Tin, Læder, Keramik etc., af Urkæder, Ringe, Brystnaale, Toiletgarniturer, Seddelmapper, Portemonnais o. s. v. Man sparer Tid og Ulejlighed ved i »Fremad« at have et saa mangeartet Udvalg, og det maa siges, at der er noget for enhver Smag og til Priser for enhver Pung. Søger man en Gave ved Jubilæer, Fødselsdag, Bryllup eller lignende, vil man altid kunne faa en god Idé ved at besøge »Fremad«s Udstillingslokaler. Der er ingen Grund til at søge andet Steds hen, nu vi selv har faaet en saa fuldt ud moderne Forretning.

Opfindelsernes Bog.

Dette store Værk i 4 Bind paa 2800 Sider med 2300 Billeder og 38 særlige Bilag kan nu faas gennem Partiets Boghandel »Fremad«, Frederiksborggade 33, til nedsat Pris 65 Kr. (tidligere Pris 112 Kr.), indbundet i 4 solide Bind. Saa længe Eksemplarer haves, leveres Værket i den originale Indbinding med saavel Skindryg som Skindhjørner. Værket er saa godt kendt, at al Anbefaling turde være overflødig, og naar »Fremad« tilmed leverer paa Ratebetaling, vil her være en Lejlighed til paa en overkommelig Maade at komme i Besiddelse af dette ypperlige Værk. Vi kan i denne Forbindelse kun anbefale vore Medlemmer altid at gøre deres Indkøb af Bøger i Partiets egen Boghandel, eller naar Agenter tilbyder større Værker, da at forlange disse leveret gennem »Fremad«, der gerne leverer paa Ratebetaling til Fagforeningsmedlemmer. Man styrker derigennem Partiets Bestræbelser for Udgivelse af Litteratur, der tjener vor Sag.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 12909	Brøndum,	Svend Aage	(Kbhvn. Afd.)
- 271	Christensen,	Hans	(— -)
- 25227	Christoffersen,	Ove Gerhardt	(— -)
- 17894	Henriksen,	Hans Oluf Henry	(— -)
- 5355	Jensen,	Jacob	(— -)
- 20161	Madsen,	Hjalm. Carl Peter	(— -)
- 15475	Christensen,	Anders Jørgen	(Faaborg -)
- 30359	Jensen,	Ernst Valdemar	(Nakskov -)
- 38471	Jacobsen,	Einer V.	(— -)
- 11998	Olsen,	Carl J. A.	(— -)
- 18803	Pærremand,	Max Billy Ferd.	(— -)
- 39011	Rask,	E. Vilh. Petersen	(— -)
- 37897	Skotte,	Niels Peter Aage	(— -)
- 9761	Corneliussen,	Harry Erland	(Odense -)

Medlem Nr. 12202, Hans Jensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 5278 Larsen, Balthasar.
- 17704 Lund, Axel.
- 10050 Nielsen, Anders Henry.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 30479	Larsen,	Viktor M.	27 3 20
- 16417	Sylvester,	Hans O. Petersen	12.10.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 11027	Bertelsen,	Carl Peter Vilh. N.	20 10 28
- 8846	Bjørkmann,	Otto	15. 9 28
- 12346	Buus,	Knud Chr.	12. 8.22
- 16814	Eliasen,	Svend Aage	9. 2.24
- 3879	Hansen,	Hans Chr.	5. 7.24
- 14520	—	Johs. Anker	20.10.28
- 37159	Henningsen,	Emil Harald	28. 2.25
- 14522	Holm,	Helge Kaj Ebert	22. 9.28
- 21897	Jensen,	Kaj Edv. Vald.	28. 7.28
- 14312	Iversen,	Niels Einer	5. 5.28
- 18569	Jakobsen,	Carl Chr.	21. 3.25
- 11424	Johannessen,	Helge	5. 3.27
- 5278	Larsen,	Balthasar	6.10.28
- 25509	—	Otto Kock	8. 9.28
- 9175	Leenø,	Niels	11. 8.28
- 17704	Lund,	Axel	22. 9.28
- 25271	—	Frederik Chr.	25. 8.28
- 26630	Møller,	Hans Marinus	21. 4.28
- 10050	Nielsen,	Anders Henry	21. 4 28
- 6227	—	Franklin Georg	12. 9.25
- 1859	—	Helmer Nyrup	29. 5.26
- 18572	—	Ib Hugo	3. 4.26
- 6588	—	Niels Vald. Stabell	7.10.22
- 15533	—	Vilhelm	4. 3.22
- 28402	Nissen,	Niels Peter	19. 5.28
- 16167	Petersen,	Olaf Ferdinand	23. 6.28
- 25899	—	Oluf Peter	20. 8.27
- 19791	Poulsen,	Chr. Fr. Andr.	25. 9.26
- 22646	Sørensen,	Poul A. Rise	2. 9.22
- 13724	Schultz,	Johan	12.11.27
- 22717	Schønheinz,	Ernst	17. 3.28
- 23100	Stannow,	Jørgen Chr.	25. 8.28
- 36902	Stæhr,	Georg	31. 3.28
- 5732	Theisen,	Theis Andr. A.	26. 5.28
- 39423	Østergaard,	Poul Benny	19. 3.27

Uafhentede Penge. Til Medlemmerne 15951, A. Nielsen, og 38912, Johs. Jensen, der i sin Tid arbejdede paa Københavns Flydedok, Søndre Værft, henligger hos Undertegnede et Beløb af Kr. 9,50 pr. Medlem, som jeg herved anmoder de Paagældende om snarest muligt at afhente.

Metalarbejdernes Centralafdeling,
S. Munk.

Overskud henligger hos F. L. Smidth & Co., Valby, til følgende Medlemmer:

Værksteds-Nr. 156, C. Sørensen, 101, Bock, 23, K. Justesen, 107, G. Sørensen, 55, Th. Hansen, 152, L. Lundholm, 176, S. Mikkelsen, 227, A. Rasmussen, og 235, Alb. Hansen.

Medlemmernes Bopæl 31. Marts.

Som det vil være bekendt for Medlemmerne, skal der hvert Aar pr. 31. Marts afgives en Medlemsfortegnelse til Staten over Arbejdsløshedskassens Medlemmer med Angivelse af Opholdskommune den 31. Marts, og af denne Fortegnelses Nøjagtighed er Kommunernes Tilskud til Arbejdsløshedskassen afhængig.

En fejlagtig Angivelse eller en Udeladelse betyder Tab af Kommunetilskud for et Medlem, og dette andrager navnlig i Aar et betydeligt Beløb.

Hovedkontoret og Afdelingskassererne har i de sidste Aar haft meget Besvær med at efterspore Adresser fra de foregaaende Aar, da Kommunerne og navnlig Landkommunerne rask væk nægter at betale, naar vi senere ikke kan fremskaffe bestemt Adresse paa Medlemmerne.

I Henhold til senest gennemførte Regler skal Medlemslisterne ydermere tilstilles de Kommuner, der indenfor en vis Frist fremsætter Krav derom.

Saavel Kasserere som Medlemmer maa derfor drage Omsorg for, at Afdelingerne kommer i Besiddelse af ikke alene den *Kommunes* Navn, hvor Medlemmet har Ophold den 31. Marts, men ogsaa nøjagtig betegnet Adresse. For Landkommuners Vedkommende, der bestaar af flere Sogne, maa ogsaa *Sognets* Navn, samt eventuel særlig *Stedbetegnelse* eller Navn paa Ejendommen, Medlemmet bor i, angives.

Medlemmerne maa selv indgive dette til Afdelingskassereren, da det ikke i alle Tilfælde kan lykkes denne at komme i Forbindelse med de enkelte Medlemmer inden 31. Marts.

Send en lille Seddel med Nummer, Navn og fuldstændig Adresse- og Kommuneangivelse pr. 31. Marts til Afdelingskontoret.

Kommunetilskuddet for et Medlem andrager ca. 1/5 af Medlemskontingentet, og da dette i Regnskabsaaret 1928—29 har udgjort ca. 120 Kr., er det ca. 24 Kr., der tabes for hvert Medlem, for hvem der maa gives Afkald paa Kommunetilskud paa Grund af ufuldstændig Kommuneangivelse.

Bemærk Vedtægtens § 18, hvorefter Forsømmelser med Bopælsangivelse kan medføre *Tab af Understøttelsesret.*

Hovedkassereren.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 6 APRIL 1929 15. Aarg.

Industriel Mesalliance.

Man har fra Arbejdsgiverside ofte udtrykt sin Misfornøjelse med, at Fagorganisationerne var politisk indstillede, og man har hævdet, at dette bidrog til fejlagtig at præge Fagbevægelsens Syn paa Arbejdsgiverne. Arbejdernes politiske Indstilling er en Torn i Øjet paa Arbejdsgiverne, der hævder, at deres egne Organisationer er upolitiske, og at Arbejdernes burde være det samme, men vi er tilbøjelige til at tro, at denne Stilling er Udtryk for Misundelse over Arbejderbevægelsens politiske og faglige Enhed, idet Arbejdsgiverne er klar over den Styrke, som Fagbevægelsen faar i nær Tilknytning til det socialdemokratiske Parti. En Ide, tilsvarende den, som Socialismen er Udtryk for, og som har været i Stand til at samle Arbejderne, mangler vore Modstandere ganske, og vi undres blot over, at de ikke til Tider selv kan se det haabløse Misforhold, der er mellem deres Virksomhed som Arbejdsgivere og deres politiske Indstilling, bl. a. har dette Misforhold givet sig eklatante Udslag ved Vedtagelsen af Tugthusloven, hvor fremtrædende Arbejdsgiverrepræsentanter har stemt for Loven til Trods for, at Arbejdsgiverforeningen meget stærkt har protesteret imod den, og naar vi ser Arbejdsgiverrepræsentanter som politiske Agitatorer for det Parti, der vel mere end noget andet har stillet sig fjendtligt overfor den Industri, som Arbejdsgiverforeningen er en fornem Repræsentant for, saa tilstaar vi, at den politiske Forvirring hos vore Modstandere har naaet sit Højdepunkt, og vi forstaar udmærket godt, at den Disciplin, den nøje Overensstemmelse, der er mellem Fagbevægelsens og det socialdemokratiske Partis Virksomhed maa vække Misundelse hos vore Modstandere. Det vil i saa Henseende være umuligt at tænke sig, at Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, hvis de var gaaet imod et Lovforslag, alligevel stemte for det paa Rigsdagen i deres Egenskab af Politikere, men den tvetydige Stilling, som her udvises af Arbejdsgiverne, bidrager ogsaa til at tabe Troen paa vore Modstandere i Almindelighed, naar disse fremsætter deres Teorier. Hvem tror paa Ægtheden af Arbejdsgiverforeningens Protest imod Tugthusloven, naar dens egne Repræsentanter alligevel stemmer for den? Hvem tror paa, at det er rigtigt, naar det paastaas, at dansk Industri har store Vanskeligheder at kæmpe med, naar samtidig den samme Industris Repræsentanter aabent støtter, ja, endog er Medlemmer af det Parti, der er en svoren Modstander af den industrielle Udvikling? Hvem har i Virkeligheden større Interesse i et stærkt og handlekraftigt Arbejderparti end netop Industriens Repræsentanter? Thi Arbejderbevægelsens fornemste Opgave maa nødvendigvis være at udnytte alle Muligheder for Beskæftigelse, ganske simpelt, fordi en saadan er den allerførste Betingelse for Fremskridt og Højnelse af Livsvilkaarene. Men hvad er der sket? Saa snart Venstreregeringen var styrtet, og Udsigten til en Arbejderregering aabnedes, begyndte man at prædike Pessimisme og henlede Opmærksomheden paa, at vi stod overfor økonomiske Vanskeligheder. En kendt Højesteretssagfører bebudede straks international Finans-

krise, og Industriraadets Formand, Hr. Direktør Overgaard, optraadte ved Industriraadets Generalforsamling som Pessimist, efter at det samme Industriraads Beretning for 1927 havde forkyndt en højstemt Optimisme, som ingen Begivenheder senere har kunnet berettige til at forlade.

> „1927 blev Aaret, i hvilket Bjergtinderne begyndte at gløde, medens Krisens Skygge endnu laa tæt over Dalene,"

var Indledningen til den nævnte Beretning, og ikke engang et Aar efter, at den er udkommet og med Udsigt til forøget politisk Indflydelse for Arbejderpartiet og dermed forøgede Muligheder for Støtte til Industrien, kan man ikke mere se de lyse Tinder, saa fortælles det igen, at den „høje Arbejdsløn" forhindrer Udnyttelsen af de industrielle Muligheder, og der forkyndes industriel Stagnation.

I sidste Fagblad gjorde vi vore Læsere bekendt med en Henvendelse, der var rettet til os fra Tysk Metalarbejderforbund vedrørende Skibsbygningspriser paa Deutsche Werke i Kiel, og medens den socialdemokratiske Presse med Interesse har beskæftiget sig hermed, har Modstanderpressen, der ellers meget udførligt har refereret Direktør Overgaards Udtalelser, overhovedet ikke beskæftiget sig med Tilfældet. Det er her interessant at erindre sig den samme Presses Stilling, da i sin Tid et svensk Værft tog Udvandrerbaaden „Frederik den 8." til Reparation grundet paa en lavere Tilbudspris end den danske.

Det alt overvejende Spørgsmaal for Fagbevægelsen, for danske Erhvervsorganisationer og for dansk Politik er imidlertid efter vor Formening Beskæftigelsesproblemet. Ganske vist har Foraaret medført en Nedgang i Arbejdsløsheden, men endnu den 12. April var der her i Landet tilmeldt 51.452 ledige ved Anvisningskontorerne, hvortil kommer de mange, som paa Grund af Venstreregeringens Nedskæringer har mistet Understøttelsen, og som Følge deraf ikke længere bliver kontrolleret.

Den politiske Indstilling, som præger Haandværkets og Industriens Mænd, vilde være forklarlig, hvis de ikke kunde indse den Mesalliance, som det er at støtte Agrarernes Interesser, men dette er jo ingenlunde Tilfældet, og bl. a. har Organet for Fællesrepræsentationen for Dansk Industri og Haandværk i den senere Tid meget stærkt gaaet imod den Opfattelse, at Landbruget er det bærende Erhverv, som paa alle mulige Maader bør nyde Begunstigelse. Med Rette gør Bladet opmærksom paa, at den ensidige Placering af Landbruget som bærende Erhverv ikke har været til Gavn for en sund og naturlig Udvikling af Danmarks erhvervsmæssige Muligheder. Bladet skriver bl. a.:

> „I et moderne Samfund med alle dets komplicerede Produktions- og Afsætningsformer vil et enkelt Erhverv aldrig kunne tillægge sig Navnet som bærende Erhverv med Rette. Hvad vilde vel vort Landbrug være uden Haandværk og Industri? Hvad er der ikke foregaaet, inden det danske Smør er kommet saa vidt, at det kan stilles paa Englændernes Bord? Hvilken fin og vidtforgrenet Proces er ikke da tilendebragt, en Proces, hvorunder det ene Erhverv ustandseligt har grebet ind i det andet og benyttet det andet? Ja, man kunde uden Overdrivelse paastaa, at et Industriprodukt som Centrifugen er Grundlaget for hele det moderne danske Landbrug.
>
> Men selv om vi ogsaa ser bort fra hele den tekniske og kommercielle Organisation, hvorpaa Landbrugsproduktionen hviler, og alene betragter Spørgsmaalet i snævreste Forstand som et samfundsøkonomisk Spørgsmaal, kommer vi til det Resultat, at den gamle Tale om Landbruget som det bærende Erhverv maa høre op. Der er i de senere Aar sket en enestaaende erhvervsmæssig Forskydning, der har bragt andre Erhverv i Forgrunden og tildelt dem en økonomisk Betydning, der for Landet som Helhed ingenlunde staar tilbage for Landbrugets. Hvad enten man betragter Erhvervenes Bæreevne ud fra befolkningsmæssige, produktionsmæssige eller skattemæssige Synspunkter, vil man se, at den Del af Samfundslivet og Samfundsorganisationen, som Landbruget „bærer", ikke i nogen Henseende beretiger dette Erhverv til Betegnelsen „bærende" i anden Forstand end de øvrige Erhverv er berettiget til at bruge den."

Bladet gør endvidere opmærksom paa, at i 1927 udgjorde Værdien af Landbrugseksporten 1100 Mill. Kr., men i samme Aar var Befolkningens samlede Indtægt 2939 Mill. Kr., altsaa udgjorde Landbrugseksportens Værdi kun omkring en Trediedel af vore Indtægter. Samtidig maa man regne med, at en Tredjepart forlods afgives til Udlandet til Anskaffelse af Raastoffer, saaledes at vi kommer helt ned under en Fjerdedel af Befolkningens Indtægt i Kraft af Landbrugseksporten.

Endvidere oplyses det, at i 1915 udgjorde Værdien af den danske Haandværks- og Industriudførsel ialt 150 Mill. Kr., derefter er den gaaet gradvis frem, indtil den i 1928 var kommen op paa 300 Mill. Kr.

eller en Femtedel af Landets samlede Eksport, og Bladet tilføjer: „Sig saa, at Industrien i vort Land er et Kunstprodukt, der ingen naturlig Jordbund har hos os".

„Danmarks Haandværk og Industri" skriver videre:

„Den første og største Opgave, et Lands „bærende" Erhverv har at røgte, er at skaffe sit Lands Befolkning Beskæftigelse og skabe Levemuligheder for et normalt Befolkningsoverskud.

Forlængst har Landbruget imidlertid overfor denne Opgave vist sin fuldkomne Afmagt. Saa svigtende har dens Evne i denne Retning været, at det ikke en Gang har formaaet at beskæftige sit eget Befolkningsoverskud endsige hele Landets. Der har igennem den sidste Menneskealder gaaet en uafbrudt Folkevandring fra Landet til Byerne af saa uhyre Dimensioner, at den, set i Tal, vistnok vil overraske de fleste.

Et Blik paa Udviklingen vil vise dette.

I 1870 levede der i Danmark ca. 1.800.000 Mennesker. Deraf var den langt overvejende Part, nemlig 1.350.000, bosat paa Landet, medens kun ca. 450.000 var bosat i Købstæderne.

Halvtreds Aar efter er der imidlertid sket en mægtig Forskydning. I Løbet af dette halve Aarhundrede er vort Lands Befolkning, bortset fra Sønderjylland, vokset til 3.100.000, hvoraf 1.760.000 var bosat paa Landet og 1.340.000 i Byerne. I Løbet af kun halvtreds Aar har Bybefolkningen altsaa kunnet tredoble sin Befolkning eller foroget den med omtrent 1 Million Individer, medens Landbefolkningen kun kan fremvise en Tilvækst paa ca. 400.000. Havde Væksten været ens, vilde der efter de 50 Aars Forløb have været 775.000 Mennesker i Byerne og 2.325.000 paa Landet. Og saa maa man ikke glemme, at selv den ringe Tilvækst, som Landbefolkningen kan opvise, slet ikke i overvejende Grad er baseret paa Landbrugserhvervet. Det Aaremaal, som her er Tale om, har jo for Landets Vedkommende været præget af en usædvanlig rask Opvækst af Stationsbyer, hvis Befolkning ikke i erhvervsmæssig Forstand kan henregnes til Landbefolkningen. Fradrager vi denne nye Bybefolkning, skal det nok vise sig, at Landbrugets Beskæftigelsesgrad praktisk talt slet ikke er sat i Vejret i halvtredsindstyve Aar, medens Byerne har foroget sin med langt over det tredobbelte. Vil vi se Erhvervenes Beskæftigelsesevne belyst med de allerseneste Tal, er Erhvervstællingen af 1925 (den sidste) en ypperlig Kilde. Ifølge denne Optælling var der i 1925 ialt 990.505 Mennesker i Danmark, der ernæredes ved Landbruget, eller 28 pCt.; 942.242, der ernærede sig ved Haandværk og Industri, eller 27 pCt., og 321.704, der ernærede sig ved Handelen, eller 9 pCt., og hertil kommer saa de mange, der beskæftiges ved Transport, immaterielle Erhverv o. s. v. Altsaa kun engang en Trediedel af Landets Befolkning evner Landbruget at give Beskæftigelse. Resten maa søge til Byerne, hvis ene Hovederhverv, Haandværk og Industri, næsten alene evner at skaffe Brødet til lige saa mange Mennesker, som det store og mægtige „bærende" Erhverv, Landbruget."

Vi kan fuldstændig tiltræde disse Synspunkter, som Fællesrepræsentationen her har gjort gældende med Hensyn til Landbruget, men saa meget mere uforstaaeligt bliver det for os, at man samtidig fra Haandværk og Industris Side saa stærkt har støttet det agrariske politiske Element, og Forklaringen kan kun være den simple, at det fælles Fjendskab til Arbejderklassen hos Landbrug og Industridrivende er stærkere end Industriens Interesser for at faa Beskæftigelsesproblemet løst. Imidlertid kommer Industrien ikke udenom dette Problem, og ligesom det for Industriens Trivsel er nødvendigt at give Arbejderne mere Indflydelse indenfor Virksomhederne, at etablere det virkelige industrielle Samarbejde, saaledes er det ogsaa nødvendigt, at Haandværkets og Industriens Repræsentanter politisk indstiller sig paa Samarbejde med Arbejderbevægelsen; Interesserne her er til Trods for alt alligevel mere fælles end de nogensinde kan blive mellem Industrien og et agrariskt præget og industrifjendtligt politisk Parti.

Rationaliseringens sociale Problem.

Af *Sigfrid Hansson* i »Fackförenings-Rörelsen«.

II.

Rationaliseringen og Arbejdsløsheden i Tyskland og de Forenede Stater.

Inden vi gaar nærmere ind paa Rationaliseringens sociale Problemstilling, kan det have sin Interesse at forsøge paa med nogle statistiske Oplysninger at be-

lyse den Udvikling, som er foregaaet i vort Land i de seneste Aar i Rationaliseringens Tegn.

En Sammenstilling af et meget interessant og fyldigt Materiale offentliggjordes den 28. Marts 1928 i »Nya Dagligt Allehanda«. Ifølge denne repræsenterede den industrielle Produktion i vort Land i 1920 en Værdi af 2,29 Milliarder »Fredskroner« mod 2,38 Milliarder før Krigen. Den industrielle Produktion var altsaa 4 pCt. mindre i 1920 end umiddelbart før Krigen. I 1926 udgjorde Produktionsværdien derimod 2,92 Milliarder »Fredskroner«. Produktionens Omfang var saaledes 28 pCt. større sidstnævnte Aar end i 1920. Denne Forøgelse af ikke mindre end 28 pCt. var opnaaet, endskønt Funktionærstaben siden 1920 var indskrænket med 6 pCt. og Arbejderantallet med 2,5 pCt. Præstationen pr. Arbejder var i 1926 ca. 10 pCt. større end den havde været før Krigen, endskønt Arbejdstiden ved 8-Timerslovens Gennemførelse var blevet forkortet ret betydeligt. Aarsagen til dette mærkelige Forhold er ifølge den her benyttede Kilde at søge i den stigende Mekanisering. Drivkraften for umiddelbar Fabriksdrift var i 1926 ialt 80 pCt. større end i 1913 og 19 pCt. større end i 1920. Paa hver Industriarbejder i vort Land kom før Krigen 2,4 Hestekræfter, 1920 3,26 Hestekræfter og i 1926 4 Hestekræfter.*) (I Parentes bemærkes, at i de Forenede Stater beregnes Antallet af Hestekræfter pr. Industriarbejder til 4,7 i 1926 eller 17,5 pCt. mere end paa hver svensk Industriarbejder samme Aar). Ifølge den ovennævnte Dagbladsartikel skulde altsaa Omfanget af Produktionen være forøget med 28 pCt. i Efterkrigsaarene 1920—26 og Mekaniseringen med 23 pCt., medens Arbejderantallet var indskrænket med 2,5 pCt. (10,500 Mand) og Funktionærantallet med 6 pCt. (2,600 Personer). I Perioden 1920—1926 forøgedes imidlertid Antallet af Industriarbejdere med omkring 47.000.

Det, som nærmest interesserer, naar man vil bedømme Rationaliseringen ud fra sociale Synspunkter, er naturligvis Spørgsmaalet om, i hvilken Grad Rationaliseringen medfører Forstyrrelser paa Arbejdsmarkedet. Denne Side af Problemet er nylig blevet indgaaende belyst i Internationale Arbejdsbureaus Maanedstidsskrift, hvori Lederen for Bureauets Afdeling for Arbejdsløshedsspørgsmaal, Henri Fuss, offentliggjorde en Artikel under Rubrikken »Rationalisering og Arbejdsløshed«. Han anfører en Del interessante Oplysninger fra de to Lande, hvor Rationaliseringen har gjort sig stærkest gældende, nemlig Tyskland og de Forenede Stater.

Før 1924 var der i Tyskland ikke Tale om Rationalisering i den nugældende Form, thi indtil 1923 befandt det tyske Næringsliv sig i Uorden som Følge af Inflationen. Den i 1924 gennemførte Stabilisering af Valutaen havde til Følge, at en Del økonomisk usunde Foretagender gik i Stykker. Gennemsnitstallet for Konkurser steg fra 23 pr. Maaned i 1923 til ikke mindre end 516 pr. Maaned 1924 og 948 pr. Maaned 1925. Samtidig dalede Arbejdsløsheden ganske betydeligt. Ifølge den officielle Statistik formindskedes de Arbejdsløses Antal fra omkring 1,500,000 i December 1923 til 195,000 i Januar 1925. Under samme Tidsperiode formindskedes Procenttallet af arbejdsløse Fagforeningsmedlemmer fra 28,2 til 3,5 og Procenttallet af Arbejdere med indskrænket Arbejdstid fra 42 til 5,2. I anden Halvdel af Aaret 1925 steg Antallet af Konkurser yderligere. I Januar 1926 var det oppe omkring 2,000 og Maanedsgennemsnittet i det første Halvaar var 1,500. Disse Konkurser var en Følge af Kreditbegrænsningen, som ikke anvendtes ved alle Foretagender, men kun paa de usunde, som havde overlevet Inflationstiden. Siden formindskedes Antallet af Konkurser, ihvorvel Maanedsgennemsnittene i den sidste Halvdel af 1926 med 509 og i 1927 med 472 endnu var temmelig høje. I hele denne Tid fortsattes Rationaliseringen i Tyskland, men denne Rationaliseringsproces var forbunden med en meget stor Forøgelse af Arbejdsløsheden. Fra Juni 1925 til Januar 1926 steg Antallet af Arbejdsløse til rundt regnet 2 Mill. 26 pCt. af Fagforeningsmedlemmerne var i hele denne Tid fuldstændig arbejdsløse og næsten lige saa mange maatte finde sig i at faa Arbejde paa indskrænket Tid. I hele Aaret 1926 var Arbejdsløsheden meget stor. I Januar 1927 fandtes endnu rundt regnet 1,800,000, der fik Understøttelse; 16,5 pCt. af Fagforeningsmedlemmerne var paa dette Tidspunkt arbejdsløse, medens derimod Antallet af Fagforeningsmedlemmer med indskrænket Arbejdstid var gaaet ned til 6,6 pCt. Endelig i 1927 dalede Arbejdsløsheden overalt med Undtagelse af de sidste Uger, da den som Følge af Vejrforholdene atter øgedes stærkt.

Henri Fuss sammenfatter sin Opfattelse af de tyske Forhold saaledes: »Den i 4 Aar i Tyskland gennemførte Rationalisering var først og fremmest gennem 18 Maaneder forbundet med en stærk Dalen af Arbejdsløsheden, hvilken igen steg i de derpaa følgende 18 Maaneder. I det sidste Aar dalede Arbejdsløsheden atter ganske betydeligt. Under saadanne Forhold er det svært at paavise Forbindelsen mellem Rationaliseringen og Arbejdsløsheden. Angaaende Relationerne mellem Forandringerne i Arbejdsløsheden og den almindelige Prisbevægelse har man paastaaet, at i de sidste Aar har Forholdet mellem Betalingsevnen og Varetilbudet haft meget afgørende Indflydelse paa Arbejdsmarkedet i Tyskland, noget som genspejler sig i det almindelige Prisniveau. Dermed er ikke sagt, at Rationaliseringsforanstaltningerne ikke har haft nogen Indflydelse paa Arbejdsløsheden, men Omfanget af denne kan kun fastslaas gennem en detailleret Undersøgelse«.

I de Forenede Stater har Rationaliseringen, som gennem flere Aar er gennemført meget energisk og planmæssig, først fremkaldt en Stigning af Vareproduktionen og siden en Stigning af Indtægten for hver Arbejder. Henri Fuss gengiver følgende Tabel, som er udarbejdet af Federal Rerserve Board.

Skal man rigtig kunne forstaa disse Tal, maa man erindre sig, at i Aarene 1919—25 forøgedes de Forenede Staters Befolkning med omtrent 10 pCt. Som det fremgaar af den første Kolonne i Tabellen, udgjorde Stigningen i Vareproduktionen 25 pCt. i Aarene 1919—25. 1926 var den steget til 29 pCt., men dalede Aaret efter til 26 pCt.

*) 1 HK. = 75 kilogrammeter pr. Sekund. En kraftig Mand kan udvikle ca. 10 kilogrammeter pr. Sekund. 4 HK. svarer til 30 Mands Arbejde.

Indextal vedrørende Vareproduktion og Løn i de Forenede Stater.

1919—1927.

Aar	Vare-produktion 1.	Beskæftigede Arbejdere 2.	Vare-produktion pr. Arb. 3.	Hele Lønsummen 4.	Lønsum pr. Arb. 5.
1919	100	100	100	100	100
1920	104	103	101	124	120
1921	80	82	98	84	102
1922	104	90	116	89	99
1923	120	104	115	113	109
1924	112	95	118	104	109
1925	125	95	132	107	113
1926	129	96	134	109	114
1927	126	92	137	105	114

Vareproduktionen pr. Arbejder kan udregnes gennem Division af Tallene i første Kolonne med Tallene i tredie Kolonne. Man kommer da til det Resultat, at hver Arbejder producerede i Gennemsnit 37 pCt. flere Varer i 1927 end i 1919.

Præstationsstigningen var indenfor enkelte Industrier særlig høj. Ifølge de af Arbejdsministeriet offentliggjorte Oplysninger var saaledes Stigningen indenfor Gummiringeindustrien 211 pCt. i Perioden 1914—1925 og indenfor Automobilindustrien 172 pCt. Denne Præstationsstigning naaedes med mindre Arbejdskraft, thi den anden Kolonne i Tabellen oplyser, at Indextallet for Antal beskæftigede Arbejdere var 8 pCt. mindre i 1927 end i 1919. Heraf bør man alligevel ikke udenvidere drage den Slutning, at Arbejdsløsheden forøgedes paa hele Arbejdsmarkedet. I Virkeligheden gælder disse Tal visse Industrigrene (Jærn og Staal, Tekstilvarer, Næringsmidler, Papir, Bogtrykkerier, Bygningsfag, Automobiler, Lædervarer, Fodtøj, Cement, Tegl, Glas, Metalvarer, Petroleumsraffinaderier, Gummiringe, Tobak). Det er muligt, hævder Henri Fuss, at den Arbejdskraft, som er bleven overflødig indenfor disse Industrier, er kommen til Anvendelse paa anden Maade. Man har saaledes beregnet, at Antallet indenfor Automobilindustrien og dermed i Forbindelse staaende Industrigrene (Garage, Benzinstationer o. s. v.) beskæftigede Personer forøgedes med ikke mindre end 150,000 siden Krigen. Indenfor Radioindustrien (med Undtagelse af Apparatfabrikationen) beskæftigedes omkring 125,000 flere Arbejdere end før Krigen, Antallet af beskæftigede i Biografer (med Undtagelse af Filmstilvirkningen) er forøget med 125,000. Indenfor Hotel- og Restaurationsbranchen opgøres Forøgelsen til mellem en halv og en Million Personer siden 1919.

I Aarene 1923—26, da Rationaliseringen gjorde stadige Fremskridt, var der ikke Tale om nogen Arbejdsløshed i de Forenede Stater. Uden Tvivl fandtes der alligevel nogen Form for Arbejdsløshed, ligesom i alle andre Industrilande. En paalidelig Statistik over Arbejdsløshedens Omfang i de Forenede Stater raader man imidlertid ikke over. En Del Fagorganisationer med tilsammen omkring en halv Million Medlemmer har udregnet, at Arbejdsløshedsprocenten blandt deres Medlemmer udgjorde 13,8 i 1927 og 17,8 i Januar og Februar 1928. Det er bl. a. opgivet, at de Arbejdsløses Antal skulde udgøre omkring 5 Millioner. Vedkommende Myndigheder mener imidlertid, at denne Opgivelse er meget overdreven. En af Senatet foranstaltet Undersøgelse gav det Resultat, at Antallet af beskæftigede Arbejdere indenfor alle Fag og Industrier var 1,875,000 mindre i Januar 1928 end i 1925. Antager man, at i 1925 var gennemsnitlig 1 Million Arbejdere arbejdsløse, saa skulde i Januar 1928 de Arbejdsløses Hær kunne beregnes til 3 Millioner. Med Hensyn til Befolkningens Tilvækst og Landarbejdernes Indflytning til Byerne har Senator Wagner opgjort de Arbejdsløses Tal til 5,800,000. Dette Virvar af Oplysninger og den aabenlyse Tendens til i politisk Øjemed at benytte dem i en eller anden Retning, viser kun, siger Henri Fuss, at den nuværende Stilling ikke kan bedømmes med tilstrækkelig Sikkerhed.

De nu anførte Opgivelser fra Tyskland og de Forenede Stater kan jo kun gøre Fordring paa at genspejle Forholdene i al Almindelighed. Det er Gennemsnitsberegninger, der her er Tale om, og følgelig har man ikke nogen Mulighed for at danne sig et korrekt Billede af, hvorledes Rationaliseringen har virket med Hensyn til Arbejdsløsheden i Detailler. At en mere eller mindre omfattende og mere eller mindre langvarig Arbejdsløshed er forbundet med Rationaliseringsprocessen er ubestridt. Vi tillader os her at erindre om en Udtalelse, som fremkom ved Sveriges Industriforbunds Aarsmøde den 24. April 1928 af Professor Gösta Bagge. Han fremholdt, at en vis saakaldt Forskydnings-Arbejdsløshed synes at være uundgaaelig i Forbindelse med Rationaliseringen. Det kan naturligvis indtræffe, ytrede han, at man med mere arbejdsbesparende Metoder faar en saa stor Forøgelse af Omsætningen i det omorganiserede Foretagende eller Industri, at Arbejdere ikke behøver at afskediges, men lige saa sikkert er det, at dette i mange Tilfælde ikke sker, men at Arbejdsløshed umiddelbart opstaar paa Grund af Rationaliseringsprocessen. Hvorledes kommer dette nu til at virke i Fremtiden? Ja, det er givet, svarer Professor Bagge, at i Fald det virkelig er arbejdsbesparende Processer, der her er Tale om, beror det paa en Forøgelse af Produktiviteten, som deraf kan opnaas, hvad de endelige Konsekvenser vil blive. Det er sikkert, at man til en Begyndelse og sandsynligvis i lang Tid som Følge af en saadan Omdannelsesproces kan faa Arbejdsløshed, som først senere, naar den forøgede Produktivitets Virkninger, fremfor alt i Form af forøget Kapitaldannelse, har gjort sig gældende, og man er kommet over i forbedrede økonomiske Forhold, afsætter bedre Lønningsmuligheder og mindre Arbejdsløshed for Arbejderne, og dette kan som sagt tage en anselig Tid.

Vi har altsaa her fra autoritativ Side en Understregning af den Frygt, som med Hensyn til Arbejdsløsheden meget naturligt skal gøre sig gældende i Arbejderkredse. Man bør ikke fortænke Arbejderne i, at de først og fremmest tager Sigte paa denne Risiko, naar de stilles overfor Rationaliseringsproblemet. At de med

Mistænksomhed betragter Arbejdsgivernes Anstrengelser for at løse Problemet kan ikke forundre, naar man tager i Betragtning, at Arbejderne hidtil i høj Grad har savnet enhver Mulighed for indenfor de enkelte Foretagender at gøre sig fortrolige med Rationaliseringsprocessen paa anden Maade, end hvor det gælder Detailler i selve Arbejdets Udførelse, med hvilke den enkelte Arbejder har været beskæftiget.

(Fortsættes.)

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Det ordinære Delegeretmøde.

Paa Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde i 1926 vedtoges det at afholde næste Delegeretmøde i 1929 i København i Tilslutning til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres. I Henhold hertil har Arbejdsløshedskassens Bestyrelse fastsat Delegeretmødets Afholdelse til

Mandag den 8. Juli, Kl. 10 Formiddag,

i „Folkets Hus", Enghavevej 40, København.

Ved Delegeretmødet repræsenteres Smede og Maskinarbejderne af Kongressens Delegerede, Formerfaget af 25 Repræsentanter, Sliberne af 5 og Specialarbejderne af 11 Repræsentanter.

Efter Vedtægtens § 28 er Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse og Repræsentantskab selvskrevne Delegerede.

De Medlemmer af Smedeforbundets Hovedbestyrelse, der ikke er Medlemmer af Arbejdsløshedskassens Repræsentantskab, eller af deres respektive Afdelinger vælges som direkte Delegerede, vil faa Adgang til Delegeretmødet og dets Forhandlinger, dog uden Stemmeret.

Delegeretmødets Dagsorden

er foreløbig fastsat som følger:

1. Delegeretmødets Konstituering.
2. Beretning om Virksomheden.
3. Regnskabet.
4. Revision af Vedtægten.
5. Valg af fastlønnede Tillidsmænd.
6. Valg af Hovedbestyrelse og Revisorer.
7. Valg af Repræsentantskab.
8. Fastsættelse af næste Delegeretmøde.

Nedenstaaende meddeles de af Hovedbestyrelsen stillede Ændringer til Vedtægten.

Forslag og Ændringer, der af Afdelingerne ønskes behandlede paa Delegeretmødet, maa indsendes til Hovedbestyrelsen senest *den 13. Maj.*

Ændringer til Arbejdsløshedskassens Vedtægt.

Det i Ændringerne nævnte »Tillægsblad« indeholder de Ændringer, der traadte i Kraft ved Arbejdsløshedslovens Revision i 1927. Tillægsbladet er derfor ogsaa gældende Vedtægt og kun anført blandt de nu foreslaaede Ændringer, fordi Bestemmelserne ikke findes i Vedtægten fra 1926.

§ 5. Se Tillægsblad.

§ 7 b. Se Tillægsblad.

I 3. Stk. ændres »125« til »100«.

Bestemmelsen om nedsat Arbejdstid bliver Punkt c.

§ 7 d. (gl. c). »125« og »150« ændres til »100« og »130«. Fodnoten bortfalder.

§ 7 e. (gl. d), tilføjes: »Under ekstraordinære Forhold kan Hovedledelsen udvide Dagetallene for Medlemmer med under 3 Aars Medlemsret, dog ikke udover det i Punkt d fastsatte Maksimum.

Stedlig Understøttelse afhentes ugevis. Undlades dette, bortfalder Understøttelsen for de Dage, der er gaaet over 1 Uge«.

§ 7 g. (gl. f). 1. Stk. ændres til: »Dagpenge paa Rejse ydes kun under Rejser med det ene Formaal at søge Arbejde. Ventetiden bortfalder (jfr. dog § 9 e, 3. og 4. Stk.), og Understøttelsen kan oppebæres i indtil 14 Dage i København, 5 Dage i Byer med over 50,000 Indbyggere og 3 Dage i øvrige Provinsbyer, hvor der er Udbetaling«.

Stk. 5 ændres til: »Medlemmer kan indenfor et Tidsrum af 1 Maaned kun oppebære Dagpenge 1 Gang i samme Afdeling, medmindre de er berettigede til stedlig Understøttelse i denne (jfr. § 7 e, 1. Stk.).

Herfra undtages dog Medlemmer, der paa Rejse syd fra over Aalborg rejser til Frederikshavn. Saadanne Medlemmer kan paa Tilbagerejsen erholde Understøttelse i Hjørring og Aalborg, men kun for Rejsedage plus 1 Opholdsdag«.

§ 7 h. (gl. g). 1. Stk. affattes; »Medlemmer, som har været arbejdsløse mindst 1 Dag efter Karenstidens Udløb, kan indenfor et Beløb af 35 Kr. faa udbetalt Rejsebidrag, naar de under Arbejdsløsheden har modtaget Tilsagn om Arbejde som Lønarbejdere fra et Arbejdssted i en anden By« o. s. v. Stykket ud.

§ 7 i. (gl. h). 4. Stk. ændres til: »Naar Flytningen sker pr. Vogn, bortfalder ovennævnte 20 Kr., og der ydes foruden Jærnbanebillet til Familien et Grundbeløb af 25 Kr. plus 15 Øre for hver Kilometer, Afstanden mellem den gamle og nye Bopæl andrager«.

§ 7 k. (gl. i). »125« og »150« ændres til »100« og »130«.

§ 7 m. (gl. l) affattes: »Medlemmer, som i Tidsrummet 25. November til 23. December inkl. har været kontrollerede som arbejdsløse i mindst 20 Dage, erholder udbetalt en ekstra Understøttelse efter en af Hovedbestyrelsen fastsat Skala, hvis Beløb ikke maa være under 10 Kr. eller over 30 Kr.

Udbetalingen kan dog tidligst finde Sted den 22. December«.

§ 8 a. »125« og »150« ændres til »100« og »130«. Fodnoten bortfalder.

§ 8 b. »500« og »600« ændres til »400« og »520«. Fodnoten bortfalder.

§ 9. Se Tillægsblad.

§ 9 b. 1. Stk. tilføjes: »samt har betalt skyldigt Kontingent som nydende Medlem«.

§ 9 i. 3 Stk. udgaar.

§§ 10 og 11. Se Tillægsblad.

§ 13. 2. Stk. »Socialministeren« ændres til »Indenrigsministeren«.

§ 17 b. Nyt Stk. 5: »Medlemmer, som med Understøttelse af Arbejdsløshedsfonden har Ophold paa en Kostskole, kan faa foreløbige Stempler under Kursuset, men er ved Arbejdstiltrædelse eller ved Udbetaling af vedtægtsmæssig Understøttelse efter Kursusets Ophør undergivne foranstaaende Regler for Efterbetaling af Kontingentet«.

Ny § 18. Se Tillægsblad.

§ 24. (gl. § 23) b, 2. Stk.: »De er ligeledes forpligtede til at« ændres til: »Mindst 1 af Revisorerne skal«.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 22. Kongres.

I Cirkulære Nr. 5 af 27. Marts d. A. er det meddelt Afdelingerne, at Hovedbestyrelsen har fastsat Tidspunktet for den ordinære Kongres i Aar til *Tirsdag den 2. Juli* og følgende Dage. Kongressen afholdes i »Folkets Hus«, Enghavevej 40, København.

Ved Beregningen af det Antal Kongresdelegerede, som hver Afdeling i Henhold til Forbundslovenes § 4 b og c kan sende, medtages de i Regnskabsaaret 1. April 1928 til 31. Marts 1929 til Hovedkontoret indbetalte Forbundskontingenter samt Arbejdsløshedsmærker. Der regnes med 1 Medlem for hver 52 Mærker.

Nedenstaaende meddeles de af Hovedbestyrelsen stillede Ændringer til Lovene og tilføjes, at Forslag og Ændringer, der af Afdelingerne ønskes behandlede paa Kongressen, maa være tilsendt Hovedbestyrelsen senest den *13. Maj*.

Ændringer til Lovene.

En større Del af de stillede Ændringer er, som det vil ses, kun Omposteringer af de gældende Bestemmelser uden Ændring af disses Indhold.

§ 1 a. »Fagforeninger af« udgaar.

§ 2 udgaar. (Se §§ 7 og 8).

Ny § 2 (gl. § 3) a. »Forbundet inddeles i Afdelinger med hver sit Omraade. Afdelingerne har selvstændig Økonomi for deres lokale Administrations Vedkommende og har Andel i Forbundets Fællesstyrelse gennem direkte Repræsentationsret til Forbundets Kongresser. Til Oprettelse af en Afdeling udkræves et Omraade, hvor der varigt beskæftiges mindst 20 Medlemmer, og hvor de lokale Forhold taler derfor.

Oprettelse af en Afdeling kan kun ske med Hovedbestyrelsens Samtykke, og indenfor samme By eller Lokalomraade kan der kun under ganske særlige Forhold oprettes mere end 1 Afdeling.

Bestaar der flere Afdelinger indenfor samme Lokalomraade, skal der etableres Fællesadministration vedrørende Medlemmernes Kontingent- og Understøttelsesforhold. Formerne herfor skal ligeledes godkendes, eventuelt fastsættes af Hovedbestyrelsen«.

§ 2 b og c uforandrede.

§ 2 d udgaar.

§ 3 (gl. § 7). »Forbundet kan kun opløses, saafremt $^2/_3$ af samtlige Medlemmer stemmer derfor.

Sammenslutning med andre Organisationer kan dog efter Omstændighederne tiltrædes af Hovedbestyrelsen eller vedtages paa en Kongres eller ved Urafstemning med almindelig Stemmeflerhed«.

§ 4 a, b og c uforandrede.

§ 4. Nyt Pkt. d. »Paa Kongressen aflægges Beretning om Virksomheden siden sidste ordinære Kongres, behandles indkomne Forslag til Lovændringer eller Fremme af bestemte Formaal, foretages Valg af Hovedledelse og Revision og fastsættes Tid og Sted for næste Kongres«.

§ 4 e. (gl. Pkt. f).

§ 4 f. (gl. Pkt. g).

§ 4. Nyt Pkt. g. »Hovedledelsen kan under særlige Forhold indkalde en ekstraordinær Kongres eller lade foretage Urafstemning over et Spørgsmaal i Forbundets forskellige Afdelinger. Urafstemning skal ogsaa finde Sted, naar det forlanges skriftligt af mindst 1000 Medlemmer i København eller 300 Medlemmer i Provinserne.

Afstemningen foregaar o. s. v. (gl. Pkt. h ud)«.

§ 4. Nyt Pkt. h (gl. Pkt. d). »Hovedbestyrelsen bestaar af Formand o. s. v. (Punktet ud)«.

§ 4 i. (gl. Pkt. e).

§ 4 k. (gl. Pkt. h, 2 første Stykker).

§ 6, 2. Stk., sidste Punktum: »Mindst en af Revisorerne maa være til Stede paa de Forretningsudvalgs- og Hovedbestyrelsesmøder, hvor Regnskabet fremlægges«.

§ 7 a. (gl. § 10 a, 4. Stk.). »Samtlige Medlemmer af Forbundet er Medlemmer af Arbejdsløshedskassen, for saa vidt de opfylder dennes Betingelser for at være Medlemmer, enten som nydende Medlemmer eller med hvilende Medlemsret«.

§ 7 b. (gl. §§ 2 og 11). »Af det samlede Kontingent til Forbund og Afdeling, der i Forbindelse med Arbejdsløshedskassens ordinære Kontingent ikke maa være mindre end 2 Kr. 35 Øre, indbetaler Afde-

lingen til Forbundets Hovedkasse 80 Øre ugentlig for hvert fuldtbetalende Medlem. Heraf henlægges 68 Øre til Reservefonden og 12 Øre til Forbundets Administration«.

§ 8 a. »Ingen Afdeling kan« ændres til: »Afdelingerne kan ikke«.

§ 8 b. c. d. e. f. og g. uforandrede.

§ 8 h. (gl. § 2 c).

§ 8 i. (gl. § 2 d).

§ 8 k. (gl. Pkt. h).

§ 9. (gl. § 12).

§ 10 a. (gl. § 9. Pkt. e).

§ 10 b. (gl. § 9. Pkt. f).

§ 10 c. (gl. § 9. Pkt. g, sidste Stk.).

§ 10 d. (gl. § 9. Pkt. g, første Stykke). »Under tvungen Militærtjeneste er Medlemmerne fritagne for at betale Kontingent«.

(gl. § 9. Pkt. g, 2. og 3. Stk.) uforandrede.

(gl. § 9. Pkt. g, 4. Stk.). »Anmeldelse om Sygdommens, Militærtjenestens eller Kursusets Begyndelse eller Ophør skal uopholdelig foretages. Medlemmer, der ved Regnskabsaarets Slutning 31. Marts deltager i Kursus, maa tillige for at bevare deres Medlemsret senest 10. April anmelde deres Opholdskommune til den Afdeling, indenfor hvis Omraade det paagældende Kursus afholdes«.

§ 10 e. (gl. § 9 c. Pkt. h). »Medlemmer, der sejler med Dampskibe, kan der« ændres til: »Søfarende Medlemmer kan«.

§ 10 f. (gl. § 9. Pkt. i).

§ 11 a. (gl. § 10 a) 2. Stk.: »Som Medlem kan Afdelingerne optage enhver, der arbejder som Svend ved Smede- og Maskinfaget, og som ikke i sine tidligere Forhold har udvist en Adfærd, der skønnes at have været til Skade for Forbundets Arbejde. Ingen, der ved Kontrakt eller paa anden Maade er forhindret i at opfylde Forbundets Love i alle deres Konsekvenser, kan optages som Medlem, og intet Medlem maa uden Afdelingsbestyrelsens Sanktion indgaa paa Kontrakt angaaende Løn- og Arbejdsforhold«.

§ 11. 1. og 3. Stk. uforandrede, 4. Stk. udgaar, (se § 7 a).

§ 11. b. og c. uforandrede.

§ 12. (gl. § 9 a, b, c og d).

§ 13. (gl. § 11). »Kontingentet, der ikke maa være lavere end angivet i § 7, fastsættes paa Afdelingens Generalforsamling. Faste lokale Ydelser, der er tiltraadt af en Generalforsamling, regnes som lovlig Forhøjelse af Kontingentet.

Arbejdsløse Medlemmer er fritagne for Kontingent til Forbundet, men skal udover Kontingentet til Arbejdsløshedskassen betale 10 Øre ugentlig til Afdelingens Administration.

Medlemmernes Restancefrist maa ikke overstige 4 Uger, jfr. dog § 10 d og e«.

§ 14 (gl. § 21).

§ 15 (gl. § 22).

§ 16 (gl. § 13).

§ 17 (gl. § 14).

§ 18 (gl. § 15).

§ 19 (gl. § 19).

§ 20 (gl. § 20).

§ 21 (gl. § 16).

§ 22 (gl. § 17).

§ 23 (gl. § 18).

§ 24 (gl. § 24).

§ 25 (gl. § 23).

Regler for Udbetaling af Begravelseshjælp.

§ 3, sidste Stk.: Efter »fuldtbetalende« indskydes: »Medlemmer i 5 Aar«.

Majdemonstrationen.

I Lighed med tidligere Aar har vi fra De samvirkende Fagforbund modtaget Cirkulære med Opfordring til at deltage i Majdemonstrationen. Vi gengiver her Cirkulæret og tilføjer, at Jærnindustriens Overenskomster indeholder følgende Bestemmelse:

»Udover de til enhver Tid gennem Lovgivningen fastsatte Hellig- og Hviledage regnes 1. Maj for Fridag, hvor Arbejderne ønsker det.«

Til samtlige Fagorganisationer i Danmark og Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har i Lighed med tidligere Aar vedtaget en enstemmig Beslutning om at søge afholdt Majdemonstrationer alle Steder i Landet, hvor Mulighederne herfor er til Stede.

Det er en Nødvendighed for Arbejderklassen ogsaa i Aar at demonstrere sine Krav.

De reaktionære Partier her i Landet stiller sig paa Siden af de reaktionære Partier i andre Lande ved Sabotering af Washington-Konventionen om 8-Timersdagen, og Arbejdsgiverne viser tydeligt ved deres stadige Sætten ind for lavest mulige Betaling for Overarbejde og uindskrænket Ret til at bestemme Omfanget af Overarbejde, at man fra den Side endnu ikke har gjort sig fortrolig med, at 8-Timersdagen er en fastslaaet Kendsgerning, som man ikke mere kan fravriste Arbejderklassen.

Den Kendsgerning, at vore Modstandere nu gennem Det internationale Arbejdsbureau i Genf søger Washington-Konventionen revideret, viser ogsaa tydeligt, at man er indstillet paa med alle Midler at hindre en almindelig Gennemførelse af 8-Timersdagen Verden over, og det maa staa os klart, at Arbejderklassen kun ved samlet Modstand og Styrke vil være i Stand til at fastholde det Gode, som det tog en Menneskealder at naa, og at det kun gennem en stadig Fremholden af Kravene vil blive muligt at naa til Lovfæstelse.

For Arbejderklassen hersker der ingen Tvivl om 8-Timersdagen som et kulturelt Gode, og Resultaterne har blandt andet vist sig i den senere Tids mægtige Fremgang ved de politiske og kommunale Valg.

Men fra de borgerlige Magthaveres Side og fra

Arbejdsgiverne er man ligesaa klar over dette Forhold og vurderer fuldt ud den Betydning, det har at sabotere 8-Timersdagen og hindre Lovfæstelsen, og man er uden Tvivl i den givne Situation parat til at sætte meget ind, forsaavidt hele Arbejderklassens Interesse ikke er vaagen for Sagen.

Vi maa derfor saa stærkt som paa nogen Maade muligt fremholde Kravet om Lovfæstelse af 8-Timersdagen, og som et Middel hertil har vi blandt andet vore Majdemonstrationer.

Forretningsudvalget retter derfor en kraftig Opfordring til alle Arbejdere i By og paa Land om at fejre 1. Majdagen i saa stor Udstrækning som muligt.

Fagforeningerne anmodes om i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Fællesorganisationerne at foranstalte Møder den 1. Maj, eventuelt i Forbindelse med Procession gennem Gaderne.

Festtegn og Sange vil som tidligere kunne faas til Anskaffelsespris hos De samvirkende Fagforbunds konstituerede Kasserer, Hans Jacobsen, Rosenørns Allé 12², København V.

P. F. V.

Vilh. Nygaard.

Knud V. Jensen.

Vore Virksomheder.

A/S Burmeister & Wains Maskin- & Skibsbyggeri.

(Fortsat.)

I 1903 genoptog Firmaet Forsøgene med Dieselmotoren, og efter at denne havde undergaaet gennemgribende Forandringer, lykkedes det at konstruere en Maskine til Skibsbrug, der blev Begyndelsen til den efterhaanden stærkt stigende Dieselmotorfabrikation, som har gjort A/S Burmeister & Wains Navn kendt ud over hele Verden. Det skyldes dog ogsaa i høj Grad det Østasiatiske Kompagni, at Bygningen af Dieselmotorer til Skibsbrug paa et forholdsvis tidligt Tidspunkt kom i Gang herhjemme, idet Kompagniet paa sine Ruter havde nem Adgang til billigt flydende Brændsel, og derfor var stærkt interesseret i at faa fremstillet en Skibsmaskine, der kunde anvende dette. Uden Østasiatisk Kompagnis Medvirkning havde det sikkert ikke været muligt for Burmeister & Wain at slaa igennem med Dieselmotorerne, og da »Selandia« i 1912 gennemførte sin første Rejse til Østasien, var det i Virkeligheden en Revolution indenfor Skibsbygningen i al Almindelighed og for A/S Burmeister & Wain i Særdeleshed. Det vilde føre for vidt at komme ind paa alle Enkeltheder vedrørende den Udvikling, som Dieselmotorerne siden da har gennemgaaet, men i 1925 meddeler Dansk Ingeniørforenings Ugeblad, at 60 pCt. af Verdensproduktionen af Skibsdieselmotorer paa nævnte Tidspunkt udførtes af Selskabet selv, og ikke mindre end 83 pCt. efter Selskabets Licenser.

De mange Bestillinger paa Dieselmotorer har medført betydelige Udvidelser af Virksomheden gennem Aarene. I 1917 blev saaledes Kedelsmedien flyttet fra Christianshavn ud ved Siden af Skibsværftet paa Refshaleøen, og paa Smediens Plads opførtes en ny Montagehal og en Hal for Afsendelse af Dieselmotorer, Smedegods m. v. i direkte Forbindelse med Christianshavns Kanal.

I 1920 viste Støberiet sig ude af Stand til at fremstille det nødvendige Støbegods til det stadigt voksende Antal Bestillinger paa Dieselmotorer, hvorfor Selskabet erhvervede en større Grund paa Teglholmen i Sydhavnen, og man opførte en ny Støberibygning af en ret enestaaende Konstruktion. Det karakteristiske for dette Støberi er den runde Form, gennem hvilken der er naaet en større Overskuelighed og en Frihed i Kranbevægelsen, som det ikke havde været muligt at opnaa i en rektangulær Bygning. Ind i selve Bygningen er ført en Pramkanal, medens Toiletrum og Spiserum er indrettet i Bygningens Midte. Paa det maskinelle Omraade er f. Eks. gennemført Rysteformemaskiner, hvoraf den største kan ryste en Form paa 18 Tons og paa faa Minutter tilendebringe det Arbejde, som tidligere tog flere Dage. Hovedrummet betjenes af 3 Stk. 30 Tons Kraner og 3 enarmede 10 Tons Kraner. Til Staalfremstillingen anvendes hovedsagelig Affaldsjærn, som behandles efter Siemens-Martin-Processen i 2 oliefyrede Ovne, der rummer henholdsvis 30 og 15 Tons. Støbeskeerne kan rumme indtil 35 Tons. Der findes 7 oliefyrede Ovne til Opvarmning af Staalblokkene, der udsmedes i store Presser, som kan udøve et Maksimaltryk af henholdsvis 1200 og 2000 Tons. Presserne drives ikke som tidligere ved Damp, men ved Trykluft, som fremstilles ved Hjælp af elektrisk drevne Turbokompressorer. Trykket er 10 Atmosfære, og der anvendes højspændt Vexelstrøm, som leveres af Københavns Kommune. Dette Anlæg skal iøvrigt være det første i sin Art.

Ved Siden af Pressehallen faar det udsmedede Gods efter Udglødningen en første Afskrubning paa store Drejebænke, Fræse- og Stikkemaskiner. Vi kan saaledes anføre en Skrubdrejebænk med en Drejelængde paa 8 m og en Bænk med Drejelængde 12 m, som ved fuld Belastning i 8 Timer kan afskrubbe ca. 10 Tons. Hovedfabrikatet er Krumtapaksler, af hvilke ca. 50 pCt. indgaar i Selskabets egen Produktion, medens ca. 50 pCt. i afskrubbet Tilstand sælges som Halvfabrikata i England.

Vedrørende Maskinfabrikken paa Christianshavn kan vi anføre, at Selskabet selv har konstrueret Krumtapfræsemaskiner, hvis Kapacitet er saa stor, at der tidligere udkrævedes et 20 Gange større Gulvareal til de Maskiner, der udførte det tilsvarende Arbejde. Ligeledes har Selskabet selv konstrueret en stor Fræsemaskine, hvis Kapacitet svarer til ældre Maskiner, dækkende et 30 Gange saa stort Areal. Maskinen vejer ca. 500 Tons, har en Værdi af ca. 1 Mill. Kr. og skal være Verdens største Fræsemaskine.

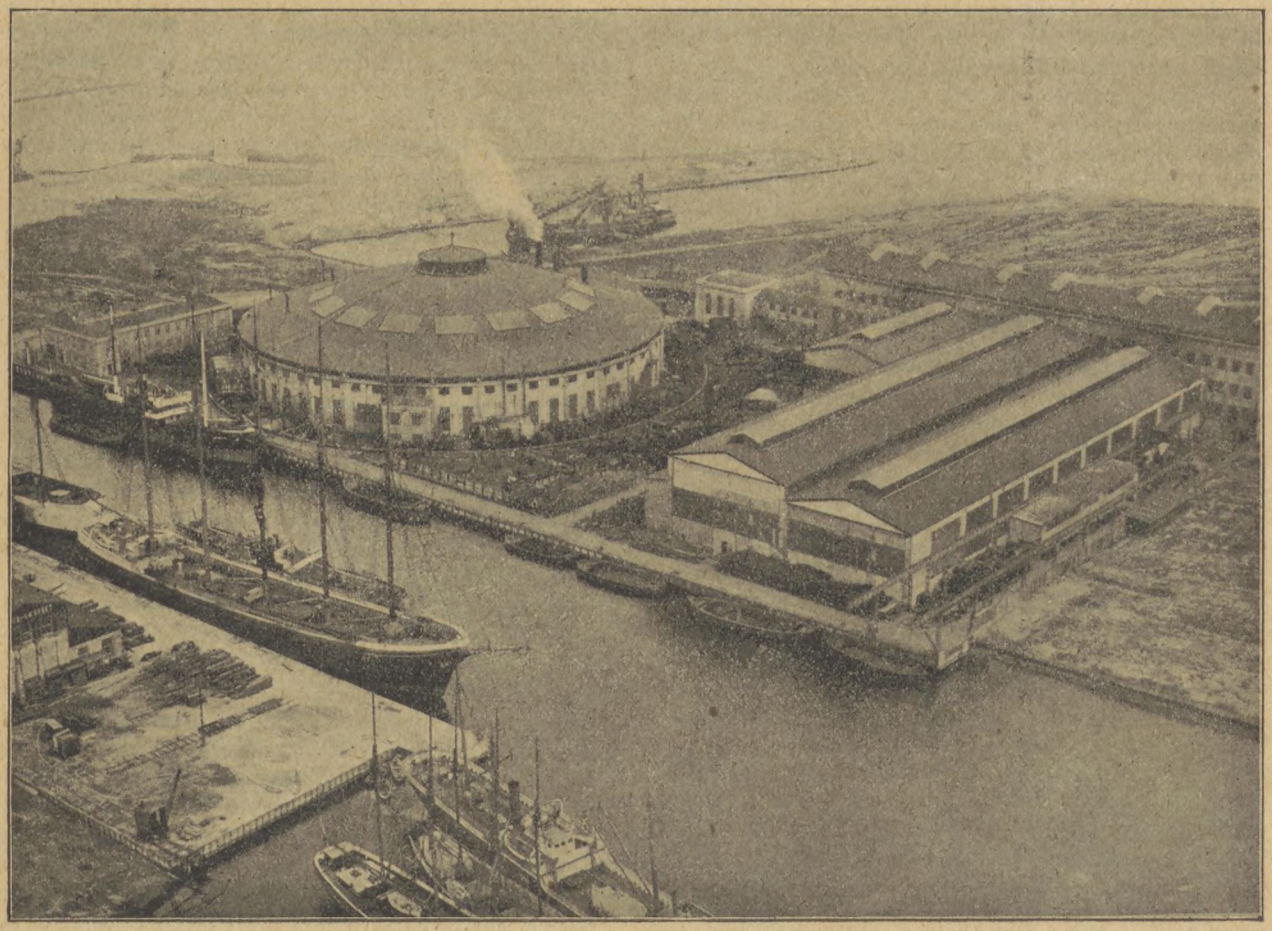
I 1922 lykkedes det at bygge en ny dobbeltvirkende

Dieselmotor, der ydede 1000 effektive HK. pr. Cylinder, og efter dette System har Firmaet bl. a. bygget de store Dieselmotorer til Svenska-Amerika-Liniens Motorbaade, »Gripsholm« og »Kungsholm«, hvis Hovedmotorer i hvert enkelt Skib udvikler tilsammen 14.000 HK.

Ogsaa Skibsværftet paa Refshaleøen er blevet moderniseret, og Værftet er nu i Stand til at bygge Skibe helt op til 20.000 Tons eller 3 Gange saa store som »Selandia«.

sikkert ikke mindst Maskinafdelingen, der i Flydedokkens Maskinværksted kunde faa udført en Del af det mindre Arbejde til Hjælpemotorerne og ligeledes Reparationsarbejde, saaledes at Dieselmotorbygningen i Værkstederne paa Christianshavn kunde drives mere rationelt og med større Fordel.

Den første Virkning af Sammenslutningen mellem de 2 Virksomheder var Lukningen af Søndre Værft, hvorved mange Arbejdere blev ledige, selvom en Del blev

Teglholmen.

I 1927 overtog Burmeister & Wain Københavns Flydedok og Skibsværft, der ejede det gamle Værft paa Christianshavn og det nye store Værft, Søndre Værft, i Sydhavnen. Det sidstnævnte Værft skabte adskillige Vanskeligheder for Flydedokken, der var anlagt i 1897 af Skibsbygger H. Arentz, og som gennem Aarene havde oparbejdet en solid Virksomhed, ikke mindst med Hensyn til Skibsreparationer. Der er dog næppe nogen Tvivl om, at der ikke var tvingende Grunde til at ophæve denne Virksomhed, de Vanskeligheder, der efterhaanden var opstaaet for Firmaet, kunde sikkert være overvundne, og der er næppe heller nogen Tvivl om, at med Hensyn til Skibsreparationerne har det været et Tab for Københavns Havn. Naar Burmeister & Wain ønskede at overtage denne Virksomhed, skyldtes det overflyttet til Firmaets andre Arbejdspladser. Forøvrigt er det vistnok Meningen senere at anvende Værftet til Udvidelse af Selskabets Maskinafdeling.

A/S Burmeister & Wain beskæftiger for Tiden ca. 7000 Arbejdere foruden Funktionærer og Kontorpersonale, og der er i 1928 i Arbejdsløn udbetalt 22.190.700 Kr. mod i 1927 19.880.200 Kr. og i 1916 11.917.500 Kr.

Selskabets øverste Ledelse bestaar af Direktørerne O. Blache, Chr. Overgaard og E. Bondegaard, der har været i Selskabets Tjeneste henholdsvis siden 1900, 1902 og 1905, medens dets merkantile Direktør, E. P. L. Frigast, kom ind i Direktionen ved Overtagelsen af Flydedokken.

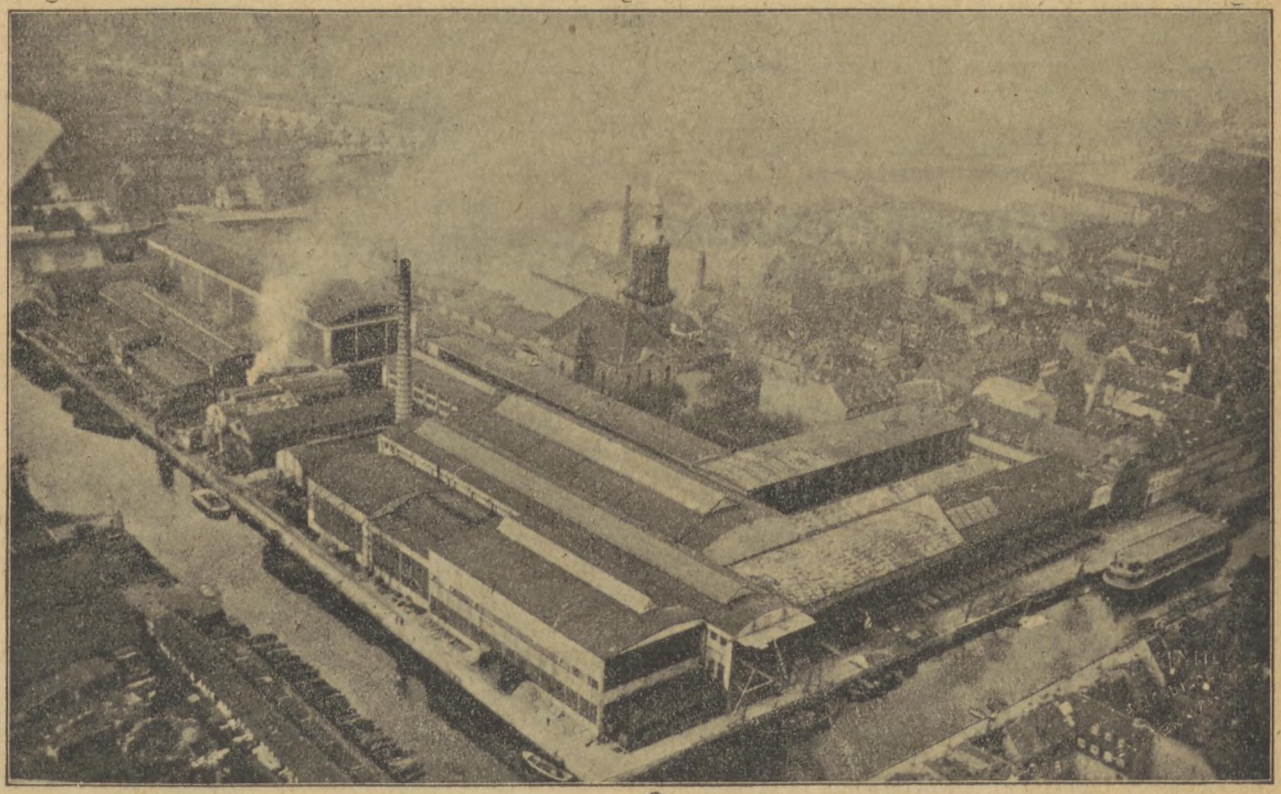
Medens Direktør Bondegaard har Skibsværftet under sig, anses Direktør Blache for at være Sjælen i Diesel-

motorbygningen, medens Direktør Overgaard har med Maskinafdelingens daglige Virksomhed at gøre.

Ved Overtagelsen af Flydedokken forhøjedes Aktiekapitalen fra 20 til 23 Mill. Kroner. Senere er den forhøjet til 30 Mill. Kr., idet Ledelsen har Bemyndigelse til yderligere at udvide til 35 Mill. Udbyttet har i Tiden før Krigen varieret fra 3½ til 10 pCt., dog har der i Aarene 1896, 1897, 1900, 1905, 1907 og 1908 intet Udbytte været udbetalt. I Krigs- og Efterkrigsaarene er der i Udbytte betalt fra 10—25 pCt., og hele Virksomheden er i Virkeligheden et Bevis for de store Muligheder, som dansk Industri har, naar der blot disponeres rigtigt.

Til Slut nogle Bemærkninger om Arbejdsforholdene i denne store Virksomhed. I 1846, da Interessentskabet Baumgarten & Burmeister dannedes, begyndte Virksomheden med 30 Mand; da den i 1872 omdannedes til Aktieselskab, beskæftigedes ca. 800 Mand, Antallet stiger jævnt til 1876, da der beskæftigedes 1400 Mand, og bortset fra de følgende Aar, hvor der var nogen Nedgang i Arbejderantallet, er dette steget jævnt og var i 1906 3000 Mand, i 1922 4000 Mand og som før nævnt nu 7000 Mand med ca. 600 Funktionærer. De højeste Lønninger er gennemgaaende udbetalt til Maskinarbejdere og Formere, der i 1846 lønnedes med fra 18—24 Øre pr. Time, i 1905 med henholdsvis 33—55 Øre og 40—58 Øre. Lønningerne er nu for de mange forskellige Brancher stærkt varierende. For Skibssmedene ligger Lønningerne paa gennemsnitlig ca. 170 Øre pr. Time, for Maskinarbejderne paa gennemsnitlig ca. 167 Øre og for Formerne paa ca. 200 Øre pr. Time. Iøvrigt udføres den langt overvejende Del af Arbejdet i Akkord.

Hvad selve Arbejdsforholdene angaar har der gennem de senere Aar været en Del Gnidninger, og navnlig har den nuværende Ledelse af Skibsbygningsafdelingen haft meget vanskeligt ved at komme i et godt Forhold til Arbejderne, medens man for Maskinafdelingens Vedkommende i højere Grad har været i Overensstemmelse med de Traditioner, som bl. a. Kommandør K. C. Nielsen skabte, og det skal erkendes, at i Spørgsmaalet om øget Indflydelse for Arbejderne gennem Tillidsmandssystemet og Beskyttelse af Tillidsmanden har vi her mødt en Forstaaelse, som desværre endnu ikke er helt almindelig hos Arbejdsgiverne.

Maskinfabrikken paa Christianshavn.

Moderne storindustriel Drift er ikke alene et Spørgsmaal om dygtige Teknikere, Konstruktører og Organisatorer, men det er ogsaa i høj Grad et Spørgsmaal om Arbejdernes Duelighed. I 1925 skrev Ingeniør Vilh. Marstrand i en Omtale af Burmeister & Wain:

»Uden en ansvarsfuld og dygtig Arbejderstand kan man ikke udnytte eller lave Maskiner, hvis Værdi løber op i hundred Tusinder, og hvor hvert et Fejlgreb kan ødelægge lige saa store Værdier, og uden tekniske Medarbejdere af højeste Kvalitet kan man ikke skabe de bedst mulige Konstruktioner«.

Vi gør disse Ord til vore og slutter Omtalen af denne store Virksomhed med at udtrykke Haabet om, at den tekniske Udviklingslinie, som har været det særegne for den, fortsat maa kunne følges, saaledes at Virksomheden kan beskæftige et stadigt stigende Antal Arbejdere, samtidig med, at de Muligheder, der herigennem skabes for Ydelse af en rimelig Løn og gode Arbejdsbetingelser, maa kunne udnyttes.

Vi vil samtidig udtale Ønsket om, at den Del af Firmaets Ledelse, som endnu ikke mener at burde tage rimeligt Hensyn til Virksomhedens højt kvalificerede Arbejderstab, efterhaanden maa blive klar over Nødvendigheden heraf. I modsat Fald skal det nok vise sig, trods al udviklet Teknik, at et daarligt Forhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere virker hæmmende paa Virksomhedens Udvikling.

Burmeister & Wains Rekordaar.

Den største Produktion i Selskabets Historie.

Under ovenstaaende Overskrift bragte Dagbladet »Politiken« for den 15. Marts d. A. et Uddrag af A/S Burmeister & Wains Aarsberetning for 1928.

Et Afsnit heraf har til Overskrift »Jærnstøberiernes Produktion kan ikke udvides«, og man faar at vide, at Støberierne har arbejdet med fuld Produktion, og det har været nødvendigt herudover fra Udlandet at indkøbe saavel Staal- som Jærnstøbegods, fordi Maskinværkstedernes Kapacitet er større end Støberiernes. Som Følge heraf var en Udvidelse af Støberierne ønskelig, men det er vanskeligt, fordi der er Mangel paa faglært Arbejdskraft i Formerfaget.

Hvor store Udvidelser, der spekuleres i, kan Forbundet naturligvis ikke vide, men Antallet af samtlige beskæftigede Formere i Aktieselskabets forskellige Støberier har i 1928 svinget mellem 240 og 275, og Forbundets Arbejdsløshedsstatistik viser, at der i Tiden fra 6. Januar til 1. Marts 1929 i Henhold til den offentlige Arbejdsanvisnings Statistik gennemsnitlig har været 95 Medlemmer ledige i København og i hele Landet 328. For Københavns Vedkommende falder det laveste Antal paa Juli 1928 med 45, og det højeste er for December 1928, nemlig 137. De tilsvarende Tal for hele Landet viser i Juli 1928 205 og i Januar 1929 537.

Det synes saaledes, som om der har været nok at antage af, men trods det Tilsvar i »Social-Demokraten« i København, som Forbundet lod indrykke, har Aktieselskabet ikke fundet det Umagen værd at svare.

Iøvrigt har de hos Aktieselskabet beskæftigede Formere i Anledning heraf gjort følgende Bemærkninger:

I flere Maaneder i 1928 har der paa Grund af Arbejdsmangel ikke været fuld Beskæftigelse, men Arbejdsløse udenfor Porten har der været et rigeligt Antal af. Til de fleste Tider vilde det ikke have været vanskeligt at fordoble Styrken, og naar Støberierne ikke kan levere Støbegods nok, bærer Aktieselskabet selv for en stor Del Skylden derfor. Formerne i Støberiet paa Teglholmen har flere Gange henstillet til Direktionen, at Renserne bliver flyttet et andet Sted hen, hvilket godt kunde lade sig gøre. Som det nu er, optager de en ikke lille Plads i Støberierne, og ved at fjerne dem til et andet Sted kunde der blive en god Formeplads ledig og ogsaa blive Plads til Tørreovne, som Staalværket i særlig Grad lider af Mangel paa. De Ovne, der er til Disposition, er for smaa og kan ikke modtage de Forme, der produceres, hvorfor der ofte tørres ved Hjælp af Fyrgryder, og det gør — hvad enhver Fagmand ved —, at Formetiden forlænges en Del.

Formerne siger derfor: Hvis der mangler Formere, saa bevis til en Begyndelse Sandheden deraf ved at flytte Renseriet og sætte Formere i Arbejde paa den Plads, der da bliver tom.

Rejseindtryk fra Amerika.

Af Støberi-Ingeniør *Jens Hansen* hos
A/S Burmeister & Wain.

II.

Sandslyngerne.

Sandslyngerne laves i forskellige Typer, stationær, transportabel, »Tractor«-, »Motiv«- og »Lokomotivtypen«, sidstnævnte er dog kun for meget store Støberier; saa vidt jeg ved, er der ingen i Brug af den Slags her i Europa. Fælles for alle Typer er Slyngeapparatet: Gen-

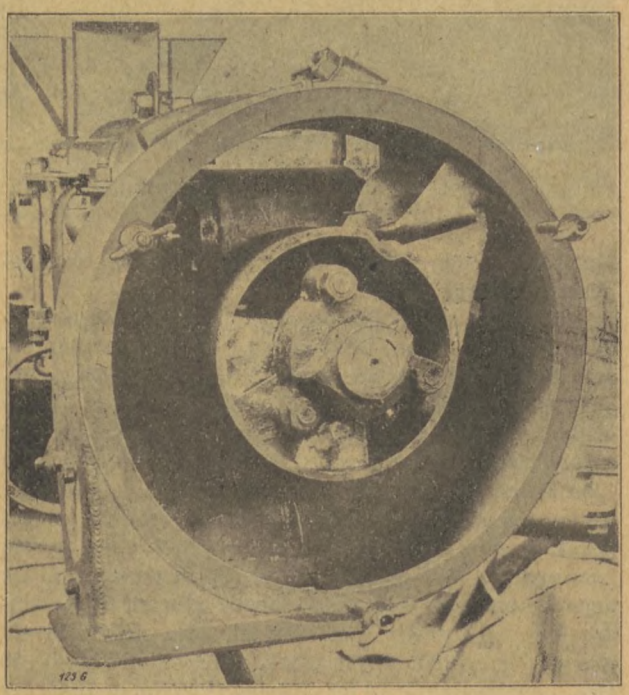

Fig. 1.

nem en Sigte falder Sandet ned paa et lille Transportbaand, der fører det frem til Slyngehovedet, Fig. 1; inde i dette Slyngehoved sidder paa en hurtig roterende Aksel en lille Skovl, der griber Sandet og slynger det ned i Formen med en Hastighed af 13—29 m/sek., hvad der svarer til 750—1000 haandfulde Sand pr. Minut eller ca. $^1/_8$ m^3.

Fig. 2 viser den transportable Type. En stationær Sandslynger kan f. Eks. sættes i Forbindelse med 4 Stk. Gennemtræksmaskiner, som er anbragt paa en Drejeskive, der for hver Gang en Kasse er slynget fuld drejes

Saa er der »Motivtypen«. Denne bevæger sig ogsaa paa Skinner, men er forsynet med en Sandbeholder, der hver halve Time fyldes med »Grab« fra Kran. Denne Type anvendes som den transportable til forskelligt Arbejde i Støberier for Maskingods, men fordrer jo noget mere Plads og Anbringelse af Spor.

Endelig er der »Lokomotivtypen«, der som før nævnt kun anvendes i meget store Støberier; denne Maskine er udrustet med et fuldstændigt Sandanlæg med Magnetseparator, Tromlesigte o. s. v. og slynger Sandet fast i en Dybde af 3 m.

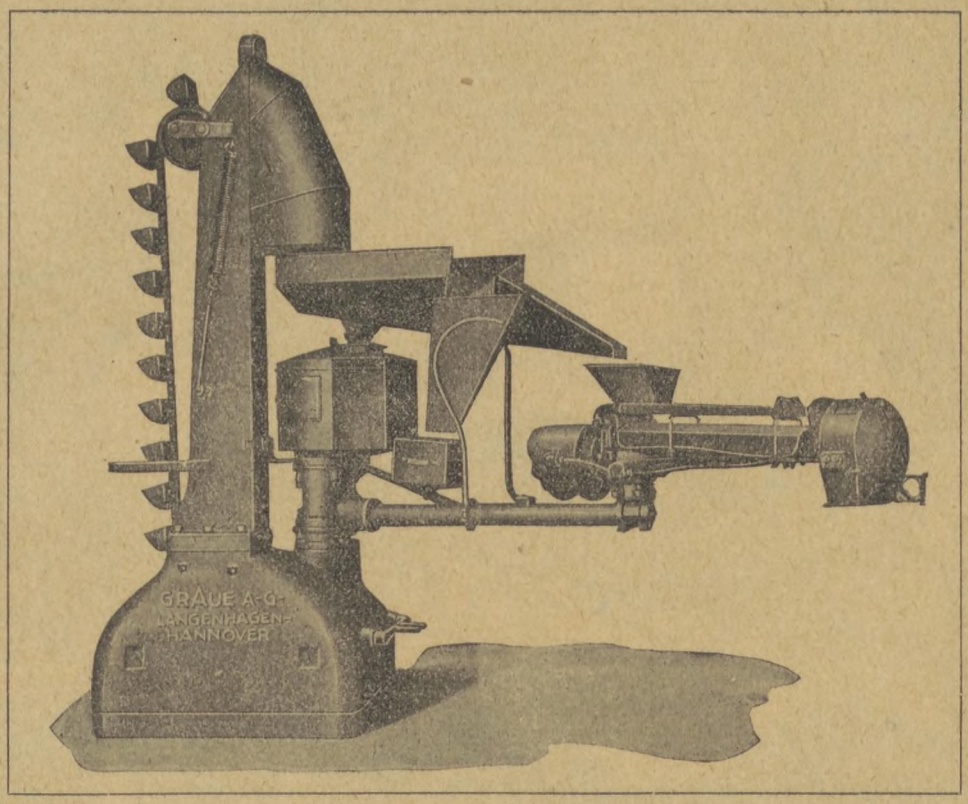

Fig. 2.

$^1/_4$ Omgang; denne Type anvendes til decideret Masseproduktion, hvor Kasserne sættes af paa Transportbaand. Fig. 3 viser den transportable Type ved Opslyngning af en Form, Maskinen kan ved Hjælp af Kran flyttes rundt i Støberiet. Ved denne Type løftes Sandet ikke til den lille Sigte fra Silo eller Transportbaand, men det skovles i en Kopelevator, der fører Sandet til Sigten; denne Type egner sig til Støberier med forskelligt Arbejde, baade større og mindre Kasser, og vil sikkert med Held kunne finde Anvendelse i flere af Skandinaviens Støberier.

»Tractortypen« anvendes særlig i Special-Støberier for Komfurer, Radiatorer, Badekar etc.; Maskinen løber paa Skinner og er forsynet med en Snegl, der, efterhaanden som Maskinen drives frem gennem Værkstedet, samler Sandet foran Kopelevatoren, der saa fører det op til Sigten. Bag Maskinen staar Gennemtræksmaskiner paa smaa Vogne, der trækkes med, efterhaanden som Sandslyngeren arbejder sig frem i Værkstedet.

Jeg skal her give nogle »Slyngetider« fra to forskellige Støberier, jeg besøgte: Med den transportable Type slynges en Kasse 7,5 × 1,6 × 0,6 m op paa 35 Minutter; med »Lokomotivtypen« slynges en Kasse 4,75 × 1,4 × 0,6 m op paa 20 Minutter, saa man forstaar, der kan produceres noget med disse Maskiner.

Formning ved »Transportbaand« anvendes saavel i store som i mindre Støberier og vinder mere og mere Indpas. Jeg tror ikke, at man her i Skandinavien skal betragte Transportbaand med saa stor Skepsis, som man i Almindelighed gør, der er sikkert en Del Specialstøberier, hvor det i en eller anden passende Udførelse vil kunne anvendes med Held. Paa Udstillingen i Detroit viste »The Osborne Mfg. Co.« et saadant Anlæg i Arbejde, Fig. 4; jeg skal beskrive det lidt nærmere.

Formning af Underparten sker paa en Ryste-Vende-Presse-Maskine. Formkassen tages fra Baandet lige ved Maskinen, Sandet kommer fra en Silo, der automatisk

fylder den nødvendige Masse Sand i Kassen; Formen rystes op og skrabes af med et Skrabejærn, der sidder fast paa Maskinen, se Fig. 5, Bundbrædtet krampes fast, og Formen vendes, Pressestemplet gaar i Vejret og presser Formen, Kramperne løsnes, og Formen trækkes fra Modellen og skubbes frem paa »Rullebordet«. Dette »Rullebord« bestaar af 2 parallelle U. Jærnskinner, hvorimellem er anbragt Ruller tæt ved hinanden, og det gaar fra Maskinen til Transportbaandet; ved et let Skub med Haanden gaar Underparten da fra Maskinen til Transportbaandet. Medens Underparten paa Transportbaandet vandrer henimod Overpartsmaskinen, formes Overparten paa en Ryste-Presse-Maskine uden Vendeindretning og anbringes derefter paa Underparten paa Transportbaandet; efter Støbning kommer Formen til »Udslagning«, Formen skubbes ved Hjælp af et Stempel over en »Rysterist«, hvor Sand og Gods rystes ud, og de tomme Kasser sættes af en Arbejder igen paa Transportbaandet; Sandet gaar gennem en Rist i Gulvet til Sandblanderiet og herfra igen til Siloerne. Med dette Anlæg lavede de paa Udstillingen en Form paa 56½ Sekund; Kassestørrelsen var 13¾" × 21½" med 9" høj Underpart og 4½" høj Overpart. Denne Produktion af 510 Forme paa 8 Timer, paastod de, kunde fordobles ved Anbringelse af yderligere 2 Maskiner og ved at forøge Hastigheden paa Transportbaandet; til Fremstilling af disse 510 Forme var der 3 Mand eksklusive Folk til Støbning. Dette er ganske vist »Udstillingstal«, men med lignende Maskiner lavede 4 Mand (2 Formere og 2 Hjælpere) 302 Forme om Dagen i et Støberi, jeg besøgte i Cleveland, de formede, lagde Kærner i og satte Kasserne af paa Gulvet.

I Detroit havde jeg Lejlighed til at se et Metalstøberi med Transportbaand efter lignende System som ovenfor beskrevet. Maskinerne var Ryste-Presse-Maskiner, som før omtalt, alt formedes i Bollekasser; 8 Maskiner formede alt Arbejdet for en Produktion af 6 ts. pr. Dag; der formedes, støbtes og sloges ud hele Dagen, Ovnene var elektriske af Detroit-Systemet. Som man ser, er Transportbaand ogsaa anvendelige ved mindre Produktioner, og paa omtalte Fabrik var det ingenlunde samme Arbejde hele Dagen; medens jeg var der, skiftedes der Modelbrædt flere Gange. Et andet System for Transportbaand, det saakaldte Karrusel-System, var ogsaa i Anvendelse i et Metalstøberi. Særlig anvendelige for vore Forhold er de før omtalte Rulleborde, f. Eks. førende fra Støberiet til Renseriet og videre til Afsenderhal; i Støberierne anbringes der ofte et saadant Rullebord paa begge Sider af Formemaskinen; paa det ene sætter Formeren Kasserne af, efterhaanden som han faar

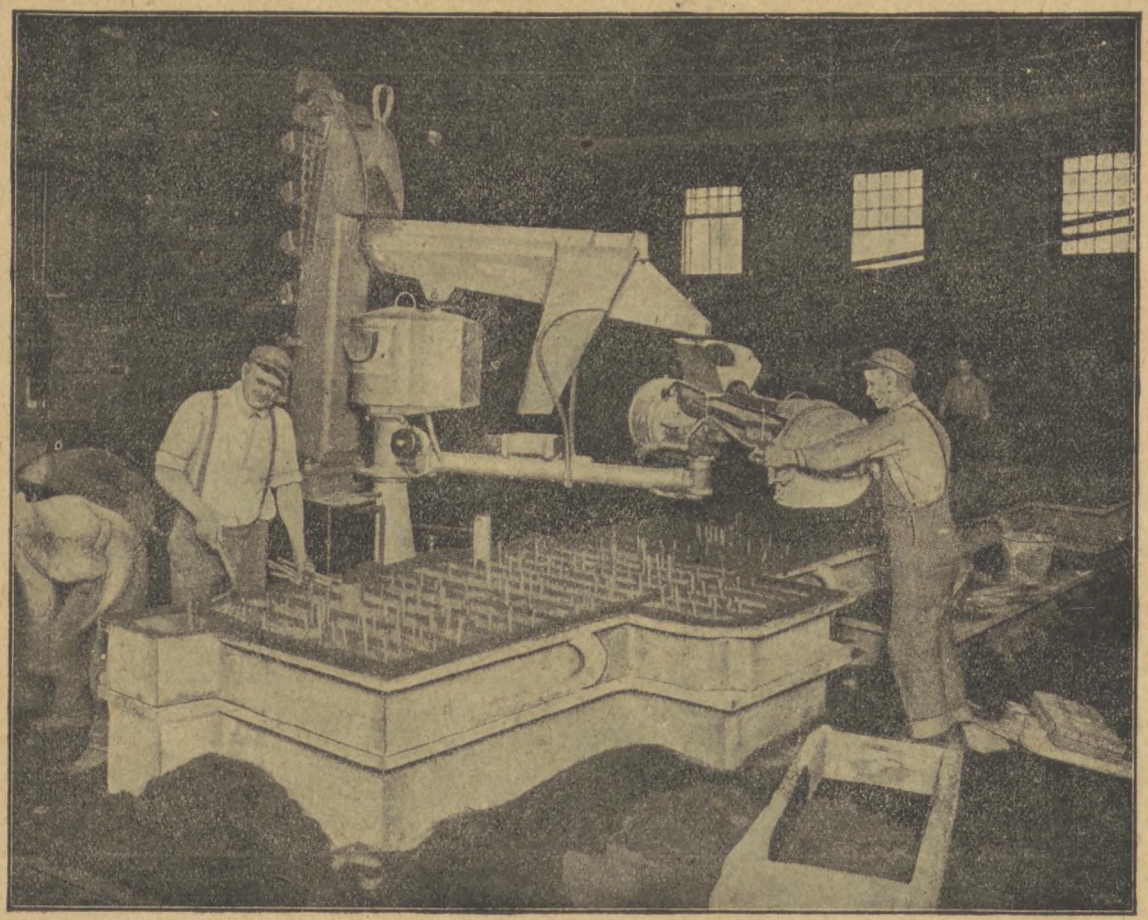

Fig. 3.

dem færdige, de støbes, medens de staar paa Bordet, og slaas ud for Enden mellem to Borde, og de tomme Kasser sættes da paa det andet Bord og skubbes tilbage mod Formemaskinen; andre Støberier har Rullebordene anbragt i en Firkant, saa der arbejdes som ved før omtalte Anlæg fra »Osborn Co.«, kun skubbes Formene frem med Haandkraft. Sidstnævnte System anvendes særlig ved større Arbejde, hvor Kasserne ikke kan bæres af en Mand.

Naar jeg har omtalt Formemaskiner og hvad dertil hører ret udførligt, og navnlig ledsaget det omtalte med

Fig. 4.

Illustrationer, er det, fordi jeg mener, vi bør slaa ind paa nye, tidssvarende Maskiner. Af de tyske Fagtidsskrifter kan man se, at Tyskerne siden Kongressen i Detroit i 1926 er slaaet stærkt ind paa Fremstillingen af amerikanske Formemaskiner, hvad der turde være den bedste Anbefaling, og alle de her omtalte Maskiner kan nu købes her i Europa, hvor Licensfirmaerne fremstiller dem betydeligt billigere, end de kan købes i U. S. A.

»Udslagning og Sandtilberedning«. Naar Formene er støbt, rystes Gods og Sand ud, enten, som før omtalt, ved, at Formen anbringes paa en dertil indrettet Rystemaskine, eller Formen hænges op i en dertil konstrueret Balance, der ved Trykluft sætter Formen i Vibration.

Ved meget store Forme anbringes en stor Lufthammer paa Siden af Formkassen. Sandet falder gennem en Rist i Gulvet og føres frem til Sandblanderiet; disse Anlæg er ofte meget enkle og bestaar af en Magnetseparator og en Tromlesigte eller blot af selve Transportøren og en Tromlesigte; da Sandet blandes godt i Transportøren, og det amerikanske Formsand er nær et ideelt Formsand, godt bindende og luftigt, er de meget komplicerede Sandanlæg, som findes her i Europa, ret sjældne derovre. Modelsandet blandes næsten altid i »Simpson Mixer«, en Kollergang af en særegen Konstruktion, der findes i næsten ethvert Støberi derovre; denne Blandemaskine bruges ogsaa til Masse og Oliesand.

Fra Sandanlægget føres Sandet til Maskinerne paa Transportbaand eller med Hængebane. Hvor Sandet ikke bringes til Sandanlæg, men blandes op ved Maskinerne, anvendes den saakaldte »Sandcutter«. Det er en Maskine, der ved Benzin- eller Elektromotor drives frem gennem Sandbunken, hvorved den ved Hjælp af roterende Skovle eller Snegle først blander Sandet og siden kaster det sammen i en Bunke ved Maskinen.

Man fortalte mig, at en af disse Maskiner gør Arbejde for 25 Mand, og jeg mener, de med Fordel vil kunne anvendes i vore Ovn-, Handelsgods-, Tempergods- og lignende Støberier.

En meget yndet Sandblander er »Royer Separator«, der laves i forskellige Størrelser og blander fra 150 kg til 400 kg Sand pr. Minut. Maskinen bestaar egentlig

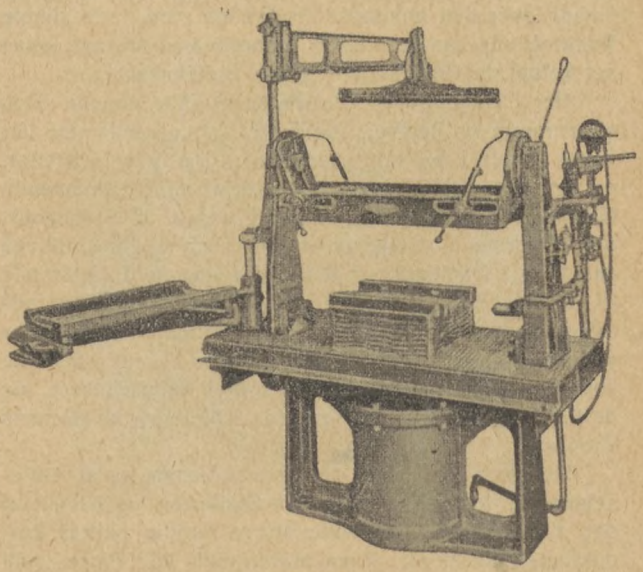

Fig. 5.

kun af et roterende Gummibaand, hvorpaa er anbragt en Masse Pigge; disse Pigge griber Sandet og slynger det gennem et Gitter, herved rives Sandkornene fra hinanden, og Sandet faar en luftig og ensartet Beskaffenhed.

Denne Blandemaskine har store Fordele fremfor dem med roterende Vinger, hvor Sandet kastes gennem en Tragt ind i Maskinen. Jærn eller Hager vil paa »Royer«-Maskinen aldrig kunne komme i Klemme nogen Steder. Jeg saa disse Maskiner i Arbejde i en Masse Støberier, hvor de omtaltes meget rosende.

Bemærkninger til Rejseindtryk fra Amerika.

Den i Fagbladet for Marts Maaned af Formerforbundet optagne og af Ingeniør Jens Hansen affattede Artikel om Maskinformning i Amerika giver Undertegnede Anledning til et Par Bemærkninger.

Om »Snap-Flaske« bruger jeg helst det danske Ord »Bollekasse«. Ingeniør Jens Hansen hævder, at Formeri i »Bollekasser« har en stor Fremtid for sig. Jeg deler ikke hans Opfattelse og hans Anbringende af, at denne Formemetode anvendes i alle amerikanske Støberier fra de mindste til de største. Det modsiges ogsaa af mange danske Kolleger, der har arbejdet som Formere i Amerika. Flere af disse arbejder for Tiden hos A/S Burmeister & Wain. At Systemet er meget brugt i Amerika, kan vel ikke bestrides, og naar det fremhæves, at »Bollekasser« bruges saavel til Haand- som Maskinformning, og at »alle« europæiske Støberimænd udtaler deres Glæde over den kolossale Produktion med dette simple Værktøj, saa har de samme Støberimænd sikkert ogsaa set kolossale Præstationer uden »Bollekasser«.

Her i Danmark er »Bollekassen« ikke ukendt. Den er nærmere en halvvejs Antikvitet, som herhjemme har været kendt i en lang Aarrække. Jeg er selv 33 Aar, og før jeg kom i Lære, havde en af mine Læresvende Øgenavnet »Bolle-Jens«. Fremstillingen af Støbegods, der er formet i »Bollekasser«, er snarere gaaet tilbage end frem i Danmark, og det er der maaske flere Grunde til, f. Eks. at Pladsen i en »Bollekasse« ikke kan udnyttes som i en Jærnkasse, og Fortidens Fabrikanter yndede ikke at have en alt for stor Kapital staaende som død Kapital i Materiale som Jærnformkasser, og derfor brugte man »Bollekassen« i Masseproduktionens Tjeneste.

De store Støberier, der er paa Hænderne af Aktieselskaber, fortrænger de smaa Støberier, og i Kraft af den til Raadighed staaende større Kapital skifter Produktionen Karakter. Even Marstrands lille Pjece, som Aktieselskabet Burmeister & Wain i sin Tid lod uddele til sine Arbejdere, giver Forklaring paa dette Spørgsmaal, idet der deri hævdes, at hvis et lille Land som Danmark skal gøre sig gældende i Jærnindustrien, hvortil Raastofferne skal hentes fra Udlandet, maa Produktionen forceres og forenkles saaledes, at Transportomkostningerne ved Materialet ingen Rolle spiller i det færdige Produkt. Et Eksempel herpaa er, at Danmarks smaa Støberier i det lange Løb ikke kunde begaa sig i Konkurrencen ved Salg af Landbrugsmaskiner, selv ikke ved Brug af »Bollekassen«. Amerika har Raamaterialerne udenfor Fabrikkens Porte, og den Fordel betyder, at Amerika og andre ligestillede Lande har ligefrem Raad til at bruge Systemet med »Bollekasser«. Den store Verdenskrise omkring 1919 ramte ogsaa de Forenede Stater, men man tog straks praktisk fat paa Tingene. Købeevnen gik ned, og man rejste Spørgsmaalet om, hvor langt Priser og Produktionsomkostninger skulde ned, for at Omsætningen kunde gaa sin Gang.

Amerikas Levnedsmiddel-Diktator, senere Handelsminister, nu Præsident Herbert Hoover, erklærede straks, at Prisnedsættelse kunde opnaas ved bedre Udnyttelse af de industrielle Anlæg, og en Kommission af Specialister blev nedsat for at undersøge dette Forhold, altsaa en Omorganisering af Arbejdet.

Kommissionen kom til det Resultat, at ca. 25 pCt. af Tiden ikke blev udnyttet, uden at man kunde give Arbejderne Skylden derfor, og den lagde Hovedansvaret herfor paa Virksomhedernes Ledelser, der ikke var fulgt med Tiden. Mon ikke »Bollekasserne« i stort Maal i den Anledning er blevet sat paa Museum? I Støberibranchen er jo en af Bestræbelserne i Masseproduktionen at praktisere »det løbende Baand«, og dèr duer »Bollekasserne« nu engang ikke.

Sammentrængt tror jeg, man om »Bollekassesystemet« kan sige:

1) Brugen af »Bollekasser« nødvendiggør to Operationer, der ikke eksisterer ved Jærnkasser, nemlig at ophægte Kassen og samle den igen efter Benyttelsen.
2) Pladsen i en »Bollekasse« kan ikke udnyttes som i en Jærnkasse. Modellerne kan ikke komme saa nær ud til Kanten, hvis man skal støbe uden Indstampning, og skal man bruge »Støbejakke«, bliver det samme Tilfældet for at undgaa, at »Jakken« ødelægger Formen.
3) Omskiftning af »Støbejakke« og Vægt tager Tid og koster Slæb. At spænde Formen med et Par Splitter er lettere og hurtigere.
4) Hvis »Bollekassen« er af Træ, kaster den sig paa Grund af Fugtighed, og Styringen bliver upaalidelig.

Anton Rasmussen.

Lidt Værkstedsteknik.

Indvendig Fortanding.

Ved Kraftoverføring mellem 2 parallelle Aksler bruges ofte et cylindrisk Tanddrev, der løber i Indgreb med en indvendig Fortanding paa et større Tandhjul eller Tandkrans. Disse Tandhjul har den Fordel i Sammenligning med almindelige udvendige Tandhjul, at Indgrebsstrækningen — og Indgrebsvarigheden — er betydelig længere, hvilket fremmer rolig og vibrationsfri Gang. Endvidere kan man ofte ved Brug af indvendig Fortanding faa den hele Maskine mere koncentreret eller sammentrængt i Konstruktionen, hvilket ofte er af stor Betydning ved Gearkasser o. l.

Til indvendig Fortanding bruges normalt samme Tandkurve — Cirkelafvikleren — som til udvendig Fortanding. Blot ligger Godset ved indvendig Fortanding paa den modsatte Side af Kurven, hvorved Tænderne faar *konkav* Flanke i Modsætning til de almindelige Tandhjul, hvor Tandflanken er *konveks*.

Hertil er dog at bemærke, at man for at undgaa falsk Indgreb ofte maa afrunde Tandtoppene med en

konveks Kurve, saaledes som det ogsaa gøres ved Tandstænger.

Hvad Dimensionerne angaar, bliver Tandhovedet i Tandkransen nu den Del af Tanden, der ligger indenfor Delecirklen, den gives ofte Længden 1 · Modul; medens Tandfoden, der ligger udenfor Delecirklen, gøres lidt dybere, ofte 1,16 · Modul, da der skal være Spillerum udenfor udvendig Diameter af det indgribende Drev.

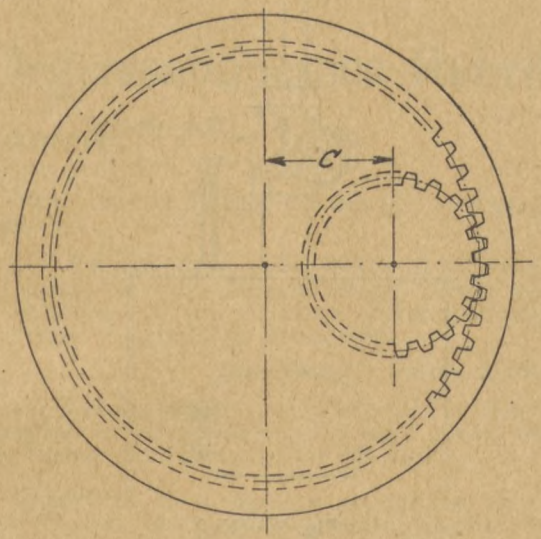

Fig. 1.

Man faar altsaa følgende Dimensioner paa Tandhjulet:

Delecirkeldiameter = M · Tandantal
Indvendig Diameter = M · (Tandantal ÷ 2)
Tandhoved = M
Tandfod = 1,16 · M

Centerafstanden C findes som Differensen mellem Radius til det store Tandhjuls Delecirkel og Radius til Drevets Delecirkel (se Fig. 1), altsaa:

Centerafstand = $^1/_2$ M · Tandantal i store Hjul ÷ $^1/_2$ M · Tandantal i Drev, hvoraf Centerafstand

$$\frac{M \cdot (\text{Differensen mellem Tandantal})}{2}$$

Udvekslingsforholdet mellem de to Tandhjuls Omløbshastighed findes paa sædvanlig Maade som Forholdet mellem Tandantallene; men i dette Tilfælde bliver *Omløbsretningen* ens for de to Hjul.

Tænker vi os f. Eks., at et Tanddrev med 24 Tænder, Modul 3, indgriber i en Tandkrans med 60 Tænder, faar vi følgende Dimensioner af *Drevet:*

Delecirkeldiameter = 3 · 24 = 72 mm
Udvendig Diameter = 3 · (24 + 2) = 78 mm,

af *Tandkransen:*

Delecirkeldiameter = 3 · 60 = 180 mm
Indvendig Diameter = 3 · (60 ÷ 2) = 174 mm.

$$\text{Centerafstanden} = \frac{3 \cdot (60 \div 24)}{2} = \frac{3 \cdot 36}{2} = 54 \text{ mm.}$$

Udvekslingsforholdet mellem Tandkransens og Drevets Omløbstal er:

$$\frac{24}{60} = \frac{2}{5}$$

Bearbejdningen af den indvendige Fortanding kan ske enten med Faconfræser, ved Høvling efter Skabelon, ved Høvling med Faconstaal eller ved Høvling efter Afvalsemetoden. Ved Bearbejdning med Faconfræser fordres særlige Fræsere til indvendig Fortanding, og ligesom ved udvendig Fortanding faar man ikke nogen korrekt Tandform, medmindre Fræseren er konstrueret netop til det ønskede Tandantal. I Praksis kan man dog ogsaa her benytte sig af Fræsere til et nærliggende Tandantal, ja, man kan endog ved Tandkranse med stort Tandantal ofte anvende den Fræser, som bruges til almindelige cylindriske Tandhjul med over 134 Tænder. Jo større Tandantal, desto mindre bliver Fejlen.

Den til indvendig Fortanding bedst egnede Maskine er Tandhjulsstikkemaskinen, Fig. 2, bygget efter Fellow's Princip. Som Værktøj anvendes samme Stikkehjul, som ellers bruges til Bearbejdning af almindelige cylindriske Tandhjul, og som nærmere er beskrevet i dette Blads

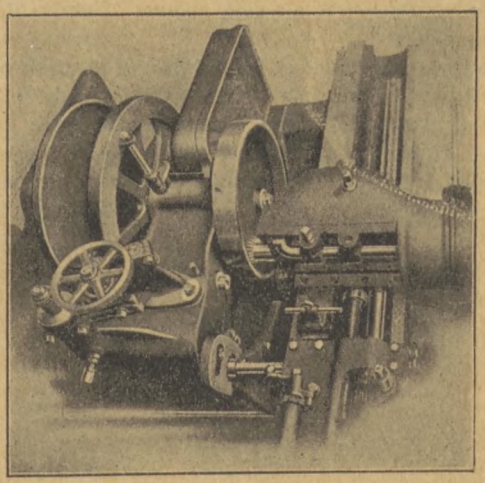

Fig. 2.

Udgave for Januar 1928. Samtidig med, at Værktøjet udfører sin Hovedbevægelse op og ned, drejer det sig i Indgreb med Arbejdsstykket og »afvalser« derved den korrekte Tandform. I Udvekslingen mellem Stikkehjulet og Arbejdsstykket maa der blot indskydes et ekstra Tandhjul, som giver modsat Omdrejningsretning. Spaantagningen lader man som Regel udføre under Nedanslaget (omvendt ved Stikning af udvendig Fortanding).

E. B.

En ny Ventil.

I disse Dage er der kommet i Handelen en ny Ventil beregnet til Centralvarmeanlæg.

Som bekendt stiller Fabrikstilsynet visse Fordringer vedrørende Anbringelse af Ventiler paa Ledninger i Varmeanlæg. Det forlanges, at en Kedel skal have fri

og uhindret Forbindelse til Ekspansionsbeholderen, saaledes at Vandet i Kedlen til hver en Tid frit kan udvide sig. Hvis der er monteret Ventiler saavel paa Kedlens Fremløb som Retur, saaledes at den kan afspærres og aftappes for Reparation, skal der udenom Ventilen mon-

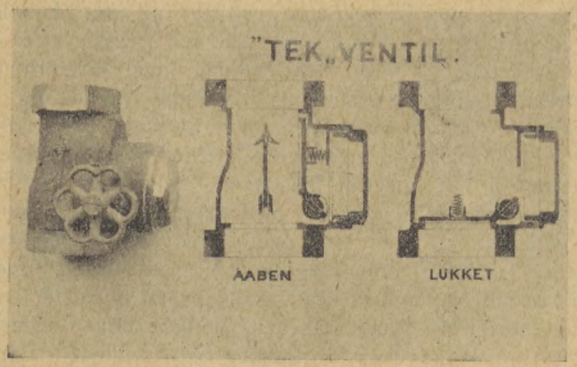

Fig. 1.

teres en Omløbsledning, som ganske vist ikke skal have samme Dimension som Hovedrøret, men som dog skal have en vis Størrelse, alt som angivet i Fabrikstilsynets Bestemmelser.

Dette Arrangement er imidlertid ret kostbart og omstændeligt at udføre. Nu kommer der i Handelen en ny Ventil af dansk Fabrikat, som sælges under Navnet »TEK«. Denne Ventil, der erstatter baade Skydeventil og Omløb med Kontraklapventil, er vist i hosstaaende Fig. 1. Endvidere er i Fig. 2: Fremløbsledning fra en

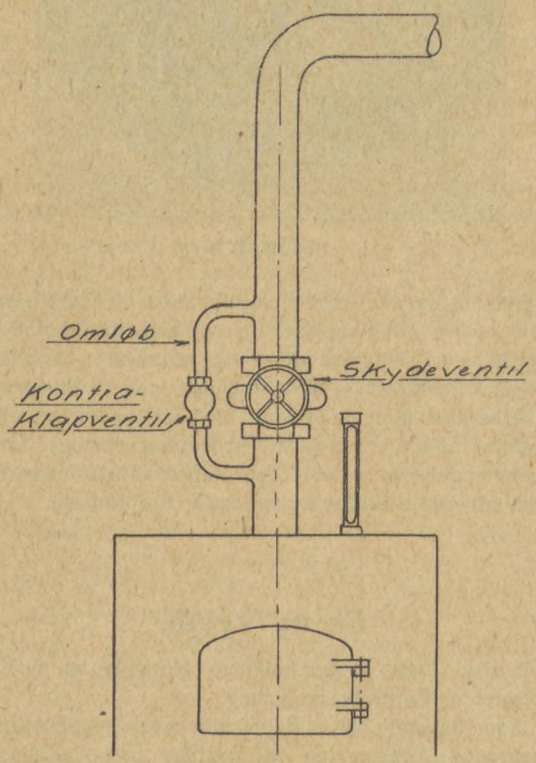

Fig. 2. (Før.)

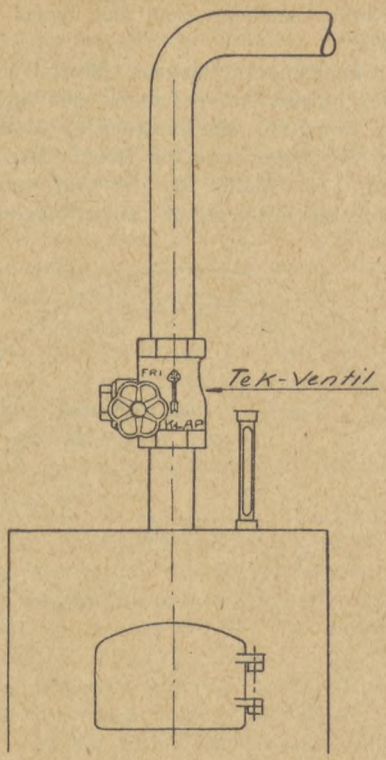

Fig. 2. (Nu.)

Vandvarmekedel, vist saavel den tidligere almindelig anvendte Fremgangsmaade som Arrangement med »TEK«-Ventilen. Til venstre ser man paa Fremløbsledningen fra Kedlen en Skydeventil og udenom Skydeventilen en Omløbsledning, hvori er indmonteret en Kontraklapventil, og til højre Udførelsen med Klapventilen »TEK«.

Denne nye Ventil er bygget som en Klapventil, der kan aabnes og lukkes ved Hjælp af et Haandhjul som en ganske almindelig Ventil, men saaledes indrettet, at en indvendig Klap i Ventilen aabner sig, hvis der opstaar Overtryk paa Undersiden af Ventilen, d. v. s.: hvis Kedlen fyres op med lukkede Ventiler, vil et Overtryk, som opstaar i Kedlen, let udløses ved at Klappen i Ventilen løftes, hvorefter der er fri Passage til Ekspansionsbeholderen.

Til Slut skal blot tilføjes, at Ventilen er godkendt af Fabrikstilsynet.

Carl Fröjd.

Den 9. Februar 1925 blev Svensk Formerforbunds mangeaarige og udmærkede Formand J. E. Blomkvist efter tiltagende Svaghed og Afgang ved Døden stedet til Hvile.

I Fagbladet for Februar d. A. kunde vi meddele, at Forbundets mangeaarige Kasserer K. J. Weijser paa Grund af Sygdom maatte trække sig tilbage, og den 6. Marts d. A. indløb der til vort Forbund telegrafisk

Meddelelse om, at Forbundets Formand, tidligere Ombudsmand, som det hedder paa Svensk, Carl Fröjd, som havde overtaget Formandsposten efter Blomkvist, pludselig var afgaaet ved Døden.

Begravelsen fandt Sted den 17. Marts, og under Formandens Bortrejse var Dansk Former- og Støberiarbejderforbund repræsenteret ved Hovedkasserer Ludv. Christensen.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Tak! Odense Afdeling har anmodet om Optagelse af følgende:

»For den Masse gode Ønsker, vi pr. Telegram modtog fra vore Broderafdelinger Landet over i Anledning af vor Afdelings 40-aarige Bestaaen, bringer vi herved vor bedste Tak.

Bestyrelsen for Odense Afdeling.«

I Forbindelse hermed beder Københavns Afdeling undskylde, at Telegrammet derfra først ankom Dagen efter Festen. En Fejltagelse var Aarsagen.

Observer! Hvis nogen er vidende om, hvor tidligere Medlem, daværende Nr. 40678, Søren Peter Christensen, født 1884, opholder sig, bedes man meddele Forbundet dette.

Hvis Medlemmerne Nr. 41899, Carl Poulsen af Kolding, og Nr. 41463, Asger Aarestrup af Esbjerg, er i Arbejde under nogen Afdelings Omraade, bedes Forbundet tilsendt Meddelelse derom.

De forenede Jærnstøberier, Aarhus, der altid beklager sig over udenlandsk Konkurrence, og altid besværer sig over for høje Lønninger, synes trods alt ikke at være helt til Rotterne. I alle Tilfælde viser 31. December 1928 i Henhold til Meddelelser i »Berlingske Tidende« for 20. Marts d. A., at Aarets Netto-Overskud er 329,815 Kr., hvoraf Aktionærerne foreslaas udbetalt 6 pCt. med 180,000 Kr., samt til Tantiemer 31,900 Kr.

Brovst. Foranlediget af en Brevveksling mellem de i Brovst beskæftigede Medlemmer og Forbundet aflagde Forbundets Formand den 19. Marts de derværende Medlemmer og Fabrikant Jensen et Besøg i Anledning af en sket Lønreduktion. Lønnen var omkring Nytaar saaledes: 1 Former à 132 Øre i Timen, 3 à 128 Øre samt en Timeløn paa 80 Øre gældende for et Medlem, hvis Arbejdsevne paa Grund af Sygdom er stærkt forringet. De 4 førstnævnte Timelønninger var efter Nytaar reduceret til 105 Øre pr. Mand.

Fabrikanten forklarede Forholdene som følger: Jeg forlangte Timelønningerne nedsat til 100 Øre. Formerne tilbød at gaa 10 Øre ned pr. Mand og Time. Jeg fastholdt mit Krav, da jeg i 1928 har sat Penge til. Formerne forhandlede om Sagen indbyrdes, hvorefter de spurgte mig, om jeg vilde give 105 Øre i Timen, hvortil jeg svarede ja.

Den ordførende Former blev tilkaldt og bekræftede Fabrikantens Fremstilling som værende rigtig. Forhandlingerne sluttede med, at Timelønningerne forhøjedes til 110 Øre pr. Mand.

Vel er Skatten ikke stor i Brovst, vel bor Formerne billigt i Fabrikantens Huse, og vel er Arbejdstempoet ikke særlig forceret — — men alligevel!

Hjørring. Den 20. Marts afholdtes der hos A/S W. Brüel et Mæglingsmøde, foranlediget ved Krav om en Forhøjelse af Akkorderne begrundet i, at Timefortjenesten var dalet for stærkt. Der blev givet et Tilbud, som ikke blev akcepteret, og Sagen er derefter behandlet ved Timandsmøde den 5. April, hvor Sagen sluttede med følgende: Gammelt Gasværksarbejde, Tromleringe, Vognbøsninger samt Stativ til 30" Baandsav forbliver i Akkordpriser uforandrede.

Akkordprisen paa Kerner til Vognbøsninger forhøjes fra 5 til 6 Øre pr. Stk. Akkordpriserne paa alt andet Arbejde forhøjes med 6 pCt., og nyt tilkommende Arbejde sættes i Priser i Analogi hermed.

Et Krav om Indførelse af ren Timeløn besvarede Direktøren derhen, at dette i saa Tilfælde vilde medføre Afskedigelse af 2 af de derværende Formere.

Holstebro. Paany har Firmaet Vald. Birn & Brødre ladet høre fra sig. Forholdene har pø om pø udviklet sig til, at der saavel ved Haand- som Maskinformeri bliver arbejdet i ren Timeløn, hvilket ogsaa er den eneste nogenlunde farbare Vej paa denne Virksomhed. Nu skulde Fabrikanten bruge en Mand til at forme Tromleringe, men det skulde være i Akkord.

Manden forsøgte, men det gik ikke, bl. a. fordi Kasserne ikke var i ordentlig Stand, og han krævede Timeløn, men nægtedes det og maatte gaa. Under Sagens videre Behandling erklærede Fabrikant Birn, at der absolut ikke var noget i Vejen med Kasserne, medens han paa Timandsmødet kunde meddele, at de nu var istandsat.

Et ganske godt Billede af Fabrikant Birn, som iøvrigt havde benyttet Lejligheden til at skrive rundt til de offentlige Arbejdsanvisningskontorer i Jylland efter Formere, selvfølgelig kun i den Hensigt at faa taget Understøttelsen fra dem i Arbejdsløshedskassen.

Mæglingsmødet den 21. Marts gav intet Resultat, men ved Timandsmødet den 5. April ordnedes Sagen derhen, da Birn ikke vilde gaa med til Akkord efter en dér krævet Pris pr. Ring, at Arbejdet udføres i Timeløn.

Iøvrigt fastholdt Birn at ville have Akkord indført paa alt Arbejde, og han støttedes deri af Sammenslutningen, medens Forbundet og Formerne nægtede at gaa med til Forhandling om saadant. Overfor dette Spørgsmaal forbeholdt Sammenslutningen sig derefter sin Stilling.

Samme Dag, den 21. Marts, afholdtes Mæglingsmøde hos A/S Holstebro Jærnstøberi og Maskinfabrik, foranlediget ved et Krav om Erstatning for tabt Arbejdstid, fordi Formerne et Stykke Tid den 4. Februar ikke kunde arbejde, da Materialerne var frosne, og man havde undladt Opfyring. Fabrikkens Direktør havde nægtet at betale Erstatning, men Sagen sluttede med, at der udbetaltes Formerne en samlet Erstatning paa 40 Kr. samt 1½ Times Løn til en bestemt Former.

Helsingør. I Fortsættelse af Meddelelserne fra Helsingør Skibsværft i Fagbladet for Februar foreligger, at Spørgsmaalet om Erstatning er gaaet til Afgørelse ved en faglig Voldgift, der afholdt Møde om Sagen den 3. April, hvor der ikke mellem Dommerne opnaaedes Flertal for Sagens Afgørelse. Det bliver derefter til en Opmandskendelse.

Da denne ikke er fremkommet endnu, skal vi vende tilbage til Sagen i næste Nummer af Fagbladet.

København. Den i Fagbladet for Marts Maaned omtalte Sag hos A/S Burmeister & Wain, Strandgadeværftet, som der havde været afholdt Mægling paa den 20. Februar, er viderebehandlet paa Timandsmøde den 5. April. Her opnaaedes ikke Enighed, idet Parterne fastholdt deres Standpunkt, og Forbundet har derefter i Forstaaelse med den paagældende Klub fore-

slaaet Sammenslutningen, at Spørgsmaalet afgøres ved en faglig Voldgift.

Odense. Den 16. Marts er der afholdt Mæglingsmøde hos A/S Brandt & Co. og hos A/S H. Rasmussen & Co. Anledningen var Krav om Erstatning, fordi der i disse 2 Støberier havde været Stilstand i Arbejdet, da Materialet var frossent, foranlediget ved, at man havde undladt Opfyring. Man skød sig ind under, at det havde været ekstraordinære Forhold, hvad Forbundet ikke vilde erkende kunde være Tilfældet i en streng, fortsat Vinter, som den i Aar.

Sagen sluttede med, at A/S Brandt ydede en Erstatning paa 75 Kr. og A/S H. Rasmussen en Erstatning paa 50 Kr. til Fordeling mellem de vedkommende Medlemmer.

Samme Dag afholdtes et andet Mæglingsmøde hos A/S Brandt & Co., idet der var Uenighed om Fabrikkens Ret til at foretage et Afdrag i en Akkord, og 2 andre Stykker Arbejde vilde Formerne ikke udføre i Akkord, fordi Formen under Støbningen »skyllede«.

Da Forholdet er, at Akkordpriserne er opsagte, og der endnu ikke er Enighed om ny, enedes man om, at ingen af Parterne, saalænge Forhandlingerne staar paa, maa ændre i de opsagte Akkorder, og at de 2 nævnte Stykker Arbejde bør udføres i Akkord indtil videre, naar Fabrikken for den første Leverances Vedkommende tager Risikoen for »Skyl«.

Paa den ovenfor omtalte Sag om Akkordernes Opsigelse havde der — som meddelt i Fagbladet for Februar — været afholdt Mægling den 16. Januar, hvor Sagen overgik til ny lokal Forhandling. Da denne intet Resultat bragte, blev Sagen viderebehandlet ved Timandsmøde den 5. April, og der forelaa Tilbud fra begge Parter, men man kunde ikke godkende hinandens Forslag.

Sagen blev igen overvist til en ny lokal Forhandling, der skal være tilendebragt i Løbet af 14 Dage, og hvis det heller ikke ved denne Lejlighed lykkes at blive enig, eksisterer de opsagte Akkordpriser ikke mere, og Spørgsmaalet maa da blive, om Fabrikken kan enes med vore Medlemmer om, hvad Timelønningerne skal være. Til alt dette kan føjes, at hele Aarsagen er, at selv om der er forbedret en Del paa Materialet, stilles der saa store Krav til Arbejdets Udseende, at Fortjenesten fortsat er for lille.

Hos Jærnstøber A. Birn i Odense skete der sidst i Marts en Ravage. En Maskinformer forlangte sin Timeløn forhøjet, og Resultatet blev et Skænderi mellem ham og Fabrikanten, hvilket igen medførte et samlet Krav fra alle Maskinformerne og saa et nyt Skænderi med en Arbejdsstandsning paa nogle Timer.

Med den Birn'ske Familie er det jo ikke svært at blive Uvenner.

Det endte med, at tre Maskinformere fik hver 2 Øre og en fjerde fik 3 Øre mere i Timen.

Ringe. Paa det derværende Støberi har der ogsaa været en Arbejdsstandsning, begrundet i, at Materialet var frossent og Jærnstøberen fandt ingen Anledning til at erstatte noget.

Efter nogen Korrespondance o. s. v. gik Sagen i Orden, idet Formerne ved lokal Forhandling erholdt en Erstatning for den Tid, de havde maattet sætte til.

Svendborg. Hos A/S L. Lange & Co. blev der den 4. Marts begæret Mægling, fordi man ikke kunde enes om Prisen paa nogle nye Brædder til Maskinerne, ca. 10 Stk. Forinden Mæglingen blev Sagen dog sluttet lokalt, idet Fabrikken for ca. Halvdelens Vedkommende indgik paa at betale, hvad der var krævet, og for den anden Halvdels Vedkommende 1 Øre mindre, end Kravet gik ud paa, og Mæglingen bortfaldt.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 22. Februar afholdtes et Mæglingsmøde hos Firmaet Bonnesen & Danstrup, København, i Anledning af Strid om 1) Betaling for Aftagning af Kedelemballage, 2) Betaling for Transport af 2 Radiatorer, som ikke skulde opstilles.

Om Punkt 1 opnaaedes ikke Enighed, idet Firmaets Repræsentant fastholdt, at Aftagning af Kedelemballagen var indbefattet i Rørprislistens Priser for Montering af Kedler.

Punkt 2 henvistes til lokal Forhandling.

Paa Foranledning af Sammenslutningen afholdtes den 13. Marts Mægling hos A/S Dansk Pressefabrik, København, der havde klaget over at vore Medlemmer i Strid med Overenskomstens Bestemmelser havde vedtaget at begrænse Omfanget af Overarbejde. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, hvor der senere er opnaaet Enighed om, at der for Fremtiden kun forlanges 6 Timers Overarbejde af den enkelte Mand.

Den 26. Marts er der afholdt Mægling hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, paa Krav fra Værktøjssmedene om Indførelse af Akkord paa forskellige Værktøjer. Firmaet beklagede ikke at kunne imødekomme Kravet, idet det vilde medføre en Fordyrelse af Arbejdet og ganske stride mod de Principper, som i en Aarrække havde været gældende paa Værftet, og som i økonomisk Henseende havde virket tilfredsstillende. Enighed opnaaedes ikke, men i Forstaaelse med Klubben vil Sagen ikke foreløbig blive ført videre.

Overfor A/S Den kgl. Porcelænsfabrik og Københavns Fajancefabrik havde 6 Mand rejst Krav om en Forhøjelse af Timelønnen, der var 132 Øre. Kravet behandledes paa et Mæglingsmøde den 2. April, hvor man enedes om et Tillæg af 6 Øre pr. Mand pr. Time.

Hos A/S Burmeister & Wain, Christianshavn, mægledes den 13. April paa Klage over, at Firmaet tilsidesætter Tillidsmand Georg Nielsen i Revolverafdelingen og derved forringer hans Fortjeneste. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser, hvorunder Firmaets Underdirektør bestemt hævdede, at der ikke fra Firmaets Side var sket nogen Forfølgelse af Tillidsmanden. Denne genoptog Arbejdet Mandag den 15. April med Opstilling af en ny anskaffet Revolverbænk, og der udbetaltes ham Kr. 145,00 som Erstatning for tabt Arbejdsløn.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 25. Marts har følgende Sager været til Behandling:

1) Strid hos A/S De forenede Jærnstøberier, Aarhus, om Betaling for Arbejde, udført forinden normal Arbejdstids Begyndelse.

Man enedes om, at den paagældende Arbejder fra Timandsmødets Dato afregnes for Arbejde før den normale Arbejdstids Begyndelse med den tidligere ydede Betaling.

2) Klage over, at Aarhus Pengeskabsfabrik, H. M. Jæger, nægter at betale Udearbejdstillæg.

Sammenslutningen fastholdt sit principielle Standpunkt, gaaende ud paa, at Firmaet i Henhold til »Fælles Værkstedsregler« ikke er forpligtet til ved mindre Reparationer (Byarbejde) at betale Udearbejdspenge. I Henhold til det under Sagens Behandling oplyste, havde Sammenslutningen imidlertid ikke noget at erindre imod, at Firmaet betaler det i »Fælles Værkstedsregler«, § 3, fastsatte Tillæg, og Sagen sluttedes dermed.

3) Lønkrav fra Skibssmedene hos A/S Nordhavns-Værftet.

Man enedes om at henvise de rejste Krav om Tillæg til Timelønnen, Akkordafsavnsregulering samt Fastsættelse af Akkordpriser til lokal Forhandling. Opnaas der ikke Enighed, behandles Sagen videre paa nyt Timandsmøde.

4) Strid hos A S Burmeister & Wain, Christianshavn, om Afregningen for Arbejde, der maa kasseres paa Grund af Materialefejl, samt for Arbejde, hvor der maa gives ekstra Tillæg paa Grund af for haardt Materiale e. l.

Enighed opnaaedes ikke, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

5) Lønkrav overfor A/S Nordisk Fjerfabrik.

Enighed opnaaedes ikke, og der blev afgivet Varsel om Strejke, som imidlertid aflystes, efter at der ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. April var opnaaet et Løntillæg af ialt 25 Øre pr. Time at fordele efter Firmaets Skøn til de der beskæftigede 5 Maskinarbejdere.

Forlig i Den faste Voldgiftsret. I Sag Nr. 1228, der var anlagt imod os af Odense Staalskibsværft, dels i Anledning af en Arbejdsstandsning af 70 Mand den 1. September, og dels som Følge af, at samtlige Arbejdere havde vedtaget en Klubbeslutning om at nægte ethvert Arbejde udover 2 × 3 Timer Mandag og Tirsdag, er der den 6. April indgaaet Forlig, hvorefter Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund paa de vedkommende Arbejderes Vegne erlægger en Odense Staalskibsværft tilfaldende Bod af 500 Kr.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
10. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
11. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
12. B. Jensens Maskinværksted, Haderslev.
13. Laasefabrikken »Oval«, Godthaabsvej 88, København.
14. Krabbesholm Sanatorium, Skive.
15. Mekaniker Nielsen, Rødby.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Cyklefabrikant Chr. Mikkelsen, Horsens, har overfor Arbejdslederne stillet saadanne Krav om Lønreduktioner, at disse ikke har kunnet indgaa derpaa, hvorefter de har faaet deres Opsigelse til Fratrædelse 1. Marts 1929.

Ved en Forhandling, som ovennævnte Forening har haft med Chr. Mikkelsen, opnaaedes ikke Enighed, og Pladserne vil derefter blive blokeret for Tilgang. Da det forudsættes, at Chr. Mikkelsen vil forsøge at skaffe sig andre og billigere Arbejdsledere til disse Stillinger, anmodes vore Medlemmer om ikke at reflektere paa Tilbud om Ansættelse hos dette Firma.

Smede og Maskinarbejdernes Sygekasse i København aabner sit nye Kontor.

Smede- og Maskinarbejderforeningen af 1862 (det tidligere Klejnsmedesvendelav), der siden sin Oprettelse i 1862 har virket som Syge- og Begravelseskasse i København og gennem Aarene har faaet en betydelig Del af de københavnske Smede og Maskinarbejdere samt iøvrigt andre Metalarbejdere som Medlemmer, har indtil nu haft Kontorlokaler i Forbindelse med Forretningsførerens Bopæl, medens visse Ind- og Udbetalinger foregik ved Inkassatoren og i det sidste Par Aar i Metalarbejdernes Bygning, Gl. Kongevej.

Dels paa Grund af Udviklingen, dels og navnlig for at lægge Syge- og Begravelseskassens samlede Virksomhed saa nær ved det faglige Hovedkvarter som muligt, købte Begravelseskassen i Efteraaret den store Hjørneejendom skraas her overfor, Hjørnet af Stenosgade og Gl. Kongevej, og har nu efter at have overtaget nogle Forretningslokaler i Stueetagen indrettet Kontor der med Indgang fra Gl. Kongevej 19.

De nye Kontorer tages i Brug Torsdag den 2. Maj og med de sædvanlige Kontortider, hver Dag Kl. 11—2 samt Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 5—7.

Kontingentet opkræves som hidtil i Hjemmet ved Inkassator, og Udbetaling af Sygepenge m. v. besørges af Inkassatoren paa Kontoret Fredag og Lørdag Kl. 5—7.

Foruden at ligge i umiddelbar Nærhed af Forbunds- og Afdelingskontorerne har Sygekassens Kontor ogsaa den Fordel at være centralt beliggende og med gode Sporvejsforbindelser. Linierne 1, 8 og 17 har Stoppested lige ved Kontoret, og Linierne 6, 15 og 16 har Stoppested ved Vesterbros Torv, hvorfra der kun er knapt 2 Minutters Vej til Kontoret.

Det har naturligvis været Hovedhensigten at skabe Medlemmerne den nemmest mulige Adgang til Kontoret, men ogsaa samtidig at gøre Mulighederne for Tilgang af nye Medlemmer større. Tillidsmænd, der har Ærinde paa Forbundskontorerne, vil kunne faa Vejledning til Brug for nyantagne Kolleger og ikke mindst nyudlærte Svende, og tilrejsende Kolleger vil samtidig med Tilmeldingen til Organisationen paa nem Maade faa deres Sygekassebog overflyttet.

Naar dertil kommer, at Smede- og Maskinarbejderforeningen er en fuldt moderne Sygekasse, der yder al den Sygehjælp, der kan ydes gennem anerkendte Sygekasser i København, og at Begravelseskassen er genforsikret, hvorved sikres Overføring fra andre Begravelseskasser med fulde Rettigheder, vil der være al Grund for Fagets Udøvere til at tilslutte sig denne Syge- og Begravelseskasse. Bestyrelsen haaber, at de skete Foranstaltninger vil skaffe ny Vækst i Medlemstallet, og henstiller i den Forbindelse til Afdelingskassererne i Provinserne om at gøre Kolleger, der rejser til København, opmærksomme paa Smede- og Maskinarbejdernes Syge- og Begravelseskasse.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
14506	Andersen, Ernst Villy	Skive	8. 7.91	Skive	8.10.11	Kbhvn. Afd. 9	2. 6.28
12440	— Poul	København	23.12.06	Kbhvn. Afd.	5. 2.27	„ „ 12	1.12.28
31278	Banzon, Søren Jensen ..	—	3. 6.06	„ „	22.10 28	„ „ 12	15.12.28
39928	Bruun, Peter Jensen ..	Krarup	31. 5.04	Faaborg	7.11.24	Faaborg	24. 3.28
4689	Christensen, Anders Gerhart	Aarhus	7. 9 06	Aarhus	3.11.25	Aarhus	17.11.28
4189	— Chr.	—	2.11.92	Berlin	9. 2.19	—	15. 9.28
39808	— Christen	Ørum	21. 2.77	Silkeborg	4. 7.24	Silkeborg	30. 6.28
20481	— Henry Edmund	Rødby	17. 6 08	Kbhvn. Afd.	12.12.27	Kbhvn. Afd. 13	1.12.28
23532	— Leif E. Haar.	Frederiksberg	6. 2.08	„ „	18.12.28	„ „ 15	29.12.28
12006	Clausen, Hjalmar Johs. V.	København	26. 5.07	„ „	16.10.26	„ „ 5	15.12.28
12773	Frederiksen, Otto Frederik..	—	23. 1.79	„ „ 1	10 9.98	„ „ 10	8.12.28
28804	Hansen, Axel Elgaard .	Aarhus	22. 8 06	Aarhus	4. 4.25	Aarhus	11. 8.28
28386	— Hans Peter Bay	Neksø	29. 2.76	Neksø	17. 1.25	Neksø	7. 4.28
23290	— Knud Kristof ..	København	22. 7.08	Kbhvn. Afd.	22. 2.28	Kbhvn. Afd. 13	29.12.28
17990	— Mads Christian	Struer	26.10.84	Aarhus	31. 5.10	Aarhus	18. 8.28
29113	— Osvald W. H..	Corinth	16. 5.05	Faaborg	7. 4.26	Faaborg	29.12.28
30601	— Poul Axel U. ..	København	22. 7.09	Frederikssund	2. 5.28	Frederikssund	15. 9.28
27880	Haagensen, Jens Peter....	Storehedinge	31. 8.09	Køge	1. 5.28	Køge	8. 9.28
25775	Hagerup, Gunder.....	København	23. 8.94	Kbhvn. Afd.	6.10.28	Kbhvn. Afd. 14	15.12.28
12313	Hald, Arne Sørensen.	Lime pr. Skive	18. 2.96	Holstebro	1.11.14	Aarhus	14. 7.28
15941	Holst, I. Chr. E.. .. .	Esbjerg	27. 3.88	Esbjerg	8. 6.06	Centralafd.	11. 8.28
31305	Jensen, Eigil Kaj Laur..	Frederiksberg	23.11.99	Kbhvn. Afd. 1	25. 4.19	Kbhvn. Afd. 5	1.12.28
528	— Henry Vilh. T..	Hjørring	16. 5.88	„ „	14.10.24	„ „ 12	29.12.28
39621	— Svend Ulrik ..	Stoustrup	9. 1.06	Kolding	1. 8.24	Kolding	21. 1.28
4552	— Walther B. Ingeman	Aarhus	10.10.01	Aarhus	4. 5.20	Aarhus	17. 3.28
36658	Jørgensen, Frode Eli.....	København	12.12.03	Kbhvn. Afd.	6.10.23	Centralafd.	2. 6.28
22622	— Niels Peter...	Troelstrup	29. 3.97	Næstved	1. 5.16	Haslev	31. 3.28
16887	Jess, Svend Aage ...	Frederiksberg	25. 8.01	Kbhvn. Afd.	19.10.20	Kbhvn. Afd. 17	24.11.28
31487	Johansen, Helge	Skovlunde	16. 2.06	„ „	20.11.28	„ „ 13	15.12.28
5	Knudsen, Frederik.....	København	14.11.05	„ „	26. 6 25	„ „ 13	22.12.28
35322	Larsen, Anders Julius ..	Ejlstrup	14. 1.05	Frederiksværk	5. 5.23	Hillerød	27.10.28
28179	— Hans Georg ...	Tulstrup	12. 2.04	Hillerød	3. 5.25	—	15. 9.28
11899	Lauritsen, Jens	Skive	9. 9.00	Aarhus	5.11.20	Aarhus	1.12.28
3423	Laursen, Carl.....	Nykøbing M.	19.10.02	Nykøbing M.	15.11.22	—	22.12.28
16675	Lindberg, Knud	Kallehave	16. 1.07	Kbhvn. Afd.	5. 9.27	Kbhvn. Afd. 12	15. 9.28
11277	Mikkelsen, Einar.....	København	31. 3.95	„ „ 1	27. 4.14	Centralafd.	16. 6.28
17317	— Niels Peter M..	Slagelse	9. 7.96	Slagelse	5. 5.15	Kbhvn. Afd. 14	15.12.28
27125	Munk, Aage Nielsen ..	Aarhus	23. 5.02	Aarhus	23.10.28	Aarhus	3.11.28
34870	Møller, Jens Chr. Lauritsen	Voldum	6. 7.00	Saxkøbing	16. 8.22	Kolding	27. 8.27
12750	Nielsen, Carlo Richard..	København	27. 6.07	Kbhvn. Afd.	14.12.26	Kbhvn. Afd. 13	10.11.28
27037	— Hans Christian.	Bjeverskov	18. 4.05	Køge	20.12.24	Køge	30. 6.28
3201	— Hans K. M.....	Skørping	14.11.92	Aalborg	4. 5.12	Kolding	31. 3.28
23804	— Jørgen S. Antonia	København	11.12.08	Kbhvn. Afd.	19. 4.28	Kbhvn. Afd. 12	29.12.28
1427	— Knud Johannes.	—	6. 1.94	„ „ 3	10. 5.13	„ „ 5	8.12.28
2745	— Knud Willy....	Aarhus	1. 9.06	Aarhus	7. 7 25	Aarhus	1.12.28
15683	— Laurits Assersen	—	15. 6.95	—	6.11.15	Kbhvn. Afd. 11	8.12.28
37992	— Niels Peter....	Taps	8.10.02	Aabenraa	23.2.24	Aarhus	15.12.28
12966	Nymann, Fin Bernhard ..	København	23. 7.07	Kbhvn. Afd.	16. 1.27	Kbhvn. Afd. 18	15.12.28
4981	Olesen, Peter.....	Tørring	22.11.89	Esbjerg	11. 7.12	„ „ 12	29.12.28
17231	— Søren	Aarhus	23. 6.03	Aarhus	27.10.28	Aarhus	10.11.28
24144	Olsen, Hans Christian.	København	15. 5.93	D. Skotøjsarb. Forb.	3.11.24	Kbhvn. Afd. 14	8.12.28
1509	— Poul	—	25.11.05	Kbhvn. Afd.	9. 3.28	„ „ 3	15.12.28
2400	— Svend Aage ...	—	21.10.00	„ „	27.10.24	„ „ 14	15.12.28
32536	Petersen, Ingvart.....	Fjeldsted	19. 7.79	Landarb. Forb.	1. 9.18	Kolding	8. 9.28
18390	— Kaj Ove.....	Stege	2. 6.05	Kbhvn. Afd.	4. 5.25	Kbhvn. Afd. 12	28. 7.28
1487	— Olaf P. Ditlev .	København	30. 8.76	„ „	9.11.25	„ „ 12	29.12.28
7114	— Theodor Richard	Skast	5. 2.07	Hadsund-Assens	20.11.27	Tønder	29. 9.28
8200	Poulsen, Poul Martin ...	Ullerslev	5. 3.89	Kbhvn. Afd. 1	1. 3.12	Kbhvn. Afd. 13	8.12.28
16281	Rasmussen, Jens Rasmus ..	Himmelev	24. 2.65	„ „ 1	13.10.14	„ „ 8	15.12.28
27325	Rix, Chr. Nøhren ...	Læsten	6. 2.92	Randers	27.10.23	Aarhus	22. 9.28
26800	Sørensen, Frithiof P. Ferd.	København	5. 3.00	Kbhvn. Afd. 3	12. 4.18	Kbhvn. Afd. 15	29.12.28
20282	— Magnus	Hornslet	30.10.06	„ „	11.11.27	Aarhus	24.11.28

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
39122	Sørensen, Martin Chr. A..	Skaade	15. 9.04	Aarhus	1.11.24	Aarhus	27.10.28
34953	— Søren P.....	Grolsted	28.11.73	Silkeborg	18. 9.22	Silkeborg	26. 5.28
14289	Schilthauer, Alfred.....	Agtrup	3. 7.07	Kolding	1.11.27	Kolding	7. 7.28
12369	Sigvardtsen, Ernst Ingem....	Gevninge	7. 6.06	Roskilde	1.10.27	Kbhvn. Afd. 3	29.12.28
20893	Stjerne, Jens Carl.....	Samsø	26. 8.01	Lyngby	7.11.23	„ „ 12	8.12.28
23826	Svendsen, Børge Krogsgaard	København	28. 4.07	Kbhvn. Afd.	14. 4.28	» „ 15	8.12.28
39391	Thomsen, Poul Sigvald...	—	9. 8.03	„ „	17. 5.24	Køge	9. 6.28

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Nakskov Afdeling.

Lørdag den 6. April afholdt Nakskov Afdeling sin 35 Aars Stiftelsesfest i Forsamlingsbygningens Lokaler. Disse, der langt fra kunde rumme den store Forsamling, var suppleret med et Telt i umiddelbar Tilslutning, og i Teltet var for Tilfældet indlagt Centralvarme og installeret et Højttaleranlæg, saaledes at de Medlemmer, der var placeret her, var i Stand til at befinde sig lige saa godt og til at følge Talerne lige saa vel som i selve Salen. Endvidere var baade Salen som Annexet udsmykket paa det festligste med Flag, Guirlander og Blomster, og Bestyrelsens Medlemmer havde i den sidste Uge ofret saa godt som hele deres Fritid derpaa, men havde ogsaa den Tilfredsstillelse at høste udelt Anerkendelse herfor.

Festen begyndte Kl. 7 med, at Medlemmerne med deres Damer gik til Bords sammen med de indbudte Gæster, iblandt hvilke kan nævnes: Folketingsmand Bresemann, Borgmester Hansen, to Medarbejdere ved »Social-Demokraten«, en af Afdelingens Veteraner, N. P. Sørensen, Formanden for Stiftsorganisationen af Smede paa Lolland-Falster og Formanden for Afdelingen i Nykøbing F., H. P. Hansen, alle med Damer, samt Næstformanden for Forbundet, P. Andersen. Ialt var der dækket til ca. 700 Personer.

Trods dette store Antal Deltagere, der langt overstiger, hvad Forsamlingsbygningen er indstillet paa at kunne servere for, var der rigelig af varm og god Mad, og Værten, Hr. Slente, høstede megen Anerkendelse herfor.

Efter Stegen bød Formanden for Afdelingen, Marius Nielsen, Velkommen. Han mindedes den første svære Tid, hvor de, der sluttede sig til Fagforeningen, forfulgtes paa alle Maader. Derfor skylder vi vore Veteraner en Tak for deres Mod og Udholdenhed, som har gjort det muligt for os andre at arbejde videre paa Organisationens Udbygning. Han omtalte i store Træk Afdelingens Historie og rettede en varm Tak til det socialdemokratiske Byraadsflertal, der ved Forbedringen af Vandvejen til Nakskov havde muliggjort Nakskov Skibsværft og derved gavnet Smedene meget. Marius Nielsen sluttede med at motivere et stærkt besvaret Leve for Afdelingen.

P. Andersen overbragte en Hilsen fra Forbundsledelsen og omtalte i spredte Træk Forbundets Historie, hvilken han delte i 3 Afsnit; først Bestræbelserne igennem 80-erne og 90-erne for paa Trods af al Modstand at skabe og udvikle Organisationstanken; denne Periode endte i 1897 efter en langvarig Lockout med Anerkendelse af Organisationen og Indgaaelse af den Overenskomst, som afsluttede Konflikten. Den anden Periode var den, der indledes af nu afdøde J. A. Hansen ved dennes Valg til Formand og omfattede den lange Fredsperiode fra 1899—1921, i hvilken ikke alene Forbundet konsolideredes, men hvor selve Jærnindustrien skabtes herhjemme, saaledes at den kunde beskæftige et stærkt stigende Antal Arbejdere, og i denne Periode steg Forbundets Medlemsantal fra 7000 til 22.000.

Endelig omtalte han Tiden siden 1921, der kendetegnes ved Arbejdsgivernes gentagne Stormløb imod Organisationen for at forringe de i den forløbne Tid opnaaede Fordele. Endvidere omtalte han de 2 Spørgsmaal, som Efterkrigstiden havde gjort særlig aktuelle, nemlig Kravet om Medbestemmelsesretten i Virksomhederne og den permanente store Arbejdsløshed, som en Række Omstændigheder havde ført med sig, og som greb dybt ind i Organisationernes Liv og maatte præge deres Stilling.

P. Andersen sluttede med at motivere et Leve for Afdelingen.

Ved Isen talte Skibsbygger Ejner Petersen muntert for Damerne.

Redaktionssekretær Grove talte i humoristiske Vendinger for den stærke Smed og høstede stærkt Bifald, og Maskinarbejder Petersen udbragte et Leve for Veteranerne.

Ved Bordet blev afsunget et Par muntre Lejlighedssange, ligesom Smedenes Festblad, »Grovfilen«, omdeltes, og dens harmløse, vittige Indhold vakte Bifald. Derefter oplæste Formanden en lang Række Telegrammer, der var indløbet fra andre Organisationer i Nakskov.

Nydelige Blomsterdekorationer var sendt af Nakskov Maskinsnedkeri, den kooperative Smedeforretning og Fællesorganisationen; Nykøbing Afdeling havde sendt en Faneplade.

Kl. 9½ hævedes Bordet, og et muntert Bal tog sin Begyndelse. Ved 11-Tiden samledes Bestyrelsen med de indbudte Gæster til et fælles Kaffebord, hvor bl. a. Folketingsmand Bresemann og Borgmester Hansen

lykønskede Afdelingen i Anledning af Jubilæet, og dvælede ved det gode Sammenhold, der havde bidraget til det gode Resultat ved Kommunalvalget den 4. Marts.

Den eneste tilstedeværende af Afdelingens Stiftere, N. P. Sørensen, fremsatte en Del interessante Udtalelser om Forholdene paa det Tidspunkt, da Organisationstanken begyndte at spire iblandt Arbejderne, og hvor de Kaar, som man arbejdede under, var langt ringere end Tilfældet er nu.

I Salen gik Dansen til den lyse Morgen, og det blev fra først til sidst en smuk og fornøjelig Fest, som vore Medlemmer i Nakskov har Grund til at være stolte af og Gæsterne glade for at have deltaget i.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 873	Christiansen,	Frants	(Kbhvn. Afd.)
- 26682	—	Oskar K. V.	(— -)
- 29	Hansen,	Thorkild Peter	(— -)
- 25356	Nielsen,	Niels Chr.	(— -)
- 11740	Petersen,	Bernh. Jul. H. R.	(— -)
- 37811	Thomsen,	Harry Johan	(— -)
- 7949	Zaber,	Frits Magnus N.	(— -)
- 22573	Christoffersen,	Harry B. T.	(Haslev -)
- 11204	Christensen,	Sigurd Villads G.	(Køge -)

Medlem Nr. 5355, Jacob Jensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 10794 Christensen, Ludvig
- 28367 Ditlev, Richard Emanuel
- 35089 Jensen

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.			Sidst betalt
Nr. 32388	Jensen,	Niels Peter	24. 1.20
- 29069	Qvist,	Frithjof Ingeman	23.11.18
- 16027	Sørensen,	Marthinus	1. 9.06

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 36312	Andersen,	Carl	15.11.24
- 1122	—	Poul Johan	31. 3.28
- 15227	Aagesen,	Kaj Julius Hj.	31. 3.28
- 16480	Bjerregaard,	Erland	27. 8.27
- 10794	Christensen,	Ludvig	10.11.28
- 28367	Ditlev,	Richard Emanuel	6.10.28
- 20707	Fahrner,	Axel	25. 7.25
- 227	Hansen,	Chr. Voigt	17. 3.28
- 20727	—	Ludvig	7. 7.28
- 20449	—	Osvald Chr. Fr. Th.	31. 5.24
- 35089	Jensen,	Amund Leopold	3.11.28
- 21415	—	Knud F.	12. 2.27
- 17855	—	Niels Kragelund	12. 3.21
- 36934	Jørgensen,	Knud	16. 6.28
- 12887	Larsen,	Christian	13.10.28
- 7165	—	Emanuel	31. 3.28
- 12086	—	Hans Peter Bernh.	19. 5.28
- 5568	Madsen,	Peter Chr.	24. 2.23
- 22153	Meyer,	Charles Viggo	7. 7.28
- 13622	Møller,	Peter Fr. M. Reinh.	6.10.23
- 28052	Nielsen,	Ernst Ejner	3. 7.26
- 7606	—	Harald Thondal	15. 3.24
- 35664	—	Jens Chr.	31. 7.26
- 39140	—	Johannes P.	8.10.27
- 1091	—	Lorry Theophil	1. 9.28
- 39313	Petersen,	Albert Godtfred	28. 2.25
- 37206	—	Alfred Edvard	22.10.27
- 9340	—	Jens Peter	31.12.27
- 7170	Pærremand,	Vermund	28. 5.27
- 33845	Rasmussen,	Hans Chr.	15. 8.25
- 26610	Sørensen,	Carl Chr.	18. 2.28
- 6485	—	Poul Bjørn	26. 3.27
- 16402	Sabroe,	Algot Chr. Johs.	28. 3.25
- 19103	Wilkens,	Carl Frits Ludv.	18. 6.27

Efterlysning. 4 Medlemmer af Smede og Maskinarbejdernes Fagforening, som har været beskæftiget ved Varmeanlægget paa den nye Banegaard i Horsens i Sommeren 1928 for Firmaet Ingeniør van der Lieth, Vestervoldgade 11, København, nemlig: Einer Poulsen, Petersen, V. Nielsen og H. Sørensen, bedes opgive deres Adresse til undertegnede Formand for Horsens Afdeling, da de ikke er med i Fordelingen af Overskudet.

Ingo Christensen.
Fabrikvej 34, 2., Horsens.

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 5. Aarg., Nr. 2.

Rettelse til Adressefortegnelsen.

Københavns Afdeling 2, Klejnsmedene.

Formand N. C. Christensen, Gl. Kongevej 49, 1., tv, V. Tlf. Vester 998 u.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 7 MAJ 1929 15. Aarg.

Atter det skilte —

Efter at De samvirkende Fagforbund var stiftet i Januar Maaned 1898, fik den faglige Landsorganisation en stærk Tilslutning, væsentlig paa Grund af Arbejdsgivernes Centralisationsbestræbelser, og da det første aarlige Repræsentantskabsmøde fandt Sted den 20. Marts 1899, meddeltes det, at 38 Forbund med 870 Afdelinger og tilsammen 59,050 Medlemmer samt 25 enkelte Foreninger med 2194 Medlemmer, altsaa ialt 61,244 Medlemmer, tilhørte Centralorganisationen. I Januar Maaned 1900 omfattede De samvirkende Fagforbund 81,269 Medlemmer, medens de udenfor Landsorganisationen staaende Forbund og Foreninger kun talte 15,026. Af de 96,295 fagorganiserede Arbejdere, der paa daværende Tidspunkt fandtes i Danmark, tilhørte altsaa over 84 pCt. De samvirkende Fagforbund, der med dette store Medlemstal var et overordentligt smukt Udtryk for de danske Arbejderes faglige Centralisationsbestræbelser.

I 1925, altsaa forinden Dansk Arbejdsmandsforbund udmeldte sig af Samvirksomheden, talte denne 239,704 Medlemmer af ialt 310,471 fagorganiserede Arbejdere eller ca. 77 pCt. Udviklingen var altsaa gaaet i Retning af ringere faglig Centralisation, hvortil bl. a. Byggefagene har bidraget. Alligevel var Landsorganisationen et saa omfattende Udtryk for dansk Fagbevægelse, saa at denne maatte siges at høre til de mest centraliserede indenfor den internationalt organiserede Arbejderklasse; men denne smukke Position led et alvorligt Knæk, da Dansk Arbejdsmandsforbund i 1926 udmeldte sig af Samvirksomheden, ikke blot paa Grund af den rent talmæssige Svækkelse, som Udmeldelsen betød, men ogsaa fordi der dermed blev gjort Brud paa den Tradition, der havde været gældende for dansk Fagbevægelse, siden De samvirkende Fagforbund oprettedes, at den store Gruppe ufaglærte Arbejdere stod i Samarbejde med de faglærte.

Efter Arbejdsmandsforbundets Udmeldelse omfattede De samvirkende Fagforbund 155,536 af ialt 312,697, altsaa mindre end Halvdelen af de fagorganiserede Arbejdere. Fra Modstanderside var man straks klar til at betegne det skete som en Sprængning af De samvirkende Fagforbund, og man ventede aabenbart en almindelig Sønderlemmelse af den danske Fagbevægelse. Det var dog ganske overdrevet at tale om en Sprængning, idet De samvirkende Fagforbund trods alt var at betragte som en Enhed, medens de udenforstaaende Organisationer gennemgaaende var uden Samarbejde med hinanden, hvortil kom det ensidige Fagforeningsprincip, som Dansk Arbejdsmandsforbund i særlig Grad var Udtryk for.

Imidlertid maatte det anses for at være umuligt, at De samvirkende Fagforbund med sine 155,000 Medlemmer og Dansk Arbejdsmandsforbund med sine 85,000 Medlemmer skulde kunne leve deres organisatoriske Liv hver for sig, uden at komme i Berøring med hinanden, dertil er der alligevel for mange fælles Interesser. Paa forskellig Maade gav dette sig da ogsaa tilkende, og i Særdeleshed ved Indgaaelsen af Aftalen af 31. Oktober i Fjor mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund paa den ene Side og

Arbejdsgiverforeningen paa den anden Side, og det var at vente, at de ufaglærte Arbejderes Genindtræden i Landsorganisationen før eller senere vilde blive en Kendsgerning. At det allerede er blevet Tilfældet nu, kan Tilhængere af det størst mulige Samarbejde mellem Organisationerne kun glæde sig over. I Virkeligheden er den faglige Centralisation en logisk Følge af selve de primitive Organisationsbestræbelser, der gaar ud paa at samle Individerne for gennem Sammenhold og gensidig Solidaritet at opnaa den stærkest mulige Stilling overfor Arbejdsgiverne. Den videre Opbygning ved Samling af de enkelte Fagforeninger til Forbund maa i logisk Konsekvens medføre den endelige alt omfattende Centralisation. Alligevel var det med et knebent Flertal, at Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres besluttede at indmelde sig, til Gengæld var det ogsaa kun med en ganske ringe Majoritet, at Forbundets Kongres i 1926 besluttede Udmeldelsen, og disse Kongresbeslutninger viser, at der i Virkeligheden indenfor Arbejdsmændene er 2 omtrent lige store Lejre, for og imod faglig Centralisation og affødt af, at den tilsyneladende faste Arbejdsmandsblok alligevel rummer stærke faglige Modsætninger. Der er næppe nogen Tvivl om, at den Uensartethed, som i høj Grad præger Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemsstab, medfører organisationsmæssige Vanskeligheder for Forbundet selv, og disse Vanskeligheder vilde utvivlsomt efterhaanden være voksede, om Dansk Arbejdsmandsforbund var blevet staaende udenfor Landsorganisationen. I Virkeligheden har Dansk Arbejdsmandsforbund ved sin Genindtræden i De samvirkende Fagforbund i højere Grad styrket sin egen Stilling, end De samvirkende Fagforbunds tilsvarende er blevet styrket. Det blev paa Repræsentantskabsmødet i De samvirkende Fagforbund i indeværende Maaned udtalt, at Genforeningen fandt Sted, uden at hverken Dansk Arbejdsmandsforbund eller De samvirkende Fagforbund var blevet svækkede gennem den 2½aarige Adskillelse, men Synspunktet er kun delvis rigtigt og maa ses paa Baggrund af, at Tiden siden Adskillelsen ikke har været præget af store omfattende Arbejdskampe. Var saadanne indtruffet, er det muligt, at Billedet havde set anderledes ud, end Tilfældet er nu.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Indmeldelse har ganske stillet en anden Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund i Skygge, nemlig Dansk Elektrikerforbunds. Denne Organisation udmeldte sig fra 8. Maj 1921, og dens Genindtræden i Landsorganisationen maa hilses med Glæde, ikke mindst indenfor Metalarbejderkredse; det vil jo næppe være overdrevent, naar det kan forventes, at Elektrikerforbundets Optagelse i De samvirkende Fagforbund ogsaa kan føre til Overvejelse af Forbundets Genindtræden i Kartellet, af hvilket det udmeldte sig 1. April 1916.

Det er forklarligt, at denne glædelige Samling, der faar sin særlige Baggrund ved de nylig tilendebragte Kommune- og Rigsdagsvalg og med Dannelsen af Ministeriet Stauning, i høj Grad satte Kulør paa det nylig stedfundne Repræsentantskabsmøde i De samvirkende Fagforbund, saaledes at det nærmest fik Karakteren af en stor Familiefest, præget af Glæde over, at et Par Medlemmer atter havde fundet tilbage til Hjemmet. Det var da ogsaa karakteristisk, at en af de mest fremtrædende Beslutninger, der blev truffet, var Nedsættelse af et Udvalg til at behandle forskellige Grænsespørgsmaal, det var med andre Ord de indre Forhold i Landsorganisationen, der prægede Diskussionen, og de store faglige Problemer, som dansk Fagbevægelse skal tage Stilling til, blev ved denne Lejlighed ganske holdt udenfor. Vi erkender, at Grænsespørgsmaalene, d. v. s. De samvirkende Fagforbunds indre Opbygning, har sin overordentlig store Betydning, ikke mindst hvis deres Drøftelse kunde medføre, at hele den danske Fagbevægelses Struktur blev taget op til en dybtgaaende Undersøgelse og Overvejelse, og af disse Spørgsmaals Løsning er det i Virkeligheden afhængigt, i hvilken Grad dansk Fagbevægelse skal kunne bevare sin Position og øve Indflydelse i de kommende Tider. Industriens Rationalisering er det store Problem, der er kastet ind over vort lille Lands Grænser ude fra de store Industrilande. Løsningen heraf paakalder baade faglig og politisk Interesse, og Neutralisering af Rationaliseringens Virkninger er Fremtidens store faglige Spørgsmaal, hvortil kommer Sommerferiespørgsmaalets Løsning, der efterhaanden trænger sig paa med uafviselig Styrke, dets Løsning er ligesom hele Lønspørgsmaalet afhængig af dansk Produktions- og Erhvervslivs rationelle Udvikling og af dansk Fagbevægelses Evne til at præge denne.

Maatte den faglige Samling, der nu er foregaaet, skabe Muligheder herfor, maatte de Drøftelser, der nu skal optages om Organisationernes gensidige Stilling overfor hinanden, føre til en til den industrielle Udvikling svarende organisationsmæssig Indretning, og maatte dansk Fagbevægelse i nøje Samarbejde med vort politiske Parti være i Stand til at løse de herhenhørende Opgaver. Der har vel næppe nogensinde for den danske Arbejderklasse været et mere gunstigt Tidspunkt end nu til at gøre et Fremstød, fagligt og politisk. Et fasttømret, velledet Parti i Samarbejde

med en af Enhed og Sammenhold præget Fagbevægelse maa nu, hvis Arbejderne kender den Styrke, der ligger heri, men ogsaa samtidig den Begrænsning, der følger med Ansvaret, kunne øve en historisk Indsats til Gavn for Underklassen og for vort Samfund som Helhed.

Rationaliseringens sociale Problem.

Af *Sigfrid Hansson* i »Fackförenings-Rörelsen«.

(Fortsat.)

Fagforeningernes Syn paa Rationaliseringen i den gamle Betydning.

Som det fremgik af de forrige Artikler, maatte man regne med en vis Arbejdsløshed som en direkte Følge af Rationaliseringen. Den saakaldte Forskydningsarbejdsløshed kan, fremholdt Professor Bagge i det af os omtalte Foredrag ved Sveriges Industriforbunds Aarsmøde, blive mere eller mindre omfattende og langvarig. I samme Forhold som den forøgede Produktivitets Virkninger gør sig gældende, frem for alt i Form af forøget Kapitaldannelse, kan der imidlertid imødeses bedre Indtægtsmuligheder og dermed formindsket Arbejdsløshed.

I Bladet »Svensk Export« meddeltes i Fjor nogle Oplysninger fra de Forenede Stater, som — i den Grad de kunde antages at genspejle Virkeligheden — var egnede til at styrke Forhaabningerne i sidstnævnte Henseende. Ifølge dette Blad havde man beregnet, at 71 Arbejdere frembragte samme Produktionsmængde i de Forenede Stater i Aaret 1925 som, 100 Arbejdere havde formaaet at frembringe i Aaret 1914, trods det, at Arbejdstiden var forkortet med 9 pCt. Hvis den nordamerikanske Industris Produktionsforøgelse paa Grund af en mere gennemført Mekanisering fortsættes i samme Tempo i de kommende 25 Aar, som i de forløbne 25 Aar, vil der i 1950 kun fordres 45 Arbejdere til at producere, hvad der i 1925 krævede 71 og i 1914 100 Mand. Spørgsmaalet er, hvad der er blevet af de 29 Arbejdere, som i 1925 blev overflødige for hver 100 for at frembringe samme Produktionsmængde som i 1914. Det omtalte Blad konstaterede, at til Trods for, at 71 Mand i 1925 producerede lige saa meget som 100 i 1914, var — takket være de lavere Produktionsomkostninger og Forhandlingspriser — Efterspørgslen paa Varerne blevet saa meget større, at Industrien kunde optage ikke alene de 29 pCt. af Arbejderne, som teoretisk set burde være arbejdsløse, men desuden inddrage yderligere halvanden Million i den store Industrihær. Resultatet var forøvrigt blevet, at Industriens Produktionsværdi forøgedes fra 25 Milliarder Dollars i 1914 til 33 Milliarder i 1925.

Under de nye Produktionsforhold havde den nordamerikanske Industri formaaet at opretholde høje Lønninger, medens Leveomkostningerne gik ret betydeligt ned. Man havde beregnet, at Arbejdslønningerne var dobbelt saa høje som i 1914, da Leveomkostningerne oversteg sidstnævnte Aars Omkostninger med 63 pCt. Købekraften hos den Løn, som den nordamerikanske Industriarbejder nu oppebærer, skulde altsaa være en Trediedel større end før Krigen. Arbejderen skulde følgelig have faaet en bredere Margin udover de absolut nødvendige Udgifter til Livsopholdet, og man har ment, at det gjorde det muligt for ham at spare mere, og at han som Følge deraf skulde have kunnet klare sig bedre end tidligere under en kortere Tids Arbejdsløshed.

De her anførte Oplysninger fra de Forenede Stater skulde jo være egnede til at faa os til at se paa Rationaliseringen og dens Konsekvenser med en vis Fortrøstning. Stort set og paa langt Sigt forholder det sig maaske ogsaa saaledes, at Rationaliseringen ikke behøver at medføre den alvorlige Risiko, som man befrygter. Man maa heller ikke glemme, at en meget omfattende Rationaliseringsproces er foregaaet under hele den moderne Industrialismes Tidsalder; i denne Proces har Fagforeningsbevægelsen i den sidste Menneskealder været en kraftig medvirkende Faktor. Da Arbejderne ved Hjælp af deres faglige Organisationer efterhaanden har tvunget Arbejdsgiverne til at forbedre Arbejdsvilkaarene — forhøje Lønningerne, forkorte Arbejdstiden o. s. v. —, har Arbejdsgiverne, sikkert i mange Tilfælde ganske modvilligt, været nødsaget til successivt at forbedre Produktionsapparaterne teknisk og organisatorisk. Denne Proces har forresten uundgaaeligt været Forudsætningen for, at Fagforeningsbevægelsen kunde fuldføre sine Opgaver med Hensyn til at højne Arbejderklassens økonomiske og sociale Standard.

Den forudseende Fagforeningsmand har naturligvis derfor ikke kunnet se paa Rationaliseringen med ublide Øjne. Paa den anden Side er det jo imidlertid et Faktum, at Arbejderne i Almindelighed altid betragter de Foranstaltninger, som tages for at erstatte den menneskelige Arbejdskraft med en maskinel, med Mistro og Modvilje. Vi behøver ikke at gaa tilbage til den Tid, da de Arbejdsløse i England brød ind i Fabrikkerne og ødelagde de Maskiner, som havde »taget Brødet ud af Munden paa dem«, vi kan blot erindre os, at Skotøjsarbejderne i vort Land (Sverige) i sin Tid forsøgte at værge sig imod den uvelkomne Konkurrence, som Skomaskinerne afstedkom, ved at vægre sig ved at forsaale fabrikstilvirkede Sko. Denne Vægring kunde selvfølgelig ikke opretholdes, og de haandværksuddannede Arbejdere blev nødsaget til ikke alene at finde sig i at udføre dette foragtede Arbejde, men ogsaa i mange Tilfælde at opgive Værkstederne for at søge deres Udkomme i Skotøjsfabrikkerne. Det er ogsaa bekendt, at Typograferne til en Begyndelse betragtede Sættemaskinerne som en usympatisk Foreteelse og frygtede, at de fuldstændig skulde ødelægge deres gamle hæderværdige Fag. Men ogsaa Typograferne tilpassede sig hurtigt efter de nye Forhold, og nu tør vel ingen indenfor dette Fag for Alvor modsætte sig yderligere tekniske Forbedringer af Produktionsapparaterne. Det kan heller ikke forbavse, at Tobaksarbejderne endnu i vore Dage sender alt andet end venlige Tanker til dem, som gennemførte Mekani-

seringen af deres gamle Haandværk. Men vi ved paa den anden Side, at saavel Skotøjsarbejdernes som Typografernes Antal i Stedet for at forringes i høj Grad forøgedes, samtidig med at deres Fag mekaniseredes og rationaliseredes. Hvorvidt man bliver i Stand til at konstatere det samme med Hensyn til Tobaksarbejdernes Antal er ikke godt at vide. Det er meget muligt, at dette ikke bliver Tilfældet, thi det er jo mærkbart, at Monopoliseringen af Tobaksindustrien forhindrer Tilkomst af nye Virksomheder og dermed maaske ogsaa Tilvækst i Antallet af beskæftigede indenfor denne Industri.

Den Rationalisering, der nu foregaar, kan muligvis alligevel ikke udenvidere sidestilles med Rationaliseringen i den gamle Form. Den gennemføres i et betydeligt hurtigere Tempo, og Virkningen af denne maa naturligvis derfor blive meget mere pludselig og mærkbar. Det ligger forresten nær for Arbejderne at tro, at de som ivrer for Rationaliseringen og fremfor alt de, som haandhæver Gennemførelsen af den, lader sig lede af Interesser, som ikke falder sammen med Arbejdernes. Overingeniør Kärnekull har understreget, at »Rationalisering erkender ingen anden Maalestok end den økonomiske«. Hvad betyder dette? Er dermed sagt, at de rent sociale Synspunkter ikke bør tillægges nogen Værdi? Har Overingeniør Kärnekull ment, at Profitinteressen bør være dominerende? Saaledes turde det ikke forholde sig. Han synes tværtimod eftertrykkeligt at have villet underkende det »selviske« Formaal med Rationaliseringsbestræbelserne. Den økonomiske Maalestok, som han vil anlægge paa Rationaliseringen, behøver naturligvis ikke at overskygge de almene Interesser og dermed de sociale Synspunkter, det forholder sig nok saaledes, at de økonomiske Synspunkter lader sig godt forene med de sociale. Ret forstaaet kan Formaalet med Rationaliseringen ikke være at forhøje Produktiviteten for dens egen Skyld, men maa være at skabe bedre Levevilkaar for Folket. Under Diskussionen om Arbejdsløshedsspørgsmaalet ved Sveriges Industriforbunds Aarsmøde i Fjor gav Overingeniør Kärnekull Udtryk for denne Tanke i følgende Udtalelse: »At indføre Arbejdsmetoder, som resulterer i billigere Produkter, er det samme som at gøre Leveomkostningerne billigere — dette er højere Levestandard«. Men en i stor Stil og hurtigt Tempo gennemført Rationalisering kan som sagt medføre visse Ubehageligheder ud fra et socialt Synspunkt. Det er klart, at en saadan Proces i Næringslivet i det mindste til en Begyndelse kan fremkalde en mere eller mindre haardnakket Arbejdsløshed, men den kan tillige indebære visse andre Farer for Arbejderne, t. Eks. forøget Risiko for Overanstrengelse og Ulykkestilfælde o. s. v.

Da den økonomiske Verdenskonference i Geneve i 1927 beskæftigede sig med Rationaliseringsproblemet, skete dette naturligvis frem for alt med Sigte paa de rent økonomiske Forhold. Denne Konference, i hvilken saa godt som udelukkende Repræsentanter for de økonomiske Interesser deltog, og hvor Fagforeningsfolk kun i meget ringe Grad kunde gøre deres Meninger gældende, blev nødsaget til ogsaa at lægge stor Vægt paa de sociale Synspunkter. I en af sine Resolutioner udtaler den saaledes, at »Rationaliseringen maa tillæmpes med fornøden Forsigtighed for ikke at skade Arbejdernes berettigede Interesser«. Jævnsides med Rationaliseringens Gennemførelse bør, hedder det, »passende Foranstaltninger foretages for det Tilfælde, at den under første Stadium af Gennemførelsen skulde medføre Brug for færre Arbejdere og haardere Arbejde«. Konferencen vender sig ogsaa til Regeringerne, offentlige Institutioner, Fagorganisationer og den almindelige Opinion med en Opfordring til, i Forbindelse med Rationaliseringsbestræbelserne, at lægge særlig Vægt paa »saadanne Foranstaltninger, som er egnede til at garantere den bedste, sundeste og mest værdifulde Udnyttelse af Individet, saasom Udvalg, Vejledning og Uddannelse for forskellige Fag, passende Fordeling af Tiden mellem Arbejde og Hvile, et Aflønningssystem, som kan give Arbejderen rimelig Andel i den voksende Afkastning, og i Almindelighed saadanne Arbejdsvilkaar og Arbejdsforhold, som er gunstige for Udviklingen og Bevarelsen af hans Personlighed«.

I denne Udtalelse har den økonomiske Verdenskonference rigtignok skudt Arbejdsløshedsproblemet i Forgrunden, men den har tillige fæstet Opmærksomheden paa de dybere set endnu vigtigere og maaske ogsaa meget mere vanskelige Løn- og Fordelingsproblemer.

Førstnævnte Problem er betydelig mere kompliceret end man i Almindelighed forestiller sig. Det gælder ikke blot om saa vidt muligt at forebygge Arbejdsløshed ved mere eller mindre tilfældige Omplacerings- og Organisationsforanstaltninger indenfor Virksomhederne eller at give afskedigede eller permitterede Understøttelse, men det turde ogsaa blive nødvendigt i visse Tilfælde at sørge for de Arbejdsløses Forflytning fra et Sted til et andet eller fra et Fag til et andet. Særlig med Hensyn til de yngre Arbejdere maa det være af stor Vigtighed, at Vejledning ved Valg af Fag gives, og at Uddannelsen for nye Arbejdsopgaver understøttes. Vi har netop et saadant Problem at løse i vort Land som Følge af Rationaliseringen af Telefonvæsenet. Automatiseringen af Telefonen har medført, at omkring 900 Telefonister er blevet opsagt fra deres Arbejde i Statens Tjeneste. Det siger sig selv, at disse Kvinder, af hvilke Flertallet ikke har haft Mulighed for at skaffe sig nogen anden Faguddannelse end Telefonistens, faar meget svært ved at skaffe sig andet passende Arbejde. Staten kan ikke forsvare at overlade dem til deres Skæbne, men maa have Pligt til at hjælpe dem tilrette med at søge andre Beskæftigelsesmuligheder. Dette kan bedst ske ved, at Lejlighed til ny Faguddannelse gives dem. Men i mange Tilfælde fordres økonomisk Understøttelse, for at en saadan Uddannelse kan ske. For Statens Vedkommende bør den Side af Sagen kunne ordnes uden større Vanskeligheder. Værre stiller det sig for dem, som bliver arbejdsløse som Følge af Rationalisering paa det private Arbejdsmarked. Der er nok Virksomhederne i Almindelighed uvillige til direkte at paatage sig Rationaliseringens Offer, i mange Tilfælde savner de maaske oven i Købet de nødvendige økonomiske Ressourcer for at kunne gøre det. Manglen paa en Arbejdsløshedsforsikring kommer her til at gøre sig stærkt gældende.

Arbejdsløshedsforsikringen motiveret af den af Rationaliseringen fremkaldte Arbejdsløshed.

I den Udtalelse ved Slutningen af Arbejdsfredskonferencens Forhandlinger, hvori Socialministeren, Statsraad Lübeck, sammenfattede de under Forhandlingerne fremførte Synspunkter, ytrede han bl. a.: »Som vi nu ser paa Rationaliseringen, er den noget for Landets økonomiske Fremtid og for de forskellige Foretagender nødvendigt og nyttigt. Og ligeledes maa vi enes om, at denne Rationalisering maa gennemføres med alt muligt Hensyn til dem, som i Overgangsaarene kommer til at lide under Følgerne deraf«.

Man maa gaa ud fra, at Socialministeren tænkte paa den Arbejdsløshed, som kan befrygtes at blive en Følge af Rationaliseringsforanstaltningerne, og om hvilken man under Forhandlingerne havde talt. Det vilde derfor have været af stor Værdi at have hørt ham nærmere udvikle sin Opfattelse af det Krav om en Arbejdsløshedsforsikring, for hvilken man indenfor Arbejderdelegationen havde gjort sig til Tolk. I dette vigtige Spørgsmaal forsømte han imidlertid at komme med nogen Udtalelse. Det er forklarligt, at en Mand i hans Stilling kan nære Betænkeligheder ved, under en Sammenkomst af denne Art, at udtale sig i et Spørgsmaal, som i vort Land desværre er blevet alt for stærkt politisk betonet, men det skulde unægtelig have været velgørende, om han havde kastet de politiske Hensyn overbord og uden Omsvøb erkendt det berettigede i ovennævnte Krav. Vi vover at have den Opfattelse, at han ikke er Modstander af den. Tager vi fejl, maa vi erkende, at vi ikke fatter Betydningen i den af os her citerede Udtalelse. Socialministeren er nødt til at regne med, at større eller mindre Grupper af Arbejdere kan komme til at lide under Rationaliseringens Gennemførelse i Overgangsaarene. Han har fundet Anledning til at understrege, at alt muligt Hensyn maa tages til dem. Paa hvilken Maade skal denne Hensyntagen ske? Det siger sig selv, at det ikke er tilstrækkeligt med Foranstaltninger, sigtende til at lette de Arbejdsløses Søgen efter ny Beskæftigelse, Vejledning ved Valg af Fag og Uddannelse for nye Arbejdsopgaver i den Udstrækning, saadanne kan frembringes.

Den siden 1920 raadende og vist ikke i hele sit Omfang af Rationaliseringsprocessen foranledigede Arbejdsløshed tyder paa, at det ikke er muligt umiddelbart at skaffe nye Beskæftigelsesmuligheder for dem, som befrygtes at blive arbejdsløse i Forbindelse med Rationaliseringens Gennemførelse, i hvert Fald ikke uden en længere eller kortere Forsinkelse. Byder da ikke de Hensyn, hvorom Socialministeren talte, at disse Arbejdsløse holdes økonomisk skadesløse i det mindste paa den Maade, at de tilsikres et noget nær tilfredsstillende Underhold i den Tid, som kræves for at søge efter ny Beskæftigelse. Hvorledes skal dette kunne ske? Kan man regne med, at de respektive Virksomheder, hvorfra denne Arbejdsløshed stammer, skulde være rede til og have Evne til at sørge for den Sag? Sikkert ikke, og i hvert Fald ikke paa tilstrækkelig effektiv Maade. Man har forøvrigt Anledning til ogsaa at regne med en Arbejdsløshed, som maa blive en indirekte Følge af Rationaliseringen. Det ligger saaledes nær forhaanden at antage, at Rationaliseringen af de i økonomisk Henseende relativt velfunderede Virksomheder kommer til at medføre Vanskeligheder for de svagere, nemlig paa den Maade, at disse bliver handikappede i Konkurrencen og tvinges til at indskrænke deres Virksomhed. At kræve af saadanne Virksomheder, at de skulde sørge for de af dem afskedigede Arbejderes og Ansattes Underhold, medens disse venter paa nye Beskæftigelsesmuligheder, er naturligvis meningsløst.

(Fortsættes.)

Vore Virksomheder.

A/S Frichs, Aarhus.

A/S Frichs har i det kommende Efteraar bestaaet i 75 Aar og er saaledes en af Landets ældste Virksomheder indenfor Jærnindustrien, og medens saa mange andre her begyndte ganske smaat, er dette ikke Tilfældet med Frichs Fabrik, idet den i sin Tid blev anlagt som en virkelig og efter Datidens Forhold moderne indrettet Maskinfabrik med tilhørende Jærnstøberi, Metal- og Klokkestøberi.

Fabrikken begyndte straks med Kraftanlæg, fortrinsvis Dampmaskiner og Dampkedler, som Speciale, og selv om Fabrikken gennem de 75 Aar har taget nye Opgaver op, har dog Kraftmaskiner igennem alle Aarene været Firmaets Hovedproduktion, og det er sikkert paa dette Omraade, Fabrikken har præsteret sit største Arbejde. — En Art Kraftmaskiner, som Fabrikken har dyrket igennem de mange Aar, var Vind- og Vandmøller, og ikke mindre end ca. 1100 Møller har faaet »Jærngangtøj«, der den Gang var noget nyt, hos Frichs, og det var ret betydelige Jærnleverancer, det drejede sig om, idet baade Vingeakslen og staaende Aksler, alle Tandhjul, Krøjetøj og Trækstøj til Kværne etc. udførtes af Jærn. — Der var ikke alene ikke en Egn her i Landet, som ikke havde Frichs Jærngangtøj til deres Møller, men ogsaa til de andre skandinaviske Lande gik der saadanne Leverancer.

En mindre Ting, Fabrikken en Overgang havde stor Fabrikation i, var Mollerup Smøreapparater til Dampmaskiner, som Fabrikken har leveret op til 100,000 af, spredt over hele Jorden.

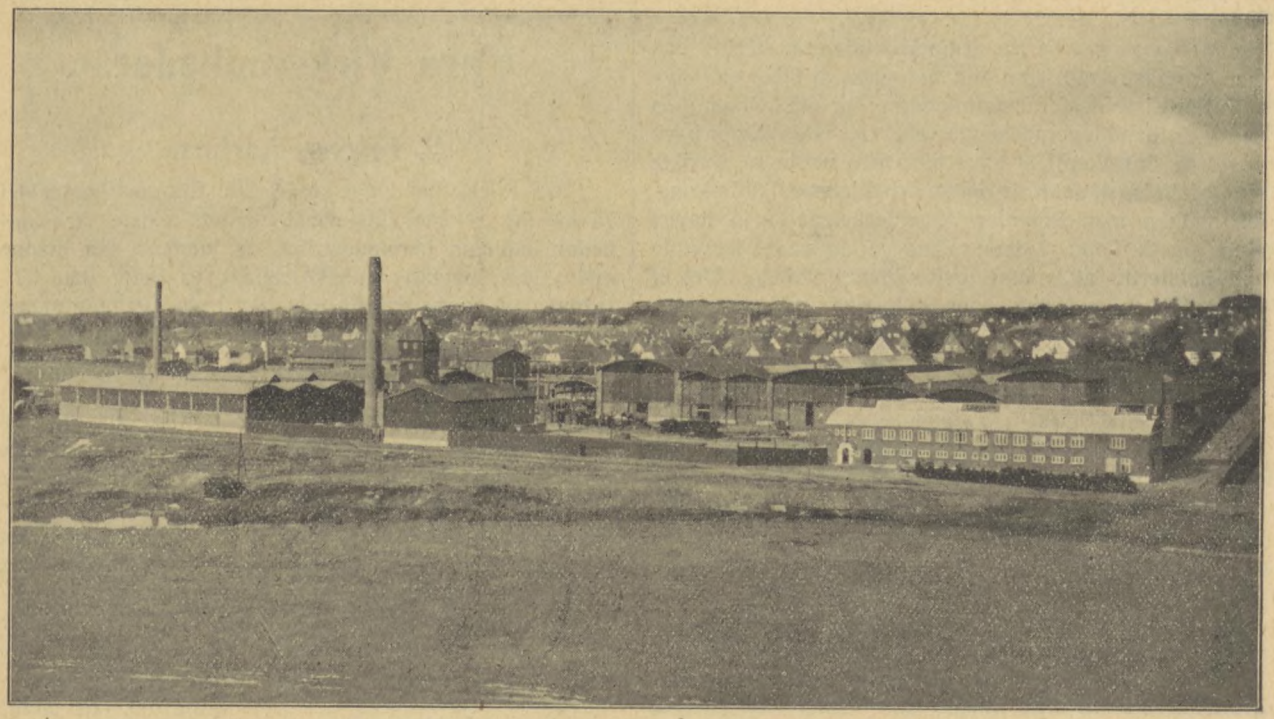
Da gamle Frich selv var en dygtig Ingeniør og uddannet dels paa Polyteknisk Læreanstalt i København og dels i Udlandet, var det naturligt, særlig i ældre Tider, hvor Teknikken ikke var saa almindelig som nu, at en Mængde industrielle Virksomheder søgte til Frichs for at blive hjulpet og faa løst de Opgaver, som den voksende Industri her i Landet stillede, og der er ikke ret mange Industrigrene, for hvilke Frichs ikke har arbejdet, og som Regel naar det drejede sig om nye og vanskelige Spørgsmaal.

Fabrikken har saaledes i en Aarrække arbejdet meget for De danske Papirfabrikker, gjort et betydeligt Arbejde i Begyndelsen ved Bygningen af Fælles- og Andelsmeje-

rierne, og var det første større Firma, der tog Bygningen af Elektricitetsværker, baade Lavspændings- og Højspændingsanlæg, i Entreprise, og det er en Række af store Anlæg, Fabrikken har haft paa dette Omraade.

Da Otto Mønsted begyndte at eksperimentere med Margarine, var det ogsaa Frichs Fabrikker, han benyttede, og i mange Aar konstruerede Frichs de første Apparater og Maskiner, der lagde Grunden til denne Industri. Ogsaa til Aarhus Oliefabrik har Fabrikken været Hovedleverandør igennem mange Aar og kom derved ind i Olieindustrien. Den har bygget meget store Anlæg i England, Tyskland og Rusland, og det er en meget for Copra og andre olieholdige Nødder og Kornsorter, for Cement og Superfosfat, for Kul, Koks og meget andet, og derigennem er udviklet Fabrikkens Afdeling for Kran- og Transportanlæg, der i de sidste 20 Aar har udført en Række meget store Krananlæg, Beddingkraner til Skibsværfter, elektriske Løbekraner, Kullosningsanlæg o. l.

Men som sagt, Fabrikkens Kærne har fra Begyndelsen været og er stadig Kraftmaskiner, først Dampmaskiner og Dampkedler, idet det først kun har drejet sig om Glidermaskiner og almindelige mindre Kanalkedler til Mejeribrug, Dampmøller og Industriforetagender, men

Fabrikken set fra Aarhussiden.

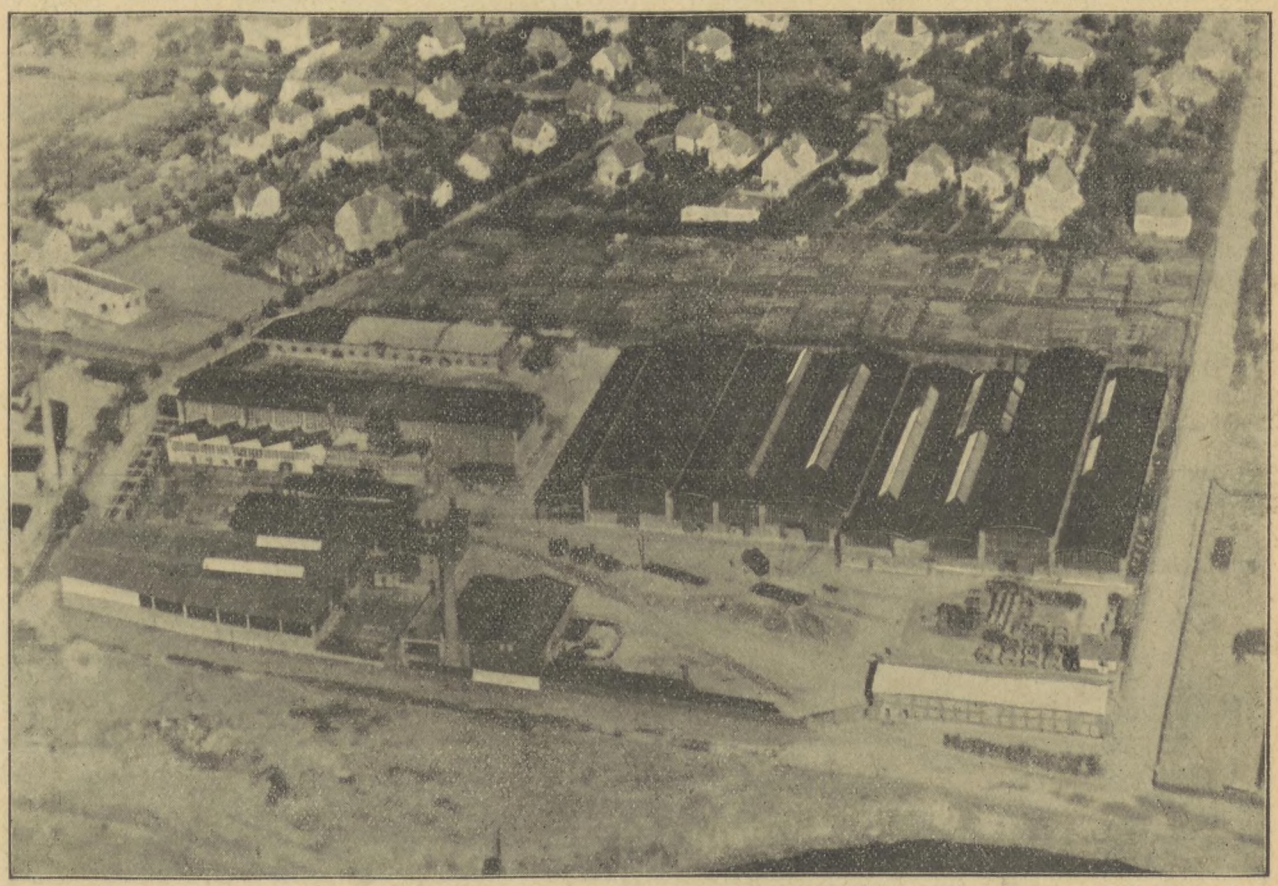
stor Stab af danske Montører, Fabrikken under disses Udførelse har beskæftiget i Udlandet, op til 70 Mand i flere Aar i Træk paa et saadant Anlæg, saaledes at det har drejet sig om Kæmpeanlæg i Forhold til, hvad vi kender herhjemme. — Ogsaa til Vandværker og Gasværker har Fabrikken gennem Aarene haft meget betydelige Leverancer, og da Cementfabrikkerne ved Mariager Fjord i sin Tid begyndte, var det ogsaa Frichs, man den Gang henvendte sig til og arbejdede intimt sammen med i mange Aar, hvad der senere bevirkede, at Frichs fik overdraget Opførelsen af Dansk Andels-Cementfabrik i Nørresundby. Til Superfosfatfabrikkerne har Firmaet i en Aarrække haft store Leverancer, baade deres Kraftanlæg, deres Ovne og Formalingsanlæg og meget andet har Frichs, ligeledes som eneste Virksomhed her i Landet, opført.

En Ting, der i nogen Grad har været fælles i alle disse forskellige Virksomheder ud over Kraftanlæg o. l., har været Knusnings-, Formalings- og Transportanlæg, allerede i 1888 begyndte Fabrikken som den første Virksomhed i Skandinavien at bygge Ventildampmaskiner, idet der paa Udstillingen i København den Gang blev præmieret den første af disse Maskiner, som vakte megen Interesse. Disse blev hurtigt udviklet til at arbejde med overhedet Damp, og Fabrikken udvidede sit Kedelbyggeri til ogsaa at omfatte Røgrørskedler og Vandrørskedler. Paa Omraadet liggende Ventildampmaskiner har Fabrikken udført meget betydelige Anlæg, nemlig Maskiner paa over to Tusinde HK. saavel som de første store moderne Kedelanlæg her i Landet for højt Tryk og Overheding.

Ogsaa Skibsmaskinanlæg og Skibskedler udfører Fabrikken og har forsynet et stort Antal Skibe baade til Ind- og Udland med Kedel- og Maskinanlæg op til 1500 HK. Dog ikke mindst paa Motoromraadet har Frichs i den sidste Menneskealder gjort sin Indsats, idet man allerede for 25—30 Aar siden begyndte med at fabrikere 2-Takt Glødehovedmotorer til Fiskeribrug o. l., og i 1909 gik man videre og erhvervede et udenlandsk Patent paa

kompressorløse Dieselmotorer, som blev leveret i et stort Antal, væsentligst mindre Størrelser. Nogle faa Aar senere gik Fabrikken ogsaa over til at bygge liggende Dieselmotorer og skabte paa dette Omraade en fortrinlig og driftssikker Maskine, og endelig har Fabrikken nu i en Del Aar udført staaende Dieselmotorer for Elektricitetsværker, Fabriksanlæg o. l. op til 1300 HK.

Et af Fabrikkens sidste store Udviklingstrin skete, da den i 1911 optog Bygningen af Lokomotiver. Lokomotivet er da ogsaa nærmere beset kun et Kraftanlæg, dog hidtil havde villet, at Lokomotiverne skulde bygges paa Statens egne Værksteder; men da han atter havde rejst Sagen i 1909, og man var enedes om at nedsætte en Komité til Undersøgelse af Spørgsmaalet, hvilken anbefalede at foretage en Henvendelse til den private Industri, og da det kom til Klausens Kundskab, at Frichs eventuelt vilde interessere sig for at tage Sagen op, tog han en Søndag til Aarhus og opsøgte sammen med Harald Jensen Fabrikkens Indehavere for at sikre sig, at det var Alvor, da han i saa Tilfælde vilde opgive sit

Fabrikken set i Fugleperspektiv.

og det at tage denne Fabrikation op var derfor for Fabrikken nærmest at koncentrere sig endnu mere om sit Speciale for saa at kunne overlade noget af det omtalte Arbejde i de forskellige Industrigrene til andre.

Der var allerede tidligere her i Landet for en Del Aar tilbage gjort Forsøg i saa Henseende, dog kun med nogle ganske enkelte Stykker og smaa Størrelser, men man maatte opgive Sagen, dels begrundet paa den haarde udenlandske Konkurrence, der øjeblikkelig satte ind, naar dansk Arbejde viste sig, men vel mest fordi der ikke blev gjort den virkelige Indsats.

Der havde i en Aarrække været stærke Overvejelser i Gang indenfor de politiske Partier med Hensyn til Fremstillingen herhjemme af Danmarks Forbrug af Lokomotiver, og det var Socialdemokraten K. M. Klausen, der særlig havde slaaet til Lyd for denne Sag, idet han Krav om, at det skulde være Statsarbejde, til Fordel for at faa Sagen realiseret som et privat Foretagende, hvad der lettere kunde opnaas Enighed om.

Samtalerne fik det forønskede Forløb, og sidenhen har han og Socialdemokratiet gjort, hvad de kunde, først for at faa Sagen realiseret og senere for at yde den den Støtte, man har ment at skylde den.

Medens Fabrikken fra sin Start i 1854 havde ligget inde i Aarhus og været rent privat, blev den i 1912 omdannet til et Aktieselskab, idet Aktierne dog kun overtoges af en 5—6 Mand, og paa samme Tid paabegyndtes Fabrikkens Udflytning til nogle tidligere erhvervede Arealer paa en halv Snes Tønder Land ved Aarhus Aa, hvortil Støberiet allerede var flyttet.

Her byggedes nu i Aarene 1912—13 en højt moderne Fabrik, der ogsaa kom til at omfatte Staalstøberi, som

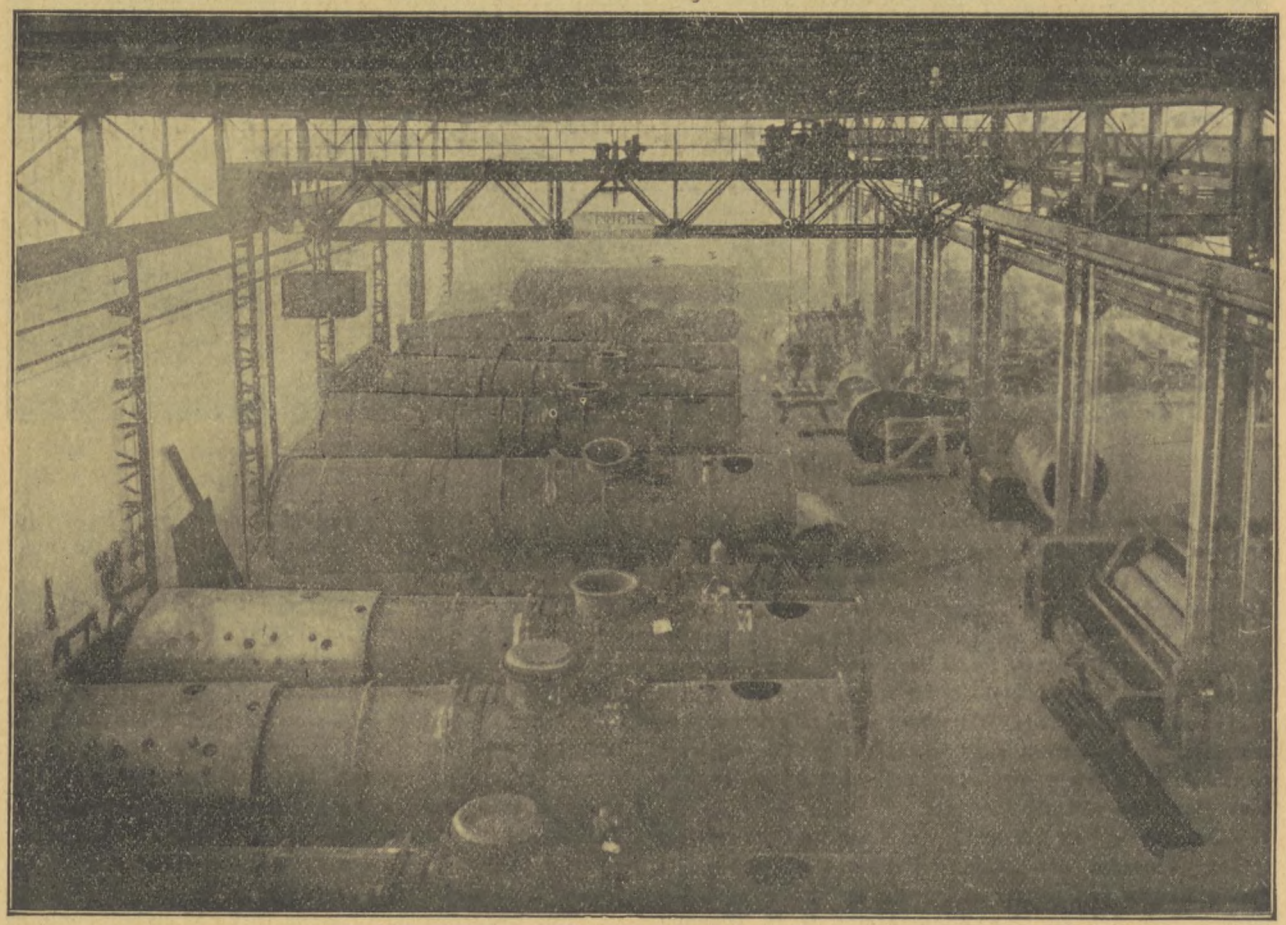
i Aarenes Løb er blevet til en meget betydelig Del af Virksomheden, der særlig beskæftiger sig med Fremstilling af Staalstøbegods egnet til Anvendelse i Maskinfabrikation o. l., og hele den nye Fabrik blev projekteret med Lokomotivfabrikation for Øje — Sporforbindelser ind i alle Værksteder, tilstrækkelig Bredde i alle Værksteder for selv de største Lokomotiver o. s. v. Da Forholdene havde afklaret sig, Prøvetiden for Lokomotivbygning i 1919 var omme, og Fabrikken med sin Kontrakt havde sikret sig fremtidigt Samarbejde med Statsbanerne, blev Skridtet gjort fuldt ud, idet der blev bygget en Lokomotivmontagehal, der samtidig kan rumme 10 af de største Lokomotiver, Lokomotivdrejeskive, Storsmedie med 900 Tons Smedepresse og 300 Tons Pladepresse for Optagning af alle Endebunde til Lokomotiver, og endelig en meget betydelig Kedelsmedie paa næsten 4000 m², der, som det den Gang forlød, blev gjort saa stor efter Statsbanernes Ønske, for at Fabrikken tillige skulde kunne foretage alle de større Lokomotivreparationer, som Statens herværende Værksteder dels ikke var indrettede paa og dels ikke kunde overkomme.

Fabrikken har da ogsaa i Mellemtiden bygget ca. 90 Lokomotiver op til de allerstørste og udført et Antal Fyrkassefornyelser paa de store Lokomotivkedler og andet stort Reparationsarbejde, men desværre for Virksomheden er Statens Ordrer paa Damplokomotiver nu ebbet helt ud, idet den store Virksomhed i Dag ikke har et eneste Damplokomotiv under Udførelse, og Kedelreparationerne for længst helt er ophørte.

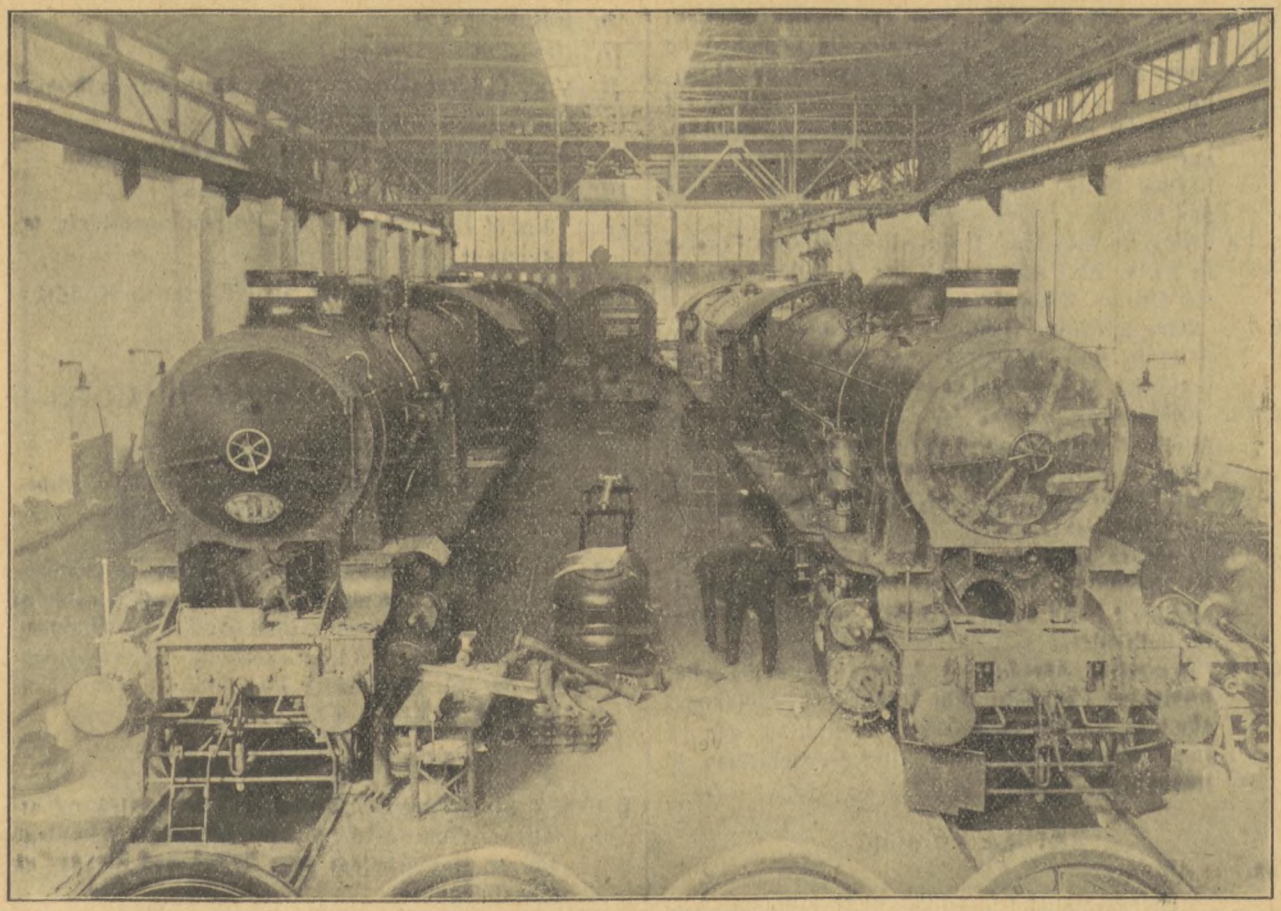
Selv om Fabrikken stadig er nogenlunde beskæftiget paa de andre Afdelinger og sikkert gør sit bedste for at finde Arbejde ogsaa for Lokomotivfabrikken, er den dog for Tiden nede paa under halv Beskæftigelse. Man har nu optaget Bygning af Diesellokomotiver og Dieselpersonvogne og har præsteret udmærket Arbejde paa dette Omraade. Fabrikken har allerede en Snes Stykker i Drift, der har løbet 2—3 Millioner Kilometer, og der er aabenbart her præsteret et meget dygtigt Arbejde, der har vakt Interesse langt ud over Landets Grænser og maaske ogsaa kan komme til at give nogen Eksport, i hvert Fald en Tid, til man i Udlandet maaske lærer Frichs Konstruktioner og Erfaringer at kende, for den kæmpemæssige Lokomotivindustri i Udlandet vil vel næppe se stille til, at en dansk Virksomhed tager dens Arbejde, naar den selv kun har lidt at bestille.

Det blev ved Sagens Begyndelse af alle erkendt, hvor betydningsfuldt det var at faa en virkelig vel indrettet Lokomotivfabrik, saavel som at der blev givet Lejlighed til at træne en Stab af dygtige Arbejdere paa dette særligt vanskelige Specialarbejde.

Begge Dele lykkedes, og de Lokomotiver, der er blevet leverede, er fortrinlige, erklærer alle Jærnbanefolk,

Kedelsmedien.

Lokomotivhallen.

bedre og mere samvittighedsfuldt Haandværk end det bedste udenlandske Arbejde, hvilket Artikler af Lokomotivførere og Udtalelser i »Lokomotivtidende« og lignende Blade giver Udtryk for.

Det er en sørgelig Kendsgerning, at Staten har ladet den Fabrik, den selv har foranlediget det private Initiativ til at opføre, saa ganske i Stikken, og det er trist at se en saa vel indrettet Fabrik, sikkert den smukkeste i Landet, pludselig blive berøvet sin Beskæftigelse, og Hundreder af vore dygtige Kolleger og andre Fags Udøvere blive arbejdsløse. Den mægtige Kedelsmedie (der siges den største i Skandinavien) ligger næsten stille, Storsmedien, den næststørste i Landet, har det ikke meget bedre o. s. v., men dels maa vel Lokomotivbygningen komme igen, selv om det vel aldrig bliver i den Udstrækning, Komiteen havde tænkt sig, og selv om Fabrikken er specielt indrettet som Lokomotivfabrik, — de enkelte Afdelingers gensidige Størrelse er afpassede for dette Formaal og mange Maskiner er Specialmaskiner, — vil i hvert Fald tildels Lokomotivafdelingen kunne beskæftiges ved Diesellokomotiver og Vogn-Dieselmotorer, det eneste Jærnbanearbejde, Fabrikken har lidt tilbage af.

Det er ogsaa for Aarhus sørgeligt at se, at ikke alene Jyllands førende Maskinfabrik, men den største udenfor København, som vor By og vor Landsdel har omfattet med en vis Stolthed, som har udført absolut første Klasses Arbejde og været banebrydende indenfor sin Branche, skal staa og mangle Beskæftigelse, væsentlig fordi den er blevet omlagt efter Tilskyndelse fra Staten.

De aarhusianske Smede og Maskinarbejdere sætter deres Lid til, at den nye socialdemokratiske Regering ogsaa paa dette Omraade vil raade Bod paa de Forsyndelser, den arbejderfjendske Bonderegering har forøvet, saaledes at A/S Frichs maa blive en af de Virksomheder, der igen blomstrer op, naar den nye Politik begynder at sætte sine Spor.

L. H.

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Det ordinære Delegeretmøde.

Afdelingernes Ændringer til Vedtægten.

(Hvor intet andet er angivet, er Afdelingerne S. & M.)

§ 5, 1. Stk. *Københavns Afdeling 17.* Stykket tilføjes: »Forinden saadan Udelukkelse finder Sted, skal den Afdeling, hvori de Paagældende er Medlemmer, have Anledning til at udtale sig om Sagen«.

§ 7 h. *Fredericia Afdeling.* Som nyt Stykke indføjes: »Arbejdsløse, som har selvstændig Lejlighed og under Arbejdsløshed trues med Fraflytning af Lejligheden, kan efter at have været arbejdsløse i 2 Maaneder erholde Huslejehjælp, naar de fremlægger Fogedtilhold eller Skrivelse fra Værten, der beviser dette. Der kan højst hæves 30 Kr. i 12 paa hinanden følgende Maaneder«.

§ 7 h. *Slagelse Afdeling.* I Hovedbestyrelsens Forslag (§ 7 i, 4. Stk.) ændres »15 Øre pr. Kilometer« til: »50 Øre pr. Kilometer«.

§ 7 l. *Skive Afdeling.* Tilføjes: »Medlemmer, hvis Understøttelse er standset efter § 8 d, kan uanset dette dog oppebære Juleunderstøttelse«.

§ 7 l. *Københavns Afdeling 12.* Tiltræder Hovedbestyrelsens Ændringsforslag (§ 7 l), men med Tilføjelse: »Medlemmer, som i de sidste 14 Dage før Jul har været uafbrudt arbejdsløse, erholder ligeledes Juleunderstøttelse«.

§ 9 e. *Randers Afdeling.* Stykket tilføjes: »Efter en Karenstid paa 7 Dage har Medlemmet Ret til at arbejde i indtil 21 Arbejdsdage, inden ny Karenstid indtræffer«.

§ 9 k. *Fredericia Afdeling.* I 3. Stykke tilføjes efter næstsidste Punktum: »For arbejdsløse Medlemmer afholder Kassen dog disse Udgifter, og den ny Bog udstedes Ugedagen efter Anmeldelsen til Hovedkassereren«.

Særlige Forslag.

Aarhus Afdeling:

Delegeretmødet henstiller til Hovedledelsen at arbejde hen til, at »Nødhjælpsarbejde« giver samme Rettigheder som Arbejde ved Faget.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 22. Kongres.

Som meddelt Afdelingerne afholdes Kongressen den 2. Juli og følgende Dage i »Folkets Hus«, Enghavevej 40, København.

Kongressens Dagsorden

er i Henhold til Lovene og hidtidig Praksis ansat som følger:

1. Mandaternes Prøvelse.
2. Valg af Kongressens Tillidsmænd.
3. Valg af de fornødne Udvalg.
4. Fastsættelse af Forretningsordenen.
5. Beretning om Virksomheden.
6. Regnskaberne.
7. Revision af Lovene.
8. Vore Overenskomstforhold. Herunder indkomne Forslag vedrørende disse.
9. Andre indkomne Forslag fra Afdelingerne.
10. Valg af fastlønnede Tillidsmænd.
11. Valg af Hovedbestyrelse, Forretningsudvalg og Revisorer.
12. Fastsættelse af Tid og Sted for næste Kongres.

Afdelingernes Ændringer til Lovene.

Forbundets Love.

§ 4 d. *Rønne Afdeling:* »3 for Sjælland, Møen og Bornholm« ændres til: »2 for Sjælland og Møen, 1 for Bornholm«.

§ 4 g. *Københavns Afdeling 17:* De 2 første Punktummer ændres til: »Diæter for de Delegerede betales af Hovedkassen og ydes med 20 Kr. pr. Mødedag paa Hverdage. Til Repræsentanter uden Dagløns-tab og til Forbundets Funktionærer ydes henholdsvis 14 Kr. og 6 Kr. pr. Mødedag«.

Afdelingernes Love.

§ 10 a, 2. Stk. *Esbjerg Afdeling:* Stykket deles og affattes: »Som Medlem kan Afdelingerne optage enhver, der arbejder som Svend ved Smede- og Maskinfaget.

Intet Medlem kan uden Afdelingens Bestyrelses Sanktion indgaa paa Kontrakt angaaende Løn- og Arbejdsforhold og maa overhovedet ikke indgaa paa nogen Kontrakt, der er en Hindring for at opfylde Forbundets Love i alle deres Konsekvenser«.

§ 10 a, 2. Stk. *Kolding Afdeling:* Efter Ordene »Svend ved Smede- og Maskinfaget« indskydes: »har aflagt Svendeprøve som saadan«.

Slagelse Afdeling: Samme Ændring, samt Krav om, at Lærebrevet skal indeholde Oplysning om Læretidens Længde og Branche.

§ 11. *Horsens Afdeling:* I Hovedbestyrelsens Forslag til ny § 13 indskydes efter: »Faste lokale Ydelser«: »af faglig Art«.

Klublove.

Ny § 6. *Aarhus Afdeling:* »Enhver Klub har Ret til ved almindelig Stemmeflerhed paa et Klubmøde, hvor mindst Halvdelen af Medlemmerne har været til Stede, at vedtage, at enhver Kollega skal tage 4 Dages Sommerferie«.

Regler for Udbetaling af Begravelseshjælp ved Medlemmers Dødsfald.

§ 3. Nyt 3. Stk. *Aarhus Afdeling:* »Indtil 5 Aar efter et Medlems Død ydes Begravelseshjælpen til hans Enke, naar han ved sin Død har haft mindst 20 Aars uafbrudt Medlemsret«.

§ 3. *Frederikshavns Afdeling* foreslaar, at Forretningsudvalget udarbejder og Hovedbestyrelsen vedtager Ændringer til Regler for Begravelseshjælp, hvorefter Enker kan bevare Retten til Begravelseshjælp.

Lærlingeklubbernes Love.

§ 1. *Viborg Afdeling:* »16 Aar« ændres til: »14 Aar«.

Særlige Forslag.

Under Dagsordenens Punkter 8 og 9, eventuelt andre Punkter, behandles følgende særlige Forslag:

Aarhus Afdeling:

Kongressen forlanger, at Hovedledelsen foretager et energisk Arbejde for at højne Lønningerne og bedre Arbejdsforholdene, hvor dette er nødvendigt.

Man kræver, at Hovedledelsen foranlediger, at Afdelinger, som ligger lavt i Løn, fremsætter Lønkrav, saaledes at den store Forskel paa Fortjenesterne i de forskellige Afdelinger ophæves.

Slagelse Afdeling:

Kongressen vedtager, at der bliver trykt et saa stort Antal Cirkulærer til Overenskomstforslagene, at der ved Urafstemningerne kan tilstilles Afdelingerne saa stort et Antal, at de mødte Medlemmer paa Generalforsamlingen kan faa udleveret et Eksemplar.

Aalborg Afdeling:

Aalborg Afdeling stiller Forslag om, at der ved kommende Overenskomstforhandlinger søges gennemført 6 Dages Sommerferie med Løn, den gældende Gennemsnitsfortjeneste.

Aarhus Afdeling:

Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen fortsat og energisk at arbejde for Indførelse af Sommerferie med Løn.

Esbjerg Afdeling:

Ved den kommende Overenskomstforhandling paalægges det Hovedbestyrelsen ikke at indgaa paa nogen Overenskomst eller anbefale en saadan til Vedtagelse af Medlemmerne uden, at 6 Dages Sommerferie med fuld Løn samt en betydelig Forhøjelse af Fagets Mindstebetaling er indbefattet deri.

Fredericia Afdeling:

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen at koncentrere sin Kraft paa at gennemføre en aarlig Sommerferie for Forbundets Medlemmer. Kan Spørgsmaalet om Sommerferie med Løn ikke løses i eet Tempo, maa der vises Resignation, hvad Lønnen angaar, men sættes al Kraft ind paa, at det gøres til en kollegial Pligt, at hvert Medlem af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund forlanger og benytter sin overenskomstmæssige 4 Dages Ferie.

Middelfart Afdeling:

Det paalægges Hovedbestyrelsen at søge gennemført Sommerferie med Løn for alle de af Forbundets Medlemmer, som endnu ikke har opnaaet dette Gode.

Vejle Afdeling:

Kongressen vedtager at opfordre den kommende Hovedbestyrelse til ved nye Overenskomstforhandlinger at arbejde hen til en Sommerferie med fuld Løn.

Københavns Afdeling 12:

Da man paa Arbejdspladserne ser, at vore Medlemmer i stedse stigende Grad, selv nu, da der kræves økonomiske Ofre af dem, er indstillet paa at holde Sommerferie, opfordres den kommende Hovedledelse til at sætte al Kraft ind for dette Spørgsmaals Løsning og undlade at anbefale nogen Overenskomst, der ikke indeholder Bestemmelser om Ferie med Løn.

Københavns Afdeling 17:

Kongressen vedtager at paalægge Hovedbestyrelsen ikke at forelægge noget nyt Overenskomstforslag, før Ferie med fuld Løn er overenskomstmæssig fastlagt.

Frederikshavns Afdeling:

Kongressen vedtager, at vore Medlemmer paa Skibsværfterne skal nægte at arbejde i Skibene, naar Maskinmestrene udfører Arbejde, som vore Medlemmer sædvanligvis udfører.

Københavns Afdeling 12:

Da det har vist sig, at de Forhandlinger, der er ført med Maskinmestrenes Forening i Henhold til Beslutning paa sidste Kongres, ikke har ført til et for D. S. & M. F. tilfredsstillende Resultat, beslutter Kongressen at opfordre Medlemmerne til ved Reparationsarbejde i Skibe at nægte at arbejde sammen med Maskinmestre eller Assistenter, der ikke er paamønstret det paagældende Skib.

Ved Vurdering af, hvormange Mestre eller Assistenter, der er paamønstret Skibet, bruges som Grundlag det Antal, der almindeligvis anvendes til Søs.

Aarhus Afdeling:

Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen ved Forhandlingerne om Overenskomster at arbejde for en yderligere Indskrænkning af Arbejdstiden, f. Eks. ved at indføre »week-end«.

Esbjerg Afdeling:

Det internationale Krav om 8 Timers Arbejdsdag er nu forældet. Arbejdsløsheden er overalt stor og snarest voksende til Trods for, at Kravet om 8 Timers Arbejde maa betragtes som opfyldt. Det paalægges derfor Hovedledelsen gennem Forbundets internationale Forbindelser at søge Kravet rejst internationalt om 7 Timers Arbejdsdag.

Hovedbestyrelsen opfordres ligeledes til ved de kommende Overenskomstforhandlinger at arbejde hen til en Forkortelse af Arbejdstiden.

Københavns Afdeling 17:

Det paalægges Hovedbestyrelsen at foranledige, at Amsterdam-Internationalen og det internationale Metalarbejderforbund rejser Kravet om 7 Timers Dagen. Ligeledes paalægges det ved de kommende Overenskomstforhandlinger at søge en Forkortelse af Arbejdstiden gennemført.

Aalborg Afdeling:

Man henstiller til Kongressen, at der paalægges Ledelsen ved kommende Overenskomstforhandlinger at faa de nu gældende Overtidstillæg forhøjede til de tidligere gældende Satser, 50 og 100 pCt.

Odense Afdeling:

Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen, at den ved næste Overenskomstforhandling søger Paragrafen om Overarbejdet revideret i den Retning, at den mere forhindrer systematisk Overarbejde.

Københavns Afdeling 12:

For at bevirke, at saa mange Kolleger som muligt faar Arbejde, beslutter Kongressen at opfordre Hovedledelsen til at søge gennemført Bestemmelser, som giver vore Medlemmer Ret til at udligne eventuel Overarbejdstid med normale Arbejdstimer.

Indtil dette kan ske, opfordres samtlige Afdelinger til at søge Overarbejdet indskrænket til det mindst mulige, bl. a. ved at udnytte den i Overenskomsten med Jærnindustriens Sammenslutning hjemlede Ret til at aftale Overarbejdsregler værkstedsvis.

Københavns Afdeling 17:

Paa Grund af den stadig store Arbejdsløshed paalægges det Hovedbestyrelsen at søge Overarbejdet begrænset ved de kommende Overenskomstforhandlinger, saaledes at den normale Arbejdsuge paa 48 Timer overholdes. Hvor absolut nødvendigt Overarbejde finder Sted, skal al Tid afspaseres.

Københavns Afdeling 15:

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen ved de kommende Overenskomstforhandlinger at søge Overenskomstens Bestemmelse angaaende Tillidsmændenes Beskyttelse affattet i en saadan Form, at Misforstaaelser saa vidt muligt kan undgaas angaaende en Tillidsmands Hjemsendelse eller Afsked paa Grund af Arbejdsmangel.

Københavns Afdeling 15:

Hvis en Tillidsmands Afskedigelse eller Hjemsendelse af Forbundets Forretningsudvalg skønnes at være Forfølgelse fra Arbejdsgiverens Side, udbetales der straks Tillidsmanden en Understøttelse, som staar i rimeligt Forhold til hans Fortjeneste paa Arbejdspladsen. Understøttelsen udredes af Reservefonden og vedvarer, indtil nyt Arbejde kan anvises.

Esbjerg Afdeling:

Da Septemberforliget og Den faste Voldgiftsret gennem mange Aar, men særlig ved de sidste Tiders Begivenheder og Domme, har afsløret sig som Reaktionens Vaaben mod Arbejderklassen, vedtager Kongressen, at Forbundet retter en Henvendelse til De samvirkende Fagforbund med Krav om, at D. s. F. som Hovedorganisation opsiger Septemberforliget og undlader at udpege Dommere til Den faste Voldgiftsret, saa Arbejderne kan blive frigjorte for Forligets og Voldgiftsrettens reaktionære Virkninger.

Københavns Afdeling 17:

Under Henvisning til, at Septemberforligets Bestemmelser og deres Fortolkning af Den faste Voldgiftsret efterhaanden virker hindrende overfor den fortsatte Udvidelse af Arbejderklassens Indflydelse paa det økonomiske Liv og samtidig hæmmer Fagbevægelsens Aktionsevne, vedtager Kongressen at opfordre De samvirkende Fagforbund til at opsige Forliget af 5. September 1899.

Der bør i særlig Grad lægges Vægt paa at begrænse den enevældige Stilling i Bedrifterne, som den nuværende § 4 tillægger Arbejdsgiverne.

Ligeledes bør Fagbevægelsens Ret til Deltagelse i internationale Aktioner sikres, og der bør træffes Bestemmelser, som umuliggør for Arbejdsgiverne under Trusel om Standsning at forringe bestaaende Løn- og Arbejdsvilkaar.

Endelig bør Varselspligten falde bort i Tilfælde, hvor der uden Resultat har været afholdt Mæglings- og Timandsmøde om Interessetvister. Der bør sluttelig gennemføres Bestemmelser, som hindrer Arbejdsgiverforeningernes hemmelige Blokader.

Københavns Afdeling 18:

Da Septemberforliget og dets Fortolkning paa mange Omraader virker hindrende paa Arbejderklassens Indflydelse paa det økonomiske Liv og vor Aktionsevne, vedtager Kongressen at opfordre De samvirkende Fagforbund til at søge de en Gang paabegyndte Forhandlinger angaaende Revision af Septemberforliget tilendebragt.

Helsingør Afdeling:

Der indkaldes til Formandsmøde umiddelbart før en Overenskomsts Opsigelse for at trække Linierne op for ny Overenskomst.

Helsingør Afdeling:

Det paalægges Afdelingerne at føre en nøjagtig Lønstatistik over Medlemmernes Løn og hvert Kvartal indsende denne Statistik til Hovedkontoret.

Københavns Afdeling 17:

Københavns Metalarbejderforbunds Medlemmer har alle Adgang til at blive Medlemmer af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Aarhus Afdeling:

Kongressen vedtager, at der skal oprettes Lærlingeklubber i alle Forbundets Afdelinger.

Helsingør Afdeling:

Kongressen vedtager, at der skal oprettes Lærlingeklubber indenfor enhver af Forbundets Afdelinger.

Viborg Afdeling:

Kongressen vedtager, at der skal oprettes Lærlingeklubber, staaende under Forbundets Afdelinger.

Københavns Afdeling 11:

I Henhold til Tilføjelsen ved sidste Overenskomstindgaaelse angaaende de nedsatte Udvalg, hvis Betænkning skal foreligge pr. 1. Oktober 1929, og hvor bl. a. Lærlingespørgsmaalet skal behandles, henstiller Kongressen til Udvalget

at sætte stærkt ind for, at Lærlingeantallet i Forhold til Svendeantallet begrænses,

at Lærlingeloven ændres, saaledes at Beskyttelsen mod Udbytning af Lærlingen befæstes,

at den tekniske Undervisning lægges indenfor den normale Arbejdstid.

Københavns Afdeling 12:

Idet Kongressen erkender Betydningen af at faa Fagets Lærlinge organiseret, og samtidig erkender de meget betydelige Vanskeligheder, der er forbundet hermed, besluttes det at opfordre den kommende Hovedledelse til forsøgsvis at ansætte en Kollega, hvis Opgave det bliver i Forbindelse med Forbundets Afdelinger at søge alle Lærlinge organiseret i Lærlingeklubber og iøvrigt søge at fremme alle Spørgsmaal, der kan have Betydning for Fagets Lærlinge.

Motiveringen for dette Forslag er først og fremmest den, at vi som voksne Arbejdere, endda i udstrakt Grad som Fædre til Lærlingene, er i højeste Grad interesserede i deres Løn- og Arbejdsvilkaar; dernæst den Kendsgerning, at vore Bestyrelsesmedlemmer har saa mange Opgaver i Fagforeningen og paa Arbejdspladserne, at det har vist sig umuligt i tilstrækkelig Grad at paakalde deres Initiativ og Støtte i Arbejdet for Lærlingesagen. Ved at ansætte en Kollega med denne specielle Opgave og underlagt Hovedkontor og Forretningsudvalg, vil vi mene, at det skulde være muligt at rejse en sund Lærlingebevægelse indenfor Forbundets Rammer, og af et saadant Omfang, at Udgifterne herved vil give gode Renter.

Københavns Afdeling 13:

Det paalægges Hovedbestyrelsen ved de kommende Forhandlinger om Lærlingespørgsmaalet at arbejde hen til, at Læretiden for Fagets Lærlinge nedsættes til højst 4 Aar, og at Undervisningen i Teknisk Skole foregaar i Dagtimerne.

Københavns Afdeling 17:

Da det med Overenskomstens Bestemmelser angaaende Lærlinge har vist sig vanskeligt at komme de Misforhold til Livs, der paa dette Omraade hersker i en Række Virksomheder, paalægges det Hovedbestyrelsen at søge Forbundets overenskomstmæssige Paataleret udvidet.

Københavns Afdeling 17:

Kongressen vedtager at bygge videre paa det Grundlag for Lærlingenes Organisering, der allerede er skabt. Det paalægges Afdelingernes Ledelse, hvor det ikke er sket, i Samarbejde med Lærlingenes Landsudvalg at medvirke ved Lærlingeklubbers Oprettelse.

Københavns Afdeling 18:

Da Overenskomstens Bestemmelser angaaende Lærlinge har vist sig mangelfulde, hvor Misforhold finder Sted, paalægges det Hovedbestyrelsen ved de kommende Overenskomstforhandlinger at søge Forbundets Paataleret udvidet.

Esbjerg Afdeling:

Ved Overenskomsten af 8. November 1928 vedtoges det, at Sammenslutningen og Centralorganisationen skulde nedsætte et Fællesudvalg til Drøftelse af Indførelse af Industriforbund.

Da det Spørgsmaal nok saa meget er et Spørgsmaal, der skal løses indenfor og mellem Fagorganisationerne som mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne, og da det er et Spørgsmaal, der skal have sin Løsning i en nær Fremtid, paalægges det Forbundsledelsen at virke hen til, at der indenfor De samvirkende Fagforbund ogsaa bliver nedsat et Fællesudvalg, der skal søge Kravet om Industriforbund realiseret.

Odense Afdeling:

Odense Afdeling henstiller saa kraftigt, som det er muligt, at Forbundets Ledelse søger at finde en Form for Optagelse af ufaglærte Arbejdere, da disses Indgriben til en mindre Betaling i vort Fag, særlig for flere Virksomheders Vedkommende, er af den Beskaffenhed, at den er den største Fare for vore Lønninger.

Aalborg Afdeling:

I Anledning af, at der i de fleste Afdelinger oprettes Oplysningskursus, stilles der Forslag om, at de Tilskud, der af Forbundet ydes til Oplysningsforbundet, gives under en saadan Form, at Afdelinger, der opretter saadanne Kursus, skal have en Del deraf i Forhold til Deltagernes Antal.

Aarhus Afdeling:

Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen og Forretningsudvalget til endnu i højere Grad og Udstrækning at yde Tilskud til Kursusophold for Tillidsmænd paa Arbejderhøjskolen og lignende Steder.

Københavns Afdeling 11:

Kongressen anerkender Betydningen af det af Forbundet arrangerede Bedriftsraadskursus og vedtager, at et saadant Kursus skal afholdes hvert Aar undtagen i det Aar, hvor Forbundet afholder Kongres. Kursuset bør strække sig til 10 Dage paa Skolen.

Aarhus Afdeling:

Afdelingens Generalforsamling har den 3. Maj 1929 vedtaget følgende Udtalelse:

»Generalforsamlingen vedtager at fremsende det af Klub 11 fremsatte Krav om egen Afdeling til Kongressen, dog at Generalforsamlingen *ikke* kan anbefale Forslaget.«

Kolding Afdeling:

Forbundet tegner en Ulykkesforsikring for sine Medlemmer udenfor Arbejdsstedet i Lighed med Lokomotivmændene ved Privatbanerne.

Slagelse Afdeling:

Slagelse Afdeling anmoder Kongressen om at faa eftergivet deres Laan paa 600 Kr., grundet paa Afdelingens økonomiske Forhold, og da Medlemmerne her i Afdelingen i flere Aar har betalt Ekstrakontingent for at faa afviklet anden Gæld til Forbundet.

International Konference indenfor det ædle Metal.

I Dagene den 12. og 13. April afholdtes i Paris en Konference af Repræsentanter for en Række Guld- og Sølvarbejderorganisationer og egentlige Metalarbejderorganisationer. I Konferencen deltog for Skandinaviens Vedkommende Formanden for det norske Guld- og Sølvarbejderforbund, Gabrielsen, Formanden for vor svenske Broderorganisation, Fritjof Ekman, samt en Repræsentant for de svenske Guld- og Sølvarbejdere, Laas, Formanden for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforbundet i Danmark, G. Schou, og Kartellets Formand, Johs. Kjærbøl.

Konferencen havde den særlige Interesse for den internationale Metalarbejderbevægelse i Almindelighed, at der med dens Afholdelse fra visse Sider var tilsigtet Oprettelsen af en international Guld- og Sølvsmedeorganisation, der skulde være i Samarbejde med Internationalt Metalarbejderforbund. Dette blev imidlertid stærkt imødegaaet, specielt fra de Lande, hvor Guld- og Sølvarbejderne staar tilsluttet de bestaaende Metalarbejderorganisationer, saaledes Tyskland og Sverige, hvor man anlægger det Synspunkt, at Guld- og Sølvarbejderne bør tilslutte sig de enkelte Landes bestaaende Metalarbejderorganisationer og derigennem blive Medlemmer af Internationalt Metalarbejderforbund. Resultatet af Konferencen blev da ogsaa, at man frafaldt Tanken om Oprettelsen af en international Guld- og Sølvarbejderorganisation, idet kun de belgiske Repræsentanter fastholdt dette Standpunkt, der nok nærmest var fremkaldt af en vis kommunistisk Indstilling, og som gav et Fingerpeg om, at en saadan international Organisation indenfor Ædelmetalindustrien kunde forsøges brugt til at skabe Vanskeligheder for Internationalt Metalarbejderforbund.

Ved Konferencen fremkom en Del Oplysninger om Organisationsforholdene i de forskellige Lande, og vi skal her gengive følgende:

I Belgien findes omkring 2000 organiserede Ædelmetalarbejdere, hvis Organisation dog ikke er tilsluttet hverken det belgiske Metalarbejderforbund eller nogen international Sammenslutning. Grunden til denne Stilling er sikkert at søge i, at det belgiske Metalarbejderforbund er tilsluttet saavel det belgiske Arbejderparti som Amsterdam-Internationalen. I Frankrig findes adskillige Tusinde Arbejdere indenfor den omhandlede Industri, men kun en Del af disse er organiserede i Metalarbejderforbundet, idet en anden Del tilhører en speciel Organisation og nogle en kommunistisk Organisation. Fra England meddeles, at 2 Organisationer, omfattende Arbejdere indenfor Ædelmetalindustrien, er tilsluttede Metalarbejder-Internationalen, men at der findes flere fritstaaende Separatorganisationer. I Holland er denne Industri af mindre Betydning, men Arbejderne er godt organiserede. I Østrig findes et særligt Ædelmetalarbejderforbund, som staar direkte tilsluttet Internationalt Metalarbejderforbund. Mellem dette Forbund og det østrigske Metalarbejderforbund finder et intimt Samarbejde Sted.

I Tyskland og Sverige er Arbejderne indenfor Ædelmetalindustrien tilsluttet Metalarbejderforbundet, hvilket har vist sig at være til stor Gavn for disse Arbejdere. Fra tysk Side fremholdt man, at denne Organisationsform er nødvendig, fordi Industrien i stor Udstrækning er mekaniseret. Arbejdsmetoderne er i Hovedsagen ens ved Udførelsen af billigt og kostbart Arbejde, hvilket er muliggjort gennem Maskinteknikken. Denne Udvikling har ogsaa forøget Virksomhedernes Produktivitet, og da det tyske Folks Købeevne ikke er tilstrækkelig til at aftage den forøgede Produktion, maa denne eksporteres. Toldmure og andre Besværligheder lægger Hindringer i Vejen for Eksport, hvilket medfører, at der hersker en meget omfattende Arbejdsløshed. Fra Schweiz meddeles, at Ædelmetalarbejderne dér tilhører Metalarbejderforbundet, og at dette har været til megen Nytte for dem. I Czekoslovakiet er ca. 1800 Personer beskæftigede indenfor den nævnte Industri. De er ganske godt organiserede og samarbejder udmærket med Metalarbejderforbundet.

For Danmarks Vedkommende er Forholdet som bekendt, at de danske Guld- og Sølvsmede staar uden noget som helst Samarbejde med de øvrige Metalarbejdere, men det er at haabe, at de Synspunkter, som er gjort gældende paa Pariser-Konferencen, vil føre til Overvejelse af Betimeligheden af at indlede et Samarbejde her.

Resultatet af Konferencens Arbejde blev en Resolution, som vi hidsætter i Oversættelse:

Den i Paris den 12. og 13. April stedfindende Ædelmetalindustriarbejder-Konference fastslaar:

1. I Ædelmetalindustrien er Fabrikationsmaaden særlig i de sidste Aar gennem Rationalisering, tekniske og maskinelle Forbedringer og Forandringer meget stærkt ændret.
2. Ved Produktionens stærke Forøgelse, ved den besværliggjorte Ind- og Udførsel og Gennemførelsen af høje Toldsatser opstod i mange Lande Overproduktion og stor Arbejdsløshed.

   En Nedsættelse af Toldsatserne samt en Lettelse af Ind- og Udførselsbestemmelserne maa stærkt tilstræbes i alle Lande.
3. Arbejdsbetingelserne i Ædelmetalindustrien trænger til nødvendige Forbedringer og til en overenskomstmæssig Regulering mellem Fagorganisationerne og Arbejdsgiverne.
4. Gennemførelsen af nødvendige Forbedringer i Arbejdsforholdene, Fremskaffelsen af Arbejdsmuligheder og Sikkerhed for Afsætning kan kun opnaas gennem en samlet og enig Organisation af Arbejderne indenfor Ædelmetalindustrien i nær Forbindelse med Metalarbejderne.
5. Konferencen fastslaar med Tilfredshed, at den største Del af Ædelmetalindustriens organiserede Arbejdere allerede er tilsluttet det internationale Metalarbejderforbund og de respektive Landsorganisationer. Konferencen retter en indtrængende Opfordring til alle endnu ikke tilsluttede Organisationer om at sætte sig i Forbindelse med Metalarbejdernes Landsorganisationer for at forberede en Sammenslutning og dermed Indtrædelse i det internationale Metalarbejderforbund.
6. Metalarbejdernes Landsorganisationer er anmodet om at gøre alt, hvad der staar i deres Magt, for at hjælpe med til at befordre Organiseringen af Ædelmetalindustriens Arbejdere og om paa alle Maader at støtte denne. Endvidere opfordres Metalarbejdernes Landsorganisationer til ikke at lægge Hindringer i Vejen for en Sammenslutning eller Fremskaffelsen af Forbindelser med en senere Sammenslutning for Øje, men derimod kraftigt at understøtte saadanne Bestræbelser.

Danske Lokomotivmænd til Kongres.

Saavel Privatbanernes Lokomotivmænd, der staar tilsluttede Kartellet, som Statsbanernes Lokomotivmandsforbund, med hvem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund igennem mange Aar har haft et intimt Samarbejde, har for nylig afholdt Kongres, der for Privatbanernes Lokomotivmænds Vedkommende fandt Sted i Aalborg den 20. April, medens Statsbanernes Lokomotivmænd holdt Kongres i Aarhus den 8., 9. og 10. Maj.

Dansk Lokomotivmandsforbunds Kongres.

Kongressens Aabning overværedes af Kartellets Formand foruden følgende Gæster: Formanden for Smedeforbundets Aalborg Afdeling, Marius Andersen, en Repræsentant for Lokomotivmændenes svenske Broderorganisation, Oscar Eck, og en tilsvarende Repræsentant for Norge, Sandager, samt endelig den daværende Næstformand for Dansk Lokomotivmandsforening (Statsbanerne) Sofus Jensen.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne bød Formanden, N. Th. Brix, Velkommen, idet han gjorde opmærksom paa, at Dansk Lokomotivmandsforbunds Aalborg Afdeling samtidig kunde fejre sin 25-aarige Bestaaen.

Kjærbøl bragte Lokomotivmændene en Tak fra Centralorganisationens Ledelse for godt Samarbejde, idet han udtalte, at vi i de forløbne Aar havde kunnet markere vor Enighed og vort Sammenhold paa alle de Omraader, hvor vi har Berøringspunkter. De private Organisationer og Funktionærerne indenfor Stat og Kommuner har i høj Grad fælles Interesser, og det var glædeligt, at Privatbanernes Lokomotivmænd i Modsætning til visse andre Tjenestemænd havde den rette Forstaaelse af Samarbejdets Betydning. Vi maa bort fra egoistiske Grænsestridigheder og samle os i Enighed mod den fælles Modstander, vi maa søge at skabe den store fælles Interesse-Sfære af alle danske Metalarbejdere. Kjærbøl sluttede med at udtale Ønsket om et godt Forløb af Lokomotivmændenes Kongres.

Efter at de øvrige Gæster havde hilst Kongressen, og Brix havde noteret, at Gæsternes Udtalelser vidnede om godt Samarbejde baade indenfor Landets Grænser og internationalt, gik man over til at behandle Dagsordenen, idet Beretningen om Virksomheden kun drejede sig om et Aar, da Privatbanernes Lokomotivmænd holder Kongres hvert Aar. Ialt var paa Kongressen mødt 65 Repræsentanter fra Forbundets forskellige Afdelinger, og til Dirigenter valgtes Lokomotivfører Bjerg, Aalborg, og Motorfører Kaj Petersen, Helsingør, til Sekretærer valgtes Lokomotivfører Bonde Petersen, Odense, og Motorfører G. Andersen, Maribo.

Af Formandens Beretning skal vi anføre, at Lokomotivmændenes Forhold i det forløbne Aar har været præget af Venstreregeringens haarde Haand. Igennem Fortolkningskunster har man forsøgt og delvis gennemført et Nedbrydningsarbejde, og der forestaar et Arbejde for at genoprette det ødelagte. Aaret 1928 begyndte med et Medlemstal paa 513 og sluttede med 507 Medlemmer. Formanden kom ind paa Omtale af en Række Spørgsmaal, blandt hvilke Enkeltmandsbetjeningen paa Lokomotiver og Motorvognsspørgsmaalet i fremtrædende Grad lagde Beslag paa Opmærksomheden. Formanden omtalte Forholdene ved Østsjællandske Jærnbane, hvor Forbundet havde medvirket, saaledes at en Standsning af Banen var undgaaet, hvorved 85 af Forbundets Medlemmer vilde været blevet ledige. I det hele taget har Biltrafiken paaført Banerne en haard Konkurrence og bragt disse i en vanskelig økonomisk Situation, men iøvrigt er der ingen Tvivl om, at Banerne fortsat vil have deres Betydning i trafikal Henseende.

Efter Formandens Beretning fulgte en indgaaende Diskussion, der ikke mindst drejede sig om Pensionsforholdene ved Sydfyenske Jærnbaner, men iøvrigt blev Beretningen enstemmigt godkendt, og dette var ligeledes Tilfældet med Regnskabet, hvorefter forskellige Lovændringer blev behandlet.

Formanden, N. Th. Brix, genvalgtes, og det samme var Tilfældet med de afgaaende Hovedbestyrelsesmedlemmer, Lokomotivførerne J. H. Schou og Chr. Thorsen, idet dog Hovedkassereren, J. N. Handberg, paa Grund af, at han var blevet pensioneret, blev erstattet med Forbundets hidtilværende Næstformand, Lokomotivfyrbøder J. C. Sørensen, Aalborg. Til Næstformand i Stedet for denne valgtes Lokomotivfyrbøder Harald Jensen, Maribo.

Dansk Lokomotivmandsforenings Kongres.

Onsdag den 8. Maj aabnede Statsbanernes Lokomotivmænd deres Kongres i Aarhus med et Antal Delegerede fra hele Landet paa ca. 200 samt en Række Gæster.

Der var mødt Repræsentanter fra Norge og Sverige, og fra Østrig mødte 4 Repræsentanter for det derværende Jærnbanepersonale. Her fra Landet var Værksteds- og Remisearbejdere og Lokomotivmændene fra Privatbanerne repræsenterede, ligesom Smedeforbundet var repræsenteret ved Leonhard Hansen.

Alle Gæsterne bragte Hilsner fra deres respektive Organisation, og Udlændingene udtalte deres Beundring for de danske Organisationer i al Almindelighed og for den Styrke, de er i Besiddelse af, ligesom de lykønskede de danske Arbejdere med den glimrende Sejr, Arbejderklassen vandt ved de nylig afholdte Valg her i Landet. Østrigerne omtalte ligeledes de stærke Baand, der er knyttet mellem deres og vort Land ved, at Danskerne i de for Østrig svære Aar tog sig af Børnene fra dette Land, en Handling, som man dernede aldrig vil glemme, og som altid yderligere vil befæste vort Venskab.

For Smedeforbundets Vedkommende var Lokomotivmændene ikke nogen fremmed Forsamling, idet saa godt som alle de Delegerede jo er udgaaet fra dette Forbunds Rækker, hvilket ogsaa mærkedes gennem de førte Forhandlinger.

Formanden, Rich. Lillie, aabnede Kongressen og omtalte de sidste Aar, som har været onde Tider for Jærnbanemændene, idet disse som Statens øvrige Tjenestemænd, har været underkastet de politiske Svingninger, har været udsat for Lønnedskæringer, forøgede Arbejdsbyrder og Afskedigelser.

Organisationens Ledelse har maattet kæmpe ikke alene imod Statsbanernes Administration, men ogsaa mod den ensidige reaktionære Politik, Madsen Mygdals Regering førte, og der var derfor almindelig og udtalt Glæde over, at Demokratiet igen er kommet til Magten, idet man forventer en betydelig Bedring i Lokomotivmændenes Kaar herefter.

Herudover har Organisationen endvidere maattet kæmpe imod en lille Klike af sine egne Medlemmer, som er udtraadt af Organisationen og har dannet en »gul« Forening.

Denne Klike har ikke undset sig ved i den konservative Presse at svine deres Kolleger og Organisationens Ledelse til, en Handlemaade, som Kongressen paa en kraftig Maade gav sin Mening tilkende om.

Iøvrigt drøftedes en hel Del Spørgsmaal, om Forbundets Hjælpekasse, om Oplysningsarbejde, om Arbejds- og Lønforhold, ligesom det af Forbundet oprettede Feriehjem paa Refsnæs affødte livlig Diskussion.

I Anledning af Forbundets 30-aarige Bestaaen, blev der den 9. Maj (Kristi Himmelfartsdag) afholdt en Fest for Gæster og Delegerede med Damer. Festen, der var ovenud vellykket, formede sig nærmest som en Hyldest til Formanden, Rich. Lillie, der med denne Kongres trak sig tilbage fra Formandspladsen, idet han har faaet anden Beskæftigelse ved Statsbanerne. Kongressen vedtog at yde Hr. Lillie en Gave paa 3000 Kr. som Tak for hans Arbejde, samt udnævnte ham til Æresmedlem.

Som Formand valgtes Lokomotivfører Sofus Jensen, Fredericia, som udtalte Ønsket om nye og lysere Tider for Organisationen, med fornødent Samarbejde til alle Sider.

Lokomotivmændenes Kongres var dermed sluttet, og forhaabentlig maa de Beslutninger, der paa denne er truffet, være til Gavn og Fremgang for deres Organisation.

L. H.

Vi ønsker de danske Lokomotivmænd til Lykke med Forløbet af deres Kongresser i Haab om, at de Beslutninger, der er truffet, maa blive til Gavn for Lokomotivmændene selv og for det Samarbejde, som vi ikke mindst fra Metalarbejderside ønsker fortsat og udviklet. I saa Henseende er vi overbevist om, at det Personskifte, der har fundet Sted ved Valget af den nye Formand for Statsbanernes Lokomotivmænd, ikke vil hindre en Fortsættelse af de Traditioner for Samarbejde, som særlig J. A. Hansen i høj Grad var medvirkende til. Lokomotivmændene er jo alle udgaaede fra Smede- og Maskinarbejderfaget og er prægede af Stolthed over at have tilhørt Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og Smede og Maskinarbejderne paa deres Side bør være glade for denne Fagstolthed, der har givet sig Udtryk i et mangeaarigt godt Samarbejde.

Lidt Værkstedsteknik.

Udfoldning af en Aftrækshætte.

Af tynd Jærnplade skal der fremstilles en Aftrækshætte som vist i Fig. 1. Hætten bestaar af tre Dele, nemlig en Plade A, der er bukket som en cirkulær Kegle, en lodret Væg B, der afskærer en Del af Keglen, og endelig en cylinderformet Skærm C, der følger Underkanten af Keglefladen.

Nedenfor skal vises, hvorledes man opmærker de tre Plader. Paa Gulvet — eller paa et Opmærkeplan — tegnes den lodrette og den vandrette Projektion af Hætten op i fuld Størrelse (de to Billeder til venstre i Fig. 1). Er Pladsen ifor kneben, kan man lade Centrum o i det

vandrette Billede falde sammen med Punkt p, hvorved de to Figurer griber ind over hinanden.

Væggen B skærer Keglefladen i en Kurve, der er symmetrisk om Linien o—t (i den lodrette Projektion), og som har sit højeste Punkt i h, (p—h = i—h). To andre Punkter af Kurven er f og g, hvis Beliggenhed i den vandrette Projektion er kendt, og som straks kan føres op i lodret Projektion. Man finder tre mellemliggende Punkter af Kurven ved at inddele Cirkelbuen a—e i fire lige store Dele og fra Delepunkterne b, c og d tegne Frembringere til Keglens Toppunkt. De vandrette Projektioner af disse Keglefrembringeres Skæringspunkter med Plan B — altsaa Punkterne r, s og u — føres op i lodret Billede. Vi har dermed fundet en Række Punkter f, u, s, r og h, hvorigennem den søgte Skæringskurve kan trækkes. Den symmetriske Del af Kurven giver sig af sig selv. Hermed har vi Opmærkningen til Pladen B.

Keglefladen A. Først konstrueres Udfoldningen af hele Keglen uden Hensyn til Afskæringen i den ene Side. Man tænker sig Keglen opskaaret langs Frembringeren t—a og lagt med den modstaaende Frembringer t—o i

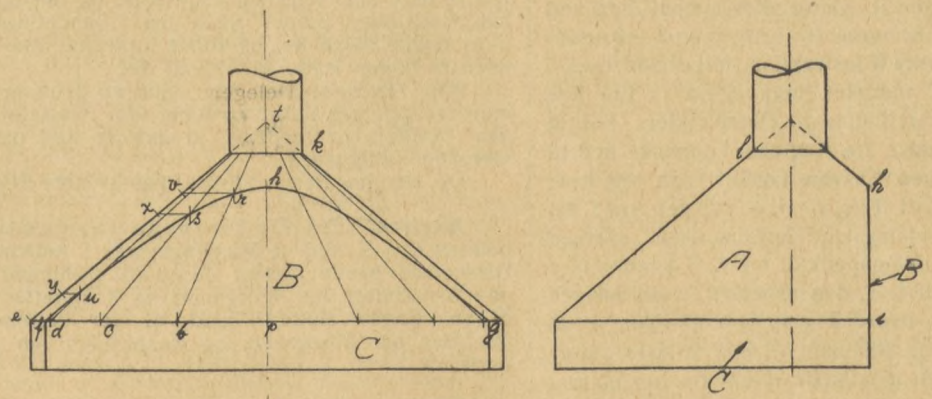

Fig. 1.

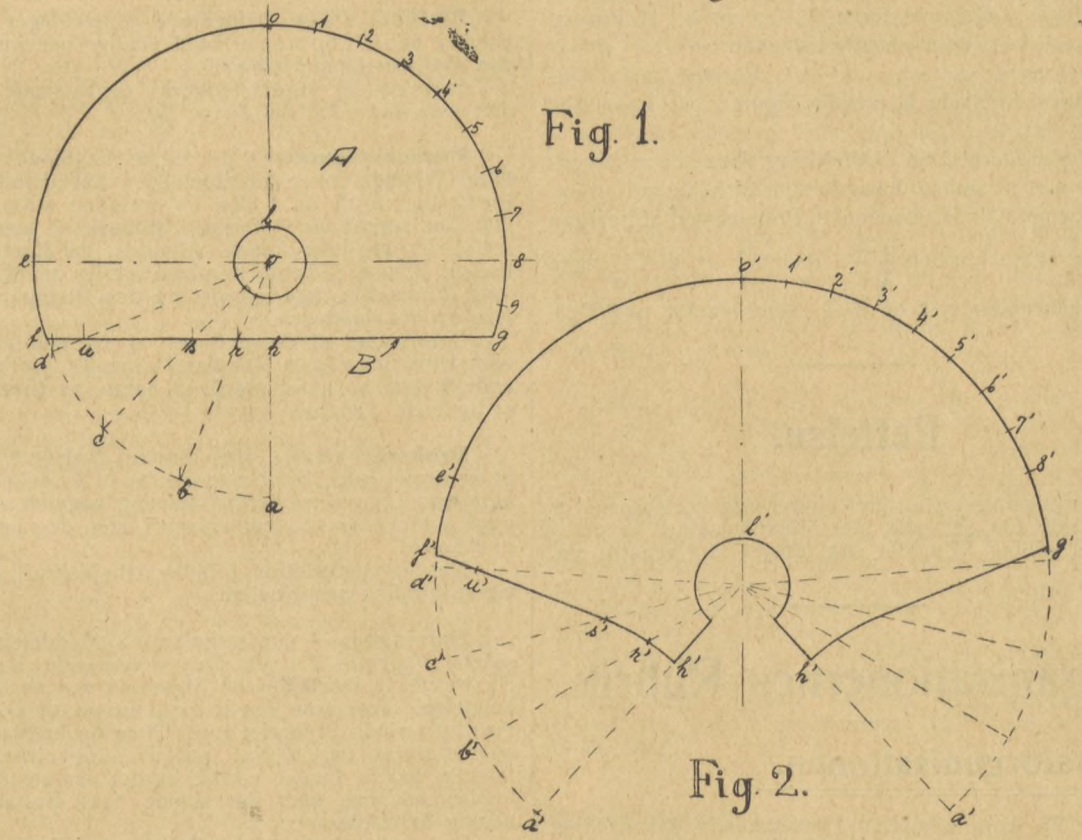

Fig. 2.

Tegneplanet, hvorefter de to Halvdele foldes ned i Planet. Keglens Grundcirkel bliver derved udfoldet i en Cirkelbue med t' som Centrum og Keglefrembringeren t—o som Radius (se Fig. 2). Længden af Cirkelbuen faas ved at inddele Kvartcirklen 0—8 i 8 lige store Dele og med Passeren afsætte disse Dele i Udfoldningen fra Punktet 0' til 8'. Derefter afsættes den samlede Buelængde 0'—8' videre fra 8' til a'. Samme Længder afsættes til den modsatte Side som o'—e' og e'—a'. De to Linier t'—a' giver altsaa i Udfoldning de to Kanter,

der fremkom ved Opskæringen af Keglen. Som Radius til den indvendige Cirkel tages Længden t—k.

Nu skal vi finde, hvilken Kontur Pladen vil faa i Udfoldning, naar der tages Hensyn til Afskæringen ved den lodrette Væg B, d. v. s. vi skal finde Udfoldningen af den Skæringskurve, som vi før konstruerede under Opmærkningen til Plade B. Dette sker simpelt hen ved at lade de Keglefrembringere (t—b, t—c og t—d), som vi brugte til ovennævnte Konstruktion, følge med over i Udfoldningen, idet vi inddeler Buen e'—a' i fire lige store Dele og trækker Radier til Delepunkter. For at finde de sande Længder fra Keglens Toppunkt ned til Skæringspunkterne med Kurven tænker man sig hver enkelt Frembringer — f. Eks. t—b — svinget ind i det lodrette Plan ved Drejning om Keglens Akse. Derved vil b falde i e og Skæringspunktet r i v. Længden t—v er da sand Længde af t—r, den afsættes i Udfoldningen ud ad Linien t'—b', hvorved man faar et Punkt r' af den søgte Kurve. Paa lignende Maade bruges Længderne t—x og t—y til at afsætte Punkterne s' og u' i Udfoldningen. Endepunkterne f', g' og h' af Kurven faas simpelt hen ved at afsætte Længderne d—f = d'—f' og sand Længde af t—h = t'—h'. Hermed har vi Opmærkningen til Plade A, nemlig Figuren o'—f'—h'—l'—h'—g'—o'.

Cylinderfladen C vil i Udfoldning danne en rektangulær Strimmel af samme Længde som Cirkelbuen f—o—g. Denne Længde findes nemmest i Praksis ved at beregne Længden af Halvcirklen $\left(\frac{22}{7} \cdot \text{Radius}\right)$ og dertil lægge de to Buelængder e–f og 8—g, som maales paa Tegningen.

E. B.

Rettelse.

I Aprilnummerets Artikel »Indvendig Fortanding« er Fig. 2, Side 109, sat galt, idet Stikkemaskinen er vist i liggende Stilling. Billedet skal drejes 90° venstre om.

Organisationernes Rubrik.

Centralorganisationen.

Den 22. April afholdtes Timandsmøde paa en Sag, der var anlagt af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark mod Odense Staalskibsværft, nemlig Klage over de af Værftet foretagne Fradrag for Arbejdere, der kommer for sent til Arbejde paa 3. Hold. Man enedes om følgende:

»For saa vidt en Skifteholdsarbejder kommer mere end den i Værftets Arbejdsregler tilladte 1 Time for sent, bortfalder den i »Fælles Værkstedsregler«, § 2, tilsagte Betaling for ansat Timeløn for manglende Arbejdstid.

Det samme skal være gældende, hvis han af Arbejdstiden — selv med Værftets Tilladelse — ikke har præsteret mindst 4 Timers Arbejdstid.«

Formere.

„En Herre man ikke behøver at tage sig i Agt for". I Fagbladet for August f. A. omtaltes forhenværende Medlem Nr. 40678, Søren Peter Christensen, født 1884 i Holstebro, under Overskriften: »En Herre, man skal tage sig i Agt for«, og det oplystes, at han forskellige Steder rundt om i Landet var kommet til at skylde 307,00 Kr., og at han forsvandt alle Vegne fra, uden at nogen lagde Mærke til det.

Man advarede mod ham, men nu behøver man ikke mere at tage sig i Agt for ham, idet Holstebro Afdeling den 15. Maj har meddelt, at han er død paa en derværende Fattiggaard.

De, der har Penge tilgode, kan kvittere Regningerne.

Aarhus. Paa De forenede Jærnstøberier afholdtes den 3. Maj et Mæglingsmøde i Anledning af, at Direktøren havde opsagt den hidtil gældende Respittid paa 5 Minutter om Morgenen og 3 Minutter om Middagen. Sagen sluttede med, at der indrømmedes 3 Minutter om Morgenen, og Respittiden om Middagen bortfaldt.

Bælum. Ifølge indhentede Oplysninger arbejder Former Jens Thomsen Hald stadig som uorganiseret paa Bælum Jærnstøberi.

Støberiet er fortsat blokeret, og rejsende Medlemmer maa gaa uden om denne By.

Frederikssund. I de sidste Fagblade er omtalt flere Tilfælde, hvor Virksomheder har maattet betale Erstatning, fordi de i den nu forløbne strenge Vinter ikke har sørget for Opfyring i Støberierne med det Resultat, at der ikke kunde arbejdes, da Materialet var frosset. Disse Tilfælde fremkom særlig om Mandagene, fordi Firmaerne ikke gjorde sig den Ulejlighed at lade fyre op om Søndagen.

Den sidste af disse Sager er nu ude af Verden, idet Direktøren paa Frederikssunds Jærnstøberi endelig har besluttet sig til at betale en Erstatning for et lignende Tilfælde.

Frederiksværk. Hos Firmaet Anker Heegaard er man nu ogsaa, hvad man kender til fra enkelte Steder herhjemme, men specielt i Udlandet, begyndt at anvende unge Mennesker ved Kernemageri, men dog uden, at de er i Lære.

Det er Spekulation i billig Arbejdskraft, men desværre juridisk uangribeligt.

Helsingør. I Fortsættelse af Meddelelserne fra sidste Fagblad om en Sag vedrørende Helsingør Skibsværft foreligger nu Afgørelse ved en Opmandskendelse. Formerne havde paa Grund af Os og Røg maattet forlade Støberiet i 1½ Time og krævede derfor en Erstatning paa 40 Kr., medens Aktieselskabet selvfølgelig havde fundet ud af, at det var en ulovlig Arbejdsstandsning, som det skulde have Erstatning for, nemlig Kr. 44,62.

Opmanden kom til det Resultat, at Formernes Tillidsmand ikke havde fulgt de gældende Klageregler, og at Formerne er bortgaaet fra Arbejdsstedet i 1½ Time, men fandt dog, at Værftet har nogen Skyld, da der ofte har været ført Klage over Røgplage. Sagen afgjordes ved, at Parterne frifandtes for hinandens Tiltale.

Holstebro. Med Hensyn til den i forrige Fagblad omtalte Sag fra Firmaet Vald. Birn & Brødre, hvorpaa der afholdtes Timandsmøde den 5. April, kan meddeles, at Hr. Birn ikke svigter sine Traditioner; naar han har faaet en Sag saa højt til Tops, den kan komme, og faar et Resultat eller intet Resultat, rejser han hjem og gør ikke mere derved. Den 5. April blev der Enig-

hed om, at hans Tromleringe skulde udføres i Timeløn, men han har ikke ladet en eneste Tromlering udføre siden.

København. Et Par Bestemmelser i den ny Overenskomst har medført Mæglingsmøde paa et Par Sager hos A/S Burmeister & Wain den 2. Maj.

Den ene af de ny Bestemmelser er, at Arbejde i 3. Skiftehold ikke kan kræves udført Skærtorsdag, Langfredag, 2. Paaskedag, 2. Pinsedag og 2. Juledag.

Der var imidlertid Medlemmer, der var tilsagt til Arbejde paa vanlig Maade, men Tillidsmanden var saa betænksom, at han før Skærtorsdag gjorde opmærksom paa denne Bestemmelse og anførte, at hvis nogle Folk krævedes til Arbejde i 3. Hold, blev det ikke Skifteholdsarbejde, men Overarbejde til 100 pCt.s Tillæg.

Støberiledelsen kendte ikke noget til den ny Overenskomstbestemmelse, men, erklærede Mesteren, er det Eders Ret, skal I naturligvis have Tillæget. Der blev arbejdet og skrevet 100 pCt.s Tillæg paa, men da man paa Lønningskontoret heller ikke kendte Bestemmelsen, strøg man de 100 pCt. dér, og Resultatet blev altsaa en Mægling.

Alle Kneb gælder, og Aktieselskabet havde indtaget det Standpunkt, at de vedkommende Formere ikke var »krævet« til Arbejde Skærtorsdag og 2. Paaskedag, men havde indfundet sig frivilligt.

Herimod stod Støbemesterens Ord, der ikke kunde afkræftes og følgelig maatte betragtes som et Paabud om at komme paa Arbejde. Aktieselskabet maatte indgaa paa at betale det 100 pCt.s Tillæg.

Man lærer af denne Sag, at Medlemmer i lignende Situationer bør gøre Paatale gældende, inden Overarbejde udføres.

En anden ny Overenskomstbestemmelse er, at »naar Lønningsdagen falder paa en Helligdag, udbetales Lønnen Dagen forud«. Fredag er Lønningsdag, men Langfredag er Helligdag, og Torsdag (Skærtorsdag) skulde altsaa være Lønningsdag, men den er ogsaa Helligdag. Følgen maatte da blive, at 3. Hold skulde aflønnes Skærtorsdag Morgen, naar det var Fyraften, men i saa Tilfælde var Butikkerne lukkede, naar de kom hjem, og de mente derfor, der burde udbetales Tirsdag Morgen.

Herimod protesterede Sammenslutningen og Aktieselskabet. Regnskabet kunde ikke være færdigt saa tidligt, men naar 1. Hold Onsdag Eftermiddag fik Løn, kunde 3. Hold stille paa Fabrikken for at hente sin Løn, og herfra vilde Aktieselskabet ikke flytte sig, hvorfor vedkommende Klub overvejer Sagen paany.

Det her nævnte Forhold gælder Staalstøberiet, og for Jærnstøberiet paa Teglholmen er der 3. Maj afholdt Mæglingsmøde paa Uenighed om Sommerferiens Fordeling. Medlemmerne holdt paa ca. 10 Uger, medens Aktieselskabet krævede den fordelt ud over 4 Maaneder.

Man enedes om at begynde 1. Juni og slutte 15. September, underforstaaet med, at Aktieselskabet skal bestræbe sig for, at Ferien kan slutte tidligere, hvis det paa nogen Maade er muligt.

Den 3. Maj er der afholdt Mæglingsmøde hos A/S Smith, Mygind & Hüttemeier.

En Kernemager, der havde 150 Øre i Timen, aflønnedes med Overtidsprocenter efter 85 Øre, idet man kaldte Resten for Akkordafsavnstillæg. Aktieselskabet protesterede mod Klagen. Vedkommende Mand havde lige fra sin Antagelse paa sin Lønningspose kunnet se, at han var aflønnet paa den nævnte Maade. Sagen sluttede med, at det paagældende Medlem ikke for den forløbne Tid faar Overarbejdsprocenter afregnet paa anden Maade end som er sket, medens der for Fremtiden skal udregnes Overtidsprocenter efter Timelønnen paa 150 Øre.

Med Orlogsværftets Direktion er der den 10. April efter forudgaaende Forhandlinger afsluttet Overenskomst, der i alt væsentligt hviler paa de samme Principper som den, der gælder med Jærnindustriens Sammenslutning.

Ved samme Lejlighed skete der Paatale overfor Lærlingeuddannelsen, og der er Grund til at tro, at den vil blive noget forbedret, og ligeledes skete der en mindre Timelønsforhøjelse, idet Gennemsnittet blev forhøjet med 2,5 Øre.

Et andet Forhold staar delvis uløst, idet Orlogsværftet det første Aar efter udstaaet Læretid, son er 4 Aar, benævner de unge Svende som »Udlærlinge«, og let næste Aar, altsaa 6. Aar, som »Ungsvende«, og beregner i Henhold hertil Fortjenesten til noget mindre end de øvrige Arbejderes, en Ordning, der ikke kendes for Formerfagets Vedkommende i Overenskomsten med Jærnindustriens Sammenslutning, men derimod i flere andre Fag, og det er denne Ordning, Orlogsværftet vil have ogsaa skal gælde for Formerfaget, idet man principmæssigt kræver, at samtlige de dér beskæftigede Fags Overenskomster skal være saa ens som muligt.

Odense. Den i Fagbladet omtalte Sag om Akkordernes Opsigelse hos A/S Brandt & Co. har nu efter lokal Forhandling, Mæglingsmøde og Timandsmøde, hvorfra den sendtes tilbage for at prøve endnu en lokal Forhandling, og dersom der ikke ved denne opnaaedes Enighed i Løbet af 14 Dage, da skulde medføre, at Akkordpriserne ikke eksisterede mere, faaet en Afslutning.

Den opsagte Akkordprisliste bestod i Priser med forskellige Afdrag, saaledes med 17 pCt., 13 pCt. og 8 pCt. Disse Afdrag er hver især nedsat med 3 pCt., og den ny Prisliste skal gælde til 1. Januar 1930.

Svendborg. Med A/S Maskinfabrikken »Svendborg« afholdtes der den 18. April et Mæglingsmøde; 4 dér arbejdende Formere havde i ren Timeløn 131 Øre. Der opnaaedes ingen Enighed, hvorfor Timandsmøde afholdtes den 30. April, hvor de 4 Timelønninger hver blev forhøjet med 5 Øre, altsaa til 136 Øre, og det er endda smaa Lønninger.

Vejle. Den 16. Maj afholdtes der med A/S C. M. Hess en Forhandling i København, der skal være at betragte som et Timandsmøde. Det var det adskillige Gange omtalte Spørgsmaal om Betaling for Gods med Slagger, der igen var fremme. Aktieselskabet red sin gamle Kæphest om, at hvis man andre Steder havde regelrette Forhold herfor, er Akkorderne hos Hess af den Beskaffenhed, at Formerne selv skal bære Risikoen for den Slags Gods, der som ovennævnt kasseres.

Aktieselskabets Vrangvilje ender formentlig med en Opsigelse af Akkordpriserne.

Videre havde en af Firmaets Støbemestre, uden at spørge hverken Per eller Poul, strøget noget af Formerne paaført Overtid. Det var kun Smaating, det drejede sig om. Firmaet indgik paa at betale dette mindre Beløb.

Metaltrykkere.

Overtidsbetaling. I Fagbladet for Marts Maaned bekendtgjordes et Forhold angaaende Overtidsbetaling hos Firmaet Carl Schulz i Ryesgade 60, og vi lovede vore Medlemmer, at de skulde blive gjort bekendt med det videre Forløb.

Under Sagen blev det oplyst, at foruden de 3 tidligere nævnte Medlemmer har ogsaa Medlem Nr. 91, Otto Schøke, arbejdet dersteds uden at have forlangt Overtidsbetaling.

Sagen er blevet ordnet af vor Afdeling saaledes, at Firmaet har maattet indgaa paa at betale en Bod paa Kr. 200,00.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Hos Smedemester Carl Seifert i København afholdtes Mægling den 11. April paa Klage over foretaget Afdrag i en Arbejders Løn som Erstatning for ødelagt Arbejde. Sagen afgjordes saaledes, at vedkommende Medlem yderligere betaler Smedemester Seifert Kr. 25,00; saafremt en tilbagebleven Plade kan afhændes, udbetales vort Medlem Indtægten heraf.

Den 16. April afholdtes paa A/S Helsingør Jærnskibs- og Maskinbyggeri et Mæglingsmøde, foranlediget af en Klage fra Værftet over, at 28 Nittere den 13. April uden Varsel havde forladt Arbejdet, hvilket havde medført, at 12 andre Arbejdere var blevne arbejdsløse. Aarsagen til Arbejdsstandsningen var Strid om Prisen paa et Stykke Nittearbejde, paa hvilket Værftet havde ladet Skibsbyggerne foretage Anspændingen. Sagen sluttede med, at de paagældende Nittere til fuld Afgørelse af de rejste Spørgsmaal betaler ialt Kr. 70,00.

Ved en Mægling den 3. Maj hos A/S De forenede Jærnstøberier i Aarhus i Anledning af Respittidens Ophævelse enedes man om at fastsætte Respittiden til 3 Minutter om Morgenen, medens Respittiden om Middagen bortfalder. Denne Ordning kan af Firmaet opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 22. April behandledes følgende Sager, der alle angik Odense Staalskibsværft:

1) Krav fra Nitterne om Tillæg til Timelønnen. — Værftet indgik paa at yde et Tillæg til Timelønningerne paa ialt 60 Øre at fordele efter dettes Skøn til de lavere lønnede Arbejdere.

2) Strid mellem Stemmerne og Værftet om *a)* Betalingen for Tankprøver, Prøvning af Vandkasser, Baderum og Kamre, *b)* Vandmandens Procenttillæg.

Med Hensyn til *a)* fastholdt Firmaet, at der intet var til Hinder for, at der kunde afsluttes Akkord paa Tankprøver, medens Arbejdernes Repræsentanter hævdede, at dette Arbejde ikke egnede sig for Akkord. Man enedes om, at der ved Tankprøver, hvorved forstaas indbyggede faste Tanke, Baderum samt Ferskvands- og Sanitærtanke, betales et Tillæg paa 68 pCt. til Timelønnen. Man enedes endvidere om, at den gamle Ordning gælder til og med Nybygning Nr. 33.

Angaaende *b)* opnaaedes ingen Ordning, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling efter nærmere Undersøgelse.

3) Krav fra Maskinarbejderne om Forhøjelse af Timelønningerne. — Enighed opnaaedes ikke paa Timandsmødet, men efter dette er Værftet indgaaet paa at give 50 Øre til Fordeling paa de laveste Lønninger, og Sagen er dermed sluttet.

4) Strid om Betalingen for Huller til Trædæk i Brodæksbjælker. — Enighed opnaaedes ikke, men ogsaa her er der efter Timandsmødet truffet en Ordning, idet Værftet tilbagebetalte Skibsbyggerne de Beløb, der var fradraget, og indgik paa for Fremtiden at betale for Huller til Trædæk.

Med Røde Kors' Folkekuranstalt ved Hald har Forbundet den 2. Maj indgaaet Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold for 4 af vore Medlemmer. Overenskomsten med Sammenslutningen er gældende, men med Hensyn til Lønningerne er der for 2 ugifte taget Hensyn til, at de bor paa Kuranstalten. Efter 1 Aars Ansættelse gives 14 Dages Ferie uden Fradrag i Lønnen. Opsigelse kan ske gensidig med 1 Maaneds Varsel til den 1. i den paafølgende Maaned, saaledes at forstaa, at Fraflytning skal foretages.

Overenskomsten gælder, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Faglig Voldgiftskendelse vedrørende Burmeister & Wain. I Januar Maaned indrettede ovennævnte Aktieselskab nogle nye Omklædningsrum, der laa i en saa betydelig Afstand fra de øvrige Omklædningsrum og fra Kontrolurene, at der til Vejen fra Omklædningsrummene til Kontrolurene maatte anvendes en uforholdsmæssig lang Tid, hvorfor vore Medlemmer krævede, at der enten indrettedes Omklædningsrum i Tilslutning til de hidtilværende, eller at Kontrolurene for de Arbejderes Vedkommende, der maatte benytte de nye Omklædningsrum, flyttedes hen i Nærheden af disse. Sagen behandledes ved Mæglings- og Timandsmøde, men uden Resultat, og forelagdes sluttelig en faglig Voldgift til Afgørelse. Landsdommer C. Bærentsen blev Voldgiftens Formand og Opmand og afsagde den 20. April en Kendelse, der gaar ud paa, at Afstanden fra det nye Omklædningsrum til Kontrolstedet ikke overskrider det rimelige, og at Firmaet derfor vil være at frikende.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
10. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
11. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
12. B. Jensens Maskinværksted, Haderslev.
13. Laasefabrikken »Oval«, Godthaabsvej 88, København.
14. Krabbesholm Sanatorium, Skive.
15. Mekaniker Nielsen, Rødby.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Cyklefabrikant Chr. Mikkelsen, Horsens, har overfor Arbejdslederne stillet saadanne Krav om Lønreduktioner,

at disse ikke har kunnet indgaa derpaa, hvorefter de har faaet deres Opsigelse til Fratrædelse 1. Marts 1929.

Ved en Forhandling, som ovennævnte Forening har haft med Chr. Mikkelsen, opnaaedes ikke Enighed, og Pladserne vil derefter blive blokeret for Tilgang. Da det forudsættes, at Chr. Mikkelsen vil forsøge at skaffe sig andre og billigere Arbejdsledere til disse Stillinger, anmodes vore Medlemmer om ikke at reflektere paa Tilbud om Ansættelse hos dette Firma.

Stiftelsesfester.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Frederiksværk Afdeling 32 Aar.

Lørdag den 11. Maj (Stiftelsesdagen er egentlig 16. Maj) fejrede Afdelingen i Frederiksværk sin 32-aarige Fødselsdag. Denne Afdeling hører til dem, der vokser sig stor, idet den nu tæller ca. 70 Medlemmer, og saa godt som alle disse, samt nogle enkelte Veteraner, var med deres Damer til Stede, da man ved 7-Tiden gik til Bords i Forsamlingsbygningen »Skovlyst«.

Indbudte var foruden nævnte Veteraner Byens Borgmester, der tillige er socialdemokratisk Redaktør, Bram, samt Forbundets Formand og Hovedkasserer.

Ved Bordet præsiderede Afdelingsformanden, vort Hovedbestyrelsesmedlem Johs. Petersen, og efter at han havde budt Medlemmerne og Gæsterne velkomne, gik man »løs paa Foderet«. Da den værste Sult var stillet, holdt Forbundsformanden den egentlige Festtale, idet han bl. a. mindede om, at selv om Afdelingen først var stiftet 1897 og paa Foranledning af Afdelingen i København, var det jo ikke saaledes, at Organisationstanken ikke tidligere havde været fremme, idet der baade i 1876 og 1886 var stiftet Fagforeninger. I alle Tilfælde var i tidligere Tid Frederiksværk en patriotisk By med alt muligt Tilbehør, og det gamle landskendte Firma Anker Heegaard havde aldrig været berømt for sin Arbejdervenlighed og havde ogsaa haft Kraft nok til at kunne faa de 2 første Fagforeninger opløste.

Der havde saaledes været et stort Stykke Pionerarbejde at gøre, og der skulde mange Aars Sammenhold til for at bringe Fagforeningen i den Position, den nu var.

Efter at have omtalt disse Forhold gik han over til den nyere Tidsalder og sluttede med en Tak til Afdelingen for dens Indsats i den danske Formerorganisations Bevægelse.

Senere talte Hovedkassereren for Damerne og noget senere igen Borgmester Bram, der takkede de tilstedeværende for, hvad de havde udrettet for Arbejderbevægelsen i selve Frederiksværk.

Efter Bordet tog Dansen sin Begyndelse, men afbrødes ved Midnatstid af et fælles Kaffebord, hvor Taler og Lejlighedssange her, som ved Festbordet, vekslede med hinanden. Formernes Honnørmarch blev naturligvis ikke glemt.

Efter Kaffebordets Afslutning fortsattes Dans og lystigt Samvær til den lyse Morgen.

Til Festen indløb kun faa Telegrammer, men Aarsagen hertil var, at Telegrafstationen i Frederiksværk allerede lukker Kl. 6 Aften, og Telegrammerne kunde saaledes ikke komme frem.

Afdelingen har imidlertid anmodet Undertegnede om for alle tilsendte Lykønskninger o. s. v., ogsaa for dem, der i Henhold til ovenstaaende kom for sent, herigennem at udtale den bedste Tak.

A. N.

Smedeforbundets Hjørring Afdeling.

Den 8. Maj afholdt Hjørring Afdeling sin 36-aarige Stiftelsesfest paa Kyppers Hotel i Hjørring.

Festen, der afholdtes i Hotellets store Festsal, havde samlet et stort Antal af Afdelingens Medlemmer med deres Damer.

Formanden for Afdelingen, Axel Jensen, bød ved Kaffebordet de mødte Velkommen og gav Ordet til Forbundets Sekretær, Vilh. Christensen, der takkede for Indbydelsen og overbragte en Hilsen og Lykønskning fra Forbundets Hovedledelse. Han omtalte derefter Organisationens Historie siden Afdelingens Stiftelse, omtalte de Vanskeligheder, som den Gang gjorde sig gældende for de Kolleger, der gjorde sig til Talsmænd for deres Kammerater, i Modsætning til Nutiden, hvor vi gennem vore Overenskomster søger den størst mulige Beskyttelse for vore Tillidsmænd. Christensen sluttede med at takke for de mange Aars gode Samarbejde, der har været mellem Hjørring Afdeling og Forbundsledelsen.

Efter at en i Dagens Anledning forfattet Sang var afsunget, talte et af Afdelingens tidligere Medlemmer, nuværende Klejnsmedemester Petersen, som var med i Organisationsarbejdet de første Aar, Afdelingen i Hjørring eksisterede, og en kort Tid dens Formand, om Forholdene i gamle Dage, hvor han f. Eks. i Frederikshavn fik 14 Kr. om Ugen, og hvor Arbejdstiden var 10 à 12 Timer daglig.

Sluttelig bragte Formanden en Tak til Gæsterne, hvoriblandt var Redaktøren af det stedlige Partiblad.

Herefter tog Dansen sin Begyndelse, og det blev sent, før man skiltes efter at have tilbragt en fornøjelig Aften sammen.

Smedeforbundets Nørresundby Afdeling.

Lørdag den 4. Maj fejrede Nørresundby Afdeling sin 35-aarige Bestaaen ved en festlig Sammenkomst paa Hotel »Royal«, i hvilken et stort Antal af Afdelingens Medlemmer med Damer deltog. Som Gæster var indbudt Formanden for Arbejderpartiet i Nørresundby, Carl Jensen, tidligere Borgmester A. C. Jakobsen samt Formanden for Aalborg Afdeling, Marius Andersen, alle med Damer, og Smedeforbundets Formand.

Efter at man i Hotellets festligt dekorerede Sal var samlede, bød Afdelingsformand C. P. Jensen Velkommen, idet han redegjorde for Afdelingens Historie. Fra dennes allerførste Tid findes der ingen autentisk Beretning, og først fra Februar 1895 har man gennem Forhandlingsprotokollen paalidelige Oplysninger vedrørende Afdelingens Forhold.

Forbundets Formand holdt Festtalen, som han indledede med paa Smedeforbundets Vegne at takke for det Arbejde, som Nørresundby Afdeling gennem Aarene har udført til Gavn for de derværende Kolleger. Han betonede, at der er ligesom en Lysning at spore, som om Foraaret ogsaa gør sig gældende rent organisationsmæssigt. Han henviste i saa Henseende til de stedfundne Valg, der medførte, at det Tryk, der har hvilet over Arbejderne, nu er hævet ved Dannelsen af Ministeriet Stauning, der bl. a. vil gøre, hvad der er muligt for at løse Beskæftigelsesspørgsmaalet. Han udtalte, at det er rigtigt, at Politik er Brød, men Fagbevægelsen er Penge, som Brødet skal købes for, og han henviste til den glædelige Kendsgerning, at Dansk Arbejdsmandsforbund nu havde indmeldt sig i De samvirkende Fagforbund og dermed bidraget til at styrke dansk Fagbevægelse. Denne staar overfor Løsningen af mange store Opgaver, hvoraf Spørgsmaalet om Gennemførelse af den fulde Værkstedsparlamentarisme ikke er det mindst vigtige. Kjærbøl rettede en Appel til de unge Kammerater om at dygtiggøre sig saaledes, at de er i Stand til at medvirke ved de store fremtidige faglige Problemers Løsning, og betonede, at Dansk Smede-

Ved Indsendelse af nedenstaaende Bestillingsseddel vil Bogen straks blive leveret gennem Partiets Boghandel »Fremad«.

Bestillingsseddel.

BOGHANDELEN „FREMAD“,

Frederiksborggade 33, Kbhvn. K.

Undertegnede Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark ønsker tilsendt

.....Ekspl. Redaktør Emil Wiinblad à Kr. 3,75.

Beløbet følger hermed — ønskes opkrævet.

Navn .....

Adresse .....

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlemsbog Nr. 48113 for Hjalmar Oskar Jønsson i Københavns Afdeling er bortkommen og gøres herved ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 25177	Andersen,	Svend Aage	(Kbhvn. Afd.)
- 4128	Jensen,	Einar William	(—)
- 11399	—	Svend Børge	(—)
- 8163	Nielsen,	Eliot Theodor	(—)
- 18410	Palshøj,	Georg H. P. Kock	(—)
- 25014	Poulsen,	Carl Aage	(—)
- 34999	Sørensen,	Carl Anton	(—)
- 36184	Vecht,	Kaj Heinrich	(—)
- 9119	Petersen,	Laurits Peter	(Aarhus Afd.)
- 20828	Kristiansen,	William M. Lindberg	(Odense -)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 12773 Frederiksen, Otto Frederik

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 10318	Bjødstrup,	Gustav Georg	1. 4.11
- 13807	Elley,	Carl Chr.	11.10.19
- 21542	Holst,	Julius	30. 6.14
- 25090	Krøll,	Emil	5.10.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 8601	Andersen,	Boris Ch. H.	13.10.28
- 36560	—	Erik O. Lønholt	31. 7.26
- 35746	—	Johannes V. A.	3. 9.27
- 12365	Andreasen,	Anders	1. 9.28
- 6254	Bendsen,	Helge Sigurd	9.10.26
- 25110	Buch,	Aage Chr.	10. 5.24
- 20202	Christensen,	Hans Axel	26.11.27
- 29713	—	Harry E. Krogsgaard	21. 4.23
- 22672	—	Jens Vilh. Chr.	16. 5.25
- 12803	—	Peter	4. 2.28
- 19673	Clausen,	Gunnar	16. 4.27
- 30828	Engsig,	Anker H.	15. 9.28
- 20764	Eriksson,	Niels Hjalmar	11. 3.22
- 12773	Frederiksen,	Otto Frederik	8.12.28
- 23433	Gunthel,	Chr. Frederik A.	2. 7.27
- 23648	Gustavsen,	Holger	30. 6.28
- 9708	Hansen,	Georg Chr.	15. 1.27
- 23290	—	Knud Kristof	29.12.28
- 39672	—	Søren Peter	26. 5.28
- 12313	Hald,	Arne Sørensen	14. 7.28
- 14434	Hertz,	Frode Bertram C.	1. 9.28
- 34969	Hoffmann,	Georg Sigfred	24. 4.26
- 17154	Høgsberg,	K. P.	6. 6.25
- 29339	Jensen,	Axel	17. 9.21
- 5427	—	Axel Georg	5.11.27
- 7242	—	Hjalmar Anton	12. 3.27
- 29825	—	Jens Carl	11. 6.27
- 4428	—	Laurits Peter	13.10.28
- 37753	—	Poul Einer	3. 3.28
- 39631	—	Viggo	13. 3.26
- 28989	Jørgensen,	Carl Chr.	29.12.23
- 31381	Kjærulf,	Aage Hjalmar	19. 5.28
- 6110	Kunst,	H. Chr. F. M.	26. 3.21
- 12403	Madsen,	Einer A. Olsen	29. 9.28
- 21604	Melhede,	Frederik André	10. 4.26
- 9408	Mogensen,	Poul Villiam	7. 7.28
- 1422	Nielsen,	Peter Henry B.	18.11.22
- 37040	—	Svend A. V.	2. 4.27
- 11325	Olsen,	Axel Lund	29. 9.28
- 18297	Petersen,	Børge Laurits	15.10.27
- 8200	Poulsen,	Poul Martin	8.12.28
- 27035	Rasmussen,	Gunnar	H. K. Nov. 28
- 10336	—	Laurits V.	5. 5.28
- 37598	Rosenlund,	Hans D.	1.10.27
- 3790	Sørensen,	Ove A. A.	3. 3.28
- 17556	Schjunk,	Otto Peter	30. 6.28
- 4597	Schmidt,	Villy Stein	18. 6.27
- 23048	Søborg,	Gravers C.	30. 9.22
- 149	Warburg,	Axel	5. 5.23

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 5. Aarg., Nr. 3—4.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JÆRN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 8 JUNI 1929 15. Aarg.

Kongres i Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund.

Søndag den 2. Juni aabnedes Norsk Jærn- og Metalarbejderforbunds Kongres i „Folkets Hus" i Oslo, og den varede til og med Onsdag den 12. Juni, altsaa ialt 11 Dage, en langvarig og ved sit Forløb en ret bevæget Kongres. Den forrige Kongres fandt Sted i 1925, og der var saaledes en Kongresperiode paa mere end 3½ Aar at behandle.

Der var fremmødt 97 Repræsentanter fra Forbundets Afdelinger, hvortil kom Hovedstyret og Repræsentantskabets 24 Medlemmer. Endvidere Forbundets Ekspeditører i Stavanger, Trondhjem og Bergen og Forbundets 2 Revisorer. Til Kongressen var indbudt en Række Repræsentanter for inden- og udenlandske Organisationer. For den norske faglige Landsorganisation dens Formand, Halvard Olsen, samt Jens Teigen og Overretssagfører Trygve Lie, for Norsk Formerforbund Ludvig Johansen, for Norsk Guldsmedeforbund E. Gabrielsen, Internationalt Metalarbejderforbund ved dets Sekretær, Konrad Ilg, Svensk Metalindustriarbejderforbund ved Oscar Westerlund og Oscar Meyer, Finsk Metalindustriarbejderforbund Yrjö Lehtinen, Hollandsk Metalarbejderforbund H. J. van der Born, Østrigsk Metalarbejderforbund Franz Domes, Tysk Metalarbejderforbund Schliestedt, Internationalt Metalarbejderforbund i Komotau i Tjekoslovakiet Josef Pretsch, det russiske Metalarbejderforbund Alekfei Lukovtzev, Ungarsk Metalarbejderforbund Schmarilla og for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund Johs. Kjærbøl og N. C. Christensen.

Forbundets Formand, Alfred Melgaard, aabnede Kongressen, idet han mindedes forskellige afdøde Personligheder, derunder Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds mangeaarige Formand, J. A. Hansen, og det tyske Metalarbejderforbunds Formand Robert Dissmann. Melgaard fastslog, at den forløbne Kongresperiode havde været overordentlig vanskelig for de norske Metalarbejdere og uden Tvivl været den haardeste Tid i Forbundets Historie. Den voldsomme Arbejdsløshed har medført, at man til Tider har været oppe paa 35 pCt. af Forbundets Medlemmer som helt arbejdsløse, foruden at en stor Del havde været paa indskrænket Arbejdstid. Samtidig hermed var der fra Arbejdsgivernes Side øvet et meget stærkt Pres for at faa Lønningerne ned, og den ene store Lockout havde afløst den anden. Melgaard anførte: „Vi har praktisk talt været i permanent Konflikt siden forrige Landsmøde, og vi har haft Konflikter gaaende op til 2 Aar". I de senere Aar var det blevet en Sjældenhed, at der kom en Skibsbestilling til Norge, og paa de Beddinger, hvor der før var travl Virksomhed, fik Ukrudtet Lov til at gro i Fred, Maskinerne stod og rustnede, og mange Virksomheder har staaet som en Ruinhob. Disse Forhold kunde de norske Metalarbejdere selvsagt ikke være tjent med, og der maatte gøres et Forsøg paa at faa Industrien paa Fode igen. Det havde ogsaa vist sig, at da Overenskomstforholdene blev bragt i Orden i Fjor, hvorved Arbejdsforholdet blev fastlagt indtil 1. April 1931, havde dette medført, at Bestillingerne var begyndt at

løbe ind, og at der nu ved praktisk talt alle de norske Skibsbyggerier herskede travl Virksomhed. Kongresdeltagerne fik iøvrigt et levende Indtryk af denne Travlhed ved et Besøg paa Nylands og Akers mekaniske Værksteder. Paa sidstnævnte havde man saaledes siden 1. Januar i Aar dels færdigbygget dels under Bygning ikke mindre end 10 mindre Hvalfangerskibe. Endvidere laa Værftet inde med Bestillinger paa en Række større Motorskibe, saaledes at det var fuldt optaget af Arbejde til og med 1930. Værftet har forøvrigt for os Danske den Interesse, at det ledes af den tidligere mangeaarige Underdirektør hos A/S Burmeister & Wain, Aamundsen, der ved sin Afrejse fra Danmark til Norge i 1918 efterlod et godt Minde blandt Burmeister & Wains Arbejdere og hos de danske Organisationsledere, som han var kommet i Berøring med. At Aamundsen stadig nærer Interesse for danske Forhold fremgik deraf, at han foranledigede, at Smedeforbundets Formand under Kongressen i vort norske Broderforbund aflagde ham et Besøg.

Af Melgaards Aabningstale skal vi iøvrigt anføre, at Medlemstallet i Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund nu var ca. 12,500, at Tilliden og Troen paa Organisationen atter var vendt tilbage, og at der kun var Grund til at være tilfredse med den sejge Udholdenhed og stærke Solidaritet, som de norske Metalarbejdere gennem de haarde Tider har udvist. Melgaard fremhævede, at naar det i det store og hele var lykkedes at tilbageslaa Arbejdsgivernes Angreb, skyldtes dette ogsaa i fremragende Grad det skandinaviske Samarbejde og den Kammeratskabsfølelse, som de skandinaviske Brødre havde udvist, ligesom de internationale Forbindelser i al Almindelighed havde bidraget til at styrke de norske Metalarbejderes Stilling, og Melgaard benyttede Lejligheden til at takke for den Solidaritet og Offervilje, der var vist under de bitre Kampe.

Straks efter Melgaards Aabningstale begyndte Oppositionen paa Kongressen at lade høre fra sig, idet den foreslog at indbyde Landsorganisationens Sekretariats Mindretal, d. v. s. Kommunisterne, til at være repræsenterede paa Kongressen. Forslaget blev forkastet, men efterhaanden som Kongressens Forhandlinger skred frem, viste det sig, at der ikke alene var en ret stor Oppositionsminoritet paa Kongressen, men at denne ikke skyede noget Middel for at komme Ledelsen til Livs. Ganske vist deltog kun 24 Kommunister, men dertil kom en næsten kompakt Opposition fra Forbundets Oslo-Afdelinger, der ejendommelig nok var stærkt utilfredse med den i Fjor indgaaede Overenskomst, hvis Hovedvirkning havde været forøget Beskæftigelse, men som det var Hensigten at søge Ledelsen styrtet paa. Vi har efterhaanden overværet ikke saa faa Kongresser i Ind- og Udland, men aldrig nogen, hvor Oppositionen saa hensynsløst har forfulgt sine Formaal eller paa mere giftig Maade har søgt at komme Ledelsen til Livs. Intet Middel var i Virkeligheden, specielt for Kommunisterne, for lavt til at lade sig benytte, og selv Ledelsens private Forhold maatte frem til Kongressens Beskuelse for at tjene Kommunisternes smukke Formaal. Vore norske Kolleger i Ledelsen erklærede da ogsaa, at de aldrig nogensinde tidligere havde været ude for lignende Angreb, men det er vor Opfattelse, at disse dog har øvet deres Gavn derved, at de nødvendigvis maa aabne Øjnene paa rettænkende Mennesker for Kommunisternes smudsige Fremgangsmaader og bidrage til, at Tilslutningen til disses Politik bliver stadig ringere. Iøvrigt viste det sig ogsaa, efterhaanden som Kongressen skred frem, og ikke mindst ved Valgene til den nye Hovedledelse, at Kongressen reagerede overfor denne Opposition, der ganske skød over Maalet.

Af Beretningen, som forelaa paa Kongressens Bord, skal vi iøvrigt anføre følgende:

„I vore tidligere Oversigter har vi omtalt, at der foregaar en stærk Rationalisering indenfor de fleste Landes forskellige Industrier, og denne Udvikling er i endnu stærkere Grad fortsat i 1928. I samtlige Lande hersker en stor Arbejdsløshed, og Bekæmpelsen af denne er fremdeles det store Problem, som staar uløst. For at raade Bod paa Arbejdsløsheden søger hvert Land at øge sin industrielle Virksomhed. Der bliver en haardere Kamp om Markedet, og der raader en knivskarp Konkurrence Landene imellem. Det privatkapitalistiske System benytter sig af de opstaaede Forhold saavel i deres eget Land som i andre for at profitere mest muligt. Privatkapitalismen tager ikke Hensyn til Landegrænser, for denne gælder det kun om at høste mest muligt Udbytte af den i Bedrifterne indskudte Kapital, og de udnytter enhver given Situation hertil.

Ved den gennemgribende Rationalisering og ved de store tekniske Fremskridt øges Produktionens Kapacitet. Der forarbejdes adskilligt mere end før paa samme Arbejdstid, hvilket igen medfører overflødig Arbejdskraft. De Lande, som ved Hjælp af de bedst mulige tekniske Fremskridt kan opnaa den mest effektive Produktion, erobrer Markedet. Derfor maa samtlige Lande paa de forskellige Omraader følge efter for ikke at blive udkonkurreret.

Mere end nogensinde før er derfor Arbejdernes internationale Samarbejde nødvendigt for at møde den internationale Kapitalismes Udslag, og Jærn- og Metalindustrien er i forreste Række af de Industrier, hvor Rationalisering og tekniske Fremskridt gennemføres, hvorfor vi med forøget Styrke gennem vor internationale Organisation maa kæmpe for kortere Arbejdstid og Højnelse af det internationale Lønniveau.

I de Forenede Stater er Produktionen steget, og dette skyldes først og fremmest Staal- og Automobilindustrien. I Europa er Forholdene forskellige. I England og Tyskland er Produktionen gaaet tilbage, for Tysklands Vedkommende skyldes dette Kreditmangel. I Frankrig, Sverige og Danmark er Produktionen øget.

Jærn- og Staalpriserne har vist Tendens til Stigning, og dette skulde være et Tegn paa bedre Tider. Kapitalisterne er ude efter mere Udbytte af deres Kapital, og de amerikanske Børsspekulanter gaar i Spidsen, Pengemarkedet strammes, Pengene bliver dyrere (større Renter). Det karakteristiske for Verdensproduktionen er Forøgelsen af Staal- og Raajærnsproduktionen."

Under Behandlingen af Forbundets Beretning om de internationale Forbindelser meddelte Repræsentanten for det russiske Metalarbejderforbund, Lukovtzev, at han ønskede Ordet, dersom det internationale Metalarbejderforbunds Sekretær, Konrad Ilg, forlangte Ordet. Dette skete imidlertid ikke, og Kongressen gik, straks efter at Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Formand havde afgivet sit Indlæg i Diskussionen, over til Votering, der gav til Resultat, at Kongressen med alle Stemmer mod 24, Kommunisternes, vedtog at bevare den nuværende Stilling i Tilslutning til Internationalt Metalarbejderforbund og med Fortsættelse af det skandinaviske Samarbejde uden særlige Aftaler med Russerne. Da Repræsentanten fra Moskva imidlertid blev klar herover, fremsatte han den Paastand, at han var nægtet Deltagelse i Diskussionen om de internationale Spørgsmaal, og fremkom med Angreb paa Kongressens Dirigent og Forbundets Hovedledelse. Det norske Kommunistblad benyttede samtidig Lejligheden til paa sensationel Maade at skrive, at den russiske Repræsentant var blevet kneblet, samt anvendte en Mængde Skældsord overfor Mødets Dirigenter. Det nyttede dog altsammen ikke noget, Kongressen tilbagevistе med stor Majoritet det kommunistiske Angreb og vedtog at lade den af Russeren afgivne Erklæring vedlægge Kongresprotokollen.

Af de paa Kongressen trufne Beslutninger kan vi iøvrigt anføre, at det vedtoges at nedsætte Kontingentet med 50 Øre pr. Uge. Dette maa jo opfattes som Tegn paa større Tiltro til Fremtiden i Retning af bedre Beskæftigelse og i det hele taget mere stabile Arbejdsforhold. Endvidere vedtoges det med en meget kneben Majoritet at lade Forbundets Repræsentantskab vælge i Distrikterne i Stedet for som hidtil af Kongressen. Kommunisterne støttede meget stærkt Forslaget om denne Ændring i Valgmetoden, vel i Haab om, at der derved skal blive aabnet dem en Mulighed for at kunne faa Tilhængere ind i Repræsentantskabet.

Selvfølgelig behandlede Kongressen en lang Række Ændringer til Lovene, ligesom den tog Stilling til Arbejdsløshedsspørgsmaalet gennem følgende Resolution:

„Landsmødet konstaterer, at Arbejdsløsheden er en Sag, som er viet den allerstørste Opmærksomhed baade i den faglige og politiske Bevægelse.

Spørgsmaalet er behandlet paa de forskellige Forbunds Landsmøder og har været drøftet i Fællesmøder af det norske Arbejderparti og Arbejdernes faglige Landsorganisation.

Der er her vedtaget Retningslinier, som tager Sigte paa at bringe Arbejdsløsheden til Ophør saa langt Arbejdernes Magtstilling tillader.

Landsmødet giver de af det norske Arbejderparti udarbejdede Retningslinier, som ogsaa er vedtaget paa Landsorganisationens Kongres, sin uforbeholdne Tilslutning og staar beredt til at støtte alle Bestræbelser, som tager Sigte paa at realisere det vedtagne Program. Særlig hilser Landsmødet med Glæde de Bestræbelser, som er gjort af Arbejderstyret i Oslo for at gennemføre de Krav, som Fagorganisationerne har rejst.

Landsmødet er klar over, at efterhaanden som Rationaliseringen af Industrien skrider frem, vil Arbejdsløsheden blive permanent. Det er derfor nødvendigt, at der fra den organiserede Arbejderklasses Side bliver optaget et maalbevidst Arbejde for yderligere Forkortelse af Arbejdstiden, og vil henstille til Landsorganisationen at optage dette Spørgsmaal til alvorlig Drøftelse."

Kommunisterne gik meget stærkt imod denne af Redaktionskomiteen fremsatte Resolution og foreslog bl. a. Dannelse af Organisationer for de Arbejdsløse, men Kongressen vedtog med stort Flertal Redaktionskomiteens Resolution.

Mellem Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund og det norske Maskinistforbund, der omfatter saavel sofarende Mestre som Mestre ved stationære Anlæg, har

der tidligere bestaaet en Gensidighedsaftale, og Kongressen vedtog at søge en saadan genoprettet.

Trods de hensynsløse og personlige Angreb, som Forbundets Formand, Alfred Melgaard, dets Hovedkasserer, A. Aamodt, og Sekretær, Gunnar Braathen, var ude for, blev de dog alle genvalgt. Det vilde ogsaa have været en Meningsløshed, om dette ikke var sket. Ved forrige Landsmøde, i 1925, blev Alfred Melgaard i Virkeligheden gennem 3 Afstemninger tvunget til at være Formand efter Halvard Olsen, der da var blevet Formand for Landsorganisationen, og Aamodt har i nogle og tyve Aar med Dygtighed og Paapasselighed forestaaet Forbundets Økonomi, ligesom Sekretær Braathen med ungdommelig Energi har søgt at krydse mellem de vanskelige Skær, som Gnidningen mellem Kommunisterne og det norske Arbejderparti har affødt, frem mod en virkelig reel Fagforeningspolitik.

Med Hensyn til Forbundets øvrige Hovedledelse blev den paa en enkelt Undtagelse nær fornyet, uden at Kommunisterne fik Sæde i den. De to, der sad i det gamle Hovedstyre, blev ikke genvalgte. Vi kan kun lykønske vore norske Brødre med det opnaaede Resultat, og vi er klar over, at der med denne Kongres har fundet et Opgør Sted, saaledes at der ikke kan være nogen Uklarhed, hverken med Hensyn til den tilbagelagte Tid, saa lidt som med Hensyn til Fremtidens Retningslinier. Disse gaar hos de norske Metalarbejdere, som iøvrigt overalt i den norske Fagbevægelse, mere og mere i Retning af en Realitetspolitik og bort fra Kommunisternes taagede og yderliggaaende Teorier. Paa den anden Side er de Gæringer og Brydninger, som har kendetegnet norsk Arbejderbevægelse i de senere Aar, forklarlige. Den norske Storindustri er af nyere Dato, og den stærke Tilstrømning til Fagorganisationerne, som fandt Sted under og efter Krigstiden og med en stærk Indsats fra russisk Side for Fremme af de kommunistiske Teorier, maatte medføre store Vanskeligheder. Hertil kommer de norske Arbejdsgiveres hensynsløse Fremfærd. Ved Bedømmelsen af disse Forhold maa det ogsaa erindres, at den norske Landsorganisations Kongres i 1923 besluttede at gennemføre Industriforbund, hvilket medførte en Omgruppering indenfor de norske Fagorganisationer, og Metalarbejderforbundet maatte saaledes aflevere saavel Blikkenslagerne, der gik ind i Bygningsarbejderforbundet, som Reparatørerne, der overførtes til Kemisk Industriarbejderforbund, hvor forøvrigt en af Metalarbejderforbundets tidligere Sekretærer, Jonsson, blev Formand. Ogsaa Rørarbejderne er officielt overgaaet til Bygningsarbejderforbundet, men det har dog ikke været muligt at gennemføre Landsorganisationens Beslutning helt, og der bestaar f. Eks. saaledes et Bagerforbund, der ikke er Medlem af Levnedsmiddelarbejderforbundet, et Murerforbund, der ikke er Medlem af Bygningsarbejderforbundet, et Garverforbund, der ikke er Medlem af Læderarbejderforbundet, ligesom Elektrikerforbundet, der skulde have været opløst, stadig bestaar. Det viser sig her som i Sverige, at disse tvangsmæssige Opdelinger ikke alene volder Vanskeligheder at gennemføre, men ogsaa skaber Uro og Splittelse.

Norsk Jærn- og Metalarbejderforbunds Medlemstal kulminerede i 1920 med 20,931. Tallet gik i 1921 ned til lidt over 18,000, i 1922 til 13,642, i 1923 til 13,134, i 1924 til 11,229, men er derefter steget og andrager nu som før nævnt ca. 12,500.

Det er naturligt, at Fagbevægelsen afspejler de økonomiske Forhold i de forskellige Lande, og saaledes er det ogsaa i de nordiske. Medens man i Sverige først af de 3 skandinaviske Lande gennemførte Stabiliseringen af Pengevæsenet og dermed skabte større Fasthed i Produktionen, kom Danmark senere med og kan vel egentlig først nu siges saa nogenlunde at have afviklet Efterkrigstidens Skader. Sidst er de økonomiske Forhold i Norge bragt i Leje, hvad der altsaa har givet sig Udslag i stigende Beskæftigelse og en større Optimisme til Fremtiden. Det er da vor Opfattelse, at Fagbevægelsen i de tre skandinaviske Lande med de nu forbedrede økonomiske Forhold maa konsolidere sig, maa, som det er sagt, befæste Stillingen, grave Løbegrave, for ud fra en saadan befæstet Stilling paany at kunne gøre Fremstød. Norsk Jærn- og Metalarbejderforbunds nu afsluttede Kongres er et betydeligt Bidrag hertil.

Karteller og Truster i Jærn- og Metalindustrien.

Af *P. P. Svejstrup.*

Det tyske Metalarbejderforbund har i de senere Aar baade gennem Tidsskrifter og Bøger holdt sine Medlemmer underrettet om Udviklingen indenfor Jærn- og Metalindustrien i hele Verden og har ikke mindst peget paa den Betydning, som de store delvis internationale Karteller og Truster har haft, og som de — da den internationale Sammenslutningstendens bliver stærkere og stærkere — i endnu langt højere Grad kan ventes at ville faa i Fremtiden.

Selv om denne Udvikling endnu ikke har præget

den danske Jærn- og Metalindustri saa stærkt som den tyske, vil det dog være af Betydning ogsaa for os at vide lidt om, hvad der sker ude i Verden, idet den internationale Udvikling nødvendigvis i den kommmende Tid maa sætte sit Præg paa Forholdene i Danmark. Der skal derfor i denne og nogle følgende Artikler væsentlig paa Grundlag af det tyske Metalarbejderforbunds Meddelelser blive gjort Rede for den internationale Udvikling og for nogle af de største og mest indflydelsesrige Karteller og Truster indenfor Jærn- og Metalindustrien.

I den Tid, hvor der virkelig var fri Konkurrence i Jærn- og Metalindustrien, d. v. s. i Slutningen af forrige Aarhundrede, var de enkelte Virksomheder i Sammenligning med Nutidens forholdsvis smaa, og samtidig var Efterspørgselen efter de forskellige Metaller til de store Jærnbaneanlæg, til Dampskibe, til Maskiner af alle mulige Slags og til andre Produkter saa stor, at i hvert Fald de bedst ledede Fabrikker kunde holdes i Gang, saaledes at der som Regel kunde være Beskæftigelsesmuligheder til den største Del af den hurtigt voksende Befolkning.

Under denne frie Konkurrence var det som Regel den større Virksomhed, der havde Raad til at bygge de største Anlæg, til at forsyne Anlægene med de bedste og dyreste Maskiner og til at sikre sig de dygtigste Teknikere, der sejrede over de mindre Virksomheder. Det blev derfor en Livsbetingelse indenfor de største Grene af Jærnindustrien (og da særlig de Grene, der har med Fremstilling af Raajærn, Staal og grove Produkter, den saakaldte Schwereisenindustrie) at udvide og modernisere Produktionen, og da det skete nogenlunde samtidig paa mange Virksomheder, blev der fremstillet flere Produkter, end der normalt var Efterspørgsel til.

Følgen heraf var, at Kriserne blev haardere og langvarigere end tidligere, og det vil med andre Ord sige, at Arbejdsløshedsperioderne blev længere, og at de kostbare Anlæg skulde forrentes i længere Perioder, hvor de laa stille og ingen Indtægter gav. Medens Kapitalen ingen lovmæssige Forpligtelser havde overfor de Arbejdsløse, skulde de Selskaber, der ejede Fabrikkerne, svare Renter af Anlægene, ikke mindst til Bankerne, og helst ogsaa give Udbytte til Aktionærerne.

Udviklingen havde indtil dette Punkt (Tiden omkring 1900) været omtrent ens i de Lande, der har været førende i den kapitalistiske Udvikling af Jærnindustrien, nemlig Tyskland og de Forenede Stater; fra denne Tid er der en Forskel, idet der i Tyskland dannedes Karteller, d. v. s. Aftaler mellem en Række juridisk selvstændige Virksomheder om, hvor meget hver enkelt maa producere eller hvilken Pris den skal forlange, medens der i de Forenede Stater dannedes en Trust (den saakaldte Staaltrust), d. v. s. en Sammenslutning af tidligere selvstændige Virksomheder. Trusten var og er baade finansielt og produktionsmæssigt større og stærkere end nogen af de Virksomheder, der stod udenfor, og som den maatte konkurrere med. Selv om den ikke har haft eller har noget egentligt Monopol, har den dog alene i Kraft af sin Størrelse og Magt en ikke ringe Indflydelse paa Prisdannelsen.

Den almindelige Udvikling i Retning af Karteller og Truster støttedes af Bankerne, der ønskede en sikker Forrentning af Kapitalen, og fortsattes snart paa et, snart paa et andet Omraade indtil 1914, da hele Verdensøkonomien og da ikke mindst Jærnindustrien pludselig blev stillet overfor en ny Opgave: At forsyne Hærene med Kampmidler. Denne Opgave kunde bl. a. paa Grund af Raastofvanskeligheder ikke gennemføres uden Statsindgreb, og i Tyskland ydede bl. a. Lederen af A. E. G., Walter Rathenau, en Indsats af stor Betydning, og det lykkedes da ogsaa Jærn- og Metalindustrierne rundt om i Landene at løse deres krigsmæssige Opgaver tilfredsstillende.

Denne Periode har nu væsentlig kun historisk Interesse, og det samme gælder i nogen Grad om den følgende Udvikling, der i Tyskland, Østrig, Frankrig o. s. v. var præget af den stadige Prisstigning (den saakaldte Inflation). Raastofmangelen og Kapitalvanskeligheder førte da til mange Sammenslutninger, hvoraf den største er den Hugo Stinnes ledede, Siemens Rhein-Elbe-Schuckert Union, der en Overgang direkte og indirekte beskæftigede adskillige Hundredetusinder Arbejdere, men som opløstes ret hurtigt, da Stinnes døde og Inflationstiden ophørte (1923—1924).

Endelig omkring 1926 er Jærn- og Metalindustrien igen inde i en normal Udvikling, og man ser da Førkrigstidens Sammenslutningstendenser fortsat. Truster og Karteller spiller dog nu en langt større Rolle end før 1914, og man kan med Rette sige, at den internationale Jærn- og Staalproduktion i Øjeblikket befinder sig paa et Mellemstadium mellem fri Konkurrence og fuldt gennemført Organisation. De Begivenheder, der i saa Henseende er af størst Betydning, er:

1) Dannelsen af den tyske Staaltrust (Vereinigten Stahlwerken), der med sine 800 Millioner Marks Aktiekapital omfatter Halvdelen af den tyske Produktion af Raajærn, Staal og en Række Mellemprodukter, og derigennem er i Stand til at rationalisere og specialisere og dermed billiggøre Produktionen.

2) Dannelsen af et internationalt Kartel mellem Staalindustrierne i Tyskland, Frankrig, Belgien, Luxemborg og Saardistriktet med det Formaal at begrænse Produktionen i Forhold til Verdensmarkedets Behov og at sikre hvert Land en passende Del af denne Produktion, idet der ved Overskudsproduktion skal betales en ret betydelig Afgift til en fælles Kasse.

3) Den svenske Tændstikstrusts ledende Mand, Kreuger, har vundet Magt i det svenske Malmeksportselskab (Grängesberg) og har samtidig vundet Indflydelse ved Malmlejer rundt om i Verden, saaledes at Kreuger gennem sit Herredømme over noget af det bedste Malm er ved at blive en indflydelsesrig Mand i Jærn- og Staalindustrierne.

4) Dannelsen af det internationale Kobberkartel, der omfatter hele Verdens Kobberfremstilling og derigennem er i Stand til at sætte Salgsprisen for Kobber, hvorved Kartellets Selskaber bliver meget rige, medens den kobberforbrugende Industri kommer i Vanskeligheder.

5) Den stærke Sammenslutningstendens i Elektricitetsindustrien, hvorved den internationalt ledende Stilling

mere og mere flyttes fra Tyskland (Siemens og A. E. G.) til de Forenede Stater (General Electric).

Hele denne Udvikling, der ikke er mere end 2—3 Aar gammel, vil faa Virkninger, der forplanter sig ud over hele Verdens Jærn- og Metalindustri, og der skal derfor i nogle følgende Artikler blive gjort Rede for enkelte af de betydningsfuldeste Begivenheder.

Emigranten.

Af *F. Hurup.*

De fleste Mennesker er besjælet af Ønsket om at se fremmede Lande, Sæder og Skikke. Enkelte længes dog særlig efter at finde et Land, hvor Mennesket ved egen Kraft og Energi kan skabe sig bedre Livsvilkaar end de, der bydes, hvor Tusinder daglig konkurrerer om Retten til Arbejde, og hvor hele Livet er en Kamp for Tilværelsen.

Konkurrencen og Kampen er dog ikke begrænset til Lønarbejderne alene. Hvor man end vender sig hen i den store, saakaldte civiliserede Verden, lever de tre Fjerdedele af Befolkningen nærmest paa Grænsen af Fattigdom.

Det er kun de kraftige, heldige og intellektuelt bedst udrustede Mennesker, der er i Stand til at holde Fattigdommen paa Afstand. Menneskeslægten er delt i to store Klasser — den *spekulative* og den *produktive.*

Den spekulative Klasses Maal er den størst mulige Profit uden selv at producere eller deltage i Omsætning af Produkter. Til Trods for, at Klassen lever paa Værdier, andre har frembragt, er den dog og søger vedblivende at være den dominerende Faktor i Samfundet.

Den produktive Klasse er den, som skaber Værdierne, hvori der spekuleres. Den produktive Klasse er meget uensartet i sin Sammensætning. Den relativt største Part er *Lønarbejdere.* I Landbrug og Handel er Antallet af Hovedpersoner og lønnede Personer omtrent lige stort. Storindustri og Storhandel med alle dertil hørende Institutioner er for den største Part organiseret som Aktieselskaber, hvor alle medvirkende fra Direktørerne til Daglejere er Lønarbejdere. Lønarbejderne er igen delt i to store Klasser: De fastansatte og de, som har midlertidigt Erhverv. Den spekulative Klasse, som siddende paa Toppen dirigerer det hele, er af Profithensyn mest interesseret i billig Vareproduktion og følgelig ogsaa i billig Arbejdskraft. Masseproduktion og Konkurrence afføder svingende Konjunkturer, og de igen bevirker Usikkerhed i Erhvervslivet for den Klasse af Lønarbejdere, som er henvist til at eksistere paa midlertidig Beskæftigelse.

Det er særlig denne Klasse, som bliver et Udbytnings-Objekt og maa bære de Lidelser og Skuffelser, som Erhvervets Usikkerhed medfører. Det er da Haabet om bedre Forhold i fremmede Lande, der bliver Drivkraften i Emigrationen.

Men hvor er de bedste Chancer? Der er Plads nok, der er Grøde nok i den store vide Verden. Dette har bl. a. ført til Forsøg paa at skabe danske Kolonier i andre Verdensdele, hvor Klima, Produktion og Marked paa Forhaand gjorde Forsøget umuligt.

Det er til Eksempel ikke svært i Syden at finde Land, hvor Solen skinner, Jorden er fri, Naturen storslaaet og Vegetationen frodig, — men disse Pladser ligger som Regel langt borte fra den store Verdens Færdselsaarer, og der møder Emigranten igen et Utal af Besværligheder, selv om de er af anden Art.

Landet og Livet dér kan i nogle Døgn eller Uger fortrylle den, som søgte bort fra en røgfyldt Atmosfære, men Poesien svinder hurtigt, hvis Emigranten havner mellem en primitiv Klasse af Indfødte, som ikke forstaar Emigrantens Sprog, Vaner, Ønsker eller Savn. Vanskeligheden er da ikke Føde og Husleje — den bliver Ensomheden i Tanker og Tilværelse.

Emigranten opnaaede Friheden, men fik uden Tvivl i Tilgift Kryb, Insekter, Feber og Hjemvé.

Forholdene kan være anderledes i de af Sydens Stater, som i Aarhundreder har været beboet af Hvide, uden dog ellers at adskille sig stort fra Landet, man forlod.

Lad os dvæle lidt ved Staten *Colombia* (Sydamerika), der ligger nær Ekvator og er 27 Gange større end Danmark, har Højland og Lavland samt et Klima, der veksler mellem det tropiske og det arktiske. Der findes Mineralier af alle Arter fra Guld og Sølv til Jærn og Bly. I Planteverdenen trives alt fra Bananer og Ris til Kaal og Kartofler. Naturen er rig, men Livet er elendigt.

Wilson Popenue, der af U. S. Landbrugsdepartement var sendt til Colombia for at studere Plantelivet, har i »Geographic Magazine« givet en interessant illustreret Beskrivelse af Planteverdenen og Livet, hvoraf bl. a. meddeles:

Hovedstaden *Bogota,* 180,000 Indbyggere, ligger paa et Plateau 8000 Fod over Havet. Dens hvide Befolkning, af spansk Afstamning, danner den fornemme efter sidste Parisermode klædte og agerende Overklasse. Underklassen bestaar af Indianere og Negre, som udfører alt det Arbejde, den spansktalende Overklasse anser for under sin Værdighed at røre ved. Klassedelingen er distinkt i alle det offentlige Livs Forhold, som noget Steds i Europa. En dansk Emigrant vilde ikke føle sig hjemme i nogen af Klasserne. Det samme er mere eller mindre gældende for de øvrige sydamerikanske Stater. Der er Naturrigdom nok, men de produktive Muligheder udnyttes meget sparsomt.

De Forenede Stater af Nordamerika har indskrænket Emigrationen fra de skandinaviske Lande saa betydelig, at det næsten virker som Forbud mod Indvandring.

Derimod er Adgang til *Canada* (den nordligste Part af Amerika) aaben for Emigranter.

Canadas Landomraade er større end de Forenede Stater tilsammen, og dets Ressourcer overtræffes ikke af nogen anden Del i Verden.

Canada maaler fra Øst (Atlanterhavet) til Vest (Pacific-Oceanet) over 6000 Kilometer og fra Syd til Nord omkring 3600 Kilometer; følgelig er Klimaet vekslende, omtrent som mellem Sydfrankrig og Nordpolen.

Indlands-Klimaet er koldest og nærmest som Nordlands i Sverige. Østkystens Klima er som Nordeuropas Kystklima. Vestkystens er mildere. Som Helhed betragtet passende for Danske.

Canadas Produktion af Fødevarer overstiger langt Landets eget Forbrug og vil om fornødent kunne udvides til at føde en Befolkning større end Europas. Der er Overflod af frugtbart ubenyttet Land. Hav, Floder og Søer er rige paa Fisk. Der er store Skove med Gavntømmer, anvendeligt for alle Formaal. Canadas Rigdom paa Mineralier omfatter bl. a. Guld, Sølv, Kobber, Nikkel, Zink, Bly, Jærn og Cobolt, dertil kan føjes Kul, Petroleum, Naturgas (naturlig Gas, udledet direkte fra Jordens Indre), Asbestes, Salt og Kemikalier.

Der har i en Aarrække været Jærnbaneforbindelse over den sydlige Part af Canada mellem Øst og Vest, men nu bygges Jærnbaner til ogsaa at omfatte de nordlige og vestlige Distrikter. Bygningen foregaar i et større og hurtigere Tempo end andet Steds.

I samme Tempo opvokser nye Byer, anlægges nye Miner, Savmøller og Fabrikker. Nyt Land kultiveres og gøres tilgængelig paa meget rimelige Betingelser. Der er Fart i Udviklingen.

Nogle faa Tal af *Courtney Coopers* Beskrivelse af Canada vil vise dets Fremtids Udsigter og den kolossale Vandkraft for Udvikling af Elektricitet.

»Duke-Price Company for Produktion af Aluminium har ved Saguenay-Floden, mellem St. Lawrence-Floden og Søen St. John, bygget en Kraftstation, der ved Vandkraft udvikler 100,000 Hestes Kraft, og bygger videre, indtil det raader over 1 Million Hestes Kraft for da at blive Verdens største Leverandør i det stedse stigende Forbrug af Aluminium.

Canadas Vandkraft er om ikke ubegrænset saa dog saa stor, at den for Tiden er uberegnelig.«

»2½ pCt. Nikkel tilsat Staal gør det rustfri. Canadas Nikkeldistrikt ved Sudbury besidder 90 pCt. af Verdens Nikkelbeholdning.«

»Canadas aarlige Eksport udgør nu et Beløb af 241 Dollars pr. Indbygger mod Englands 190 og de Forenede Staters 77 Dollars pr. Indbygger.«

»Flyvemaskiner har i høj Grad været anvendt af Ingeniører og Videnskabsmænd til at undersøge de ukendte Egne af Canada og deres Naturværdier for Verdensmarkedet. Det næste Skridt var at bygge Jærnbaner for Transportforbindelse med de fundne Rigdomme.«

* * *

De største *Havnebyer* i Canada er Montreal, Toronto, Quebec, Halifax, Victoria, Vancouver, Windsor, Kingston og Buffalo.

I de store Landbrugsdistrikter findes Storbyerne Winnepeg, Edmonton, Calgary og Regina.

Hvor der er Udvidelse af og Nyanlæg af Byer, Baner, Miner, Møller og Fabrikker er Smede, Maskin- og Metalarbejdere uundværlige, derpaa baseres min Tro, at i Canada er de bedste Chancer for Emigranter af vort Fag. De vil lande i Søstæderne, men om haardføre nok snart ty ud til Miner og Nyanlæg, hvor Lønnen som Regel er størst og Arbejdet stadig. De som har Øvelse i at smede og i almindeligt Maskinarbejde, har de bedste Chancer. Der fordres som Regel ikke Specialister ved Miner og Nyanlæg, men mere Mænd, der kan tage fat paa noget af alt forefaldende i Faget, hvilke paa Engelsk betegnes som »All round men«.

Sproget kan volde Nyankomne noget Besvær, men det kommer man forholdsvis let over ved Arbejdet. Der er som Regel Tegninger og Modeller at arbejde efter, og det meste Arbejde ved Nyanlæg er dér som i Danmark saa ligt og lige til, at ingen sproglig Oversættelse er nødvendig, heller ikke Tegninger, blot dagligdags Arbejde, kendt fra Danmark.

Til Slut blot dette: En Emigrant maa stole paa sig selv. Han vil som Regel altid finde Kammerater, der hjælper ham til Rette, og det vil han som oftest finde udenfor de store Industribyer, ude paa de store Vidder, hvor det naturlige Samvær trives bedst og Arbejdets Værdi paaskønnes.

Rationaliseringens sociale Problem.

Af *Sigfrid Hansson* i »Fackförenings-Rörelsen«.

(Fortsat.)

Det Hensyn, hvorom Socialministeren talte ved Arbejdsfredskonferencen i Sverige, maatte derfor efter alt at dømme først og fremmest blive et alment Anliggende, Staten maatte være beredt til at tage sig af Rationaliseringens Ofre, og man bør i saa Tilfælde have Ret til uden videre at afvise Tanken om, at Fattigvæsenet og de med saa god Grund dadlede Nødhjælpsarbejder skulde kunne anses som passende Former for den Hjælp, som kræves. Vi har ogsaa svært ved at tro, at Socialministeren vil anbefale noget saadan, men hvorledes tænker han sig da, at dette Problem skal løses?

En Lejlighed til at besvare dette Spørgsmaal tilbød sig for ham, da Rigsdagen fornylig behandlede andet Lovudvalgs Betænkning over de Forslag i Arbejdsløshedsforsikringsspørgsmaalet, som var stillet af Socialdemokraterne og Kommunisterne. Han foretrak imidlertid ogsaa denne Gang at lade Spørgsmaalet forblive ubesvaret. Det politiske Hensyn gik forud for Hensynet til de Arbejdsløse!

Det er beskæmmende at maatte notere dette. Men endnu mere beskæmmende var det at være nødt til at konstatere, at de borgerlige Venstrepartier ikke var at formaa til aabent og utvetydigt at erkende, at Nødvendigheden af en i Lovgivningen forankret Arbejdsløshedsforsikring er saa bydende, at Regeringen bør fremlægge Forslag derom allerede ved næste Aars Rigsdag. Andet Lovudvalgs borgerlige Majoritet havde ikke stillet sig direkte afvisende overfor Kravet om en saadan Forsik-

ring, trods det, at den paastod, at Forslagene ikke maatte give Anledning til nogen Foranstaltning fra Rigsdagens Side, men den havde affattet sin Betænkning paa en saadan Maade, at man har Anledning til at befrygte, at Interessen for Sagen er yderst minimal. Endskønt dette Spørgsmaal har været Genstand for Undersøgelse i ca. 15 Aar, gjorde man gældende, at Spørgsmaalet endnu ikke var modent til en Løsning. Nu er det nærmest den i 1927 iværksatte Undersøgelse af Arbejdsløshedens Karakter og Aarsager, man har givet som Paaskud for yderligere Forhaling. Denne Undersøgelse ventes først sluttet næste Aar. Hvor værdifuldt Resultatet af denne end kan tænkes at blive, kan det ikke tillægges saa stor Betydning med Hensyn til Spørgsmaalet om en Arbejdsløshedsforsikring, at en yderligere Udsættelse kan saglig motiveres. At tage den omtalte Undersøgelse som Paaskud for en saadan Udsættelse er forresten saa meget mere ubeføjet, som man, da Undersøgelsen sattes i Gang, fra Regeringshold var stærkt stemt for, at saadant ikke burde ske. Socialdemokraterne i andet Lovudvalg understregede kraftigt dette i den Reservation, som de havde afgivet. I denne erindredes endvidere om, at man i saa godt som samtlige europæiske Lande tog sig af de uforskyldt Arbejdsløses svære Stilling og havde tilsikret dem Hjælp i deres haarde Kamp for Tilværelsen enten ved Bidrag til de af Arbejderne oprettede og finansierede Arbejdsløshedskasser eller i Form af en obligatorisk, paa Bidrag af saavel Arbejderne selv som Arbejdsgiverne og Staten grundet Forsikring. Udover de i Forslagene anførte Grunde for Kravet om Arbejdsløshedsforsikringens snarlige Gennemførelse ad Lovgivningens Vej henledte disse Reservanter Opmærksomheden paa de Konsekvenser, som Rationaliseringsbestræbelserne havde haft og efter al Sandsynlighed i den nærmeste Fremtid vilde faa i Retning af Arbejdsløshed. Herom hed det:

> »Rationaliseringen fører ufravigeligt til en saakaldt Forskydningsarbejdsløshed. I bedste Fald foraarsager den kortvarig Arbejdsløshed, i værste Fald og i Særdeleshed for ældre Arbejdere en langvarig Arbejdsløshed. Med Hensyn til den kortvarige Arbejdsløshed er Nødvendigheden af Arbejdsløshedsforsikring ubestridt. Det maa ligge saavel i Virksomhedernes og Næringslivets som i Samfundets Interesse at sørge for, at Arbejdere, som bliver Ofre for den i og for sig sikkert prisværdige og nødvendige Rationaliseringsproces, tilsikres en Beskyttelse i Form af Understøttelse, som kan gøre det muligt for dem, uden altfor svære materielle og psykiske Fristelser, at resignere indtil nyt Arbejde tilbyder sig. Ved den af Regeringen i Slutningen af forrige Aar indkaldte Arbejdsfreds- og Samarbejdskonference var denne Side af Rationaliseringsproblemet Genstand for megen Opmærksomhed, og man syntes i Almindelighed at indse Nødvendigheden af, at Foranstaltninger i ovennævnte Øjemed foretages. En Arbejdsløshedsforsikring, obligatorisk eller frivillig, turde anses for at være den nærmeste Foranstaltning i saa Henseende«.

Reservanterne henstiller derfor, at Forslag om en Arbejdsløshedsforsikring behandles paa Rigsdagen i 1930.

Rigsdagens to Kamre besluttede ganske vist, at Forslagene ikke skulde foranledige nogen Foranstaltning fra Rigsdagens Side, men dette bør ikke hindre Regeringen i at imødekomme Kravet om et Forslag allerede ved næste Aars Rigsdag. Det kommer vel nærmest an paa Socialministerens Interesse for Sagen, om et saadant Initiativ tages. I Betragtning af Socialministerens Opfattelse af Rationaliseringens sociale Konsekvenser, bør man kunne forvente, at han ikke undlader at give Rigsdagen Lejlighed til at tage fat paa denne Sag næste Aar. Han har en af Arbejdsløshedssagkyndige i Fjor afgiven Betænkning at bygge et Lovforslag paa. Det kan ikke være forbundet med større Besvær at lade udarbejde et Forslag, som kan have Udsigt til at vinde Flertal i Rigsdagen. Angaaende Formen for Forsikringen har man indenfor Fagforeningsbevægelsen hævdet, at den obligatoriske Forsikring er at foretrække frem for den frivillige, men man har intet imod, at en Begyndelse gøres med sidstnævnte Form, hvis det skulde vise sig, at det er lettere at komme til en snarlig Løsning af Spørgsmaalet paa den Maade.

Det er intet urimeligt Forlangende, at Arbejdsgiverne skulde lære at indse, at Arbejdsløshedsforsikringen er nødvendig netop med Henblik paa den Arbejdsløshed, som bliver en Følge af Rationaliseringen. Det er sikkert ogsaa urigtigt at paastaa, at *alle* Arbejdsgivere savner Forstaaelse af det berettigede i Kravet om en saadan Forsikring, men man tør ikke stille store Forhaabninger til deres Villighed til at medvirke til Reformens Gennemførelse. For saa vidt Svensk Arbejdsgiverforenings Ledelse kan anses for at repræsentere Arbejdsgiversynspunktet, kan man læse dette i den Udtalelse om »1926-Arbejdsløshedssagkyndiges« Betænkning, som Foreningens Ledelse nylig fremkom med. Og denne Udtalelse er ikke egnet til at give Tiltro til denne Forenings Mulighed for at se Arbejdsløshedsforsikringsspørgsmaalet i Belysning af Rationaliseringsbestræbelserne. Disse synes man overhovedet ikke at have taget i Betragtning. Man har nøjedes med at optrevle de gamle Argumenter mod Forsikringskravet. Naturligvis har man haget sig fast ved den i 1927 iværksatte Undersøgelse angaaende Arbejdsløshedens Aarsager og Virkninger. »Foranstaltningerne til Forebyggelse af Arbejdsløshed bør træffes, inden man vedtager Foranstaltninger i Anledning af den Arbejdsløshed, som ikke lader sig hindre«, hedder det, »thi ellers risikerer man, at det, som vedtages til Modvirkning af Arbejdsløshedens Følger, kan komme til at føre til Arbejdsløshedens Forøgelse«. Og saa rykker man frem med det gamle Dogme, at »i Virkeligheden indebærer Arbejdsløshedsforsikringen en Forsikring mod en for lav Løn og holder Lønniveauet over det, som betinges af de økonomiske Forhold. Forsikringen har derigennem en Tilbøjelighed til selv at skabe Arbejdsløshed«.

Med andre Ord: Svensk Arbejdsgiverforenings lønpolitiske Indstilling forbyder den at give sin Tilslutning til Tanken om humane Foranstaltninger til Hjælp for

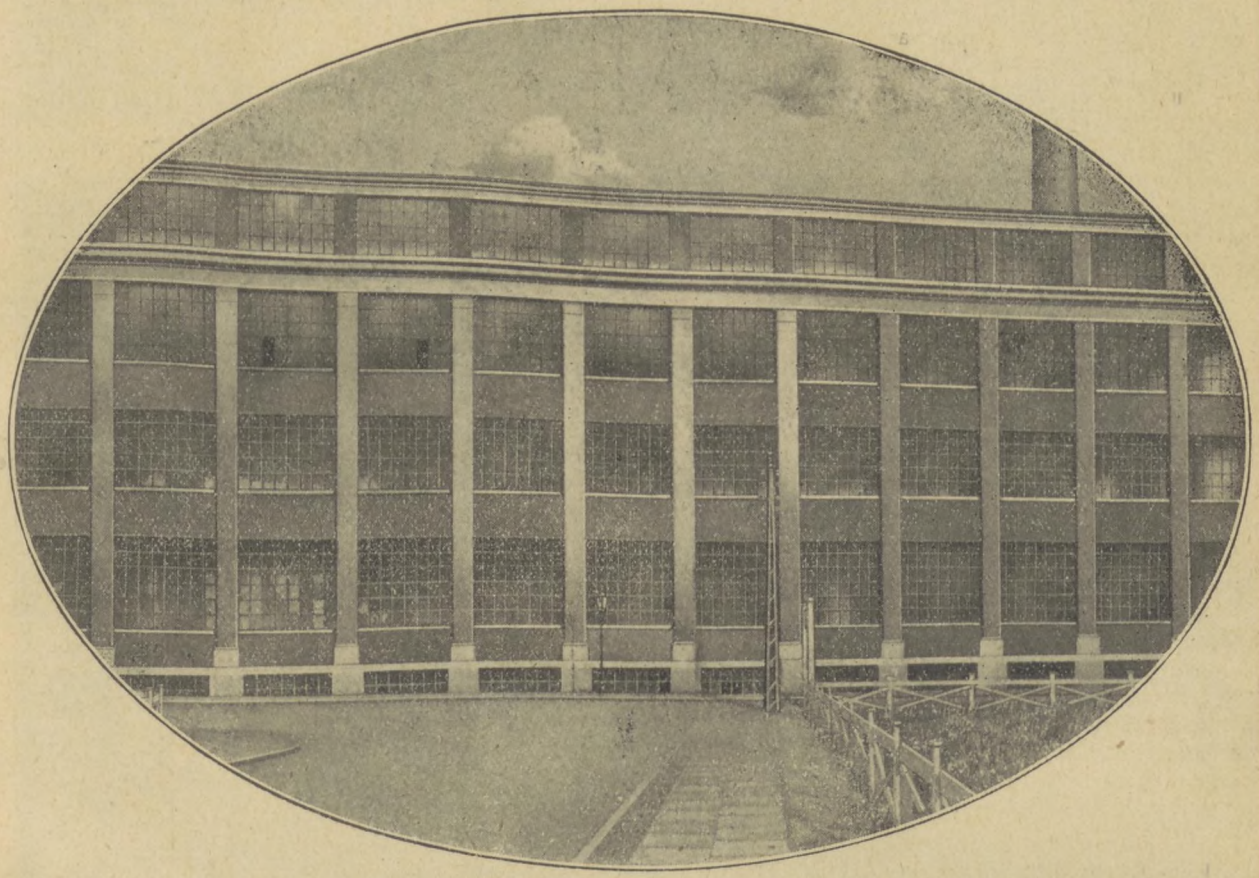
dem, som uforskyldt berøves Muligheden for selv at forsørge sig ved Arbejde. Vi haaber, at Socialministeren skal indse dette og lægge større Udsyn for Dagen end de, som førte Pennen, da Arbejdsgiverforeningens Udtalelse forfattedes, har gjort. Med de Forbindelser, som Statsraad Lübeck synes at have indenfor Arbejdsgiverkredse, er det maaske ikke forbundet med noget større Besvær at regne ud, hvorvidt den benhaarde konservative Opfattelse, som Svensk Arbejdsgiverforening giver Udtryk for, er herskende i Arbejdsgiverkredse. Vi kan ikke tænke os, at dette skulde være Tilfældet i de Kredse, hvor man er interesseret i, at Rationaliseringen skal kunne gennemføres med Arbejdernes Bistand. Skulde det vise sig, at man ogsaa der savner Forstaaelse af Nødvendigheden af gennem en Arbejdsløshedsforsikring at beskytte dem, som rammes af Rationaliseringens Konsekvenser i Form af Arbejdsløshed, saa kan Socialministeren lige saa godt først som sidst opgive sit Forsøg paa at fuldføre Formaalet med den af Regeringen i Fjor afholdte Konference. Arbejdsløshedsforsikringsspørgsmaalets hurtige Løsning er uomgængelig for, at dette Formaal skal kunne virkeliggøres.

(Fortsættes.)

Vore Virksomheder.

Thomas B. Thrige, Odense.

Dette Firma har netop i Aar fejret sit 35 Aars Jubilæum, idet Fabrikkens Start fandt Sted den 2. Januar 1894. Fabrikant Thrige var da nylig kommen hjem fra U. S. A., hvor han havde arbejdet i en Aarrække, bl. a. hos Edison.

Exteriør af Thomas B. Thriges Fabrik i Odense (Normalfabrikken).

Den 2. Januar 1894 fik Fabrikant Thrige udstedt Borgerbrev, og han begyndte da med et, selv efter Datidens Forhold, meget beskedent Værksted i Kongensgade i Odense. — Her blev Grunden lagt til den Virksomhed, der i Dag er det største danske Industriforetagende samlet paa en Privatmands Hænder.

Det varede imidlertid ikke længe, inden Pladsforholdene i Kongensgade blev for trange, og efter i nogen Tid at have benyttet et Værksted i Nærheden af Klingenberg, blev Virksomheden flyttet til Tolderlundsvej. Her blev der bygget en Fabrik, der dannede Indledningen til den store Virksomhed, vi kender i Dag.

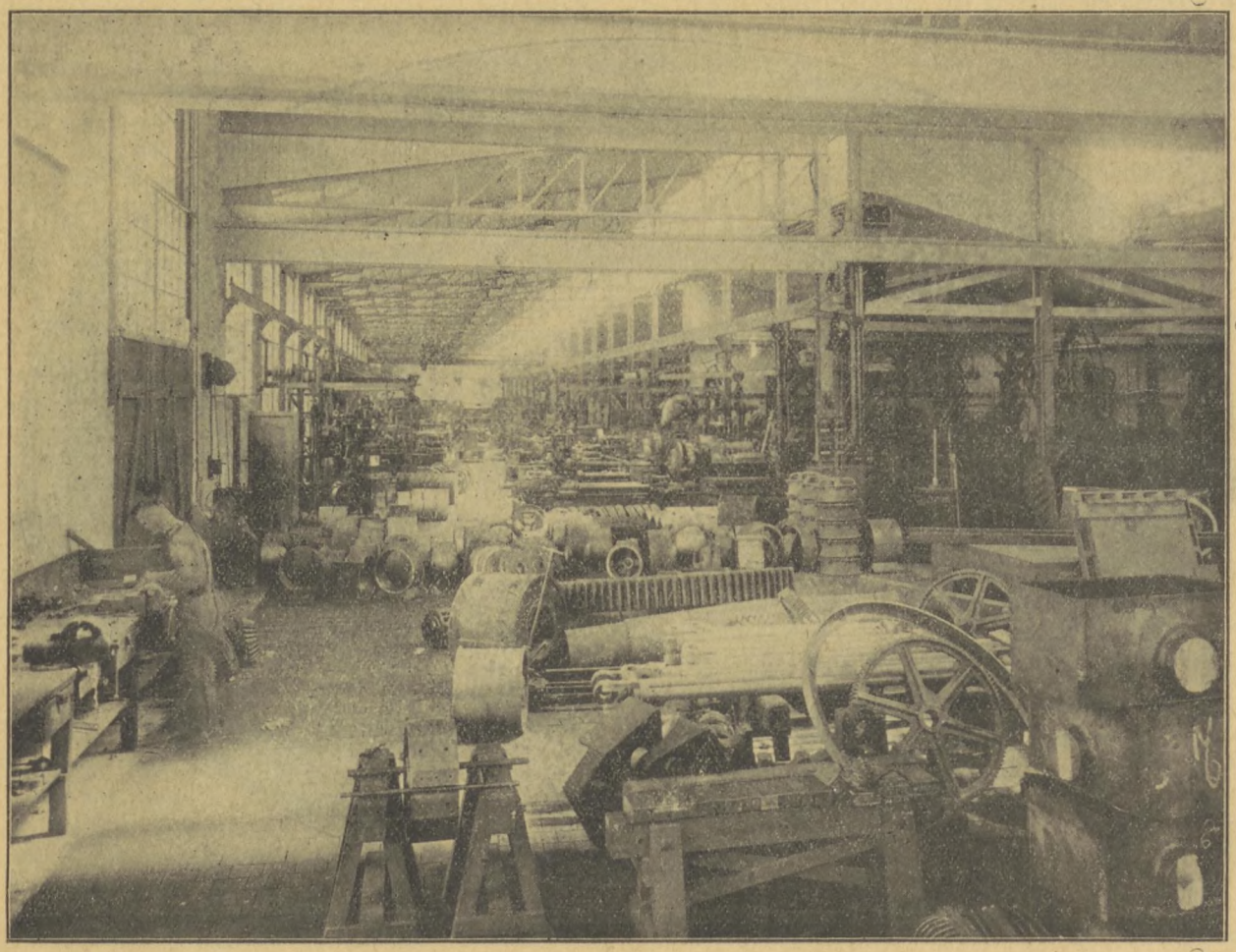
Fabrikken paa Tolderlundsvej bestod oprindelig kun af een Bygning, forresten den samme, der nu udelukkende rummer Kontoret; her var der indrettet Fabriks-

lokale, Tegnestue og Kontor, og Fabrikant Thrige selv havde Privatlejlighed paa 1. Sal.

Virksomheden er i de forløbne 35 Aar siden sin Start blevet udvidet Gang paa Gang, og som et Bevis for den rivende Udvikling, der har fundet Sted, taler følgende Tal: Det første Værksteds Gulvareal var 75 m², medens Virksomheden nu har et Jordtilliggende paa

I Begyndelsen udførte Fabrikant Thrige selv med sine faa Hjælpere alt Arbejdet ved saavel Installation som ved Beregninger, Konstruktion og Bygning af smaa Motorer og Dynamoer; udenfor den egentlige Arbejdstid var han Repræsentant for sin Virksomhed.

Det var navnlig smaa Maskiner for Jævnstrøm, der i de første Aar udgik fra Fabrikken. Paa Landet be-

Fra Hovedfabrikken.

17 Tønder Land, hvoraf 15.460 m² er bebygget. Det samlede Gulvareal udgør 27.000 m².

Den stærke Udvikling af Produktionen har i de forløbne Aar krævet stadige Udvidelser og Ombygninger af Virksomhedens Lokaler, saavel som Udskiftning af Arbejdsmaskiner for at holde Trit med Udviklingen paa Produktionsomraadet — Opgaver, som særlig har ligget Fabrikant Thrige paa Hjerte.

Fabrikken maa saaledes, som den ses i Dag, karakteriseres som en af vore mest moderne Virksomheder, udstyret med store og lyse Lokaler, Kraner i alle Værkstederne og gode sanitære Forhold for Arbejderne.

Antallet af beskæftigede, der i 1894 var 3 Mand, var i 1900 40 Mand, i 1905 160 Mand, i 1910 250 Mand, i 1915 640 Mand, i 1920 910 Mand, i 1925 715 Mand og nu beskæftiger Virksomheden ca. 900 Mand.

gyndte man da at gaa over til Brug af elektrisk Kraft, og det hurtige Tempo, som denne Udvikling skete i, spores selvfølgelig i Fabrikkens Historie. Om de beskedne Forhold, Fabrikken oprindelig arbejdede under, faar man bedst Indblik i ved at studere Virksomhedens første Kataloger.

I 1896 fremstillede Virksomheden den første elektrisk drevne Vare- og Personelevator; det var den første Elevator i Provinsen og betød saaledes en ny Landvinding for Firmaet.

I 1911 paabegyndte Fabrikant Thomas B. Thrige Fremstillingen af Transformatorer, og efterhaanden som Højspændingsværkernes og Oplandscentralernes Antal her i Landet forøgedes, fik ogsaa denne Del af Fabrikationen mere og mere Betydning for Virksomhedens fortsatte Trivsel. Samtidig forøgedes Bestillingernes

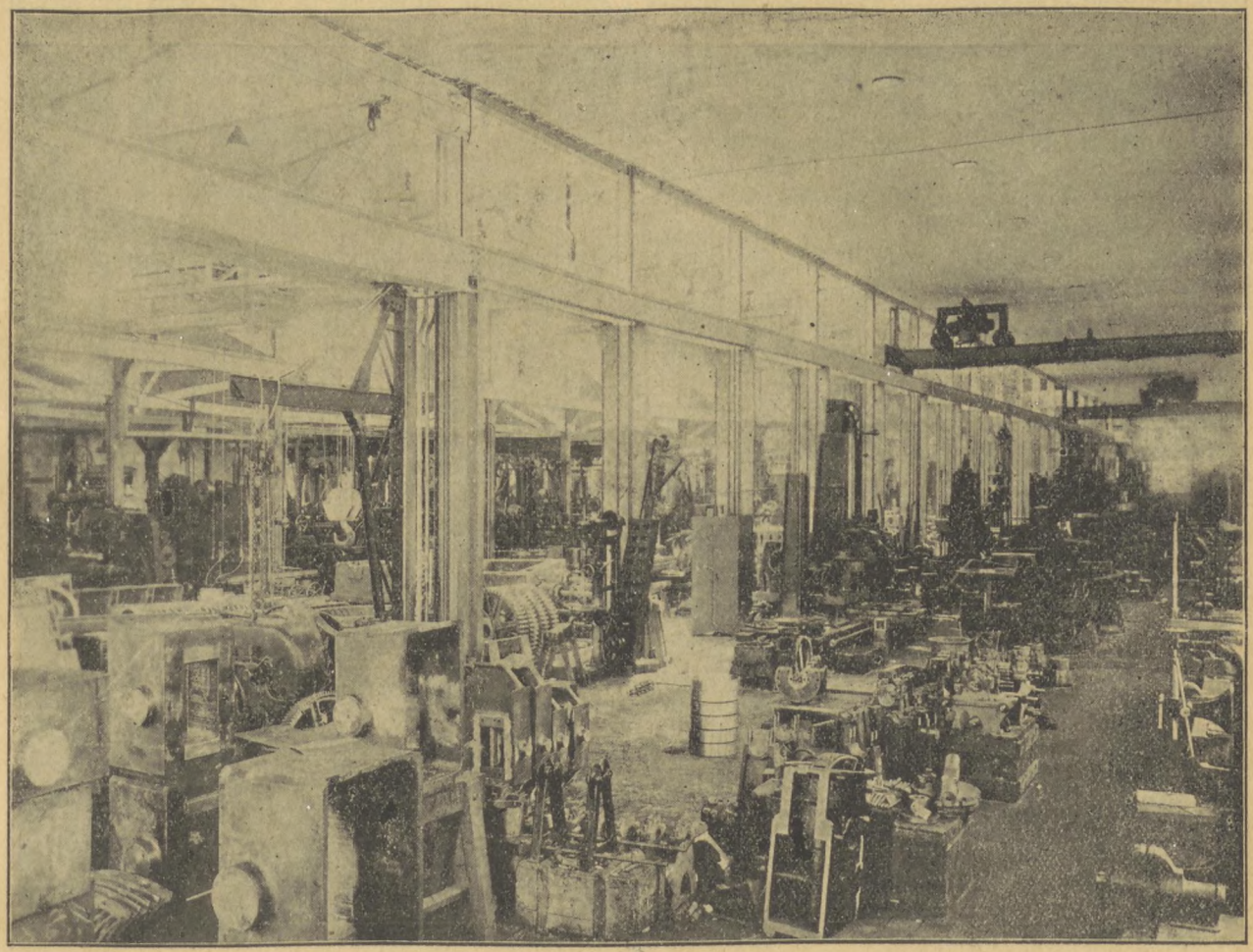
Antal paa større Kraftmaskiner til Landets forskellige Elektricitetsværker. Firmaet blev Leverandør af Dynamoer til en stor Række af Landets Byer samt til de mange Landelektricitetsværker.

Endelig i 1920 optog man Fabrikationen af elektriske Lossespil og noget senere elektrisk drevne Styremaskiner for Skibe. Firmaets Fabrikata paa dette Omraade har fundet en særdeles god Modtagelse i Skibskredse, saavel i Ind- som Udland.

Iøvrigt omfatter Fabrikkens Fabrikata nu: Motorer for Jævn- og Vekselstrøm, Dynamoer for Jævnstrøm, Generatorer for Vekselstrøm, Omformere og Motorgeneratorer, Transformatorer, Person- og Vareelevatorer, Motortaljer, Løbekraner, Skibsdækkraner, Værftskraner, Kulkraner, Skibslossespil, Ankerspil, Capstans, Styremaskiner, Centrifugalpumper, Kontrollere og øvrige Apparater for ovennævnte elektrisk drevne Maskineri.

Udviklingen illustreres næsten bedst gennem et Par Tal: I 1894 blev der bygget 3 Maskiner, i 1900 137 Maskiner, i 1905 617 Maskiner, i 1910 2292 Maskiner, i 1915 5699 Maskiner, i 1920 12913 Maskiner, i 1925 10037 Maskiner og i 1928 10470 Maskiner.

Det er en Selvfølge, at en Virksomhed med en saa stor Produktion, som ovenfor nævnt, ikke har kunnet finde tilstrækkeligt Marked for Afsætning af sine Frembringelser herhjemme og har derfor allerede paa et tidligt Tidspunkt af sin Bestaaen maattet skabe sig Indpas paa de udenlandske Markeder. Dette er, takket være Fabrikatets gode Kvalitet og Virksomhedens Konkurrenceevne, lykkedes i en overordentlig Grad, saaledes at det ikke alene har været Virksomheden muligt under og efter Verdenskrigen at bevare, men i høj Grad at forøge sin Eksport til Udlandet.

Fra Hovedfabrikken.

Firmaet leverer nu sine Fabrikata til følgende europæiske Lande: Island, Norge, Sverige, Finland, Letland, Rusland, Polen, Tyskland, Bulgarien, Rumænien, Grækenland, Italien, Frankrig, Spanien, Portugal, England og Holland. Endvidere til Japan, Kina, Indien, Siam, Australien, Sydamerika og Sydafrika. Firmaet har eget Kontor i London.

Fabrikken har sit eget Elektricitetsværk, der har en Kapacitet af 1500 HK og forresten staar foran en større Udvidelse.

Det blev oprindelig bygget for Fabrikkens Skyld, men er gennem Tiderne undergaaet store Udvidelser, saaledes at det nu ikke alene forsyner den store

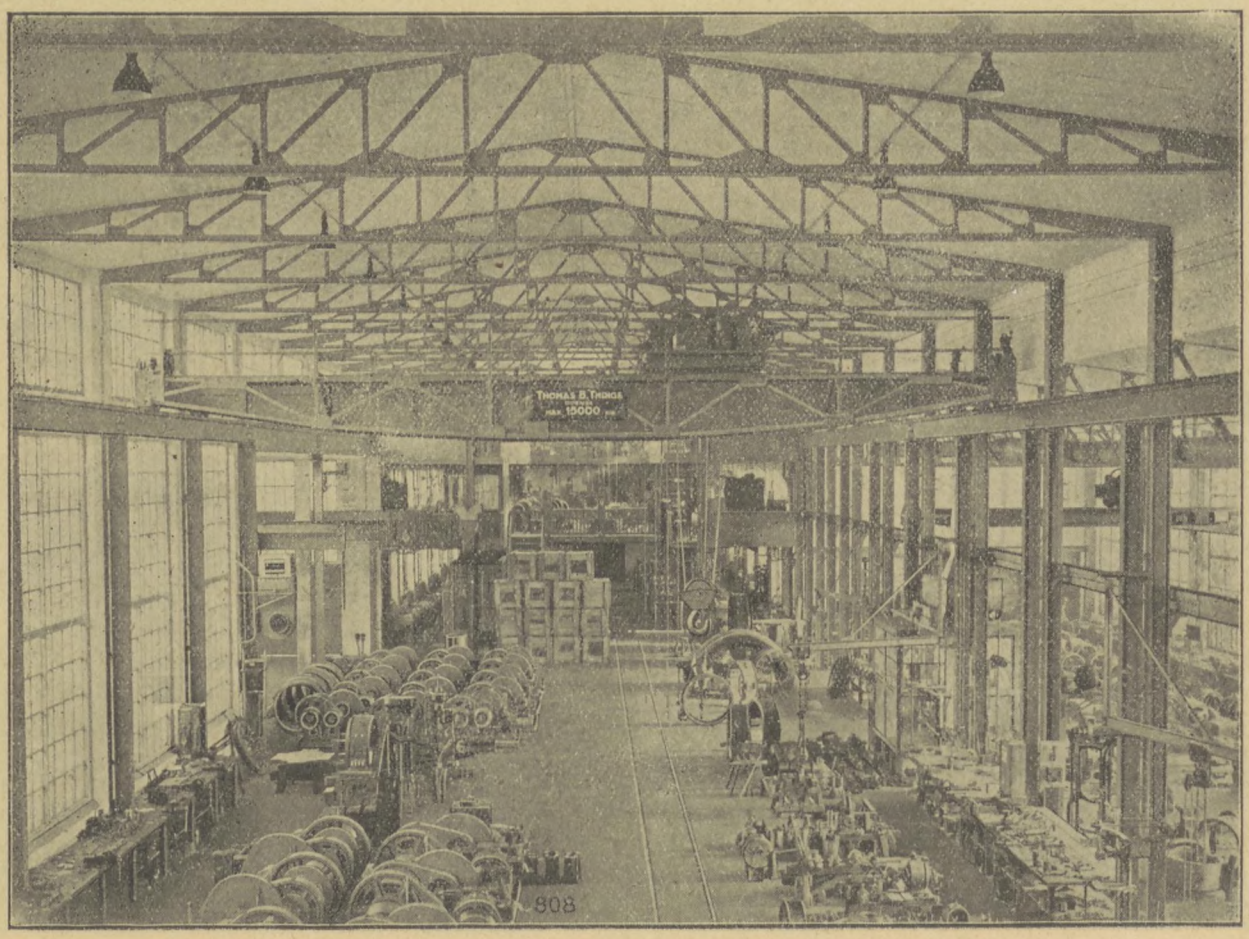
Virksomhed med Kraft, men tillige leverer Elektricitet til Sct. Hans Landsogn samt adskillige Landkommuner.

Skaberen af den store Virksomhed, Fabrikant Thomas B. Thrige, der daglig tager Del i sin Virksomheds Ledelse, er en self-made Mand, og naar Fabrikken er blevet til det, den er, skyldes dette i første Række dens energiske Skabers ukuelige Arbejdsmod og fremsynede Blik, hvortil kommer en Stab af dygtige Teknikere, Værkstedsarbejdere og Montører.

Er det end saaledes i teknisk og kommerciel Henseende en første Rangs Virksomhed, der her er oparbejdet, kan det ikke nægtes, at den i Forholdet til Arbejderne ofte har anvendt haardhændede Fremgangsmaader, ligesom det har voldt meget Besvær for Arbejdernes Organisationer at opnaa Arbejdsvilkaar, der stod i rimeligt Forhold til lignende Virksomheders. Det er, som om det Udsyn, man maa erkende, at denne Virksomheds Ledelse har været i Besiddelse af, ofte har hindret den i at se med fornøden Velvilje paa Arbejdsforholdet.

Det daglige Samarbejde mellem Arbejderne og deres Tillidsmænd paa den ene Side og Virksomhedens Ledelse og Funktionærerne paa den anden Side har gennem Aarene ofte været præget af Gnidninger, som, selvom Ledelsen henviser til, at disse er affødt af de vanskelige Konkurrenceforhold, efter vor Formening alligevel kunde have været mindre, hvis man havde taget den Faktor, der hedder Arbejdsforholdet, noget mere i Betragtning, end Tilfældet tilsyneladende har været.

Vi kan da slutte Omtalen af dette i teknisk og handelsmæssig Henseende velledede Firma med Haabet om, at en stigende Forstaaelse af, at det gavner en Virksomhed i størst mulig Udstrækning at vise Arbejderne rimelig Imødekommenhed, maa præge Thomas B. Thriges Ledelse.

Interiør af Thomas B. Thriges Fabrik i Odense.

Kongres i „Metallarbeiterverband in der Tschechoslowakischen Republik".

I Dagene 18., 19. og 20. Maj afholdt ovennævnte Forbund sin ordinære Kongres i Prag. Til udenlandske Broderorganisationer var udsendt Indbydelse til at overvære Kongressen, og et stort Antal Metalarbejderorgani-

sationer havde efterkommet denne, idet følgende Lande var repræsenteret: Tyskland, Østrig, Ungarn, Rumænien, Jugoslavien, Svejts, Belgien, Sverige og Danmark; sidstnævnte var repræsenteret af Sekretær P. Andersen.

Af den aflagte Beretning fremgik det, at de forløbne 3 Aar siden sidste Kongres havde været præget af en stor og paa Resultater rig Virksomhed. Den tjekoslovakiske Industri og specielt Jærnindustrien er inde i en Højkonjunktur, der i Modsætning til, hvad der har været Tilfældet i en Aarrække, har gjort det muligt for Metalarbejderforbundet at gaa fra Defensiven over til Offensiven.

Der var saaledes i Kongresperioden 1926—1929 gennemkæmpet 426 Lønkampe, omfattende 3924 Bedrifter med 352,454 Arbejdere, hvilket praktisk talt vil sige, at samtlige Medlemmer havde været flere Gange i Lønaktion. En stor Del af disse Kampe havde dog maattet føres for at afværge Arbejdsgivernes Bestræbelser for at forringe Arbejdsvilkaarene.

Af den saaledes førte Lønbevægelse var den langt overvejende Del gennemført uden Arbejdsstandsning, og i de 407 Tilfælde, omfattende 347,724 Arbejdere i 3703 Bedrifter, var Resultatet blevet, at Forbundet fuldt ud eller delvis havde opnaaet et tilfredsstillende Resultat, og kun i 19 Tilfælde, omfattende 4730 Arbejdere, havde man intet Resultat opnaaet.

De ved den førte Lønaktion indvundne Forbedringer af Lønningerne i Løbet af de 3 Aar ansloges til rundt 600 Mill. Kr., medens det heraf flydende Løntab androg rundt 12 Mill. Kr. En dansk Krone svarer til 9 tjekiske Kroner.

Som et Bevis paa den stigende Respekt for Forbundets Arbejde nævntes det, at man stadig forøgede det Antal Arbejdere, for hvem der var truffet faste Aftaler om Løn- og Arbejdsforhold.

Forbundets førende Position fremgik endvidere af det stærkt stigende Antal Medlemmer, der valgtes til Bedriftsraadene, idet 60 pCt. af ialt 1445 Bedriftsraadsmedlemmer var Medlemmer af nærværende Forbund, medens de resterende 40 pCt. tilhørte Kommunister, Nationalsocialister og andre Forbund.

Ogsaa de økonomiske Forhold var i betryggende Orden, og Forbundet ejede en Del Ejendomme omkring i Landet, hvilke det havde været nødvendigt at erhverve for at faa Forbundsarbejdet udført.

Den til Kongressen omdelte Beretning havde dog ogsaa mindre glædelige Kendsgerninger at opvise. Der er saaledes i Tjekoslovakiet 3 Metalarbejderforbund. Det heromhandlede Forbund med et Medlemsantal paa ca. 65,000 Medlemmer og med Hovedsæde i Prag, Internationalt Metalarbejderforbund i Komotau med ca. 25,000 Medlemmer, disse tilhører begge Internationalt Metalarbejderforbund, samt et kommunistisk Forbund med ca. 10,000 Medlemmer, men der er i Tjekoslovakiet 180,000 Metalarbejdere, det er altsaa kun godt Halvdelen, der er organiseret, og det siger sig selv, at en Sammenslutning i et Forbund ikke alene vilde gøre det muligt at organisere en langt større Procent af Fagets Udøvere, men ogsaa styrke dette i betydelig Grad i dets Aktionsevne overfor Arbejdsgiverne.

Vedrørende det fremtidige Arbejde var den vigtigste Beslutning den, at man for at styrke Forbundets Slagkraft og for at blive i Stand til at sætte de gældende Understøttelser betydeligt op forhøjede Kontingentet med ca. 30 pCt.

Endvidere behandledes forskellige af Hovedledelsen fremsatte Udtalelser vedrørende Sociallovgivningen baade i Tjekoslovakiet og i Almindelighed.

Man krævede saaledes Ophævelse af Toldskrankerne, Sikring for Arbejderne imod, at Industriens Rationalisering udelukkende brugtes til Udbytning af disse, men derimod ogsaa kom disse til Gode i Form af højere Realløn og kortere Arbejdstid, ligesom man kritiserede, at Tjekoslovakiet, der umiddelbart efter Verdenskrigen gik i Spidsen paa Sociallovgivningens Omraade, nu ikke alene stod stille, men endogsaa paa Foranledning af Reaktionen stilede imod Tilbageskridt, og Landsorganisationen og det socialdemokratiske Parti tilsagdes al mulig Støtte til med Eftertryk at værne og udvikle Sociallovgivningen.

Endelig vedtoges det at kræve Indførelse af et Arbejdskammer, Samling af alle arbejdsretslige Love, Retsbeskyttelse for Kollektivaftaler og en særlig Arbejdsret til at behandle herhenhørende Sager.

Som Formand genvalgtes den højtansete Kollega Anton Hampl, der paa en Række Omraader, udover at være Formand for Metalarbejderforbundet, er Arbejdernes første Talsmand i Tjekoslovakiet.

Efter 3 Dages Forhandling var Kongressens Arbejde tilendebragt, og man sluttede af med Bevidstheden om at have udført et Arbejde, der nok skulde bære Frugt, ikke mindst fordi Kongressen havde vist, at der var Enighed om Vejen og Midlerne til Gennemførelse af fremtidige Opgaver.

Specialarbejderforbundets Kongres.

Som allerede meddelt Afdelingerne afholdes Kongressen den 15.—16. eventuelt 17. August paa »Ny Rosenborg« i København.

Hovedbestyrelsens Ændringer til Lovene.

§ 2, Stk. b. »20« ændres til »15«.

§ 3, Stk. a. »200 Øre« ændres til »225 Øre«.
Efter »Arbejdsløshedskassen« tilføjes »Krisekassen«.

§ 3, Stk. b. Efter »Arbejdsløshedskassen« tilføjes »og Krisekassen«.

§ 3, Stk. d. Parentesen bortfalder.

§ 3, Stk. e. Ny Tilføjelse: »Ved Regnskabsaarets Udgang gælder denne Restancefrist dog ikke«.

§ 3, Stk. g. »50« ændres til »55«, og efter »20 Aar« tilføjes: »har været Medlem af Forbundet uafbrudt i 5 Aar«.

§ 3, Stk. k. Efter »95 Øre« tilføjes: »hvoraf 45 Øre indbetales til Arbejdsløshedskassen (se dennes Vedtægt § 8), 27 Øre til Afdelingerne og 23 Øre til Forbundet«.

§ 5, Stk. f. Bortfalder. Nyt Stk.: »Diæter for de Delegerede betales af Hovedkassen og ydes med 25 Kr. pr. Mødedag paa Hverdage til Repræsentanter med Daglønstab, og til Forbundsfunktionærer uden Daglønstab ydes henholdsvis 18 og 12 Kr. pr. Mødedag, for Møder udover 2 Dages Varighed forhøjes Diæterne for Provinsdelegerede med 5 Kr. pr. Dag. Desuden betales de direkte Rejseudgifter samt til Dækning af Tidsspilde og Fortæring paa Rejsen o. s. v. en Sum, svarende til 5 Øre pr. Kilometer, den Delegerede har tilbagelagt Tur-Retur«.

§ 6, 2. Stk. »4« ændres til »2«.

§ 9. Nyt Stykke: »Revisorerne, der er kritiske, er pligtige til at være til Stede ved Kongressen, men har ikke Ret til at deltage i Forhandlingerne«.

Afdelingslovene.

§ 1, Stk. e. 8. og 9. Linie bortfalder.

§ 2, Stk. b. Sidste Stk. tilføjes: »efter 4 paa hinanden følgende Uger, ved Regnskabsaarets Udgang gælder denne Restancefrist dog ikke«.

A/S „Vølund".

Der er Mangel paa Arbejdskraft.

Den 6. Juni d. A. havde A/S »Vølund« under Ledelse af Direktør Aage Christensen indbudt Pressen til at bese Virksomheden, og i Henhold til, hvad det københavnske Dagblad »Politiken« refererer, skal Virksomheden for Tiden være overordentlig stærkt beskæftiget, saa stærkt, at det ikke var muligt at faa Arbejdere nok. Fabrikken mangler baade Rørlæggere og Formere. Der var Brug for flere, end man kunde faa.

Naturligvis var man i saavel Smede- og Maskinarbejderforbundet som i Formerforbundet ved at gaa bag over ved denne Meddelelse og begyndte saa smaat at tro paa, at der alligevel var noget om, at Arbejderne var dovne, saadan som visse Arbejdsgivere undertiden paastaar, naar de ikke engang gider at gaa ud og høre om Arbejde.

Der var derfor ikke andet for de 2 Forbund at gøre end stærkt at bebrejde de 2 Grupper, at Medlemmerne helt undlod at spørge om Arbejde paa »Vølund«, og der fulgte en Anmodning med om, at de snarest muligt skulde gaa ud at forhøre.

Ca. 30 arbejdsløse Formere spurgte paa en Dag om Arbejde, men der var ingen, der fik noget, og saaledes gik det et lignende Antal Rørlæggere den paafølgende Dag, da de henvendte sig til Aktieselskabets Overmontør. Der var intet Arbejde.

Vi maa saaledes bede de paagældende Medlemmer undskylde, at vi har troet saa daarligt om dem, som Tilfældet var, men hvis Direktør Christensen virkelig skulde komme i Bekneb for Arbejdere, vil vi give ham det gode Raad, at han henvender sig til Metalarbejdernes Anvisningskontor, som desværre sikkert til enhver Tid vil være i Stand til at skaffe Hr. Christensen med flere den fornødne Arbejdskraft.

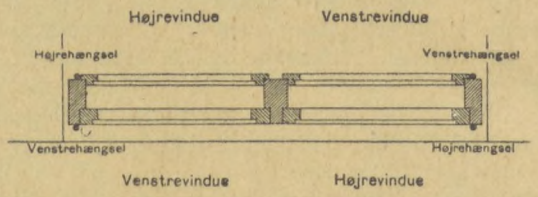
A. N.

Lidt Værkstedsteknik.

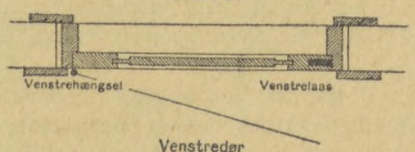
Højre- og Venstrebetegnelse for Vinduer og Døre bestemt ved Hængslernes Plads.

DS 13.

Vinduer.

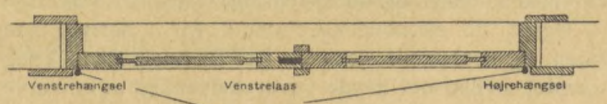
Døre.

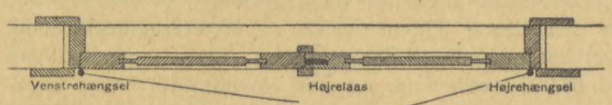
Venstredør

Højredør

Venstre Dobbeltdør

Højre Dobbeltdør

Højrevinduer og Højredøre har Hængslerne synlige i højre Side; Venstrevinduer og Venstredøre har Hængslerne synlige i venstre Side.

Laasene betegnes efter Dørene, saaledes at en Højredør har Højrelaas og en Venstredør har Venstrelaas.

Nye danske Standardblade.

Fra den danske Standardiseringskommission er der nylig udsendt de godkendte Standardblade indeholdende Gevindtabellerne, som tidligere er aftrykte her i Bladet. Herefter foreligger der nu følgende danske Standards færdige fra Standardiseringskommissionens Haand. De med *) mærkede Blade er dog endnu under Trykning.

DS 1 — Normaldiametre.
DS 2, Bl. 1 — Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker og lign. (6×18 Traade).
DS 2, Bl. 2 — Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker og lign. (6×37 Traade).
DS 3 — Justeringstemperatur.
DS 4 — Whitworth-Gevind $^1/_4$"—6".
DS 6 — Metrisk Gevind 6—80 mm.
DS 7 — Whitworth-Rørgevind $^1/_8$"—18".
*) DS 9 — Skrueformer, Oversigtsblad med Benævnelser.
*) DS 10 — Møtrikformer, Oversigtsblad med Benævnelser.
*) DS 11, Bl. 1 — Skrueender $^1/_4$"—2", 6—52 mm.
*) DS 11, Bl. 2 — Skrueender $2^1/_4$"—6", 56—80 mm.
DS 12 — Dørmaal.
DS 13 — Højre- og Venstrebetegnelse for Vinduer og Døre.
*) DS 14 — Normalkonus.
*) DS 15 — Normalrundinger.

De officielle Standardblade kan faas paa Standardiseringskommissionens Kontor, Industribygningen, Vesterbrogade 1, Opgang J, København V. Prisen er *50 Øre* pr. Stk.; dog gælder visse Rabatbestemmelser ved Køb af 5 Stk. eller derover og ved Køb gennem tekniske Undervisningsanstalter.

Standardbladet over Højre- og Venstrebetegnelse for Vinduer og Døre — DS 13 —, der er af særlig Interesse for Klejnsmede, aftrykker vi foranstaaende.

E. B.

Autogensvejsning af Aluminium.

De særlige Vanskeligheder, der er forbunden med Svejsning af Aluminium, gør, at der endnu er mange Værksteder, der helt gaar udenom saadanne Aluminiumarbejder, hvor Brugen af Svejseflammen er et nødvendigt Led.

I Betragtning af den stadig stigende Anvendelse af Aluminium, særlig i Mejeriindustrien, Automobilindustrien og Køkkenudstyrsindustrien, er det uklogt at skyde Vanskelighederne fra sig og lade Sagen upaaagtet. Som et Bidrag til de Bestræbelser, der bør gøres for at give enhver Svejser Lejlighed til at følge med paa dette Omraade, skal der her gives en almindelig Vejledning angaaende Svejsning af Aluminium.

Betegnelsen Aluminium benyttes i Praksis saavel om det rene hvide Metal, der bruges som Materiale for Plade, Stænger, Traad og Rør, som det graa, kornede Metal, der findes i Aluminiumstøbegods. Medens det valsede eller trukne Materiale bestaar næsten udelukkende af Grundstoffet Aluminium, er det støbte Materiale en Legering, som oftest af Aluminium, Zink og Kobber eller blot Aluminium og Kobber. Egenskaberne er som bekendt ogsaa vidt forskellige; bl. a. er det første sejgt og vanskeligt støbeligt, medens det sidste er skørt og let støbeligt.

Det, der i høj Grad vanskeliggør Autogensvejsning af Aluminium, er den store Forskel paa Metallets og Metaliltets Smeltepunkt. Metallet smelter ved 657° C., medens Iltets Smeltepunkt ligger ved ca. 3650°. Under Svejsningen er det nødvendigt at ødelægge Iltehinden, der hurtigt danner sig paa det smeltede Metals Overflade. Dette kan gøres tildels ad mekanisk Vej ved at skrabe i Svejsefugen med Tilsatstraaden; men først og fremmest ad kemisk Vej ved at tilføre et Flussmiddel (Svejsepulver), der opløser Ilterne. Man kan med Sikkerhed paastaa, at en god Aluminiumsvejsning praktisk talt ikke kan udføres uden Brug af et saadant Flussmiddel. Aluminium-Svejsepulver føres i Handelen og bestaar hovedsageligt af forskellige Alkaliklorider — Kalium-, Natrium- og Litiumklorid, samt enkelte andre nødvendige Bestanddele.

Svejsepulveret maa ikke henstaa aabent, udsat for Luften, da det med Begærlighed opsuger Luftens Fugtighed. Det opbevares bedst i et Glas med sleben Glasprop, og kun saa meget, som der skal bruges til Svejsningen, hældes ud i en lille Daase.

Ved Svejsning af svært Aluminiumstøbegods benyttes Svejsepulveret paa samme Maade som ved Støbejærnssvejsning. Man dypper Tilsatsstangen ned i Pulveret, saa dette bliver hængende paa den varme Stang. Pulveret maa ikke drysses paa Svejsefugen med Fingrene.

Ved Svejsning af tyndere Gods, og især Plade, er det bedre at røre Pulveret ud i Vand — helst destilleret Vand — til en Pasta. Denne Pasta paasmøres Svejsestedet og Tilsatsstangen med en Pensel. Har man meget at svejse — f. Eks. store Mejerikar el. lign. — lønner det sig at have Tilsatsstængerne staaende i et Rør med en Pasta; derved spares Paasmøringen.

Aluminiumplade, eller andet valset eller trukket Aluminium, svejses med ren Aluminiumtraad som Fyldemateriale. Svejseflammen skal indstilles paa samme Maade som til Smedejærnssvejsning — altsaa neutral Indstilling. Flammekernens Spids holdes ca. 4—5 mm fra Metallets Overflade, og Fyldematerialet holdes lige i Svejsefugen og trækkes frem efter med en let Berøring af Fugens Overkanter.

Tildannelsen eller Sammenstillingen af Pladekanterne foretages efter samme Metoder som ved Svejsning af Jærnplade.

Efter Svejsningens Fuldførelse afvaskes det stivnede Svejsepulver, hvorefter Svejsefugen overhamres, saa den bliver jævn og glat.

Aluminiumstøbegods svejses med støbte Tilsatsstænger af lignende Sammensætning. Saadanne Stænger kan faas i Handelen; men til almindelig Brug kan man selv fremstille dem ved at smelte gammelt, kasseret Aluminiumgods i en Støbeske og hælde det flydende Metal ud paa en vandret Jærnplade. Støbeskeen maa bevæges rask henad Pladen, saa der dannes en smal Stribe Aluminium, som stivner med det samme.

Svejsningen udføres efter samme Regler som Pladesvejsning, d. v. s. Tilsatsstangen skal trækkes eller bevæges i det flydende Materiale ved Svejsefugen.

Det er en Betingelse, at Godset bliver afskærpet paa sædvanlig Maade og renset godt baade i og omkring hele Svejsefugen.

Beregning af Spændinger i Aluminiumstøbegods udføres paa samme Maade som ved Støbejærnssvejsning. I nogle Tilfælde kan man ved lokale Opvarmninger udligne Spændinger, og i andre Tilfælde maa hele Aluminiumgodset opvarmes.

Opvarmningen bør helst foregaa i en Ovn med Gasfyring, f. Eks. som vist i Fig. 1.

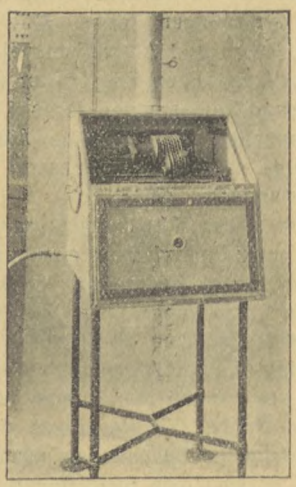

Fig. 1.

Har man ikke en saadan Ovn, maa man bygge en af ildfaste Sten, saaledes som ved Støbejærnssvejsning. Temperaturen maa ikke overstige 400° C., da Smeltepunktet jo ligger allerede ved ca. 650° C.

Svejsningen skal foregaa, medens Stykket ligger i Ovnen, og efter Svejsningen maa Godset paany varmes op til 350—400° C. og afkøles ganske langsomt.

I Gasovne maales Temperaturen som Regel med Pyrometer eller Termometer. Forefindes ikke noget saadant, kan man nogenlunde kontrollere Varmegraden ved at stryge en tynd Fyrretræspind hen over det opvarmede Aluminiumgods. Naar Træpindens Spids forkuller, saa den afsætter en sort Streg paa Materialet, har dette tilnærmelsesvis Maximumtemperaturen, og Svejsningen kan foretages.

En god Aluminiumsvejsning har omtrent samme Styrke som det ikke svejste Materiale, og der er ingen Fare for, at Samlingen i Tidens Løb svækkes af kemiske eller galvaniske Angreb, saaledes som Tilfældet er med visse Aluminiumlodninger.

Efter Svejsning af Maskingods — som Huse, Dæksler o. lign. — er det ofte nødvendigt at afrette — ikke alene Svejsestederne — men ogsaa de forskellige drejede eller høvlede Anlægsflader, da det ikke kan undgaas, at Godset kaster sig lidt under Opvarmningen.

I enkelte Tilfælde lønner det sig at erstatte afbrudte eller stærkt medtagne Dele af Maskingods med nye Dele, der støbes for sig og svejses paa Plads. Dette er særlig til Nytte, hvor en nødvendig Udboring eller Afdrejning efter Svejsningen medfører, at Godset ikke kommer til at holde sine Maal, f. Eks. er det ofte nødvendigt at støbe et nyt Nav til et Aluminiumkrumtaphus, da det gamle faar for stor Boring, naar det udbores efter Svejsningen. I en senere Artikel skal det vises, hvorledes saadanne Støbninger kan foretages paa en simpel Maade af Svejseren selv.

C. C.

Organisationernes Rubrik.

Centralorganisationen.

Centralorganisationens Beretning for 1928-29 udkommet. Ifølge Smedeforbundets Love skal den sidste Beretning forud for en ordinær Kongres være udarbejdet og udsendt til Afdelingerne 1 Maaned inden Kongressens Afholdelse, hvilket har medført, at Centralorganisationens 15. Beretning er udkommet og udsendt til Afdelingerne omkring den 1. Juni. Vi vil anbefale Medlemmerne at købe Beretningen, der kan rekvireres hos Afdelingskassererne for 50 Øre pr. Stk. Beretningen giver et godt Overblik over den Virksomhed, der er udfoldet indenfor Centralorganisationen og dens enkelte Forbund, og Medlemmer, der ønsker at vide Besked med det Arbejde, der udføres indenfor Fagorganisationen, bør derfor gøre sig bekendt med den.

Formere.

Observer! Husk at de tilsendte Skemaer til Lønstatistik for Juni Maaned bliver Forbundet tilsendt *umiddelbart* efter, at sidste Lønningsdag i Juni er passeret.

København. I Fagbladet for Marts Maaned er en Sag fra A/S Burmeister & Wain refereret, efter at den tidligere havde været omtalt i Nummeret for November f. A. Det drejede sig om, at to Maskinarbejdere ikke vilde overholde de Overarbejdsregler, som de øvrige Arbejdere gjorde gældende, og det medførte, at Fabrikkens samtlige Arbejdere, ialt 795 Mand, i ca. $3^1/_2$ Time havde forladt Fabrikken for at holde Møde herom. Imellem disse fandtes der 11 Formere fra Metalstøberiet. Firmaet forlangte Erstatning, og der har senere været afholdt forskellige Møder herom, saaledes 1. November Mæglingsmøde, 30. November Timandsmøde, og 27. Februar var Sagen fremme til Behandling under Hovedorganisationernes Medvirken, men uden afsluttende Resultat, og Arbejdsgiverforeningen lod derefter Sagen gaa til Den faste Voldgiftsret med Krav om en Erstatning paa 9806 Kr.

Den 15. Maj d. A. har Den faste Voldgiftsret afsagt Kendelse i Sagen, og i Præmisserne hedder det, at der ikke overfor de vedkommende Forbund kan gøres noget Erstatningskrav gældende, idet disse, saa snart man fik Nys om Sagen, netop traf Foranstaltninger til Arbejdets Genoptagelse, og hele Standsningen varede som sagt kun $3^1/_2$ Time.

Under disse Forhold kom Retten til det Resultat, at de paagældende Arbejdere, herunder de 11 Formere, hver for sig skal betale Aktieselskabet en Bod paa 8 Kr., medens Forbundene skal betale 300 Kr. i Sags-

omkostninger. Da Formerforbundets Medlemsantal i denne Affære kun er ringe, bliver vor Andel heri kun 5 Kr.

Fagbladet for Marts Maaned indeholdt Meddelelse om et den 20. Februar hos A/S Burmeister & Wain paa Strandgade-Værftet afholdt Mæglingsmøde.

Det var streng Kulde, og Varmeapparatet var i Uorden, og de dér beskæftigede Medlemmer kunde ikke arbejde, og efter at have gjort forgæves Forsøg derpaa, maatte de forlade Arbejdet.

Firmaet stillede Fyrgryder ind, men først længe efter, at det var anmodet derom, og da Forholdene heller ikke var tilfredsstillende, da Eftermiddagsholdet indfandt sig til Arbejde, maatte det ogsaa forlade Arbejdet.

Formerne krævede herfor en Erstatning paa Kr. 648,76. Aktieselskabet fandt modsat ud af, at det var det, der var den forurettede og krævede en Erstatning paa 1000 Kr. Da det heller ikke ved Timandsmødet var muligt at bringe Sagen til Afslutning, var der ikke andet at gøre, for at faa den sluttet, hvilket var i Overensstemmelse med den paagældende Klubs Ønske, end at lade den afgøre ved en faglig Voldgiftsret, for hvilken Landsdommer Axel Rasmussen var Opmand.

I Sagens Præmisser fandt Opmanden, som afgjorde Sagen, da der ikke mellem Dommerne kunde opnaas Enighed om en Flertalskendelse, ud af, at der var begaaet Fejl fra begge Sider, hvorfor han kendte, at Parterne i denne Sag burde for hinandens Tiltale fri at være og dele Sagens Omkostninger.

Fra Københavns Afdeling foreligger Meddelelse om, at 6 Kernemagere hos A/S »Vølund« har faaet hævet deres Timeløn med 35 Øre tilsammen, saaledes 5 Mand 5 Øre hver og 1 Mand 10 Øre. Højeste Timeløn er derefter 165 Øre.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Den mellem Københavns Afdeling 11 og A/S Otto Mønsted gældende Overenskomst er forlænget til 1. April 1931. Lønnen er ændret fra Timeløn til Ugeløn, Smudstillægget forhøjet fra 10 til 15 pCt., og Ferien forlænget fra 4 til 6 Hverdage.

Den mellem samme Firma og Aarhus Afdeling gældende Overenskomst er ligeledes forlænget til 1. April 1931, og ogsaa her er Feriedagenes Antal forhøjet fra 4 til 6.

Overenskomsten mellem Københavns Afdeling 11 og Det danske Petroleumsaktieselskab er forlænget til 1. Juni 1930 uden Ændringer, og Overenskomsten med Alfr. Olsens Oliefirma er forlænget til 1. Maj 1931, ligeledes uden Ændringer.

Med A/S Det forenede Olie-Kompagni har Københavns Afdeling 11 afsluttet ny Overenskomst, gældende for 1 Aar ad Gangen til Opsigelse en 1. Juni. Overenskomsten omfatter 15 Mand.

Mellem Københavns Afdeling 2 og Laasefabrikken »Oval«, København, er der den 29. Maj afsluttet en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Timelønnen for Svendé det første Aar efter Læretiden er fastsat til 105 Øre, stigende til 120 Øre det andet Aar. Antagelseslønnen det tredie Aar efter Læretiden skal være mindst 135 Øre pr. Time. Akkordarbejde gives i størst mulig Udstrækning, og Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Firmaet forpligter sig til som Smede kun at beskæftige Medlemmer af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør den 1. Maj 1931, og efter Indgaaelsen af denne er en Blokade overfor Firmaet, iværksat i Begyndelsen af November Maaned 1928, fordi der betaltes lave Lønninger og beskæftigedes uorganiseret Arbejdskraft, hævet.

Mæglingsmøder. Hos A/S Møller & Jochumsens Filial i Vejle afholdtes Mægling den 23. Maj paa Krav om Forhøjelse af Lønningerne, omfattende 10 Mand med en gennemsnitlig Timeløn af 92,2 Øre, hvortil kom et Akkordafsavnstillæg og andre Tillæg, hvorved Fortjenesten var 123,1 Øre. Man enedes om et Tillæg af 3 Øre, som i Forbindelse med 2 Øre af Akkordafsavnstillægget overføres til den ansatte Timeløn.

Ved et Mæglingsmøde den 23. Maj paa A/S Aarhus Oliefabrik i Anledning af 1) Krav om Forhøjelse af Lønningerne, 2) Krav om, at Akkordafsavnstillægget ogsaa betales for Overtid og 3) Krav om Godtgørelse for ødelagt Arbejdstøj, enedes man om, at 10 af 13 Timelønsarbejdere faar Akkordafsavnstillægget paa 10 Øre forhøjet til 14 Øre. 3 Maskinarbejdere, der arbejder i kontinuerlig Drift, faar et Tillæg paa 1 Kr. pr. Vagt forhøjet til Kr. 1,25. Fabrikken lovede at give Akkord i videst mulige Udstrækning, Akkordafsavnstillægget ydes ogsaa for Overtid, og der stilles et Sæt Overtrækstøj til Raadighed for de Maskinarbejdere, der beordres til Arbejde ved Syrekar.

Hos Firmaet Lindholm & Ryø, Aalborg, afholdtes den 12. Juni Mægling i Anledning af Uenighed mellem dette og nogle Montører om, hvorvidt 196 Overtalselementer skal betales med 14 eller 29 Øre. Man enedes om, at Firmaet betalte det omstridte Beløb, Kr. 29,40, med det samme.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 15. Maj behandledes følgende Sager:

1) Strid hos A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri om a) Procenttillægget for Arbejde i Skibsbyggeriet, paa hvilket der ikke kan gives Akkord, og b) om Tillæg for Overlængde og Overbredde paa Plader.

Med Hensyn til a) oplystes det, at Spørgsmaalet var ordnet ved lokal Forhandling; med Hensyn til b) opnaaedes ikke Enighed, men Spørgsmaalet henvistes til Afgørelse ved faglig Voldgift. Der er dog, forinden denne er etableret, opnaaet en Ordning lokalt, idet Værftet i nærværende Tilfælde betalte et Beløb af 300 Kr.

2) Lønkrav overfor A/S H. Rasmussen & Co., Odense. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling; opnaas ikke Enighed, behandles Sagen paa nyt Timandsmøde.

3) Lønkrav overfor A/S Frichs, Aarhus. — Enighed opnaaedes ikke, og der er afgivet Strejkevarsel overfor Firmaet.

4) Thomas B. Thrige, Odense, Krav om Forhøjelse af Timelønningerne og Klage over Nedgang i Skifteholdsarbejdernes Akkordfortjeneste samt Krav om Forhøjelse af disse Akkorder. — Enighed opnaaedes ikke.

Den 10. Juni behandledes 2 Sager vedrørende A/S Burmeister & Wain paa Timandsmøde, nemlig:

1) Klage over et af Firmaet begaaet Brud paa en med Skibsbyggerne paa Strandgade-Værftet truffen Aftale. — Sagen diskuteredes, men Enighed opnaaedes ikke, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

2) Klage over, at Aktieselskabet ikke vil anerkende Valget af Maskinarbejder Eigil R. V. Jacobsen til Tillidsmand i Maskinværkstedet paa Refshaleøen, idet det hævdes, at der ikke er indtraadt nogen Forandring i Forholdene i Maskinværkstedet paa Refshaleøen, der berettiger til Dannelsen af en ny Klub udover den bestaaende Fællesklub. Heller ikke her opnaaedes Enighed, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

Rørudvalgsmøde. Der er den 10. Juni afholdt et Rørudvalgsmøde, hvor følgende Sager var til Behandling:

1) Spørgsmaalet om Betaling for Rørarbejde ved Varmecentraler. Man diskuterede Sagen og enedes om at føre Forhandlingerne herom videre paa kommende

Rørudvalgsmøder, efter at Rørudvalget ved Besigtigelse af allerede udførte Arbejder havde gjort sig bekendt med disses Art.

Indtil disse Forhandlinger er tilendebragt, maa Firmaerne og deres Arbejdere forhandle om Aflønningen.

2) Strid hos A/S Recks Opvarmnings-Kompagni, København, om Betalingen for et Røranlæg i Sundskur II i Frihavnen.

Efter Diskussion af Sagen enedes man om at forelægge den til Afgørelse af en faglig Voldgift.

3) Krav overfor Ingeniør A. von der Lieth, København, om ekstra Tillæg for Arbejde i gammel Bygning (Østerbrogade 88). Ogsaa denne Sag enedes man om at forelægge en faglig Voldgift til Afgørelse.

Kranførernes Søndagsfrihed. Ved en Forhandling den 17. Maj mellem Repræsentanter for Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, A/S Københavns Bunkerkul-Depot, Københavns Afdeling 11 og Forbundet lykkedes det at faa en Ordning af Spørgsmaalet Arbejdstidens Lægning og Søndagsfrihed for Kranførerne hos A/S Københavns Bunkerkul-Depot. Selskabet vil i saa stor Udstrækning, som Forholdene tillader det, nøjes med at forlange een Kranfører til Disposition paa Søn- og Helligdage, og i hvert Fald skal der senest hver Lørdag Kl. 12 Middag gives Kranførerne Underretning om, hvorvidt een eller to Kranførere skal være til Disposition den paafølgende Søndag. For at begrænse Overarbejdet mellem Kl. 2 Nat og Kl. 7 Morgen etableres fremtidig Arbejde ved 2 af Selskabets Kraner, saaledes at der ved den ene Kran arbejdes med 3 skiftende Hold og ved den anden Kran med 2 skiftende Hold.

3 Kendelser af Den faste Voldgiftsret. Den 1. Maj 1928 holdt Kranførerne hos A/S Københavns Kul- og Kokskompagni og A/S Christiansholms Fabrikker fri Kl. 12 Middag, hvilket nævnte Selskaber mente Kranførerne uberettigede til, da der var Losningsarbejde, som man ønskede udført. Arbejdsgiverne klagede da til Den faste Voldgiftsret, men Kendelsen blev først afsagt den 8. Maj d. A. og gaar ud paa, at Kranførerne ved at holde fri efter Kl. 12 den 1. Maj ikke har handlet i Strid med den indgaaede Overenskomst og derfor vil være at frifinde. Sagens Omkostninger paalagdes Arbejdsgiverne.

Den 15. Maj afsagde Den faste Voldgiftsret Kendelse i en Sag, anlagt af A/S Burmeister & Wain imod vort Forbund, Formerforbundet og Kobbersmedeforbundet i Anledning af, at 795 Mand, deraf 740 af vore Medlemmer, den 23. Oktober 1928 havde standset Arbejdet i 3½ Time. Anledningen til Arbejdsstandsningen var, at Firmaet havde afvist et Krav om Afskedigelse af 2 Maskinarbejdere, der af Københavns Afdeling 12 var ekskluderede, fordi de ikke holdt sig Reglerne om Udførelse af Overarbejde efterrettelig. Kendelsen idømmer ovennævnte Arbejdere hver en Bod paa 8 Kr.

Endelig har Den faste Voldgiftsret den 31. Maj afsagt Kendelse i en Sag, der af A/S Burmeister & Wain var anlagt imod os i Anledning af, at Skibsbyggerne i Vinter nægtede at arbejde over. Vægringen var en Følge af, at Værftet ikke vilde imødekomme Arbejdernes Krav om efter Overarbejdets Ophør at blive befordret pr. Baad over til Toldboden eller pr. Automobil ad Refshalevejen til Christianshavns Torv, da denne Vej var ufremkommelig paa Grund af Is og Sne. Aktieselskabet fik dog intet ud af sin Klage; Retten kommer ganske vist til det Resultat, at Overarbejdsvægringen ikke har været lovlig, og at det havde været Forbundets Sag at føre Spørgsmaalet om Arbejdernes Pligt til fortsat Overarbejde under de ekstraordinære Forhold frem til sædvanlig organisationsmæssig Afgørelse ved faglig Voldgift, hvorfor Forbundet bør betale en Ordensbod paa 500 Kr. til Dansk Arbejdsgiverforening. Til Gengæld anføres det i Præmisserne:

Naar Arbejderne under normale Forhold befordres til og fra Refshaleøen, var deres Krav om Befordring fra Refshaleøen om Natten efter en lang og anstrengende Arbejdsdag i barsk Klima saa meget mere forstaaeligt, og Udgiften hertil kunde ikke spille nogen Rolle i Forhold til det Tab, der kunde forventes ved Overarbejdets Afbrydelse, ligesom en Imødekommenhed overfor de under Sagen omhandlede Arbejdere efter Rettens Skøn ikke vilde medføre Konsekvenser, som af Klagerne anført. Under disse Forhold kunde Værftet have optaget nærmere Forhandling med Tillidsmanden om en Ordning, og Følgen af, at dette ikke er sket, maa være, at Værftet ikke kan kræve nogen Erstatning for det Tab, det paastaar at have lidt ved, at Arbejderne standsede Overarbejdet i 9 Dage.

Firmaet havde krævet en Erstatning paa 20,750 Kr., hvori var inkluderet en større Dagmulkt, fordi et Stykke Reparationsarbejde var blevet for sent færdigt paa Grund af Overarbejdsvægringen. Det var ogsaa bemærkelsesværdigt, at Arbejdsgiverne maatte deltage med Halvdelen af Sagsomkostningerne.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Randers. Firmaet Østergaard & Thaarsthi og samtlige Firmaets Forbindelser.
2. Smedemester A. Poulsen, Tolstrup pr. Ringsted.
3. Michael Francks Fiskenetsfabrik, Holger Danskesvej 30, København.
4. Aaleeksportør Christensen, Kolding.
5. Plovfabr. »Sanderum«, Fruens Bøge, Odense.
6. Fabrikant Bjerre, Nyborg.
7. Horsens Træskoringefabrik.
8. Knudsens Automobilværksted, Herning.
9. Automobilmekaniker A. Schmidt, Heggelunds Allé 6, Glostrup.
10. Smedemester Sørensen, Thustrup pr. Skørping.
11. Haderslev Automobilcentral, Indehaver V. Knudsen.
12. B. Jensens Maskinværksted, Haderslev.
13. Krabbesholm Sanatorium, Skive.
14. Mekaniker Nielsen, Rødby.

Konflikt paa Lojo Kalkverk, Finland. Da der ikke fra Finsk Metalindustriarbejderforbund er indløbet anden Meddelelse, fortsættes den i tidligere Fagblade averterede Konflikt paa Lojo Kalkverk.

Roskilde. Smede og Maskinarbejdere, der vil søge eller faar tilbudt Arbejde hos Firmaet Jacobsen & Leegaard i Roskilde, maa forinden Henvendelse sker til nævnte Firma sætte sig i Forbindelse med Smedeforbundets Roskilde Afdeling.

Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Cyklefabrikant Chr. Mikkelsen, Horsens, har overfor

Arbejdslederne stillet saadanne Krav om Lønreduktioner, at disse ikke har kunnet indgaa derpaa, hvorefter de har faaet deres Opsigelse til Fratrædelse 1. Marts 1929.

Ved en Forhandling, som ovennævnte Forening har haft med Chr. Mikkelsen, opnaaedes ikke Enighed, og Pladserne vil derefter blive blokeret for Tilgang. Da det forudsættes, at Chr. Mikkelsen vil forsøge at skaffe sig andre og billigere Arbejdsledere til disse Stillinger, anmodes vore Medlemmer om ikke at reflektere paa Tilbud om Ansættelse hos dette Firma.

Forlængelse af Rørprislisten.

Til Underretning for de Afdelinger, under hvis Omraade der arbejdes paa Sanitets- og Centralvarmearbejde efter Københavns Rørprisliste, undlader vi ikke at meddele, at der, efter at Prislisten var opsagt til 1. Februar d. A., har været forhandlet om en ny eller Forlængelse af den gamle.

Resultatet er, at der allerede for en Tid siden er opnaaet Enighed om Forlængelse af Rørprislisten af 1927 indtil 1. Februar 1930 med en Del Ændringer og Tilføjelser.

En Del af disse er dog i Forvejen kendt, idet det er saadanne, som Rørudvalget er enedes om i den forløbne Periode, og disse Ændringer, sammen med dem, hvorom der nu er opnaaet Enighed, er samlede i et »Tillæg (af 1929) til Rørprislisten af 1927«.

Dette Tillæg er nu færdigt fra Bogtrykkeren og kan rekvireres fra Hovedkontoret i det Omfang, som Afdelingerne maatte ønske.

Stiftelsesfester.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Holstebro Afdeling.

Lørdag den 15. Juni fejrede Afdelingen i Holstebro sin 37-aarige Fødselsdag, efter i nogle Aar at have holdt Pause med Hensyn til Stiftelsesfest.

Festen afholdtes i Pavillonen i den kommunale Lystpark, hvor saa godt som alle Afdelingens Medlemmer med deres Damer samt de indbudte Gæster, den stedlige socialdemokratiske Redaktør, Hr. Stumph, og Forbundets Formand, gik til Bords Kl. 8, ved hvilket Afdelingens Formand, Chr. Nielsen, populært kaldet »den store«, præsiderede.

Efter at han havde budt Velkommen, og første Ret var fortæret, holdt Forbundets Formand Festtalen, og senere hen talte Redaktøren og takkede vor Afdelings Medlemmer i Holstebro for den Indsats, de havde gjort i den stedlige Arbejderbevægelse.

Klokken blev 11, inden Bordet hævedes, og straks efter tog Ballet sin Begyndelse.

Det var nu ordinær Lukketid for Pavillonen, hvilket betød, at hele Huset fra det Tidspunkt var Afdelingens.

Klokken ca. 12½ holdtes en Pause, medens en Genstand blev nydt i Restaurationen, og her underholdtes de tilstedeværende paa forskellig Vis.

Efter at hele Aftenen var forløbet paa bedste Maade, afsluttedes Ballet og dermed Festen Kl. 2.

Der indløb Hilsningstelegrammer fra følgende: Afdelingerne i Aalborg, Aarhus, Esbjerg, Horsens, København, Nykøbing J., Silkeborg og Vejle, samt Fællesorganisationen i Holstebro.

A. N.

Specialarbejderforbundets Nakskov Afdeling.

Lørdag den 1. Juni afholdt Nakskov Afdeling sin 10 Aars Stiftelsesfest ved en Sammenkomst i Forsamlingsbygningen i Nakskov. Som Gæster var indbudt Borgmester A. E. Hansen, Nakskov, Redaktionssekretær ved »Socialdemokraten«, Grove, samt Forbundets Formand og Hovedkasserer og Formanden for Odense Afdeling, M. Thygesen.

Formanden for Afdelingen, Byraadsmedlem A. Hansen, bød ved Bordet de mødte Velkommen og mindede kort om Arbejdet i de svundne Aar, samt om det banebrydende Arbejde, der gik foran Specialarbejderforbundets Dannelse. Formanden sluttede med at rette en Tak til Medlemmerne for de svundne Aar.

Fisken blev nu serveret, og imellem den og Stegen overrakte Næstformanden, P. Andersen, paa Naglevarmernes og Forholdernes Klubs Vegne en smuk Sølvdirigentklokke til Brug ved Foreningens Sammenkomster.

Forbundets Formand holdt Festtalen, som han indledede med paa Forbundets Vegne at overbringe den jubilerende Afdeling en Lykønskning, og omtalte derefter de mange Skibsværfter, som under Krigen var skudt op forskellige Steder i Landet, og som medførte Mangel paa den specialiserede Arbejdskraft, og de første Aar var derfor vanskelige. Ogsaa økonomisk kneb det, bl. a. i 1921, hvor det end ikke lykkedes at klare alle de Penge, der skulde bruges til Understøttelserne. For Medlemmerne i Nakskov Afdeling var det en Lykke, at Nakskov havde et socialdemokratisk Flertal, der saa godt som muligt hjalp Medlemmerne ud over den vanskelige Tid. Omtalte de store Ofre, som Medlemmerne selv havde bragt, men at de ogsaa havde den Tilfredsstillelse at se, at Forbundet stadig er gaaet frem og nu i alle Maader er velfunderet. Formanden overrakte Afdelingen en Faneplade med følgende Inskription: »Ubrydeligt Sammenhold vor Styrke«, og sluttede med at udtale: »Dette Sammenhold skal gøre os stærke, baade fagligt og politisk, og det forstaar de danske Arbejdere lykkeligvis«, idet han udbragte et velmotiveret Leve for Nakskov Afdeling.

Borernes Klub overrakte ogsaa en smuk Faneplade, og derefter fik Borgmester A. E. Hansen Ordet. Han bragte en Hilsen fra Byens Ledelse, som var et Resultat af Arbejdernes Indsats for at skabe bedre og lykkeligere Tilstande for alle dem, der maatte døje ondt. Hansen takkede dernæst paa Socialdemokratisk Forenings og Socialdemokratisk Kredsorganisations Vegne samt paa Bladet »Socialdemokraten«s Vegne for den jubilerende Fagforenings Arbejde, der stilede mod hele Arbejderklassens fælles Maal.

Hansen sluttede sin Tale med at overrække 10 pragtfulde røde Roser — en for hver af Afdelingens Leveaar — og motiverede derefter et Leve for Specialarbejdernes Fagforening i Nakskov.

Isen blev nu serveret, og efter at Redaktionssekretær Grove havde talt for Damerne, blev der afsunget en munter Sang til Evas Pris.

Til Festen var sendt Telegrammer fra følgende: Odense Afdeling, Smedenes Fagforening i Nakskov, Klub 5 paa Skibsværftet (Maskinarbejderne), Specialarbejderforbundets Københavns Afdeling, Træindustriarbejdernes Fagforening i Nakskov, Snedkernes Fagforening, Nakskov, en stor Blomsterkurv fra Lokkemændenes Klub, Anders Amager m. fl.

Kl. ca. 12 samledes Deltagerne ved et fælles Kaffebord, hvor en morsom Festavis, »Rivalen«, oplæstes og gjorde stor Lykke, ligesom der holdtes en Mængde Taler, og hvor der blev afsunget en morsom Sang med et lille Riva' til en Del af Kammeraterne. Da Kaffen var drukket, toges igen fat paa Dansen, og det blev sent, inden Specialarbejdernes fra først til sidst vellykkede Jubilæumsfest sluttede.

Smedeforbundets Aabenraa Afdeling.

Lørdag den 15. Juni fejrede Aabenraa Afdeling sin 10-aarige Stiftelsesfest, som havde fundet meget stærk Tilslutning, idet der i Festen deltog 160 Personer.

Afdelingens Formand, Emil Knutzen, aabnede Festen og bød de mødte Medlemmer og deres Damer samt de indbudte Gæster Velkommen.

Efter at en Sang var afsunget, talte Forbundets Sekretær, Vilh. Christensen, og kom her ind paa en Omtale af de vanskelige Tider, der havde hersket, siden Aabenraa Afdeling blev stiftet, og de Vanskeligheder, der havde været for vore Kolleger i den sønderjyske Landsdel, før de rigtig fandt sig til Rette under de nye Organisationsforhold; men til Trods for Vanskelighederne og den store Arbejdsløshed, der stadig i de 10 Aar har været indenfor Afdelingen, har Kollegerne forstaaet at bevare Sammenholdet og Enigheden. Christensen sluttede med at takke saavel de Kolleger, der var med i Afdelingens første Tid, som de, der for Tiden staar i Ledelsen, for det gode Samarbejde, der altid har hersket mellem Afdelingen og Forbundsledelsen.

Ved det fælles Kaffebord blev der afsunget forskellige Sange, og de indbudte Gæster fra Sønderborg, Haderslev og Tønder havde Ordet for at overbringe Hilsener og Lykønskninger til Kollegerne i Aabenraa, ligesom Repræsentanten for Tønder Afdeling overrakte Kollegerne i Aabenraa Afdeling et smukt Sølvskjold til deres Fanestang.

Ved 11-Tiden begyndte Dansen, og den fortsattes til den lyse Morgen, hvor man skiltes efter at have tilbragt nogle fornøjelige Timer sammen og derved styrket Kammeratskabet mellem Kollegerne i Aabenraa.

Smedeforbundets Fredericia Afdeling.

Den 15. Juni fejrede Fredericia Afdeling sin 35-aarige Bestaaen ved en helt igennem vel tilrettelagt og smukt gennemført Festlighed. Afdelingen er forøvrigt stiftet den 10. Juni.

Kl. 4 om Eftermiddagen samledes et stort Antal af Afdelingens Medlemmer med Damer paa Axeltorvet, hvorfra man marcherede med Musikkorps og Fane i Spidsen gennem den gamle Fæstningsbys brede og lige Gader ud gennem Fæstningsterrænet til Arbejdernes overordentlig smukt beliggende Etablissement, Hyby Lund. Stedet var i sin Tid decideret Losseplads, men blev overladt Arbejderpartiet i Fredericia af det da regerende Borgerskab, og er nu forvandlet til en tiltalende Restauration med Parkanlæg, højt beliggende ud til Lillebælt med en henrivende Udsigt over til Fyens høje Brinker. Byens Borgerskab søger nu selv herud.

Ankommen til Festpladsen blev Deltagerne underholdt med Musik samt fotograferede, hvorefter man ved 6-Tiden gik til Bords i den enkelt udstyrede, men smukke Sal. Formanden, J. Ovesen, bød Velkommen, specielt til Gæsterne, som var »Socialdemokraten«s Redaktør, Rich. H. Jørgensen, Havneformand P. Jensen fra Fællesorganisationen, begge med Fruer, samt Middelfart Afdelings tidligere mangeaarige Formand F. F. Nielsen, der nu henlever sit Otium i Fredericia som Medlem af den derværende Afdeling, og endelig Forbundets Formand, Johs. Kjærbøl.

Afdelingsformanden gav et kort historisk Rids over Afdelingens Stiftelse og dens Liv, specielt i de første Aaringer. Dens første Formand, nuværende Smedemester N. Madsen, var paa Grund af Familiefest forhindret i at deltage, men Ovesen gjorde opmærksom paa, at Afdelingens ældste Medlem, P. Simonsen, der en Tid har været Afdelingens Formand og staaet som Medlem af den i 34 Aar, var til Stede, og han bragte Simonsen en Tak for den Indsats, han havde øvet til Gavn for Organisationen. Afdelingsformanden mindedes ogsaa afdøde Chr. Henriksen, der gennem flere Aar var en solid og dygtig Kasserer, og ligeledes Magnus Jensen, der var med blandt dem, der trak det tunge Læs. I Dagens Anledning var der nedlagt Kranse paa de 2 afdøde Kollegers Grave, og Festdeltagerne tilsluttede sig Formandens smukke Mindeord ved at rejse sig.

Paa Damernes Vegne overrakte Fru Berthelsen med faa og velvalgte Ord Formanden en smuk Sølvdirigentklokke og udtalte Ønsket om, at den maatte blive til Gavn og Glæde for Foreningen.

Efter at en Festavis var omdelt, en Festsang var afsunget og den værste Sult stillet, fik Forbundets Formand Ordet for at bringe Hilsen og Lykønskning til den jubilerende Afdeling og en Tak for dens gode Samarbejde med Forbundet gennem de mange Aar. Han fremhævede, at der i Fredericia med de store nationale Minder og med den af disse affødte Uvilje mod Arbejderbevægelsen havde været særlige Vanskeligheder at kæmpe imod; saa meget mere var der Grund til for dem, der gennem Aarene havde været i Spidsen for Arbejdet, at være stolte af det Resultat, der er opnaaet.

Kjærbøl udtalte, at næppe nogensinde før havde den danske Arbejderbevægelse politisk og fagligt staaet saa stærkt, som Tilfældet var for Tiden. Det gjaldt kun om at udnytte de Kræfter, der bl. a. laa i den stærke faglige Centralisation, der nu atter var fuldbyrdet, efter at Dansk Arbejdsmandsforbund paany havde indmeldt sig. Med de Vanskeligheder, som Organisationerne havde været ude for i de senere Kriseaar, havde de afgivet Bevis for deres Modstandsevne, og givet Løfte om, naar kun Tingene blev grebet an paa rette Maade, at der var store Muligheder for Fremtiden. Smedeforbundet havde gennem Aarene haft den Lykke i Spidsen at have dygtige Ledere, og ikke mindst J. A. Hansens mangeaarige Arbejde havde skabt saadanne Traditioner, at vor Organisation maatte siges at høre til de førende, men det paalagde samtidig den nuværende Ledelse at vaage over, at disse Traditioner blev videreført. Var der saaledes end Grund til Glæde over Arbejderklassens Stilling, maatte man være klar over, at vi er inde i en overordentlig vanskelig Tid, maaske, naar alt kommer til alt, den vanskeligste, som Arbejderklassen endnu havde været ud for, og hvor ikke mindst Rationaliseringsproblemet spiller en fremtrædende Rolle. Til Gengæld vilde Rationaliseringen, afbalanceret af en stærk Fagbevægelse, kunne byde Muligheder for forbedrede Livsvilkaar gennem kortere Arbejdstid og bedre Lønninger. Kravet om forkortet Arbejdstid er i hvert Tilfælde ikke mere fantastisk nu, end Tilfældet var, da Pariserkongressen i 1889 vedtog at demonstrere for 8-Timersdagen. Med Ønsket om, at Afdelingens nuværende Ledelse, der jo havde haft forskellige Vanskeligheder at kæmpe mod, maatte faa Held og Lykke til at varetage de stedlige Medlemmers Interesser paa bedste Maade og at deltage i det fælles Arbejde til Gavn for Smede og Maskinarbejderne i Særdeleshed og for den danske Fagbevægelse i Almindelighed, sluttede Kjærbøl med et Leve for Fredericia Afdeling.

Fællesorganisationens Repræsentant, P. Jensen, bragte en Lykønskning fra De samvirkende Fagforeninger og takkede Smedene for deres Indsats i det fælles Arbejde. Han mindedes de første Dage af Arbejderbevægelsens Historie i Fredericia og bl. a., da A. C. Meyer indviede Socialdemokratisk Forbunds første Fane sammen med Smedenes. Han sluttede med et Leve for Afdelingsbestyrelsen, adresseret til Afdelingens Formand.

Redaktør Jørgensen bragte i en kraftig og højstemt Tale en Lykønskning fra den socialdemokratiske Presse

og fra Socialdemokratisk Forbund. Gjorde opmærksom paa, at Tiden ikke mindst var vanskelig for de unge, men at det ogsaa var disse, der skulde føre Fagbevægelsen videre og derfor maatte dygtiggøre sig paa en saadan Maade, at det blev muligt stadig at vinde frem. Han udbragte et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund med Ønsket om, at Kjærbøl maatte have Held til at føre Forbundet frem i de gode Traditioner, som var skabt af dets afdøde stoute Formand, J. A. Hansen.

Medlem af Bestyrelsen, Truest, talte for Damerne og opfordrede disse til ikke at lægge sig i Vejen for, at Mændene kunde deltage i Generalforsamlinger og Møder.

Efter at en Sang for Damerne var afsunget, havde en Række Talere Ordet, heriblandt Afdelingens ældste Medlem, P. Simonsen, der med sit friske Humør nærmest modsagde, at han hørte til de ældre Medlemmer. Gamle F. F. Nielsen pegede paa de betydelige Fremskridt, der var sket gennem Aarene med Hensyn til Løn- og Arbejdsforhold, og udbragte et Leve for, at den Tid ikke maatte være fjern, da Arbejderne faar det fulde Udbytte af deres Arbejde.

Efter at en Række Telegrammer var oplæst, og en pragtfuld Blomsterkurv fra De samvirkende Fagforeninger var overbragt Formanden, fortsattes Talernes Række, indtil Formanden ved 9-Tiden hævede Bordet, hvorefter Dansen tog sin Begyndelse i den hyggelige Træpavillon, der er den første Oprindelse til Etablissementet, og hvor Svalerne trods Dans og Musik uforstyrret plejede deres Samliv under Loftsbjælkerne. Pavillonen var festligt udsmykket, saaledes at den nærmest henledte Tanken paa et italiensk Osteri.

Ved 12-Tiden samledes Festdeltagerne om Kaffebordene. Ved hver Kuvert var opstillet en Karton-Kaffekande, indeholdende en fortræffelig Sang, og paa Tribunen opførte et Par af Fredericia Kollegerne en Sketsch, der i Betragtning af, at det var Amatører, laa betydeligt over, hvad man sædvanligvis er Vidne til ved saadanne Lejligheder. Ogsaa ved Kaffebordet blev der holdt en Række Taler, hvorefter Dansen fortsattes til den lyse Morgen. En Fest, præget af Humør og uden mindste Mislyd, var gennemført til Ære for Festens Arrangører og til Glæde for dens Deltagere.

Teknologisk Instituts Dagskole.

Dagskoleundervisningen, der omfatter faglige Kursus paa 1—10 Uger, har til Opgave at give Deltagerne Lejlighed til paa saa mange Punkter som muligt at udvide deres Kendskab til de Materialer, de arbejder med, til Behandlingen af Maskiner og Værktøjer, til moderne Arbejdsmetoder og — ikke mindst gennem Bogføring, Kalkulation og Forretningslære — til den forretningsmæssige Side af en Haandværkervirksomhed, ligesom til i det hele at øge deres forskellige Kundskaber til Støtte for Arbejdet i Fremtiden.

Undervisningen, der foregaar i Institutets Bygning i København, deles i

A. Praktisk Undervisning med Fabriksbesøg og
B. Teoretisk Undervisning (Foredrag og Spørgetimer).

Der vil i Aarets Løb, hvis den fornødne Tilslutning naas, blive afholdt bl. a. følgende Kursus:

Kursus i elektrisk Lysbuesvejsning.

(Fra 19. til 31. August 1929.)

a. Den praktiske Undervisning: Indøvelse i Svejsning med saavel beklædte som nøgne og dyppede Elektroder.

b. Den teoretiske Undervisning: Elektroteknik og Lysbuesvejsningens Teori.

Kursus staar kun aabent for Smede og Maskinarbejdere.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 150,00.*

Kursus for Fyrbødere ved Centralvarmeanlæg.

(Fra 2. til 14. September 1929.)

a. Den praktiske Undervisning: Demonstration af forskellig Armatur. Forevisning af forskellige Typer af Centralvarmeanlæg. Fejlfinding ved Kedler. Fyring i forskellige Kedler.

b. Den teoretiske Undervisning: Gennemgang af Damp- og Varmtvandsanlæg og Ventilationsanlæg, Kedler, Brændsel, Anlæggets Økonomi, Maaleinstrumenter, Drift og Pasning, Kontrol med Anlægget, Varmtvandsforsyning.

Institutet raader til Brug for dette Kursus dels over en righoldig Samling Vægtavler, Armatur og Materialer, dels over et fuldstændigt Undervisnings-Kedelanlæg, bestaaende af 10 forskellige Kedeltyper.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 45,00.*

Det største Antal Deltagere er 20. Arbejdstøj til Fyringsøvelser bør medbringes.

Efter endt Kursus gives der hver af de Deltagere, der har gennemgaaet det hele Kursus, et Bevis herfor.

Kursus for Automobilmekanikere.

(Fra 16. September til 12. Oktober 1929.)

I dette Kursus kan kun faguddannede Smede, Maskinarbejdere og Mekanikere deltage.

Undervisningen, der er tilrettelagt for Begyndere i Automobilfaget, vil hovedsagelig komme til at omfatte praktiske Øvelser i Reparation og Indstilling af Automobiler og Motorer samt Øvelser i Maskinværkstedet, i Autogensvejsning og Hærdning samt elektriske Installationer. Endvidere vil der daglig blive afholdt Foredrag om Motorer, Automobiler og Installationer samt over Fag- og Materiallære og om Automobillovgivning.

Undervisningen vil blive støttet af Fabriksbesøg. Antallet af Deltagere kan højst være 36.

Betalingen for dette Kursus er *Kr. 125,00.* Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Institutet udgivne »Ford Service Bogen«, Elevpris 5 Kr.

Kursus i Autogensvejsning.

(Fra 23. til 28. September 1929.)

a. Den praktiske Undervisning: Demonstrationer og Øvelser i Værkstederne.

b. Den teoretiske Undervisning: Materiallære og Svejsningens Teori.

Undervisningen omfatter Svejsning af Pladearbejde, Rørarbejde, Støbejærn, Kobber, Messing, Aluminium samt Autogenskæring.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 60,00.* Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Institutet udgivne »Autogen-Rørarbejde«, Elevpris: 0,75 Kr.

Kursus for Pladearbejdere.

(Fra 4. til 16. November 1929.)

Der vil blive indøvet Beklædning af et Par Førerpartier og Karrosserier. Der vil blive lagt Vægt paa, at dette Arbejde kan udføres med saa primitivt Værktøj

(Fortsættes Side 168.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
11289	Andersen, Axel William ..	København	18.11.93	Kbhvn. Afd. 1	2. 3.18	Centralafd.	15.12.28
14116	— Carl Emil	—	2. 3.94	Aarhus	19. 7.27	Aarhus	29.12.28
11604	— Carl Joh. Edv..	Nærum	17.10.67	Lyngby	20 7.07	Kbhvn. Afd. 12	23. 2.29
23792	— Jens Ole	Storehedinge	27.11.90	Kbhvn. Afd.	16. 7.28	„ „ 13	16. 2.29
13013	— Svend Aage ...	Hyllinge	11. 5.04	Næstved	30. 7.25	Næstved	10.11.28
25097	Baasch, Henning Edv. Fr.	København	14. 7.04	Kbhvn. Afd.	2. 6.28	Kbhvn. Afd. 2	2. 2.29
10325	Bach, Laurits P. Bistrup	Aarhus	21 4 00	Aarhus	16. 2.29	Aarhus	2. 3.29
23549	Bech, Aage Eckardt J..	Sorø	5 2.98	Kbhvn. Afd.	19. 3.28	Nykøbing F.	5. 1.29
38715	Behrendsen, Christian	Jægerup	7. 5.95	„ „	29.10.27	Kbhvn. Afd. 6	16. 2.29
27480	Bendixen, Olav	Esbjerg	4. 3.06	Esbjerg	1. 5.25	Aarhus	16. 2.29
8584	Bentzen, K. Viggo S. ...	København	5.12.78	D. Arbm. Forb.	25. 5.07	Kbhvn. Afd. 11	23. 2.29
12961	Berthelsen, I. E. Victor	—	23. 2.81	Kbhvn. Afd. 1	6. 9.99	Centralafd.	2. 2.29
13167	Brandt, Christian I. ...	Næstved	9. 6.94	Næstved	9.11.13	Næstved	31. 3.28
23618	Brasch, Harald Heinrich	København	9.11.08	Kbhvn. Afd.	14. 4.28	Kbhvn. Afd. 17	2. 2.29
2429	Bünger, Ove Anton	Odense	6. 3.82	„ „	29. 8.24	„ „ 3	23. 2.29
874	Christensen, Knud	København	18. 9.84	„ „ 2	7. 3.03	„ „ 2	2. 2.29
9135	Clemmensen, Anton Vald...	—	28. 7.76	Aarhus	17. 7.26	Aarhus	1.12.28
20725	Dahlberg, Peter Anton ...	Helsingør	3.10.87	Helsingør	9. 1.07	Centralafd.	27.10.28
34436	Dannefærd, Hans Chr.....	Nykøbing F.	10. 9.02	Nykøbing F.	2. 5.22	Nykøbing F.	12. 1.29
8676	Fabritius, Boris.....	København	23. 1.07	Kbhvn. Afd.	3. 6.26	Kbhvn. Afd. 11	2. 2.29
4643	Hansen, Christen.....	Kragelund Løsning	24. 4.08	Horsens	20. 3.28	Horsens	20.10.28
27364	— Enevold Enevoldsen	Gramby	19. 3.99	Skive	15. 8.28	Skive	29. 9.28
39342	— Jens Bjerregaard	Grønbjerg	1.11.03	D. Elektr. Forb.	15. 5.25	Centralafd.	13.10.28
27870	— Milert Michal .	Arnborg	1.12.08	Herning	27.10.28	Herning	2. 3.29
27796	— Svend Kastrup O.	Hyllested	2.10.05	Næstved	29. 5.28	Næstved	22.12.28
8447	Hallberg, Oskar P. Frithjof	København	28. 1.03	Kbhvn. Afd.	15. 5.26	Kbhvn. Afd. 14	2. 2.29
16743	Heilmann, Volmer Arndt. .	—	5. 4.05	„ „	18. 4.25	„ „ 8	26. 1.29
23950	Herreborg, Adolf Fritz	London	28.12.80	„ „	27. 4.28	„ „ 12	16. 2.29
8180	Højby, Carl Oluf.....	Kalundborg	10. 5.77	„ „ 1	17. 7 97	Centralafd.	15.12.28
35754	Jensen, Einar Emil	Frederiksberg	8.12.02	Horsens	7. 7.24	Horsens	18. 8.28
1811	— Georg Anton ..	København	28. 4.06	Kbhvn. Afd.	20.10.25	Kbhvn. Afd. 17	20.10.28
30883	— Hans Peter	Toksværd	5. 6.04	Næstved	15. 2.25	Næstved	30. 6.28
21986	— Harry	Nørre Nebel	12.10.06	Varde	17.11.28	Varde	22.12.28
561	— Hjalmar Ferd. H.	København	9. 1.90	Kbhvn. Afd. 1	14. 7.19	Kbhvn. Afd. 11	17.11.28
30450	— Jens Chr. Knudsen	Sennels	15. 3.96	Thisted	6. 5.28	Thisted	20.10.28
15893	Iversen, Ferdinand	Skive	29. 1.86	Skive	5.11.05	Centralafd.	16. 2.29
37990	Jakobsen, Arne	Bjerager	23. 4.04	Odder	14. 4.24	Herning	26. 5.28
3231	Juliussen, Fritz Hovedskov	Horsens	21. 1.07	Horsens	3. 4.26	Horsens	14. 7.28
12674	Keller, Gustav	København	1.12.91	Kbhvn. Afd.	4.10.28	Kbhvn. Afd. 9	16. 2.29
26976	Knudsen, Otto.....	Hammerum	25.10.09	Herning	14. 7.28	Herning	6.10.28
23246	Køhler, Aage Ferdinand	København	24. 1.97	Kbhvn. Afd.	5. 4.21	Kbhvn. Afd. 11	2. 2.29
26768	Larsen, Anders Viktor .	Glostrup	15. 3.03	„ „	6. 5.22	„ „ 17	23. 2.29
7887	— Chr..... ...	Nykøbing M.	4. 9.96	D. Elektr. Forb.	17. 5.18	Aarhus	25. 8.28
12461	— Henry	Aalborg	15.11.08	Aalborg	11. 5.28	Kbhvn. Afd. 13	23. 2.29
28647	— Paul	Haslev	3.11.00	Næstved	1. 5.18	Næstved	29.10.27
35609	Lemming, Søren	Hammel	26. 2 03	Aarhus	3. 4.23	Aarhus	2. 2.29
38305	Lundholm, Holger	Viborg	22. 9.04	Randers	23. 4.24	Kbhvn. Afd. 11	16. 2.29
28991	Lytken, Vilhelm Jørgensen	Vamdrup	21. 8.72	Fredericia	13. 4.18	Fredericia	30. 7.27
2200	Magnussen, Albert Peter...	København	17. 4.69	Kbhvn. Afd.	22. 7.26	Kbhvn. Afd. 13	9. 2.29
30305	Mortensen, Niels Andersen	Hammel	31. 3.05	Skive	18. 3.28	Aarhus	8.12.28
22024	Møller, Hans Marinus..	Kalundborg	9.11.01	Roskilde	16. 2.29	Roskilde	2. 3.29
29666	— N. Th. Otto ...	Systofte	1. 7.93	Kbhvn. Afd.	13. 4.23	Kbhvn. Afd. 12	16. 2.29
10889	Nielsen, Carl Christian .	København	12. 9.96	Randers	22.10.15	Centralafd.	12. 1.29
108	— Edv. Georg Leon	—	12. 6.65	Kbhvn. Afd.	6.10.24	Kbhvn. Afd. 18	2. 2.29
9182	— Hans Eldrup...	Aarhus	20.12.05	Aarhus	21. 9.26	Aarhus	29.12.28
24726	— Harald O. Vald.	Havnsø	3. 4.08	Kalundborg	1.11.27	Kalundborg	12. 5.28
29942	— Svend Ernst...	Skive	3.10.07	Skive	1.11.26	Skive	29. 9.28
23600	Neumann, Poul B.....	København	23.10.95	Kbhvn. Afd.	2. 5.21	Centralafd.	15.12.28
24665	Niebuhr, Harry Hennius .	Aarslev	4. 8.06	Randers	8.11.24	Randers	6.10.28
13783	Olsen, Fritz Syberg...	Kristiania	7. 7.03	Kbhvn. Afd.	4. 2.29	Kbhvn. Afd. 14	9. 2.29
25256	— Kaj Holm.....	Frederiksberg	23. 1.99	D. Arbm. Forb.	17. 9.27	Helsingør	9. 2.29
10236	— Niels B. Ove ..	Fauerbo	19. 8.09	Holbæk	4. 5.27	Kbhvn. Afd. 14	23. 2.29

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
11281	Olsen, Svend Aage ...	København	21. 9.02	Kbhvn. Afd.	5. 1.25	Centralafd.	9. 2.29
12132	Petersen, Aage Henry....	—	10. 8.07	„ „	12.11.26	Kbhvn. Afd. 12	16. 2.29
39898	— Carl Johan	Aarhus	19. 6.03	Horsens	21.10.24	„ „ 12	16. 2.29
9313	— Ejner Laurits ..	Nykøbing F.	2. 9.06	Nykøbing F.	5. 2.26	Nykøbing F.	7. 7.28
25030	— Harald Hjalmar	Middelfart	14. 6.05	Kbhvn. Afd.	18. 5.28	Kbhvn. Afd. 11	16. 2.29
20513	— Jens Martin ...	Nødager pr. Kolind	1. 5.86	Aarhus	28.10.19	Aarhus	5. 1.29
23617	— Olaf Frederik..	København	20. 4.95	Kbhvn. Afd. 1	28. 7.16	Centralafd.	20.10.28
9170	— Søren Peter ...	Ugelbølle	28. 5.85	Aarhus	19. 3.27	Aarhus	1.12.28
23257	Palm, Edvin Carl	København	4. 8.08	Kbhvn. Afd.	11. 2.28	Kbhvn. Afd. 15	2. 2.29
12520	Pehrson, Axel Harald Vald.	—	22 4.07	„ „	5.11.26	Centralafd.	1.12.28
13786	Pilegaard, Martin Jørgensen	Flemløse	11. 8.79	„ „ 1	20. 1.04	Assens	25. 8.28
10942	Rasmussen, Bruno S.	København	23. 9.06	„ „	6. 8.26	Kbhvn. Afd. 13	23. 2.29
14149	— Christian	Vejlby	10. 4.93	Aarhus	2. 8.27	Aarhus	16. 2.29
24206	— Jens Carl.....	Horsens	3. 2.06	Horsens	15. 4.25	Horsens	29. 9.28
8544	Rotoft, Svend Aage A. C.	—	19. 7.00	Kbhvn. Afd.	8.11.24	Kbhvn. Afd. 12	19. 1.29
17234	Ryszhlænder, Viggo.....	Feldballe	13. 1.09	Aarhus	4. 2.28	Aarhus	12. 1.29
19455	Schildheuer, Wilhelm	Tyskland	17. 2.97	Helsingør	26. 5.28	Helsingør	2. 3.29
31111	Schultz, Aage	Fredensborg	1.10.06	D.Elektr.Forb.	1. 4.26	Kbhvn. Afd. 12	23. 2.29
29377	Thomsen, Arnold Chr.....	Knabstrup	26. 9.06	Kalundborg	1. 3.27	Kalundborg	2. 2.29
4093	— Wagn	Helsingør	25. 4.08	Horsens	2. 7.26	Horsens	9. 2.29
	Specialarbejderforbundet.						
47495	Christiansen, Carl	Nykøbing S.	4. 7.88	D. Arbm. Forb.	5. 7.19	Kbhvn. Afd.	20.10.28
47219	Jensen, Otto Valdemar.	København	28. 5.80	Kbhvn. Afd.	13. 2.25	„ „	19. 5.28
47663	Jørgensen, Axel	—	19. 4.02	D. Arbm. Forb.	30.10.22	„ „	3.11.28
47186	Iversen, Svend Aage ...	—	13. 7.06	Kbhvn. Afd.	6. 8.27	„ „	12. 5.28
47082	Jakobsen, Peter Juul.....	Gentofte	22. 7.07	„ „	11. 6.27	„ „	9. 6.28
47120	Johansen, Carlo	København	27. 6.91	„ „	30.11.12	„ „	10.11.28
48280	Larsen, E. P.....	—	21. 9.88	D. Arbm. Forb.	6. 7.17	„ „	21. 4.28
49103	— Ludvig	—	2.12.03	Kbhvn. Afd.	26. 9.24	„ „	28. 4.28
48096	Møller, Oskar H.....	Rosmos	12. 7.97	D. Arbm. Forb.	1.11.17	„ „	18. 8.28
47558	Nielsen, Jens Peter.....	København	25. 8.91	Kbhvn. Afd.	6.11.27	„ „	2. 6.28
47251	Petersen, G. M.....	—	13. 6.00	D. Arbm. Forb.	24. 8.18	„ „	1. 9.28
47155	— Martinus A. V..	—	27. 5.79	Kbhvn. Afd.	9. 7.27	„ „	4. 8.28
47273	Røpke, Henry Th. F. ..	—	21.12.91	„ „	3. 7.27	„ „	21. 4.28
47801	Sørensen, Carl Aage	Fjerritslev	29.10.96	„ „	6. 3.20	„ „	21. 4.28
47267	— Viggo Henry S.	Horsens	30. 7.02	„ „	19. 6.27	„ „	12. 5.28
49022	Willert, Otto H.....	Flensborg	22. 3.98	D. Arbm. Forb.	22. 1.24	„ „	21. 4.28

som muligt, saaledes at der ikke fordres Anskaffelse af kostbare Apparater hjemme paa Værkstederne.

Betalingen for et saadant Kursus er *Kr. 75,00.*

Kursus for Smede og Maskinarbejdere.

(Fra 18. November til 21. December 1929.)

a. Den praktiske Undervisning er delt i 3 Afdelinger, nemlig:

1. For Grov- og Værktøjssmedning, omfattende Fremstilling af forskellige Værktøjer saasom Drejestaal og Høvlestaal, paaloddede eller helt af Hurtigstaal, forskellige Amboltværktøjer, Stanser og Sænker, Møllebiler og Stenbor, Svejsning og Forlægning af Værktøjsstaal samt Smedning af forskellige Vognbeslag og Automobilbeslag etc., hvor Brugen af de forskellige Maskinhamre indøves.

2. For Autogensvejsning og Klejnsmedearbejde, omfattende Autogenskæring samt Svejsning af tynd og tyk Plade, Støbejærn, Kobber, Messing, Aluminium og Rør samt Udskæring af Rørbøjninger. Endvidere Fremstilling af forskellige Klejnsmedearbejder, f. Eks. Gelændere, Gitterdøre, Laase, Acetylengasværker, Pengeskrin, Hærdeovne etc.

3. For Drejning, Fræsning, Slibning m. m., omfattende Skæring af spidst og fladt Gevind (enkelt eller flerløbet), Skæring af Snekker, Anvendelse af forskellige Opspændinger ved Drejning og Udboring, Demonstration af Konusdrejning, Bagdrejning, Ovaldrejning, Fræsning og Cylinderslibning paa Drejebænk, endvidere Indøvelse i de nødvendige Beregninger for Universalfræsemaskinen, som almindelig Inddeling, Differentialinddeling, Spiralfræsning, Tandhjulsfræsning, Fremstilling af Fræsere, Rivaler, Klokoblinger og Tandstænger. Endvidere Slibning paa Værktøjsslibemaskine, f. Eks. Stempelbolte, Drejedorne, Maskinknive m. m.

Hver Deltager maa tydelig angive paa Indmeldelsesskemaet, *hvilken* af disse Afdelinger han ønsker at deltage i, da han kun kan deltage i een af dem. For alle 3 Kursusafdelinger gives der desuden Øvelser ved Forbrændingsmotorer og Elektromotorer, Undervisning i Lodning og Hærdning samt Fabriksbesøg.

b. Den teoretiske Undervisning, der er fælles for alle Deltagerne i alle 3 Afdelinger, omfatter: Materiallære, Motorlære, Elektroteknik, Forretningslære, Bogføring og Kalkulation.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 125,00.* Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Institutet udgivne »Smedebogen«, Elevpris: 5 Kr., samt »Autogen-Rørarbejde«, Elevpris: 0,75 Kr.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 5528	Andersen,	Carl Edv.	(Kbhvn. Afd.)
- 25307	Frederiksen,	Svend Aage H.	(—)
- 18158	Jensen,	Emil	(—)
- 9923	Kisselhegn,	Svend	(—)
- 25785	Laursen,	William Thor	(—)
- 25469	Rytter,	Einer	(—)
- 15839	Schmidt,	Harry Børge A.	(—)
- 34056	Thirstrup,	Hans Christoffersen	(—)
- 30784	Lorenzen,	Lorenz	(Haderslev Afd.)
- 9150	Søby,	Henry Tage	(—)
- 5608	Hansen,	Claus Fredr.	(Nakskov Afd.)
- 37906	—	Martin Viktor	(—)
- 18801	Henriksen,	Axel Godtfred	(—)
- 18815	Karlsen,	P. Valdemar	(—)
- 30774	Ottesen,	Rasmus	(—)

Medlem Nr. 25014, Carl Aage Poulsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 16001 Mouritzen, Vilhelm Holger
- 5467 Neckelmann, Kaj Ludvig
- 20893 Stjerne, Jens Carl

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 23966	Hoffmann,	Alfr. Johs. Hansen	11.11.16
- 23810	Jensen,	Aage	31. 1.20
- 1515	—	Vilhelm Charles	30. 5.14
- 29573	Jørgensen,	Hans Georg	19. 7.19
- 13719	Ketelsen,	Hans Thorleif	25. 7.14

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 10522	Andersen,	Charles Villiam	26. 9.25
- 165	—	Hans Mart. Ferd.	5. 6.20
- 29142	—	Niels Chr.	6.10.23
- 25074	Akselsen,	Henry Chr. C.	11. 8.28
- 24622	Andreasen,	Sven Arne S.	19.11.27
- 8387	Balling,	Helmuth A. C.	12. 6.26
- 24809	Bech,	J. P. Jensen	1. 5.26
Nr. 632	Berg,	Louis Albert	27. 3.26
- 36804	Bramm,	Ingvard Sig. A.	4. 6.27
- 20481	Christensen,	Henry Edmund	1.12.28
- 34051	Clausen,	Niels	15. 4.22
- 5738	Damm,	Chr. Sofus	19. 1.21
- 1228	Danum,	Otto M. Chr.	1. 8.25
- 23068	Groth,	Otto	18. 9.26
- 33756	Hansen,	Carl Berthold	12. 2 27
- 20719	—	Chr. Vestergaard	11. 8.28
- 2	—	Jens H. Fisker	3. 3.28
- 12778	—	Louis Chr.	3.11.28
- 33025	—	Niels Oluf	13. 5.22
- 5133	Hüller,	Carl Joachim	27.10.28
- 7127	Jensen,	J.	21. 5.21
- 26188	—	Kaj Olaf	18. 4.25
- 30623	Johnsen,	Cicilius F. H.	22. 5.26
- 20284	Knudsen,	Chr. Alb. Edv.	25. 8.23
- 28106	—	Henry	25. 2.22
- 39600	—	Knud Jørgen S.	7.11.25
- 5274	Larsen,	Thorvald Chr.	9. 6.23
- 31912	Langemann,	Aage Petersen	18. 3.22
- 38928	Lindqvist,	Axel Jørgen V.	19. 1.26
- 1004	Madsen,	Eigil Alfred	27. 2.26
- 12751	Michaelsen,	Hans Otto	22. 8.25
- 16001	Mouritzen,	Vilhelm Holger	27.10.28
- 33580	Nielsen,	Laurits Borg	22.10.21
- 15047	—	Robert Frederik	7. 4.28
- 5467	Neckelmann,	Kaj Ludvig	5. 1.29
- 25652	Nelholt,	Evald C.	30. 6.23
- 23266	Petersen,	Hans Tofte	2. 6.28
- 403	—	Henry Emanuel	11. 2.28
- 25183	—	Orla Emanuel	1. 9.28
- 24801	—	Peder	17.12.27
- 12604	—	Poul Albert	10. 9.27
- 11535	—	Richard Ejvind	3. 3.28
- 13900	Persson,	Georg Valentin	7. 1.28
- 36287	Rasmussen,	August	22.10.27
- 5510	Sarup,	Niels Peter Hermod	2. 7.27
- 2665	Stephansen,	Stephan	6. 3.21
- 20893	Stjerne,	Jens Carl	8.12.28
- 23826	Svendsen,	Børge Krogsgaard	8.12.28
- 14264	Thomsen,	Carl	12. 7.24
- 19065	Wiinholt,	Chr. Peter	18. 8.28
- 9457	Winther,	Peter Jensen	7. 4.28

Overskud henligger til følgende Medlemmer hos F. L. Smidth & Co., Valby.

Drejere Nr. 226, H. Sørensen.
— - 235, Alb. Hansen.
Skr. Nr. 147, S. Amelung.
— - 127, Nielsen.
— - 132, Andersen.
— - 140, Lund.
— - 158, Christensen.
— - 386, Sørensen.
— - 233, Th. Hansen.
— - 368, Jeppesen.

Til Opbevaring i Arkivet i Afdelingerne under D. S. & M. F. udsendes med dette Nummer af Medlemsbladet i et Eksemplar til hver Afdeling:

»Socialt Tidsskrift«, 5. Aarg., Nr. 5.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.